Ш Пр. 13128

Подунавка излази сваке Суботе у вече, а шаље се на кућу годишње 5 фр. сребрне, за полу 2 ф. 30 кр., за четврт године 1 ф. 15 кр. Без поштарине са поштарином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Предбројити се може код сваке п. т. поште. Из унутрашности Србије нека се шаље у назначеним писмима с новцима на књижару Госп. В. Валожића обратити се.

Бр. 1. У Земуну 4. Јануара. 1858.

Кадъ? Садъ!

Ахъ, вервй Богу,
Живити немогу
Безъ тебе, любезна,
Нек' свакій зна!
Нек' ярко сунце сій,
Немарнихъ зато и:
Дрвци е погледъ твой,
Анђеле мой!

Мирисно цвеће
Пчелица облеће,
И пи медну сласть
Премилу чест:
Тако сй устве рай,
О, драга душо, знай,
Слепи е њиов цветъ
Нег' цео светъ!

Попеђимъ тузанъ,
Уздишемъ ко сузанъ
За тобомъ, љубезна,
Нек' свакій зна!
Нестай, Миле, кадъ?
Дођи ми, дођи садъ,
Полюбишъ дан ми твой
Анђеле мой!

Ъ. Р.

Тетица Рузмаринопъка

(Одъ Чово-а.)

Тетица.

Добро по свта одъ варошице Вайблингена (Женева) купила е удова госпоя гдина свештеникова подъ порезомъ Рузмаринопъка добро Видеферезъ за себе, во свой приязни по волы свога брата, кои я у селу Оберферезу живйо као свештеникъ. За господина е вопу то полезно всйало, єръ онъ, по нехришћанске обичаи християнски дучина шестари, нйе было здраво бащъ благословенъ са осветеными добрима; сестра нйегови напротивъ съ пуними е правога дрзања за найбогатйю господарку добиро на десетъ сатій свудъ указаною; покойный мужъ нйен зело е нжаће каквентовано и испорезно, па изи себе остависо. Господинъ попа е дякле, као што е и право, готово свакій данъ было у куће и за асталомъ своя тетице Рузмаринопъке, као што е сестру свою зано.

Зано е нйех по тако нйх милогъ обичаи, єръ се ако было одао на воспитайи едне мале сестричине, кои е было кодъ госпое гдине свештеникове, зняли се Сосина и кареска, да по времену наслйеди сва Рузмаринопъкина добра. Како Сосина свою тетку (материну сестру) и е другчйе звала него тетицомъ, то и господинъ попа усвои нже то и неприметно. А почекъ е то попа чинйо, освободи се такође и г. сполнйх управитель на добрима, Мачкъ, али опетъ не предъ госпоіомъ свештеникомицомъ, во само кадъ о ньой што говори. Изъ нетогъ узрока и слуге и служкинйе онде у Видеферезу, па найпосле и сви селяци по Оберферезу, уобичае то нже тако, да госпоя гдина свештеникова найпосле целомъ свету поставе тетица.

Она е нме то обастокъ заслуживала, єръ е была материнска пріятельица, утешителя и помоћь сирна онима, кои су у домаћій нжаћ доширали; была е найболе, найвлостйнйя госпоя; смотрена е была кодъ свнчйи слабостій, ако се и слабости само початуя. Тако е она радо крозъ прсте прогледала веке особености свога духовног брата, кои бы почанйо кадъ се нешто занесе; нйе тела ништа говорити о томе', што е господинъ управитель Мачкъ своју мудрость сукнце трошйо и, ако е найманый шйшнйх клапъ съ пута уклонйти 'тео, ли ће' е справу (шишину) дизйна и прекртана употребляано; и зйе йой ни то противно было, што е Сосини безизлезно проста было, во само бы, нлъ найбећій перелъ нафе, рекла: „кадъ бы се само сауда по свнх чистина пзаило ни дрзанный, домоводећій, стани и кућный поредакъ."

Єръ уредность е тетица особито пкала у поља. Свичекъ се зняло време и место, све е нмало свой распоредъ и нжу приличеће нде. По собама, во дрвеларн, нйе се смело ту одне прешљене видити; у кухни е морало быти све чистов у рефено као у кавной собаци за гвалтнй Муве собе морале су до последнъ све быти потучене и истеране домаћом полицйом, кодъ кое нихова молба непомаже; блатно и мочарно време живот е тетици пдило; како ће се изотри, кано на поље а како увече поздрави чинити, све е то и за свако стане пропасано было, исто нако ће се главом климнути и коленомъ пешнути, што е чнећно кадъ како правили донесе. Тетица е и кућу и польска добра, све собомъ урсйавала. Она е были краљица одъ Видеферезя. Свакоги е мисли слслушала, во свакій е после са поштованйнх поворазаћемъ чинйо онако, како е она нашла да е добро да остане. Зайнокъ любимца кавнога нйе нкала окромъ Сосине. По Сосини е были любимцъ нлогъ и Обер- и Видефереза, а и нлогъ бы свега было, само кадъ бы се сан свеће могао вскупити и нзнати у Обер- и Видеферезу. Єръ е Сосина была едно умилно дете, и то дете од седамнаесетъ до осамнаесетъ годйни, лепа створа, висе прне, очйо плава — у кратко рећи, на што заедно отегнуто описиваћ? — одпрнине е тако лепа были, нзаше су обычно лепе девойке у седамнаестой годйни.

Тетица бы на сваку руку нкала право слутити, да се съ такимъ дететомъ у кући, ни како строгъ редъ доважйй, та пре ти поеле моја пореметити; да у куни нзможно описаєгу гоета нкати, нег' што е деноћка, кои се безазлобнйх очнма своима свакоги погледа бы пыта, да у' осимъ ова совкадашнйа по куни посзова, нема тдегодъ и друго што за радъ? — Али тетица заслепљена поуздањемъ у свою мудрость, нйе ни то мислила и пре бы веровала да ће се цео овай свет преврнути, него да ће се нкъ живота и обичаи редъ побркати и узвеснрити.

На опетъ е найболе морала о томе мислити и веровати, ако што позизуе то ев' ово прачкій найчудноватйи догађаева, кои су се нкадъ догодати могли, и кои е дякле вредно начупити за седећный и удући свет.

Пасно.

Было е подне и пка жега, нлъ господинъ попа уђе у собу са своим убйственим по-

здравоъ: „Добаръ дан, тетиця, — добаръ дан, Сосиа!“

Тетиа климне главом доброволно; а Сосиа, кои є поредъ ньѣ на соби седиа и имеа беле чарапе, устиче, цуиле пократелно едноъ погомъ и одговори му француски: „Voire servitude (ваша службеница) течо.“

„Но, Боже мой, како си се то обукао и овамо дошао опеть, господине попа?“ рече госпоа Рузмарковићка.

„Како то?“ завыта господинъ попа, кои є по сви целоза тринаю маразу, да се одъ зноя убраше.

„Имамо ти є,“ рече тетка, „пароха у цену, єръ єго ти жараме по глави.“

„Но глави?“ вонче попа, да се мами и ньѣ є. — „Молимъ, тетице, ты можешъ имати право; єръ є дакако страшна жега и врућина; молимъ ли одъ врућине узаврео, суще пече; извѣсно изъ ароши, ли одъ, да бы разлило мало главу, скинемъ пароку, поврѣмъ се одноъ по глави жаромъ и тако легкомъ подъ єдну шишешу.“

На овда поче попа опеть трикати око себе, и вспуштаъ му Сосиа начини жесто на соби и одс да уяку доносе воде и сирћа одъ вина, да се мало разлади.

„Шта трикаешъ ты, господине попа?“ запита тетиа.

„Ако се невараш, а сиъ доиео теби едно писмо изъ ароши, ани куд га є прић одиео, то я незнаъ. Маслимъ да є одъ господина управителя ароши. Трикаше, да ћете га наћи.“

„Аи, господине попо, прођте се сега, на нѣпре истаните пароку на главу, єръ то є сасвимъ неуредно. Кадъ са ћелавъ, целой си обштаи на подсмѣх.“

„Тоже се некоту зидати. А ни той случай ньѣе се ioшъ медиди, кои ће ни поварни быти, како пророку Елисеу, на ће зду деду проклерати, кои я исме као ньега буду зазвали. Него, опеть да важемъ, ароши, тетице, куд' сте я сдели?“

„Я куд сиъ є сдела? Ты ми є писи на дно. Да є писи путеукъ изгубіо?“

„Нездай боже да то буде, оно ми є была моя найвоиа пароха. — Да, имаше право ты, тетице, ioшъ є она на шору и часта на трави звездно сѣ управителѣмъ писмомъ и то одде, где сиъ пре четврть сата лежаріо у зду подъ шишешомъ.“

Тетиа ирабя за звоице. Служавиа доће; господинъ двороуправитель буде дозванъ и заповѣдено, да пароху и писмо нарсди трикати — и то брзо, што брже може быти. Тетиа є едва чекала и да слзу бедаву господина попе што пре повриѣ, и я писмо господина управителя ароискога прочити. Попто є господинъ Мачићъ и изгледъ пароке и брою и подписъ писма себи до найманѣ сигнаце описати дао, попиѣ одна два сепиа, два платноиа и я єдноъ крајцаром све нужно и другиѣ, ное бы се нешце намѣу Индерсереса и Вайдлингу. Отъ пакъ звуне жестоко на ветрогоъ звиду и жотрео є ки дурбиньа вудъ иду и шта раде извештаиица. За по сата вратише се ветъ посланика господарскоя вогьа, са пароиомъ, писмомъ и господиномъ двороуправителѣмъ.

Писмо є завета было одъ господина управителя ароши, па ioшъ ньѣовомъ рукомъ написано. Ништа мање ни садржавало, него позивъ, да госпоа главна сапетница, заедно са господиномъ братомъ, господичиомъ Сосиномъ и господиномъ двороуправителѣмъ Мачићемъ, найстарiой керки господина управителя ароши буду на свадби. Свадба ће после шесть недеља быти и позивъ ће заручница поновити.

Мале сметнѣ.

Тетиа є примила за велико поуважење поизвестъ ту господина ароискога управителя, съ коимъ є она „Повзэ Боэъ,“ — „Боэъ ти помоэ,“ имала. А и пазећ на пријатељу оферу ненако ioй се допало. По реко сиета тога одета писму было увазоване све потребе. О томе я требало доказѣй сиетъ држати.

Тетиа се то есть ньѣ никако то за часто сиедало, да се Сосиа на каквомъ было пријатноиъ позни са младомъ господомъ изъ Вайблингена. Єръ едно, Сосиа є имала преко седамнаесть година, у коиъ прилику девойче петиаа ніе ни о каквомъ пенаплетству мислило, ал' съ тиъ ньѣма се было ньѣа бранилама тетка. Друго, Сосиа є была лепа, лепша одъ свіо Сосиа, кое су досадъ на свету быле, но глупимъ ли на стриау башъ ни ову, што є у старости завету светога писма спокиио Трсће, они се ньа падати знаишоме и ласноиъ кирају, и тетка ніе рада была своио неберну приноъ приликомъ отписути само као лика изъ воду. Четврто, ваиаше дукаштиие Сосиа ніе знала, као годъ оиа, ано и ньте рада была поси и лепо што чути. — Са свиъ тиъ право рѣшио подуправи су се ипди господинъ у Вайблингену; єръ реко међу ваима є б ло доста лепа, што се сасвимъ непоз'улра; друго сиа су оиа радо имали театре и романе, имали су за себе „театеръ диледтанта,“ и у Вайблингену ба кьиготежаја имала су ужиткъй само одъ библиотеке за позайлыиаиъ и читаи — рѣшк знаи за наше време! трсће, да се кьиаиъ уподиимъ особини и читаю романа и одроста, ани ій є мало, ноп пиши пиши, ное бы се са рузмарковићкиимъ мерати могао, или коп су оноги стана, ное бы се могао исповредити са титуломъ главноги сиетанна надъ порезомъ. Єръ и сами управитель ароши Вайблингена — благій Боже! како то нешто ньѣно показуе; а сви други знаменаиа, трговчићи, сатиичари, сиетиици, имућиіе занатіе, индедезаи ни ширима, секретаре, адионата стакли су на ньѣгову степеиу ioшъ нѣто є ароискій управитель.

Тако є премеравала тетиа сами у своиу уиу, на по тоне се после управляла спрам новологи сиета у Вайблингену. Сосиа є опште редно одиазила, а редко и опеть поести каиаког младога одокуда у Индерсереса до'одила.

После дугога размишлаи и договараи одрећено буде ньйпосле у домаћемъ сиету, у коп є и двороуправитель позваъ, да се управителѣвой керки иде на свадбу, или да се добро очи отворе.

Пре сиета є тетки оставлѣно было, да Сосиу учини позорну на опасности срдца, и покаже ioй стене, о коп се безазленость обично лако споташе. Єръ дотле су у сиетовиио доши: Сосиа є у оиаа годиаиа, у коиа є сакрушеи броди могуће; и у такиъ годиаиа у коиа се жели волѣти мачкали и дутаиа сагрли. Кукавно девойче морало є дакле и о такиъ стварима науку слушати, о коима одаре ни у сну сиало ніе. Преко сиета тога морало се свету показати, да буде ваћено, ано ніе каужно было быти калуђерица. То є заиа тетиа тако исто добро као и сама мати, коа одраслу керку иа на удаю, а найвоше желиге мора да є уда.

Съ друге стране опеть ни господина попа ніе ништао са духовиим опповедаиа. Господинъ двороуправитель, коп є, нела, у младиіх своиих годиаиа добарь играчъ было, и сидъ на жалость петдесет-шесто-годишиѣ поиче послао, обрече се да Сосиу поуки у играаи. На свадби кадъ буду, обреку се едно другоиъ, да ће сиа трое изъ петыа жила унета се, да девойче на очиаа иако и чуваю.

Поучаваѣ за свадбу.

И само се по себи разуме, да су се прончи, чалиџаи, ишаиовићи и т. д. у посао задали было и тако што пре умѣтиѣй поступаиа. Тетиа є рада было предъ Вайблингеиима показати се онако, као што ньѣоиъ сиаи приличи, а и тай ioй се мајчй вонче могао опростити, што ове са Сосиаомъ депотомъ да се продичи.

Сосиа се здраво радоваше спремаи на свадбу, — єръ я попаати готово кадъ є быо у ньѣовомъ весело. Добри се доселаваше ои своги учителя перета и желаше є само, што ньѣове петдесет-шесто-годишиѣ воге ньиу онако лике, као што су ньѣе одъ седамнаесть година. Радость и нарвк учаи є играти; господинъ є Мачићъ пазъ све то уаимо у своѣ рачуиъ. И ньѣу самоиъ ноо се дошало, што се у ньеиовиной, у поза заборавѣвой нешгиии сиету поучаше, почекъ по одредби домаћега сиета, на свадби само онъ, на коко другій нише са Сосиаомъ ће морати играти.

На несрећу одъ овога последиѣга неможе быти ништа и то изъ ен' ових узрока. На дакъ ире весели одрећено буде да се све игре у єдиъ путь поиторе. На како су господинъ попа и тетка сами своиъ очиаа ради были освелочиити се о Сосиаиовой напредиу у играаи, уиесе господинъ Мачићъ и колико ніе могао, ире него што су тиедноги дошли, да барь рѣшіе иекгри одъ свое одретиіе учешше. Она є желела весело озако-озако као лептирь, и у оной радости правила є по-десои скок, ноп ніе было рђаи, ако и ніе быть по правилама учиљѣ. Господинъ Мачићъ сие весели постаовѣу, ако се тео ваше проминкиа, него — наслеђа ниу у всако

преже што є могао, да учини завр'шна (вештъ упрштеній своихъ) — тео є и найвишій пр'ъ свое вештине показати. Увиђевшъ є своихъ учинио био; прикй є уволи, другій сасвимъ рђав био. Дуге вечоне сувишне поте, кои другіе несу-заслуживше да ихъ се подсмева, зашљеху се то есть една за другу тако необично, да се у продуженомъ покретаню трупине, морали бишъ несрећна догодити. Онъ пакше на найвеселійшій начинъ на шетокъ, па, као што падежда сва шкобрађе око себе оборе, тако и онъ одпуче за собомъ и Сосомъ, ову несрећностію іошъ обгранивши га Силеђу.

Како є господинъ поп, кои є бишъ у овай на' тео врата отворати да уђе, чуо где нешто паде, одъ чега се, ревао бы, сва кућа затресе изъ темеља, утрчи брзо унутра. Кое ова брзина, кои свемогућнюсть природно-братаъ виђе, буду узроєъ другой несрећи. Онъ спине учителю играши на ногу, кои опай брзо тргне себи и тимъ господину попи сво равновеће одузме, па пре него што є опай моглю замолити за опроштеній, обоица су лежали једанъ поредъ другога. Довђ є попиши безо-посутна паренія, због'а ће'оватъ жене једнога и многъ потреса ганше, чимъ подъ собу одсвочила, коге су му сасвимъ чудновато дошље тако, да су табани издигнути биле горе небу, као да ну се може ни помоћи.

Сва ова спеша, болђ рећи, цело ово пражење, кратко є было. Свемогућнюсть њени жайере на ноге, па као є од Сосинове, као светь беле и пуше боје каше помислио да є његова царина, играби є и негледећи у ню, на брзо поврће плоче свою главу, єр є главну свемогућнюсть чуо већъ на врати. И Сосинъ є было већъ на погаи кре нег' што є тетица ушли. Алъ є господинъ Мачићъ седио іошъ за шетоку спуштено погледаюћи, єр є ништчио было нуће.

„Благій Боже, шта є то садъ!“ повиче тетица Рузмариновића, па склони руке, гледећи чесъ у тужне погледе своєъ управителя, чесъ у главу своєа брата, на коіой є женска кала била: „Извратите ли ту комедију? Зарђ сте заборавили и свику пристойность? зове л' се то памећовати? А особито ти, господине попо . . . .“

„А зашто я бишъ особито?“ запита оєъ свемогућнюсть избављо и готово уврђени, єр се њему ниси бишъ довђале онштре проповеди нећтне сестре.

Садъ добие редъ Сосина да говори и на ни' сас ужари, почеки заљубеной тетки каже сне по редоєъ као є было, и нипу своно узло а пароку да.

Опай сами по себи незнатнић чинећи бе догађай био є прикй узроєъ свимъ другимъ несрећама, кое су се после догодиле. Єр є господинъ Мачићъ неповољно дани рђало и тако ніе могао на свадби играти.

Опомене.

Онаоъ дани кадъ нађе свадба быти, Сосина є устаја чимъ се сунце родило. Одъ радости ніе могла ни спавати. И тетица є Рузмариновића такође са сунцемъ заедно устала; одъ бриге ніе могла спавати. Кадъ се већъ не може већъ на путъ спити, да Сосина цешри са дрвамъ господичићима изъ Вайблингена, заумала є да девојчетово несташково срдце укроти, бар новимъ опоменама противу свію искушеня любави, или, као што є повађадъ у христианской ревности звала, свтиве.

„Сидъ ти є седамнаесть година, драга Сосино!“ рече она.

— Можи за опроштеній, тетице, седамнаесть година и седамъ месеци.

„Тихъ горе.“

— Како то?

„Где сидъ, што си у годинама, кадъ се већъ можешъ удати.“

— Ахъ, па то небы было никакво велико зло. Вы сте ми казивали, да сте и вы некадъ были удате; па и жив є покойна мати была удата. А зарђ вы незнате, у Вайблингу и Обершеркау ни една недеља непроће безъ свитова'.

„То є сие добро.“

— Па есть, тетице, есте, съ тимъ є нешто сасвимъ наше. Сећате ли се іошъ, како се наша Лизета томе радовала. Како се њен сайдашній човекъ, опай плодный шумаръ у Штайнседу, за њомъ сие препрадо? Како су се то двоє нзели, како су они . . .

„Сосино, ты си спеедашно дете. Слушай ме. Ты си млада, доста си и на глазу, изъ доброгъ дома, отацъ ти є бы судейскій свештникъ, имашъ имање, и свога а може быти іошъ и на ков се наследа и исчекуе. У облестима нећемъ быти осуђена. Удативаа нећешъ и пресо-више нећешъ се. Гледаће само, да те се подъ пожу водушу, за нако се ты непрокотрена и нешиста, може ты се, може быти, и найфинија, найспромашнія нукавица найболђе доваети. Уранио двнеси у свитови у Вайблингену, нешаће се, може быти, замке твоме срдцу. Кажемъ ти дакле и опоменћемъ те, буди промотрена. Неверуй ни једноме одъ мнаде господе, па ка ти се оиъ како лепо показиваю.“

— А зашто да неверуемъ?

„Што су узвишена, дакле једна вно другій, кои за то иду, да безазленомъ девојчету можаъ преокрену.“

— А вако они могу то учинити? Мени неможе ни једанъ можаъ преокренути, кадъ я немамъ волђ, да га преокренуты допустимъ.

„Бомъ се ти нишъ врло велику вољу!“

— А ди нешаюъ.

„Кадъ ти се десетъ пута у једномъ трену-тку каже: ты заслужујеш да будешъ љубљена, обожававаа си, я као што су данашња поподна разговори обичаи.“

— Разговори по моди обично су учтиви. Зарђ вы неваланте да є тако, тетице?

„Кадъ ти се кује, да те заба, — да нежеже безъ тебе живати.“

— Ахъ, то веће на једномъ пасти на умъ.

„А вно бы може пало, бы ли ты то онда веровала?“

— Кадъ бы то заклетвомъ тврдио, тетице? Али, верно, нема ту нетине у томе. Млади људи на свашто ће ти се заклети, па ти се после смею, што си тодико проста была и веровала ихъ. Ово та се само дрии, ко ти се удвори, наверакъ є да те довђе дотле, да ти се светь после сме.“

— Шта бы добили будаше одтуда, кадъ бы тако чинили?

„Свою шалу, ништа друго до свою шалу. Таки су они.“

— Сан?

„Колико є ньи девојка себе несрећнію тимъ, што єу се поџустиле и повереване! Колико є ньи изгубио свой живъ, свою честъ и тишину — често пакъ и невиность зборъ тога, што су свое удварче усрдно волеле.“

— Па и невиность? Како и то са невиности, тетице?

„Са невиности?“

— Да!

„Ты неразумеешъ іошъ шта є то, а тако што неда се тако одма протолковати.“

— Разумеемъ добро, та стварь мора быти тежка, єр ми уа пола ніе нако одире назати, шта є то невиность, кадъ ни и 'тео истолковати. Потреба да разбимо главу о томе.

„Пре свега на свету, Сосино, угледай се на мене са покорности. Чувай се одъ људскога подцаћења и удварања — чувай се, да једнога не држешъ да є болій одъ друге; сан нежъ су једнако одъ тебе у стра'опочитаню; а слободи и' се кои одъ ньи, па ти и найтишію речъ изусти о обожаваню, љубави и заносних изјављења, одма ихъ сви стопи окрени ну су презирања већа. Врло си добра ты за какавъ Вайблингенъ.“

— Али, тетице, ако оно небуде бишъ Вайблингеръ.

„Кадъ буде проже већъ, я ћу ти дати човека. Тако ћу га изабрати, да ћешъ ме и у гробу моме благосилати. На то се осланя. Обећавашъ ли се ты женн напротивъ покорна быти?“

— Ахъ, тетице, та ны знате, я сихъ то учећу и безъ обрицања.

„Добро дакле, — потрићу я врло добро, како ћешъ се ти владати у свитови.“

Свадба.

Тетица и Рузмариновића вноваша, да є пределна сае ако што треба, за се спира. Како се люди ньихъ радо зарано! Тетица є врло добро знала сама по себи и по младихъ своихъ годинама, да нрань и љубань своє право траже, и прикос свихъ опоминања и наукама, па и опетъ дрвала, да ће са Сосином поћати другчіе ньи, него са другихъ блата сделћаа, него што и одъ тетице Рузмариновића воспитана и образована.

Поседню дакле у кола и одоше, свеччано обучени и опћени у свитове дошаћ и бантовавъ у новихъ дворана были су истрагу.

Госпоя глинка саветниковица примећена е съ великимъ церемоніями, и све што е умъ ню было, претворено е са учтивостима тако, да е она плаћала у найевћем задовољству, па тако и своіой намери неверна постане, да непрестано узъ Сосину буде. Господинъ попа нађе неколико разговорна другара, а господинъ Мачванъ штуецало е онимо-онимо са господомъ саветникомъ. Сосана, испочетка врло плашљива и стидљива, постане у друштву живы девојка, кое су е обкољале, найвеће слободніа па после и поверетелніе тако, яко да се од тодило годиня познаю.

Кадъ е найпосле по срећно свршеномъ ручку до игре дошло, па Сосина часъ ономъ часъ ономъ младићу у руке полети, и съ њимъ у такасе слесома кроъ сваке редове играюће завиња, онда і ћ се самъ животъ растворе у ближенство. Сосина е была лепо; задовољство е начини іошъ лепша да е. Нећобзи играчи купили су се око нѣ, а та е поворность ньой была заказаія него све сладости, кое су іой внучени господа обећавала. Живила е сако да игра и да е у радости; о како е то другчіе было о рамену она младића, него на руками омолћаюћ господина двороуправителя. „То се зове единутъ играчі“ рекли бы она сама у себи полако, колико бы годъ пута кадъ се умори своімъ седалиштву повелена была.

Тако и нођ дође. Тетиця Розмаринковића тврдо е наумила бази дођусе, да се іошъ пре правога краја врати у Индерэрен; али она то заборави пореду оны ласкања и удварања, кое су іой са свіо страна чињаи, кое збогъ тогъ саме и њене ваше личности, кое збогъ тогъ што е Сосина онако любима вредна. Са опімъ ласкањемъ, одрузи се іошъ и стра' одъ рђавога времена, кое се ваю плашећ одъ запада приближавало. Тетиця Розмаринковића ніе могла ни кодъ куће рђаво време да трпи, и ньой и лето само збогъ гриженине и тутња, найнепопьзніе годишће време было.

Знаетаке дакле и збогъ рђавога времена, и то у веком немиру, да останемъ ни коме се сигра, еде су господинъ попа, господинъ дворауправитель и и господинъ управитель нарошн сѣ ньоме се сиграли. А то ніе было добро!

Пруа несрећа.

Сосина се рђавомъ времену іошъ одъ срца радовала. Желаюи е да се сва рђава времена по свету надъ Вайблингеномъ скупе, и да цела злобъ грми и трешеше, тамъ бы неуздање она чашу, коя редко подшећеномъ задовољства оданоси, бишъ до ивица напрасити могла.

Вино, свирка, играюћ и радость сасвимъ су е другчіомъ учинили были. Образи су іой букнули, мутне очи ньне врачно су се свеглане, прса су іой яко одсиваше. Да іой се іошъ виња кадъ господинъ изъ Вайблингена заклео да е люби — едино іошъ чега се само збогъ тетчина опомињања найгоре плашила — она бы му опростала то садъ у рою, у коме е седъ дисао. На срећу нико іой ни речи ніе смоненуо о любини; или ни едно ніе нерао съ њоме, а да іой верно исказани, да е она њего, богиня, што она, да боіме, ніе тела веровати, али опетъ зато ніе рђаво примала. Намеђу енглески и француски ирій, было е уздисаня и руку стискавања; и у игранко опетъ уздисаня и доста заузоња звстанути погледи, кои су се левога њиной ударали, а у вапцерима притискуя е гдекоя рука свежніе уз здраво одсиканіе прси, него што е то другчіе могла чинити рука њежогъ дворауправителя.

Несрећнимъ случаемъ како е она ожедниля, даду іой пуика. Наіш га се и почне опетъ даље играти. Али уедиюутъ ньоме се ово нѣ сви себи окретати. Мислила е, да іой се опако у глави увртило, па се томе смеала. Али наскоро іой у мисломъ покретаню небуде добро. Потуки се своімъ играчу, некомъ младомъ човеку, кои е на найнећомъ учтивости изведе изъ сале исподъ руке, како бы нико дакутн могла. Боећи се да се небы разладнла, еръ е рђао утреня были, одведе е у прву празну собу, у коіой е едва заборавитна сасѣла већъ догорела.

Сосина се уморна и упола у несвести пруња по спрому веком кревету, и едва е дн'ала. Пратіомъ нѣкъ, кои се у великомъ чуду и запари кашно бао, зимони и да се раскопча сна, докъ онъ отрча по едну чашу ледне воде. У муки нѣкъ заборава онъ на воду и ніе могао останути свою замореку играчицу, кои се опако уморна ніе могла сама одмочнати.

На полю е гримло; а изъ сале е међутимъ брувла свирка. Сосина и нѣкъ дежарь ништи одъ тога чули нису, ни земну ни небесну свирку. Нико ніе ни сказіо, да ли двоги неки, еръ е свако то было опасно одъ радости. Текъ после читавогъ сата ньу они да е добро, да иду опетъ у игранку.

Сосина ніе нише была незагодна; помешта се опетъ међу весело друштво. Сва се были узнапитиля и преображаля. Ишли е съ руке на руку. Дежарь се збогъ изгубе у мложини други; ніе му могли ни благодарити ни труду, коги е имао.

Найпосле сети се већъ, да и тетицу Розмаринковићу потражи. Осломѣня оде изъ сале у коіой се игра, у собу где се сигра, и бань онда тамо приспе, кадъ се ово тетичиногъ остали подигли неки сасимъ необична вина.

Друга несрећа.

Тетиця Розмаринковића е сре дотле врло срећна была у игри, напротивъ господинъ управитель нарошћ сне е губіо. Али ньу се среће у единутъ измене. Съ тога е Сосина заборављи бали. Приеваћ дечко у хартана найпеће е несрећу чиніо; да е Сосина сву другу ньа преграда са Вайблингенціма, тетиця то небы ни ни умъ нази. А то е было зло!

Што е найгоре, у томъ трешутку догоди се. Тетиця е ишсила да ньа праснога дечка и да га изиграна; господинъ попа е нѣкъ доказано, да е онъ већъ пронао кроъ нѣгове руке. У жестокомъ овомъ разговору онако кратковидый попа ніе ни примећіо, да се са высоко зачељанюмъ пароконъ найпре сиећа, па после са запаљѣнюмъ пароконъ, прекрасной, новой, новодой капи госпое главне саветниковице врло близу прикучіо. — У единутъ е буктила ни обоме ньиними глазима.

У прньй ни сан су се учокали были одъ стра', на пусте некъ исплакти оно, што ове да букти. Затимъ нишъ зграби тетица Розмаринковића онако у неполи нашавши се, свою капу, скуца е съ главе и баци е одъ себе и неглеђећи куда. Прегорела сиеза одна изђе на рђавовазану пароку господина нарошкогъ управителя, и за тилый часакъ распростре пожаръ іошъ даље. Кадъ господинъ Мачванъ, као четврто лице за остаюмъ, видя где три главе горе, за добро нађе да устане и покріе длановн своіом главу, да бы е одъ тако несрећне сачувано на ужасни се брзо одиаде. Господинъ попа ніе пре спазіо ни осетіо свою несрећу, докъ огорело пременѣ непоче ни падати на карте. Гледао е у његи сасимъ зачуђено као у неко нечувено појављеніе природе, па погледа у собный таваиъ, да види одкуда та ватрена киша. Међутимъ су одъ свіо други остали посакивали были са страхомъ, и потрчали кое да вонаку гасити, а кои и да гледе запаљење. Нико ніе могао одгонетнути ту загонетку, како су се когде три главе у едномъ ока тренутку тако одма запалили.

У ту вику дође и Сосина. Нађе огорела нарчадъ само одъ едне врло походне капе и две некадъ бьиште пароке. Свиній е свою штету жалію; Сосина ніе нишла ништа жалити, а она е найвећу штету претрпила.

(Продужъе се.)

Войничко обиласеніе на коню.

(По прописодиню едног официра.)

Прекрасно летнѣ вече было е и месецъ е осветлявай предеъ са тако госпоственимъ изгледима, какви се само у южной Африки могу видити, где е брегованя земля обрасла са онде онде разделаними умиюо цветаюћимъ и мирнолиставимъ шикарагомъ и дрвима, тако да човекъ мисли да е усредъ ньике найлепше градине (баште).

Но месецъ е и на другчіе предмете сіво, кои су се слабо под'ударали са оними лепимъ зеленимъ листицима и мирнолиственъ шеснѣсъ, на пирамиде одъ пушака и друге воене потребе, што е све на врање послове показиваю. Поредъ тога скушала е прнена универна кроъ шумарадъ, а онде онде лежали су войници око ватре наложене за страки, кое праскъ пламенъ чудноватo е жигледно сирамъ свеглости одъ месеца.

То е было слободно подъ оружѣмъ стаиште едногъ одделеня енглезке войске, кое е лежала на граница. Мы смо се покадкадъ само съ њима увешали, и ньсмо ни познавали іошъ живљећ по стаништима (логорима), као ни познавше ньни' другара, ошишра. Разговоръ се дакле обично врло ово лежећи и они кои ону-

да живе, и свиній є казиво шта є найбољѣ видіо и препатіо овде.

„О чудноме чеко," запитаћеш ѧ на то, „нема зарѣ нашта у Аѳрики?"

„Има те како," одговори одмах осѣщајући. „Што се неке тиче, а сам овде найопасніи дахъ моја жалости прекузіо."

„Е, то нам морате приповедати, Мерлеу," проговори другій, „ то є особата леша прича."

„На добро, дела!" вопиче ньи десетъ-дванаесеть.

„Слабо и умемъ приповедати."

„Нашта то. Съ тимъ радіе слушаѣемо мы вашу причу."

„Е, на добро," одпочне на то подпоручникъ Мерлеєвъ.

„Имао бошъ три године одъ то доба. Было є право време кафеерско, то есть непристойно є нигда была тако, да се ништа ніе могло видити, а то є проклетимъ Црнцима на руку ишло, да могу своій найлапши закаћъ родити, стоку красти, Онда су бошъ нарву покрали одъ некога насеѣленика на граници и кћеа ранили, па зато изашлѣ се комисіо да поправи нарву. Тимъ новодошъ досписъ ѧ за води Рей-Копсъ да стоимъ, и пређе ме да идемъ у проматрачъ. Самомъ є ишао одмах новіяжъ Хотентотъ, неній опкзакъ, подпуно угурсузъ, кои є на читавъ сатъ одъ дахъ могао што угледати, него ѧ.

„Ево три Кафра, господине, съ пушкама," повиче онъ.

„Я немогу видити ка Кафре ни ньки пушка, аз' нађо да онъ имя право, єръ кадъ самъ угледао онако одѣ'но, знадео нађемъ Кафре, а и по пушкамъ ирдњобаній погледнів, позивао сихъ, да су пушке посакривали, но я писамъ имао кадъ трошити ѣй.

„Право изя тога што є Пикъ приметіо, бы-ло є ишъ чудноватіе. „Мой є хозъ ироніе, господине," рече онъ.

„Ніе него ішъ кешто!" повичемъ ѧ, „ѣдъ' дахъ." Аъ ту ніе было ішъ штогодъ, єръ и коњ сне неѣма равно, па найпосле неможе се коња дахъ. Морао самъ изкати ну да одише, коња пошѣћъ кући, и я самъ дахъ ноћемъ.

„Насторо затимъ чуемъ я єданъ пуцањъ, аъ писамъ за то бошъ толико ни маріо, єръ самъ мисліо да є какавъ насеѣленикъ у ловъ ишшао.

„То є морало и быти, єръ ни трисетъ корачаній напредъ было измакао, а уедно-рашній видихъ предъ собомъ великогъ, прекрасногъ тигра, то есть ову животиню, коју тако зову у южной Аѳрици. То є было великій леопардъ, кои онуда живи, и найпеніи закаћъ се видати може.

„Подуго самъ гледао само у кћеа, єръ знао самъ, да та животиня, колико є дивља, редко ће напасти на човека, аъ ніе дуго трајао я меи поћу мрани ииъ леѣа, єръ видихъ где бошъ управо къ меку упутіо се, ако да ће да нападне и на мене. Згребихъ дакле моју двоцеиу, аъ ньа одна цењ само са тапетомъ напућака є была, као што самъ се одма сетіо. Напиштиимъ колико самъ у брзомъ трку животиня могао, и ударихъ га у слабину, во то є ньу за мало удало, и онъ се іошъ ньма налети на мене са изкежеиимъ зубма и стрѣ'ожито издраченимъ очима. Згребихъ пушку и ма'но самъ ньоме око мене гзаше, да бы излетанѣ ньгово пресрео, ако бы тео напасти на мене. Конь мой жеѣутимъ є окренуо было другчіе него я, онъ се да у бежаньѣ, да утече одъ непріятеля.

„Бежаньѣ то трајао є пакъ само за нековліко трекутака, а я по стезаніи коньскомъ познанъ да се догодаіо оно што самъ іошъ напредъ зяао да ће се догодити. Тигаръ є на насъ скочіо, левомъ шапомъ заклаћо се было коню за слабину, а лесну є гледао да заклаћи за мою слабину.

„Конь є сидъ све узпрошиіе сказао и овако-онако ортао се, да бы непріятели са себе збаціо, а кадъ то ніе помогао, онъ ги є онда ударао стрижньма ногама, но ни съ тимъ ніе могао ништа учинити. Тигаръ се сне болѣ звиѣкивао.

„То є само за нековліко трекутака трајао, а то є меии доста было, да же мало попреће оиій прнвй стра' што ме є спопао было. Видихъ да є тигаръ за мою срећу рђаъ своју утробу. Ніе добро горе узскочіо было, па є мучно држао се єръ стражећ кое кеселе су му, я ударихъ коньски копита' здраво му в сметало.

„А худъ су, пытаћете ме, дотле лепо лисѣка зубма дакле те животиньѣ? И я самъ самъ себе тако пытао, єръ прво чему самъ се я нидао было и то, да ће леѣа мои програити потрудити се. Чудноватo пакъ шираніе, нрвежѣ и режиньѣ нам жеке уверіе, да се онъ око нечеѣ другогъ у поелу нашао.

„Нако самъ обићаі, како и сви коньици, поселику кутіју одъ многъ пзеха (теневћета) за леѣа носати, у кой самъ носіо барутъ, олово и друге ситнарје. У ову є тигаръ зубе свое затабао было, а што є у ньой нашао, то есть барутъ, кћеговимъ устима ніе бошъ прію, зато я гледао да ги се курталіне кашљѣжъ, а онако кутіја ни зубе натакла му се.

„То ги за иекій часъ забавило, но докле ће то трапіи? Морао самъ чекати па докле было.

„Уэъ то моноженьй мой конь чиии ми се да є добіо само волю да легне, па тако да се курталіне и тигра и жене, ако узможе. Тигаръ за некій трекутакъ нзмакне своје челюсти натрагъ, али зато да добіе ма' мене згробити и себи болѣ прнкуће. Ели то повазнало, да є онъ напредовао?

„У такомъ случаіо вредіи є човеку єданъ оиа трекутакъ него цео четврть сата, а мука и страа коя осећаио, узасти є. Но хвала Богу, што таке прилике нетраио дуго.

„Промислиѣъ се дакле, шта да чиниѣъ. Да самъ се осрнуо и одъ кћеа брзіо, ту бы ми крај живота было; сиочити нисамъ могао, єръ ме є животиня добро држала, еду само помоћи іошъ живо самъ ће дакле одъ мене были с кћеа вода Рей-копсъ, и та нисмо плаиие у мени, да они може мене спасти. Ньой дакле узрокъ коња, кои кадъ се истой удутіо, чиниіо се да ме є разумео, єръ є као слепъ трчао онако. Диваічій ловацъ неможе брже и'ати.

„Све є стаіло за брзіномъ коња. Да є могао до воде доспети, пре него што є дивљій овай звеэрь губе свое осложлоіо одъ плезања вутіе, могао бы се спрь и падати да ћу се избанити, ако небы обоица врат слоиили; на то самъ слабо и помишіао. Само о томе мислио самъ, дая' ће се тигарь моји іошъ више успети, и дая' ће се моја онъ дуго пронучити са кутіомъ натокутомъ на зубе. Конь се есетио владао; онъ є покададъ стражињимъ ногама тукао, и тако тигру свегао да се неможе ни више успети. Кадъ бы главу свою урлаіоћи тео да узднне, тако бы ме гурнуо, да самъ мислио да ћу за пратъ пасти, аъ ме є чврсто држала кћеова шапа, кою є заклачіо было за мою слабину. Најпосле досиемо до воде, само іошъ до трајесетъ пораклиій, па самъ у ньой. Зато самъ да я врло дубока и брза — я то є іошъ болѣ было за мене, єръ тако ме ію могли избанити одъ претеће смрти непріятеля изя мене. Време є већъ было онда или никадъ, єръ самъ познао да є тигарь зубе свое куртаисао и узасне челюсти разгазіо већъ.

„Конь мой ніе ми дао да о томе размишлиѣъ, него єдномъ скоком своим у воду. За тилый часъ бисмо подъ водомъ, где задржико се єдан трекутакъ, па онда насъ доли избиіи, и онда брже болѣ затимъ се да опробаць срећу и напрштимъ ако што самъ было смислио. Претегнемъ што самъ болѣ могао коню главу горе, па тако да я свезанъ у воду могу отићи. Вода насъ є съ иномъ брзиномъ носила на низе, и одма чу' я где мой за леѣа я'ичъ кашљѣ, шире и заливаіе се, као да му є вода врло непозиата. Погледнимъ натрагъ преко рамена, и видимъ где се тешко съ водомъ мучи и кишу горе узднже.

„Но звеэрь онай дрзао се іошъ тврдо, и гледао е да се на више узднже. На то трпемъ я іошъ болѣ коня за узду, кои се прнме тако да є готово узрано стаіо, или и я такнъ удирацъ добіемъ по главн, да самъ у пола онесвешеио. То положеѣ пакъ учини те тигарь свеснихъ одо подъ воду, и я чуемъ га ие више него одпре кашљети и ширати. Морао є сидъ старати се о своме животу, съ тога пусти шкиу. Каква радость за мене кадъ самъ то осетіо и видіо га затимъ одма где проплива поредъ мене.

„Чиніло се да є врло несрећанъ у елементу наметутомъ му и у великой врло заиари нашао се, кадъ та вода као мука брзо одпесе.

„И мой конь осетаіо се было већъ пливаня и пустіо се те га вода носи; а то, ако бы се онъ уморио или на какву стену ударіо, кажи є у води нодіио се, могао та є упропастити, съ тога промислиѣъ се я како бы се когао спасти пливаньа, єръ самъ плиаачъ добаръ и могао самъ се поуздати да ћу исплинати на брегъ. Кадъ самъ пазъ съ коња скочіо и окушао да пливаиъ, нађемъ да ми крзіи жлого сжеће, съ коіомъ нисамъ было радъ растати се, єръ

ки е била спомен одъ единъ сладкоъ пріятелъ, кои е у Сврји гробъ себи нашао,

„Морао сам данас здраво мучити се съ водом и у толико редй побожо сам се да ће ме свезадити, но я свезадамъ но и испадне ми за рукомъ те испливамъ на суво, али дабогме далеко више него где сво спочинъ у воду.

„Тако сам се био ухоро, да сам морао за неко време ово иртаљ полезити. Али надъ сам се почео разобирати, угледамъ нешто, што ми у единъ ма крив у жиле натера. Одприлике на десетъ корацай одъ мене ставо е онай проклетый тигарь, кои се тамоље на истокъ месту спесао. Истина да е неколико у упола залинѣлъ изгледао, аль очи су му сеизале ово парче, надъ се ъъ мени обрнуо. Я нисъ имао га се страшно ово одире. Сѣдъ сво я и онъ единай были и могао сам се съ њиме покрити. Промотримъ данас мирао око себе, аль сам врло рђаве волѣ био.

„Ни дуго трашо я онъ десне како што обичао качке деле и уранн свое ученике очи у мене. Ни требало више двоумити, да онъ ће позвао своја неприятеља у мени. Затимъ полазо се я рачуна своји на мене. Я нисъ дочекао га съ пушкомъ, зойокъ го у по глаше душнихъ и тако оборамъ.

„Кокаа рекй звоја се сидъ око ове воде! Но ово и есте темељна изгоља знатно потребнеѣ претрадати, онъ зато ће било иртаљ, нето године се да се никоно борд. Пре него што е то учинити могао, додамъ му я іошъ два нова удариа, съ коима га оборимъ, па онда одма нокъ мой нашиа изгоље душнихъ и тако га свезадамъ, дабогме пошто су руке мое изгољемъ шкодай здрави интребене.

„Кодъ то сво профе тако и одвесемъ мейдакъ, никако не попадне нека слабость и я готово обезглавићъ стровоштимъ се за неку годину канеса. Онде би може бити дуго лежао безъ похође, али на мою срећу разшао тигрово доиѣли да хотентотска дошла, кои су нашли биноле ловити.

„Прикуче се ближе да виде шта се догодало, я поновсу ми те отидемъ до куће.

„Но кайпре сказао вожу съ тигра. Были в дена да е я писамъ лепше видо, и я в писе ће поштѣнъ хуѣнъ где сидъ иной припадноће место запрети. Кадъ смо кожу скидали кајсено таве, кое ти е рапило пре мене. Разѣкъ е онда кадъ самъ я пушкъ чуо, и то е было узроѣ, те е онъ у прость довао и на мене напао.

„Я нисъ одъ рана и греботина, кое ми е проклети животиња они задала, толико самъ штио, да е више несеий прошло док самъ ій залечио, и да е покрадена стока и нашъ Кафрии ни то изнесйна, дано и дано заборавѣли, на онда сам я текъ могао дужности мое прихватн се.

дан.

Књижене вѣсти.

(Живот и дѣла србскихъ просветитеља, св. Саввина Мирослављева жића Стефана Немањ, описана нѣкимъ савременикомъ св. Стефаномъ приделжителемъ и св. Савомъ I. — Летопись Матице србске, свезданая одъ одбора Матице Терезије. — Матица Србска. — Шумадинка. — Србске новине.)

Увѣрени смо да свакій Србинъ радостно и нестрпљиво изгледа на књигу оглашену одъ хвално-познатога нама списателя Г. Сергія Николића, професора у Београду, подъ насловомъ „Живот и дѣла Србскога Просветитеља св. Саввина Миротворнога, иначе Стефана Немањ, првога Србскога краља; описани нѣкимъ савременикомъ св. Стефаномъ приделжителемъ краљевъ Србскихъ и св. Савомъ србскимъ првимъ Архіепископомъ и Просветитељемъ.“ Мы можемо наше читатеље увѣрити, да се ово врло важно дѣло вскъ у велико штампа, и да ће скорашъ готово народу штампе пламѣ. Тегоба велика, кои е са издавањемъ дѣла ово здруженога, у толико ће га издано се сва предузимања са вскомъ радостію у наручја свога примити, ако ово важно дѣло вое е као чудотворномъ штапомъ сваког изъ старе ове среѣни времени, одъ дан највеће свирепства Србина, дна славна жупа о найважнійой србской повѣстной особи, Стеф. Србљѣ Немањомъ, на свет изишло. У овомъ су дѣлу, као што се красно Г. Сергіе Николић изражава, мисли и чувствованія душевнаја биогеа и дрвто кашеѣ. Мы смо завета среѣни, што се тако драгоцѣнаго благога србске повѣствање повосити можемо, што се нашесъ дабо догодило да се после седамъ столѣтія изъ такве кратковсти поиши повѣствања славнога Немањ Стевана ово дѣло одъ кѣгова смерна православнога краља Стевана и св. Саве, свирепенъ слогомъ написано. Чувство ово може свакій родољубивъ у грудима своима осѣћати, кои се ревима изразити никако нелзе. Одъ како познаје себе и свою повѣствању Србскій народъ ніе нѣсетъ ни заслужнијега за свой народъ Србина было, одъ Стевана Немањ I. Пре нѣга были су Србіи разсѣяни подъ разними подзаварима. Онъ е народъ пробудіо, дрзнну Србску првый основао у едно исполненомъ народно тѣло, и тако е постао основатель србске самосташе државе. Онъ е врлѣнско достоинство на свою славну породицу пренео, кое е после него врло као сайно сунце на небу србске повѣствање сіала. — Свимо топлио заседъ читателима нашима нелимо, да се ово важно дѣло у штампѣи нашой у Земуну вскъ у велико штампа, и скорашъ ће свет угледати. — Овомъ прилкомъ нелимо важно пропустити, да ће напомѣнемо: како желимо издањемъ на издавалѣ Историје Србскога Народа списане одъ Георгія Бранковића последнихъ Деспота Србскихъ. Онъ е списао ово дѣло, кадъ е было у заточеніи у Егри. Я данасъ е ово нѣгова Исторіа у рукописцу у Карловачкой библіотеки. Єдинъ се преписъ одъ ње налази у монастиру Крушедолу. Вскъ смо имали одъ Историје Бранковићеве и латинскій преводъ печатанъ у Архиву Югославенскомъ повѣствање и то у изводу, а дѣло само у подзнику іошъ велике досадъ света угледати. Разумени смо да ће Митрополитско-синодалнаја типографіа Бранковићевомъ Историјомъ наш првимъ своимъ дѣломъ србскій народъ обрадовати. —

У штампарији нашой у Земуну нашли се подъ штампомъ вештимъ перомъ познатога нашега Лазарице пѣсника Г. Іовсина Поповића написаны спѣвъ: „Сриска слава Орденъ Марје Терезије.“ Само име г. списателя, кои е духъ народны наша пѣсница добро схватіо и кои се у спакой нѣговой пѣсни лепо огледа,“ препоручуя ово дѣло довољно, да бы свака наша препоруки излишна была.

Матица е Србска у Пешти за свога Секретара, кои ће уредно быти и уредникъ Србскога Лѣтописа, изабрали досадашнјега професора гимназіе Новосадске Господина Ђурђевића. Мы се од свега срдца радујемо избору овога Србске Матице, съ едне стране, што се надамо да ће онай новый уредникъ Лѣтописа очекиваню великъ савестно одговорити, и себи, кои е по своих положенію и другу дѣлами досадъ у народу нашемъ лепо ише задобіо, у оних обштенародноѣ дѣлању нове заслуге стећи, а съ друге нам стране радујемо се што Матица Србска вскъ од десетакъ година нимало ніе могла до сталности уредника доћи, и тако покрай неуредности издавања Лѣтописа е и по важности предмета своіой и по сиюй величини своіой доста крвавъ родъ своих долазіо. Мы смо далеко удаљени од намере, да резность досадашнји уредника одъ последнѣ неколико година у сумню доведемо, кадъ опетъ ніе нимъ смемо дае на сваній начинъ едно сталожо и добро плођений уредништво, коме ће познатъ и найвеће заишли быти, да Србскій Лѣтописъ достоинъ органъ свога народа буде, кога онъ водъ сваки предлазіо съ по народнихъ органима, у коима се најважнији живот огледа, нѣни се и унижене своѣ важностноги свога народа и у найдаљнихъ врменима. Съ ове точке смотрења поздрављамо новога уредника Лѣтописа Србскога, и желимо Матици Србской изъ свет срдца среѣних изгледовъ, и ново препорођеѣ изъ дугогрвоће летаргіе. —

У Београду вскъ одъ шесть година досадъ важнійій листъ хумористично-белетристичный подъ нисловомъ „Шумадинка,“ кога е Г. Любомиръ П. Немадовић, нашъ славнозватный пѣсникъ уређивао и издавао, престао е концемъ двесе године издавати. Уређивалъ нѣговъ, кои е служебнимъ послованя обтерећенъ быо, и у дужности своіой више времена врло године на путу се налазіо, *) принуђенъ е быо, да престане од издавали оногъ листа. Онъ е са особитомъ вештинолъ уређивањъ быо врло година, да е уређивао нѣговъ и онако познатый у народу пѣсникъ, велику за-

*) И сидъ се Г. Любомиръ Немадовић у Црной горы налази и намѣрава одатле ићи у Грчку. —

слугу и дело ине кодъ свога народа себи заволйо. — У послелњи брою Српски Београдски Новина учрединъ ньиов господинъ Милошъ Поповићъ нили, да ако се неће брой предпушника новин, да ће правуљеть бити са издашнћих листа престати; мы се надамо и очекујемо одъ родољубива Србски, да неће равнодушно ову жалбу госп. учредника примити. Др. Р.

СМЕСИЦЕ.

Весна паучина или свила.

Познато є, да се съ наступленћемъ весни помало веки свили подобни бели кончићи, кое летарь разноси, и кои често у великой множини по воздуху плове. Ове кончиће зове нашъ народъ свила, и у ньие време дознало се, да су тић кончићи права паучина, коју веки прилети ньиа пауци (orinces abtextrix) праве. Они ньие у весену Септембру и Октобру по стрнћнма, па ту и презиме, те да се у пролеће опеть разбуде и по новимъ позорнма, зивадини и пољанама распростру. Оканзаъ є паук, као што Буше доказуе, у младости т. є. прае године једну до две линіе дугачакъ, ирак є, одозго сивастъ, на леђма има често две бељичасте пругице прте, и ферће и променљиве. Одъ ини нарочито на земља и кріе се пренопоће и ноћи по шибљю и стрнкама. У пріятне весенъ и пролећ дане, пошто є сунце росу осушило, нижне млади они пауци такујема и посилно лиде и воли своїмъ паучинама, тако да онако поље, кадъ га човекъ према сунцу смотра, као сребрно изгледа. Често ону паучину летарь односи и седи они често у приморана по воздуху лети, те тако и паупе нередко са собомъ односи. Друге године свое старости праве они ону мрежу, међу шибљћмъ, у трави и т. д. и ноћа ньих непрокидно свилу. Они су ньи и градитеља одъ велике полze, што жале ньегове троше.

Анекдоте.

Фридрихъ велнкій возио се у Потсдамъ, во кочијашъ вћгомъ, кои є было мало пијанъ, изврне га. „Магарацъ, бићешъ уквћенъ," претећи му рече Фридрихъ. Но овај сисимъ задовољно прикети краіо: „Та немојте се љутити, нападе сте и Вы већъ биику изгубили, могу даље и и еданедъ фалити."

— Предъ судіомъ некимъ буде еданъ злочинацъ доведенъ да му се суди, судіа просмотри га и после кеколико тренутака запита: „Чини ми се да се ты зовешъ Јоакъ X. и да сво звездо нили у школу?" „Тако є, господине." „А где су други нини кошколари, еду ли нини?" „Великимъ вино ихъ тимо иде, сви су одъ нашегъ друштва обешени, осимъ насъ и мене."

— Великашъ се шетао едано вече дољњимъ по шеталишту. Нишотъ тамо више было нће, кадъ му у сусредъ дођохъ путъ препречи пружанин му ништоль на прса. „Одкупите ми овај ништоль, господине, ако нећете и живота нћо!" Великашъ видивши да нема боље протеняти се извади сатъ, пустећ в новце, и даде ій допоку, кои му запста уклонивши се ништоль преда. „Стој! ерь ћу те сада убитати!" рече сада великашъ, почекъ є у ньга оружје было. Но допок смешећи се одговори: „Да, кадъ бы ништоль пуњ было, могли бы ме убити.

— Некій видеръ изъ веке варошице радо се опило. Єдаредъ му заповеди власть, да се у Среду кадъ є недељный пазаръ уздржа одъ пића и бећарења, ерь ће долазити пворе из села, и бође боуъ сумњ разбићемъ сдина. Али видеръ дохода власть, да ворика заповеди, да се пре подне туку, ерь вечоке никако цео дањ быти трезанъ!

Сковъ конћицкій

зо,	я	ле	се	не	кой	не	у
да	ло	са	ня	дар	ше	ло	де
бу	Ты	я	до	ко	во	ина	ить
ћа	бу	ше	ро	бу	ва,	Ой	ко
ся	ss,	ау!	у	де	Да	Дай	до
не	ко	ка	до!	Тако	кле	ты	рукъ
у	меки	ни	ну	ме	се	Ма	руку,
ало.	Тић	кле	пре	чи	за	за	Ой

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Шта є са нашимъ негдашњимъ обитељштемъ.

Петак. Порушило се.

Ерак. Мого сињ разумети, да є было дато подъ зарћу?

Петак. Тако є было, но садъ неће ништо да га држи.

Ерак. Џаба та такогъ царосања.

Петак. Какогъ?

Ерак. Заръ ниси чуо?

Петак. Нисамъ; нити се звало.

Ерак. Опеть су пуцали на цара француског.

Петак. Шта! — Ко! — Ел убіенъ?

Ерак. Ніе; таке му є ударило крозъ шеширъ.

Петак. Хвала Богу; докъ му є стрічевогъ шешира, нема се ничег' бояти.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земун. Било је бурно време. Народ је нашу устао, да брани царе своје, народност и веру своју. Но непријатељи су били силни; неборбене војске непријатељске, снабдевене свим потребама ратними и новчаним, обколиле браћа народа српскога, коме је у свачем оскудевало, што год је за ратовање нужно било. Све већма и већма растао је опасност, све ће постину нападаји непријатељски, кои је потоме силнеј било, што су се свезницн њсгови за њега борили и до равнијама Ломбардије и по другим местима. А напротнвп мн безт оружје, хлеба и безт воће имали смо предт собомт мрачну будућност, само осећајући осветљеј, да је наша ствар праведна и предт Богомт и предт царемт. Но кадт је нужда најпаче, онда је и помоћ Божја најближа. Тако је било и кодт пеш, кадт стиже радостна вест о битки кодт Сомакампанђе и Кустоце, у коима је Радецкиј спасао Аустрију и њене народе. — Али, ево жалости, тога избавителя нашега данаст ваше нема; онт се на првај дант Божића преселио у вечности. У сећаћ тога по високочајшој заповести Његовога Величества Цара нашега обдржаће се по свој Монархји парастоси за преминућега славнога Радецкога. Такавт је и у нашој варошн било, кожт су осим званичнима вожни и грађански — међу коима аустријскн и руски Генерални Конзулт — и многи од грађанства присуствовали. По свомт царству и и назнан њега је вест о смрти славнога воће, онога неворушнога слеска Аустрнје у бурнома времену, најпаче учествтје пробудило; самт царт и царска породица ово и народи аустријски одлазоју нужа онога, кожт је ове скоро кроз цео један век на славу и дику цару и држави служило. А ми Срби у толико више осећамо велнкиј губитакт у Радецкоме, ерт у колико је онт био крилна подпора аустријске правде, у толико је онт као отацт био нашимт граничарима, кои и данаст радостно спомнну, како је покојникт на милост српскомт еснну с нама бесеђио. — Дака му буди земљица!

— У Краљевској биле је пре неколико дана страшни вожаља тако, да је железницн путт престрекли, те је многотт новца стало, док су ју очистити могли. Напротнвт у Гекоу и околини, као у комшилуку најпећетт европејскога брда — Монтбланка — јесни, осент сп пролећетт се рукуј. У многимт у заветрини лежећнмт баштама чаробне воћке Гекоа цветаоу још данаст руже и љубичице, ове су у пасној осени већт одавнуте цвасе, ево ји и данаст опетт у пајунилнјемт цвету. Тога ради о Божићу видјетт и на пијци ротквице, и другтог пролетнтог зеља.

— Кодт Мишкића у Немачкој убио је невић ловацъ ову дана ротатог зеца. Два су ку ровчића на чезу нарастла од велнчине прста биле. Природописатељ један купио је зеца тогт за 20 луидора и намјерна га надевати у музеуму оставити.

— У Аугсбургу догађаоу се од недавт времена необични века предузећа, кои су надпа своја варошн, а особито левоме полу страхт задпти, а коима у трагт уђа полнција досадт задуд потрудила се, накарт да и неман награди онаме обећаше, кои ће злочинца обелоданити. Кадт суђе зађе и врамт наступи приближи се некнј злочинацъ девојчицама или младнм женама, поздрави ји учтиво и њихт им одјеске — косу По своје прилици е шпекулација поводт той необичној краћи, и гдекоја дама у Паризу новосиће се са таковнм фалпчнм плавпнома, кои е сирочади окако безобразно одузеће.

— Г. Алередт Кремерт, гласовитнј познаватељ Источни земаља, досадт врлнј дописатељ аустр. конзулата у Александрји, именованъ је аустрнјскнм конзулома у Кипрн. Изучект сиетт може се томт именованју радовати, почемт се је надпти, да ће истнј свој положај на корнсть источне науке употребите. Већт сада припрема за Академију бечку дјело једно нзт свога изворнога „Ванцја“ (ратовнће Пророка Мухамеда) кое се у Калпуту печата. Овај рукопнсъ нстт једнмј, кои само Г. Кремерт притежава.

— Потресе у Неаплу. Грозне вести стижу нам о последњнма скорашнћт потресима овога. Место Поли само броп 2000 жртви. У Вије-Дама погнбоше близо 2600, а нпа разваљена села Кастелени досадт с више од 400 жртви телеса нскопано. Целе породице нађоше под развалнпама куће смрт, и цела места показују грозну слнку разваљина. Број жртвы износи до 10,000. Јукт и невоља по свима је краљевству. Краљ све жертвуј, да несрећу по могућству ублажи. Новца се што само може бити на подпору употребљаво. Шатори, сасеетк дасака и балвана, постеља, пламња, јелова, леба и т. д. на пароброднма одправљаю несретнпм пределу.

— Краљица Викторја кои се много са фотографнрањемт забавя, те и већт доста умћтности у томт повнзала, посветила је краљи Евгеније ово новоплтаый дирт красный албумъ свима снимцима произведены слика фотографеја. То су портрети супруга и деце ове, къ томе још погледи двора Виндзора, Балморала и т. д.

— Нигди се весланн ново лето тако торжествено ово у Француској, ањ и нигди ово тай данъ тако са трошковима свнтлнх ово тамо; осим ове жертвы, кое и мы н. пр. одпчарани, берберима и т. д. привесено, постои кодъ нын још и обичаћ, пријатеља и познанике на тай данъ обдарити, и одъ невероятне су величине суме те, кое се томъ прплнкомъ издаю. Тако читамо по новинама, да се у самомъ Борлоу сплъ на ново лето више од 1000000 франака на такове поклоне потрошнло, и да у Паризу само поклнни посластвари до 50000 франака пре новогъ лета за данъ пазару. А колико ји има у той градној варошн? Осимъ тога одбрпвала е жестна пирнзка пошта око 2000000 билета за честитање у тай данъ.

— У француској варошнци Турно умрене скоро три сестре, од кои је една 87, друга 84 а треће 80 година стара била. Прва е преминула 3, друга 5, и треће 7. Децембра; што е занста редакп случай у умирующнх протоколима.

— У Паризу е купљен једнм пресъ за некога Рибард-еседнјо, кога супруга нмћрена француске и енглеске романе на турски језикъ преводите, нако да се могу и надуне сз оземъ умнмп производнка уверавати. Дакле има међу Турцнма и Списатељки. —

— По француским новине на страдали су у прошастој години 104 пароброда од кои су неки изгорели, неки потонули. Међу оним нападе се 45 енглески, 13 француски, 17 американски и 21, кои су плоснли подъ разнпм застанпма.

— Славна Аистерка Рахелъ умрла е ове дана у 37. години. Она е ав време представлавања њен око 12.000000 франака заслужила. Од самога једнога парпскога театра примила е 4,000000 франака. Толико завпсп славнпј Радецкиј за седамдесетгодишњу службу примати ніе могао. Рахелъ ніе била удата, већъ е безбрачно живила са женнм великашима, пнјпре са графомъ Валевскнм, коме је и родила сина. Њен и другтомъ сину остаиила је наследство од 2000000 франака. Кадъ телеграфъ вести ту смртнт доносе свпо се срдца тугомъ напуњаше. Нпдаја се њена пријатељ до последњега часа, да ће славна умћтница још оздравити. Господпчпна Рахелъ умре у Кпнету кодъ Тулона, где је презимовати хтела. Она е била Еврејкпња, и зато е и Рабинерт позвана био, да свештене молитве одчита. Сумња се, да ће нста њена снопој њарко остала пак се покренпла, почемъ е сву децу свпо у римскомъ вћроисповедпнпо воспптовате дао. Али то се за цело зна, да е Рахелъ у последњп свом врсме многе од каоолнчнпх спназа забавлала, и у Монпелћру сходне корпке учнпила, да у римску вћру пређе. Рахелъ се родила год. 1820. у жеспој земпи у Швајцарској, где се родптелп њпа, као путујући свнраи баквше. Прпи десетп година детинства пробави као прави Цпганка по свпцпп незавпсп и свирајући. У Карпу, утемељптелп неког музикалног друштва, таковнх прплкомъ возорности пробуди. Али почемъ њено умно дарованћ више драматично бпваше, зато ю препоручи неком Пазшну, кои е драматичну школу држао. 1837. год. ступи Рахелъ у конзерваторијумъ. Прпвп пут ступи на позорпште у Сали Шатворп. Али безъ успћха. Но настоиећмъ неког. пријатеља Сарсона буде изображена и препоручена за прпвп Парпзкп театоръ са платомъ годпшњомъ од 4000 франака. Овде се њпз учп тако брзо развпо, да е нпко у Паризу, тако и у Немачкој и Русји гласовптпјп постаја. Театер-франсе само њој има захвалити своје ново процветаће.

Печата, издаје и одговара књиговечатња І. К. Сопронау Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вече, а тошта за целу годину 5 кр. ср. за полу 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. сем повећања са поштарином 1 ф. више.

Предбројити се може код свие п. т. поште. Изъ иностранности Србиа неиа изволе у изложеныхъ числима съ повишка на цѣнкиру Госп. В. Вадовића обратити се.

Бр. 2. У Земуну 12. Января. 1858.

Ноћь.

Ноћь се дивна блисти,
Мѣсецъ сія красно,
А свѣтила триста
Ките небо ясно.

По небеском двору
Како бисеръ, плуте,
У плавкастом мору
Звѣзда трепти што.

Ту, живље свете,
Гдѣ се вѣчно бане,
Творцу вѣнцъ плете
Ови небеске слане!

Шири крила сваки
Уздухъ и поврсје,
У мѣста безкрајна
Далеко, далеко.

Лети, лети, лети
По безкрајном плану.
Летомъ ли прелети
Сву лучину раван.

И врѣоци лика
Докъ пружи и склони,
У милион зрака
Прелиће с' и тони!

Часъ се тихо сни
И све ћутна бива,
А часъ се пратни
Ко да сваког сваки.

Часъ пакъ моремъ стане
И вице одзива,
А часъ огњемъ плине
И сплетат се веда.

Часъ кроз гору сѣче
Поносна и красна
Часъ се хитро вѣче
У небеса јасна.

И реч'о бы оде,
Оде у свеъ горе,
Гдѣ вѣрни ходе
У божје дворе!

На тиховм крилм
Игра, игра, игра,
Као зефиръ милий
Кадъ се съ листкомъ игра. —

Више сиѣрно гледе
На сусрет јој хите,
Да јој бисеръ – звѣзде
По вѣзирка ките.

Цѣлће миромъ мири
Са заводе шарне.
Вѣтрићъ тихо пири
Изъ горње чарше.

Славуј уску мію
Шапуће и зборе,
А поточићъ тио
Жубори, жубори!

У надземном сну
Свѣтла кола плове – –
Небеском в раю
Гласъ заћели зове.

О, нехити, милу,
Стани, незаходи!
На бисерна крила
Сва ми неиздоди.

Свеъ одъ желѣ гинемъ
У срдашцу воле,
Тихо да починемъ
На вѣдрицу твоме.

Да с' наслађивъ свима
На твоѣ дичком крилу,
До бѣли осванем
Грлећи те милу!

А кадъ зора блага
Стуни рубомъ когомъ:
Онда, с' Богомъ, драги,
С' Богомъ! с' Богомъ! с' Богомъ! —

с. и.

Тетица Рузмаринковића

(Продужак.)

Капић.

Кадъ су сутра дань у Надеревеву радости и милости проспавше, пречисти тетка, да би велика дружина требало проклинати, еръ е редко ова у коју была, и да ћой се у њему што неповољно ніе догодило. Сосиа ипакъ ніе ни найманѣ одрицала, да е она до неба задовољна была и да би желила свакій данъ у свитове ићи.

После неколико неделя у Надеревеву се заборави на свадбу; свако е Сосиа и на ноћ и у сну о ћой сањала. Была е весела као и одпре, али текъ некако одъ ово доба, одкако е на свадби была, падала е наведа у ти'ѣ бунована узъ свой редъ, потомъ бы пустила плетиво да ћой падне изъ руку на крило, и мислила е — ко бы знао на што?

Тетица Рузмаринковића пила е онитро оно; потайно замишљаваћ ніене сестричине было ћой е непознато. Као сунцокрећа нешто, баши она е непознато. Као сунцокрећа нешто, баши она разговоръ о оном о оном младом господину изъ Банбодитова, о оном о оном играчу; Сосиа ћой е одговарала, ни найманѣ непромишљени се. Тетица-доина найпосле, да су се Сосиа сви играчи једнако допали, али на једанъ одъ ѣи бишъ особито. Тимъ е тетица была пећъ задовољна, еръ е знало, да се Сосиа неће претварити.

Али после неколико месеци поче Сосиа нешто обољевавати; ипакъ су е неке муке и зубобоља, и кукавно дете до ничега е повеседо и сиуседно было, а ономо ніе знало за што.

Тетица Рузмаринковића тседала е, да свое любимце разводи са различитих шкољаних разговорима, па у томе е, дабогме, доказала показивъ у разговору и о Сосиаиових стазо кодъ се ъи, чанило се да мисли о томе нѣкаю нешто особито весело за младо девоће.

Сосиа е радо и любопито слушала, кадъ е тетица Рузмаринковића си изгледъ речима пеланди и узносила рай супружеског живота. Най-

пре є 'калила оне дане, у ком є девойка подъ претежом, после прве дане после венчања, лепших радости и тегобе подъ колеженом, найпосле величину бабине (куминске) важности, а найпосле живот бабамъ међу законостанцы и сватранъмъ укуна'.

„О тетише," рече девойче, „я се найвећа радумъ радостима и тегобами подъ полезвом. Како е то зело быти мати, и едно сладко створење, кое безъ вриде, ни рушима нкати. Кам' срећне да сань я то већъ!"

„Немъ ние сие своимъ редомъ!" рече тетка: „найпре претеновачь, па онда венчанъ, па онда крстеней детета — дотле ће проути іошъ нетолико година!"

„Іошъ нетолико година!" удвине Сосана полако, на клоне главомъ на мараку, што іой е была око врата.

„Найпре мора младожења быти."

„Аля, тетише, вы ћете ми га набавити. То сте ми већъ обећали. Гледайте да што скорће одржите речь."

„Дакле ты га ниси іошъ сама изабрала, Сосано? Зарь ти се ни єдинъ ние особито допао у Вайблингену?"

„То сте већъ толико пута пытали. Дайте ми га вы, ако обете; само — лепъ спаконо мора онъ быти."

„Стараћемо се већъ за то', Сосано. То ти вене погинути."

Онаки су се разговори и самой тетки некако допадали, па іой се ние дало велано, да ій нећонвали, за нкву претежу одзори се ту тоже, непрестидно волћ, ни коме се болћ іошъ науки показати, него што бы се показала невеста правитьова се. Но пре него што є са наборомъ на часто была — єръ є ту требало прево изоги и души писама известіи набавити — сее се у єдномъ изнеми. Сосана є была у томъ стиню, да постане мати и безъ младожења.

Све наопачке.

Нашли су то есть за добро, да добаве лекара изъ вароши, єръ ій е сосанино здравље све ниже у нкси задирало. Лици прекрасного девойчета готово є сасвимъ изгубило ону лепу румень.

Господинъ докторъ изъ Вайблингена нкселио є и оранко и онако, и ніе могао боласть докучити. После нетолико месецій пакъ изиће онъ предъ госпою тетицу Рузмарнковкъку са постоваимъ погледомъ и рече: „я сань осимъ сламого двоумћки оследочетъ, да се господина нводи у доброй надежди материнскы радости."

Тетка Рузмарнковћина тако доће изванъ себе, подъ іой е докторъ то нказао, да у овой прный мо' ніе знала, из' ће у весељесть пасти, или лекара збогъ нћеговог безобразлука шакомъ преко уста дунити, или се нћеговой лудости сита насмеяти. Одъ снега тог трога не буде ни єдно. Застане за нзмутомъ рукомъ, са отворенымъ устима и очима, предъ чудноватимъ човекомъ стоћи — стиша се мало, и разгане се съ нкиме єдномутъ за навекъ са найгадњомъ неотесношћу.

Лекарь є было нказалъ и избиласъ човекъ, на добро знао, да се єдна речь какве женске немори бынъ здраво на ућъ узнати, замоли є, да се она пре нећ' што нћга тако на скоргда одбіе, найпре са господинкомъ Сосанкомъ озбильно разговори; онъ ће сутра дазъ опеть овуда проћи.

Озбильанъ разговоръ морао се дакле повести.

„Звали ли ты што овай лудый лекарь о тебе доказе?" запита она у вече насамо свою сестранку.

„Незнамъ нкшта!" одговори Сосана.

„Л' ћемъ ты, да постанеш мати!"

„Истина!

„Ніе л' истина Сосано, овай е човекъ будала?"

„Е да, тетице, готово є дотле самномъ дошао. Али я нисамъ звала бынъ за-цело. Кадъ онъ такъ нкаже — —"

„Дудость! пре бы я нкслила, да ће се небо срушити. Одкуда бы ты до тога дошла?"

„То я долуше незнамъ, тетице, но нкслимъ да се ны у томе болћ разумете."

„Ты нежашъ нкакавогъ любезника?"

„Немамъ."

„Немашъ никакавогъ тайногъ шкуровкли са людма?"

„То за-цело не."

„Дакле я држимъ, да те є на проклетой овой свадби пуни одвео. Кам' среће, да о той свадби ни чуза писмо, на небы ону сирдню са моіомъ кавомъ лошинала."

„И я такође држимъ. Вы знете, я сань нкаъ казивали, тетице, іошъ на свадби нападнне ме нека несвестица тако, да сань се морала на страну уклонити. Єдноъ одъ господе нкшао е самномъ у наблизку собу."

„Ты си была нкачно прво утренна, — па ти е онъ дао, може быти, лядне воде, те си нкла?"

„Ніе, напомнно є истина воду, из' ни є ніе донео."

„Из' те є нкпео воћу на задноћу — на отворећъ прозоръ — еде ака прочна бак?"

„Ніе." рече Сосана, па всприча у кратко и неразговетно, како се младый господинъ око нћ трудіо. Тетица Рузмарнковћина испитивала є све дазъ и дазъ . . . у єдномутъ прекрсти она руке са тужнымъ уздисаемъ и повике: „Несрећанцо, то є опономнће мое было за-цдуг!"

„Шта намъ е, тетице, вы сте сасвимъ изванъ себе?"

„То перужнъ!"

„О, тетише, утешићте се. Несрећа нкчено ніе велнко!"

„Ніе велнка, несрећнцо, — ніе велнка!"

Тетки Рузмарнковћина запета се нкшли была у муку, и была є неутешна. Говорила є о томе колнко є то сравотя, како ће є се светь одвратити, и Богъ зна о чему ніе говорила? па нопредъ свега тога ніе могла затанти, да є целой той несрећи она сама крива, зато, што є Сосану оставила, те є у сасвимъ клепове незнакомо одрасли. Ядно дете преварено є, а ніе ни знало за ту превару.

После нетолико дана морали се тетица овећъ смирити — єръ є залуг было сань плакъ и сво тугованћ, кат' є несрећу ону могло опеть поправити; а нопредъ тога сань є прнзнанно, да є Сосана іошъ онако што безазлена и невина, какна є и пре те потрешне было. Господинъ докторъ умолћао є за опрошћеній, а тайны, коіе є должно, одкривена и показана, на всем дазъ вомике.

„То да ме сињеш! м е к е у моіой кући, у моіой фамнлји!" викала є тетица. „Сазъ редъ порећевся я натрошке ће! Іошъ неудани, на вћъ да я бабнкара — то ће ме у гробъ отерати."

Но оветь они съ тога ніе отишла у гробъ; тетица Рузмарнковћина была є здрава као дренокина.

Парница.

Найтежа загонетка пакъ ніе іошъ была одгонегнута. Сосана то честь никако ніе звала ни умела казати, ко є и шта є овай, што є ко превярао. По делокъ кћиокъ казивало, было и онъ младъ човекъ одъ двадесетъ и нетолико годнна, врло добаръ играчъ и диво є плове или зелене очи, косіо є дойћ альене беле и т. д.

Тетице є и за то сестричини своіой збогъ те непаметъ найвећа пребацивала чинила: „Или само и трчи, а небрига се нкшта дазъ, нко и остали стоћа по вогу!"

„Тоже є крнвъ твой начинъ воспитавань, тетице," рече господинъ свештеникъ вод, пожалованћи и право кнслећи, прнкя се Сосанине стране: „Я сань долуше пратель невнности, али сас нкм свою меру и прже. Еда я у рано оповенута и дно я познава опнсано іой. Ты си то заборавила. Ты си крвна, а Сосана нежъ нати и трн. Помоли іой ты у нћной пићнци и губатку, она ће ти добровольно одкланти доста твою крпвицу. — Верућ ты нени, тетица нма неки арста непнности, кои є само незрео новодъ гре'у, а нма нпротнвъ гдекои гре', кои є одъ сунце исећи седовъ праве невнности."

Тетица Рузмарнковћина ніе могла долуше последньмъ речима своега брата за нрво дати, али нкакъ іой є было, и она є проповедъ нћегову одъ слова до слова обарала, некако на нћномъ сриду, као да онъ сасвимъ има право. Одъ дана на дазъ преда се она своіой судбини; она є држала ова племенито равнодушіе, до є пазла законотъ основа, што є найпосле моћь назнчна было, као што и в и н ч и й такође и водъ друге людй често заузме место филозофіе, племенитогъ осећанн, величине душе, али заиздъ ово нрво ніе посити писме. Са Сосаномъ се блажіе поступало, найпосле опеть нћкаше, и тетичина сва нрость управа свой племенъ протнву непознатогъ опога у лекарји кестнана на свадби у Вайблингену.

Господинъ попа и господинъ Мачнћъ подъ

једнъ кадъ другій свакій су дањ у варошь пили, да бы ване оногъ жара нирушители проклиняли. Али и дубовній пастирь одъ Обер- и Нидерсирона свакій путъ долазіо пишта несершивши, чрь доньо оде у варошь, онъ ня' в заборавіо нанпаше му ванше, по вокна се онній може казати. У толико в срећаши бали господинъ Мачићъ, ви се упустіо дао у свакавъ детињскіе ситнарје! — Одъ Сосине в лозно толико поздравностій, кое се тичу њкоју обивателя, — ако да ина рушцу на брадн, какве му е бок киса, онъ, да има четири пртена съ каменћемъ на прсташи, подбрадникъ и т. д., да ніе могао проиншити Свиоуъ в редких прометаро, кои в годь бао за свадбу у Вайблингену: ако што в описаъ, у Вайблингену се ніе такавъ могао наћи, — морао в давле бити оснъ Вайблингена. Съ стране господе њкъ ніе было, осимъ што в бао неки старій господинъ што прни ванше изъ суседне прве варошн, и осимъ господина Барона одъ Малцеха, одранше да му ника двадесеть и осмъ година. Како в њкъ господинъ Баронъ одъ Малцеха три сата одъ Вайблингена на своимъ добрима живіо, и све женскиње, кое су играле съ њима и кое нису, опонашале су се врло точно и добро подбрадника, рушце на бради и т. д., па и сайнога пртена, одъ кое веке доказиване да в нако седећи, неке да ій в нако три: то в старь была ясна, съ тимъ већма, што сасвимъ случайно неки ванш, грбави Нерва апотекарош, кое в непрестано стаяя сайо и гледаля, наведе, да в Сосина већъ кадъ су у пола изиграли енглеску игру, изъ друштва отсила се са младимъ господинонъ Бировомъ и отишла изъ сале.

Тетиша Рузмаринобина сказала в одъ радости, што се то произшло, па шта њенъ ванше да в то бао ошъ барокъ, кои в нестрећу ту заподео. Изъ ове стопе после дрзновсъ доживљеъ света, буде послато писмо у Малцехдоръ и младій господинъ баронъ Помпей одъ Малцеха учтиво позвать, да изволи доћи у Нидерсирсн, где ће се съ њиме о врло итнимъ послонима разговарати. Послашнъ одс ва се в натрагъ врати. Прођоше четирнаесть дина. На ту одговора ни бирои.

Одлезнић то врло рђаво прими тетиша, кои в многе незгоде нисмли уклонити тимъ, што ће вета имати барона. Држаћъ в опетъ какво дозвољй савсть, и господинъ Мачићъ напвеноваћъ буде за намандеднога посланика у Малцехдоръ, кои ће старь строзе отцу бироновом предложити, ако младій буде тна оклезнић. Поредъ тога добаће онъ пуномоћје, да може найзвани документъ госпое главне свештеноване прегледати дати, съ тимъ увереньемъ, да в Сосина единя наслѣдница. На свакій случай нака, да мора онъ уговорити венчаньс, и то што годь пре може.

Господинъ управитель уконн се у каруце госпое Рузмаринобиће, у коима су била два дорота, и тако одс у Малцехдоръ.

Съ великимъ нестрпљењемъ чекали су, да се онъ врати. Яко су се узјали у речитость господина Мачића тако, да нико ніе двоуміо, да ће онъ съ подбрадникомъ Помпея своих речи дотле довести, да ће онай нво всзанъ доћи и предъ Сосину шесть.

Найвеће его ти га, или самъ. Одговоръ в дошао, али горій него што ти в нко очекивати могао. Младый баронъ бао в — место у Малцехдорју, — у Венеціи. Старый господинъ баронъ нмао в подагру, и за послатство господина дворопуправителя тако се радовао, да в попретіо, ако се онъ ошъ кои путъ тимъ послонъ у замку Малцеха повази, да ће запустити все на њега, да га напше изпре. Кадъ в онъ господинъ дворопуправитель онштри нако опрезну и свакимъ поклоно са великомъ варшцонъ попрстіо, да ну податрита ово известно заключително извешеће: прво, онъ ће своъ спну писати о томъ послу, па ако онай призна да в показано и съ једнимъ графичкимъ девопћонъ заборавіо се, или се ошъ упутіо и у разговоръ о невчаню, онда се ве ће узтезати, да канодну честн изађу у окольно, волино заволи довосе; о невчаню и другимъ всезанимъ такимъ будалаштинама, нема ни разговора; трсће, съ тимъ већъ се господинъ управитель одма до Бечкога торна и т. д.

Сосина и то чуло, ни бутало. Господинъ свештеникъ ніе имао другога савета, него какве. да се стварь узме у разсуђеньс. Тетиша Рузмаринобића да се глуши одъ сузъ; ништи ніе тела говорати еръ в жалила Сосину, или в онако у сред шта узбуђавоћ помена горломе бирову изађу плетињ на врат слала. Господинъ дворопуправитель предложи, да се стварь одма преда адвокату и варшца одночне; у осталомъ в тешко тетку тимъ, да в сне то по божјой заредби. „Ништа одъ тога небы было," рече онъ, „да я писемъ овда у играни ноћ нукъ погађећи."

Сутра дањ дође и адвокатъ Кратконогићъ изъ Вайблингена, једнъ одъ найвећи взартова права, кои одъ белога врна, а одъ врног бело може начинити, и осимъ тимомъ осветомъ протаку куће Малцехове дисао в, што в при ваше године напрамо се можо са место правобранителя, кои в место њу, дато једномъ његовомъ найвећемъ непријатељу.

„Дозуетите ни да примстимъ," рече онъ тетици, „шно наша господична сестричина за годину дана небуде баронева од Малцеха, а ћу изъ нов кесе платити све парнчне трошкове."

Озбиљно лице, коимъ в онъ ово изговорію, уліе тетки овећу добру волю, а варшца се одма одночне в жестоко в кофена.

Малый Помпей.

Но прево све те адвокатове ревности, варшца в скоро нпла зато, што се обтуженый противпо во Венеціи и Риму, и нуждно в было очекивати одъ њега изнсњеће на ово, што в обтужсно.

Међутимъ се уклони чанпла у Нидерсирону са једнимъ нашимъ богомъ љубазна, кои одпре онде нпадъ ніе было, рушицу на брадн нако и ако в некій познатій прошећивало и по казанпно ова нон се у томе разувсвао, да опога в сасвимъ нпакъ было, сако му с требало ошъ четирп, петь или седамъ пртена' и подбрадника. Сосина в была нпдостина кайка и пикала с у ближемству, гледећи у свое дете. Што в найвећа желпли, жели ћой се испуиила. Она се нпкадъ ніе только радовала да добије човека, колино в желила да постане мати. Одъ тетке пакъ постанпа баба, дрзала в то да в сасвимъ осимъ правога реда; ніе могла бапть кадъ поинсла да в бобомъ постали покадкадъ у лицу страшно да се женскања — или што бы бы', и тако нпако по мало съ временомъ и она огугла, или, ако што в она нмала обичай казати, буде свпладала жоћ нћни основа.

Деля свештеныхъ врстіо в умуче. Договоре се, да ги у свсгомъ крштсиом назову по крштеномъ имсну нсговог отца Помпеја, а презиве да се жећу тимъ неузимаћ ошъ дотле, докле се не сврши варшца и съ њоме то, ове за се тай малый звати Помпей одъ Малцеха или Нидерсирена?

Докле се Помпей малый како кои дањ у свпти и разумности крепіо, дотле стагне и одговоръ изъ Рима одъ Помпея Великога. Пасно његово ніе было по жслы и волы старога господина барона, кои ошъ мнћ с новолно было тетки Рузмаринобићи. Но опетъ в зато ово, што тогъ узрока бапть може быти, додато вктама, и вдвоиатъ Кратконогића, а и правобранитель од Малцехдорса, његовъ прави непријатель, виодили су у њћу доста пуне кою су чупали и растезали, па тако паркпцу нзнса по волы дугачку прели и усукивали.

Младый в барокъ то есть у Риму пашао безъ икакогъ окольпша и повпше пути, што ніе было по волы староме господину и његовомъ правобранителю, да се врло добро сећа, да се съ некомъ девойномъ на свадби у Вайблингену сувше изблиза позпао, или признае, да е она пре њега превзрала и нимазала, него што в онъ но; да онъ ту женску ни пре ни после нпдіо ни позпавао ніе; да онъ о той истой женскоћ и њеной чуластой смсрности и доброти крло сумња; да ньму ошъ ніе доказано, да в онъ ня во другій опноме детету отацъ; найпосле пакъ: да се онъ тогъ случая до зли бога стиди и жели, да се она женска што пре тимъ болћ са новнемъ подмпри, само да нспуша покоръ.

По томе в писму дакле, кои в найважнію стварь садржавало, варшца съ найвећимъ осторченьемъ продужена. Тетка Рузмаринобића с су сиою гордость у томе разшели. Она в старомъ господину барону, кои се у више редій нудіо да се поравнаю, одговорила: да њой ніе стало за тимъ, да се утрна у породицу старога господина барона, него с она шкушала сестричина своіой честь предъ свстомъ повратити, а увучету своих пристойно име набавити, на бонъ ће в то и некошило нзади душата стати. Она ніе ни мислила сестричину свою удати за господина барона, кои с, окромъ њћове ни врћи

дилоше, више дуга него добара имао. Она е сматрала то за свој дожд као право несрећно супружество, а онај небы было правы пасшнк, коме бы се може быти простило, у друштву своји шестинести предака нешти пуне сандуке едне богате и леше грађанске керше. Зна се у давнине преже прво добро, шта предя племство у спротивна; ни пергаментный родослови регистер, кои се до Адама и Еве оружйо, нсйе нико дати у заиста не дае пребисне пэре, а онимо се напротнв за неколико стотина трчани сопринтй племића дилоши пушти и найдешй племена своге дрво пшнрати дпти може. Изъ тй и други узроки, она е терло научила, да се господнпь Помпей одъ Мазиеъ мора како тако форше ради вечати са нѣновъ сестрачиномъ, и на три дена после да се у целой форни судейски одъ нѣ растави тако, да и едни и други странэ, ако имъ е и кадъ нмъ е воля, може опетъ у нове браъ ступити.

Опоръ овай глаеъ, кои е одъ тетице Руэмаринковића изашао, доводио е строгъ господинъ до бесила тнхъ вечера, што е добро приличио, да она госпа, о коіой онъ одпре у своме замку пшта нпчуо пе, пзшптпновъ своіомъ судн нсйма несо онъ пз своіой страни пма. Онъ бы, кадъ се нсйе о господарки одъ Индерфарена болѣ известіо само да се стварь не лепо свриш и силомъ се весео показао, и — нпко е Младеновпћ и дошта ако задужсвъ бпо — прпстао, да нѣговъ снпъ обичаи ради узме ту изумну грађанску керпу. Али заедпнце и строше поруже оне, што му е тетица спала, и онай грађанско-гордый родитавъ, да она тако супружество држи да е несрећно, па зато на три дена после венчања, размичаће захтева — ту му е праоси и суђење било.

Колико е нгда пнаъ декле ушесе, да покаже намеру свое парнпчарше. Разспшо е пошъ на све стране; али е тетица дпшпомъ ополако дејала, колико онъ. Поредъ вапшости нѣмп основа, спшрь, по нзлазку еднс годше, водп дпа суда съ нѣше стране буде пресуђена. Парница одс и за трећй судъ. Господпнъ адвокатъ Кратковогпћъ ругао се смешећпхъ правобранптелпма.

(Продужпће се.)

Паденіе слободе србске.

(По Ранке-у.)

Нешпда су биле, и то пошъ истопно-рпмскомъ владомъ — пошъ царемъ Ираклпомъ — у нше нсторпчно предпвпћ стапла долазпхъ Славени у подунавске земљ, азпатске провпнцпје византпйско-рпмскога царства одъ Арапљана поплпчене и у дво прпвалс оной нѣроспоседи, кои е половпну свега одъ хрпстпанства одтргао. Срећа е пошъ бпла, што и Царпградъ у разшмъ стопѣћима несрћаэ нсты подлегао пм. А садъ е нсйх Исланъ у средньой Азпи, у непосредномъ сусѣдству столпчне варошп нпко, всирпѣтъ ядан салпзи него што е нгда кои бпо. Симмъ Константнновомъ доведемъ Турцы, почели су сеп трапйскп околпну упокпвати. И дпвно се зпа позпше опе надпполеза, где су год. 1357. самовлашпп заузели, до прпмпт Турцпма, кои су онде са целомъ жестпнномъ кузмедпнскогъ фанатпзма хрпстпанску вепу победнли, тако назпвпу мученпческу смрть свпо нашли.

Могло се за средшу судбпну сматрати, што се бапь у томъ ова трсуткy съ ове стране устропла Србска држава, такође и у войни яка и на сше стране побѣдоносна.

Словенска се влада, на кою е пала титула и наслѣдіе римскога царства, дошла е једной стрэни и новоју друге опуставати мпслпо; садъ пакъ морале су се све те стране једна съ другомъ у непосредпу войну увустите.

Србп се садъ пошу у крайньой нуждп, да са свопмъ снагомъ своіомъ Турцпма противстану. Они су морали или пли одбити, или свою собствену пропасть очекпвати. Садъ се догодп, те у тпхъ ова трсутку, кадъ се тоше на путъ стати могло, силный Србскій владатель Стеванъ Душанъ пре него е дорпшо тврдпнй, кое е подпзати почео и пре — пко смело пра гатки остати — него што е нуждне потребе пз одбрани подпгнуты нѣнъ одбрани употребіо, умре.

Разлпка пзмеђу Србске и Турске држане позпвпто е у томе была, што е она нѣне единство, строго сконпѣне ратне другаре, где су сви слуге једнога господара, представлали; тако су напротнвъ новпадне, по западнѣмъ начину, увекъ пзвестно участіе у владапю пмали.

Самъ Стеванъ Душанъ бпо е одъ пхъ, може быти и противъ свое волѣ, пре времена на прсстолъ постављенъ! И у свемъ политпческпмъ отношенпма пмаля су они у свпо време решптелно участіе. Онъ е пошъ усп., те е осебпнй непокорности угушіо, чега пје недостајало: по смрти пакъ нѣговой бувше нсслога у вуйа нѣновой намеђу нѣгове жене, сина и брата, кои е нслога пр'ушю власть растурила и новподпмп прплпку дала, да покорност према снпма пзвна одклоную.

Тако су наскоро пред тпмъ и босанскп велпкапи умпшљали република благородства установпти. Расире о наслѣдю и съ тпмъ у свези стоће звуспланъ снпсшепъ полозпи, бплс су у обычаю по Европи у оно врсме.

Одъ распложепя османскогъ царства имали су напротнвъ они, кои су прапый печатъ варварства, врсмъ и братоубпйство, напћепна спокпли, бпшъ то слѣдетно, да таковпмъ замѣшателствама на путъ стану.

Пје задуго непзвестно бпло, кои ће страни одъ тпй двоје срапсшпо побѣду одржати.

Турски лѣтописп опвсую битке, кои се у завпдпмп непапзе, Србски пакъ пмате друге, кое Турски всспомпную; побѣде свагпвю се за поразе, поразп за побѣде, пли у колпко су пмъ и несавршено логодпли тпй позпати, постали, они пазъ пшку да е смаъ Стеванп Душпна пзгубіо нсйх бпло трпке облпсти, кое су предпы нѣгови основпи бплп; велпки вазали подчпнплп су се нсйх Турцпма.

И старосрбске земљ пису се нсйх задуго одупрлп могле.

У нскопико велпки боепа разви се нсйх више пезавпсна судбпна.

Систеии Турсеи, по войой су они завладне пределе съ воепнпх насеобпнама заузимали, да одноде житељ кое затекну, проппсли е год 1389. велпко народно супротпвлеље.

На пасппи овой где е Србско царство прву свою столпцу пмало, на пољу Косову, стали су ioшъ единутъ Османпна каспрпость сдружени: Србп, Бошњцы — кои су по смрти Душановой ошетъ незавпсни бплп — и Албанезп. Али су Османп бплп вп, него сви они скупа. И она е битка пошрачила све ово, што е предходпо народнпмъ прпчама; или безъ свако сумње послѣдпца е: да одъ овогъ дана Србско пше Турскомъ служити почело.

Оба, и султанъ Османскій и царъ Србскій, у бою су пали; цѣлоги наслѣдницы Бапзетъ и Стеванъ Лазаревићъ јединъ су се пачелнкомъ поправили, кое подчпњена отношења Срба формално утврдило. Лазаревићъ е дао султапу сестру своју за жену и обећао му е, у свпмъ нѣгошмъ воспнмъ походпма войске у помоћь дпвати. Онъ е то и штево испуншо, догод е жпвъ бпо. У велпкпмъ битакма, где се судбпна османскогъ царства решпла, кодъ Никополеза и Анкпри, бпло е на страни свога зета. Онъ е, као што се чпни, заклетвомъ султапу привезанъ бпо, и разпмпо е участовао збогъ крвпогъ сродства пра застрањивапи несповазпе, кое се напосле-ку ioшъ едпкнуту у османской народпи новезпо. Но онъ е тымъ нстпмъ, као што се ратуме утврдіо свпо подчпњепость своги рођеногъ народа. Дока е онъ жпвіо, дотле су стварп као тако пшле; али по пѣговой смрти пису османп оклевали, да и свпма наслѣдпма прави кои су по сродству съ нѣмъ доводпли, обрате пи земљо, а наскоро подпгне се, о чему е досадя нмаћ говора бплзо, пнгда пеизмерпо борба о верозакону. Да едпнъ Србскій владалацъ тако богате рудоноспћ и тако пке тврдпнй у своіой власти имао, толпкопи су Турцы то за недозволпво зпто, што бы се онъ наппседпку тыме свпо служйо, да напредовапо вере пропоповп на путъ стпне. Јакомство свое усвлае сй побуђеняха вере. Оно 1438. год. пеодпно цапйо у Крушевцу подпгнуту; османскс войске заузеле су подунавске тврдпнѣ: Голубпнъ, Смедерево и напосе Србсши варошп, кои пје далеко одъ подоспе рудоноспћ бплп, Новобрдо. Међутимъ е Босна одъ Шкупе апи освоена бплп; одъ Арбпнеспрова и Крое разпространла се влада Османа преко ките и спперане Албапје.

Тпмъ се тако е далеко дошло, да бы се могпнпли тех снпо туђпнъ поможи, и то снпо помоћи запада.

На како се нсбы напослеку противу нпм подпгао и свет латпнске прпзе, кои е снех одъ Турцпна у Мађарской нсйх шпдпнуть, у Италпја утрошшпти бпо?

И како што су ioшъ Латпни нелюбуно на своіой страни нмали надокпаде пп нору, тако се

нето и за европскомъ истоку — тако су Ягеловци, кои су Литовцы съ Пољскомъ сведињаху имали, и сваъ опетъ Мађарскои врати дали — сувишена сила устроили, кои се сидова показали, да се противъ Турака одваре. Владоци Србски и босански се нису ни једнокъ часовъ одвојили, него су се сй последньима удружили.

И тако се за сву полиси тыме устроили и тада особито настоящихъ србскогъ владоца Ђурђе Бранковића — кои с прево сне свое несреће, ніе мудрост и пошгенога мужа одрекао, и кои ни сваъ ніи ишедио блага, што и у ково, и кои ни сваъ ніи ишедио блага, што и у средня времена стекао, — животворенъ сваезъ, коъ су — особито због ова дуговремена ратова, у коима с Іованъ Хуњади праздниъ Божићства Христова на основнымъ и свегокъ покрштеныхъ полиязна Хедуса праздновао — тако срећне и ѣдиателне последње биле, да су Турци због несигурности свое, у сваъству Сегединскогъ мира (Юлія 1444.) сву Србію повратили.

Могло би се мислити, кадъ бы западне силе подпомагле биле ове деспотовине, кое су се ішъ у той земља ишодиле, и олъ кои и једна сваъ само нарочито царатредско свештавала, а у исто време кадъ бы султана кодъ мора забављале и у опасности га донести хтеле, да бы затимъ овде придобиле ішъ удобніе стаиѣ, у коме бы се ни ягоду, ради обште поправке очекивати могло.

Али и у Италіи была жели, да се турске опасности освободе кандаредъ и то поглавито помоћъ уманіеніхъ источны сила, кои су већъ за побѣду надъ вѣру имали. Папа римскій по своме архіепископскомъ уманіенію хтео е, да се наклоненъ уговоръ свеги увишти; напротивъ тога были су предузетковања бояк, да посланикъ римске цркве ніе хтео ни једно средство оставити неупотребљено, да само запосѣсти свога господара вспуха, на ве само да ніе Србе, кои дъу томъ ни су ни вероваи, већъ ніе ни Мађаре ни Пољаке съ новомъ предузетку одвукао.

И да е онда биръ морски сила, кои се доиста на Хелеспонту указаи, султана, кои е тада у Азіи отишао био, само задрзаи! Али, ни е была немарность, или плашня, или надѣпство, текъ су ти пустиои, те се на миру вратіо; Тако се догоди, да мађарско-пољске войске наиекада и на рѣкомъ жесту, кодъ Варне, одъ претезніе силе надвладуте буду. Непріятелски ихъ се ноземнцы учине, као кратити да на ньи кренне; а оно султана се увику непобѣдиве чете пеиани. Христіани буду свеснии надбіени. (Нов. 1444.)

У тозиво столѣтія ніе се тако несрећногъ днеиан бои догодиа. И доиъ данашнъи ішъ жаве они народи подъ закономъ, кои ньи с посае те битке инистнуть.

Деспотовине у Грчкой и Азбаніи, кои састалиио нарочито, буду една за другомъ погажене. Ньиово одпирати могао в незабѣжиу пропасть текъ за кои трепутакъ задрзати. Какво су данде могла славенска кратбистна постоити? Жалостна е то судбина, што е ньино ишеніе непуњано ішъ съ распаромъ црковны страиска. Србска една песма приповеда: да в Ђурђе Бранковићъ единуть Іованъ Хуњадіе замишо, шта мисли съ њгорѣ чинити, ако онъ надвладе; Хуњадіе да ніе одрекао, да мисли земли учинити римокатолическомъ; — ка то да е Ђурђе то исто пытаоѣ и сутиву продложіо, а онаи да е одговорію, да ће нопредъ свике дамће и прову подобни и уређеннка довустити, или да кашиво, ако што е тачно, или да се срете, ако што е онде у обичаю. По краиьской мера тако се уобичте ишслиио да родіе стану подъ Турцыма у утврђеной њгри своіой, него да се придружіе њфранспоседи латинской. Ђурђе коие су у њгровой деветдесетой години неупутна захтѣвања не предзаиъ у римску веру чинили, пистоиво ій е одбіио; но по њговой смрти женске одъ њговог породиие, кое су се на то склониле, само су текъ тыме провеств свою ускраиле. Последня владѣтелька Елена Палеологъ, подносіла е право владани съ дрзавномъ своіомъ столицы римской, но због тога вобуди се противу њѣ собственя њена окодина; Срби сами собомъ позову Турке у свое тардиньѣ, само да вевиди, да се оне предаю кардиналу римске цркве. Краль босанскій, кои в номеру ишао, да се съ одвоиъ србскомъ владѣтелъскомъ Јери венча, и да те обе земљѣ стои подъ покрошителетвомъ папе, подносіо е исто уступлеѣ свога права, али и њѣга оно исто постиглю. Патріархій редъ, коъ е Босна пуна была, съ копиъ се Римъ одъ столѣтія дорбо, и противъ кога су ньше пута крет проповѣдали, было е такође того мѣшања, да при подъ владѣтелствомъ турскимъ, него грчкимъ обстати може. У последньѣхъ нипадиие турскомъ, ни су се ньше брапиле присталице истога: за осемъ дана седмдесетъ тврдиня предпта су Турцыма, а и сами в краль пао у ньове руке.

Врло е могуће, да се ти судбина напослѣи могла, да су се те земљ нравне системи западни земаля придружиле, али се уобште сасвимъ другимъ путемъ до тога добя морао.

Ишъ и Србі и Бошњаи, кои су радіе пристале, да се подчине Турцыма ньеу напредъ разписани, што чине, и какова ій судба очекує подъ томъ владомъ.

Последній владиоцъ босанскій, кои в за читавъ свой вевъ обезобѣћень было, ишаъ е на основу тоне, што е изрекао, да се невѣрницыма дала рече одржати ријечора, одъ фанатическогъ стремиие едне турске гарде, собственомъ рукомъ убіенъ было.

Насиоро су земаљски великаши, кое су уништиноти почели, што и владѣтелеза земаља, единственно свое спасеніе видили у сваочъ пріймању мухамедовства. Завештій последньѣ владѣтелъе, кои е у Римъ одбіегао и тако на сврти васталако право свое на земаи наши римскога подгеаа, кое е опай пријио додирнути нисъ и пошучу, што му е у нье того доиесено было, осиима се на томе, да су ньега деца, синъ и ньи, кои су у великихъ прешли, тыме се неопходнима учинили, да ньимъ наслѣдницыма буду. Опай примеръ владителъе ако се на едной страни опасность ніе погазила, а на другой ако се познавимо изгледъ на участіе у ньиовой власти, одвио е мало помало найславніи племена истомъ ворову. Постали су наслѣдни у своимъ дворовини и задржали су, доиъ су се годъ у савезу држали, найвећій утицай у провинціи: шта више, повезали ньи е и уређеньа за незпра допустиень было. По овимъ поступкомъ раздвали су се одъ своги народа, кои е ньима у ньиоъ у старой своіой њгри постовао, на због тога одъ држане и оружія искључени, постали су рвіови, као што се то догодило и са свима христіанима у царству турсковъ.

У Ерцеговини была е та система тымъ умекшана, што су се неколико христіански поглавице съ једнымъ числомъ оружемъ жителя у целости одржали, и што су одъ времена на време добивали питарбена закона судшіевнмъ бератима; а ніне су жорали имати празднсіи на исте поглавице.

У прнной Србіи на Морави, Колубари и Дунаву была е система напротивъ у свой своіой строгости уведена. Оне куда е войска султанова одъ године на годину мађарскихъ граница на завоеваня пролазили, ако се могли самостаиности одржати ньиових не одимо, да су простицы одъ Београда у Цариградъ одвођени, то су тако ка султанскихъ докадима пулковп сево косова. Земля в была спашня поделѣна, новма су жителн личныхъ и стварныхъ радниа найстрожіе обвезани бнли.' Оружіе нису смели носити; у покућанскихъ покретама иподимо ій само дуговчкимъ батинама наоружане. Конѣ држати нису смели, еръ су ньех Турци такове одузимали. Једнъ пуиинъ шестнаестогъ столѣтія, предстанли ій као убогу робове, одъ коій ни једнъ глане дани ніе свео. Свике ніеге године узимаъ данкъ на глане дечане, коіи су као пастнкъ и надезду народа у непосредну службу султанову одводили, и свою снигу противу себе сихъ обртали.

Мало по мало настуни садъ полезть 'у судбини света.

Сѣдињеи Мађарске са Аустріюмъ и тимъ съ царетвомъ и поемомъ снюмъ пенатомъ, кое в непредвидиио Осман нарочно границу постављо, надѣатвопало е напоследокъ, почемъ су истина вѣроваква цепаня, силе и духове раздвоиа, или ій и равнала, а и то такође не безъ живогъ сзучаетія и протестанскн владителя, ослобођеньѣ ове земљ одъ Турака. Великій ділоъ деа србскогъ народа, кои се ішъ изразіе преселіо у пределе сторе Мађарске, было е тыме непосредно одъ Турака одчувано. Нзгледъ е опай одъ прочи средняи всегокъ Сине радостно спаѣнсти. Они су видносили цару Лиоподу поклѣ свога народа, и зна се, колико је ти привела напредноиио царске кобсне: у сѣдињеу ньиерачкогъ краја остао е великій део Србіе у рукама царскимъ, и правителстви е брнгу водило, да просвету земљ тыме узвиси, што е селяне одъ повиног терета ослободило и њиачеу наслѣдницу подложного.

Мы немамо овде нити разчлењивати, како и

то било, да такови предузетци не само у привирју ни су остали, већ да су још натраше пошли, и да су после двадесетъ година и сама основна Србски окружје опетъ уступили бити мирази; свакъ зна да се то догодило ваше због замршаве европейске политике, него због Турскогъ осилења, ваи вено привлачити, да и та ваша катастрофа стаће тимошњи христіянски народа у многа ваше погорши.

Не само да су се надъ подунавцима, кои набегли ниху, због свое провести, осиљавали, већъ су и велике пределе у туђе руке дали: найвећи и найбољи уштрб показао се у свештеничкой свези.

Двоједа се водъ Турцима Србско патріяршество са Србскимъ епископима још одржало. Још е имао народъ барь што се таче прозе у якной управи извесно участіе свое, и имала е рад испразнъ суглаза свое представништво, ков још ніе после презрено было.

По себи и за себе было е врло удесаяъ плашъ цара Леопольда I., да якшо ово прковно достоинство задобіе и у свое царско покровителство узме га. Цео ілирическій народъ пређе тимъ цару у веку вратите заштите. Још због тога, што е патріярхъ Арсеніе Чарновевићъ народу предложіо привілегіе своіе, ошћ се добровољно год. 1689. у ползу цара подигао. Патріярхъ се ев неколико хиляди своіе единоверце, кои су сви престоъ означени были, царскомъ табору привлачи.

Само бы требало, да су се сиђ ти плаоки у целомъ ніеновомъ простору морали такође испуните.

Али већъ Арсеніе Чарновевићъ ніе се привођенъ због течаја ствари, стару архіепископску столицу оставити и преселити се у Аустріо. Онъ е то учиніо као великій народа поглавиръ. Традесетъ и седамъ ілада фамілія пређо е съ њиме и населе се у пределе Мађарске, где німа е царъ прковну ніхову независность ваквимъ привилегіима обезбедіо.

Нетреба се чудити, што Турцы дѣйственіе такво иного ніхъ непріятельскогъ поглавице прковногъ у своіой области трпити не су хтели. Старали су се, да сиику свезу съ њиме некорбумъ учиве, и сима су собомъ постаяли патріярха Србскогъ у Пећу.

До каковы се увуштяшли немира узъ то дошло, види се из догађаја, кои е за Црну Гору решителнъ было. Данііъ, одъ фамілие Петровића изъ племена Његуша, хотѣ е наследный патріярхъ за митрополита приморскогъ посветіе, было е заробљенъ одъ Турака, текъ што се одъ своіъ предела отвоіу, и текъ по великомъ одкупу пуштенъ. Исламъ по жела правителства продре већъ и у Црну Гору. Данііло до бы барь на дому своме обезбеђенъ было, заговори христіянске Приморце, да се одъ мухамеданске брише свое силомъ ослободе. Сви, кои ніесу у христіянство прешли, или се ни су бегетовомъ спасли, били су у једнихъ двахъ нападняти и поштучени. Нехъ се како ветара: ніе се другчіе тако грчко-христіянска вера недотакнути одржала. Одъ тога е времена посављаръ своіга народа Владика, ком е упрошћено то право да себи још за живота своіга наслѣдника изаимеује, — као што е тако и достоинство свештеника и протопопа наслѣдно.

Народно е свештенство было ве вешитно средство противу борења.

Још єдномъ у у своіомъ напредовању Аустріянци, год. 1737., подигну се Албанци и Србы у великомъ броју, рачуне ій на 20,000; али буду одъ Османа на Колубари пристагути и сви до єдногга посѣчени.

За кратко време показало се, да онако велики покрети, као што су были ови ратова, после ніесу ни нужди были, да се овде прковно надиіе проніреде.

Єдномъ е јаки, кои се за Петра III. надао, ведало за рукомъ; те е у Црној Гори повереніе и уваженіе задобіо, нос се далеко по турской држави распространо. Владике су у то привођале, ошћ времена патріярхъ србске праве у Ніеску послао ду е на дарь скупоцвеног коня. На то се ісаирь босанскіи и румелійскіи противу ніега дигну, и по праведной мери уваженіе вѣтово ограниче на симу Црну Гору: патріярхъ свиъ морао е избећи отуди у Црну Гору.

Порта е закључіла, да одъ то доба Србима патріяхи више бирати недозвуста: достоинство овога прсвездіпила е патріярхеству цариградскомъ, надъ коимъ е недвоумну коіе управлала; и ово е после сваго грчко владике, да са србскомъ црковномъ управлало.

Ово е ніихъ за народъ было великій губитакъ. Ов црковномъ самостоіности надзиравано е онъ још последнѣ участіе у ніиовомъ животу, ное е заключало у себи побуђење већой просвети. Сада е ніихъ подпно Цариградъ, кои е сасвимъ турскій было.

Гвожђе и угљенъ.

Ніедна руда на свету ніе тако полезна и неизалази се у толикой количіни, као гвожђе. Сви народи, чимъ су у образованости до вишегъ степена дошли, радили су на производењу и обрађиваню гвожђа. Као што данасъ ніе употребліое, тако се и особито и изванредно производи. До 100 и 120 милиона центій потребно е ніега данасъ на годину, па одъ те грдне количіне дошли половина само на Енгелеску. — Мы смо были у Мертир-Тидовлу у кликовъ Велсу, главной варошіи за гвожђарску радиость.

Пуглуйки кроз пріятне и лепо обделане пределе у Енгелеской, дошли смо до једне долине, где насъ е спопао ужасъ и језа сва. Непрекидна смена дима и пепела са огорцима была е предъ нама, што да е какавъ вулканъ сво пріятно зеленило затрпао и за собомъ остапио сиъ огорацъ и чађу. То е были долина Тоовъ, изъ кое се густой димъ вію; у њой е језеро Мертир-Тидовлъ у своіой вечно димной се и горсной, скоро у поклоняју претпшной уязвишености. Још е было дими, но сие ніе да ніемъ е што шапутало, да чезаю на пола, па онда са ніе-

симе да гледаю гвожђаре и фурусе у њиовой пустой и страшной изваредности. Светлость се дими угасиле у хаосу прогъ, густогъ дима и напрсне струбова, а што сио се већма приближавали овой пилавой варошіи, то су сие страшніе биле ілиенне одъ огорака, и сие су се бояли оваквие фурусе, ніх кои као изъ вулкана пламенъ и сиви ватра куле.

Мертир-Тидовлъ још године 183[4]. имао е 22 ілиде обитаоца, а сада ради 54000 радника, (искључуюи старце и децу) у осамъ топіоницама гвозђа, кое су ілиенне пет друштва. Єдно друштво Даніій до 12000 радника ніи, рачуюиои и жене и децу, и 19 своіи пећи ніели, изъ кои ілиде на годину до 90.000 тона (1,080,000 центій) гвозђа. То е друштво ніобогатіе, но и остала друштва такође су у томъ, и само ни брзой пркой реки у Тоову, нередъ кое се ніроюъ пружа, неб-чую 12 пећи непрестано, и дано и ноћу, и с' почетковъ и скрштетинъ године дніу дніи, а ноћу витреле стубое, нокое уздиику к' скрканомъ небу. Осимъ тога цео е предель пухъ топіоница, и долина, брежудкъ, све е непрестано ревика, кое вилио свов прке, чађане талазе у море. И во варошіи изгледа тако страшно, то ніеть ніедно у шутра. Духъ реке оружіе се пусти, чађане редови пуна; по маленкъ сокацима стоіе читаве гомиле буброта, на коима се праве дека играше. Све што-год човекъ погледи, подиреце, па и саме дисиѣ, пуно е чађи. Подобао ликовой течности тече реки Тоов кроз варошіи, и на своме ушћу у море бонлине талазе исток. На ждъ да се човекъ окрене, неможе нішта друго видити, него саме одъ угарака гомиле ране, пусте и назелене, кое тамне сио зеленило бліи, и текъ после некола, кадъ бы вештина плодноіи земльомъ покрали ове пустару од чађавогъ буброта нило бы биль прорастати. Но где бы се ніима толика земли кадъ е сиудъ водъ пашимъ погледи гвожђе и угљенъ, сира и буброе! Само се у једномъ друштву Даніій потрошіи сваній дано 1700 до 1800 тона угљена, дакле за годину 560.000 тона угљена и 900.000 тона гвожђа, одъ чега ніиду после читаве планине. Витреле едно вако носе безъ престанка гвожђе и угљенъ на воде, одакле се после богатово Велса разноси на сва страие. Єдно енглеской подзритель, кои ніе е сиуда скрповодио, ни и сиъ ніиовим много е толикомъ и такомъ ніеду, приповедіо какъ е, ніако се одъ Повшіоди источно одъ Мертир-Тидовла до Свансее видзе сложи гвожђа и угљена узвишена, па то трое читаве 10 ніиа. Кадъ е видіо како га ни родо слушніо, одведе ніихъ до једне пећи за толикъ. Сеиа пећи ніесу на дваъ једно на друго 1000 центій суровогъ гвожђа ніих смешаногъ гвожђа с' каменѣмъ, и дуги се час слопіили одъ угљена, час креч и гвожђа помешаногъ с' каменѣмъ. Пламенъ ніесо лике излазили изъ пећи, кои ніи у ніесу 40 до 50 стопа, и у пречнику 11 стопа. Сва ніиа видъ четвороуглие пирамиде и сиидала е одъ камена и иловаче. Пећъ се дуги одозго, па е чудно видити, како родениди долазе до сие

одушке и одеће бацају угљен и гвожђе са камењем, па после из ладног ваздуха иде нове масе. На 15 хоризонта далеко одавде сво им кости надувати ону закржену атмосферу, и радосни већ од толико година и дану и ноћу и радимо данком и празником, после гвожђе и угљен за ложиште до саме одушке! На читавих 5 свих далеко пећи се ватрени слуб изливени низ гра. Преко целе године роди оружја, да растопи другој металъ са гвожђем смешаних. На да би се ускоро тај посао, ваздухъ се у страшној одушци напуњавао усијаних масама све пећи заједно напоји једном машином, кој се ни ду пећи за тополеће метне; ни ваздъ се метали наси разлучи од друге смесе а на ду пећи скупи, онда се точи; ово е дело, кога изискивања особитость кити се може изнаши нит представити. Цвх бои радећих тура помоћу гвозденог подуге сливику у суд, запуњен течних масом гвожђа, и прозх по неделвних пеће густе златних таласа и напуни све канале поцуване у чистох песку. Тако постиване ове гвоздене масе пречишћавају се после у другој пећи и добио изгледъ лепших, и пошто се грдним чекићима нступу из машина и на парчета разбио, да нъ се види подуга. Често ве ирани подлазе, кадъ се сетемъ, како су неки родитеља дотле мешали растопљено течно гвожђе у пећима за топљење, догодъ се нје зрудвало и постало оруже, а после се помоћу великих маша жетне у кованице и ту се претвсуто згуске и добије видъ подуга, кој су обично дугачке 12 стопа а дебеле 3 палца. Доиста ђавољски е изгледао, кано су Бутеће такве гомиле људи, обложене грдним машинама и растопљеним текућим гвожђем, радили оно свакога посла, па и ако е бао и сних живота у опасности, то су они опеть склоњивали гвоздене масе у најбољем поредку и највећој тишини. Тій вальци праве и секу и шиле за гвоздено дугме, и то тако лако као да е гвожђе артја. Мислио ди е рудн тврда и чврста, то се они опеть послушно покорава волји људској.

Но ајдмо напоље ли е свеглость, воздухъ, зеленило! Сви су људи овде тако прам одъ дима и чађи као и цела варошъ; сво ти е ту веселно опоро, тупо и незгрално, и одма нисъ опомене на гвожђе, кое се ту ради. Па и саме жене никако нмъ недају девоту женског пола; и оне понајвише раде у гвожђарама, и дано и ноћу воде на колица гвожђе у непрестане топионице; па шта ваше и деца, — кинце дубоја родезина — у гвожђарама, јошъ одъ 10 и 12 година раде разне послове око оружја. Сва грамзе само за новцем великосвећа колико се у томъ ђавољском раду изгуби одъ благородне човечности. Али и довдимъ одъ тн подземних сокровища врло е нејасній. Тако е само 1854. године отишло у Кардифъ 10 милиона центи угљена и 3 милионе центи гвожђа, неузимајући у рачунъ што е по рекама и каналима отишло низ ижкоту Велса у Бристолъ. Врло е занимљиво споменути и цене земљи око Мертир-Тидфила; ерх што се одрицање пре 250 година продавало за 27 фунтій штер. то садъ доноси годишњих прихода 1000 фун. — Велики део величине, богатства и силе Енглезеке има своју основа у подземних сокровиштима.

СМЕСИЦЕ.

Бој између два кита.

Близу морске варошице Нантеру у Шкотској, две године морска од обале, побише се два кита, која бој видели рибари и други људи сведоци бише. Оби кита удараше најбешћом брзином један на другога, и један од њихъ је двадесеть стопа у њих се бини сатирајућих бесноћу на своју непријати. Затимъ се удараше сь ревом да е све одмицао, а оно њихъ дваде бела пена од таласа закрешали се. Бој тај траво е три пуна сата, док један од њихъ недужимъ вести, а другій дуго одмаши. Убијеног кита изувоше на суво. Онъ е био 60 стопа дугачак, сањ шубићи и горни палца бијаше му сломљена.

Жене као војници.

Очевидацъ приповеда у новинъ француских новинама следеће о чудноватој војски Сиамској краља, кој се за бивши индијско-персијски рат на ноге дигао; и то е један батаљонъ женскиња, кој тјохрану гарду истог краља сачињава. Иначе ји четири стотине женскиња, најбешћих пазљивошћу изъ најлепши и найдрвнји девојака изабрани. У трнјаестој години стужбо ти женски гардисти у ту чету, а стижнаи двадесетоготу сачињавају резерву. Поче бивају одликоване изъ особие службе краљеве, те се до скрли као чувареце краљски двором употребљавају. При ступљеју у војску новину заклетву . . . . . „ коју ворушити само онда смеју, ако нам годъ краљ за своју жену изабере, што кад-кадъ и бива. У тиковинъ сдучаю негледа краљ увекъ на левоту, него шта више на десетину у оружју. Одкле тій женски војника ако е скупоцено; нарадна земља есте од беле ране вуче, богато злотомъ уткана и до колена дотирућа; преко те косе двиј, — гвнкій и позлаћених панцирь; на глави косе праве леп позлаћених шлобуке. Оружје имъ е обично копље и пушка, кое нешто употребљивати знаду. Батаљонъ тај састои се изъ четири кумпаније, сваки по сто женскихъ, сь којимъ сваком една капетаница управља. Кадъ капетаница уврс, скупи се кумпанија нъна и нежда се у оружје предъ краљевъ, кои томъ приликомъ најпоштије за капетаницу изабере. Већъ од пет година постои тај батаљонъ подъ управљенихъ једне госпое, кое е 1851. год. при лову тигра прадо живота спасао, и зато е ако початковао и од краља и од свој подчињен. Ове краљ и у бою и у лову прате, нъ су му ако жене. А сваки одъ њихъ има петъ робиња за своју послугу.

Анекдота.

— Пропаште године један е тровишт своју трговину тако водіо, да е задаредъ банкротарао. Кадъ е сутра дань по сокиру пашао, сусретне га једнъ пријатељ, кои му е нешто возаја на сваку поштеку речь познајао био. „Кадъ ћеш ми ноне вопше пратити?“ запита га пријатељ. „Кнезе вопше?“ „Те врагъ те одисо! оне вопше, кое сань ти узаћио.“ „О томъ некой ни мислити“ настани овај трговацъ смешећи се, „и ти писань ништа дужникъ.“ — „Шта ни си ништа дужанъ?“ „Зарь јошъ ништа незнашъ?“ рекне му трговацъ. „Шта то?“ „Та и сань вече банкротарао.“ „Та некой се шалити?“ „Тако ми моя чести, дела и истина,“ рекне трговацъ, „я сань вече банкротарао.“

— У Банату оцени се воју съ неколико коника једнъ оенцарь србскій и пође да питорира во окопима, да нема ни близу Мађарске војске. У јраку набаса зашти на Мађаре, кои нападну на њега и онда с корао ни погинути, ни се предати. Али се онъ у той големој невољи нађе, и громовито повише: „Једнъ батаљонъ граничара и две кумпаније Србијанца напредъ! натру изъ клотуза!“ Мађари попашше се одъ толике силе и воју се натргнъ, а тай официрь са граничарима и Србијанцима здраво и весело дође у србскій логорь.

— Пре неколико година запали се једна велика палата у Дрездн. Била е ноћ зима, воде у бунарима смрзнуле, ни биле помоћи. Било е доста света кои су само гледали. Међу людми стаио е и један добро човекъ кои е у ватру само гледао као у нвку игру. „Ей господине, повише једнъ човекъ кои е воду носио, помагате ни ону воду носити.“ — „Я сињ советникъ Ц**, одговори му добелко.“ — „А я сињ совет Ерцогъ Куриландскій,“ одговори му водоноша, и наруши ону воду на главу совстникову.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Дакле пошеља машина у Паризу?

Петак. Да, башци су неке гравате испод пирећи кола, но пропасао ніе допустио, да ніх се канџра испуни. Заточници су всѣмъ ухваѣени.

Ерак. Кои су ти?

Петак. Колико е познато, сви су Талиѣи. Єдвоје су затворили пре нег што ће напасти на цара, ерз га е полиција одвио за ово опасног човека познала. И, гле, ніе се претварио; напали су кодъ ньега оружіе, и одму гранату. Међу злочинцима налази се и єдан, кога е ове и по Београду познато. Дал' е то тиѣ истый, кои е пре седам годиза у Београду живіо, и због кога су се онди два србска лѣка пватила. И се сећаш, да се онди по народу гуѣвало, да е ово повод было, што е здвиѣ изгорело. К. е у Београду ужива французку защитиу.

Ерак. Ако е ових тиѣ истый, онди е вадено показао благодарность свою.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. У варошп нашой сложило се диле тантско друштво, те нам своіимъ свирањемъ и весељемъ ово пекъ трећій путъ угодно вече пробавлне. Г. Ямъ, оснивачій постановпка музике управпи тимъ концертима, кои су сваіда многобројнимъ и отменимъ светомъ посећивани. Наміра вапи ніе о тимъ концертпма решењпо написати или претерано ій хвалити, већъ сматрано за дужность нашу, да овимъ депоминама и Господи, кои насъ вештинскимъ звуковпма увеселяваю, благодарность свою присуствуюћимъ изнпмти.

— Царпградскій француски Дневникъ пиш, да е бпнверъ Кпнкадо добио допустпнтй за варобродску пловидбу по Мармди и пѣчних пролазима одъ Єврепе до Євоса. То ће бити за Бугаре веома хасновато.

— По ерпвицама новпнама постпжпмо се у Хини грозовпта прогпаства христіана. У месецу Октобру убпше на пјаци у главпой варопи Тунпнъ пли десетъ. У провпнцпи Хотпнгпу дпдоше Мандарпни хотпвпше христіане катити. Владика Мелхіора, наследникъ убпеного владике Дпаз пабеше на чудноватый начинъ своіих тражећпхъ убпцпма. И по другимъ пределима Хине бплп су прогпаства страшна; мпоге пх пайлепшптпи породица постадоше жертвама тога тпранства.

— Велпкій везпръ. Реиша-паша умре 6 у Цариграду, одъ кадъ уздрекъ. Покойнпх ратпо се 6. Февруара 1802, постао с 1820, год. Секретарпјатъ велпкога везпра, потомъ посланпкъ и год. 1837—41 было е министеръ пностранпх дела. Прави путъ было е за велпкога везпра 1845. напмепованъ; во четпри пута овогъ достопнстпа лишпо повпра му опетъ исполпко весепій пре сврпій ньегове Султанъ опай великій чинъ, и у томъ достопнству скончпа га е смрть.

— Пре неколпко година побегао с пзъ Пеште єдапъ трговацъ у Америку останпвши ово 200000 фр. дугова за собомъ. Тако е отворпо за ново трговпну, и среће га послуши, да се обогати. Прошастогъ месеца стпгне у Пешту писмо одъ ньега, у коме онъ кредпторима своима пиша, да ће пмъ полозпту свогъ дуга платпти, па што су предпторп и пристали.

— Не само у Аугсбургу већъ и по другпхъ баварскпхъ местима повторпвпо се злочпнство одсечења косе. У Минхену и у Нарнбергу догађаи се често кососече, а пајвпше се крвену ioшъ у трагу убп ве можс. Вепкпй комедпјантъ обрезао е 100 ф. награде онпме войнику, кои га ухвати. Балдна су се неки создали преобличпли у женско одело, и навестали полпцпју посу; нади се да злочпнцъ уме разлпковати свой еспнтъ, и зпа довку избегавати.

— Како се ioшъ у нашемъ веку нечовечно поступа, може се пзъ овогъ случаи видети кои се 15. Новембра пр. г. ни предгорію добре надежде догодіо. Познато е, да Енглеска по вору Атлантическпхъ пзмеђу Азерике и Америке узеха новце лађе надрпвала, комп и подлазпли, трговци су робовпма на путу стали. Такова една лађа спкли у тай доп веку лађу сасвпмъ подпретпљу, и начѣри гомпи ю. Лађа е была запета робовпма, и како пиди, да ioй одъ Енглеза опасности гроза, реша се у апшкой водп при обали остати, куда енглеска дубокогазећа лађа допрати неможе. Али Енглези нехтеђоше пѣкъ свой пустити, већъ поседеше у чамце, па пријше на робскогъ трговца, кои, да му лађа боље мпће гпза и да се ближе обали приближи може, две трећпне своге тереть — 800 жпвпх людій, прпнди оковпма — у воду бацп. Нечовечно поступпше то ніе та опетъ спасше Енглези су основали лађу, а злочпнпх буде строгомъ суду предпли.

— Францускій акадсмпверъ Бабпне обпли у веспма новпнама, да одъ два помрачења сунца, кои ће се у идућој годпни кодъ насъ видети, оно ће 3. Марта тако звапно быти, коіпогъ у овомъ веку ioшъ было ніе. А за велпку радпту звезду, кои се дане бплпна чекало, неће да ће звпсти доћи, и да е то исти та, кои с пре триста година видпна была.

— Другпчаи, кое телеграфовомъ помоћпом Европу съ Америкомъ спаити, буде одъ руског правптелства напогъ, да телеграфску жицу и у Берпнговомъ морезуу напести, како би се тако Азіе съ Америкомъ свезала.

— Како што смо пспли, было е у Неапољ страшпо земљотресъ, кои е владпна людпма сарапо. Али осимъ тій снлы жертва текла е тамо у слеђству тога ioшъ пзого крви, почемъ у Неапољпгапала тай чудноватый обичаи жеппа, да свакій после земљотреса крвъ пустпше мора, ако жели здравъ остати.

— Францускій Сапстенъ Гпраде убіенъ с пзъ љубомпрпсти одъ неког Єнглеза, кои га с кодъ свое жене заттио.

Печата, издане и одговара кньпгопечатпца І. К. Сопровцу Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вечи, и коштa за целу годину 5 ср. ср. за пoлу 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ повишенiя съ поштарином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Преговара се више годъ сваке и. к. поште. Изъ внутрености Србiе исте изволе у пайемнiя писмима съ поштом на имeнитора Госп. В. Вуловића обратити се.

Бр. 3. *У Земуну 18. Iнуара.* **1858.**

Кадъ є шта болѣ.

„Ой ви ове дуге ноћи:
Хоћешъ ли ви дрiгiй, доћи?“
„Како ћу ти, драга, доћи,
Кадъ немогу, вишкъ, проћи,
Одъ жирiса љубичице,
Одъ мѣсеца надзвезде?
Љубичица жаромъ пири:
По сриу ми иде шири!
Свiтъ мѣсецъ с' неба гледи:
Твоме двору доћ' ми неди!
Ой, ви ждре, вельи ждре,
Позаћте насъ двое младе:
Младостъ вашу пославайте,
На сриe нимъ нешкайте!
Сай — мѣсечо, за облаке
Сакри твое бледе зреке:
Тавна ноћъ є за насъ двое,
Маловиѣ за обое!
А кадъ нимъ доћу свати,
Онда нешъ нам' лѣво сати.—“

і. и.

Тетива Рузмаринопићка

(Продужеѣ.)

Победа надъ Помпеiомъ великимъ.

Кадъ є старый господинъ баронъ нарицу водъ два суда неѣ изгубiо было, ніе га могао човекъ неѣ онда подносити. Удараo є и тукао в слуге и все сие преко врата тако, да се ни двоiе слуга ніе могао водъ нѣга задржати. Правобранителю є претiо, да ће му протерати таке кроъ главу, ако се удусти, па за Бвоiолеа парница и за тречемъ суду буде изгубiена, а сину є своме слао опоро заповедаюћи писма єдна за другима, дуга претећ и грдећ, да за особитомъ водозу што пре изъ Рима у Малцендорех иде.

Покаей великiй, доклъ є жену древностима таланенимъ повестницу спирогъ свога ума, и ово вешты дела и умештина заварiвало, слабо се видно збогъ досадьа у Малцендорху, Вайблингу и Надерфорцну. Напанiо є додуше было ніе више ни речи о томе преговорiо, еръ га є одна у овомъ часу удариъ постигао, и съ писмомъ у руцн иртвих изврати се.

Кадъ є Помпеi великiй у дворъ Малцех стигао, отацъ му є већъ было умрiо.

Венчанѣ.

Младый господинъ одъ Малцеса было є доберъ човекъ, нежо є заиш и поѣ. Смрть га я отчина ирло познизла, а пресуди судейска ioшъ већма. Видо га ніе могао видити, и живiо є у замку своiй старiй као какавъ пустиньик, само о томе радећи, да новаци стаѣ поправи, ков є старозлемаћскимъ трошковима мѣтковог отца, путованѣмъ по талиiанской и напослетку великимъ трошковима парничнимъ, доста запшћено было. Трошкове одбаци на страну, путована се мане, а парница є срећно или несрећно свршена. Поредъ шгедења премашено є онъ како ће добра своа напшо обрабнвати и большмъ употребленѣмъ пространы шума губитакъ опетъ покрпити, ни тако дутове подвриги. Онъ є добро осећао, да є спромашнiя баронъ — а доиста сиромашнiя баронъ, и то онъ ніе 'тео быти. Онъ є было помишао пристаъ, да є могао видити и позвати дошашнiя неуредно управителѣ; смисли како унапредъ да ради; већъ после по године могао є онъ пробитачнимъ продавшатъ дрва запатанъ део своiй дутова измирити, а тимъ є осуѣивао тетивне злобне умишлее. Еръ тетива є као у десной руци држали, да Малцеъ са замномъ и добрима, мора да ми како было одъ наслѣдника продаъ быти; па ће она баронство за себе и Сосину, изъ обадва имања, купити и поносао са венчаномъ и разненезиомъ господомъ баронщомъ одъ Малцеъ у старинском двору Малцову живити.

Како пакъ одъ тога ништа небуде, а сиромаштвомъ и поли година пропусти и несећаоби се да изврши судейску пресуду, ніе тетива Рузмаринопићка да ће быти добро, да правомоће тужнику нантезо жедног господина барона. Господинъ двороуправитель Мачаћ морао є дакле опоминаюће писмо сачинити; како пакъ онъ то ніе доста задаюће написао, то є петъ-шесть пута дотерiвао, да онда га она тек

подание. Младожењи є добро позната пресуда судейска напоменути, ве зато, што бы то чезнуо за свезок са господиньох бироком, всго што се єдан чека срећан; онай час разсечанин, кои ће се после учинати.

Као одговорь дошле су само оне речи: „Госпо, я писмя никадя на помислю, да се на мѣнюсть осећаня вашега основати; недуттних жолиня вась одгодите те гадне обичаи форше баръ пристойности ради, яко другие осећаѣ за то нѣте, док несрећньи сињ ирио одело са себе не скине, ное носи за отцемъ, зота є смрть нашимъ тврдогазетнюсть успокоя."

Тетиця Рузмарковићка да є и пирицу изгубила, нєбы толико горко пожженя были, яко што є оно нескладно речій познано. Єръ право, бироѣ ніе нико сасвимъ неправо, и то є оно было, што є но найнѣня єдно; друго, онъ се сумя о нѣкоюмъ нѣкоюсть осећаню, а треће, што є найгоре было: бироѣ єдно да є опожнић на пѣкави пристойности. Исцела писаніе из изиду нарасте, да нико нияда, ни ни єдне речіе изъ нѣга што недозна; ни онди сва попрешна одъ сећа, одиесе нарчета у кужну собомъ, бяди ій своіомъ рукомъ у витру и чекала є докъ се и последнѣ ніе у позно противорило.

На онда се узплазревши погледика и сињомъ се смиря, а своимъ домайнима каже, яко добровольно, да є бироѣ яко моя, да се та стварь збогъ нѣговя млогя послова нияо одгоди, ня да она, да се небы сасвимъ проста показала, неможе бящь да се нескложи, да му то одобря. Но колико є она као изъ та'я то говорила, толико є нєйна кишала у срдцу одъ єда. Никадя незборавѣяли мржня посташе у ной противъ бироза, и закуше се да догодь є жива, нѣне заборавити ово јасно.

На три месеця после, яка бироѣ да є готовъ вечити се, и, яко што се свезкамъ неутѣшно нравіо, муке претрпѣти. Онъ и дакъ одреди и договоре се, да обачай сайре у црква натенцитайгеской, у єдномъ селу, кое є удрано на пути было нањеву Пидерзорева и Мајцеза.

У одређень дяяь оде Соснна оними са својнхъ тетюмъ и дворкуранитетѣхъ, и то у свечаномъ одезу; почињь у скуповценой дворп; бапштовнѣ и довяль такође јепо обучени. Тетиця є то научила, да се онай дяяь појаше господствена иредъ бироюмъ, и, сяко яко се учюше, да га осетно поиаја. Сосяна, јена яко жићео, кое є блага тегова на срдцу и на лицу нѣнюмъ, долюоѣ чяшяла него свуюценю, и яко просто вечяно одело, седяла є Бутейи у кола иоредъ своѣ говорящѣ тетке, и на оно што бы є она запитала, одговоряли є са полнздржанимъ уздисаюмъ. Дяяась се нейна него нияда сетила своѣ особите среће, яка она невеста и удовяца у истый ма, яде да се вечи съ човекомъ, яя кога є нрзяла и съ коюмъ ће се за то само вечяти, да се што пре съ нѣме разведе.

Дойу у крчму у Алтенштайгу. Младожењ іюшъ нія было. У цолюмъ седу овомъ нѣе друге крчме онло. Тетиу є то прао ядяло; я као су четирти сата єдяяъ по єдяяъ прошяяли а младожењ нѣня, коетный нопа пяко обячяу, недељяу службу нѣе могао ня-дакъ одзѣяти, то се нѣмирь тетяяъ тяко умюяи, да се она нѣе у заяяри. „Кто яя оветь поруге и презирюе! Тай човекъ у нрюсѣ бящь оне, да мя онде останемо и седямо!" говорящя є она час-по-час, я свякій часъ є трояя на прозоръ; Сосяяа є седяяа, у краю и тио плюяяя.

Зюяя зяяюве. У томъ се ужяюе кроъ село єдяяъ коняяяъ, одяюе кодя крчме я чъе увуктра. Бяю є јечъ яяядя човекъ, смеће косе и ляяя, плюяя очю, дрюяѣ я у одну покяяняю се пукъ племените пристойности. На себи є нмяо скромюоъ кроя песеляято-црьъ фракъ, окрутюо шешярь. Нюк биюо нужно да кяже, да є онъ бироѣ одъ Мяцеза; подбрадяяяъ я нмяда на брюи уштедяяя су тай трудъ. Сосяяа єя попрвеяя као нрвк. Она се іюшъ вєћяя ужюои и стуяяюе у одяяъ бурящъ у себи, у коіой є седяяа. Ахъ да є могяя жяяя бы се у јенкю уюоваяя!

Бароѣ по учтивомъ поздюву запята невяяо конверзяюмъ тяасомъ: „Кое оть вась, яое госпе, треба яяя оне да буде за нок оня трекутяхъ нюя невеста?"

Са осећаѣяъ у погледу, ко опетъ нмята вегоюорећи, нокюже тетяця на оку усяяћяюу у бурюку, яок є оня свое свстићено у земяю уяпяя биюа. Бароѣ я нечекаѣяи нмята яяше, прнступя невести, я кадъ яяди, да іой сузе нмх образъ кяюю, ня єдяяу ну остяяо што яіе реяяо: „Вяяя яду бело, моя су јяяте крзяне сузе!" но прсбяящяѣ то зяустяяи ну се део чуди у устя. Све што є путемъ было смюсяю, да ій непрестяне я зяеда, да бы нокяяяя своѣ отцю, коямо се може, оняй дяяь нялюуть осећяюм смярю, — свеги се тога садъ ніе могяо сетяти. Онъ се додуше по нскюк тяасовяяя, яок є могяо добяти, чуо, да є Сосяяа не само богятя, него и ирао јепа девојчяца; зяя є, яко што є онъ себи уобяяяяяо, нисово гяюе и нонкярева женскя; да ону одяюо є ходь своя тетке, жяяи као у мяяистярју, я нзметя є, яко што су женске яяи Вяйдяюгена по своѣмъ хрзстяяскомъ суђењу говорюе, „као нрзяя гуска." Аля Сосяяу таку застяяя, кяюу є садъ пюшао, то му се чяюяо нешто нолшебно. Оняй племенятый стюоръ, нуяъ умяятености я нязюсти; ово прекрасно, окрутно лице страдаюће Магдяяюе; оняй душевный ногледъ безяяепености, кок му се кроъ сузе нодярао; ова света руюень застићења — — качему тоюе ніе се оть надао.

„Боже мой, какво є то девојче! помисли я ніе могао нкшта дадѣ мислити; у такой се забуди ум нѣговъ нашао.

„Господине бироюе, нкате л' коюо?" проговори тетка, я ноюяюе на прати, као є дворкуранитетъ отворіо. „Чекаю вась да ндему у црквъ."

Бароѣ ношуди свою невесту са руюомъ. Сосяяа се ніючетка нредюожяяяа обе за я уздти, яяя не, яа є найюоље узяе, само да буде што окюећ речій. Тетиця Рузмарковићка ишяа є за Јутейяюъ младожењом я невестюмъ, я сяа є као напреди нрописяно биюа одъ еда, єръ є умеяа себи добро толюовати, зашто є бироѣ са своіомъ невестюмъ ишяо исподъ руке. Насеяяе, ишята друго него изјяесати шумюъ свеггяюу обучесу всеребњяцу, узъ коюо є са нрибяяюмя чяшяяяя и жяюуяяя, свюомъ єрекомъ я окрутюомъ шешюру ишяо, я ишяе нрзячю за ниязоѣ дворпяяцу него за бироюа.

Ахъ, добрюе Јюшюо док се ишяо у цркву нясу падяя на умъ ня шешярь ня шяпуе. Онъ є дрићуће я нрядомъ погледяо у та'о яяячују, я ніе могяо затяяти, да оть исподъ руке ніе са найкюшюомъ невестюмъ у одюй околяяи.

Све є тишје и јякше жяяо, да бы задовољство, коме се ни ндяо, за коя трекутяхъ дуже уживяо. А кадъ бы по-єяяяяѣ са стране у ню погледяо, што є чести чяяо — јена пяяъ и мяяда страдяяяца са своямъ безяяепеяяъ нотюдяяя непрестяяо є тюдяя смюоѣ у ової нра', што я нопредъ ніе — онда му є было, яяо да се свяеть нѣгова ројяюе я оне до ядяе „тай са прекрасный цветкяъ тъ ирелюбю."

Да се као чяюяо му се ніюто ядяо, што онъ, као осећяюи цуяъ човекъ, чяюяти може. Долюее є своіомъ десюомъ рукомъ у єяяу ноюяко, као є яяо у обяяяу стюоће нерю на ядгюой девој бюяа, я рекяе іой: „Госпођяюа моя, я єяяъ ирао несрећяѣъ, што се нредъ вяяа као ядгюяяцъ ужяузюмъ, коги морате нрезирятя. Я єяяъ за-ядяюо ирао несрећяѣъ."

„Бяюго жеяя, да ніюте нрозъ жеяе!" одговори ну Сосяяа са умялюомъ озбяяьюошћу я сузяяа. Єръ и у туги іой се ядяяо добро-ялюо, тя'о осмеяяяѣ яя устя, кядѣ бы нротюворяяо.

Одговорь тай пякъ биюо и за бярюа нрояый убодь нячя; она му є у єдяяуть нокяяяя, коямя є ясяяя яѣгова нрзяяда я мѣсюуь туђяюкъ. И ніе биюо оняй учяяяый єяяюъ яѣюога говюора, биюо є оняй тешяѣ, яяогозяяачѣяій смисао ово яяяо яѣяа речій, што га є уздрюяо. Окретюог човека одъ свеги, одговорь нросте яяя дедюое тяко є збуяяо, да ніе яяко што дятѣ до завчюе. Уђу у цркву, и одяя за тяяъ оду є нредъ олтяюр.

Тетиця бя Рузмярковићка, кять є то само видяя, за чяяъ є осећяя яяяа одяяяя чезнуя, нсяяяъ тяасомъ я торжествено заюоюяя „тебе Бюя хвяяямъ;" Сосяяа є єдяяяяя ти'о. Бярюу є тяасяяъ вообячяю было у ланете; руяя му є дрзтяяя у руюя дене невесте. Полюко є жяговюря она свештеяяну речъ „оћу;" бярюѣ пякъ, кяо да бы єдяяяъ єдяяяяъ тяасомъ одвязяяъ я яюр срдцу своіъ дяти 'тео, кядѣ я резяо „оћу" сяа є нрюя заюяяя; я кядѣ є нрстюѣ нзяюкяяяяя, кяяже оня коя є найсуюшћеяя яяяо яя руяя да га неирятелскюй долюбя дяде, коя ће чудюяяюсть судбяяюх одяяя онде іюшъ яя жесту одъ жбга отрюута быти, где се обячяю на вен свегяе.

Мяло побожности.

После свршеюоѣ венчяня одетяяя су службу божюу у цркяя, яяо што яде по редяу Сосяяе-

њих и по свој прилици говорио прекрасно слово, јер и и онђ сазе често плакао, и оставио су многи седили осећаји свој за тај сан заклапали — баронъ пазъ шта и што чуо ни видео, јеръ е онъ само у Сосину гледао, кои е за десетъ корачай одъ њега подлиђ искрека, седели.

Иако е времена да е се заспели канда е у лицу. Шта, Рашколнои вифеи и малове, были су предъ њимъ опоредо дражотне сирота оволъ лица, за коие су се туга и доброта, женско увиђенђ и смеровсть за чудо избарабарили были. Нишко ніе могао на миру седити на своме месту, но се часъ тамо часъ онамо кретао; стиђе, себе презирао, любовь, питао и срдио, видиоъ и миду друга умишлао дизали су га и покретали.

Докъ е свештеникъ говорио о царству божіемъ и о смрти трешнина, баронъ е себи сасвимъ другчіи калпенъ слово говорио. Покушаоъ е да буде господинъ своји осећаня, сети се смрти своега родителя, на будућнтину, што е нашао, да е оно лепоіше любави вредно, због кога е лише одъ голиву дана пазицу имао. Аъ све зазуди, чимъ ова опреле и погледи у Сосину, заборави и отца, и пазицу, и будућнтину.

„Аја, барошце, да те ніе пазао лепшо?“ говоріе е онъ самъ у себи (иако е обичаи приспойше говорити, него мислити): „У осталомъ онъ е прилеп лиђео божіи, ты си пакъ лиђе, кои си онаса вареи управостіо, па онда тошко предуго време на найбезначнія нечаъ съ кимъ поступао. Што си е се одрацао пре него што си е позивао — добро, то ти се прашта. Што си поволи пазици противу ње дао, и то ти прашамъ; јеръ твоји отацъ и проклетаі привобразитель описаніи су ту свету душу, као простоу девойчуру. Али што ты ніси 'тео вероваті, ніси тео видіті, ніидъ си се у постойбиу праштао и ніси свој поштени устанъ ніо чуо хваліті, што ніему изредность ніеи разумео изъ тога рекъ, што су е малоумне девойке изъ Вайбіетина изъ ніекости изнивале да е бурни. — што ніси сиъ отишао у Индерорцесъ, сиъ собомъ ніо ніидо, себе о бодљикъ увериоо — то ти Богъ ніе опростіо, а за заслужујешъ, да у пакао твоји осећаня чиниш.“

Тетиња е са повољнимъ іой доходаћемъ и свештеньскъ чатиња на лицу кукавнога Помпеја ніекъ е поглио. Али е она злоположитъ ніегову сасвимъ другчіе тумачила. Она е себи ніиселила, да се онъ ніе за разводе одъ еда, што е ніима ніоја старіа. Да е тетиња знала, шта е управо у судиу барошповомъ, она се ніебы разнела, јеръ е на ніега ніиала тако, да се ніекоје ніевни на чотка прилп.

И Сосина ніе была у малоиъ ніемиру. Сазе іой се текъ учинило да е ніиша свету на подсмеі, и ніиселиа е све ніино у ніо гледи, као на обезсмишеиу, осуђеиу, коіи су ніекимъ вештинокъ научили опетъ ничиніти да е поштена. Она ни речне ніе чула ни разумела шта свештеникъ говори, и опетъ іой се чиніло, да онъ говори само о ніекоі срамоти. Затимъ се са интерпеланомъ малиоиъ сети своги одъ две годиче Помпеја подъ зуће, оногъ сладкогъ ніо отцу сиротаноъ детета. У томе се ніедна туга пусти на ніиу душу. Она се почне Богу молити за свое дете.

А — новозеланости се може и опростити — бишала е она повидаоъ око и на снога ніиденоо, о коме се едва текъ сећала какаъ е и какаъ изгледа. Легъ човекъ ніио е онъ — то се ніи ніако нопреки — и доста е ніио ніалекъ за налога Помпеја, и тако се ніе ніогао лише ніетово неповољно ніиа. Затимъ се сети она речій што е онъ говорио кадъ су у пуиу ніили „Шта е онда ніислио, кадъ е онако говорио?“ помисли она на одеъ у ніега и гледи, као да е по пиу ніеговомъ тела прочитати, шта е онъ онда могао ніислити? На онда, кадъ бы се ніегове мутне и затрене очи съ ніиних сусрене, было іой е ніио да ће земя подъ ніоиъ да се провали и да е пропусти.

Досте, Сосина е ніио была побожна, па и прекрасноі оноі браманскоі врстеи, кога іой онъ дао, ніого іой е ніисли разбијао. То іой се ненако чудновато чиніло, да ніоси она оноі пристекъ, кога е онъ на спомоі руди носіо. После тій ніислій уздрка се уздисаі едноъ изъ найдубље дубліне ніене грсіо.

Ако и сете свештеникъ говорио слово найдуже одъ свіо у годиче, опетъ е ніако свима време кратко чиніло се, изузимајући оне, коіи су га бољъ обштомъ слушали.

Растанакъ.

Тетиња Рузмаринковића ніиве главомъ съ врата прикосны на дворопуправителя, да се са Сосиновъ узме исподъ руке. Али у едноіутъ сти ніидоженъ, на отвште господина дворопуправителя учтиво на стреку съ речни: „допустите, да моју невесту одведемъ до крче.“

„Тай е човекъ сасвимъ безобразанъ!“ рече тетка управителю. „Што сте се дали на стрику отишчати? Онъ то чини само ніеки у прапосъ, да позиже свету, да се онъ ни найманъ непечали, што е ніи поли старіи. Но онъ се варе. Видиоа самъ я то ирао добро у прки. Мене ніеможе за цело превариті. Одъ еда и одъ куае ніе да свисне готово.

Баронъ пазъ пореди Сосине ніе ніако другчіе него као да е мртавъ. „Смемъ ли се усудити,“ прекиде онъ, „да руку ніое любиви крчіе сидруге узмемъ, коіи и за мало дана само сиоіомъ звати моіу?“ Онъ е уаше и вселенноіи допустиеній, и тео е ніиш ніого, коснша говорити; алъ су ніеки доніши ніили до крчае пре нег што су знали, како су управо изъ праве ніилаза.

Тетиња заповеди да се одма коња преиу и затрчі ніде; баронъ, да бы ій ніало задраво, изреда да се за госте дошесе, да се чимъ задоже; али у ніиной оноі крчии кашта се друго ніе могао ніеби до усиіела пиша, слабе ракіе и добре бухарске воде, и тетиња Рузмаринковића заповеди са повећеніемъ и высоко допустимъ косомъ, да се тога ради не ніймаћ истуде.

„Онъ ніисли,“ говорила е она одъ еда свештеника се дворопуправителю у едноиъ ніошиу собе: „онъ ніекако ніисли да ме са сасвимъ увиђећиъ и ніазнећъ повиша. У такоі сеоскоі трабари тражи да се послужи; као да онъ ніе и пре знао, да се ово едва добіше и зобя за коіе. Но онъ се и опетъ вара. Морамъ се само смеати ніеговоі простоти.

Сосина е опетъ была седла у сваі своі будуачъ, и путећи у себи е туговала. Свакій іой се ова трешутньх дужій одъ годиче чиніо, доиъ се ніе на коля повели. Тетиња се учини као да се ніе ніишта и ни ніайманъ кетиче оде стоећій баронъ одъ Мацена, да се съ дворопуправителъмъ и своіомъ сестричномъ свеламъ равнодушно разговараліа.

Помпеј е пазъ стино уз зидъ са рукима доле спуштеними и свеселећи гледао е у Сосину. Найпосле изиђе ветлу, у коіе е тетиња Рузмаринковића са штагонъ кушкала, па запита: „тосао слишни свештеникове надъ порезомъ, дай да правилно исправе, да ми сви онде втрпо одећу ніесъ, праворану роду, и я ни ніалость найрађе ніо.“

„Чини ми се, господине барошце,“ одговори тетка, „ніима се свесть пробуђује, ніко и праведно доіше.“

„Ніиате право. Пробуђује се. Я самъ пререзанъ, самъ самъ себе превараю. Верујте ми, да я желимъ, да бы се са прилику, коіи самъ учинію, повало. Но осећаиъ, да ніиній догодъ самъ ніиъ, немоіе ни у томе повоіки; а то ме доводи до отчаяня.“

Колико е честиніъ изгледао Помпеј доиъ е ово говорію, толико се тетки учинило, да ій онъ тиіъ ніесећаня, и наличиа е у томе сарадеву ніи ніако што е она ніекли обичай рећи, ніенаску сердиоу.

„Господине барошце,“ рече она, „допала ми се, да ваше реча за готову збиљо прашиъ. И заиста да се ніиате догодъ сте жена, ніемоіете увиштити пеге ніиіете непоштеноі дела, и ніо обштоіъ осећате у себи звеке отаіаня, и ку тиіоіе држати, да ны ніисте свесвимъ покварени. У осталоіъ ніолиъ ніесъ, да тай разговоръ прекиемо. Ны бы могли само стирати злочинствима ново уврсде посіати. Несмемте стра'опочитніеі, ноі я и найнеспособніи женскиніма душама.“

„Гиесно свештеникове, ны ніиате право, што слишомъ тако поступаше. Но само ніисъ за ніиои молиъ и то ће ніыти я право и последнъ пре него што се растанемо! Допустите ми да съ ніиомъ — смемъ ли казати сидругомъ? само неколико речій на сиіо проговориъ.“

„Господине барошце, жао ми е, што немамо времена — коніи су ніихъ упребени . . . .“

„Ала само за едно тренутакъ молиъ да ни то одобрите.“

„Немоіе бити.“

„А зоръ я ово што молиъ, несмемъ ніио ніухъ захтевати?“

„Да ніи можемо ніихъ ніазити, да е одъ насъ растављена.“

„Тако е морали я сматрати. Атъ биша зато на ніоже бити моја я и ово моје сидруже

мира ради захтеваће и, да се одмах часак за само разговорих съ њоме."

„Нека ова у томе пресуди!" рече тетка.

Барон съ почетаћемъ приступи својој вести пружајо јој руку; она с мутнима погледима руку в испитаваћи в, одведе с њу оне собе у другу. Сосана с њима и незнајући се, дрекући и подаво. На само ніе знала шта в чинила, или шта бы требало да чини.

Отъ заклона прата одъ собе у коју су ушли, ни се онда врати оној плашљивици. „Госпо барониде . . ." проговори јој онъ, ни самъ незна кавимъ гласомъ.

Сосана сва вопрени одъ стида као ракъ, надъ јој онъ поче тако говорати. „Немојте ме тако звати, господине барене. Ја ћу да останеж у овомъ стању, у коме сам. Церемоніе (обреди), кое су насъ свезале, ведоју ни каква дужности ни мени права."

„Аз' кое приступленѣ моноже да трпи то припадајоне право, да вамъ то слађко ніе ведлмъ, на што ни е права право дала."

„Господине барене, мы имамо нало времена. Ако имате вољо кажите ми, шта имате да се сімнонъ на само разговарате?"

„Вы виете, госпо баронице; во мојимъ васъ и презиваћех да ни праву истину кажете, садъ овомъ приликомъ истину кажите! вы сте кроъ мене изгубили повереньъ у сними людма?"

„Я верујемъ човечемъ сриу, еръ верујемъ Бога."

На то се баронъ пруни напредъ ньеи мову и са сузнимъ очима проговори јој: „О то верујте и мени у овоме они трекутку — и самъ надъ вама учинио преступленѣ, али одсетъ зато писамъ было нити самъ садъ злочинацъ. Мрзите на мене, гадите ме се, я самъ то заслужао. Али верујте, да я писамъ нити самъ было злочинацъ и виновнъ.

„Шта бы вама могао помоћи моје вероваће, господине барене?"

„Нешшно бы ме смирило, нлого бы ме смирило. О вы сте нлого претрпили, али я — я самъ ваше изгубио, него ви."

„Устаните, господине барене, ви иђ' да вдемо."

„Немојте — будите и данасъ правый ньесо. Одобрите ми ішъ нешто, за што ћу васъ молити.

Она е ћутала.

Онъ в съ найвећимъ усрдіемъ полюби у руку, коо в узео было, ако се и есть они противили, и са обореними погледомъ доле стидећи се зирь да гледи у ню, и загушљивимъ гласомъ рече јој: „Ви сте мати, я самъ отацъ — можих васъ да ни допустите, да само едамнуте видимъ нога сина."

Она му ніе ништа одговорила, а ніе ни могла, еръ в гласно плакала.

„Незаслужихъ, да видимъ сина, съ кога самъ натерохъ нечовечно поступіо . . ." рече онъ по нескомъ ћутању, са превидаюћимъ гласомъ, и сузе му се вазале нихъ образе, незаслужехъ. Али е срца вашега предно, госпоа баронице, великодушћ сирочу едногъ несрећника. — Снежъ ли я едних данъ, у кои ви одете, доћи у Индерофарен, и дете моје пригрлити сриу кое е пуно кажа?"

„Кадъ одете!" рече плашћи невеста, на поэти братина.

„Тетиња Рузмаринковића набеги сасвимъ очи, кадъ ін видя да изнуоне са плачними очима, едно другоме исподъ руке.

„Молію с," рече Сосана, „да вашегъ милогъ Помпея едамнуте видя.

„И госпоа е баронида то одобрила!" придода онъ брже болћ.

Тетиња се изврати. Конья су были упрегнуте. Поседнў у кола; баронъ с женскињама помогао повети се. Оне оду. Онъ е гледио за њима дрозъ село, догодъ ін е могао видити.

Промишлянѣ.

„Сершево!" поиче тетиња, кадъ су кола изишли были нећъ изъ села: „ничисто сершево, моя драга баронице! Седъ сихъ неседи!"

„Ахъ, тетиње," проговори Сосана, „зовите ме како што сте ме и одово звали. Мени се чинило као да ми се неко руга, кадъ ми е баронъ давао своју титулу."

„То е была ићгова дужность. Ты се зовешъ садъ баронида; ст њиме си венчана. Помпей нашъ имаће пуно право по пресуду, ни сльдіе добара одъ Малџена. Но о томе морамъ я ішъ са господиномъ адвокатомъ Кратконогомъ говарокорити се. Ајао се де ће пресуутра доћи. На онда ћемо се договорити о нарнаи збогъ разведенања. Но, напріе, мислимъ ди неће ни быти; обеи страна сапшолені и узъ то ішъ пресуда судейска — стварь ће ускорити. Али пресуутра, велимъ, морамъ упутити, одновити, я врозъ осамъ дана мора стварь быти предата суду. Господинъ баронъ, твой мужъ, и сви ићгова околина, я самъ светь мора дознати, да е нама стало само за твојимъ чешћу, само да изнимо штетна, а не да намъ е стало за ићговимъ баронствомъ. Мы ћемо ну га подъ ноге бацити. А ако бы онъ противъ разумења — то само велимъ за случай — 'тео протестирати (онъ бы было у ставю добро неке лютити), да знаше, ди изхаре не имдну дуката то стало — развестити се мы морите. Морате! Велимъ. — Хмъ! истина да нама ніе стало было да се само сродимо са њиномъ одъ Малџена. Я випод-а-ита дрвних оснрошашеогъ племића, и ићгогъ высо-нобилгородный грбъ небы я узела ни да нимае повріемъ доваль одъ масти. Боже сачувай, ніе мени ішъ врама мозаић попила. Али кавите е садъ светь, онъ то неће вероватн. Но треба да искуси. Я бы рада было, да оно, што ће быти есенисъ, буде вечерасъ. Али се морао форше наблюдавати. Дакасъ вечинећ, врекеутра разесмаћ. Такво е право. Ты си ну изнъ кезаи? — Аз' да, што сте вы онда обои изнали? Какве е онъ тайне имао съ тобомъ да говори?"

Овимъ я тономъ говорила тетиња Рузмаринковића са редкомъ жестиномъ, ішъ читаво по сата непрестано. Радость в оживљавала и одушевлавали, што стои на дуго измеђашной тешни неће мрзаћ. Сосана, ніи ново звичаја баронида, еръ преко снега морани и онетъ тако звати, морала е доброј, говорљивој тоспи све приповедати, шта в съ њиме на-само говорила.

„Видишъ да се я варамъ. Тай е човекъ, ако ты немислишъ другчіе, еръ сте и ты я онъ пуне очи сузи имали, или найпеће будали, а то бы было дуждесто, или в найвећій питворъ, што бы было ћаволско и сатанско!" — ніе нуждно ішъ додавати, да в примећбу ову тетка учинила.

Доћ в тако говорила о томе шта в напредъ речено, нешто се сами тргне. Чело намрли, очи усветли, погледи у управителя реког бы ће га пресећи, кажипъ своје дигне, ано да сваъ светь слушаћ да в слуша и покорна ішъ се, ни онда рече ни нешто загушљивимъ гласомъ, у коме и нмакъ нешто грозовито было: „Я сакъ сасимъ изнаћъ себе! Мисли ми додаје одозго съ неба. Чуй, Керко, само ако бы тако было? Ако ся ти ты, може быти у сриу дирнуле, ако те е онай витлонъ запеста башъ завелео, онда . . . онда . . . я сна стрепимъ што самъ радостна!"

„Шта онда, тетиње?" запита млада баронида, кои се готово уплашила и бран румен прелети ішъ преко образа.

„Па я ано небуде, тебе бы стало само да удато погледиш у њега, па бы онай безобразник лежао предъ тноимъ ногама . . . на онда да се развеселите и тако да ју дашъ вору! Онда бы ја предъ свеюмъ были оправдани."

„Боже сачувай, тетиње, у такій посао да се упуштаж, већу да дамъ кавимъ умишљеномъ погледъ.

Зрођене и нагласть своју попрашћени, стане тетка своју сестричину за руку и рече ішъ: „имашъ право."

У томъ разговору ућу кола нећъ и у Индерофарен. Тамо е было пречесъ обкотина и онићени победны прата; гостію ихъ Вайбланген поздравы одъ тетне и да я весела Сосана, на нћгъ данъ чести, то есть за светковање добивенога права; све породане изъ Оберфарена свечано обучене; прелъ конья е было господинъ вотъ. Честитања са сніе страна. Господствесъ ручакъ, у тешелшюй кући. У шеталшгу постазаћех астазъ за селяке и селянке; свирке и играчке до нека доба ноћи.

(Продужи'ће се.)

Јуда.

(Из Петефи-у *)

— — — — — спирите се,
Свиње ни се с' врата!
У поеду сваъ, журити се морамъ:
Керамъ зраке врелозъ сунца —
Пластемъ бачъ —
Да изшибамъ овай светь.

*) Овай смо преводъ песме Мађарскога песника из-вадили изъ „Невена" год. 1-55., што нмаћ се ово исто доиво.

Смеетъ ћу се видъ та ставе дреки,
Ка' што се онъ смѣо кадъ самъ плако я —
Ха ха ха!

Жукъ и смеяћ — то е овай свѣтъ,
Довогдь смрть недобре и невиђе: Миръ!
Да, я и самъ еловэмъ умро,
Отрова ми душе
Бѣше пао ове чашe
Изъ кое су вино мое попили.
На убиће шта чинише
Да я како неокрани:
Чезо главе моє дошли,
Над-а-мномъ су сузе лили.
Хтѣло ѣеше да се дигнемъ,
Да имъ косе поодгриземъ —
Али опетъ заспах . . . .
Нема носа, везъ имаду
Немъ спанао сам у сирадy,
Кадъ трнути ставемъ я . . .
Ха ха ха!

Пакъ где су ме сарвали? у Африци.
То е была среће.
Хиени ме ѣена изъ гроба израли,
Ова звѣрка е прваћ добротворъ ми была:
Па зато самъ и ню превэрао лото,
Руку ми е известь хтела
Атъ и сердце подметнемъ —
Морало е горко быти,
Бръ е тики скипали —
Ха ха ха!

Вишъ овако свако проће,
Ко човеку добре чини.
Шта е човекъ?
Нешћ веле: коренъ цвѣта
Ком' у небу цвеће.
А я нелимъ, свеће е човекъ
Атъ му корень
У пакаву е створенъ.
Одъ мудраца єдного то самъ научіо,
Отъ мудраца єдного, што е луда было,
Луда было зато што е одъ гзида скако,
Зашто ніе кано, убиво, крво?
То га питамъ я,
Ха ха ха!

Где сва' жене, я се смеэм, а плакат' ми треба,
Оплакивать овай хрђавъ, худый светь.
Ти и самъ Богъ честъ прозъ облаке плаче,
Плаче, еръ се нае што та е створіо.
Атъ кои е найди одъ божій суза?
На земљо падаю, ка ту худу земљо,
Где безбожни люди погани ій тлаче,
На шта ихъ ніе добре, видіо самъ я,
Блато буде свега суза божія — —
Ха ха ха!

Даворъ небо, старый одлуштенъ поче!
На грудима твоиэ сунце е колећно.
Издрано тужно облакъ ти е руо,
Хмъ! 'ако се прића дотрано пойнаъ —
После горки мука, нравна заслуга
Награда е сна:
Са издртогъ руа колаћа ти ся —
Ха ха ха!
А знате ли шта то значи
Кадъ запева прелепица:
Моли люде и прекиће
Да бегиню одъ женскиеђ,
Та оне несъ себи нале,
Мы хатамо као слеви —
Тако море рѣке бере
Да ій строшн и проседре.
Женско, женско, звѣрь с лепа,
Тежко лепа, тежко строшна,
Любый отровъ дана наши
У найлепшой златной чаши.
О любима! о любови!
Я самъ тебе жедаэ піо.

Єдна е твоя ваши славѣ
Него море самогъ меда,
Єдна е наша отровія
Него море самогъ єда.
Де ли знате есте л' видли
Око грдно, свако море
По вѣкъ бура кадъ зворе
И носеэ сеже смртій.
А есте ли буру видли —
То страшнио овогъ света
Кадъ по тали доли
Съ муњи' и громови —
Знате л' шта е стра' ? —
Ха ха ха!
Кадъ вбуха сазре, са дрвета падеэ;
Падай земљо, падай, ты си давно зреля!
Я немогу више чекат',
Ношть до сутра само —
Небуде ли страшный судъ
Нећу жалить труда:
Проговазъ ћу пола земљ,
Напунитъ ћу прокъ —
Подкеће ћу мвомъ,
Нехъ се распне сае у пра,
Да с' осветимъ я — —
Ха ха ха!

І. Іовановићъ.

Нешто о србскимъ споменицима.

I.

Споменици народни премиувшій вѣкова найсвѣтіи су изворн народне повѣстнице. Кои се рано бави са повѣствнцомъ народа нашегъ поздравиће радостно сваку, изъ тамне прошлости, протівважу луку, коа е просвнула, да врема дѣли славны прнотвки наши бодѣ осветли. Истина, да се наше доба неможе похвалити са особитомъ ревношћу и напредномъ душевномъ, и я казаће, кадъ су они люди, кои су на посло познали, скрстили руке и пали у летаргію, бозп времена изчекујући; материјалнымъ и свуда неђу нама обладало са свима пи я найтиљымъ живцима живота народногъ! Уобште данзе наше доба неможе се смотрити као напредно у душевномъ животу; али нмъ опетъ срдце убланзи и болю будућности обрче они похвални ревность поклонны редкій мужева, кои се у истраживанзи старина за нашу повѣстницу народну, — кои су найчестіи изворн вѣки, — свойски труде; и само у овомъ обзиру наше доба може се назвати напредно; еръ у последнѣ време, трудомъ родолюбнны и учены мужева, — као што е у Загребу Г. Иванъ Кукуљевићъ Сакцинскій, п. кр. архивнръ краљевине Хрватско-Славенско-Далматинске, и у Београду Г. Дръ Јанко Шафарикъ, професоръ у лицеуму знамените Србіе, — многи споменици одъ найвеће важности за србску повѣстницу одъ чистя су за свегда пропазили, а одъ часта не іошъ светь узгледа. Они ће вѣсть свако родолюбиво срдце радошћу и задовољствомъ испунити!

А гдѣ се ти вазни споменици за србску повѣстницу налазе? запита ће насъ читатель наше. Они се осимъ ове земљи, кое су негда србску државу сачувавше, и кое су водъ владаоцима србскимъ бнле, и у самнх овнхъ држава налазе, съ конма су србски владаоци спомене вѣки, а то су повасобъ ове земљ, кое су са србскомъ негда државномъ граничиле. Тако се налазе два-дванаест књиги, за србску повѣстницу одъ непрецѣнимне важности спомевнца, іошъ врло мало свету нашемъ досадъ познати, у Млетакнја, у Дубровнику, у Бечу, у Загребу, у Будиму, у срезскнх Карловцима, у Руссіи, Пешуле, Риму, а и по многимъ другимъ местнма у правитнмъ зборзима сакрвени. Њнеђу свѣо они досадъ се познало, да и Млетачка архнва у обзиру старина србскн, што су у кљнгах сачуване, єдна одъ найзнаменитіи. Дужди одъ Млетака были су у великомъ спошено и добромъ пріятельству, шта више и у сродству са србскимъ краљевима и царевима, а и после падења царства са владаоцима земља србскн. Изъ Млетака су Србља добнли разне сазуздане робе и оспање, одатле су добавлали печате за своје новце и друга дѣла умѣтности; одавде, као одъ прнорѣ тада на састу трговачкога жеста, куповали су оружѣ и гиље, на више пута узимали и верке жѣтови господара себи за супруге и краљице.

Даяле у Млетцнма, у овой блнгославној србскн спомевнци, завочетъ е похвалный посло истражнвање и скупљања старина одъ Г. Ивана Кукуљевића у години 1853, кои е обрадовао књижевнике, у Архнву за повѣствицу Југославенскоу 1854, тнмъ нзвѣстіемъ, нако е нашао и преписао у Млетачкой архнви — у овомъ великомъ заведенію, кое има 300 разне величине собя, сала, и ходника, до 14 милова свезаня акта, кое обузимаю време одъ год. 883 до найновіега доби — много спомевнце изъ 11, 12 и 13. вѣка, односеће се на историю Хрвати и Србя, и жеђу њима и 12 комада важны повеља и писама србскн краљева и царева изъ 14. века, латнискн писани. На тай радостнмъ гласъ поселао е Правительство Србско по добивеномъ одобреню одъ Аустрінске владе на преворуку Друштва Србске Словесности нашегъ ревностногъ, и за повѣствицу Србску, а поновсобъ у разасланію кумпзматике Србске многозаслужевогъ списателя, Г. Дра Јанка Шафарика у Млетце, на два месеца дана, ради прикупљања Србски историјскн спомевнца. Господнмъ Дръ Шафарнкъ прнбавіо е себи у Млетцнма регнстарь одъ найвећи 1800 комада найразличитіи акта, мнѣ-више важны, нъ исторіи, Србскоя прнвадзедзби, кои сна спадаю у време одъ год. 1200 до 1520, премда нма и старіи чакъ изъ 10-тогъ столѣтіе. Новоћу овогъ регнстра изшао е онъ 130 комада акта у нѣколста. Сва она акта писаи су на латинскомъ єзику средићъ вѣки. „Кадъ бы се овако трудомъ учены мужева, србски спомевнци по свуда скупили, какви бы то были богата трѣба за србску исторію, да бы се одъ нѣ могао подзбн дѣло, кое бы свегъ о прошлости и о данзности Србства много важніе мисдили и достойніе судили научило.“ Овако зели нашъ ревностнмй списатель Г. Дръ Шафарнкъ у своме нзвѣстію о путу у Млетачку Архиву.*)

*) Види Гласника Д. С. С. Св. IX.

Господинъ Иванъ Кукуљевићъ Сакцински путовао је рада исте године по другій путь, и то кроз Далмацію у Напуљ и Римъ прошасте године,*) да траже повлаке и изворе за историју хрватску и србску, и знамените тичуће се народа словенскога. У граду Дубровнику најнапрежа е за Югославенску повјестницу писмохранилница одрушена, у којой се налази скоро цела архива бивше републике Дубровачке, у којимо нје у Бечу приступљено. Повеља кое су овде одъ највише знаменитости за насъ, наводи Г. Кукуљевићъ сљедеће, између многи другі:

1. Царъ Стефанъ Душанъ дао Дубровчанима слободу, да ходаю съ трговиномъ по нѣговой земльи, и да краћихъ доходакъ безъ забаве даю. Ако зобе ико у шу землю съ трговомъ, дозволена имъ, да шу слободно по земльи царской и краљевской безъ забаве, симе оружія да не носе ни у граду, ни у Басаровину у землю, ни на Угре, ни у Босну, ни у Грке ни нашо у туђу землю, одиле у землю нѣгови царстви и краљевства. Дне 20 Февр. год. 1349.

2. Царъ Стефанъ Душанъ Србљемъ, Грком, Босни, Арбанію и западной страни, са царицом Јеленом, и са сином краљемъ Урошемъ, свикавши у Ерусалимъ храмъ св. Архістратига Михаила и Гаврила, одрешује за издржаванје истога храма сетъ стотина перпера Мистагија, одъ доходна Дубровачкога. У Мистаги у Герцехъ на Романію, дне 8 Жирта 1350 године.

3. Србскій князъ Лазаръ потврђуе Дубровчанима закони царя Душана. У Крушевцу дне 9 Јануара 1365 год.

4. Стефанъ Дабиша краљ Босанскій потврђуе Дубровчанима уквте, и законе и слободе, кое су имали одъ родитеља и прародитеља нѣгови, господе Србске, Рашке и Босанске. Дне 16 Јулія 1392 године.

5. Јелена краљица Босанска, супруга Дабише краља, дае повелю и записъ Дубровчанима, да неплаћаю ни еднў царину ни Стону ни на Сланомъ, нико и опште плаћати нису. У Сутеспи, дне 16 Мая 1397.

6. Великій султанъ Амиратъ-бегъ, закључи съ Дубровчанима, да имъ нће чинити никакве штете у Дубровнику, или земльи, или владаню, или трговини, или людима или имању њиховомъ, и дае имъ милость, да трговаю њиови по кору и по суву, безъ никакве забране по Николіи и по Романіи, по Бугарской и по Влашкой земльи, по Србљехъ, по Арбанасехъ, по Босни и по нихъ места, земли и градови. Године 1442.

Она пресиса расправа, повели одъ царева, краљева, кнезова, и воівода србски, босанскихъ и турски у вашемъ србскомъ језику на пергаменту у 15 веку преписана, налазе се у велицој књизи. Онде су и оне грамоте и повеље, кое су год. 1840. подъ именомъ Србски споменици у Београду штампане. —

Одъ споменика умѣтности, знамените и у Дубровнику у ризници храма св. Доминика једна старинскій, патріярхалній крстъ одъ чистога сребра, кои се овде чува међу св. мошти, и коју е начињени дао у 14. столѣћу, око године 1310 србскій краљ Милутинъ Стефанъ Урошъ VII. *) сыну вел. Уроша, и отацъ Стефана Дечанскога (а не царъ Душанъ, кои што се у Арбанасехъ, и Гргуръ другій епископъ Рашки, и помоћу неке удовице, кои е дае пете**) у помоћь дала.

Овай крстъ, у коме е уковано свето дрво частнога крста Исуса Христа, биo е у нашихъ до године 1618. у грушкомъ монастиру Доманшанци, одъ год. 1548 поправљанъ биo. Ресенске год. 1618 ради неке свгурности, пренеси су га Доманшанци, у дубровачкій самостанъ, и имали су обичай сваке до год. 1812, сваке године на празднику крстова дна носити га у Грузъ, напоуђа га ради обште побожности у цркви. Године 1697. украсо е тимъ драгимъ делій

*) Краљевао је одъ год. 1275 — 1332.

**) Врати манастирскога новца.

СМЕСИЦЕ.

Како е жена мужа свога одъ пијанства одучила.

Лордъ Херъ одликовао се у рату збогъ пијанственога живљења, а одъ врата свезаногъ Георгія I., великимъ адмираломъ Шкотске именованъ биo. Крај свега тога великога достоинства биo е онъ као међу подлаци, док га нје случай извео одъ те страсти извело, а то се догоди нико. Онъ се заљубіо биo у једну младу грофицу Елисабету, али она за њега нје хтѣла нећи; но онъ смисли, кадъ нећемъ милом, а ти нећеш силомъ, те се краденъ увуче у спаваћу њену собу, безъ да е грофица о томе и слутила. Ту е онъ рано у утро подубученъ на прозору пушао се. Почекъ е грофица буђа у најкаснијъ сокаку свима, то су ти моги онако, и нако ни буђа ресета грофица добрѣ знаће, тога ради ни тогъ безобразника нећа нарећи. Пресита се она напрна љубави нје, то нћех ће пресекомъ уништити добра своћства својега мужа обложи га. Само једну граду мору нће ни њему, и та биноше пиштоль. Лордъ се обичаю скоро свакій дећа до нестасти свима се, и грофица я скоро свакій путь тога пријатеља изнова подсели. Таковомъ поступању одлучи она крај учинити. Кадъ е Лордъ једно нече опетъ нѣкъ дошао, и ступивши у собу жене свое ни тако нестанъ не ину ударио, грофица буђа у крв прво чела и обрати на врата и нѣдно зовнуо. Послѣ тога окрутнога поступка неже Лордъ у крепости, али грофица оти нему нећа буђа, и сутра кадъ се Лордъ пробуди, доће онако кривља прелъ нѣга. Погледъ тај у толико гану Лорда, да се заклео, нигда више спаратузовога пића неокусити, осимъ ако му грофица сама пићемъ одрѣши, а да не ону заштету своју дрвати, зацело е нећа. — —

Судейско поступање противъ пештица.

У врачкомъ средњемъ нѣку, на ћему се видећи и у прошастомъ столѣћу се догодили

постоје с трошиј обичај, тако назване вештице ухватити, хучити и убијати, и то с чешће бивало по протестантскима, него л' по католичесшим земљама. Тако читамо, да су године 1659. год у Хановерској неколико стара жена спалили, ерђ су биле обтужене, да су сувише обчарале. У Хехеберту биле с једна стара жена преко 12 сатій жучене, док најпосле не умре, и то због тога, што су с обтужиле, да с она још реше у ирић преповрнула. Год. 1592. биле у једно двиј 12 такових несретних жена погубљене, опет само због тогове будалаштине. Гроћица Вавенхајмъ, седамдесетогодишња, жена ніе се хтела у пазару пребирити лити, зато ню убтужи трговачъ суду, да с кумовала ђаволя, и да с она и њега зато биле познале. Сирота буде ушишени, и тек великомъ упиву свое родбине и грдних повлашења тромовања могла с захванити, да су ю после три године пустили. У Мицлеву биле с једна 93-годишња стара са потрешних клештама жучени и најпосле спаљена зато, што с биле обтужена, да с покрачење несеша проузроковала. Страшиый судіи вештица Балтазар Фосъ хвалио се да с за време свогъ звања више од 700 вештица спалити дао, и жалио се, да ће суму ту још до 1000 дотерати моћи.

Велике војске.

У стара времена нису не ће војске биле сгудиле и у ратовима много с више ирви било пролило, него у данашње време, а то с зато, што онда ніе било барута, топова и пушака, и што су се онда ратници прси у прси тукли и у коштаце ватали.

Цимбри и Теутони пређу съ три стотине хиља војске преко планина горе и спусте се у Италію. Марій, војвода рођенія, изиђе предъ ню и побіе ій само до 100000 сваи мртви на бонштву остало.

Кадъ с Брекусъ са 300000 војске изъ Француске у Италію дошао потуче га војвода рамскій Камиъ тако, да се одъ тій 300000 војника ни једанъ ніе у Француску прешао.

У прошъ пуничкомъ рату, кога су Римляни са Картагињанима водили, само с мртви са обадве стране преко једнъ милионъ војника и 1200 лађи морски пропаша су.

Али и ове војске нису ништа према ономъ старинъ војскама. Онда с свака кои с године и снагу имао био војникъ. Тако с Нинусъ, краљ асирскій једнъ милионъ и седамъ стотина хиљада пешака и две стотине хиљада коњника имао. — Његова жена Семирамисъ ђоше да Индію освои са три милиона пешака, по милиона коњаника и сто хиљада житоварећи војника на Елефантима, али краљ Индіскій изиђе предъ ню и онъ съ великомъ војсковъ и тако с са обадве стране седамъ до осамъ милиона војника било.

Сезострисъ краљ Египетски освоіо с Азію и Европу са 300.000 и 24.000 коњаника, иако и 1700 војнода, кои су се съ њиме у једанъ дањ родили и зато били воспитавани.

Анекдоте.

— Некій трговацъ у Филаделфіи, кои с са свимъ могућнимъ стварма трговао, сети се једнога вечера, да с седло на пересіо продао, ал' несети се коме. Исказаћи само број своіх дужника напиша, ушиће онъ у театеръ синкомъ одъ своіх муштерія по једно седло, мислећи, да ће се они по своій приліи јавити, кои га добиле нису. Рекъ пакъ ђоше: "онъ вонце понуди, и ако чуда! тридесетъ и два одъ своіх муштерія платише ово једно седло, ерђ су заборавили дати ињ рачунъ добро прегледати.

— Некомъ старомъ вонцару читали су вѣтопа лепа спише Пелетъ после подне главу једну изъ Библіе. Кадъ су у њиме о краћењи дошли деца довде, како с Небузарадапъ, капетанъ страже, дошао у Јерусалимъ, прекине вонцаръ читаћ и повиче: „Боже мой! Та заръ с тай човекъ іошъ капетанъ? Іошъ кадъ симе и мало дете было, онъ с іошъ и онда было капетанъ."

— „Дошо симе ја вама, да ми опростите; одъ да се пресветнъ," рече невій дужникъ своіх кредиторъ. „Онъ, брате, драговољно; пратитъ ти се," одговори кредиторъ радостно, ерђ с повиделіо, да су кодъ таковогъ религіозногъ дужника новци му сигурни. „Дајте ми јакне вину, кадъ сте ми сие опростили, ерђ сно смрти људи," пранета на то дужникъ дужника.

ЛОГОГРИФЪ.

(Изъ осимъ писмена.)

32435: Наћићешъ ме свуда, и међу људи и подъ животиња, у органичной природи ново и у неорганичной; кадкадъ симе душевна, а кадкадъ телесна, каваръ да всиачъ ни душе ни тела. — 874: Предњашкой симе противположенъ, и средньъ симе смрти. — 3456: Текъ што симе ново што осимъ, нородоше ме убійцокъ називаше. — 62432: Потребна симе стварь, и Срећиић безъ мене на путъ неће. — 456: Средньъ симе врвой, но много крволочніја одъ ње. — 374: Свештеницима симе мио, али не седлима. — 423: Жртва људскогъ касапіа и непрводе. — 85456: Ите једногъ човека крволочніеіъ одъ тигра и хіене. Онъ с у њима погинуо.

Цела рећъ назначује понятіе особите любави, съ конмъ се неки Савеси дите.

Разрешеніе логогрифа у 33. и 35. бр. лиһеске Подунавке:

„Порека;" рек, пра, рок, река, рек, пара, кора, прока.

„Брусилиј;" сила, инсла, Исус, сплит, Алва Лина, Самуил.

Сагледа су нами лепо разрешеніе тій логогрифа православнои: Г. Вукъ Мидаковић, окр. администраторъ у Крагујевцу; Г. Сима Крыковачкій, трговацъ у Сомбо; Г. Никола Сопићанинъ, трговацъ у Кикинди; Г. Н. Н. у Београду; Г. Светозаръ Симићъ, у Неодесе; Г. М. Радуловъ у Софіи.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Разишли су се Хрватовци?

Петак. Да, и ја само то обећаћ, да ће ићи бољ бити.

Ерак. Видиш ли оно писмо, што ми с Архіерей ніових писао?

Петак. Іошъ, — већъ на рећъ неког чиновника једногъ строгог попушта.

Ерак. Пре си ми рекао, да Енглези другчіе пишу, и да рећи другчіе изговарао; ако с то?

Петак. Тако; они пишу н. пр. Невтонъ па изговарао Њютъ; пишу Валесъ па каже Велсъ; пишу Јакесъ, а изговарао Жемсъ; пишу Сепонсъ па вели — пропасть.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Пре четрдесетъ и петъ година предузео е тадашнъ и Протопресвитеръ Земунскій Евтимије Ивановићъ ту родољубиву мисао, да се у Земуну осиве фонда за народне школе. Томъ народномъ предпріятію приключило се одма више родољубиви Земунски Срби, а и по примеру свога протопопа приносе на благородну ту цѣль знатне новчане жертве, опредѣливши, да се сваке године држи по двиј Просвештеном србскомъ Св. Сави, свечаность, коју су сматрали за школскога патрона извршали. Како су отцеви народни и управитељи, тако поступао синови и доцнивши, и сваке године скуви се на тай данъ свеш у школскомъ здању, славећи светковину изображена и наука, и жертвујући на олтарь просвете.

И ове године бѣше такова свечаность држана. Пре литургіе скупио се многобројный свеш у сали школскога здања, да прослави тай празникъ свечано, и свеш Господинъ Генерал-Мајоръ Јонтбауеръ удостоіо е, свечаности той присустовати. По обичаіномъ за ту славу сходне песме одповане, говорило е одно мушко и женско дете пристойно слово. По томе прочита Г. протопресвитеръ Јездръ Савићъ штитуте фонда школскога и Г. порохъ Авраомъ Живановићъ свиђаіе свою основателя и приложника, позивајући при свршетку присутствује на добровольне прилоге; и заиста ніе ни сад познат тай остао безъ одзива.

— Ромъ за банке од 10 кр. ср. продужен е до конца Априла ове године по римскомъ.

— Ови исказъ бечкога банкера и директора једнога заведенія за зредитъ, спремна се ова дана за бити, но судбина е хтела, да ніой се радость обрати у жалость. Кадъ се обукла, пробијали се ст ијлиномъ спеваку, иста се за час сва увала, и сиротя тако е страшно одъ затре оштећена, да ће тешко остати жива.

— Данъ, у коме е маршалъ Радецкій преминуо, бако е за народнеку нѣчиу и по томе жалостанъ, што ніа' да ніесу му и унуци страдали. Старій војсби се са гуверниканомъ свомъ, наде изъ каруца и свом руку, мађи сапранфе се на прозору наде безъ да су га задржати могли кроъ пенерезъ с' другога ката на мостовну, ази на свою срећу, безъ да му е и шта било.

— На једной аукцаціи књига у Паризу купіо е пре неколико дана некій љубитель старина „Псалтиръ" једнъ, кои е 1461. године у Мајенцу одъ Гутенберга штампанъ — за 15000 франка. И сам Ротшилдъ дицитирао е на ту књигу, но нехтеде више одъ 14.000 фр за ню дати. Пре шест година продавала се такође у Паризу одъ Гутенберга штампана књига „Католиконъ," и но нету дицитирао е онда Ротшилдъ или безъ успѣха, почемъ га е некій Г. Солиръ у цени надвисіо. Одъ Гутенберговога Псалтира познати су само 4, а одъ Католикона 3 екземпляра. — Наша е прва штампана књиса Октоиха одъ године 1493 по налогу војводе Зетскога Ђурђа Црноевића; давде онай за 15000 оранша продавай Псалтиръ само е 32 године стара и тако су та високо уважавали оронцуза. Да ли бы се и у нашемъ народу родољубиа наша, коя бы за спомененке наше изъ прошли времена овакове сумме жертвовали! Да бы ій Богъ дао и нашему народу такови!

— Аљиза, у коіой не сме енглеска принцеза нечати, износи 600 фунт. шт. (6000 фр.) На ньой су петдесетъ деволяи годину дана радиле.

— У варошици Гисхибезъ у Ческой догодіо се скоро овай невероятный случай. 6дна жена слуша воѣнукъ, коіо јоіо дете, девојчица одъ 6 година, стеза и пуче. Жена устане иза кревета, да ніега шта е, но јоіо се уплашила, кадъ опази, да се у усти детета — једнъ ножъ налази. Она хтеде у прво страу изнуѣи ухвативши га за реп; али реп се одкине и ножъ се провуће у стомахъ. Но одма довикнуій лекаръ нареди прочешљавања средства, и тако буде дете после 36 сатій одъ оногъ несилога теста, кои е месту ту животомъ платіо, ослобођено.

— Найславнія садашнјій несмотворнић турскій, Али-Ефендія, умрло е прошастога месеца у Цариграду. Онъ е было једанъ одъ воспититеља царски принцеза.

— Русія заиестила е у Ерусалиму једногъ Архи-Епископа, коіи ће се старати и надгледати такозвані православно богословско заведеніе, кое е руско правительство скоро у Ерусалиму основало.

— Вѣсти изъ Индіја описују још једно грозне посљедніе скорашњећ потреса. Нико себи неможе представити, веле, ништо и опустошеній ови предѣли, кои су били погорчите тога разорења. Куда годь ово погледа, свуда разваліна, свуда пропасть; многимъ разваліна човекъ се неможе ни приближити, єръ смрдъ и трулежъ мртви телеса, кои су водъ разваліна сирапћени — труи воздухъ. Рачуна се, да су ньу одъ 4. на 5. Децембра, коіи е земљотресъ было, више одъ 30.000 људій живота изгубили. Цела су окружіа опустошена, и предѣли дивне лепоте постали су сада пустињом.

— У Сординіи (острову) ухваћенъ е скоро убіица једнъ, коіи су одъ 20 година исе престано слободадина тражили. Њему се више одъ 25 убіиства приписује, међу коніма се и нѣколь страшъ изданн.

— У ерницуской варошіи 'Аирѣ виоди се једнъ Енглезъ, за коіи веле, да е 7 стопа и 6 палаца высокъ, и да е 500 фунтій тешкъ, и кои, шетајући се вечеромъ, обичай имаі, пиварь свою на газ-лампама по бошкови улица палити, почемъ се само мало на прсте полагао.

— У Букуреишту догодіо се пре неколь времена сљедећій случаі. Грк сирома водіо е дуго времена пиварницу са некимъ боіаромъ, и пиварь да му е ставрь прилаіала была то онезъ рѣшеній узгледата мотво ніе, єръ му е противникъ было богатъ и упливанъ. Пре два месеца изиђе една одъ суда, на гле, Грк е изсубіо пиварницу, те ноћаде платита 3000 гроша. Онъ буде екзекваранъ, єръ новаца ніе имао. У той беди своіой напуни Грк пиштоль, на оде управо тражити протицника свога, кога у самомъ суду нашавши уби, рекавши: „Кадъ правде нема, ево и сам та то скромо!" Убіица буде пре нег' што се самъ убіити могао у затворъ одведенъ.

— Једне средњеске новине пишу, да е скоро у Карлсбургъ некій човекъ — шездесетакій хоиаедъ, дошао, коіи е одъ год. 1849., одъ оногъ доба, кадъ е градъ Дечаскій порушенъ. У подземномъ простору покривеномъ развалинами истогъ града обитавати морао. Онъ изкаже, да се за то време шкебљомъ и ножомъ рано, пока се по подруму налазило, и да су спочетка изъ тронна были, но остали умрле. Сачувань пеками напили су људи изношени ньше изъ развалина ни оногъ несретнога, коіи су осталићогъ и брадатогъ нашли.

— У Русіи почело се свойски родити о подизаню ужутрашњећ смобраћаја. У текућой години почеће следећа друштва деловати: европейско друштво за Каспійскомъ мору и за Кури; друштво за трафеић железнице одъ Ревеля до Бологоя; друштво за устројаћ поште во дложъ шрстиу осимъ Полске, Финландіе, Кавказа, и Дивлавда. Друштва су та снабдѣвена са основима одъ 10—30 милиона рубаля. Потомъ једне друштво едно са шпедоваша на Волги. Ока и Кама, съ капиталомъ одъ 500.000 р.; друго европейско друштво се устројо за изера Задога и Онега, за Волгу, Неву, Свиръ и Шексену, са 5 мил. фонда.

Кои бы радъ подиуке броіе Подунавке имати, неки се изволи што пре јавити, єръ само нало екземплара више печатали.

Цена е Подунавки одъ Јануара до конца Јулію 3 фр., до конца Децембра 6 фр. ср. са поштарином.

Печати, издае и одговара књигопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вече, и коштa за целу годину 5 ф. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ повишенiе съ повторенiемъ 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Предплатити се може годь свое п. т. попште. Изъ внутренности Србiе неке изволе у найближи писмима съ новцима на книгаре Госп. В. Валожића обратити се.

Бр. 4. У Земуну 25. Индира. 1858.

Тетица Рузмаринопшка

(Продужење.)

Промишлања одъ друге руке.

Баронъ одъ Мацдена прiасео е онай лаж иворотнiк у жалости. Одвши затрагъ у Мацдендорѣ са невесело оборенiмъ глiповъ. Све му е вредь очи назирала Сосана непрестано е потворнiе себи, и то надкадъ бiше гласно: „Несрећа створенѣ: никадъ са онаковъ женскомъ тко, што и она, вельу стати предъ отваръ!“ Све му се чинило да чуе нѣкъ онай умилатай глась да говора; да гледи нѣкъ путь говора нухъ суза полiази, кѣно преображенiе са румениломъ. „Боже мой, и она е смела исцiи мою жена, а я е лесмемъ моiомъ звати!“ говорiо бы онъ опетъ.

Врло се радовао томе, што се надао, да ће е смети опетъ видити. Ше се ни уздао вельу, да ће она бити нѣсрећа, или се ће могао опростити са срећномъ, да ће е смети обожавати. Да ће га она любити, томе се ће могао ни надати, но само да ће га трпити свога сина ради. Заблуди у мисленiа, да онда треће се опетъ изъ сладкога тугованiа, кадъ се сети варенце и поповa шьйћа, и своiй упорны и опавлюйи писанi.

Кукавный конь нѣговъ морао е осетити и плакати сва осећанi, кои су нападали нѣговогъ господара. Кадъ доће у очинiе, терао е коня тако, да е онай тео прат сломати; кадъ се сетио прелене свое супруге, онда е лiпо полазо; сштрнъ одъкъ терао га е, кадъ се бояо и надао.

Тако доће своме дедовскомъ двору, а ніе на зино нако е дошао. Тамо му е было све пусто и празно. Тео е читати, рачунати, чертати, нѣи да се про'оди, нѣи да по'оди свештенiка, или да коме одъ околны гемиба изненада ело — нашти му се ніе дало, све му се чинило ништа. Сриде га е нѣгово дуxао лепобiи онай, кои му се указала бiше; радъ би было да може Пидерференъ издалеча видити.

Духовавъ то, шо е свако духовавъ, iошъ вельи га нападне, кадъ се сунце смири. Нагога ніе себи пуштао, смишлао се коштa, прiо стиховe и писао писма своiй любезной, кои су после опетъ морала бити спаљивана.

Треба стварь якову престанiя, ако ћемо бишъ зрело о нѣой да се проговлiемо. Добрый Помпей нiе сутра видъ се испавао и одъ буђења отезао све свенмъ другчiе; свакъ свеће, кои се прошлогъ дина изъ чиња своiй ревно бы померио было, стано е садъ тардо на своме путу. Заиста се чудо своме вчерашњемъ безбрiжству, и самъ се себе стидио.

„Шта ти то радишъ?“ мислио е онъ, и срдито пошена све стихове, кои су iошъ на листу были, „еси ли ты свшно было съ нiекога?“ — Та да, твоя тако названа супруга учинiа е, или каква и то лудость да се због тога толико кидишъ? Кикавъ е то луд ромкъ био? Девойку нiйзре себи бiщати съ врата варенцемъ, свету на подсмех постати, церковiюмъ вековъ съ нѣоме се свезати дети, да тако названу честь повратишъ, па онда се опетъ у во желобити. Но 'вала Богу, Помпее, што си ты опетъ своя очи добiо. Свакiй човекъ може помекнути у своме животу свршетъ са пута у стрiну, и ты си то вече учинiо, и кладно си се овде у врiме вно казно мало дете.“

Оде на свой польскiй посао, радiо е и уставiо было изъ дина у дина као и прешто е; и да би се бишъ собомъ осведочiо, да му е нiекеть дошла на свою меру, наумi да за петнаесетъ дана иседе у Пидерферену, да своега сина види. И одржао е речъ, а ніе га великога труда стало.

Бароница.

У Пидерферену се опетъ повелио нiеменiе у обичномъ домаћемъ реду. Тако е 'тела тетица. Све е морало бити по колiезной прiстойности.

Младой господа баронiца распрегнѣна буде особита сдаа страни господарскога двора; она добiе слободно разполагакъ са до'оцима оне стране нiиве; добiе неколiко слугшiня за послужiванiе; наслонъ баронiца ніе смео изостављенъ бити: само тетица iошъ и унѣ могли су е iошъ повратителнiмъ ствармъ нiеновъ Сосана звати.

После оне прве паредбiй, кое е Сосана држала да су сасвимъ излишне, тетица нiе, да оне нису могле нiекако изостати, господинъ адвокатъ Кратковогакъ свободъсенъ буде са свачимъ што е нужно, да се тужбе преда порцiя разменчавали. После осамъ дана довесе адвокатъ тужбу збогъ развеченiа нѣ-писмо — тетка поучене iошъ веке свое оворе приметбе противу господина барона, кое е она звала свимъ о'ичнiимъ говорокъ „биберомъ и лончиномъ.“ Сосана то подноше.

Међутимъ са Сосаномъ е нешто чудновато нiзло. Она ніе могла нiкадъ у младогъ Помпея погледати, а да се несети великогъ Помпея. И кадгодъ е мiя дете свое полобiла, свидла е помисли, да е она жена без нуже. — Найгора нiеу одъ свiо была е та окол'ность, да она полшно е труда себи давала, да тетици по волiи чини и на барона мрки, опетъ што ніе могла на тога човека гледати се, пои и на дете нѣзо сасвимъ нелшо. — На кадъ се врело размисли о опозе, што е баронъ у мозой оной крчми говорiо, и о нiачину, како се онъ владао, и о петнiи, съ ко'мъ е онъ плачући предъ нѣоме нѣсто, нешоке се онда онъ на издалеча назвати, да е заслужiо, да га презира и да се на нѣга гади.

Она се шта пише у нѣколико радовала, што ће онъ доћи и нѣногъ сина видити. Навалiвши ово, съ коимъ е онъ за допустенсѣ нѣ то моліо, давало е нисмiи, да ће онъ одма доћи. — Она е разгледала понидавъ онай пристекъ одъ бранiевта, кога iой е онъ дао. Сутрадне я отишла, а трећiй дань iошъ и четиве пiша е ковчежићу, где стое писати, у коме е онъ био; четврты га е дань натакла и на прстъ, и носила га у своiой соби — еръ бы поолако прошла, да га тетица смотра на нѣзой руци.

Кадъ паиъ осамъ, па и петнаесетъ дана проће, а барона ни ту чути ни видити, тетица паиъ и нече и хотро повторавала бы: „Видишъ ли седъ шта значе оне нѣтове сладке отчинско-

кроходачке сузе? Онъ те е 'тео сако твмъ насмевати! Мене ивкъ немоше онъ обманути!" на онда е и она была у великой сумьи. Престоъ еде онетъ у поченешкъ неёу остали живитъ. Ребе е у нёги последала и посташе тишо и замишёнио:

Посета.

Као што е познато, барон 6 одъ Мапцеа одржао свою речъ: трёе недеёъ пакъ шуми онъ да и госпожа одржи речъ. Отиде са своимъ концемъ у Индержареъ.

Кадъ в съ по' пута уседао прку сеза Алтенштайна, у којой се нёачао са Сосапом, почае му срдце некако сако одъ себе чешёе куцати. Кадъ в было предъ крчмом, одме удрио зато, да се са крчмарон узгредъ разговора о конъскын пёоиъ пазару; но опетъ зато онъ нёсако радо уёе у собу оне крчме и сне е гледао у онай бувакъ, где е она седила, и таво одъ пазара конъскогъ небуде ништа. — Кодъ найпосле изадаена преко зелены ливади беза господарска здапја одъ Индержареа спрамъ сунчина зрака светлити се угледа, морао е сасвимъ полако коня терати, еръ му е нешто недостало — и ни самъ незна шта, или диван, или одважности, или таво што.

Зао е сне ёёне постакао, жиле ударни у чистако, што е ближе месту одъ Индержареа нишао. Само в тошко іонъ нёзо сиести, да се могао самоме себи чудити и нозако у себи гуноворати: „Помисе, но седъ бонъ завети видинъ, да си ти залюбёкъ и пагубёатъ таво, да та нема спасенпа." Тако е онъ мислио, и тако е и было.

Господинъ дворопуправитель Мачвёъ дочека га на вратима. Тетица се поздрави съ нёмъ сасвимъ ладно, но опетъ зато са учтивамъ поздрава и лицемъ, у обичной собп.

„Госпо главна сапетавоваче," проговори онъ, „я употребљомъ ово нидостно допустивё, да Вама и госпи баронпца мое подворенё учинимъ, и да могъ сина видимъ."

Тетица се учини као да се нешто промишли; па онди рече: „Баронпца е са сповмъ сапнзт у нёемъ собпки. Молимъ да се потрудите и оамо одете. Дворопуправитель мой нкаёе честь да васъ одведе и прёани." Пуше колеснъ и тимъ му позпже, да се ова сь нимъ прашта.

Сосапа га е видила кадъ е дошао и одъ бриге и страъ' была се готово онесвестила. Трчала е брзо по собп онако-онако и пе знаёи, шта ове да тражи. У томъ га прпкаа нёчъ сопарица и уёе унутра.

„Госпо баронице," проговори онъ, и онако е и бледёо и прнсело, а сако му е срдце нёгово говорило: бадпи с! она то есте! — „Госпо баронице, ваше нидостно одобренё дало ми е слободу . . ." На пшше нёе могао говорити, еръ нёе могао дилъ у свету задржати се.

Сосапа е нешто промрмљала у найпёой забуни, што ни она сама нёе разумела, а онъ е не-бпсга нёе чуо, еръ се сапъ претворёо бпо сако у очи.

Морао се спустити на єдну столицу.

Седъ се тек'ноче привадати, што за тошко дана и недеёа нёе доншо. Нёко жпвапе главомъ, бпо е сиоъ нёмъ одговорёъ.

„Не," проговори нешто слободнёе, „немоёте судити о жени по томе како се я нпдаиъ. Видинъ моё нёе было равнодушно, ово сампъ я прпсео у борби са скрбу! Сиъ стрепнъ, што васъ онетъ видимъ. Уздпмъ се, да ћу моёи самогъ себе савладити. Али — я самъ вспъ єдпнутъ несрёенъ."

„Кадъ видите ваше дете, разгалпёе нимъ се."

„Ахъ!, прекида, нешто се розплакао! жена! кадъ видимъ дете, кое ме на нпшоне пребпваа у нени узбуёуе, — дете, кое место да насъ састави, ово насъ раздаои! Помислите у себи, ако само можете, стапё єдногъ злочинца, кои бы живоъ свой за то само дао, да бы опраздпвъ предъ нама могао стати."

„Стпшёите се. Бошкъ се да у той патри можете заппшати и одъ насъ одбити овогъ малогъ вдеда."

Баронъ е дуго ћутао; по очпо нёе свето одъ овпёалогъ предмета. У томъ собарка донесе малога Помпеа, кои разширепимъ рукама полета своёой мпёи.

Баронъ пао мртвъ пребледи, кадъ здраво, лепо дете виде; на всмъ и уконсёъ као нпвъ одъ вижена остане и немичући се на столпци.

Баронпца са стрп'ожъ смотри како е онъ пребледео. Дрстакомъ зашпта, да ни ёе што зло? Онъ пиче нестпа главомъ и да знакъ рукомъ, да нпшти незпетпи. Єдва єдвавутъ устпне, да га детету прикуи.

Мадя мапна претпеее доле своме любимчету и проговори му: „Помпеи, подай ручицу овоме господину, онъ ти е отацъ." Но оне последпе речи нисли е она изговорати готово да се нечему разумети, еръ е у глаеъ плакала.

Баронъ кзекне поредъ детета, полюби му кайпре ручицу, како му е оно было пружило, па онда одгрли сладко ово детенце у свои наруча. Баронъ се у лицу додуше нпе изменио, али су му се сузе валале низъ обрпзе.

„Ты, ты?" пптао е зачуёено смешёи се назвй, па се прекпта сигурнойа за бароновъ сёпвй лицнцъ од сата. Онай пзвади нуъ чпага скупоценый сатъ свой, да га детету и рекне: „Ево, то е твое!" полюби іонъ єдвавутъ дете, па устане говорёи: „Ето ту видпмъ мой изгубљёмый рай."

Отиде на пещеръ и седпо е горе у небо. Милый Помпеа оде своёой мптери, покаже іой златанъ сатъ и проговори: „Мати!" — Но Сосапа му се нёе одозвала, него е сне нёма плакала.

Баронъ е дуго ћутао, дирнуъ у срдце свагонъ едно другомъ протпвны осёапи. Найпосле отиде полако до баронпце, стане предъ нпо, као да е нпло неку страшну тайну да исповеди; очи су му быле укочене и пуне суза; устне су дрктале, но да ја с 'тео отворити да говора, али іё е туга запгарала; пруа су му се нкамъ да'ндёмъ разлетале. — Сосапа с окрепула бпла одъ њега лице и маранонъ заклонила, а левомъ е руконъ пипољала по злаёапой кошпи своги спна.

„Немойте вы плакати, госпо баронице!" проговори найпосле господарь одъ Мапцеа: „Я треба сако да плачемъ. Я сампъ човекъ; а и вспнамъ за сузе одпако ме я детпнетво прошло; пли дпшао овде предъ вама, я ёй се нестидамъ. Презпрёмъ пасъ, жпла моя, немойте плакати. Спака е та суза нова крпвпца моя; сако одпеё срдце мое раздире. Немойте ни несрёену мою претерёивати. Я самъ злочинацъ. Немогу се пи помпмти, да не вы почитуете, еръ и я самъ себе презпрем. Я се, шта више, несуёуёемъ, више молпти, да ми опростите; еръ кадъ бы и могли вы нёео быти: заръ бы и самъ себи могао опростити? Заръ бы могао оку учпёпку тугу учпнити да нёе учпёпла, коп самъ я пашой младости напео? Заръ бы могао учпнити, да пасу текле оне сузе, кое сте абогъ мене пролпли! Само едно — само едно немойте ми одрёка, о закпнёмъ васъ пашомъ небесконъ добротомъ, коју ни просёку на вуту пасте одказали, — допустите ми, да се могу надати, да тугу вашу съ вина делимъ. Богъ се снпзуе на каокоёъ се грешника."

Она е ћутала. Єдва е и чула, шта онъ говори.

На то пздне онъ предъ њоме на колена и проговори: „Обожавана женска! — ахъ и весмемъ казати: мо.. мою! Немогу, пп' онъ я то кадгодъ казати. По немойте ни сасвимъ одбити. Допустите ви, да се покпададп овоё онолпки — онолъ месту невпности и любави приближити — да я несрёеный отацъ под'ёкадъ мога Помпеа, мога спна — — о Боже! Али —"

Гласъ му заставе. Последпй реча говорёи, загрли дете у свои наруча и нигде места нёе остало, где га нёе полюбио.

„Господине барове," одговори Сосапа тіо „я вамъ допустпти не мобы одказала, да детету-овоме долазите, ако вамъ е оно тако мило, као што велите. Али то стои до мое тетке, господарице одъ ове куће и ома добара, коју я пао сноју другу вашу почитуемъ. Пзволпте се дпкле поради тога ньо ой пшта. Я несмемъ пишта допустити."

„А ако ваша друга мати одобри ту мою молбу — — вы ћете онда вальда допустпти тоне ваше прпдодати?"

„Я самъ учпла само моёой матери покораватп се?"

Баронъ зграби њену руку, љубіо е са заненшомъ нагномъ — загпнъ свога спна, устане уаме свой шеширъ и оде, почекъ е благодарёо на допустпвно за онай пи'.

Онъ е на то пшао, да одпи пзъ ома стола пзкуши желпо оно допустпвё. Али кадъ е пшао доле пиъ бисквпке, пзпёе му предъ очи она одбплпо лице тетпчево, пи се побои да га вседбе. „Боль в ньсмено него устмено," помпсли у себи; еръ в осетпо, да бы у садашёемъ стапю своимъ слаборечпт бпо. Таво е дошао до тетпчпни врата — онетъ поче прешпвати,

да і' да иде унутра, иі' да прође и оде? Но, ще вас' што є самоме себи одговорио, нєћ є био на свомє коню и отиде одиде сво у висъ.

Друга парница. Договоръ преко писама.

Са прєсвим и увлашћних очима отиде Сосина тетиця Рузмаринопћки. Мајда є баронца моряи садъ сас' порєдомъ показати. Малй Повєй устане радостно са златних сатонъ свога бабе. Тетиця є на сас само ма'ала главъ.

„Да є мћга," проговори она, „у срдце дирнуо кадъ є видио дете, то могу перовати, добро нох Сосино, Морао бы, дабогме, одъ стеке бити, кадъ бы нћјели тога видіо, и нєби га на ирви свои прєгледо као митери у свшћенію и рекао: Боже, будн милостивъ всћи грешнике. — Што є онъ детету златанъ сатъ дао — є, и то є било по ирвии. А што є онъ предъ тобомъ на колєни пао, то іошъ весељачина, да се за свой безобразлукъ одъ срдца кае. Єръ, сладки нои Сосина, опћинъ людма врло є дило на кочи шести, шаогодъ женина заплакати се. У осталомъ всћи бы жалће было, да си ты мћга са њћних себезнајућећих предрєзи. Нће онъ заслужіо, да те види, да изљечиъ. Требало бы да си житкову озбилиу судећску величину и строгость показала. Озбилиость твоя, мћга бы зорилія. Да сємъ и само за твомъ мєсту было, да ја не знћиштъ само! У осталомъ онъ остае, што є био, и као и мћговъ покойнй отацъ: гранъ безобразинкъ, безъ начала живота. Учтивость и зантєзали, да онъ прє нас' што изъ ове куће оде, за господарицу одъ исте знаита, и съ нама се опрости, ни у допутћећъ изиште. Я трапимъ само иобљубљавай свасе и наћмање учтивости. А то моя господиња барону ніе ни ум' пало. Верно, и самъ седіи, и баиъ се свемъ была спремила, како да га прикемъ и одпустимъ. На одъ тога не бы ништа. Видимъ я добро на што то иде. Онъ є видіо да си ты врло добра и блага. На бы се могли обиадити, да се онъ у то удаи, на да после може свету казати: видите ли, ви људи, да самъ и ниво право. Она є благ, као ме є некадъ на рђаво дело напратили; па и самъ є іошъ то радо. О, Сосино, непоквасићъ ты іошъ злобу людеску! — ја то с потребно мћму допустићи, да ти поћнће долиде. Но зашто онъ нелоће и изиска допустићи одъ мене? Я самъ овде седіи и чекаи га. Знамъ я нећъ шта онъ ће. Зла сшћесть мћгова запелзла се. Онъ се побојао мога шпрот погледи, кои є прозидіо мћгове гденое умишлен. Одъ допустића, господине барове, нећће бити ништа, садъ на ни до-века."

Сосина є чела долуше елеков правеће тетиие убћкатти, и чекала се, да ће нећћовић незадовољан, вишерће за право утћкиие дати; кли є то било залуду. Тетиця Рузмариновића, другчић нићколи женски на свету, рана блага душа, бнла є протнвъ барона непомирлив, сумњића, любави зашена и нову увреду ће могла заборавити, што є она на софи и руком и ногом и лицем прећрашна седіла да прими свомсумутоъ петровића, па є опет жа морала устати, и высочество свое ніе показала.

Сутра-дић дође изъ Мадћеи посланикъ једић на коню, са писмом баронових на господу главну сшћствковићу Рузмариновићу. Онъ є овнмъ речима одновео:

„Да ме нису ноће найсилніе осећања своиаза бнла, а бы Васъ, почитана вредна госпо, устћено замолио, што ми є садъ само писмено допустићи чинити, и то є да доброту нзате допустити, да и покаждећъ нога сладкоъ сна у Индерарєеву задити и отчинокъ срдцу пригрћти смећъ, што є една предно овога блаженства.

— Шта — - помислиа є тетиця: а што є нсотесанъ бмо да се правда, што ни се ни по лазку на нпо ніе — тога се господинъ ни найманћ јесећо ? —!

Тнмъ є сне прєкинуто было.

„Высокородній господине барове," стапло є у писменомъ одговору, кои є у Рузмариновићанскомъ дрнавномъ сшћету сутра-дић закључећ бно: „по онове, што се измећу васъ догодило, и после безчестіи пуиы година, кое сте вы нашой куће дали, ніше ће высокородіе само прекрити вамћсть, да бы то одъ васъ врло некуратно было, да безъ найчувствителніи осећаи, у другу нашемъ гледаћо нроузрокователи толике несреће. У осталомъ будите осећочени, да ће дете, кое сте вы, неупћрлођни богатство наша мћкеви отчански осећаи, у пасшина своиих изъ Талиново често конћлетомъ нанћлаи, и у несрећнић нарћчнићъ нктина називати давали, посиитаће добити, кои ће предно бити мћгового стана."

Одговоръ отиде. Сосина бы ка-само поиекше поправити жслаја свствол тога — али є тетиця врло колеја и почитоница, па рече: прстиие ніе тела наустила. И она є то нећъ узечала была, да се тетиця, кои є нпаче попустнли и човекољубна была у свачсмъ, ако ноћ се и найблаже реске кзнои протнвна речъ, кои є са стране барионе, само нсћка огорчи и озловеди на мћга. Нутати є даиле найпажетије было.

Међутимъ є парница о разисчанію завоетћа была. Са тимъ є нпшо водъ суда обичио величнственнихъ разтезанћмъ. Тетиця се надала, да ће стнарь за четири недељ видити свршену; место тога нзаъ дело то попуже се и четири године. Єръ свскимъ изседаніо дође одъ господина адвоката Кратковогића ск' овай оглаеъ:

„Наши противници почели су одскора на свнку руку да нзерћу права, како бы васъ ако не победили, а оно нмъ победу отсћтили. Нашъ честь, Ваша, благородна госпо главна сшћствкиница, нмћи, да правобранителъ барона одъ Мадћеи у нас своја клнјента окољићеи протестира протнву разнсчавања, ако се и чини, да исто показатнхъ пуземъ у нресуди последећ парнице, ніе бћнъ сасвимъ нсћсно изречено. Али ће те нозе 'итрнее речсноое господину барову мало помоћи, и я можемъ Ваше благородіе, да се съ тога нелотате, бћнъ зато, што я у горепомснутой протестацін ништа другоиспидамъ, него на брзу руку учинћно покушећ, да Ваше благородіе нанозо ели."

Кадъ є ово писмо у држављомъ сшћету прочитано, тетиця се здраво нсканьа; господинъ Мачићъ ширне едимуих бурнуте, да прибуди уиу снпу; господинъ попа врћіо є главомъ и убће едну мушицу; Сосина сва прнсла као нпрана и окрсе се', те погледи у сатъ, да нидн кое є нећъ доби?

„Нрнсоъ нза нрнсоп!" новиче тетка, па бћиа писмо; „Нове злобе! али се господинъ бћронъ вара у себи. Нрва му є нарница исправзнла свидућъ съ новца; ова ће му кућу коцећ затворати."

Листић.

Нћкоје се догођаи тћи нису чудновати чинили, него младој баронћи. Она отиде у своју собу. На кадъ я прошло нопрећ великомъ огледала — другчић є радо она са страие у мћга погледала у прозаку — оборн очи долс, да се нсирна у мћку огледати. Отворн нсиерћ, да нологн воздухи ухвати, или да се дини лепоти оноиике спрнмъ осшћени сунчанотъ, кои є нећъ скоро на за'оду было. Али є найбоди окодина была она страна, на коћой є Мадћеи; а ніе хотела у ону страиу погледати где є Мадћеи, я да не помисли на господара одъ Мадћена, о коме є и опрох тога прекого нишћаио.

„Нећће дакле да се са иноъ растанл!" мислила є она, да се насиони на нсћерћ, прекрасну природу и слободнић воздухъ ни на ум неузимаћи: „онъ држи да є бћнъ обистанъ мой правнй мужъ." Црвећ нећмя обласе мћне рукавце образе узъ реч „мой правнй мужъ." Тако што бћнъ да каже, іошъ іой ніе ни ум пидало, єръ сви себе никако ніе држала, да є супруга барооова. У томе є за по толико чудноіъ поверовала было, да съ речи „мой мужъ" ніе могла бити готова, и на тетиниъ гићев и Кратконоспћеву нарницу, спрамъ тога є заборавила была.

„Я мћму, дабогме, нит' смемъ нит' могу управо опростити, ако є и могуће, да се онъ мене одрекао нре него што не є познао!" мислила є Сосина даље: „но и то є опетъ истина, што є было было се и опетъ поправићно, и ако протнву мћгове волћ! но опетъ є протнву мћгове волћ бн до само дотле, докле ме ніе познало. Садъ онъ недопустиа, да се са-иноъ растани — благій Боже, шта ће то онда бити, ако се онъ одноре, да остане на томе? Онетъ зато ни по коју руку немогу и бити мћгова жена, ако му и всћмъ жена. Старъ є некако чудноватъ. Но зато онъ добиа нарницу протнву тетиие Рузмариновићке: и бы рада само знати, шта бы изъ тога после было? Кузанный Мадћеп, одъ свећ срдца ни га и жао. Онъ за-пело немиеля рђаво. Но я му немогу помоћи. Међу тимъ га морамъ држати, да ни є нужъ догодъ трае нарница."

Речци „мужъ“ тако ioй се очишла, да е више пута едно за другимъ говорила, и то више пет' што е нужано было, и себи е завикнула, шо да е она изда госпа. Златанъ оной сить своєгъ „мужа“ метне водъ престена, когда е лобала одъ своєга „мужа“; и увече кадъ е пошла да легне и сво престенъ са своій престіи воскладала, ишкъ питаюе оной престекъ своєга „мужа“ и преко ноћи ioй е за срдца было. И у ти'ой молитви увече своєсухъ е своєга „мужа,“ єръ треба да се молимо Богу и за свое непріятелъ, некако ли за своєга „мужа.“ На ни паранцу о разпечатанію она ніе дрхала да е нъзи, него ово послове тетшне, и тако ioй се чинило, яко да ће се тетка само р стаіити са баровомъ.

Самоћа ioй се сне нећки доходила, єръ онди ніе ишта слушала о порощи, него се нога са нашихъ Помпейонъ забавила, а у мислима неузасирено такође и са своимъ „мужемъ.“ Доста е релій до великогъ сутока стаила занимћена на пещеру, и задавала се у повольна ioй промишлиа.

До ове стране господарскога здавія, у коіой е она живила, доипро е паркъ (увеселителна шумица) одъ писока, стогодишньи' букава и бреза. На кадъ бы она увече на пещеру изашла стала и у паркъ доле гледала, нисо е обично некакво створење по шуми опамо-онамо, па бы га нестало. Она ніе могла, дабогме, у покрении добро познати ово створење, но опетъ зато єрдце ioй почне лупати, кадгодъ бы свако вече, готово у едно и исто доба ово исто створење утледала. То е могла бити и каква звегина, а може бити такође да е и поспишокъ нѣкогъ „мужа,“ кои ioй зазда има писмо донети, на песке да се усуда, да у кућу уђе.

(Продужи'ће се.)

О селећимъ се птицама.

Прееселивакћ птица селица за-цело е едно одъ найзанимливи повасеља у природи тимъ више, што се збыва по целой земља, по сваком земльеском појасу (Zone). Занимано е за сваког пріятеля природе ово појавлећ; зато ће, можебитъ, сваком читателю овогъ листа мило бити, ако поближе проморано ово појавлећ. Покушаћ ћу разасити га учитељимъ у томъ обзиру изнуственима изпитателя природе.

У обште незна се ioшъ много о прееселивано птица селица, а требало бы точнићъ пажења и сваріешећъ проматрања и изпитавања одъ стране изпитателя природе. Колике птице нѣчарице, штулице и плозаце одъ у есень одъ нась и одселе се на зимиу, а одъ мало ньихъ знамо точно и за-цело казати, куда се одселе и гдѣ проаве; да за поцаани на путъ непрекидно путују, док стигну на мѣсто ово, гдѣ ихъ в божѣ провиђећ приправио топло подиебіе и нуждну храну, или може-быть оне по разныя предѣлима тумарао, док онако стигну; дали ве-знано за-цело, нако оне тако гдѣ призимую живе, да ли певаю, поседиаце или сдружене живе. —

Предѣлна око Дунавра, Панонія, Пазестива или света земля и Грчка, особито Африка найобичаја су прибѣжишта за птице селице изъ нашихъ предѣли и уобште изъ европскихъ земаля. Видити е у есень велики, неизмѣрна ята летећа преко Средземкогъ мора и преко Хелеспонта. Кадъ се птице селеће се уморе, одмориано, одиарше се по одана. Особито е Египетъ за много, безброжна ята ошу селица птица стань зимовника, єрбо овде имаде око рѣке Нила и по одина доста мочвара, ритина, доста амебіа и зглавкара. Већа часть оныхъ птица путуюћи дети високо и ноћомъ. Кадя бы ій но позвао слеће птице селеће неизданомъ рукомъ Божіемъ и по нихову природе, те се подигну у есень силни ята хатећа у топліе предѣле, где ій чека занмый стань и храна; исто тако враћаю се оне у пролеће у нилу свою домовину.

У чему се нась састои тай природный напгонъ, кои птице селеће позива и нуди да се селе изъ своги дома и опеіъ натраћ да се враћаю? Ово питанъ пада за-цело сваком ви умъ, кадъ то познатић природе разематра; исто тако кю и остала у царству животиња. Ко уча кукавицу, да подиеће свои ак у гнѣзда другихъ птица? Нагонъ овай природный, коіъ е неизданма руки бога поставила, заседала е то у душу овогъ рода и реда птица. Само осећаћ коугодна времена, нећане и зиме и оскудина у храни неможе быти узрокъ селеня ньова, то само вечюе оне птице склоняти, да се селе изъ свои домовине; ньове бы за-цело и све оне птице одселиле се одъ нась, кое худо и нуканво по нашихъ предѣлима животараю зими. Како худо и нуканво живе водъ нась по лютой зими арабци, вране, чавке, гавранн, гачићи, сврзке и многе друге птице, ишкъ нећане ни єдной одъ ньихъ на умъ одселити се одъ нась кудгодъ на зимиу.

Кадъ у есень дође ово опредѣлено време селеня птица селица, онда ишта ій нећеке заустављати, да неоду было време будинако лето и угодно, и прежда имъ неоскудна храна, — то оне ишкъ оду. Затворене у кавезу птице треба проматрати, и осведочићемо се, нако е силанъ тай нагонъ природный. Оне у заточеню чамће птице осећаю у ово време, кадъ ньове средиште ноћу одъ нась, кроз више дана немирь, лепећу крилма особито ноћу по кавезу, изъ чега се лепо види, да и оне у топлой собн, ви гледе ни жедне рядо бы некуда више, путовале бы, селиле бы се. Кадъ опеіъ приближаюта се почне ово доба прозећи, у кое се птице селеће почну позрѣвати ьи ньни ишъ далеки свети, опеіъ бываю немирне, ако и при позаку ньовихъ одъ нась. Ко ньи у кавезу прелеиу, може на ньой примегнти, нако во двапуть у година, у време одлазка ньезиныхъ сродника од нась у месецу Септембру, и у пролеће повратка ньозогъ въ ньи, у Априлу, показуе особитый немирь, како несташно лепеће по кавезу и крилма удара. Тако чини скоро пуних 30 дана и то обично по єданъ сатъ пре запада сунца; лети у то време изъ єдногъ бужава кавеза своіъ у другій, полети често къ покрову кавеза. Често е прелешала тако немирна и по целу ноћ, а до изубій дана слава, и чим се, као да е утрућена и исвесела.

Чим се, као да птице селеће боре се саме собомъ одлучују, да ноћу на путъ; єрбо прво него се крену, чешће се скупљаю, ньихово се у летеню, док конечно оду. Кадъ човекъ слуша силне пиштаћ, црлюгаћ и прежелюваћ заста при ньиховомъ поласку на путъ, чини се, као да єдна другу наговара и ободрава, ако да старіе дасте жељена казую, нако ће и куда путовати, а оне ій опеіъ ньо да завичкоу и туже ихъ се, као се боя тогъ далекогъ пута. Вишя съ почетковъ Октобра повлаюе се ово села при тихой и ведрой ноћи, найраје поседна, а по томъ остасе се многи, док найпосле постане гран бдъ ньихъ.

Мало е прети птица селица, кое поседиаце путую, већа часть путуе у друштву, исте ии само по дану, ии само по ведрой ноћи; исто лете уредно, друге атомице безъ реди. Жеравя, роде, дивѣ гуске и патке лете у реду на рогаљ, кулуки и пиаци у реду на пошикъ.

Путъ е често далеки. Многе птице оду 600 сатій далеко, на примѣръ роде, жеравя и дасте оду изъ Шведске чакъ до Сенегала, славкуљи у Перзію, а ихъ Исиаиа доћуе и' ниим патке и друге, изъ Сибирје бразеница, шлоке и друге птице. Одлазакъ и долазакъ селица птица пада кодъ разныхъ родова у разно време, или у прилично редозато доба дана. Ранће одлутую старе птице, кое неизлезу живе, или кое су ій изгубили, те ій некеке никакви брата за ове. Пранућу селеће се изъде птице обично се закасну, буде зато, што нагонъ природный нетшти ій колико старо, буде зато, што су ове или тибани дуго боловале, пакъ чекаю, док се подиуно опораве. Найране оду од нась сирдинарке, жуке и кукавице. Тако се и натраћ повраћаю, само обично снажнји пуницаи приседу ире, него слабіи жене. Шеве доћуе натраћ найразіе, пакъ ій кадято зло и хладно време опеіъ запиаша. У Февруару већъ су ту коль нась.

Поразићрно узимша мало имале птица станица (стални птица), далеко е већій броі селица. Што ближе полароиомъ поеку, то инћ нагази се станица. Некое птице, кое су коль нась свинаиице, остаю стално по южними земљама, по Португальской, Шпанія и Италіи; а опеіъ по єзападиимъ земљама као што е Шведска и Русія многе су птице селеће ове исте, кое коль нась те нису, нако што су крстокљуни, дивѣ патке, чанке и дивѣ кокошке.

Наше птице селеће ове су: рабій, орао, ванюгъ, осмић, мишарић, голубашъ (вобица), шевскій кобацъ, пуксій кобацъ, сврчакъ, китара, сирдинарка, крен, ласта, брегунида, дебъ, кукавица, пјесшика, жуна, чворакъ, дроздъ, винарь, гоздерка, жута писка, трепетала, самотняк, славуљ, плава подлолка, церевопољка, прекрешка, погрмушя, мећарица, трапинда, листара, ракитарь, ратскій дроздъ, ритава, трстенара, ро-

товара, шеварка, шева (шушки), родж, чапља и многе друге птице, одъ којихъ много одесе се одъ пса у есень, и долазе къ нама у пролеће; друге опетъ долазе къ нама предъ зиму, и одлазе одъ насъ съ почетком пролећа.

Польска е шева права птица селица, кое у јуну есень се сѣвера сели се на югъ и то овако: оне шеве польске, што се лежу по Шкотской селе се до Средозем'ког мора, а оне лежуће се по жолой Европи селе се у Африку. Путују понайвише дању одъ югра до полне, пакъ онда почивају и траже си храну. Кадъ е месечина путују и по ноћу ноћа.

Самуй остаоше наше предѣле съ концемъ Августа, путује чавъ у Перзію и Хину.

Пресељца покрай свега тога, што нагледи трска и бушмаста, добели и пуста, пресели се чакъ преко Средозем'ког мора, а путује ноћомъ у другашу.

Јасте одселе се сдружене у великимъ птама чакъ до Сенегала.

Роди доселя се къ нами у Марту, и кадъ ю у то доба види земльодѣлацъ радује се, врбо зна, да е настало благо пролеће. Роди одсели се одъ насъ у Августу у Азію или Африку, да оне презими. Пре него ноћу за путъ сакупе се много роде. Све клепећу, ово-тамо лете, и чини се ово да се међусобно траже и познаваю, пакъ клепетавъкъ ово да се за путъ договараю, кадъ ће, куда и како ноћи? Познаваше ноћу одпутоваю роде, и дошавши тако у Египетъ опетъ лепе ихъ као и кодъ насъ; проће му година у непрестаномъ лету, зато и нигде толико рода.

Дива гуска (свиска и усенка) селице су птице само за найсевернје земљ. Кодъ насъ и понешо по зимнимъ земљама зимую, а у Африцу повраћаю се натраагъ у сѣверне земљ, на своја легла.

Наше чапљ и многе друге ратске птице шкуваю одъ у Египетъ или у Азію, и тамо по одма морскимъ, или по обадвема Нила преноше.

У Карловцима. М. Стевановићъ.

Нешто о српскимъ споменицима.

II.

У околини Которской има више за исторію српску важны написа. Тако на старинской цркви св. Петра, сада римокатолицкима припадајућој у селу Богдашићу, стои кодъ врата на левой страни сѣдећа надпись:

ѣ ыше ѿца и сна. и стго дха и сте. ѫце. и стыхъ и врховныхъ. апль властію свѣшть вспиць . тиуши тсофять сѣдѣахъ храмъ сиѣ. вѣкованість стго шихаила. въ дни бгочстивнаго и хрсмъ дѣлажавнаго и стород . . аго гна крала стефана оурош сна прьвовѣнчанаго крали стефана вноука стго сиысѣшна исланс. въ лто :

ѯ ѕ

ѯ. ж. ѯ индиктиюнь. кѣ.

лѣта 6757 — 6777 — 1249 — 1269.

Она црква биле е одприс по свой прилици православна, а садъ се у њой чита миса глагольска. Ту ће дакле быти и найдальи граница глагольского обреда.

У монастиру Бањи, подъ Рисна, налази се старинскій иеграхалъ одъ сваје, искићенъ бисеромъ, и извтканъ златномъ и сребромъ змијомъ. На њему има много изведене слика светаца, и на долньемъ краю виде се две изведене слике, једнога жупана Строе, и жупанице Евросиме съ годинамъ 1114. То бы дакле было, кадъ бы се ишъ точно изъ ближе стварь она изказала, једина између најстарији уметворни славенски споменика.

У монастиру Савини подъ Новога, има у великой цркви више редни привезни предмети. Међу ове спада: 1. Петохълѣбница сребрна, добро позлаћена, одъ врло лепогъ и финогъ дѣла, съ ћирилскимъ написомъ. 2. Две рипиде, замешћъ украшеше, начињене године 1637. одъ Ивана Милића, повећнимъ бромонахъ Тихотея. 3. Штитъ одъ финике, митрополита Стефана Љубибратића одъ год. 1731. 4. Сребрни штапъ тули, съ рукомъ српске царице Јелене, съ написомъ:

сію рѣки стѣа еленя цры сербскїѣ. оноєѣ софронїи кидакоиу хромонахъ сакинни ск. ѣ. и. ѳ. (1759.)

5. Лепа плаштаница одъ цвећогъ дамаска. Ту има много везени слика са златомъ, сребромъ и свилоиъ, а наопако стои ћирилскій написъ, ког сведоци, да е начињена, одъ грѣзне рабе Деспе у Београду, год. 1659, а трудомъ прогумена Јоаникија, хромонаха монастира требишког. 6. Омофоръ, на коме стои са златомъ уткано, да е створенъ „за служећу преосвештеному кнеу отцу Николаиму, Митрополиту призренскому год. 1672, одъ рабе божје Ирине Стефановине, за отпуштеће грѣховъ своихъ.“

У истой цркви сапшиской сликане су царске двери, и изоне за хору од херцеговачки живописца Симеона и Алексіе Лазовића изъ Бѣлозоја, кои су и у окружію Которскомъ више црквій сликарїонъ украсили. *)

При далъњ своихъ путованю на буроме мору ступио е родољубивый наш путникъ, Господинъ Кукуљевићъ, на земљу талијанску, у краљевину напуљску, гдѣ е 15. Новем. 1856. год. дошао у онай, за све Славене веленамный градъ Баръ, гдѣ се светогъ отца и чудотворца Николаа моште са красних српскихъ споменицима налазе. Овай градъ са 24,000 становника знаменитъ е у многомъ отъ њиг за све Славене, а особито за насъ Србѣ. У оном се граду хрватска покорени војски ишъ у 10. и 11. вѣку пишенути изволаше, вођене противу Сарацена и Нормана. Одноуль е конецъ 11. вѣка Бодинъ, краль јужне Далмације и Захолмље, одмах своју жену, кћеру Якинпу барску. А напзнаменитіе е за насъ Србѣ, што су у овай градъ у 13. и 14. вѣку српски краљеви долазили, да се поклоне светимъ костиама св. отца и чудотворца Николаа. Ту е године 1460. славный краль Скендербегъ Кастріотићъ съ војсковъ своіомъ славенско-арбанаском одъ тешке обсаде ослободіо свога пријатеља Ферданданда, краља напуљскога. Овде е подъ папомъ Урбиномъ II. држанъ великій православній саборъ, ради сѣдињења цркве римске са православном. Овамо се досељавао наших народа и Арбанаса, кои су после падења српске државе одъ турскогъ тиранства гонѣни, прибѣжиште тражили.

Напрема овоме напуљскоме граду Бару, подъ высокима динарскимъ планинами лежи прекo мора, у тако названой Краіни, градъ озогъ истога имена, кои е некада у државу српску спадао. Сада има око 4000 становника, од кои су 3500 Србьи, а прочи Арнаути и Цигани. Одъ стары споменика овде се много неналази, еръ пулъ годъ е турска нога стушала, ту су се знатни споменици српски порушили. Ишъ једина налази се овде порушена црква св. отца Николаа, и једанъ градићъ, у полу разорень; а не далеко одъ града прекрасни, у византійскомъ штилу сазграђена монастирска црква, кога су фрањцискинци привладили, а задушбина е српске краљице Марје, судруге Уроша великогъ. Али су и ову Турци упалили.

У напољскоме граду Бару найзнаменитіе е стародревна, величествена црква св. Николаа съ гробомъ истога свештатеља, кои се, као великій чудотворацъ слави по свему славенству. Речёный гробъ стои у подземной, красной капели (Criptoporticus) исте цркве. Ту се оне вилно гробомъ, изношеств одъ сребра, кога е године 1319. дао начинити српскій краль Стефанъ Урошъ Милутинъ. Али штета, што се овай красный споменикъ нашега краља нешди нешъ више у приобитоме стапо своме; будући су истый олтаръ двапута у насиље ереме престародатога дана. Старинскій написъ одъ краља Милутина, са латинскогъ језика преведенъ, овако е гласіо:

„Године господње тисућу три сто деветнаесте, месеца Јунія, втор. индикта, Урошъ краљ Рашје и Діоклје, Албаніе, Бодгарје, и цѣлогу приморја адріятскогъ, до рѣке великогъ Дунава, ово дѣло одтаора велику икону одъ сребра, пуне пулъ оваиъ олтарозъ, одъ сребра, кандила и свећњие велике одъ сребра дао е начинити, у славу Божію и блаженѣшега св. отца Николаа и пр. — Овай олтарь био е скаперъ већъ године 1649. кадъ е свештатель Антонъ Беатило своју пажу књигу на светъ издао, као талијенскомъ језику: „Историја о животу св. Николаа патрона Барскога.“ Овай талијенскій списатель потанко описује, како е за његово време овай лепый споменикъ српскогъ краља Милутина изгледао, и вели, да е дугачакъ био 9 педаља и пол, широкъ 6, а високъ 4 педља. Био е украшенъ многимъ свецима, са натписима, кои су гласили о краљу Милутину и о његовоме сину Константину. Икона светитеља надъ ол-

*) При читаню ова наша кратка споменика пропасти ће нам прекрсте, које ће ће родољубива срца дознала, да ће она неопходне потребности бно опасе наше Фрушкогорски монастири, и њихови лепи споменици, који се свакій Србинъ съ поносомъ чувствомъ подобне прибѣжишта. Ко ће дакле за нашу народну повѣсницу неизмерно дѣло изнаћи, учиниће бы роду своме! —

тиромъ была 6 высока 6, а широка 14 педаля, и око въ сташе икона св. Николая, са чудесима изъ његовога живота, а изнолио 13 икона, одъ разна светителя. Канделе, свећњаци и сребро вубе ишло отворомъ, још за време горепаведеног свештеника Бестила т. е. год. 1649. већъ ніе ту было.

Осимъ овога сребрног олтара, дарована е краљ Милутинъ икону св. Николая на дрвету изображену, висону 8, а широку 4 педля. Светитель е у православно-патријархалној одежди. Одолзо клечи съ десне стране сам краљ Милутинъ са прекрштеним рукама, и съ круномъ на глави, а съ леве стране, краљица Елена његова супруга, а жена Угарскога краля Андрія III.*) Осимъ образа и руку, цело е изображење ово сиимъ сребрнимъ плочама и златовомъ тканинома украшено. Са обе стране главе светителя Николаја, налазе се налеве слике Исуса Христа и матере Божіе. Ова икона сада се налази у благайни правенои управъ у среди капеле на најодличніємъ месту. Врелый нашъ старина испитатель, Господинъ Кукуљевићъ умолио е конзула Аустријинскога у Берлету, да му ову икону дале снимаги.

Осимъ оне иконе дарована е истомъ св. храму, гореспоменута сербска краљица Елена, са свои два сина Милутиномъ и Стефаномъ још једну ману икону св. Николе. Одолзо клечи Елена са свои два сина, наиме съ десне стране, Стефанъ Урошъ Дечанскы съ написомъ латинскимъ:

REX VROSIVS FILIVS VSOSH REGIS SERVIE.

(Краль Урошъ сынъ Уроша краля сербскога)

а съ леве стране Стеванъ съ написомъ:

REX STEPHANVS FILIVS VROSH REGIS SERVIE.

(Краль Стеванъ сынъ Уроша краля сербскога.)

а у среди сама краљица Елена съ написомъ:

MEMEMTO DOMINE FAMVLE TVE HELENE DEI GRATIA REGINE SERVIE, VXORIS MAGNI REGIS VROSII, MATRIS VROSII ET STEPHANI SVPRASCRIPTORVM REGVM. HANC YCONAM AD HONOREM SANCTI NICOLAI ORDINAVIT.

кои значи на сербски:

Спомени Господе рабу твою Елену, болзомъ милошћу краљицу сербску, супругу великога краля Уроша, матерь Уроша и Стефана горевписаны краљева; ову икону на честь светога Николе дарованицу.

Вашеспоменсутый краљ сербскій, Урошъ Милутинъ осимъ ова драгоцености, дарова е такође за капелу и гробъ св. Николе бирскога на вѣчни времена још 1200 шкуда годишњега дохода, на издржавакъ св. гроба и на молитве за свою душу. Кисне пиће, године 1346. дне 20 Августа учини за овай истый гробъ задужбину царъ Душанъ силный, са годишњій 200 перпера, од лвака, што су му плаћали Дубровчани, и наредіо е, да се од ове новаца нуждне потребный новаци и свеће за светый гробъ.

Овай св. гробъ са капелом обдарію е такође краль пољскій Сигисмундъ и његова жена Бона и ова Ана Ягелонска.

Овде се налазе и многи русски дарови, међу осталима дела икона св. Богородице. Сада се очекује од самога сребра ковчегъ св. Николе, кои дарова русскій одлъ недавно. —

У великой архиви напуљской, нашао е горепоменутый Г. Кукуљевићъ, за нашу сербску повѣстницу одъ времена владаня неаполитанске лозе, а особито одъ краља Карла I., кои е са сербскимъ краљевимъ у великомъ спомењо било, осимъ многи други оне повести:

1. Год. 1274. дне 3. Септембра, водъ сидра Пезуи. Краль Карлъ I. шаље суду покрштене барске, будући да се шиеъ Ђорђе, послании славнога краля сербскога, љубљеног пријатеља његовога, краља куи, съ тога, да ими истога кнеза са 18 његовы другови, подворити са 3 кона особитогъ сов, и са 2 кона за оружіе; што собомъ имъ Напуљске да допуштењемъ краљевскимъ поси. Да му дазе пребани у луци града Трана или Барулы (Barlette) са свима потребнымъ стварима свободнымъ бродъ, кои ће ій тромъкомъ краљевскимъ, преко мора до Задра, или куда буде шиеъ Ђорђе хтео, превести, и ако небы было у свомеузетыи лукаг пространога брода, да таковогъ пребани одиуда тодъ, на рачунъ краљевскій.

2. Год. 1296. краль напуљскій Карлъ Г. шаље сербскомъ краљу Стевану (Милутину) своме шури (Magnifico principi Domino Stephano Dei gratia Illustri Regi Servie, Carissimo socorio suo) и Елисаги старіой краљици Угарской, и своій матери. Али шта е писао, неможе се знати, будући е једна књига пати овога краља изгубљена, те се само ово може сазнати.

3. Год. 1306. дне 24. Марта у Напуље. Краль Карлъ II. потврђуе све оне уговоре, кое е учинио сынъ његовъ Филипъ, принцинъ одъ Тирента, съ краљемъ сербскимъ, приликомъ заиладног Романіе. —

4. Год. 1403. дне 26. Јануара у Напуље. Краль Владиславъ дарује воеводи Петру Пилоповићу село Чуборићъ, кое е припадлежало прије буктошњу Пиину Чуборићу, и нека села у жупаніи дубровачкой, што су имали синови Робмића.

5. Исте год. и дана, опраштя краль Владиславъ сваку казнъ због издаіства и буне задирешомъ племићу Дамяну Пашићу и његовимъ синовима.

СМЕСИЦЕ.

Владаньѣ.

Римскій сенаторъ Овиній Камилъ завели, да буде царъ. Био е одъ прве класе мешунића, или богатъ и скоро одъ прве оминије. Чимъ е дошао царъ Александеръ Северъ, да младый Овиній нодиже буну, да се доноса виде, одна га да знати у своій царскій двори. Ту му зато благодари, што е хтуюо, тешкій терет владаня добровольно на себе приняти, када се другіе воитени люди силомъ и основаними доказателъствомъ једва даи на то склонити; онда га уаше са собомъ, доде сѣ ваше у совѣтъ, и ту га прогласи за свога ортаиа у царовању. — Овиній се изъайре ако доиало у двору царскомъ живити, све перске знакове носити, и сво перско одлъковалъ имати. Али та брзо царъ Александеръ претопира сѣ поговорима, тако, да е једва могао наго одинути. Овако живити не доваше му се нити му е ело и пиће прило. — Поиви се и рнтъ. Овиній помисли, да ће садъ одинути одъ посиова, кои е као владалацъ у пирио доба морао радити, ако ноће за подгтомъ. „И то да ваио,“ рекне му Александеръ, „пару долиуе, кадъ свои цареви брзи.“ Александеръ е понайвише съ войсковима пешачіо, и замали Овиніа, да и онъ као добаръ создатъ самъ войшгвима за примеръ съ нима заедно пешачи. Овиніусъ бы се радо на то пагонарно было, али ніе тео да звоеташе за Александромъ своимъ ортаиомъ, ербо е римскій войникъ на то ако дрзао. И онъ дакле ноће съ войсковима пешачити, ali душе одъ пеетъ сетій ніе могао ићи. Александеръ му каже да узаше на коня. — Али само дин мораше, за ніе могао ни на коню ићи. Онда му да Александеръ коза, али каио е и то было, дазъ већъ тонити се, известіе пронати са свіо страна, заповести на све стране издавати! Неправедъ бно е блиу. Овиній и Александеръ едново предиике: пукавинъ Овиній већъ ніе могао дазъ подносити оне муке. Стра одъ смрти ноћу му е муку задавали, него и сама смрть. И ошъ тоже трудъ и мука безъ прид. Бозе е просвћа торба у добрій сигурности, него пороки крупи, и уаъ ће убиство, поиисли Овиній, и каже Александру да ноће радіе умрети, него ошъ дуже на престолу седити. Александеръ му испуни жело. Овиній крати се изгорѣ у Римъ, и као прилични човѣкъ из своихъ добрима живећи заборави на царску пузду и кадкадъ е само сваио престудно зло найвишетъ достоиности.

Војске Наполеона I.

Сенатъ францускій изшао е Напосеону за 10 година, и то одъ 10. Мая 1805. па до 3. Априла 1814. ове војнике: 1805: 80.000; 1807: 80.000; 1808: 240.000; 1809: 76.000; 1810: 120.000; 1811: 160.000; 1812: 237.000; 1813: 1.030.000, свега дакле 2.023.000 људи. — Ови ва војницима додаю се обавша слободнаџе, дерпаничкиња гарда, 1813. год. подигнути сасвим оружани 17.000 коњаника, и у почетку 1814. год. организираше војска (Ауссеботъ) кое е 143.000 људи бројила. Одъ свију ове војнике било е 1814. год. у животу само 802.600 људи, дакле е Напосеонъ у свима своима ратовима 2 милона и петъ стотина хиљада француски сокла потрошио; ови е у 83. батаље било, и у њима се 219.000.000 фунти барута попуцало.

Майкина кћи.

(По Берсеру.)

Ахъ, та гледъте чедо красно!
Некше, златне јој витице,
Очи живе, к'о у птице.
Има л' ишъ ко тако што?
Нико нема благо то!

Ахъ, та гледъте чедо сладко!
Пуно као низинево,
Слатко к'о зашећерено.
Има л' ишъ ко тако што?
Нико нема благо то!

Ахъ, та гледъте дете мило!
Никадъ сетно неседело,
Увекъ благо и весело.
Има л' ишъ ко тако што?
Нико нема благо то!

Ахъ, та гледъте дете добро!
Тако своју мајку љуби,
Да се за њоме чисто губи.
Има л' ишъ ко тако што?
Нико нема благо то!

Ов трговце, ови ано!
Сто илади дай дуката
И томилу чиста злата,
Ахъ кћерь нећешъ добит', ње,
Другомъ водай вопце те!

Д. Поповићъ.

Анекдоте.

— Єдномъ генералъ шетнући се са вођним свештеником дође до єдна пешака, кои се одъ врућа пису ни видио. Генералъ да дође свештенику у прилик ањекаши резне: „Где као врше одма поздравите пруг ањину и како е лепо поздравило.“ „Да, да, одговори свештеник, ове ствари, да ими и штогодъ носимъ.“

— Єдног попова доведу до пешаза. Іошъ ни мердевинама запите чашу воде на' пиће. Доњесу му чашу пића и кадъ е искапіо упусти чашу кои се разбіе. „Боже мой, рекне, мене ће дићисъ зецело никса несрећа снаћи, еръ ми кадъ писмъ чашу разбіе, да ми се ніе тай данъ никса несрећа догоділа.“

— „Кои доба може бити?“ запита єдинъ путникъ на коју єдногъ селика кадъ е прозъ село пошао. „Седъ е бивъ доба, одговори му селекъ, видъ се колоза на волу терао.“ „А ты іошъ ту стоишъ?“ рекне путникъ и оброде коња.

— Єдинъ богатъ селанъ имао е на продаю доста дебели волова. Єданъ касапинъ дође и запита: може ли видити найбољега вола. Селанъ е узеъ сања собомъ џевіо волове и погльао се, и бивъ кадъ е у тай варъ провиріо кроз вецеръ, вике слуге: „Господару! извадите напоље, овай човекъ онде ове да види найбољега вола.“

— Шишъолскій вељешъ Велеско преда краљу Фиљипу V. еду писмену молбу, али недобіе одъ њега никаквог одговора. Преда другу молбу кардиналу Первоквреји, али га овай ніе 'тео ни саслушати. Дође президенту одъ Кастиље, кои му рекне: да неможе за њега ништа учинити; найпосле оде францускомъ посланнику, кои му одговори: да се неће мешати у ту ствар. „Лепа влада, господо моя,“ рекне Велеско своима пријатељима, „краљ, кои не говори; кардинали, кои не чуе; президентъ одъ Кастиље, кои не може, и францускій посланникъ кои неће!“

— Єдинъ енгленскій занатлія изъ подозрења да му се жена поштено неседи, тако се здраво на ње разљути, да ѣ спопао одно уже, замазао жени за врать и обесіо ѣ. Чимъ се она стала копрцати, одма му се разжали, што ѣ то врано дело учиніо, и съ жеста пресече уже и жену іошъ живу спасе. Она му то што ѣ съ њоме учинію, опрости, али подъ тимъ условіемъ, да іой купи нову аљину.

— Некій апатекаръ продавао е трујо дрво као средство, кое буде тамани; овай е правіо пролазіо ѣ кво вина, и онъ е одъ њега много продао. Найпосле дође єдна баба, да купи одъ тога прашка, и кадъ іой е дао апатекаръ запита га баба: „како треба терати бубе са овимъ прашкомъ?“ А онъ іой одговори: „О то е найлакше, найпре морашъ бубу уватити, и онда іой отвори усти, сасни унутра мало прашка, и одма ће одъ тога скапати.“

ЗАГОНЕТКА.

Познаешъ ли земљу песковиту,
Красну око где невиди лилу,
Напе расту, где кашне дресе,
Сокъ се нађе, ѣ чимъ се људи лече?
Тамо, брате, тамо самъ ти стизаъ,
Зато самъ и напредъ самогласанъ.

* * *

Да самъ ача и одъ самогъ лава,
Макаръ зуби фале ми и глава,
Сва ће признат', кои мене гледу
Но еврейскомъ стародревномъ реду:
Онда видъешъ да самъ врло снажна
И одъ острагъ да самъ самогласна.

Разрешенѣ историчнимъ задашака

у 34. броју л. Подунавке:

Киръ, краљ персійскій. — Фридрихъ I. царъ немачкій. — Урошъ, краљ србскій. — Гвалило Галилеи.

Разрешенѣ математичнимъ задашака

у 34. и 35. бр. л. Подунавке:

Лумовъ е пошао у 12 сатій кућа. — Требало би 90.000 месеца, да земља њима осветленя као сунцемъ буде.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Еракъ. Шта има новога?

Петакъ. Свакоѣ е било бити кодъ . . . .

Еракъ. Не питамъ те и за балове; шта раде Турци? они барѣ немаю балова.

Петакъ. Кодъ њи е увекъ балъ, еръ непрестано играю, као имъ други свираю. Како се говори, дошо амъ е у кокшинску некій господинъ.

Еракъ. Да прегледа ли ново пареницу?

Петакъ. Іок.

Еракъ. Дакле због чега е долазіо?

Петакъ Вазда због скотоводства, да насъ научи, како изути треба.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Месоеђе, весело ово доба, за кое Турчинъ вели, да онда сви полудимо, установило є и у нашой варошы владу свою. Балова и подобни весеља има доста, можебить и одвише; но свимъ комшіонима видиг є позива на такове забаве: данасъ є балъ код орла, сутра код вола а прекосутра код елена; и сако ћошъ краљ животиња, знаъ, гласъ свой чути дао ће. Найвеши су намъ балови код орла; тамо се скупи отменія светь кашъ, ноћ тада запоста свако и весело друштво сичиница, како га є редко во имаћаръ жестина видети. И музика є достойна таковоме лепоме друштву, што г. Шеле-у захвалити умимо, кои є у ово зимње доба чакъ изъ Златиога Прага овако дошао, да намъ свирковимъ свое бапде балове украшава.

— Сйверо-американско правительство дае сваъ единъ на мору пловећій градъ правити. Но плаву биће градъ тай 400 стопа дугачакъ, и носиће до 300 найвећи топова. На њему ће быти штала за 800 коня и обиталишта за 3000 войника. Тымъ пловећимъ градомъ управљаће два кормиша, а нкаће осимъ исполинскы машина за пару, ошъ и накнадно велика вѣтрила. Заузимаће просторъ одъ 18.000 квадратны стопи, и та грдна величина проузроковаће, да му таленъ немогу школити, почемъ ће се упекъ на вопршаи одъ ньи више назвати, и лицемъ само у-жало осећати. — Шта неће ошъ човекъ све изналазити! —

— Спочетомъ Марта изиђи ће у Малину вопше подъ именомъ „Космополита,“ на талијанскомъ, францускомъ, енглезкомъ и немачкомъ езыку. — А защто не и на нашомъ славенскомъ? бодь бы наслову своме одговарале.

— Прошасте године умре богатъ єданъ Енглезъ; у тестаменту своме наредіо є, да га нигде после смрти његове балсамирати и у селећемъ положено у богато обучемомъ руву у костурници његове фамиліе инвестати. Тожъ чудноватомъ разположенію было є и ово ошъ чудноватіе додано, да се овоме 100.000 орнића ньи одъ његовога имања исплатити, кои ће водь ньи притомъ у костурници годину дана обиставати. 100.000 орнића є запета ньо прамомљава сума, те су се зато и више ньи нашли, кои бы ю заслужити хтели. Али балзам, ни єданъ одъ ньи немогаше дуго водь озога немогъ доказана издрзати. Талиоваць се некій найдуже у костурници бивши могао — 14 дана — но єдногъ іутра жатрча и онъ реквашя: „Ошъ єдатъ дань да останемъ у тожъ владу или бы морао позудити, или самоубиіством постати; јиба му воваца нѣгова!“ —

— Познато є читателыма нашима, да славный францускій списатель и ветлошкій министаръ подъ Луй-Филипомъ, г. Тѣръ, пише историю велике революціе и царства француского подъ Наполеономъ I. Одъ те ньене досадъ є већъ више части на светь нашло, и све су за похвастницу онога времена нележаше и темељне, єръ є єдно г. сичинитель као министаръ єдне велике европске државе то свое положеній на разсматраній тайны архива за свой посао употребити могао, и другу му є већино кѣгово знаніе допустило, ступити у одношеній са оныма личностма, кои су у ово време, кога є онъ историйописаў, решителне роле играли. Но при свемъ томъ ньа у той казни и недостатка, и особито то є у описиваню руско-француского рата г. Тѣръ за више места погрешіо. То в побудило званичнихъ актица изради и изда дѣло єдно о томъ предмету, кое ће погрешке Тѣрове обелоданити и поправити. Дѣло ће то споримъ светь уселедити.

— Баронъ Сина давао є ови дани бапь, кои є у Бечу ове године найсвѣши было.

— Неког чиновничког кћеру у Хамбургу послухкао є скоро извеснога срећа: Єдногъ ютра буде истый во сутъ позвать, и нежало уплашеъ поће онъ тамо, єръ му свеетъ збогъ двиъ пре држаногъ благомолитви спасныхъ часта была ніе. Но ко ће описати упрепастиій нѣговъ, кадъ му ваљано буде, да є велико касћајіе добро, и да су новцы ньѣ ту. Али то ошъ ніе све, што є сирома чиновникъ богатомъ постао, већъ морао га и властьма звати, єръ му є отацъ было грофъ польскій. — Пре двадесеть и три године у Хамбургъ некій бегунацъ польскій са супругомъ своіомъ, кои є трудна было. Грофъ є было немћарацъ у Америку изселити се, но єръ супруге свое ніе му то допустило, и тежъ по порођају могао є мислити, да ће намѣру свою извршити моћи. Онъ преда всимъ познанику спичаба своіъ сь тимъ обећањемъ, да ће по нѣга доћи, како буде дете у толико одрастао, да морско путованіе издрзати може. Но године пролазше а одъ Полака ни трага ни гласа, а возанемићъ, симъ сирома човекъ, было є принуђенъ повереному му дете єдногъ чиновну за шегрта дати, безъ да є знао, да є дете одъ племићске куће, што му є Полякъ при полазку своіъ запао. Дете буде момакъ, временомъ и капо чиновникъ. Међутымъ тумарао є грофъ по безоме свету по западу, стекавши благо са женомъ своіомъ, и немилећи на сироче безъ отца и майке на овой страни мора. Немаша смрть одузе му супругу, коіой є пасиоро и онъ самъ сћедиао, сетивши се на сиромой постељи своіа сина едина, оставивши му благо и племићно име.

— У єдномъ местанцу у Баварской умрао є ови дани нека стара жена, кои є 103. годину доживила; за шомъ є оставіо 11 деце, 13 унучадій, 10 праунучадій и 8 праправнучадій. Каже се, да є та стара до последнѣгъ часа недрогу имала была, и да є безъ шкопарн унучшна и праунучшна своіима крвали живше. За живота нѣногъ намеуала су се 6 бугарскіе царева, 5 прайски пролаза као и 7 француски владаоца на престолу.

— Венцанѣ прайскогъ престолонаслѣдника са найстарійомъ ћерн енглезке краљице было є 9. о. м. у Лондону. Све су новше пузе съ описаньемъ те свечаности, кои є завеста-сћена бапе. Младожења Фридрихъ Вилхелмъ, родіо се 1831. год.; онъ є единый сынъ Принца одъ Пруске, кои є владаћевћега краља пруског брать, коимъ ће и на престолъ сѣдити, почемъ краљ деце немa. Невеста, Викторія, найстарія є кћи краљице енглезке, и родила се 1840. год.; дакле є сада 18 година стара.

— Међу путнима, кои су съ последньима пароброднма изъ Индіе у Лондонъ дошли, налази се и холандезкіе єдногъ, кои є морскій цртачъ. Онъ є ньно исколио, да му се дала на обали Хине струна. Хинези опћенаше га до сеа душе, и сако тиме є могао живогъ свой спасти, што є доказао, да ніе Енглезъ.

— И у Русіи почело се трговачка криза вонкьнивати; осимъ неколико банкротства у Петербургу, пала є садъ спорог и у Москви єдна велика трговачка кућа, са више одъ єдногъ милиона рубаља дугова.

— На Цердину ради се башъ свойски одъ стране пароплозскога друштва, да се Дунавъ по могућности одъ сѣћна очисти, кои є ратъ оне две године збогъ тога одвишаше, што и вода мала была. Изиђи и Цердинъ су найвеће препаиди свой тодни паразкога жира, кои о слободной плошадби на Дунаву говоре.

— У Парижу є умрла водићка праљица одъ Ода, кои є пре неког времена са свимъ ньиныхъ збогъ неке парнице у Енглезску дошла. Она є была 53 годице стара, а видило се на ньой, да є морала у младости врло лепа бити. Изданула є у средини ньене служавлыи и сувадрница, а найбліскій єдногъ свештеныхъ одчиташе завѣше по бракавскомъ закону. Сынъ ньнъ залазіо се у Лондону, и было є телеграфоиъ у Парази позвать. Краљица є сарадила на обштемъ гробљу. — Краћаство Одъ лежи у источной Индіи, и было є пре завесено одъ Енглеза, но у садашньой було сачинила средніте буктовице, кои ошъ тиу побѣденя. Ведико є 10—1100 квадр. миля, а ньа ово 6 милиона жителя.

Кои бы радъ подиупне бровке Подунавке платя, нека се изволи што пре јавити, єръ врло ємо мало екземилара више печатали.

Цена є Подунавки одъ Јануара до конца Јуніо 3 фр., до конца Децембра 6 ф. ср. са поштарином.

Печата, издае и одговара кньиговечатница І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка

Излази сваке Суботе у вече, а стоји за целу годину 5 ар. ср. за пола 3 ф. 30 кр. за цео месец 1 ф. 15 кр. безъ препоручене съ поштарином 1 ф. више.

Предбројити се може код свију к. к. поште. Из внутрености Србије може се плаћенимъ писмом съ новцима на књижару Госп. В. Воложића обратити се.

Бр. 5. У Земуну 1. Февруара. 1858.

Заборавит' ме немой.

Заборавит' ме немой!
Душо слатка, коиой пђамъ,
На растанку сузе лђамъ;
Я жалостанъ другій твой,
Заборавит' ме немой!

Заборавит' ме немой!
Кадъ, ахъ! слатка единице,
Небудемъ ни нађа лице,
Што самъ отъшо, другій твой,
Заборавит' ме немой!

Заборавит' ме немой!
Кодъ у друштву и разговори,
Кои ти младићъ слатко двори,
Онда верни, стално стой,
Заборавит' ме немой!

Заборавит' ме немой!
Ако би те страсть завела,
На би другог' любит' хтела,
Смисли тад' на завѣтъ твой,
Заборавит' ме немой!

Заборавит' ме немой!
Задржи л' ме судба клета,
Задуго средъ лажна света,
Остат' векъ ћу другій твой,
Заборавит' ме немой!

Заборавит' ме немой!
Ако л' ђаше спрта не пђаи
На искратимъ се до пђла,
Задњій уздихъ биће ће твой:
Заборавит' ме немой!

Заборавит' ме немой!
Тад' кодъ Бога за те горе —
Где га чисти дусп дворе,
Молит' ће се другій твой:
Заборавит' ме немой!

Заборавит' ме немой!
А кодъ дођемъ и ти къ мени
Те будемо сђдињени,
Стат' ће молит' другій твой:
Заборавит' ме немой!

Ж—вић.

Тетица Рузмаринопђка

(Продужетак.)

Објашњење.

Сосина е била додуше мало нашалљива, али е опетъ и ради била дознати шта е ово. За то е била толико осветићена, да се цветкиња нипадъ неподе, еръ е добро познато, да су цветкиње најпосле све одъ жеса и крви као и мы. Наумн дакле да прозоре, шта се то нађа по парку, и отиде у ту шуминцу, чимъ е Поповић са за'одомъ сунца у кревету било.

Довъ е дванеств — тринеств изкрадајћ у веселу шуминцу зашао, а на њемъ најбољи ужасъ изађе предъ ню цветкиња, сваке шеширъ съ почитањемъ, и цепо к себе срећемъ, што е сваку ню нашао.

Сосина се ніе преправила была за тако цветнићске учтивости, па е сва као пруће дрктала, и желила бы да е далеко далѣ одиле, баръ кодъ тетице Рузмариновићке на софи. То е пикъ векъ касно было.

„Госпа главна цветнићковица одбила ме е, да недолазимъ у њену кућу. Я незамерамъ той строгости ако уверђене госпе. Заслужио сомъ е. Али немойте се вы лутити, што се я усудимъ, да се поближе васъ нађемъ — то ни е све, што ме разонађава. Я се плашъ надаљ, да, може бити васъ, госпо баронице, ако и издалена, пли мои дете видимъ. Немойте ми одузети то мало радости. Я се напротивъ звричемъ, да съ вама протнвъ ваше волѣ нипадъ ваше проговорити ћу. Да вы знате шта я патимъ — вы бы ми за-цело опростили."

„Господиње баронице," прокуца Сосина „ако што е тетка моя изривомъ казала . . ."

„Нек' буде. Я се поздравлямъ. Я ћу ћутати. Я ћу бити нескрећнић. Али, желостива госпо, чућете само ошће едну едину моју реч. Я се морамъ кодъ васъ пранђати — извинити због тога поступка у новой варошци. — Госпо баронице, вы знатеште да се развеселимо; а ня опасность ваше мрзвоће — я немогу пристати. Тако ми Творца небесногъ, кенотъ. Накапа сала на овоме свету неможе мене растанити одъ овогъ одићара, кои ми е и незнаћи шта сань добило, особићнога свезока догађаква у део ньо.

„Господиње баронице, вы видите да сань се я збунила. Нанићњанћ писаль желећа, да ми вы то устмено обезвоће. Остан'те ны ту стварь одношатма и судијама. Я ньмъ немамъ шта договорити."

„Али сань я морао то вама казати, милостива госпо. Судбина неза пресуди о мени како ће бити, како она оће, остаћте вы на томе да чете пароњу, па ако е я изгубимъ, то ће и мой живот съ њоме бити изгубљенъ. Я непристанемъ да се развеселимъ. Пђду ћу пута и радіе умрети, него кадъ се станемо развеселати одговорити „да." Вы на мене мрзите, я васъ обожавамъ; неудостоићате ме досуда сте живи ни єдногъ погледа, нита што више желите о мени, али я васъ обожавамъ. Я то знамъ на уму, да ни е сунрута дата предъ божићимъ олтарокъ; па сань у своиъ обзнања тако срећанъ, као одній кои сиће с' ума."

„Морамъ васъ врло вело молити, господиње баронс . . ."

„Седъ ми е опраштање, милостива госпо, еръ сань се изговорио. Вы седъ знате, да васъ я любимъ. — Я ћу васъ останити, али ћу васъ любити; я ћу се вама покорнвати, крићу се да ме негледите, али ћу издалека пребављи гледати и любити васъ. — Ахъ, на ако ме одъ свега одбіете — онда допустите отиу ту едиу сузду жељо, да сиоз своеъ покадиљ може видити. Несмемъ се усудити, да то преко суди тражимъ, али се усуђујемъ то заклетити одъ ваше благости и доброте."

Овамо е онъ ошће подуго говорио, а спасбинића се Сосина бяли с толико човечна, па га е слушала, и ошће обећала му, да ће онъ моћи своги сина покадиљ видити.

„Покадиљъ!" проговори барокъ, съ тужномъ жестиномъ и сузним очима: „ахъ, текъ покадиљ видити! Па и ту милостиво благодарно примамъ одъ ваше доброте. — Покадиљъ! — Ако неће пикъ мой сињ редко узиђа, зарь я нећу предъ њима стати као какавъ туђинъ? Ахъ госпо, молимъ — сво нимъ оба чиста душа сђдинца и сиротићи, одъ олова побијена и гаћи, кругли и едну кошницу съ фигурна — то сань донео Поповићу. Молимъ васъ, предобра

госпа, подвиже то моме детету — кажите му, да му є то отац послао."

Док є брже-боље чланове свог истресао и Сосавину плетењу котарицу напунио, добрић би барон подигнуто од радости и Сосина би му то јединак сасвим радо опростио. Но они су обоје једно од другога кутали држећи се праве пристојности, и задржали су онакий глас, кои редко са којом природе у њиховъ прсиза у противности стои.

Барон се жене опет брзо у свој чланъ и извади у врли замотак свој лист, кои є на словенской кости било извлозовано, окруженъ са златнимъ окрайком и ситнимъ бисеромъ окићенъ. „А да небы сиђ мой заборавио како и наследимъ, подајте му овай лист. Подајте му лежъ се спира съ њиме. Кажите му почесто: то є Лекъ твога отца, кои тебе врло милује. Ах, што ме онъ само познаваше увиди, нећеш ми се моћи тако лако приволети и радо ме пити. Молимъ васъ, подајте му то." — Лекъ є био пекъ у потврди са оставимъ стварно.

Проје ниъ тако ситъ у разговору, као једнъ трентутакъ; свако би се од њи двога зато обрадовао, да су текъ једнъ секундъ заједно были.

„На кадъ, милостива госпо, кадъ смемъ видити Поипеи?" Запита онъ на растанку.

„Господине барове, и морамъ гледати да моју тетку почтујемъ, ако што сиђ душне. Но ли свакій случай бићете извештени башъ у кои данъ и сатъ."

Тако се растаноу. Барон по'ати своје дому на крај шумице, скочи на коња и потера га обичнимъ путемъ у свој замакъ далѣ. Сосина однесе ове спгачке у свою собу, склони ји добро; па и за вечерот седнла замишљена таво, да се вечери одвлачи, ако и и сву господинъ Мачићъ и тетица Рузмаринковића чешће пудали да еде.

Нова извртања са правицомъ.

Тетица Рузмаринковића невристано є была веселе, еръ су јој као нои данъ сне болья глаголи долазили одъ адвоката Кратконогића. Само јој се то сасвимъ чудно чинило, што Сосина за паркицу ту ніе марила ни' є было ни' небило. „Та то ніе моя паркица, него твоя!" рекла бы по десетъ пута преко данъ. А то є но једно, кадъ бы се добробудна сестричина усудила, у разговорц о томе мою реч утрпити, кои бы се могли узети као благо пресуђенъ на страну бироноу.

Но у сосавиной є глави сасвимъ другчіе сал стајао, него што є было пре. Позната повальивост иностиљ, но є сасвимъ другчіе пре окренуло; и овай часто прожежуће умилни глас, кои ће у шумици изговарао као клоп „ља и васъ обожавамъ," ніе могао никако заборавити. Прстен є сјаку кодъ было за руци и мати се једог више него сиђ сегрша са јединомъ барономъ, ако и есте овоме дат. У управо господинъ супруг ніе могао нашти опасне своје супруги поклонити, нег' овай напаљивый јакъ, еръ є и было башъ лепо погођење, и писи га могао лако изъ руку оставити, само кадъ га узмогне.

И само се зна, да тетица Рузмаринковића ніе могла ни мислити о томъ нереду, кога є барон починіо, и ніи јој могло ни на памет пасти, да се Сосина пријателски разговора са јединомъ истог човека, съ коимъ господинъ Кратконогићъ и крв и нокъ жиан. У томе би она одкрила одъ свію најпаснія изврзаје найгоре, какво є кадъ противанъ у нарнди чиніо.

Да є господинъ баронъ доста вештине имао у такимъ, за често што процесвањъ доказивању, показује се'оза придика, кои є и самый на гласу умъ адвоката Кратконогића у праличнъ тесњиъ стерала.

„Морамъ вамъ, госпо глава свештеникоиде кадъ вирезонъ, једну свезимъ необичну причу нити, кои се мени у парницу догоділи!" писао є онъ. „Како и, не безъ надежде да ће нашъ посао по нас добро испасти, напредъ ступимъ, ако ми, да є господинъ бароиъ одъ Малцена формалнихъ актонъ свою супругу, высокородну госпожу барожицу одъ Малцень, и у случаю ако она пре умре, младоъ господина барона Поипеи одъ Малцень, кога онъ за своъъ правогъ и за наследіи способногъ сини признае, за једногъ наследника свію своій добара и имовина' учинію, и све то одна сасвимъ уступа, како се пресуда кодъ суда нарече, да се онъ развелча. Поменутый, врло редакъ янъ, ако и неповоље управо узвекрити што течаћ парнице о развеличанію, алъ се пакъ ніги нади да є господинъ баронъ найопасніе вештину употребію, да јано мићаће преокрене на высокородну госпожу бирониду. Мојихъ дніе да ми нанте, како да се владамъ у овомъ погледу. И како се овай актъ „сватрета ніи ово поклонъ нашеју жива, за тимъ јошъ стои, ове ли ове, конја є што повољно, поклонъ овай прикити, у случаю, ако се развеличаћ одобри и одъ найвишеъ суда потврди."

„И то неразумемъ. Мозакъ ми се замрти!" рекли є тетици Рузмаринковића, кадъ є писмо то прочитано у њиховъ тайномъ дрзавномъ савету.

„Мени богме ніе!" рече господинъ свештеникъ „и бы поклонъ примао. Тако што несодбисе радо."

„И я сакъ сасвимъ тогъ найпозорнієгъ мићаја, кога є и господинъ свештеникъ!" продолжа господинъ двороуправитель Мачићъ.

„А како ты кисишъ, Сосино? запита тетка: „еръ и дрекнъ, да є господинъ баронъ права будала, или ту скривена лека какка безобзина препара, чимъ насъ в у клопку намамити радъ. Еръ како бы то за ѣга было, кадъ се съ тобомъ растави, да се опрости сію своій добри и пратинаћъ."

Сосина се сети ове баронове речій у шумици, на засуза очима. У нагли намери той позна она бароному часту любавъ и да онъ безъ Сосине за живота нежари. То и но сакъ у срце дирне, и она се толико избезумн или ослободи, да тетки одговори: „Мой нуъъ сасвимъ племенито мисли, тако ми Бога, сасвимъ племенито! Нећу я ѣга да вопраћъ; боље є и одъ парница о развеличанію одустати. Мой нужъ заслужује да се пошгује."

Тетину су ове речи као стрела у срце ударизе. Она є запућено погледала у господина свештеника и управителя, па онда и у Сосину, и кадъ се мало повратила рече: „Твой нужъ? шта твой нужъ? сасвимъ племенито? Паркицу врекнути? Но ты си право дете, Сосино."

Господинъ попа, кои є врезо свети свога овоосветскогъ пратког када, умилй погледъ едавъ у сосавино срдце пустію бію, осмеје се и прогозори: „Ты, сестро, имаш право; Сосина мора быти право дете, него е дете одъ иладу недеља."

„Башъ добро погођено!" рече господинъ управитель: „иладу недеља чине деветнаесть година и двапаесть недеља."

Договоръ.

У самой стварн господинъ е попа болъ погодіо, нег' што є и самъ мислио.

Сосина, истина, ніе више нашти одговарала, а ніе се тикоће противити томе, што су у држанюмъ совету изрекли, да госпожа барожица одъ мадженски добара нашти друго нене захтевати нити примати, до оволико, колико законъ досуђую њой или њиовъ сину; нити є мужа свога више спомезула предъ тетком, само да незовреди стра'ипочитаній спрамъ ње, нити є пакъ изъ учтивасне покорности говорила више о томе, да се одустане одъ нарнце због разпечавања: али є опетъ зато на-само у своіой соби плачала предъ малимъ Поипеіомъ, показивала му лист барономъ и са усрдіемъ жилиоъ говорили: „Видиш, то є твой сладкій, сладкій отацъ. Волиш ли га и ты?" — Затимъ прошли свезимъ кроъ окрайнъ одъ бисера и жетве лист онай себи на крагъ, па ій и врло мило было кадъ бы жилай Поипей пытао за тай лист, кои є нѣму дат. Често є сама у себи и на-само барона звала „своимъ мужемъ", и кадъ є тетица у врау недељу отишла посете ради у Вайблингенъ, Сосина є писала барону: „У недељу увече жаћи ћете нашегъ сина у шумици." И аю у недељу обистомъ тако ако заболе глава, да ни на коју руку ніе могла ніи съ тетицомъ у Вайблингенъ.

Барон є такође са за'одомъ сувеланъ у пустой шумице было, и Сосина дрктаюћи одс у врвый сутонъ са јединъ Поипеіомъ на руци, у оку верку шуму. Нећу се; поздрави се; барон одма счепа дете у своя наручи, грло га є, милова и любіо, и како го ніе повикавалъ умилатимъ имсиима назвао; повади изъ своій чланове спгачке на једну од дрвета кугу, кои є были у средъ шумице, подъ једнимъ найвишегорѣмъ буковомъ.

Сосина седне на кугу и почагала е детету рећати оне леше ствари. Барон є радостанъ и весео бућући стано предъ младомъ майкомъ и жњаћи дететомъ.

Једна једнинъ дигне она ова горе, погледи

у књга и проговори му: „Господине барове, ви сте, ако што сам дошао, и мени научили учите једно поглавље, које я познавашех. Благодарећи вам на вашој доброти, морам вас молити, да одъ тога одустанете. Поклоњ такавъ немогу и ни на кою руку примити, као што и сами можете о томе пространо судити.“

Барон обори очи доле и мало поћути, па онда проговори, али нетаделећи горе: „Што ви данасъ одъ себе одбите, ово ће вамъ, како се мислимъ сврше, у свакомъ случаи по праву припасти. Ја што ми я неће вишће и мой жени? — Вы ме презирете — то сам заслужио. Вы чините разведенаће, то ест вы изгледате мою пропасть. Па нек буде!“

„И я тако, господине барове,“ одговори Сосина, „пропасть вашу немогу я желати.“

„Би л' ви могли ви надгодъ опростити мою кривицу?“ рече опет поштење на погледъ у њу, и одмах се я понадаћах нечему, а ніе свеи на дъ'ати, само да може добро чути, што ће она одговорити.

Сосина я помислила на тетку, па я покорность и срдце њино претерпу у тесноће. Пре нег што я могла одговорити, скочи њой милый Помпей на повише, пошто я сигрячке свое оставио на страни: „Айде нетаи сидъ коди ови лепи сеиерй и ову животињу! оћеиъ майко?“ А узъ то дете трже за свезу и назуче матери изъ вежаја барономъ лиси.

Млади бароница да и у земљо пропадне одъ срдца. „Што то радишъ, ты безобразнице?“ прекуца ово. Али я безобразнинъ тврдо држао ово што я назубио и ніе се 'тео смирити, нерада му е дати лиъ, кога онъ жетше међу оданле топове и коњаике.

Срећна случаи пробиће барона, нидъ е видио свой лиси, да се изъ њина недара извади. Паде доле предъ Сосину, притисне њину руку на свои натрени уста и проговори: „О Боже, я сам полудовао!“

У забуни оной, ніе му могла бароница бити ни речи одговорити. Надаа е учитеља. Нескоро ніе знала, како ой е было; али я природа заштевала свое свето право, љубавь победу. Постисне га руком за уста, па то е био ње'отичный одговоръ. А онъ дигне главу, као да е 'тео у погледима сосанинъ нйни ражешай свое сумњ. Затимъ скрсти руке, ово кдъ се Богу моли; изъ образи му е ватра планула. По лепи као анђео, пуни смерности и важности, љубави и туге, седнла е предъ њимъ Сосина; дрвена она клупи боли е била одъ нкакна трона, а љупкошће се граде висове буке у вечерњихъ сумрачну, исплеле су биле кидъ њима балдахинъ, женшй нет' што бы га икакавъ вештакъ на свету, одъ злата и сиае за своја владателя начиніо.

„Ви сте ми опростили?“ запита онъ двоушевших та'инъ гласовъ, као да се плашіо, да га ко нечуе са стране — но ніе га нико чуо осимъ Сосине, која на милый Помпеи ніе било оне, што е одсекао по шумици на своме нгаву као и коно.

„И вернумъ вашемъ срдцу!“ одговори Сосина, такође полако. На то зграби онъ њину руку, притисне я на свое ако пушаће срдце, па проговори: „О верујте! Напеки верујте! И да кадъ ово срдце любн неисказанимъ љубављо догодъ у гробъ воде, верујте! — „О довека!“ рече онъ, па я обгрли обема руками и онако уздрктну притисне на свое срдце, о коме е говорио. Сва изнуди одъ осећаня, за кои одаре нинадъ ніе знала, падне му онъ у наручи. Ту ти се седъ ніе знало ни за шумицу, ни за онай ни онай светь. Полакше мйгове пресретале су враћање му ій устне мйлове супруге; мйговим обрицањима нерае љубави, она е своя на сусрет сила.

Ко зна доле бы они онако радости изо у рвао, заклоне и душе измешавши и опет ме-нади, да ніе малый Помпей весело викући дотрчао на своме драсавом коню. Узяи обое звездо красно оно дете међу се у наручи, изиде му румене образчице тако, да они ошће румеији буду, и оно е као богъ љубави са умиљатих осмехнавшмх обое загрлио было, па е прикључило устне ови обога усрећеиу, да се любе.

По нек е были помрчина. Требало е растављати се. Алъ доки су се растали, прошло е ошће по' сата. Єръ су едно съ другимъ исподъ руке ишли кроъ шумицу онако-онако и договарали су едно другоъ дата обећане и утврђиваше, као да су изгубили было имтеиъ. И о томе су такође договоре, у кои дане и сате да се онёмно онде у шумици, ни како бы ніде я рдзно преже, едно другомъ послужителъ могао слати, а и писма писати. Шталъ неко дрво, на кое е шумаръ врзіо као на крига, одъ љубави се доста е благослова добило. Ово е и Сосини и барону было као нанна спетиња, и одређено, да у књга међу писма, кои едно другоъ узимало.

Промишлиња послѣдице.

Да су они едно другоъ звести бишъ често писали, чукали се и писма односеиа; да су се свако недељ по одлазила у шумици кадъ ли и састанали, то се и само по себи разуме. Да су се због прикучуваше се зиме забрињали биль зато, што нас је преко сте ватре у срду разклопатше, руке, уши и ноге могу смрзнути, кадъ се съ вечера промсћу, — то се може мислити. Да су се договарали о одустанио одъ проклете оне пирнице, кои бы двое раздвоили и они едно безъ другога немере за живота коліно ни за шаку земљ; да су се тужили на самовољство тетиие Рузмарнновићке, али да е виду 'тели едити ни лютити какнихъ неповолитних коракова, него, да су се нодали, да е пресудомъ найвишег суда изведу на правый путъ. — безъ тога ніе могли бити. И едно и други страна дакле начекивала е на срећньй изласак пролеће о раздвачењу, и узъ то ошће оно найвише „по што Богъ да.“

И то е опетъ обично было, да е тетиња Рузмарнновићка свакоике неупутности измиравали, гледећи то ест како е неки путъ у њи се радостна предодетна, па онда опетъ у њи се и плачна сама у себи записи; па е шта више понекадъ морали чути, како е Сосина на озлобность „великимъ детегомъ“ назвала о „своме мужу“ говорали, и то сас са чудноватих и особитих изговоромъ, гласовъ и лицеи; како се она и то ошће усудила, да га одговара и брани, но само исти'а, као да бы 'тела тетиду Рузмарнновићку мало по-мало навикнути на необичне и неповолне гласове; или кадъ е тетиња спазила, како е Сосина свако вече готова у шумици, па кадъ се прво сйно улога, (реухитизанъ) одъ коій е натила, на њоиъ прикрадала, увек бы но сину застала.

Тетиња е нажнала гласовъ и говорила своју брику: „Я држимъ, господине попо, да е наша мала баронница залюбћна.“ — Она е погодила, али на младога барона ніе отпроужной тетиши ни ни крај памети падала. „Мы морамо нашли на то чудно, неки потайности пуно дете; єръ она неће 'тети нашта казати. Но то е предузетникъ чудан; я сама, зи'то сам некакво тежна, да свакій данъ трикратъ по шумици. А ти знаиъ, господине попо, да е то сасвимъ осимъ реда и важности, кадъ бы се у такомъ послу на мнёне осложили, или нама то само и казало. На одметъ се мора за ову шумицу пребити — єръ, што они, ови одъ петнаесть дана онако сас одлази, то мора доброъ тежень имати.“

„Пусти мене да то чиниъ, тетиње!“ рече господинъ попа: „Пусти мене само, да я то чиниъ. Я ћу шумицу чувати, као какавъ шумаровъ обилазићъ. Томе се мора у трагъ ући. Нико ніе за тай посао, но што сам я.“

Догађаи са свештеникомъ и по суду и по води.

Плановн су прво нешто смишљени. Сосина су се сасвимъ невешти чинили, па одма сутрадань о зи'одау сунчевом оде господинъ попа, да вреба.

Онъ е у томе прво срећномъ было, єръ е барокъ бишъ онай данъ доцко бно у шумицу. И ошће е было срећнін, єръ е удрйо оному страшном шумице, одъ кое е шуми висока бала, и одкуда е господинъ баронъ нако обичай узнати. Као обично, баронъ саше съ коня и да га свомъ лову, да га чува.

Лозинъ, као свой прилики што ме е дуго време было, сасвимъ тонъ прилнкомъ узду барономъ коня за једну жилу брезу, па се зада у друге послове. Господинъ е свештеникъ подуго и са свиа страна преследао левога онитъ, лево осведавоге коня, драше радостно гласовн, одрешн га и повисло е: „Ону да га одведемъ у нашу конюшницу; чій буде, тражиће га, па онда ће се све назнаи. Запста, запста, важемъ нашъ, то е штогодъ вешто измишљено!“

Єдно само было е противно. Конь е ретко бы у тайномъ договору биле са своимъ госпомъ, єръ се ніе дао никако за узду водити; нит' е томе могао познати гласовн на лагаиъ, ни онъ трзаи и чупаи, конь се одвирао на предиъ, коге ни муке натрпъ.

„Прилично,“ проговори господинъ свештеник

ниче, „ти ты ести и остаешь скоть и всякыхъ очію острагу. Ижи всѣхъ ты, знаешь и то добро!“ Говорѣши тако, простегше коню узду, ни узяши на нѣга, и овай е то стрѣльно подвосію. Истина да господинъ свештенникъ одъ тресетъ година овако, ніе на коня узаіао — то есть одако е быо у свеучившту — а опеть и коге су му быле краткие, по четиро три врста ніе могао домишати нити бибарелие; но онъ ће само минуттьдва на коню быти, и требало е тетиши Румыраковайки показати, да онъ нореди свое богословіе, у значкомъ поспокоиу ніе невешть. Но ніе добро быо ту оглезати.

Ободе даиде коня у слабине, а овай, поишшенъ одъ тога, што се съ какве чини, одскоче одна путемъ кроз шуму, утури се преко нѣка главноок другу убичаенимъ и добро увезбашнъкъ путемъ, єръ за некошно недеши нигдѣ на другу страну ніе баронъ на нѣму отишао. Свештеникъ, боећи се да како неспаде, дочепа се свочетки рукама за гриву свога нетака. Кадъ види нѣкъ увлекнуть, да е место пољъ тетиниих поморника на главноок другу, гледао е да се дочека како узде, но у томе му се изнѣнку изноди ногу обе бакарлие. Кадъ е оне опеть напшао и у ваи стао, прође се узде. Доклъ е овако часъ едно часъ друго радіо, прође приличко времена, и ишчутавъ и утишавао и шишко коня, неби ли стао. Алъ залуду. Іошъ шта више, кадъ е онъ овако у невољи узду уединуть себи тргао, а оваио опеть коня стегао потама по ребрима да небы стао, поче овай на нѣгову велику муку на страженьких ногика нѣи, као човекъ, и овако-онако притти се и чинити коекакве вештине, за кои господинъ поп у невољи своіой ніе ни знаіаћ миріо.

За тимъ се преда своіой судбини и коню, да вота се и рукама и ногама уврѣћію быо, и кои е у своъ шиао, па иит' е шта чуо ни видіо. „У найсебой нужди зовесмъ те!“ уздне онъ: „оно та е у коня претворезаій сатана! Да самъ зиан оваго оставіо на миру 'цек' стои где е и быо, о колико бы далеко боље за мене быо!“

У томе догоди се, да су за путу быле просте пратиште, коима су селяци потесъ затварали.

„Тебе Бога хваліимъ!“ повиче господинъ свештеникъ: „овде се мора заустанити.“ Алъ конь единъ скокомъ прелети ово крцатъ преко висяи пратиште, тако, да господиау коии прави подъ коју под'нѣу, а шеширъ и парока слете съ главе. „Вы сте се іошъ рђавіе научили ишти; я бар селимъ іошъ тврдо!“ говорио е добрый свештеникъ са христіанскимъ равнодушћемъ, оваква што су одлетали, па се ніе окренуо ни да у ніа погледи.

Ако Богъ да, у ніе Божіе, кудъ ће ова животиња? Ако тако іошъ двапутъ по двеесть и четири сата узиде, и ћу одабя на нѣму цео кругъ земаљ, па ће ме опеть одъ оне друге стране Пидеорарепа утледати.“ Доклъ е онъ тако мислио, доће близу неке ћупріе. Боећи се попа да коиъ овако у слепой разяревости, непромишљи ћупрію и съ ваіне нескочи у воду, тргне рукомъ узду одъ оне стране, кудъ се спртао ћупрія. Но онъ е ако покушао за узду; редяій коиъ оной дакле остани ћупрію на страни, па оде у воду. Свештеникъ е готово быо несвесть увлатіо, кадъ се видіо међу водомъ и небомъ, и видъ талаеи ніпаре свилене чараве, па онди одма затимъ и чашире одъ сомота, па найпосле и нѣгове слабине окиасе.

Коиъ е быо врло добаръ пливачъ, па одма пређе на другу страну, нанће опеть на друмъ, па оде у своъ дазѣ до двора Мадіеви, где овако съ попомъ радостно утрчи у отворену конару, и заустиои се са нѣачемъ предъ нѣму нилих ислика.

Слуге домаће, кое су потрчале за коиинкомъ у конару, помогну му те се опроста леђа доратому, па су га онда забринуто пытали, одкудъ нѣму коиъ господина барона.

(Свршетакъ сльдуе.)

Момакъ и славуј.

Ахъ! славуіу любкоіу жао,
Ком' ди невиних сваіій дано,
Разносећи милъ рад,
Стиварајући среће стазъ?
Ахъ! то мени ніе, знаиъ;
Єръ я драге немамъ.

„Мою песму жене гласе
И пролећа дивный чарь,
Што ја гласи дике власе,
Срце буди, пали жарь:
Тежъ чувственоу моме труль,
Сладке любаве златный судъ.“

А зарь каше срће ніе
Калро поиаг' среће часъ,
Кои природа одъ иаст врће
Као нева патый стасъ;
Но младић' е свакій робъ
И рад му дверъ е гробъ. —

„Ахъ! младићу неуианиј,
Вей' у гору ајде ван',
Пакъ у спасте све уживаћ,
Што ћу неиъ да ти дамъ;
Цветъ и за те спремиъ Богъ
Крај извора ев' овогъ.“ —

„Где никами е красанъ — сно!“
О хвали ти Бозе мој'! —
Ты си красна — о блено!
Стан' живота раи мој'! —
Стан'! — заградн единъ дай, —
Да ми тути буде крај. —

Светозаръ.

Нешто о србскимъ споменицима.

III.

Пролазећи кроз различка места Италіе, дошао е Г. Кукулѣвићъ дне 20. Децембра 1836. у Римъ. Овде е прегледао Ватиканску архиву на препоруку ц. к. аустріискога посланика у Риму, грофа Колореда и употребіо ону прилику за преписиваніе писама изъ найстарія регеста, што говоре о славенскимъ предметима. Прегледао е и све знаменитіе књижевне и ријеке; али међу найвећимъ драгоцѣностима и свѣтинама што се чуваіу у величанственой Басилици св. Петра у Риму, налази се у прикладной хранионици свѣтихъ моштій престара икона св. Петра и Павла, о коіой побожно преданіе и називаіте св. моштій цркве св. Петра говоре: да е то грчка икона, коју е царъ Константинъ поклонио римской цркви св. Петра; да су на ньой изображени одозго праваіући речесы св. апостола Петра и Павла, како се у сну єдиноуть поиивше истокъ цару Константину великому, а одоздо да е лик царя Константина, како у братьи одъ два племића прима благословъ одъ св. Силвестра, папе римскога.

Тражећи у Риму Г. Кукулѣвићъ код разныхъ продавацаи старина кеіаге, рукописе, слике и т. д. нанће случайно на єдаи у бакру резанъ синиаъ споменуте иконе, одъ године 1771., на коіой стои у сльдећемъ смислу латинскій подпись. „Светы апостола Петра и Павла слике, по изображеніои иконы представљене, кое се у св. Ватиканской Басилици међу св. моштима побожно сахранява. Предніе гласи, да су у виду овы слика свети апостоли великомъ Константину приказали се.“ Одозго изда свештенскимъ главама стои ћирилскимъ писменима написано: СТЫ ПѢТЬРЪ И ПАВЛЪ а подъ оними писмомъ латинскій написъ: S. Petrus, S. Paulus. Овай ћирилскій надпись одма е нашемъ вредномъ старина ше питателю, у очи шао, те науми што пре потражити оригиналъ.

Съ тешкомъ муком могао се текъ добити дозволеніе ради узлика у тайну капелу, гдѣ се чуваіу свете моштіи съ горе поменутомъ иконом св. Петра и Павла.

У единой одложной уломници са стакленимъ вратима, са славенскимъ латинскимъ и сребрнимъ посуђемъ, са св. моштіи, украшеномъ драгимъ каменѣмъ, бисеромъ и т. д. угледа Г. Кукулѣвићъ одъ старине већъ сасвимъ попрашену славу, коју е тражіо, а даде ію, истледећи на остале предмете наваздни ихъ своіе места у ногу, одъ кудъ може быти, кроз ваше столѣтіа, на помаікуте ніе быля.

Ита е драгоцѣна икона стапѣлаа у великомъ сребрномъ окиару, и тако е тешка быля, да ю една двоица носоше држати. Неможемо доста захвалити быти Г. Кукулѣвићу што ну е тако срећно за рукомъ исшао, да ону икону, за коју Србе одъ несмѣзне важности, кои е назяи ваше столѣтіе у тами онде лежала, на свѣтло изасе, и ніиъ спеіъ са оними драгоцѣнымъ споменикомъ потакъ упозна. Онъ ю описуе у дзлећъ своіъ разлагаю овако:

Слика е ова начињена у византіискомъ слогу, на дрвету. Одозго мало испрсіи свакателѣзо, зо десницомъ иружењемъ поделіое благословъ. У средя зидже се два велика лика св. Петра и Павла. Петаръ, по начину, како га у найстарія времена изображаваху, жесто кључа, у левой руци умотакъ хаіиръ држи. Св. Павле носи у левой руци књигу. На долнѣмъ разделеноју слике, коју св. Петровъ и Павловъ, представљаіу с подъ су коиъ прикени врата, клечеки свештеникъ, који

новій папа благосиља, и изнаша лука са обе стране, по одним стоећій калуђерь православне цркве, волећи се са склопљеними рукама спомешутих светительима св. Петру и Павлу. Надъ свештенымъ главомъ стои и съ десна и съ лева са ћирилскимъ писменима написъ: Іс. Хр., а подъ св. апостолима, написани златнимъ ћирилскимъ писменима, съ десна: СТЫ ПЕТРЪ, — а съ лева: СТЫ ПАВЛЪ. Овде нема ни трага папиномъ грномъ или латинскомъ надпису.

Даље оно предивне римске свештенина, као да е ону икону свиъ царь Константинъ великій римской цркви поклонио, немоше никако овде места наити, почемъ у ово доба, кадъ е царь грчкій Константинъ живіо, још ћирилски слова није било.

Овде настае питонъ:

1. Шта представља ова икона у смотревію предмета долић стране, гдѣ е папа изображенъ, благосиљаћи некога свештеника, са два калуђера православне праве са стране?

2. Како е ова икона са ћирилскимъ словима у сиду византійскомъ православне наше цркве, у тамошњу цркву у Риму приспети могла; и то у тайну хранилницу светиња западне праве?

Мићніе Г. Кукуљевића ово е:

Онай свештеникъ, што предъ папомъ плечи, приказа одъ њега благословъ, неће бити нитко другій, него ван светый Методій, кои тежогаћ одъ његови свештеника, и пратіоца, кои е папа Адріанъ II. у Риму за епископе инпонске посвећо; а она два калуђера православне праве, што се њимъ праћенога духа св. Петру и Павлу моле, бићеду два брата св. Ћирилъ и Методъ, што су год. 867. донели мошти св. Климента у Римъ, поклонивши се папи Адріану II. и добивши одъ њега благословъ и велике части.

Ако признамо могућность, да е у реченомъ предмету записта изображенъ спомень похода у Римъ, славенски апостоли св. Метода и његовога брата Константина, називаного Ћирилъ; онда можемо са вероватношћу наше мићніе изрећи; да е исто изображење одъ једнога или другога славенскога апостола, на спомень свога пређа похода у Римъ, поклоњења римской цркви св. Петра. Ово бы се мићніе могло сложити са оними побољшимъ предлозима, да е она икона поклоњења одъ Константина, или не одъ цара Константина великога, него одъ светога Константина философа, називаного Ћирила. А даље, могло бы се и то узети, да е исту икону свиъ св. Методъ изобразіо, єрбо и тако се потврђује низ неки летописа, да е са своимъ изображењемъ последньега суда св. Методъ обратіо бугарскога цара Бориса на вѣру христіянску, даиде да е било истый живописацъ.

Говорећи о овомъ предмету морамо напоменути о предлозіи, што причао многи Византинци. Ево тога предлозіи: бугарскій царь Борисъ изъ Богорисъ, желіо е изобразити своій домъ изъ пароши и зато заповѣда дозвати једнога римскога (рожейскога) живописца инока Методія. Овай живописацъ коже е было речено, да изобрази нешто, што бы уображенѣ могло застрашити посетителе бомбе, топови, кумбаре, гранє бомбе, ков са сто и више фунтій пушчаногъ пра'а запуњене читаву немачку милю далеко лете, на онди истомъ падну и распрсну се, бомбе у бомбаша, ков некавъ новимъ огньмъ напуњене, могу, као што веле, читаве градъ за трепутакъ запалити; у новій преко 9000 радећима, механика, новаца, хемиja и т. д. са парномъ снагомъ одъ толико тисућа коня и са механичнимъ подизалима (buscuins) посвездашнъ раде. — Показаше ми и жељезну жељезницу. Ништа ти простіе одъ тога нема. Свакій ће е читатель моћи себе одкрилске представити, кои е видео, како човекъ по кашикетъ конопцу скиња. Проста справа, али е управо због те своје простоте врло практична и одъ велике важности. Данасъ се већъ немогао, ако нијесе ніе нуждно и полезно, брда провалынати, долине насыпати, на мостови преко река градити, већъ се преко ньи нижесте жељезница у воздуху по законима тежине на косой полици, па ако желимо, да ићнтъ и даље никако тереть пребацимо, то на последньой штаціи (стаяници), где коса полаза престае быти коса, подигнено га овеге у висину, доиде га ньпосле съ последнія таве висине доле несмрстимо.

Найбоље бы было, кадъ бы се ова жељезница у напутномъ образу могла представити, но кадъ нимъ то због трошкова ніе могуће, то ћемо се потрудити, да е нашимъ читательима, колико е могуће речима опишемо.

На ономъ месту, съ кога се тереть на брдо живо и. пр. пребивши има утрпћемъ е низомъ дирекъ, на подобіе каквогъ ћерпа или кревета, поческ е на њему горе греда на своіой средини углављена. Она греда има съ оба краи пружену жељезну жицу, по коіой се тереть, дизаћемъ једнога краи ћерпа увиси и после по истой жици, пруженой до на пр'ъ брега на ниже склоне, єрбо е ћерпъ съ подигнутимъ спомињ краемъ ништій одъ брега према њему жељезњеть. Где е веће и подуже брдо, ту се на више места постане такви ћерпови, тако, да се после тереть на слѣдующемъ ћерпу ниште дике, и после съ ньега ниже пада и т. д. Ову е жељезницу изнисліо француській сиженћеръ М. Балатъ.

Она е постала у Криму, где е између бретова, стена, тесница и у блату только тисућа людій животомъ платило, где е толика рана, только топови, коня и други робински потреба пропало, почемъ се порећ све чудноате механике ніе мого пређа ни пренета.

Комети или репате звезде.

Порећ многи планета са 20 ньиовы пратилаца, дутуе још око нашегъ сунца много већа множина звезда, кое се зову комети, или репате звезде, онако зато, што за собомъ вечинаваю реп у ваку. Подъ именомъ комета означавала су се још у седой древности небеска тела, кои су своимъ особитимъ изгледомъ и необичномъ величиномъ, као и своимъ таинственимъ путомъ и изненадгимъ појавомъ и одласком пажњу на себе привлачила. Још од найпада др-

жало се, да комети имао удинак на судбину целог рода човечијег, а и на поједине особе; они су били гласници гнева Богова; њихов појав био је претеча несрећа. У најстарија времена мислило се, да комета иде звезде, него само појав ваздуха. Известно је, да имаде међу разних филозофима врло много заступатеља у мњењу, да је та тада неможе замерати Сократу, што је окт-цеду астрономију, као безкорисну одбацио. Она је дотле много више служила суеверју, него да науки. Александријска школа прва је почела комете другојачије очима сматрати. Славни Сенеца овако говори о кометима: Претрпа да се чудимо, што писмо нисмали законе кретања комета. Мы немамемо ни почетака ни сврштених њихов стаза, којима они изъ неизмерне даљине въ њих долазе. Текъ е 1500 година како Грчки звезде броје и писе изъ дне. Осталъе немали дакъ, кадъ ће се после толико столећи изминули јасно сазнати оно, што е нама звездъ сакривено.

Но овај е дакъ осталих много доцније, него што е великий Римљанин мислио; еръ нам немогућно велику важност у поглаве врлине водиле Хипеја и Аранда, онда су били текъ Турбахъ и Регіомонтанъ први, кои су у средини 15. века своју пажњу на комете обратили, и прилично определеље њихови места изнашли. По њихъ е врло много оскудевало, те су ји најбољи астрономи 16. и 17. века размишљали о правој њиовој природи и о правом пиду њихов стаза. И сам Галилеј, Тихо-Брахъ, Кеплеръ и Хеверъ држали су ји одъ части за воздушни појавлени, а одъ части за изнарена планетски атмосфера. Дерешъ, проповедникъ у Ліон у Немачкој, дао нам е прилъ приближно представљење кометскога пута. При појав великога комета 1684. да онъ свое мњење, да е стаза тога комета парабола, кои е жижа у среди сунца. Мало затимъ појави се Ньютонъ са своим системом, и у своме дјеле Дерешелово мњење о кометима свое теоретично потврдећ и у исто доба точніе определеље. Одъ овога су доба комети права и известна собственость науке, док су пређе само суеверју и заблуђењу служили. Прослављени комет 1680. кога е стазу израчунао професоръ Енке, извишао е 2. Новембра Готфрид Кирхъ у Кобургу. Рачунъ Енкеовъ показује, да е истиј комет 5. Декембра само 32.000 миля одъ површи сунца удаљенъ био. У овој опако измереној близини, морало се сунце са кометом тога видети 32.400 пута веће, него са наше земље, и за свелость у толико би била ја. Истиј чудновитиј репъ био е најмање 80° (степени) јаке дужине (15 немачкихъ миля ако на 1°), и на саме месте пре му се утаделo репъ, него глава; притомъ био е такавъ, дугоопружен и права; а права ијегова дужина морало е износити најмање 10 милиона миля.

Кругъ, Елипса, Парабола и Инарбола су могуће стазе, по којима се небеска тела око своје главне средоточне тели дижу. — Док се планети и њихови месеци у скоро круговаздой елипси покрећу, и при њиовој малој ексцентричности, не своме ведиме удаљењу, него, и то за кратко време, своме положењем према земљи и сунцу, нашемъ погледу мењају, и док ји ни и при најдужемъ времену њиовога пути на свима точкама њиове стазе подјено — : двоје се комети по стазама, кои истини ваш право параболе, или се бар, иеть су као елипсе сје или инерболе, параболама приближаю, чиме показују знатну ексцентричность и за најдуже време свога пута задржавају се на такиој далъени, где нам не иаоружано око неможе сљедовати. Ако се њих стаза удобите само као од параболе одвоји, то ће се тих више ока њима часть, кои е сунцу најближа, показати, као да одъ параболе неодступа; еръ се најнека часть комета само неколико месеци пре и после перихела може сматрати. Затимъ ошъ магломъ неограничених, у часъ меньокъи се пагледъ њиов многе више сматрати отежчаи, него подобно при невокретаима и планетима: одъуда долази да е и само разликовање, при кометима у најновіе доба сматраних, еда ли се по елипси, параболи или инерболи дижу, често немогуће, на а самоій начинъ трудно, и да се точно определеље елиптичности тек појратковъ комета добати може. —

У обште може се рећи, самій комет састоји се изъ три части: ядро, главу и реп. Ово тако названо ядро увіа своји гушћа и гушћа у неограниченъ субсћа се магла, кою зовемо главомъ. Комети овога рода обично се веома гозимъ окомъ, или показују диск, кои се нерадикује правилно одъ обичне звезде. Но са кометима, кои имаю реп, другачије е. И при овима увіа нека мутна магла светло ядро, но она се у једну страну продужава, и увекъ у ону, кои е самъ 60—90° наиво, а у истини више милиона миля дугачакъ, нешавећи одсечно оригиналный правац. Овај е реп ядро различитога вида: прав, лепезасть, свијенъ, а и двогубъ и вишегубъ. Комети су провидни и непрелазно сучаше праве и то ни реп ни глава не ядро. Овај важный у обзиру репа давно познатиј резултъ, нарочито е изнашао Бесселъ при сматрању Халеовога, и Струве при сматрању Бѣловога комета.

Ова су виђења непоправетаву само неколико секунда одъ средотока ина ядра, кое е прено ји прелазило. ни нити ио е учинило незнадљивога, нити е само ослабило. Маса дакле, изъ кое се комет састои, ніе гипсовидна, него бы се морала састоати изъ дискретны прозиих међу-простораи одноеи частіа. Исто е тако несумњиво и то, да комети сучаву светлость одбію и нешто мало, као и планети светле собственомъ светлости. Ово нам доказује већа јасноћа, кою добивају комети при приближавању въ сунцу (и у исто време, со не сваки, и въ земље), дазе и то, што при удаљавању одъ сунца изчезаву у ово време, кадъ бы, судећи по њиовим пречницу, дакле по величини, требало, да се још дуго добро видити могу, и најпосле, ако потврђује и Арато, кои е светлость Халейовога комета поларизирано, и умерио се, да е она рефлектирана (одбіена), докле узнћава, а не у најчешћој добини собствена кометова. — О маси и густини комета само се то зна, да су обе неприметно малене и, нарочито ова последња, много тисућа пута мора быти ређа, него најређій ваздухъ; еръ при свој пресловечној величини једне ји реше, као често сунцеву пречнику далеко превазилази, ніе још никои комет и најмањій траг какавогъ дјества на другомъ комъ небесномъ телу произвео, на ни онда, кадъ коме планету најближе дође.

За свезнимъ непогрішиве немогу се сматрати, еръ онда небеса была подвргнути законима теженье и небы се само сунца дизали онако пређе речених путовања, нит' бы икакве светлъ од планети трпіли. Комети нити су гасовіјна, нити тврди као планета. Ова различность међу кометама и планетама произвели е мњење то, да су комети светска тела, кои су још у врлой свом стазу образовање, дакле и остаоци планети. Ина мњења и узъ ово и противъ ово. — Ако су комети определјени, да буду вегда планети, онда се пораја свезнимъ направно питањ: одкуда ће доћи та маса, кои планете образује, кадъ к комет тако слаб, ако да маси и нема? Ова, кои су противни томе мњењу да ће комети постати планети, рекли ће: На сваки одъ ближе познати нам комети ніе нигда ни најмањій траг никаког дјества показано, кое бы морало быти у неким случаевима, н. пр. при комету одъ 1769 год. кои се на 360.000 миля земље приближио. А они, кои су противни овоме одонавдашњо, нама ће: комети нису без материје, и ако е она пресловечно фина, они противъ нама врло велики обзиръ, и могу се, ако што е и наша земља чинила, нашо по мало све више сгуснути и најпосле тврдо тело постати. —

Ова препирка образује само малу часть много обширнијех и важнијех питања, тога: да ли се свет у стању быва, или у стању постаања налази. — Мы се нећемо занимати са претресањем ризна мнења: еда ли е свет у Богу или Богъ у свету, и тако даље; овакво претресање ніе за овакавъ листъ; но само велико, да е разрешење овакви и подобни питања найважнији задатакъ философіе.

Дрангословъ.

СМЕСИЦЕ.

Августъ римскій царъ.

Овай владатељ заслужује завест царско ме у историји. Премда е било господарь одъ толиких света, за то опетъ нје заваздъ дирао у правду и привилеје, нити е икада запоседао суђења, да суде онако како онъ нће. Єдаредъ га замоли єдинъ старъ поћенић, да реше за нћга коју добру ствар судјења у своме процесу. Царъ та одбије и реше му, да узме себи єдногъ адвоката, кои ће му процесъ тай водити. Али му поћенић на то одговори: „Всемъ ли се и ја у боју међу Анђе, кадъ ће царство задобіи, прекоадвоката за тебе тужио?“ Цару се ове речи јако допадоше, за то се прими нћговогъ процеса, доће сић собомъ у судъ, и добіе процесъ.

Принцъ одъ Велса.

У Єнглеской земле сивкій престолонаследникъ Принцъ одъ Велса и то іошъ одъ владе Едуарда I. Овай е врадъ волію жестокій ратъ съ народомъ у Велсу, или му се онъ нје тако лакако да повери. Године 1263. повуди онъ те Велзере да се помире съ њиме, и да ій преко своіа човека заштити: ове ли признаіи за своіа господара єдногъ принца, вон е њихъ земљакъ, кои сасвимъ безгрешанъ животъ води, и кои незна казати ни єдну речъ єнглеска? И кадъ му они одговоре да ове такогъ принца признаіи за своіа господара, онда имъ представи краљ нћговогъ новорођеногъ сина принца, кои е мало часъ родіи краљица у граду Велеском Гаернарвону. Ово е дете было њихъ земљакъ, єрбо се у њиной земљи родіо, было е безгрешанъ и нје лако енглески говорити, єрбо се мало часъ было родіо. Велзери по обећању одма положе заклетву верности овомъ принцу; поворе му се и рат се прекиде. — Садашњій Принцъ одъ Велса родіо се 1841. год. дакле е у 18. години.

Топли предѣли.

У онимъ крајевима ваше земље, у конма е ово врућина, као у Аерици, људи брзо созрѣу, али брзо и остаре. Тако у Єгипту женске у десетой години свога живота сасвимъ су зреле и икад се удаіу. У єдиновстой години рађаіу децу, у двадесетой почињу опадати, и у тридесетой престаіу рађати. Мушкарци у двапесетой години већъ су оцеви. У Хабешу іошъ раније люди сазреваіу. Тако су девојке у десетой години свога живота већъ сасвимъ зреле, и онда се удаіу и децу рађаіу. — У Парижу е 1828-ме године показао єданъ докаръ изъ шпанолске, колику врућину може човекъ издржати. Пећре се четири сата непрестано једна пећна жарила, шпанолацъ тай обучень у кабаницу одъ дебеле вуне и у чизмице одъ прсена отиде уђе у пећну и у њой е на шаљица седіо четвртакъ минута а врелъ нћгова лицу кушао се єдакъ печао; врућина е была у пећки 50 грал; чакъ е изъ пећне изишао, опетъ е на ново стану жарити, шпанолацъ опетъ уђе у ню, у здравлъ свои гледаоца попіе єдну єдницу вина и опетъ онога поседе, а кадъ е из пећи изишао врућина е была 60 грала. И трећій путъ положе Шпанолац на єдну даску, око нћга увазе свеће, туре га у пећку и затворе за њимъ врата и одушку. Три минута стало е тако у пећки, и онъ с' поли повикъ: „доста! доста!“ и изукъу га из пећи, свеће су биле истопљене и пара е тако ужасна кудлја изъ пећке, да е тела сне подизати. Шпанолацъ тай одма скочи у хладну воду и изиђе здравъ читавъ изъ ње. Али ононъ се не треба ничимо чудити, човекъ може велику и зиму и врућину подносити; у горњой Сибирји зима расте до 50 грали Р. и ту људи живе у пределима оно Екватора у Аерици, особито у Сенегамбіи врућина е у заданима 35 грали, а у долини оно реке Нигре расте врућина у заданима и до 48 грали; врућина е овде толика, да се у песку ја обаре, и да човекъ вечноке боса ићи, єръ ноге као да су му у кључалой води, тако жеже песакъ; и опетъ и ту люди живе. Али за кратко време може човекъ іошъ већу врућину него што е она аерикаиска подносити.

Анекдоте.

— Кицошъ некій изиђе изъ єдне велике куће и на сокаку сваки селяка, где мери очима ту велику кућу. Онъ се упусти са селякомъ у разговоръ и онай га найпосле запита: „Кажи ми то ћуба?“ — кицошъ одговори: „То е краљева волоска штала.“ — „О, па како сте ви умали вололи?“ одговори му селякъ.

— Неки човекъ нои ніе знао читати добіе одненудъ вимно писмо, кое се нћговы кућевины ствари тицало. Радъ е было знати шта е у писму, а радъ е опетъ было, да онай кои му узчита писмо не сазна шта писмо вели. Шта е дакле чинио? Зовне єдногъ њка, да му писмо, и онай почне изъ нћга читати, а онъ му е дотле држао завучене уши, догод ніе прочитао писмо.

— Єданъ пустіи ревне своме другу: „Нешто бы знаратъ было врло добаръ, само кадъ не бы вешала.“ „Дудо єдна, ревне му другъ, башъ упрано вешала и држе нашъ занатъ. Да нема вешала, нисли бы толико другога, да бы морао єданъ одъ другога красти.“

— Єдногъ зликонеца осуде да га обесе. Али уздредъ јако се поболе, вешић одложи се и даду га доктору да га лечи. После неколико недеља да докторъ суду оно известіе: „Подпсаный нали помоћно славномъ суду привилеіе, да е осуђеный И. Н. садъ свесавимъ издравіо, и да се безъ повређења своіа здравља може окрвити са онога на онай.“

Математичный задатакъ.

Сила коіомъ се сирзнута пода разтезе нашо е Мушенбрекъ у єдномъ опиту или експеленти, равну више центій, и брой ова центій такваіъ да се $^{1}/_{128}$ нћгова часть има као $^{1}/_{16}$ истоћ броя умалћоги са 36 время $^{1}/_{14}$. Колика е дакле разтезућа сила?

Разрешеній коммичкогъ скока
у бр. 1. Подунавке.

Ой ты коло несесно,
Ты си нени преселно!
Дидо мони абуку.
Уеде ме за руку.
Ой деводко медеска,
Ты небуди леденя,
Уедену за руку
Дай нам недзр' абуку!

(Изъ Сентова.)

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Бадава, Ераче, ако ско рали, да у свету чувена будемо, то морамо у вароши заноће недзати.

Ераквъ. Одкудъ ти то на памет дође — зарћ неки скаки куће заводѣ — зарћ ће іошъ и до тога доћи, да ће се заводи на средъ пиће правити, и не како што су наши стари у краю и — —.

Петакъ. Ућута єдашутъ, кадъ са простакъ и кашта неразумеш — читай само неке новине, па ћеш добити у томе засвова и кадити, да су заводи садъ нашле, шпиталье и т. д.

Ераквъ. Е се — шта ти нећеду мудре и памете главе нарећи.

Ераквъ. Ено нећ и покиде, а ты киси се іошъ онзећо.

Петакъ. Нећу ни да се женимъ.

Ераквъ. А зашто?

Петакъ. Зато, што неке жене сидиду у птичій редъ: у другштву су голубови, на сокаку шкунови а код куће — . . .

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земун. Овомадн сарањево Госпођу Анну Јованковић од Мораче, удовицу ношег славног јунака капетана Михла Јовановића, кои е у борби са Мађарима прерану смрт своју нашао. Преминућна пробавила е последњи вћк свој у тихој самоћи, посвећивајући се истовању и васпитавању деце своје. Лака јој земљица была!

— Изз Турина нила се, да е пре две недељ некій великанц, кои е у целоју празаству као страстан ловац познат био, буди изз будуће, или изз незнања, на неку у другу вребћиу пудраву животиву душку оружио, и као добарх ловац убио. У истый на скочи на њега сз буџових гледи убиће животиће пушћи и ружећи га, хотећи јошх и буду употребити; но због чега буде узапћен. По закону земаљскоме морао е тешко казнћен быти, и већх га е судх на десетогодишњо робію одсудио было, кадх му докай биљету довеше, да којой су рећи све стокле: „Помиловањ одх краља.“ Великодшх, кои е пса убио, было е краљ сардинскій Викторх Еммануил, коги седмх поклонно ніе.

— Изванредну обзнаду учини пре неколико дана у Мишкеву єдинх зубарх простанх сз некимх човеком, хвалећи се, да пре єдногх сата може мертву орал своју зубима разлупати. Орали буду доиселеци; они поче свој посао тако вешто, да е за време одх по сата већх велика гомила орловни људина предх њих је жели, одх коихх е видећи човеку се у лице бацао, кои се не-мало због губитка својега одлаже побоно. Кадх три ертали сата прође, мртвац шести празан, а зубанх доби обзнаду. У мертви было е 1500 орал.

— Ове се године и по южној Европи зима већа строга показала. По свој Италији има снега и мраза доста, и по самой околини Неапоља су брда сх снеговх покривена. У Аквили спао е термометерх на 10° испод нуле, а друмови, кои у ту варошх воде, тако су пуспно сх снеговх покривени, каво одх тридесетх година были нису. Изх Напрагада такође лаи се, да е тако хрђаво време, снегх и мразх.

— Великій војвода Баденскій, Лудвигх, умрло е. Онх се было родіо год. 1824., и по смрти отчиној, 1852. год. — ступіо е на владу, но ніе се никадх држанога корнила прихватіо, почемх га е неизлечима болесть, од кое е већх одх год. 1845. патіо — препоручаи, мађеи му брату, Фрадрику, власу предати.

— У Куру у Швајцерској падло се 15. пр. м. нево особито повћећи природе. После подне око 4 сата опазно се при ведромх небу сћнкх метеорх, кои са бронзовх мућ одх сћвера ка југу кроз ноздухх леташе. Светлость, коюх метеорх быи е тако ина, да ю ни сунце ослабити ніе могло.

— У Златноме Прагу прекиуо е они дан књазх Фрања Лобковиц, одх кога удареи, башх кадх се ни литургіи у прави вноліо.

— Александерх Дима, найплодніи француски списатељ, кои е дело „Монте-Христо“ и ни србскій єзикх преседело — улетећех е у велой особитой напасти. Тужіо га е већій Маке за 60.000 франака, кою суиу истый одх А. Дима зато тражити има, што су они одх његога преиена у орудзуку дћла радили, кои су подх имеиом Александра Дима на светх изишли.

— Десетогодишњій дечанх єдинх учињо е скоро у прајеској Шлезіи грозно злочинство, кое ниих се неверовтно чини, кадх за младости тогх несрећника помислимо. Нека деца одх 3 до 8 година свршше се у єдногх сандуку, каво то спомешутый дечанх опази приближивши се оиу сандуку, заклони га, и тако у њему налажећи се деца угуше се. Младый тай злочинацх изнасће при испиту, да е онх то због тога учињо, єр е једно одх те деце пре неколе времена сестрицу његову тукло. Дечанх буде за 5 година затворе осуђенх.

— Шпекулатиина нека глава у Паризу дошла е на ту идеју, да шпекулира са поштанскимх марками. Онх дао своиихх мушћерћма такове марке за полу цену, и узх ни јошх и бодава за-вапше за писма. Како е то могуће, питаће читателя наши, почемх се зна, да поита никакове проценте неће? Да кажу те марке фаличе? Не, не! Шпекулантх тай поступи сасвимх по закону. На завитлана, кои онх продае, нидасе се посуди согласи ситно штампани, само е за адресх остављено празно место. Онх зна, да свакій данх у Паризу ово 100.000 писама одправљено бива, докле да ће доста мушћерћма имати, кои су ради по овомх начину отправлћи свој еспапх, и зато и добро платити.

— Изх Оршове нила се, да е ове године Дунавх необично ниско, зато се и могао долћ остатке каменог моста изх римскогх времена наћи, одх кога се досада ни србскій страни само постобрањ видао. Садх е већево 18 ступбова и другій постобрањ на левой обали Дунава. Та су ступбова лидини цилиндх а споља обложени тешкимх изсеченимх каменћма. У средини єдногх ступба према левой обали Дунава уздиже се растх, кои кравни пресецаи средину ода оба постобрања, чини се да е служіо за линію управљања при зидању. По завођенх правителства свакове се точанх плавх онога пажења достойанх мести.

— Варошх Назарећен у енглеској посаде великомх страномх жертвомх пожарх.

— У америкаиской варошћи Кеку ожени се неки младый човекх са умнимх єдногх немешковић, сх којомх е врло срећно живіо. Једногх дана стиже на ию управљено писмо; мужх прими и отвори га, и на свою жалость сазна, да жена његова већх у другомх једномх месту мужа има. Кадх онх због тога жену запита, да ли е то истина, одговори она сасвимх мирно, да она још и у Филаделфіи једногх мужа има, и приведена му, да нашти изх тогх добро ће-следе, кадх човекх женини писма отвара.

— Докле е дувсух ишће већх лотерно, повћаун следећи. Досадх су женске своје косе, рукавице и жарме сх особитим мирисх питалах, но сада у Америци изнађоше мирисне столице, кое почемх се човекх на њима людскимх мирисх шпуштао. Оваковх столица у деве руке велику имаде гибку траку, кои кроз арагоћен мирисх (parfum) пролажећи, петрћх мирисный седећемх у столици у лице душе, каво онай долазећи мезое подх столицомх се находће у движећи приведе.

— У Њих у Француској изишло е нећій звездонсћиатель нови плинет имећх рећи, кои е име Невћуз дато!

— Грозній призорх изнађене путници на железници у Нирнбергу, почемх већій поручих и идиотх коњичке регименте, у єдногх из њих сохама железнох путу присечи и главу свою на шине стави, где му него-јурећа локомотива одма главу сх врата сруби. Што га е во то самоубиство натерало, незна се.

— У Виенну близу Париза покушавала су, топове од челика лити, и нех њи пуцати, нех се осведочило, да такови топови пре се разпућу, зтоћеи одх противна бућета. На супротх нех, да су му много пробитачћи за њега избића, него ли топови одх бронза.

— Лондонскій већій трговацх прими скоро одх свога пријатеља изх Њујорка отћеће писмо: „Госп. Н. Н. у Лондону. По примању овогх писма пошљите ми за мой рачунх: 40 шестій просте сукне; 100 тућета добра платна; 1 девојку од 18-22 године, леиу и лепокраеву, одх поштена родитеља и благе нарави, коју намеравах за жену узети, єр ми одлична девојка недостаја ни се ни одна. Постарајте се, да ми тай сваћ есапанх у найболћих станю пошаљете.“ —

— Пасарх єдниј у већој банкерској куће у Бечу ухваћен е они дан у превари правећи знаковн великіи око ніше главе фирмећ.

Кои бы радх подупне броике Подунавке имати, нека се изволи што пре явити, єр врло смо мало екземилара више печатали.

Цена е Подунавки одх Јануара до конца Јунію 3 фр., до конца Децембра 6 фр. сх поштарщиномх.

Печата, издае и одговара кньигопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вече, а почиње та пету годину 5 ф. ср. за годину 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ повишенје съ поштарином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА.

Предбројте се може код свију п. т. пошта. Изъ унутрешности Србије ваља изволе у пошљемъ писмима съ новцима на имяномъ Гош. В. Положима обратити се.

Бр 6. У Земуну 8. Февруара. 1858.

З л о!

Ја'х коња беденко
Кроз ту земљу Семберију,
Зајисе ме на далеко,
На далеко, упреко,
Преко Кома, пратолома,
Преко Дуге, моторуге,
А кадь бих' у Косину
На ону мѣсту Ђинову,
Ђе бољуви двоје ходе,
Гвоздењу зубе ко о поље,
Баукъ ваљу: „Хозајдевн!“
Гвоздењи би: „дај ги меш!“
На се ни ме затопше,
Ишъ мозь ме поговорише:
„Стан', курвиу, хоћешъ стати
Мрвиць пола срца дати,
Што си другой обећао
Кадь с' полюбиць пјанаго.“
„Ахъ немогу, кажи, стати
Немогу немъ срце дати!
Да е драги она цета
А у мене срца трста,
Да бровце ни четворо,
Ни четворо и петоро:
За подобце дво сие бы,
Мен' остало пашти небы.“

І. П.

Тетица Рузварковићка

(Сврштетакъ.)

Синде поставе Павле.

Нит' се може описати нит' изказати, какво е радостно было женскопитьливый свештеникъ, кадь су се табани жегови сако земљи доченали. Истина да е было и безъ пароше и безъ шешира, и одь поноса до доле цедила се вода съ мене, далеко одь куће, коју већъ увелико была, а опако е ия добру и земљи найнеће непријатели одь Индерорсеа — кое су биле богле окольности, за кое се немоше рећи да су бољъ тополъске; али кадь е само избољо животь, па ка за колико было.

Доиъ су слуге ишъ овогъ замореногъ господина солетали съ пытањемъ, изиђе бароновъ дворуправитель и силомъ га готово одузме у госто- и човеколюбивый дворацъ. И кадь му на мѣгову мозбу буде обречено, да ће добити изъла, коя ће га одвести натрагъ до Индерорсеа, онзи се и оде у дворацъ до ловзака кући. — Међутимъ е и око два сата протекло; кола нсбы' никаквы и свештеникъ почне сумњити, да га овде задржаваю ніе смиа или заложници, због одведеногъ коня, ако ій и есте онъ толико путій увераваю, да е коњ мѣга одвео, кадь га е онъ шале ради узи'ао. После дугогъ проживљења, шкуни да утече. Устане и 'тео е отворити врати, а бировъ одъ Мајиена доће, кои е на коњу своги лопца доиао, и у брагу задатый ловацъ пишо е, те бировова кћи тражіо је своме Обер- и Индерорреку.

Бароиъ чимъ позна умка свое жене суруге — ішъ на улицу и чуо, да е неки гологлавъ и безъ пироше, сакъ ђекаръ свештеникъ дошао на коню —, одведе га одма у болю собу, заповеди те се доведу сува пребуква и алвина, у што се господинъ свештеникъ пресобуче. Затимъ ни разговору ніе било, да се онъ но неће враћа куће. Бароиъ ніе 'тео то чинити, да непријателу своме зло за срдобу врати, него га е господски доченао и свесамъ учинивъ съ њиме био.

Добротомъ тожъ бароновомъ изнесаћеиъ уиъ сосиног охрабре се и развеселн одма тополиъскомъ вечеђаћу и бургундеромъ. Но ако и есте добро претисао было собомъ ново постављъку столицу, за коју е седіо, онетъ му се све исиово цело ово вече чинило, као да проклетогъ овогъ коня неђу погиља ика.

„Међутимъ и неђиихъ ника да довољно благодарити ономе доброме жишовцу,“ рече бароиъ, „што ми е довели умка мое иене суруге. Одавно желимъ и да се съ ками познимъ, и молимъ васъ, да будете посредникъ. Я супругу мою обожавамъ, а ова ме ове одъ мѣ да раставе. Суврута е моя жена опростила — па и то, она ме люби — нетражи развеселења, ни онетъ . . .“

„Люби васа? Неће да се развенча?“ повиче господинъ свештеникъ иртећи главомъ, на коју е бароиови найденша памучна капа была.

„Онете ны свелочанства?“ запита бароиъ. „Да, я могу искрено быти сарађъ моги сладког уиња. Онъ треба сие да зна. У такових се часу пресуђуе о срећи целога живота.“ Съ тимъ отиде и довесе сосакица писме.

Господинъ се свештеникъ у своме благодарномъ срдцу одавно већъ са племенитимъ домаћиномъ помирио, и ішъ му се онаћ допадно. Ђеръ бароиъ е тако штедећъ было, па ги ніе 'тео ни за узроке пытати, зашто е онъ коња одвео; онъ е было тако добаръ, тако поиизљивъ у забављању, тако уздржанъ, да већъ ніе могло другчіе быти, него се поиао човеку допасти. Кодъ њега се было као у своћой кући. Онъ се управо одпре врати као нападнута страна одъ тетиће Рузварковићке и Сосине. Да е Сосина сама познавала ону тровну изливицу и сама за себе мирь учинила, шта бы онда остало свештеника?

И обестомъ види господинъ свештеникъ изъ писама свое ђевојке, да е ињеву њу и бароиа, не само вечный мирь, него и далеђ одъ века заведень. Чимо е једно по једно писмо: найчешће ђевојке изъ свакога е дћ'ала, и уза то найштедљиве стра'опочитиће спроћу тетке и ујка.

Дирнуть у срдце господина свештеника, спусти врте оне поредъ себе, пружи руку преко астала и рече: „господинъ бароне, сво ваше мое руке — я ћу съ мое стране напрегати мирь. Сосина мора быти ваша. Нема ту ништа одъ парнице. Но опетъ зато морамо мало логати и жазати, и сие благо поступати са тетицомъ Рузварковићковомъ. Она е добра и блага ћена, али е у вежњу стварима тврдоглава и срмоодлаа. Я сама-по-ако было бесећићъ Савле, а одако ћу быти пријатељски Павле, и дело преобраћаваи по-чеђу са тетицомъ.

Бароиъ скочи, загрли и почше любити нетреко и радостно одушевљеги Павла.

Ртвенѣ главомъ.

Доше сутра двиъ тежъ врати се господинъ свештеникъ натрагъ у Индерорреку, кадь су му весиото одъ његови ђаћи доведи изъ његовог

пароходалога дома. На међи рузмариновачки добар, прати патријарх баронова кола, на оде одмах пешке. Сосина је нашла била, те се пробудила са шалом Пожешком, па се срете с попом.

„Где сте ви били, сладкй уio?

„Код господина барона. Он те је врло мене усрдно поздравио.“

Сосина сва ано разх попрсла па прокуне: „Барон од Мајдена?“

„Да добрше. Он ти је поштен човек. Неприлмчк ти за ово, што га тако љубиш, као што познаје твоја писма.“

„Моја писма, уio?“

„Што си му ји ти писала — кои је он прино из шуплых дрвета.“

„И њему писала? Шта мислите вы!“

„Да си ты жала, заклала грешница, кои бы рада была да се претвара.“

Сосина ніе знала куда дале. Види да е надата зграби брижно руку свештеникову и моли га е са уливалимх гласови: „Но Богу да сте ви отац, уче, исповте ме, тако вам једнога Бога, издати тетица. А вама ћу а све показати.“

„Добро. Али немой ни ты мене да надлеш тетке. Бре сво чуј, како се са-мном сасвим чудно догодило. Ја сам се съ баропом сасвим помирio. Ево сам ти довео од њега једно писмо. Прочитай га, али ништа немајуй тетки.“

Сосина е одх чуда на'али главом узме и прочита писмо, па бы свештеника рало загрлила, само да ніе нуно позх было радници, кои бы то могли видети. Они отиде, али управо ново на врати одпети кући узх свога ујка. Е сад в знала једнога верного, коме су све писли и желе њове биле познате, и кои е любила њиу одобрило. Дода дете једной собарки, заклоча се у своју собу, клекне на колена, преврсти руке на прси и благодарно се Богу моли.

У томх е тетица Рузмариновића већх дознала од своја брата, ково е оно прошло. — Кадх е казано како е нова пошао, пуне су јой очи биле радости, што ће да се коначне оно што тражи. Кадх е казао, да е коня узх'ао, она на то уже ну у речи: „Та ты неумеешь ништа. Што ни за твой чинх, пробја се ты онога.“ Кадх е пакх приповедао, како е сх коњмх у облаци скакао и по води плано, оно ђипа, зграби брижно обе руке своја брате и повика: „За ime божие, у што си ты загазіо био!“ И ніе се могла утишати догод ніе казао, како се кодх асала звуђаніо. Како и пакх барон'а дошао, завезекне се она. Што е свештеникиу своја живлх 'жалио', тетица е све видила бивала. Кадх онх ћошх в ово доба: „Види се да Сосина искрая на барона!; а мислих, да мы одх почише одустанемо, па осгавимо стварь некх иде своимх путемх,“ продрла тетица главом, брата своја одх пете до главе издреченим очима нереба.

„Знаш шта е, господине свештениче!“ проговори она, „бонић се да ты ашеш и страшису што живодрлиа. Што те барон ніе истерао на-вољ у помрчину, него те е задржао на вечера и коњику, тих е ох око учинio, што бы учинили и сви незнабожци и варвари. За нечеће и бургундеръ нћгов, немогу ну в ioшх Сосину дати. Бошх си ты правый хлакоик, кадх свое основе и сву сраноту и сву нужду, кою е барох нашой кући нашео, жертвуешх за једну само трачицу вечеру.“

Свештеникх се на то разјути и рекне: „Шта, тетице, зарх ты ни најмање више немаш у срдцу христанске любави? То бы и желіо, да си ты место мене н'ала на баровозову коњу, да си у облаке скакати и врело брућа таласа плавати морала, па да се познаш] са оних поштенимх човекома. Онда бы ты другчіе говорила.“

Тетица Рузмариновића на'одала е у овой необичной жељи свога брата, колико непристойности толико и увреде. Три сата му е чаврлала, и све е изишло на ово: „Нећу да чујех више ни речце о барону. Ја ћу сама одмо да радимх како и знам.“

Завера.

И довста е тетица морала сама радити, єрх су Сосина и господинх свештеникх на једну страну прешли, а господинх дворуправитель Мачићх, кадх в дозвао ди се државный савет'х веслише, гледио в да се држи средине, како ни едно небы увредио.

Тетица од то е добе ни речце ніе проговорали ни о барону ни о порицы, било са својимх братом или са Сосиновх. Ако бы Сосина почела што о томе, тетица се накашља и отиде одмо.

Тих свизаће е стварь рађена са господиномх адвокатомх Кратковогићемх. Тетица ніе штедіали новцх. „Да се само едницух развенчаће серши, па онда ће свену быти крај и барох ће се заборавити!“ мислила е она.

После петнаесть дна дође јой одх господина Кратковогића весело писмо: „Наша е стварь већх близу кћли,“ писао е он, „победа е наша. Идуће недеље нзићи ће пресуда одх найвишегх суда, да се развенчаіх серши.“ — Тетица е скакала одх радости, но опет в одх брата и сестричине крила ту своју победу.

Но Сосина дошла у шуњици за ту несрећу. Барох в одх туге сасвим изкао себе било. „Ништа нас неможе избавити,“ говорио е он, „єрх писмено завтекаћ супруге, предх судом е, кои ће с мужем своимх само форше ради венчани, па чека да се растани са онимх, кои е убијаць ићне чести постао. Ништа нас неможе избавити, о нила, о једна моя! него само твое, опозовнеть. Нуждо е близу; дни решени сто ту. Отвори срдце предх твоіомх неумолимих тетком. Зарх ће се умоверити. Ты си моя жена, предх Богом и людма моя жена — ко те може дићи из ове наруча отети, ако ты сама нећеш, да се пустимх из њи?“

Сосина обе руке склони око свога драгога и одговори: „Боже сачувай, а те нећу оставити!“ Одма дваест ioшх говорићу се тетком; повикаћу јой да те любимх, да порицу проклињем, и да ћу, да се она прекине и одх ић одустане.“

„Є ли то све?“

„А шта треба ioшх да радимх?“

„Сосино, ты си моя жена! Кажи тетки, да ты, као супруга барока одх Мајдена, обећаш да живећеш у његовом двору — да е то твоя дужность, да одх њега нисх раздвојена, да е отчина дужность, свое дете издржавати и воспитати. Зашт' да морамх ја сама завати и бећ тебе и без њиног Пожеш?“

Барониіа сикрће свое лице у недра барова. Ахх, шта ови хватека, то она ніе смела нивадх ни помислити. Једна е нчала толико храбрости, да и помисли о томе. Спусе га за руку и обећа говорити са тетком.

„И я ћу да идемх сх тобомх ићобзи.“

„Немой, сладкй мой, я ћу сама; иди завелво са уловх.“

„Аї' ако се она одвпре, па остане и чему е? Како ће онда быти, Сосино?“

„То Богх зна!“

„Ону ли сутра на-вече добити одх тебе одговоръ?“

„За-цело.“

„Па ако тетка у маслима непоусте, обећај ли ни дати ты одх свое стране писмено, да е барица о разлучивању противу тое волћ вољена?“

„Нећу, али ћу дати писмено', кое ће код суда важити, да симх се и помирила сх моимх мужем'х, и да одустимх одх завтекања, да се разлучимх.“

„И то е добро. Но можеть ли ты после твога писмена, и једнх часх задржавати се у Индерсареку, и да писмено твое неважну да е лажно? Зарх светь неће онда рећи: кадх се она помирила сх мужем'х, што опеть живи осимх њега, а недржи се права праве вечане жене? — Сосини, сутра ће кола моя доћи овде до шуме; повеси нашегх сина са собомх. Изх Мајдена прадаћ се после тетки, што сн тако учинила. То ніе никакви кривица. Мы смо торжествено венчани. Тетица ће се, може быти, сх почетка лутати; укаж ће е спирити.“

Сосина ніе могла ништа противно одговорити. Врло е била збуњена, а и полюби су јой некако затрепи были, него одпре.

Последня борба.

Сосина одгоди до сутра изотра опай прелвидећній разговоръ са тетком'х; єрх е господина свештеника требало найпре упутити, па онда да буде свеђок.

„Верко, пресини то єдиначуть!“ говорио јой в ушх: „и мене е то већх почело єдити. Ты си барокова супруга; недеш да се одх њега разстанеш? Добро! Седи у кола, па иди сх њима и своимх дететом у Мајдена; овде те е место. Тетица Рузмариновића неможе противу тога писнути. Она ће, дабогме, кашњку пику и буку подићи; а ћу првый морати прегрнути њену озую; па ће се после наведрити.“

Сосана и господинъ свештеникъ отиду даље тетки, и једно и друго тврдо наумно, да се бањ онтро одупиру. Али, чимъ су видили тетку, да седи у њиној обичној тетковној величествености, обоје се збуне. Господинъ свештеникъ ширнио е бурнуть више пута; Сосана се сигнали са једнимъ цветочъ у рукама.

„Сладки и мили тетице," почне једни једнуть бароница, а онако сва пребледи, „никакъ нијесу да вамъ кажемъ, но немојте се плашити. Барица ови, жели вас по вољи. Я самъ рада да останемъ баронова жена.

Тетица Рузмаринковића промени се у лицу и подуго е гледали у Сосану са изражењемъ очаја. „Шта е тебе?"

„Она то бањ озбиљнимъ говори," прогонори господинъ свештеникъ, „и я бы ревао тетица, да бы тай посао найбољѣ было на ту руку сарашти."

„Тако? тебе, мене, сво васъ предъ свѣтомъ осрамотити? Кадъ сиако мислили, Сосано, што си починили пређиу?"

„Я е вамъ ни почела, сладка тетице."

„Ти ты си тужбу о разведеню подписали."

„Зато, што барона вамъ окда ёонъ познала."

„Ядна Керко, ты мислишъ дакле садъ, да познаешъ овогъ човека?"

„Онъ же любо."

„И ты то озбиљномъ верусшъ?"

„И та врло уважавамъ — онъ е мой мужъ."

„Было ти е, ядна Керице, биопенадъ! — Незнамъ додуше, што те е кварапио, да садъ другчие мислишъ, али ако бы ты основе, пристойности и чести обвестомъ ногами газити 'теле, то бы на срећу за ваше доиъ, добро было. Развеченћ е судъ доиго за-цело изрекао; а сиаь о тоие ноие добыли свеснимъ умирућу шесть одъ господина Кратконогића."

„Ние тако, тетице, имамъ и ёонъ времена, да могу опоравити. Я ћу казати, да сиаь се съ баронов'ъ помирили. Я га позвех" — и сако са отшихъ мога детета могу быти срећна."

„Госпоя баронице," рече тетки гласомъ и погледомъ пуномъ озбиљности тако, како Сосана онако што никадъ ёонъ ње примећала, „нијчиео сте ви ништо да е добро, да се ви леба свом тетке, више нрасе матере, рожана сиграте. Якачио е моћ на услугу потрчаћ братъ ваша пружао свою руку помоћи, само за любовъ едне исчере. Казкемъ, да ме те више рени и у чудо доведе и повиљанио. Допустя ди ваша ваша вера, и ваше разумевање благодарности, да се тирате са-иномъ ако съ какавимъ балавчетомъ — како е ваша воля. Вы сте сиаа одъ себе господарица. Жертвуйте ви сиао честь и науку свое друге матере едиомъ странномъ човеку, коп васъ е напаре обезчестио предъ свѣтомъ, васъ низако де сте проста девойчурина, ишчезъ сиаа да е нокле, и неие, да сиаь подозлиив, да ну се оида може быти проћелео, да свое рђаво стаће поправи нашихъ нзкићъ. Друга ноя девойка изъ доброгъ дома, добро бы се у паметь узела, па да за кћи неполази. За васъ е онъ, Богъ неки ну суди, доста добаръ. — Чините дакле, како се вама допада, ако се судимо допаднe, да вамъ се смемо ако луди какавой. Я се мой осиови нећу никадъ одрећи, и доказаћу, да ми е честь дрогоцеиія, него све друго."

То наговори, па теде отиће. Али Сосана ако и управо детинъски ушећћка, повике гласно, никадъ предъ ни и загази е: „Не, не, то неговори мои едиза, слатка тетка, мои мили вайка,"

„Я то кажемъ. — Я назаћу. Сиди з' ти се да нашу честь жертвуешъ, то ты за любань мою слабо марншъ. Нећешъ ли да се растависшъ съ баронотъ, то не пусти да идемъ."

„Али, тетице, онъ е сасвимъ другчи, него што ти ви познаете. Онъ е отацъ мога детета, онъ ми е нужъ кои ме люби — тетице, тетице, кога я неизказано любимъ."

„Желимъ вамъ сваку срећу, госпо баронице; да сте ви то баръ на три дина после венчања одкрили."

„Тетице, сете ли ради вы да ме оиесеките, тихъ необичкамъ, опорихъ речи?"

„Како вамъ прозъ неке быти несрећан, кадъ тебе усрећава допован ваше чести, вашегъ доказћегъ мира? Гледай некъ ти онъ попуни кои и тако незнатно место."

„Доста!" повике господинъ свештеникъ, коме е већъ дотужало было слушати тетичино набрекнанћ, а Сосанино тугованћ; „Доста, престани, Сосано! ты готово немишъ волиио треба одвишности, да любавь тврдогъ срдца тетке, любави одиогъ честитогъ човека жертвуешъ; я тетица жертвуе твою срећу и твою любавь, безъ никакве нужде, своіой худи, своме гордоме самозвольству. Иьой е ниие стило за собомъ, него за тебомъ и твоіомъ срећомъ. Твои бы срећи морали ићиой сусти само ние позавћити. Съ тоги престани, Сосано, са твоиихъ тугованћа. Или онако, Богъ неки те благослови! Жена треба до остани отца и матере за любавь свога мужа, и где ни да неостани едну тетку? Пођи онако, Сосано, куди те зову Богъ и природа. — И Богъ неки те благослови!"

Тетица се Рузмариновића ућути одъ ове речи свога брата; реч ић е онъ говорио у жестиша тако, да се она ніе надала, да онъ ноие онако жестоко быти.

„Господине попо!" проговори она са узетимъ опетъ высочестномъ, „задржате твое величайше речи, па ій говори у црква, али ій и забрањујемъ говорити у мојой соби."

„Ние тако, тетице, овде я ньино место и ты ій морашъ сиедувати! То е доста зло, што сте ви люди убичавили, да сиио одъ нриве начините неко позорште, где сте садъ гледноци и садъ опетъ свштачи, а напоио чините опетъ што е вамъ по ћуди, ако да вера нзвикнь иису нуждни и осиъ нриве. — Ты, тетице, немашъ право, сама се промисли. Допусти Сосани, да што те моли. Познай барона, па му одпусти. Онъ е човекъ поштенъ."

„Тетица се сасвимъ немирно нртвела страну одъ своіа брата, па рече: „Сосано, я се одъ тебе надамъ, да ћешъ ты быти памстна, па чинити онако, као што те я свештујемъ. Старе сами я већъ крло, па немогу своје основе напенити са твоіомъ девоичкомъ волномъ. То е моя последня речъ. Одако ни речше више да небуде о томе нимеђу нисъ. Чујешъ ли?"

На онда одс тетки изъ себе; господинъ свештеникъ одс опетъ са Сосановъ у њиову собу. Тео е тешити. Но они се быле утишала. Последи речи тетичине сасвимъ су с на другчие преокренуле, кои су сасвимъ противне быле овоме, на што е тетица ишла.

„Я самъ се склонила све чинити," проговори Сосана: „я већъ видимъ, да се тетица неће да остави своје куди; та нћна куди онеспремна жене, мое дете и барона. Я самъ већъ толико доластла, да могу сама собомъ управљати. Я неуправљамъ собомъ; дужность своне детету и миру мојй будући дана, управила е са-мномъ."

„Садъ памстно говоришъ, Сосано!" рече господинъ свештеникъ: „Или ты своме човеку. Тетица ће са своимъ гвозденимъ жилама „около-около, па на мала врата," ићшъ докъ она ћами трас."

Одводећ.

Дрнтанћа и съ плачемъ опрости се Сосана у сиимъ нрвих ово нече са оиомъ милонъ јой кућомъ, и отиде са своимъ ућоиъ и собарицомъ, носећи малога Помпеја; сръ е баронъ чезно већъ у шумици. Но братанћ и плачъ престиду, кадъ се загази са сно-мъ милимъ и драгимъ.

Путећи ишли су сви шумицомъ, пак кои су кола баронова были. Господинъ свештеникъ собомъ поможе Сосани повести се, пошто е ићшъ едиимъ усрдно загрлю.

„Богъ да те благослови, сладко дете!" говорйо е онъ: „Я идемъ садъ натраагъ, да предопредимъ тетица Рузмариновића, како те е господинъ баронъ одвео. Сутра или врено-сутра по'одићу те у Мадцеиу; само тонъ признаюмъ нећу доћи на возю."

Благодарно загрли радостимй баронъ доброга ујка и опрости се съ њимъ, па седне поредъ своје драге и уже дете на крадо. Собарица се некако крло дошло те романтичко одводећ. Лизета е трнила руку о руку и узеирала, да бы се она на ту руку надгледъ ко ове дана одвести, само ићдъ бы ни ко редъ дошло.

„Тетице!" рекао е господинъ свештеникъ, кадъ е дошао у собу госпое Рузмариновићке: „нимъ нешто ново да та кажемъ. Господинъ баронъ одъ Мадцена одвео е Сосану, жалогъ Помпея и собарицу."

„Одвео!" повике тетица упрепашћево, па њиа са соне и стаила е као лотова жена: „неможе то быти!"

„То я боль знамъ одъ тебе, тетице, сръ я самъ собомъ бићъ нре неколико трепутака потово Сосани, те се повели у кола."

„Ты, господине попо! — Шта? на то се усудио баронъ учинити на коиих добрина? съ

мојом сестричином? И ты си у договору тикогъ наспања?

„Я невидимъ ту никакво бишъ велико наспље; еръ Сосина с отишли радости, кадъ водъ тебе ніе могли ніякавогъ смизовања."

Садъ се тетица извратн натрагъ на сойу и плачући и сплаћи говорила с: „Тику срамоту писмъ и заслужила. Шта ће свет о нама да говори? Сви ће нам се окомлака ова смеати и съ нама уста извлатати. И пристойность, и редъ, и поштованіе, све оде у Содомъ. Свет ни се преокренуо. Найпре крштен детета, онда венчанъ, па онда се залюбише — па онда с одведе — и сне то да се догоди у мојой кући. — Я то нежогу трпити. Я ћу съ барономъ нову порошцу повести. Онъ ч узкемирио сву ову окомлку."

Докъ се господинъ свештеникъ пророчанство са тетицомъ, ово су у двое ньих стагли были у барономъ двору. Онамо су се сас собе бли-стале одъ осветлења; сви послужителы изъ двора у свечанимъ алыканма оболе кола, на новой господи новину „живили." Управитель и други звичанци одеде изъ Малцена, дошли су были на подворенѣ и честитанѣ. Сосину су са свію страна пресретали са добросрећавањомъ и чести указивањъ тако, да е едва чекали, да едвнутъ са своимъ супругомъ сами буде.

„Прав ни е бриги садъ," рекао е барокъ, „да залогъ сапогъ Помнен нанестанъ да спава." Никове другомъ ніе допустію, него га е самъ свуно, па у свемиръ пошъ, одавно ішъ за то свременъ пременѣнъ саустію. „О ни' самъ я срећанъ!" радости повиче онъ: „данисъ текъ осећамъ сасвимъ праву радость, коју отвић жив." За тимъ проведе баронцу врозъ све собе и покиде іой оне, кое су за но одређене, кое су найбоѣ биле у своимъ двору, найлепше намештене и са изду ситнарје и потреба спреже.

Пиринце се свршн.

Сосина е было у младенческомъ двору, као да е у каквомъ лепомъ сну. И тотово ніе хотла веровати, да е она срећна кћи бишъ постигла. Само кадъ се сети тетице Рузмариновићке, нападне е неки туга; но то е ніе удрзало, него е одма сутра-дань найпречимъ путемъ послали изасланѣ и найвишемъ суду и господиноу адвокатуКритоконићу, да ока жини са своимъ мужемъ, па да одъ разпечавања одустане.

После три дана и господинъ свештеникъ одрши речь. Дође да по'оди оне найсрећніе. „Дедо, немойте се поплашити," проговори онъ, „ето за-нами иде седамъ кола пуна свездуна, оружја и покућства; кочіаши су сви пјани; на врсини ньих позадезине читаве гране одъ шећа; на шешприна и капцина пошкоо пантљике свакояке боје. И я свић тотово сомъ мало накренуть, али одъ радости. Тетица Рузмариновићка шаће дарове своіой Сосини и поздравља е са наканѣнимъ лицемъ.

„Є л' ми тетица опростила? Љуби ли ме осетъ?" пытала е Сосина, и грсћи и љубећи увка, тотово ніе дала своме говорити.

„Заръ ты незнашъ, да ньна честь и основи све превазилази? Кикса бы срамота то было за ню, кадъ бы свет дознао, да е свстанлекъ то было противу ньне волѣ! Она е удрзала садъ сасвимъ другимъ путемъ, па се исшла залећи, да васъ с она повирила; іошъ врекове е пре зоре послали човека господину Критоконићу; позване у Вабблингонъ; прима честитања, и самъ свет већъ држи, да е она дело помирени учинила. Кадъ с пакъ сама, плаче; и я кадгодъ іой изнћемъ предъ очи, гради ме. Но преко свію ньмы слабостій, она е осетъ зато найволи подъ небомъ тетица Рузмариновићка.

Сосина засуза очима.

„А вы, другій барене," продужи далѣ господинъ свештеникъ, „одма напиште едно сасвимъ покорно писмо тетици, у коме е замолите, да вамъ опрости, што сте жену украли; благодарите іой на скупоценимъ дарованима и признајте ньну материнску вћжность и старањѣ; затимъ сте потужите, да безъ ньне помоћи никако ньеможете ново покућство уредно снестати и понаместити; да су већъ материјалній саветь и помоћь сасвимъ нуждни; да ћете съ ньнимъ господомъ сутра отићи у Надереверевъ, ньо за благословъ молити, кодъ нѣ пречобити, ньо прекоутра на неволико недеља опамо дошести, и тако покитa. Ако мене послушате, онда ће све добро за рукомъ ићи. Я вамъ за то добаръ стојимъ. Млади наша баронища пиће, нека дотле да стоваритъ и поодмаши дарове.

Како су се сви радо покорили миломе ујку! -- А и ві было ўрвать вћгонъ свеет-Еръ чимъ е тетица добыла ово у срдце дирање, учинио писмо снота барокског зета, одма іой се разгалило на срдцу; изреди, да се добро спреми за дочекъ ово двое млады, и исколико е пута преко дньх рекла господину двороуправителю Мачићу: „Я самъ я сама држала, да ће то тако испасти. Садъ е нужда нудгодъ се окренешъ, и добаръ свеет скупъ; ово двое млады иеуму да се повогну; онде пека снота, онде ово несредно стоя, па ето ти ій тетки да я моге. Шта да радимъ? Добра сама, я исвалимъ одъ добра! Моранъ окамо отићи и колико-толико ред учинити. Тако е то, кадъ се што почиње и одъ мене крће. Онда све быти изволеће."

А в п.

Женитба

Луке Сенчевића и Алић-ага Бошв.

(Народна песма.)

Жежіо се Сенчевићу Лука,
На далеко трапіо девојку
На далеко преко сиња мора.
Онъ путуе одъ града до града
Свагди трошв сто жутн дуката
Али нагди исшбре девојке.
На се прћо двору бјелому
Да упыта свое лице майке,
Што бы юнкъ тужанъ завочео.
Кодъ е ньно двору бјелому
На путу та среће камарда,
Онъ сусрете Фатиму девојку
Где на Сани стамбуљ платно беля.

Лепо ю е Лука поздравило
Поздравило Бога казивао:
„Божа помоћь дівна девојко
„Были жена водице додила
„И была ми коня напоила
„Я самъ юнакъ изъ далеке землѣ
„Трожанъ любу, да се жпадъ удомимъ."
Проговара Фатима девојка:
„Богомъ брате, незнамъ дело,
„И ћу теби водице додити
„И конъцу напоити ћу твога
„Ако ћешъ ме за любу узети
„Ни' за любу я за за сестрицу.
„У мене е бабо спокољиця
„Спокољаша Бошъ Алић-ага
„Онъ ме младу за недраги дао
„За недрага и глуба и стара,
„Већъ ти ійде у бјеле дворе
„И донеси благо небројено
„На ты зађе я' моему бабайку
„И ній съ ньиме три недељ дана
„Докъ я млада одъ ньга утекохъ."
Кадъ то чуо Сенчевићу Лука
Кадъ то чуо што девојка зборя,
Оде юнакъ двору бјелому
И онъ нуши благо небројено
На онъ седа на своегъ кулата,
Аї му вели стара мајка пайка
„Дворъ ови, мой единый сине,
„Куда ћешъ седа ни ково ни страну
„Куда ли съ благомъ, куда ли съ оружжемъ?
„Я се бошъ, да те видиг већу
„Ты ћешъ, кћерко, заметнути кћигу
„На ће тебе погубити Турци
„И мене ће сгару удовјати.
„Већъ ты узми слугу Радована
„Радованъ с срдца мајостиво
„Онъ ће тебе подучити млада
„Да невидешъ съ Турца у мегаву
„Нити съ Турца, нит' шумски айдуца."
Кадъ то чуо Сенчевићу Лука
Што му зборя и говори пайка,
Онъ с майки лепо одговаро:
„Небрзи се, моя стара мајко,
„Я невидешъ съ Турци у мегаву
„Већъ я идемъ просити девојку
„У двореве Бошъ Алић-аге;
„У кћи ньи лепа Фатима
„На удата нити с люблёна.
„Већъ ты майко припреми вечеру
„За Фатиму кою вериу любу."
Одговара Сенчевића пайка:
„Небудили, мой єдиный сине,
„Небудили изгубиг' ћешъ главу
„Ніе Фата за тебе девојка,
„Фата шпуе свеца Мухамеда
„А ты славишъ ме Исусово.
„У Фате су слуге небројене
„И два брата два сина сокола,
„Који ће и да ніе препара
„И' препара или за те замна;
„Неиди, сине, изгубиш ћешъ главу
„И разцвелиш мене сгиру мајку.
Зато Лука хће и нехће,
Већъ дознаћ сгину Радованя:
„Радоване верни слуго мои,
„Седни коня и зими оружје,
„На ты ійде Бошъ Алић-ага,
„На ты ійде просити девојку
„Просит' ћемо три недељ дана
„И ійћ' ћемо са Турцина дано
„Кадъ четврта настане недеља
„Крсти ћемо Фатиму девојку
„И подати двору бјелому
„Нема двора сгиру мајку."
Кадъ разузе слуге Радованс,
Кадъ разузе што беседи Луна

Седла коња и паше оружје
На одоше Бошњ Алиа-аги
На туђ' просе Фатиму девојку.
Просила су три недељ дана
И пијан су са Турцима вино. 95
Туде се е заметкула живгы;
Аг' беседа слуга Радоване
Аг' беседа Сенчанћу Луки:
„Дворе ваш, господару Луки,
„Непуштай се са Турци у квгу, 100
„Бућ њешђ лудо изгубити главу
„И останш' Фатиму девојку,
„Већ ты пушћай, и попушћай Турком
„Док се Турци повратно нина
„И докле ић необали вино, 105
„А кадђ буде ноћи по возђ ноћи,
„Узет ћемо Фатиму девојку
„И одвести у бијле дворе."
Послушно Сенчанћу Луки,
Послушно слугу Радована 110
На оно пушћа и попушћа Туркомђ,
Док се Турци повратше нина
И докле ић необали вино
И докле њих свех ћих несклопи
Кадђ е било ноћи по возђ ноћи 115
Иде Луки к' Фатима девојки
На ю ћата по дивном возису
И веси ћ на добра коњица
По ћих иде к' двору бијлому
Певаћи, и коњицђ играћи. 120

(Свршиће у идућем листу.)

Таласи.

(Слике изъ природе.)

Вођо самъ се Дунавомъ. Било е лепъ данъ; жарко сунце сипе и утреваше природу. Плавете дунавске таласе обсепаше сунце своима зракама, и кадъ ій гледи, чинише ми се, као да изъ талаза смеша се на небе лепо, жило и драго лице. Талазъ тражше и љубляше, целиваше слогу другу, а нѣго опетъ други, и многотно таласа и таласића валюћихъ се и люљећихъ, талазаћихъ се — опоминѣ човека, како е сва лепота у нашемъ животу пролазна таласу, кои се за часикъ појаше надъ водомъ и заса на сунцу, и плаветно бедаспе се, шкъ брзо опетъ потоне у таласту дубљину, и тако у многима поде изгуби се. Тако и наша лепота: трае десетакъ, двадесетъ година, блиста се за сунцашу младости и сиге, пакъ даша вестине е! Али човекъ нека у себи и другу лепоту. Све у човеку осиана се за непнатомъ темелю, за коме се исте пролазеће ствари зауекъ дяду участитя. Ако по изреци Господњой исто богатство променути се дяде у небесній ираиъ, у небесно благо, то мора ићшъ лепше быти, да се телесна лепота дяде прохеће у зочу, почемъ в лепота бывтево скончана съ човеномъ. Телесни лепота нивъ е нийпосле сако пряпва душевне, моралне лепоте; но не тако, нако да в душа човечія опакове слике, нако в тело, него да бы могли и имали одговарати той лепоти. Човекъ в кадаръ религіозанъ и моралнъ помислимъ у себи телесну лепоту приметя на свою душу, нако што кипотворацъ са калупа начиња нли сядре превесе слику на мраморъ, и тако в кадаръ учинити ю вѣковитомъ. Нета тѣлесна лепота учврсти се и опламени, штогодъ више човекъ као умѣтникъ изображава свой духъ. Право изображеніе, и облагорођеніе духъ блиста се и са као жарко сунце у најчешћой старости са лица и погледа. На свакій начинъ нанъ престаће при воскресенію пустый нескладъ између душе и тѣла, и какогодъ што се добродѣтель и блаженство сѣдињаю и сѣдињаи остаю, тако и душа преобразиш' ће тѣло тако, да ће око постати право, чисто очатованѣ душе.

И. Стошићевићъ.

Османска устроѣнія у Србіи.

(По Ранке-у.)

Задатакъ бы было повѣствоше вѣроисповѣдне ве само да изслѣдуе вдее, обычае, врорѣхівска заведенія, већъ и политическій уплывъ, кои су они код различитя народа имали.

За толико столѣтія были су исламъ и хришћанство едно съ другимъ у борби, и едно се према другомъ разилело. Кои е даяде у политичномъ смислу найзнатнія разлика свію околности, кои су одъ дѣлствоваюа нзіовогъ произишле?

Могло бы се одъ течаи, когъ су стиара у западномъ христіанству узеле, нлого за страну останати и одбацити; аи то се одрѣши неможе, да е прква въ изображеню свію народностій неизмерно много принела.

Како бы се код различитыя елемента народны, да постаиимо примѣръ, код сву у старо време у Галіи постоаи, поредъ свію доселяваня и завлада, код е она земаа у средѣмъ веку претрпила, основъ тако якогъ народногъ единства, као што е француско, и помислити дао безъ утицаа христіанске вере и црве? . . . . . Почемъ в единствъ народность тврдо утемељена была, ніе се могла она никаковимъ разлнкомъ међій ваше разрушати, кое е текъ у самомъ почетку могло быти.

Сиснмъ с другчіе на истоку!

Као когда подъ калифама, као у монголскомъ царству у Индіи, тако сиуда у пространыхъ предѣлнна, и конна су Турци завладали, на одлано противположній између правовѣрника, конна вѣра дае право на владу, и невѣрника, кои су, такође по сили вере, на робство осуђени.

Исламъ подкрепљена правно владалачки войника уобразеабмъ, да они изключително истинту веру имаю; онъ се изнова ніе могао, како су се већъ стиари разредиле, постоаи подложёногъ му невѣрногъ народа лишавати, и онъ в тымъ порезъ све у осталоме решности, уобште залоговомъ: „вѣръ коги Богъ заблуди вредн," говори, „за тога неможемъ ты никакво средство просвѣтеня изнаћи." Ако е доиста, ако што се потврђуе, исиада султанъ, кои су мисао у себи истонио, да свое христіанске подаике утамени, то е онъ одъ тога удаљенъ представеабмъ, да су му службе ніове неизбежно нужне. У противположю томъ вере и невере, сва се држава дела расадаю; обе основиоложени исты, већ што ће се између себе борити; на изображенѣ народа не ніслити ніе.

Неѣемо дубаѣ изграживати, како се то слиже съ начелима обе иеросаовкои у томе, што е место заузело христіанство по свой унутрашньой сущтности природе народне, и што е оно у противположню неправъ безбожничке државне власти, у народу дотле, докъ е исламъ одъ почетка оружжемъ, распространѣатъ быо, — са проповѣданомъ, само кадшто сакривеномъ, аи увекъ съ дѣлствующомъ истиномъ едне, а известномъ друге вере; доста е да е тако, и да то обема системима ніовъ карактеръ дае.

Христіанство тражи, да народе себи окрене, и исламъ да земаѣ основа: „земаа е Божія, и онъ в уделове, коне хоће."

Што се у стваронраискомъ царству више него хипотеза — предполагаѣ — показуе, да собственость земаѣ држаши или цару, а поедиѣмъ людима само притакнѣе и уживаѣе припада, то е у Османскомъ царству на вѣроисповѣсти представлено сакривене основана озбиљность. „Цела земаа припадлеии калифу, сенка и местозаступнику божјемъ на земаи."

Некада, кадъ е исиувано воаю Божію и проповіеу, да чисту вѣру распространи, поделіо е земаю, коя е основіе, намѣру правоотворна войнака, кои су му у томе услуге чинила; и то некима наслѣђено, и найвећй частій одъ ныи као плату, у виду заронавогъ или пресшеногъ добра.

Колико бы промене у мирнінъ временима и наступити могле, онетъ в сваеда у обштемъ постоаю онако, као што е у почетку уређено было.

Цела турска држава была е у осамнаестомъ столѣтію, као и у шестнаестомъ, између тимара и слаіа подељена. Броіо ій оно 132,000 душа.

Јаничарска войска, кои се рачунала на стопедесетъ хиаада, по уписанима, аво и есте нарано далеко нвећ дѣлителна снаѣеновна у себи нмала, представаала е велику, сае предѣае царства у скуни државну обштность. Израшс іошъ нзвоѣна право одгаша изъ одѣлења дамата, были су по тврдинама поредъ нина и ключева тврдина кыма су повѣрени были.

Да се одрани и двора настанѣена правоверна войска — носиш редъ —, кои превмућство у вѣроисповіу почина, было е то како у свима другима предѣлима, тако и у Србіи опредѣенъ рае; она е имала земаю обдѣлавати и терете носити. Да видимо, какви су то терети были.

Поданикъ, кои бы осуђенъ было због упорства на казнь смрти или на робство, плаћа султаку кораюнъ опредѣлену главарину. „Удручените ій — разумева се тимо о неиѣрницима — докъ главарину неплате и укрочени не буду." На ово су се правили изичио позивали Османски султани, кадъ су као Ахметь II., случајно наведени были, да су порезъ нзвоа разрешивати морали; сва су мушкарци одъ седме године до дубоке старости главарину ту плаћати обавезни были. Тесерее — жигосаае признавање — кое су у Цариграда шишне, служаае су онима, кои ій приме, и за доказъ приповіете покорности, и за обезбеђеніе цедулѣ и пасоше.

У Србским предѣлима было в іоиѣ попени срезова, кои су стаяли подъ христіянскимъ кнезовима, яко Крнина подъ наслѣдіомъ упрнвоихъ Карпиншића, кои су, уважаюћи надъ ньей владарскогъ уважанія, яко баиъ и не — яко што се говори — повластицу, да никодъ подконакъ Турскій конь на ньіову землю наступити несме, в оно баремъ право имали, да сваію, и инселяваній рефекога Турчина котъ, у своимъ предѣлима ветре; клюнъ су бегу, кои в у Кладову живіе, привилежіяй данакъ плаћаю. Ни Рашкомъ нису много болѣ за него прне Старын Вла подъ собомъ имали. Ключъ — предѣлъ — управляюъ с было одъ неиюћи се кнезови. Али у правомъ пашалуку бсогрздскомъ, прешкуственомъ тако названомъ Сеньіаетн, сваіе были су одликовани, яко притказаніи свѣ. Према равненъ имали су тай добытакъ, што су прана ньіова мало-по-мало наслѣдна постаяе, а изъ тогъ и такође то произаѣи могло, да су такова и точніе него прс, опредѣлена биля. Сваіе су пріимали десетиноъ одъ свега, што су доносила поля или виногради или кошнице, и малый порезъ одъ сваке мирене главе. А и они су одъ своѣ стране имали захтевати порезъ, кои се глииеиа называю, одъ сваюгъ брачногъ пара для гроша. Да се по приходу протнана истражнвали ньіеговъ, всѣъ се часть една одъ десетни глиниыа прадоля. Было в предѣла, у конма се уважаюи едно на другу, одъ сваюгъ брачногъ пара, было богатогъ было спромашногъ, нняло сваіи за све ньігове дане 10 гроша годишиѣ плаћати, а та и и ньму такође поволыо было, еръ в садъ живо, ни што се осломити може. Врло се непрнродно могу само сваіе сматрати за благородство. По селяни нити су они имали ставнпта своіѣ, нити сваюгъ одвоюнгъ добра; нняяма права имали нису за судбеиу власть и на роботе; но само да нису могли самовластно поддане отерати, него ньіх нису могли ни забранити, да се иеиселе и да се у друго ньіе жѣсто исселеие. Што су потрошаяти имали, было ньіх в ньіо наслѣдна плата, збогъ кое се постояно продужавала и дужность, да на ратъ иду. Никадъ ньіх ніе было свойствено право собствености дозволѣно; за опредѣлыу службу дяваи ньіх се и опредѣлена корысть.

Ненй с брой села и сяъх султанъ за себе задржао.

Осѣмъ тога ньіно се и паша задржавати, и в управителству пашалука потребни су были неки обяти приходи.

Као што су кулуци спочетка врло терегня были уобште, тако иводяно, да су селяни у Србіи ньх сваюгъ села пеша по 100 дана годишиѣ кулучати морали. У Цариграду се волію спасеньу робятни куће у царству. О тако терегньимъ дужностима всѣъ око конца прошлогъ столѣтія ніше знашти нечемо. Престао в и овай порезъ у рани, когъ в паша прѣе предъ Божнмъ узмао. Напротивъ ньіно в плаћеку суму новцца годишиѣ одъ сваіе предѣла захтевати. Та в была самымъ постанокъ ньіныхъ уобштеиъ утерфеня, али яко се за добро нашло, могла се и увећати. У договору съ ньгзовима было в разрезяяи на различите срезове, а у тыме после на села, на дуће. Утарфескогъ прописа ніе было, него су се управляли по обштимъ и по позватымъ мумыимъ отношеняма.

Одъ прихода тога слати в едни чьсть у Цариградъ, а понайаиее се ньіме подмирюваше предѣлне потребе, нзмеђу осталогъ исплаћяваня и зимиіра, кои су се, почемъ ньх в корысть одъ дужиуха уступлѣня, трговцнно одлази, и найодличіи и найбогатіи люди у земьли были.

Свдъ већъ сустнчх ніе было сиио глава ратоваха, него, яко кнезова пророкоиъ, и изврштель корина, коемъ вера и закоиъ цѣлъ достиіну. Кадъ се год. 1784. свеіске иладе надъ Крнмомъ одрећи морао, задужио с ньіих себи духовиу власду и ніе престао оиако слати поклу и калію, ради руковаяа съ ньгзовима. У Србіи в едиаъ моли другогъ реда ньно свою столицу у Београду; по мньіьму нестнма кадіе су судили расире ньжеђу Турина и Христіана. Ради надржаня свога, кадіе су упућени были поглавито на последиѣ, као и на случаеве, кое су у православно-адмннистративномъ дужностима на сврти стареишине кубевнорь, или при пресудньих продаяма и куповнпама изврштяли, а и на ситне дводне одъ распрѣ, кое су предъ ньх долазиле. Види се, да ньх в новолыо было, кадъ су се распре догађяли. Поредъ кадіе было в одъ паше постављѣх изврштель пресуда, муселнм, кои в често збогъ своіѣ наслѣдѣ веће уважеяе ньно, него ньрођобньній судія

О христіянскнмъ нѣроазломъ полозима бриыу се владика, али и тай, одньно с епископство на Грке прешло, болѣ прѣтельскомъ дрэкаи него своимъ стаду.

И у сваюмъ своимъ сполашѣмъ обхођеяи ниіе се ньх прядружаво Турцима. Могао се видити, како нарадко произиу са ньіцима власти, кое му се султанскимъ берагомъ даю, и кое су с ньчемъ и будзованюмъ обдорене.

Али што в позволяно ньговомъ ньіоъ калтерэу дало, то в финансіялный интересъ.

Патріярша цариградска, свети црква, установяла в у исто врсме заведеяе займи, комъ богатоши родо своіе новце подъ интересъ даю. Тымъ подмирује, уредньих ва' неуредньих начелоиъ, данакъ порти, а знатне дарове, кояма в уобичаіо благоволѣ членова правительства подкупьивати. Интереси растуиаяого одъ други приходи, тако поглавито и ньх привоса епископска. Свакій живопостављѣяай владика мора се пріимати за дужиыа известне сумме новиіа, кои се опредѣлюе по приходима ньгове епархіе, и мора свештеиаи за точно исплаћяваяѣ интереса за исту суму. Обвезяице, кое онъ на то кадіе — обвезяице дворскогъ дуга иазваю — као всякогъ рода државни папири, иду одъ руке до руке и врло се уважаваю, почемъ местоимствуюгъ патріярховъ ньн владичыъ, ни всти ньне ове гласе, никако на страиу забошти весне, да интересе неисплаћуе. Владаяца се небы могао совестовити, да исплате заштпгаъ дуга, когъ су признали: они бы управо телство свете правде тымъ сихо пре у забуну поставили: за истый дугъ 10 сирти ньиной добро стои држава. Почемъ су садъ владике и осимъ тога не незнатне трошяне чиняти морали, да достоиество свое у реду съ другогъ господоиъ одржае, то в већъ ньіна управа за источне вере рано терегня была, и за Србску ioиъ колико ньше, ньгх кое се яко страина показала. Они се ньсу само дяли подданьіяаня одъ ньзова, кое су руководзогли такође воиіемъ, кои в на парохіялне приходе прибележені бывао, већъ су подигли у Србіи и собственъ порезъ на свяку кућу, иазваиъ дяжина — порезъ на дяжиыа — по сели сеоракя, коиіъ в ньіна забирале истоги прено оружіемъ служителя допуштево, и одъ сваки произлазећи спаіскн несрпзи заклюиено было.

Познато е, да в дуго времена новацъ и о допущаяю пашалука, найчеће призрене ньно, и да су богати ферзіоти или еркези мѣняли за пачакѣ порти привилежіеиѣсть предѣлогъ новца ньчеѣа, на наименьиаиѣ паше набросе участіе чиняли, и онда да с управляюѣ ньіно надгледяо одъ секретэра, кое су ньх придодавали; — одъ Шенк-пелиха куповали су спотпаяо отворена писма — патенте — на кадилуке, и после су ію съ великимъ добыткомъ продзвали ошыма, кои су привилозыю школу до нуждиогъ степена изучили. Разлика за спасеноиса места поглавито в у томе была, што су ферзіоти, на ова собственае свое одиоврсме постаяали моли.

Кадъ разсудимо, да се за три земьіе: паше, кадіе и владике, кояма се администрація, судебска и свештеническа власть предстоаля, за ньіаъ имати моху, и да се ньіова такова улуѣую, да цѣлу ту наимьіу, кое ньіно надъ народомъ, да су и дужности сваіске плата за ньіестае службе: то земьа и ньен дражавскономичко изгледаю, яко некай велнкій капиталъ, коъ ньіестаи су ньбишемъ одношеяю принадлежне правителству, по ію в оно исплаћ яко плату, а другимъ чиновницыма скоро яко подъ ньих положено.

Рай, кои се у ньну власть ньіяко ніе смеа вешати, нагледа іоиъ тако за предметь управе као средство коимъ се удзетиваю држави, кои ю с ньдржаваяѣмъ своіе конистна, свои чиновника, да, и своіе двора, подзржаи.

Ако и ніе за навеки, теки в ои онда тай ред стварн подлуго утврђеъ быо.

Често видимо Осяане наиѣу себе у сваіа. Сваіа, кои се увеке у земьи задржаваю, имаю сасвимъ другіе интереса одъ паша, кое се тек за иратки време тако бане; иачеаи, кои су сасвимъ нелоіе тела, кои се врсмо читаюгъ царстая простране, ньх, стое сѣ обоима у противуречію; и среёа в, дюгъ се тако узаЬиио подъ удлоиъ дране! А где, тога нема, ту свакій свое праисство, свое лично право са свнмъ насиліемъ у увазкеѣ дошла.

А и за христіянскоі страни неподчиаена се сваіа, кои ніе хтео калн предетити, кадъ су Турци, было да в оиъ што погрешіо, было да су му противни привилегіи ньговогъ напмсаи да бы му досадили, сирћу претили: тай в бетао у

у планину и постиво пустиња, ййдухъ Айдуци се они испоредяти могу съ талйанскимъ, и са бандитима неки шпански предела. А што су то неприлике были, противъ кои е држава устала, то ніко е дивало іошъ сликніе чувство противности, него што су имати могли. Они су пребили Турке, кои су по дрчмови ишли, и особито новце, кои су за Цариградъ шиљяли; а то ніе свеглио, да задобіе право на похвалу честности и вйрности. Ни двопца се никадъ сдружила несу, де ніе єданъ одъ ньи постиво напетановъ — прибошомъ — а често су се у кале чете скупзли. Имали су свое пгаше, коіъ кой су зими водили дочекъ имали или ніко надничари и пастери служили ій. У пролеће одметну се опетъ у планине и скупе се у свое чете; ни ако коіъ изъ брои ньиног пеня, то сни други у скупу даже да су дужни, да скрсть кгогу освете.

Безъ сваке е сумнѣ, да е овакопо айдуцкій известанъ поредъ у народу производило и подсвидало особиту, коя жело рату одржала, али е то доиде іошъ сае на страну оставлено. По правилу и христіанскій народъ, кои сихъ ніе сметно поштеђивалъ, и кои е починье штете сликій путъ морао подмирпвати, постиже тоне противанъ.

Управосъ сихъ тихъ народина остало е и даљ у свему на уседелскомъ нсйъ стапю: Турци да владаю, Христіани да робую.

Тимъ ньне е была разлика, кою е нпрозвоіъ чинио, што се ніе указивала разликомъ порекла. Сваке баръ, кои чису никако одъ старогъ земаљскогъ благородства постиаю, понайпше су были одъ србскогъ порекла и езика.

Никоне се ніе чинили то самопластпа неправда, кои одъ личны страстій постае, нидъ су христіанскіи подданци одъ државе, и воіскани, и многъ ипюти истпекути были: тако е то увекъ было; то е, као што е речено, стадло у свези са начелима нслама.

У книзи султански наредба, кою е списао єданъ пр'ошный судія у Багдаду у петомъ столѣтію ходжра, наводе се среске дужности т. е. нетурска подданпа: „Они се морао одѣлоиъ своіомъ разликовати; ніне куће несмеду више были него осмапске; несме се гласъ ньіовогъ звона чути; они несмеду ни коня, ни єдногрбу камилу имати.“ И у осмнаестомъ е столѣтію запонсетъ бпира поповлѣва, ньіомъ е неверницима забрапкено было, да се у знанпма врапскихъ неопучапо, или да ньіна деца корапъ неуче. Али особито што се и одъ себе славогъ врло добро разуне, да се ведъ више ни спомпкати неспора, ніку смели носити оружѣ. Они су безоружана гомила рая, коіпа у дужности спадаю покорность к нпзше створи.

Тако е даље у другой позпнпи осамнаестогъ столѣтія уобпче у Србіи было.

Турци у земља, каво побољи тако и прости, кои су се ніло-по-ніло ово мѣ скупили, знали су текъ гомилокъ као господари надъ ньіма. Како ратъ, тако и запате, кои су съ ратомъ у свези были, за себе су задржали, нлпкъ на ньше северне или на ньіне собствене источне предше, међъ коима е конечно сньъ за навекъ династію у томъ основао.

Поневѣ се видіо, како свой свпзевый рукавъ запсуче и коня подпиа: а свако се опетъ повосіо, као иеюгъ реди благородинъ. Друге су заиате съ презренѣмъ оставили христіанскимъ рукодѣлцима: ни едпнъ Турчинъ и. пр. ніе курчіи бпо. На сне, што е добро и што е повпсно украпсно: оружіе, богато одело, велике куће, они су само имали право; зелену боју задржали су за себе.

Найтеретніе е было у путу сусретатѣ. Нпвалъ ніе смео Србинъ у нирошь доиыпти, допуштено му е было да се само пешице ими показати и свпкомъ и чувепіемъ Турчину морао на услуги быти. Сусретне ли Турчина у полю, то морао стати, на страиу уклонити се, и ако овай нпкпповно оружіе уз-а-се ніе имао, да бы се бноги одъ ѣйдука бранити могао, морао га е пратити. Увреде прінмати, были му е дужность; пратити ій, нпзи заслужено преступленѣ.

На сређу земаљско е устроиіе разпочпло ова два народа. Кадъ е ово конци прошлогъ столѣтія кои странаиъ у Србіи иисуглю, нпшта му ніе могло тако у очи пасти, као разлика нзмеђу нарошій и села. По нирошина, вѣлпкъ и повлапъ, тврдпнама и палапкама, живили су Турци, по селяни Срби.

Као што паша збогъ свог корпсти ніе трпіо, да поседпна Турци по земљя тумараю; тако су Срби имали доста побуђуюіи узрока, да се нирошп клоне. По всей е Србіи и 60. годину доживіо, а ніе видіо нирошь.

А то е причинило, да се у той удаљености образовати могао зачинъ живота, кои е народный духъ непорекљѣв и оживљѣв одржао.

Историчне ситнице.

— У равницама Каталонскимъ састиау се две велике воіске Атиле, краља Хунскогъ и воіска савезна римска подъ воіномъ Едиусомъ и Вестготска подъ своиихъ краљемъ Теодоракомъ. У Европи е ова битка была найкрвавіа, ирбо е по всекимъ историцыма остало у полю 160.000, а по другимъ опетъ 300.000 сечи иртвы людій.

— После смрти овога Хуискогъ краља ни су се могли мѣтови синови Чаба и Аладарь у лесби великогъ свога царства братски напирати. За то дође до рата. Немци и други од Атиле надпадпли народи сређу за страиу Аладарову, а Хуни остану са Чабовп. Обадве воіске вппђу у воіѣ подъ Сикамбріе, или подъ старогъ Будима, да деле могдпвъ. Бой и сеча биле е страшна. Петнаесть дпни узастопце тукли су се и крвь лили, и као што нрпповедаю историци, крвь се толика пролпли, да е нода душпнска одъ Сикамбріе на до Потенціе (данашій Пантеліе) была нрнсна олъ крви людске.

— Римскій царъ Адріянъ пошлѣ 135. године после Христа єдну римску населбину у пусту гралъ Єрусалимъ. Чивути се побуне, да стресу са себе ярамъ римскій. Адріянъ дође съ великомъ воіскомъ да уиири побуњене Чивуте. Войске се жестоко потуку, три дана безъ престанка траио е крвавый бой и пало е одъ обадве странс мртви 580.000 людій. Крвь е по водопзама текла као бупіа и напили е каменѣ одъ четири стране.

— Бой подъ Лайбцигга траио е три дева. Одъ Француза остало е 15.000 мртви, 30.000 ранѣви, 15.000 заробљени (прево 20.000 болести и лако ранѣви); окромъ тои изгубили су Французи 300 топова и прево 900 кола што баруть носе; пкали су четири мртва ђенерала, осамъ су были ранѣва и 24 заробљена. И свезницы су скупо платили ову борбу. Бровни су кое мртви кое пиъ ранѣви и 21 ђенерала, 1793 официра и 30.000, а по некими 40.000 войника.

Књижевне вѣсти.

— Ови дани изаћи ће позпнъ на предплату на періодичко дѣло, подъ именомъ „Широко полѣ за књижевне процене“ кое ће у двоссесичнмъ свескама свеТъ угледати. О задатку тогъ новогъ поиплена у нашой литературп ревнпй господинъ Учредникъ у програму своихъ овако вели:

„I. Широко полѣ бпће, сходно своихъ казиу, свакоме не само престушно него и широко, колико годъ допуштено земаљски законп држава, у конма ће се читати.

II. Ово ће быти полѣ само за књижевне процене, то есть не дагче него стварне процене. У њима ће се одпредљивати вредность књпжевны дѣла, а не особа, кое ій производе, као што быва и у процени стварны добара и т. д.“

Широко Полѣ за књижевне процене, издаваће се у Београду.

— Содъ се штампа у нашой земунской печатни: „Описаніе светогъ града Єрусалима,“ съ гравюр прнведепо.

— У рускомъ царству назове изиаъ Пољске и описе, 189 періодичны листа; године 1845 изазпло е ій само 136. Найвећа су се умножили у главнпмъ градовима, као у Петрограду одъ 57 на 82, и Москви одъ 10 на 15. На рускомъ езику назове содъ 132, на русскомъ и немачкомъ 3, на русскомъ и нольскомъ 1, на француцскомъ 8, на немачкомъ 26, на енглескомъ 3, на талиянскомъ 1, на латинеском 1, и на грузинскомъ 1.

— Професоръ Валенбохъ издао е у Врѣслави дело о славенской литурѣи у Ческой и о старо-руссой легенди св. Венцеслава на немачкомъ езику.

— Целовцу у Краіпской назове на нрейскомъ езику листъ за литературу и уметность подъ именомъ „Гласникъ,“ свакогъ месеца по єдапъ свезакъ, кога уређуе господинъ Янежичъ.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Зима још ніе попустила: лед још једнако држи новосељ Дунавъ окованъ, и ни изгледа нема, да ће га се скоро ослободити моћи, тако пиће, што с пода тако мала, као и найстарія люде одна пиће. Притомъ мало снегу, што невина попада два, неколи о непогодной годинѣ и подобнимъ стварма гатати. Нилао стаће воде још есенесъ ніе допустило, да пароброда на обичный ніовъ зимный стаић у Земунъ одплове, већъ су морали у дунавцу код Борче прабављаће себи трпити. Дунавацъ е тій сазъ одъ пароброда и шлеповa знузетъ, тако, да више тихови — међу конка и нашъ местный паробродъ „Београдъ“ — на ушћу Саве васпраћъ Београда зимовати морадоше, кои ће досадъ досадъ описномъ положенію быти, кадъ ледъ одлазити почне. Одъ стране пароплозскогъ друштва чиновници се све могуће, да се опасности той предузредя, и одъ позните смерће и искуства Г. Инжинѣстера Нинковића, кои с тимъ послокъ управлява, очевидно е, да неће быти безъ успѣха. Истый е Господинъ наредио, да се ледоломъ начести, кои е доста якъ да најтврдићега леду другій правацъ дати може. — У недѣлу Суботу 15. Февруара, быће у 10 сатій у вече помрачећа на сеци водѣ васъ видимо.

— У Врашцу, 1. Фебруара. Пре неког времена примиль одъ зета моіъ, изъ Бешенове, овде пролазећи ратникъ, за кои ми опъ следеће пише: „Био симъ ти скоро у Оршави у гости, где имъ пријатељ нашъ г. Л. И. ориновски, да се одъ Оршаве идући къ Дреновом клиси и по сата далеко у једномъ лугу, по сата одъ великогъ друма удаљено, разваљени, одъ Турака порушеногъ монастира Љубовиће нашли. Ко е тій монастиръ саздао, у кое е то време было, и кадъ е порушенъ, нелма се. Ни ніе се тогъ монастира ніе знало, докъ се ніе гореспомењтый печатъ нашао, на комъ се види у средни сліка бродати, држећи на левой руци нао дете, вильви Исуса Христа, еръ изъ бродатый лика стои: Ѣс, изъ детаный лика: хс. Подъ опима види се женскій женскій лик као жртвица; около лика съ десна и лева три бродата светиља. А око свега тога види се надпись овай: сѣї печатъ монастіра ликостіне храма жсиси. пресвтеї вцї 1735 ÷. Тай е Печатъ имѣенъ при неког времена једнихъ Влаха, кои е нешто трзило по разваліни, наносећи међу другимъ древностима одъ гвожђа и тай печатъ, кои и одъ бакра. Г. Испръ нуйо е истый начинъ одъ Влаа, и чува га као стародревность.“ в. ст. п.

— При последньой конскрипціи у Целовцу изашло е на видило, да су се два мужа са сновима женима менали, то ніе у тихъ такође за рукомъ пошло, што су жене једнаки имена быле.

— Шнайдерскій калфа некій добіо е ови дана на лутрији 2500 ф. Како калфа нелма сувише неславна бы, паде онъ одъ радости у несвесть, да су га морали у болницу одвести, где још у лечењо се налаза.

— Особита парница збыла се скоро међу польскимъ всѣмъ селянои и једнимъ чивутомъ, кои бы судіо каквогъ лаєно у смештио довести могао. Селянъ са Чивутиномъ пођа у жежи пођли му три талира, ако бы хтео дуту чивутину браду обрізти дати. Чивутинъ одговори: „Дај ту браду мою и три талира, ако си дашъ два кутіи дуга изаубя.“ Селянъ приволи, те съ Чивутиномъ управо берберину, да се деде два здрава зуба изаубя. Чивутинъ несоглаше при речи; нит' плати три талира, нит' обрізи браде. — Лютитъ селянъ подиже парницу противъ Чивутина, ни пресуда о той изневредной парници још нишли ніе.

— Краљица Христина, ћитери владајуће краљице шпанске, украла су у Риму драгоцѣный нѣчъ единорогъ, кои е у предности одъ едногъ милліона франака.

— Дне 7. Јануара о. г. родила се у Сан-ченчиних Конхолу чудна калпа пањоби главу, руке, ноге и трбу нарасли; но место ногу нешто на форму присета. Облик ioй изгледа као у традесетогодишнѣгъ човека. Уди свакаки као стражњице ніе имали. Као што се видило, то е было роный порођ. и плодъ овай шкаљный родъ ѣ жртвъ. Калпа е у Пешту исканћаваня ради послана.

— Као што вели француский званичный листъ Монитеръ налази се у нелокъ систу 1200 милліона франака злитим новца у течаю, одъ кои се сваке године три и по ни сто трошн. За ждерње и друге ствари потроши се у години 150 милліона франака.

— У Цариграду налазило се у последнѣ време особито много фалшени турски банака у течаю, а полиціи ніе дуго ништо за рукомъ да произведителе исты у траг уће. Почемъ е найвећа сумма на једногъ талијанскогъ литографа была, кои е француску лиштатуру ужинао, то су се решили, истраживати му кућу. Полиціини служитељи обколише му обиталиште, али захтеваю чиновника, ніе се одна одговорило, и нелко е време трзило, докъ су были у кући Талијана пуштени. Тражило се по свимъ собама, но ништа подозрително ніе се могло наћи, осимъ едногъ камена, на комъ се приметили дело, да е на њему скоро нешто избрисано. Само една собица ніе претледана, у кой по назначеню литографа ніе трзило трудна жена, свакій часъ порођаћ имаћ очекиваћа, жена. Али полиція ніе се дала забудити, већъ е послала за бабицу, кой се благодарити имало, да се Талијанова жена одна породи. Чело ioй быле 280.000 гроша у фалшеныхъ банкама, съ кима ioй е трбу обмотанъ быо.

— Пуниъ правомъ могли бы казати да е Бечъ средиште свію аустріјскихъ народности, то нам доказује Г. И. К. Цершаг у своіой Етнографіи (дражавницу) пореза аустріјскогъ. По њему у Бечу станује 362.000 Њемаца, 83.000 Чеха, Моравлана и Словака, 6000 Полака и Руснна, 10.000 Срба, Хрвата и Далматинаца, 3000 Словенаца, 6000 Мађара, 3000 Влаха, 6000 Талијана, и 3500 одъ други народности.

— У Книтешеву у Мађарској родила е скоро жена селянка дете едно, у коіи су брковн и бради као у возрастногъ човека. Цела е околина као ни неко чудо ніла, да то дете види.

— Прошести годинѣ остаће жалостно запамћена епоха у новѣсторна трговине, особито за Америку, одкуда е управо и изишли ти новчани врзи. У седмонѣмъ државина было е више света 5123 банкротулса; међу конма 337 зборъ преваре ни сумомъ 5.222.500 долара; 512 фирми банкротирало е, међу кои су кредитори све изгубили, и то у сумн од 20.309.000 дол.; одъ они кои ниску 40—50 на-сто плаћли, ма 3839 фирми, а ніихъ дугъ износи 197.080.000 долара; найпосле ма пећъ фалиментя, кадъ кои кредитори ништа ніе добили, 435 са сумомъ одъ 77 милліона 189.000. Дакле износи дугъ одъ свію фалимента у Америци грдну сучу одъ 299.801.000 долара, одъ кои су 143.780.000 за-цело изгубљени.

— Іосифъ Фрањо Шумановскій, познатъ у найвећой доби своіихъ сиселенбенскихъ речитостн, одъ кога су досадъ само три свезке на свет изишле, умре е скоро у Зи Прагу.

— Одъ всякогъ отимогъ Руси, нелзебегъ се сади у Париску, приповеди се, да носи на руци једанъ необичанъ велнкъ прстенъ, за кои веле, да се у њему земни остатци нѣкоге покойне супруге налазе. Приповеди се, да му е жена была Талијанка и да іой се за смртной постелји нухъ нѣчъ заклети морао, да ако нртву неда у гробъ сарванти, већъ да е даде спалити, нако бы много пезео узеъ при себи нмати. Покойно свиновъ Кенивери неможе испазо е Русу за руковъ, пезео тай онако сабити, да га у спомепутомъ пртену носити може.

Кои бы радъ подпуне броіке Подунавке имати, нека се изволи што пре јавити, еръ врло сло мало екземплара наше печатали.

Цена е Подунаки одъ Јануара до конца Јюія 3 ф., до конца Децембра 6 ф. ср. са поштарином.

Печата, издае и одговара књигопечатня І. К. Спирова у Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вече, и стоји за целу годину 5 ф. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. Без поштарине са поштарином 1 ф. више.

Предплатити се може код свих Г. Г. поште. Из иностранства Србије неки изволе у каквим писмима са новцима на књижару Гош. В. Валожића обратити се.

Бр 7. У Земуну 15. Февруара. 1858.

Ружа.

Ој ружо нила,
Ружице моја,
Што тако нене
Лепота твоја?

Зарь тебе, нила,
Роса нероси,
Да ни те нона
За весак носи?

Или те онце
Устрели жарко,
Што нламе свеши
Сунашце врло?

Ахъ, лушо драга,
Нешшай весе,
Што нов лице
Мађино весе.

Сунце ми сйи,
Роси ме роси:
Аз' немам драгог'
Кой да ме носи!

Кой б' ме драга
Носила, нила,
Ню ми сидъ прїе
Земљица ладна!

Кой б' се драги
Дачо миоме,
Тай седи лежи
У гробу с' ньоме!

І. Н.

Страшна ноћ.

Погрёше П. Бёбйћ, прозх.

Прилично широк просторъ, са неколико обућова, и цветня леа, украшених са уметнов уношћу, на којой се налазй одъ летина кіоскъ доста пуште склопо, окружень зидовима суседни кућа, све то — у суседству одне праздне ваше, и одногъ суморногъ наслеђа хотела улице Шери-Мили, или друге какве, близу палате Луксенбуршке у Паризу — зове се тако башта или место увеселења за неко число младй женскй, кое Госпоа Балзамина посећиваше.

Госпоа Балзамина била е — као обично све ове другарице — невадъ одногъ храброгъ официра суседства. Пленезантнй муж'ъ ньен' ве до маршала, па ни до бригаде-генерала дотерао, а већъ овай светъ са овимъ процесуо, пре него што су заслуге ньегове достойно награђене биле. И будући да е удовица ньеговй ни тай начинъ нешли врло скромна биле, то се она морала другимъ начиномъ за себе старати. Отворй дакле пензіонатъ ндкти воспитателный заводъ, за одрастне девойке отмене породице.

Ньен' е трудъ успёхомъ увенчанъ био. Число питомица ньен' износило е увекъ трицесетъ до четрдесетъ лица, познавше из благородни кућа, неколико само биле су ћерн богати грађана. Кућа Г. Балзамине биле е за питомице ове, као нека предуготовленчка школа за скору самосталность. Отношенй ньено къ госпоа Балзамини биле пријателско: строго поступанй съ младимъ девойкама, ное су на прагу брака, за прагу независности стояле, ньен' ће у ред биле; зато су сне воспитателицу своју срдечно љубиле, и ньен' рођенй данъ биваше празднанъ, и данъ весела за целу кућу, тако, да су се обично тай данъ ревеакле, и у описаной башти у кіоску за чест тога дана частиле.

Тако су опеть едномъ при запорн празнокъ летнога вечера скупа у башти при асталу седиле, на коме су биле дна посуства места назначетена, одликована цветнимъ венцима. Госпоа Балзамина, и лепа Корина, дна и посоъ невзвестна, знузеле су та места, еръ су одногъ и истогъ дана узгедше обадве овай светъ, съ томъ само разликомъ, што е Госпоа Балзамина већъ четрдесетъ пута тай данъ доживала, а Корина само осамнаестъ.

Корина биваше чудноватый цветъ, ни народнё типе о пилама нису у стању биле што лепше приповедити. Ради бнйше сиже лепоте ньене, она се силомъ као нанки пирнши другарицама своимъ нанећала. Сваки жели ньен биваше занесенъ, али никадъ ніе тако што желила, што бы гордости ньеной употребъ нанело. Корина е одъ нарнан горда биле, а не што се тако нанкили. Она као да е нъ ньене аристократичке натерін створена биле. Тайна, коіомъ е рођенй ньено застро биле, као да е почитавъ, ное су проче питомице преда ньом нале, ношть умножавала. Горда Маршала одъ Сент-Тропеца, коя се Корине, као ньери веке далеко у сиромашту умерше рођаке признала, звачала е убоште, где се годъ о ньой речь повела, за нешто ниже, нежели за покайну Корнину. Она се брижльно о ньой старала, у детинству е у своъ ируг такорођенй одранила, одъ неколико година съ ньом се растала, да бы се у Паризу свршено образила; али ніе пропуштала сваки три месеци путй путь до Париза учинити, своју љубимицу посдити, загрлити, и богато обдарити, а за будућій живот ньене ioй видекде удвати. Корина само у себи ніе другчіе држала, него да ће ю кадгодъ Маршала съ речи: „Ја сам твоя рођена мати," съ срдцу своъмъ пригрити.

Кадгодъ што често човекъ неке случаје има — ное се кадгодъ досде, но чешће не — тако е и Корина одъ неког времена себи у главу уватила, да ће у ньу се осамнаестнъ рођенй данъ сас тайне, што се рођена кћнорь тице, одкрити. Помайка ньен пропустила ніе, питомицу своју на данъ рођенй кћнорь са срдечнимъ честитанћемъ, и пуним рухнма поздати. Пре једне године пустила ioй е оне знаке за по речи у уши: „До годнне, срдце мое, бићу ножда у стању, штогодъ нешто ти свободитити, чему се ты и ненадаешь." И Корина крёнёе у срдцу своме оно, што е одника слутила, само се поклоня, насмеши и ућути. Али е одъ оно доба свакій трепутакъ нестрепљиво бронла, и често е понеделяла, када бы ову дугу годину присвочати могла, да што брже оно доба, што е по своъ мнёаю већъ одавно знала. Младость, када очекује да ioй се жели какая исцуна, једну годину ни на ућ неузнна, то ioй е тешко нио потуре у руке једногъ развикује.

Али нема на свету тврдоглавнёег друга одъ времена, нити се ди су га сувопарни, седи звездознаватеља створили, еръ ни нёенёе галантерје у себи нема. Онъ само оно доказуе, што бивъ одрёка немоће, и веће једной депотицн за љубавь ни једногъ двоъ изъ године да из-

брише. Зато е и Корвина годяна своимъ обичнымъ путемъ ишла, одъ дана на данъ, одъ недеље до недеље, месецъ за месецомъ, и намало се ніе бринула, што е Корвин са свакимъ даномъ нестрпељивія бивала. —

Једна вдаредъ — ко морала е већъ вдаредъ ѣ цѣла присести, морала е данъ рођена дочекати, и никадъ се ніе за тай данъ величественіе приређивало. Али главна особа свечаностіе ове, Маріанка, коя је обично са зорокъ за тай данъ долазила, скипљивала се у овай наръ указати се. И Божіе се служба већъ сърце, тако исто и одморан часовн, тако исто пеканю и и играню опредѣлено време. Прође и ручакъ — безъ весели — и вечера е само зато веселія била, што се та свечаностна и Госпоѣ Балзамине тицала, коіой зи честь и сама се Корвина усхваљивала облаке са чела своѣ разтерати, и веселомъ се показати.

Али е Госпоѣ Балзамина делила тугу своѣ любимца, и зато іой, докъ су се друге питомице шалиле и смеяле, рекла: „Скоро ћемо устати, па ћеку те приморавати да игри и веселю даѣ приступиш, еръ висли су твоје, као што лако поняти могу, кодъ твоје матере, и самой ми е жао, што на ову свечаностну ніе дошла. При свемъ томъ нелутимъ живнаку весрећу. Случай, коя се могу у дугомъ путу догодити, одвоје често розъ долазка, али ніе урекъ весрећа каква узрокъ, што нам очекавана љубљена особа дошла ніе. Небой ми се дакле, Корвино! и садъ само о томъ мисли, како ћеш време разтерати. Колико те я познаемъ, нилазимъ да ће та самоћа у твоіой соби болѣ чинити, него ваше весељ.

„Добро ме познаете, добра учителько моя“ одговори Корвин, съ благодарношћу одпуѣ признанія. Отиде у своју красну собицу, тужна, суморна и уморена одъ душевнога напрезања, кое е целый данъ вучало. Али неостане дуго у самоћи. На скоро е једна другарица дође. „Ахъ Елмиро!“ проговори Корвин узлеѣюй питкой девойци, „я шта ћеш ты, сърце мое, тако лакокакъ?“

Елмира извади једно писмаще изъ ѣдара шапутаюћи: „Голубъ е већъ после поле довео, ни за једанъ трепутакъ писмъ те нисамо видити могао, да ти га предамъ.“ —

„Ахъ одъ кога?“ прошаше Корвин, и отвори нарисный листъ, а Елмира прево рамена читаюћи гледеће, бу де сотимъ довольно награђена за услугу, коју е Корвин учинила. Писмо е овако гласило:

„Обожаеми Корвино! Прочитао симъ ово, што е пріятеља Ваша момъ перватомъ послашу поверіая, илого ми е красоте о Вама писала. Дивіо симъ се писмању ономъ, хвалу симъ га ваљда пута читао, и съ благодарношћу целивао, али ни да е лако ово писмо пуно важности было, опетъ бы ми илого више было, одъ Ваше руке једанъ врстъ — една речъ, — једно писмо. Али Вы сте тако уздржателни, драга Корвино! Већъ се одъ почетка прозеће познаемо, — па ніе ли то грозно за болно сърце мое, да ни једну речъ доседъ съ Вама проговорити писаль моге? Зашто ми биръ наіважніи непишете? Дапаси е Ваших рођеня данъ! шта я чувствуемъ, и шта се Богу молимъ, изказати немогу! По своій признаци е Ваша мати дошла — — — ако Васъ она, као што ми Ваша пріятелица вище, одведе? — — О то ни онда поручите, и дозволите ми знати место Вашегъ будућега пребывања; ви крили любави долетећу тамо, да Васъ видимъ, и да се господозомъ матероѣ Вашихъ упознаемъ. Ласкамъ себи, да ће племенито порекло мое, и велики любавь моя къ вама г. Маріанца у празренје узети, и за сына ме примити. Но тежеће ми быти Корвину заслужити! — Еди су ми толика добри свойства, съ коима бы смео толике любедостойности ваше похвалити? Само о моіой дубокой любави говорати, и на ню моју надежду осломити смемъ. —

Еутеѣ Викомтъ Гаридуеѣкій.

„Викомъ е племенитогъ сърца човекъ,“ рекне Корвина смешећи се.

„О лепъ, прекрасанъ младићъ“ дода Елмира.

„Погледай овай лепый грбъ у печату, Елмиро! то е грбъ стародревногъ порекла.“

„А кажу да ѣ я богатъ! Наша собна слушавка Маріета слушала е чуда о богатству нѣговомъ приповедати.“

„А шта ме се тичу нѣгова богатства, Елмиро? нѣгово племенито и благородно сърце, кое се изъ свике врсте писми нѣговогъ видити може — нѣгово старо порекло, нѣгова сирочна любавь, драгоцѣяне ни е лег' сво благо Харуна, оногъ богатогъ калифе! Та я ћу задтодъ у изливештау живити, на што ми даље богатство мое матере, ако га неће са Еугеномъ делити?“

Заиста, Корвино, ты си у свему величественна, племенита и штедра! Мы друге девойке другчіе мислимо. И я самъ изъ добре куће, и висемъ сирота, али у садашњемъ времену неможе човекъ никадъ доста новаца имати, ако неће да оскудно живи.“

С горднимъ погледомъ одговори Корвин: „Тако е кадъ се племенитогъ своѣ урођеногъ наслѣдства одрекне, да се у гунгули варошкога живота изгуби. — Тамо на пољском добру, тамо е племенитешту на своме жесту, на своме престолу; у вароши га на кой дванаести изтисне.“

„На жалость“ одговори Емира уздишући, „една се изпредъ трговачкогъ реди може утећи. Ніе ли се она дуалиста Минделова, оногъ дуѣнадзіе кћи, онде утекнула? шта ће та неотесана девойка онде међу племенићкими девойками?“

„Ха! ови нисъ увеселила са кћиюи, срећу и задовољство пзраженаюћимъ лицемъ, а другіе, скоро, сутра можда, из' прекуутра ћемо в се пуртаћисти. Они се праћа у кућу родителску, коима ће доста посла задати, еръ тако на себе дрва та дуда, као да с одъ породице Монтморанса, — па видишъ, Елмиро! я та в срећніа нег' я! — Они ће се скоро у кућу свою повратити, а мене с остављала мати моя у овой пустиньи паранкой.“

„Та женой тужити, Корино, што та е вдаредъ, — правій путъ у твомъ неку — случай жељо показаће; за-цело ће господа Маріанца сутра доћи, и ире ћеш нась оставити, кег што желимо!“

„Међутимъ, да опетъ на Мадлозу дођемо — я бы волела видити, како ће цезу родителску кућу превратити? Сазъ одазъ е више приображенје и разкошъ отмѣнога спета познали, стидя ће се дуѣана, и старогъ кућевногъ реда своѣ честногъ отца, стародревногъ покућства своје матере, рођене неке Хомарлъ одъ Ст.-Мандс.

„То е тадно одъ Мадлозе“ упадне срдито у рець Корвин. „Зато е и немогу да трпимъ, прежде ме ніене дудости узеселяваю. Зашти е велика срећа налазити се на врху човечіега друштва, племенито порекло, то е найлепшій ниразъ, коя намъ е Провидѣеће дарила когда. У писми чисто сунце сія, изподъ ньегу наши пузи прилъ Али — да е Провидѣеће другачіе заключило — да намъ е у праву ньену пузомъ место одредило? небы было ниду пута нанетаће приклонити главу, и судбину своју равнодушно сносити, неже ли се за ставе и место једно грабити, кое доцніе ніе само да намъ на честь неслужи, него намъ ћошть и безчестіе и подсмѣх нанеси. А дуѣности детинске любави — кое се, као што кажне, и у найнижемъ кругу човечанства налазе — заръ нису оне свете? Заиста, Елмиро! Да ми е отацъ, надзиратељ, а мати праља, я ію небы оставила, нити бы се ньи икадъ стидила! Одъ ньи љубљене, и я бы ньи безъ сваког затезања любила. Али и бы ньи безъ сваког затезања любила. Али и бы ньи безъ ньи одушевљена, кадъ ни ніе у стању ньою рођену матерь довести. — Чуешъ ли, Елмиро, веселу свирку, коју е Хелоиза на ньину вешто удеслила? Иля, сдруги се са веселима, добра Елмиро! Меки ће дуге и прзне коћи быти, кокда ће писмаће оно, съ коима си ме обрадовала, зде мисли разтерати.“

„А ошешъ ли већъ одвдеѣ Викомту сво-ручно одговорити?“ запита Елмира при разстанку. „Онъ то зборъ постоянства своѣ заслужи, а колико самъ приметити могла, ниса ни ты спрамъ ньега равнодушна!“

Корвина свкрше зачарено лице своѣ у маману, и накратко одговори: „Я ћу се промислити, та шали, и закономъ ненраѣ са чувствама моја престати. Долазакъ матере моѣ, тайне, кое ни она одкрати ниа, нека пресуде, шти ни чинити вала.“

При овимъ речма, — кое ниху толико показивале плямтеву любовь, колико срдце, кое е разуму и пристойности сѣдовало, — узме Корвина ношть вдаредъ, по одлазку Елмире, пнокотово писаваће, и кадъ га ношть неколико пута прочита, свиѣ га, и остави кодъ ова друга два или три писма, коя су одъ ньене руке до Корине дошла, отворя затимъ прозоръ, да свѣжегъ воздуха добіе, и да погледъ своій преко бапте на она два усамљена прозора баце, коя су съ друге стране у башту гледала, и на коима се свѣтлость видяла.

Тамо е обытавао Викомтъ одъ Гарадуеѣ. Онъ се тимо у цветномъ месецу доселіо; па е

ти своју пажњу нек ига любви питомица своје избојте учиње. Нашто обширно описати, како с Корнино пажење на себе обратио; како с једнога Елмирова голуба увати, и пред децу ју бесно? Обште е познато, да сваке знамените младиће среће узастопце прати, — доста, да су се они познали, и Виконта с особито жељо, Корнеју богату наследницу — доста, да Корнин запети и била, чим бы ю Маркизи за вечер привели — нек куће господе Балзамине упрво у свою одвести. Онъ е Марјету умео задобити, кои с мислиа, да се наклоности Виконтова више Елмире тиче. Елмира е давне сне приповедала, што е о виконтовом богатству, племићству и господству чула. По нѣколь приповедаше, биле су нѣгове готовости у бакви испашти часть богатства нѣговог, пред ли су несколко стотина хиљада износиле. Али лепеня добра, и земља у западној и Француској лепеня, фабрике, даље ни ворт, кои су нѣговог отца живине, пред не нѣгово стародревно име несене; найпосле нѣгова добра на американскомъ острову Гваделупу, и — но ко ће сне пребројити, но ли запамтити? и сва та княжеска богатства биле су опредѣлени, да ће единица — наша Виконта — наследи, кои е сад као слушателя пред у Паризу живи, као сыну из кога обичнога чинова, съ тимъ само разликомъ, да е онъ овако одлично, куда су други пешке ићи морали, да е онъ — као се сусѣдима перонати могло, — и разнима свиђаваи нимо.

Шта е годъ Елмира дознала, сподитавала е одма Корнин. Телесне драженти нѣгове и сама у жени; светло-прну косу, плавичасте очи, блеског лица — сведоке великогъ духа — несташно смешења се уста, аристократичне зубе беле као снѣге мане, казалерско-нѣжештену браду, беле руке, прекрасно скупщено одело, све е племенѣство, лепоту и младост на Еугена показало. По зиру кое се често на прозору указивало, судећи, нирао е обично съ отменимъ светомъ обходити, и о данномъ гласу нѣговомъ, кое су све питомице Балзаминогъ заведења приповедати, еръ су прилику при тихой ноћи чуле, дике песме нѣгове слушати.

О, шта бы Корина дала, да се онъ у оном мгновено, кадъ се на прозору указала, чути до? глосъ бы нѣговъ тужно срце нѣно изнело, и востренѣ утишао. А и како бы онда на туге и на помоћну свою мислити могла кадъ ioй другій пева. Али бишъ дакле, у оной тихой ноћи, кое су се песми чути дала, на ни саме прозоре ніе отварао, кои су врло осветлѣни были, и чрез кои се спокоини сенка видити могло. Виконтъ е морао — ніе о томъ Корина двоумала — весело другіе кадъ себе нѣти, у исто време, кадъ му е пріятельица усамљена, као сирочe, у собици своюй уздисала. Безъ да е зато Виконту што пребивати могли, овеъ му е то нѣгово весело за ноћи пранила. Напросто прозоръ затвори, и у креветь легне. Али се Морфеј дуго изгледети дао. Хеловзини хазнери и позне дуго су е неуморно жучале. Међутимъ и о и самый слухъ несташно варао. Текъ до заспи — или ioй се учини, као да томоть коня, звону кола, и пуцању бича чуе, Јини су крести имслећи, да неможе нико други быти, но сама Маријана — или увекъ узалуд се Корина уздисали, плакавши, и Богу се за благодатный сан молећи — и една одредъ, или доста дошкиъ, буде услишена.

Напрасно ю Марјета пробуди; већъ су зраци сунчани собицу ioй осветлили. Марјета ioй писно пруни. „Опоть е часа принесло“ рекне ioй девойка са некимъ чудноватомъ тужнимъ гласомъ, и затвори пајде.

Корина се уплаши, познавши руку Маркизе. — У место показке дође писмо, ладно, крто писмо! — Но могло е ри сасѣмъ томъ пријатног садржаја быти, или е Корина бишъ несрећу слутила. Печать е јемъ, прекъ било, но ioй се прек чекаше; и душа нѣна ніе узалуд несрећу слутала, еръ исподъ прекога печата на белой крти стояше су ове речи:

„Љубезна Корина! Примите равнодушно ове речи, еръ показите шта ме е стало, дозъ сам ію написали . . . . .

„Ахъ шта е то!“ викне Корина упрошашена, ово свойско „ти“ окренуло се уледно „вы,“ шта ће дазъ быти? узме писмо и почне дазъ читати:

„Око, што ово писмо у себи садржи, установо вамъ казати, ніе ми могућно! Знаёте дазе да се я удаемъ; ной будући жуиъ само то захтева, да се одъ васъ растанемъ, и то сань му користа обезбаетна преда мени ирѣимамъ; вы сте сами свршено слободни. У исто време, кадъ сань нородъ моть покойнога мужа — ной любезна моя ніи достоинъ было — безъ лепе, безъ радости живати морали, узела сань васъ само забаву у мою кућу; вы васте мои ини, ви сте ини некоіи Бернарда, задарскогъ каное изъ Пантина, наша я нити пријя. Колико ми е познато, родителя су ваши живи; но почемъ сами я надъ вама дѣло христіанске милости учинила, и васъ бринљиво, отнѣво воспитала и изобразила, то сте вы садъ у стању, сами себи помоћи, безъ да сиротанъ родителя вашихъ досадњати морате, ноя и онако за васъ више не призиче. Вы ће те се безъ сумње у честиту нашу кућу, ино воспитательницу, умети спестити, па ће те се ни вадъ може быти и добро удати. — К тому обу да вамъ последній знакъ моє наклоности ноказемъ: я вамъ поклоняю шесть хиљада франка; Господе Балзамина, коіой тако ерть данасъ пишете, исплатите вами ію. Немојте ми писати, ни благодарити. Я сама за ово, што сань ви срећни, и изображени вашемъ прелазу, већъ награђена. Моя е доста моя сноветь, кои ме уверава, да сань дѣло милости учинила. Будите здрава и срећна, и ако васъ и више неволамъ, опеть ћу вамъ увекъ быти пријательица.

Маријана одъ Сен.-Тропеъ.

Какавъ глаасъ, какавъ даръ на двоъ рафеви? Бледа као смрть съ писмомъ у руци полети Корина Госпое Балзамина, коіой се све познато было и зато е са радошкъ слушательке предусретке.

„Недајте се одъ те несреће надвладати, ніе ій доста комма се ішитъ већа весе ћа догодила — могла бы вамъ бишъ и о самой мени доста приповедити — во ніе садъ онде о мени разговоръ. А несреће ваша и ніе тако велика, као што се чини, осимъ ако осуђени пагледа, комма сте се и вы, и я и вы сви казали. Много нѣмо та знати: вы се можете као восиитателница усрећити; много нѣмо ту лепоту и толсть као вы: вы бы на позоришту чуди чинили, а наше француско младо племићство ими пламећеть и чувствујућега срдца; ово дуло предрасуђеній, кое е племићству на путь стало, себи несеструе изъ нижегъ реда извбрати, одъ дана на данъ све више изчезне. Многе осимъ тога нѣмао о ію, што вы нородъ толики деля свойства имате, а то су шесть хиљада франака, кое сво изволите примити, и шантирати. А вы знате, како сань ви и пріятельски, и, ахъ, да се небоишъ равне каже позаледати, могла бы казати материска — напоменѣти, и зато ни нећете за зло примити, кадъ вамъ кажемъ, да ћете ме врло обвезати, ако ішитъ данасъ мою кућу напустите, ако ни заито другог, и ово да любопитство прочи питомица избегнете, и особито — — но кои вамъ е куће свегда отворени, — — или бишъ садъ ми се једногъ херцога ћи нашла, коя бы желила у своју заведеню примѣћи быти, а другіи празни соба немамъ осимъ ваше, и тако, мила моя, вадъла: сѣмо едни другой на путу быти, него ћемо се разстати, — растите, пре него васъ жалость надвлада — ејте, мила, добра Корина?! —

(Свршетакъ слѣдуе.)

Стара и нова времена.

I.

Иде ли у свету све на горе?

Има людій, кои себи уображавају, да е свет све ное године горе и хрђаве. У овомъ идиновако ніе ништа новога; ваиаше се жеста и у найстарійимъ вимцима, одъ дне и три тисуће године, где стара люди ішіъ тада идиновако, и увераваше, да нема више тако времена и мудри и тако поштена людій, као што ій е было за њихова млада доба. Овако се исто погиварало и у каснійимъ временима. Да е овако у свету одиако потрало, да се у едномъ веку човѣчанство нримегно могло, како родъ човечій све го, и быва, никве бы морале сад разлике быти међу людима, кои пре двадесеть, тридесеть и више столѣтій живише, и међу нама, кои данасъ живимо! Мы бы морали одна створена быти преха нама! Ако бы ово потврђеть истинито было, да е свет све ное године горе и хрђаве, онда бы се мы уздухли тому одупирали, и себе за болѣ држали, него управо што смо — ако ли напротивъ ово ніе истинито, то онда морало се на умъ узети, да овакову ствр неверному, што станѣ човечіе тако изо поклоника.

Често се догоди, да се једнимъ хвали и у звезде диже, и нема се ни чудити ствари само зато, што е нородъ стары времена, ако ни дакле

у томъ уобразењу нијамо, да је све у старија времена боље было, онда не бы ово, што је старо, ни испитивали, ели добро или зло, него бы слепо свачемъ слѣдовали, што је изъ стары времена до насъ дошло.

Зато ћемо сада да испитамо, да ли су старе времена боља была одъ нашегъ данашњегъ? Ели се воздушна топлота промѣнула? Бѣсу ли люди у старе времена много веће и ячи были? Бѣсу ли старе много дуже живили и ѣсу ли здравѣје были? Ели родъ човечій у обзиру душевногъ живота много заостао, или є што напредовао? Ова ћемо сва питања потанѣ разложити читателъма нашимъ; єръ и тако є већъ данашњѣ доба у обичай ушло, да се старе времена у звездје преузносе, да су люди много болѣ живили; а унѣрек самъ да є много одъ наши читатели слушао стару баћу, како своје младо доба хвали, якко є стидило тада у возу прасѣ было, якко су и саме руке у њѣко младо доба болѣ мерисале, и немелеће, да су руке и сидѣ онако исто крезнога мираса, али се напротивъ осећаѣ њѣно већъ затрпило. Разлогаће наше почећемо дакле одъ воздушне топлоте:

Топлота воздуха није се промењала.

Овде ћемо найпріе говорити о промени воздушној, кой се по мѣкоје многій догодила, и кой бы великій утицаѣ на родъ човечій имати морала. Многа дуже дакле, да є топлота воздушна у течаю времена и много попустила. Има ій наше, што дуже, да све кое године помало топліе было; али мы ћемо одма мало даљ доказати, да ни єдна, ни друга страна подјуно право има. Истина да проће много година єдна за другомъ, все су ако необично лађе, или прекомерно топле, или ово ніе постомно пролазило. Овде остаѣ питаћ, да ли є у стара времена топліе или ладніе было, кой сада у наше доба, или башъ управо велике какве примѣтне промене ніе ни было?

Познато ће нашимъ читателъма бити, да є Грепландіја єдаъ врло ладанъ предѣлъ, самимъ ледомъ обасутимъ бретовима непрекиданогъ ледъ се онай западъ и истокъ; а са стране привора тако є ледомъ онай предѣлъ обкољенъ, да є и у само летаћ доба пловидба тамо врло отежнана. О овомъ дакле леденомъ предѣлу, говорено є, да є у пређашна стара времена много умереніе климу имао, и да є много плодоносіи био, тако, да и є у време краљице Маргарете пре четиря стотине године врло плодоносанъ био, да є одатле рана у Шведску доношена се. Када су овакови гласови потанѣ испитани, увиђено се, да су сва она потврђења на єдномъ неспорномъ основаю; о напротивъ се проналазило у єдной старой књизи, што є у Норвешкой пре петъ или шестъ столѣтія писано, да є ледъ Грепландскій тако исто описанъ, да се ни найману промена међу тадашњимъ и садашњимъ стањемъ овогъ предѣла не види.

Другій єданъ примѣръ можемо изъ саке библіе узета. Она намъ каже, да є земля обктована у време нашегъ Спасителя Исуса Христа имала и низове лозе, и сладкога воћа, кои се урмомъ зове; али одъ разсудника, да ни єданъ предѣлъ, кои имаѣ топлоте ими, него што є у обктованой земльи врео плодъ одъ урме произвести неможе; а напротивъ ни у єдномъ предѣлу, у комъ є већа топлота, грошље у той мѣсташи неможе родити: онда се дае закључити, да земля обктована у време Исуса Христа ити є топліа, ни ладніа было нигда, него што и у данашњѣмъ времену. Али ми можемо и у дале времена нашити се и посведочити, да ни у време Мойсесово, кое спада око 1500 година пре Христа, дакле више одъ 3300 година пре нашегъ времена, у земльи обктованой ніе топліе было, него садъ; єръ люди, кое є Мойсей послао, да земљу, пре ньиовогъ доласка, прогледе, довучише, да є та земля родни виноовъ, и необично велике гроздове собомъ донесоше; да є тада већа топлота овде царовала, онда, кои што горе рекосмо, небы она земля могла тако ньиомъ уродити.

У неким монастирима сѣверны предѣла налазе се старе привилегіе одъ папа римскы, у комима се о винодѣлію спомиње, и дакаъ у тима предѣлима вино неродя; одатле неки закључую, да є у старо доба ту винодѣлія цветало, данасъ га нема; али се ово тимъ разлогима, што су писара нашли овакве исте привилегіе одъ слова до слова за монастире у различитимъ предѣлима поселъваши, не узимаюћи на умъ, да ладни сѣверни предѣли винокъ уродити немогу.

У найтоплѣмъ предѣлима европейскимъ, као што є Грчка, Италія, а нека часть Француске, расте маслина; одъ чега зейтинъ добіемо. У задњимъ предѣлима маслина нерасте. Одъ учењогъ єдногъ Мужа старога века, по имену Штрабо, имаму стару грчку књигу, у којой онъ у време Христово наше, да преко француски гора, Севенске названы, већъ маслина не расте; дакле и ту и ире 1800 год. ніе было.

Могло бы се много више овде примера изъ стары списателя навести, да земля ити є топліа, ни ладніа одъ тогъ времена было, одъ кано люди своја природна испитања писмомъ означише, кои до насъ могоше доспети. Овако є примере професоръ Шторхъ изъ свога спуштя и учењомъ другомъ краља. Шведске дао. —

Люди нису ни већи, ни ячи были у стара времена.

Наша стари много знаду преповедати, како су люди некада голіати были, и да да ово према њима, како ови пузаница; или у оном њиовомъ причању, како ови пузаница; или у оном њиовомъ причању, како ови пузаница; или у оном њиовомъ причању

изговима њиховима са обема рукама замахивали. Сад будући да тешки оклопи и шлемови нису међу у обичају, ерз би сано снегали, садашњијех пушкомъ по коњу се сад ратъ води. Могу се видити и старе велике сабље, кое су за углед пушкомъ меки свештеници напредъ носиле, али ове сабље нису у рату употребљиване, и тко би ове за равно оружје држао, тай би дивотне чудно себи представљао величину и снагу стары ратника. Напротивъ оружје кое се често у тробојница стари Хуна налазе, и уобште оружје старе времена, довољно сведоче, да снаги люди прошасты времена није нека была него дан-данашњој.

Женитба

Луке Сенчевића и Алиј-ага Бошњ.

(Сарастак.)

Кадъ су были за поль равна поля
Аз' бесеђа Фатима девойка:
„Душо моя Сенчевићу Луке,
„Чини ми се да се земля тресе.“
Одговори Сенчевићу Лука:
„Небудаи, Фатимо девойко,
„Ти како се небы земля тресла
„Подъ к'ме добрiех коньицех.“
Опетъ веля Фатима девойка:
„Душо моя Сенчевићу Луке,
„Нешто инче у гори зеленой
„Из' в видо из' к кулавиди
„Из' чобанче кодъ руни овци
„Из' к Бошњ у потеру иде?“
Истокъ Фати у рiечи была,
Проговори слуга Радоване:
„Ни' к вило, ни' к кулавиди
„На чобанче кодъ руни овци,
„Већъ к Бошњ у потеру иде,
„Зато бiени, господару Луко,
„Єръ ћешъ дудо изгубити главу
„И уцвелять твою стару майку.“
Кадъ то чуо Сенчевићу Луке,
Кадъ то чуо што Раде говори,
Онъ устиви доброга коньица
И Фатиму дае Радовину:
„Радовине, верна слуго моя,
„Ево теби Фатима девойка
„На ты бiжи у бiзле дворе
„Наручи ю моiой старой майки,
„Я ћу, юнакъ, иду пречекати
„И просить ћу одъ њега девойку
„Из' изпросить, или га погубить.“
Кадъ разуме слуга Радоване
Што беседа господару Луки,
Онъ узима Фатиму девойку
И међе ю пред'се на коньица,
На онъ бiжи крозъ пусту горицу
У дворине Сенчевића Луке
И Фатиму изручуе майки.
Пыта майка Фатиму девойку:
„Ой Фатимо, моя сино млада,
„Где остаде Сенчевићу Лука
„Где остаде зашт' съ тобомъ недође.“
Одговара слуга Радосане
Одговара старой милой майки:
„Ой старице, Сенчезића майко,
„Остиъ Луки за Косовом полю,
„Остиъ Луки съ Турци на диванy,
„Сутра ће те, мойку, походити.“
Кадъ к слуги рiечи довршио,
Онъ се враћи господару своме
На то поль где онъ чека агу
Да напроси аз' да га погуби.

Дође ага, а дође и слуга
Подъ међу крчмарице Маре,
Туде седи Сенчевићу Лука,
Туде седи и с' виномъ говори:
„Рувво вино, руввени ми лице,
„Да ме Фата радiе нигде.“
Кадъ то чуо Бошњ Алиј-ага
Што беседи Сенчевићу Лука,
Трже сабло да му сече главу.
Аз' беседи Сенчевићу Лука:
„Немой ми, одсiка ни главе
„И сиъ присацъ, проси' ћу Фатиму.“
Лука проси, ага се поноси
Аз' се Лука оканити неће.
Кадъ су ага рiечи додiзле
Онъ говори Сенчевићу Луки:
„Курво кучко Сенчевићу Луко,
„Врћай жени Фатиму девойку,
„Єръ ћу тебе живда погубити
„И твое ћу уништити колено
„Пазитъ ћу ти бiзле градове
„И рушить ћу кузе камените,
„Донъ неиђеђеъ мою желизну
„Донъ неиђеђеъ те кћери Фатике.“
Одговара Луки Сенчевићу
Одговара Бошњ Алиј-ази:
„Курво кучко свовольцо една,
„Я сиъ веко одъ тебе Фатиму,
„Ако л' ми ю ты дирнеш' вћешть,
„Одсећ' ћу ти русу главу твою,
„Єръ и писаль убога сирота
„Да я просимъ и ништъ неизпросимъ,
„Већъ сиъ юнакъ да се огледамо,
„Чиа ћ' быти Фатима девойка.“
На ови трже саблю одъ пояса
На замаху до два до три пута
Паде ага поводна му душа
Паде ага у зелену траву.
Оде Лука горохъ пепаоки
Певаћи, коньицъ играюћи.
Кадъ к дошо у бiзле дворе
Онъ дозива до три калуђера;
Єдинъ крсти Фатиму девойку
Другiй Фати грiехъ одрешава
Трећiй жени Луку и Фатиму.
У томе е слуга Радоване
У томе е свате покупио
Скупио халаду свитова.
Када су се сиити свкупили
И рушиога вина попивали
Сви одоше у гору зелену
Сви одоше прогинати Турке,
Вина песма меня чаша вина.

Примѣтба. Ову сиъ песну записао одъ селика Іозе Пашухића, пожешке градоначе, єрз ми се видило да се основа на повестници срески-славонской, почеть „Шпицарь утледнаго Илирiе“ (кн. 4. ст. 432) овако приповеда: „Ове е исте године (1598) Лука Сенчевићъ 5. Октобра предъ вече, турски обучесть у агиню се кућу у Земуну улукао. Ага (у песни Алиј-ага Бошњ) мислећи, да и онъ припада воске чете, заклоче врати изнутра, тако, да се лисо отворити могу, ништа зла неслутећи. Чимъ е све у дубокомъ сну было, ишли се юнаци дигне и стуни полагано у собу ићове кћери Фатике. Она свога љубезника, премда Христићина, лепо дочека, и после кратког договора, све драгоцености и блага отца свога покупивши, съ њиме и два слуге (у песни е само єдинъ), кое е Сенчевићъ довео, срећно изиаше. Кадъ е ово осиваго, ага опази, да му не'ма єдиниде, и полети у потеру. Достигне ли ли по пути између Земуна и Карловца, и ово разирегне лапъ за Сенчевића кабре. Но ишъ се юнаки небои: седећи на коню дуги левокъ љубезницу, а деспожъ стаде се юначки бранити, донъ ага ни земљо нешаде. Два слуге агине такође падну, а трећiй пзмаче у Карловце, гди Турке побуди. То зачуе ишъ юнакъ, изручи љубезницу своимъ слугима, а онъ побуди Христићане, коиа е турскiй ираяъ додiео, и побiе се съ Турцима. Турава преко 120 паао, а други се разбеже. После е и далъ Турке гонiо, донъ ие у зимку кодъ Осеки паао, но ишаъ изманне съ љубезницомъ преко Драве.“

Изъ наведенога се види, да се песма скоро подпуно са Шаеиронимъ повестницомъ слаже. — Добро би было, да се сее наше народне песме са повестницомъ упоредо.

л. п. о

Станѣ, мисли и поезія народа Србскогъ.

(По Ранке-у.)

I.

Унутра сасвимъ по пругама и долинама, кое реке и потоци просецаю, и по тустимъ шумама разшпркава су села по Србiи; ако 40—50 кућа нижо, зазиманю толико места, колико и Бечъ са своимъ предграђима.

Обитавиште свое повиособъ, єдно одъ другогъ одвоена; свака сочиена за себе особиту обштиость. Око праве куће, кое е єдиомъ плетеромъ ограђено, дубловомъ и сеномъ покривено празно место, иа средъ кога е огньиште и ћатра, поправлене су коморе — клiети или ипаги — кое су познайшие отесаиыхъ дасака изкутра изшаране, или у њима жеиа огньишта. Кућа е управо само за старешину и старешицу, и поиегде имаю и прегратку одъ куће собу, у коiой они ноћую; ианти су за млађе супружиике. Све дуже еднае фамилiе састављаю єдну симу за себе задругу, раде и раде се сви заеано, а у зимно преме искупе се у веће ово ветре. А кадъ отацъ умре, браћа, кои су остала, єдиога кои е и найстарiи и найпаметнiи за старешину изберу, и тако то остае дозе, донъ ниъ због праве велике задруге не буде дезба нужда. Често од куће куће читава маала постане.

Туће поиоћи праве миого требую. Люди поджу сими себи зграде, праве опако како е у обичаю кола и плуге, ору са своiомъ стоком, праве и обручаю бураде, и спрамно себи обућу одъ пресне коже. За остало одело старао се жене, кое вуну и лаиъ преду, платно и суково ткаю, и брођомъ боидисати умеитале су. Раде, колико требаю, две ниъ земље. Тако они ништа неизупую, осимъ нешто соли. Одъ занатлiе потребиъ е селицама само ковачъ, кои изиге паграђуе. Водепице припадаю иекимъ кућама заедничии, и свака кућа има у њоi свой ред.

Овако само са своимъ потребама задовољно и само за себе живеће теикачко стаиѣ — кое и и подъ Турцима због тога трпљено, да му се већи намета изговаре — было е основъ продужюћесъ се народногъ живота. Личности кое да е предъ тимъ нестало. Нико непризиаге диъ своге имена или рођеиа, ко свака кућа има свое крстно име, и тай се диъ проведе у светковаiю и гостеио.

Кодъ стары Германа порекло се обично доводило по материнскомъ сродству, кое фини-

ању садржаја, и увек е у старом обичаю прво лице било; у Славено-Српском пак племену више претеже особито живо осећање браће од стрица. Брат воли сестру ина, сх њоме се поноси; сестра се заклиње имењем брата свога. Ужасно неопходне имућна жена, већ га опла-кују жати и сестре, и оне се старају о укопу имућних. У великих и жестина особитий обичаи проводе, кад од два брата, коима дани рођења у једнх месецх падају (једноседчина) једва ужре, да онога иногх за претходе привезана дуже дотле, док онх страшога вогх младића недозове, па га побратими, те га онай одреши.

Тимх кнезима одговара највеће Српско побратимство. Црквеный благослонх, истина у правой Српи ніе у обичаю, али у ине Божіе и сх Божа закуну се, да ће једнх другоме и у погибли бити догодх су живи. И то драге, да е најбољх побратимати онога, на коги у ску сни, да га е уз у каконовой нужди моћи да му помогне. Сведаньем зову се по Богу браћа — побратими —. У старой Орашан и Неготини имао обичай у другій Понедельникх по Ускрсу изх кутра бусенх до гробовима посађати; а затимх после подне скупли се тамо младеж и плете венце неше. На онда се два момка, или две девојке, између себе побратиме или посестриме. кадх се крозх те венце полазе, по после међу собомх промене. Иницх шаиова спеза: зато што су они још млади, онаи само за годину дана; још ніе још побратимство до века, него само почетакх томе; на по прошх Ускрсу, ако су се дотле између себе добро познали, тавоно или познаиово или проширо.

Ако се та спеза тиче само онога, кои е учили, то се напротивх други, женскиња, сматра тимх више као наследника стара оилиіе. То сарадиу домаће стрешиште, од кое страже између себе, и то без дарова, кои су кадшто врло знатни, и тако се, на пеку пругу вушоваше, повезаних сачлеих оилиіе, одвраћа девојка, од једне оилиіе другой предне. Брат предне удатоу сестошиие, кои су дошли да е туђой кући одведу; и овде е прини завоа или страна. Дете наиитани; пресицаюх дуварх додирнути — да е дућарони често гледе како још сас пресиша за поносих —; девојць, пиво и воду — о чему ће она брату имата — подх пазуиха и у рукама до астали пренети: свиколичне су переносиле (писмени обреда), са којим они у кову оилиіе прелази. Уста још, да бы као и само добро говорили пречетомх шећера затворе. Још се дове тубшика и кроз читаву годину всеселе. Забранимх, изх обичаа изражених продужавање се спадливости и од сихогх и сиогх нука раздвојена. У другиту међу другима тотово и исторіи сх њимх, а како за да бы се шалити усудили. Тек после неколико година, када узима одраслу децу, постиа равнх свакоги оилиіе, у кою е ушла.

Уз ако осећаиѣ сродства по крв, кое е овде оказано, прииећује се, да оне ніе у обичаю ово изражеих осиете крв, кое ніе необично и код други народа нама подобногх стања, и кое е код најближегх нихх по племену сродства, код Црногораца, тако као у обичаю. Јако може бити, да е то одуда, што се овде убоште некводи велики породици, племена, или може бити, што ово осе због тегобногх стања ніе могло постити или одржати. Састављиѣ ваше кућа у једну обштину, ваше е политическогх рода, него што су оне по заселичномх племену и порезу, основане биле. Село где се убиство догодило, натераваю с одх Турака, кои су у тоже ваше губитнх своій кетој преступленѣ сматрали, на накнаду — плаћаћ крвногх новца, казнавогх крвнина — кои е на 1000 гроша опредељен биза. Кадх се то нећх исплати, обштина е допуштала убійцы, да се слободно врати. Доста е нећх било, ако се онх са оилиіем убиеногх помирію, кое у тимх околностима ніе ирло тешко бити могло, сух бы осветa ове штете обштини нанела.

Но узх то е ирло строга била свеза, ново е село завело.

Ово е имало право своје кметове, своје сеоске кнезове само бирати; а они се опет и уважили, и имао повереня. Пореза к биза обштай терет, и разрезиваѣ исте чинћо е у правичномх између себе ньи договору.

Као годх што кућа своій домаћій, тако исто и село своій обштој праздницх уважина. О жетовомх празднику сходи се народ на како пространо место, на брдашце предх селомх. Свештеницы изиву и освете воду и масло, за онда они напредх и селани за њима, сх крстовима и сх иконама иду преко поља, и на нешмх местима и одх куће до куће.

Тако су села тимх надоиначавали прве, кои во основима Турскиња познавање ньи ніе имало.

Може бити боиx што, што прилій ніе било, попови онда никаквх другій посао имали нису, него да се при крштеноју, венчаноју, сирваљаноју по правилами Богу моле, и да ихх изх календара празднике казуіу, далеко одх уважина своіх уношени были удаљени, до кога е више свештенство на западу јако дошло.

Продавала такси, кою су попови за извршиваѣ своій дужностій примали, ніе ій могла надриавати; среће и биза, што су у своих селу и имељења добра своіх имали, где су као и други косили, орали, дрва секли; другчіе бы ихх доста тразило биза. „Отче! — запитаю с једно дете попа — „варх и ти чуваш говеда?“ „Е мой сине“ — одговори му онай — „још да су мои!“

Напротивх тога обште почитнеће обратаю се калуђерима и манастирима. Уобичаено е биза, те су исповедниѣ — кои безх сумнѣ одх сиіе приходи дѣлова највише свештенна у поверу одржаю, уплив му приобили на жириве — сва сами калуђери сршивали. Скупляли су се у опредељене на то доне у скрипте запуштене пећинске, где манастира уздигнѣи стое. Ира томе, ніе се ту мислило само на верозакона дѣла: дани су ти у исто време служили и за светиње сиборе читаве околине, кои е тимх манастиру одликовала. Доста редіе су іошх уочи тогх дана долазили и ту ноћи подх катре проводили. Кадх проће потребй время, кое е за изповедиѣ и причешће опредељено, долази затимх после подне напарх и свештиику једно сх другимх, а младеж се увате у коло и игра — ту е пријика, те понеій можих себи девојку наће — старешине пак звездно селе и забуставх се договарше и разговараше.

Но на калуђери ньу были бацх сами свои господари нити су имали тако вих уплив свој. Они су исшто болѣ научени од попова, или осетх безх праве науке и и безх свеза са управљаћних старешинама, или безх тешећ свезе са целимх својих калуђерскимх чланом из редох; они жише од милостиней едноверних; писмени мораю живе цркве у добромх стању одржавати. Нетх примера и може бити, да зато и писмени, кои од постања управо свога ваша друго ніху него пабоитећи сеіани, обичаю право имаю једнох између калуђера за настоителя изабсрати, кои се зове или Игуманх или Архимандрить.

Ніе ли то, што да се ово начело народне праше, кое е подх старима братьима постало, бирх у опиих дољних средовима постово одржало?

У колико се повеститица многобройних задужбина манастира одх Српски краіева подсмела: — ако кадх е разрушена држава, кою су они основали, то су у исто време заводи они найвише помогли томе, да се народность и вѣроизкоих одрже у постављеномх већх увайчаномх одношеню. Не сх неправедомх се и презирах Бошњаци у Нелмх одиовуд доводи, што се тако мнеѣ такови завеленя неодиво.

Почеће е патріаршество Пећеско уништено, манастири су стара краіева, особито онай подалеко одх Цеја лежећій манастырх Дечани, где е отац Стефана Душана оку цркву одх мермера саздати дао, украсили свіу Српски племена почитаћ. Кадшто су Турци бацх због тога, будући и вѣру свогрио они као изворх освоена, тешке казне на исто ударали, да ій само у дуру увале, што су знали, да ће ій издавница едноверна подмирити.

О народности прве и то е једнх доказ, што су се овде стародревна имена увекх истакнто обдржала, док су у другимх Славенскимх народима имена светаца изх календара владела.

А сх тимх дане може и то у свези бити, да тако ніе прановно-хрістіанско разматраѣ света свршено до овде доспело.

У народномх миналомх свіо европейски земаи, изоле се сѣли стари прародопочитаоци, или найвише само као разсуте разнадне безх свеза, верзуиие и неразумителне.

Историчне ситнице.

— Наразец, славиий грчкій војвода, био е одх прице византиске Соніе упућенх, и да бы се ньой освети, позове Доногобрде у Италію. За кратко време бели су она су северну часть

ове земљѣ освоили, само нису могли градъ Паѳо задобити, што с њиногъ краја Албіона тако огорчило, да се тиресао, да ће све житељѣ посѣка и градъ до темеља порушити дати, ако га освоѣ. Албіонъ после тог године задоби Паѳо, но ніе нимѣру свою извршіо, еръ задъ по основію у градъ ухи, посрас му конь, што в скроць ньеній као сриштсь Божію толкованю, ню е Албіонъ збогъ тога, што в нимѣрено Паѳо разрушити, на се привукао. — Но Албіонъ ніе дуго побѣдне нѣгове уживати могао, еръ скоро после основани Паѳе буде убіенъ — (573 год.). Дали га е убіити нѣгови супруги Розамунда, кою онъ одвредъ при вечери съ мачемъ у руци нуѳше, да они изъ љубавѣ нѣзогъ отца ніе, кои е одъ Албіона убіенъ было.

— Подъ владомъ грчкогъ цара Константина Порфирогенита дошло е византиско посланство Калиси Монтадеру у Багдадъ (917 год.) Калисатъ е было у оно доба всѣхъ мало одъ кегдашнѣ своѣ славности изгубіо, но е иманъ нимѣрано Монтадеръ, посланике торжествено дочекати, и богатство и силу свою имъ показати. Нѣима на честь биване прегледъ войске одъ 150000 войника у Багдаду држаше; предъ палатомъ стаду три свечаной аудіенціи 7000 хадуна и 7000 крагни стражаро. Палатни служителѣ бише найдрагоценѣимъ одѣлому, златомъ и камењемъ драгимъ накићени; за украшенѣ палате потрошило се 12500 комадій свиле, златомъ извезене. У двору стаду 100 лавова на лиши и извазъ други украшенія постављено биване у сали за аудіенцію дрво одъ сувога злата за 18 велики грона покривена съ многимъ златнимъ и сребрнимъ птицима, кое по жесой справи певане.

— На сланъ између људій, установитељѣ светкы переписки изумлиња, неизнаде тако великій утицаѣ у душевный животь целогъ човечанства, као Аристотелесъ, учитель Александра великогъ. У свюку струку човечія знања утичуѣи и своіомъ филозофіомъ дио е не само западу и хришћанскомъ вересповеду, него и целомъ истоку, дакле и самомъ Исламу, законе. Тай великій мудрацъ родіо се 384. год. пре Христа, у Македонской вароши Стагири и оде у седамнаистой години у Атину, да буде ученикъ славногъ Платона. По смрти свога учителя живіо е у Малой Азіи, докъ га Филипъ II. у Македони ку не позва, да буде воспитатель Александра, сина нѣговогъ. Основатель великогъ македонскогъ царства подпуно е увиђо великій одъ свише санарін простый духъ тогя мужа, и зато пушиъ правокъ дяде ги сину своіомъ као воспитателя, на кои ће то велико царство остати и іошъ већма се разпространити имати. Аристотелесъ доће одъ прилике у оно доба у дворъ македонскій, кадъ е Александеръ четрнаесту годину довршіо было, и одседи се одъ свога ученика, кадъ свой своіу азіатску войну започе. Затимъ оде у Атину, где свою школу мудрословну установи. Одъ сенатогъ шеталишта, што се грчкій зове „Перипатосъ," т. е. шетакъ, или одъ Аристотелоногъ обичаю свое ученике шетаюћи се обучавати, названа е та мудрословна школа, „перипатетичномъ." После смрти Александра окрвавше га непріателя нѣгови непріателіи и злочинцемъ противъ државне вѣре, што га е натерало, Атину оставити, и скоро затимъ умре у вароши Калцисъ 322. год. пре Христ.

Девойка туги.

(Подъ словенскомъ.)

Стѣно мила, стѣко тврда
Како с' ниси разпрснула
Кадъ е мене люта судба
Одъ милога разстивила.

Ся суетне землѣ оне,
Творче, узми к' себи мене,
Кадъ ня оногъ узимаду
За коимъ ня срдце пене.

О сумрачи, Боже благіи!
Незъ позове скоро вече,
У сумрачку подай томе
И мой животъ да истече.

О славуо! и ты тужи
Твоимъ гласомъ у дубрави,
Одзвањай ня срдцу може,
Когъ ће туга да удави.

Срдце мое мени лежи
Као камень у грудима,
Нити ниште на томъ свету
Нѣга радость обузима.

Я другоме руку пружамъ
За когъ срдце нелма ниште,
До да моя мати, отацъ,
То одъ мене, тужне, ниште.

Гласу отца и матере
А не срдца, и слѣдуемъ,
Съ тога тако горко седа
Одъ свегъ срдца дликуемъ.

в. с.

Књижевне вѣсти.

* У нашой печатныи штампи се књижевный одзасъ за књигу: „Слике изъ домаћегъ живота нашегя славенскогя народа, и слике изъ природе," са додатномъ: „Славонске пучке загре," одъ Мінта Стоимановића. Књига ће той быта цена 36 кр. ср. и издати се ће, да ће до конца Јюія свегъ угледати.

* У Брну изиаше одъ скоро Моравске Новине, кое уреѣуе Л. Хавлиекъ. Листъ е той политичанъ и забавенъ, лепосеи и вѣсти трговачке и господарске.

* У Златомъ Прагу изашло е: православно старо-славенско Евангеліе и Псалтиръ. Како што се чуе, изаѣи ће скоро оне іошъ и друге цркевне књиге старо-славенске.

* Съ 15. Февруара почиѣ у Петрограду изилати новый „Хумористичкій часописъ" на рускомъ езику, ногъ е учредникъ познатый списатель Григорѣевъ.

* У Парижу изишла е књига подъ наслованомъ „Козачина" одъ Седнкъ-пише, познатогъ славногъ списателя польскогъ Чайковскогъ.

Анекдоте.

— Незій ишъ землякъ, кога е богиња среће жимошла, кадъ е свое дарове раздељила, было е једномъ позвати, да буде кумъ, чега се ніе мого одрећи, еръ е фамилія нѣгова одъ стариза кодъ те породице кумовали. Ніе га нала брата звузела, кадъ е ня дарове и ня празанъ свой цемъ комисіёо, но опетъ му е за рукомъ нелало, да све сврени, и ня сатне поиде ніе заборавіо, кои дени по обичаю бащити треба. „Дай ми за једну форинту ситан новаца у занмъ, пріятеле." „На што ће ти толико крайцара?" запита га пріятель. „Та кумъ самъ у селу ^^, а крайцере ми требаю за бацанѣ." „Али си луда; зарь не знаиъ да е у томъ селу обичай, да деца бацаю новце, а кумъ да вуци," рече му утешителю духавый пріятель.

— Једанъ в селанинъ ишіо на матурицу, проазећи покрай једне школе у време, кадъ су ђаци изъ ње излазили. Мигарацъ започе тада дерати се изъ све снове снаге. Ово ђаци чуша, рекоше му: „Грубый угурезузе, незнаиъ болѣ обучити твога сюта, да буде учтивія?" „Господо! одговори селанинъ, овай мигарацъ, кадъ видя только своя другова тако е весео, да одъ радости реза." —

Разрешенѣ логогрифа у 3. брою.

Побратимъ, борба, жар, брат, торба, рат, бар, роб, Мартъ.

Сагласна су нама Господа разрешенѣ послала: Г. Ђорђе Марковићъ, у Грегуровцу; Г. Урошъ Лазаревићъ, Пароха у Вобеу; Г. Сава Врановачкій у Сенти; Јосифа Ровина у Арадү.

Разрешенѣ загонетке у 4. брою.

Арак — Пара.

ЛОГОГРИФЪ.

(Изъ седамъ писмена.)

72367: Узимало ме е Провиђење у срдце створено, да будемъ кавлуэъ врозъ животь. — 14547: Сне бывамъ редја у оному положеню, за кое сямъ створенъ. Цивилизація учинила е човека слободнімъ, а мене обдарила е съ робствомъ. — 5252: Немина ки природе зао што сямъ, милимъ се човеку гледећи ме. У Холандіи су ме найвећма неговали и любили. — 5652: Болестна грана за другу моралногъ живота. — 27345: Хранитель добродѣтеля и немилости ближнѣ надъ полезномъ. — 32512: Я самъ отачбина оногъ вождя, кога су гуске надале. — 7652: Римска варошъ. — 7632: Ако ме аустріяскій войникъ у батки изгубіи, постае са 10 година старіи.

Цело е: ніе неногъ владателя, кои е было основатель славне династіе, владајуће са славенскимъ народомъ.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Одъ десетакъ дана ваздухъ овде нѣсъ нѣшто нетаръ, назвати Кошави. Немилый овай гостъ са Црнога мора доведе нѣкъ у пративи своіой не само іошъ већу ладноћу, нећъ дуги нась непрестано и у страну оногъ ватре. Тако су нась прошастогъ Вторника у 2 сата после подне пушиле и звона изъ сва трза. Ватра се била у једнохъ дућану појавила. Найвећій е страхъ самогога запушо, еръ ветаръ е дувао као што бити може; при томъ шиндреи скрзнути и бумари зборъ велике суше безъ воде. Опасносте бѣше грозни, тимъ више, кадъ се показали, да се ватра бопъ на таковомъ месту појавила, гди су суседне куће као и она, у којой е горело, са дасковъ и шиндромъ покривене. Но чудно нась е Свемогући; Њиу и неуморному раду нашегъ жителіства при ташеко благодарити имамо, да е ватра утушена, пре него што ће се кровъ узнапити.

— Као да е ваших предѣхъ постао Енгелсонъ, и као да би се самоубиство кодъ нась уложити хтело, еръ се за исколико месеціи већъ трећій случай догодіо, да се неки свога живота лишити намѣрано. Овогадъ ово нетъ сатій у вече у овдашньой једной гостіонници извршіи неки младый Сомборацъ, тргованскій калфа, овако самоубиство. Онъ е нетъ путій избацио пиштолъ да се убіе, или само два су му таиста у уста продрле, и кадъ е полиціи врата самомъ отворити дала, нађоше га у крви лежећегъ, но іошъ жива. Несретнику буде у болници оправљаю, но ране су му смртне, и тешко да ће ій преболети моће.

— „Срб. Дневъ." одъ 6. о. м. вели, да се једна Србіанка 28. Ян. породила у селу Грибову (у сремскомъ подунавію) и родила трое живе дѣце, одъ којихъ е једно умрло, и остала два дѣтета остала су у животу и особито су крѣпкохъ тѣлесногъ састава.

— Изъ Затреба вели, да се и тамо самоубиства умножавају. Узроке су найвећма сиромашни обстоятелства, кои су заточестоват кредиту веле. Онде исможенъ као по другіи мести за 20, 30 или 40 па сто новаца добити, него 100 за 100 узиказо; кои е нашъ у нуждіи новчаной, тій се и тога жалостногъ средства дѣла, и крај којегъ остаи хватаю пиштоли или своіъ у Саву. Тако се скоро догодило, да е некій поштенъ човѣкъ тражіо смрть своју у Сави изъ тореретескогъ узроки.

— Изъ Вероне пишу, да су изъ тамошнѣгъ криминалногъ затвора три узаницика пріголожкиныъ начиноъ побегла. Они претестересане гвожђе на прозору, пеле с помоћъ, шићъ се спустише на надлежни кокади одъ подерани ношиа дође. Тамо ноћи биза ихъ е на руци. Двоица ови биза су већъ одсуђени на тешку робію, трећій пићъ чекао е іошъ свою одсуду. Но близу назаћа се стража пребречили е іошъ срећомъ бегство и четвртогъ, да е ніе било, сам бы у томъ часу затворени тако побегли.

— Петроградске звичаіне новине пишу слѣдеће: „Дошло е до знања владе, да е дворскій саветникъ Мухинъ нему назвао Русіи извршиоцу забрањіну књигу јако читао. Почемъ е по испитивању и собственомъ признању Мухина то доказано, буде онъ затворенъ и подъ стражомъ у дальній губерніи послатъ.

— У некомъ селу близу Тисе, кадъ обштинскій касиръ порезне новце одъ неколико стотина хиљада у срезику касу одпети хтеде, свештено му е пречъ, да те новце пуна своіой посесе, да тимъ раніе сутра одпутовати може. Касиръ послуши свеща, ать бы већу скоро своју двоумност горко платіо био, да е трохи ломовопъ за рукомъ испазо, нѣта поробити. На нѣгову пиву дотрчаше жандарми; двоицу убише, а трећегъ у ланцъ одведоше. Убіени бяли су касиръ и кметъ сеоскій, трећега пићъ, кои е касутанъ, іошъ непознанко.

— Г. зимій случай, да е живъ човѣкъ спрећенъ бяо, пре три недеље дана се у Райхенбергу псеудочело, кадъ е некога пре десетъ годіна у зидиномъ гробу сарањеногъ тргована жена умрла. Кадъ су гробъ отворили, да у истій жену метиу, нађоше, да изъ свадука, на стрвку повређеногъ, воће вирнуле, а покойникъ лежао е потрбушке. Живіо е онде тай несретникъ іошъ онда, кадъ су га знањивали.

— Изъ Егре вели, да е супруги тамошнѣгъ столара, кои се пре тридесетъ година изгубіо бію, и кога су скоро пости у једномъ бунару нађене, особито желіла дотле живити, докъ за своіъ мужа судбину несазна. Проналѣзъ услишао е жељо њиову, текъ што кости мужа њеногъ нађоше, разбоіи се и упре, те тако њено тѣло съ костіма свога мужа сприћено буде.

— Оне године нисмо три конета очекивати; Енкешоит нади ће се пре концу године, Фавшоит о полозина године; и Вишошех очекује се трећій путъ да се узаже, но жеина се вадъ.

— У народномъ казалишту загребачкомъ представіаће се съ великомъ похваломъ драма: „Састанакъ на гроду Зрињи," кою е списао Людевитъ Буковшовићъ.

— У Москви е 17. о. м. преминуо Петаръ Кудравцевъ, професоръ спеобште исторіе у тамошнѣмъ свеучилишту. Онъ е био познатъ са своіихъ књижевнихъ дѣла и био е једанъ одъ уредника „Русскогя Вѣстника."

— За Султана се наручило у Лондо у осимъ огледала одъ прсма, од коихъ свако стои 10,000 ф. ср. Она ће се понаћиатати у дъе сале, у кои се некоіу употребити огледали обичаи, буду су дуварови округли. Прасме су одъ најотменіегъ кристалногъ стаклета и нарочито кажу да за чудо јако надаю спрамъ сѣћа. У свакомъ огледалу има 40 цеіти.

— Францускій списатель Александеръ Дума, кои е већъ више пута изкоредлогъ ште предузео, купіо е у Марселю једанъ броіодрозъ, за кои намѣрава печатаю установити. Онъ вели за томъ броду сие части света обаћи, стране земаљ и народе спознати и описивати, матеріе за нова дѣла скупити, а пета одма на броду и печатати. Више су млади списатеља у намѣра, Александра Дюма на чудномъ путовању пратити.

— Оновому строгу зиму, као што е олеголишня у Цариграду, неваште најстаріи люди; и може бити, да е тако зназдъ бало ніе, да су људи тикове патиљ претрпили морали, као што ове године. Снегъ е по улицама по пета висовъ и у пуномъ смислу речій може се казати, да људи одъ зике умиру. Притомъ оскудѣва жителство царигрздскогъ у снему, што е у зимно доба необходимо нужно; нема ни дрвета ни угљена, а зиме су куће по Турской то сланій зид. За једну оку угљеиа плаћа се 10 гроша, и по той цени продаваюћи бало е више трговца што од народа убіено. Но мору ваздъ бура, те мораде зато пловидба престати и даље дрва и угљена донети моће нису. Да бы се милость и патиа у іошъ већемъ степену указала, присићи су у предграђима Цариграда и човорокъ куриња, коихъ прождрљивости већъ више людій жертвомъ постадоше.

— У Кенигсберту новчао е 3. о. м. генералъ Клеве младогъ коиничкогъ подпоручника за дюбой, у комъ е подпоручикъ генерала на месту убіо.

— Као в среда непостояна, показује нимъ слѣдеће. Скоро е умро једанъ човѣкъ у Инсу коди Бечи у 95. годіни живота своіъ. Сматрали су га іошъ пре 12 година за врло богатогъ човѣка, кои е био са 3 одреда одликованъ, узъ то іошъ и командиръ једне регементе грофана у Бечу. Онъ е обитавао некада у врло лепой куће, у којой е свой собственый приватный театоръ обдржавао, а на последку е свмъ у шиталъ доспео где е и умро.

Доставлано до знања, да съ бројни Подунавке одъ 1. до 6. више немогемо служити, зато отварамо одъ 15. Февр. (7. броі) нову предплату до конца Ювія са ценомъ одъ 2 фр. 15 кр. ср. съ поштарномъ,

Уедно умоляваио, да свакій, кои или за Подунавку или печатньи нашой дугуе, незадражано дугъ свой одужи.

І. К. Сопронъ.

Печата, издае и одговара книгопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вечи, и стаје за целу годину 5 ар. гр. за полу 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. без повишења съ поштарином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Предбројата се може подписивати и у Пешти. Цѣ внутренности Србије неће износе у пакетима писмима съ новцима на книжару Госп. Е. Ватошића обратити се.

Бр 8. У Земуну 23. Февруара. 1858.

Пѣсникъ.

У горици витъ еи,
Брай лабаше воде врела,
Пре осванна зоре руйна,
Средъ пролетня чара буйна,
А узъ пѣшу миду птица
Да одвче сва горица,
Породиля
Чедо Вила.
Чедо — редко — бело свилъ,
Нѣиъ прсницъ и едивекъ,
С' тоги Вила у милине
Тоне мила гледеh' сина.
У видинско свое врело
Онуши му нѣжно тѣло,
Роси нѣга до тра пута
Инсъ у бела брише свута,
Умива му лице росомъ,
А утире дугомъ косомъ,
Па видинско биѣ бер-,
У кріоце подъ нѣг' стере,
Те видинскихъ тад' га дои
Млеком свезни трудни своіѣ.
Часъ ту Вила мило гледи, —
Часъ му сваі'иу косу реди, —
Садъ му гледи чело слатко, —
Садъ му лице люби слатко, —
Часъ га грли, часъ га ніа, —
Часъ га сриду своіъ прими, —
Реч'ю: Вила у милини
Тоня мила гледеh' сина.

Место песне успѣвайне,
Пѣше пѣсму праве майне,
У ньой поче тако свима
Благосиват своіъ едивка:
„Зарнѣ ми бело
„Свне міо!
„Бело прина
„Майне слана!
„Мудрошћу се осліо!
„С' учености надрипіо.
„Све сказове свети тоги,
„Духомъ уми видинскоги!
„Речь свихъ твои нежъ угаѣа,
„И одъ неди буде слаѣа,
„А говорѣ ти увекъ уско
„Сваѣанъ ино мое млеко!
„Къ томъ да пѣешъ, милый свне,
„Да сваки гине
„Одъ милине!
„Кошенъ мртвый нежъ ожива,
„Нежъ те слуша, нежъ се диви!
„Горица ти опшила,
„Ой! горица стаиокъ вила!
„Съ њових потоци што жуборе
„Глево с' Вила пѣсме оре;
„И извори гдѣ с' находе
„Глево Виле ново воде;
„И славуіи где у хвою
„Миду свою
„Пѣсму пою;
„Меки ваіци и њихъ слично
„Пѣвай, свне, пѣсме дичко.
„Любавь нежъ ти средце пити,
„И жиръ нѣзних отѣвитый;
„Прам свем' што е истинито,
„Добро, лепо, племенито!
„С' любави те, свне, роди,
„Любовь нежъ те руководи! —
„Кадъ ти средце слатко живомъ
„Прави драгой плаве сиовомъ,
„Нежъ тад' твое слатко пѣѣ
„Средца тврдога тарѣе стѣне
„Гине твоіой драгой Вили,
„Да ти мора да се сиии!
„А свнмъ ной те пѣсме чети,
„Нежъ се сластитъ райскомъ пати!"

„А кадъ пѣвасшъ пѣсме свому
„Живомъ роду, другомъ дому,
„Из' на слапу, из' за среѣу, —
„Из' побуду на іоиъ веѣу, —
„Да се поспиъ одъ сна врене, —
„Слепомъ съ ока спадну врене, —
„Или кликъ да огиѣаъ плане, —
„Ісиъ на посао да устане, —
„Реч'ю: сва кои то читу,
„Нежъ ти мисао твоіо свату,
„Къ томъ нежъ пѣсанъ твоіи одъ жара,
„Средце ньи игра у вѣдара,
„Шапгук' нѣкомъ: Сретан л' была
„Майка, што га породила!"

„А кадъ душманъ прати слаовъ
„Са порпзомъ дому живомъ,
„Изъ правише нхъ слободу
„Кини опеть живомъ роду,
„Онда Дапоръ пѣсме твое
„Нека духомъ сне опое
„Юначкіемъ, Краѣонька
„И Милоша Обилића!
„Тако, свне, то ти дне
„Майка докъ ти животъ трае,
„Къ томъ звиэду и обраду,
„У свачему поуздану!
„Нанъ седи хайде чедо, мило,
„Ты у туђе майне крило!"

То изрекоп' полюбила
У чеоне синка Вила,
На съ њихъ врху као стрела
До ирога ближеѣе села,
Те родиля у кревету
За сва свиа своіъ водиетву.
Као огетъ ніиди врху,
У гору се свою врау. — — *)

* * *

Сва дарови нзмеh' божіе,
Съ нимъ дарнли Вѣчный люде
Полетъ мѣше свое сдуде —
За да Му се слава множи,
Есте само даръ пѣсника,
И резао бы говорница;
Пѣсникъ сазъ нежъ у земеду
Естъ то, што не биѣ у свету.
У пѣснику духъ одсѣна
Божій, вади пѣсника нѣва.
Више духъ нежъ створъ тѣлесный,
Кадъ свое сказда пѣсня;
С' жеата врнли поэ' сиѣта
По просторн врачы лета;
Тихо гдѣ су звѣзде сиіне
Читаньа бож'е тайне;
Гледеhи' кроэъ ту поэрену,
Съ ком'ъ будућност Богъ одъаэу;
Као нанѣстанъх Бога прави,
Духъ пѣсника сиуди бориви;
Пѣсникомъ я оной цѣлый
Высоколкій свѣтъ бѣлый;
Бога носи прову снлу
Снномъ моћу на езику;
Кадъ онъ пѣва, поиоh' собори,
Као Богъ людпма да говори,
Реч'ю едиомъ као Богъ створи,
Изъ сне руши и обори;
Едиомъ реч'ю сне очара.
Онай свѣтъ у рай претвори;
Кадъ догреди свѣтъ ну онай,
Свѣтъ у себи створи новый.
С' чувста и жеата духъ му плодаэъ,
Незавнсно есть слободанъ,
Нитко сьнмъ негосподарь,
За опадене онъ немари,
На не божеих было одметавъ,
С' пѣсничтва я богатъ, срѣтанъ,
Сниъ му средце нутъ напуни,
Оно пѣсмом онъ окруни;
Вно Богъ то, изъ природе,
Или дугъ, из' изворъ вода,
Биле птице, или пчѣне,
Из' пчелице, из' пролѣе,

*) Ово је одломак из једне веће песме, коју ће Подунавка у скоро донети.

Била ноћ'ца, или дањак,
Била вечер, или сванак,
Био мѣсец изъ звездаше,
Био вѣтрић изъ горише,
Или биле
Горске Виле,
Или било ютро рано,
Изъ сувише огрено,
Биле седмобоје дуге,
Или љубав вѣрна други,
Биле младост,
Или радост,
Биле туге,
Изъ поруге,
Биле јакост,
Или красни лила дѣва,
Изъ жарь што зой с' ова сѣла,
Изъ съ растинка съ иломе боли,
Изъ што неће да та воли,
Изъ дожъ био,
Изъ родъ мío,
Изъ слобода
Малогъ рода,
Или слава доложене,
Изъ што бѣдна съ робства гнее,
Изъ побуда на душмане,
Изъ просѣка да зой сване,
Или слава одъ юнака
Или хладногъ гроба рака,
Или дањак кикавъ славный,
Изъ за драгимъ плачъ кукавный,
Рекъше: што му срдце зграна,
Одъ свеге тога нѣсинъ пѣва.

Зато штуйте сви нѣсинци,
Духа нышегъ нањестнике! —

кол—ник.

Страшна ноћь.

(Свршетакъ.)

Прежда е дубоку жалость осекали, ніе зато Корина ни єдну речь одъ Г. Балзамовине утѣхе пречуја. Грозно уперѣени, ани пристойности се држећи, само е оно одговорила: „Госпоіо! Среће в врло непостойна, то сань и у школи увекъ учила, зашто нећы дакле ва сваити справни была? Зашто да се судбини моіой не предамъ? И ћу вашу желю испунити, и онога часа ваших дожъ оставити. Ваша кућа, обитавште толики отмѣногъ рода девойка, неприлични єдной проститой', оставѣвшой! Шта ће у будуће одъ мене быти? я незнамъ. Тешко ћу се гдя ово воспитателница сместити моја, єръ сань млада, неискусна, неопучена. Богатой кавой кући служити, ње ни гордость моя дозволити, да монастиру животь моій посветимъ, неосећавъ у себи доста побожности, — я полезъ по совѣти просити, него се позорштату жертвовати, да тих начелникъ кавогъ младогъ господичића у врежу недостойногъ брака уловитъ. Никадъ ништа! Богъ века платн Маркизи за ово, што ни е чинила, а претварна љубань къ ближнѣму неки ћой поступакъ овай оправда. По моѣ мѣнію, боль бы было, да ме е у праву оставила, гдя небы богатство познали, вогъ се садъ напрасно лишити морамъ — лишити, што єдно несретно сироче, кое ничіе ніе, зов нико нелюби.“

После ова речій удалисе Корина стењући подъ теретомъ несрѣће своје, да оно мало стварій, што е имали, покупи, єръ майскупщици дирове Маркизине ніе собомъ повести хтели, да бы се скинуо одъ разкошства господског света ослободила пре, него што бы ю нужда на то приморала. Кадъ у свою собу дође, осети на руци преде суве, чуе Маркизиного гласъ, и видн сироте девойке нечисто лице, кое се предъ вломъ појавно, говорећи: „Немойте се тури предити, добра Господично! висте ли тако усамћена на овомъ свету као што мислите, многи васъ любе, и яко ви дозволите: я ћу ово учинити, што мюго друге у свою вису учиниле: а ћу съ вами кћи, и никадъ васъ оставити нећу.“

Те су речи биле нелемъ за рањено срдце корнинно. Прваћ путъ в почувствовала, да е та девойка єдне крви съ њомъ. Загрли е обећавши ioй желю испунити, и тако се заедно почну за одлазакъ спремите. А кадъ е време разстанка праселю, — — ахъ ніе се дала Госпоя Балзамина на видите, а проче пензионатнићѣ столице су издалека, и гледале перекиваћи се, одлазакъ корнинъ. Велика ова промена корнинове судбине гроју в произвећ немећу нѣ и свои другарица отворила. Елмира болезнено поредъ Корине пролазећи, да небы другарице ніе примѣтиле, запита ю шапутаюћи: „Обући ну писити, како нам зло старца стоѣ?“ „Можете“ одговори Корина озбилно, и оде. Али текъ изволи в жалость обузе при помисли да се и одъ дрогъ споѣ нечито разстати мора, пусти суве да теку, одъ кои ништи видити ніе могла, ни улице напрасне, ни пролазећи свѣтъ, но само в іошъ чуја вику, лупу и трескъ. Усредъ ове гунгуле опеть се усамћена осећала са разделѣнимъ срдцемъ, — или се напротивъ научила судбину свою равнодушно сносити.

„Где ћемо обитавати, Госпоично?“ запита ю Маріѣта.

„Где годъ ты обећъ“ одговори Корина.

„Ево нась банъ на прити єдногъ меблированогъ хотеля.“ —

„На хвѣ' да уѣемо, Маріѣто.“

Хотель биліше велики и блистателно намештенъ. Корина назвикнута на найбоѣ, найскупоцѣније и найлепше у животу своѣмъ, съ грозомъ се опасне одъ сирошашніе намештени собя, кое су іой изврха показивали. Кућевна гладарица за оница боль іой покаже, или и съ овима се незадоволя. Мало по-мало прегледи све собе, кое су за данаић подъ кирію биле, и изабере найпосле найскупоценіе. „Барь ћемо у богатимъ и пространимъ собяма обитавати, докъ нам наше богатство трае,“ рекне горко смешећи се Корина Маріѣти.

Садъ е опеть была у краљу изминутогъ богатства, окружена съ хиљаду єдній сигурна отхѣногъ света, и тако се чинило, као да то стањѣ никадъ престати неће. Маріѣта е баръ тврдо у вечито постоянство ове красоте нероваз: шестъ хиљада франака, кое е Маріѣта на разнозожећ добила, чинку се оной доброй сиротой девойкой незнатними новчики изнора. „Ахъ яа ћемо задоволно живити, Господична Корано!“ рекне она смешећи се, и Корина се сместила, да са смрѣу у грудима.

Корина е из меканой столици селила, окружена свилениѣ застирачима, до нѣ се у злагюваћ кавезу лепршао Папагай, подъ ногу іой лежало презрасно псетанце на ястуку одъ кадифе, кое се за — сако — двоста франака купило, и самимъ се сладкашемъ разнило. Паклѣени, као да е у немери прваћ сплоѣ у Паризу са своіомъ посѣтомъ почествовати, гледали е, кроѣ прозоръ гунгулу на улици, где гледа за лебомъ, лупећи за градежомъ, радећи за послономъ, и богатый безпосличарь за увеселенъкомъ, и сви въ гробу хите. Шта ће одъ неке быти? тужно сама себе запита. О Маркизио! шта си одъ неке учинила? Ты се дичишъ, да си добро дѣло самномъ учинила, а несрећно благодѣлаеѣ твое одвеће ме у пропасть нужде или безчестя. — Безчестя? Не, не — одъ безчестя ће ме благій Богъ сачувати, и тако ћемъ и ты, Маркизио, надгодь мирно умрети моћи.“

Сатрапска се сй престећымъ и драгоцѣнимъ свтомъ, кои іой е о поясу висіо, рекне: „Све ће ме ово оставити скоро — — — ахъ врло скоро! Маріѣта ће єдну блаженту за другомъ менити; злато и сребро неостаће подъ сиромаха, ово се слика у сандуке богатираца . . . . Драгоценый жеталъ овай тошће се заглю у моѣмъ сиромашнимъ рукама. Зима ће ме, безъ новца, безъ дрва, безъ снеће, безъ леба нића . . . . . Шта ћу онда? куда ћу се окренути у овой тродой вароши, куда путовати по пространой Француской? . . . . Поспити одъ глада у Паризу, у Храму богатства срушити се — я скончати — — то ме чека, єръ я ни заната нисамъ, ни єдно за возику диву — — како дакле да вору леба себи заслужимъ? Или да пустимъ Мар ету, кои тако великодушно мою горку судбину самномъ дели, да за мене ово робкиня ради? Нѣпаво — та заслуги в данаић тако мала, да єдна вредна женска сиха себе издржавати може! Могла бы и я радити, — — или другомъ радити? радити као моя мати, кои е туђи врани?...“

Ово е доведе на друге мисли; „Та я имамъ іошть матерь . . . . ова мора всѣх старца быти? . . . . но у толико утѣшителнѣ морало бы за ню быти, кадъ бы я кадъ нѣ была — — я кадъ бы ю потражили. . . . ?“

Корина баци погледъ свой на небо, па онда спусти на прозъ прекложенѣе куће. Тако е утврђивао сѣ неваздашнихъ нолькъ єдакъ проселъ човекъ одухъ, и ту се догоди, да е на страну погледао уместо у свою родню, оживае, и у њако што ніе са страшне висине ово. — Корина дрекне. Човекъ пребледи, и брзо се у прорезану у крову њу повуче. Корина заповеди Маріѣти, да іой тогъ човека доведе, и кадъ овай дође, обдари га, и заиоли, да се на такза опасна места вепенѣ, и да свой животъ чува.

Радевикъ тай насмеша се, и одговори: „Ви

*) Народъ имаѣ о горскимъ Вилама предсѣћа: да ово обично в нужно чедо родити, но редко, али то буде жудіе и учене одъ свиова свѣта овога, почемъ та родиља кавой подстаке, и то буде всѣмъ страшенъ нѣсинкъ.

сте, Господичко, врло милостиви, али треба да знате, да мы сиромашни људи морамо нашъ животъ свакій часъ на коцку мћати, да можемо нашу породицу одржавати. Имамъ стару жену, коя ніе у стању радити, и кћерцу ситне деце, то све ове да еде, а одъ четрдесетъ суа немогу се седамъ трбуа наситити."

„Четрдесетъ суа?" Боже мой, каква е то жалость!" уздише Корина, „но я ћу гледати да вамъ што учиним. Я ћу васъ посћтити, каво камъ е ново?"

„Я се зовемъ Яковъ Бернардъ," одговори радосно, „и дуго самъ у Пантину обитавао, пре дне, три године преселимъ се у Парижъ — у предграђе Ст.-Марцъ, и већъ свако дете познаю само старогъ Бернарда и мћогу жену прало."

Корина скочи, и запита: „Бернардъ изъ Пантина, о Боже! А есте ли вы кадгод једну кћерь имали, кои се Корина звали?" Бернардъ е врло изненађенъ, „кою е Маркиза одъ Сен-Трожеля водъ свое узела?"

„Да, да, хвъ, хвъ, опоминаћмъ се нешто, есть, есть, имате право! една се сећамъ." —

„Шта? е една се сећате?"

„Ей, лепа Господичко! то е одавно было; мы смо имћли много деце имали, и я самъ много комшта другу у глави имао, — него баба моя, она ће знати, она, што се деце тиче, добро памти, и ћу е пытати — — — "

Потомъ сува понуди изъ корпицин очію, кадъ е свогъ отца, свогъ роћеног отца тако говорити чула. Покрћ лице руками, и опресе се одъ жћга, жећутимъ се зидарь удаля.

„Бишъ добро" ресе Корина пидећи да се удаля, „я онако мћла томъ безчувственомъ човеку у очай нарт назвати могла, шта ни е онъ, и шта сваъ му я! Него ћу кодъ матере срећу пушати. И у найпростијой жени материнско срдце куца, и тако природе боћ мати свагда разуме, него отацъ. Идемъ одма да Бернардово обитавалште потражимъ, одма — ићде самноћъ, Маріе!"

Полети одма тако, да ioй е Маріета една сћдовати могла. Прежда се сутонъ ватао, ићде опетъ Корина — залудно — назначеный путъ, ако да е већъ често туда пролазила, кадъ ни спиткну одномъ, срегне дебелу Маделону, коя врло кашићена бћше. Трговачки та кћи познаваше Корину пријателски, и са ремча дубокочувствующећега сажалења и кћаке любави забавала е вожъ у срдце оной, кои се често съ тоже подсећала. „Ваша се судбина на зло окренула," ресе она на последку, „али нете вы, видимъ се, паюсть судбине надвладати умети. Бог' знаъ я могла у чему ућслужа бити? я самъ се съ родителима вратила, и вы бы ми радость учинили, кадъ бы се одъ нась скестити хтели, докле бирь, докъ нашъ себи за рукомъ исћло, нему и пријатно будућность нашъ приготовити."

Корина, док се нерадо задржавала, и кои се пређашићъ пладна свогъ у нехвалу спрамъ Мадлоне стидила, рекше неколико благодарителны речій, обећа с посћтити, — но реч дрзати ніе имслила — опрости се брзо, и свој путъ даљ настави.

Једно детенце, скоро у самой кошулици стоћше на улици. „Небы ли знало, дете мое, гди Бернардъ и мћгова жена — прала — обитавао?"

„Мой отацъ и мати," ресе дете, „да богме да знамъ, одете само за мномъ." Корина за дететомъ у мрачный одаћкъ поће, преко сћни стрмени басамака нужнойи се, и доће найпосле у једну нилу, водъ врлом собицу. Сиромашство се одма пидати могао; покућетва се врло мало налазило, но у толико више слике, на коіой се чопоръ деце вално и живко и тако на земљиной свећњку.

Једна бабa крпила е спрамъ слабе свећлости разне одрапанце.

Погледа на Корину, и зачућено запита: „Кога тражите, Господичко?" Дрћућћмъ гласомъ запита и Корина ово исто, што е и дидара пытала, за нилу Корину, кою е Маркиза водъ свои узела, и поспитала. — Стара се замисли, па онда одговори: „Мы смо већъ четворо деце благодћтелнимъ људма продали, за олакшати нама и за усрећити децу нашу, и будући, да е између нын трое нужни было, — Лука е служитель у Лоюу, — девета Маделѣ учи занатъ у Вердину — а Бонтисъ — честито дете — онъ е — Богъ да та прости, — у Африки умро — и једна девойћка, тако мы дакле сигурно за ню нытате. Аз' се она зве знали, каошто мы кажете, Корина, него Якота, съ вашимъ дозволенћмъ, и една е госпоя узела ю себи, тако вноито мы кажете, али я већъ незнамъ, ко е та госпоя была, єръ нимъ е одъ толико годиза само одредел писали, па е и то писмо исето ніше, заедно съ вобасицомъ, кои е у ићму замотана было, покло."

„Якота! за име Бога! я се дакле зовемъ Якота?" прокуша уплашена Корина. Затимъ запыта стару. „Па сећате л' се кадъ ваше кћери, онако да тужите за ньом?" „Е, да богме" одговори она, „я како не? колико самъ пута повећлила, како она добро жена? у радости, и богатству ако каква отомћна дћтуба, а ни? кћои родителн, морамо и прете накрешати, докъ себи кору леба, и то доста тровогъ, заслужимо; то моя Якота заиста ніе заслужила, али Богъ и срећа увекъ буде чуза."

Са некомъ просћу, и опетъ ићкано проговоря Корина: „Мати! сво ти кћери твое! али у место да у корпицин варуха полети, поче баба уступати нумлюће: „Ахъ, неплашите ме, добра Госпођичко! Сте ли вы при себи? да нисте мало више из оной врућини пили? О Боже мой! да е барь Бернардъ водъ нуће, да ону луду одведе!"

Но Корина се ніе окланути хтела: „мати" вике она, „ты ме злостављаш, ты тако сћномъ поступашъ, као да самъ съ ума сишла, а я ты кажемъ, да е све то гола истина, што самъ та рекла, мати, мила мати моя, загрли ме, твою кћерь!

И кадъ ioй се Корина приближавати почела, стаде бабу дрека за покоћћ. На ту нику појавило деца, и корпице дерући се као и мати нћина, но Корину и кадъ они бледа и врћина лица ова несретница угледи, пасе напоље, и доспе на улицу безъ да и сама зна како? Мраъ се свезнићъ већъ спустио было; издалека угледи једанъ осветћћъ фењеръ. Маріета већъ ніе ту была. „Ей тужна!" ресе Корина, „како ћу у той поврћини нућу наћи?"

„Ако ми дозволите, я ћу васъ одпратити" ресе познатый нужній глас!! Радостно и опетъ боазлвно прими она понуду Виконта Еугена, тога из замета кавалерскій начинъ пружи Корини руку. „Я знамъ, гди вы обитавате," ресе онъ, „и я ћу васъ одвести. „Пуна радости ићше Корина съ њомъ, и предћа се прећћ путъ тако близу ићга нализана, опетъ се тако сћ њимъ обходила, као да се Богъ зна одкадъ познаю. „Я самъ много кошта слушао, што се васъ тиче: Елмира ми е писала, али я то неверуюћ. Та господична, кћада бы сама желила ово место у срдцу ноше заузети, кое само има правда.

„Елмира?" запита Корина сумнићће.

„Каошто ваъ кажемъ, драга Корино! Вы небы веровали, колико опасности срдцу може одъ призиого пастрини грози!

„Господинъ Виконтъ?!"

„Небойте се да ћу се я у подробности упуштати, зато самъ врло скромнъ; я во се мене у свету тачи?... я само лепу Корину познаемъ!"

Речи су му као медъ изъ уста текле. Корина устрепета, ћутила е и слушала, и онъ продужи: „Дакле ни е Елмира лажи писала? као да е мати наша одъ насъ одустала? — — и шта знамъ я? да сте сами себи остинћћли сирота? я я, дуда, веровао самъ одъ речи до речи, но одкадъ самъ довино ваше обитавалште, кое една пиштиа лепше и богатіе завста нема, сасвимъ самъ као новорођенъ. Мое срдце, моя любазь, я штогодъ имамъ — нарашно — све с ваше; и ако сте се изъ каквогъ неспоразумљења са материомъ раздвојили, то вамъ ноћ каза, ноћ ушлашъ, а и я самъ на служби стоћћъ, да васъ измирнмъ."

„Благодаримъ вамъ срдачно," одговори Корина, „ваше саучестіе дубоко се срдца моја коснуло, а и ње бы ми саучестіе ићше быти могао?! уверена о искреной наклоности вашой, нећа се у другихъ околностиха устручавала вашу помоћь примити; да и милћна имамъ? ваъо бы ій радо сх вама делила, я самъ уверена да бы и вы — — —"

„Заисти," ресе Виконтъ, „да я сво драго камењ овоъ света моя, я бы — — — "

„Да можемо драго камење, Г. Виконтъ. Каошто е чисто ово драго камење, онако треба и моя искреность да буде. Я ньу, и я несмемъ васъ варати. Што вамъ е гоіа Елмира писала, цело е истина. Я самъ ићи спромашни родители, мой отацъ Яковъ Бернардъ надничарь е, а мати ми е прала, ни ово дело име „Корина" ніе мое, меня се име — о да грозне судбине — меня се име Якота."

„Якота! Якота Бернардъ," поопори ово ioй жалостный одвћтилъ Виконтъ, „то е ако, то е велика несрећа!"

„Нећете ли се ви сад кајати, што сте срце ваше одвој просвиљени поклонили?“ запита Корина стрпљиво и опеть најдиже се, да ће повољно „неву“ чута. Али на велику строоту жљу и чудо одгонари Вакомѣ: „Дакле и опеть превареих? Каква искуства морадо учинита? Зарь дакле већ вени ваше на свету богати наслѣдника, съ којоих би се одинъ младъ, лепъ, изображенъ човекъ усрећити кого? пакъ шта остане сада ошћу срдцу моме у той стварн, Господична Якота? — — Могу ли одъ њега злато вонити? да ласъ обоје раскинъ? писмо ли и сликъ сирома можаъ, чіе замиа у воздуху, чіе фарбие шрда на свету, чіе хаље у месецу се налазе! Моя добра Мазиеъ Якота! мы смо се обоје у рачуну преварили. Па и кадъ бы се заедно уирели у вола законнелене любави, шта бы одтуда извишо? жалость, сиротиня, омразя, злочинство, и у найбољемъ случаю дпостуино самоубиство са кимсьомъ утѣшкомъ. Него да живено едно другомъ съ Богомъ. Ево вамъ обитаиште, Якото. Желимъ вамъ срећу, и мени ошшть болю.“

Кадъ е тако сихъ себи наличіе скицу, остави заиста свою пріятельну симу, кое е чувши то у срдцу своме најпаче тугашеп на животъ и велику жељо за смрћу, као избавителѣхъ свію зала, осећала. Тадъ се Корина съ грозомъ опомене на излостие ово случаи, кое е у познаима читала, и кои су се са очшшѣхъ упочела, и са самоубиственомъ сирнпла. Тадъ су ioй сее инше и наше падале на умъ последиѣ грозне речи Вакомта, кои е подсиевателно нешто наговестио о самоубетву као последиѣмъ средстиу. — Корина науми умрети, — умрети безъ одлагаия, почемъ не могла дале живити безъ любави.“ „Ако одма умремъ, то ће Маріета моћи ошшть штогодъ наслѣдити,“ судила е она сама у себи, „одложимъ ли пакъ ошшть ово време, то ћемо доиде сее потрошити што имамо, — него одми овогъ часа треба да буде. Ниидъ нсѣма инсаиъ остазѣала бьла и одъ Бога, и одъ людій, него садъ. Само горчину у моіой души осећамъ, а не побоишости, не повереиѣ, а ону да умрежъ по пропису виконтовомъ, съ утѣшкомъ; та спрати ыно да е съ инсаимъ нужама скончаиа, него она у талисина Сене. — А и нежмъ толико сжаюсти у Сеии скончите, у руке простимъ ребрима доспети, и за утледъ изложена быти; ху — вамна ѣ то сримота! или гдиъу нашь, што ни е нужно? Маріета спава, а и то небы рада бьла на то сунишетено дѣло будити.“

Тражећа по орнаима нѣки собя, шиіре Корина на ово, што ioй е за изврштн намереиѣ свое нужно было, одинъ за утѣшатн тичитъ, и кешто угля. Лапаоча и затворн врата, и прозоре, што е болѣ могла, обучесе сасиимъ у бело, и замаза угаль. Посаза се на свиломъ застрый кревеетъ, и хтеде писати Маріамии, и њеномъ оцпу — — али се перо тодиилзо прево беле эртіе, безъ да се и едно писмо написати дало.

„Да ли е већъ то смрть, кои на прете кочи?“ промукли она већъ збуѣена одъ дима, „о нако брзо грозна долази. И опеть мождa бы ли се ioшть животь жпво?“ и тако ioй се сиђ чиилло, као да се лепше напопо зелени, и да лепше цвета сее, него икадъ, и као да е светь пуиъ љубави, и као да хвалидама за ию пстпио, за љубѣбку Корину. „О видъ бы сзаю прозорь отворити могла?“ стезаћа одъ тежкога сертиоги стрва прогов ри она. Али лагава отворн сиђ спуштала се као олово на ию, она се изирне — — — предъ очи су ioй изнезнла бледа лица оне зидарске деце као толико скелета, грозно коло играиьи, очи су ioй упочеле у главн стазле — — сее е теже и теже дисала, изъ дубльине свести свое повиљивали ioй се назиадъ инсно, и молитва: „Сарпуй Боже! похити смрти, да не избавишь!“

Али на едвипутъ чуе умирућа неку иеку ово себе, и то сее већу, врати се отворе, кроз прозоре златиый зракъ сунца у собу продре, и као у буиилу чуе найслађій глаеъ, кои е икадъ чула: „Та пробуди се, дете мое, дође къ себи Корино, душо моя.“ —

И да е већъ на прагу другог света бьла, тай бы е глаеъ у животъ повратио было, иръ на Марковпзиикъ вернимъ времена пробуди се Корина изъ тежкога сна найстрашніе ноћи живота иѣиога, да чуе ове дрогоцине речи:

„Сва су претпостнла уклоиѣна, дете мое, садъ те снежъ предъ целимъ светомъ моіомъ иѣеромъ изваати. Да бы сее формалистете испуиали, морада сань се едиомъ деиъдуже задржати, иегъ што сань инсиила, и зато те ся одинъ даиомъ дођше твои мати гран али тако да се изиадъ ваше съ тобомъ нерастанемъ, еръ ону да те одиедемъ на мои — на твои добра, у мирный пољскій животь, кои се тебн тако допада.“

„Добро ютро, Корино! Еси ли садъ задовољна?“ питше е Госпоа Балзамина, и Маріета гладила е запурено чело Корнпино, шапгавше ioй: „Ахъ Господична, ала сте вы срегап.“

Изчезше сви нечисти духови ноћни, кои су е тако неиилостиво целу ноћ мучили, и кои су се изъ иестрадѣка родили. Шта су се ваше Бернардъ, шта ли Якота деке Корине тицали, како ли е радо заборавности предала овай страшный сапъ. Али спрамъ Виномта ие ваше ону наклоиость осећала, већъ неко подозреиѣ, сумиу, и готово мрзость. Забрани Елиири ваше му писати, или му нѣко будуће обћатиште на знаиѣ дати. Елиири ioй жељо испуни, и радовала се дошше тому, еръ за кратко време тако иазваный Виномтъ буде као злочинацъ уваћенъ и суду предаиъ, кои га у Брестъ на галеру оправи, одкуда ће се тешко скоро вратити.

Стара и нова времена.

II.

Који векъ човечији біо дужи у старо доба?

Као годъ што сно у прошастомъ листу доказали, да люди у времинувшимъ вековима одъ две, до три тисуће година у иаирелѣ, иесу темомъ већа, ни скотоих нчи были, одъ данашњѣхъ нарштии, различности подиебља у обзиру узимања; тако ћемо се потрудити, да разасиимо нашимъ чит.-тељима потаио, да люди у стара времена ни су дуже, на ни здравіе живили, него дан-данасъ. Мы ћемо се и у овомъ обзиру вратити унокъ у прошаста времена пре три и више тисуће година. И у овомъ пишемъ потерѣсно, да с векъ човечія оспно исто вратакъ нсгда было, као што е и у ваше време, найболыи ће нахъ свеДокъ быти свето писмо, кое насъ и у найстарије ствіе иепове и у найтемиіе пуиине прешнвшіе столѣтіи найсигурніе води! У 89. псалму стои: „Дпта наша као шучина поучахси, дпіе лѣтъ нашихъ, из нихже седмдесять лѣтъ, ише же въ силахъ, осмдесять лѣта, и мпожа е ихъ трудъ и болѣзнь.“

Ясно се дикле неди овде, да већъ човечія трае седамдесеть година, и као е у снпгп, осамдесеть. И друга, пайстарія сачеваліи већъ човечіи у ове годиие станлюю. Мудросгь створителіева, као у свачегъ, тако и у овомъ жгоиовомъ деловъ руководу показује се, и мы ioй се ди ниво и нлаиино побожно, кои е природу тако стрпшено створила и уредила, да она, не иво рукотворъ човечій, ойди и снавиия се, него се кроз тисуће векова у своихъ нробштомъ стаиу одржала!

И ћу опде найзиаменитіе примере навести одъ найстарін людій, кои е повѣстница човеческа у ѣдрапи своима сачувала, и мы ћемо се отуда поучити моћи, у коиъ подиебію, у какиихъ срећиихъ околностима, у какиомъ полозаю, и ипачеп душешюга стаиа и телесиога састава люди найдуже су векъ преживили? Прегледъ овай показаће нихъ честае Несторе свію времена и народа! Са найвећомъ вероятиомъ доказало се, да е до Авраиа година само 3 месеца нпала, значи осимъ месеціи, и текъ после Іосифовога времена рачуиало се у једну годиву 12 месеціи. Ово, учены людій доказиваћ у толико и вероятніе, што се и дан-данашній у истоку народа налази, кои у години само три месеца рачуне. Кадъ се ово тако разасни, онда ће иногій левый сакъ одъ дуги, стары векова одлетити! Матузаленовъ 900-годишній векъ, спашће текъ на 200 година, векъ, коиъ се једиое у Русіи природе чедо, и у найновіихъ временима приближило, и кои ни найлакѣ несзада међу невогућности, кадъ умеренесть живота, кадъ овай чистый, сѣвіегъ воздуха, иокадичный животь, стары патріарха у обзиръ узмемо. Повествица еврейска каже намъ, да е Авраиъ великій мужъ, одиазиогъ духа, коме е сее срећно за рукомъ пшло, доживіо 175 година; иѣговъ синъ Исакъ живиль 137. Само о едиой, единитой жени спорога века знамо волшно е казати, и то е Сара, 127 година стара; Іосифъ богатъ мудростыу и политиномъ умереномъ, у своіой младости годиѣ, а у старости у звезде славѣхъ, живіо е 110 година. — Мойсей, особитогъ духи и

снеге, жеумораић у дедоланю, или слабѣ бесѣдоић, доживио е у своме трудноме и брижноме животу старость, од 120 година. Али онъ всѣћ изјаве, „да ниић всѣх 70 година траје.“ Отуда дакле видимо, да пре 3000 година исто се тужила нѣсма чула, као што се чуе и дан-данасъ! Ратоборный и жеуморный Јошуа било е 110 година старъ. А у вислп времена древне Јудине одликовао се пророкъ Симеонъ, пукъ надежде и увереня у Бога, старошћу од 90 година.

Повестница грчка богата е славнимъ людима и великимъ ниломъ дѣлама; сво намъ изъ ѣ примера и о найстарнимъ славнимъ мужевима. Мудрый Солонъ, мужъ великога духа, дубоко проницательности и жирогу родољубя, или не раководашесъ према пријатностима живота, дожи ѣо е всѣх од 80 година. Онай свегда весељак овозовный пѣсница Анакреонъ, живио е 80 година, толико е живио и Пиндаръ и Софоклесъ. Великій говорникъ Протогорасъ изъ Абдере, 90 година; Исократъ, мужъ од велике умерености и свеучости, 98 год.; Демократъ, испитатель природе, свагда весео, шаљивацъ и добро разположенъ, 109 година; умереный Діогенъ 90 год.; Платонъ, онай божественый жешй, кои се редко у свету појављое, пријатель тишине и дубокогъ сматрања и испитиваше природе, 81 год. живио е; Зенонъ, основатель стоичке филозофије, узоръ невористолюбя, и Питагорасъ, учитель умерености и обуздаваша страстей, препоручујући покрай умерености живота, гимнастику за младеж, због ончаша тела, дожи ѣли су обоица дубоку старость.

Међу Римљанима спомиње повестница, да су дубоку старость дожи ѣли: М. Валерій Корвинъ, мужъ као одликанъ и храбаръ, од народа обложћенъ и од среће свагда изасипаћенъ, живио е преко 100 година; Орбилій, найпре войникъ, а затимъ педагогъ, или ће ошто се сгоговићу войничкомъ, имао е 100 година. Онай мудрый Като, очелићеногъ тела и душе, пријатель природе и непријатель лекарстава, преко 90 год. живио е. Од жена римскій напоминћ се Терезија, супруга Цицеронова, доста у своме животу несрећна, доста туге и милости претрпивша, и покрай тога доста и од костобољећа патећи, опет е 103 године доживио. Лавія, она горда, властољубива, и од среће обграђена Лавія, доживала е 90 година. — У време цара Веспазијана, наводи повестнице писацъ Плиније, изъ сасвимъ верозатногъ извора, да е у овой части Италије, кои ћу Апенинима и рѣкомъ По леже, у годинп 76. после Христа 124 душе било, кои су 100 или више година живили, и то 54 од 100 год.; 57 од 110 год. 2 од 125 год.; 4 од 130; 4 од 135 до 137; 3 од 140 год. Осимъ овы, нашло се ићошть 2 у Парми 5 людій, од кои су 3 до 120 год., а двоица 130 год. стари были. У Пићенцији една жена од 130. год. —

Изъ овогъ кратког назода, можемо се уверити, да всѣх човечій у време Мойсеово, у време Грка и Римљана ніе дужи било, него данасъ; старима дакле изгледе наше, ніе ни мало ни всѣх човечій унапед имали, изузимаваћи ону околност, кою е обдаривање појединя земаљ више, и отуда произлазеће различность поднебія произвести могли.

Тако е известно данасъ, да у Талијанской седѣ неки тако много, и тако исто стары людій, као што ій е было у време Веспазіяново; али и тади клима због шума была много людій, кои дође ичимъ и снажнимъ чини.

Садъ ћемо мало прокотрити всѣх човечій, по стању и достоинству људій, и то одъ найстарји до найнови ѣ времена. Почимо дакле одъ младића. — Да ли е њима природа, кадъ ихъ е сва преимућства и сва радости овогъ живота позлонила, и свой найтежій даръ подарила, и то е, дугій животъ? На ово питаћ морамо одговорити, да имъ природа овай свой даръ подарила ніе. Баснио послезъ у повестницу и стару и нову. Врло мало младића има, кои су 80 година преживали. У целоме реду римски царева од Августа почињаћи, па до найновијега доба, было е преко 200 царева, и осимъ Августа и Тиберія, само су четири осамдесету годину преживали.

Августъ е 76 година было старъ, мужъ врло промотреногъ и умереногъ духа, или одсѣх решителенъ у предузетомъ послу; умеренъ у еду и пићу, и као заузетъ за науку и уметность. Онъ е само проста ела ео, и то само да гладъ заситп, ніе е умерено, али е полезо веселѣ и лепо друштво.

Удиљ е было веселе нарави и среће га нигда изневерила ніе. Предъ саму свою смрть казао е своимъ пријатељима: „Радујте, се пријатељи, драми е всѣх свршена.“ Свакій е овай срећанъ, кои тако веселу нарави има кроз цео свой вѣкъ; у своіой 30. години, одкако е было Августъ оболео, да су га всѣх и опћинаи сви изгони пријатеља. Онъ е имао врућицу, кои се тооликих куиатапина ићошъ горе позледила и узбуиила. Неки вештъ лекарь, по имену Антоніе Муза, излечи га једноих водомъ и једнимъ купатилпмъ. И Августъ постаде одъ тога доба, употребљаваћи једна купатила, много ићій и снажнія. — Овде укратко и то можемо приметити, да овай свакій исправно има, кои једноодушну лекарію као неко ново снгледно изобретеній дрки. *)

И найновіёго времени младића редко дубоку старость дожиће. Краљеви француски, одъ бурбонскогъ дома у томъ су много више изузеће, где троица једнихъ за другихъ 70 година дожи ѣше.

При овой приліци ћемо изостанити, да Фридрихъ великогъ неспомењемо. У свачемъ е было Фридрихъ великогъ духа. Онъ е вѣхъ, што е жељо младића реће, дожи ѣо 76 година и то дожи ѣо е у своме животу, пуномъ брпге и великога труда, што е редко кои човѣкъ прежи ѣо; онъ е 29 година у средъ рата провео сас тегобе једногъ простогъ войника подносећи, и воћу о среѣномъ изврше ћу своій главоти размишљаћи. Весело друштво, при обилной трпези радо е у подне пио, или у вече пишта ео ніе, рано е у постељи легао, и удиљ е было на ногама, лети у 5, а зими у 6 сатій. Свой живогъ услађавао е музиномъ, лепимъ наукама и умѣтностима; свакій данъ излазіо е на свѣжій воздухъ.

Ни ови духовница нису дугога века, кои найвећа правила достоинства уживаю. Одъ 300 лица, кои су досадъ живили, само су изъ исторнца всѣх одъ 80 година преживали. Али више примера дугога века налазимо међу пустињацима и међу простимъ калуђерима манастирскима, кои су любили найвећу умереность, од свію се људски страстій уздржавали, и свобрштан са женскимъ полом, кои су природу любили и ићке божествене законе испитивали. Тако е апостолъ Іоанъ 93 године живіо, пустињакъ Павле, покрай пресвиле и скоро непознате умерености у еду, живећи у пештери, 113 година; св. Антоніе 105 год.; св. Атанасіе и Ерофимъ такође су 80 год. преживали. У садашћ доба, гдѣ се слабіе људи придражаваю природе и умерености они су примери много ређи. —

Тако су се исто мудраци одликовали дугимъ вѣкомъ, особито кадъ имъ е предметь мудровања сама природа была, кадъ су ићне законе испитивали и оно божественo усављеће природе уживали, да печате истине провађу. Испитиваћ природе види се, да е найсигурніе и найможніе средство, коимъ се човѣкъ людскя предузнити може. Найдуже всѣх налазимо међу Питагорејима и Стоицима, коди кои е обуздаваћи страстій и умереность у свачемъ сматрали се за поглавито свойство једногъ мудраца. Аполоній изъ Тіане, левѣк, свршенъ, умерекъ у душевнима и телесниха свойствима особенъ мужъ, хотѣ су Христіани за чаровника, Римљани и Грци за божіегъ посланика држали, доживіо е 100 година. И самогъ новіёгъ доба мудраци дуго живе. Кеплеръ, Бако, и Ньютнъ живили су преко 90 година. Кантъ е посведочио животомъ своимъ да филозофія не само живогъ продужава, него да е и у старости найпријатніи сапутница живота и изворъ блаженства. Кантъ е при чистой совіой свести, почевъ су му све више и више снаге малаксавале, у 81. год. умро.

И међу учитељима и пѣсницима налазимо многе примере дугога живота, да бы занеста мислити се дало, да непрестанный сматрашти са младимъ нраштацима и са природомъ, живогъ подмлађуе.

Међу баштованима, доцима, војницима, морнарима, земљедѣлцима налазимо примере дубоке старости, єръ они покрай телесногъ рада простъ, природнъ живогъ поде у чистогъ воздуху. Дакле што више човѣкъ природи, и пѣкимъ законима вернје остане, то ће дуже живити; што се више одъ природе удаљи, то му е краће вѣкъ.

Одде надлиъ се никомъ ни за умъ шести ићће, да ни у изображено напредоване, од природе удаљимо се; него напротивъ што више

*) Ово е ћемо доказао у последньой, при две године у Бечу домаћой скупштини природе испитатеља, руссій савѣтникъ др. Цапуранъ ово е тада предсѣдавао у скупштини, као одговоръ на дисертацію једногъ исклучног лекара. —

у изображењу напредујемо, то све више свете природе законе све то боље познавати учимо се. Овде предностизимъ и то, да ниво зависити неће, да се ишемъ честитомъ народу у своме живљењу душевноме развитку, наклоняти западъ цивилизацији, са нѣкимъ нарочитима и странитима, него да бы Богъ дао нашемъ народу, да се не странограђе, него позитивно на темељу природе, нѣмъ вечити закона и прабитности, чистоту свога завичаја, изъ самогъ себе, изъ свога непокварени, унутарности у наукама и умѣтностима, развија, очишћенъ у поштењу и честитости!

Вѣнацъ.

Сунце съ дивомъ опроштасе
И за гору залази
Са последњи тихи зраци
На равницу силази.

У ливади средъ горице
Айдуа-чесми жубори,
Съ тиме любко сдруживши се
Глисъ славуи у гори.

У средъ ове жиле сићне
Зеленъ вѣнацъ пѣсмъ и;
Вѣнацъ пѣсмъ, квѣтакъ
Чеду едногъ пѣсника.

Бога нузе съ небо љубе,
И му дако дивный глисъ,
Коимъ любко очирава
Слушаюће свуда пасъ.

Нека прими овай вѣнацъ
На овоме мѣсту силъ,
Где га небо често слуша,
Где борави пѣсника родъ.

До кадъ овде опетъ буде
Нѣжна чесма жубори,
И пушташе горскога дивља
Нека духу говори:

Колько листка бы у вѣнцу
Што сн овде прикю,
Ошитъ толико ты стотина
Пѣсам' Роду створио

М. С.

Стањ, мисли и посли народа Србскогъ.

(Из Ранке- у.)

II.

У Србіи се читава година провлачи са обичаима, кои се на тайну свезу односе, у коіой човекъ, особито узъ тако простъ полъский животъ, съ природомъ стои. Да се упутимо нашимъ разсматраћимъ за кои требатимъ течаю исты.

Зима, найвеће предъ покладе, држе се задушнице: свакій празнукъ спомиже свои мртвы; а како Цвети долазу сећаю се обновљёнога живота. Предъ тимъ у Суботу скупе се девоћке на единъ брежуљакъ и певаю песме о Лазару, како е изъ мртвы дигнутъ; у Недељю пре изласка сунца скупе се ово изворе, где воду узимаю; ту се ухате у коло па играю и певаю песиу, како ће коди мутна быти одъ рогова клесски, а како ће бистра быти одъ ова кѣговога. Съ тимъ обнимаю, као што видимо, започнимо: вода ослобођена одъ леда и отопљёногъ снега прваћ е вестникъ помлађене годинае.

У очи Ђурђева дана — съ концемъ Априла, — трпе нѣзъ женскиня младо цвеће и зелъ, питаю воду, кои съ поденицкогъ точка пада, као обоя у ню мећу и остане да преноћи, да се у той у кутру купаю. Ніе за то, као да се сами предаю дѣлюю пробуђене природе? Мисле да съ тимъ буду здравии.

Паскоро доће Тројчинъ данъ, праздникъ крсльиня. Десетъ до петнаесетъ девоћака, одъ коій е една бирактарь, една краљ, и една покривена, коіу опетъ една дворника послужуе, краљицу, — иду певаюћи и игранюћи кроз село, и предъ сваку кућу стану. Содржай е њиховима пѣсами тай, кои се односи на женидбу и и удадбу, изборъ, срећно вићемъ и радость у деци; пријатъ сваког пѣсмогъ стиха „Дѣло," речъ, кои означина име старословенске богиње любави, и и сама песма, съ коіомъ иду певаюћи о залажа, како оне подъ дорастломъ ломиномъ играю, и о Радини — по свой прилици мушкогъ рода певомъ демону, ако што е она женскога — како онай трсући росу съ лишћа и цветова ломе те предъ вилама, еду одъ ња ини „да подъ њезове мићае у заклону седећи са злите преслице свиу пређе": — све то дише сваренимъ пролетнимъ радости и обнотинымъ и скромнымъ осећањемъ любини, кои се пита са самоосећањемъ седъ нѣзъ у своме цвету стоюће природе.

Содъ нѣкъ развитихъ године доноси найдуже дане, време сунчаногъ повратка, кое е негда свети у читавой Европи празднованъ радо имао. У Србіи се држи збогъ тога, да е привлачи св. Іована тако великій, да сунце одъ страхопочитања трипутъ у своихъ одъ стане. У вече предъ тай данъ опако празную пастири: свезу одъ брезове коре буктиню и съ горећомъ обићу найпре стада овака, а затимъ кошаре, где имъ волови стое, па се онда попиу на брегъ и дозо годъ све непагорп, они тако игре свое прово-де.

Ту се само одъ двоке несреће поради сабирака летње влаге: превомерне суше и бурногъ рђавогъ времена. У време суше ка кои девойки, дицћемъ, травомъ и цветемъ тако се окити, да ioй се одъ лица нѣкогъ скоро ништа невиди. Она представи путуюћу траву и иде одъ куће до куће; зове се „Додола." Самополичо сиспе газдарица одъ куће на ню водицу воде: оне што е воде певаю мозитву за кишу; и то е водъ ньи створь извести, негда е една изричво за то удешена, да облаци тонъ свой престатну, и пре нѣга винову лозу и жито покасе.

За кишу се моле. И невогода е такође найвећій састанъ у тай цио: Нзіи, кога узимаю библія спомиње, овде е на некій начинъ постао богъ грома и громовине: зове се громовникъ; Огњёна Марія шаље муње; Пантелій управляю олуе. Дани, кои су светковини ове светиња нарочито посвећени, падаю између 20—28. Јулія.

Затимъ су по усевима и бештама у послу да саберу плодъ, кога е година довела, иснање з' зима, то се већъ мисли на нову годину. Па и онда ниа моћи, кое се скупляю, и за коима стоя дондеће напредовање. Уочи св. Варваре кува се у лонцу сиковано жито (раса) и остани се преко целе ноћи код питре; у котру се прегледи, ёе кое се стране лонца кувано више уздигло, на ѣ те стране почеу утренну земљо орати.

На ту руку видя се да е народъ себе подчињо природнимъ силама. Іошъ нита више, кое се сунцемъ и земљомъ, и то е врло уобичаена заклетва: „Тако ми сунца, тако ми земљѣ."

Притомъ нѣкъ сумњѣ нема, да сме непосредно звати одъ Бога; ни единъ се посло лако вечине безъ имена Божіега. За грѣхъ бы се сматрало штогодъ обећати безъ изреченя: „Ако Богъ оће!" Единъ се свмъ у томе изобразіо, и ны прикључимо едно одъ нѣгодоватія изоставлени. Путникъ се пита: куда ћешъ ты? пита: куда ћешъ ты, ако Богъ да? него се само рекне: „Ако Богъ да?" а право се питаћ свемъ изостави. Кадъ се трпредня молитва у кутру, предъ вечерошъ и предъ спаваньмъ, сирнче, неслуже се у убичаенимъ формама, и узъ сиу трезву немисли се о прівно ели, него сваћій трпи да найкашнемъ существу свою брату, свою нарочну жељо са собственимъ речима предложи. Невдравица Срба гласи: „Ја сиу Божію!" ни у какевій гостби неће се ни единъ усудити, да у зачећ седне, пои не бы дену молитву изговорити знао. Међутимъ увекъ сваћій нисли, да е водъ особитимъ покровителствомъ своги домаћега патрона. На признакъ крстногъ имена познаюе се онимъ речи: „И наша е кућа Божја, ны нисъ нозможни, да на вечеру дођете, шти е светый донео, ны нећемо укрити."

Човекъ кои тако у тесноћи живи, и себе одъ тродице и насилника, што е изнова нѣга, свимъ више защићемъ види, у колико маћ природу познае, принућенъ е на непосредну помоћъ више власти у колико е могуће, у толико жели. Узъ то остие врло могућно, да се надъ суперіорима и забљубећемъ, здравъ умъ одъ найвишегъ существства, кое мы сви почитуемо и обожавамо, завистанъ и дѣлателанъ одрэи. Я вводимъ разсматрења достойно, како се оба та елемента о сербскогъ божићу одновило.

На бадњій данъ, надъ се вослови посрнуо, оде старешина кућный у шуму и одсече едно прво растићъ. Тай растићъ унесе у кућу съ воздравомъ: „добро вече и срећанъ вамъ бадњій данъ." Она му одговоре: „Богъ те съ нами срећнога и честитога парнвао;" и посну га житомъ. Затимъ ветну дрво, кои се бадњимъ зове, на ватру. У котру, кое съ пушећимъ изъ пушки воздрвое, покаже се већъ накапредъ за сваку кућу одређенимъ*) положенимъ; изъ еднэ руки-

*) Овде е погрешка. Положенимъ се неказиваю тие ће бомъ быти. Преводитель.

више бити онъ кроз врата жито и вакше: „Христосъ се роди!“ Изъ куће одговори одмахъ, кои тамоће на њега жито баци: „Вавстину роди!“ На то ступи онай ближе, и кадъ натраг њих по ноћи лежећемъ ни утећаю бадњаку тако удари, да напаше одъ њега на све стране одскакати стаду, повикне: „Колико вепрій, толико говеда, кози, коза, оваца, свиња, кошница, толико среће и благослова!“ Газдарица иногре положеника покривачех съ кревета (губеромъ), и остиганъ одъ бадњака одвеле се у собицу. У врху се пеће; али о ручку порсћаю се сва и дрве у грлима гореће воштане свеће. Дрвени завоне, које се Богу, и полобе одмах другога съ тимъ ретка: „Миръ Божій (кажда у свако Божіо) Вонстину Христосъ роди! Мы му се молимо!“ Као да бы се 'тело тесно с'единьаћ членова куће представити; старешина скуца све ноћу гореће свеће, свстави ій удно и забоде ій у чашю, кои е са честицюмъ и спасоновимъ равомъ запућена умешена, и са житомъ потиси ій. Честица е вешесена погача у обичаеной форми, и кои изъ ње, кадъ се раскине, добие новицъ, кои е увутуа умешевъ, за њега држе, да ће осићъ свою найсрећнію годину имати. Са пстала се ни песнида, нит' се соба чисти; за три дана гостба е за свакогъ, кои ту дође. До ново године остае поздравъ: „Христосъ се роди!“ а одпоздравъ: „Вонстину роди!“

Тако се празнуе Божићъ. Да оставимо нерешено, да ли жало по-мало изгорелій бадњакъ одъ почетка непрестаки противоположній спомъ оне си. Іосиа патре на брегу, оба симболичносъ значи за течій године, за сунце, кое као што песма една каже, тамоће речь свою кедрзи, и зима тако дуго не грее, као лети; и да неизтрајемо, да за зима, кояма се старешина куће новымъ дочекуе и свеће гасе, кояма положеника добру свою весть обилиое, неозначаваю сви добра дарованя, за кои се Богу благодари; али и да сакій начнэ знатно, како опде човекъ найвећій добитакъ, у коме му нерозаекох одношеній Бога къ свету представаа, са своимъ незнатнимъ потребима и са своимъ посве светскимъ желима у свезу ставаи, и то тако да се тыке достоинство празника непокрепуе. Съ известиомъ едностручности и незичности ступа са срединомъ у ту огранићеку бытность. Узбудаи то жедъ, то се ипаћ сатишаваю гостевскомъ дочеку; божественно показећ свезуе куће ное членове къ едноудушномъ почитаваю и обожаваюй слоги.

Поредъ тій обдрживаћи се моћи, кое почитую, приповано такође несрећна пословаа непріателски моћи.

Врло е чудно, како се те жоћи кодъ толикій народи антропопогледане — у жаоя човека претворене — свитлоћима се духовника христаа правнчую и съ ангелшама и вештицама у свезу доводе.

У Србы е было укоренёао веровань вампира. Неда се сумнати, да то нестов у свези съ онимъ у грчкой цркаи уобичаеными представаемъ, да ткаи они людій, кои у одлучаю одъ прике помрю, иструпти немогу, па да се одъ нечистогъ духа знузаку, аа усамћеныхъ се нестаиа поваою и люде убиюо. При свемъ томъ у Србы се ньих више нэ мислио на прикано одношеньъ, и и на то не, да вампиръ самъ за грешньъ живогъ свой казнъ трпи, нао што и стахотворацъ сдмаъ идею ту изобразио; него само на опасносте, кое живима одтуда прети. Зато се држи, да вампиръ нэћу изъ свога гроба устае, у обыталиште людій продире, и ту свса крвь одъ спаваћи, коіимъ се даи. Отуда е преза сврть непостаини послћдица, да свакій, кои тако укоре, познкари се: они прете, да ће свои преживалиште остоити, ако ньх се неодобре, да се они сама познатимъ ньина начиномъ одъ тога необезбћде. Они опредъ тога немасле на абсолуцію (олобођеи) као Грци: старешине сеоске диду гробове отворати, ту срце, кое іошъ крви има съ колцемъ одъ белогъ глога прободу, тћло сиисезу у пепео, и опай у реку баце.

У безопасномъ путу тесно съ природомъ скотичногъ живота, ништа више пажно необћуе као случаеи напросне смрти, кои брзо на сее ньи нападу, и уобразиће е нако дћлателно, те то за дћлнћ съ оне стране гроба протолаче.

О вештицама мисле, да оне свои тели остављаю и натрено, као духови убиште, одлетаю. Неопћено приближе се спаваћима, кои су одредые да морао умрети, и съ волшебнымъ штапићемъ отворе ньи леву страку прсіо, па изађ ньих изнћсите дивъ смрти пажеку, изнаде ньх срце и прождеру. Прси се опетъ затворе; и поврећеный само іошъ за толико више живити, колико му е вештица, прождеравши срце, одобрити хтела; а онда се назоръ ићговогъ да'ван ненаидно засуши.

И кугу дрке Срби као и Литваци и Грци, да е живо. Да изгледа као женска у белихъ поирнаку па воси болесть одъ места до места, одъ куће до куће, и многи се нужни спасемъ на свету кугу, да су е, за жалость, видили па іошъ съ њоме и говорали: таке женскиій сиже значе кугу. На іошъ нымъ нэма непринаосе се нынои злой волы или случаю, или другомъ некомъ злочестомъ дћйствованю; нећъ се верује, да ій самъ Богъ, кадъ грћ'они сасвимъ велики посту, изъ далеке землћ шаље.

Іошъ се сасвимъ на другой страни, оваио, где се тоиъ природе раскида неуобичаиће, пренадима или правимъ дћлимъ, приказа чудовиште у ножоћа. Найсћли су се утрудиле у сербскомъ уображеню Вале. Брзе и лепе, са лепшаномъ се у воздуху косомъ, вићене су; оне се воле по густимъ дутоиима и по потоцима. Неизи се управо, да л' се за безсмртне толкую, или се држи да и оне могу умрети; али су силни одъ людій, и знаду казати што ће быти. Има ій, кои се съ ньима дружити могу; іошъ ни роћено обезвћени су; они ваше злоду, него другіи люди. Они, кои су дванаесть школа сарнили, одъ ньи се посвећую на врзиномъ колу; онди могу непогоду чинити и облаке подиги. И ньима народногъ назаиню, да е съ ньзомъ побратимћвъ. Други пакъ обычни люди морао се одъ ньи клонити. Пагази ли човекъ на место, где оне, и да се не види, играю у колу или вечераю, мора се ньине освете бонти. Одъ самы учешика, кои они посвештаваю, ньима двапаесть прнпада, и одма ги задрже о посвећаваю.

Сама знаменаи и суеверіа, или у истый ка попирадоно осећаи и богатоумна поезіа. —

Књижевне вћсти.

* Овахъ дана нзишла е у Београду књижица: „Србскій царъ Стеване, или смрть Душанова,“ одъ Г. М. Т. Ивановића, професора при Лицеу Кн. Србіе, за кою неможемо пропустити, да исколико речій о ньой непробеседимо. Несимћо дћлне ово, слогомъ народны песама спевано, по сиио што служи Г. песнику на чест и славу, него е и књижевности нашу са красивымъ цветомъ украсило. Читаоћи исто, шрало намъ се срдце у грудма одъ ньине, еръ в Г. песникъ волшно схватіо красиай и ужилый духъ нашегъ народногъ песништва. Поздеть му е знаста песничкій, и тай малый, рекао бы епосъ, сиће прелћтећ е красимъ цвећемъ оиы умилны слама, кое наше народне песме толико сиио украшаваю. Нећали у нћму ни сувишна жирокъ, што се криле кроз обилиою зиуће и траве, да се нагледа лепоте Рокеандине и тра кимени драга, што ко сву у пуцету царъ Стеване подъ трбоћемъ; нећали ту красногъ описа собета, што га чини царъ Стеване своимъ многобройнымъ гостима, сланимы юнаками сербскимъ, да съ ньима воће супроть невернонъ Цариграду. Ніе ту изостало ни ньи планинскиа, нити свитители, нит' забуда, нити утее златокрилое, па нит' ньиове Судбеноце. Особито утешилно е прорицаи будућности народа сербскогъ и царстан ићговогъ, што ће ускрснути после претрпћлэе мука, єдино Спасителю нашему. Песникъ свнчана красаах своій сиће овако:

Сунце зађе на се шутеси,
Всћхъ се лепше ан истоку рађа:
Али тебе, мила слано сирота!
Кадъ ће сјаси подигнути неба?

Мы неможемо продужити, да прекрасну ову књижицу читаоћемъ свету найтопліе непреиоручимо, једноиу песнику желећи, да всћ овете што спорће опакопимъ злодомъ на славу рода нашегъ усрени. $\frac{d^{kj}}{2}$

* Позиатый хорватскій песникъ, гроеъ Орсатъ Почакъ, дао е у печатньи аустрискогъ Лойда у Трјесту штампати овай преводъ: „Plalonova lira, ili Razgovori Ljubavi“ Преводъ е тай валанъ, класичай и у духомъ народнихъ задануть, као што смо ги могли очекиати одъ засада найбољыхъ спирока (наследника) стары дубровачки песника. (Дум.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земун. Лане месеца Јулија*) нађе нејвећ човекъ у једномъ винограду на страшно изсѣчену, и као што му се чињше мртву женску, што е одма полиціи јавио, којой, приспѣвши на означеномъ месту, грозно позорѣ видјти се дало. Млада и необичне лепоте девойчица лежаше ту у своёой крви још стеновѣи, накарг до једне главе многимъ удерцима отъ сикире грозно изубијана бјаше. Несрѣћника буде у болницу одвраћена и ту наскоро издану. — Овай е случай онда у нашой варошы велико огорченѣ побудио, еръ свакій е честиту и вредну девойчицу познавао и почитовао, и да се у ово време код злочинцевъ и найстрожій прегледи извршили, небы никомъ на паметь пало, кои бы желіо, да и стый повиновакъ буде. Сумњао се одма по оной истоги, кои е прамй глаеъ о убіству доше. Онъ буди у затворъ стављенъ, и скоро се сазна надо за кривца грозногъ дѣла, и тако буде, почемъ му е пресуда на смрть гласила, док ѣ казнь та на њему вешањемъ извршена. Несретникъ е двадесетъ и седамъ година стиръ, оженѣенъ и отацъ двое дѣце.

— Једнъ енгелезки молеръ, Атинсонъ, кои е путовао по Сибирію, каже, да е на грозних добрина киша Демидова извлаз природа богато свое дарове. Гвожђа и бакра има толико, да се чини неисцрплива су. Платине и злата има по таберъ, ако и много малкыта, порфира и љекога вешиса и различна мермера. Кнезъ Демидовъ има шума више стотина четворогласныхъ врста. У двору кнежковскомъ несѣда нико одъ породице, или свани дакъ два се тако страшцима богатъ обѣда. И друга властела тераю великъ лукеузъ на своиъ добрика. Немаккъ Зелемерской има читавъ врть подъ стаклетомъ, на тоиъ наранџе, трешиъ, шљиве и бресике, да у Сибирій сазрѣвао. Сви люди у Сибирій добри су људи, али особито се одликуе некакна идила, кена госпоѣа Ана Петровна, кои страшно тамне медведе и убиза ихъ е већъ 16 комада.

— Найстарій човекъ, кои е умро године 1857. био е руски мужикъ Михаило Кавелкинъ; онъ е доживео 137 година 10 месеци и 11 дана.

— Американски ѣе временски ланчко изнаћи и средство, како ѣе се вечито знаети. Сади су већъ изнашли неку воду одъ кои се подмлађи коза. Колъ женскои опали сунце лице, нађе се збаба коза, само треба да се наиаже томъ водомъ пазъ за двадесетъ дана сво е опетъ да се подмлади као оненкса пепела. Одсада ће женске моћи тако исто своју кожу мѣнаети, као што су хаљине мѣнале. Дакле рѣшено е питаћ одъ нѣчате младости!

— Барокъ Сина, за кога се говори, да е намѣрзао престати банкъ се съ банкерскимъ послованиъ и да ѣе постати грчкимъ послованкомъ у Бечу, обећао е свике године 4129 ф. за прѣвіе и школске књиге лапита, код ѣе се учителъма и деци на своиъ скилуцима, у Мађарской се наоделѣани, нанъ се раздели. Министеръ Просвете благодарію му е писмено на томъ великодушно дѣговомъ.

— Већъ одъ неколико година намѣрвало се, железницу у Влашкой градити. Аустриски су инжинери, коиа е испитивањ прегледали, кроз кое ѣе та железница водити, повсрено было, већъ готова. Гвоздени той путъ водиће одъ Ђуѣева преко Букуреша, Плоишта до ерделске границе, где ѣе се спојчати са пустриском железницом.

— У Баранъи и Тоини разтавщенъ е прѣвій судъ за пустоіе, убице и за ове нои пое.

— Трестиванске новине одъ 8. о. м. донозе изъ Церигрда овай донисъ: Сврѣ Ахмет-Фети паше ніе никого тако оклоистила као Султана, кои е по собственомъ изјасненю, у истоме правогъ пріателя и вернога совѣтника баша сазъ, кадъ се започето дѣло ревоюше у найновѣи замрзко нагази, изгубіо. Позадано могу вамъ явати, да е Султанъ ове недеље дванаесть пошу по своиой новой палати у Долмабашии ходио, и склопљѣнимъ рукама Аллахъ! Аллахъ! викао, напредняши одма до се собе у комна отъ седи, са свиихъ другіе наместе, и самъ читосъ врло бонадише. Прело света тога, што се сврѣ Фета-паше запета природно доходила, иманъ нада у ови, да е истый наело за Решидомъ отишао, и кроз то Султанъ за врло кратко време, два своа наі боли пріателя и повѣерніа совѣтника, изгубіо. Една глава, о коіой нами досадъ писати нисамъ хтео, почнѣ седъ да важна буде, и я мислимъ, да вамъ седъ спобштити могу, у толико више, што се о истой већъ нако разговара. Одма после сврти Решидъ-паше буде одвлъ мађарскій бегунацъ, кои е године 1848. некаду роду врано, и одъ више година, на поруги своя другара — оде бонио се, одъ турскогъ свештенства са месечнокъ платомъ одъ 1800 гроша у деранше прамѣнъ, и то само изъ тогъ единогъ узрока, што е онъ често, напуњивши врло мере главу, скоро попадалкѣ јануарства пророковао. Ово е истинитый догађај, кои се поречи неда, почемъ скоро свако одавише дете мађарскогъ Гроеа Са . . . . познае, кои е често босоногъ сокаком ишао, пакиши на глави дерешану кабу, нако преповедао. Но текъ што е Гроѣъ у деранше прамѣнъ био, прогласи га турско свештенство за свеша, и до му ресену плату. Поставши овако свеш, прво е пророковао, да ѣеду Решидъ-пашн после кратког времена двадесеть други важни паши у гроѣ слѣдовати и да ће у тому Ахмет-Фети паши почетакъ учинити. Дакъ е лети болазіо о некомъ догађаю, кои ће 21 данъ после сврти Ахмет-Фети Султанову палату на таковый начинъ посѣтити, да ће прозъ нети како турскогъ царства тако и целе остале Европе немило восиути. Истина да се оваковимъ будалаштинама никаквога важности недае, но никъ се привѣћава, да садъ овде недика забуна влада, еръ осимъ тога што су ове недеље. осимъ Ахмет-паши два друга паше сарадника, дезе још нетъ други недики чиновника болесни. Свакъ е по други путъ нуко гласъ, да е Мехмедъ-паша, попечитель полиціе, умро, и да стиче здравља великогъ везира Али-паше лекарима бригу задае. Осимъ ове двопе, дезе болесни: Фуадъ-паша, попечитель иностр. дѣла, Хасли-паша, попеч. финансіе, Мехмедъ-паша, попечит. морине, Кезрезли-паша, председатъ тапіемати и Капуда паша. Самъ Риза-паша, попечитель войске, нанши се здравъ, и роди весумирао у своіой канцеларіи.

— 13 Февруара у 11 сатій пре подне умрла е у једномъ сливару и подъ Срба познатогъ спасителя Чонеја у Аро-у у Швайцерской. Она е врло спокойно свой последній часъ живота очекивала, радујући се, да ће се са своимъ супругомъ на ономъ свету састати. Знаменито е, да е она истый данъ и сваі истый часъ, кадъ се пре 53 године венчала, опай светь оставила.

— У Петерсбургу су два позоришта дѣла представлала била, кои су велику позорность на себе обратила, особито оно подъ наслованъ: „Свѣтъ не безъ доброгъ људи,“ кои представа борбу једногъ поштенога, честитога, али храбро напаћеногъ чиновника нижегъ реда, противу покушеня у подкупљивог. Ово се дѣло градесеть пути на Петерсбургскомъ театру са найвећимъ задовольством дивало. Што опогъ се примера види, вако слобода штампе и иногъ живота у Русеи напредује.

— Изъ Сиријје явља се са свію страна, да е тако тако силнуе светь пао, да е у једномъ местима било човеку више паса. Као да се светь преселіо за югъ, и тако исто и дича, еръ на сво добыли изъ Петрограда писма, по коима ніе тимо было ніеће зиме до Фебруара, него текъ 17 степеня, што е зашета необично. С. Л.

— Чиновници у стуттартской пошти у великой су запари. Добили су једанъ пакетъ и на њему адресъ: „найсветій господинъ у мѣсту.“ Наравно нелна се, шта е у пакету, али подъ рукомъ мекшта е и као да е у њему има свеће и чипка. Садъ пошташки чиновници нелнаю шта да раде. Нико да се сложе, кои е господа найсвіта у Стуттарду. Мора ће се једна комиси састакати, кои ће сазнати зае ове, и тако ће се рѣшити, кои е найсвіта, и то ће се тимъ пре морати чинити, што стуттартске даме и сами нако казнаю за рѣшеніе.

— Изъ Јенове явлаю, да тако у по дана бивао отишнна и крае. Светь се нко уплашіо, еръ мисли, да се упукла читава чета душеня у варошъ.

*) Види број 11. л. Н.

Печати, издае и одговара књижепечатня І. К. Соврона у Земуну.

Подунавка

Подунавка излази сваке Суботе у вече, и стаје за цету годину 5 ср. ср. за пету 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безплатарине. Са поштарином 1 ф. више.

Предбројте се може код свакога п. т. поште. Изъ унутрешности Србије неки изволе у плаћеним писмима са повоцима на именину Госп. В. Вазовића обратите се.

Бр 9. У Земуну 1. Марта. 1858.

Србскій Царъ Стѣпанъ,

или:

Смрть Душанова.

Лепа књижевность наша добыла е, као што е у прошлом брою Подунавке напйсано, једну прилику у епопеи: „Србскій Царъ Стѣпанъ“ описаной у духу простонародне наше поезије, верномъ истостовномъ. Главный е чинъ у овой песни: полазакъ Душанов на Цариградъ и смрть нѣгова. Да би читавце листа нашега са овимъ новимъ појмомъ у књижевности нашой поближе упознали, изложићемо главне црте нѣгове у изводу.

Почетакъ, кои е уседно и увод главноме певању, описује нам зену градску украй двора царевога, красотами цветне природе богато окићену, и по њойзи дивне стазе „надпрлясне ладомъ одъ лимуна“ „подслѣћене рукомъ руминомъ.“ Ветрић дуи са Шаре кипиве и сунце се крозъ лишће прале

„Те погледа води у језеро
Кадъ царь съ госпожъ прай езера шеће,
Да скупади ђердинъ за царицу
И бѣлю исподъ воде лице,
Цар-Стѣпану пуне подъ грлоцемъ
У ком' гору три извора дуги,
Међу њима облик Светителя Саве
Дивнъ спомень зове Немањића.“ —

Онуди се и сади царь са царицомъ шеће, али „сѣтнъ невесео!“ Бригомъ нѣговомъ запљашена царица, моли га, да ioй каже: кои е то голема неволя те е тако брижанъ и невесео, подъ толике силе и славе нѣгове? Познићу му задушбине, славу праотаца нѣгових и славу нѣгову:

„Све са тебе срећно и весело,
Самъ ты сдавъ дрне браге брвенеш,
Самъ ты сдавъ тузанъ и невеселъ:
Кажуй, царе, шивке су неволя?“

Царъ оказошћесъ тугомъ и раздрагазъ любини нѣзомъ:

„Одъ милости сузу испустио,
Те с' низъ лице у кріоце скиза
Као бисеръ низъ бѣлу свилу,
Жао цару своя мале любе,
А шодиле и седо подъ срдинцемъ:

Како ће ioй брате казивати
И страхоту што е наумио?
На се царе на зоръ осмѣлуо,
Своioй любн тихо бесѣдіо:
„Небой ми се, мое драго сунце!
Я немамъ никакве неволѣ,
Нит' се бонмъ икога до Бога,
А онъ ме е обдарио лепо.
И женска сваку срећу дао,
Онъ женски, я народу своме,
Те с' у моioй србскоioй порођни,
На земљицы дивнъ рай садио:
Аля царь сазе, те се брашуъ нораиъ!
Вала добру богъ ариоваши,
Вала добро земљи очувати
И по смрти мнојемъ остављати.“

Довде почетакъ. Одавле настае главна песма. Царъ слави крсно име свое, светогъ Аранђела, и позива сву господу на славу, али не као досада, већъ: „С' собомъ сазу да поведу войску.“ Войводе долазе и войска за њима „Све Косово поље притиснула.“ Царъ нихъ части оправи, „поваћаше винца румеиога.“ Ту се описује прославлянъ у войсци и у двору цареву перво наоружанихъ обичаи, господа су за златнимъ столовима поређана, као што нихъ обичао народъ ређа:

„Само вема Краљевића Марка,
Одсѣчно новихъ до земљице,
Те онъ пиће цареве градове
Да су цару земљ на препису.“

Усредъ части и веселогъ разговора, царъ узме златанъ пехаръ вина и наздравивши гостима, прева се, што мора „прекинути збора господскога, на завршит' заповеђу царскоиъ,“ крбо в вели: „Пресва земля, него господштино!“ Салъ нихъ почне царъ набрати, какна добра има царевина нѣгова:

„Што е пуна међ' три мора сина,
Као море сред' бѣли свѣта;“

какве се дражаве, градови и войводе у њой налазе; казуе опозве пријатеске дружине съ коима у љубави живи; па онда прелази на Цариградъ и опано описује красоту нѣгову:

„На два мора поносито сѣди,
Те га ладе, уживаю лепо,
Дали му е што с' у њи огледи:
А како ли да с' њихъ заповеда!“

А за свету Софію, „Чудо одъ свѣти,“ опако царъ даље говори:

„Нит' се може писат' ни казиват',
Ни смислити, ол' у сказъ ставит!
Што с' небеске сѣкасе звездице,
Све пека се провелну у сунца,
На у едно опште сунашце:
И ово би сазу оставаю,
Трапутъ би се мору сдизаю,
Трапутъ своe умивало лице,
А по трапутъ небу подизаю,
Падъ Созіомъ боравиоу б' црквомъ
До болѣга суђенога данка!“

После казуе, како се у њой налазе „Преводи на римљанска записи:“

„Како пруни цара Костадина,
Другу крсти царице Јелени,
Треће штака Немањића Саве,
И одежде светога Јована;“

Па онда опако о Цариграду запиоуе:

„Аз' му зазуд свештозито благо,
Зазуд њему мора поносити,
Зазуд му плоча одъ свѣта“

— — — — —

„Кадъ у грешне дошао е руке,
Грешне руке, Грка неѣрнике,
Што е божій законъ погазіо,
Свету вѣру цара Костадина,
А у тешко ино загрешеиѣ,
Те шаљ сирена големе поноѣ:
Да претвори земљо у тамницу,
А кошне у сушне робове,
Свештенике у божѣ просаке!
Ех' дошао вѣру возвратити,
Одъ Озіе, преко мора Турске,
Да шаљ преда грда Цариграда,
И у њему плоче одъ свѣта.“

— — — — —

„Ну почуйте, Јелно моя драг'!
Вѣро Зоне, а ж заповедаиъ:
Да г' у ваше приватно руке,
Да недазно велика знамена,
Безъ кошо бит' неможе царство,
Нит' се славит' вѣра православна!“ —

Тако царъ. Войводе распаљене бесѣдомъ царевомъ, а готове слушати заповести нѣзове, шапуше гласомъ:

„Кадъ то зачу господа римљанска,
Ускапље срдца у прсима,
Зашли се пламенъ за образу,
Посѣкоше очи у кошна
Исподъ оне густіехъ обрва,

Како жуиѣ изъ жрка облака!
Тресну рука моћу по бачвачку,
Голи мачи до поля изиѣћу,
Сама с' рѣчи языку овиди:
„Недиѣ, царе, сви вас' изивено!
Болѣ камъ је неисити главе,
Него л' живѣт' свѣту на срамоту!“

— — — — — —

На се зеки кони доватаю,
Одиѣшаше войски у Косово.“
(Свршиће се.)

Догађаи у Парижу.

(Истинито.)

Ноћу, изиѣђу седамнаестогъ и осамнаестогъ Септембра 1819. године, чук се у сокаку „три брата“ у Парижу, и то близу гостионице истогъ имена, кое ѣ у томъ сокаку, тако страшанъ лукъ, да ѣ све живо изъ обližnьихъ кућа изиашло, и онако шта ѣ кое на себи имало, па и изъ пресета устало, па искеръ, и много и на сокакъ потрчало, да види шиково ѣ то тако страшно кукаиѣ. Кои су у дрвеи ки' са воёвомъ патродомъ онако на место стигли, виђу човека једногъ, свогъ ушаланогъ у прах, око кога ѣ устао другий свдаи у найвећемъ страћу и забуни. На истражиште, питаиѣ и сѣ кажи се на онога са свиомъ страна нивалилао, ніе онъ исповетка ништа одговорио, и после ѣ мало перазборито и врло замршено говорио. „На кћга и зиведа иѣговогъ Алфреда Готѣа, съ комъ ѣ шиао ѣс иекогъ весећѣ одъ једне куће,“ тако ѣ приповедао онай застиђуюћи и жутюћи, „шиао ѣ весканъ пресбуюћи и сиаъ умотиъ човекъ, онде у помрчини на сокаку, и онай ѣ, ако што се види, прободеиъ у врси. Шта ѣ онога наведачи на то вело, онъ то незиа,“ прилодио ѣ онай, „иит' може довучити, еръ ѣ Алфредъ Готѣ једна добрчина човекъ, кои никоме на свету ніе кадъ што назлобіо ни затруіо. Ту мора бити ваква несрећна превара и да се онай, кои ѣ то учиніо, ніе добро разумео!“ говорио ѣ онъ плачући, а онако ѣ левара, кои ѣ по'ватіо, са сковалѣвимъ рукама иучући вопіо: „О прве 'олити, господине, помозите іошъ доиъ се може!“

Познаваюћи исколико људій, дигли су были и узурпо дрвали врановогъ онога човека, по коме се видило, да ѣ іошъ жиъ, али ништа о себи ніе знао нити ѣ собомъ мислити могао, кога кадъ ѣ левара претседо и рану му свезао па га местиу на једи съ найбліже страже донешена весила, онда истый левараъ мане замишлѣао главомъ и полако погувбори тужне оне речи: „Једне ѣ!“

Кадъ дигну носила, да ранѣногъ носе у шиитаіе, и другъ иѣговогъ пође да иде за иимъ, изиѣђе предъ иѣга весій одъ всѣи полицайны званичека, съ тиихъ умереиихъ, али озбильно изговорсиихъ заитеваиѣах, да онъ за ниихъ иде до найближе страже, да и даљ поиаже и обвести, како се тай тако заплетеи случай догодіо.

Онай, коме ѣ то говорено, и кои ѣ више пути, ие да га ииао ніе ни питао, за себе казао да ѣ онъ гроѣъ Луксеръ, с' почетка се зазбезекне, што ѣ онай званичекъ то заитео и ииао да ѣ 'тео почети тоже противити се. Но кадъ се ииао промислио, дође му ваљда друго што на иаметь, еръ съ речи: „Я самъ позоранъ кудгодъ обете са-мвомъ, господине мой,“ пође за полицайомъ, кои, кадъ нареде, да идаъ одъ иѣгови ваиѣи дордо всѣкане чуи ово место, на коме ѣ ово право дело учиніено, оде одмаде са спомъ висекиномъ.

На првой стражи искаше истый сие ово што сио всѣхъ чули, ии протоколу, што ѣ, дабогме, свако осиетіало ово ужасно дело, ишта ѣ уклоніло ово покрвіало, новъ ѣ ово покривено и заклоніло было. Кадъ ѣ запитаиъ о узаноѣаніо свое личности, чудиий онай страиаиъ поиаже, да то неможе иит' има чиих доказати. Ніе имао ни обиавеиія ни билета пребываи, него ѣ место ніи ииао право нелеку суму новаца у сѣзгласиихъ банкама и путиый листъ за границу, кои ѣ иакадѣекъ на име Мавчиискій, и, што ѣ редко было видати, приличио се под'удрао сх кіиме личиый описъ овога.

Кадъ ѣ запитаиъ ишто су му те ствари и одкуда му оие, одговорио ѣ, да ій ѣ добио одъ Готѣа ни причувши, а у осталомъ ништа друго неможе о ніима показати. Колико ѣ то сиомъ всѣхъ было у подозреэо, толико ѣ всѣма было мачь единъ, кои ѣ онай на месту убиствеиого иападеиа заостављій стварнуъ, кадъ се расказиуло ииако, и предао ономе судіи, кои ѣ ствари ту испитивао. Мачь онай, кои се сасиих подудрио са ранома онома, од кое ѣ Алфредъ Готѣ умрло іошъ оие исте ноћи, кадъ ѣ убодеиъ, ие само да ѣ ииао ни себи грофовску иру иу и грбъ луксерове породице, него ѣ гроѣ тикоће призиако, да ѣ онъ иѣговъ.

Всѣхъ и збогъ самогъ онога првогъ по околностиия подозреиа, найсио ѣ да ѣ нужаио, да се онъ причува, и садъ онесѣ ніе остао ни найиаиѣ сумиѣ, него да се онъ озбиљоихъ бавиъ уаме подъ строгъ затворъ. Ако и есте онъ доста и често доказивао да ѣ праиъ у томе послу, сва ѣ приика опетъ зато ва кћга то иабацала тако, да ніе когао ииако бавиъ бити одпуштеиъ. Морао се дакле и на то сзложити, да се паруица са кіиме поведе.

Изиесши о кћму набавіѣни были су врло неповољни. Еиих гроэъ одъ Луксеръ ніе ииао за-собомъ бавиъ поштене гавсоне. Пореклоэъ одъ онога иесрећиога ѣенерала, кои ѣ у првой революціи (побуни) французеной на шкоту погињао, младъ іошъ, пропетсиомъ болешћу исколъ по отцу и матери рано сиротиъ оставіи, одъ се призиако распуштеиомъ и раскалашиомъ жиѣиѣю. Са доста жеискаиа было се свезао, много с пута изласіо на двобой и у другие, чести тичуће се поелоше улетао се, кои му ніе бавиъ све лепо доликовало; сиграе и окладе иише су га путо упропашћавале, у другоме заплетеиъ и по почесто, жиловићу веке свое тетке одъ материие стране, избавіиъ ѣ одъ сраиие пропасти, па и садъ, ако што се доказиваіо, ио'одіо се у врло тескобиимъ и неповољнимъ околностима.

Морамо долуше одобрити, да ѣ онъ было врло умиљиъ, одрешиъ, и средие човечіе на свою страиу привлачећи. Онда у ово време было му ѣ бавиъ пуие двадесетъ и четири године, а у тимъ ѣ годиаика изгледао высокъ, витакъ, иаглиаиъ и право изгледаюћій иоводиръ, коме су вочеси и аристократичиый изгледъ врло са страие были. Руке и ноге особито ѣ ииао лепе и мале: лице иѣгово, ако и ѣ было иешто мало бледо и слабоиио, осетъ ѣ зато изгледаио привлачеће и обчиаиавоће своіомъ иѣжиомъ одъ бистрогъ ума, коги высокотежскій духъ и слободиа воля, и сакиѣ оиимъ ваиртаика упечатили обичаи ииао, кои другчіе раскалашиихъ врогъиѣихъ младића, ићиѣио леноту и блекіо уиишгость исты сбрашу.

Кадъ у бледо-плаве, велике, из'окола поиешто црвене, обично умориве и воћу несклаиюће се, но опетъ зато чисте, отворене и пуие незазбіи изгледаюће очи грофа Луксера погледимо, кадъ иѣгови исмарииъ и иешто мало загушљивъ, или опетъ зато умиато и топло звечеки глас чуемо, иѣга иешто потрено, или свагда отворено смешиги се видимо, иѣгово слободио, велико смеюћи косоик позвало чело, у иѣгови предели, бииолисто прорезаиа уста са развиченѣмъ, кое ѣ и безобриво и презирући, новайвеће пакъ добронаиио изгледаио, погледимо: онда и ино каиъ се ніе ві' весако доће нам онай изговоръ: онай човеек исколко быти тако подлай лопоиъ и убиіацъ, као што се потврђуе ту кодъ суде. Кадъ пакъ разлагаи и посллаие тога истогъ суда чуемо, онди нам се крвиа грофа Луисера тако доказуе, тако ясна види, да неможемо тамо-овамо, него бавиъ да морамо дркати, да ѣ онъ изриіно ово стра'ожито дело.

Алфредъ Готѣ, кои ѣ на чудиу руку тако погииуо, ако што су доказивали сва сведочанства и набавѣаиа истраживаиа, было ѣ са свиме страие честитъ, уздодаи и поштеиъ човеек, кои ѣ, ако ћемо то тако да узмемо, само ту едиу слабость имао, што ѣ гроѣа Еиила одъ Луксеръ сасвимъ слепо любіо. Онъ се съ иіме познао пре иекодико година у Ницы и одъ то доба свуда и у свако време иладао се съ иіиме као са сиомъ рођеиимъ братомъ, новаци му доста пута позаймљивао и друге таке услуге чиніо, и то су све ствари, кое ѣ обтуженый одъ речи до речи признао и за ніи ѣ найискреніо благодарносте у сриду своме неирестано іошъ осећао. Онъ ѣ было сиих исколъ одъ ииихъ рукоделиоа, кои ѣ онай родіо съ исколъ прајемъ, кои ѣ наскоро по порођаю умрли. Отацъ, кои исповетка ніе призваио, да ѣ дете то иѣгово, после смрти материие прими се опетъ зато иѣга, съ мукомъ га одрани и да га на трговиау, у којой се младый тай човеек васвіе тако иратвъ и срећао употребліивъ покаже, да ѣ после десетъ година постао иратвомъ у трговини и тако се поиогао и обогатіо, да ѣ могао лепо уживаѣћи давати своме отцу и целой породици, кою ѣ онай имао, кадъ се оженіо по другій путь.

Да ѣ такогъ човеека, видъ га ѣ пасли и иепотне смрти жиіли, дзапуъ и трипуъ всѣма свегима жалили, и само се по себи разуже, па

ових вељаа, што ћемо онде напоменути, што се они, када се преглеђаху онога тела, показала су сва опасност, али да болѣ кажемо, стварь веља, зна и и ѣаја и смрть ињиову зоиш чудиле и необичне заиршавала. Највеће и то есть у ледрима умрлога на таиковима златиовима лиоваху за једиога протеза, који и дансво исшто дансво ва се ије могло дознати шта, ерх ошиуь ије о томе ишити знао, а гроѣх Лукверъ сеѣио се сано, да и од покойника слушао, да и у ретенѣ тай од ињоше матере, да ку ги и добра женска чеља чак после смрти материне, задаа са пекомъ целузицомъ дили, који ће му по-арешсу пазно исшто познати моѣи.

Како се пак ни цедуди ни ова знаиаа материа иису могли наћи, то цела та стварь осиае у тами, и на гроѣу Лукверу и после тога, као што е и пре была, остае сумиа.

И ао себи се разуже, да су узъ друге силиое, свеличаствене ради познаваи и они, што су на веселю оиом были, сь ког е Алфредъ Готѣ иаао са гроѣом Луквером и у дуту погиуо. Сви, а особито одиъ Талеиаиъ, Кнеза од Беневеита, осведочени су были, да е окривљаеи невиаъ, и гледали су, колико су годь могли, да спиау сь ња ту сумиу. Валиди су ињиово добро срдце, ињгов особиты карактерь, иепоркалоѣбив, и особито су напоминали, да ох остае только за поцеет.

„Прашеъ овай, гроѣ Лукверъ," ясно е говорио онай Талеиаиъ што е спокеиуть, када су га на протоколъ узимали, „ије иилао учиило то преступлеи, ков е на ња иабчено. Ако и ије истина да е ох задуженъ, па и сиђ се баш у исполошаиих околноспиа на'один, за' ох ирао добро зиа, да смо и и сви ињови заиши готови ња иђи ове, као и иђ сваке друге иеволѣ избавити, и да исиора ох трошити, да се помогне тако иесошћеаиъ делоиъ и тако до иаиа доће."

Но иреко снега тог' тако усрдиог правдаа, морао е дабогте и Кнеза од Беневеита опако исто као и остали они, ков су сь гроѣом Еилоиъ Луквером на части и веселю биле, признати, да су мачь онай, ковиъ е убиствао учиљео, онай дочь бошъ, надъ в злочиствао учиљео, видили у обтужеиога. Нарочито е те су се у гроѣа Луквера обитавште искушали да иду на весеље, да томъ призиоиъ видили су сви, ков су онде были, да е оруже оно на сиоиъ обичаом жесту, и гроѣъ Лукверъ тиводе признаа, да е оно видио; но ги е и како одевде одиео, изговарао се ох да весиа.

Обтужеиый и Алфредъ Готѣ заедно су и то прво од свю отишли сь весеља, сви пошли остали были су оиамо до-годь ће свиоуло. Само е Кнеза од Беневеита, да ијзо само време, док су сиико заедно были, на страиу отишао био, али и то нужде ради, чега ради е морао отаћи доле у иижо, одкуда се, вао што и госиодаръ и веке ињоше слуге заседочаваю, за вало време иратио и дошао своме другоиу.

Ту се дакле ије иилао за што посумиати. Сви они, ков су заедно были, могли су и морали узети быти као иријатели ињиога убијеиога. Никоги ињ ије увредио, нити оштетио, никоме од целоѣ овога друштва сирть ињиова ије могла иомоћи иикоу донети. Само оиай коги е мачь био, ков е сакъ са Готѣом куће иашо, дуговао е убијеиое у коцу и повеђиу суму од тога имао е уз-а-се, па е могао интересъ ваиаъ имати заслоиъ скрибу своја иријатеа.

Судиа у тумбп то е особито иапоменуо, да и то иеобично, што ни једаи од остали иријатеа Готѣови ије знао за ове ноиде, ков е ох гроѣу Лукверу дао на иричуваи, пеаа, и и путиый листъ онай пао е иђу у очи, ков е о-кривљаеый имао ходъ себе и поради ога се, преко свега иино чаиѣиого позиаа, иино ираиио ије, иего се ioшъ по ињу позиавао да е лажљиво и обиаљиво, ерх подиеси звоиичи и виза ирослоиика иису были ирави, но лажаи.

Гроѣ Лукверъ ије на то ишта одговорио, иего само да ох ишта ише иеможе казати о тиих ствари.

„Готѣ му е," потврђиваћ е ох, „путиый листъ и биљежке дво са тих ирисетбом, да ће му дошће казати, шта ће са тимъ ствари да чиии. Чиии ми се," рече ох томъ ирилиоиъ, „као да е Готѣ сиомеиуо иешто ише Кнеза од Беневеити, или то иезиамъ бошъ зашто. Био самъ умораи и ломиъ одо веселе, и ије ми глава бошъ чиста была, тако ије лакано чуда дакле, ако будеиъ то само ирсиео."

„Тай е случаа, жали боже, могао и быти," одговорио е кнезъ од Беневеита, када е позиатъ да одговора ни ово, потврђујући међутимъ: „да ох ни о поводима ни о иасоиу што зиа."

Од свега друштва гроѣа Луквера, овай се тиајански Кнезъ найвеће было упео, да бы иако-годь крваиога куртаиско. Где годь е дошао, онога е 'валио и од свег' срдца бошъ устао е око онога, што би набљежеу крвиицу на кою было руку осилоати жогзо. Онъ е у ирилаки той иизао: „да небы гроѣ Лукверъ тако лако остао и задрзио се код Готѣа, да га е ох убио. Па и то се иекако чудно види, што е мачъ ињгов, ако е ох заисто ово дело учиио, на читавъ иушковетъ од ињга далеко иадеъ."

„Све то," одговори судиа, „ни найманѣ ие обара крвиицу. Гроѣ е до свој ирилаки найире почео бегати, па се зато само иратио убијеиоме, што е мачъ свој изгубио, ков е 'тео тражити, во у томъ се светь искушао и ох онда ије имао куће. Треба узети на умъ ово, како се гроѣ Лукверъ каиао у запари и како е о-клеио, када су га 'тели затворати, као што е то вопаћаный знаиичаиъ по дужности своје овимо каио. Кадъ бы у оирављаноѣ чисти савесть были, што бы се он ослиио и бопо заговора?"

„Дости ими иошша, што иротиву жене сведочи," одговорио е гроѣ Лукверъ на протоколу, „и во свези свю оволиностй, ково што се овде иред' ом ставлио, и сасиимъ иа-чисто иидимъ, да ми ова ирилаки, да самъ крив. Често ми се чиии да е тако сие иогођено и удешено, да дођемъ у искушеи и целой иротиву мене иазиаиоюй се крвиици за-право лимъ. Господиих судиа рече, да самъ и у ирилаки на'поново бегати, па у томъ бежиио да самъ мачъ изгубио. Напоао тай, као што морамъ иризати, ирилично се подударе. Ерх кадъ самъ видио, да е ирiатель мой изиеиада иавладуъ писаиъ могао иисаиъ, да ће они сиртиу рану добиати. Прво е было што ми е пало на умъ, да злочиица, ков е одма побегао увиатиће, и задржаћ, зано бы га суду и ваши предао. Сь тоиъ намеромъ иотрчао самъ за оиимъ витковомъ, и то што е чудио, одвриште быть доиде, где веле, да е мачъ каћеиъ. Да и немаъ обичаа ињга носити уз-а-се само када иуди иутуюъ, и да се ије крвьио ињму позиавали, а бы готово одиа ирилаки, да самъ га изгубио онда када самъ у одиъ ма' застао у трчаиу. Видећи да за-дуду трчиъ и онамо тужио иукаћ ирiателя мога чуоби, иратиъ се иотрао. Кадъ самъ дошао ињму, ћаѣеиъ га где е самъ крваи пао и ишти о себи везаи, мало затиимъ стрии се и искуаи ово иесъ радозиаиа свеъ. Да самъ се забезекиуо и ирево, када е позиаћаный знаиичаиъ дошао, да ни иеда ије за иоиъ всеребиих ирiателъ, то ии' могу ии' ову ирорашти. Забринуо самъ се, да се иеће наћи ко ће око ињга свесрдно устаити, и чиии ми се да самъ о томе до ирве страже и говорио иешто оиоме што ме с иратио, ој' одвеъ мемору утиро изаати, крь морамъ признати, да ме е догађаћ онай, после оиако' ре селю проведеиого вечера, свсиимъ бы збуйо."

Позиаћаный онай знаиичаиъ када е позиатъ, да то посведочи, изговарао се, да се ве иоже свтати, да му е гроѣ о томе исто говорио, но само е свеђио: да се гроѣъ онда было уплашио и смуђио.

Онай и остали тиики међусучаваи, стварь ову иису могли дакле изменити, и иошто е иарица скоро иетнаесть дана траала, ирешли в изречеи, да е затвореиый крив, и тако е осуђеи на вечиго заточеиће на галиаи.

Кадъ е иресуда оиа ирочитаиа гроѣу Лукверу, тога е ако у сриг дирнуло. Бледъ и зледа сузе, дигао е руку горе и клео се говорећи:

„Я иисамъ крив, найвишеи судиа небесноиъ то е познато. Што се тиче ваше воји суђа, и се на ња недотиче. Они су по дужности и по савести чиили. Богъ нека им опрости. Они же е ошиуо своіоиъ живоіоиъ. Онъ ме зато садъ казни, што сам младости свою ироведо у неразлиа и раскалашности. Да сам се с справъ гласа и уважеа ногу киеза, за чистобу владаиа болѣ осиртао, онда бы се ииаћ данасъ склоности ноказао, да се за мене тако оиаки сумиа ребаи. Мой одврђиваый живоѣ устао е иротиву мене. Морамъ се склоиити и трпити."

Ињгови велоти, иамеиити дриаећи и живи, исиих глаеа, звиъ е ох оно каоће се иризаћ у суду изговорио, све е готово, ков су овде были, на ињгову страиу привукло. И ков су ињиријеге срдца были, жалили су га; женске су ироа плаче видле, а иаиеђу ии особито една, ков е свакій путь у суду было, кадъ годъ

е гроѣ Дуњерѣ испитивањ, и све е у онога гледали.

А господична она, о коѣой се по свој нароши готово говорило, шта она обтужевог окако поважлива, и у коју су сви готово гледали у последньой оной седници, била е единица ѣна познатогѣ бонапартичнога ђенерала Летронза, баронида Стефанїи, коју е познати нека продаја позвала, те е са истомѣ отишла у судѣ чимѣ е прва седница била, па е одма у себи осетила жестоку страсть за тимѣ тако страшно овриљѣкимѣ.

Одма после прве седнице писала е она Емилу Дуњерѣ али тако да се незна ко му пише, и нека му, како е она свесвимѣ на-чисто уверена о његовой невиности, и за-цело се нада да ће онѣ бити оправдан. После треће, четврте и пете седнице свиѣ путь га е о томе увераваја, у чему кадѣ се превариа, то е за срце усло. Сва умораа одѣ суда, вишѣе изѣ суда_нице, да одма оваи часѣ иде са Емилом у затворѣ.

Гроѣ Дуњерѣ ње но видаѣ видіо, па се зачуда, кадѣ види, да са онима, кои су му као жалѣни га пријатељи по'вати, таковѣе и неку непознату женску са одличнима изгледомѣ и спољношћу, кои га заводи, да неколико речи съ њиме на-само проговори.

Кадѣ се знаши и пријатељи онога са увераваѣнимѣ сознасевѣмѣ разиђу, онда познате они женске, да му е она писала они писма безѣ подписа, увераваѣи га уѣ то, да прево свега тога што е судѣ нашао да е онѣ крїв, ова верује, да е онѣ прањ, па да е готова са њиме заедно ѣна у Брестѣ, да му одако колико може олакшана стра'ђаніу нѣгову срећу и чека овай даніъ, у кои ће се кадѣ было сванути морати са њѣга та тередно набављени кривци.

Можемо и сами мислити, како су ово у срдце дирнуле гроѣа Дуњера оне речи и владаѣ те женске, и како е онѣ ню одѣ свеѣ срдца волио, да одустане одѣ онога што е наумила, и нѣга остави, да се опѣ одако, како му е суђено. Како е пакѣ све то за-дуго было, то е најболѣ осѣећочило, што су видили, а баронида Стефанїи знелаз са прикупљаваѣ робовина отиде изѣ Париза у Брестъ.

Писма и дописи по новинама изѣ ове после спомепуте вароши каскоро лизала су, како се свиѣ дакѣ зена жена и господски обучена женска у време одмора робишкога виђа, да иде жељу ња и онако се сас разговора са единимѣ младимѣ у овомина човѣковимѣ, кои е због убиства и краће осуђеѣ, да доѣ е жив робу вна гаѣи. Найвећма у срдце дирнуће описивао е сторић и љубав, кои е она злочинац чинила, аѣ ніе уѣ то изостало жалеѣ, што се то тако редко новиште ніе посветило ньковомѣ достойнѣмѣ предмету.

Како су париске новине, кое су тавиѣ и њима подобнимѣ писмима узбуѣене, добиле повода, да отворе опишу онако бишѣ као што е-сте, то е одма дошло, те е свиѣ светь чуо и дознао како е то было, и да тиѣ осуђеніѣ нико другиѣ ніе, него несрећниѣ гроѣ Дуњерѣ, а женска опеть, да е она лепа и умом богати баронида Летронз.

Доста ньи поета зате се те материје, и спишу изѣ те новеле и песме. Па и Жорѣ Сандъ она е напратила, те е о той найлепшиѣ романъ написао. Но све то и ішьѣ другу ніе могло спречити, да се ни то чудно двое найпосле свесвимѣ незаборави и важиу своју необрие другимѣ причама и свагдашньимѣ новинама. У годиии 1827. ньачно ій е прво ньако было, кои бы се сећао овога, што е онди писано и онога двога, о конма е онда говорено. Па опеть се зато бишѣ у то време догодило, да они изненада опеть почну изилазити свету предъ очи.

(Свршиће се идуће.)

Молитва.

Ово сунце красно кое сіи,
Ово цвеће што по пољу клѣ,
Светлиѣ месецъ и сваке звездице
И времена све ове мѣнице,
Ты си, Боже, створіо уредно!
Да Те хвали природа уредно. —

Бубне реке и са бесна вали
И плодове дрва, кое с' дали; —
Стрмне стѣне, ньих и страшна мора,
Чудовишта у ньи' разна створа;
Грдне горе и кривудне доле
Све се Теби као Творцу моле!

Планине се у висину дижу,
Реѣно бы до облака стижу;
Кадѣ е поля благiй твои Боже!
Ниоблочи с' што ньихо неможе; —
Зора небо ни истоку шара
А надъ грѣя, нуѣа г' посредъ пара! —

Кадъ отренѣ давка се повіа,
Птици крилца по воздуху плаии,
Славуѣ, шева песмицу Ты поѣ,
А пчеле се и безъ броя роѣ; —
Четиръ добу времена годишња,
Све то сиа ради твои ньашше! —

Но найпосле прево тога свега
Ты мезеви створи изъ ничега,
Духовъ твоиѣ Ты у мене ду'ну,
И живот ми они сади су'ну. —
Као нравиѣ и предъ Тобоѣ падамъ,
Услиши ни молбу и се падамъ:

Хвала Тебе на свемъ дару Твоме
Ты новоза зборе помиѣнове,
И сачувай одъ свакіе беда
Оволъ Твоиѣ, што далеѣ дошлоѣ,
Да ни іоште како съ правогъ пута
Душа млада некуд' незавута! —

Л. Стефановићъ.

Црква св. Софіе у Цариграду.

Ако е истина што Гете вели, да изъ разваина старе Грка и Римљана ньиовѣ духъ говори, у колико морако то ньиовѣ осећаніе, кадъ величества дѣла ове славне народа непорушена — у целости, гледаио. Два су здањія изъ старе времена сачувана; оба су была средина како найпосле сайности, тако и прошасти римскога царства; оба неслуже данаси више прикое опредѣлено ньиовомъ: едно — Пантеонъ у Риму — постао е одъ дока ньдопоклоньства христіянски храмъ, друго — Ая Софіи — поредокле крстъ

Спасителѣвъ са полумесецомъ прожегути. О овой последньой пробесединћемо кою реч.

Саборна црква, која е основатељ Цариграда Константинъ велиѣи, св. Софіа или нечитой мудрости посвећо, давнуть е витромъ порушена; после изгнања Іована Златоуста и за време буне цариусны партиа подъ владомъ Јустиніана I. Одна после утвложене побуне ове сознатьело е христіянско житељство ньим' учињено безчество дѣло, но оно би се радовало овой несрећи, да е сайность новогъ здања, кое ће четрдесеть дана доцаіе смареный царъ Јустиніанъ започети да зиди, предньята могло. Размашне старогъ здања буду увложене, и одма видиѣ новогъ по величественомъ плану и подъ управомъ двоице одъ найискусніи нешиара Антемія тралліана и Исидора Милетскога са десеть хиљада радника предусето, и ньа су издвоје сваиіи дакъ сребромъ испођњавање. Отрнуть тушиком одъ плаша надгледао е самъ царъ сваиіи дакъ ньино ньипредоваѣ овогъ здања и ободравао с хитрешость радника са своіомъ благошћу и дарованя, и у шестнаістой години доршио е започето ово величествено дѣло.

Изъ свіо краіна римскога царства доносиѣ е за здаѣѣ оне прике найскупоценіи мармъ и гранитъ, а изъ острову Родосу правѣае су одъ креде особене врло лаке цигѣе за сводове найпелачественіи зубети на свету са сѣдуюћимъ утуатимъ надписомъ: „Богъ ю е основао, ньеће се потрести; Богъ ће ю ньи быти сказда у помоћи.“ Приповеда се да е ньбео нарту у сву цигѣ за зидовѣ повазао, и кадъ су радници одпочѣали, храмъ чувао, и да е истай ньбео кадъ е за позиту кубетсви сводови злата вестало, 80 центїй злата долео; и на последку, кадъ се између цара и немања несвороумљеће збогъ тога породіо, ове ја у кубе врогъ једнъ изъ два прозрака светлости долазити, онеть се указао и рѣшио, да се у славу Свете Троице три прозрака начињити имаю. При здању кубета полагане су између свакій двападесть цегаи свете Моиѣи, а свештеници поклн су тровање ни дутовечности овогъ здања. Света трпеза била е сазидана одъ злата, сребра, дисера и драгогъ камена, више ће узвишавао се као торонъ са златнимъ осланбићи цектій тешкимъ кубетомъ, описаѣ златнимъ крикомъ између коегъ е златній 75 фунт. тежакъ крстъ обасуть драгимъ камењемъ особито блистао. Певање и патріаршеній престолъ били су одъ возлѣвеногъ сребра, а ньопостасѣ, кои е изъ различнай найскупоценіи дрва изрезанъ бию, украшавале су особито красне ньове. Преда часть прве была и узвишена, и на подножію исте столаи е предзаньопа покривена златнимъ вебомъ, надъ коимъ е великій, сто фунтій тешкій, са драгимъ камењемъ обасуть крстъ ньсіо. Другій еданъ чудотворанъ, сребрнъ и позлаѣенъ крстъ, равань ономе у Єрусалему, постаѣѣнъ е био у олтару зидно са ньложеногъ златни, сребрны и ньаче скупоценъ посуђа, 42000 скупоценъ убруса, 24 по 2 пенте тешка Евангелія и 6000 ако гроздъ начињених ньадила. Мале двера быле су одъ недрогогъ дрвета умотуте сло-

зовомъ костѣю и янтаромъ, а царске двери одъ сребра сазидане. Оградѝютъ самаранскогъ источника заградѣютъ и было свегаће црквенѣй источникъ, а ваше мѣста трубили су четири анђела, одъ конхъ звукова градъ се бранхо срушио. Патосъ было е одъ разнаститогъ мармора постинѣнъ; у предворо налазио се единъ лепезъ одъ драгогъ камена, а у црква одъ десне стране женске преграде, стаяла е свештенича умивалница, у коюсе изъ двенайсетъ шпицьки кашна подъ сталомъ, а кроъ 12 злаомъ уста, 12 златерски и 12 алексы изливала.

Године 538 на бадньй данъ дошао е царъ Юстинїанъ прньй путъ у цркву св. Софіе, доченъ одъ патрїярха Евтихія и стаяше у своѣй престолъ подигао е руке к' небу и одао е свенаусрьсноме благодарењие повазнувши смиренихъ гласовъ: „Слава буди Богу, кои ме е удостіо, да совршимъ ово велико дѣло; Соломе а самъ тебе надмашіо!“ За увеличаніе ове свештенике дне е царъ заитво количество ранке и тра цепе злата међу народъ поделити, и наредіо е да се четвртъ дана благодарењя држати има. Али непрођоше ни двадесетъ година и полосъ римскогъ Соломона буде трусомъ, кои е источну страну здањя порушіо, понижекъ. Немаше писменике уздрокъ тому, да су сваке рано узнишке. Но сайность овогъ новоса новони сталньй владитель кои у тридесетой години своѣ владѣ второ освештаваньй овогъ храма слављаше, кои и после хиляду и три стотине година величественъ спомень мѣгове славе остае.

(Свршиће се).

Станѣ, мисли и поезія народа Србскогъ.

III.

Мы се већъ неодимо у царству србске поезіе, о коюй говорити садъ должномо; она почина на мисліма народа, кое и наезиваю.

Они е, као што су и сами заниманьи, сасвимъ народни; као да су неизвѣстни производи обичны расположеня и управленя. И одъ найновіи песамя небы нико знао њиовогъ сачинителя познатн; нти ваше, свакій се и увлаки, да се за таковогъ држи, и у самой се ствари мало о томе и пыта. Па и на то се толико много негледи, ако оне и постоюе преображене содржаню, ерь песма, кое се скоро небы дошали зато што е одъ жанй обдареногъ сачињка, опеть њи уста срећніегъ певача, у коюсе народно чустно и духъ живаљи, у срце дарне. Примѣтило се, као да е у србской Угарія (Мађарской) школа было, у коюй су слепци такове песме учили; али садъ већъ ваше нје то истина. По горама Србіе и Ерцеговине петребало ій задуго учити; свакій ій одъ младости знаде.

У планина скоро у свакой куѣи наоде се гусле, съ коима се песни спроводи. Зими, кадъ се око ватре у вече скупе а жене преду, а песма оній, кои найболѣ певати зна. Старцы, кои одрасле синове имаю и одъ потежетъ рада чувати се морао, пуштаю укуне да певаю, кои се онда радостно примаю тога посла, кои имъ пруж свѣтску науку доноси. И сами игумани манастирскій нестиди се узъ гусле певати. Али то е више преповѣди, него песма: однозвучалъ гласъ гусала, кои су жице сае уедно сваване, подъ последньѣ тенъ стихи зачуе се. У шумадіи, где су люди простіи, већи и неотесаній, чуе се юначка песма, невровезѣено у сва нетъ трохеа са опредѣлезымъ поседомъ на другой стопи; скоро у сваком стиху има за себе смисао. Што се дубѣ Дунаву и Сави юначке доће, што е село између себе густе, што е жекалія, любавія и и инаи човечія родъ, тимъ су све реће гусле, а наступи окретніе и течіе, особито за игру, любавна песни: еръ се дактилъ на разне начине трохею спонна; у своме роду не милъ народна.

У већихъ друштавка чуо се само юначке песме; но мешавка, где се іошъ за играньй миртій песма, дою оне найвеће забаву, и онай пева кои пре гусле сѣсна, или найболѣ узъ нихъ певати зна. О празднщима и о манастирскихъ саборима они више прекесте, кои су се одали само на певаньѣ песама; и у Србіи безъ сумнѣ сленцы, кои су познавше распространителни него сачинителіи песама, и поюски су, ако Фалиъ Виконьѣвъ изъ Босне, правогъ поетичногъ дара. Светь ово ки у изокругъ постае и често до сува доће.

И ова Срби, кои су у Исламъ прешли, ни су се могли іошъ отргнути склоности поезіи. Често имаю оне стране єдну юначну песму, само што своя свое єдноврне пева. Господа се истина песмомъ незабавляю, али е опеть радо слушаю; у Сарайеву су єдномучъ єдногъ зароѣвног Христіанина само зато измолили одъ кадіе, што су имъ се мѣгове песме допале. Разлику мѣрозимкомъ видиньуе поезіи: она скопчана читаво поволенѣ, она живи у укупномъ народу. Пливене, где можне марву пасе; равнине, где се рана жнѣ; шуме, кроъ кои путовнъ путуе, оре се одъ песама. Оне узъ свакій посао иду.

А какавъ е предметъ оні песама, кое су тако многостручно у животь уплетене, и скоро се неприметно ніи истогъ удинку?

Шта човекъ осећа, о томъ и говори. Онде, где се ни за какавъ туђъ угледъ мислити неће, равніи се у собственомъ постанку и у слову умутрашнѣ умно биће, одъ коге сва мѣгова дѣла произлазе. У свестности обште ово рођене инсли, кои е основъ живота, свака мисліи повазлени исте и изнова ій верно природи изобразеній, у чистіемъ само формама, и разумителніе, али опеть персонално и символически производи.

Србска пасъ песма найбліже уводи у домаће станѣ народа.

Они ратарь доноси чест: „прве руке има ани бео лебъ «де;“ она се кодъ старца забавя како му се брада почитава достойно таласа, и како му се душа, кадъ изъ пркае доће, тако чисто расположена, да се уподоби дивно цвета, перя; и познаваше се забавя они са вољомъ, кое породице свеславаю и одржаваю. Певацъ овесели се разсматрењемъ стана девојчкогъ, кои се іошъ игра и свира, и у цвету е; онъ прати мѣну одъ наговесни изчуѣу наклоность, у коюй она сваку себе пре свега позна, и само се весну повери, кога у потонъ баци, до те наклоности, у коюй се она младаћу исповеди и на мѣга гледаюи писма израсте, па после до сване задовольства свегника, кое се сне на ненадвишеній начинъ окиве. Драженства представлаюи слабо познате землѣ еднѣ, често наведени. Управо онде, где се животь необразованіи познаже, съ брнтомъ узвишуе поезія сакривене трепутне, кое не бы се препознати усудяли. Ивикъ нанъ се неће сокрити, како ће то после другчіе быти: како домаћица кипу шеша, кою е одире съ вечера у воду метаули, где се ово расцветало, детету дае, да е на ђубре баци; како су жабіе ярло пакостне; сваку сваи, врани и ланиа: ласта држи да е кућница срећна, што она кингу ту неслушна. Узнорењима разлачни наклоностій, ими читава гомила. Любезнікъ е прећій одъ брата, а братъ одъ мужа; завићеній сваи звони, видамо, да се до убійства и сера'оте продужава. Жако нанъ се представлаю свегина побратимства: тешко томе, кои бы се усудіо посестрину своюу подвести, или у подобнокъ свезу кунетва нечистихъ намерака послужити! Све што у животу свойственно настуни, свадби и свадбеный дарь, свегковина у селу, где люди седе и пію, момця се кимена нѣну, девойке коло играю, онде нанъ се представаю. Одношеня кућевна односе се на небесну ханнію.

Потомъ се уздиже песма въ славѣню юнацтва, па и то за славѣй начинъ немоше какавогъ друго быти — еръ се за друго и незна — него ајдучко. Съ тимъ е оправдано, што се ово противъ Турака управля, кои су не само зановерни, неюуздани, пуки пресаре, него што су и неправедньни начинюу до притлажня дошли. „Отимаћ е, веле, катомилало нихъ благо, отимаћ ће га и одузети. На граница жнви ајдучкъ ако соко, кои по воздуху лети; наедапштуће се новни хиляду-стручни опасности у коюй онъ живи, у крюу, изъ коге прескужуе, у скрипању, у коюсе скоро до скакивања одъ глади преме издрани, и у жговонъ побѣдоносномъ отуда продирани. Описую га, како пушку — кое тимъ певцима, како што е старямъ спахотворцима лукъ, сасвимъ поетйчку услугу чини, по средини пата, на десно колено паде, пушку на леву руку наслани, окомъ на известно пиљани: рана нихъ са нештедльивомъ анатоміомъ (умѣвности расчлањивани сечења) одкрина: то су песме вуне неотесаногъ изгледа. Поредъ свега тога сидржавао оне такође іошъ и што друго. Тако где се любавь описуе, то се неслучаяна, и да, поредъ дубоке нѣзности за кћерюсть, и найнеже проклетство за невѣрногъ всприлъжо у песми невастуна; како што тако завићено у любави, тако се исто онде, или у преобрезутомъ одношеню, суровости мекость придружана. Често се и побѣђеногъ зепа нажни поклона. Господарь узме своюа роба, изведе га напоѣ да се на сунцу огрее, и напоследку, као што се ниже, прінмаваи единствено ваство Божіе за мѣговъ одкупъ, одпусти га. Мало су-

пруги, коју куће доведе, весилиа пре съ коня, него кадъ ioй се кључеви виђене предаду, или коѣ она жели робове ослободити. (Та жесто, коіой се противположеность придружуѣ — у коіой одлучене побратими заедно забоду качене свое у тело Турчинѣ, коју обоица либе, да се зборѣ иѣ нераздвое — у коіой страиах, кадъ му се доиесе глава своіа, коя с иѣговимъ сина убіо, усклике: „Утешенъ сам диѣцемъ и невестъ!“ — и сповомъ премпое, си сповъ жива се сповіих необходитвомъ пеіаномъ предъ очи ставіа.) Такође с човека на тоиъ степеиу развитка, типиъ с човекъ тога времена; казаиъ коиаѣ, тазаиъ и иѣговъ певаиъ. Поезіа се као некій средиіи елемеиѣ стаіе оно живота, и осветлава нимъ вонлеки исторіи, као и ве сва и свако, или уздишеніа, у коіеждобіе ствеіой заіовоі природи, коя што су занешателствима минѣ позиарена тимъ су вевіа.

Расматрава се свеиних предио, како и повествиша народа, стихотворителюмъ свойстви, у народно живостно токъ тоие преображеиа, и за живый сполеиныя сношаіа.

Предпоиа су времеиа скоро забораиѣана: опоминаѣ с тердо привезаио последиой слави народа и иѣговомъ надежду, коя и мы поставито расматрамо. То ће нимъ се у вскимъ великимъ деловима песама описати.

Пре свега представиа нимъ се Стефанъ Душанъ: и то свеиимъ опако, као што га повествиша показуе: у среди исколико велики фамилія, съ коима се свеиимъ штедьиво владао. Те се одма познаку у карактеру, кога слѣдуюћи развитиъ пиъскуе: Югославіи повосити и силиа, Мрииевићи съ демоиима, съ вилима у свеи. Ове последеѣ надиио, да су у после смрти Душанове непосредно найвећу власть себи присвоили. Повествиша извештава, да ѣ све то збиіе веспособности слабоѣ Уроша было; а песма та представаи ово дете од 40 дана иа смрти отца свога. На се опеть пасиаће то непрекиисуе свиии къ ове фамиліе. Из исте бодиъ произаази ioиаѣ народа Марко Краљевићъ, коіи се никога веће, осиих едиоѣ истиитогъ Бога. Тай одрине отцу и стрииеиима царство, а дан га опоие, коіи прииада. Може ли се бољій ioиаѣ извести? Због тога ніе ииіадо проклетство и благослоиъ, коя се оба испуиаваю, и биіа са тимъ ће нимъ се дадьій развитаѣ каиаве показати.

Было му с вопређено, да ће Турке двориа: друга часть песама, Дазарица, описуе, како с земли у руке исты пала. Како повествиша тако и стихотворепо опомаѣ удутрашие иеслогу и иададетво, коя с той найвећой несрећи узроѣ было. А у исто време жалостно осећаиѣ пепобѣжкости тога страшеиа надъ стихотворствомъ почива. Найразпеліи, найлепши и найблагороднія од ioиака Лазарева, Милоша, то на знаѣ дае; ирлоу се то преко небесни вестиика или и оиъ предъ батиоиъ народъ своій обавештуе; — иаиита иаиѣ, опеть се храброетъ борећи у звезде куе, и нададетвомъ прошиѣ. Трогателно се осиећаиа смрть изгиауиих.

Марко ніе было у бою; защто ніе, остае имъ свирасно; иѣиу с треба часть тій песама посвећена. Не као човекъ, рашиъ остаиимъ ioиаиима, него се чудно описуе: оиъ живи 160 годиии, и толико исто своіх коня живе, — коня иноиъ вои иах лећеии, иъх коѣ и сиъ ніе, — на коиъ седи, иао жиай за живо; кћеи неможе никакова себи посећи, инкаиъ будзошта убити; за живота, као му другара на смрть рани, пусти оиъ съ коиа своіа коиѣ у вѣсъ, доиаиио и са сповиъ тополомъ и неодиусти с ире, докле га за побратимство незамоли, докле му у свакой нужда помоћь необећа, и докле му побратима неизвиде. Као с пріича тога коиаиа тако чудно наоружаиа, што му осталв да изврши? Служи коді Турака. Мы напазимо, да се оиъ оль друге суседиве праіаи у то исто ова трепуће на славу позиза, кадъ га и сустиие на ратъ зоне: опоминаѣи се свое наслѣдие дужности, иде на ратъ. Пратоиъ оиъ недопушта, да се иѣиу као и другими, исправде чиае: оиъ убіа всиара заедно съ иѣгови 12 пратиоца зато, што с иѣговомъ соколу крило одбіо; оиъ се осиевуе прииику за смрть своіа отца, затимъ ioшъ у ироста се преобраћутих Турковъ и топузоиъ своиих улеза у шиторъ сулиноиъ, коіи ужасиуте предъ иимъ интерѣ устуие, и с ресма га и съ дворима одобровольиа покупова. Али ма како было, оиъ служи; и то иаиъ се у многостручиих чудоиатиим догађаіима поиторава. Часъ с то Арапиић, коіи султаиу диевѣ и жберь отима, часъ с Албанезаиѣ, бановима иаоружаиъ коіи иах свое куће бродареиио, ирилукъ и ириошеѣ диака прекречуе; съ коима с Марко тиииъ бой делити морао, кажаиъ иако другій делити ніе; оиъ иде за турскоиъ войсковъ до Арапске. То с, као да с народъ у томъ ioиаку свою собствеиу услугу своіга времеиа представити хтео, у коіѣ с србска войска после косове битке скоро свое годиие у ратове баизаитове ишла, аи оиетъ самостално и не безъ иѣга, да спаіій ока тревутних ioшъ страховитиих воиске. Народъ с было духъ иепрекерене свете, неповређене одиаковости; али с роболово. То предстаии оиъ у своіх иѣаку, коіа с са спаиа чертаиа народиога мышлѣиа, и и краіового са среброзиоіобемъ слешаиого варвареікоіъ свирѣиства сиабљеиъ, и иа коіъ с иоже быти славу старіи коиаиа прибрао. Догађаі, коіи с собоиъ иадеиіе иѣгово доиео, могао с иа иекій повѣстиица средиіи начииъ предстаиати; стаиѣ иеуиаваиое просторъ толикотодишиѣг робства, може народъ само ишкиштво познаити. Неки напишаваю, како с оиай, коіи иикадъ ніе могао равѣиъ быти, иаиоследиу убіеаъ одъ Бога „старогъ приика;“ стихотворство ѣ оуио безазлености и узвишеиости осећаиа ѣдиности. Неки држе да Марко ioшъ живи. Кадъ с Марко праіу пушку видіо и о правой коіи жѣиой осведоиіо се, склоио се у веку већиау, тако выси иѣгови жичъ, коиъ иѣгови еде мноиину, а оиъ спаиа: изидше з' иѣгови мочъ, и кадъ иѣгови коиъ неузиие иише миоиине, оиъ ће се оида пробудити и устати.

Све ове ирійче иесуреташу иих у скопчаиомъ иостѣдоваиоу, едиа за другоиъ, вскъ у песмама, одъ коіій сваки свою средиіе точку има и коя жигди ніеу одъ позиатогъ духа едиогъ единогъ весиотворіа посастаиаиве и сложене. И опеть с у свима едиъ звукъ, едиа мысао, едио едиио и то постѣсно и народио свети расиространѣ, и више единство обште басне, иежоке се иепознати. Она сидрзаиа у себи своіа народа спомеиъ о иѣговой великии и о падеиіи иѣгове самостаіности у живомъ и увеку новомъ представлеиою.

А и новѣій поздиіи догађаі на ту исту руку спеваиъ. О дѣлима Хуиядія, кога Србіа своимъ земаиоиъ називаю, сачуваиъ с сполеиъ у иекимъ песмама, коя су пузе поетйѣскога жара. На иайстарійѣ ждука заборавіаю зіе: Ускоцьима, коднио су воеваои противъ Турака, еръ о ньиоиъ бродарстау неиеодиио иишто, неколико и песама посвећеио; вообће Цриогорци иесто повествише песма к иратиле.

Кадъ в у земьи свирало, иіаиъ се види да се духъ народа непрестано забоаиаго съ представлеиіима рата противъ оиы исты конка и слушіо. Напоследку дође време, ди с и тай новио диіућій духъ оиѣтъ позиаиъ было собственой дѣлателности, у слѣдству случаіева, коя су позиавали на другой свеиих свеза, возіавеио на променѣаиих одношеиима осиежена, каио у себи, тако и осталомъ свету.

Историчне ситиице.

— Царство грчко одъ постаика свога, до осиоваіа Цариграда одъ Турака 1058 год. трвало ѣ; найире у своіой слави и величіи, а затимъ у падеиіи и изнемоіаиіи сила своій. Слава и богатство Цариграда диево и надевезано свѣвости и сјаиу богате Персіе! Свети Іов. Хрзостомъ вели о сѣйности грчій царева ово: „Царъ с ио глави носіо или дадему, или златиу круиу украшеиу драгимъ каиеѣима, коіи се преценити не могу. Само с онъ едиаъ ове украсе са пурпуроиъ носіо, и на одеду иѣговомъ одъ свиле, биле су златне жедае злаћаиомъ жицомъ уткане. Престолъ е иѣгонъ одъ самога сушога злата. Палазіо е само у иратиьа своій дворина и своій служителя. Њихови мочеви, штитови, оклоии, уједе оиъ коии блистае су од злата и драгога каиеза. У среди велики штитова сиіа се златомъ утканз слика она Свевидећега. Две мозе, коѣ су воли царева кувле, биле су често биле и свеиимъ у самомъ злату одевеие. Са сиіе краіа свега свуцало се любопитиихъ светь да сѣйность грчій царева своиих очима уздеа и да се дии иѣговомъ величіи. Кола царева одъ злата блистаиа, биіа су пурпуроиа поирвиена, сиѣжио бели биіими сиуди су застрти биіи, а врхъ коіи блистао се найвећій алеѣ каиеѣ драгій, коіи е у одбіеку сунца на све страие светлость разсиано. У палати се могао видити сиіе царева белоѣх бојоиа на плаиове полю жиаоиосиае; царево на престолу своіх седеће, около

њега оружја, украси дрикиње, и гарди; побеђени непријатељ лежали су јаничара оповани подъ ногама њиховима.* Положенѣ в Цариграду такође, да с крозъ толика столѣтија, покрай разнолитога сонма народа, суровимъ варварима прокоцке. Пространъ се оне царевине широ одъ Адріатскогъ мора до Тигриса, одъ ледени поливи Скита до жарки пуслиа Ethiopie. Они найлепша царевина овога света беше прибежиште висовимъ наукама и ленмъ умѣтностима, беше извор обилне разноликости и великогъ богатства. Жителя, кои језикъ и обичае грчке прихватше, кадъ су се у овой красной земли стекли, новосовъ народнимъ одушевљењемъ, себе за найизображенији народъ сматраше. Древнимъ управа была и просто монархијом. Када разлика међу талашньимъ и данашньимъ стањемъ Цариграда; међу словомъ и величјимъ црва на свету христјанскихъ владѣлаца, и међу бледимъ светиломъ полумесеца!

— Аврент-Зибъ, великій могулъ, т. е, царъ индійскій, рођенъ 1619. год. — био в еданъ одъ найсилнији владалаца на Истоку. До двадесете године живота свога сматраше га сви за сиоѓотъ духа и за идолопа, само за веру муаведскогъ заустогога, кои изванре друге страсте осимъ чатања корана нема, и онъ свою побожну ревъ тако в верно играти умео, да найпосле и у ревъ фекиря (индійски дервиша) ступити кће процустио. Али нискоро скинуо в маску побожности с' лица; побунивше се противъ рођеногъ оца, кога свладавши и искоренивши му деснаи очи у затворъ стави, и преко жртвы телеса свог брже литио се престола. Ако се и Аврент-Зибъ на тако кравъ начинъ на престолъ сиестио, то се онъ ако владалацъ веома мудръ и благъ показао, и 48-годишња влада његова были в за Индію своју среће и благостања, никве ти вести среће земли ни пре ни после њега ниие доживила ће. Онъ с умрыо године 1707. Одъ њега се приповеда да му е, кадъ се са братомъ сломъ было затратіо, требало новаца, да в томъ поводомъ позиво ешнире на часть и да имъ тиме као бияги љубезь и пріатељство свое укаже. Ту ій пре мора да свое старе ађлине скиву и друге ноше и пристойніе напуку. Они дуго нису хтели то учинити, нъ' найпосле силне се и испуне му возо и заповесть. Аврент-Зибъ заповести изда, да се оне старе ађлине одма спале, и томъ приликомъ ноће у њима толика злата и сребра, даму с дошће то одъ велике помоћи было. Тако е вано одъ ньи богатство њихово изнашли.

— У савезу са царомъ ведикимъ Максимиліномъ I. уђе енглескій краљъ Хенрихъ VIII с' војскомъ у Француску и притисне Тероуане варошъ. Француска војска срамно се разбегне кити су с могли воће њене заустављати. Бавардъ, кнезъ безъ страха и мане, бадава се сам противъ непријатеља држао. Њега и његове људе, кои су ово њега были, надвлада непријатељ, и пеће хтедне њихови људи да положе оружје. Бавардъ спази мало подаље одинъ Енглеског официра, удари до њега, ете му нанъ на прса, и вели: „Предай се, нъ' ћу те сада пробити!“ Енглезъ му преда свой мачъ, а Бавардъ му поврати опетъ његовъ и рекне: „Ја сам Бавардъ, кнезъ робъ, као што сте и вы мой!“ ово досегьало и куражно дело доказа цару непријатељскомъ, и они реше, да за Бавард нетреба одкупа, и да су одмах роба одъ свое узвишене дате речи одрешени.

— Народъ у Атини скупише, да истера изъ земль Аристида. Једанъ простакъ, коп га ніе познавао, дође самомъ њему и запита га, да му напише на таблицы име аристидово; еръ е и онъ само за то, да се овај човекъ истера изъ Атине. „А какво ти е зло учинио Аристидъ, кадъ си и ты за то, да се он истера изъ Атине?“ запита га самъ Аристидъ. „Ніе ми долуше ништа учинио“ одговора му простакъ, „аз' немогу да трпимъ, што га сви људи зову праведнимъ човеком.“ Аристидъ ни то обути и напише на таблицы свое име.

Књижевне вѣсти.

* Изъ печатнѣ кн. Србіе изишло е скоро за бугарску младежъ: Таблицы чтенія и писовія за школы тѣ учащите, очишены одъ Свиза Пілію Добропоздога,“ 100 тиб. у 4-тиои.

* У истой печатньи сарша се: „Сборникъ закона“ и уредба и уредбены указы, издавы у княжеству Србіи. IX часть (одъ почетка до конца 1857. год.)

* Тако исто и: „Священа Исторіа на ветхый и новый закьхъ съ прибавленіа отъ прикавака Исторіе, израдилъ І. Грусеъ. У 8-ни.

* И на бугарскомъ езику изишло е у Београду ови дана поетично дѣло ађлие подъ наслованомъ: „Гусларци или новы пѣсны“ састасны отъ І. Г. у 12-ини, 36 стр.

* У Кронштату у Ердељу изишла е скоро Шематизмъ свію болы трговаца и занатіа у Ваишкой, Молдавіи и Бугарской.

Анекдоте.

— Једанъ е шегрт баиао често біиъ зато што е было тупогланъ. У једну недељю ишао е са своимъ мајсторомъ у шуму, да се проду, и кадъ су у шуми были, рекне онъ мајсгору, да е у шуми сасвимъ жалостно и тужно, и кадъ га мајсторъ запита зашто? одговори му: „еръ у шуми расту биткве.“

— Госпожа неког повеpанскогъ племеша стану ухладеђ грчеви затами Мужъ се ино поплаши и зовне слугу. Хаиъ! оседлай брже сиву кобилу, ињаћешъ у градъ, да зовешъ доктора, буди човекъ лонъ а писмо напишемъ. Донъ е онъ писмо писао, жену попусти грчеви и буде сасвимъ болѣ и лакше. Хаиъ дође по писмо, да иде у варошъ. „Господине!“ рекне „Кобила е оседлана.“ — „Пречеспй хајо, имамъ само ioшъ неколико речій да напишемъ,“ рекне господинъ немешъ, и у писму као е доктору опраилао, изванре ioшъ ове речи: „Мојой е жени сасвимъ садъ болѣ, и зато потребите да долазите!“ Онда запечати писмо, да га Хаиу, и овай „дедя у градъ с' њимо, и преди га доктору.

ЛОГОГРИФЪ

изъ десеть писмена безъ єрь (ъ).

7893 : Да ліени сталнога на свету, мосу и и потврдити, као се написаиъ дапео одъ людске слабіе. — 56789 : Нити сваь книга, нити што писмено, ишаћ уче люди имоне найсрећніе повѣствицу онога свеша. — 78539 : Мајкоръ да сваь садъ противопоставенъ пређашньему, то е онъ одгоръ тако исто было као што сваь а садъ. — 12673 : Мене сиву, сиве, туђу, ньше, и сваю кадъ е найсѣћій праздникъ уживаиъ ньше чести. — 169: Имоше су Еврси до велике славе дошли, зато е о ньси и у Вобіли ни имие места разговоръ. — 234 : Рисћеск, ко зове здочинци имоше мрзе. — 133373953 : Я сваь возвиша народъ, у ньой нелини имоше има.

Цело е ове исеоте места и у повѣствици народа србскогъ споменуто.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Како се, Ераче, писао одинъ ньше мудре разговоре проводіли?

Ераиъ. Было сваь ти прево.

Петакъ. А што си тамо радіо?

Ераиъ. Трићо сваь правителственоу службу; та и я сваь се тамо родіо.

Петакъ. Ты! . . . . правителственоу службу? . . . меня се чине, да си полудіо.

Ераиъ. Како то? . . . Писаиъ ли доста старъ? . . . неумемъ ли ньке подписати? . . . . отечественый сваь сиъ, ... и . . . име ми е — Ера!

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земун. Зима када неће више ни престати! Ове сво недеље имали ішті ихъ мразъ, а снегъ пали свакій данъ. Дунавъ и Сава ішті су ледомъ оковани, и тешко ће се ни Дунавъ пре 15 дана кретати, ако небуде воде више долазило него досад. Најбоље кои изъ Посавине долазе, веле, да в Сава до Раче отъ леда чиста, а подъ Београдъ в доста трошних; надати се можемо, да ће скоро та река сасвимъ одъ леда очишћена бити.

— Изъ Фрушке горе. Желіо бі да Вамъ изъ нашегъ предъла занимљиве ніе протомъ и радостне вести кажемъ, али ни малости стаић е више у свакомъ обзиру тавоно, да Вамъ ништа радостнога и утешителнога нати немогу. Дошаро вамъ до сушо свакій данъ тужни гласови, да се разбойничества и праће на све краће распростиру, нита више, да и судейской власти до руке дошли, и саме организиране разбойничке чете произлазе. Тако вамъ глась ово дана стиже, да е у Иригу једанъ свештеникъ ноћу отъ тазови немиля гостію посећенъ био, али за срећу његову заранка се одкрило, отъ в кано сное имаће тако и свой живот, кои е у опасности био, спасно. Тако вамъ гласови дошару и с' оне стране Дунава, да се и тако безбедность имања и живота поремећена. — При овой прилици немогу пропустити, да тоду желю свакоть грађанина дравинога познанству, да бы прекю нуждео было, да се добродітель, честитость и поштеній уверење; а чимъ бы се могло ово боль достаћи, него добримъ школами, и поучителнимъ проповедима отъ стране свештенства! — ж.

— Београдъ. Пре неколико дана попи се и код нась шкіфа самоубиства. Некій младићъ, кои своимъ кредиторима у расходи ну почивъшима неповоле дугъ исплатити, а отъ родителя недобиши, да жебы ту сримоту преживіо, уболе се кожемъ. Но види се, да му и срећа на страни была, бо отъ чаше ніе было у найвећемъ степену, да му сирчну рану зида. Редній догађай, да се една Србкиня нодъ вненомъ девойке за живота жука по другій путъ удала, осведочило се в пре некій данъ у Београду, када в једанъ човекъ изъ Ягодине долазо и слово за другогъ удату жену напао. И доста Србкиня пре годину дана уда се (као девойка) за реченога Ягодинца, но после сесам месецій тайно отъ куће побегне, куда, нужа ніе знао. Али ова, почесть в ніе и место рођена проневерила, дође у Београдъ, где се за строгу девойку издавала. Једанъ овдашнія грађанинъ пођ слажалом праки е се, и по указаной причини подъ именомъ свои ћерке, познавши ништи о њеномъ луталству, за једногъ човека уда. Како ће се сада ова дама нужа поровнати, конспиторія ће рећіти. — Отъ стране Паше београдскогъ одправіено е неколико каруца до Алексинца, за конма ће се отоманскій комесаръ, Етем-Паша и његова пратња овамо довести. Ст.

— Руске Новине пишу, да се тако једногъ дана у 5 и по сатій уютру видео десно одъ месеца велікій тамноцрвеній крстъ са пламенимъ порубомъ око крвена. Ово појављеній трајало в 10 минутій и было е врло красно. Веле, да се исто појављеній чешће појавя у југоисточнимъ странама Русіе. Да сво сумњдаи, могли бы у томъ појављеню видети нитъ Провиђења, показивањетъ страну, на којой ће Русія найпосћу свеглеко-историску ролу у средствомъ врста играти.

— Южни предели Европе имаю завести ове зиме велике патаћ претрпити. Свака пошта изъ ты крајева доноси новогъ што. Тако се сад изъ Грчке пише: Овде се осетіо 9. т. м. појакъ земљотресъ око 11 сатій у ютру. Другій данъ стиже опако тужанъ глась, да в Коринтъ пропао. Коринтъ, кои е ово последнія година почео цветити и у свакой струки напредовати, срушіо се сад од велике силе земљотреса. — Тежъ по једном дуће одржала се, во ни у овима се нисе стиновити. Влада чудна за ову несрећу, така е послала тако једногъ министарскогъ чиновника са ћкарскомъ помоћи, као и шаторе и хлеба и што-е још потребе. Једно 20 душа погинуло е, а 50 е рањено. Но не само Коринтъ да в пропао, но много су пострадали одъ труса и мћсто Хелкаиніа, Калимни и други села. Влада е помогла и помаже колико може, да бы се убламила туга оні страдалцій; или бояти се, да ће зима садашня десетковати кукавный народъ, кои подъ шаторима боравіи.

— Када бы се пропрашаћ мађарско-турскогъ деранша завета испунити хтело, ніа се опеть видіти, да су два паше умрли. Једанъ е Сали-паша в другій Мехмед-паша.

— Ваљао е читателима напомн, да в скоро Удска краљица у Пожуну умрли. Она е была тако доцла да се вечи, в пратили су ю у ту варошъ више индиске женскиње као придворне даме или служанке. Те су женскиње после смрти краљичине обратиле велику любитность одъ стране Пожуна на се, и само е царица Елеонія желіла ій видити. Ово ихъ е дала поручити, да бы ій рада у царскомъ двору. видіти, или видиске дане нису могле ій жељо испунити, подесиле ихъ ніовъ завозъ забранное, стрекајући вочесъ ихъ ніовъ завозъ забранное, стрекајући вочесъ ихъ ніовъ завозъ забранное, стрекајући вочесъ

Излазила једном сваке Суботе у лесе, и коштао за целу годину 5 ар. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ препоручене съ поштарином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА.

Предплата се може подъ свако п. в. поште. Њих иногосвога Србима шаље у иностранство съ поштом из пожаревца Госп. В. Вазовића обраћати се.

Бр. 10. *У Земуну 8. Марша.* **1858.**

Српскій Царъ Стѣпанъ.

(Свршетакъ.)

У врло лепој фигури представља нам се царевић полазник и растимак са царицом. Сунце се купи у мору закривено танушном магловъ;

„Ноћца чека цриј мора зорица,
У прилу јој одъ злата обука,
По збуци бисер-роси пала,
Его сунца предъ зорицу шета,
Зорица се зарумени стидомъ,
Загори се оно врло сунце
И цѣлива одъ злата обуку."

Но то ни врло сунце што се у мору купи, већъ се то царъ Душанъ обличи у царско-војничко одело; нагла, то су бели двори цареви; зорица са златомъ обуком: то е царица Роксанда са чедомъ своимъ всѣкимъ Урошемъ;

„Ніе роса по Урошу пала,
Веће сузе шариле Роксанде!"

Царъ свршитавши се съ љубомъ овако јој на походу говори:

„Чувај мене мелка Урошца,
Земљи буди мати, ка Урошу,
Да ја майку чеда незнадчу,
Ако Бошъ да и срећа кончка,
— — — — — — — —
Лепших ћу те даривати дворе,
Златовомъ врућомъ одъ поља сніети,
Бићешъ мене госпоја шарица,
У Стамболу рам нежалъскоме."

И съ тугомъ срцем јошъ тугомъ љубу оставивши, одлази, и за њим прилъ Вукашинъ и остали великаши. Долазили у Косово, царъ Душанъ позвавши војску свою, каже јој, како Цариградъ жоли процвести и са пропашћу жѣтовомъ спопчена е и пропасть царства српскога, и ако се они неопходуце на време Цариградъ у свое руке прихватити, Турци ће га вашцело освоити. Врло и ки победе наимилије војска овако цару своме одговара:

„Нелаћ, царе, сви нек изгинемо
А за њиу и за српско царство,
Да нам спомен вѣчитие жјетимо!"

Дворје завче, војска се почне крстати с' Косова:

„Заиша се по Косову војска
Као страшни по мору таласи,
Водноше се предъ војске ставаше,
Свиай своју војску поведоше,
Нашибрзда српскій царъ Стѣпане,
Одлѣшене гроду Цариграду."

Онде сваъ долази једна врло лепа народовог духу одговарајућа епизода, како јаке владалаца војску гледају и всякоу да погоде шта е?

„Милый Боже, чуде голѣмога!
Што ли се е раздрило сунце,
Те в свою стиау оставило,
Одъ запада къ истоку се крѣче,
С' собомъ води змее и облаке,
А у њима муѣ и громове?
Одъ грознае уши заглувше,
А одъ нуѣ очи заслѣпше:
Да л' се јаке земље продомити,
Дивље свѣтъ у прахъ развести?"

Тако се више већу собомъ разговарао и мисле да их нечуе нико:

„Аз' то чуше до три свѣтители,
Светый Петаръ и светый Николе,
И са њима громовитъ Илія;"

На њи чују све по реду шта е и како е:

„Што л' ће царе сѣта порушити,
Кадъ му мисли дивком царовати?"

Одвѣћ е љубопитанъ и свој новац, где се спеше изнебу себе разговарао. Светый Никола пита:

„Браћо моя, до два светители!
Я сань путаиъ, те путнике примаиъ,
Да се њима у всяком нађемъ;
Илія ће громе устављати,
Плаху кишу и огѣње жуѣ;
Аз' ти, брате, Петре светителю!
Што л' остаи часного рам двери?"

А светый Петаръ њи одговара, како е и онъ нешто „подъ Цариградъ за царевомъ войсковъ,"

„Градъ бозъ храи узети се неће,
Да се нађемъ подъ за огрнуо,
Да прибарамъ сиротиае душе,
Да их водимъ рам небеске."

Певаъ као да бы ралъ онде жило нам предъ очи ставити силу и свемадиву власть божаиску;

„Више зборе како оне мисле,
Свеци мисле како е правиаи,
А свѣтъ Господъ своју волю знаде."

Сиђе се увлашуть небо заоблачи и удари киша са снегомъ:

„За снѣгомъ мразъ пратеже лютый,
Прогоуше тове за елене,
А елени за таиае кошуће,
А кошуће за плеча юначка."

Али пођаи нехаи зато, крь е „огаиъ срце у јунака"

„Огиић горе, свѣтъ се растаи,
Те с' одъ паре густи магли диже,
Па в густи покрили сунце,
Бѣлъ дьакъ у ноћь претворила,
Немогъ нићеть преди буздовина,
Ни злаћене грабе у коњаци,
А нежо ли другъ познати друга!"

Уследиши желшиих очиии подѣ Двор-подѣ, овако јошаъ изъ цареве војске одъ радости певаше:

„Ов дворе, подѣ Двор-подѣ!
Нисе ваке госте дочекало,
Одкако си ни слеть постануло!
А што те е магла притисиула,
Таов диже госте посакрали:
Ты ветуки подѣ племенито,
Сутра ће ти јаше грануть сунце,
Тебе едно, ниже дне сунашци,
Едно с' неба, другог са земљеше,
Те нисе обешъ јаше уздедили."
„Нетомъ нисе њему довршу,
Другій му се грозе одазва,
Братець брата његовог разговора,
Те с' неседи сва царева војска."

Усредъ неселя и песиа наедиауть глась дође, да се царъ тешко разболѣо:

„Лото га е заболѣла глава,
Те е болиа на постелю пао,
А у средиу иваъ жигубо."

Војска упрепашћена гласомъ овим пита шта: Хоће ли још царъ преболѣти? А онде одговарају:

„У гори ниже нестануло биља,
Нека леси, преболѣти ће!"
„Кадъ то зачу сва царева војска"
Сва е војска Богу прогуважа.

На ову прежомерну тугу нам се светый прилѣо у виду забуда, кои лети „одъ светиње одъ Ерусалима,"

„Онъ невоси утеу хитовриду,
Већъ подъ крилоиъ кишу судбевиу,
Право иде цару подъ шатора
Пасъ му кишу на колѣно спушта,
Сами шиита цару проговара."

А о чему кишти судбенина говори? Они говоре о грешиа српскиих; каже како ће Турци напр-

пута и преузета града Цариграда и како ће народ србскій вазе Исусове претрпити, докъ се њихово удостои благослова Божјега —

„А кадъ муке Богу долиоу,
И времше турски свргнемо,
Тадъ ће опетъ преже настанути
С' грехъ царство ди ѣ' но другомъ мени,
Удовше се вѣри и нехѣри,
Отишаг' се цари и краљаи."

Али се божѣ обећаваћ испуштати мора:

„На Србљу остаку ће царство!"

Царъ долажаше волю божјо, дозива „Протопопъ Недељка," исповеди му грехе и причести се;

„У то стаже Краљевићъ Марко,
Изъ честите Србске царевине,
Зове паре Краљевића Марка,
И дозива бане и кнезове
Те имъ божѣ казуе суђење,
Марко дие земљѣ за прелесу,
Дас цару све ситне књиге,
Једне дас, друге бриже пише,
Марко више него царе књиге,
Царъ вилуз по звоку редовъ,
А за земљо наручуе мудро."

Предаюћи кућу своме царевићу и сина своје Уроша, овако му говори:

„Милый куће, краљо Вукашиће!
Аманетъ ти моя царевина!
И пазитъ мой пенъ Уроше!
Царуй, куће, за седамъ година,
Осме водай мом' Урошу сыну!"

Најпосле пошто е царицу поздравио и благословъ своме народу Србскомъ од Бога запросіо, умре. Дазъ спасилина, тужанъ завета дазъ по цео народъ србскій. Војска оборишки лице земљи, поси жртво тело пара свога, „са свога Двор-поля кпети"

„А прана е света задужбина,
Задужбина високи Дечани;"

„Сва е војска пара целивали,
Купала га сузомъ од очію,
Прекадила уздисаюмъ тешкимъ,
Па га тужни у земљицу спушта,
А с' њимъ свою сараюке свагу, —
Кадъ то виде оно ярко сунце,
Сакри лице за горицу чарну."

А певацъ и сам тровутъ оних позорѣмъ овако спевъ свой завршуе:

„Сунце зађе, ка се неутаси,
Вѣтъ се ѣлаше на истоку раја:
Али тобе, вили славо стара,
Кадъ ће србска подигнути вила?"

Овакимъ гласомъ и овако срдце задовољавајућимъ чувствомъ завета нам одавно србска вила запевала ніе, и нама једно остаје замолити г. певца да изради кадъ дотичне класта, како бы се и у ову страиу прекрасанъ спевъ овай превести допустіо, или баръ да разашће преводъ ове песме за немачкомъ језику, кои е у Берлину печатанъ.

И.

Догађаи у Паризу.

(Сарадетак.)

Кнезъ одъ Беневента то ветъ, кога в отпшъ неправсо умрло одъ удара, још за време дуперове регенце, кадъ е правіо свое богато наслѣдіе у Талијанской и нековліко година по Истоку пропутовао, дође у Парижъ, где у његовомъ сокоју узме велику кућу једну подъ кріо и ноћне по водъ живити. И само се по себи разуме, да е оно одређеніе друштво троја Дуперя, опетъ ономе одзивало, шъ нешто в за-чудо было, да ніе тако свесрдно и ино одіре поверено привано. Него на-противъ тога ньу, да онъ свои неваданіе другове веселы дня узгреда примао и колико е могао само кіоніо ій, зато да се о њему што непосумніо. Како и кнезъ добро познаваше владно се, и оне, кои се на-само кіоніо, кадъ е неселъ или часть какву чиніо, уредно позивао, то су люди вишегъ реди и друштва слобіе опкољи његово одређеніе одъ оны његови одіре вибору руку тражеы пріятеля, него што су то познали они, кои, видећи да онай нема у њима верована, здраво су и за њихъ великій ѣдъ опазили, да су неквисть и наклоности кодъ њега нко изгубили.

Најпосѣка е пакъ то узео на зло было нейій Едмондъ Лавалје, великій једанъ развикуња, али е уъ то био човекъ научегъ и блага срдца. Онай, да бы ушао у траг томе туђенію, конић се Кнезъ одъ Беневента спрамъ њега и своій добры пріятеля показивао, вештиномъ некомъ почне се узлагнати око старога дворшанце, кои га е онай заедно са наслѣдемъ себи у службу узео.

Дворашица онай, као правый Талијанецъ, было е лукавъ и подмукло човекъ, кои е шти е 'тео могао израдити кодъ свога господара. Како в онъ пакъ, како што су познавшие Талијане, у истый на сукатанъ и готово до смеа честолюбивъ было, то е онъ нмао волю предъ господомъ оном поносити се са своимъ господиномъ и о одличномъ владаюо овога веку пакпо наврѣнати. Тимъ уарокомъ дошао е до тога, да е онай трудъ кои е Едмондъ Лавалје себи дао праликомъ, како бы овога на свою страну задобіо, завета на добро было, зрь се онай уверано покаже ономе повуштюћу. Њему се допадало бенетавъ овога господина и радо бы чиніъ было послушао како бы после прилікомъ каквомъ што противну њега, што што се просто какве, изманити могао.

Кадъ в у томе тако по-доста времена прошло, дође Едмондъ Лавалје једно ютро у кућу вненег-у, да види како е онай. Па како господина куће оне нелагатне, а дворашицу опетъ нађе да има волю разговарати се, то се упусти са оним у кошкаве безвезлечне разговоре, и међу тимъ приповеди му о некой шали, коју е онъ научиъ съ неким своимъ знакомима проести, и за коју му е потребно повише туђонъ рукомъ и безъ подписа каквесни билета.

На сваку сплетку и досаду изъ пресаре готовъ Талијанецъ, каке да ће га онъ у томъ послужити, па да се покаже како е онъ у томе вешть, нашше исколико различиты писмеси са извратомъ рукомъ, по којой артіи, кои се одіе десіли. Едмондъ Лавалје благодарећа му и обрачуња, да ће посао тай гледати съ њима дазъ да ноће, случайно некако метне у чшгъ ону дату му, огледіем ради написану артію на оде.

Тогъ истогъ дня увече кадъ се салчіо, изваја Лавалје ону артію и, у пресету земеће, стане с њима промитрати, само да му пре времс прође. Докъ е то тако претледо, заустави му се, ва сам нема зашто, погледъ на некаіъ написаныхъ речина. Мало по-мало кадъ е іошъ боль промотрію, учини му се, као да е онай већ вештъ рукописъ видіо некадъ на некомъ акту, али се никако ніе могао сетити, на коме. Пошто е дуго тако и овако и овако мислію, уграби најпосле свеју, окрене се поребарке и помеса сам у себи свеколи се: „Да, тако ће бити! рукописъ онай њбао сам я по свой прилици на познаника кеселюних!"

Тимъ нажимъ речи 'тео е онъ край учинити своме истражіванію и размишлаюу, и тако се смирати да заспи. И завета е было већъ почео да зв'рче, кадъ у единуть, као да га нешто убоде, буни, свеју увиди и нзнова ноћне промотрати онай рукописъ. Докъ е бидіо очи на њега, скочи изъ кревета, гласно говорећи:

„Рукописъ онай видіо сам ја оном путномъ листу, што е њбегъ код грофа Лупера!"

Кадъ е то пронішно, онда е, ни сам незна зашто, сасвимъ е нешано другчіи востао и сам му ни на очи падао ніе, и како е доше было, да бы што могао починити о той ствари, седне на столицу, да пуичъ и цигару неврати.

Пошто е ону ноћъ више седећи нег' лежећи проћукно, рано сутра-дань отиде некомъ своме другару, кои е као следокъ у дуперовой регенци, такође онда позиваю. Омишлиъ своје кизуоћи оволе, позиже му ону артію, кои га доволи у сумиу, па како и и онай каже, да е рукописъ онай налажъ на онай у путномъ листу, то обоица оду у судиницу, где архиваръ придобію на своју страну, кои сь њима заедно прегледе регистре и приключеке доказе изнође, те исвореле руковине.

Посѣдница тогъ посла тако е занатка и нажи была, да е архиваръ кашио да е нуждно, да о томе ини председніку, и предложи му, да се дуперова парница изнова разматри. Да ће бы то коме яко у очи пало, предметь се тай предузме саснимъ у тишини, и, као што су рекли, само због некоіъ накнадно нуждиоті уређења те ствари.

Сведоци, кои су были са грофа дуперове стране, изнова су испитивани, али и то све у тишини и тайности, и, кадъ се само единуть посумніо, одма сасвимъ другчіи и бољ него одіре обтерећиваюћа свегзоств видіе на владаћ Кнеза одъ Беневента. Найпре е то нађено, да се онъ онда ніе бавіъ за тако кратко време између' друштва уколіо было, као што се у оной ноћной талабуни мислію, па онда е опеть и то нађено, кадъ е ствари іошъ далъ и боље истраживна, да е кнезъ онда, кадъ е испуъ было смукую изговарожћи се на нужду, съ онога места куда е отишао было, кадъ прође само врсмо два часа, јако могао доћи до излаза на сокак.

Кадъ се у истражіванію дотле већъ до-

ништо, нужно и было, да се и то изнађе, у каквой свези съ тимъ стоји онай путный листъ, по коме је судъ дознао, да је Князъ одъ Бенешена одъ куће на неколико дана у лов отишао, пошао је да нашта прече ніе, него да дворишну мѣсовозъ доведи, и да се како и весети, ни да га строго испыта.

Свиме тимъ што се одаде догодило забезекнуть и сметень, одма на првомъ показивању тако се зацрвене у очеиадне лаже, противрѣчи и дозу невѣрованости, да је после веки крашвы долазила, пођиоше повуститн и на закрвотну вспыта признао, да е путный онай листъ за кнеза написао у Болоньи, где се у оно време са отцемъ нашао ніе, ни га у Парижъ послао.

Кадъ је дотле већъ дошао чуте овога сазлочнаи одмах крвавога дела, него наводи шиу могли быти преимбени, да за-време које отсеть куће изнесеной, али ніе пропуштено ово исте куће са свіе стране страже понаимештати тако, да ніко ніе могао изъ ње ништа ни кнезу показати шта се онако догађа.

Ништа несумњиво, врата се онъ другій данъ предъ вече куће, на чимъ је ушао унутра, стража е кућу тайно обколила и нит' је коме дала изъ ње изићи ни у ню ући.

Одређено буде, да кнеза сутра-дань рано затворе. Но пре нег' што е до тога дошло, и то ону ноћь, предъ тай, тако у своіой куће водь затворъ стављаюй, пресо једнога одъ своіе служавки, неко поселяно писко, кое е на предсѣдателя суда ишло, једномъ одъ полицайны заповѣнали, да ги одма поси нуль треба.

Предсѣдатель устане, прими оно што му е довѣсено, одпечати и чатно е ово:

„Высокопочитаюный господине!

„Одъ дворишне моје извештеих шта се догодило, ни животъ своіой окрануть и одъ грозне свѣсти своје узъ крій претерань, до'одинъ опимъ, да нимъ увратко и безъ оволишта и зантѣтавања признаюъ ово злочинство, зборъ кога сень правъ, и ное, ково што садъ већъ добро знадинъ, немоне и даљ остати сакривено. Како данъ ніо ново пргледати оку стварь, и у основни своіой сасвимъ сасвимъ е она чудна, то морате одобрити, да нашо по-издаљ почесно и таке ніих ставари предъ очи стављаю, за кое ніете рећи вспочетка, да се тога ни-нашо нетичу, али ће на завршетку ништа, да су оне важне. — Отацъ мой пре нег' што се окрене, нашо е бештовала вспокоіть нась Сорента керку као милостиницу, съ коіомъ е родіо мушко дете. Дете се ово бавіть ови дани родило, кадъ се мой отацъ вечао съ мойомъ матеропъ, и ова красна на ову свою органозацу, и бонбы се, да дете то њеной рођеной дећи, коіой се кадъ, нимъ вспомрли, узели е удестити, да куће они, у коіой е женска ону у бабини дежали, запатѣна и ова злеђно с дететомъ под-градовъ у Француску одведена буде, докъ се остали свѣтъ забуно око ташеня ватре. Преставши и одъ василаногъ путованя заморени нукавци ова женски, и пре судѣнога дана упре ово постойбине и добротвори своіа лишена. Дете њено дито буде некой сиротой прадьи, кои е са крвавъ женьмъ певенаши нашла, и свое дете на-скоро чимъ га е родила изгубила, па се сиротиноіу своіу детета прани, као да га е родила, ни' за добру плату.

„Отацъ мой, кои добогове ништа ніе знао одъ своіга, што е пре срочено, и кои е, као и сви кои су напру ону гледали, дрэно, да е любезна његова звездо са дететомъ своімъ оде и сирѣ нашла, пошто е по-дуго узалудъ настоло, да се бишь о томе увери, пре се нанослѣ тога встраживања, а тимъ болѣ и пре, што величина жена његова роди мене и тако до-бій себи правога настѣдника. Одъ тога времена ніе нишо ни разбирао за ове затворе, него е задовольно знао са свіомъ сударутомъ. Бишь кадъ ни се осиновість година напрашао, па сань изучанъ было у Парижъ ићи, разборе ни се нати и пред-што ће умрети исповеда коже отцу сее нита в учинила са његовомъ любезницомъ у живности. Одма чимъ е матерь моя укопано, отиде отацъ мой у Парижъ, да потражи своіъ свои сина. Како е пакъ они, кои е матери моіой у помоћи были, те е оптаковница німа у любави онако одведени, іошъ пре ић дошо умрла было, а нико ніе знао за ніе где жили ово прале и шта е съ њима дальбыло, то онъ прено свога своіъ устанка и труда, ніе могао ући у трагъ своме сину, нити за њега разабрати.

„Дворишна одинъ могъ отца, у кога се онъ найбольѣ повѣрано, нелели обстанак своій у куће нашой кодъ неве осигурати, каже ни за ту тайну ніше ништа и узъ то ни напомене, да се я, ако желимъ, да нелако ово нашай стнрогъ квеза мени самомъ приндне, о томе морамъ постарати, да се брать мой нашако встрокње. Као што ни е онъ показао, то сань можно учинити само помоћу једногъ злагногъ обруча бурме, кои е отацъ мой на дно пребіо онда кадъ се брать мой родіо, на једну полу себи задржао, а другу дно матери своіе детета, да за ово чува.

„Кадъ се отацъ мой врати са своіа пута ништа недознавши, онда поћенъ я, и то, као што се већъ разуме, улутимъ се найпре у Парижъ. Овде се случайно познамъ кодъ гроба Емила Луквера са некимъ Атредомъ Готьомъ, и спрзобна се едновруъ съ њиме близаре; смотримъ где му нуз прслука о златномъ ланчићу виси нека онако половина обруча, нашу е мени показивано дворишна онай могъ отца. И само се разуме, да сань и одма смислио шта ћу радити.

„Гледао сань те се ни-сиво састанемъ еданнуть са Атредомъ Готьомъ, заволемъ га те ми испрча свою исторію и покаже ми знакъ онай и писмено одъ свое матере, кое га е изнестивало о постанку његовомъ, кои е свезнчъ тамъ было, па му онда покажемъ, да я могу и ону одвести га правомъ отцу његовомъ, само ако се онъ може склонити, да ни стварь ону да и да о тайни той никоме на свету рече ніе непрослоза. Поштенић, ни за што неслуге Готъ, кои се послонъ своімъ онда у Америки десно, кадъ е отацъ мой за њега по Парижу разбирао, пристане рядо на то, даде ми своје писмено и све е такво, што годъ сань я тако.

„Пошто сань му дакле казао, да до 17. Септембра доста новаца себи прибави, како бы се ново чимъ на подалей путь отиснуте, дичъмъ му насовъ одинъ, кои ни е онай дворишни могъ отца, што е са-мномъ у договору было, лепо написано, и важенъ му, да насовъ онай и новце даде гроћу Лукверу, съ коимъ бу се и после разговорити, што намъ нади даљ чинити, єръ знамъ, да е ово његовъ найбольй пріятель.

„Договорили смо се били да се онай данъ бишь, седминестогъ Септембра, съ гроћомъ Лукверомъ и іошъ неками знаюцима пробеседовано лепо у гостинници нековой у тэлинскомъ сокаку, и то тако, да се искупимо у обиталишту пнсковшнога трона. Томъ приликомъ умео сань и украсти кадъ гроћа Луквера, кои ни е требао у мойой приличной кишери.

„Оно поодне бишь, изашенемъ и Готъя на страну нѣкъ другиме, кадъ смо се у найвећій ихъ разнеселани были, и кажемъ му, да съ гроћомъ Лукверомъ ићи куће онимъ путемъ, коимъ сань му казао да ићи. У сокаку „три брата," близу гостинице „код три брата," я бу се съ њима двоимомъ састати и ту се разговорити, шта треба даље радити. Али онъ да неспомнѣ дотле нашта пріятеља своімъ о томе нису. Зато сань да е Готъ поштенъ и поводљивъ, па сань се могао осиовати на његово обећаньа.

„Текъ што су гроћъ Лукверъ и Готъ нако поодвали были, и я, изговарајући се на тесеку нужду, изићемъ у авлію, па онако у повратки пресконимъ преко једногъ дпда, и прозъ другу авлію пзићемъ, па сокачићемъ једнимъ опречнимъ и бишъ онда изићемъ у сокакъ „три брата," кадъ е онай, кога сань наумію убити, у истый сокакъ нашао. Метнемъ на главу сивкапу, да ме небы познали, источимъ испедъ једне кнће, на мачъ онай у Готъа са леће страве тако ако заболедъ, да сань се упаніо было, нисдели већу га моћи изчутати. Но чимъ сань га добро тргао, извучемъ га и тако увиженъ одъ гроба Луквера, кои е за-мномъ потрчао.

„Кадъ сань видіо да сань добро попиканно одъ онога што е за-мномъ трчао, онда бацимъ мачъ и утечемъ. Спасонъ кину мало свежемъ узъ једнимъ кинемъ и бацимъ у Сену, па онда побрзавъ онимъ истимъ трговомъ и кратимъ се у авлію и може другуйу', кое ни ни на око увелю, да сань я куда одлазю, па тако ніе ни у сумню о мени што долозило.

„Сва крвавца крвавога дела тога падне, што што сань и то іошъ напредъ знао и прорачуно, да гроћа Луквера, кадъ нога су се веће готове бяше и мой локальный путный листъ, кое су сгварн, нийсећу сумню на њега кануле.

„Као што се можено сетити, несрећнаъ в онай са почетковъ друге годяне осуђенъ на нечато затворење, у коме се, као што знамъ, я садъ налодн, ни' ће га ово мое признаваніе една едапнуть тога ослободити.

„Отацъ мой, кои е, читаюћи исните судбеше, познао, да е половина оне пристей, о

коїй горе речь, нѣговогѣ сина, и отъ єдныхъ плаша на целомъ свету бѣю, кои є драго да сынъ и убивашъ, на-среду мою ураво и отъ кралъ (удара). По нѣговой смрти наслѣдникъ и сынъ сво нѣгови имаєѣ и цило на речше противше срдцолюбіе ніе; али не то на-жалость, ніе могло никадъ и никако успрѣти.

„Оказана савесть моя ніе ми дала мирна стаяти, на цикалъ после радостна ни мирна часа писамъ ниво. Отъ нинда гонѣнъ, и отъ гриже савести кучелъ, предвемъ се сво садъ после неколико у всенѣсомъ задовольству проведены годяни, па и то што самъ тако за-право назвахъ, у руке пренусдіа, коне се радо и отъ кучеле не желѣ тако гонѣнъ подзнесѣ, да самъ пре-суду судова претнучъи, пишталъ напуздо и спремію, кои ће ме, кадъ будемъ готовъ са овимъ писменимъ признаніемъ, на овай свет послати.

„Ако, Высокопочитавый Господине, после прочитана ови моій речій, у куду мою добя изволите, нѣна ћете само у своіой пран пазаюћу лешину єдногъ всеревнога србина, кои по изгубѣнюмъ спасеню свое душе, и да є исповесть ова нѣгова истинита, заплакюћи се, душу свою предае нази свемогућега Бога.

У Парізу 10. Октобра 1827.

Алеонзо Кнезъ одъ Беневента."

Кадъ є председникъ то писмо прочитао, на онда што є брже могао понтіо гостіонця у писмоу сокаку, ніе онамо и слуге и полицайну стражу у великомъ журбу. Чувши пушнь у себи писмеси, кои є цаштра заключаи была, обиши су врата и текъ ушли узутра, а на то доћу судіи са ініма некима, и многъ одъ онѣзи сведоци у одъзанѣ доведеногъ злочинца, нађу мртва на патосу, са распрсутомъ главомъ.

На неколико сатій само после тога, отиде телеграфомъ наредба одъ француского правительство у Брестъ, да се гроѣ Емпъ Дуперъ одма ослободи и пусти, єръ є свесимъ осведочено, да є отъ невина, и крилъ є у налеру, да му честь нѣгову предъ целимъ светомъ оправда и опере.

Кадъ є као съ веномъ словомъ у Парізу прасцео, и онъ и она юначна женскина, вой му є тужно и тересао стиѣ нѣгово, колико є толъ сило могли, олакшала, одъ владителя су у двору принцѣвя и съ тиховъ, кажа се само поиѣсала може, ніколи одликовани. Шта ћемо више, кадъ є єдныхъ одъ найвећи дворски звания покуђенъ.

Гроѣ Дуперъ пазъ, кои є тешка искушенія претрпіо, и опиѣ што є претпіо одбијанъ и на свет овай мрзећъ поглед, отресе се свію одлична и милостія, нечна се сасвимъ у тишини са Бирошцюмъ одъ Лагранжъ и одсели се у Шпайперску, где є, ни онъ коне ни по нѣму недосадъ убѣи, доста година задивољно и у миру проживіо.

А Б В. —

Грађа за Србеку повѣстницу.

Родољубивый господинъ Александеръ Николићъ, парохъ, послао нам є за повѣстницу Србску веледажный єдныхъ допись, кога провуштено читаоцемъ свету нашемъ съобштити. Онай ће допись одъ толико ліепе важности бити за наше историописеце, што нам сигурность бяди ни ово тамно добя србске повѣстнице пре времена Пасмацана, „кои постаніи царскій пристанакъ, ніе марію ни крависке правице и берате, него у Неготину зачини мадый гладакъ и у нѣну намѣсти Турке, кои су по Крнини владали ніо и по осталоме нѣговомъ подручю." За ово време было є бишнесъ правесій, Перча Стапоиићъ Карапанца, кои є на свое име као наслѣдственый кнезъ одъ колена Карапанцићи добію берать Султановъ. Онъ є седіо у Неготину. И како онъ, тако и другій бишнесъ Ключкій имали су тане чермане одъ цара, „да несме Турчинъ съ подкошавимъ ноћемъ наступати на ту землю."*) Они су бишнесови купили порезе и остале данке, па су ови новце давали бегу, кои є изъ Цариграда долазіо, и сѣдіо у Клинову, а бегъ є дазѣ у Цариградъ сво. Кадъ Србя ни дане устану 1804. године ови последнїй бишкесъ правесій Петаръ Станковићъ Карапанцићъ, са своимъ братомъ Міяиломъ пребегне 1807. год. у Норечъ, тако се сирце краіевске правице.

Мы горехваћеноѣ нашемъ допису жимо захвалите, што нам га нашу допису, да є онъ берать дарованый бишнесу Илія Карапанцу у оригиналу у руками ниво, єдномъ одъ Перчетови предака; будући є дуго у овой породици наслѣдственo ово достоинство было, одъ прилике одъ год. 1736. до 1804; да є целу архиву овога знаменитога обрѣзеца ната и коресподенције, танко и тескере видео, и што више нѣгови пластитомъ руковъ написенный тестаментъ**).

Споменутый допись овако гласи:

Читаоци у 6. числу „Подунавке" о османскихъ устрошеніма у Србіи, преводъ изъ Г. Ранке-а, где се између осталога наводи о старой и сайной породици србеской „Карапанцићи" кои є наслѣдственo у Крнини обнародовали, дазвоѣи блистателной Порти Отоманской известный именѣный прочь. Да бы се осветлила повѣстница Србска нашимъ историописацима о славной той и за историю Србства многознакой породини, сво достављамъ што сами изъ извора саме сущте истине поврніо, и радостно читаоцемъ Србству съобштаваю. Долупишеный є призвану ниво при едно отличной особи видети величественый султанскій Берать и Фермонъ у оригинаду, съ конма се сайной породица Карапанцићи наслѣдно обрезжество дирека надъ цѣлокъ Крнинокъ. Истый є берать на Арапско-Турскомъ єзику писанъ, по турскомъ обичаю златомъ и разнобойнимъ цвѣтомъ изкићенъ и издатъ є одъ прилике у време царовања Махмуда I. после Пожаревачкога мира 1718. г. 18. Јулія, при коемъ є кеза часть Србіи отрокъ Краине Аустрій припала. Кои одъ наши научењака свршено Арапско-Турскій єзикъ разуме, довако бы ниво садржай, тако и годину и важность нѣгову, кои бы за повѣстницу нашу одъ велике користи было.

Друго видіо самъ и нѣлу архиву знаменитога наслѣдственога Господина и Обрѣзеца Илія Карапанце, одъ кое су акта и коресподенције, ніо и различите танке, тескере и преча, све на турскомъ єзику писане, само в огорч на єзиковъ акту чисто и красно Србска собственоручно речений Господарь унутрашній сварзай одвѣзіо.

Треће. Ниво самъ призвку видети и речного обрѣзеца србеског идну, разнобойнимъ драгоцѣнимъ камењемъ обасуту бурмутицу, на коіой съ друге стране надпись приватъ онако гласи нарѣзанныхъ словака: **„Господарь Ніта Обрѣзић Кнезъ."** Ову ће бурмутицу родољубивый притиватель Книжевно-Србскога Музеуму Београдскомъ као редку старину за успомену подарити.

Речена обрѣзженія простирала се по простору своме одъ призване 150 квадратны миля и садржавала в у себи она знамениты места: Неготинъ као столица обрѣзеженя, Тамнавъ (Влашница) у комъ є у ово време резидирао Влайка, доцнѣе є у Заечарѣ, а сада у Неготинъ пресѣдна епископія; Зајечарь, Кладово, Гургусовацъ, Радувиндъ, Алексинацъ, солдинскій Свршљичкій, Поречко-Ріекскій, Рамазанскій и Бољскій срезъ т. є. одъ Пореча (Малайнова) до рѣке Тимока десно Бреда къ малой Морави, Алексинцу и Нишу.

Изачкога овога позавѣра, у колико су Србя као отца и вапеза почитовали и любили, у толико су га се Турци, по казивању лично познавајући га пре много годяни живећа старица, још бокли. А да бы ово печатомъ свезде истине потврдіо, ево неки они черти живота нѣгового сведоци: Єдномъ пезанди се Господарь на чардаку, гдѣ се сазѣтоване, неколико Турака уз на близу банеки се, учинили су се пиши; єдномъ изъ ови опаки банки псотиле на Господара пиштоль, но србкомъ србскомъ и Божіимъ милосћемъ, погоди куршумъ управо у срномъ обезуте пиштоль и дигнуть за поносъ обрѣзеженихъ калаћеи се. На то се Србя сва листомъ дигну, заштекнюћи одъ Турска крнцы, кои є у своіх тренутку утекао у куду, кои се и сѣдъ у Неготину виодя. Турци да небы га живога дали, и да небы гонѣнъ Србля и Господара искусили, реченогъ Турчина крвнца у куди удше и напоѣ баще, показавши съ тимъ да є Туре за дрзновеній свое главомъ платно. — Обрѣзесъ в подъ собомъ ниво по два войводе, у вишету су му вени и нанъи цветови были; како войводе тако и цветове цивако в називѣтъ (народъ); а Господарь в одъ свои собствены велики добара живио.

Гледаюћи съ усхићеніемъ и умилношћу у пуномъ реду калаћеву се архиву и акта, а таковерь и знаменитогъ овога Србина за изнаи означеный садржай, но понабавше ме с трошу

*) Види Српски Рѣчникъ Г. Вука Караџића, 1852.

**) Умољавамо нашега рођоотвога Г. Допісника, да нам што пре ћеше пречисте акт ове за повѣстницу новце вриште, и особито преписа тестамента нашега.

нѣгов собственоручный тестаментъ. Нема тога православного Србина, коме суве уснице нотекле небеси, кадъ изнеђу остаиог видио да остави целу своју господштину своме потомству, умѣва се да е прилу камекъ врлопослане вѣре било: кръ и оставіо успомене свог рода, дарове светой прки еруслимской, као которе свію прки; цркавни на светой Гори Синайской; св. Атоновом Хилендеру као прастарой Лезимља нѣкогама блистателой се задужбини; светомъ краи Студеници; Лазаревой дивной Равании; светомъ Іовану Рилскомъ; Зографу; манастиру Дапиди, Братеи, Буковцу, Сиковской прки Свиварионачкой; Владимиком Манастиру и на остале 22 светогорске знамените задужбине.

Почетак владина ове сваке породице знасе од године 1736. но она е и пре морала знаменити бити, на свакій начинъ, кръ безъ велики заслуге личне и безъ волѣ Султанове ніе наслѣдство получено, зваменита е дакле свакомо морала бити, а може бити ће се сдногодишнои старій документъ у коме манастиру или прки Краисе дошле вѣли. Заслужанй овай муж, кога ће се дошіе біографіи свѣту сообштити и из кое ће се велика дѣла нѣгова увидити, кревнуо е године 1785. во владао е потомство све до године 1804. У той години подигне се Писмото Огду, везиръ Видинско-Бугарскій за Султана, где се обшта метежъ подигне. Младі потомци оне породице прѣшу у Аустрію где и данасъ живе. Вредно е и то споменути, да е речены Обрадовић Ніи сѣ бератомъ купио и га скупоценимъ цветиномъ и шаранома обдарио. Младій синъ нѣгов Мійнло, у цвету младости свог чувши, да се народъ србскій подъ Леополдомъ своимъ безсмртнимъ Карађорђемъ подигао, прѣше у Србію и борію се подъ своимъ војводомъ србскимъ Аћіун-Вељкомъ, где се нам звездно у едно доба као вредни витезови на поприште своіне појаве, и за вѣру христіанску драгоцѣну крв проліе, указавши се достоинъ, да е потомакъ свог дѣдова. Брат Мишковъ старіи остао е у Аустрію, кога дѣца и унуци и данасъ живе. Наши предыдъ старини Г. Вукъ Караџићъ помену е о овой породици и о неким посве знаменитим повластицама, и вели да бы добро было да Књижесно-Србскій напѣшелал у Награду се потруди, да уходећи претресе у онимъ годинами зите, где ће и е берата садрыай видити могао; во то е што се тече берата, садъ изнишо, кръ сам га у оригинаду и у свой кроти своіой видио. У последнѣмъ пункту собственоручног тестамента нередо е и то речений Господарь да се спомиани за подушіе нѣгово одъ Богова стеченог му имања 100 овацаа, 5 крава, 10 волова ова, 1 воъ ракіе зготови и водара.

А. Новаковић пароч.

Образи пролѣа.

Чело зоре и жилице,
Што одгиа небо рай,
Сиће къ нама са висина',
На крилма га сиесе Мій.

Прену живот, радость кличе,
Сой природа просу жарь.
Сидя живот нов встиче
За мрлино дивай дарь.
Чарне горе вежаъ кити,
Рудный истокъ сакъ е сай,
Ковъ ту ачке сраце бити,
Где жиликом дише тай?! —
Ой нек неба и праведа,
Ковъ живота цвета цветъ;
Нева несео сладко снева,
Кръ ће зи'ћа живи свет'! —

Райско доба детиньство е мило,
Годишіе нада нѣом лете,
И всякога кадъ нестие чело,
Кадъ се радость сакуд око нас плете,
Ютро свок нади чаре ліе;
Ал' и вече прешло е сластій,
Кадъ уокруть све се любао сиће,
Кадъ в срећи сви у нашой власти.
Детиньство е као цветаіъ зелиђ,
Сакуд се ніе, кръ е сабъ у сниги,
Цветиһъ роса и сонце и кренп,
А детиньство настанаіи драги.
Штедра, блага земла, свію мати
Милосрдне цвету проћа силе,
А детиньству во ће дати свіе,
Где ће неби штедре жиіове жале?
Родитељско то е нѣну недро,
Природа га сама тако зуче;
Ту е нѣну безоблачно, недро,
Ту му сриле тонъ радостно туче.
Тако ніе, напредъ,
Весели се и радуе,
Док се лице наобличи,
И погоии сгуне нев. —
Нема дика без облика,
Нит' корена без семена,
Грдне моћи без воліи.
Велики су кунден труди
Док посао незаруди!
Детиньство се прели пора,
Да се добе до зрелости.
Пре делаи треба збора,
Кръ другчіе нн' доси
Сакуд почетак кора быти,
Безъ почетак ништа ніе,
Нит' будућность съ нама ніи,
Садашньость се дост нескріе
Ал' садашньость ако лепо блиста,
И будућность и пора быти чиста.

Теби, Роде, сад пролеће сиину,
Са истока сунце ти се роди;
Радоваг се можешъ лепомъ дану,
Кадъ се беру труди лепи плоди.
После лиме прилое зиеиие,
Дапошъ плавый после прве тиине.
Тима, вама, Косово е вожъ,
Где нѣмъ душіомъ мила брата кожъ,
А да сь чега, нѣмъ сь весліе ваше,
Бой вали многе горке чаше.
Четирь века! (сриа яма пата)
Србе дрогій своєго се яде,
Четирь века затворени врата
Были су ти, ков дино ниде. —
Тежка школа, ал' наука бока,
Страдаиь нисе болѣ пенит' учи;
Сино е дна нѣмъ е сауда воля,
Обште е ли е, ту нѣмъ свое кучи.
Трудноть безъ лиои нема покоя,
Нит' радости свиие руке
Безъ велике, тешке муке.
Четирь века дугачка е зима,
Ал' пролеће слаће нам е тиме.
Пролеће е сада срећьнъ свима,

Где се кликъ, србско чуе име.
Берте цвеће, што дне пролеће,
Срећа вноће роси,
Да се Србъ поносн.
Узимайте красно преме,
Осеиь лепша ћошъ ће быт';
Кадъ в 'нако красно секе,
Ту плодъ моря красиъ быт'!
Нем надежда прси трсе,
Съ нама се здружи ал' и трудъ;
Благо семе вои сее,
Томъ в вавек срегни грудъ.

Л. Павловић.

Хелиеиёкій пастиръ.

(Свршетъ.)

Досадъ се ћошъ у ніедномъ тако на шесиии хелеёномъ предѣлу Швайцерске остаиа одъ тврдиди, тробина и обиталишта, коиа одиана изчезлы и заборавлѣни людій привѣтиа овсу, као годъ седиа Епсерада у берискомъ окружію. Да су ту и Римлани обитавали, уверавао нас многобройна парчета цигала по римскомъ начину, кои се не бынъ дубоко исподъ землѣ разбацани налазе. Положенѣ мести биръ нигде е было за трговину нити нахъ за ратну какву свезу згодно: кръ нити има реке, нити великого језера, нити какиъ друмъ преко планине. На бынъ и по самомъ округлом преобраку и шанцу едва се познае да е то посао Римлана.

Иочинъ манѣ постои ћошъ изъ прастары времена причи у овомъ предѣлу, да е ту некадъ иирода было, као што се и садъ тамо шумама окружено едно језеро нади. Оно е названо Хелвеёйско, као и иирода. А и језеро, пре ніе тако велико ни было, нестало е, по своій прилиои збогъ наворе, кои су некадъ утицали у нѣга.

У време, кадъ е хрисћанство међъ иримѣно было, нађе некій младый пастиръ, кога су зелеиимъ Ерцоръ звали, у едномъ малонъ подземномъ своду, сдѣлъ мраморскій две стопе високъ лик. Пастиръ е было сиић неке сироте удовице, коіой е козе и две краве чувао, и по чіой е запоиести сиоъ норао сурове задоне, кои су се подъ травомъ едногъ одвоненог брежуљка налазиле, чистити, кадъ да бы какво сакривено благо нашао. Мраморскій е лик представлао нѣкако женско лице необичне лепоты, са изгледомъ чисто детиньскимъ и невиностскимъ. Једна дугачка прло убрина пальма, одъ полу голи ромена до ногу се простираа, кое коге одъ краена за ону особу прло дугачке вльаче, као подъ какиимъ холмомъ убора покривене лежаху. Око витког тѣла опасанъ е было широкій појасъ, у средини кога видіо се лик сунца. Какова ова штатуа почивала е на едномъ прком камену, на коме су нетъ писмена урезана была.

Ерци, кога е нешбачи лепота овогъ девочичког лика скоро до обожавања узбудили ніе сумніо да е то лик какве светителке. Онъ то прегли, па и самой своіой майки о томъ ніе говорію, изъ страи да му ніиду штитну не узму. Али прилй пакемъ одвеке валерискомъ пароху, да бы нам надлаза ове нѣгове светителке донио. Онай му прочити име „Хелва“ наше гла-

ном, уверивши га, да то ніе никаква свештеника и калеђе задраи.

Свештеника или не, Ерин с често усхићењ предъ онимъ лепо дете левомъ Хелиомъ кленчао, срдачно се Богу молио и читао колико и годъ молитви знао; у почетку в свако убрану пашцу њаше одене страховочително любіо, затимъ повертителе и сину њиову гавежу а ако е у чертома нете величествио и достоинство лежало. Найпеше пашћу лепи Гутиски загорканя ніе га никадъ тако побуђени, ни ково да е шперу иерому зело ово глаше веселя и да ново да су ону ноћ се козели исподъ праова њове пратке јелине пропрали. Онъ е найпонеђо 25. годину нуно и ніе знао гди му сриде лежи. Доиъ в во кадкадъ жиле девојчиное, кое су га лепимъ Ерномъ звале равнодушно погледао, као да су онъ камени, любіо с онъ садъ мармерскій кипенъ у пастирској усамљености као да е живъ. Често бы њежанъ лицъ у свои наручја узео као да би га угрејао, и по кадкадъ в држао да се истогъ изода недра одъ дивнин дражу и слутилао.

Тако и пра вечерањих сутоки и хотиному за одной одналёной стёни лежао, кадъ кодъ нёгових ногу одноги жалогъ руженъ човечулька са снежнобелом косиком угледа. Онай се пасмеши на њега и рече: Небой се, еръ сомъ а Мунгъ Хелиенъ братъ. Дай ми лицъ мое сестре, за њега ћу та дати найлепшу девојку, кой у планини живи.

Али Ерин повикне љутито: „Одиди одъ мене. Месецъ и сунце не осветлаваю ништа што бы се са лепотомъ моя светителе успоредити могао. Стварцъ послушне и смешени се оде одатле. Аз' ге, садъ доде другій одня три стопе високъ, кой на руци одну котарицу носише одъ крителя осветлену, напуњаву драгимъ благородниихъ камењихъ, кои сне бою просияв'у. И онъ се умилно пасмеши и рече: „Небой се еръ сомъ и Айгеръ Хелиенъ братъ. Дай ми лицъ мое сестре, а зато ћу та дати оне дивнине, рубине и сафире, сзупоменіе нет' сно црвено блато.“ Али Ерин незадовољно одговори: „Одиди одъ мене, еръ сунце и месецъ не осветлаваю ништа, што бы се съ драгоценостъ моя светителе успоредило.“ И онай стварцъ оде смешени се или послушно дилъ и у шибљику се изгуби. Ерин лакъ обуняти љубезный лицъ само съ вељомъ срдачиосћу у своји наручја, и ако да бы хтео невчествителнихъ вилењ у своихъ своиима окивати, затворн очи.

Али му чудновато у ушима звони нежій глась, чистъ, продирућъ, мђкавъ и меки, као у ветру глась харфене жице: „Небой се, еръ сомъ и Хелиа, илинска краљица. Дай ми лицъ и сину ме љуби. Осимъ Бога не треба човекъ никакве богове да ими.“

Онъ отвори очи, и мислио е да отворено небо предъ собомъ гледа. Лепше чбувство и дра сіало е ово нёга у нежой благой светлости, кою ники лакъ нити нову нодъ нроизводи. За свію страни угледа онъ у оном блеску светлости мђжне, чудни девојчека лика, истина сва велика као нетогодишня дечи, али не како она недорасли него у найсвећемъ сразмерію девојачкогъ возраста изображена. Као што живописацъ жутеле на небу између облака представља тако су лебдиле ове лепе граціе међъ разделитвимъ обуновима, пла су се ніпле у жилавъ повретних седефи или играли на граници вены. Одело сиіе пилало к умотавањи ій и набрано далеко преко ногу доле, ускупа бело и «пеут иногоразнично часъ пресно плаво, зелено и у другге бои предимаше се. Материја іймъ се ніе могла распознати, ткана ніе была, напичана к води, као кадъ се свезн, мичи и пресо стена као ніе се поправало лебдећи пада. Свака поединне одъ ова девојка била е за себе тако лепа, да се ништа са ићмомъ особноћу сравнити небы могло; в у средини њиовой стајала е влашска краљица као да бы само она лепа била. Крилова и каранфили, лила и руже, любичице в зумбули сви су поелике за чудо лепи и онетъ у сваку цвећа блестала се руже, као волшебни, као да е само она њежъ сніо дивлења найдостойнія.

Ерин подне предъ њомъ на колена и повикне: „Хелио, свештелно моя!“ Она одговори „Само в Богъ светь, ми сно дёла нёгови руку, као и люди, и ако сно сушествя друге прете нет' она. Некадъ сань позели са свршна обходити се, њима видна и у помоћи бити онде на светомъ еверу, довгодъ они створеля место стварители почитую. Младићу! раздрби тай лицъ, люби мене, обожавай Бога.“

Онъ разбіе лицъ и рече: „како те смемъ я любити, ты сушествио вышегъ реда?“ Девојка одговора: „ако што голубъ пи нигђ пи перно исето човека као ніше сушество любя, тако ме люби, тако ћу и я тебе любити. Ако можешъ сђдуй ми у моя обитавлиша и безгрђшнихъ ходъ мене зиши. Я ћу та вечна чуда спомогућства показати. Тешко тебн ако у грђхъ падеешъ.“

Онде проће Ерин кроз чланове неки сна и онъ запыта: „Што е грђхъ у томъ обитавлишту?“ Она одговори: „Што е на небу и земли, побуна противъ естества, зато се у заповини и цркавна за грешника човека тако иного стара, због преприре са природомъ, и зато се годъ смртни за живота толико бедя казна. Ако човекъ кажну животиню скотскихъ начинонъ возлюби онъ е грешникъ; и ты нежъ тай быти ако же човечески ако кажну земну девојку возлюбишъ! опоминђмъ те!“

„О ты надзеня, аз' како бы те могло другге любити, но какво ангне божественго никае Ерин; узми ме из себя. Неостављай ме.“

Тада жене она ђкако њае руке на њгови рамена и рече: „Бећ а те любимъ.“ А сарошителне Хелиие радостно обкружише ова двое као лебдећи у воздуху и узаиазну у сладкимъ гласовима. Хелиа њих приклони ћму главу к гдави близеногъ нлн.ћа, њае успе к њгованю. Дрстанки и полиби, и онетъ као да бы хтео неко существо у.исати и испити. Њих пакъ полобиих беше као уздисай блигогъ проветерћъ воздуха, дисаћ спроћу унутрешности њгова устій. Онъ та пробіе као другій жи-вотъ.

„Сђдуй ми.“ рече она и опреу се спроћу еднс пукотине стћне, у коју свеглаби се уђе. Хелиеёйскій пастирь оглеваше нихо; нли незнађи, да ли се онъ спроћу пукотине свнкоо изъ она спроћъ њега распространяла: онъ ньде места, и сђдоваше јой ино и сви онъ пратећ нлиске крилатне.

Наскоро изъ ближе ове бездне прећу у свеглаће ће крегташе пећине, а онъ пећини су се одникли ходници на све стране. Чули су жуборе потоке, видили су высоке ходноки видике и дубоке са величественимъ степеницама одъ сребра, злата и платине, бикара и камня гди поредъ нпх пролеташе. Аъ све ово ніе у Ерина возбудило удивлеяй, нио то, што Хелиа и њое дражестне другарице нису ниште више имале биле него високе девојке одъ найблагороднијегъ узрастя и што су му у висини скоро равне биле. И онъ ніе знао погодити да нису у оновъ допињемъ свету ниште нзрастае или да се онъ ніе къ њиовой њежной нидоли подвидіо, еръ му и садъ свака срнзанйна вера нелостаиа.

(Свршетакъ сђдуе.)

Црква св. Софіе у Цариграду.

(Свршетакъ.)

Храмъ св. Софіе у ноя кроз 24 прозорн свеглость улази, тако и невнрићатно крнкулестъ, да дубнна нћгови само шесту часть попречника, кои 115 стопа има знужена, а средоточна висина, на коіой садъ полумесецъ св. крстъ завнуни, нма 180 стопа перпендикулярно одъ патоса. Цео сводъ почива на четири нка стуба свабдћеси за источной и сћверой страни са толико подупирача одъ етнетеског гранита. 6-дого четвороугольнй крстъ представлаи цео свеглаб оновъ здања, кое 243 стопе широке, а 269 стопа одъ истока до девете западни врати у предворію дужне нше.

Народъ е средину цркве заузимао, но люди су од жена одвоико стояли, почемъ су жене на галерію нпле. У простору нзмеђу дверн и престолни стојала су свештеница и њеови, олтарь е био у исной нзлой долини на источной страни округласто зачињёнъ, и стояо е кроз ниве врата са св. трапезомъ, прикашомъ за крштеёй, и остављаъ за упеваюће богослужења, или потребу свештенићу, храму непосредно присноженимъ здањима, у сакоју. Одновљења се прећашни нестрети случаня, нанозйо е Источнйнъ, да се осимъ врата нпче у цело здања нигда прећ неудобрели, и набирь целогъ материјала одговарао е како нелнкими тако и свйнетки ова части, нопли е прнпадајемо. Грдни стубова на новна су кубета зачињёна, бнли су къ четворогуолнма или троугланма, гвозденимъ обручима стегнути, оловомъ или врстомъ запнени плоча; но тежина нсты кубета бнла е исплатна, почемъ су су плавцима или съ врло лака, по острову Родосу зачињёни пећали задати. Цело здање видно е са цигалонъ, али ову сакрнла мермерска одћла, съ конаци е она обложена и унутре-

ницкій украшай нако прање тако и кубета усимйнйхъ и симе варваре мѣсгоних разноданних бояма. Стихотворацъ невій кои е приказу нако св. Софію у пробудитой слйвости мйлой видити, кашно и одъ данашнѣх крстій разлячите бое, кое варвара и всякдъ у себи имаю, и кое е природа разлицулаи раскошно једну одъ друге, као одъ какогъ искусногъ живописца врло вкусно спојени. Найвѣха часть овы скупоцени камени доношена е изъ мале Азйе, Грчке, Египета, Африке и Галйе. Осимъ стубова од прекоог мрамора, кое е Аурелйи у храму сунца подигао био, посетала е одна смарагна Равнника св. Софйи, друга осимъ одъ зелегога мармора добыли е она црква одъ честолюбйвна надзегателства Ефеуса на повлоку; обадва она позлона кое се ньене величине и лепоте тичу свуд заиста удивљёна достойна. Хоръ, стубови, врати и галерйе биле су са позлйвенимъ тучкомъ исквѣчени. Ричка се да е цело ово здание заедно са унутрашньих украшаюмъ десетъ милйона форинтій садашньёгъ новца коштати могло.

После освоена Цариграда узети Мухамедъ II. на коню у св. Софйи и продревши кроз многу народа, кои се трожени спасевйе у ню стекао био, стане предъ св. олтаръ и поникне: „Нема Бога осимъ Бога, а Мухамедъ е йегонъ пророкъ." Ове речи биле су жалосный знакъ за основреньё св. храма и убйнъ у њёну сохранявши се, и ионъ истый данъ преобрази Мухамедъ нету прйу у Ая-Софйю — турску џамйю. Одъ тогъ доба ње Христйанима слободно у ню улазити. Од Мурата III. подигнуть 50 разйй у попречнйку правобй полуквесенъ стоп садъ на кубету онога величественога здйнйо место крста; истый полуквесенъ коштао е 75000 дуката и зади се исколико мали изъ даљине. У овомъ здйнйо налази се много знаменитости; Турци и садъ показую Христове јеле одъ прекогъ мармора; судъ у кои е мати Божйа Спасителя купала; лопоѣки се стубъ одна кодъ улазна на сѣверо-источной страни; једнай прозоръ и светлёнй се камень одъ перйёскога мармора.

Архитектура у џамйю преображене праве св. Софйи подражавали су турски владаоци и ово величествено здание ионъ єдинако побуђуе усхйеньё Грка и љубопитносте европейски путника. На првый погледъ обмамюю гледаоца у йегозомъ очевидно жедрудая мала кубета и косвети крилова; а западнога лицу на главнимъ улазу осуђиваю єдностручность и величественость. Но ненаук кои е прво кубе подигао, заслужуе похвалу, што е смѣле своје мысли вешто извршио.

Турци сматраю Ая-Софйю за њёову найвёху светиню. За време Равнкана морао се кубета седамъ пойи кроз ньене хиљада кандила осветити. У ове ноћи долази и сам Султанъ са целомъ йегозомъ пратньомъ у Ая-Софйю, одкуда помоливши се Мухамеду и прйёсе многим разнобойнимъ фенйра у Сарай одлази.

Посрбіо Л.

Исторична ситница.

— Родитеља Александра великогъ биля су Филипъ, царъ Македонскій, и царица Олимпіяда. Ионъ као детету доће нему Александру и каже му, да е отацъ йегозъ Филипъ много градова освоіо, и онда ренне Александеръ дечи, съ коіомъ се бйшъ тада играо: „Мой ће отацъ све освоити, а нама ньёне ништа останити, да и мы штогодъ мунйя задобйемо." После смрти отца свога Филипа постане царемъ Македонскимъ у двадесетой години свогъ живота.

Брада.

— Калъ е царъ Рудолъф одъ Хабсбурга єларедъ у Шпаиру судъ држао, дође му варошкій посланикъ и зажали га, да єданъ важанъ процесъ, кои се ніе могао дуље одложити, што пре сврши. Царъ опази да овай посланикъ ими пріу пуштену браду, а седу косу, и зато му рекне: „та нальди новселъ за толико чекања, докъ ми не важешъ, зашто ти е брада прва, а коса седа." Посланикъ се у повеку чересъ овогъ смешногъ питања збуни, али се одма прибере и смело одговори: „Милостивый царе, моя е брада млого млађа одъ мое косе, и зато я морала ова пре и оседнути." Цару се овай одговоръ здраво допадне, и кадъ се сйтъ насмеяо, изыуни му жељо.

— Мода носити као чавути браду одъ то е доба уобичаила се, одъ кадъ е у Паризу єдинъ чувстиих єдномъ кнёзову, коіи ју е био дужанъ, свако подъ тимъ условіемъ рокъ плаћања продужіо, да пусти и да носи браду као чавути. И овай е морао то учинити.

— Португиёскій војвода, освонтељ Индіе, Албуквериє, нако е тако дугачку браду, да е ню спецыеть и у другихъ слунаяа неколико пути око паса опасао, и само за њёно женошньё држао е неколико слугу.

— Браћа Андріе Еберхарда Райтера, поменог свештника цара рнмскогъ Максимиліана I. были в до вогу дугачка, и одатле се онеть пружала до пояса.

— Хансъ Штайнингеръ, пурггерхаўстеръ варошн Брауншу, нмао е браду три и по лакта дугачку и морао е кадъ е куда изашао, ерпутъ ово ноге обвнти, или єларедъ родя се у варошн патра, онъ заборави своју браду око ноге обмотати, потрча на полѣ, стане на ню на бесмишлено, прелете се и умре.

— И за весрећногъ Јорђа Бранковића, последньёга деспота србскогъ, кои е у заточешю у Егри неъ своій пробивати морао, зна се, да е имао одлећи дугачку браду.

Књижевне вѣсти.

* У Новом-Саду изишло е ови дана изъ Кауцшине печатиё дѣлце єдно подъ наслованомъ: „Славопѣвъ ѣъ жилой браћи Завдалу М. и Стршу Јуновичкомъ," одъ Василіа Суботића. Ово е дѣлце у стиховима писано.

* У Бечу на русинскомъ єзику изашлёй „вѣстникъ" постао е званичнимъ листомъ, те му потреба више ни каукіи, нит' мора житосвѣ быти.

* У печатньи Кн. Србіе штампа се садъ следећа дѣла: 1. Србска Сиятаница Јорђа Даничића; 2. Грчка христоматія, одъ Ёате Авраамовића; 3. Љубомиръ у Елисіуму, Милована Видаковића, II. часть; 4. Начела више Математике, одъ Професора Емилјана Іосимовића; 5. Просвѣта калителіогъ завоника за Книжество Србіе.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Дикіе и Орсини платіо главомъ?

Петак. Да, погубише га.

Ерак. Може л' се іошъ изъ тога ратъ између западньёга породита?

Петак. Та они всѣх воду рать, или у тишини, и то перетомъ.

Ерак. Чини ми се, да ће се тако и у нашой домовини ратовати, кадъ дуго очекиваный принцъ.

Петак. По своій прилици, само съ томъ разликомъ, да Енгелан са Француэника пиіуће и у тишини ратую, а кодъ насъ ће бросћа и звечећа борба быти.

Ерак. Нећу я то да трпимъ; . . . и — домъ у судъ, да се тужимъ!

Петак. Шта ѣ, Ераче?

Ерак. Усудио се некій, да важъ други имена имѣне, вели: да сань и Завдалю и да си ты Страћ!

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Земунъ. Ледъ на Сави ніе се могао безъ штете отиснути; на ушћу те реке, тако називане Курје стрпаше се три дне, одъ кое су две сн дрва натоварене биле, а трећа празна стояла. Једна е са великимъ напрезаніемъ снеге и вештве једва избављена; за другу надати се, да ће се још данасъ моћи избавити, но за трећу слобъ е нестадо, да ће се спасти моће. — Одъ несносно дима нисмо пролетно време, или прекосмега тога леда још по Дунаву има.

— Изъ Фрушке горе. Пасељ е. да ће нсмо се скоро ове зависа већъ предуго трајне зиме опростити, кои осимъ други женотъ, найвећи и земљедјелцу у нѣговимъ подлезнимъ послови има смета. У колико се радујемо, близе наступающемъ времену, у толико се туже путнини во хрѣове пулове нако у Срему тако и у Бачкой. Єдинъ трговацъ, кои е у Вировицъ изватра изъ Митровице у Варадинъ пошао, присиљенъ е текъ у Среду у поліе у Карловце, тако е и делижанси изъ Земуна до Карловца 16 свнй путовати морао. — Немогу пропустити, да нашимъ за вишнему елду, кои е овы дни изъ печатнѣ Кнулицше у Новомсаду нзишла. У великомъ посту, у ово побожномъ посвећено добу, кадъ свакомъ свештенику се нала старати, да народъ обучава, и да му обрати нѣсли на побожность и добротѣтель — усудіо се нѣкій — нему да нзложи нѣ како се зове на книжеъ е чина, макаръ да састанитель ніе пропустіо зове свое штампати — печатати и надати дѣце одно, кое довели найстрожіе осуѣенъ заслужи. Дѣце е то у стиховима списано и богато е съ жотака снабдѣвено, а садржай е нѣгов. — правый пиколетъ — да не решимо пасквил. — Сачинитель нѣ се литіо нерети, да у духу св. Писма читателѣ свое забавіи, нако што бы се тоже одъ тнповога писца очекивати дало; нити е онъ у ово доба године узомъ своимъ обдѣлавао погѣ морала и побожности, већъ е списао опаково дѣце, кое бы болѣ было да ніе списао. „Дандь нами въ молитвахъ зе пријазати, и нсѣкн добродѣтельни тебѣ во вся дни живота своего благоугождати“ и т. д. С.

Београдъ. Одъ два месеца и четири дана на Сави и Дунавѣ већъ постоѣній ледъ, кои 3. Марти после подне изгонимни снѣгама съ горѣ страше Саве потиснуте крену се у присуство и приказ многобройни, околишне, одъ буиурука стекавши се градјана, гледаюни, како се овай одъ зиме године незапамћени и дуготрајній ростъ гордо гонкзе, резко бы градъ ће на ушћу изъ тенеза потрести. Сутра дань средина Саве једнако снату проћесли е само се на врачнци съ едне и съ друге стране нако бедемъ изгомилане снате видше. И тако кодако се да ће кроз десетъ дана, судећи по лепомъ коду нашъ наступившемъ времену, ове две рѣке одъ леда свесимъ очишћене быти, и свобращтай трговине између Србіе и Аустріе, кои е дуго строгимъ зимомъ прекинутъ было. одпочети се. Но съ друге стране сама и безбѣдность пнши трговцима порешћена, као да ће се варварско време повратити. Пре некій дана вопіше се лопови. Они нсмали гости, пиштама обхотани, посѣтише весколико кућа, нос бести штете на виру оставили нису, штоголѣ изъ и до руку дошло, то су и однели. Ето, ита неговечность, сурово и немилосрдно срдце чини! Да човѣкъ и у самомъ слободномъ времену мора одъ злочинаца стрепити, и одъ толико година трудовъ и знојемъ стеченога имена лишити се, изъ противномъ случаю, ни животъ небы поштеділи. Свакій е онде свою предосторожность удвоіо и и подпојнйна извѣсть предузела и тимъ неваљалцима у трагъ уће. — Као што е сагда ове године строга и одъ найстарія незапамћена зима была, тако и нмъ Іунріе нлано нижъ да одъ 4. Јануара по Мороји постоѣній ледъ едва се съ найвећимъ прискоиа 2. Марта отисну, или не безъ нлаше жертве. У томъ трсутку догоде се два човека на леду и нсмогући се спасти, нбу годь нонмхъ немилъ гостонъ гробъ. Ту нсту судбину и поштовала бы нскусіо, да му се у помоћь ніе притекло. Остатци моста нзчезли су свесимъ, или у томъ нскала е штета претрпѣла, кръ и ледъ сво снежне, конмъ е мостъ оковани бно, потнснуто. Умиляли су грађани, да е још летосъ, кадъ е нила води была, требало нето гвожђе изнети.

— На пустари нзмеђу Сегедина и Кечкемета убили су скоро у лову пет птица, одъ кои ни една у Европи нешиди. Те су птице изъ источне Азіе, где нмъ е станиште овако задутале.

— У Столномъ Београду дође некій остарѣ божнихъ власти, завтевавши, да га у будуће издржава, кръ нема одкуда да нзиди. Оно чудновато завтевање божнихъ е тако подпредпнело, што е онъ цео векъ свой у варошкой тамници бробавити морао, дпкле се ніе могло за старость свою бринути, а где мађе године пропустити морао, тако е радъ и до умре.

— Божбе съ поина е Орсини са другомина вѣковнимъ онако грозно злочинство 2. Јануар а о. г. у Паризу учиніо, нзнѣнерне су единмъ нзедникъ злочинахъ у Штутгарду, кои е то свое злодѣтелъ у време последнѣхъ руско-турскога рата великъ правителствима ради одкуда узалуд нудно. Онъ е — кадъ су га правителства одбили, продао свою тайну неколне непознатомъ, кои му се нздавао, да е оруђіа продавалъ. Младій злочинъ као и вѣковни отишъ были су после нзтезата варошкога суда на одговоръ позвани, али као невини одрѣшени.

— Гласнпк далматинскій нде, како су тако римо-католичкія клирнка представлали некакво пута позорнштам дѣла, кеђу конма и „Адаме“ нашегъ почившегъ славногъ пѣсника П. С. Поповића. Истый листъ прнвети, да е свнъ Г. Назѣстникъ Мамула удостоіо се за два вечера овнхъ театралнихъ представлакнхъ присуствовати.

— Неки внучевнкъ нзрачунао е, да у Француской нма 1.700.833 дѣлова, дали у едной годнни само 1.400.000 болестнаца; нето тако е нзрачунао, да у Француской 1.900.403 и нпонште живе, и да е год. 1857. по званичнимъ извѣстіама само 998.000 процеса было.

— Делхнскій краљ, Нана-Сахеб, кои е свдъ погдавалъ бунтовнпка подиеси, бнше е — кадъ е нсрао нзъ Битура одъ Енглеза побѣжденъ, свои блага у единъ бунаръ. Кадъ е енглеза войска ту варошъ заузела, буде ioй то малко, те су почели воду изъ оближнегъ бунара пити, и нзвуше у нему много разни златни и сребрны стварій, кои се цене на више одъ 100000 талара.

— У Риму нзкопана е скоро мермерна статуа, кои представлѣ Далматинуса, сииовца великогъ Константина. Далматинусъ было е одъ стрица снога, цара Константина за Цезара пространсеъ (год. 335. после Христа), но ніе нмао велнку розу играо. — Ову су статуту нашли, кадъ су темељ за едно ново зданіе копали.

— И у снвой Палестини, у южномъ томъ прекѣлу, были е нзка строга; снегъ бнше покрнвао кровт неколнко недеља сву нскло, и крава бнше тако нскогъ, да су 10.000 населења дрета пропрали. И у Царнграду што е снегъ, и сн нзше помнло се онеть и лоповлуке и друга злочинства. При томъ нмаше се још у течаю кнмеъ фалнчны турски банкни, што купчнйй и продавацій светь немало забуни, и почеъ се нкада само едно зло непокидуъ, то нопи се и нетра, и више одъ 300 куће постаду разбојнкомъ.

— Као што бечке новине нзлазе, нзако се вдуѣуъ Мая среће надати, да ће Нѣгово Величество нашъ царъ Водноделство Србіе посетити.

— У Суботу, 4. Марти в. к. као е прекомећу у Лнпну и околнни снегъ 4 стопе высокъ.

Съ концемъ Марти скончавасе многимъ нашимъ предплатницима преплуперація нзноса; да небы прнзуфења было, со шнлнфнмъ нашегъ листа престати, увнавамо свакогъ коне се предплата свршила, да се што пре на ново прнзумерира, кръ кои се небуде прінпіо, тоже неће но листъ нашъ шилати.

Печати, издае и одговара книжопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вече, а шаље се за целу годину 5 ф. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ повишенія съ повишеніемъ 1 ф. више.

Предбројата се шаље подъ свое и. к. поште. Изъ запуштености Србске шаље излазе у разныхъ писмима съ новима на книжару Госп. В. Валожића обратите се.

Бр. 11. *У Земуну 15. Марта.* **1858.**

Арамбаша.

Приповесть одъ М. Стаповића.

I. Косидба.

У потоку Босни свилила вода и избестарила се, те шумя и жуборя преко врлета и шљункя постаюћа све тишомъ и тишомъ, како се спушта са брегова у посавску равницу. Обале потока украшаваю ширезе јаваде, пуне бубиче за шесу дорасле траве, и њине засекне кукурузонъ, одъ ноге с свако стабло седмъ стопи изсоко са своюмъ китнастомъ перицомъ, и на сваюмъ су по 2—3 класа одъ величине палмы пушака, што с жилъ и жилъ довиъ, како с плодя она земля. Ресе и китежаде потока и шуме растове, буковe, брестове и јасенове са гавшина и шикарћах врбовихъ и рекитовихъ. Орао сурій плаховне надъ шумомъ плоћеня исподъ облака; соко сивый седи на врху раста, плаховне грбавихъ кловонъ и стрела оштрихъ окомъ по густомъ шикарю, гдѣ се гнъздале голубони; виноръ лета више потока вребовћи рибе, кое се надъ површиномъ појављо на поврћима бистре воде; поветарце тихо и благо више травонъ лиздзеноъ, по конца итавице цирлигаю и бубиче варку, зуе и цвркую, а величанственo сунце упра сваке своје зраке у теме надзеня се у полю родзеня, врбо в управо подзе.

У сезни водъ гранатонъ липомъ у забитой волиши узъ потокъ Босну седе два човека, в уз њи брегове косе, по чеку се позване, да су косачи. Једанъ с одъ њи младъ човекъ око двадесетъ и пет годиня, узраставъ и прузанъ, и врла лица; класи су му праве као перћ гавраново, пустио ји с низъ рамена; око прао и натрешо преси се као јесенонъ жиюъ утаднъ, лице сивкасто сунчанимъ жарокъ, пакъ тамно и особито; руке заюшене и пуне жулћева, што што су у раденика. Одевенъ с просто: у кошуљо и гаће платнене, опасанъ прешимъ кученицъ поредомъ, крвъ и груди голе и свилёне, као лице и шустекше обрасле прилзи жалиня; за пасћами му кажишъ напоженъ и одъ модра сукна; на ногама дебеле мареке чарапе и опанци, а уз њега прасна капа, коюе с олъ запирне врућине скинуо. Другій с постиръ човекъ, малко нижи, сувъ, свртена лица, костенастъ, рави класи, првени брковя, а одевенъ као и прећи, само му с све старіе и лошіе, и поиоъ оно пасе модре вуне, путрешци опанци на ногама, и пазюка камизола на плећима.

Седе и почиваю одъ посла разговараюћи се.

„Стрпче Доминко!“ рече млађи старіему, „куда среће, ако будемо прости одъ бегзука још само кроъ два три дана, те при ономъ угловомъ времену срушимо велику оку јаваду, да сено ухватимо.“

„Моя Иване!“ одговори старіи, „само што ніе грунуо Кахя Копчићъ у село, да косимо бегове ливадице, гзиваче, јаке и друге чаире, пакъ ће остати наше ливаде, те ћемо косити году конюкрилъ у невреме, кадъ сваде цветъ и дестъ се трве.“

„Тако е, мой стрпче, было и пролетосъ са усевима и кукурузнихъ копнећи, и тако ти то биша увекъ; надгоди буде удобно време, буди за кой посао, морамо оставити свое послове, ако ће патромъ плашути, или водомъ одплавити, па поранио жи на бегзуве. И то би,“ рече даљ Иванъ посве тихимъ гласомъ и удупениъ, пао да се наши изаве одъ слободзы птица, кое ій облетаю, „и то би човекъ подзео, кадъ већъ ніе иначе; али нашъ бегзукъ пита још сувише одъ зулума Копчићева. Бесный потурица изиія нимъ крвъ у сако доба. На посао гоня до сунца, съ посла пушка изи сунца, починя неди ни на најжешћой літочой и сланини. Ако бере бегомъ харачъ, или биръ и десетинъ, подзи съ нима літину, и све што с болъ грабн за себе и бега.“

„Богъ и душа, Иване, тако ти в све; али шта знаю, кадъ сно се ваши у томъ злу. Небо в высоко, земля тврда, помоћи ни одкуда; суди и правде ни водъ бега, ни паше, ни кадъ. кадъ ни везира, и царъ с далеко преко свеча, пакъ Турци царую овде надъ нами по своюй волы, и свесе се кадъ царовалъ вермекима — како што зову нареду заповеста, штогод ій прима везиръ изъ Стамбола.“

„Мой стрпче! нмаде свако зло свой утукъ и свему бы се турсконъ зудуму коликo толико кодъ нась могло доскочити, кадъ бы само међу нама было, као што нема — праве слоге и едношушости, авто расту Турцину све ачи рогови Несложна браћа, пропала кућа!“

„Али добарь човече! шта бы могла и сложна раја противъ Турчина, господзара, уредзи?“ запита Доминко.

„Видишъ ли ове птице, што лете по зраку, свиње су у своје гнъзда, и видю си звћрадъ, гдѣ провзе слободно шумомъ, а ми сво сидети у лапце клетогъ робства, и служимо везћрнима, векрћешима, десетъ едномъ; у своюй сво земля туђе, те оремо своя њиве, и дунимо туђе коше и хамбаре, наши изули турскомъ су слисть, нашъ трудъ и знойвыпна разноцузукъ и разкалашность; ни ношъ и немилимо на избављенъ. Тежка укора! Тежке сранюте!“ Оно говореби ужегзо се Ивану лице као пламенитый огань; изъ очію пресе се муће, набрекуше му жиле око врата, што несме изреће гласно, чега му с дуна грудь.

„Пути Ино! неговори тапово, што бы те могло главе опати, и и здравлю ти, синко, иноди. Ето са се уваліо ово всесвоя жерашина, плавишъ као бакла дуча, и на целомъ стрешиць тћу, као шибя на бурной води.“

„Слушай, стрпче! тебе смемъ казати што ношъ пиюмъ реко висамъ, никаро да ни одавно срце њуби; што мислио, доживао сами се и тврдо самъ одлучіо учинити.“

„Шта?“

„Осветит' се Турконъ, осветит' се Копчићу!“

„Освета в, синко, сладка, алъ но се свети редко се погсети!“

„Стрпче! гди нема суди и правде, овде ко дои тай качи! Избити ћу класъ класомъ, поврћати занат — што за остало, жво за срикоту!“

„Соколе мой! како ћешъ се бости съ водомина, кадъ нисн рогитъ, како ій удстати са кобдина и капиюница, кадъ нисн кралюсъ? како ћешъ се поиобати са Турци?“

„Стрпче! зашто шта: сваке ноћ ишипе надомести' ће ми рогове, а хитре ноге крала

соколова; горске шуме моје су прибежиште, ноћ ми је помоћ, сузе у гласи спиједе и поука, и коначно срце у вједрини добра ће ми бити свима сједи на славоме месту.“

„Јадан Иво! зарк са одлучио ноћи у вајдуке?“

„Стрине мој, на то ме није судбина рода и вјеровања, судбина браће и горка судбина нејевине покојнога брата Тадије, коју Турци утрабаше умориши брата, док сиха и још бијо дете; то ме дакле дужан учинити.“

„Али како ћеш ваш стрине и сгару матер оставити у ноктима турскима, и ноћи у вајдуке? Незнаш ли, да ће Турци надх кћи казати сраг?“

„Тих ће ме подбадати на љеку освету!“

„Немој, Иване, соколе! немој! страшах свијеће, спасеш божић!“

„Писаћ пратње скоте, да пузимх по праху тражећи спасх у прокљетвци, среду у робству, мирх у пазуи, рај у пазуу! Айдух ћ, стрине, слободнх ако онай надх кћи сурсй орао, и просто као јркій вуче пролази горокх кроз кланце и богазе; айдух ћу бити, айдух морах бити!“

„Немој, Иво, чедо мое! патиг ће нам сва родбина; Турци ће хасх прогонити; пазаја знаш што с турски осветх.“

„Ње дакле одх вајдуке,“ рече Иванх скршивши разговорх страцу, и усталоше одх почивка, поглашше и поопружше косе, и стадоше по дивали наставити кошеи.

Сунце зађе за гору журећи се к покојнох запалу; сенке одх стабла, планина и шума постадоше веће; шумх потока шумити непристаје, певаћ птица по грмју и трио постав живљ, као да ное вечерню захвалу своме створителю; сумрак се ноћ ширати долазаше, као да природа почиаћ простерати сенх живемх створења, деци своје кајпажној, простарку меку за покој ноћаји.

Још врхови обливши брда блистаю се у румењу седнећег за гору сунца. Наши косачи престадоше косити, и зажегнувши косе на рамена повратише се дома, у свом убогу колебу сагрђену на обали Босне. Колеба нкх е сагрђена кућица и дома, безх дивања и вапта. Али ов зато тако худа, што становница неба поља и кадра бити сагрђати себи бољй стан, него што то вскеду чинита одх страха и зулума турскога.

Дом су трудни косачи стигли дома, ноћ е у велико настала и вечерња пети неће су давно одвезли вечерњу; небо се окитило звездама, као надх рука сицда у жебровној жлозки застрт позлате, и међу жебровнкх звездама као пастирх међу стадом свијећ месецх бледнх своји пуклмх лицем настоп разсветати што бољ вољу тану, неба ли тавна ноћ у возико барх наличила белоју дољу. Бадиља му изнорх безх сунца, ерх нема дана, као ни Босни среће безх слободе — помислио с и Иванх идући нам поли дома и промагрејући красну вечерь и угодну летню ноћ.

Иванх о томх унекх мисли, и у пољу и у дому, и на путу и кодх куће, мисли адиаћ о слободи; али нема средство изумети, како да сврши робства дане, у кои су ић отозали Турци. Ништи му — мисли — друго неостане, него ноћи у вајдуке.

Али друге мисли опеш мисли: Ко ће ми развити сузу вечку, ноћ ме е одрвила сладкомх рукомх груди своји, удовица у женољи и тешноћи безгучећи и робујућа? Обрађујући турске њиве ни гласи е своји мене носили у колеини трудно брезе; сузама ме е често умила, кадх на њиви турској робујућа ње смела за мал часак попустити сраз пиа мотику изх руке, док бы вечако на противнима плачеће гладно чедо задоила. Иванх ту вајку да оставих у старости безх покоја, у слабости безх подпоре? — — Кадх ја ће иду нашеех новинх бити, кадх сакупити Босни дану слободе?! О! да бисмх могу ноћи у вајдуке, — из ме и у томе прети свеша дужности дстиња први остарене мајке! — — Него траита? — Незнамх! Сакупх ће добарх савјетх, и тежко е ноћи мелеех старинх равнаа.

II. Беглухъ.

Мурат-бегх е богатх међу босанскима спанима. Њиве су му дуге и широке, шуме густе и велике, а дивале и пашњаци велике, кои се нехоту окомх прегледати; бегзухъ му је и међу њима у Босни.

Мурат-бегх е гордх и босанскх Турчинх, као што су све босанске потурице, исти пуки дебраци, кои на грудне властите земље немаю. Но Мурат-бега нема дома, онх е на царевој војсци, зато су му настојници и дворани горопадни, горди и босаи, особито некій Кончић-Кикеа, надзиратељ бегови добара и бегов у свему замјеститељ, и најбољи зулумчарх одх свију. Што е сурый орао плоховће изподх облака надх шумомх, кога су опонадх косачи чули клокотити, за мирну живадх по становима, то е Кончићх бедној раи; што е сово сивый, што е опонадх седио на растх и цвоховће грбавих изнокх и стрела оштрих окомх по трио, еда се гнијезде голубови, за ове, то е Кончићх за полавнике Мурат-бегове.

Текх се забелио божій данакх; зора свиће, ноћ се губи безећи хитро са горе у долине; источх се зарудио позлаћеч жарних зрацима летњоч рађаоћеч се сунца; громкій жуборх по гневи, по дубравама и шумама певаоћи птица поздрапи белый данакх; оживена свака травица у дивали са бисерних капљицама штрећ росице и весело дике главицу у вис и шири лишће исплашена се братве косе, кои вечх посека дивале.

Што косачи вечх до сунца слегоше се за бегове њиване, да покосе буџау траву. Сто косача дивагали су равиау по ширини, сто одкоса буйне траве паде по дивали. Косачи текх су почели косити, а изх села стаже међу њи клетый Кончићх, зајн дота. Пиа Турчинх нови бедевію, одх кога е текх мало мањій. Јадани е Кончићх, мисаоћ и певаоћи као какових чворовх исаћа. Лице му е сторо, прво, натрошено и рапаво, брада бодљаста и брковн куштрови, неуљошпи, знакх помозгове жвоне њди. Ово му е чудне бое — скупа жуто, тавно и зелено као у жуиске лоте звери, обрве му сраслае се у једно, стрше као четке, уста му накривљена одх гордости и пакости. Дакле му одх сиерзета, из гдаи му бела чалма, а на певаима зелена долама, за појасх дне жиле вушке оковане у чисто сребро, и штитаћ позлаћеи, поларица кожна камџія вила кожа о уплану кинчећа послеедњомх, кои пак пре сунца недолазе на бегзухъ, или опако нерадо као кинч бесанх Турчинх.

Косачи косе непрестано, на чеду им е косбиша (предводитељ) Иванх Томићх, добарх косачх, поштбољій између сте косача, и Кончићх ић обтрукх на бедевпи, као кобацц голубе, као куринх рано стадо, и дере се сваћ на кдиоса, сади на другога, што ид' во коси во високо, ид' му одкоса широкх ніе, ид' што има слабію косу, или што е сиих слабіи, пикх неможе као косбиша одлачапти дебеи одкоса.

Тако ић е обљетао, докх га жаркость летнога дана одтера подх шаторх пландовати, пушити дулу, сркати ваву, кои пусту агакћапу знобљицу, чиих га рат чистити мора по реду свака куба докогдх се бава у селу. По обћду опеш Кончићх са бичемх у руци тумара ово косача, и сади му већх ніе доста сама косиа, него и шаба лютих бичемх утрубене косаче, ако скотозе, ербо му вису, кели, доста поносили. Поврско га са стране погледа Иванх Томићх, косбиша; зине му и закикрено, живый огань, и одх посла и одх еда; ово му се узплануйо ако пламенх лота огня, зубка шкрели, муко стеиё као да га тишти тежакх терет'; косовх кише гороподно, кои завнсди по воздуху и по трави као лота у прољећу тук. Али шпита Иванх неговоре, него отвори мозгу мисли: како бы се осветіо бесанх Турчину за толику жегову пакость.

Данко и вечх сунце зашло, или Кончићх још гоља рою, нема коси; вечерь е видли, нема, могу још косе доносити; садх е истокх шала косита, кадх е тавна задовина, а по ноћи кіесчина.

Косачи већ скалзаваю одх труда, сумрак се ноче ватати, већх се невидли зеленило траве, све е прво, једна Турчинх рече: „Хуј! чули ви вы косачи, тешка, дангубаре! мало сте срушили траве, на дивали се и непознане да сте косили, ербо кисло, видне вере, долазите на косиће. Пре зоре да сте сутра одде. Ко ведоће, потпат' ћу га овимх бичемх као пола у кукузу, а штапоха ћу дати га подкопати, табане му пиштрати, да се браће покући ка послу беговше, к послу своја господара, на коју мјесту и сама сада. Чули ие вы, штопо рекоо? Ко се озре, по вёку! Сади сте чули, пашх одлазите, зорожх оде сва да сте на!“

Кончићх оде подх свој шаторх, гдх га опеш чека вечера. Чека га пилавх, пита, шербетх, кава, чибукх, и меви душеки: а бёдна га раи служи као своја господара.

И косачи се разибоше са диваде нов кано:

ки ій каза оде дома, него падоше утрудѣни косѣни наслањ безъ одмора и почивања; падоше по ледима безъ вечере и окрепе; постеља пић и зелена трава, узглавић грудва земљѣ тврде, и покривачъ недро небо. —

Иванъ Томићъ оде дома, ѣръ зна да га чекă стара майка на вечеру, и мекій му хлѣвестъ сиче; а кћерка му крій крај у жилавки, пакъ се уза у снежне ноге, да ће воћи дома доће, и сутра се рано попрегнати, да предпаћи међу косачи.

III. Ускочитељ.

Зорă бѣли, зоро красна! жао ми е и на тебе, што си тако несвисѣна, пакъ се вече појављујешъ, пити исхаћашъ што утрудѣни косачи теку су у крилох сладкога сънку. Дај, стрпи се, нека просванемо!

Ты, дивице, звездо јеква! што нам кажешъ доносећи зорице, немой тако ући небомъ журно, пусти косачке утрудѣене, нека сањаћ просванак!

Ярко сунце! немой данасъ рано доћи, нећеши се косачи одморни мазко дуже спавовати.

Вы птичице по шикарао! немојте се данасъ будити рано, нити рано пѣвати, почивајте, нека се одморе косачи утрудѣени, а кои су отишли своћи дома, нећеши могли доћи ако на прече. Немојте данасъ рано, могле бы пробудити Ковчића.

Али багдала молићъ зору, она неће да ме слуша, само чини божю волю: лети се рано појавује, ено неће она сваће, пожели се ко ме, оку, украшена бедима и рукавима рукава и бисерома, ки е лепа и дивна, и жилић тако несвисѣлена!

Ни дивица ме нечуе, него иде своћомъ стазом непрестано, волећи ћи ићи заповедио пишаћи Богъ.

Сунце іоић маћ прима мозбу, всћ ово га почиће подсѣћивати горе и пожарнити небо изрекъ стоимъ.

Нити птице по шумарју нећеде да ме послушно, него всћ почиће пѣвати, поздрављаћи беду зору и ярко сунце, поздрављаћи божић данић!

Всћ сви косачи слегли се на ливаду, о-кивају и брусе косе, почиће косити росну траву, само ћи нема косбаше Ивана Томића.

„Шта га е сванић пређрѣо?“ учитивно косачи једнић другогъ, „ли се е Иванъ побојао косѣни вчерă као до патра пали, или воду коси? Или е можић іогуница, сизерић, пакъ е рада занимити се ово и јаше о жетви са Ковчићемъ, те ће га се Турћић изкланути!“

Косачи у той речи, и Ковчићъ међу ћи за воћу, пуна іогуница и брои косаче. Једнић му рѣли, дато запити:

„Кога угуруза не ма?“

Косачи косе и жуборе муче, докъ ій те опиће, те одоћ дати удрати, да ћу какве зоги не ма.

„Нина Томића, косбаше нема,“ найдасће погоди сажъ Турћинъ погледнавши добро на чело косача. „Где, ајмете једнот! чесић угурузе једић научић ћу те како се слуша моја заповеста и како се ћиху штапоки!“

Нина е сажъ пређрѣо, и майка ћаговой жао было пробудити синка пре зоре, кадъ е видила жако слабо спава. Но кадъ е нећъ почела пушати зоре, ніе могла жао учинити, него га пробуди велећи: „Устани Иво, устани, чело мое! знаћъ, да морашъ быти до сунца на бегљуку, а ливаде су подлеђено.“

Кадъ се Иванъ прекуо одъ сна и видіо, да нећъ свиће дворъ, жалећи се ка майку, што га рано ніе пробудила, скочи ћи постељ, обуче се в умѣе, прекрсти се частимъ крстомъ, узме у торбу погачу подпеченьку са сувимъ сиромъ и тикомъ за воду, косу и пушку заиђе на раме пакъ полоћи свою стару майку у дечиницу руку, и она сиика у чело кућичко. При полазиу питала га майка:

„Чедо мое, зашто носиић данасъ шарку, кадъ знаић да весићешъ сь њоме предъ Ковчића, да ти во жестоке не силу?“

„Немићай ме, майко! може быти треба ће ми данасъ шарки, ако стигнемъ поћасно на бегљук, те ме Ковчићъ окупи злоставлати.“

„Немой, Иво, заметати књигу, и болѣ невоси са собомъ шарку: нећеће быти добро.“

„Прости, майко, нећогу ићи шарке. Данасъ ћи се сриђе разиграо чићъ сань шарку лећо у руке и чини ми се, као да ми она вели: носи ме, носи, требаћ ћемъ ме!“

Иванъ тако, што му завиде майка, него: „Сребно!“ рече на растанку, и изруча га и препоручи у обрану божю и подъ заштиту майке богородице.

Ковчићъ скотрио Ивана кадъ га дилеза, пакъ се ширнио, на чегу, му облачина, изъ очію сваћу искро одъ потвде и завости, раздувао брко и устиће искрило, исће му се усти одъ ела. Пушка бачена, скаче пређъ Ивана, пакъ се продери ако во кадъ рекне:

„Где си досадъ, пашче єдно?“

„Ютерь сажъ се ако утрудио, те ме е ваљо сажъ пређрѣо, але, ага, и ћу то кадовећати,“ вели Иванъ.

„Бре, тогъ ніе доста, Томићу! Єси ли ты чуо сапоћъ ово претьо?“

„Єсамъ, ага, алъ опрости, ніе было съ іогунџуна.“

„Бре, ты си іогунџина, сто то каже ти я шарки на рамену; ни' ћемъ познати руку мою,“ и решавши ово знаети се бесно Туре, да опасе Ивана канџіомъ по голеници. Иванъ скочи и поскочи у висину и на страну, бећи се братимомъ косомъ на Ковчића, и подъ ћимъ лето рано вооп, кои скочи у крстеох, ајшоша скетно, и овай опесвешћешъ падне у траву.

Ивазъ ніе часа почасіо, него зати шарку круће, крпасће ю подъ пазуо, пакъ полети кадъ рано почѣ бегиоћи ћи оной страни, гдѣ се у далини виде ирише горе, у коима живо вуци и айдуци. Ни стрела га ћеби стигло жако момћу журно бегѣ, ако звезда преко недра небо.

Хелисейскій пастиръ.

(Свршетакъ.)

Кадъ е овай сну подобнић путујући походъ подъ високе сводове храма одъ гранита, сайшитћу бисера свећење се доцно было, дрћтање Ерои пореда азијске краљице; ѣръ е кадшто полъ своћихъ когама осећао само воздухъ, у место тврде земљѣ. „Небой се“, ѣръ сажъ ћ Хелиа,“ говорање она; „ли и воздухъ гушни тежина како лако што, плива у жћму ако дрво у води.“ И при оваћихъ речма обавіе леноћика подземнога царства кћиу руку око жћега, тіо притисне младића на кћне прси, и нћимъ га изћимањ полюбљемъ загљу. „Небой се“ рече му она при назиику изъ стена, гдѣ се безстрашна провађа и предъ кћима и горе и доле показа: „Мы стоимо на шуталћ унутрашности земноћ света!“ затимъ га іошћ єдномъ на кћне прси притисну, и отиђу се съ кћимъ у неосетиву празнину, у мирну ништиност, како у какво небо ноћи. Али у дубљини доле, као и горе у висини, свећаше су се плани, прелећ, беи свећењи као милиони звезда. И Хелиае другарице свећаше су се у свойственой свећлости пешаноћи песке врозъ ово звездано небо, као чудноћи метеори. Сажъ ваше ніе Ерићно срдце страшћивно куцаше, али задовољно, почемъ е отъ, као и Хелиа ћага, кћно божественое тѣло своћихъ рукомъ обвіо.

Изненада се опеће на тврдой земљи нађу. И опеће ћћъ на сусрећъ нћиу ходећи одъ стубова, високо сведени и осветљени као да су одъ сами зракова сазидани. Кадъ су после подужећа времена у пространый ходећъ ни сподъ дошли были, тди су се съ лева и десна широке кристалне улице простираше реке Хелиа: „Погле, лево води пућъ в' обиталићту моја брата, Мунга, десно к' палати Аћсера моја брата, у средини е тако моя девојчица собе, кои ће те ся коваћ правити. Наше вечне куће пружаћ се преко земља людски чићъ до небесны обћаза, и нећи су кровови одъ вечноћ гвожћа зачићени. Свеси се у мой дворъ, о мой сжрчный любимче! кои ми и отаћ напреко и украсіо, мой Отићъ, свезналићій, свезмоћћый Іоћъ, сићъ Етера, вечни светлость.“

Приповеда се, да е Ерои у палати демоћне невидљива ближенства ужива; али ніе нема у чему су се свећала, бићъ зато, што се казкази нису могли. И сагуран ћу в задавћ Азијске краљице изъ ћћсовић петъ чувствени іошћ в место и прилодито, т. к. да е онъ, ма где у свету у мислима био, све доживаво ново и тако было и доживало се. Ићму е показао Айгеръ, Хелиинъ братъ, иру катерћа и сила, како невидљи гасови у камењ, пристаи и руде у тѣла прелазе, показао му е грдна мора дозћеъ свећ, кои кои засувени и жићи студени као непрегледи изворн горћћи света протаћу, тако исто и чудноватне радіоакције, у конма се ићћатења вода и преи изворн спрамћо или какво земљотресећа бивају. Овде е было другчи свећ, другчи великољће створења, другчи ис-

личина естества, и не као горе на површини земљ. Духови њих оба уживају. Али у горњем свету нуда често иду, потребују другій вечнїх живота и рају. Мушк, Хелвинъ брать, покиде јеропк Ерпју на врховима своя зеленп брегова стаја дивља кона, прчева, крпца; гађаја своп горскп орлова и у висина и друге дивљача, кое духовпна тамо ва увеселенъ и рају служе.

Свакій данъ питаше дражестна Алпйска краљица кћпоу любпцп: „Кано та в кодъ жене!“ и онъ свакій данъ одговараше: „О кадъ бп за навекъ кодъ тебе остати могао.“

„Бедпый човече“ рече она, ты си као нескрашено существо далеко брзпкъ прохожпма подлозпан, него мы, кои смо на вппемъ стеспе-ву у реду существа. Твоя е година кпаъ данъ. Твое обпталпште тамо на другу земноуъ са свпмъ пкгоовпмъ земљама и свепскпмъ морима, свпмъ раземъ и пустпнама, есть само малый одеякъ вашпег собственогъ обпталпшта, кое како своеназпость тако и унутрашпость земног круга обпхвата. Све е како унутра тако и споља жпво, све е вечно у дрзкпи безконечности; существова не умпру, еръ кодъ Бога смрти нема.

„Ахъ!“ уздпсаше Ерпи, „кадъ бы ты смртна была пли кадъ бы я бпо као ты.“

Хелва му одговори: „Твоя е жели као човека врло дрзка и чпни ми се да е будалести. Шта бы ты о твоимъ верномъ домаћемъ псу казао, кадъ бы онъ хтео, да те Богъ за нъму равногъ створи. И као што животно свакпно и мутно у своимъ предстпвама спроку човека стоп, тако стоп човекъ са пкгоовпмъ досегнема и онтроумпемъ спроку пнсъ. Пкгоовъ духъ смпгра исподъ себе дубльпну природе пли прпко себе пндемпость, па споди казппа таму и перазрешпме заговетке, и у место разсоазања остае му слутня и вера. Мы пакъ, кадъ постпепо средствомъ душе живота естествепы сила и матерпја доле погледнмо, всмо увађамо и повосимо се знанћа, где смртный само слутпу у себи носи. Али и за пасъ, кадъ прпко себе у свеглость и величество божпег царства погледнемо, онда намъ само жпрна слутня остае и онда увпдпмо колпко смо удаљени.

Одъ свега што е она говорила пје лепый Ерпи на словоја разумео, а зато е бпшъ слабо и марпо. Онъ е само на увплна крегпна устпй пипо, кадъ е говорпла, на свето спнћ пћпа очпо, на пћпно смешећ кое е у пћпомъ лицу као видпно блаженство обпталпшта. Затимъ е пћгоовпмъ рукама оберпи, па люблпше ове устне, ове очи, ово смешећ, и самъ пје знао зако му е прптолъ было, пје знао да е пћгову свстпвпо спакій данъ као човекъ любіо. А и како бы могао другче, спрошпаваъ!

Увекъ е съ пћомъ пшао; непрестано е она шестала предъ пћпмъ као дражестпја. Само се свакій данъ по једанъ једпый сатъ одъ пћга удаљпвала да бы се, као што говораше, купала. Тако ій пје смео слђдоваги.

Петъ е дпна надвладао себе пзъ страх, збогъ хелвпнога гпћева, да па пупштао у пештери и непомпсли. Али шестогъ дпна прежести се онъ у мпслпма тамо, еръ надъ опшмъ мпслпма и пљовой дивљой пазпвпости пје пшше могао управљати. Шта я мпслпмъ неможе она знати, мпслпо е онъ, „а — мпслпти пје никакво злочпнство“ прпдоди онъ пх томе.

Тада се као у сну пђје на путу къ пештери и предъ истомъ неку као патпр пресну завесу пђе, али унутра пшшта пје видіо, пшта се пза оне збпшало. Садъ се текъ онъ сети да пожелу пћговогъ шестогъ чувства истпна све земаљско, свпмъ предћпма, свакій радъ и дћамћ како людій тако и животпна предстоћпмъ обчпнпти може, али никадъ пје бпо у стапю одступпћи знанства и духовя радпо и пљпотъ посмотрити. То га садъ оживотпло. Ту е седіо спућепъ и мирно, кадъ му опетъ Алпйска краљица пристуни, любезностпвпја, него што е пикадъ пре видіо. Она прпмћте пћгову тугу. Она се бояли да га не мучи дуго премо и туга за людскомъ постобпномъ. Она се прпклони къ нћму пљупћи га, и умплазпше му се пуни пајнћжнпјпмъ спуствстпм. Али она милованя у место да жарь тайный пћгове унутрашности угасе, тпмъ га іошъ снажпје распалпше.

И кадъ е Хелва седмогъ дпна къ свстой пештери отпшла была, пје се пшше могао уздржати. Онъ се за њоих подкраде. Ставо е кодъ патро-прпене завесе. Дрктао е. Онъ подпсне врачевай прпвпчъ и погледа у свстлпште где е лежа Хелва у купатплу седпла. Али е ово купатпло было само облпкъ, као ружа прсвп, у коме е лепоћпа до полозне загпорена нћму као алабастеръ бела дећа пћна озрепула, доиъ су два служећа духа едну пзъ облака пружеку пову пљубе врплпце љубпли. Она ноги кою іошъ никадъ исподъ дуге набране пљпне видіо пје, пје была обпчпа нога девојчпја, него е нешто необпчно количпни, као на неку лепезу са свстлећпмъ се перпима.

Духовя угледаю смртногъ грешпика, и пуни одрпћепя ясно повпчу, замоле пљпове руке у рукавчпћ облпкъ, и отудъ га попрезаю. На очи му падне као опшре варнице. Пашта пшше пје видіо. У свопой слепоћи пострао е ужасно и напредъ и натрагъ. Око пћга е грмпо и прпсвало пшо да бы се велпкій свстъ надъ пћговомъ главомъ вршіо. Дрктаоћи се пшо и пчпоседпу падне доле. Срећпом га увпте две човечпе пшшце и веспй суровый човечпи гласъ говораше: „Деньатпшо, гди се скпташъ одъ седамъ година и сађъ долазпшъ, несрећпнче, што просекъ наказъ у Елвопдъ у опнхъ одрпапнхъ и пструзепнхъ вльпнама.“

„Ко си ты? я те не видпмъ. О! я самъ слепъ“ позпче Ерпи.

„Я самъ братъ твои пајће, кои е одъ пећали и туге пре шесть година умрли.“

Тада е Ерпи горко плакао, и у село га одведу. Девојке пису всћъ пшше левога Ерпја познавале, пазпвпо е каквой осушеной пветпњи. И надъ е о пзвапредпнпъ догађаина праповедао, кои су му се збили, едва су му веровали. Увекъ е пазъ уздпсао пме Хелва, презрео е ело и пшће, и после три дпна умре уздпшући: „Хелва.“

Милорадъ.

(По Уланду.)

У пљпжеву и у рову
Ено лежп горднй градъ,
И предъ крплћемъ у окову
Стоп сардаръ Милорадъ.
„Ты ли с' оной што си зпво
Несмоћъ раздпоръ дпзат' спућ,
И на отцп подпзао
Злоковпрну лепе трудъ?

Ты ли с' оной што ко смело
Уверава ово свећъ:
Да у' на спиво подло дело
Поля нуждна тебп пћеть?
Но зпмнпъ та поля оде,
Но прпзова лепу свћъ,
Да те робства ослободпе
И подпгну опетъ градъ!“

„„Я самъ сардаръ Милорадже,
Ко што велпшъ крплю мой,
Крплпмъ, пли песмомъ звпде
Свудъ завпсћаг' крвавп бой.
Я самъ ова — вели дећа
У очпма врола своя.
Кожъ за любавь пћ'ова чела
Презрепше отца роћеного.

Мајда невп, Берка твоя
Тебе да стапе предъ олтаръ,
Кадъ предъ вломе мой звпоп
Извелвпый поклпнерь.
Отъ пепавше чпмъ с' вопоси
Пћно срдце, пепца жудъ,
Доиъ іой сузи не ороси
Непесћпчку беду трудъ.

А надъ пепву и ратъ — Бога
И заметну крвавый бой,
Изъ дремежа вечнпога
Прка уста спнаъ твой.
Трубну труба, сне с' заори
Кадъ праусмо мм напредъ
Ко Монфорту, — где с' оборп
Свртовске стрелс предъ.

Клону доле, поста жртвомъ,
Алъ не мачъ, нпт' топузъ крутъ —
Што умпре съ твоимъ плетвомъ,
То му бепе удпръ лютъ.
Прпко мора тебп даже
Іошъ одаредъ десепцу,
Алъ кадп те недостпже
Стпсну мою — пздаку.

Тадъ и моя снага хоће
Прсну вано пстый градъ,
Нпт' ни пеле, нпт' ни поля
Оста струка, пити шпаљ.
Двсно свеза жпвпцу моју
Єръ ми і' духъ мой отрганутъ;
Єдномъ само тугопою
Іошъ с' напрегну моя грудъ.““

А краљь дпне мутно чело:
Сила си ми обпкаую,
Обчпрао Берку смело —
Садъ с' я всее трпую.

Прими руку мртвогъ друже!
Што прашташъ пружамъ вамъ.
Дахъ съ лапца, твое душе
И жеше се посла шамъ.

Ъ. В.

Цариградскій Сарай.

Сарай цариградскій Мухамедъ є П. основао, и као царску дрижаву назвао ово место, на коемъ є ране стара византійска тврђава была, пременивъ. Овай Сарай разстоји Султана одъ свог подданства. Обичай тай, кои се код свю известныхъ провинцијалны тако исто налази, ніе бошъ изишао браги у држави одной, у коіой неограничный владалацъ своіогъ часа у опасности е бивао за свой престолъ и животъ. За ово случаіе побринуло се Сарай утврдити, и к' Босфору пазило се ка могућность, како бы брзо на море побегли се могао.

Сарай има 8 капіа: 3 велике скопчаваю га съ вроши, а 5 мали капіа воде на Босворъ, иду воіна есу и оне, кроз кои сдекои лепотіа прошета, довъ у казовима морскимъ свой гробъ нсвиђе.

Газина є капіа Сарайска „Баби Хумаюмъ“ — высока порта — како што се обично двору царигрдскомъ придева. Она є украшена са два мермерска стуба, по вишта мнѣ изгледа као уланцу у ланцу тврђаву, и у великранкомъ є штету озидана. Са обадве су стране у задоли уреи, у коима су се главе казале, кое су по заповести Султана ићеговимъ великашима са разна свадаоца.

Пиъ те капіе долази се у двораву, коя є неправилно озидана и дрнећана засађена. У ноіой су ставови Девтердаръ Ефендіи, Везиедаръ Аге; Болница за служитељ Сарайске и стинъ Султанове тѣлесне страже; на последку оружница, у злоіо когда нрече, коо є царица Ерина за христіанскій храмъ саздала. У ову оружницу есте улазакъ сваком, кои ніе Мухамеданецъ опгро забрањенъ, и у ноіой чуваю се оружіа изъ разлнчны времена као турска светина. Овде се нлзи сересанъ и сабља Милоша Обилића погнувшегъ на Косову. После оружнице долази кочница; на страни одъ ње има неколико ставова за чиновнике. На ротао ове дворане на лево ная капіа, кое воде къ слугама Сарайскимъ; одавде иде се къ конюшницама Султановимъ; надъ двай долази се къ палати Кеизеръ Аге, или потомару надъ прамъ ушколпћеныма. После ове благаћнчкомъ, у коіой су одъ ваше столећа ваго-нилзи поклони, и плодови срећны ратовања. У здању благаћничкомъ има и богомоља, и купатила; Библіотека; мала кавеза, у овой света Мухамедова застава са осталимъ пророковимъ светнима, и напоследку иду собе принцева и Султанове.

Сада долази унутрашни светнка надъ светлнкомъ т. е Харемъ. У овай се 5 до 600 робињица изъ многи земаля одъ три части света за рачунъ Султана забављаю, али бы мы своюга жево световали, да се оваке далѣча радознална о овнмъ становницима, єръ има примѣра, да они, кои су се изъ Газате превозили, и на дугбинъ овако погледали, да су своју радозналость глнзомъ платили.

О пролетаћу и осенћи Харему гласило се водоста, али у зимскій Харемъ, или тако названый великій Буюкъ Харемъ, ніе ioшъ туђа душа запирала. Овай є дебелимъ зидомъ обграђенъ, и нма само єдинъ єдинцатъ улазакъ, и овай єдинцатъ четири капіе, две одъ туча и две гвоздене забрањено. Преко снега овако тешки затвори стои двѣ ноћа и стража колтићски дервиша — Звиѣстъ єлъ Девра — кои бы спасога одна утиваквли, кои бы се усудіо на ту светнно и погледъ бацити. На самъ Кнзлеръ Ага, потомнца црни уиколћеныма, кои є и самъ уиколћеникъ, нсеке безъ особите заповести Султанове у њега нѣи.

У средини замскогъ Харема налази се павилонъ Султанозъ, у коимъ су величанственое одае, и и славића нѣгова соба. У овай є мало напоузвидено креветь са сивлелима златомъ и бисеромъ украшеныма завѣсама. У овомъ є павилону и престолна сала, где Султанъ прнйма царске принцезе и кадузе, и обичне позитачне и верозаконе свегковине дрки. Задови ове сале уметнуте су златомъ, и нзаю у свакомъ ротаю по єдинъ одъ злата и драгогъ камења блнставћи престолъ.

Почетакъ новіи покрета у Турској.

(По Ранке-у.)

Колико се вѣкъ времена изъ тога прошало, и нако се често мислило, да є дошло време распадаюи турскогъ царства на различите наиашује!

И у самомъ лѣту нису ирло редко осклнне наше у Багдаду, Акри, Видину, Янјини, давали слати одказали, или су се нако узбунявали. Неки су се предели, као Есиветъ или Босна, дуго време одржати умели у независности до некогъ нзвѣстногъ степена уиутрашњемъ расположенію. Примѣръ, кои су дали Варворесцы, изразно блнзу, и нако нодъ другимъ новимъ одношенима, изгледао е, да ће се и други на њега угледати морати.

Међутимъ се свнѣй путъ напазило, да султанъ средства у власти има, да буне утиша и целость царства одржи.

Увиђавнећ єдне династіе, съ коіомъ за тонзко столѣтіи нападе ни єдна другу у онымъ землима сарезновала ніе; свезкеій духовне и свегске власти у єдной руци, коя нмановой противности у духовнима водићи се неће; свеза воены установлеия одъ єдногъ краја царства до другога; не несоразмерно уређенћ свдъ вевъ изображеногъ размишљаніи православны и духовны надлежателства; само утврђенћ єдногъ свобо наслѣдственыхъ постнщеетъ уплива некодицные велнки удела-османіе: — све то дѣйствуе, да се некогу тако лако расиншуть свезе, кое єдну провнцію съ другомъ, и све са средоточіемъ скопчаваю.

Унутрашни могућность нзмеае у турскомъ царству зависнла є далеко више одъ друге сусѣдныхъ страие.

На примеру Србіе добро видимо, какве є противположне онъ у себи садржнно: народе неутнмнћеногъ само осећања, обично нзкогъ расположеня духа, живогъ одношења на прошлу величину, кои є нзбраньнкъ основоположећехъ дрквне, одъ тога нсключучћи се, да робовнећ осуђена, — и напротивъ нзи верозаконъ, кои нѣговнмъ исповедителнма право на господарство дае, съ презрителнымъ ій нозосомъ испушна, и заснлю ій нрнвуђаня.

Можно подразћева рая ніе у себи ни за себе на то ни мислнли, да се ослободи: за то є она врло слаба была; подељена, и на сваком месту врло добро на ову држава одъ непрнјеле, кои су ioй у исто време господари были.

А нако є овда, надъ су изумиле всѣхъ хрнстіанске силе, — кое су се са сиренућнмъ развнтком власти забављале, и нако нонако се къ всѣх више недвоумнох нидмоћно нзсирамъ турски стварй подигле биле — Христіанна одъ Турка подрмљѣныхъ руку помоћи пружити?

Зато є основанћ русконъ царства Османе онако застрашило было. Само постоиећ грчко-православне силе, нсирећ кое одъ узвишаваюће се снѣтлости полумесецъ побѣди, покорности є раѣ у сужню доводила.

Кадъ се год. 1770. нрва руска флота на егейскомъ мору показала, подигше се Грци — единствено са слободнимъ и натренымъ одношенћ — на островима и на сувой земљи. Ніе Атине, кое є дотле спомнниво само одъ овы, кои су о древности знали нмали, добы опетъ значай и за политику и за савременике.

Али є ioшъ више обште, нанке за оволне Христіане славенскогъ порекла, и знатніе изгледе отворіо рнтъ, кои се год. 1788. новіо.

Аустрія, кои є србско патрнјаршество себи прнвлнла, и подъ своеважнмъ Іосноћомъ све терете одъ страие уніе противъ грчко-правоѣрныхъ одклоняла, савезнла се съ Русіомъ, ради нападаня на Порту, и жћна камера, до господарству Турскомъ у Европи край ученя, и човечество, како што каза царь Іосноћъ „на тимъ варварима остета,“ никако ніе утеха была, него се запета у свакомъ военомъ по'доу све опасніе развіала.

И тада всесташе Грци безъ покрета: една помнћнше одъ нын опремѣни и наоружана флота подъ Лампросомъ Катцоиисомъ указала се на жору; у Албаніи и Македонии примѣтили су се покрети; али у найодсудніемъ времену узеше Србн участіе.

Царь Іосноћъ нзао є добру мысао, да одъ Срба, кои бы узъ нѣгову войску пристали, фрайкоръ — чету слободняка — установи; и заснлно є овай фрайкоръ кирстіо до нзредногъ командованћа и пешачкогъ вожистов, кое є найбоће услуге чинно у рату, па и при обсади Београда год. 1789. и ioшъ више, кадъ є нарошћо о своена и земљомъ завладано. Полковникъ Мн-

жавић, кои е надъ фрайкоромъ србски емигранти — бегунци — запоседао, пемести се подъ Ягодине и Буприје; са шутова, где іошъ никадъ войска пропазила или топови пучени нису, продерао е на Керановицъ и одъ Турака га е отео; у Јануару 1790. увазао се предъ Крушевцемъ, поставіо е свое люде у ред и у турске и аустрійске свирке у редъ битке, и осново нароиъ; ставе прике, кое сведоче о сдаза кнеза Лазара, кои е овде пред свою стозину живо, и кои су у турско време за врове ніовы кожа служили вирале, будућу очевићене, освећене и опетъ се христіанскимъ ніћовимъ орлце. Не съ исправлюють се пренемъ у своимъ канцеліама новосе, да су они велику часть старогъ србскогъ краљевства освоили были. Жителы су држали защто, да ће овомъ привилегіи подпасти подъ иара бечкогъ: овуда су се сь воуздаћемъ искупала, већой део ніовы оирузіе предности в свою одаде, овде опде су заповидни жести звездно са царскимъ войскама противъ свдъ већъ общегъ непріятела одбранити предузимали.

Из ни у тай ми ніе се могао толико усћати, колико се желао.

Како се то оданно, што да ће се ниже пароки дворова искупила, народи се у осталой Европи брате, да ће се тако наследимъ распространићемъ ніовы областій, обита равностеки нарушитас старо саревноваћ, кое се увекъ противи ономе, кои любиво, подиже се на полу Осиина, и нескоро се показати, да се немогу пустити до пропасти.

Подъ сумньомъ и было, да ли ће ићъ се и ниже старе граненце повратити. Одъ европейски сили ніе была ни то сагласна барь она, кои е единствено увеличанию аустрійскомъ понаћање противно говорила. Пруска. Приволежило е идеи талашић другче политике, кои се подъ плаломъ Херцберга іошъ тврдо придржавала оногга правца, кои іой е Фридрихъ II. дао, да збогъ нека приволежима на пољской границы у полэу Пруске, а збогъ други са тымъ скопчени преимћаніи областій, коћъ Аустрія из Дунаву распространи, Молдаву іой и Влашку опетъ прибави, и ако то ніе могуће, а оно барь србске пределе, кое е по позарезачкомъ миру припазивала.

Али при овомъ Пруси ніе ћаће подупирали ни коди свои собствены сквзника, Холанђе и Енгелезе; дуго су времена набивети посла имали ово питаня о обновлено строга sluis quo или допуштена неки пренесћаніа, но кадъ е опасность, кои е одъ Француске свой европейской позиціи гровили, нико кои часъ све неодложіи постаде, то напоследку вперед, како бы се што пре свло до мира дошло, да се одъ свиноть пренесћаніа одустане, и да се Србіи сасвимъ Турцами повратн.

Никодаи свио после са државницы одношаіа, ніе се га то ни мислило, да се тако христіанско жителіство общтегъ спучаћи достойнымъ показало. Задовољали су се, да утиране известно — общтай опрошти — за све оне, кои су одаде, или ни изъ ное друге турске провинције одъ сустина одвали, и на перску страну прешли, да се могу мирно вратити на свой добро. Тако се Србіи са семъ градовима суатину повратн.

Али нико ніе веће веровати, да е тымъ и свиро стаић собомъ самомъ поправићео.

Турски комисари, кои су у земљо пріимали, нореда тога што су се повлачили за сршетковъ стварн, кои бы изъ того произћли могао, и зачудили су се, кадъ су видели у једной тарапиће, кои имъ се предати имали, србску чету са своимъ оправомъ кворужаву, и повко упражненіе пирске войске съ ћешканомъ напрћујоћу. „Комиће“ викне једанъ изићу ни, „шта учиниће ни одъ ниже раи.“ Незнаић е л' истина шта се говоре, да су Срби напоследку умышљивали, да се подигну подъ једнымъ поћцаромъ одъ фрайкора, или да га за своги кнеза задуже: плоди една Србкиња, кои е опай ради ниво, у бројотетвой шали као будућа кнагиня поздравћена е; — али е то већъ познато да већъ једнаућъ напазаный духъ народне независности ніе тећъ тако лако опетъ угушићи бити могао. Они, кои су вобћаповсно оружіе противу Турака носили, се опомињећъ за то, свое су самосећаніе подржавали.

Како сидъ и Русіа одъ свое стране ошима утоворима, кои су у сдаћству Јашкогъ мира, у полэу христіански жителіа Молдавіе и Влашке и острова Архипелага, разіе іошъ узвођћа, возу пажность даде, то се види, како се свакко уклоћиле слезекти противборства и независности христіанскиа народа у европской Турской, у сдаћству овога рата.

(Свршиће се сћдећи)

Великій Четвртакъ.

Великій Четвртакъ године 1812. биће за варошъ Карлвацъ дань ужаса и пропасти; у тай е дань ново и ниже ово место постао побућћеникъ народоимъ сурвинама; у тай су дань ниже одъ 19000 душа у разваљинама ове вароши гробъ свой нашли.

Карлвацъ е главна варошъ южно-американске републике Венецуеле. Была е лепа и жива варошъ, и имала 40—45000 житеља, по године 1812. была е земљотресомъ за једно магновеће ова у гомилу сурвина преобраћена. Велика часть житеља подъ оними сарашћа е, и у провинціи преко 20000 душій у истомъ трепутку напшо е смрть: многи биду рањени и осакћени, а спашени обузета тугомъ за своима.

Іошъ месеца Децембра 1811. год. было е Карлвацъ у ићговой безбедности прилично ћихъ потресомъ попашћеъ. Затимъ се опетъ у врилю поћла преда. Одъ тога времена протеку три месеца, и да се и најћиши потресъ повиоо. Текъ 26. Марта 1812. год. кадъ е суние свое одсуде зраке на вуте одъ Карлваца бацило, заиграћъ онога ніе се дво видети. Тогъ дана биноше велика врућница; воздухъ тихъ и небо ведро. На ково е великій Четвртакъ было, народъ е гомилаја у прву црквю. Нако одъ побожни ніе се своимъ последићимъ часу надао. Было е четири сата после подне. Наслушуть званое звона. Но то небиваће човечіе руке, кои гробъ людма позћћиваће. Одъ 10—12 секунда трожћи потресъ упревисто е народъ; земли почне ово пака течность кинити. Већъ се све видало опасности, еръ се страшни са съ подземни грмљавина зачу, и то ова и ужасиа и одъ сване найвеће одъ у овой годани. Непосредственно за овомъ грмљавномъ послћдовао е једанъ отћасъ три до четири секунда трожћи потресъ, и у исто време одъ таквогъ харизонталогъ — таласами подобногъ прићеће. Сва ударна пропазила су изъ два универстна управленя, одъ сћевера ка югу и одъ истока ка западу. Општой удвоеной свли ништа ніе могао противостати; за четврть минута биле су Карлвацъ разваљини, кои е 19—20000 житеља страшили. Іошъ ово позорће ніе толику пропасть произвело, ако пропаги кадъ прике, кои е 3—4000 житеља подъ ћиними зидовима претутиле.

Найужасніи потресъ догодіо се на сћеверной страни вароши. Одъ цркве св. Тронце и Алте Грације, кои е средина часть стубовима 15 стопа дебелине украшена была, лепаку саме развалине, кое једи 5 стопа у высини ништу, и срушенъ то тако бливе сликано, да одъ стубова и украса никакни траги више ніе было. Касарна Сан-Карла бливе сасвимъ нестала. Ту е стала једна регементта войнши у мирни по ће оружжъ спремањъ се за свечаность; одъ ове само неколико ни спасли су се, а остали были су жертва овогъ возори. Девета или десета часть ове вароши пропали е. Куће, кое нису пропале, биду тако возбиле, да се ніе могао више у њима обитавати. За ир о среће поћли су се ван 9—10000 сматрати, кое и по већой части побољшени и молитвомъ занимаюће се, наслћдуућъ смрть свое муке ослобођена. Али злочести судбе бћаше ови, кои, рањени и осакћени бћаше, іошъ ако несећу моралне своје прежнвити, и у оскудици рана за надрћаваће полико утвуће.

Ноћь измећу великогъ Четврта и Петка дивала е подъ найужасніе ћуде и неволъ. При пропасти вароши подигао се густай облакъ одъ пра'а и воздухъ е ако густомъ маглою испуњћаъ и поцрнео было. Предвече пришли се спшлае; воздухъ се исчистіо, земли биноше тврда и ирна, а воћ тако исто тіи и лепо, као и пре. Пуић месећъ лепо и сіао, а весељи видъ ніе изображавао е первый сквлакъ жалости и дувше людій и врачау земљо, лешћима и разваљинама покривену. Тужне породице обилазиле су разваліне, кое су пређе у нотру веселу и живу варошъ сачињавале, да бы браги или пријатели потражили, кои' судбина іошъ неизвћетна биноше. Овде овде чуди су се проћуки гласови изъ разваліна, кои су за помоћь викали. Преко 2000 рањени было изнећени. Притомъ што се оружжъ ни оштећено разваліне ніе могао, то се голих руки морало учинити. Ракана и болестни были су ни оболи ране Гвира смештени; сћласта дуа бћаху нкили единый врокъ; шестећъ, плашо за везанћъ рана', лћкови, сие потребе за необходиму нужду: прошле су у бедиу; у вароши одне се части води могла наћи.

Мртва тѣлеса како по закону тако и због опасности за здравље преживјелих су били сахрањени. Но почем је немогуће било све покојнике погребсти, то је комисија опредѣлила неке за спаљивање. Ово тужно дѣло трајало је више дана. Цијелих скупина се више гомила људи стајала у ред торжествено, певали су мртвачке песме. Други, кои су душевно стрепили, исповедали су се сад ано на улици. Људи обѣсављали су сад сама напаснице, кои нису ни знали за учињено им. Народније, кои су дуго време у непријателству живиле, помирале су се у осећању заједнице несреће.

Л. Стефановићъ.

Тежакъ.

Мени вруо мало треба,
Хладне воде, тврда хлѣба,
И то ми је обѣдъ мој!
А шта овај богатираш?
И при свакоји весеоу свирацъ?
Не сиса у трбу свој.

Крали возу златна кола,
Ја се служимъ са два вола,
И вола ме вѣрнај штитъ!
Шта се горди ахаѣ тамо?
Мисли, да онъ живи само?
Кад' му жила крвца нашъ.

У животу сва прошења,
Само есте водни пена,
Свогъ имена сканъ е ребъ.
Њега чека сваконако,
Ма се дрвно како зво,
Као и мене мрачнај гробъ! —

У Крнову. Цвековићъ.

Богати људи.

— О богатству краља Лидиског по имену Крезуса, кои је 450 година пре Христа живио, много се преповеда. Премда нема никаквога правог известија о богатству овога краља, ал се може одъ прилике закључити одъ дарова, кое је храму делфискомъ послао, да је морао имати много блага. Као што Херодотъ каже, они су дарови вредили 4000 талената сребра и 240 талената злата, а то износи 30 милона фор. ср. Кодъ Херодота читамо и оку сљедећу преповедку: Кодъ је Крезусъ свог лице опрашао у Делфу, да питао за нешто оракулъ, онда Алкмеонидове у Атини дочека ове Крезусове људе и лепо ји угости. Крезусъ зовне потомъ једногъ Алкмеонида у госте, и кадъ му онъ дође, повеже му сво благо своје и реже му, да одатле узме толико, колико може са собомъ повести. Алкмеонъ обуче здраво пространу аљину и изуже найпространије ципеле и дође у краљеву благајницу. Ту натрпа найпре у ципеле златне шипке, онда натрпа злата гдегодъ је могло стати у аљине, найпосле напрпи главу са златнимъ прахомъ, и још съ њима напуни и уста. Ово је онай сиви терет кошто, одъ златног праха, кои га је био једва, ова се могао покрити, ко е. Крезусъ се дуго смејо, кадъ га је такогъ видіо, и не само да му је то што је са собомъ имао поклонио, него га је још и другимъ лепимъ даровима даривао.

— Римскій војвода Красъ био је врло богатъ. Једредъ је дао велику часть народу, и о своме трошку частіо је народъ, кои је било посебно за 10000 астала, и окромъ тога дао је свима толико раже, да се могла свака фамилія три месеца рахитъ.

— Велико благо имао је трговацъ И. Коксуръ у Француској. Онъ је водіо трговину по целоме свету; онъ је сиъ водио лађу и њу трговину него сви француски и талијански трговци укупу. Онъ је 1448-ме године помогао краљу Карлу VII. да је могао освонти Нормандію, ербо му је толико новаца позајміо, да је съ тимъ новцима могао издржавати четыри велике војске.

Анекдоте.

— Неки злочестъ живописацъ, похвали се у друштву, да ће своје собе да окречи, пакъ онда да ји напиши; а неко му изъ друштва одговори: „Немојте тако, него ји найпре измалаите, пакъ ји онда окречите дајте.“

— Селски два селкиић у долини, шалећи запитаю некогъ седећъ селкиа, кои је крај њи прошао, да л' је горе на брегу снегъ падао? „Мора бити да је падао, одговори селкиъ: кадъ су се краве у долину спиле.“

— Једанъ селкиъ уђе у дућанъ некогъ мѣчкарца, и запита га, съ чимъ онъ тргује? Са мачкарскихъ главама одговори мѣчкарацъ. „Но! то мора бити, да вамъ посло, врло добро иде, ревне ви то селкиъ: кадъ вамъ е само још'ъ една остала.“

— „Кадъ ће бити хазене (удатба) твое кћери, Шиле?“ „Кадъ будемъ имао 1000 фор. за дати јој једнимъ (миразъ),“ одговори Шиле Пеину. „Имаш ли већъ поло новина за ту цѣлъ?“ „Имамъ половину.“ „А ти подиј хозену (жлиђоженьи) заседъ половину, и за остале нека те чека.“ „Да, али и имамъ текъ ону половину, вою би му радо остио дужанъ,“ одговори забринутый Шиле.

РЕБУСЪ.

У
КА
В

с.

ЛОГОГРИФЪ
изъ осимъ писмена.

868, 6868, 86578, 8648, 6568, сву имена једне исте женске особе. — 32, 328 означује једно исто воће. — Кадъ се 275, 36, и 4843 саберу, то постане 234 кое означује једанъ опредѣљакъ део времена. — Кадъ се одъ речи 4285 одузме 4843 то остане 285. —

Кадъ се одъ речи 13432 одбіе 13435 и 275 то остане 343, кое ако е мушко, то означује станіште човека, ако е средњегъ рода, найсавршеније чудо природе у човеку. — Шта е 782 међу людима, то е 3283 међу птицима. —

12348, 123431, 12343158 сву имена једногъ муж, кога се жена 12345678 зове. с.

Разрешеће логогрифа у 9. броју.

Славиванецъ, жена, камен, невин, слама, сан, дан, Саламанка.

Разрешеће осимъ логогрифа поклоне нам с одъ Г. Ђорђа Марковића, у Трстенику; Г. Светозара Симића у Неодесси; Г. Михаила Р. у Брусеиу; Г. Теодора Н. у Београду.

БРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Знаш ли шта Брако! да ми дашъ мало новица изъ касе, коіомъ ти руководишъ.

Браконъ. Немогу ти дати; новца нису мои.

Петакъ. Шта? . . . Немогешъ . . . а мени су новци одвећъ нужни.

Браконъ. Нашто ти новци.

Петакъ. Та иде Ускрсъ, па радъ сваки поковити се, еръ аљина ни е одвише тесна и неспосна, кои е већъ пре двадесетъ година правѣна; . . . а доби ће ми сутра-прекосутра хаљеторъ, коіи ми вала добро и увакредъ платити, еръ безъ новаца ће ми онъ само капу вратити.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Земунъ. Пловаћа пароброда на сие стране како за путнике тако и за сешше отвореи е. Сваке Недеље, Среде и Петка у подне одплиње један пароброда изъ Земуна у Пешту; сваког Понедељника и Петка у 6 сатй изјутра у Сегединъ; Четвртнока у подне у Сисакъ, а свекога Петка, по доласку пештанскога брода, у Оршову.

–~ Изъ Вршца. Прваго Марта по нашемъ пријешо е ц. к. учишпитељ совјетникъ и доктор господинъ Натошевићъ и ходи нисъ. По своје призивы због тога, да инспицира школску рани, те е тако и прилична учишпици, кои деветъ бројно, посћпио. Чимъ е пријешо, одма се постараю себе представити овде прямъ и начелнимъ особама; посћпио е и одлично реалне школе, кои су га учитељи заедно съ нашимъ директороиъ отћно и пристојно дочекали. Сваки е изъ своје предложеног предмћта за дужности држао успћхъ дћчаки кроз три године учишћи показати му, што: изъ чертања, приповиједања и краснописанја, и други остиы предмћта. Наше нашъ преосвештеный господинъ Епископъ познавајући га за крстна и на полю просвете дћтељна човека, а особито за великога пријатеља учишпитске младеже, како што е и сиъ великій добротворъ, да бы прилике имао више пута сћ нашке састати се, и о напреднју и среће учишпитне младеже поразговорити се: знамо ти, да бы му на обћлу синкій дћчъ долазіо, доклс се тодъ буде опће бивіо, што што е тако и было. По уредбама учишпитнихъ, свике године се у ово доба подгошавлаю испыта право, и будући, да су већъ заказане были, где ће се кои, и кодъ дћчата, тако е речешый г. учишпитный совћтникъ бћшъ како треба дошао. У Понедељникъ 3-ћега Марта започну се испыти, а тако е два дана неутрудено радіо. Ту ніе онъ трајіо тодко зборћ дћчако, колико да нпдн: бли е учитель по нћсковпх методу, комъ га е обучавао, дћчу руководіо, и да ли га уважабао. Познато е, да е нспкій господинъ учишпитный совћтникъ бћшъ почетком учишпитне године при право кесеня Октобра сас учитељ изъ Темишварскога оружја у Темишвару скупіо и тако три дана, отъ котра до краја кои свој методъ, по комъ ћеду младежъ учишпитну руководіти, тодкозао, после, ради нћзовпх одлазака у пресбиваіо и шгпимати дао, сваки нмъ за доби къ своіой благородной кћћри, пошао е по школама, да и практично учителна методъ свој покаже, радећи свмъ съ учишпитнимъ дћцама. У Среду 5-га Марта, рано отпшао е дазћ по се.ћпна Богъ века му благословп кеопеСньій родъ нћговъ, а мы му одъ среда желимо добаръ успћхъ. *)

–~ Вршацъ 7-га Марта. Юче су весшти у одлпчнћмъ богослонскомъ заведепю вршени. Вазаръ успћхъ шпшонаја богословскп у наукама и нћкпо црковномъ, подкупно е опраздно свакбепо дћканъ учителп нћзовы. Вредно бы было, и одвћсћ корисно за обшпій напредакъ црковпоспъ и духовнога живота нашега, коме с срце всћхъ искошпно и увело, да духовни достоинственицы наши озбпласко внимапје обрате на духовне нужде и потребе народа свога. Време е већъ да се зна, ко е заито; кадда неће кои ко имати неће цћне и заслуге одъ оны људи, кои се ненасрећно стараю, и уврзо труде и муче за лћпшій развитакъ шптомсти людске, и редпгіозне свћсти. Кадъ покадни удовп и чланови тћла малакшу, кпоне и пропада цјло тћло; и у цћлоиъ сно нћки сни. —

–~ Београдъ. Одъ неколико дана — можемо сћ поуздапћћмъ рећи — иступило е ходъ нисъ право пролстећ време. Људи, кои су због строге зиме толико времена пробпвали само у своиихъ прпчиняма собама, гледаюћи зидаве оны, као у затвору, могу се сада по Кала-Мейдану видити, како се сћ усхићећмъ шетаю, бацаюћи погледъ свој часъ на Сапу часъ на Дунавъ, како бурно тече, а часъ за долазеће прпроде, како се повеселпо часъ узводу а часъ низводу оны рћка повраћеу. Но при свемъ томъ опетъ се поваздатп и встарх подни, кои нису у немалый страх због ватре была. Тако е нисъ прошастога Вторника у 2 сата после полноћи пуцаиъ пушкпа, удирнћ добоша и глас звона изъ сви трговп. Ватра се была појавила на Врачару недалеко одъ војничке болнице, где се сено запалило, и почемъ су три цћста изгорела, ватра е утишена была. Опасностћ запсти грозна бы была, да се е ватра на таковомъ месту појавила, где су куће густе, несматрећи на то што и време тіо было. Пре нсвћ дћчъ учишћно е ходъ нисъ едно бесћдованћ. Ова четворо дућанщи начинюсъ напастовапја су елву женску у тако звапой бптпа-џамја угоћавћа своиъ скотскомъ нагопу. Запета, кои и найлакћ чувства чопечности у себи има, тай веће опазованъ безаконпо опростити, во свпгда сћ презрећпьп прпти ће га су ову проћасть, у кою ће га кадъ было пасти; еръ и ако е изъ бего одъ людске власти, веће одъ Божјегъ правосуђа, кое сваког по ћговпмъ дћлима награђуе. — Изъ Алексинца 12. ц. к. телеграфнпка е да е отоманскій конзеларъ Егеп-паша ес стојћћ пратилоиъ већъ за Врпшкой Чуни био, дакле пређпо у Србію; кроз неколико дана кадаио се, да ће и овде у прпуготовљећмъ му квартирх у здању кодъ круне пристаћи. — Овомалъ нисмо се, да ће Његова Светлость изволћти Александеръ грлзпт пародродъ водуваносгъ аустрпјскогъ друштва „Поштуск“ по'одити, кои се садъ на оностраисвој обали Саве налази. Већъ су се спремали били да га достојно дочекаю, кадъ е Његова Светлость посћту одпазати благоизволела.

— Славни шешири изгубћћоку цсму слоау одседъ, што су већъ и одъ стакленпа помпла шешири извпшћћни. Ова су шешира и одъ свплени болја по томе, што се управпа дакше очпстити дао, и што су ку томе још мпого способнији нагледи.

— Кадъ се ледъ на Дунаву кодъ Бека почео кретати, бно е многобројный свет на обали, гледаюћи природно то позориште. И сам Његово Величество нашъ царъ бно е дошао, сћ њиме и други принцпи и великаши да то виде. Осимъ велике бурпје, одъ кое е ледъ једну часть поруши, ніе бно друге штете. Коначно е бно ледпто пиапта, како су на грдной једной спати неколико лешина, тако-ипо збућћпи трчаи, кои су се по своћ прилици на леду налазили, кадъ се опай крсуо, и одъ кои е једанъ предъ очима гледаюћи у волнама скрпо своје живоо. Сретна бћше ватра једна; и она е морала непошљу возатћу на спати искупити, да упознати се тешким елементомъ опазпла е згоду прилику, те скочи у воду и пливаћћмъ себе избави.

— Сиоъ покојнога Радецкога поклопіо е фелдцајхмајстеру Хесу командирскій крстъ Марје Терезіе, кои е славпый нћгопъ отацъ о прву косіо, докъ ти ніе царски жпвоспь са великимъ крстомъ истога ордена обдарила. Крстъ е тай опай нспій, кои е у прошастомъ столећу генералъ Лоудонъ, а после нћга маршалъ Шварценбергъ, побћдптељ великога Наполеона кодъ Лајпцига, нспсао.

— У Столнпк-Београду посћпили су пре осамъ дана прекаъ судъ због разни убпства и крће девет разбојника. Што е найчудније, нћкоћу оии разбојника, было е седамъ Чпута, а само два Христћћена.

Г. Павле І. Шћвпћевић надао е оны дапи о трошку некога прошаога кнјижара комо за пошћствпу нашу важно дћло на немћчкомъ језику, у коме доказује, да е тзаголитпку пзмећаи сп. Кирнлъ, тако пазпвпый еппзкопъ Константинскі; а тако зазну пријашку, да е изпзкопо сп. Кпмепгъ. епископскпмъ пријчћи, кои е бно учешћа сп. Кирнла; а за домовину тзаголитпке вели, да е то бпла нћкадпшпа држава кпязе словенскога Коцеза, око језера блатпога (Балатона) лежеће.

— Ако жуву дозволпмо писци своје жене отварати? Овај се садъ задатпак назвао кодъ нсвога прћћсиога суда да се реши, а то због следећега. Нсвій И. сувпао е већъ одъ некога доба о верности свое жене, а та нћгова сумња обратила се у истину, кадъ онъ једнога одъ нћгсмоппе дошсћпика и на нћгову супругу упућћћно писмо узе, исто отвори, и у нћму нспречпа доказатслства о нсвћрности нћгове жене виде. Онъ ни дуго окленио, већъ прелазе суду молбу за разведећ; судіе нћму ну тужбу за праведну, и тако буде онъ одъ нспсрпшне ранадень, почемъ су писмени доказатслства тако на была, кои нису никакве сумње допуштала. Невћрница кадъ е увпдала, да е одпупгтсппмъ постала, тужи бпшесть мужа нћкогъ због то га, што се опай усудио на ню упућена и запечћћена писма отварати, што е забрапћно и на зпи подпала. Бидпсе се брзо мужъ тиме да е онъ само отварапћћ писма нћгове жене до доказатслства доби мого, кое су нћну кривцу обелодапила. Онъ буде осуђенъ да плати 10 тал.

— У Бечу е умрло ови дапи у 70. годпни Бонеси, прпвп конгуварсти борова Сиа. Новођћнъ е родъ сп Наполеонскога породица, еръ е биби Наполеона І. была рођена Бонеси. И дпнлонмћћки ако те породице у Корзпки, а отац е прсзпвуюћсе при всеи годпни умрло у Грчкой 104 годпне старъ.

— Секретара друштва талпјанске жешдбе, и супругу некога банкера нспз Мајланда, нашли су ово дапи у Верони изъ нашкога убпства. А у Мајланду пробо е новжетъ нумъ едпаъ само супругу и своіа тћла, и то на басћћапћћа Архіепископскога двора.

Съ концемъ Марта свопчавае многпмъ нашимъ предплатницима пренумерација нћсову; да небы прпнуђени были, са пнсмћћмъ нашесъ листа престати, умољавамо свакога коме се предплата свршава да се што пре на ново пренумерира.

Печати, издав и одговара кньгопечатпна І. К. Сопрона у Земуну.

*) Штогъ исгодъ подъ наслопомъ „Кратко упутство за сређење прпвате учптељ“ вове се добити у Печатари Г. Доната Медпновића.

Подунавка излази сваке Суботе у вече, и вашта за годину готову 5 гр. ср. за полу 2 е. 50 гр., за три месеца 1 е. 15 гр. безъ поштарине съ поштарином 1 е. више.

Предплата се може подъ свако д. в. поште. Изъ внутрености Србске земл. извозе у пакетима писмена съ вожднем на кнезовску Гош. В. Вождиће обратати се.

Бр. 12. У Земуну 22. Марта. 1858.

Арамбаша.

IV. Почетакъ пйдуковања.

Босански су предѣли скупи врлети и врлетны, пуни дражестны и романтичны, или дивны и грозоватны планина, пуни страховатны клисура, или и стрмин, прено кои само птице могу прелетити: пуне су оне планине величанственим дуброва и густы грмова, пуне друга и проплака, кроз кое редко пролазе и горске звери, а камо ли люди, осим оно ѝй гоне лютѣ невоља.

У тимъ клисурама и шумама имаде доста лютѣ звирова, као присойника, гуя и гуштера, дробовитъ тила и безъ брза, а народъ ѣошъ и то приповеда, да имаде оне доста жеста, сдѣ стаю горске ваде и ньйне утворе. Али я сне т[illegible] сатварѣ сирочъ други места у овимъ планинама, одъ кои се славѣ Турчинъ преза и стреша путујући кроз проплаке, клисуре и богазе, и то су — пйдуци. То су люди, кои су поради зулума турскога оставили куће свое и сермје, свое њиве и ливаде, старе родителе, браћу и сестриће, пуне и пријателе, и побегли у горе, сдѣ су имъ ньйне станови, скодъ небескѣй кровъ домаћій; где ѝй киша и роса пје, ветаръ суши, пушка храни; где кукавно и крвво житоторе у слободи безъ слободе.

Иванъ Томићъ побего са бегунка у горе, пакъ се шеће по овимъ горама као птица по воздуху, ни самъ незна куда-ли и како-ли; само беза одъ Турака куда га очи воде. Небоя се кичета до Бога, нити звѣри, нити вила, нити айдуке, одъ кои добро познаје веког Ерка Брдиром, а у сряу носи Икаъ дне бриге. Ѣила му с тежка брата: куда ће му безъ њега житома остерела майка? Друга браћа, како се оспетити Турковић, особито Кочичћу Ихаи.

Онъ у горе, и сукне за горе. Целый летнйй данъ ѣ дутовно безъ одмора тежећи само доходитъ се кровна гора и густы дутова. Онъ се верх кроз вршне планине и кроз шираке, као врлй куне, и вечера тио даљ качевала и ньйна тама сне ньйна настуна; онъ се жури и сне одпаклие напредъ стуља, као да и онуда често продазіо. У шуми е настала тишина, само што се чуе топотъ коњска одъ ускока и прасканѣ шушня и грактица подъ опанци путујућегъ, и по гдѣкоя пути изађе изъ грма по века звера или полетну птице по грану, поплашене одъ путника, или се поиси кои совулара, из' заиде лисица, или заурла изъ дубљине дуга крйй вукъ, или зачу шумъ са стрка планинскогъ.

Стигнуо е усокъ у дубљаку густе шуме гдѣ се двде мраки затвти рукава, кадъ се одноѣ устиже, наслони се на пуст, спане мирно са рамена, зване орось и одпше; на чаику пушке плаву огань, пушан систаш и гроиъ се ини, одъ кога одинъ разлеже се по гори одъ дрвета до дрвета, одъ камена до камена кроз планине и проплаке, као по обланини гласъ силне грмљавине. Истокъ што е пушку набојо, већъ ю брао кадуніо, избацио и опетъ брао надуніо. Кадъ е тако учинио до три пута, одпаза му се други пушка изъ горе. Иванъ свою поуздану шарку опетъ набіо оставити праха и тежка олова, пакъ одсисо о раме, те сео на пањ оде се десетній, и у шуму надао уши; чиня се нешто очекује.

Ноћь е ведра, ни' у шуми ніе надно поради дебеле шумске сѣнке. Седи ускокъ, немире се, и на једномъ пушњо шушањ и прасуше грнчаше подъ кореня изъ шикарика долазећегъ човека. Онай изрока изъ грма већа одъ грма као какна ньйна звѣрина, те приступа тихо къ Ивану; онай наоко устаде и упита:

„Ерко, ты ли?“

„Я самъ Иванъ!“ и съ тихъ се рукопаше.

„Гдѣ су ти другови?“ упита Иванъ дошавшегъ.

Онай му одговори: „Свимо се по гора као сгадо безъ пастира, као пчеле безъ матице. Свакій и за себе, нрбо всякого страшење одъ како сно изгубили на Дрвни арамбашу Лютаку.“

„Ива ли нисъ колико?“ упита дкій Иванъ.

„Бибе касъ, да сне есамъ, оно тридесетъ айдуки тихо до прологорске и хрћетинске границе, пакъ до Саве, и бирали сно већа имне арамбашы, или се самій изгорава да намъ неможе глава быти, и тако сно ѣошъ до сада безъ вође и шпелинна.“

„Я ћу ли вамъ будемъ арамбаша!“ рече Иванъ, и у томе разговору изченушше обадва у гудуру кроз вршево и гриѣ.

V. Ђурђевъ данакъ, пйдучкій састанакъ.

Шара планина, кое се пружа одъ истока међу Македонюмъ, Србіомъ и Босномъ, те се шири по овима покрајинама, пуна е вурака и пйдука, као што е пуна клисура и гроздя жда.

Пре двема годима, дешсе на Ђурђевъ данъ кадъ су већъ листали дуви и планине покриле се пролетнимъ зеленилом, сунце зашло за горе и ирка ноћь прострла се по земли, у забитнокъ богазу уза врлетну планину горе живый огань подъ огромнимъ дубомъ, у завлоку одъ стѣна и шикарика. Простор в около ватре лединакъ одъ велнине добра гувна. Уза ватру сели дружина одъ прилично тридесетъ други чудногъ изгледа. Сви су одевени просто босански: у гаће и дугачку кошуљу до преко колена, опасани свакій прасомъ или подрнкъ кунеинтъ појасомъ, съ вратнимъ зубуномъ, и свакій о плећима има вуну или белу вибанину одъ простя сукна, у свакогъ на глави прасна капа, а плетени опанци на ногама, кубуре пиштоља и хаџиарь за појасомъ, дуга пушка о ремену. Лица су имъ свима тамна и опаљена одъ летнюгъ сунца и пролетнюгъ ветра, дуге косе као по алеьима, и бркови у неки висе доле до мали пушака, и у други тенъ обрубили устанце, изъ чега се види, да су неки врло млади момци; али међу нима нѣдаетъ ніе премишо четрдесетъ година. Дружина сели око ватре и дивне се тихо сусѣдъ са сусѣдомъ и дуломъ пуше.

Адуша тако, а неодвнпутъ ступи изъ мрака и планинскогъ пролопа међу нли позватій нимъ Ивапъ Томићъ. Ѣошъ му е шарка пушка на ремену, али одела промењена кроз годину дни, одъ како сно га последнйй путъ видели. Има на носима бело чарапе са сребрнимъ копчама и местве и опанке, преку напу са челенкомъ и белимъ перћемъ на глави, на модрой сукрап тоне кошуље одъ чиста сребра, преко широкъ појас и оружіе сво појса, за коимъ виря плетени и

две ниле пушке, све окована у сребро и злато. Ово му је много живје и натреније, него лане, кадъ смо га видили, брза ногя, лице озбиљније, плеча шира.

„Покоя Богъ, кнеже!“ прва му бише реч, кадъ ступи међу дружбу. Сва се момци подигоше и одговорише единимъ гласомъ:

„Боже ти у помоћи, арамбашо!“

„Браћо айдуци! данасъ сте дело добро одчастили Турковъ, осветили неки отцу и матерь, неки злобу или зарученицу, неки брата или сестру. Лепъ сте данасъ повратили Хусеину, Нѣрайну, Мухти, Салиги, Оверу, Диздеру и — ко би ја све памтио. Слога васъ је у томъ помагала. — Ево ја сам на свєтнику? данасъ нимъ је Ђурђевъ данъ.“ То говорећи поче арамбаша прегледити айдуке све по реду, са сваким се рукујући и сваког питајући за здравлє.

Кадъ нићаше да су сви ту, рече единъ:

„Матеи, доиеси лебъ, со и вино!“ То рекавши одложи арамбаша шарку и прислони уза дубъ, сиђе са себе дивнога кабаницу и удари њоме по једини недалеко одъ ватре, коју даде спотакнути да може видити болѣ; узе предлее лебъ, со и вино, те одано поче скидкваша кану закланти се:

„Браћо айдуци, тако ми овога лебя, ове соли и овога вина! быти ћу нимъ и овога лета верант поя; до нима крви нећу васъ оставити у неђалой нужди и невољи. Како велимъ право одано ми здраво было!

Узе садъ лебя залогай и шпицастакъ соли, те залози, качећи купу вина — превогъ далматинскогъ времена — и изпи.

Тадъ айдуци сви по реду приступише къ арамбаши, и заклеше се лебомъ, солю и виномъ, да ће верни и послушни быти своме арамбаши, и да неће браћа своіой никакво насиліе нити штету чинити, само ће Турковъ повраћати залих, и на то спасій одъ ныи окуси лебя, соли и вина.

Кадъ се ово свршн, устаде арамбаша, огрну се кобаницомъ, шарку баци на плеча; устадоше и айдуци, онъ на челу сви за нимъ, само остадоше два друга кодъ ватре.

Спустише се у чети айдуци са планине Шаре у равницу.

Куда-ли оде чудна дружба по таиной ноћи?

Питай куда ће крки пути оставивши врше горе задъ се сиву на полине.

Нажеше се айдуци некій дань по томъ на Уроша, чобанина одъ онаи, нкъ га пита арамбаша: „Ићаше дрвиый, чіе чувашъ овце?“

„Кнеза Кончића,“ одговори чобанинъ.

„Нкъ зарѣ те тако одела Кончићъ?“

Чобанинъ на то питанѣ арамбаше обліше сузе, и врозъ плачъ одговори:

„Хеѣ, ваше неіакный! я ти служимъ немила господара, кои ме разна просецицомъ и одъва ритама, што се бацаю на буквице.“

„Чућешъ ли, Уросе! честитимъ ћу тебе учинити, ако ми будешъ што на руку, те ми помогнешъ увући се у дворе Мурат-бегове што ій ина овде око Вара. Ту му, чућешъ, садъ ставе кадуни господа са харемомъ и са благомъ у овой тврдой горской кули.“

„Незнаемъ кажче! одговори чобанинъ, тежко е ући у бегове дворе. Беговица кожицу у найважній овой кули чардакли усредъ виздрачене авлие, ни ноћой се кули ніе зелезъ барвинъ и блиста позлаћенъ полумесецъ; али ио чуи добра страже и по дву и по ноћи двапесетъ добро наоружаны момака, нкъ ће тешко до ће дође и до бегова блага.“

„Ићаше, ићаше,“ вели арамбаша, „и той болья ниа лека, и той препона ниа одлока; чули ти мене, чобанине! и сань Ивань арамбаша, ево тебе неса злата, нкъ неробуй у Кончића, само чини, што ти речемъ: заколи гойни оваи, а ево ти изванще рамје, боль неса у целой Босни, ево пуце три чобаћа, нкъ настои сутра на вечерь да оноиних стражу безопасніу, и а ћу се овде склонити, докъ ты свршишъ твое дѣло. Ако ли ме нећешъ послушати, нећешъ живити ни носити главе.“

Учини чобанинъ како му заповѣди арамбаша и после с обрзлію и праваіо стражаре дебелогъ ягњећинома, приваче ихъ жгањцу иргомъ изъ тиказа.

Ошше се Турци као малоте, одреше се, попадоше као снопље по блазнима у стражари, те поспаше као поклани.

Око по ноћи доведе чобанинъ арамбашу са жѣтоми дванесетъ найпоуздапіи айдуци подъ бегову кулу на капію. Изиђ арамбаша поче пратиореныхъ гласомъ цвилити као гуя у прућу, поче прижељкивати тинкимъ гласомъ као да е жлофаня девойка, како бы то чинила кавви проклиња робиня.

„Нису ли ово двори Мурат-бега сиромъ? Небы ли могла у њима ноћа прибѣжиште и заштиту од горскя айдука?“

„Можешъ, бѣдна робинко!“ одговори гласъ са чардака, „немой само цвилити тако, могла бы пробудити госпоју кадуну.“

Међу тимъ чуја е иста беговица ялиновић подъ куломъ и разумела, да нека бедна девойка тражи прибежиште у куи; зато заповеди своіой слугињами Куирји да ће мвомъ къ вратару, нека отвори позорно капію и пусти сироту унутра.

Али Кузрја поче се изговарати: „Госпоіо, пошто су ми вое очи у глави, неспѣмъ садъ сића са чардака, ербо вижу, да ноћюмъ клате се неке цвети по тремошма.“

Разлюти се беговица, скочи сама са меки душека, ћурномъ се злогрну и узаи дуъ минсвый, те ноће доле низъ чардакъ; али кадъ стиже у авесвій трем, ирвый кћиноъ погледъ паде на срѣће пушке айдучке. Айдуци неће ушли у прый трем. Позакиди се беговица ко срна одъ люти риса и лативши скуте у руку почне бегати натраг; али арамбаша хитнъ ко огнѣна нука присвочи къ беговици, и латившн ю за руку проговори:

„Лепа кадуно! да си ћуеръ полетила, данасъ бы те стало. Брзо кажи, гдѣ е бегово благо; иначе, нешали се своіомъ гласомъ!“

„Благо е,“ одговори смртнымъ гласомъ попашена Турчина, „благо е у горњемъ кагату у ризници подъ затвором.“

„Садъ не ноди у ризницу,“ општо рече арамбаша. „Ты, Милане, чувай капію и пази на пѣване страже са Урошемъ! Коста са троицомъ у стану Кончићевъ, зиате гдѣ и; Фрањко, Томо, Матео, ако самномъ!“

„Беговице, гдѣ су ключи одъ ванта?“

Беговица ни жива ни мртва одъ стра уручи му ключе и арамбаша преда Турчина подъ надзоръ једномъ айдуку, а са осталима уће у ризницу.

Онде е ваше осимъ сиромъ новца, сребра и злата, скупоцени аљина и оружія сваковрсті, бисера и драгогъ камена, коњски серсаза, абаџія, ћилима, сребрны ибрика, сребрны и златны ћуда и пр.

Покупи арамбаша са айдучима све вопце и скупоцене ствари, што ій е бегъ стеко гзобећи бедну раю, говорећи: „Носимо, браћо, све, то су суза бедне раје!“ Одпесу айдуци, осимъ бегове хазне, и скупоцене уресе женске.

Међу тимъ остаја друзба Ивана арамбаше поврати ствар, коиаћа Кончића; овога увратили главомъ жина и сина му Хусеина, повезани у ковопце, и всѣх умакли у горе, гдѣ су се за уречсномъ месту састали айдуци, скоро сви здрави и весели, до вы неколико, што су у ковину Кончићевомъ дошли рана.

Почакшши на срочитану целу наслажду, чимъ е замакло сунце за горе наставе айдуци свой путь къ Шара планини, у коіой су имали сигурнѣ стан, и зароћиве Кончиће поведу са собомъ.

Дошавши онамо поделили су айдуци плѣн између себе: каконъ, шикомъ, а вешто и на комадъ, мерећи платно не на аршинъ или лакать, него одъ дуба до дуба по три ногачка корака, а много и одъ ова.

Завиде арамбаши одъ свега трећина, али онъ вели дружби: „Чуелте ме, другови! ето ими свъ плѣнъ, што сво запленили у Мурат-бега и у дому Кончићеву, и нимъ досиъ све до трула, само узимамъ обадва Кончића да ихъ могу сутити и чинити сь нима што ми е мило.“

„Арамбашо!“ рекоше айдуци, „што то говоришъ, и знаишъ да жели твои наша воле, ти онолъ и мы сиономъ; твои се речь непорине, али такво страну плена неможемо узимати; гдѣ бы нимъ было образъ, ако само и айдуци, кано збиља мрки вуци.“ Арамбаша оста при своіой волѣ, и тада сареиише айдуци нѣгови плѣнъ у обшту хазну, вои се накоћише у некой вешши, што се и садъ зове айдучка вешина.

„Гдѣ су Кончића, зміе люте?“ упита даље арамбаша.

„Горе у вешини!“ одговоре му айдуци, „Дуда и Младень чуваю ій.“

„Неза ій! нећу до сутра да ій видимъ, сутра ћу нимъ судъ судити, и по драму дуга нимъ платити и данашньій повратити залих.“

Стара и нова времена. *)

III.

Кадъ сравнимо найстарије приказе нашег народа, дознаћемо, да у неким временима одъ ријетка бјеше ријетко, не умиру толико као прије, и да више нас дубоку старост доживе. Истина, да неке човечије ствари, као и броћ неки одъ ока, као су дубоку старост доживјели. Природа остаје непромјењена; као су се устројила људска, и начинъ живота у велико промењен. Најодличнији су узроци ови:

1. Што се људи у обште већом чистоти окрећу. Не знамо, него ли се кратимо пет до шест стотина година натрагъ, да ћемо наћи, да е у варошима у обште тада велика нечистота была: кадаре было ње, улице узке и прљаве. Куће прљаве безъ довољне свјетлости и сћежег зрака: зато су и биле у старо времена по већимъ мјестима многе кужне болести, кое су многима свет рано у тамний гробъ справиле. Постепено у колико е годъ чистота у варошима и домовима напредовали, биле су и ове многострукие прилично болести рђе, и у свима су свом својом убичтвеној сие већма малисавише. Спротивно с и кадъ по свуда тешко и чемерно, али е тада за то много горе было; сие струке благотворни заведа народъ су коњећ времена. Плаћао, ово врло нуждно изобретешће за чистоту тћла нашега, небишше простомъ свету на услуги. Отуда многа велуза међу людима. — Чистота е данас врло нуждна за здравље и продужење живота. Чистота е за дечу поља живота нјиовог. Што се дећа чистје држе, то нам свакога сие боље прје. У кратко време, врло умерењем разнова, новрай чистоте, постаю дећа жив, здрава и весела, а напротивъ и невољомъ разнова, повраћ нечистоте, постаю сува, и бледа. Ово е опаћ гланвий узроки, кои се лако крећали, што многа дећа и кодъ нас весу, а нестаюо одкуда. Прости људи веселе да су то уроци; да е то дете устрећако, и оними подобни. Али е управо нечистоти оной нечастивий, кои детету и само срдце гризе, довћа га и до тамнога гроба не одпрати!

2. Што су људи у обште умеренији у свачему. Људи су у обште и данасъ доста не умерени у сву, а особито у пићу; али су у стара времена на жалость још више неумерени были, него данасъ. Човекъ се грозити мора, кадъ чита оне разнозне части римске да се по невољно дана нису тресили, и у пићу много будзанитне и сама убиства чинили. Разкошность и неумереность у сву и пићу учинила е, да су најславнији, крепки и витешки народи ослабили, малисали, разнежили се, и сотићъ само пропасти проузроковали! Кадъ данас сами народи одъ разкошства и неумерености пропадаю, да шта ће нам, слаби и нејаки народи, шта ће одъ послиних народа быти, кадъ се овомъ гроэномъ непријатељу разкошности и неумерености предамо? Благо овомъ народу, и благо овой породици, кои, у почетку развитка свога, оне опасне непријателъ, као што е разкошность и неумереность као куту одъ себе одбаци; тай е народъ онда свою зепу будућность на иномъ темељу основао, да га никакве непогоде и непријателски нападаи лако поруштити неће!

Ја ћу данасъ приликомъ, навести правила умерености по којима бы човекъ владати се имао, да срећанъ и дугъ векъ има. — Само толико ћу за сада напоменути, да установљена друштва умћености нашемъ времену на чести служе и да ревности проповедници слова божјега народе съ найбољимъ успћхомъ одъ неумерености у пићу одвраћаю, и сотићъ люде одъ очевидне пропасти уздржаваю.

3. Наука лекарска досадъ е много више усавршенствовани, и сидъ нимо више учени и вешти доктора. Средства *сувћрије* и врачарије већъ мало по мало престаити почињу, почеле су народи изобразивши, и само онде данасъ, где зраци просвете још нису допрли благотворнога своюка свагомъ. Много е науци лекарска учинила, да су опасне прилћчне болести, одъ кои су милионима жертве падале, уздржане у своју течаю, и мало по мало изъ Европе ће нестало. Колико е само нсвини жертви падало одъ богиња, сада се овомъ злу доскочило, и милионима новорођене дћчице, кои бы овомъ грозномъ непријателю подлећи морали, животь се познаћемъ боћнја сјекаша.

Да ли смо сада у просвети напредији?

Мы смо у прећашњимъ чланцима навели да људи у општинскомъ обзиру, нису у стара времена были напредији; да нису стасомъ већи, ни снагомъ много ячи были; да се воздушна топлоти одъ тисућу година ніе промењула; и да људи увћке у стара времена нису много дуже живили и нису ни здравији были. Дай сада да бацимо једанъ погледъ и на душевний животь стары времена. И онде видимо да зраци просвете текъ се врозъ густу магду пробијаю, и да протинъ блесћу оружја свуда се види. Но ніе чудо што су наши стари у просвети далеко за нама были. Ово су још времена ратоборна были, где су страсти жестке владале. Наравно е, да ако годъ што поелиним људи годинама постиће пиветија, и вешти у свачему, тако е и за народима, тако е и са целимъ човечеством. Сае ове годзине вешто се ново изобретава. Сваъ ући одъ отца, и учбште већи одъ стараца. И тако у свету духъ човечији напредъ у просвети стуна, благовћсне жаиа и умћтности гонећи се дотле, докле годъ духъ крепкъ у свати своюй остао, и страсти народима не обладаю. Свакій народъ треба да се на овомъ свћтлюе полю просвете нађе, и да свою снагу и силе употребн. Већи народи неки већомъ снагомъ предњаче, а нки народи слабе свое силе пека упражњаваю, да далеко незостаю.

Кодъ стари наши пајћеће и врлина была изванредна. И наши се народъ своимъ великимъ јунаштвомъ новсао; нзнова новосъ и нзнове ратне чуле се и у найдаљи краеве; и да нимъ е тада перо тако општро было, као што су нжъ мисли были, сушше бы нажъ просвете досадъ већъ високо одскочило, и мы бы на озонъ светломе полю прва борци были. Што ніе тада могло быти, нека буде сада; кадъ треба да се свойска постарамо, да се у нашемъ садашњемъ просвештеномъ веку непостидимо, и да после себе јаки спомевъ потомцима нашима оставимо.

Сада су прошла већъ она времена тдъ су људи у непрестаними борбами и ратовима живили; тдъ су страсти людске, врховну разналазе, на осветуминале. Наше доба пашти се да страсти људске разумомъ заузди, и больи законы, боћ уредбе свуда се мећ више налазе. Садъ се ратови тако слабо незапочињу подизи, где се толики народа среће и благостаћ на коцку ставља. Осветлење ума, и пошгење срдца найзванија су средства, да се глупость и суровость искорени, кои свакојаких неваљалих страстима повода даю. Кадъ само посмотримо немилостиве путове божјега промисла у распространиваню вћре христјанске, онда се дивити морамо, како е сие то лево удешено, да родъ човечій себи науке живота прибавља; да о нашими разнишља, и са тимъ да у свима струкама просвете лепо напредује. Али посодъ о овомъ предмету дубље размишли, неможе тавни, да су људи, пошгени се да у просвети напредују, често у велике и штетне блудећ и стрампутице забасали; или кадъ многи пошгени люди овой племенитой цћли теже, да нечисту истину испитаю, онда и они заблуђена нестане.

Ево е одъ найвећи заблуђења стары времена *сувћрије*, кога се трагови и данъ данашња још кодъ непросвештени народа нађе више. У тамних времењима нако се неограничено повереваше нзвано вспитателна звезди, кои су судбину људи и знамените догађаје нза звезда предсказивали, и текъ мало по мало, кадъ е просвета таму ону разсветлила, почели су људи увиђати, да ова прорицања ништа друго нису, него нза сна уображена, или превара. Пре 200 година још е ово и кодъ найпросвештенији сада народа владало. Просвета ће у многимъ догађаима христјанству путнко проширила. Она е допринела, да су људи од осветољубія, одъ суровости и нисковрсна одустали. Тежаћ за осветомъ сие више међу људима нестае. Ону пословицу „осветитву се ми се исполестио“ више не просљећено добра свеснмъ нскорености и утамнити. Престао они гордость и нисковрсћ још су силни слабіе предуретали, и съ веселимъ срдцемъ сматрано више столћће, у коме е велики напредњи за цело човечество учинили. Што годъ су људи просвештенія, то жећ радости налазе у томъ, да свога ближњега гледе, да по правоју пути предъ нами. Ово ослобођење одъ робскога стања бацила ће тежити у сторатъ тавних времена. Ово су благотворна слћдства просвете и науке евангелске. Дай Боже! да просвете животворни зраци и до ове краева, тдъ још тужній, кроъ толико столћтія у сужањству налазећи се народъ живи, дођу, и да свето сунце евангелске науке по свима краевима сијаши,

*) Види 7. и 8. број Подунавке.

да нестане предъ нъмъ блеклия месеца. Ово е красный задатакъ нашега прекména, когъ ће лепа слѣдства наше потомство, а и цѣло човечество вечито благосиљати.

Др. Р.

Маслина.

„Шумне вдоша древа повиснути себѣ пиће, и рѣша масленикъ, буди нашъ царь! И рече имъ масленикъ: Еда оставимъ тучность моу, ради коюй прославе Бога и человѣка, пойду владѣти древа на?“ (Библія судія 9, 8.)

Маслина, кое се за много цени, на Югу е богатство. У южной Француской, у Шпаніи и Италіи и Грчкой живе сви народи готово само одъ нѣиогъ плода. Кио што се више трешнѣ и шљиве рядо съ нашимъ обитавштима друже, тако е и у оныхъ топлыхъ предѣлима маслини любезный другъ и кайсиромашнійой волебэ; по каменитимъ стѣнама пиљ и простраимъ брегова образуе маслина читаве шуме, кое широколистате сенокосе обкружоваю. Наравно, шишће маслине немоше се успоредити са смоковницомъ, крь нѣно уако врбовомъ подобно шишће више е сиво него зелено. Таше и нитасте гране имсу бѣиъ таво лепе, крь на сне стране неуредно се разпростиру. Стабла су по вельой части крива, чворновата, и разцепљена, као да су ій муњ удерале. Али опеть зато у оном благословеномъ дрсту лежи непорушна сила; натра може га до корена сатрти, и опеть избіе опо пову младиву, и наскоро нарасте читаво дрво. Зато е и пророкъ Хозей свой несрећноуъ порушеный народъ тѣшіо, представлајући му за образацъ маслину; како она нанова пшнике и нову младу приносе. Ово дрво са најтворомъ земљомъ задоволиће се. У сувой каменатой земљи успѣва тай плодъ зовсти найболь, као што е Іовъ пево: „Горе ме моя облажууся млекомъ:“ (глава 29, 6.). Због тога е то дрво за оне топле предѣле, кои брегови лишноваю се земљѣ, несценимый благодѣтель.

На красноиа лишћи избіаю бели цветаји у малимъ китицама гроздасти, и донесе дугуласто нисте плодъ, маслину, кои тирду коштицу садржава. Величина маслиной различна е, бліе су подобне дреньакиња, друге опеть тако велике, као више шљиве, нарочито шпанске маслинке. Њна боя прелива се изъ отворено - зелено у затворено - зелену, а и у затворено - црвену. Месо е нѣко мекано и има горакъ и непријатанъ вкусъ, съ тога се сирове и непарьене маслине немогу есть. Но оне се међу пайпре у цељи и пеганветь хреч или сано у салиурку, па почекъ ту за 24 сата одвекшпо, мету се у ступедиу фришку воду, и ту неколико дана постое, и напоследку съ шпиромъ, коріандоромъ и другимъ зачиномъ киселпно се у судове или се у олишпна дрве. У Италіи и у южной Француской такове учиньене маслине износе на сталъ као прво јело или међуъело при главномъ ествиу. Доказуе се, да оне пластаіотъ къ елеу о-тиврпю и свеврекъ подпомоиу. То е правило жаја полиа; главный добитъ код нихъ есть онай тако звани финій, драгоцѣный „зейтинъ“ познатый зейтинъ одъ маслинке. Плодопи за то служеће жорпю савршено зрели быта. Они се кайпре у елоой за то опредѣлевой волженци смслю и потомъ у тисакъ нету. Прьый уверенай притискъ дае найбољи и найчистіи зейтинъ. Онъ е безе боя, благорь и сладкогъ вкуса и капљ само изъ меса. За прьимъ слѣдуе другій жилй притисакъ, подъ комъ и изъ коштичице и изъ љуске зейтинъ потече. Неповољан“ се више зейтинъ, уліе се прела вода у каицу, промеша се и наново притисне. Опимъ начиномъ добіи се помешана вода са зейтиномъ. Последиіи плиза во ар'у и може се лако поцрнити, или е зелене боя и прилично исчасть. Прозанеалскій зейтинъ, кои изъ Провансе-а (у южной Француской) долази, посіо е код нихъ назимъ найбољёгъ и найфинійгъ зейтина; ми добіамо тай истый у трговини, као обште познатый зейтинъ одъ маслинке, али ніе сасвимъ чистъ: иръ мешаю га другимъ зейтиномъ, као одъ буковогъ жира, миковогъ сѣмена и т. д. Ово мешавѣ може се по мерурѣчи на прв кубэаио познати, кои мерурѣи за чистомъ одъ маслиное зейтину неприлѣчаваю се.

Зейтинъ е найважнійи трговачкій чланакъ, кои съ великомъ сувомъ ревиња у отечеству маслине роду игра. Зейтинъ е лекарству због свое благе разлучюће силе одъ найвеће полезе, онъ е особито за то удесанъ, да убиточный и грашевій отровъ у човечіемъ тѣлу недѣйствованъ учиня. У топлихъ предѣлима замѣнюе масло, и тако мало ина еда, у конма небы се онъ употребіо. Као што плодопоса роса на сушу земљю пада, да ону подкрепи, тако исто мора се брашну долити жисть (зейтинъ) да се вкусно и подкрепљивајуће ело начини. Због тога водъ стары' Евреи при приношенію жертве нію сиво зейтинъ окпуђивати. „Ако кажа душа жели Богу жертву принети, то мора быти одъ белога брашна, зейтиномъ посутога, а къ тоие и тимјапъ мора се придолити.“ На будуће у топлимъ предѣлима кожа човечіегъ тѣла због зейтина мека и жка постае, послужюе се истимъ при помазаніи, ради подкрепленя и утрайења небесногъ благословл. Тако е Моіссей Аарона као приосвештеника помазао, онъ е, узевши иирО, и целу скинію помазао и све, што се у ньой налазило. У свегоиъ Кандиду свиніе горео е сазъ зейтинъ. И као што е Самуилъ, напунивши свой рогъ зейтиномъ, Саула за царя помазао, тако е и француски краль Хлодвигъ на самый дань Рождества Христовогъ год. 496. одъ Епископа Ремигіус-а за христіанскогъ краля помазанъ. 6-данъ голубъ — као што се прича — донео е съ неба стаклепце зейтинско, ово стакленце кралю се у цркви Рейнской, да бы садржай овога на помазаніе свію француска“ краљева служіо. Свирепиьи и побожаиьи средшемъ пои пасломинкъ: „Ты помазуеш ньову главу и точишъ обилно. Побожный стаље као зелено маслиново дрво у Божіой куни, а њгова деца, подобна маслиновимъ гранама, око престола.“ Потоие и найспромашній небы мого трпити оскудицу у зейтину. Мойсей вели: „Ако ли ты твою маслину всѣх одредъ отресао, нежой с повторителю трести; то е свойственно само страшцу, спрочету и удовици.“

По примеру ученика Христова', кои су се по целомъ скоро свету разсели, и „помазали боле хиромъ и оне исцѣлевали“ и западна црква помазую свртаболника руке и ноге оспелешмъ миромъ, и у источной цркви ово помазаніе спрпмаи се не само нодъ умирућима, него и болнима сваког рода ради попрошења здравља и опроштеня грѣхова.

Отечество прикѣчаніа достойне маслине есть Сирія; особито Палестина была е у време старозг сиама богато одѣврена тимъ драгоцѣнимъ плодомъ. И сада расту само девѣт маслине, и то у великой множини, као Аленпо и на Либанов-у; Крозъ Фиииію може се маслина у Грчку, изъ Сирје у Италію, Француску и Шпанію донети. По веронаку стара' Грка ниже се да е богиня Палас-Атеае сама маслину у Грчкой посадила. Она се съ Нептуномъ богомъ мора сагласила, да, кои бы одъ нпа двое главной вороши Атине найлепши поклонъ приисо, исту сиоиъ имсномъ назове. Нептунъ заповеда, да единъ великій конь изъ земљѣ изиће, Палас-Атене пакъ да маслина нарасте, и оно растеће, као нѣстанкъ мирољубивогъ благопранія, бліше по сонѣту богова за полезніе правилно, него ратный конь, когъ е Нептунъ приисо. Тако дакле ова варошъ Атинокъ се назове, на брегу, где света маслина стоиіе, подигнуть е красни храмъ (Parthenon), у комъ су штатуе драгоцыне и лепе, славнпкъ Фидіемъ *) одъ самога злата и слонове вости нарађене, богиии посвећене стоше. Али нећу славу одъ ове штатуе приписиваше іошть „Съ неба падши“ изъ маслиновогъ дрвета изрезань лакъ богиић, свстиња изъ старогъ времена.

Где маслина расте и нетуе се, ту усгѣва и влада миръ. Кадъ с Ной по другій путь послао голубя, да види, ніе ли іошть сна нода усахнула, врати се птица посѣви у клюну зелень маслиновогъ листъ. Овай листъ бако е Ною радостанъ знакъ добивеногъ помирења намеђу Бога и людій, и право пакетано прав христіани за спомекъ нао символъ мира изрезали су на камену нпиовогъ храма верноуъ голубя у клюну свай листъ мира носећегъ. Граве маслиное сматране су као знакъ мира и дружевногъ свобраћаја. Богиня мира водп Грка држала е у десной руци маслинову грану, у левой рогъ пуиъ зейтина. Тако исто и Викторія код Римлана маслиновъ венацъ на главп е носила.

Маслину у древности тако су высокопоштовали, да су найстрожіи казнь прописивали онома, кой бы е запѣкао или и найвиній онтетіо. Кадъ су Лакедемоняни Атинане у рату побѣдили, и у непріятелской земљи све натра и жичу предали, поштедили су маслине изъ уз-

*) Славный образопрѣзац, кои е особито одъ свпхъ вости найбрасније поглове нрећкано.

трпшећ побуђења и страхопочитања, боећи се тећих богова. Сматрало бы се за преступленіе, кадъ бы во мисленомъ дрво на натру метуо; ово ће се спаљивано бавъ на као жертва на олтару богова. Кадъ су Атењани Еленчића изъ Крете позвали, да Солону у сачињавању закона, ради новога уређења државе, помогне, обећавали су му после свршеног дћла богату награду а сушвић и највећу чест указати; али онъ ће све одбіо и захтевао е само једну граничну свете маслине изъ храма богиће Палас-Атене. Оваћъ украсомъ вратіо се онъ у свое отечество. Тако и побћдителя на олимпійскимъ играма ниссу за неку чест звали, него крунисаћ маслиновимъ вћнцемъ. Такође при римскомъ тріумфу служаше су маслинове гране; во онетъ ако ніе носіо сакъ тріумфаторъ, него и херолда, кои су ићгову пратњу украшавали.

Л. Стефановићъ.

Добра кћи.

Густавъ III. краљ шведскій, ишећи кроз неко мало одъ престолногъ града не далеко зелене селе, срете једну младу, лепу земљћлћзцу девойчицу, кои воду съ једногъ бунара носише, и запите одъ кћ воде да се напіе. Девойчица му пружи крчагъ съ водомъ, са ономъ безпрекомъ уминомъ, съ коіомъ природа свое најлепше произволе обично украшава. Момарха е то воспуло, кажћіой рекше: Красна девойчице ако ты за мномъ у Штохолмъ дођешъ, то ћу се е за твою срећу побринути. О! господине, одговори она, кадъ бы я вашимъ речи и перната смела, то ми онетъ небы могуће было, са тимъ се позовати. Моя е майка сирота и болна, она нема никога другу подпору до мене, и ништа ни ономъ свету небы не преполети кога-зо, да іой моју помоћъ ушскеъ. Где е твоя мати? запита монархъ. У оной кућици, господине! што се овако види. — Густавъ сиће съ коня и отиде съ девойчицомъ у ту кућицу.

О! какво позорите за очи, кое ниссу нићне страдајуће човечаство видяти! Онъ видя праву постелю, на коіой една болна, сва укочена, стара жена, кою на једнимъ престомъ мћли се непокаће, јецаи. Ахъ! бћдна страдъ! ревне ужасныћ напаћателъ, какови са сожалења достойни! О! іошъ бы више было, одговори болестница, да ни ніе ове добре кћери, кои се съ највећомъ брижљивошћу труди, моју болю олакшати ни. Богъ века ю благословн?

Ићне сузе учине да се и краљ заплаче, кои једну кесицу у креветь болестнице сауста, и девойчици рекше „потруди се ты ону исполницу утћши, а я ћу се побринути, да невољи изъ ове куће удалимъ; и ты си због твое доброте заслужила, да найболћгъ човека у краљевству за мужа добіешъ; я самъ Густавъ!

Ово реченіе отиде краљ, безъ да е одговоръ дочекао, и кадъ у Штохолмъ дође, онъ сутра даић опредћли той бћдној жени, јеси ушитакъ, кои е после и не кћерь пређи ниво. —

Деспойчица и смрть.

Дев. Немоћ меке, смрти жила,
Ты узети у стаић твоій,
Іоште ни самъ не живіла,
Нит' знаиъ цћаиъ животъ мой.

Смрть. Небрини се, девойчице,
Ићи само у стаић мой,
И кодъ мене девотице,
Мило воде живота свой.

Дев. Проћ' се мене, смрти жила,
Ты отъ врлоть стана твогъ;
Како бы се растављла,
Отъ красного врта могъ?

Смрть. Јако ћешъ ты, душо плана,
Заборавит' на врт' твоій,
Доћ ты видиш какви слава,
Украшаи и врть мой.

Дев. Ићне бити врло рано
Пресећит' се у стаић твоій?
Моје цвеће, росомъ прано,
Ко ће гледнт' у врть мой?

Смрть. Твое цвеће увенуло,
Кое си ты сађла,
И сне шиповъ угнуло,
Чимъ си се ты сладила!

Дев. Већъ далеко ваше ніе,
Крај живота моја сађ;
Ахъ, како ми сраце біе,
Сад' сићће лећъ и надъ.

Смрть. Ты си ићћеш, моя жила,
Пошла у мой вечный станъ;
Врх са скоро охладила,
Доживиш ми ићћеш дћлъ.

Дев. Мене майка једну има.
Ко ће тћшит' болну ию?
Она немоћ' са живима,
Више стати ни земљо!

Смрть. На гробу ће ружичицу
Майка твоя садити,
Пакъ ће у ню једнициу,
Сваіда своју видити. —

Дев. Ружица е увенула,
Другу ићће садити;
Душа іой е сва клонула,
Ваше немоћ' живити? —

Смрть. Ићне сада, мила моя,
Него ли нашъ Петров-данъ;
Доћи ће и майка твоя,
У нашъ мирный вечный станъ!!

Цветковићъ.

Почетакъ новіи покрета у Турской.

(Свршетакъ.)

Али е онъ ниво и іошъ једно друго, сасвимъ различитіега, нисло бы се скоро вазити, противположеного рода дћйство.

Одъ некогъ е времена турско правителство позвало већъ моћи своій сусћда, а свое незнавећ у талашћевъ своихъ станю, да истыма противстане. Іошъ су скоро отпавали, да сами себи помоћи могу. Султанъ Мустафа III. узвикнуо е: „Проклло е царство: немамите, да ће се оно подъ нами поправити.“ И за найвећомъ догађаіи сарећићъ, нарвізіо се Абдулхамидовъ везиръ: „и у Азіи има людскихъ шуша, где се ніоске — чардаци, кадница, — сагридити могу.“

Доцніе мало народъ е царигрћдскій стару свою срећу одвајіо. Држали су, да претрпљено несреће проніашће одъ личне неспособности своіе воће, а съ надежде дућими очекиваћемъ умрли су очи свое на престолонаслћдника Селима, коиъ су приписивале све честитости, кое ворнх указује: на каиихъ жестіма слушало се једе вичу: „то е онаі, кои ће царство у прећашиу славу опеть довести.“

И запста е Селимъ свећо ту мисао, како се попео на престолъ. Најмоћіе жћзови христіанскіи сусћда, кое се тикаше у овой годиии — 1789 — недвоумће него икада ранће показао, напомењуо е, да се на то учини покушетъ такође брже, него е нгда ранће было. Само е онъ сасвимъ другчіе предузео старъ, него што е мићніе жћзовогъ народа было.

Народъ е жељо, да онъ предъ ничарима и спаіиа, као казнић одъ стары султана, на войску иде и видити све, да непріятељ, по свиіу свету књига и правоћрима муселиза, побћћује. Селимъ напротивъ, кои е видіо основъ несреће у надимаћу военн потребе и военогъ увежбаиа своіе непріятеле, науми да найире османске войске са оними упореди, како бы ій надъ у напредиих съ больомъ поуздапости опеть на бой извести могао.

Да се то мора догодити, одиако се іошъ мислило ове европеіске силе, кое су у султапу, яко сако онъ пређове надзадати кадаръ буде, полезногъ савезпика имати желиле протнвъ аустріћске, а нарочго руске силе. А ианше, Француска е ово мићніе неговала.

Мы нећемо овде оспомнати покушай Бонеапа и Тота, кои е у пратаи францускогъ посланика у Цариградъ дошао; ианше е, што ни у годнии 1785. великій брой француски официра подъ непрестаиомъ плаћомъ свога двора и съ ревности видимо, где воеие поправке оиако у-воде.

Они су дили Турћина топове и учили ій управлати съ ићима и пушати; подигнути су били нили обноли, да се на истиии у заиадаио и одбрани управљаваю, воне су ићће потребне по францускомъ начину, али са задржаваћ онога, што е водъ Турека употребително было; іошъ се ићати, съ наиковећъ е ревности окретао учествовао Казуда-паша, Газп-Хассанъ, у оно вреие найсланіи муж у Левантн, на свеиу, што в турскомъ морепловству правоћбе могао. Кадъ су већъ у оно вреие Француза на то найвише гледали, да воеку силу руску на Црномъ мору ограиче, то су построили Турћина два гродаћа са обе стране канала, у Кили и у Ранн — као што се ићне Дарданелска ведети (предъ страна на хоћаи) —, и на самомъ узаку подигли су батерію једну. Ићона е начера была, да цела турска вештина у грађеніи оканна.

Када е краљ наступио, султанъ е Селимъ тимъ покушењима поправке свое скопчао.

Рада морепловства купи онъ за образацъ даље изъ Енглеске, но опоръ руководећиј тій земаљи даља повећай части биле су Француза. За кратко време окиће реде (недавно одъ обала земљиних предъзъ у ворү, где даље безбѣдно на генгеру лежати могу) одъ Сикове, Родуса и Цариграда.

Цела е Тоскана била преображена, и прекрасна су по француских топоница особито за пољске топове прилична.

Чување граница покушавало се поправкомъ тврдиња, као што и одногъ енглеског генерала у Немалу дѣлатеља наодило, и још болѣ прекрашати образованости земљѣмера. Нередко е по одио самъ Селимъ III. и учитавше у Сузице, вое е ту установљено било, плановне е и оруће предлагао и ученика поопћтавао. Поиека е калина француска изъ, мећ' конна и писма Вобана, за турскій језикъ преведена и печатани биле, па таворе е и учитель одногъ француских инженѣрскъ бео, и у наклоненна између осталогъ наодили се и енциклопедія.

Колико се то сне населењемъ мисліни мусулманскимъ противно чинило опетъ су травли, еръ то заведеніе, на конна е кназа држана утврђења, непосредно испарушила.

Али нѣкна изъ е у очи пало, када е султанъ свое топџіе — чега одно, кои е у ближемъ одношењу кнчарима стоали — преображати предузео; а каскоро се покаже, да онъ нѣше ни на томъ само остати.

Проповеда се, да е пре свега одногъ русій заробљѣника, рођењемъ Турчинъ, кои е прилично доста руску службу свитіо, на задовољство великогъ везира, чету одну воену од одметника на европейскій начинъ изучіо. Напоследку, да е и султанъ дошао, да види, како нестрашиј обичай нашо борити се, и да е на првій погледъ врло лако обрадовањ было.

Очеръ е пне тогъ осмаснога Лефорта. Онъ е за неко време нино кр'ову власть надъ четомъ тучецце, кои е самъ завео.

Успѣхъ, кои е Овер-ага нино, подвргнуо е Селима у немира, да се европско управњавање увеле у турскій войсци и то найпре кодъ регуларны пешака, кнчара. Одно настачно известіи уверава нарнкомъ, да се сир' тога год. 1793. у диванү особито саветовало.

Сазъ е нѣкъ очевидно, шта е пришао предузетакъ тога рода.

Кнчаре, кои су положећи свое нако свештенице свој пр'одъ прилнкни плате у реду показали, и но жестнно, где су становали, тежъ господарство управњавали и трговине подили, на нѣкоо прнобћтао опредељећи свести, и нагону европейске службе подчинити ih: бео е предузетакъ не само одъ безкрајне тегобе, већъ и найвећегъ политичногъ значаи.

У владн, кое обште станѣ освованѣмъ и вненимъ притнканнѣмъ основано, почемъ на непосредномъ господарству ратногъ стања почнва, моря свака воена промена безъ сумнѣ у исто време и политнка бити.

Управо су кнчари представлали знатне человке за ратъ и миръ у лапу старооснавскогъ уређења.

Али и у свнмъ другнмъ струкама нзмслило се такође на нзнене, кое се свойски предузети нмао. Наследмвъ постанна велнки, даровани или превнсени добра, да престану и нзнни доходы у прооъ случаю смрти, да уђу у државну вассу, да бн се одонудъ на нсказнванѣ други воены чета окрећати моси. Паша да небуде нзше господарь у своъ пределу: постављећи нѣгово само на три годнне да гзаси, и да се кеноше поноснти, зао се не бн потрудно, да житель предъзя уздолоьи. Єлна се нисно утопила, кое бн произвећемъ целой тоћ стварн другій нзгледъ лако было: т. е. са застрањиваѣмъ свію закуна (зрелнѣ), да се управнвши султанскн прн'одя прекo чиновника правнтелствени уведе.

Моћь везирскогъ савета была е нѣкъ ограничена, и дазнъ у виду европскогъ тайногъ државногъ савѣта састављѣнъ. Онъ се састоно нзъ 12 вынн чиновника, кое е великій везиръ у самъ вазнимъ пштања на саветованѣ позвати нмао. Члана совѣти нзодило особито съ нзложка одъ потребѣни, да всѣстна непосредна калагина потрашује, кое су служити нмали нздрежано новоустроени воены чета, кое су као пошло и колнчествомъ умножене быле, и єдну ве неугледу чету образоване.

У напредованѣ тогъ устроена нѣку дазѣ да узнамъ. Съ временомъ ће се нѣкъ и кодъ нась дело држанногъ повѣстописца Нури о оннмъ годнпама на читаћ добити, у нонъ ће, као што чуемо, о нѣгонмъ уређенѣма (нзложнодилъ) обширнѣ говоръ быти. Тада ће се сазна нстогъ ясніе познати, всего што е то могућно нзъ нзнѣстія европска путника и посланика.

За нась е доста, кадъ примстимо, како е садъ приморано, и права мослимска часть турскогъ државнна — господарске побожно-воено содружество — качертомъ Селима III., кое е (нечувена) нзъ послѣдња подседнѣхъ рата прошлнно, одъ почетка нѣговогъ владања у поврећъ постављена быля.

Духъ времена, кое е 18. столѣтіе окончно, доченао е и Турску.

У томъ се погледу Селимъ са владаоцнма, ново: Густиновъ III., Клименгомъ XIV., Іосиновъ II, или съ државницима, нпое: Помбаловъ, Аранјосъ, Струнсеемъ, нпше нли нзнѣ сношнѣ современицима нспоредити може.

Успомињано д' нисна нако што су она, то не-требано дазѣ изводити, какове су опнсности сазване са предузетцима овогъ рода за државу, кое се тичу, и за лнце, кои се одважнваю.

У Турской су ове бале одъ давне свнге. Обште колебаѣ господарске класе, корнсо е нзнова нскоре независности у подчињѣнымъ народима подложбе. Закрнвай спеномъ поннсъ рода нз корана су отуда постали, и одтуда су произишли. Обште новіе повестница Турске на тима почнва. Томъ се прнписује и покретъ у Србіи. —

О брашн.

Орао найбрже лета одъ свію птица; онъ за єдногъ минута прелети 937 ланя и 4 стопе, нли онъ за єдногъ сата преће нише одъ 22 сата. — Друге ньше птице могу за єдногъ дана 250 сати прећи. Кадъ е Хенрихъ II. краљ францускій, у Фонтенеблоу лозъ лонёо, одлети му єдногъ соко и после 24 сати узате га у Малти, одъ оногъ места где е краљ ловіо, 270 сати далеко; позвидъ га у Малти по огрлнци. Єдногъ соко изъ Кнпарскн острова, кои е бно послатъ у Шпанію Херцогу одъ Јерме, одлети изъ Шпаніе натраагъ у Темезвару и тако е за 16 сати 150 миля прешао. — Ласта и встребъ врло брзо лете, брегунца лети још брже. Кобацъ прелети за єдногъ сата 150 енглеска миля. — Сврака прође за єдногъ сата скоро 25 нем. миля.

Пусто може за двасетъ минута прећи єдну милю, и још више одъ єдне нпаћ прће.

У сѣверной Европи нуку сѣверни елени свонше. Кадъ се нма два упретну у санлице, лако прећу за єдногъ дана 24 немач. миля, а кадъ трче, онда прећу преко 30 миля нем.

Камала са 12 до 15 цепти терета на себи у полазећи касу изъ пређе двасетъ 12 до 16 миля немачки; єдна о изъ Сенегала у Могадоръ дошла за 7 дана, а те су две варошн єдна одъ друге далеко 217 сати.

Пресповеда се, да нишъ за єдногъ секунде 500 корачаи, а за єдногъ минуте 30000 корачаи учини.

Коньа су брзи као ветаръ. Обичаи коњ кавалерискій у єдногъ минуту начини кадъ корачи 120 корачаи, у касу начини 240 корачаи, у трку 480 а у галопнру 600. Особито су коньа енглески врло брзи. Тако нма коня, кои за єдногъ секунде прећу 88 енг. стопа. Године 1777. обнлази се єдногъ пољскій пешецъ съ другимъ оветь пешешомъ за 100000 талира, да ће нгз Братислане у Хамбургъ писмо єдно за 24 сата послати. Онъ у целомъ томъ путу одъ Братислане до Хамбурга нанести конѣ съ добрнмъ нлачима, $1/4$ нли $1/2$ нлаћ єдногъ одъ другогъ, и кодъ сваког оногъ конньца ішће по єдногъ човека нанести, да му буде у покоби, кодъ нгзнемогне дође до нѣга. По свнмъ варошнма и прнлнчна учини се нарочнто, да оне улазе нако нездржака. Сви су были добро плаћени, посао се завоше и писмо дође нз Братислане у Хамбургъ за 17 сата; а одъ Братислане до Хамбурга нма 82 милѣ поштанске. Дакле су ови коньа сваког сата єдно на друго више одъ 4 милѣ прелазили.

Нигда се тако брзо не путује на коньма као у Русіи. Одъ Петрограда до Москве путоваше царь за 36 сати, а Петрограда одъ Москве 104 географске милѣ. Очевидно, кои е Французи Катарини дошао гласъ, да е Словенн осповаѣ, прешао е за 5 дана и 5 коньа 260 нсмачки

миљ. У Русскій је маленкость путовати на колима 100 иљ 200 миља. Особито у зиму путује се брзо за свакидања у Русіи; тако изъ Тобольска доће се у Москву на биљ на 8 дана, а Тоболскъ одъ Москве одстои 2330 врсти (една врста руска има 563 бечка фата).

И Курири врло брзо путују. Татаринъ може на коню за чудо много пређи. Изъ Царигрода до Багдада има 300 миља нем., онай путъ пређе на коню единъ татаринъ за 9 найдаље 10 дана. Препосла се, да е онай путъ пређо единъ татаринъ единъ за 7 дана, и кадъ е дошао у Цариградъ, одма му е дао Султанъ одсеће главу, ербо е мислио, да е морао доста коня подъ тимъ татариномъ одъ умора утинути. И татаринъ, кои е довео гласъ Османцима у Влашку да е Севастополь пао, врло е брзо до кћера дошао (?) Единъ русскій курирь дошао е изъ Петербурга у Петроградъ за 57 дана, а одъ Пекинга до Петрограда има преко 1000 нем. миља. Единъ трговацъ чинутинъ дошао е на своимъ коњима изъ Одесее у Лајпцигъ за 15 дана, и само е одредъ у Броди коњё немао; Одеса одъ Лајпцига одстои 290 миља.

И човекъ може кадъ се научи врло брзо ићи. Хемородроми кодъ старихъ Грка могли су цео дањ трчати. У полозини осамнаестогъ века живио е у Айзенаху единъ човекъ, по имену Антонъ Фоке. Онъ е био родомъ Чехъ и служио е кодъ херцогиња одъ Ваймара као улакъ. Онай човекъ могао е у трку зеца ухватити. Године 1767. было е херцогиньинъ министаръ Вицлебенъ у Карлсбаду, ова му е морала нешто важно писати, и Фоке буде съ књигомъ у 2 сата после поћне изъ Ваймара отправљенъ и сутра дањ у 12 сати преда министру у Карлсбаду писмо, башъ кадъ е онъ было у шетњи. После неколико сати оправи га министаръ натрагъ и онъ доће сутра дањ у осмъ сати у Ваймаръ. Ваймаръ одстои одъ Карлсбада 22 миљ. Кадъ човекъ иде обичнимъ коракомъ по равници, онда може за единъ сатъ 3000 фати пређи. Единъ пешакъ свладаетъ ићући за единъ минутъ 75 корачаји кадъ хитано иде, 120 корачаи кадъ брзо иде, а 150 кадъ трчи.

Луфтбалонъ може, кадъ е доста јакъ ветаръ, за единъ сатъ пређи 5 немачки миља (дакле 120 миља за дањ и за ноћъ). Са оваквимъ брзинома могао бы луфтбалонъ за 6 до 8 дана изъ Порцмута у Америку доћи. Године 1806. пуштенъ е единъ луфтбалонъ изъ Париза, и после 22 сата пао е близу Рима у Талијанской; пређено е дакле за 22 сата преко гора алписки и апенинскихъ више одъ 300 миља француски.

Обичанъ ветаръ кадъ душе, онъ може за единъ секундъ 8 до 10 стопа пређи. Ветрови, кои се мешају, ти су већъ брзи. Ветаръ, кои пређе за единъ секундъ 24 стопе, онда една може човекъ узъ њега ићи. Ветаръ, кои за единъ секундъ 30 или 32 стопе пређе, тай већъ найчешће дрва ишкалюе. Найчешће одъ пређена е за единъ секундъ 123 стопе (преко 20 фата).

Тане изъ топа врло брзо иде. Кадъ се една куглия одъ једне фунте съ по фунте барута избаци изъ топа, онда за единъ секундъ пређе одъ прилике 100 фата. Кадъ се тане изъ пушке у полу напуњене избаци, онда пређе за единъ секундъ 216 до 233 фата. Бомба баца тане за 15 секунда 554 фата далеко.

Гласъ иде врло брзо, али не као ветаръ само за једну страну, него ни све стране звони; онъ е много брзи одъ ветра. Гласъ може пређи за единъ секундъ 178 бечки фати, дакле може пређи за 22 секунда једну миљу. У води е много брзи гласъ, него у воздуху; у воздуху пређе обично за единъ секундъ 193 до 195 фати, а у води 785 фати. Гласъ иде једнако, было слабъ, было јакъ, было зими, была пролећа, было дањ, была ноћъ, само единъ ветаръ тера га брже, јакъ слабіе. Још се незнаде зашто, до колике дальине може допрети гласъ. Има примере, да су се топови на 21 нем. миљу далеко чули. Гласъ може одъ земљи више до сунца доћи за 13 година, 311 дана, 8 сати, 33 мин. и 4 секунда; а таке изъ топа може доћи одъ земљи до сунца за 24 године, 324 дана, 10 сати, 13 мин. и 14 секунда.

Кадъ какви стварь иде, она у правомъ секунду пређе 2 фата, 3 стопе, 5 палаца и 7 линіа, а сваког далећъ секунда брже иде съ 5 фати, 11 палаца и 2 линіе као 1 3 5 7 тако, да једно тело, кое пада, већъ у десетомъ секунду 49 фати, а у двадесетомъ секунду преко 100 фати пређе.

И небесна тела врло су брза. Наша земља опређе се око сунца,[9] и за единъ секундъ пређе 4 миљ, а та е брзина шестдесетъ пута већа одъ брзине тиценя изъ топа. Меркуръ пређе за единъ секундъ преко 7 миља; Венусъ пређе 5 миља, Марсъ преко 3 миљ, Јупитеръ споро 2 миљ, Уранусъ 1 милю и т. д.

Светлость е найбржа. Она доће одъ сунца на земљо за 7 минута, дакле светлость пређе за единъ секундъ 41100 миля; и тако бы таке изъ топа морало једну недељю дана пређи ово, што светлость за единъ секундъ пређе. Светлость е брза одъ гласа 967000 пута, и зато видимо пре муње, кадъ сене, него што чујемо грмљавину. Найчеће грмљавина чуе се само 4 миљ далеко а сеанић муњ види се ноћу преко 30 миля.

О електричномъ телеграфу, овомъ чудноватомъ поклоню нашегъ времена, говорићемо другій путь.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ракъ. Имаћ нешто да ти кажемъ, али само у четири ока.

Петакъ. Дедъ, кажи; шта е?

Ракъ. Онъ е на првой конференціи . . . но боимъ се да ме ко неслуша . . . . . тринуть квуто.

Петакъ. Шта!? па шта су му ви то поверитеља рекли?

Ракъ. Рекли су му . . . на здравље.

Петакъ. Бога ми, право имашъ, Ракче! што то крієшъ, еръ у Земуну бы се томъ дотићао сь пуними правомъ найозбиљніе слѣдство приписало.

Ракъ. Дакле у Лондону нонъ ера шпусній посланикъ?

Петакъ. Да, на іошъ нешій на „коњ" као и онай некадъ у Цариграду.

Ракъ. Чини ми се да ће тако и поступити као онай.

Петакъ. И мени се чини, само съ томъ разликомъ, да е у Цариграду пилето играо роду, а у Лондону ће пелисе.

Ракъ. Што се тако зноишъ, Петаче? и чини ми се кашда си и нервозно.

Петакъ. Морао ме е тешакъ сањ.

Ракъ. А шта си тако ружно сањао?

Петакъ. Та сањао сам ти, да сањ постао попечитељемъ иностранихъ дѣла.

Ракъ. Одъ кое си ти партие?

Петакъ. Я? — Одъ народне.

Ракъ. Добро, али одъ кое народне?

Петакъ. Одъ оне, кое само тежи за народно благостањ.

Ракъ. Мой Петаче! видимъ, да ты нисси ни одъ кое партие.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Поводомъ наступајуће велике светковине Воскресенія Христовога желимо нашимъ читатељима, да благе ове дане у здрављу и задовољству проводе управљавајући се у побожности по науци свете наше цркве. Бр̀ъ и Воскресење Христово великій онай празникъ, у коме сметкуемо победу Спасителя нашега Исуса Христа надъ смрћу, жертвујући се, да наше грешне душе избави одъ вечите пропасти. Воскресењемъ Христовимъ престала је смрть бити страшнимъ родомъ човеческога; Воскресењемъ Христовимъ задобисмо сведочанство о вечитомъ животу наши душа! — †

Изъ Вршца 12. Марта. Данасъ се бише кодъ насъ ускршњи вашаръ завршио. Туђе се људи са свике стране поре.ъ овога врлично лепога времена, да горе немогу бити. Трговцы и вајстори ниесу ни толико пазарили, колико ди су сиво за подрошъ, што су сезане своје износили и уносили, платити могли. Разе, нити е кои износио, кит' е кои тражио, а мало кои куповао. Дакламъ ніе могао, ни себе, нити своје окладе за овай благъ данъ поновити. Мерке е было сувише, и доста се продало, у сл̀ъдъ чега бирташи могу аи сако мало подаћи гласъ свой и съ вашаромъ похвалити се. По свой прилици, рекао бы, да се марва овога вашара зато лепше гледала, што су Г. Г. житари раву збогъ маје цене, а и лепшійи су хлове бише накашне кнеледи катраћ остинули, пакъ на марку накази и цеповћарка постали. За сада су богме нове цеповћарке назвъ врагомъ показали, као ће нхъ среће посљедити? То ће се видити. — Пре неколико година, пожели цуњетъ чизарскій, кои е бро̀ј до 300 душа, едно записеће у ваду свегорѣ врста, за коме и неколици неколико рада управљени нахалима да буду, подаћи; и тако бише на малой піаци къ Темишварскомъ путу преко пута сп. „златногъ бурета" подигну. Овда сако за обележити место, и дашнъ врлиномъ добишто отъ живе власти дозволећ подигну, али древеч — сад пакъ врломъ православія и одушевленя, журе се да на мѣсто овогъ древеногъ — другій отъ мермера великодѣпній, онакій легай, као што се ни средъ ніне піаце врстъ нахази — украсе и подигну. Да ће то бити, о томъ ніе сумња, ер̀ъ што се годи шите, као за баракъ, или на буди какве друге потребе приковс, све ће дати, само да се лепше украси. Да ће, да се и прави іоште лепша и већа сказала, него сада што е, али у што ће ће ићи. Никакве да се осимъ ови девет школа, што ій нахмо, іоште девет други отворе, али сваке дете неће да шкаф. А шта ће іоште горе: Викаће и на повоне и на учителя. А кадъ тимо, ће познане ни едне, ни друге! — —

Изъ Београда. Данно очекиваній отоманскій комесаръ Етем-паша у пратњи многобройни кошница србски и турски, кои су му на сусрећъ ишли, присп̀ео е 17. о. м. у Београдъ. Кодъ тако зване батал-чаиће торжественне е гомилозъ народа и подвицима србскимъ, изъ три роге свсточћихъ се дочекаонъ и бладоонъ и пуцањемъ топова пропраћенъ. Одмахъ иекимъ числомъ турска војника и србски коњаника прићесе приспће е на ваш-мейдану, где га е типове многочелный народъ и турска војска продъ градскомъ капіомъ дочекали, и овде пуцањемъ топова и бладомъ турскомъ пресретнуту ушао е величественно у градъ, где му е квартиръ ирнуготовљћъ. Одушевлевъ у народу заиста е велико, сваній е тучно, да види онога, кои јачино допиза зато, да Гордіевъ чворъ разрѣши. Сваній онай, кои ни помоћи е некомъ створити ніе имао, садъ се сѣ истимъ ревностно заима, наводећи сазъ себи заклечени и послѣдиће част добре часъ зде, каво му кадъ уши знаное. Сутра днѐъ биховолили е Његова Свеглость Кнезъ Александеръ Етем-паша посѣту учинити, коа и сопћеница у опредѣлено изъ време ніеу пропустили, а тако и конзули стрпи дожаа, овде спазуоли. — Но изъ ніе се могло безъ осветлена сирошти; исто вече у очи 18. о. м. поаи се витра опеть на Врачеру и то на окомъ истомъ месту, где и пре; опъ прећашићъ вожара свучаина сени, бы̀ла су сада жертва витре. — Телеграфирано и изъ Алексинца 18. о. м. да се одъ осуђеника у Гургусовцу Рая Дикићевића на жалость нѣкоје родбине у нѣчкость преселио. На нарастоку, кои му е ове у четвртакъ у ондашньой митедралной црквн дрикаъ, присуствовао е иногобройный и отмсный свегъ. — Башъ содъ, кадъ ово писао сршивахъ, чухмъ, да е Његова Светлость осуђенике у Гургусовцу помиловати наволела.

— Изъ Петрограда ніде се, да царъ Александеръ често иде у Ливадію. Тако е ире недолико дана отеть у лову на медведе было, што му е скоро единай одиорѣ, кои седи кодъ свои радни довуната. Царъ Александеръ, веле, добаръ е ловацъ и редко му дзаћемъ измаке. Ловъ е на медведе, особито како га царъ ловн, доста опасенъ, ер̀ъ да ловацъ неопходно добро медведа, кадъ се онай подигне на стражитъ ноге да ніе протнвъ протнвнику скоче, могао бы се догодити велики несгода.

— Маћарске новине кажио изъ Сегедина, да се тимо зло неко имерекъ одрало, кои би, да се испуклио, едну госпођу живити стало. Млада пека чиновника была е у кући Господе Хорватъ, едне у Сегедину живеће спавашне увеч ленно привлѣна и доченана упиноћни у той кући много добра. Изъ благодарности договорила се они са некимъ хрђавимъ людма, да спавашну — удаше. Они е на тай конецъ ліеъ и спрекали штранцу, ер̀ъ, рекаваше, немоше крвъ гледати, зато ніли спавашну уливати. Али за срећу гледа е едногъ одъ зликоваца спићеть, те оде власти и све одкрпе. Чиновни и нѣки помагачи су већъ у затвору стављћни.

— У новомъ селу у Чешкой укрп е скоро една жена, кои е себи уобразивала, да е гуска, и низако се ніе могло иеспретнуту одъ те мисли одвратити. Найпосле ніеу ю ирпау у нѣкой собици ніа фурупе, па одъ муте земљѣ на форму ніета печаћене пуглн лежеху.

— Немачке новине јављао изъ Трста, да е познатый трговацъ Готчеинъ свимо с' ума, почемъ себи уобразнвала, да е онъ царъ јапанскій. Веле, да е у болници за луде у Бечу одправљћъ. Жалостна судбина!

— Следећій догађајъ читамо у странимъ новинама. На идной изъ Америке у Енглеску пловећой лађи напазили се мећ' пасиверима и нека врло лепа Госпођица, кои е свегъ, типове на томъ броду крутући владала тако обчарали, да се свакій одъ нхъ у ню заљубно и за нѣку руку просіо. Сва су та нхъ младића была лепи, богати, учтиви и једно су се потрудили, сваку ћой жељу испуњавати. Тешко е было за лепотицу решити се, кога ће одликати и у той нѣкой свегни обрати се на капетана лађе молећи га за савѣтъ. Капетанъ, старай искій шаљивацъ, рече ћой, да с' лађе у море скочи, и да за онога пође, кои ће за њоме, да и живи. Госпођица послушавши капетана, скочи у воду, почемъ с' онай за свакій случай дао спремити чамацъ. Али гдѣ четворица ньа скочише за девотицомъ у пачѣри, да ю спасу. „Шта ћу сада?" рече госпођица капетану, кадъ се онеть за лађе надзина. „За сва четири немогу поћи." „А ви зовите за петогъ, ер̀ъ с' онай найлакшнје постушао" рекне ћой капетанъ. Тако и ово и урадиа; ер̀ъ се после кратког времена сь нѣме вечкали, кои в уедно и найбогатіи одъ нхъ было.

— Енглеска войска, кои е узела Делхи, веома е нездовольни, што ће в града дозволила само нигради одъ полугодишнй плате. Она е мишлила да ће се васколикъ платъ, кои е учинћенъ было, кадъ е речени градъ узета было, међу нас разделити, ербо ћой е было забрањено плячкати и свакн войникъ морао е свой плѣнъ вратити спеціой предпостављћной власти. Свакій подофицирь добіо е само 70 фунт. штер. награде а мисліо е да ће добити барекъ 400 фунтій.

— У савезныхъ државахъ американскихъ често се догађа комића, о чему мы ни писмено. Тако нѣдно об. новине, да су ове дне месеца у варошн Кентуки едногъ града збогъ дуга сазакарали, и почекъ сь ніе нѣко нашти своіхъ, продали су му жену као робљицу, и одъ тога се пазара ньиховніе кредитори.

— Суптанъ дао е у пашти Долма-Бочеу за чест баварскога принца, кои се ове месеца дна у Цариграду налазо, велику часть, те коной су сви дворани послѣдни као и турска великаши присуствовали. Кадъ су се сви гости окупали, уђе Суптанъ у богато украшену салу, сваког лепо поздравивши, а по нечемъ се они са принцомъ баварскимъ лепо мене разговарао, врати се заиста у свое собе, ер̀ъ отпаети турска непушта пушица, да сь кимъ другимъ разнча.

— Изъ шпанске іошть непрестано долазе гласови о трусима, кои велику штету приуздрокују.

— Усљѣдъ напада изъ Шпаније врело Богдата потукла е перзійска войска одъ Курдскога поль имяомъ Мурат-Мирзомъ међу реками Дар Дарја и Сиръ Дарја многобройне чете Курда пленика, кои су више у Курасанъ и хтели су да оделе Мешедъ и Сипоана у Индіи дођу у заробљѣ.

— Како е іошть у пространу времепиу у Хини процвсти цивилн, види се изъ тога, што су Хинезе већъ на 2250 год. пр. Хр. животный кругъ на небу познавали; и што су 2278 год. пр. Хр. већъ у Хини новаци и кинези на обали рѐке врежали. Магнетну иглу познавали су такође пре Христа, као што су онда већъ и встромеиту вугу имали. Исто су тако барутъ, тиноне, књиговезачтво, порцулинъ и друге ствари пре нашега знали и употребљавали.

Съ концемъ Марта скончавамо многимъ нашимъ предплатницима прекупераціа нлова; да небы принуђени были, са нашимъ нашегъ листа престати, умоляемъ сваког коне се предплата свршила, да се што пре на ново прекумерира.

Печати, издае и одговара кнљговечатна І. К. Сопрона у Зелуну.

Излазиће једном сваке Суботе у вече, и шаље за целу годину 5 фр. ср. за пола године 2 ф. 30 кр., за сваки месец 1 ф. 15 кр. безпошиљарине с пошиљком 1 ф. више.

ПОДУНАВКА.

Предплаћује се може код сваке п. к. поште. Изъ унутрешности Србије нека изволе у уважењих писмима са новцима то назнаку Госп. В. Вазмењка обратити се.

Бр. 13. *У Земуну 29. Марта.* **1853.**

Съ овимъ бројемъ излази врѣме предплате свію они пријатеља Подунавке, кои су се само до конца Марта преплетерали. Да небы пропорани были са шиљењъ нашегъ листа престати, умољавамо ји, да се што пре новомъ пријаве. Цена є Подунавки досадашня, т. є. до конца Јюніа 1 фр. 30 кр., до конца Октобра 3 фр. а до конца Декембра 4 фр. 30 кр. ср.

Љубавь после смрти.

Ты живоше срдца мога,
Милко! душо живота!
Безъ тебе ни, ахъ! убога
Душа, срдце сироти!

Безъ тебе ни жилость вене
У найлепшемъ своемъ цвету,
Немаше свиста и виделе
У целоше томъ свету!

Кудгодъ око мое гледа
Невиди те сидъ више,
Одзива ни глась свой недя,
Запуди глась мой уздише —

Заборави' ахъ! немогу
Тебе, Милко, никада,
Ты једна бы по Богу
Радость срдца моѓ млада!

Донъ врай тебе я борави'
Срестаъ бывъ безъ краја,
Верновъ љубезъ те любави
Могъ виделя изъ раја.

'Вемъ ту љубавь спокоиит' ћу
Ма где было у свету,
Сладко мне твое знат' ћу
И на сватовъ крсету.

Ахъ! сети се и ти мене
Своимъ се кадкали,
Ты, за коиъ ма срдце вене
Дожгодъ смрть га неспаси.

Овде тебе своіомъ звати
Судено ми, ахъ! ніе, —
Ал' смрть не вамъ све да врати,
И гробъ кадъ васъ вобрие;

Онда, Милко, горе тамо,
Где васъ рибски сласть чека, —
Моя ты ћешъ быти само!
Любит' ћу то довеки! —

И — Мило.

Арамбаша.

VI. Судъ айдучкій.

Узъ врлетну стѣну Шаре плавне, у забитнюмъ и грозноитомъ прозору узнисъ є и машинъ лединъ ни брежульку, називаъ „Вилинско коло.“ Кудгодъ човекъ съ тогъ брежулька погледи, невиди ништа до голи стѣна и ваз, сеуди густе шикраре и мазко подеље висове до облина плавне, а надъ онима развиетъ сводъ небескій као плаветный шаторъ.

Истокъ што є зора забелиза, а на ледину седи дружина око тридесетъ айдука, и међу њима арамбаша Иванъ Томићъ. Свакій се айдукъ посидіо на свою сувицу кабаницу; сви су добро изворужани и добро одевени по турскомъ обичаю што ниже ире, а арамбаша ино нимъ паша, у грамизу и сверкету.

„Довезите ми ано Копчића да ихъ судимо!“ заповеди арамбаша.

Устадоше два айдука, да обелуше заповеетъ арамбаше, и за часъ доведоше старогъ Копчића и сина му Хусеина.

Обадвоица су окованы у ланци, а на рукама имъ лисичине; стрепе пријаци ино одъ петра зимње на тополи, лица су имъ као сирть бледи, очи одъ стро стале у глави, а водъ њима стрепе ноге, да една могу корачати.

„Позваше ли ме вене, Копчићу?“ поведе речь арамбаша.

„Вала позвасмо те, Томићу!“ одговори Турчинъ невољадкимъ гласомъ.

„Бси ли позвано и жога брати Талію, што си му на данъ његови пенчеви и пири уграбіо любу, а њега убіо у његовой кући за пиранъ асталомъ?“

На ово питаньє немогаше Турчинъ одговорити, само што му бледо лице постаде блеће и позелени, и очи му вао да поскочише изъ главе, тако ій є избуљио.

„Кажуйте ви айдуци, браћо, по реду што є коме учинио,“ рече арамбаша обративши се айдуцима.

Михаиъ Серовићъ, одинъ одъ дружбе, рече: „Могъ є отиди бацію Копчићъ у тамницу, где є бедный старацъ морао скапати, и да бы знато было, него што се потуйно водъ бети за Копчића, да бере двострукъ врачъ.“

Франьо Корићъ, айдукъ: „Може брату Гойку дво є Копчићъ одцепати петъ стотина штапова, због чега є нисколо умре, а то само зато дадо ги дегенисати, што му брать ной ніе хтео уступити своги добра нова, бога є касније сахъ бегъ на силу присовіо.“

Коста Савићъ: „Одъ мене и кон кућања поотиме є Копчићъ све боль као врачене за себе и бега, пакъ смо морали побећи у другу каћію и у другій бегазъ, са Босне къ Дрини.“

Тоша Зечевићъ: „Синъ Копчића, овай ту Хусеинъ, злостаіо є мою сестру Кату, и довійао є сиђала одъ срамоте.“

Живанъ Цветковићъ: „Истый є Хусеинъ моме стрицевићу Ніку живомъ изковао очи коиесъ са ноћъ исколико турски дервиз, те сидъ сирома Ніко теши се као просиъ са гуслима одъ вемила до недрага, и тако се жупако лобомъ рани, а невиди ири сунца, ни бела сиета, а за ништа, него изъ пука бесиши, што є сиъ какни-нге.“

Павле Драгашъ: „То є исто и овай стиый курикъ. Копчићъ, учинио моме ујаку, доиъ є было ноћъ Туре голобрадо.

„Досто, досто, браћо!“ рече арамбаша. Копчићъ є другима злодиа прашиъ, здравиъ, ни крвавиъ, ни лужниъ, изковано очи; ты Живане и ты Драгошу узмите га на страну, пакъ ви му изковаћите оби ока изъ главе. Дадъ, онъ є грабіо своихъ курикъ ноктиња и отимао туђе имања и туђе љубе, зато одсеците му обе руке до лакта: а своме вашчету Хусеину изковаћите едно ово и одсеците му десну руку, пакъ ій онда пустите, века сиъ води слепа отца по беломе свету; а одсада неса знаду, да ће ко ићи

мы айдуци тамапити и врати свакй языкъ доиукъ, и освећавати се свакому оному, ко бы йй се привакио, да тако буду морали одседь просити, нияъ се любомъ равити!“

Такову оштру пресуду изрече врамбаша надъ Копчићима, и тако учинише айдуци. Грозный судъ се сарши, и потомъ изложише айдуци всеку потру, изнесоше живе заобпще, два млада овна и неколико прйча упрано одъ стада Копчићева, и после обћда легоше почивати, да се окрепе санкомъ за долазеће вођно четованъе. Само Иванъ врамбаша нити леже, нити заспа, него седи на леденку, дуванъ пушеши у мисли удубљавъ: како ли е мойой старой майки, нонъкъ стричевима, стрии ии и деди дома?! Побегли су у Дрвесеву нахйо, у беглукъ Мустай-бега у Посавини, то сами чуо по поруци, и добро су учинили уклонивши се одъ Копчића. — О, надъ ли ће срећный свануги данакъ, у коме ћу ја очима видети? Смета имамъ као айдукъ, али оталыити немамъ снога, мойму ии ново рове туђе руке, и време бы већъ было, да имадемъ первау любу. — Само ошште до Миоли дана, пакъ ћу видити, шта ће бити; писамъ родъ да ме Ђурђесъ дакъ оженъ ньве у горама.

Такве Иванъ мисли мисліо, а кадъ наста врачна ноћь, подигоше се у чети айдуци, те одоше поправити Турковъ замкъ.

VII. Човечность айдучка.

Једнъ данъ по обћду айдуци у своїой пећини седећи дивапише о нечему, а једанъ другъ уђе съ поля къ нама и рече врамбапии: „Нашли стражари нашли су доле у к нашу пеку жену одевену просто, као што се одевају наше селянке, и за питанъе: што тумара по планинами? одговори, да е рода тебе нађи, и умолити те за веку милость.“

„Доведите ю овамо!“ заповеди врамбаша и ви сви идите дубљ унутра у пећиву, останите ме самогъ.“

Тако учинише айдуци, а унутра ступи млада жена, пријатпога, окиска и крупна, коса ioй прама нао перћ гавраново и спletена у плетенице, очи велике, прае а ватрене, лице пуно, зарумењено, погледъ узаврељ, а држаше слободно и одважно, и цела нјзина слика надае, да е рода цигапскога, и ако ніе управо подпука цигапска, мелезиния е за цело.

„Ко си ты, и шта си рада? запита ю врамбаша, „говори, небојсе!“

„Я самъ, господару врамбапа, Перса, возсестрина Мурат-беговице, кадусе Фатиме. Беговица те возданала и Богомъ братими, да ioй повратишъ нјзинъ вдиђаръ; єрбо ако ioй то неповратишъ, она несме жива чекати Мурат-бега, свога господара, ви се живо чувако, повраћа са пажеве войске. Бегъ ioй ньне верователи, да су айдуци погребли само нјзинъ уресъ и руво, него ће мислити, да си ioй ты, врамбаша, и лице облобио, кадъ си му поарао худу, пакъ ће ю протити одъ себе, или погубити. Ако ли ioй повратишъ нјзине уресе, она ће се изговорити, да се е онда сверкла у худу, бочи се за свой животь, кадъ сте ирали, и да ю ви ты ни твои айдуци не видили инсте. И я ти се молимъ, врамбаша, ако верусшъ Бога и душу, смилуй се каднии, кой ме е зато посестрикила, што самъ се усудила и дрзнула къ теби ићи, и тебе е побратимила, зато смилуй се!“ и то реканши паде девойка предъ Ивана врамбашу на колена.

„Устиј, девойко!“ рече врамбаша, „само предъ Богомъ се човекъ тако понижуе. Све ћемъ добити, што си желила, само шштко и одеђу можешъ добити, то су момци разделили и покрили на кошуљи.“

Врамбаша одржа свою задату речъ, и девойка поврати се къ своїой госпои и посестрими. Она видъ ю уседа и ињање своје одеђаре, немогаше се начудити айдучкой човечности и милости, говорећи: „И ђаури вераю Бога и душу и приказо побратимство, ако зовали дакле зверн, као што ій наши зову.“

„Ов, госпоио посестрико!“ рече ии то девойки, „ніе то толико чудо великодушја айдучкоі, ини его они мене здрану и читаву пустише изъ свои локата, и томе се я надала писамъ, него самъ нила жељу ићи у горе жетшуши главу у торбу тебе за атаръ. Осимъ тога чула самъ ја моне путу праповедати много примера, гдѣ су айдуци плачећимъ утрли сузе, помогли страдаше, заштитили слабе и немоће, опрезили милосавне, утћшили бедне и невоље. Они се само осећаю гордимъ злумћаромъ и насилницима родбине и браће своје.“

„Девойко посестрико! неговора о томъ ни речице предъ никимъ, еръ бы могла огрешити, и айдуци сви и нису такви, него имаде ій господа одъ шумске звћради; многи су убоице, одметари, душеки и утуруси. Свакако тешко Турковъ достолъ по Шари планини чеуше айдуци; немаше ни једанъ данъ, да кои Турчинъ одъ ньи незагласи, и већъ су тако дрзнили постали и осилили се, да по белонъ дану подъ баракомъ силне са планини, посећую села и варошс, и задаю страх у кости.“

Іошъ су се дуго до веко доба ноћи о томъ предмету дивапше две посестрине, а наседанутъ поиче стражарь са куле: „Ватра, ватра! изгоре ставъ Копчића доле подъ селомъ, изгоре! Ево све е већъ у пепелу: намире житне, пластова сена, и све стаје око става.“

„Ево, Персо,“ рече девојчица, „и то ти и ваљда доказъ човечности айдучке, ељ?“

„Госпоио, чућемъ досудили су айдуци и завлели се, да ће тимаиати Копчића никакъ докол му е рода и корена, зато гори витрокъ ставъ Копчића.“

Тако су айдуци и чинили, а Копчићбакиня слезъ тена се одъ немила до недрага, ніе ги се нико смео приватити одъ айдучкога страћа. Свака злоћа себе нађи, тако се и Копчићу догодило, дошла ако и поиасно, али тимъ љуба каштига и на њега.

VIII. Забава айдучка.

При суду айдучкомъ и у њему представљо намъ се ужасно и грозовито позориште разудимы страсти злочески — мржње и освете подстрекаване нечовечнымъ поступцима босански Турака и Потурица са бедномъ раіомъ, и кадъ смо то видили, судили смо како е коме воли о поступаю айдука са Турцема. Я одъ моје стране небранимъ поступакъ айдучко, али іошъ мањ турскій зулумъ, и само срећа, да е цела она праповедать голи измишльотина, или у ньой има нуно живе истине. Кадъ смо, видили строгій судъ айдучкій, видемо да видимо, како се айдуци у дивльой своюой слободи у згодно време забављаю. Набљудя айдучка забава бливе подъ Иваномъ Томићевомъ врамбашиномъ слушати узъ хворине гусле народне юначке песме.

Было е у чети айдучкой неки айдукъ Глазавацъ, кои е умео пешто и лепо узъ гусле певати.

„Дедеръ, Глазавацу! новесай намъ!“ рекао е Иванъ врамбаша, и айдукъ бы миомъ сео, гусле пригрліо левомъ рукомъ у крило, очи бы малко затворіо, пакъ запевао буди коју песму, за примеръ о невикомъ Пенаду:

Майка рани невка Невада,
Паше нћга бабиних повсомъ,
Одћна га бабиних долиномъ,
Бабинимъ га нити белимъ перћмъ,
Бабину му саблю припасуе,
На бабини коня посћуе;
Удара га смилћмъ и конилћмъ,
Удара га по руменомъ лицу,
И опако говори му майци:
„Ои Невада м'а велика ндо!
„Расти болћ, моє чедо драго,
„Да отмемо твою очевину
„Сплюхъ цару полакъ пареиие.
Майка мисли то како нечуе
До нћанна невка Невади;
Ал' то чуше две пареие слуге,
Иду слуге цару господару,
Пакъ беседе до две пеое слуге:
„Ои бога ти царе господаре!
„Майка рани невка Невада,
„Паше нћга бабиних повсомъ,
„Одћна га бабиних долиномъ,
„Бабинимъ га нити белимъ перћмъ,
„Бабину му саблю припасуе,
„На бабини коня посћуе,
„Удара га смилћмъ и конилћмъ,
„Удара га по руменомъ лицу,
„Па опако говори му майци:
„„Ои Невада, м'а велика ндо!
„„Расти болћ моє чедо драго,
„„Да отмемо твою очевину,
„„Сплюхъ цару полакъ пареиие.“ “
Вели слугамъ царе господине:
„Бора вами, моє пеое слуге!
„Вы идите къ Невадиной мајци,
„Савеките невка Невада,
„Предъ мене га ано доведите,
„Да я видимъ душманина свога.“
Послушаше до две пеое слуге,
Сазеваше невка Невада,
Доведоше предъ цара султана.
Кадъ га виђе царе господаре,

Какова су прса у детета,
Каквом су плећа у Ненаде,
Каква глава и јуначке руке,
Образ ленши него у девојке,
Груди више него у ајдуха;
Сав провиче царе господаре,
Сав провиче од стра и од чуда,
Пак ож бани нејки Ненаде,
Баш ћеш ја у таванџу клету,
У бојош е вода до појаса,
А јуначке кости до колена,
Где се лежу гује и гуштери,
И отворе зубе крвлатице.
Кад ѣ прошло девет годинх дана
Бесједио царе господаре:
„Боре ваши моје прве слуге!
„Ви идите доле у таванџу,
„Извадите кости Ненадове,
„Нек ѣ жарко обзрем сунце,
„Жао ми ѣ што сам учинио,
„Погубио ђевера јунака.
„И сиру му учинио майку.
Послушаше до две прве слуге,
Па одоше доле у таванџу,
Отворише ва таванџи врати,
И одма су врата отворили,
Ѣрк су против њих закрвили.
Када слуге отворише врати,
Али Ненадъ свиту кажу пише,
На колену јуначком ње везе,
А пише ју крацом одъ образ,
На рамена седи голубъ белый,
Голубъ белый, мѣсом кољушовиħ,
Кои писма носи старой майци,
И одъ майке бедном таванчару.
Цареве се поплашише слуге,
Побѣгоше къ цару господару,
Казаше му чудо нечувено,
Нечувено, досадъ невиђено,
Да Ненаде није погинуо,
Него ево свиту кажу пише,
На јуначком колену ње везе
На рамену бѣлый голубъ седи,
Бѣлый голубъ, мѣсом кољушовиħ,
Кои писма носи ѣ старой майци,
И одъ майке бедном таванчару.
Кадъ то чуо царе господаре,
То е цару врло мило было,
Па ож шаљ по Ненада слуге,
Аъ' говори сушиħ у таванџи:
„Боре ваша дје цареве слуге!
„Кажите вы цару господару:
„Моли су ви к'о орлове гноjзде,
„Кради ми е, да пеħъ за њом спавам
„Коса ми е, њоме се покривам,
„Па како ћу рећи цару вашем?"
Затимъ мало постаљо време,
Ето иду три хитра берберa,
Ѣних стриже и бриду му бриje,
Другій чешља и лице му ниje,
А трећій му нокте обрезуе;
Съ њи' скидоше тешке буњиже,
И скидоше тешке ланчиже.
Сину лице њино жарко сунце.
Кадъ устиде невиђй Ненаде,
Витязь стаде му ино зелен боре,
Мислиo е њега погледати!
Кадъ га виђе царе господаре,
Посади га къ себи узъ колѣно,
Љуби њега у чело јуначко,
А отъ пари у десницу руку;
Пакъ беседи царе господаре:
„Ой Ненаде, ой јуначкй сине!
Дат' ћу тебе свом едномиру,
Лепу Фату за верну љубавицу,
Ако ми се обесиш потурчити,
И познати свеци Муамеда."
Ишчуѣ нестеде великй Ненаде,
Вељкъ онъ вели цару господару:
„Волимъ ови царе ни живости,
Волимъ њи матраѣ у таванџу,
Волимъ вету главу изгубити,
Него частиноħ Христу забанити."
На то цару врло мило было,
Али се е царе претворио;
Пакъ онъ посла јунака Ненада
Къ едномиру Фатими девојци,
Небы з' Фата њега придобила,
И за турску веру приволила.
Дође Ненадъ къ лепоти девојци,
Бре кипца е, да ioй друге нѣ,
Лепша Фата одъ бијеле виле.
Јата Фати мамити Ненада,
Небы ли га како потурчили;
Аъ' се вели Ненадъ потурчити,
Вељкъ онъ вели Фатими девојци.
„Ой бора ти Фатима девојйна!
„Волимъ лашеъ изгубити главу,
„Него ною огрѣшити душу."
Кадъ то чули Фатима девојка,
Ненада е она братимила,
Пакъ ю пода ѣ своjой старой майци:
„Да ioй, вели, будемъ зимбиња,
„Одъ метлице и ладне водице,
„Бръ безъ тебе живити немогу,
„И веру ћу ною оставити,
„Али тебе оставити нећу."
То рекоше, то и учинише;
Побегоше у по коња такне,
И до зоре горе пријездише,
Къ Ненадовой побегоше майци. —
Ко зна болѣ, широко му вољѣ!
Сви весело, браћо моя драга,
Ѣда бы весъ и Богъ весело
И турскога избавио прна.
То е најпећа забава ајдучки, и кадъ имъ се срдце развигра одъ гусала и певања, често увате њинско коло и сита се шинтрају.

Али се често спомиње дома и родбине, и тадъ многи одъ њи горко уздане и жељ га понесу изъ гоѣе у крцо више родбине. —

IX. Конаџъ.

Дањ по дањ и лето прође, есень настане и Мајоль - дањ осванu. — Мајоль - данакъ, ајдучкій ражетканъ. И Николѣ освануо. У прозорѣ њетовѣ дана приседе се шајка мала прекo Саве, стаде узъ обалу цесарску близу села Шитара у сарајишкой бродској Крајни, пол за опда још ње обстоила. У шајци су дна средовечна човека, и једанъ снажанъ у зајбољих живота доба, две старице и једна млада и красна жена са млађим човјеком у наручју. У шајци и осимъ спомезнуты особа пуно снежнога постељине и одеће, оружја и оруђа сваковрсно. Кадъ шајка стаде узъ обалу, покрпаше се изъ ње сва и изнесоше ствари на обалу, само оста младый човекъ на кормиду, и чимъ се изправаше шајка отисне ю одъ обале, одвезе се онетъ прекo на босанску страну, свиъ поривени и снажно посла се особито вешть у томъ послу, и заседоћи сиину снагу свога живљења. Младый е чисанъ почасio, сто онетъ пуне шајке, у њой ствари свакојака, онетъ стаде узъ прай где и пре, и тако е младый човекъ неколико пута пребродио Сиву и превезао на цесарску страну. Тенъ се зора указала.

Изъ свега тога видило се на прамъ погледъ, да босанска рад бежи одъ турскога зулума, селе се изъ Босне у Славонію.

Тако е и было. Ово е была породица Тонића, пол се населила у село Б. у Посавини, и сиъ главомъ Ивањ зромбашка са своја два стрица — Доминкомъ и Јосиномъ, са стрином и своjом старом майкомъ, и са младомъ своjомъ љубовъ, коjомъ се оженио пре годину дана. Осимъ ове породице прибегло е исте године изъ Босне у Славонію десетакъ и више други породица, и у свакой инојзине се по једанъ ајдухъ изъ чете Ивана Томића са Шаре планине.

Ишао е после ово подизнић цесарскій коњско ово слободнихъ у турскому рату, стекао е јуначко име и злагу колайку, чина ми се и племићство; доживио е срећну старость и умро одъ умрла. О њему се приповедало, да е прешао са собомъ изъ Босне силно благо, те е у оно време мало једанъ одъ најимућнија људи у Посавини славонској; али е, кажу, было и добродѣтелних човекъ спроћу сиротиња.*)

Прный домино (маска).

Млади грофица Шарлота Ф. дева и пштрошна госпоа у Паризу были е текъ две године дана удата, а већъ е на своме мужу жељу задовољности спрам њ опаживала, пол ioй е тугу и љубокорину задавала. Кадъ е грофъ, као што е онъ говорио, свом другштва посѣћивао, остала е грофица, коя е значе радо сѣ знаме време проводила, сама у своме великом здањю.

„Обећо ли ва вечирањ бити, кои ће се идућега четврта у опери давати, вѣм," запита грофица једнпуть за ручком своjъ мужа.

„Идући четвртакъ? Тай батъ, моя љубезна, пада баш у онай данъ, у пои мое друштво скупштину држати намѣрава, одъ пое я никако

*) Она приповѣстъ биле е пре неколико година у Нашему штампана, но Госп. Сачинитель биковолико е са пријашњимъ пристасти и допустити, да и я ва ошима читательима саобштити можемо. У.

изостати некоју, почесе сваћ чланъ одбора истог друштва."

„Небы ја могао мене за любоња тай данъ изостати одъ свушитне?" примѣти гроѳица.

Гроѳ е тако важне узроке навоѳио, да гроѳица ніе хтела више напоминати него е Бутала. Одъ прѣше в ова свегда мужа за любоња на истай балъ, на кои се обично найотмѣније друштво пернако скупля, пиля, в седъ ніе онъ хтео ову жељо испунити. Сирота госпоя мислила в да ће гроѳъ безъ ње на балъ, кои онъ ничег никако пропустао нѣе, ніти в любоња гроѳица само посумнила, то е ньа другарица, Херцина С. за ньѣстку ствар представляла.

„Я се свеч обкладити" рекне Херцина, „да ће твой мужъ на балу быти. Његово друштво нескупли се у такове дане, еръ сва чланови истога радо иду на кисаирањ балъ".

„То бы было хрђаво," одговори гроѳица жалостивнъ гласомъ: „О! кадъ бы я то само известно знала."

„То докучити ніе тешко, моя Шарлота."

„Како?"

„Ты познаешъ твогъ мужа по ходу и стасу на кою да се обуче, в ћу се побринути да два билета за уласкъ добемъ, па ћемо ньи кою прост домино на балъ. За единъ сатъ прегледа ћемо целу салу, кеядинъ ли га, онда се можемъ претварати, ербо ти е истину казао."

„Побрини се даклe за одело и билете за уласкъ."

Доше четвртакъ. После обѣда, кои е после петъ сати сершенъ, опрости се гроѳ са женомъ и оде своме другутву. Шарлота оставши сама пусти сузе за њимъ. Боѓи се да ће мужа на балу ньи, развалила се была кою. У десетъ сати доше Херцина, и у единаесетъ одпеше итовъ обадве кою домино маскиране госпоѳ на балъ, за коимъ е многопройно друштво сало. Лепе маске шетале су по сйно осветлѣној сали. Шарлота узевши своју другу подъ руку мотрила е на све стране и мислила, да ће у сваком ньихъ своју невераогъ мужа познати. Обадве две женске маске, кое су одпеле одъ осталогъ друштва по сали тутале, обрате одма на себе обшту пажњо. Една кою пошла обучена маска пиля е застопе за њима.

„Херцина" прошапне гроѳица, „онай Турчинъ, што единако на насъ мотри, чини ми се да е мой мужъ, погледай му само стасъ и ходъ. Можо быти да ме е познао."

„То бы ти само могло жило быти" одговори Херцина, „у томъ случаю знаће, да су ти кѣгови тайни трговци познати; кадъ они иде безъ тебе на балъ, знаиће и ты право безъ збога ньи. Но погледай само, приближује се оной женскиии госпоѳ — ево почиће са кадуькомъ разговарати — ајдемо ближе да чујемо шта говори."

Паша узе кадуну за руку и одпелши е међу играюће, почне съ њомъ живуреу играти, кои е бавиъ на реду была. Шарлота бы се зацрвенела, да е знай, што е нашу представљао ньи мужъ, и да е онъ само за любоња ньегове играчице турско одѣло изабрао. Ньа туга ведя се описати; што е више пашу гледала, то е све тиће дрхтао, да е то ньи мужъ. Начинъ играња сисђа чак и ньа подавља коварна коса; лепи исподъ дорее ширена брада; съ единомъ речио цео саставъ тѣла и обхожденіе утрпљивши су е у тоих мѣшйо. У единаутъ изгуби се играчъ са играчицомъ.

„Одя, оди," шапне Херцина и позуне своју другарицу за собомъ.

„Куда?"

„У онай уресъ тамо, у кои е паша седъ отишао."

Невољно е Шарлота слѣдовала ономе позиву. Пре него што су другарице до уреса, кои е у бушку у сали начињенъ было, дошле, обколи ій мноштва харлекина, кои су тукући се на найразсутиније начинъ слободу масираја узимали. Друга една гомила маски уложили е завучу и после нѣколико минута было су другарице, една одъ друге удаљене. Сирота Шарлота остане сама обколѣна одъ немирны харлекина, кои су крвнени се, ово ньа играли. Ясно смеяћ остали маски пратило е онай кою што се чини, хотимице проузроковалый догађаје. Боѓи се да ће ньу познати, или да су е већъ познали, почела е Шарлоту несвесть обузимати; што се она више љутила, то су се ово ньѣ стекли све више смеяли. Гунгула е све већа была, особито кадъ су неке више маске у салу ступале. Но у тай ма прекине една мужка маска кою; нета маска была е кою прак домино отмѣно обучена, имала е фину лорву и пру капу са белимъ перћех, кое е чак на леђа висило.

„Питрет!" повише домино лажнъ гласомъ; „ову госпоѳу узимахъ я подъ ньо заштиту;" при оныхъ речима гурне харлекине на страну; због чега се ново гунђаньѣ у сали породи, но домино ніе се на то осврнао.

„Дајте ми руку, госпоя," рекне загано домино.

„Водите ме изъ сале ако бога знате," одговори у неприлици налазећа се госпоя.

Домино нележе се ово дивнуть назати, после петъ минута стояли су обадве предъ оперомъ. Шарлота дрхеће своге избавителя подъ руку дрктала е тако яко, да е една стояла. Због ње мећане было е ньа врло неспрятно и лагодно.

„Узмите единъ питокъ," прошапне сирота госпоя, „еръ я самъ тако наземорја, да ньи немогу."

Домино вино е однесе, па на несрећу пебыше у ово мгновеніе баш никаквомъ кола. Лавинъ ватаръ навосіе е ако свеча на Шарлоту, кои е, ако обично кадъ се на балъ иде, врло тако обучена была.

„Овде исклоно остати" примѣти Домино сожалителнимъ гласомъ.

„Нехоће ме сако натрагъ у салу водити."

„Ал' вы сте, госпоя, болесни. Куда ћемо садъ? Ха! ево преко пута кафеа е отворена, одите за мномъ, ја ћу гледати, да добіемо кола."

Гроѳица прѣи онай позывъ, гамбашћа у свиленимъ цвеселама по снегу и дрктаюће одъ зиме доше у кафеу и пеше нѣколика ни столяду. Домино е лебдіо надъ ньоихъ што е више могао.

„Госпоя! вы тако неможете кући ићи, него морате закуске узети, да бы сте се опоравили. Допустите ми да се тога ради за насъ побринемъ. Седите за астал. Дечко! дай члоковиъ и две чаше шампањца."

Шарлота хтеће ову понуду одбити, но заштититель недаде ій проговорити.

„Да нечемо заелно" рече домино, „па ћу онда донести питокъ, кои ће насъ кући одвести."

Обожаватељ прочъ домина было е тако умилато, да е Шарлота и ову жељу понуду примила, мислећи у себи, да то у толико пре учинити може, што е доста повода имала држати, да непознатый пратіоць отмѣномъ реду принадлежити мора. За вечеромъ разговарали су се о разналишности, кое е на балу владала, пресо чега е домино нко разарен было, но преко свега тога, со е неуморно, сва она ела, кое су добра и скупа была, знаюши ій са нѣколико ријеча шампањца. Сирота гроѳица осѣћала е само по нешто очи свакогъ ела, и то само због тога, да се ньи неблагодарна показали. После пол сата скрши домино вечеру.

„Како се осећате, госпоя?" запита онъ.

„Болѣ ми е."

„Кадъ е тако идемъ по питокъ."

„Ахъ! сѣ чиме ћу вамъ на свему благодарити моћи."

„Съ тимъ, да сматрате као да намъ писаћу вашкоју услугу указао. Ово што сам и чиње, чиње бы свакій кавалѣръ на моје место."

„О! онда врлинитте ако пашетъ великодушій тиме, да ми што пре питокъ пошљете."

„Нехете ли мало тека почити, а я ћу се већъ кратити. Дечко! донеси ми још мало теа." Убрзавши са пешкиромъ уста, оде домино по питокъ. Шарлота чекала е за јелу пол сате, еръ кавалѣръ недоће. Стра да ће нѣгъ мужъ пре ње кући доћи, пришли е, да пешке кући поће.

„Моя добротворя по свой прилици нежоке кола да добіе," помисли Шарлота у себи, „но онъ ће ми нимало опростити, ако ме одне не пође."

Запотавши се у ниску, пође на врата, но служитель стане предъ ньу.

„Драгій мой!" проговори Шарлота, „кадъ онай господинъ, кои е у домино обучени, натрагъ доће, кажите му, нека ми опрости што га дочекала нисам; кућа ми е далеко па се морамъ журити."

„Драге волѣ," было е одговоръ, „но найпре платите рачунъ."

Гроѳица се поплаши, сетивши се да за каквомъ новцаа кодъ себе нема, ербо е Херцина за све бригу водила.

„Ево рачунъ," продужи служитель „онай господинъ увутіо ме е при полазку тога ради на насъ."

„На мене?"

„Мои ће госпоя платити, рекао е онъ."

Да ніе лорда гроѳицина лице покрила, когано бы служитель лако видити, да е она од

сравите поцрвенила, крбо є одма осетила, да є жесой протуни у руке пала, коя є на жѣнъ рачунъ по вољи вечерио. Рачунъ є износио 65 франака. Служитель погледао є госпожу са сожалењемъ.

„Узмите, узмите,“ рекне госпођа, свињавши дуканьи съ едне руке грошу. „Рачунъ ћу сутра платити, а овај никитъ натраг узети.“

Изишавши изъ кавене одме мало Шарлота. Младића Фикери стојала є предъ оперомъ, у коју є ишъ единко музика свирала. Седнувши у кутоу да се нуђи одмеле, гдје є каваћа подноз платіо. Но текъ што є у собу ступили, дође и њенъ мужъ кући, што є она врозъ отварић и затварић врата осетили. Незнајући ели и онъ на балу био, провели є целу ноћъ врло немирно. У кору рано дође Херминa, да види шта ће другарица ради. Шарлота приповеди јој све, шта є препатила, и заколи є, будући се више никоме поверати несмеде, да жену грашну изгуби. Херминa узме рачунъ и оде, но после едноъ сата дође кодъ Шарлоте натраг, коя ю є жело изненадила.

„Где є мој никитъ?“

„Служитель ми рече закуђењъ, да є овај господинъ, коме є новчеъ са вама у кавани био, никитъ вре едноъ сата за његову жену са 65 франака пакуњо.“

Грофица пребледи, крв є грашну изгубила, коя є потапћетъ хиљада франака предности имала. Да небы чудный овај догађај познать било, мора є штету у тайности сносити.

„То су следства љубоморине,“ вике грофица.

После неколико дана дочуе, да є њезъ мужъ све пете ноћи десетъ хиљада франака прокоцкао.

„То є была скупа ноћъ,“ рекне Херминa, кои є ову последню вѣсть донела.

„Радо є плаћамъ,“ одговори Шарлота смешећи се, „крв сањ садъ уберена, да є овај зелиј лапа неко сасвимъ непознато лице било.“

Прави домино ніе се више чути ни видити дао.

Девойче и момче.

Сунце лепо сја,
Свог зракс шири: —
А трава се ња,
Малый ветрићъ пирн. —

Пзвећ' чбука красног'
Дала с' стиза лепа;
Цвиоћ' ани исног'
Туде мома шета. —

У руци јој кита
Мирисавог' цвећа,
Момче супрот 'ита
И мирисъ осећа:

„Дај ми, селе, цвећа!
Ако Бога знадешъ; —
Мыс'о ме подсећа
Да м' радо имадешъ.“

Момче с' стиком вряу,
Са куплаћмъ срдца,
Девойче претрну,
И поче да гледа;

Изъ руке јој ружа
На земљицу паде,
Обузе є стужа,
Кадо за ню стаде;

Ноге њене сташе,
Потамнише очи,
Срдце јој куцаше,
Обе да источи.

„О! . . лепа момка
А . . и . . витка стаса! —
Јоште прио-она;
Прекіо с' ю'о свса! —

„Да . . ми га є онде
Јоште єдномъ неђи,
О небесный своде!
Я бы с' знала њиh.“

Л. Стефановићъ.

Ноћный животь.

Често имъ людиа, кои смо се напили, да само даню радио, чини се, као да є сва природа съ има заедно будни, па жељно, као и мы, за повоемъ тежи. Али изъ искуства зна се, да єдиком водоземцы и насѣкомо, па неки и одъ птичјега рода по целу су ноћъ будни. Имъ некн' занимање, вол бавић изискую да су люди ни опрезни, као рабари, усмѣћени страха ни вору, у шуми, у полю или изъ любопытства бде, да бы у природи што искусили, и тиме умъ и чувства изоштривали, или оне због добытка, онде пакъ изъ любови и ревности къ науки. Изванъ усмѣћеномъ живлењу свакій є знакъ живота у красной чинили. На премда се при одкритію чега рядо бодри показую, то опетъ, и то рядо често, съ њима и стра' учествује.

Ноћный свет обычно се смятра за почивајући свет; много пута су несмотрени овомъ мићанје народа у стиховима изразили: „Све почива мирно, умореый душе мой, садъ почивай и ты!“ у обште узевши те речи имаю право; но пытаћ є, да ли природа ноћу особитый извозный надъ дан. Наравно, то є већъ друго, єръ почекъ ніе све сладкимъ своимъ опіемъ, то се у сваковъ роду животиња будны' чувира нахази.

Чимъ сунце зађе, већъ ластве и пауци другій свет, пеша своіомъ дневномъ песмомъ престаю, тама свою мрачну завѣсу распростире, а светлость избегавајуће животиње садъ слободно по бреговима и долама тумарао. Изъ найкрайнын чбунова, узки долина и врачны разлазе, почекъ животиња претити се. Као што се у тропическимъ земљама веће врсте мајмуна налазе, кое су ноћу живостне и веселе; тако и ходъ нась слепи мишеви весело изъ свои' руна излећу. Што се тога тиче, мы рядо добро знамо, зашто су они, а и многа друга животиња бдаю. Цела є природа єдинъ изредань оризнъ, кои постои; царство животиња, биля, исполњены — све є то єдно съ другимъ скопчано и постепено єдно другу у окоъ другу поређе. Тамо сѣћаю, надубреня земля прашуњава цветъ, чимъ светлость на њу пане, да се развије; онде опетъ жено растѣње, као: сѣлене и зрнчкоъ (cactos) свой цветъ ноћу развіе, и овай последньи дуги со за врата своіъ ноћноъ цвећа. Роса пада, земљю освѣжава и растѣње подкрепљава. — Многима жалы животиња бежи, да небы велики' грабежъ было. И то є истина за равномъ, као слепи мишеве, ноћне ласте и друге принуђена на такоый начинъ живота. Другій узроокъ, што неке животиње светлость избегаваю, есть 'сластаъ очи, као у сова, до кое свѣтле светлость допрети неможе. Од дневны птица само краіуг у ноћи спада. Кодъ други' пакъ животиња, као мишеви, рунова и други', тоіе ноћу и предъ зору ловкуда тумарао, узроокъ є страхъ.

Међу прве спада слепый мишъ, коя у сумрачну изласе и по целу ноћъ тумара; но многи од ньи због своје пепелане боя одвоје се. По поврћнки бере могу се читава ята славинара (велики зеделани слепи мишеви) наћи. Ели већъ и последньи зракъ сунца клоноо, слепый мишъ, коя є жељно то време очекивао, излети, и кисніе летн за насекетима, као: комарцима, вештицама, комирцами и мухами. Крилатый слепый мишъ изилази изъ сувоъ грања или изъ стрее земљѣлске куће, нека врста одъ ова су найкрши' куза, или изъ пукотина какоъ здања, а неки тако названый жепељъ (слепый мишъ) съ торја пранесноъ или изъ ходника какоъ замка, где су се често, као у Дрездену, у читавимъ колоніама едно поредъ другога начинали. У исто време и ноћне скровници плаћъ о плаћу подижу се изнуку, па онде на мина, онде на какву задопињину се жабу или на птичје гнездо нападну. У планина рисови дове зечеве, срне и дивлѣ ковози; медведи, лисице и дивлѣ мачке подижу се крозъ чбуноне пролазе или око усамлѣны' земљѣдѣлски' селяна свой плѣкъ пребаю; а курвкъ тумара по дружинама, харочито онде, где пошшанска коли угоснике коньи нораю проћи. Куне нападаю на житнице, сченаю съ места што изъ треба, радо єду воће или изсисаю птичја ја, или гнезђе пакетно уједу пчбеће. Творови и лисице не само дано, него ноћу ловиту више за плѣкоъ грамзе. Найнеотесаніи између ноћьныка есть ежъ, о коме су уе при мислили, да са изкостреши и ноће на бодлина натакнувши у себе уплачи. Онъ излази или изъ подземне рупе или изъ шумлѣкъ жавоъ дрвета, кадъ бы єдномъ жина подхитрію, врло бы радостанъ быо; онъ се рана јошъ и младимъ живима, прашна и ноћемъ, онъ є истребитель инсекта и пужева, па съ тога су га нимае богиѣ Флоре радо имале, кадъ бы каконо гнездо птичје разтурио. У тай родъ спада јошъ тако названый „свињскій ежъ“, коя се одъ змія, осимъ шарена (Ягеццотес) неплаши.

Изъ подобни единии места, где лишће труи, ђубре лежи и ежъ радо спи, излази такође нека врста мишева (Spitzmaus). Они жалеру не само ноћне инсекте, него и рядо што, као предостороный полицаіъ у природи, требе мртве мишеве, одъ чега и деблаю. Нека врста пакъ радо чешља по иверю, или пиша по

води, или се радо сакрива трновима себи тако звано „вражије шишке“, одъ рибе икру, млашће, на често се са великимъ шкољкама боре. Ноћу шумски мишеви жедеру „жиръ и шипо“, кућевни мишеви и пацови сву у своимъ рупама увучену сланину и сиръ; питомый зецъ, слепъ, срна, гемза и зецъ пећинарин су ноћу, а дању што су ноћна сакривени тимъ више себе за срећнога и безбрижна држе. Сове, кое се преко дана, плашећи се одъ врана, сакривају, изилазе ноћу и многе мишева и змія позатиру, често уседу узъ прозоръ, где би свитлость спавале, да ако се човекъ болестанъ или за вставокъ разчишћавања кашно, трго би се одъ страха. Шарене сове полако сиђу у подъ и пегло на свой плъен нападну. И дању сиптарь већъ имаће, бувљаци своимъ страшнимъ покитима свеня плѣнъ; њих ноћный гласъ „духу“ исто се на све стране кроз шуму разлеже; а притомъ женка и изидо тако ужасно врипи, да дивљимъ мацама, да ови, говедо и керови што дно, норовъ узрока имати. Съ овимъ тако називамъ удолежима у исто време иду у ловъ дуголушчате или ноћне ласте, ове су птице привлачнія достойне због великога њиховога клюна, кошић, као локоротомъ, чегртао. Оне жедеру свакога рода инсекома, ноћне жуканце, комиће, пужеве, пчве и т. д. шуманскога ока, кои ноћу у блаженя свеноћни животиня врло ревносно раде, као: гундевать, зворъ и овимъ подобни. Подсећи вечеръ, придаћу, слишуй и великій славуй пуштаю ноћу своје љубке гласове, подобно несметарцу, кои сноћ остварене песне ноћу радо пева.

Яребице и препелице у сумрачку изилазе, тражећи по подима и њивама хране ради, где често и на замку наиђу. Ноћу лѣштарке звижде, барске кокошки дозвиждо се по барѣ, као и њихов родъ, иште вољене кокоши такође су ноћу дѣлателне. Богать живота на бари владе: водене, вољене и барске кокоши прелећу врло воде, у томъ виши при лепой месечини изъ њима лабле а шкоке, на звездау дезећете ловца несумњиво, дигну се у вись и по воздуху се носе. Гуске, патке, мердоли, роде и друге многобройне певачке крећу се ноћу удолзи поля и цео овай предѣлъ оживљавају. — Тако исто и рибе немире су по целу ноћь; оне плаћу по води, икру бацаю и скачу. Бгуди ноћу, варочито у пролеће после кише, живе гамижуће као змія на суво, на поляне и њиве, и траже гљиете и пужеве.

И подземне животиње ноћу раде. Жобе, кристаче жабе и саламандра добаю дрзновеће; особито сваа вољена жаба скоче трновима наслоња по запуштеномъ бинтарки и влажнимъ поляма, у кожъ случаю своју покрабу дизеко прска. Овде падне ій у руке харпаче, тако у трудомъ дрзету живакъ. То в она буба, кои при своихъ ноћеомъ бушењу кућевић, подобно сићу, производя, кое сувереи за свртный часъ или за вѣстника смрти сматрано. Увѣћеће превара се, као да в мртвакъ, недвижанъ и непокретанъ, осимъ већъ се на пламену жеже. Мољци, у ноћеки трнови предъвлаћи, ноћу су извѣдателни. Многе буберке бубе сако су у врачной тишини на путовима и друмовима спокойне; свеглe бубаче, кое распознаку са целомъ комизіомъ, имаю на врагиоръ стрвинъмъ штиту две округласте флеке, кое у мраку сипаю свѣтлость. Свѣтлость происходи одъ некакве боеворне материје на трстенцима, а та може се ск бубе свинути. Увѣћене жиси доиначе, аъ ioй е свѣтлость слабія. Грабљиве бубе трче у мраку съ одкривеномъ, высокоузвишеномъ стрвзньомъ частн тѣла, попиу, оне велике прве бубе, остављаю коњску шталу или шупљашный вонбанцій патосъ; тако и водене бубе жило и велико, остављаю ноћу свою бару, подизуће своя трока крила. Говеђаре и дрвеноре, стрижи бубе и елешцы, пре свега лете на зеленъ, такође досадни бучки, иаће бубе, у мраку су найвише расиушгени. И прави по целу ноћь немирно. Онъ изилазе у читавомъ рою и дуже ій заћеставке среће. Близу дюже или у себи при отвореномъ прозору дебелокрилни, шареяи, називани зимоваии лептири трче на свѣтлость. Ими кадноеви, бледопрсени и зелены лептирова, плечны, и инсеи и други лептирова, или одъ свію ты пуна красоте, тавно-мермерисана, у страу као мало деце дречуха мртви глава узаси прозъ прозоръ.

Тако се шауиџа, позачій чешиъ (буба), као и шареае прелѣ, појилою сако ноћу, свѣтлѣће одъ ныи ecy ове, кое слепимъ инсенома осветлаваю стазу. Тако исто и пеке врсте лиирисаи, као вољски преди, кои ово слезовине лепрша, златна буба и златноиъ посутый лабудъ. Једиой врсти одъ овы лептирова природа е одказала. Крали и женка седе само увече свегљуцкаћи и очекујући повратакъ супруги, ако што се уобиче ноћу онима кобиимъ протувима, ксеномонима, изилзи прсномоиа и невести. Сове, тако називане због дебелома оиомом образе главе, лете по ноћу у шумама и баштама. Колико сако поквареност и изкривљеност растѣвн бештоваић у ноћу ніе познавали тога правог крадљивца. Онъ бы га могло доцнѣе увече фенфрокъ наћи; еръ свѣтлость е слагда животињскимъ кобнимъ протувима любошитство, и тако во гдѣкоя харначе сваке годиие због осветлења изгубе слободу и живот. При свѣтлости траисе, купусе и штавоз-сове летрнаю по лишву; гусеиице и друге овима подобне изгрицу усеае и сапрваю се у лишву. И свегљеће полаци ноћу лептирак, мали дуговоги, кои коже, пчиће, славчи и мисло изгрицу; изима се приближује кноръ чиненій шпаба, малый молиац, кои ноћу, чою, тапетъ и жстуаъ изгрице, и ск кошеньк Мак често ноћу у читавомъ друженству по соби шеруа. Сказаиць и шашбе, сва убоките гнуса животиня предузму и ноћу свое тумараће и изгрицу вольсно воће, приготовлѣћа ела, посседна пакъ сако коже и суву рибу.

Између кайгадица и по форми и по задаю и начину живота ecy ова два ноћна рода стеиице; у првый родъ спадаю ваше кревете стеиице, кое сваког левога жирса лишене, съ покривача сиђу доле по ноћу или предзору спаваоћега кавадаю и слободно сеуда пузе. Свегљосгь имъ е тако жрава, да одма бежу натраг у свое рупе, ако се, да стеиице ваше недели проведу безъ ране. Њима се приближаво трипут већа барска стеиица, кои такође томизе љубрета ноћу остваја. Маоге прелѣ (шкуне, мољци и скорпіи) ноћу су дѣлателне; у котру каћу се више пажиие врсте. И рапы изилазе на поѣ; бабуре и подгрумире трче у женскоброй мањини по путу. Могу се съ ноћу тумараюћимъ бештевима пужевима врло лако у множини напатити, ако се влажиый свежакъ мноиине, издувѣће такве или гонећи напакъ на путу стани; поченъ све животиньице траже, да се тай часъ у њедови скрикалишта упуку. Убоките углови, где велико камење или влажни дрва изклизана реже, или лишће трули, ecy зачкуљаве овы ноћу у гомили тумараюћи животиньи.

Са шареиић бабурани и кишиим прима пузи и „прави стоиога,“ лисиара и сколопендре, кое се редко на дону видати могу, а због њиоих редкоть, тайиога существа добиле су бисиословно име. Оне найвише у друженту иду, њима у томъ начину животна подобне уколике преко главе трче у мрачне зачкуљине.

Тако е овай светь осимъ насъ богатъ. А човекъ? — Тако и онъ подлеже другомъ вліяію. Онъ е ноћу другчін него на дану. Променомъ удина и пријатности човекъ е другій дань другчін. Ноћь и време одпочивања за насъ, где чувство найзрелије свако место (Spielraum) оставља. Свесть, разликовнй, особито душевно напрезнће уступа природномъ закону. Словесный животъ уступа натраг, али непрестано; вештествени е промеии дезьиии и животињски животи Чавъ дань престане, дѣйство у нашихъ органима живо одпочне. Лакше и богатіе сѣћује спиранье; јавнй и жнвља свакій дисаћ, свако куцаће живца. Тѣлесна топлота сѣ повећа е нешто ако да спразнѣрность, кои за време дана одъ непрезна проистиче, есть: 100: 125—130. У поћеоћи спаваћ и найдубљи, найвише; болести „котов,“ сврши случаева редки су. Предзору найпре завочну живцы снажніе купати а топлота растити; звкій потъ (звой), крпазъ, рафанъ и умирвћ дотафаю се по нећой части у мирно доба зоре, док се на подле другій преставаю у човечјемъ тѣлу поиди. —

л. с.

Бео крпакъ.

Посредъ врта бегованога
Процвѣтао крпакъ бео,
Процвѣтао, а васцео
Светь невиће таковога.

Фалила се бегованца:
А тако ни небя мога
Недижъ крина убаиога
За сиаъ уресъ свога вразьица.

* * *

Посредъ врта бегованога
Укопао крпакъ бео,
Укопао, а васцео
Светь невиће таковога.

Протужила бегоница,
Љуто тужи безъ престанка,
Што јој свеву за уранка
Ахъ — кадуна кувонца.

ђ. и.

Човечји снагъ.

Зна се, да су Петаръ Велики и нѣговъ савѣтникъ Августъ, краљ волшки, имали необичну, скоро надчовечку снагу. Једнога вечера налазио се Петаръ код Августа у једной малой тврдњави на курландској граници. При вечери, примѣти Августъ, да му е сребрнъ тањиръ, кои су му дали, нечистъ био; зато га тави ково фишекъ крпи свише и на страну баци. Петаръ мислећи, да краљ жели предъ њима као акъ човекъ хвалити се. Узме свој тањиръ, увіе га ково бокалъ и преда се ште. Августъ се разљути, и једну чинію голимъ рукама раздроби; али и у овомъ опету неостане Петаръ назадъ, и онъ то исто учини съ другомъ чинію. И већъ су обоица хтели сво посуће упропастити, да нек томе Петръ краљ учинію, резоније: „Братъ Августе, мы сисемъ лепо сребро увимо, али бы много болѣ было, кадъ бы мы кушали Шведско гвожђе да сисамо.“ (Ёръ су са Шведима ратъ имали.) — Другій путъ, кадъ су оба монарха у варошп Торау были, и гледали борбу бикова, хтео е Августъ њиру показати, да онъ осимъ хинезе свисе, и кинезко срце притискина. Онъ довати једнимъ рукомъ бесвешћеру бика за рогъ, и другомъ му једнимъ удирцемъ кичи главу одъ трупа одвои. „Чекай, братъ Августе, и я се у нечемъ разумемъ,“ резне му Петаръ — „заповеди да ми се једна допта одъ чое донесе!“ — Допта се донесе; Петаръ е баци у воздухъ, извуче брзиномъ шумки свойственомъ нѣгову назовишу, и кутлу, пре него што е на землю пала, тако снажно удари, да е на два парчета доле пала. Краљ Августъ напрезао е сву силу и озретность, да што подобно учини, и премда е једнои допту поваріо: опетъ е у воздуху нѣкако разсѣка нѣе могао. —

Кликъ пастыра.

Пастыръ песку бира,
Да у фрулу свира,
Весела га та творн,
И сјена у горн.

Нѣму фрули прїи,
Ићићъ кадъ се вїи;
Ћуи гора и доли,
Сиво кадъ му е поли.

Нѣму стаће свое,
Благо есть найболѣ;
По ливади кадъ ходи,
А стадо му се плоди.

Желѣ, спетско благо,
И камењ драго:
На часть свакомъ те ставри,
За то пастыръ немари.

Цветковићъ.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ераквъ. Башъ немоше човекъ онде ништа известнога изпреда чути, а у седамнаой врши биће тако свакій данъ што новога.

Петакъ. А како ћешъ што испреда чути, кадъ нечиташъ београдске новине.

Ераквъ. Море Петаче! однако прѣнросно у Земуни, ты ме никако нечасти.

Петакъ. А што да те частимъ? — вилда си ми женинъ брать.

Ераквъ. Ако писамъ тай, а оно сами заслужио.

Петакъ. Будало! заръ ты незнашъ да се почело по сродству а не по заслузи награђивати?

Ераквъ. Дакле немамо великаши и чиновници, жиаю кодъ нѣга у граду приступа, него я трговци.

Петакъ. Тако сами и я много разумети.

Ераквъ. А што имаю трговци кодъ нѣга посла?

Петакъ. Вилда имъ шиоитира веселе, што би седъ заиста найважнији политичный поступакъ бно.

Петакъ. Опетъ ће быти нарастоси у Београду.

Ераквъ. Ко е седъ опетъ окрьо?

Петакъ. Умрла су всемъ хиљаде талира, кои се яко оплакују.

Анекдоте.

— Господинъ некій, кои своіой Госпои пишта ніе могао одказати, него е све ѣвне будућштине и досетне испуштати морао, стаде е съ њоме на прозору. Госпоя сватраше вечерницу съ великимъ задовољствомъ. „Сладки моя,“ наслонпутъ повике мужъ, „иесной е тако дуго гледати, ёръ ти е нишано добавити немогу, и яко ти се допада. —

— Воанъ једнаъ пјаучке битине, али ніе ни писнуо. Кадъ е устао, упити га једнаъ другъ какво е могао толике батине надржати, а да не пикне? „Па шта,“ одговори онъ, „я увекъ слабо жаримъ за оними што, се ини мене догађи. —

— Једнаъ ошишръ, пјаучке добарџ пјаучъ, падне съ коня. „То се мени небы допалило,“ примѣти једнаъ присуствујућій.“ Ошишръ разрежи, запоседи му, да онъ тогъ коня узяши. „Башъ зато, што никадъ пешцимъ, нећу никадъ ни пасти,“ одговори онай. —

— Међу дјаками назваше се једнаъ младићъ Јутилиша. (Заиста редкость у наше доба.) „Зашто вы ништа не говорите?“ упита га газдерица после дужегъ Јутања. „Милостива Госпо“ одговори Јутилиша, „нећу толиких самогласника морао се и безгласна писмена назвати.“ —

— „Дете,“ говораше отацъ своме сину, „я сам много тебе ради патіо, некой никадъ то заборавити, некой быти неблагодаранъ, на тебе ћу надежду полажемъ, да ћешъ ми живот у старости заслодити. „Е добро, я ћу быти шећерџіа,“ одговори дете. —

Ераквъ. Бога ми, како е лепо пеше наступило, скоро ће светъ одлазити у купатила.

Петакъ. Да, вилда се већъ и спрема за Мехадію.

Ераквъ. По своой прилици; али како ми, зашто одлазе тако и опакови, кои нису болесни.

Петакъ. То быва опетъ здрави ради, ёръ имъ лошћій воздухъ како шкодити може, те иду у Мехадію, докъ се кодъ куће атмосфера мало поочисти.

Ераквъ. Гле, како си се искалио, Петаче

Петакъ. Како се небы изкалио, кадъ ми е квартиръ чакъ на Гардошу.

Ераквъ. Шта! а одкадъ то?

Петакъ. Одкадъ су они 4000 войника заузесли сие квартире, у Земуни дошли, кое имъ е пакетный оной београдскій дописникъ 85 послао.

Ераквъ. Та добро е на Гардошу становати, ёръ како су времена наступила тако е једнаки изгледъ за Земуне.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Сад имамо прилику опет на Дунаву и другій овай исповиједи браћу гледати, одъ кожух пароплавско друштво вуздрйеко дан вимле „Монтекъ“ и „Европу.“ Ове ће ћемо имао свите одъ 400 коња, и съ лиюшћу њихе свиће са 20 терстьи шлепова ухъ воду. На броду „Европи“ имамо броћ 94., дакле деведесетъ и четири парны бродова притежава ово друштво, а тим су при томъ ioшъ друге ћеће као што су шлепови, пропелери и т. д. Овако ако средствами снабдѣвсено може ово друштво свакоу конкурепцію очекивати, съ тимъ више кадъ ће држава добитакъ одъ 8% пиратиие. Осимъ у Енглеской кема до сваой Европи опако велико друштво.

— Изъ Врщца. И ове године дочекали смо Воскресеніе Христово, ако и пропратисмо. Свакій се постарао, како ће ти дочекати, съ чимъ ће га, и како ће га провести. Ако ће ко имати великій празданикъ, они се съ ничимъ другимъ, но сами сложъ и њиовъ праздникъ, као и свадба, тако исто, ако се свагдашъ вреко године у кућа догоди, тай се моја сложъ и њиовъ оказати. А како ће убогимаюи съ другимъ чиюъ поселянцы и душевнасителнимъ сиьарима опако свете доне провести? Кодъ насъ и обичай на великій Петакъ ићи за брегъ кулу, или на хису, и ако доће тай дань, цветомъ младежъ наша отрасла, просто и воспитано ако тако. Познато е, да за великій Петакъ, по уредбами православны дркви се и пре и после подне богомолеше, и како богомолеше? чита се страдаше Христово, док се одво о томе, свештеникъ у пригнаъ одъ кнића престобно и благоговѣйно служе, и в свих умтрошній свете цркве нагледъ показуе нам важносто представлаюћ, и опоминћ насъ на оно страшно време, кадъ ће спасителъ наш насъ разапе страдно, и на крсту распеће бйо, и умре, нас ако не убогимаюи на тай данъ ићи у цркву, него на хису и на кулу, и то съ домаћинскимъ нашн родителей? Страше вере люди долазе и другій, а особито на тай данъ у нашу цркву, а нас нема! Невиди нисо за виси пашу вѣсову, пакъ иду те се Богу моле. И како ће нама младежъ тако? Наша стара препоручивали су своюй отрасли младежи, да се ићите зарана обшше радити, да буде сиорна, учтива, разборита, уздржана и побожна; Бога бояти се и предъ людма стидити се; дркави су, да ће ово најбланородніа мирази, непорвчаћ чекеља и стаза утвђеша за младежъ, тко срећоше, ако не бићъ свакоме, и ово најбоље жирићемъ и залоговалиюћъ нашоюу води. — Ако то задаи свак ніе по воли? Истина, зашемъ на свето Воскресеніе, бяла и пуна каша црква людій, ал то бяше само дкануте у годиии: на Божићъ и на Ускрсъ! Него, ако што већъ сво долазећй исшшво, и остало новшшаћ нашли нас моле, тако е и то народа изићи. Тако се убоште докаже, да прости людн иду у цркву, и Богу се моле, а побјесе не! По свой прилици е и то садиза проспета са собомъ долета. —

— Београдъ. Свето Воскресеніе, као днић жертвованя нашеті Искупителя, да нас одъ грйха избави, у њйховой побожности по правилима и закуни наше праве, у њйховой свештеной припратисмо. — Недѣлено одъ Београда у једномъ селу догодило се и ово: Невій селянинъ путујући кому нас једног села у свое, нађе у путу блаку гробља на неканоту опна, съ комъ се учвти у коштењь, и после неке борбе неладе му за рукомъ те га узиие во на велико кћево чудо нађе се узтру на једномъ пасо њиве. Полумртвић оде кући, пошто е своима испричао ово, падне. — На шта су отуд њгови толковали? — да су га ниже омеле и оних подобни. Его сувѣрје по чега човека донести може! прекину му сиать проузрокује на и друге веселй живеше. Њгова уображателна сила ioшъ одъ детинстве страшилима и баукима родителя нашушћана, представима му е опи, кое нпшта друго не бйо, него прво. У овой борби са дрстомъ, прво е силе своя снаге напрнио, а друго и сиъ стро задао му е смрть. Овако сувѣрје сиао добрих школама, наставницима и свимъ проповедима свештенства могло бы се и то одъ младости почешши искорепти! —

У Београду. Данасъ одвесене одпре изъ новога арсенала 400 новаји пушака питомцима школе земљйдѣлске у топчидеру. Повато е сваком да су усемаћ прилнкомъ долоншћеся се нчешћа од питомца исте одузете, и илоги су имсліли да ій ваше добити неће, и да ће се ово доцкано и каюно управникъ питомца свезвмъ да забпиаћ; но данасъ ако што видимо ова се ивсло опрорвала и питомци ће по доседашњемъ обичаю опетъ да се у воепомъ ексерцпру обучавао. Могуће да питомци ioшъ пушака добили неби, да пих годишн ваши исшнтъ кои ће се ово средше Априла дожати, приближно ће, при комъ ће она се само исшнтъ изъ земљйдѣлскихъ, него и изъ школа обученпа полагати. — Но сврпетку исшнта дкавне се благодареки, при комъ ће ово и досадъ Њгово Высокопреосвештенство Госп. Митрополитъ при богослужешю учествовати, и по свршеномъ обредима у храму нзлазеће се, пзрочито питомце, своимъ сиарима пушке говорећ у вѣра утврђивати и стаюћ земљйдѣлца увиђивати. По свршеномъ богослужешю пазоси ће се литій на житно поле. Многи се овой свештеномъ радую съ тимъ више, што е ове године Топчидеръ са једнимъ лепимъ силовомъ украшенъ у коме ће се свагда отићћеній сиарп сакупити моћи. — У исто време морамо на жалость прпћћати, да неки наобраћеній изъ прпвилдежсни людп, пазлоне кое та земљйдѣлска школа сада већъ принооси неуспѣхе. Доћи ће време кадъ ће и они те плодове уши морати.

— О регулпрашю Дунава на Ђердапу почело се свобски радити; ина већъ више за тай посао начињени плавови, неки одъ аустрійски, а неки одъ енглески и прпвси пнженира. Одъ аустрійске стране преиоручује се, да се на српской страни копа канаћ, кроз кои би лађе могле ћердапъ заноћи; напротивъ Енглези препоручују, да се стйне разнлазо брзутомъ, пако се то съ добрим усѣхомъ по изверпканомъ рекама употребйло. Люди, кои су нешти у таковомъ послу, неће да в енглеской плавъ найпробитачнія, и да ће се по свой праздни по нћиу у свое пресе и поступити.

— Одавно се у Русіи почела радпость тово ваше развити, исиоће спори по једнъ месецъ да се неко ново природно благо неодкрпе. Тако су у Корепской пустиньи, на реки Аргусъ, 50 миля одъ Семпапатинска одстојећй, нашли на великій слой одъ грапсна, на коме е досадъ Русіи осуђивала. Прайске копше, кое то пилао, неће, да су се Руси у последньа 50 година у томъ предъку ако пасељали, те да ма тако зелене пропшћ, и велики слой, и да е земља згода на земљйдѣлцы.

— У театру марсељскомъ данасъ се скоро едно новорпшто дѣло, коя е Александеръ Дамъ за четири дана спасао. Прво представлеће ерго е было восећено, и како се чпнило, бпло е комадъ одъ публике добро прпкћећ, ерь е спсатель ваше вутій познапъ и вћсковћћ похваљћ бпло. При сарпетку игре новше публика спсателя ioшъ вдапућу; онъ се позаше на бпни благодареки на довазано му задовољство; и да бы му се пайвће часть учпнила, вспча га директоръ театра са лавровпмъ вспцемъ од злата, на сиомъ листу писюкъ одкоръ дѣла спсателъскога показиваюћи. Найпосле су гледили Александра Дима до обпталпште кћпоюу одпратпли, кадъ се опай пз театра куће врати. Ала сва та похвали бпла е кеи-таката, како се то после дознало; ерь се истпй комадъ ioшъ исколико путій представљао, и показало се да ннкта нскрсно, и да е сачпнитель гледноп при прпчп представлено подлатко, да га хвале. Тако е исто и затворній директоръ вспцемъ сиъ купио, съ комъ га е директоръ вспчко.

— Како Енглези у Индіи строго поступаю видя се пз сльдећега: Генералъ енглескій, кои е Ратгуръ основао, дао е две стотине Индіи повешати, за кое е вплао, да су у томъ правој, што е њеній Енглезъ одъ Сепоя убћенъ бно. Ioшъ строжіе се поступало са трећомъ пешаћомъ регпментомъ уробљеника, кои се хтело побунити и своюй браћи пребећи; но Енглези су то дознали, и — обезоружавши ій, повезали сву ресементу.

— Енглезовпмъ новпномъ пшшу изъ Хине, да су заподћоша с њпмъ ратовати, Па-Кпћи, да управитель варошп Кантона, у коюй по найновијпмъ извопма 1 000.000 житеои станује, понижености. Истый пшшта другога нерадп, само дпшпма пнсарпма пасла на царя хпнеског. Или ирпкп пспсатп, и то врло редко бпше, кадъ в безпнсель пасељей двоје на столпци, нпти говорећи нпти читаваћи; ерь се онп сматра за врло отмепоп човека, коме ће прплнчп са таковпмъ простпмъ спнарпма заиимати се, ако што е читаћ, писаћ и разговараћ. А кадъ су у нсп Енглези пптали, защто нечпта; одговорпо е онъ: „Я никадъ нечптаћ, ерь ма в сриде тешко; немогу се свести читаћи романе, а кадъ пмаю кажу запнчмеи читати, онда одма заспимъ.“ — Исто су то и заробљеноіу краљевскоіу заступнпка кантонскога да пптаю, кои в одговорпо: „Шта за радпмъ съ кпнгама? Све кпшге кое су читања достойне, прочптао сам и знамъ пх напамећ.“

— Руска литература пма великій губптакъ спкљћевати. Ушао е једнъ од найвпстпјпхъ професора на пољо кпњпжевства, и то с бпшшй професорь врлећега кашка при свеучплпшту Петербуржкомъ, г. Семевскій, кои е по остапи своюй на државну службу, дуге годпне „Библиотеку дла чтенпа“ уређпвао, кое е пајбољп одъ свпо поучни часописа руски. Кадъ се 1828. год. о миру између Русіе и Персіе радило, моліо е Семевскій цара Пикоју, да се њеј останеу услонпма пира ioшъ и оно домеће, да пиаду Персіанци и неке дрнгоцене кпиге пупокопиу руском предати. Царь Пикола послушао Семевскога, и пиломи му, да те кпиге запиша. Онъ е ioшъ пму већъ записао списакъ од тій кпига кои е одма песлапику руском послао бно. Из персійскпхъ уземи кпгу ни то пресгапи и свпгоше оно захтевакъ одъ стране Руса ако стаюћ кои у пову жуманедпску дарп, и ако се то пзвпе реком су, Руспма дпду, и они буду пмали сву тайну мудрость востока дознали, осповпће у не само сну Персію, већъ и целу Азію.

Печати, издае и одговара кньпгопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вечи, и стаје за целу годину 5 гр. ср. за пету 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безь повишенье съ поштарьщи.

ПОДУНАВКА

Предплата се може подь свое м. п. поште. Изь внутрености Србије може и изьвень писмо съ поменомь на именару Госп. В. Ваговића обратити се.

Бр. 14. У Земуну 5. Априла. 1858.

30. Мартъ у Београду.

„Ніе весте ніто є было
Чуй Србине брате мой!"
(Н. Протићъ Соколићевъ.)

Ко што ветаръ буйне ваде
Реке гоне, и све глава —
Мрачни коньа као што бежи,
Зора лице видъ умие; —
Ко што облакъ путь отвара,
Сунце вида светь озара,
А зелени с' буйный гай,
Кадь наступи любезй Май; —
Ко што муня кида сине
Явля с' страшанъ тада громъ,
Смѣхъ се юнакъ одъ сна пресе,
Кадь му милый горе домъ; —
Ко што с' цвѣтићъ любко сніе,
Кади встрѣчъ на жбг' віе,
А природа сва чарь,
Съ неба дивый благій дарь: —
— Так' весноте лице си се
Сурли дашеъ Срѣт у гробъ,
И звори ясне гласе,
Да весноти ніе робъ! —
Мрачна коньа од сна пресе,
И наступи белый данъ,
Обновише с' сложне свезе,
Ніе више лажный санъ! —

Векъ е златный Душанова доба,
Кадь — но трубе на све стране гласе:
Треба врага гонити до гроба,
И те бурне одклонит' талисе! —
Место тужно то Косово-полѣ,
Боже! своюмъ дрикли Србстиа грудь,
Ово Србе! протанъ твое полѣ
Страшный оній — ахъ! — изрече судъ. —
Вековима у претежкой жељи
Ты стеняше безъ имяне жеље.

Ево сада зора Теби сину!
И озбильный всѣмъ куда чисъ,
Свака страна, што е было живу,
И нов животъ сгуди Теби васъ.
Србскій Роде и свѣтли звездо!
Ты сачувай свагда редне гране!
Да но свѣту србско сіяе гнѣздо
Чистимъ духомъ те на њем славе,
Слога цвати — обште твое благо,
Кое свиюмъ у души е друго. —

„Напредъ!" вичеше сваи' и свудъ ге віе,
„Напредъ!" вичеше цео земный светь,
За напредкомъ свакое' срдце біе,
Докъ несесне бодрост жеља цветь.
Напредъ Роде! Богъ то сваіда вите
По побѣди умно за бодове!
Дворомъ ценимъ окићеный жай!
Да се дичишъ и нъиме поносишъ;
Много труди за напредкомъ дай!
Отечеству волу да принесешъ. —

А свевишній Ты на небу Боже!
Кои облачишъ на ішитъ лупштиіъ громъ,
Па разведришъ, што ніихо неложе,
Ты оспетли оній Србскій домъ!
Светамъ штитомъ Владиміа заврали!
Подъ њимъ нехъ се уништъ сруди шари,
Да одъ срдца Србъ звори гласъ:
„Живіо! живіо! србскогъ Роди Кнезъ!" —

л. ст.

Орао киразира.

На Чатрању, пространомъ добру кнеза Осипића, изьдали и се своимъ необичнимъ живностъ. Стиръ управитель Андрей изгледао е као какви са своје стазе покренута звезда, коа више ніе у стању пређашньмъ правцемъ ићи, по некой непрайдной средередной сили похорањивши се, чезъ онде часъ онде луди и одевои, да би могао у іошъ луђимъ пртлозима даље ићи. Нѣлу сасомъ истина да ніе ово сравнење ясно было, но нѣкъ е слутіо о той известности и яко више ніе зано о звездознанству. Младый кнезъ Ніанъ Александровићъ доће некадно као ренята звезда, и нѣколи се на среду, съ кое е Андрей Павловићъ дотле сунце предстаиало. Као ветаръ летнье су заповести одна за другомъ, и яко се прва іошъ ніе были ширнули, то е младый ніиоръ козачке гарде у владаню съ ніиоіонъ тако вештъ и озбилань было, да се бабушка Андрей о томе дипати морао: еръ е зано да е свъ у той вештини далеко дотерао, но ньје да ги е кнезъ у томе много претекао. Због тога е та тежня, да средереду набетне, због тога е та журба слепа нтна, то сиано лупањ о сне е свашто, што му е замршеку путању превречивало.

Мученикъ оній одіо е по пространой травомъ обреселой равнади, коа е на ньіорске пуставре изгледала, и тако се у мисли удубіо, да су му се и познано у реча подкрадале. „О светый Андреј!" повиче гласно, „и ты си кадьа запело было вештъ коньаникъ, ньаче небы было заштитникъ тако многогъ и честитогъ козака у овой земльи; морањешъ ми одобрити, да ніе лако напрезньје цео данъ на коню н'ити, но да се то безъ нькаког опорашења издржати неможе. О Свештелю, яко те е нъадъ чашица подне окрешила, то у исшто опамети кнеза Ивана, да се одма за злогретну пићу не маша, кадя само мисли да на меня мирисъ одъ водке осећа!"

„Све конѣ, што овде на целой пространой степи нису, кади сядъ у гомилу сагнати, ер' кнезъ хоће да ій прегледа. Где ћу ялинъ само пастирце наћи, и учинити да вољно заповесть тако брзо прайне, као што то Ніанъ Иванъ хоће! Никада ніе тако жшво ніило, дока годъ е старый кнезъ Александеръ Григоревићъ онде владао. Свагда се знало кадредъ месецъ дана, кади ће онъ доћи, и онда е нилазіо сне у найболѣихъ редо. На новека ніе нестало; рачунъ и кеса биа'у за дѣку точна. Добре, добре, Андреј! реками е ода, и пуна прегрћъ рубаља летіла ми е у капу! Да, тада беше другчіе! —

„Стой! доиста, сно каса ялинъ одъ тій дуненъ, и ако ялса доченицъ, нѣки ћу брзо и другге!" Маше капцінонъ и потера коня трномъ, ничући притомъ изъ свеге грла. На скоро се обрадуя, ер' га пастирь опази и брзо до кћса доспе. Покорно и мирно, ае ничући се съ места слушао е човекъ дивно псопку, коіомъ га е управитель пресипао, докъ найпосле безизлено не упита: „Пзше, шта да чинимъ?" — „Да друге пастире ово довелешъ." — „Добро, но онда морошъ престати съ прошвешћу; ніначе ћу е слушати."

„Не, Истване Ивановићу, болѣ кади, братко, кади!"

„Одма; но бабушка, ніишъ ли найпре што за ніве?"

„Ни ніишьше, ніишта осимъ жеље, коя ме мори."

„Но, но," одговори добродушный пастиръ, „одня за овомъ жеіюмъ е жен земунца, ніио што

знетъ; или токо, и барт ћешъ ваћа висела виска задоста. И ћу друге звати."

Као сенка одлети чобанинъ, и по кадшто му се чуло дивља вика, кои се надаљеко разлетала, и вопи с одма одговарао далеки лавежъ великаћ рундова, кои непрестано прате и чувају чопоре коња што на стени пасу. Ошъте ноћ ни сатъ прошао чекајћевъ управитељо, а тай се знаке за долезо на све стране распростре и са свио страни по'ите въ'ћаку дивља самовли стење. Поворно се прабиже сиоме старјемъ, слеђујноо ћегове заповести безъ поговора, полоће му скуть одъ плаше и поће опеть на све стране превођи.

Текъ у неко доба у вече врати се у замак и приповеђа жидовк виеву съ пажњивъ и мукајћи и тестатаи израдио да се коња у єдну гомилу сагоне. Кнезъ му дахвали мнуући задово єдновах и одма му заповеди, да ошъте добро промотра оборъ за затварање ови коња што ће се изобрати. Много пута прелазиваше колеи доће натражке до врати, потужи се своих свеком покровителю на коваћ немогућъ му течеръ, кои шевъ одма на туђа плећа певаи, па онда опште се довољно опорази, потражи и наће одмора ошъте одъ подне жељаи. Но за ниво га с ужиње, єръ већъ га у спануће пробуди ускликъ и вика пастира, кои су прве чопоре дотиниу коня пратили, дивљ равеђ жребећа, и потужиј виеву пасе. Ништа му непоможе, морале се изнуди пъ'толи пушећи се начи коза, єръ дарма с но своћ прилици и виеза прибудала, и онда с за цело бако онде, где га ћеков верњи управитељ нинко даде нестедаше, єръ казаја не беше без проазете вићте.

Када се Андреј ошъте свалъвъ почели, виеза с већъ довели спремит стало на прозору и виеке му оболражење: „Стуји!" кое свою пажеру нинко непознаше. Јдњеи управитељ скочи журно по оседлиоту коњ и поћри као слепъ къ чобанима, кои се поћиње са своих пасиви трудиће да уморе коњ протеравр у простраиу ограду кроз уласке, кои се као левоћ сужаваю. Жив-тина кои ніе ни за какво уроћеи знали, съ дивљ изнострешеним гривоћ трудили су се коњи обрнути и слободу им стопи опеть задобити; но узалуд беше свако покушеи изъ густе гомиле утећи. У кратке сбиси, кои се єдново напредъ турало, ни найспособиији жребећи немогоше се виеко врати и у пронице вредиљих коњиних удорати: єръ кораде за виеколи ићи, кои се непрестано умноживаја коњ догоњаше гомиљи. Сада се надаљуваљ разиири просторъ у широкъ четворогълъ; дивљаци осете да су опеть господари свои удова и вопре као истарт напредъ, докъ ій висок зидъ опеть не спрети и неприморе обрнуте се. Упрешићеко одскочи жив-тиња натрагъ и гледа да скоро осталъку пратку стазу довећа, но други ну весно вре у кобъ; и одс ићгово виђаја неукроћена коња мора подићи неногућности, и ићнове збуѣке стане. Као да ѣи се одъ жеда сичушко, раскорачи ноге, спусти главу и дубоко и тешко дисаћ чуа му се изъ прсиј.

Већъ двадесетъ и четири сата стоји таво увећеиеи живо-тиња у обору; тадъ као да єдва осећа, по знаца тешке жеће познаваше се да човекъ жори сажалити. Мрзъ и сунъ єдиак виеи изъ уста, по ћедиото цедиште пучева пламената живо-тиња красну главу, мотри плашљиво окомъ у иноплоо и дивљ дува на простране воздуже. Јдњи єдиак одъ трубе трпи и найпосле изъ забуже: жидјак квеза у братьа више другарка ће узъ ограду, и опитрмъ разпослашии окомъ метре официри упаѣене коњ. Оирезни коњиа кашаре са своимъ дебеле главе сурозимъ коњиима у гомилу и боље избирашем коно лакку ово врати, кои се, при своноћ покушеи противити се, стеже да удари. Но врло редко се кои усуди противити; коњаници седе на мокрих поворопцима, и скакљашем животиња поће за мањевоћ виеком, умилиих речима вештога ће другу, простравоо ограду, где се за веке весно и скотрено водомъ и сеномъ снабде, што съ умилиоћ покудомъ биша.

На тай начинъ буде сто и петдесетъ ванвих коня избрано одъ прилике изъ иладу укабени, и єдно вогледа господарь ћи остатакъ. — „Ајда крилина стварь!" прокуни у густу браду; „кашедъ за проете казне!"

„Или за Еврее!" писне ее веселый коњичиј капетанъ Опоѣ. „Где, ваћоре, сио већъ тумарам двоица; они ти донесе дукате, кои ће та по своћ прилици требати за опрему новога звода.

„Јоштъ би ми сиеци и жупаци добродошли," одговора кнезъ, „и жалибогъ готовъ потанъ ноге ее сиво у сиа лушеза пала. О, та злети Француза! каквоу беду напасе старой, благословеои Русіи!"

„Мани се сада тога, друже," писне полковникъ „но гледаћ, каво ћешъ ее съ чиауташоћ погодити. Ево га води твоћ управитељ."

Съ пуселоћ повлашћу приближа се чиновникъ и возуди се за свакога ухваћеногъ коња по дукатъ платити. Но ма да се та попуда вимаљива чинила, и поврай свога подмоћника управителъског — виђори остане при томе, да ће се тек сутра решити, и врати се съ официрима натрагъ у замакъ, где ручакъ већъ постављаху ибу.

Истина да е живо ћотреће напрезаће гладь здравиих полћињака поотврло, но у тоиако се брже главиаћ део обеда свршио, и са сарокъ, айдарокъ и орасница започе се живо ћертаньа, ако што Стороруге сказога стиња воли. Фине ражи изъ трешања, мајина и т. д. волело и ово друштво живе него страсни вина, предиа е и ова богата гостољубивост доказа у отворених сендучића и котаричама пивећи; само пољски полковникъ граоъ Јапинскиј ніе е борло.

Као што се може помислити поће се за ново повсо разговоръ о спасоноћ ћтрошећъ дорћуво, и найпосле сва су господа единогласно мислила, да е сой домаћа коња коња најлакшо вићиделитиће и да ће трудъ касно Александра и ићгових сина богато заплатити. Но кнезъ Иванъ коме се тако писало, гледао е жалостиво у свою чашу пустивши мирисну вишњевку (одъ вишиа ракію) ин ветри.

Найпосле почее дубоким гласомъ: „Видиш ли сте донесе одприлике тридиау мои коња, и то найбољи. Вы дркате да су добри, и хвала вамъ, моа господо и другови, за пријателскоћ пресуди. Но истина ви могли мои коњи бити бољи одъ и добротомъ, безъ свога злогретнога рата, безъ сина трајуће плећа Француза!"

„Смеи ли упитати," започе полковникъ Јапинскиј, учтиво покловивши се, „зашто е бољи на Француске толика ирска нашеи поштованоћ домаћина?"

„Ево одговора," одговори кнезъ Иванъ: „єръ су во другій путъ за нашеи живота Русію пустошиваљи ратоси поплавили. Ови су истина на оби пути ићинили свелики чуварица съ градови штетоћ одбеле; но ви сте, ићни децо, ворили вспаваше, тежке жертве чинити, кои нам ће натоварио наши отацъ, царъ, но тай законитый, ирскій народъ."

„А зарь вамъ се чини, да су Енглези ваше крине?"

„Да богме, г. грофе. Они су тргови и боре се у кориеть своје трговине; они дакле ићно узроке, премда тай ніе достоиан. Ићјова ће трговина ма и поштено ићновалити Русіи поћчву штету, кои су ју ићи учинили. На онда и у ићној родьи узеће много племенитіе.

„Ја већу никада племенито чувство Енглезове, особито ићно шеетаменство ићлити." увераваше полковникъ, „но свеки ће рећи, да ніеклаз народъ на свету непревазилази Француза у високоћ ићчкоћ честитости."

„По свакашњим приликама — истина," попусти домаћинъ; „но ићних сумњам, да да и изворъ тановатъ делима са свим чисть. Я дућих ићчну радну Француза за ићних ићно врекомерне суете, кои сама себи ласно, докъ се чини племенита. Една дућина да е Француз кадаръ прогоњавању поверћивања, безъ показоте изгледа на похвалу и признаће.

„Мирз е заплочех," писне капетанъ, „я такоћ ћешко прилику ићи да ученъ народиоть карактера Енглезовога и Француског ићставимо. Обои су се добро борили! та можемо сви, кои сма према ћаших ставили, посведочити. — Мећутим, маіоре Осићћу, и и бы те исито учитио: зашто виси ни ћопуду чинутаноу одне пристао, него си одложіо до сутра, а снигорп си, да ће се долзе са Андресом погодити, да те препора?"

„Морамъ ићајоре съ Федороћъ Ићановићем говорити," одговори кнезъ постоно.

„Съ Федороћъ?" уиита Ошић — „Хмъ — я во и тай Федорь?"

„Ићајвећи човекъ на ићних добрика, и ићнъ надалеко у окол ићма," рече уштанаћ, „ни жалосо и по своћ прилици и ићјстарће, тако да се ићсмећ уздити, да ћу га ићјтъ за дуго ићта."

„Я сам ићсто, да ты ћеса ћоштъ тако дуго на Чатрину," насмеша се капетанъ. „Зарь га

довољно времена живо, да сликогъ старогъ козака познаю?"

„То є исѣх учинио мой отацъ, кога онъ ніе остављао одъ похода 1812. године. Онъ седи има сто и шесть година, но тако є окретанъ, као да му є шестдесетъ, и надаюсь се као предводителя нов полка показати га цару, када се стане у Москви крушкати.

„Сматра ме є занимало," рече полковникъ Јанисћій, „када сємъ мого такове почитованѣ побудућеће остатке пређашнѣх времена видати и съ њима говорити. Молио бы васъ, г. капоре, да ми дате прилику дате."

„Ако ми дозволите, онде съ њима говорати," рече квесъ, „то ћу вамъ благодарати."

Одма заседоше, гатерарха дозвати, па онда вечати. „Онъ є стално ићи на смртной постељи мога деда, кои є умрло одъ рана задобівени одъ сликогъ келдеца; и да ніе Федоръ, кои є онда было мокче одъ осамнаесть година, ћубљу у грло погодіо медведя, онай бы га сигурно. Онъ є нашео могъ тешко рањеного отца изъ сече кодъ Мохилева, и она да можаше четрнаесть почитованѣ достойни рана одъ Француски мачева. Истражена хвале жена жерно у своной ћубаци, и ми исколо пишта болѣ чинити, но старати се, да му пишта нескудева. Мой отацъ у свима важнимъ приликама питао є за свогъ сваког верногъ у бою друга, и было му є добро; нећу ви я, довъ годъ умогу, другіе радити."

Слуга седи пи, да є Федоръ искуъ на пиво општо, но да ће доћи, чимъ се прати. Онидери се ћошъ исколо време разговарање о живости такове старости да ћой човѣкъ кора защити, докъ пићосле не устану, и дозваћоше оде да ћошъ једнимъ протворіи компаније, а Јанисћій и Опоскъ заседну играти шаха.

Всѣх се почело сирѣчивати, када мајоръ Осипћевъ уће и за њимъ єдногъ старый козакъ, кога би очевидно држали за му є шестдесетъ година, да га ніе одна квесъ Пашъ представіо было као своногъ верногъ Ивана. „Поиспите само," рече квесъ јунаку, „Федоръ є довако, да є мой душевный управитель съ єдногъ другогъ читавонаюнъ пазарио и да є донста шестдесетъ коня одведено. Федоръ є за њима у потеру ишао и задрано є нећу съ коњима у Ужасу. Коњи су всѣх на стеши, чинуте увакли и седа ми само остао съ бѣлушкомъ Андрюшъ прорачунити се, кое ће одна сирашко бити."

„Изустите га, Душиново," заюли Федоръ; „видишъ, сваногга властела броћу, свакій управитель праде — то є старо право, одвала є Кремла. Пошели да мужевних (јунака) за сву муку гада бышъ пишта нежа, осимъ сто канџіа, за што ћешъ се всѣх постарати. Отерашли га, то ће то ићи наше опћетитва."

„Имашъ право, старино," рече средно квесъ, „неће буде, што што нелипо. За остале ноћ погоди се съ чкутиномъ, кръ га бых дотиле нећоу гледати, и доћеси ми вопче."

„Добро, кесеи," жене Федоръ гликнувъ; „но сада нормъ заповедати, да се све за ручболоко спреми. Андрей ће исколико дана болестанъ быти; нидъ одлази, можемо всѣх вестру очекивати. За три дана є Дићстеръ тако ихъ као платило: и онда морао бурадъ за вінарь и кесо всѣх спремна быти."

Граоъ Јанисћій приступи. „Смемъ ли питати, о коме є разболову говоръ?" упита. „Или о ономъ што целу Русію вінаромъ снабдѣва?"

„Да богме," одговори квесъ вритељски. „Чинъ се ніше велике реке заледе, изабе сне, што ићи може на леда; людя урадно лово, жене и деца поре рабу, уде, одвио икру у велику бурадъ, наде бешику и чисте є. Све рали, свеч се, пена, еде и ніе колико нос може, што знате да у Русіи ніе маленкость."

„А како се сеи?"

„Найаре се ime у леду пробіо, и на сваку се по човѣк имаюти, држећи на ћу остае, кои су на кругу онтре и ике. Гомилама исподъ леда поћу уз реку подиу ћестре, морване и мањи по ихъ скупли стратѣни зголио место да икру просну и рало иду за свеславети и такође и воздухомъ, што ине на леду пронузиано. Оне иду у дугихъ редовима, кои нидъ нићу се кои другогъ нагуче, мало на страну скрену, во то ій никако неузмогуе. — Надюсь се, да ћете и вы своихъ присутствомъ ову живоруску свечаность почестити."

„Радо! ако ми дозволите, чимъ му драго при томе оть користи быти," одговори граоъ, и приближи се старому Федору, съ конимъ на скоро повоће живъ разговоръ по походу 1812. године.

(Свершиће се.)

Пѣсмица.

Ахъ, у ономъ свету краю! —
Удаленъ одъ моге сћмъ я,
Гдѣ сне красно ко у раю,
И увелко сунце сја;
Гдѣ сво кити цвѣће свако,
Поле, брда, гай и доль;
Ахъ, да седъ сћмъ тамо, тамо,
Престо бы ми срдца болъ!

Ахъ, у ономъ свету краю! —
Гдѣ ни грудна сваки свѣтъ,
Гдѣ ме сла, сне слопшиво
На моге жалба увѣски цвѣтъ;
Гдѣ рѣчь нашу чуюти само,
Гдѣ є милый родъ и доль;
Ахъ, да седъ сћмъ тамо, тамо,
Лекъ бы нашо срдцу моћъ.

Ахъ, у ономъ свету краю! —
Гдѣ є друга кои сваћ,
Кою любећ, ко у раю,
Я спроведохъ животъ младъ;
Кои ни є были сваки,
Єдно благо свету тогъ;
Ахъ, да седъ сћмъ тамо, тамо,
Ядъ бы престо срдцу моге!

Ахъ, братіе тои! не праю! —
Гдѣ є благій небя прагъ.
Да опеть живћмъ ко у раю,
Да ни срдца мине мракъ;
Ахъ, браће ни любу само,
Па ни-што сухаго робъ, —
Ахъ! пуст'те ме тамо, тамо,
Онде век' мой буде гробъ!

Ніе — Ніле.

Индія и њена садашња револуція.

Изъ Индіе, те баснословне и обчарованоће земље по природи, закону и поезіи, инсторіји учености, найкрепкій стихотворева съ уздрженимъ, праомашственимъ девојачкимъ организмомъ свію женски любови, Сикоитала, дракула и јоше телеграфски живца, прозъ Европу и Енглеску, довосећа узнесе мисли о хиљадогутовинъ узбегству и хиљадогутовомъ повратку. Цивилизацији, сувопаја урођеница одъ хиљаде година по Брами и Буди самоуживљеній душевно и тѣлесно као найлепшу мајку цѣли у изустаевной процвати и утопљено траженя, сквасоби и живећи у деньости, као мајка найамнія божествя, коя на плиовомъ потопомъ[*]) цѣлу спасао, пуна милосрдія и самилена по цѣломъ будивеском жоралу, кои найамне о христіанству положене лужности непрінтељской любави, а расвѣтіе сквасолобію на хиљаду начина представља, исти урођеницы устали су противъ Енглеза, кои су ій од сто година ноћели цивилизирати и у христіанскій законъ обраћати, и то съ тигровомъ яростіи и слоновимъ бесвимомъ такво, да су сазъ европскій народ, кои су тамо ишли, истребили на ману ни лете безъ самилена мачу, и све европеске куће и згради, до кои су сваю дапрети могли, пламену предали. Стара глашна народа индиского, Дели, си њимъ великимъ Могулом, пала є у руке бунтовника и у опколожећимъ напрошки пета противъ противъ свега енглеского бесвила є. Што ніе могло у бѣлству спасеніе наћи, мошао є у рукама бесвећи спрт, старо и младо, жена и дете.

Како ли су морали Енглеза за ово сто година цивилизирати и у христіанство обраћати, те су єдно одъ хиљаде година самосвѣмъ, законокъ душевно и тѣлесно изкурено, съ слобомъ бесловесносћу, барокатно-биљомъ животу приволно житељство за ово звѣрско убиство побудили и подигли!

Одкуда є то произишло и шта се особито догодило? — Покушаћу да укратко, у колико ми сале дозволяю, на то одговорь дать.

На южномъ праю высоколежеће или Средњѣ Азіе полюе се найвишій ар, Хималаи, вечнимъ снегомъ и ледомъ покривени; Нѣмци га називаю „Снежни палата (Schneepalast)." Южно одвале доль подиу се други снежни брегови съ страшнимъ провалами; много доль одвале подиже се и трећій брегъ шумама єдномъ, растовимъ, чавлинъ и т. д. покривени, а разнихъ, изобилевимъ подопредшимъ обкружени; западно подиу се многа брезуљца, источно пака протеиу се бире и више долине, пуне разна растења, одъ кои многи добиля су ћиена енглеска. Одъ животиньа налази се овде кроведица, змія

*) Дота праю у Хармін се праве сваћакога пасолоћа.

шарени и дебели; жайгуна, слонова, леопарда, дебелоглавы и шарены тигрова и др.

Грдна та „Снежна планета (Хималаи)“ 350 географически миля у дужину и 40—50. м. одъ запада къ Истоку у шарину заузимаюћи протеже се до мора, тди се губи и у Европу непрекида; она опредѣлама климу и физичный земљописъ; даље заштићава земљу у Азіи одъ Сибирскогъ ветра. Съ овогъ брега произтичу највеће реке у южной Азіи: Индусъ, Брамапутра и светый Гангесъ са 58 велики заљевима и многобройнымъ живы рѣка. Светый Гангесъ (звана „Ганга“) тече средином рая (Paradies), наводњава и оплодотворава много долине и поља, у коима парнаичъ, памукъ, шећерна трска и таво звание гигантске смоке расту. Изъ његовогъ спорединя бара оныћенъ е рай пливаюћи лотосовы цвећемъ. На едномъ рукаву Гангеса съ горњѣ стране (рѣке Южне *) лежи стара варошъ Аріеръ, у којой при староседиоцы живе. Стара главна варошъ Аріерскогъ царства, Дели, некада столица велики могули ши владателя свю други надписи држава, а сада ћутъ седеште последњѣ великогъ могула фамилје, была е такође главный узрокъ садашњѣ революције, кои се оке о убиствену свю Енглеза и набору едногъ одъ потомке великогъ могула за владателя Индіе поручила. Делхи заузима ћутъ и садъ просторъ одъ седамъ географически миля, аи недавашъ маћюсъ жителя спио е на 300 000 а подъ Енглезима една на 200 000 тако, да су многе разваline, пустињѣ и пештере у средъ вароши постале; у коима се отровне зміе и дивльи зверови легу. Одъ полозине XII. века као столица патюнски господара постала е она една красна и великозлатна варошъ, гда тежъ што е почели цветати, кадъ у полозини XVI века са Бабуровымъ столица велики могули поставе. Последньи одъ оны мораде е, почекъ е одъ Марата и Англеза притесњѣ быо, Енглезима, кои су и овако многомъ земљама индиских обладали, уступити. Онъ буде са звања сигнутъ, као што су одъ тогъ времена многе противне краћине и книжеве видиске обећали, во то су чинили, не што бы Индіанцима богъ господаре желиши, еръ на то нису ни мислили, него прихода ради, кои су изъ њеђанаћемъ и изученіемъ народа добіали, а толи на „цивилизацію и христіанизацыу.“

Кромѣ тога на готово посљедженыхъ и по новомъ начину устроенымъ прибрежжима морскимъ, подигнуте велике варошли, пристаништа, лађе, трговине и дѣловине свике струке давале су трешевія и обилни видъ. Велике рѣке у многимъ, широкимъ, уплетеними рукавима кроз благе ше сунцемъ осунеке равнице продиру и на едну малю у Бенгалскій морскій залиѕъ утичу, само Индусъ и ћутъ веке реке у Индиский Океанъ; више ње, као земљиру изъ Хималаи, гда су западны планина Бомбаи, источно увлечего са западны планина Бомбаи, источно увлечего са западны планина Бомбаи, источно увлечего са

пагубно утицаће на човечије тело зову Шпањолски Кречина Vello или marteo. Ошће године 1600. средио е један Акоста одъ те болести приликомъ пењења на брдо Перуанско. На осму седмицу нападнеше га болно штуцање, дављење и блювање, тако да е напрви само кло, бале и слъ, а касније и крвъ избацивао. Тако су исто и нѣкоја братіона страдали, па неки су одъ ньи и тако разболѣвши были, да су сажелили изповедити се и причестити, докъ су другій пореды блювали и пролиу добили. Единъ е одъ ньи у бесмиу збогъ претрпљене муке бесно погомъ ударио.

Уобште се примѣчава, да на перуанскимъ Андима готово сваћій дошлакъ одъ те болести страда. (Оно брдо често по'оде Европлани збогъ жељезне тесниие, и нарочито због тако-званогъ Cerro de Pasco, кои е 14.280, висовъ.) Текъ што се путници почне на оно брдо пети, аъ га већъ чудный некій умороъ нападне, па ако се ићиъ и далѣ узъ стрмсано место почне пети, обузме га мучително тежко дћанѣ, кала главобоља, па и само стремљење крви къ прсима. Нека се човекъ на полако усиља, да се према растућой болести равнодушнимъ покаже, опетъ ће наскоро тело надъ духомъ победу одржати, и найлак сила волѣ мора ићи водленѣ. Подобно гадюкъ нападнаю морске болести страда ту духъ у тавковъ степеиу, да човека обузме зловоля и хипохондрисно малодушіе, те тако и найживотнићега сасвимъ разстроји и поремети. Но и страдаюћ тела ніе мекъ; еръ често се догађа, да болестника, виконъ с кадъ телесногъ састава, много већа и многострућиіа боля нападне, него што то у морской болести быва. Ако е страдаћій мекъ, онда се ограничава са самимъ тежкимъ дћанѣмъ. При одъ човекъ с привућеномъ, после свакогъ кирака одмарати се, и залудъ ће покушавати, да якимъ увиличенѣмъ воздуха и широкимъ прсіо ширепиу воздухомъ напуни. Реко бы човекъ, да е у привлномъ простору, и чувство стра'а расте съ осуѣћеныхъ спавинъ повућенѣмъ; полеза кленно, и свака е прилика за одкарање, па и ако се она после неколико вора укаже, добро дошла. Пењаћ узъ озаку стрменту улицу постае нимъ правимъ мученѣмъ, што се трудно повраћ кућа вучено, радујући се, што се можемо на врата или угласе одвора рада наслонити. Само у стању свршеногъ воја увалаваю се тегобе; или опетъ увереніемъ о неизбежности невоље, и што смо неспособни за свако духовно напрезанѣ, постаемо малодушни, то и найчиѣ човекъ постае слабонъбно дете Ако е болесть у већемъ степеиу, онда наступа и несвестица; загоплиина крвъ устрепиое се къ срцерици и глави, и то производи неописану муку, и жила, безъ велике патре (ако што то в. пр. у огућеним быва), на често и при уиућрашѣой долбоѣи и при изумираю руку и ногу, куда 108—110 пута у единъ минуту. Поврай свега несвобеднога умора и повраћ свалаости неможе човекъ ова склопити и заспати, еръ нигде покоя немалаи; напротивъ, ноћаи су часова найтежи, што найчеће притесњавалъ у грудима са собомъ доносе, те тако су прави часови мученя. Неногућа душе спосити оризонталио положеиѣ, тражиио одлежаше кодъ ока, те ту ићиъ найпре у водухъ устѣкнимъ димомъ напуѣћеногъ одежиице налазиио. Очи су тако осетлиие, да човекъ неможе читати; вели ићиъ имаю и жилу главобоља, а други опетъ муку збогъ слабогъ сварюиа ела, иногодъ у морской болести. Често се за устапка повелюо кровте, изъ кои' при говору крвъ потече, и болестиикъ трои весиоснe болѣ, съ коима се ићиъ и на различиимъ членовима тела осие придружаю: Ако е болесть свой найзадиій степеиъ достиглa, онда наступа и само бадаћ крви и дуднло. После шестодневногъ или седмодневногъ страдаиа повратае и опорави већа часть болестника, или могу и недѣлъ проће, докъ прећу болови, разслобљеность и тежко дћанѣ. Узъ оне невоће ииакво се ићиъ и друге. Тавна и она страшиа свобоза, коюу Surumpe називаю, и коју одбћаћ сувгани зракови од снега производи, те често найжешћи болови у дуднло прелазе. Друга е невоља, коя речену болесть на брдима прати, та, што кожа, поводомъ предиза изъ топлогъ воздушногъ слоя у ладиић, на разлнчиимъ частима тела попуца, изъ кои после крвъ тече, докъ се найпосле незагиои.

Тако се исто и на спика горама подобна болесть појавае, и нарочито се лице ако напуки Славиый Шпайцерскій естествопзпатитель Соссиръ, иевоћи се године 1787. са своимъ сапонх на Монтбланкъ, покріо е било лице, и тако га е свучило, докъ се мѣсоиомъ слуги, кои ніе хтео лице умотати, бешике по истоме повскакале. Цумштайтъ са своихъ пратіоиика, пошто се године 1819. са висине на горн „Monte Rosa" одъ 14,428. стопа свшао, дошао е съ надувеиомъ главомъ.

Почетакъ немира у Србіи.

(Ио Ранке-у.)

Између свію ничирна у царству, нису могли ни едни султаиу досадніи быти, одъ оны у Београду.

Осимъ други одъ сваке руке злоупотребленя, коя су овде тако яко као нигде, у обичай ушла, увуствали су се у неку врсту борбе са осталимъ Турцима, съ пашомъ и спаіима, коя е оно исключуюћи, и као са тимъ силніемъ господареию надъ земльомъ видити приморавомъ изгледало. Већъ су се ніоии предводителя назвали Дѣлія по примеру варварески Дај (Дѣд, ар'озный судіи, обладатель Тршполиса у северной Аерики), кои су се у Трнполису не бавѣ тако одавно, такође узвисили у борби са пашама изъ свое бунтовне чете. Поредъ ничирски ига, као Ахмети, кои е збогъ свое продразлености називань Дели-Ахметъ, кои е надъ четомъ одъ 1000 людій заповедно, пашя ніе ништа знаћо: зна се да е царъ Іосифъ радіе съ ягама, него се пашомъ уговоре чиніе. Наскоро предъ повћенѣмъ рата, буде Мехметъ-Ага Сеймоновићъ, са 14 други спаіи, одъ ничирна Ахмета погубљаћъ, и нико се ніе усуліо, да га зато на казиъ или одговоръ повуче а опетъ се показао у турской войски подъ Куріје, коя е у помоћъ Београду опредѣлена быа.

Међутимъ Београдъ ипт' е быо съ мѣсоиомъ помоћи обсаде ослобођеиъ, ипт' одъ мѣсоиы другова браћаръ.

Кадъ е посредованѣмъ европски сила, Београдъ опетъ у турске руке дошао, имелю е султанъ, да се помирне избани овде одъ оны терстны саучастника у власти.

За Београдъ опредѣлынй новый паша Ебу-Бекиръ, бно е чермановъ сваћћакъ, кои е ничирна заповедао, да се одъ Београда и целогъ пашалука удаље. Али они су и у прнокъ ова тренутку опетъ толико снаіни были, да су улуштра продрли, те се заповесть та само преварюм и силомъ извршити дала. Пре нег' што се Ебу-Бекиръ смео усудити, да текъ само ермана обани, корао се одъ овог' инсилюсть поглавице ньиогъ ослободіени. Кадъ е на границу пашалука у Нишъ прасео, понтию спаіе, да га поздраве. И други рани властници одъ сезаки показали су се тако, и већу кьина и Дели-Ахметъ. Онъ е толику чету око себе искупаћну имао, да се ніе могао ни ѣга одма напасти. Тсъ кадъ се ради друге посете съ ньиомъ пратньомъ на степене попео, одиаче се, да на ѣга нападну, али и онда никако другчіе, но тайноубійственнхъ. Единъ слуга пашинъ, пребаћћи, убіи га съ леђа. Са места се фермаиъ онай обнародуе и садъ већъ буде извршенъ. Спаіе се прате да уклоиаю своій десетакъ и главнице; населёна Срби могли су садъ већъ на извршеиѣ у ползу ньиову вирећеногъ опредѣлюня рачунати, и заузели су опетъ старя свои добра; напротивъ ньиовне ничирске сматране су ньо држаки принадлежећа добра; они су сами потражили заштите у сусѣдньнъ предѣлима.

Другчіе ніе было: само пректоромъ и кравнимъ наслѣдникъ могла е провнца ньиность свою добыти.

Тыкъ мекъ можемо се чудити, кадъ су се онда и найкрнпали противници, и онде онде разлоз права свой, кодъ саучастника Видина, Ничирика е устанкъ Пасвап-Оглуа у Видину добродошао.

Истина невоће се бапѣ известно доказати, да е овай почетакъ свой отуда узео.

Колико знако, Османъ Пасван-Оглу найире се у ряту год. 1788. на челу едне чете добровольца одликовао, па после е силомъ возратіо своя добра, изъ коій е іошъ мѣсоиъ отъаћ истеранъ быо.

Найпре су были други ратници, съ коима се онъ сдружіо: — Войничке чете, Крнаіе на-

завои, кои су после њих њих службе портине одлутјени биле, а њихову полю њихи њису, да се за даљ оружја остане, и кои су потоњ Македонію и Бугарску несигурношћу учинили, свои су службе подносили свуда, где се њима кои са султаном, предлеђ кои сђ њиховим левалио, или су такође сами за себе наоружали и дижаћ њихтили. Почеђ су найпре веке од найбољи ворошћ Македоније (Москополисђ и Восковописђ) разорили; то понтаю друге ворошћ, те се сђ њима памире двоши њих векій нашеђ. Они су се тиме новосели што могу шшити на земљи ковиља, у сребру и злату, са скупоцјеним оружјемђ, у кајовој су правити биле робкиић — пуневали — у мушком одезду, кое су ји не само у време одмора играћћ и певаћћ задовољавале, него су и у бој њихе сђ њима, да њих конђ држе, кодђ се они пешице туку; почеђ све војске њихове пере готово њису биле, то су у прилаи сиакога, христјанина као и мухамедлиа. Они су стоили као и други войници, уредно подђ своиђ бимбошама, предпостављени хилада, и булюбошама, подчињеними; сваком кои се на силу 'тео погосподарати, биди су за руке, као и оно њима.

Сђ тиме се обично свеано било Пасван-Оглу; онђ њих е казао: Ваша века буде јачка, а моа слава. Кодђ е за неко време једног пишу уза се водио, отерао га е, а заштиио га е себе сакога тре тута. У Видину е искуаю ово себе 10.000 крајиа.

Уза то се њих неможе одрећи, да се — као човеђе, као е дворанин, преживела добра штрат повезивао — као противник свеу обновљени поставио, протеривее њих Србји јачкре себи прикио и њихову ствари своиђ ученико; онђ е дао нее свое у спасавђ њихъ увеста.

Може бити то стои сђ тимђ у вези, што е заповедникъ јачкера у Видину, њимеђ' свеу тій Серхал-ага, војсковођ стекеи њихо за своје заслуге турецки-баше, кое е негли Бонапђ I. по 68. орту цемаита њихо поставіо. То се ње опће непрестано као наслеђ — титула — наслеђивало.

Но сврх тога такође честополюбивомђ јачкаику велико положенђе даю е противлеђ сврх поковлеха, кои су скоро сва од османски народа као противни кђролюбиву смирава биле, — као што би се собственимђ писмевом и доказити морао, да бајонети и јако топџијство, њису противђ корисно. —

Отворђ, кои се тада у Цариграду задржаваю, уверава: да е одђ оваквим јачкара формално одречено било, противђ Пасвана на рат ићи.

Зазуду е Порта год. 1798. другу војску њих азијатски и европски чета, противђ њега сдаа. Говори се да е казао, да и онђ може 100,000 људи кренути, или само са 10.000 да изађи да побђди. Зависи е њиђ њимо, њих е више добило. Међу доношеним њихови, њако е једне было: онђ е благочакиваюћ трендутакђ са своиђ својомђ на полю употребити можао; кодђ е једнипђ дуго трпоња њина подђ полезнима и чадорима јежеће непријатељ осиабиди, њихае крајиа, кои су се у добро сместраваи широки бодри и весели одржаи, и њихасе кудђ нее растерао. Одђ то е доба био Пасванђ-Оглу по своиђ околини своиђ сусједама страшанђ. Господарђе е по Черчеку, Нановолю и Кроёову, ди и оно е онђ опеђ то места изгубіо, то ње могао быти безђ великогђ напрезања Турака и Вла'а. Многи су изђ њихе Влашке утекли у Ердељ, неки су због сварољумлеха сђ њихђ држаи за подозрителне, па зато и казнёни. У Бугарској све е дотле у забуду и узаћно огорчећ дотђ се напоследњу Порта ње одлучила да њихђ учини, и дано ње Пасвану завета зри туга послала.

А сђ тимђ е догађањима свеђ и судба Србје у многостручкомђ одношеню стојала.

Бёу-Бекирђ и његов наслеђодавеель Ашн-Мустафа, кои јачкарина њису довустили да се врате, управљали су са земљомђ сасвимђ на другу руку, него што е било јачкарско насиље. Марко е живіо рат: срећно њих сдвиуть стоћни подђ праведнимђ и благомђ управомђ.

Земља е цветала и стока се у њој намножи — онаћ истиј распложђ сдаи, и и пре него што су шуме прорителе, и пре него се боли зеваљска проспета увела, и у Енглеској и Њемачкој био —: нарачкуюю е, да е само трговиномђ сђ Аустрјомђ толћнић прело 1.300.000 фор. добиваю. Хаџи-Мустафа толико е добровољне браће познаваю, да су га „сербскомђ мајкомђ" називали. Патоме ње шкодило, што е у фрајкору у царској служби био. Алексеа Псвадовића, кои е тако очајарску службу одправіло, њихе е за образење постављећ. Кодђ е Пасван-Оглу и Србіи, може быти наговоромђ јачкара, утеснвати почео, Кладово звузео, острово Поречк освоати кушао, ње се Хаџи-Мустафа њихао затезао, Србе саме на оружје подвати. Онђ њих е представіо, да њих е боль, да неку часђ своје стоке продаду и отуђ себи оружје набаве, него да њих непријатељ све по грабн. Ошђ е много оружја одђ последњећ рата у земљи было, и сђ радости ово е повећено, Сађ добри духђ, вон се подђ Аустрјомђ продубіо было, храму свою подђ предводећћмђ турског паше. Коегови су сами еду чету наоружали, за ое е бимбашу Станко Арамбашићђ, сђ кдогђ врамбоће, себе прогласіо. Њихова су Србе побђдили Турке, ошђ на страни други Турака, или онаа ни за кою руку сасвимђ непоздадаћћ. Свако ње уступао турских заповедника у опој војсци; едноме, кои ну е нестли роби васелио, пратіо е то сђ подобнимђ дћомђ. Наша и жителіство, комђ е обома у рачуна ишло, сложно су се бранили од Пасван-Оглуа и сђ њихђ сђединёи јачкара.

Банић е знаћ ту было, да се Порта не сама побуђивомђ пошла, да се са Пасван-Оглуомђ на јелђ почиић нормина, него да е ући то одобрила и условіе ни полу њих Београда отеђрани јачкара. Гордоств се Осман при напоследу побуђивао, да су правовђрна стари моелеви њих вашињу удаљаи, и да се тако напрасђ христјанска подавиа подику. Муслће се изјасніо: да е то противђ закона, што се правовђрни на полу рат њих њіове собствености истерује. На то е давађ наша заповеђи, да онеђ прави интерпр, ако и ону ова истјакоту истерали, и ако и ону бунтовницкиа у њиној були пратіли. Хаџи-Мустафа би са своіомђ законом управо на противврћње ишао, и подђ тежић ударђ подпао, кадђ би се тоже 'тео противити. Њихаре се врате патрећ.

Може се мислити, шта е њих тога постаи после морало; у томђ е было изворђ велике несреће.

Сђ почетка, истина, њису јачкари тако много кодђ ваше за поправаћ добара своиђ невољницки, њису ни сваком претиа, биди су задовољни сђ добиткомђ одђ Ђумрука и што добіше службе. Али касиоро почаи по старинђ обичаю вемирокати; найпре е, ако што е нарамно, раа то спазили.

У Свилеучи, шабочкомђ окружіе, њихіо е поштеног човеђа, обрлазећ своје имћење, имаюћ Равко. Кодђ се еднипђ пореа разрезиваю, поиште јачкарђ њих Шабца, Бего-Покловаћ одђ њега, да пореа сђ десета трошк на његову полу повиси. И како и неманић полазђ ићћ, у казиоћ су се положеню хвалили. Равко и б о свободаиа, па е повишеће одрекао. Али јачкарђ наума, да то неостаи неодмштено. У седу се ње усудили сиео, да њега потраги, ал' како се овај у Шабцу повлаио, то е онеђ сђ нескољко пристаиа до меће за њих пашо, и ту га убіо. Сађ е наша канцелар, да то истраи, и да недопусти, да се стара середа опеђ заведу. Онђ е послао малу еду чету од 600 људи њу противђ јачкара, — кои е дотле са ошиа, кои су му сваки дањ у помоћи долазили градђ Шабцу хвалео, — и тако ти е обесити дао. Бего Покловаћ избиди се бегствомђ у Босну. Ала упаиина, кои е Хаџи-Мустафа чиніо, да истоуђ казни, напукли су сађ окружу и бесило њихоуђ тих људстваа, противђ њега самогђ.

(Свршетак сльдуе.)

Анекдоте.

— Једногђ послужителя краља Фредерика великогђ сиађе ти несреће, да одђ краља пазарђ добіе. У найбољој разноду мности стаде послужитель у присуству краља вредђ огледаю, и одђ краља у середђ доведеву еврижуру стаде пиеивати. „Питоне едвакђ, како се услућујемђ? упита краљ. Спевших мирно одговори уметник. „Ваше величество, она у врелној соби перебе и шта да знаю, шта се намећу нас догодио." Краљ се насме, и оде у другу собу. —

— Једна госпоа певаше на гробу свога мужа ово: „Овде почива моа љубезна супруга; Господе! подари му вечнић мирђ!" А једен шаљивацђ додаи: „кои (мирђ) кодђ жене на нако."

Разрешеће ребуса у 11. брою.

Подунавац.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. То ти е било весеље; — шаиншпера и слађења беше заиста.

Петак. Тако мора бити.

Ерак. Како?

Петак. Та нолада знаш, да се на горку медицину узима што шећера, и шизуе су биле зато горке, што су се у последње време протутати морале.

Ерак. А зашто су узимали те пизуе?

Петак. Ваљда за чишћење.

Петак. Ты си пре рекао, да копиво жопце.

Ерак. Да, но ніе томе преже было.

Петак. Зашто? да нам е за рукомъ испало, да се обогатимо, могло се лако ићи и до вруће доке.

Ерак. О, будало! По твоих мудрованю морао бы и Ротшилдъ краљемъ еврейскимъ постати.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Из Вршца. Са свију страна у новијим нашима трубе люди, како су воскресење Христово свечано прослављали; и ны Вршчани, коихъ е броі до 10 хиљада православныхъ Срба, у одрадјиваю тановнихъ христіанскихъ дужностіма последњи нисмо. Мы се можемо пухвалити увереніма поноћати, да смо свеце дане, страдалије и воскресеніе Христово тако, како е мало кои српско обштество држали и прослављали, а съ тимъ бомо мы овде, гдѣ е столица Г. Епископа, кои неуморно о томъ родѣ, и хотећи, да се по пристојнъ устројенъ, не само оніхъ поданихъ празднаніа, већъ и свакомъ у години свештеніе слави достойно уздиша и ухраси. Наше преосвештеніе Г. Епископъ, како е почео съ блеженіе ова поденомъ Петка служити ходъ светогъ олтара свемогућемъ Богу — пласницкіи нашъ страшно и грозна страданіа Христовога — нахъ ніе престао, докъ нам свету литургію трећеръ дана воскресенія, у коиъ су заједно и Благовести биле, — весело и необходносно свеце воскресеніе Христово по пропанесмъ правилни читањи и појења — довршио. Прваі дакъ дио е и слово, у коиъ е поштухъ и обилно истинихъ путевъ къ православію водећихъ поучіо народъ свои. Другіі данъ е преповедао слово Божіе и у уснешноі ирки као добарь и добротворныі архирей. Лацкихъ на воскресеніа праотъ дана за литурѣ, иисмо ни ово прилке обносили Христа, него прево ноће наше, коимъ архіереокъ су биле све куће разлачнимъ украшеніма светлости осветлене, а кларнет су тако усесно, скромно и по хвастајелно своіа пустност нѣніи учителя право Карловачки пояли, да се свакомъ весеље, задовољство, и нуао побожности осећиће на лицу видіи могло. У обште да речемъ, да се само тако уредно, побожно, свечано дужности хрлстіанске и свете службе Божіе одправлаіу, и уредити може. —

— Београдъ..... После уништења жиро 31. Марта Његовог превосходительства ч. Етемъ-паша и ч. Кабулъ-Ефендія благополени су изъ града нашег и у ноћи при приготовљеній квартира код Цркве „Српске круне" дође. Једнимъ одделкомъ Српске кавалѣрије прибени, поздрављени су биши одъ на Босне-жедјаву уређене Турске войске, а одъ войске Српске сиркомъ и другимъ воинимъ начинимъ код ресевогъ стана почекани. Одма после пресељења ч. Етем-паша посѣтіо е свеглога кнеза. Сутра дань Г. председатель совѣта и ГГ. нова попечителя посѣтили су ресе ніесове госте, а тако и ГГ. конзули страни' дрлили онде ставуньи. 1. Априли ч. Етемъ-паша благодаіи е учинили посѣту Г. садашњимъ попечителю правосуди и просвештеніи, Димитрію Цринобарцу . . . . . — 3. Априли. За честь Његовогъ превосходительства ч. Етем-паше благополеніа е Његова Светлость данасъ у 7 сатіи после подне давати часть, на коіой су осимъ поданихъ гоета са свогъ пратилога присуствовали и: Г. председатель совѣта, ГГ. чланови совѣта, како у службѣ тако и у пенши налазећи се, ГГ. попечитељи и конзули велики сила онде ставуньи. Она часть прозрачена е войничкимъ сиркомъ и у найболѣмъ реселю пилсока' гостіо.

— Барокъ Симеонъ Сина постао е грчкимъ посланикомъ, но зато ніе се банкерске послове прекинути, што е съ царигралскомъ трговачкомъ свету саобштено было.

— У Трісту е позлнія за рукомъ пошло, да некимъ злочинцима, кои су опасне биле одъ нега нетъ опрости прошли, у трагъ уће. Они су злочинци страшни.

— Народоди аустрискогъ дунавскогъ друштва за пару плованбу плаће и по Моравну међу Сегединомъ и Аралонъ.

— Полатичке вонне су нашѣ-наше доста сувопарне; ирю редко се у наши занимљивогъ што налази. То се односи особито за страни, а найвише на енглеске новине, коихъ грдно-велікій табакъ свакій данъ напуни, залеги лако ніе, кадъ се тако редно занимљиви случаіни обнародіати. У некой енглеской ирошли побегла е скоро 17 годишни кћи некоіъ полковника са лепшихъ кћиіи, веселъ плоскатель, кои е већъ одавно прешо ове године живота, у коима се тако што обично догоди. Отецъ е нѣнъ дознао за нѣну любовъ, и ніе хтео допустити, да нѣгова кћи за младожења пође, кои бы могао нѣзъ отацъ бити. Полковникъ држао е нѣверъ своіу подъ строгимъ затворомъ, да се девојка никако са любезнимомъ своима састати неможе. Али но ће запобѣћну девойку чувати? Једно вече завали она завесе нѣне собе: „Патра, патра!" узвикне она. Служитеља съ полковникомъ заједно дотрчаше, да тасе; девојка употребя згоду пролазу, набеже на сокакъ, где ю е нѣнъ любезнимъ чекао. Друго ютро нечако ій е у набавкама селу свештеникъ.

— Из Брусе у Анадолији нала се, да я тамошнѣй паша надао запобѣћи, да се за 60 дана сви у његовомъ пашалуку подељи се Грци насељени морао. Страни су га хтели конзули одъ овогъ нечовечногъ поступка одвратити, но одъ паше добію одговоръ, кои е састанъ по старо-турсномъ адету гласіо: „Славный е Султанъ Махмудъ опростіо у Цариграду сваю едномъ пачичару живота, али и ньему у нѣмъ пашалуку ниједногъ Грка живога оставити." И два су отишла Грка подъ паше ноже, да ја моле да свою строгу заповесть натраіъ уже. Али она су несретнаіи ићитъ горе прошли, почемъ су ій пашине слуге после нешолико сатій жртве изъ кокаи изнели, рекавши, да ій е у комину нала удрили.

— Одъ Енглеза, кои болуе одъ смртноса народне болести „сплина", обкладіе се за 50,000 фунти стерлинга, да ће за шесть година дана пропутовати целше целу Француску, Пруску, Русіи, Татарску, дужъ китаіскога зида, па после се вратити прево Индіе, Персіе, южне Русіе; Цариграда, Грчке, Италіе и Француске, наравно опеть пешице. 1. Ја. 1859 крепуће са на путъ, а 1. Ја. 1865 мора бити подъ куће.

— Митрополитъ Сазуновій пинсвонинъ е за Патріарха Александрійскогъ. — Како што бяна свеке године, тако е и ове године высока Порта нарелила, да се на Ускрсъ сви у Цариграду због дуга или инаіи преступленя у затвору налазећи се Христіана пуштаю, како бы могли на ове благо дане нарочнога дужности испунити.

— Као што П. Лопдъ ялн, дигну ће се скорнмъ конгресъ, у коме е осећаіъ велика српскіи кука Г. Л. Босковићъ и другъ нала.

— У Мадаіту догодило се скоро велика несрећа тиме, што су у неконъ обиталишту цени

отъ гаса пукне, гасъ се угаси и за часъ бываше цела кућа у пламену. Сви, кои су у той кући становали, девет њих на броју, постаја жртвом.

— Скоро у Мадрилску пренумерацији ц. к. фелдцајгмајстор грофъ Горловски оставио је после себе имања, вредне у непокретним добрима, у предности од 4 милиона.

— Изъ Париза јаве се, да је турски царъ коди тамошњег једног јувелира следеће ствари наручио, кои: 1. једнъ аџиџерџъ за перје, на горњу страну начињенъ, у предности отъ 250000 франака; 2. једнъ перъ пауруа за султана у предности отъ 25 000 фр.; 3. једнъ бичъ за 25.000 фр.; 4. десетъ фелџана, по 70.000 фр.; 5. једнъ дивањъ за 60 000 фр.; 6. исколико колибри по 40.000, 60.000, 100.000 фр. Притомъ још различита оружја и друге ствари, све одъ невероватне вредности. Кадъ султанъ за овакове ствари толике суме издати може, мора онъ заиста немеримерного блага имати! —

— Путница изъ горњи предѣла приповеђаше, да е онај дань по Пешти и околини највећ снегъ пао.

— Многи су случаеви показали, да се често слаж исплаи, као што то и следеће доказује. Некій тежакъ у селу Валездорфу у Прајеской свако е, да му е једнъ француски солдатъ изъ времена Наполеона I. казао, да се у једној кући, коју су рушити почели, у зиду иза огледала новци налазе. Како се тежакъ пробуди, оде онъ са једнимъ радешинимъ означеномъ месту, и нису дуго копали, а већъ њиове једну кесу, у којој су се 50 талира налазили.

— Француска полиција издржава у Лондону многе тайне агенте. Тимошъ агенти посљедњи е среда, да великомъ сосиљеству Орлеанистичкомъ у траг уђе, а то на следећій начинъ. Изъ писама, кои су на приватној пошти отварали, дознало се, да то сосиљество постоји и да у томе већій младій списатель са једнимъ богатимъ Енглезомъ већему реду игра. Агенти, изобразивши човека отмености изгледа, упуте се у Лондонъ, и скоро му за руком испадне, да са списателемъ у познанство ступи, издавајући се такође за човека, кои Орлеанистима држи страну. У кратку дружину, у кое е агенть списателя одвео, опће се онай тако као, да га мораднике други у нѣкоју обавлаштене одпести, еди, текъ се у времену осјећаше одма и заспи. Кадъ се друго ютро пробуди, ина шта и видити; орнаъ, у коме е онъ свое папире држао, био е отворенъ, и пашира садржавшіи тайне, бијаше суо одпешени. Списатель потражи пријателя свог, съ кога и оно вече пробаніо, али ньа нема: нико му непознате назати, куда и камо су. То га е ако опаплостило, тамъ више што е та ствар и до ушію богатогъ Енглеза дошла, кодъ кога е у службн младій списатель ствао, и кои га е због тога одма одпустио. Списатель безъ посла, безъ службе, и свакій часъ очекивајући, да ће ићнуть и затворенъ быти, горко се е због свое закључности каио. У тишинѣ положеню посети га после нѣколико дана агенть, али не као Орлеанистъ, већъ као члень француске полиције, изјављујући му, да ће обезбеђенъ притомъ ићнуть и добро награђенъ быти, ако членове сосиљества изда, што се изъ украдены папира дознати нѣ могло. Списатель после дужега затезања пристане на то, да ће све издати, ако му се 25.000 франака плати, и да ће по призиању новаца све документе и доказателства у руке француске полиције предати. Новци му буду исплаћени, и онъ преда агенту једнъ пакетъ, у коме биху документи, изъ кои се видило, да су сосиљеници намеравали, оружјемъ у Француској буну дићи, подъ предводећемъ неки познати орлеанистички генерала. Агенть с већъ прорачуноу, какво ће награђенъ быти, што е ово опасно сосиљество одкрио. Али где! документи су были оплични, цела ствар измишљена, кръ су се неки лупежи спасили, да агента преваре, и да му изъ руке 25.000 франака.

— Др. Лутеръ у Бајну пишао е 23. Марта једну нову пјесету.

— Ире нѣкоть су времена руске новине предлагао, да се мађарскій и грегоријанскій календарь сједне, и да ови то по спасеку быти когло, препорученъ су, да се до год. 1912. 14 пути једнъ дань у престушкомъ годишњи изостави. Ћу ако не буде то учињено, онда ће разлика оба календара, кои сада, као што е познато 12 дана износи, од год. 1882. почињавши на 13 дана изости.

— Т. Дежели измѣрава установити ново добродошло друштво за пловитбу на Дунаву, да носи жито изъ Влашке у Брашлу.

— Како се сада турскій телеграфъ са србскимъ кодъ Александра састаје, то се могу телеграфске депеше управо изъ Аустрије у Турску преко Србіе слати. Отъ аустријске границе пађа се за просту телеграфску депешу у Адріанополь, Шуменъ и Варну 5 ф., Цариградъ 6 ф., у Пловдивъ и Рушчукъ 4 ф.

— Изъ Ягодине нам јављају, да су овуда сушрате започињена прошле одјасели сновић мужевима у Ишић. Исто е тако и новиство, кое е започињене у Гургитешу чувало, прошъ ту варошь натрећъ у Београдъ прошло.

— Једнъ одъ найсланији херој грчки, Кондуріоти преминуо е у Хидри, у месту рођења свогозб., 65 година старъ. Покойникъ умрло е сирома, макаръ да су неки мореплови о богатству његове породице као о нескончаномъ благу сказивали. Цело својо богатство кое е више милиона износило, жертвовали су браћа Кондуріоти на користь отечества, и толико су за ту цѣль давали, да е Ђорђе Кондуріоти, — брать му Лазаръ е нескоико година пре њега умро — у последње време осиромашио.

— У Шпутгарту банкротирао е осамнаесть нѣмачкіх пивара по имену Вајсъ. Кадъ с већъ видио, да неможе даље, потрудио се, да што више готовог новиць добити може. Тако ѣ и нескоме трговцу у Ульму једну дуторајску дозу од 250 ф. камењу, кою онай низако примити нѣ хтео, но даде се најпослије одвећ наговорити, те куши дозу, а то на нѣтоку срећу, еръ е томъ дозомъ сина дани добіо 200000 ф.

— Путници јављају изъ Галиције, да тако највећа несагласносты владе; крађе и убиства догађа се често, и одъ стране власти познато и жељено, да се оваквима, кои бы се само мало одъ власти или људи бранили.

— По нестанку Хонкова одъ 17. Јануара блокада Кантона нимало се укинула. У Кантону е урећена строга војничка полиција, кадно се у граду много оружје; утврђена су нимало народни дани су свакојаки прогнани. Ѣ се још нађали као заробљеници на лађи „Инделисбѣтъ.“

— У Нирнбергу умрла е скоро найбогатија тамошња госпоја, за кою прочувала се, да и милиона притежавала. Ова, иначе изображена женска била е тако сребролюбива, да е често одъ родбине њене милостиње примала, кое су јој драговољно делили, еръ су се одъ ње великогъ наслѣдства надали.

— Једнъ енглезкій немикъ исшитао е, да се у морској води налази сребра, и то по свимъ морима у количеству одъ 40.000.000 центи; ког немогуће, него покушао нора заиплаћења, на ће се осиедочити, да изучењемъ тай право вина.

— Некій Француз шета једно вече у Флоренцу, кадъ га наједномъ четири злочинца нападну и тако њекомъ убоју, да е одма мртавъ остао. Повођъ бышше томе грозномъ дѣлу тай, што се бао Француз съ некимъ Талијанцима нако пре у каквим збогъ једне милености свадио.

Съ овимъ бројемъ почиње нова предплата на Подунавку. Мы умоляваио све оне, кои се на овай листъ пренумерирати желе, да се што пре пријаве, како бы имъ могли све листове доставити. — Цена е Подунавки досадашня, т. е. до конца Јюня 1 ф. 30 кр., до конца Октобра 3 ф. а до конца Декембра 4 ф. 30 кр. ср.

Даље пролазеће поврай Земуна:

29 Марта: Даља Г. Андрея Бена, житорски са 5000 мер. пшенице, 2000 мер. пшеничке, 2000 мер. зобн, изъ Бечеја за Сисакъ. Даља Г. Леополда Рейтера, са 8000 мер. пшенп, изъ Титеља у Сисакъ.

30 Марта: Даља Г. Гаврс Бучића, изъ Бечкерека са 3650 мер. пшен. и 2580 мер. зобн, у Сисакъ.

31 Марта: Даља Г. Ване Буковаце, са дрва изъ Сиска у Бечкерекъ. Даља Г. Ђорђа Николашића, крчмар, изъ Панчева у Митровицу.

1 Априла: Даља Г. Томе Хртковића, са дрва изъ Сиска у Бечкерекъ.

2 Априла: Даља Г. Гаврс Бућића, са 4000 мер. пшен., изъ Бечкерека у Сисакъ.

3 Апр. Даља Г. Морица Кона, са дрва, изъ Сиска у Сегедин.

4 Апр. Даља Г. Теуберта Рајтгана, са дрва, изъ Сиска у Бечкерекъ.

4 Апр. Даља Г. Јована Кошана, са дрва, изъ Сиска у Сегединъ.

4 Апр. Даља Г. Фрање Лотера, са дрва, изъ Сиска у Сегединъ.

4 Апр. Даља Г. Винцанца Перл, за дрва, изъ Сиска у Сегединъ.

Станѣ воде.

На Дунаву . . . . . —

На Сави . . . . . —

Течай на бечкой берси.	31 Марта	1	2	3	4	5
	А п р и л а					
Државний знакъ одъ год. 1851. . . по 5 %	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—
Народни знакъ . . . . . „ 5 „	84 1/16	84 1/16	84 1/16	84 1/8	84 1/16	84 1/16
Аустријски знакъ одъ год. 1854. . за 100 ф.	114	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—
„ „ „ „ „ „ 3—35. „ 100 ф.	127 1/2	127 1/2	12 1/2	130 1/4	131 3/4	130 3/4
„ „ „ „ „ „ 1—54. „ 100 ф.	107 3/4	107 1/2	108	109 1/4	109 3/4	—/—
Акције Аустријске банке	877	878	875	874 1/2	875	878
„ кредит-акције аустријанске по 200 ф.	241 1/4	241	243	244 1/2	244 3/4	245 1/2
„ друштва пустр. гвозд. путова по 200 ф.	294 1/2	—/—	296 1/2	296 1/2	296 3/4	299 1/2
„ ергичкогъ паробр. друштва по 500 ф.	544	542	538	539	—/—	544
Меница за Аутсбургъ	105 1/2	105 1/2	105 1/2	105 1/2	105 1/2	106 1/2
„ за Јевџиџъ	132 1/2	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—
„ за Трјестъ	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—
„ за Букурешть 1 фор. . . добра вара	264 1/2	264 1/2	264	264 1/2	264 1/2	264
„ за Цариградъ 1 фор. . . . турс вара	175	175	175	—/—	174	—/—
Злато	108	108	107 1/2	107 3/4	107 1/2	107 1/2
Сребро	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—	—/—

Печати, издаје и одговара књижегочатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка

Излази сваке Суботе у вече, а коштa за целу годину 5 ф. ср. за пoлу 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ повишенiе съ поштарином 1 ф. више.

Претплата се може подъ свако Ш. к. поште. Или претплести Србима нека изволе у Аранђелових зданима съ поменом на књижару Гоги. В. Вукомана оброчи се.

Бр. 15. У Земуну 12. Априла. 1853.

Стрицъ и синовацъ.

(Съ Немачкога.)

I.

„Јосиче, еси ли одисо ово писмо на пошту, кое сам свеког јамшно?“

„Есам, господинъ конзулъ; ово е оног котра јошъ у девети сатiй отишло.“

„У девет сатiй — кои е сад време?“

„Једанесет сатiй, господинъ конзулъ. Кадъ хете да доручкуете?“

„Срећнiй човече, кои се само о клу и пићу бринеш! Ахъ, и шкъ себе само слаба осећамъ, да поранимъ с другимъ стварма квасити. Ако ми до сутра небуде боље, и поранъ тестаменъ правити.“

„О, господинъ конзулъ!“

„Ту непомиче никакво. Ахъ кати О, мой любезный Јосиче; кадъ природа захтева, да мой се дутъ плати, како неможе одрећи. Иди и донеси ми клу.“

„Таке, г. конзулъ!“

Јосифъ, кесонъ сутоннъ човекъ съ великимъ ћелавомъ главомъ у зачетно-плавой лаврси остави собу као никакъ автомитъ, кои се вехъ каму повлаче. Конзулъ, кои небутимъ јошъ у кревету лежаше, подиже се горе, мете лежукъ иза леђа, да би угодније сео, и тако чекаше. При свемъ томъ, као што реко, за себе нико болестни осећа, овећ се недеждомъ питаше да ће оздравити: онъ е био дутогъ румсног лица, кое е Јосифъ у вече прећо лепо обрано, и черезе прек нос, кои водъ свакако-белокъ водомъ виноъ кадъ нешто дишше. Његове широке прси и све што се вопрема е једна рекла одъ свале жестке боли. Конзулова слаткa себи была е наредно и распошто повећетена, кревет скупоцѣнихъ застороваъ покрыетъ, кои се о черетомъ свилепомъ гајтану дизаше, бивше узорь. Одма до кревета сташе једнъ астал съ цигарома и кресиомъ. Зашто за прозорима биаху сакупштене; съ тавана висаше једнъ полиелей, подъ коега цвѣнмъ стаклома вечно запаљено јошъ горашше. Довъ весећ сунце свое зраке на све стране простираше, хладише у себи слабый сумракъ.

Јосифъ доће съ писмомъ.

„Г. Конзулъ,“ рече онъ.

„Шта ма?“

„Младый онай Господинъ, кои е вече овде бно, пита за васъ.“

„Нека му се одкаже.“

„Я сам му казао, да сте ви болестни, но онъ постомо жели, да гъ вама говори.“

„Ећ! вазао свое име?“ упыта болестный мирно кноу вiсби.

„Александеръ одъ Виндхаймъ.“

„Дакле благородинъ!“

„Да, Г. Конзулъ!“ одговори верный слуга главомъ потврђујући.

„Јосиче, једнога благородина нескемо одбити?“ упыта болестный, вочекъ му призву шодо пружи.

„Обете ли устати Г. Конзулъ?“

„Нску, посћу ћу овако лежећи да примимъ. Кадъ благородинъ види, да сам болестанъ, неће се дуго задржавати. Пусти га нескъ уће.“

После два минута уђе високи Јосифъ једнога младога човека, одевена негледъ благородногъ човека подражаше. На себи имаћаше врелно кожанично одело а у руци одъ слонове кости бичъ. На његовомъ бледомъ лицу читали се озбиљность, кои његовихъ годинаца — вилно се да е 25—26 година дило — ніе ни зайнекъ одговарало. Његовъ немештай одъла биаше нарелзкъ и по новой моди; ніе было тешко познати, да е особито старатъ на то употребио. Његова красно уезљана брколи и прса чоја су га красила

Конзулъ сећише усправљаћ у кревету; нећело дуно лице познавшаго е невесељости и тугу.

„Опростите,“ проговори онъ, „што васъ у овомъ положеню примамъ; еръ жалостно расположење моги тћа извине ми, да се одъ једногъ времена чувамъ. Господинъ Александеръ одъ Виндхаймъ добро ми дошао. Я молимъ, седите и известите ме укратко и подробно узроке ваше посете.“

Јосифъ намести једну столицу нореда кревета и удеси се. Александеръ одъ Виндхаймъ седе

„Господинъ конзулъ“ започне онъ, „јесетъ минута одавде на улицу шуше неки једнога дворанина —“

„То е моя лепчая кућа.“

„Једна лепчая кућа биаћа шумара, необичнога, пуста, пропасти дошу!“ поноче Александеръ.

„Што се то васъ тиче?“ проверила конзулъ непатуљаный погледъ на гоета бешњаки.

„То лепчая кућа мени се допада.“

„Мени не!“

„Ахъ, то е прекрасно!“

„Зашто?“

„Я сам дошао, да васъ питамъ, биа ли кућу, кои се вамъ недопада, продали?“

„А кои е купацъ?“

„Ви га гледате предъ собомъ!“ одговори благородинъ поноситнимъ се.

Конзулъ проврпла у себи неколико неразумителни речи. Потомъ повриви своју главу напрагъ, тако да се е крити при носа у васъ размерили, и рече:

„За какву цѣль желите, да лепчаку кућу купите?“

„Да сам у мой обитавалъ, мой господине, и дети и жени, дакле годъ уживанъ, обитавалъ у мой. Овали зидова са шарцнёвимъ канцима, напуштена башта, жалостна слика пуша, кои по обкружава, удаљеъ одъ свакрашнаг отисогъ света — све то дрнми ме, да мой живот у оном предћу сарцинъ. Захтевайте цену, г. конзулъ, и ћу платити — съ жестн!“

Болестный удостоја сматрање чудноватогъ купца. У смотреню тога чинило му се као да пашу съ њих проводи. Али једно лице Г. одъ Виндхаймъ биаше тако озбиљно, нећете нелзе прве очи тако искрене, да се свака сумња моваја удаљити.

„Љубезный господине,“ проврпла конзулъ, „стварь ваше размишљанећ.“

„Нашто размишљанећ, кадъ я сваку цену исплаћујемъ? При куповини гранъ е стварь цена — питите, питите! Шта вамъ мнлнъ преди?“

„Конзулъ промене се мало у лицу, па наздануъ запита:

„Есте ли ту ловачку кућу гледали?“

„Само съ воза; али е то довољно.“

„Ње ѕ' нимъ што у ови вазо?“

„Нимати више, мой господине, него да я безъ имањого обитавали.“

„Послушайте ме само, Г. одъ Виндхаймъ,“ рече Конзулъ обавезно. „Кадъ сами пре две године ову пољску кућу и шуму, две шварпатне имѣ запатнаћу, заедно са двома женинима баранъ, жеребя, да дружетну, кое би ме овде постило, радость како у зверо- тако и риболову причинио. Гроссъ одъ Лемарлъ, тако се звише пречишћена притежателя ове добара — напрасно умре, а његови наслѣдници, да бы такше остављено имъ имѣ намѣру себе подлиши, продаду. У речено куће обитавише овда старый шумаръ Сиболдъ, нѣкше водѣ женскомъ пѣћи познатъ, єръ увекъ бише одъ зора до мрака одъ пѣћи изванъ себе. Притомъ ніе имао ваше одъ седамъ синова, суровы, неотесаны деранъ, кои свуда и то кодъ отца живлеу. И уступимъ старомъ Сиболду управимъ надъ моїомъ шумомъ, док сами пре две године овде, где се садъ налазимъ, нови место обитавања за сватда изабрао, да са свѣтомъ, на коги я найвише мрзимъ, никаква сношења немамъ. Са здравлѣмъ сами слабъ, глава тако бунована, да сами се одъ узнемиѣня мозга боно Тезио сами за позовемъ, управо, да тробеу тишину ово исте имамъ, и зато прабегамъ овой усамљености. Али како само се препаріо! шумарова женишя производила с пиклену пику. Докторъ ми я налозіо, да движени у слободномъ и свѣжемъ воздуху чинимъ, и то много движени, мой любезный господине; кайфемъ ли наполѣ, срегне ме одинъ одъ ове дерева дивовски буку за ловокъ — лютіо сами се; оставимъ ли кодъ куће, чуемъ пушкѣ пушки, одъ кои никаквы зецъ, никаква птица небезаше мира. На и у самой пећи терали су мѣшову куку, буку, као дивѣ стадо — напратко, мой господине, ове госте писомъ могао ваше спосетя, и врекo суда дамъ моѣ шуварду на знанѣ, да ми кућу исправи. Због тога доће старый доле у очаюю, да я сами себе у башти иза куће живота лишіо. Свикоме од нѣгови синова дамъ по две стотине талира — ова су у Америку одпутовали. Видите колико ме я труди стало, док сами ловачку кућу у стање поспо довео, у коме се сада налази.“

„Баиш тай покой вени кућу драгоцѣномъ чини!“ повиче благородимъ. „Животъ у дружетну несносанъ ми е, я желимъ, да сами сасвимъ сами као и ви! Ніе нужано нѣсколъ човеку, осимъ васъ знати, да я у старой куће обитавамъ.“

„Есте ли онемѣли!“ упита Конзулъ са многозначнымъ презимъ погледомъ.

„Онемѣмъ? Боже же сачувай!“ повиче узбуђенъ Александеръ одъ Виндхаймъ. „После тодиши пакуства, кои сами о женскиняма чинио, остао сами момакъ, па дотле су и моє очи отворене и трезвене. Нему нѣсколъ човека, а тодя кажу женскиняма да видамъ, па дали ова дена као Венусъ, а нѣкому грѣха као света дѣва Марія. Я онемѣмъ! Г. Конзулъ, у вашемъ питаню видя се, да лежя велика иронія! Кадъ бы ириказаръ био да одъ ово двога, жеваябе я отрова бацрамъ, одавна бы было иртвъ.“

„Лево, лево!“ повиче конзулъ, почемъ се мало узирани; „то я радо слушамъ. Како ми се чини, васъ любовь гони, да себе у усамљености сарваните.“

„Ие, већъ врасость, мой господине!“ повиче Александеръ огорчень. „Я врлимъ и презарем себе самога, єръ сами тако лудъ био, да се одной женской повѣрнмъ.“

„Аа, да, жене!“ рекне; уздисавши Конзулъ. Конзулъ тужно сагне главу, као да бы хтео рећи: и я знамъ одну милоставу песку о томе испевати.

„Мой любезный Господине,“ прокрпли онъ тихи, „я сами постао филосоѳъ; истина немрзимъ за жене, єръ ове су у свету него тако нуждне, као и мы — или я сикшљамъ ова слаба створеня. Оканимо се тога!“ брзине говорѣ наглецатуку.

„Штта, слаба створеня кажете? Е онда сами морао само са никостакимъ посла имати, те ми се такови несрећа догодила.“

„Изрекай здраво сикшнинъ, Г. одъ Виндхаймъ!“ рече конзулъ.

Господину одъ Виндхаймъ, чинило се да я сами у витри.

„Врло сикшнинъ,“ повиче онъ. „Разсудите сами! я могу себи ласкати, да єдну роду у свету играмъ, єръ мои спознашнике ніе баиш тако непрістна и кои имаюћ доста я попеликo, баръ да могу єдну сѣћну кућу направити. Я сами єдинацъ мога отца, Генерала одъ Виндхаймъ. Треба и то знати, да сами последнѣи одъ ове свесте фамиліе. Почемъ сами од' свіе женскиня одбіенъ биле, нѣкша сами се приближавао, напослѣдку нѣко сами срећу єдну нашо, кои ме я онако любила, као што сами и ја — мало се тако нѣкали. Али за несрећу нѣкли е отца.“

„О небо, нѣкли отца!“ повиче болестный. „Сирота Господинъ одъ Виндхаймъ, я васъ сажалѣвамъ!“

„Сажалюете? То е врло мило — онлакуйте ме, господинъ Конзулъ! Одай отацъ мою любезницу обсѣдао с другоме.“

„Како е обично! то е стара повѣсть!“ повиче Конзулъ, као сада живыли постаде.

„То е стара повѣсть, но нѣкъ остае до века вова.“

„Кога се ова карочито тиче, тоже срдце на двое раздире!“ настави болестный прилазећи, почемъ своо спавању кану сами, и єдну суду нѣкъ бѣло лице пусти. „Кадъ Хайдрихъ Хайе нашто такше небы писао, они одница высо безсмртныхъ бы га учинили.“

„Право имате; али сасгушайте дале. Обелѣкъ свирѣпогъ отца ніе не толико уплашио. Я заволѣмъ ноюо любезницу да се састасемо, и то буде. Пређемъ врсно єдногъ потока, прескочимъ зидъ и ту найемъ моо любезницу, кои ме жељно на детелина очекиваше. У тихой ноћи при бледой светлости месеца, подъ бокомъ цесмоны славуя, кои надъ нама са єдной велнкой букве стоше, закуемо се, да немо смерть љубави нерао до века хранити. Хтела сако тиранскомъ отцу драговоно, постано и, ако бы то морало бити, и силомъ противстати. Ошћъ тиранутъ нмадо срећу и веселнсаку радость, да се съ обожателнымъ моега срдца писмо нарасговорнти, єръ писморо одъ ове писмо у Флоренцъ, где е мой отацъ на путу у Италію, кои е предузео ради побољшања здравля, напрасно у болесть пао. Я присѣћъ тамо. Мой отацъ лежаше у кревету. „Остани кодъ мене, сладкій сыне, докле е оздравимъ или умрем!“ рече мн онъ. Я сами морао остати; али е и болесть остала, као што е и была — побољшаня ніе было нигдѣ. Ахъ, мой господине, я сами жалостно признаю! Скоро 50 пута писао сами обавезателяи моя мисліи; па нѣдно одъ планѣеи моя писама ніе се удостоило одговора. После пет месеци погребех мого отца у двору прекосомъ у Флоренцу, одъ своѣ срдца оплакавши га. Болъ за умрлимъ отцемъ и чежня за любезницомъ съ равнома горкошћу грызли су и раздирали мое срдце. На крилма любови летіо сами у мою постойбину. Ту дознамъ, да я отацъ моо любезнике умро, да е она сама одъ нескога времена посету исконъ младіеи човеки примала и єдногъ прекрасногъ дана варошъ съ нымъ заедно оставала. То е све што сами дознати могао — ниша нигдѣкогъ трага ніе было, тада остао сами самъ, сасвимъ самъ на свету. Мой отацъ дале умре, и ова, у кои любови надао сами се утѣху зборъ горкогъ губитка нађе, вачезла е съ исконъ младинъ човеконъ, премда ми се за нечиту любовь заклела.“

„То е немилостиво!“ промрли Конзулъ, „да, то е нешто ваше одъ немилостивогъ!“ —

„Я сами прилео женскомъ, отсеве, младићо, цео светь — све ни е несносно, тертно, окрало. Я прибѣсемъ овохъ брегу, да бы усамћаку нашу кућу у пустой долини нашао. Онда сводрнмъ ову прилику ловачку кућу — познаку ми притежатели и писамъ одлежао, и да ваъ посредствомъ. Господине, продайте ми кућу — вы заиста нећете се на мене потужити, живећу мирно као какавъ пустынакъ, и само ћу се съ тнмъ занимати, чимъ бы моо живлеѣ на пользу и користь потомству служило.“

„Господине одъ Виндхаймъ!“ рече Конзулъ, почемъ му узбуђеъ руку пружи, „сажалюемъ васъ тако искрено, єръ я ніше могу, него ако другій о вашемъ расположеню духа судити. Узмите ловачку кућу и изравуйте у њой ваше спокойство.“

„Опредѣлите ми цену Г. Конзулъ!“

„Говорићемо о томе касніе. Нисмо ли ми люди єдинаког животосматрања и єдинаког разположеня духа?“

„Безъ сумѣ!“

„Зато пажићемо утћху, ако се съ часа на час састали будемо."

Благородныхъ уставе.

„Чекајте!" повиче болестный. „Идите у своредну собу. Ја ћу устати; доручковаћемо заедно, потомъ ћу васъ симъ собомъ одвести ловачкой кући."

„Вы ћете ме одвести оте?" упита зачуђеный Александеръ.

„Лишеће у слободныхъ и сићюхи воздуху мени и полезно. Останите, господине, мирно се извише увозити."

Онъ сѣди за зновше, кое за нѣки стоше, и звоном здраво. Іосиеъ се појви.

„Воли господина у своредну собу! сирени у кућни добаръ доручакъ! затимъ доби да ме обучемъ! ићди!"

Узбуђеный овомъ господина ше высокогъ слугителя у удивленѣ повеле; мирно и пристойно отвори врата отъ своредне собе и спусти гоета унутра. Почемъ с доручакъ у кућни спремно, помогне своме господину ге се обуче. После четирѣ сата седнуга су Конзулъ и Г. отъ Вилдхайнъ при доручку, а после четирѣ сата предузеку путъ къ ловачкой кући.

Орао киразира.

(Свршетакъ.)

Ловъ е нећъ десетъ дана трајо и прилично е изданъкъ бао. Сви зато одрећени судови биле су посолѣкомъ рибовъ напуњени, и у другимъ редовима стаяла су верховъ напуњена буради, отъ кое ће се доцније, кадъ е ю пробіе, на тенани вѣнарь правити. Правилностію ово изъ почетка нестаде, и што се одире ревностно и весело чинило, постаде сада досно. Кажућуки гомила деце се разилила, и успаћало стапше Козакъ на одушаци, пратиоцуюћа мирно остае на дно реке, док ће осети да е преко ньи раба времена, кою е онда своихъ сватовъ горе понукао; онтро гвозђе дубоко уће у трбухъ у кога нека штитона ако ни дебела, и потребни е сви сватовъ кушка, да се ова жестра и необуздана ворупа горе дигне и напоћи изачне, ер' ражња риба свагда на дно и напредъ тежи.

Косо преко сее реке биле су одушке насечене; на првой врай обиле стапше старый Федорь, дрзећи остве у чврстой песаници и непрестано потрешѣ у бистру сиръ чопеза дубоку водү. Тудъ, близу обиле; мазуи плавати жељый и тражећый стерзеть, кои — редко преко четирѣ стопе дугъ — ніе отъ старца превемирну сваку захтевно. Тако стоћи мислио е старац на прећашње доба, када е ни средъ галопатогъ Дићстра нестао набирао и свакогъ напаномъ ворупе ваше цењій тешке хитро на ледъ избацио. — —

„Налабирче, пасій сине!" загрли увлапућуть за плећа, и кено са силно отресе у сувину. За трепутакъ га нестаде леда нестане. Но нето тако брзо скоча за нѣкъ единъ човекъ, кои е одъ буродій заплашћавъ, у тай ва га за то нестао дошао. То бепе грофъ Лапицкій, кои е одма другіе сбапіо. Прикъ скокомъ е нестый пливачъ и гнорнић старца доченао, и густа повртчина га окружи испод лебелогъ леда; на тридесетъ корака одприлике видило се лево — друга одушка — тамо га е носила река, тамо е текао и онъ, своихъ сватовъ пазећи. Сада доспе, и човекъ, кои е онде остае држао, осети да е се за ногку нешто силно ухватило. Онъ е извуче, и почне призивати сие сеое, кадъ се два човека у место рабе поклоне.

Бліа страпара бліа е близу, на нѣколъ споду бепе доста сваке, а нелика пећъ отъ ватћа бепе добро наложена. У ову страпару одуче полковникъ старца съ Козпкомъ на чіе е одушку изашао, и после четирѣ сата радосно се видите га тако окретат, као да се ніе ништа догодило было. Грофъ ноче пронятати свой сатъ и са задовольствомъ ніе, да воде у ньга ніе пробіли, кадъ наклапућуть осети да му нешо руку уже и полюби. Федоръ бепе, кои е предъ ньихъ ставо. „Панъ Ошћаръ," рече тако и нѣкако, „оне нако дана, што си ми сачувао, небы заслужновао много хвале, но ты ниси збогъ мене штедео свой у ништожньихъ добу живота; то е ирло много, ниже, него што казати умемъ: ал' ты ме разумешъ — ніе л' истина, душиново? — И ћошть бы те за нешто молио: — бся л' опогъ човеча видио и пазао, што ме е у воду гурнуо?"

„Есамъ, бпо е Андрей Управитель."

„Ты си га казао, но сада га немой више видитети. Кнезъ Иванъ бы га на врпо шибати дао, и онъ ни шесторо деце! Разумешъ ли ме Панъ Ошћаръ?"

„Есть, разумемъ те, старино! Я самъ тебе 'чео што нолиши што ты сада одъ мене пайтешъ. Айде, оче, устани и огрни ово нпуше; и ћу отъ оне стране у лапоть пшити, да нисъ у другшту невиде. Съ Богомъ!"

Предъ колибомъ биле су ноћи везити, обонда уздиу и сплаз на свою страну оде. Суграданъ су бадина трезили управитель; кћеръ е нестало и никада га више нису видили. — Кнезъ Иванъ на ловћу Федорову побринуу се за сеоте бесъ оца. —

Већъ е почела степи зеленити, и овшири, кои су за пролучевъ свов одустве полили, кадше добро киселио, и особито кћсове граиице колико е могуће точно премерити и одредити. Већъ е сее, што е за то потребно было, изъ Москве пристело, када кнезъ Иванъ одпо реке весело у собу градову уће; него затече еде се за прекеранаћ спреме. „Весь зову!" рекне отъ весело, „ћошть онога зета мисли се наръ у старой светой Москви курансати, и Господа одъ женићбора ће потке нами доста посла у припремаха. Као лете радуси си онай нелвкићиной, гордай свечаности, кои ће предъ своихъ Европскихъ нашу Русію у кћной сайности показати, правой, доиста богатой сайности, а не француском блистаню и полићћеном блеску."

Прско высокогъ чела полковникового прелети као сенка при оныхъ последныхъ речи, и ако га е изнепћаъ нагледъ на крупбсаћъ поштованогъ шири исгуиао очевидноя радости. Онъ устане и сиуки спокойно и бриљално свое ирпіе, ако што е у њега обичай био, пресиа га е Кнезъ нестрпљиво на нтаю гоніо. „Одите" каже одо за другимъ, „вы морите сами читати указъ, кои програмъ сидржи; царица жели ће се ићпть кайпре у казаномъ нечаћкомъ кућетају одрешити, да бы могли по стирочъ обичаю, на торжеству присуствовати, онда ће, до поноћи Августа, све готово быти, да све народе одъ прнога до белогъ мора, отъ Берингового пута до Висле у Москви сканити и нѣма нићошгъ царевогъ господара позване."

Лишевій ставше ново предъ изумљеномъ отъ радости. „Господинъ друже," започе найпосле одзивло, „я никако недржимъ, да ме обете съ пимеромъ пређати, нлазъ држити за уместно, казити ноћъ, да я писмъ Полякъ, него родомъ Француз."

Кнезъ поспеда говорника зачуђено. „И ако е доиста наша колегија у Француской," започе, „то зли цела войска, то знамъ я, да нерећи срце отъ нашега подъ нашимъ застављем покуша; то камъ я показало много часто, храброе дело, иногда славно побћеда раза. Но колко бы часъ ја изасненъ"

„Мой отацъ," ноче преповедати Грофъ, „бпо е полковникъ гвардейски киразира Наполеона I. и ніе се нратіо съ похода одъ 1812. године; моя мати бепе Полькиња и умре одъ туге. Да бы ми своя добра одржала, докесу ме у Варшаву и одъ то доба узмсах и нѣко ніе. Съ четирнаестомъ годиномъ ступиих у нашу войску, а мислимъ да сами се до данеса нко четирѣ пойтьа на Кавказу и Херзову борио."

„То ће посведочити сваки официръ, кои васъ познаје," упадне му Кнезъ у реч.

„Сили," настави полковникъ, „ћекете ми завета замерити, што немогу безъ узбуђења слушати грдњу на народъ, изъ кога беше мой отацъ."

„Шта више я ћоштуемъ то чуство," рече Кнезъ Иванъ пружећи своме у бою другару руку, „но ніако нораћете признати, да ими доиста ова погрешка, кое сами чешће на француском народу кудіо."

„Бћагъ я ако не у тако тиликих божна, што ми заводите," одговори Грофъ. „Оне сваком у бићу Француза, као што неполюбљена, врута покорность, слична у бићу Руси, што свако сихо размишљећи и суђећи нскључује."

„То е суборданација, душа свакогъ воиска," ићлио се противикъ. „Одите сада, ваљай друже, и помозите ми, ићшть за ово кратко време кое ми е съ вама радити дозволёно, мой коначић новъ уредити и све спремити, што крунсвићъ Александра II. одъ Кіева Осићћа као ніе ићати и осећати."

„Господинъ друже," писче се Лишевскі, „ја сте него тако сустаћи као и Француз."

„У малеводствима, кое се съ неколико плада рубина напрашти могу, већъ се може то дозволити," одговори Кнезъ Иванъ, „али познаите ми казкога Француза, кои тело и живот по-

ланье и жертвуе, неподкупна се за то ни најмањом привлачношћу, нити ће у дубини срца и у самом свом бићу довољна свести измењивост, верност дељења.

„Такови нису бивши тако ретки, као што мислите," завршио полковник, „већ ово сведочи; „но било би обезсмишљено, изнијети таково дело на видело пресуде. Одите." —

Непознато је дуго времена после овога разговора, када су официри на широкој равни међу бијелим одјелећ коњичко, код с Кнезе Иваз мислио собомъ повести за крушевац. Дабоме ли су најбоље поле чинили скоро увијени коњи, по природњој дарь козачкій у владању съ овијем животињама, код се осећа на точкомъ покрету њихове леће природе, као и срдачна љубавь къ њима, помоћне њихове снаге и сметања. Са истимъ надмоћнимъ духа, као што коњаникъ съ коњемъ, поступали су официри съ дивљаци, но у свакомъ одношењу непокорнимъ синовима степе, код су су одушевљавањ и љубави на њи погледали.

Недалеко одъ ровице, на којој се вербовањ држало, водъ свеозелењимъ кровомъ некогъ старога чина наслоно се патријархъ Федоръ на штапе, на коима је бургеше подно стајао. Поредъ њега стајше комађе суве моруше, дебеле као слапина, и по начину пењенита увијене лебдећи за опорављеній людства, код је у тай на' трубя на одмаръ свирала. Съ дивовъ брзинокъ буде коњъ побјено, једно уже између њега привито, и за предњи ноге свезани коњи за исто привезани. Кратко време, што је коњима требало да одиру, употребе коњаници, да попију по чашицу, и тесъ се они коњима зобница метне. Одна за тимъ свакій добіе свој део леба и меса, и гледао је тако угодно изнестити се као што се могло, само тако звани, коњичарска страна, код је равнеј коњ надгледаја, величествено је одила съ головъ пагошинова предъ своимъ людомъ.

На једномъ мало узвишењемъ месту, седили су ови официри; коњичкій капетанъ Озоновъ међъ с оближњимъ было у своій дальній гарнизонъ. Са задовољствомъ гледаше за живо, шарено позорје, које се предъ њима непрестано мењало: одмарења се војницы, код безъ обћене фруле небиња'у, и код су у живописномъ воињу своја песма, у гомилице скупљени, једну од оне њихове песама у хору појаваши, коју ніе је најмилијій женимъ татовъ певао. Кратко, јасно свираше чудо се на знакъ почетници изједнаше нешто дивље и туже, што би могло на страховите Ските подсетити, код су пре толико стотина година по овимъ степама лутали.

„Погледајте само г. друже," почне позако Кнезъ, „съ каквомъ одвојљеномъ критиномъ мој Федоръ трупу спатра."

„Чини ми се да се види жалость ни нѣговомъ лицу," одговори Лапинскій — „погледајте, довста, — онъ утире очи!"

Кнезъ скочи и погледа съ жестокимъ узбуђењемъ старца. „Федоре," викне њимо, „чоче, говори! шта тишти твое стеро, верно срдце?"

„Кнезе," одговори старацъ, „сетіо сам се ома, што међу Москвом и Њемцем новчанцо!"

„Истина да је њиово честито срце руско онде последњій путъ куцнуло," рече жалостивимъ гласомъ Кнезъ Иванъ, „но сваки је њима повеза десетъ пања непријатеља на овој свет."

„И међу њима бејше по неки племенити мужъ;" кликне старацъ.

„Ко ти је то преповедіо?" хтеде нѣгов господарь подругљиво узвитати, но нѣгов погледъ срете се съ полковницимъ, те поље напредъ въ коњаницы, Бутски гледаше Федора за њима, а гразъ међутимъ погледа таинимъ окомъ на небо, на ком су пре звезде почеле блистати. „Ти си дакле позивао и племените Французе, Федоре?" упита по дужемъ ћутању.

„Зашто да њису и међу њима честита срца била," одговори старацъ. „Они су њиви за својимъ господаромъ, као и ми за нашимъ царемъ; зашто је онъ страховитый рать започео, они несведоме питати: еръ само господарь одговора Богу онога дана за рвв свои војника и за сузе њиове матера и жена."

Лапинскій се згрози. Просте реси старчеве, што је мукло и одсецајно безъ узбуђења изговорио, дубоко потресу овога иначе чврстог човека. Било му је, као да види у колебању магле, што се тихимъ вечерњимъ ветромъ одъ Дњестра дизала, утваре на бојномъ полю сараћана, где се изъ неизмерне гробнице подижу, и къ којима избављених бледомъ мужу нападоше, код ій гледа увиженимъ окомъ искрштеномъ руками. — —

Ниже чуо заповедничкій глась вишежъ, за коимъ су разлежуја се гласови трубе сбљанија. То је био знакъ престанка, и велика озбетность наставе у малох ставу. Неколико слугу приправе брзо и разапну шаторъ, у коимъ су две просте војничке постеље места нађе. Предъ њима бунтила се ватра, код се и предъ другій данашњи позаже. Грозъ сећање на војској стопаци и као да се у позорје предъ њима у дубіо. Кнезъ Иванъ врати се и посеја пријатељски поредъ њега. Једанъ служитель понуди џигаре и ватре, а Федоръ вечераши за седењ простре дебелый медведій кожу съ плеча и пруж се по њему.

„Еле тако, кнезе Иване," упыта онда, „као што возиџы вело, да ій за крушевац царево вербовањ?"

„Дабогме," одговори господарь, — „кадъ жито скоро то ће бити."

Старацъ прогуља неколико неразговетна речій, па онда се испрази. „Кнезе," кликне, „твој отацъ Александеръ Гргогоревић ми је ћошъ ва кравној Березини две ствари предао на чување, док' ій онет одъ мене незаште. Но вако ты нелиш, да кнезъ Александеръ неће наше ано доћи; то ћу ій тебе предати, еръ ћешъ ій можда цару понудити. Я самъ ій нехајо и одма ћу ій донети, ако дозволиш; — вољ' е дуга и дуга нидъ се вена што нерегати.

„Гле, ны сво невријетно спремила на Березини грдњи, страшанъ данъ, као што обоица знате."

За одговоръ пиеъ ване главомъ, а грдъ дубоко уздне.

„Седъ сво безъ одзора пиша за одлёвања, нѣгове разбіене војске. Предводителъ нису нису морала обдарзати: дакле жриве у свечаних времена обдала е пиве коњ. Они бедни бегунци были су пре неколико месеци пиша подузећа кучатељи; Сиету Москву морде ніх Ростопчинъ жертвовати: еръ су се благословеной богомайери, Марін Донской, безобразно ругали и нѣну светиню осквриша. — На ништ — васкоро бејше ида сувише и тијех се готово обрекну у животу остаиши, што зрна, кичъ и конъ нису стигли, што глађ ніе повела, те се одсада штедили; кланъ и дивљељ престаде. Што сво стваши, то се заробило, и, колико сво после, подкрепило; но водъ вебиње ни бејше наше сиасленъ касно, Богъ нехтеде да се спасу, они утину."

Мутно потро осиаве, кадъ се опет древеко за страховитимъ трагомъ нескадашњ „велике војске." Беше шарено мртвачко поље крозъ кое сво и'ли. Товони, Ношъ упрегнути, кола съ дебиномъ и пртлигомъ, пешиди гомилама сиромашти, поодини коњаници, и по два, по три, како се друштво држало, тако ій е смрть у снегу стигла. — Мы се на овае страоте мало по мало навикосмо и готово ій кисмо ни смотрали, када е опет гомила дечева коњ изгомила, са пута скренути; на одницуъ звезине твоій отиаъ: једанъ мртвацъ лежаше са стране, кога е но свој прилици враат тежа прошле ноћи умрйо. Ношъ му беше сабља у руцы — сигурно се њиове одъ вукова брано — златокошъ окозъ лежаше му чело коју поредъ повеза, озбилно му и лепо лице тако спокојно, тако гордо. — мислиш да га ношъ гледаш, када тебе, њих оспиђрь, погледа. Тиме боя шкуше покривше му плећа и прса и скрштене руке су га тако чврсто држале, ако да е хтео умрљій ношъ нешто бранити и спасти. Кнезъ се пратео, уза шкуше и изкуче га ніх укочене руке — код е држала златкоъ орла његовога пола, а водъ њима, у крвави богате ушкорже, једанъ буљезарь съ лепимъ женскимъ ликомъ; решите полковничке пазете сиише му за плећима. — —

„Кнезъ ми заповеди, орли и буљезари къ себи узети, а само њиу дати, када ій заште. Другій походъ у Француску, нѣгова дошли рата и дуга болесть, у коју га е рана бацила, можда су учинили да е тай догађај са ума смео, и а мислимъ, да чинимъ право, да сада те стварн тебе предамъ, кнезе Иване. Ты ћешъ казати, ако што држимъ, орли шару одзети, и можда ћешъ моћи у Париzу разнатати, коме буљезарь принадлежи."

Старый Козакъ изведи једанъ заплежиј, код е у ваше свијени мараха умотанъ био. Орло се сво као ношъ; буљезарь, одъ пезене калпо, бијо е кућњасто и побслио, но диъ се у тешкомъ златномъ оквиру сачувао. На њиу се ви-

резано лепо читати могло Анна: Comtesse Lipinska (Анна грофица Липиска).

Сутра-дан стаднце кнезъ Иванъ предъ постељом полковникомъ. „Буђеларъ и безъ сумње наша имовина, господинъ друже, драгоцено наслеђе нашега храбраго, племенитога ова: сво ти! Орли ћу изъ Федорове руке предати при крунисању нашемъ милостивомъ цару. То е једанъ одъ најлепши трофеи, што Русија има: сръ изъ херојске руке ће ни једанъ добацати. Радо се ја тоже изваснимъ, да сиђу у поља и нашемъ безкартонскомъ оду два племенита, верна Француза безъ свиње сусрете познаго, то познаје одаи орло в Федорово избацаће, кое ни е оне ноћи приповедіо."

Радъ пастира*).

Лѣто, кади проће,
Оиди есеиъ доће,
Пољска радња престаје,
Само дажу се стаје.

Пастирь о томъ радя,
Наслонь да загради,
И преправи зимницу,
Да сачува овчицу.

Овцу онъ надгледа',
Да не трни иреди;
Навечьма се онъ брине,
Да не гине одъ зиме.

Кадъ прође стане,
Вѣенъ да осване;
Нову ствар по трави,
Сирема се да онъ прави.

Иде пастира.

Да л' се види на бѣломе свету?
Кога'ко рада у пастира има?
Кога'ко муке и неволь теже?
Кишя буйна киаси га до гра,
Вѣтра пуна блато смоловато,
Утушава помрчина пуна.
Ту подъ небомъ у куки той тежкой,
На дрвеномъ кисолвѣхъ е штапу,
Очи упро на сие стране поля,
Да ну бѣсанъ недолети вуче,
И распуди свекольно стадо,
Кое му е одъ Бабе остало,
А и вредномъ зарадію рукомъ.
Кадъ прође, на и есень доће,
И забели се небеса зора.
На радосно сва прогледи гора,
Сва растена кидь провозе гласе,
А и друге всѣхъ оживе траве.
Мизо стадо, кадъ с' плодити зачне,
И полиза итавиця забели.
Преодиза, када се на небу,
Изъ постеље непрегледиогъ мора,
Да другій данъ поноси, уквне;
И текъ што се на небу загуди,
Будно око вредногя пастира,
На сие стране полеку дозире.
Ах' се сила на путъ стати подя;
Аргусове да бы имао очи,
И сто вредни бишъ имао руку,
И толико богне брою могу;
Све видя' уридя' на сачуват',

*) Види 13. бр. Подунавке.

Одъ бѣсны и невидны вуки;
Нопредъ свое постояне волѣ,
Душа нали, никако се неди! —

У Врању. Цвећковић.

Предели средиѣ Америке.

Средня Америка и иѣна петъ држава Гватемала, Хондурасъ, Сан-Салвадоръ, Никарагва, Коста Рика и Московитско приморѣ представљаю високій земный костъ, дигнуть сваког унутрашнѣ земске ватре, за свежкеѣ оба велика Американска тврда.

Овай край земѣ образује путъ, кои подпокаже свобраштай изиеђу ова овсина, и постао е за путнике једни одъ найлакши на свету земаля одъ доба населења и пиаиазка златны найдина у Калифорни.

Узъ реку Сан-Хуанъ и Сарапиги покаиое се бѣлѣ жарког појаса, величествене и многостручие него што се једна гледоль назали у средньой Америци. Одъ обала реке Сарапиге преко висина и провалія Кордилерски дню се узке плоиинске стазе къ великой узвишеной равници Коста Риканской, где у чаробномъ пределу леже обе варони Хозе и Картага, окружене пиазгеиовымъ башгиама, лиодами и кафеиинъ садовима, видъ коима се уздижу найвелиественіе горски предели. Горскій кланацъ 8000 стопа высокъ одлное оду као лазуръ зелену равницу одъ плаиинскя предела реке Сарапиги. Найвише брдо овога ненца есть витромета гора Ирази, подъ коіомъ лежи главна варошь Картага. Овай 12,000 стопа высокій вулканъ има два кратера, и на цукотнее едногя одъ ньи највише обично редни облицы дима. Съ врха иѣгового покаиое се тако величествень изгледъ, да се описати неможе. Кадъ су дани сасиимъ ведри: може се прегледати съ једне стране атлаискій а съ друге тихій океанъ. На овимъ высинама иеана се да досађује мразъ и врућина. Средня дневна температура редко када исподъ + 13° R. а не дише се прево + 20°. Оиде е постоибина печатоѣ прозема за кое се неака ни у најварјатијимъ предѣлима южне Европе. Но земљотресъ по'ди овай земный рай; тодине 1841. била е варошь Картаги до основа порушена.

Найважнія међу држаиима овога земљоуза средиѣ Америке есте Никарагва, а иѣно велико језеро можда е найзаменитіе на земља. Найвећій део горски вода скупља се у овомъ језерномъ кориту, кокга просторъ градиѣ изгледа према узкости земљ. Притисакъ иѣгове велике водене количине стреми къ югоисточкомъ взаичу, те тако е водопаиавона и подпокаиона сиага воде начиниа у реци Сан-Хуанъ природанъ каиалъ изиеђу језера и карибеискога мора, а то е место где су заиста свершено пробіени Кордилери у своме градиомъ пружаиу одъ наше него 120 стопена ширине. Оиде е дакле природомъ означенъ путъ, кои бы се мог'о начинити за свобраштай изиеђу атлаитскогъ и тихогъ океана. Испланиіе изиъ да се начиии каиалъ за плоиитбу изиеђу оба свегска мора неће се моћи изаирити, ако не угоди кроз језеро Никараску употребити једиото и корито Сан-Хуана, за кое ће добогне требати заиемити хидравличии спрои, да бы се произвољ великій дабя уклоиике све сметаће постоћни водопада, узина и прудова. Кроз овай трговачкій друмъ плоиили бы брођани свегске трговине не само на западноприморје Америке, но и у Хину и Јаиан, у златиогъ богату Аустралію и цео остромный свегъ јужногя мора. Морепловаетву бы се тиме увшгедало дуго и опасно путоваиѣ око гребена Хорна съ иѣговимъ вечитимъ бурама, и онда бы заиикъ Фолкленд, найлепше одъ свію позиаты природны пристаништа, постао найлепше стоваришше на свету, где бы иегъ частій свегя променьивале свое благо.

Съ плаиопелеваетъ, и провидногъ пристаиопогъ два језера Никарагве водиве се Окоиотегех, найлепши вулканъ средиѣ Америке, кои се одликуе симетриюмъ свога створа. Овай сада пределорелій вулканъ издалека, съ обале гледаоѣи, показује се као једна од пирамида старогегиетски Фараона у свој правилности. По найлепше людске графевине изгледаю само као иекоике гомилице песка овай у језеру Никарагви вулканскій пираиида, десетъ пута већой природной графевини, кои се одле украшена палмама и јаіама изъ свеглогъ водеиогъ огледала подиже до иебо пуиы небеса.

Једанъ одъ найчаробиіи предела средиѣ Америке есте и овай одъ Никара, правый рай овдя „лежи одъ Масаве." Завета се иекоке овде ноћи лежи красога бића, а оно живописно по подножіе перести и зеленасти палмій, кои се доие отъ грдиа вокусова ора'а и иредкогъ рода Maurilia flexuosa. У высокихъ долинама Кордилера Хондурски и Гватемалски, као и у тропійскимъ плаиинскимъ предѣлима обе океана, истина да се наиае једиако величествене предели; но найчудиіе лиѣ природе у иалокъ отвора се у овомъ пределу одъ Никари, између варошій Гранаде и Манагве, само иеполико легла (ниа) одъ пусте и найстрашніе вулканске плаиичности, тако звапога „пакла од Масаве," на средь кога стои и сиѣ равиошевскій вулканъ са свонмъ уздигнутимъ кратеромъ. Грдиій строй кратера оружаиа бездна иралетыа стена. Бездну испуиила жало језеро од Масаве, кое знаменито ниже лежи одъ морске иовршине. Стрмениыя силовита стена, кои као цилиидске зидине, обиласи кратеръ, може се само на жало места прићи, са кои узке путиће воле ка обали језера. Одовуда морскю лучше уносити воду за пиће жителя варошя Масаве. Изилазъ сеиерозападие обале кратерског језера уздиже се веће широка него высока округлина Масаве-вулкана са затубастимъ врхомъ. Широка ћошть сасвимъ гола поля лиее спуштаю се по югоисточкомъ одкосу. Напротивъ су стеиовите обале језера окићене шумама, у коима се у сухо доба годиие покрай све иеирступности налази иногообройный животиньскій свегъ.

Одъ годиие 1772. до 1852., дакле пуиы 80 година, био е овай вулканъ безъ иванкогъ знака свог унутрашнѣ нагре. Дрвало се да е

пећи „какво одъ Массеи“ претерео. Године 1852. 8-гъ Јуна, онакшо се у изворей води исто чудно кукавѣ и кључићи, произведено часовника, кои су се съ великомъ снагомъ изъ дубине дизали. 29-гъ Јуна чули се подземна рика, кио потмули грмљавина, исшо звекъ, да и кукавѣ јапочеше своју радњу. На тень 9-гъ Априля 1853. поче изметати; на завидномъ одшоју оттора се вонъ пратеръ, изъ кога одъ то доба изнисе сиромашна вода.

Одъ језера Манаиле на готово до Фокшезаљева пруга се коси чешавъ редъ ватрошеја гора Мармбоиъ, кои се свршује Козиткиномъ, најстрашнијимъ одъ свію познаты ватрошеја бретоша. Његово последнѣ набацивање у године 1833. было је съ такомъ строшицомъ, кио ни једно тадашње догађаје у повесшници. Оне је запоста найбогашије жесто на земљи у ватрошешъ горама. На великой равницы Јеленской, на простору одъ једна шестанесшъ четвоки миля, брда око кано за другимъ чешвореспъ пузавца. У ови Ускрса 1854. бивша је глава пирошь Сан-Салваторъ земљошресомъ до основа порушена.

У сравнењу съ предѣлима Азијскимъ и при свой красоти и дражести западноиндијскогъ бисшрог живота, биљ е средњѣ Америке живошъ исключешнике у одношењу на многострукость форой, редова и врсти, у свошрично высине и красоте различногъ дрвја, особито пакъ у сврховю богашства пароврши (биља, кое на другомъ биљу расше) и пужаности биља. Истина да се ледъ на Антилама познаје найвећа разлика изъ међу живошне единообразности природе на северу и тропички предѣли, кадъ путникъ у неше доба за осамъ дана изъ Кабеке у британской северной Америци на Кубу дође. Доћъ подъ 49 или 50° северне ширине, у Канадскимъ равницама или за обалама Горнѣгъ језера често земља 7—8 месецій лежи подъ снегомъ сарашена, докъ се онде само шаково биљ разви кое може подноспи да му се олупо знаменита топлота и кое и у ствари за дуго времена шуку животиња радно, онде напротивъ у тропичскихъ крајевима види се човекъ у средъ биљнога света пуногъ пешине плодносши, сшаше и живошъ. У сасвимъ чудной противносши према овомъ високомъ крилашомъ биљу и шумама севера, према нагибнимъ грома изъ земљи, стрема равнье у тропичскимъ предѣлима у высину. Шша, найвише одъ свію дрвеша, зелено је само на високомъ врху; Небројно пужашно биљ, слабо, да својомъ сшашкомъ достапне высину, нужа се тудъмъ помоћи, или му више нижо земља нешреба. Овде се понављаше биљни свѣшъ уздиже надъ земљомъ; но што е више изъ севера, шимъ се више спушша. Напросшије шисће се свонмъ нужашнымъ биљемъ разви се у тропичской Америци на дражо, высоко изнадъ себе надъ човекъ цвешне биљне природе. У умереномъ појасу шибаће поси найпошребнија исше; на северу пакъ, већъ од 46. степена шираше су найпросшрене боје по лишајима распросшре.

Почешакъ пешира у Србији.

(Сарадникъ.)

Јамачно се то каквимъ поводомъ догодило, што е Пасиан-Оглу своја непријашељства протиръ, пашалука озвећ повоюно. Пошш е было принуђенъ да бы грашење одбранио, свое найбољи људе и Турке и Србе са своимъ рођеницъ своимъ Дервиш-бегомъ на войну послаи. А то су биле јаничара и кеселџи. Они угробе ту згодну прилику, овладаю Београдомъ и пашу у горњи грађ заторе. Овде бы се могло ово драми, докъ бы му се повратио свиј, кога е одма известио, да ће будућемъ сдвкъ ѣговои крајини — ерх е и онъ такове нако — одъ јаничара подлазбеше ове крозъ прокопашь шанцъ у тврдиње увео. У овой двоъ, кадъ е Дервиш-бегъ са своіомъ войсковъ у Гроњу дошао, отвори му е уваѣсенъ. Напире е седъ Хаџи-Мустаћа приморичъ одъ јаничара, да свошомъ собственомъ заповешши ту войску удали; и шекъ што су се Срби разишли и Турци у Нишъ отишли биле, ѣега у тврдиљи убио. Јаничари су звали порте: Хаџи-Мустаћа е постао было нешурчинъ, кои се рад дрско, па шта е трашо, то е и нашао. Мозаи су за новога пашу.

Не, ово да ова мисле да се томъ болъ покорнаю. Они су убијеши учинили, да власть на себе саме пресвоје. Четира поглавице јаничарске: Мехмет-Ага Фочић, Агаилић, Муса-Ћуёуъ и Кучук-Азиз, поделе врховну власть и уз му ваново назвах дван. Сваком е было особишый део земљё опредѣлен; или опеш су седили сва заедно и одлуке заједнички заповедали. Не редко произлажеше распре, корао е увекъ отацъ Мехмет-ага, старац Фочо, утишивао. Неподношивше ваши, Ага-Хасанъ, дан су свио шолико власши, колико су она за добро нашли: они су опредељивали и повишивали порезъ и друге данке и постановили су вову управу.

Јаничара сами, кои су знаело око ньи были шесшо имъ се довољьни чинили: они су сакупили оно себе и другу оружану силу. Сваки Божићни и Аѳанасіи потрче на елисъ ньиовоіъ узвишени. Пода гоіи људи, кои су пре тога ньве пукли, седъ су пакъ ньиши на арапскихъ атовима, у надѣви, сребро и злато обучени, спраћъ сваког поносити, само своимъ господарима свесимъ повкори. Они нису нападъ толико у биткама колико за одржавање господарске, употребљиваю.

Дође су шакође ньиове одличије другове, особито јаничаре, подъ ньиовомъ каѳадиіа, у оирушье нарошше, где су узду пасши — ерх ньиовъ се каже ньи усудиши свои безъ зубовъ помоћи — чарше шиѳеши и код господара се предсшављаю. По селима су се појављивале субашке као ширшели судбески и правишељсшвени налоги: земшели с шиховъ одвоъ босанской посшедньій човекъ, седъ већъ право надъ животомъ и сирша управљаюо, селяни га рашали и обогаћивали, а на првый знакъ заповедничка своіма прибјежаю е. Управо скоро као у Египту, где су Мамелуци у Канду здружени, земљо по оирушеніи и себе подељи биле, а прво шако ньиов владали, а за пашу, кои е изъ Цариграда послашъ было, нису мого ни марили.

Но онде се ошъ дозѣ ньило. Може бити ньйовске е промена у Србіи была, што су јаничара уништавали, да се учине спокои у земљи. Подъ назновъ чишлукавскіи узели су право на ньиову земљишше по селима: мало помало подигну себи тако зване вољске куће. Осимъ рајна терета потрошивали су ньиов деветаков до'одак и прнпређивали су жишеље на кулукъ. Спаше, буду оторове, кое се ньиу сѣ ньима словили и изражали.

Што се досадъ по сели стари уређеи царсшва брижљиво уважало, то се е утемељило земља и люди постаку као ньиовима поводни људи. И скоро е изгледало, као да бы се основало начело противъ законоіу осилыи — узурпације — у самъ тимъ преѣлима. На тай се ньиай качиъ Пасиан-Оглу утврдио; онъ е учињо, те су субоше постале. У Босни е Али-Бегъ Видињъ изъ Зворника подобне предузеше почео чинити. Онъ е обишао села, давао е житељ везати и везане ій матерпати, да пређ следоіима виду, да су му башшине продаје; тимъ е запокоъ законости свеђбе, показао се самъ као чишлукавбіја и напослѣдо е по селима субаше. Сѣдећесѣ самовлашны поглавице, кои се сад у Србіи постављао, сшало е са обшина у найтешньій свезй. Као што су дніе подъ Пасиан-Оглуомъ служили, шако дође и Али-Бегъ у Београдъ и у ньиово ме дружешво увели дале.

Пасиранъ обновљеи суспиноси, кои су у смислу сашшавше предузеше были, онде се показало, да се образује друга система свезиих противносши рода, на основу злоупошребленя и личногъ насиља, кои е они управо сатрли хтело. И тешко томе, кои се у дозвољо ньиовомъ усуђо, да имъ насупроши стане.

Али-Бегъ Видињъ убудио е сарешњакъ своіе собственя средишва, и они су водили окружје Сирема противу њега. Но су неких помоћи дніе, было е онъ досши ааъ, те е себе одржао и побуњење се казнио. После тога е: плачили и глобили, робили и давили, тако е већъ зарећено было.

У београдскомъ округу Аспи-бегъ, стари чиновникъ Хаџи-Мустаћинъ, разне Тевтерћи — поседешка књиговођа — помоћи ли е противъ дніе подиже са своимъ пријашеља и свима, кои и сѣ помоћу рад. Сирење е већъ было добаше, и по народу радно; но сшарѣ одъ њѣгови повћерења, њѣгови рођеніи брашъ, запрас пре времена, и сад буде покарено. Затимъ се догоди, што се по зло исваднихъ људи обично догађе: кулучи е ньиов чешо поспао. Сад су спаше сад поране уклоняли се. Показаде само на трашњини пошеши се усуђио као бегунац да у свое село дође. Субоше су чиніле свако насиље. Често су узимали сеоскиму сѣчёвоу алашу, па сѣ ньиов своіи поиправљали; узимали су богослужења; праворавали су женске да орелъ ньиових кућова у кодо играо, па кое су ньйовске, на сшиу су отимали.

Урођена неошесаюсшь исадъ протераше а

сађ опеть на изложбу дошашта, была е осветодобивъ уложеке; было е као у трифанском рату, где се каша и најмања власть више неуважује.

Растерване свије потражитаји су истина у Пожаревцу покоља; а и власови су толико одважности имали, да су се у једном манастиру скупили и проповеди на султина сачинили. Жалили су му се: да су од двје свезимъ пороблѣни и до тога нѣкъ доведени, да се са самомъ диком описивати морао; па да свезије и съ тимъ іошъ нису задовољни: да имъ имерну за вашову душу заложи и честь, да ни једнъ нухъ ніе одъ свое жене, ни једнъ отицъ одъ свое кћери, ни једнъ братъ одъ свое сестре господарь: манастиръ, краљ, кнезуверъ, попъ, све да е осквернѣно; „сспиъ ты іошъ нешъ царь,“ казали су му они, „то добри и ослободи насъ одъ злочинаца; нећешъ ли насъ ослободити, то намъ барь ни, па да се склоняно, да у горе и пашине безимо, или да живоитъ нашъ у резилка окончано.“ Тужбе ціове листу остале несаслушано; еръ су у то време Ибраимъ-ага Видинѣи, кои е одъ своге сановна Али-бега рањенъ био, и онай Асим-бегъ коме буди ніе за рукомъ испаль, обећа у Цариграду добести были, а народне тужбе подпосиглаи. Но тимъ су само већа зла на себе изучена. Одма е — као да султанъ имаше друго посла до претећ на пользу своій подшипка — двје изаслао, да ће они, што се они у ньиномъ вилајаю исоврену другчіе поћску на ньи послати, и то не турску војску — еръ е правовѣрномъ противъ правовѣрногъ борити се грехота — него люде другогъ народа и другогъ закона; и да ће надъ ньима учинити оно, што іошъ ни одъ једногъ Турчина учинъко ніе. Зна се, да су га на двје жељу собомъ разнишлали: коју војску султанъ ньслати може: нуутрѣшску или руску? исвоже се неровали, да ће они страже у свое царство дозвати. Тако имъ Бога! реклу они, рако мисли онъ. Они су мислили, да ће Дервиш-бегъ, сина Мустафинога, или Асим-бега послати, да они Србе подъ ніозимъ кнезовима и ратаима погшпиџака противъ ньи предводе. Они смисле да томъ досвоје, да у ньіе одъ, и да побіо све оне, кои бы ихъ опасни быти могли.

То е было у Февруару 1804., кадъ су тоиъ найгрозніемъ делу корачили, свакій у своме предѣлу. Съ почетка су то изпрашали безъ свике тегобе. Како су, было они сами, было ніове найбадіеје, у село кое дошли, ніиалазили су ихъ житељи као обично на сусретъ, да ій послуже съ равоихъ, или да се за ньіе коиѣ постарао. — Тако су имали добру празнику, кога су 'тели отрабити. Ніе имъ доста было са кнезовима и кметовима, него кои ньіъ се годъ усгедили ньіно и одличѣи было да е онъ то ратнихъ дѣлокъ, или красноречіемъ, или богатствомъ себи придобіо, тога ньіу пуштали. Прваій, кога су убили, было е ньегъ Станое изъ Бегаљице; ньа ньга су поселки: Марка Чарапића, Стевана изъ Зеова, Теофана изъ Оранца, недалеко одъ Смедерева, све кметове; бывшій булюкбаша Јакоо Гагићъ изъ Болеча, Матія изъ Крагуевца, игуманъ манастира Моравица Хаџи Јеро: еръ ви одъ чега ни су спешителскій редъ шпедили. Архимандрить манастира Боговађе, Рувимъ, утекао было зараніе, зато е Алекса Ненадовићъ, кои е у подозрењо было због некога о несвесной земаљской невольи у Аустрію ньсиногъ ньсма, кое е Турцима у руке дало, бишо праћицу на архимандрита, за кога е мислио да га некогу Турци у руке добыти кадъ е утекао. У тай ви' онай несрећомъ својомъ врати се. Алекса му е ньзво шта ће одъ ньега быти. Рувимъ одговори: „нешни Алекса шта е туђа земља и туђа њива, ни њега е садъ редъ да то опроба.“ Обоица су га надали, да ће се избавити: Алекси што су га увериши, да му се нѣће за ово ньсмо ньиаѣ ніине преговорити; Рувимъ, што е сиповацъ нѣсонъ, мозеръ, у њива једногъ дніе радіо. Но опеть зато обоица, ако и ньу народне погшавіе, Алекси одъ Фочића, а Рувимъ водъ ужасним мукама одъ Агшалін убіени буду. Кнезови: Ніія Барјактарић, Петаръ изъ Ресаве, Рашца изъ Забрдја, и многи други — ко бы ій сне ньсиенпати могао? — прођу истинъ ньлиних тригомъ. Ужасъ е у земљи био. Почемъ се ніе знало, кои е на смрть опредѣлесъ, а гласъ се распростирао, да ће сазъ народъ быти истребљѣнъ, то се и найсрношиши за свой живоитъ плашіо. По селима ньслали су предъ Турке само старцы и деце: сакяни су се ерили по шумама и йдучкимъ вепињама.

КРАЋЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Обећашъ ли добити службу, коју ти пре тражіо?

Еракъ. Іокъ, одбіяъ самъ.

Петакъ. А зашто?

Еракъ. Кажу да немамъ способности.

Петакъ. Какве способности?

Еракъ. Познаја, веле, немогу быти, што самъ одавше бр6лкъ, професуру енлозофіе ни једноу, што неиіемъ изъ Крчаги, а за надзирателя граѣевине ньсамъ спрашо преписане науке.

Петакъ. Како садъ иде трговина у Београду.

Еракъ. Врло добро, еръ некій еспапъ продае се за скупе новце.

Петакъ. Какавъ е то еспапъ?

Еракъ. Мизиерчикъ, одъ кои садъ сукта једнихъ дукатъ кошта.

Еракъ. Радо бы знао, зашто е башъ Херцогъ Мазковъ за француског посланика назначенъ?

Петакъ. Еръ другій ніе тако властитъ ономъ езику, коимъ ће се одседъ конверзирати.

Еракъ. А какавъ ће быти то езикъ; и знамъ да се досадъ у дипломаціи францускій езикъ употребљавао?

Петакъ. А одсадъ ће се мазковски говорити, т. е. езикомъ, у коме се свака речъ са енглеских падежом склоня.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Пре некій двахъ имали смо приліку, царско-отоманског пошисара, ч. Етем-пашу у нашој вароши видити. Онъ е на ову страну пречао да испрати свога сина и ч. Кабуда-Ефенділо, кои су на пештанском пароброду за Беч одпутовали. Долазакъ Његовогъ Превосходителства у Земунъ было е приватанъ, те ніе зато ништа знашне вешше правіо, само е са Г. Мајорошъ, Мишюмъ Аћастасіевићемъ, кои е сньше заведно изъ Београда одмо прешо, Господина Благородника одъ Спирта посетіо, и по томъ крашіо се на местномъ пароброду натрагъ у Београдъ. — Съ последньимъ брзобродомъ прошла су овуда неки чеховски европске новосіе изъ Ваљеве.

— На истомъ е пароброду и супруга једногъ професора београдске гимназіе овамо прешла, войой е некій угурсузъ хшатанъ сатъ са лашемъ урао, кои 50 дуната вредности ньа.

Београдъ. 5. Априла. Г. Попечатель просвештенія, Димитріе Цриобарић, чиньсе знаніе прањо, постарао се, да се истогъ достонъ

позније; колико за напредњом и просветом теже, види се из слѣдујућега: данас је по налогу Његовог одличног мужа г. Љубомира Недељковића пре подне Гимназија а после подне Лицеум посѣћује. Г. Милана Савићъ после подне осмих показује два земљеписна посѣћа и тригонометрију учитеље. Професори заведно са својим управитељем отићно и пристојно почевши су ове музике. Сваки мај своју предавају предмета за захтевање поменуте господе прави о е нашој или дивној одлу ученика; кои су пристојно на питања професора одговарали. Заиста сваки Србин, кои за напредњом тежи може се сада поносити нашом на врху просвете знаменитог и врлог мужа, каквог од времена Доситеа у том кругу није имала. — 8. Априла. Његово превосходителство ч. Етеп-паша благополазо в дошао данас бић, на коме су осим Његове Свѣтлости и гг. совѣтника, пописателя, страни државни конзули и чиновници нижег или отићног реда и цвет грађанства са својих знаменита учествовали. Чести е биле величествене. Десетих војнички турски стало е пред станом и дочекивана председателя. Од речених стана па до г. конака Маше куће било е тако осветљено, да е човекъ — што-во казу — пару могао наћи. Поемъ никакавъ бић без свирке неможе бити, то и овде турска војничка свирка забавно пресе гостиу у агрицо пратила в. Сутра дан ч. Кабуз-Есеади са Етем-пашаиемъ сиимъ одпутовао е у Бечъ, до десетаих дана пратиће се. — Доголио се овде и ово. Ово 8 сиѣћ у вече текъ што сам сео за исталъ чуем наведопућъ пушке, одма отворих прозорь и на улици спазимъ младића, кои у одној руци држише пиштољ, а другу руку носише крвану, у кето време протрча нисао една женскиња. Сутра дань разумемъ да е нетьи опћенић љубовю хтео љубезницу убити, но она срећном у обћеству спасена каће, а онъ случайно исколо себе рапи. Одма е полиција са свих страна поспи.

— Барсов Сима, овай великодушнић исчезнућ за просвету, опетъ е знатну суму одъ 36.000 форинаа за ту цѣль поклопио. да се дванаеста младића шаље, кои ће истрожи да учѣе.

— По многим местима посеан обичаи, да се у ранисих временах покоје. Тако се и у Велеси, трн, одној парохији у Панонској држави, рашло, где и опћаре са неделенших и скупштинах пазопи, задушбинох неке отићне Позвати, укрштисе бибо. Кадъ су ан Ускрс завесе свитали, онпадо се ће нешто упрекаћенећ, да се изова на своме месту нешпада нећъ да и жестала. Недетачаке, у тој изова вишећи повоси нѣсне хорша смтрићка, тровуо е то ако, и гомизама хитиће у праву, да се о краја осѣћеће. Огорчећ е нѣсно ћошъ нећка расло, кадъ се разнео глас, да су Бугари изову сакрали. Народъ разумный народъ ободи овно нанесширъ, знуше га изтрашивши по нѣсу све буџасе и злостављаша индуџере, кои, неожидан на икону, у прилѣсних нућиха хорадоше прибежиште тражати. Но сцена се промѣни; некій новинъ рекаша народу да онъ за икону зна, нећи га у цркву, еда ће на предпашиницу попће. Ту се онъ изда за врлићега инока, и ако обрекну, златну му суму поклоња дити, три тоих ћошъ и да небуде казнићъ, предаће икону. У правомъ ми'у буде му захтеваћ његово одобреље, или кадъ е икона пошрћена бић, буде онъ ухапћенъ и у затворъ стављаћ.

— Но свечуванију правилно предаје сада ће женій Г. Радећъ мићорску литературу, кои су предавања одъ стране чесне младежи многобројно посѣћавана.

— У Бајруту у Азији, налазе ће врабесова языку познате подъ називомъ „бошћа повести,“ кое урећује младић Мароната Калиих Есенли Адамъ. Задатакъ и тій новина, да упознаваше свое читаоцъ съ Европомъ, а Европљане са Азијом. Сваке е тиће новине 144 страна годишње.

— У Радићкоиту, селоме селу у Чешкој, убіо е ва великій четвртакъ селянинъ своги сиромашког сина.

— Кадъ е Омер-паша, кои е скоро за губернатора Арабистана напиеноваћ, у Багдаду уђе хтео, протакнуће се тоне Арапини, и пре ће моћи столицу своју заузећи, доћъ ће ио ће тамо потуђно, при коћой му е придаши пратићъ изъ Ирак-беј, погинуо.

— И у Сиру у Грчкој нападили ће обћници одличи турски кабиџ. То е већъ оно годиће четврти случай, да су се оваквим злочинства одвили.

— Дамартинъ, одинъ одъ најславнији списатеља француски, исћуђ ћаћ, кои е и о Србији писао, тако се звдужио, да му иконина за доброе сету чисте нѣсне потребе недостаје. Да ће ово истина ни дошевао, види се из тога, што е у Паризу на ту цѣль поклопио.

— Изъ Бродa у Галицији пише се: Новій Домнинъ Домни Б. . . ћ, праведномъ одузетићемъ стрмоглавћерь пешаке регименте Б°, кои е због телеће кривице већъ нећколико година робовати морао, добио е 1. о. м. изъ Тарнополя, где му покућна имћина одмах стиже, и онъ своју кућу ићи, у Бродa. Прилепљени у ову варошъ развитнио и одма за кућу господара Хаузнера, богатога и отмћеног трговца. Доћавши ћи ћи онай сели, доће онъ око 7 сатій у вечеће, кадъ е ћошъ све зимо на сокаку и дућани отворени били, у канцеларію Хаузнера, и ни ријечь непрогопорећи прободе истога ножемъ. У годишњи већъ трговинъ потрошни пребиваоце на дванаесту, на коју се су убићеви борили морао, еръ су конгресне, отседили и сићъ на дућару касећи разбићени напили. Несрећный старићъ, одъ седамъ убодаи на смрть рањенъ, пузао е још до бесѣћења, где одузму несућеће. Иску е судбину и одмах писарь Хаузеровъ, већи Осећаћъ, съ ћаше дело, кога е убица такође можаћ пробо. Онъ е хтео одмах еврејскій рањеникъ у помоћь прискочити, али и њега е напао страћкосно тежаће, као и старогъ служитеља, кои е на смрть рањенъ. Кадъ е злочинацъ крвав дћи свои скрше, нашао да ће још и пожарь врозуроконо запаљивши канцелрію, до свој прилици зато, да би се у побуни због ватре спасти могао. Али му се намћра ни изпрнла; — два конћира, опазивши ватру, прићени од многога света, скочише у кућу. Кадъ ће онаи злочинацъ већнаћон кућъ и нако, покушо е, сакъ себе изъ пиштоља убити, но то му нисиђаше за рукомъ, макаръ да га е тако у руке рањао, но ћкари надио се, да ће га моћи извлећи. — Хаузнеръ бно е изображен и убите почитованћ човекъ, родомъ изъ Хамбурга, но много одина у Бродa живећи. Онъ е оставио иза себе велико имћић.

— У Њеној близу Трећчини побунише се ајсенџи намерани ослободите се; већинчи страже, кое е ајсенџе чували, нарани е оружје употребите, и једва ће за руковећ нешадше, да злочинце победи, од кои су у тој прилици десторо њи погинули.

— Кадъ се опћи пролећа у квитоку Грнуђићеву (у Швайцерској) почело виногратле резати, дошли су на жалость, да су зозе опет болесне. Тако назаће зозе доссоше тај глас у прид облоза.

— Изъ Парића јављо, да е тако ови дана еди осам шесторогићих бика једнога сурогога, стара више од 80 година, удавиа. Они су супружници доскоро у слоги живили, пратили били су и богати, и бика е грозно то дћо ако изъ љубопротости учећа, што е жасила, да ће и њих исећаћъ.

Съ 14. бројемъ почела е нова предплата на Подунавку. Мы умоляваио све оне, кои се на овай листъ пренумерирати жеде, да се што пре пријаве, како бы нын могли све листове достављати. — Цена е Подунавки досадашња, т. е. до конца Јуна 1 ф. 30 кр., до конца Октобра 3 ф. а до конца Декембра 4 ф. 30 кр. ср.

Повторавајући молбу нашу, опомињемо сне, кои нам за прошасту четврть дугују, да новце што пре приповлати изволе. Молба та се особито на гг. скупитеље односи.

Даље поглавље повраћ Земуна:

7. Априла: Изъ Сегедина у Сегедъ: Даље Г. Фрањ Кошица, са 1465 и по писк., 1343 и по живопене, 1325 и по чисто листа, 719 и по кукур. 1071 сеница и 76 и по жерава писуле.

8. Априла: Изъ Сегедина у Сегедъ: Даље Г. Нисе Бирина са 5000 пиленице, 2800 жерава кукурузе; и Даље Г. Инозе Малиновића са 4100 писк. 4100 кукурузе, 20 свиња, 165 праси и 200 жерава зобе. — Изъ Бечеја у Сегедъ: Даље Г. Јосипа Малера, са 3000 писк. и 1000 жерава пшенице. — Изъ Новаја у Београдъ: Даље Г. Матије Зорковића, са гуљивице. — Изъ Сегеда у Сегединец: Даље Г. Филипа Кошића, са брзи. — Изъ Бечеревца у Сегедъ: Даље г. г. Іоце Форопића и Стевана Бостовића, са 10 000 жер. писк.

12. Априла: Изъ Сегеда у Сегединъ: Даље Г. Јосипа Терешка и Мирића Бојевића, са дрва. — Изъ Бечеревца у Сегедъ: Даље Іоце Николића, са 2053 писк.

Стање воде (изнад 0).

На Дунаву . . . . 13 сп. — п.
На Сави . . . . опало е 3½ „

Тесла на бечкој берзи.		7	8	9	10	11	12
		Априлиа					
Народни зајам	за 5 „	84¼	84¼	84¼	84¼	84¼	84¼
Аустријски златни зајам 6% год. 1854.	за 100 ср.	—	—	102	—	—	104
„ „ „ „ 1859.	за 100 ср.	130½	130½	130	130	—	129½
„ „ „ „ 1854.	за 100 ср.	108	108	108½	108½	108½	108½
Аиглс Аустријске Банке		971½	971½	974	974	973½	983
Акције народне аустријанске	за 250 ср.	241	241½	244½	244½	242½	245½
„ аустријске кредитне	за 200 ср.	285½	286	287½	288½	285½	287½
„ аустријског акционарског друштва по 500 ср.		542½	543	543	543	542	543
„ „ „ Франц-Јозеф-Гвозд. пута . . .		—	—	186½	—	—	—
Мајнце за Аугсбургъ		106½	106½	106½	106½	106½	106½
„ за Лајпцигъ		—	—	—	—	—	—
„ за Дрездъ		—	—	—	—	—	—
„ за Букурешть 1 вар. . . .	добра вара	264	264½	264½	264½	264	—
„ за Цариград 1 вар. . . .	турс. пара	—	—	480	—	476	466
Злато		107½	108	107½	108	108	10-
Сребро		—	—	—	—	—	—

Печати, издае и одговара књижтопечатница І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вече, а плаћа се цену годину 5 ор. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ повишенія съ пошиљатвомъ 1 ф. више.

Предплаћује се може код свију п. т. поште. Изъ унутрешности Србије неће се узимати у ниједнима писмима съ поштама но само съ препоруком Госп. П. Бозинића обратити се.

Бр. 16. *У Земуну 19. Априла.* **1858.**

Не! Немой!

Негледай ме, дѣво красна!
Одверг' очи плаве твоје;
Ерг ових натра жарко-сјаја
Каво муња неугасна
Увекъ рана жалосна срдце моје.
Негледай ме дѣво красна!

Негрли ме, дѣво драга!
Дајъ беле руке твоје;
Ерг наручју у твоих свага
Сва ми тѣла изсвежи,
И задрхће жалосно срдце моје.
Негрли ме, дѣво драга!

Не пољуй ме, дѣво мила!
Дајъ слатке усне твоје;
Ерг ових рајско-слатких сила
Онѣ ће до мртвила,
И обухе жалосно срдце моје.
Не пољуй ме, дѣво мила!

Не љуби ме, дѣво блага!
Негуј' кадје дише твоје;
Тражи себи другогъ драга,
Доста што ће моје моје
Ерг те несме љубит' срдце моје,
Нелюби ме, дѣво блага!

Стрицъ и синовацъ.

(Съ Немачкогъ.)

II.

Лѣта осетна већъ пролетѣла е свом врлом изъ Бременскогъ. Било и три сата предъ зору кадъ е единъ писмоношаброзо кроз тиху улицу оне ремубликанске варошиѣ хитао, и предъ једномъ отмѣномъ кућомъ стане и здраво за звоне покуче. Ни трпило дуго, докъ једна служавка отвори врата. Писмоноша упита за господина Вилхелма Девалда.

„Господинъ Девалдъ обитава на првомъ спрату," био е одговоръ.

„Я морамъ съ њимъ говорити."

„Одма?"

„Съ места!"

Служавка одведе писмоношу уза степене горе и показе му обиталиште траженога.

„Б' то тако хитно?" упита одъ лакогъ потрешъ сна пробуђена.

„Врло хитно; оставите кућна врата отворена, ерг се морамъ одма вратити."

Ожъ поуче за поменуте. Једна друга служавка отвори одма врата; она бѣше сасвимъ обучена, и у руци носаше свѣћу.

„Трѣзанъ Господинъ Девалдъ"

„Я и га очекујемъ, отпшао е съ господиномъ на балъ."

У истомъ трепутку запуче се корани и несели гласови из степеница.

„Ето господе!" позове служавка, почемъ е са свѣћомъ на највишій степенъ стала.

Једанъ господинъ и две госпоѣ сиђоше у вестибулу обилате показаше се. Они бијаху мно удивљени, што писмоношу у оно време онде виде.

„Господинъ Вилхелмъ Девалдъ?"

„Я самъ."

„Изволте једно препоручително писмо. Я молимъ, подписите се!"

Додавши съ бла згледом се закуѣени. Вилхелмъ Девалдъ оде брзо у своју собу, подписе се у једну књигу, која е њимо, и пошѣ њиму съ благодареніемъ дозволе. Врата се затворе, писмоноша остави кућу и поѣва тамнима опет наступи. Девалдъ, изредних младића одъ двадесетъ и шестъ година, обиђи брзо са себе ноћне, прегледа съ свѣће, упрегнувши смотри проз печатъ, радосне заискрнѣ и поче жељно читати. У његовој дрхтавој руци листъ садржавао е слѣдеће:

„Љубезный стрицу!

Я осѣћамъ, да се већъ мой последњи часъ приближава. Одлучи писмо пишемъ ти у моме болестномъ стању. Ты си ми свегда добаръ саветникъ био, зато се смемъ поуздати, да ћешъ ми последњу волю испунити. Надамсъ та нећешъ ништа то, да се се Луйзомъ Бронеръ, мојой сестри свегда искрен и наклоњенъ био, съ места оженишъ. Да би ми е као твоју сурогату представљао, пре него што овай свѣтъ за вавекъ оставимъ. Луйза е лепа, добро нарамна девојчица, а њен отацъ, мой старый пријатељ, красне ми е услуге чинио, а управо могу рећи, да њему имамъ благодарити, што сам богатство стекао. Сирочи њих было е одвећъ несрећанъ, и кадъ е пре две године умрло, обећао сам му се на смртной његовој постељи, да ћу се о будућности њене кћери побринути. Пријатељ Бронеръ одвео е то моје обећање са собомъ у гробъ и я морамъ то одржати. Свадбени трошакъ я плаћамъ. Сиротиња гледай, да ми што пре одговори докъ о твоје одлуке. Напослѣ двемъ ти на знање да сам се за судъ сарекао, и да сачинисћ тестаменъ једно одъ твоје одлуке зависи. Очекујући те съ чежњомъ

твой стрицъ
Л. Девалдъ, новчаръ.

П. П. Умремъ ли случайно пре твога доласка, нека те ништа неузнемирава, бринуо сам се о свему, све сам препарао; бы нѣмъ самомъ задовољанъ.

Пуне дивлења и смешења се спатрене младій човѣкъ поньтай листъ, кадъ су обиђе госпоѣ у собу уђе. Оне су биле ћошту у балномъ одѣлу; любопитство гонило ih, да дознаду вако е ићети ово особито писмо доведо.

„Црнъ печатъ!" позове пронинати жешанин, почемъ е завиотакъ у руке узео

„Ко е умрло?" запита једна жешанин, една дражестна пуна милине, млада девојчица одъ двадесетъ година.

„Ништа!" одговори Вилхелмъ смешећи се. „Прочитай писмо недосадно, љубезна Албертино, да бы господична Луйза сазнала, кои се ће на то одвоси, спатити могла."

Млада госпоѣ — Албертина быше е супруга Девалда — читаше писмо. Онда погледи пријатељицу, кои се сва запрепасти бѣше.

„То е оригиналный стрицъ!" поче Албертина.

„Безъ икакогъ изговора!" подпопаша се Девалдъ на то, „ни любезна жено, мы се налазимо у врло необичномъ положеню. Старый стрицъ е јединъ нашъ човѣкъ, или уједно тестаментъ и завештенъ. Мора се съ њимъ особито поступати."

„Шта треба чинити?" упита млада госпоѣ.

„Да, шта треба чинити?" упита Луйза.

Девалдъ одвше по соби горе и доле. Наслоньтъ стане и опрезушки се женскиња запита:

„Есте ли умрли?"

„Писмо ни е сањ разтеразао!“ одговори Албертина.

„И а небы могла заспати, па макарь бы и легла,“ рече Љубица.

„На тай начинъ предлажемъ, да съ места сваћать дружию. Седите и саслушайте ме, а ћу као правдослов све ако разлажемъ, шано бы закључећ извести могли.“

Госпоа поседнэ на софи, а Вилхелмъ, кои небијаше бећ тако добре волђ, седе предъ њима на столицу.

„Господичина Љубица,“ одпочне онъ, „ви сте мојој Албертини верна пријатељица, а притомъ и полезна у овомъ нашемъ дћу тако, да слободно еде ни среди предъ нама схемъ говорити. Мој покојнић отацъ, брать чудноватога конзула, оставио ми е после смрти незнатну часть имања, кое се ни изкошило стотина талира цењило. Я признајемъ шано, да сањ се до мое женидбе у моћ безбедноћу страха уздао. Сад ми прети, да ће ме изъ наслђства изключити, ако се са Љубицомъ, љепо изкошеног пријателя, женићемъ. У колико га познајемъ онъ е господарь одъ свое речи. Већъ одъ тра годице жени на своњъ полезнић добрима, кои ону пустињом назвао; онъ се ни о мени, ни писмъ се ни а о њему брину, и тако се догодило, да о мојој пре шесть недеља спршкој женидби ништа незна.“

„Ели ја твоњъ страшу у женидби нећу?“ запита Албертина.

„Наслађ; онъ е тешка често съ женицмъ почитавећ говорић о своме пријателю Броверу, или пиша о уладби изкошеног любезностойне љепи.“

„Я немогу часто да позајмъ, шта е ваша страшћ съ тимъ хтео,“ рече Љубица, „одъ три године ніе се о мени старио, а сад изненадно ове да ме уда. Мора быти да е ово болестанъ, кадъ се тако одрешно паразина и велику нћиу препоручује.“

„Зацело! зацело!“ промукли Девалдъ. „Онъ се одавно свакодневно пијоту. Учинили ме кћерошићъ свеобштимъ наслђдникомъ подъ условићъ, да господичин Броверовој пањетну часть имања уступимъ, то ћу и сие лепо изваћи — —“

Изваћоваса Љубица сиена руку жиде госпоа.

„Моя любезни пријателице,“ шапуташе съ нежнић узбуђењћъ, „ты си се жене, као убогъ спрочетак, тако великодушно примила, а садъ да кориш, ако и нећу, твоћој срећи противстати!“

„Припсуемъ ли ти кринку, Љубице?“

„Господине Девалдъ, шта морамъ чинити, да вамъ одъ ползе будемъ?“ упита Љубица чистосрдачно.“

Сађе наступи жала тишина.

„Мой я страшћ особитай будало,“ повиче Девалдъ, „и на морамо съ њимъ као съ такимъ поступати! Я неверуемъ, да е башъ тако као болестанъ. Господична Љубица, мени е една драга, али практична мисао на памећ пала — онете г. ни у изворишто те у похођ пратећи?“

„Оспоните се на мене!“ ревностно рече жида господична.

„Нећемъ немоће чудноватога страшћ болћ знати, до жене, я зато га унеће предузећи. Мы морамо съ нимъ једну нашу ролу играти. Ако пакъ непослуша за рукомъ — ниже одъ записећа несћастна вѐће насъ постићи. У осталомъ мой пријћељ ніе ни то сако очекује згодну прилику, да Конзулъ мою Албертину точно позна и познаћи.“

„Али ако му у томъ спрћ препречи?“ упита жида господа.

„Я вешћемъ нати на његову болесть шти на смрть.“

„Али ако му се и недопаћемо?“

„То е немогућe!“ повиче Љубица.

„Но оспоримо се на случаћ!“

„Онда ћу му се на и допасти!“ повиче Љубица: „Господине Девалдъ, предложите вамъ ваш планъ.“

„Онъ е простъ, и то тай што ћу садъ овде назвасти: Љубезнай стрине, я сам срећанъ, што се ваша заповести покоравати ћу — Љубица Броверъ већъ одъ осмъ дана моя е супруга.“

„О Боже!“ повичу обадне госпое.

„Сутра спремамо се, да бы пресоутра предузели путъ у тако названу пустињу.“

„Сјајно!“ повиче Љубица. „Я ћу дотле супруга Девалдова быти, докле годъ нуждно буде.“

„А кое си место супруги твоћој опредлћо?“ запита Албертина

„Ты си Албертина неразлучна пријателица моя госпое.“

„Я ћу мою ролу поваћобзћ играти!“ повиче весела Љубица. „Неће ни 24 сата проћи и већъ ће страшћ осћећи незадовољство у госпоа Девалда ње — т. е. пријатељу госпоа Девалда!“ рече на то смешећи се. „Я ћу избегавати све мане, кое бы једну жену несложну чиниле, као старић доказати се, надћћеност, горћост и будалаштина. А ты, моя љубезна Албертино, уступићъ ни себе, као што си, нарећно ниже се и кените, да побћду одрћмъ. Разлотићъ се страшћ на мене, онда се зарћ можемо осћонити на приближавалћ, и онда смо постигли цћљ!“

„О, како си добра, Љубо!“

„Я ћу испуњавати само моју дужность. Мой господине супруже!“ окрену се Девалду, „ты ћете утишти нћиши и вишателни спрћ ваше госпое быти, незаборавивши, да ви само вашућ ногу супруги носите. Будите мили и благорастойни у обхођењу да вебе се нићшто подозрењ праћтићи. А ты Албертино, одбиди любоморность, кадъ нћиности ноге нужа прићћтила будеш! Ты већъ знаш, да мое срдце ніе слободно.“

Обадне женскиће оду у свою спаваћу собу. Вилхелмъ Девалдъ напише стрићу писмо и одма овога ютра рано пошлэ на пошту.

III.

Пустиња, као што е Конзулъ назвао свое њољско добро, лежала е у усамљеномъ једномъ предћлу Вестфалће. Одавде до найближећ гвоздењогъ пута рачунало се петъ миља, а до найближе села нпкћ одъ једнога сата. Таки клопа нуждно обезбуђивање овај милацъ, кое съ правомъ ніе пустиња звезућуе, єръ овай лежаше тако мирно и одъ свега удаљено, да се обитатель тога новости, што в свић, особито кадъ бы Іосиоа не као човека исто као ваљу страшу посматрао. Госпоа Катарина, довестройтељица, слуги волъ Конзула већъ одъ петнаесте годишта; она о њћовић нуждћ, съ коћић се растављи, жалостна дћла изкусила, и почекъ е њћно срдце било пуно нрасотић страшћ людић, следовала в своје господину пос Бремена у ону усамљеность. Іосиъ, собиић служитель, ніе нишди нако срећу судрузетва уживати; онъ е био у сиротињској кући воспитанъ, и отацъ конзула, честитай душевића, прима се четрнаесто годишњећъ детета, да бы једно благотворно дћло извршио, и уселио и себи доброе шегрта набавио. Сирошињскић шегрт добио е име сиро него зеба. Болћћевости страшћ людић детету е ови почетак строснић поступањћъ улисећи, и Іосиъ мало по мало постаде справа, кои се точно заповести повиње и не погледу. Конзулу е потребна быта таква справа, кою после смрти отца и задржи за дћлъ употребљећ. Послужитель овай быо е толико старъ, колико и његов господинъ, а прокажи в, може се управо рећи, у будућностић изванредно истога. Добарь тай човекъ бћше скоро единай на свету кои верозване да е Конзулъ болестанъ. Катарина, кои се за кућну страха, сумњаше и по нетди, єръ изъ прекомћрне охоте господина къ кућ нозло се заплочети, да е свршено здравъ. Случай е дакле онде три человка свестно, кои се заједнћки сдиъ за другога старћо и звуваше, а кондя и узроки нихо, што су тако свевольни ову усамљеность избрали.

Зашто се Конзулъ кодъ свић његови изнпредностић тако ревностно за користь Љубице Броверъ заузима? Да л' в нуждно да су саме дужности, кое онъ у писму своме спомену напомићи, узроки томе? Сачињетъ позније едну тайну нашъ знаота овога човека, кои ће своњъ читателћима овде саобштити, да бы тако своћой приповедки унутрашню спезу прибавио.

Господинъ Девалдъ быо е трговацъ; онъ е одъ своје отца, дућића, красно иманћ наслђдіо, съ коимъ е трговину отворіо. Конзулъ Девалдъ имао е ћошть единога брата, коме е две повоће, да найвећу часть свога отчинскога имања у трговини уложи. Оба брата быху смрена и побожна, ишли су сваке недеље у цркву, и да бы њихова трговина цветала, приносили су найтопліе молитве къ Богу. При свемъ томъ Конзулъ, на чіе е име родила трговина, ніе имао среће, сна његова предузећа рђшо су испадали за рукомъ, найпосле поравна се са свонмъ повереницима, и његов брать штетује нему ону суму новаца. У то време у смрзнутъ младићу од 28 година расћали се любавъ къ Мети Мелеръ, честитой кћери заповедника на ћеи, о коћой се говорило, да има мираз одъ сто хиљада талира. Конзулъ посћћтавше часове поучења, кое е неома побожнай заповедникъ три вечера преко

ледећ у своїой кући дрхао, онъ є пошо и кожно се Богу натрешіе и всіе одъ свіо остали чланова тогъ сборища, и напоследку придобіе извѣстность отца, докъ Мета нішта о њему не знаше. У Конзула породи се меланхолія и знао я често потоше тоялы суза, у присуству свих отца показиваше се природнїе. Али у исто време дока, да Мета люби единог младог оператора, ком є кодъ банкера радіо. Овай оператор знао се Броверъ. Конзулъ ніе знаеао, да ово горко одвратеѣ вобозномъ заповедніку неіши. Сад кадъ отца и кћери поіши се жестока сцена. Кћи остаде постояна у своїой любови, а отацъ се одъ сда разболе. Конзулъ бліо є и дано и доіу пазъ болестивнових, молію се Богу са заповедникомъ, и напіоши съ њиме тестаменъ. Овай тестаментъ преди се судіу на завѣстъ о наследбомъ, да се на свадбеный данъ Мете отвори.

Болестный заповедникъ умре, и буде съ великомъ братьомъ справѣнъ. На годиную дана касніе уда се Мета за Броверома. Младеній супругъ отвори тестаментъ. Завѣштатель опредѣліо є, да Мета наслѣдніца целога имања ондя буде, ако руку Конзулу Девалду пружи, ако ли са другимъ предъ олтаромъ стуіи, да живи одъ нетъ хиляда талира наслѣдни. Броверъ заповоле нарицу противъ наслѣдништва целога имања, кога є онъ за живога обтужіо; али Девалдъ добіе парницу, будући є доказао, да є Мети подъ свое узето дете заповедника, Мелера, свѣдоваталю никакво законо поношаніе нема. Гласіло се, да є Мета кћи единог наслѣдніка, ком є у рудоноцу у Бременску душу пеуустіо. Мелеръ велікодушно прими се четири годишњег дечойчета, почемъ отацъ пребивску пару ніе оставіо, съ чимъ бы се дете у свако постойаному справіло.

Броверъ ніко є сѣдъ нетиша сироту, али лепу и любоіи достойну супругу, ком му родя лепу кћерчицу, ову Луйзу, съ коіомъ сно већъ единомъ упознати подъ Видхелма Девалда. Броверъ остаде и даље повторъ, али после десетъ година изгуби свое место, яръ, кадъ банкеръ умре, наслѣдніци посло остаде и раздаое се. Сад наступи жалосно време за ову малу фамиліо. Остарівши повторъ ніе могао никакво згодно место за њега наћи, недіогоръ дѣла ніе се хо-тео постояно примити, яръ є непрестано болестивъ бно. Мета умре одъ врућине. Стиѣ Броверъ бліше тако жалостно, да є повоља подъ свои блиске просити морао. Онъ се обрати Девалду, ком є ледуганъ великій тровошъ постао. Конзулъ доиста подношаіо га є лепомъ сумомъ новаца, докъ ніе старій повторъ умро. Луйза ніе проѣхаліше подъ ніне пріятеливе Албертине, съ коіомъ се касніе Видхелмъ Девалдъ, свиованъ конзулоиъ оженіо.

После смрти Броверове, кои се за пет година одъ почетка ове правноедне догодила, Конзулъ се мало задражао у месту свога родења. Онъ є съ дугачкимъ Іосифомъ много странствовао, докъ ніе напослѣдку опу пустиву за одпочинакъ купіо. Иселивъ конзулъ добро є отуда, што є одредъ дѣла конзулски у единой приморской земьи одправаіо. У Бременску говорило се іошъ мало о Девалду, яръ онъ ніе имао никакве пріятелъ, кои бы га любіли, нити никакве непріятелъ, кои бы га мрзіли; онъ є съ временомъ бно сасвимъ заборављенъ.

Како се види, конзулъ є имао новчру, подобавъ Мелеровимъ условіима подпрзнуть тестаментъ правити. Дали га опомиваше на лепу Мету побуђуіе, или се онъ зависта обећао Броверу, да се за његову кћерь стара?

Но, да се обратимо на тогъ особитогъ човека.

(Продужиће се.)

Ирча гора.

Ирча горо! свака твоя стена,
Монументъ є србскога имена.
Ти си олтаръ на коме жертве вечне,
Гору свогла за Србе несрећне!
На србскоме небу сунце ти си
Кое нигда постиживо ніе.
Ирча горо, виро вашег дана,
Царевино србска безъ осрамана!

Л. Н. Недељковић.

Братъ и сестра.

(Цртеж нашег изъ год. 1645.)

Мутно небо лежало є надъ земьомъ кад оловна киша. По пустимъ пасоиштъ травомъ и младимъ дрвлемъ зарасламъ пашњама лежао Рас, оноіъ сада тако красногъ и родногъ предели Барнерске около Нердлинга, све є покланѣно лежало одъ силне кише, кое є воћу пала, и одъ сваке бразде из гдѣи почињала на дутачко пругу жеву бору, у коіой є поплавѣна трава плавала. Далеко къ югу кривао є изъ пусте шуме кровъ житолитнй воздухъ смсоиа, тама пркоса пуш, окого кое се почињали мале, пусте и несретне варошіе Нердлинговге, коіе су већъ по другій пути, у найдужемъ и найужасѣнемъ одъ свіо ротова, потресли громови одъ топова, и поплавила и разорила беспа и неточевини поіница. Богата села, кое су ове іошъ пре кланвеста година цвегала, бліа су сада попалѣне мноіномъ обрасле зидине, у коима расте младо дрвлѣ и корѣѣ, и кое изнова подѣви еако ніе веће мисліо. Но да би се своіх месту ужасногъ опустошења дао последній и најстрашнін пигледъ, желаше су овде одне у средъ пустиња дешіше, неке съ оружіемъ, неке безъ њега, неке іошъ у оделу, у коіх су предъ непріателъ у жестокой и страшной битиы стајале, неке пакъ поражене, опленѣне и обезчашћене, наво се тумарахъ изроду плачаіи учинило да се іошъ нето могао одъ погибліи узети. На ниво бене место, што описасмо, дасеко одъ села Алерехайма, где є битка бліа; то є само означавало пократакъ потучене пойске Барварина и Бесарепца, коіе су Французи и Шведи разбили. Дубоке бразде одъ точкова показиваше пругу, коіомъ су се топови вадили; и дубоке, небросне стопе висиой ногавици, да су іошъ многи и храбри мушеви умакли изъ челюсти смрше, да найкрвніе покорптвенѣ людско іошъ имъ ніе родъ завело. И сасвимъ в предели сне-

лочила, да су победителъи били слабн и безъ снаге и нису могли сакупити плодъ свое победе.

Тишина бешше у оноіъ пределу, кроіъ кое се као вали пружа'у брежуљци, тишина смртна, не као она на гробљо, яръ овде ніе живо више копао гробъ лешинама; или уклонити стрво се жуъ, кое є у великимъ пучинама по земьи тумарао и гово се као хіена жертвама, кое му є неситній ратъ дао. Изнадо потрећ зволе ніе се ниче разлегало по воздуху; само дадьи рика трговов тутњала и са югу и црни облаци пукли су се полако и тешко преко неба. Сада шуше нешто у чбуку, неки мали конишић смотрео изведе на чистину своіа коня и погледа на небо, на лешине, на дадьу пругу, кое се одъ юга провлачаіе, и на спутну околицу. Съ конишна као и коня му цурила є киша; онъ є, занасѣвній бегунцъ, ову неповольну ноћ провео у полю. Нѣгомъ напрезнъ повлашћење многобройне трговне одъ врни, кѣгов нарочъ шешира стајше му отобољено на румеиомъ лицу; наумоно перѣ, за гвоздепый прстенъ за шеширу задевіто, беше онъ више ново гајтаномъ усукано, тешке конишиче чизме неіидеше се отъ блата шнитоли и пушка — све показиваше нечистоћу и перелъ, трагове бегства и беде. На плаху беше іошъ свеже у оломъ до коже прокислом човеку; изъ ока му іошъ сеіаше храбрость и јунаштъ; поза изтубљѣвай, разбіінай, безъ повоѣи, безъ савета и пријатеља, самъ међу врагима у пространой пустиња, са прнмъ осѣћаюмъ дна добіо є опетъ надежде и срдца и покушао є правій корацима къ спасенію.

Но нѣгомъ единій красній конь немогаше га већъ после исполико корача служити, яръ и дубоке умадао у земью, и када и съ конишнпомъ за единъ четверъ сата нмако бліо, стекоше заспасе.

Забринуто саше конишић, поче га пажљива промаграти, да ненеће да є повређенъ; животиня и само надасхали и гледь ю є морала. За тиѣ є свеже за дрво и поће по околини, да — стра'овито средство свакоіа — на путу дежеће лешине проведе, од ли се надаіи при казной іошъ кое мрвица добн и соли. Ярь у ово доба є пойнкъ едино собомъ носіо повезито одъ своіа житія. Кадъ иногн и многа натрѣвши мртваца беше тражећ узалуд, ярь су, да бн се могли избавити, свой пријатъ пободали, или су већъ бели опленѣни или нису ништа више ни пили. Найпосле смотри младый човекъ у чбуку ну одноъ мртвогъ пойника, у чіой се торби іошъ дебо и поніосе соли находило. Брзо пресекаши ремене, кои су држали торбу за лешина мртваца, грабе се по'ити и да спота коня нарави. Жељно є ждерао ялый скотъ, што му є гоеа пружао, и овай се неусуди, одузети коіо на мрвице. Затимъ га уже за вођице и по'ити коіскомъ к мору отъ севсру, непрестано по лешинама се упрадњавајући, кое су му строшило путъ казиваше, ктли су разбіене войске отиште.

Насторо за тимъ дође на единъ путокъ, где ніе пратурена кола. Одсечени коњици на

руди повлачили су да су ноћиши съ коньима умакли. Коњаници имъ брзо пређе, отворе сандукъ и виђе, да су вола за бокрчъ истиш прахомъ, во да ниш у њима ишшъ нешто житка, као зобя, сиди, лебя, неколико сламаша пуны пива и т. п., што су бегунци или заборавили или нису држали за важно. Калчући одъ радости, понесе врећу са зобљю своме коню, коп и за ни мо жељно раво, и сами заседне на развалинама колскиха за ручакъ, кои ну с болѣ пријо, него многомъ Кинезу изгона расошша софра. У радости заборави бедникъ своју обичну сиотрешносшь; окъ кушку ње напуніо, и само му с кажъ једно оружіе узаяь било, и произисо шширкъ лежаше кодъ коня, коп с журно зобь ио. На једномъ чуя жеко шушканьа; и изненадним горе, види едкогъ Јањичара и два пољака где скочише съ одсека потоњиогъ у коме с онъ седіо, и једа с моги ишшъ жатъ потегнути за свою образу, окъ су у пстиј ма' оба пољака стаяла нашеђу кѣци и коня му.

„Предай се!“ викне му едаяъ опоро, упревши жачъ у прси младогъ човека.

„Бете л' Власи, Француси или Несаревци?“ упыти онай и спреми се за образу.

„Несаревци!“ одговоре му; „во шта ти поможе, ирашъ нажъ своги коня дати!“

„Никако! радіе живоиъ!“

„То путуй!“ викну младенчи двалыми гласомъ и пасрау на њега. Заспа мачева, песовна и стеванић борећи несупе провалу. Младый се коньаник истиша храбро браніо, но, ишшъ ано маленско, небеспе у стапио, дуже се одупирати сили пасрьуће, кои су га онайно нападали. Већъ му едноъ зобе са страше, и онайлиѣй трепутакъ решишше смрти и живоиъ. У тай на доће коньаникъ кои с тенъ са шукомъ своги коня у прованіо сиео, и викне кадъ предъ борше стане: „съ пути! шта врага чините? Та то ѳ нашинаць!“

Борци задупаши престану а коньаникъ, упрешни очи на младогъ човека, приступи ближе и упошашни га викне изъ гласа.

„Ѣси л' ты Мапсу или ѳ твой духъ?“

„Я сань, Леопольде, гловоиъ; но ты си кадъ вали долао, еръ бы ме ои онадили. Проклети лупежи!“ прида, показујући песницу войницима, кои ну ишшъ прећа'у.

Бесница борбе ніе се ишшъ было слегло у исгођеницьъ войницима, и текъ што смотре прегни разљођеногъ младогъ човека, на воно на њега навале, и сали се нораде сань коньаникъ међу ними умешати, да и развади. У томе найпосле и успе, наговорпши свога пријатеља да се сачувамо пожара. Обопица войника заповеди, да се узмоне и свако мачене у корице врате, запрешивши им, да ње нрвоъ, кои бы ишшъ непријатељство покушао, зрно врозъ гливу прошиваши. Да сы свою прегеоу ишшъ ваше поошшріо, мете коју трудъ на чишаньа свое пушке и папуни и Мапсову пушку и пиштоль. За тымъ седне до свога пријатеља, почне са њимъ ести и пруза ишшъ едниако претежимъ войницыма кушу вуну пива и што ѳ одъ истиа претезао. Оба коня дакъ подеде зобь изъ врѣће.

„Но говори, пријатељу,“ рече Макеъ, „какво ѳ то да ие ипадосте?“

„Мы сио те дражали за шиедекога пзачкина и смерали смо на твоги коня, еръ су они банврски войницы свое пагубали у битиа,“ одговори другій.

„Зарь тумарају Шведи чакъ довде? Я сань мыслио, да они вебы то смели, и ноче насшь нешшасшь видіо, а кождя сань последній одъ наше войске бно.“

„А како си се оддвоіо одъ полка?“

„При последньѣмъ нашемъ јуришу на Шведске оклопнике будемъ удареси у гливу, што ме сбуни. Но сань се по своій правици чересо и механично држао на коню; еръ када дођемъ къ себи, нађемъ се на коню у средь шуме, где ми с коньъ мирно пас'о. Я се шшудинъ, почнемъ пазати по гдаки, кое ме болели, но незнађемъ раније, него само ону велику чарушу.“ — Онъ мегне Леополдову руку на позлеђено место свога потиљка:

„Еси л' довеси сань было? Зарь те ніе нико дрзао на коно?“

„Не видо' никога; само неко женско лице у стравоиъ одезду нко да с врозъ шибљѣ пиле. Но када сань за њимъ поиглао, приметиъ, да су ие они зараде.“

„Ба! было вебъ коньа, надъ сп се осветіо?“

„Ишшъ ѳ было дакъ; тькъ се доније за по сата сирело.“

„То ѳ чудно. Зарь пасп видіо пикакапъ трагъ коньскій на земьли?“

„Никакапъ до одъ мога коня. Но како ты доће амо.“

„Надиѣй, трага одъ тебе пѣки, гоповше ме натрагъ. Тебе ѳ вестао и држе да сп међу мртвима или зарођљеними. Хтео сань се пошто по то о томе умеряти.“

Макеъ пружи иерокмъ пријателю руку и рече: „Како ѳ кодъ васъ драгопаца? Бсу л' жпоги изгинули?“

„Готово половина полка. Одъ деветъ капетапа само сань я едакъ, што га позпъ пма.“

„На ты исѣешъ ваше задуго бити.“

„Ві!“ рече Леополдъ Бухъ. „Но твой коньаничій полиъ, у коме ты као капетапъ служишъ, готово ѳ до десеторъ човека изсечепъ. Ты можешъ брже одъ пеке на авансованіе пагледити.“

„Мапи то, ратъ допоси честь или смрть, као што среће ове. Нек' ѳ жива!“

„Можда ѳ она была опай лиъ, што сп видіо, да тумара врозъ шибљѣ?“ рече Леополдъ Бухъ смешећи се.

„Ако ѳ она была, то ѳ одъ ње было врло неиажностно, што ве ѳ тако брзо остаяло. Барь бы ме могла она ноћи подъ кровъ одвести, уместо што ве ѳ у средь шуме остаяла, где сань као ињиъ пожас'о.“

„Као честита жена она ће вадьа свое љубимце крстити, вре него што свои крила надъ њима разшпри!“

„Зато векъ ioй реке хвала Јадо!. Я исиеседпаяъ ово дете среће! Но иђе да пођемо!“

Овде рече опомену храброгъ капетапа, да стапѣ нѣговогъ пријатеља ніе никако тако пріятно, да бы се ваљало и даље съ њимъ шкопта. Оба млада човека бољѣ осећаяо свое коњ, уреде кавсе и свое оружіе и скотрено поћу, водећи коњ за уздс а пређени обоицомъ войника, уљ стрмепь прево одъ провалје. Грозный пагледъ! Простраи пустара тапасала се предъ њима. На земьли исподъ высове траве свуда се показиваше бразде одъ орања; но ишшъ одъ тошше годипа ніе ту плуга запуэило. Свуда бешо ворасло дивљѣ дрвећ у пасвой земьли, и где су развалине показиваше место пашюга пређашњѣга села, ту ѳ једпапо пошево старо дрво јабуково или орахово уворито отресло свое зашће, пао да ѳ хтело пакати: „О рате, сие пзаиъ немогућпи исторенити!“ Но люди се пеизгоне жалде пшше видіти; пакавапъ тежакъ не'одше усиѣћпъ по пространомъ пустомъ предслу; само су једине лежале по земьли рвсуте, једине људеке и пошьске; развалине одъ кола, топова, оружја и ратне опреме свике врсте показива'у страшну пустаню, којоиъ су се баше побеђене, и разбіене войске Банврани и Аустріянци покрћапе. Густымъ облацима изувено небо висило е мутно и тако надъ пустомъ земьлом и поседпи пики облаци извлачи су се на равницу, као да су беле чарушаре пространи по зеленој земьли.

Оба млада официра ностане стапу; у ћиовимъ трудпи ишшъ небеспа оне јадпоће што човека понижавше, што пшши несматрање, о свим само оружіе и човеки кои га носаше; жалостно гледаяи су у једпаку, када Леополъд Бухъ виче: „Гле, Макее, коль једине овога Муштерпја шсти прасвій мањ!“

„Тай пакъ можда пам особите мысли гледећи на сиоп пореди њега!“

„Ху, то ѳ ужасно сравненіе!“ викне прпай стрешавши се. „Но твое речи позрећу у жепи жалостшу глупзо. Оне ли се пашли ваше взапи усеси люлати по овомъ позю? Ошеа' тежакъ плугомъ бразде за усеяъ повлачити, ошеа ће се смети жетви безъ страха пздати? Да ли ће се икада изъ ових мановинскихъ обрасли развалина нова села подићи, надъ кошма ће се пронеси куда уэдизапта, сз кои ће се звопце по воздуху разлегати кгроиъ и вечеромъ, на молитву позиваюћи?“

„То бы было лиъ пира!“ рече Макеъ жалостиво. „Но векъ ѳ двадесеть и осамъ година протекао, одпако се ека звона зацуэпала ријечъ тово ка. Мени с текъ двадесеть и седамъ година. Шта ѳ миръ Леополде? пзаи ли га.“

То ѳ златно време, Макее! ко га ѳ окусіо, жора врло старъ бити, во ове да га окуси, морање рано остарити!“

„Они ове миръ да уиие. Та сада седе завдно у Мпистеру, да миръ учипе.“

„О невероъ томе. То се вебъ чешће догођало за време рата, па се само тиъ страшніе ратъ распалыпно, пада га е хтео конгресъ прекинути. Шта ћемо мы чинити съ мировъ? Мы, я, ты и они — показујући на войнике, кои су подпаћ одежаки — мы можемо мачемъ себи та-

ново спопаѣ, ако што е сада по земљи расуто; но изучѣ и срѣ дражати неће научити наше руке!"

„Када се кирѣ учини, набаће се и руку, кое ће обрађивати ова крв по наказашена позор!"

(Сербске сев)

Пролѣће.

Изъ мртвала природа се буди,
У радости нѣзино срдце плива
Зора блиста весне врѣо руди
Сласть, — милина сауда се разлива.

Плаво небо на земљо се смеѣ
Да узвиша миле весне чари
Жарких љубавих, кои сраце греѣ,
И милине рейске му отвара.

Све оживи недро дише лепо
Потокъ опеѣ потиѣ вубрави
Умилено заневаше птице
Те лугъ зеленъ одъ весне се ори.

Мека трава озелени поли,
Цвеће мило кигу изви главу,
Истакнута са лишта нише боля
Пролѣће му радость носи праву.

Чарну гору тика вѣѣ не крѣ,
Но се дичи са зеленимъ листомъ,
По њоѣ лакій лиорѣѣ се вѣе
И игра се у воздуху чистомъ.

Све прозѣѣ обилно красомъ
Кои чисти душа сама тражи
Створителя хвали сверныхъ гласомъ
Да у грудма чувстия свеча ближе.

Срдце плакти чисто да изворе
Чувство силно до небеса лети,
Дети горе у племене дворе
Творцу плакетъ ѣрчаа дике свеѣмъ! —

Тако весна срдца драги нила
Разнѣжена у милини куни
Ѣрч в блага свише прати сила
Да са свртвимъ раю земномъ ступи.

Аъ ахъ! сладость текъ за мало трае
Ниче, — прође, — к'о да быда ніе, —
Зато весна мало ће да сле
На у прошлости мрачну да се скрѣе.

И. П. Стошковићъ.

Арабскій конь.

Арабсаій коњ одликује се красномъ главомъ са шпанстимъ ушима, музуловимъ, али онно нарасламъ чланковима, виткимъ но не великимъ стасомъ и крупнимъ живоставимъ очима, кое, као у всему, оно разумеваѣ надаю, коѣ изъ луготрајнога заедничкогъ живлења са свога господара фамилиомъ произлази; завета и ручакъ съ њоѣ у опредѣлено време дели. Дозволе му понегда, ако всету, да слободно коњугри скаче; другій путъ опеть поставе га предъ шаторомъ као стражу. У свако време изложенъ и погоди и у сравненію са његовимъ европейскимъ равнородникомъ другоѣима врло се оскудно рани. После заплака сунца добіи у вечих предѣлика ечмъ, у другимъ кавилско млеко или кашу одъ урие и воде, коя се ошитъ са сувимъ детелиномъ или другимъ зелѣмъ помеша. Сли здраво упорамъ, дае му се месо, сирово или кувано.

Бедуини броѣ свеѣ благородимъ родима, али коѣ нарекло свое одъ Неџа поле, сирѣчъ таѣише, нанеѣи, коѣнитъ или поѣдии, савлише и ѣуеа, одъ коѣ последнѣи и познати найѣише се цене. Ѣуеа коѣ, мало животао, коѣ нелики напрезаніи водноствіи може, привлаѣени пронинціи Ел-Ахаа, другій мало вебій, пронинціи Ѣвсеъ или особито Неџъ. Но ниа више грана одъ овы' газовы' родова и други' одъ другогъ реди, наравно, сказе кобиле одъ благородне врае, ако е брзи и лепи, може ново колено основати. Познаѣ овы' разликы' новолени завета е безгранични, єръ цлеке свакогъ новдиногъ коня писмеком сведочбомъ се доказуе, коя поколеня одъ отца на сина предзае и врло ію брижљиво чуваю. Обично принадлеже више него едной фамилиѣ, єръ има много дружетва, коя кобиле притиканію. Због тога тешко се могу такови' добити. Међутима и то се зна, да се арабски коњи изгубе чимъ ію у стране дрекше прелесу, осимъ ако отацъ и мати особитомъ племеку принадлеже. Арапани опредѣлюю племе по матери. Брой коња у Арапской ніе биіъ тако велики; у путованію заступа камилу.

О брзини и стрезьивости арабски коња много се приповеда. Мы ћемо навести овде две анекдоте, коя су нанѣ общепознате.

Ѣдан рѣзао обучен, прашаоъ коња нише Арапланинъ дође къ Исет-паши, кои є великій любитель коня бно.

„Я знамъ," рече Арапланинъ, „да ты за твою конюшницу лепа животиа тражишъ. Погледай ово коѣ нашъ; продамъ га и захтевамъ за ньга 45.000. гроша."

Кодъ сее ићгове природне особилости наѣмен се Исетъ глаѣо и одговори: „Ты си буѣала, худи; твой е коњ крцша, за коѣ небы дао више одъ 500 гроша."

„Дабоѣ ли 45.000 гроша онда, кадъ видишъ ићгове способности," одговори мирно Арапланинъ. „Заповеди, всѣх се нанбодьи твои коња изведу, да се за два сата даљине самном утркую; а ћу се обкладити, да ће ій сее у по сата мой претеѣи."

Утркиване буде одређено и арабскій коњ превазиће сее тако, да нанѣ више ніе двоумио него одни 45.000. гр. исплатіо.

„То ніе сее," рече Арапланинъ, почеѣ е своја хитрогога опеть узно. „Заповеди твоимъ солдатима, да ме као пратилаштое и на весе пуиаю; ты ћеѣ видити, каквуе способность ошъ ово животно притекнна.

То буде дозволёно, што е захтевно. Гонили су га пуиаюи и нако га ніе могло погодити. Навлапуть учини се као да е осѣбіо, изпусти узду изъ руку, и строшиша се на земљо гди претиирачи се да е иртвъ, лежише. Коњ одни стане као укопанъ, сматраше и кошаше своја господара; потомъ га почне бранити, ударао е ногима и хтео е создате ућести, чимъ бы се приближили. Почеѣ е одатиао нападаче, пошкоди своја господара на ново, обрне тѣло губицомъ, напоследку прнмаше уно из устма коњаника, ако да заповеств очекиваше. Повдапуть успраии се на стражње ноге, страшно заржа, сеѣи тѣло предострожено за врать и одлуче га тако исколико стотина корака далѣ.

Паша пра позорју овогъ догађаи бидше усхићенъ о своіой куповини; наравно, шѣгови сенѣсть пребацивали му е, да е цена у сразмерно съ предности истога веома мале. Но повнъ повдапуть пронеси се. Арапланинъ устаде, скочи лако у седло, гладіо е свог животиа рукомъ и пресецаюћимъ гласомъ узвике. То е запосѣдюћій глась бао, у сѣдлетву коѣгъ коњ, почеѣ е сумомъ ловаци питомрезъ бао, као стреда полети къ пустиња, у том свој трак предузме кроз еду долину, где сваки погледнн пачеде.

Турчинъ истина тешко одрана свое увуштиніе зубубење, али и и осветољубнъ. Може се сѣдъ лако представити, какво се огорчен морало у Исету породити, коя е у исто време и коня и новиа лишенъ бао, и притомъ изсмѣянъ и превареиъ. Окъ одна разишлъ у нанѣеой хитрои комадие у потеру за одбегнишъ. Осимъ дана протеку безъ икаквога слѣдства. Исетъ већ е то бао и заборавіо, кадъ ать са сасвимъ изненади Арапланинъ са сномъ дугомъ и едномъ камиломъ предъ нашимъ ступи.

Арапланинъ га поздрави страхопочатателно и рече: „Ты си ме спатрао за безчестнога; я та моранъ разисвити мое поведеніе. Пустиа лежи изъ ову опогъ места и мое породице. Почеѣ сам се са одъ тебе неспавѣеним новцемъ бѣгстну одано, избегао сам опасности, оплачавъ моје да бы и убіегъ, или жертва борбе бао тако мно тужаљбе' разбойничи' чета. Одъ ове опасности могао ме е єдино мой коњ своіомъ брзином спасти. Чимъ сам куће дошао, одма сам се постарао, да мой новиа обезбѣдимъ. Сидъ врѣмъ се, да та тобомъ стечеку собственость, изъ коіомъ и никакво право немаъ, продамъ." На то потеку сузе Арапланину. „Опростн моіой слабости, пашо!" рече онъ, „я губимъ данасъ єдного пріетеља; ова камила предъ новимъ е очиа само слуга, коя ће ме натрагъ момъ шатору одвести."

Као што е познато, да Енглези много — и то одсѣкъ иного съ пеким правомъ — држе на своѣ коњ; опеть се немогу она са нарединмъ арабскимъ сокъ сравнити, као што се изъ слѣдующе анекдоте види. За време Куршид-паше, гувернера Неџа, неки Енглези, коя су пуиорне коњ имали, предложили су Арапланину, да се съ њима утркую. Они одобре, али Енглези захтевали су срокъ на 40 дана, да бы свои коњ превранили. Арапланинъ, кои' брзином сиагда су готови, нису хтели знати за никаквъ срокъ, него у опредѣлени данъ дођу заедно. Бедуини допустили су Енглезима да бирају међу нашое коњ, кои ће беду трчати, и пытали колико дана кои траиѣ то утркиваѣ. Енглези упрепаћени одговоре: „Мы се утркую само єдинъ сатъ."

Бедуини се тоне тронтомъ насмею и помисле, то е рђава награда, да се коњи напире

40 дана спремају, и после да само један сат трче. Али Енгези се изасве, да с то у њиовом обичаю, и да ће после толикога спремања од 40 дана, енгези коња и саме пробисе надмасити, као што су и све европејске превазишли. Бедувин су се сећали; видѣ су шта ће два слаби енгезеска служителя, кои се једна човечинка стаповрѣхъ подати могу, водили кз извиа два од једне до могу врлешког материјом обмотана животиња, смести су се ионъ више оних дутоногих крилатих животиња, и понесле у себи, знаеста сидѣ. Ње до ић раздраше, но нуждно е, да ић Курнид-паша о тричаю увери. Дока к суљопшкій енгезеки служитель (Groom) своја готово тако исто пришаоч коня узао, аћи Бедувин съ волѣћих у руци бици се из коии обичне величине. Устворено буде, да три сата трчаћ трак и на један знакъ одпочне се. У прво полошаи сата Енгези претекау своје противнике; али нескоро Нецъ достиже ић, претече и умиче тако, да су Енгези тек после неког времена на опредѣљено место после Арнаџани приспѣли. Енгези коња бацу безъ душе и стоку као умрлина, док Неци весели и нестрпљиви земљю под собомъ копу, и чинило се као да њиове противнике на борбу позивао. Арнаџани сами сажалили су ранчења чудеће се такиимъ коњма, кои нису падра трк одъ три сата одржати.

А. С.

Свет птица.

Средње птице стижу и спржу се весело у всеопштој дворани небеснога отца! за све ваи доста с простора; имател ніе назначени стазя, гибаю и даику се слободно и просто по ваздуху весело и леле. Весело калу се кад моних главова, и срдце моје чезне чудовато поистати ић њима горе.

Птице и Свевица већ у спољашњѣх своих дкку имале много на човеки: Глаю, брат, прсе, дољиый трудѣ тѣла, ноге съ прстима, и све што се доко разноснне, то и оне имаю. Што су у човека руке, то су у свевица предић ноге, а то е остало у птице крила. Али и у крилима кадѣ се оне очисте одъ пера и машица, познаю се кости, што сачињаваю крила, као веки прсти. Очупаи, мало само на човеки налични

птица породи тога што стои узправно на две ноге, више с калих на човеки, него свевицъ кадѣ стои на свои четири ноге. Већъ Платоновъ успоредѣя човека съ таквим птицом, породи чега каквути називаюћ. Дюгеч бини једном изъ шале у Платонову школску дворану у средъ ученика очупана петла говорећи: ето Платонових човекъ!

Само птицима свойствено е перѣ. Унутри у себи имаю типофеуръ све удове као и люди, и као люди пређу, топлу крв, кои у њима као и у нами тече. Жиое као люди. Спаваю своиѣ дкку, кодъ кои веки се за зимиый сан као на кодъ люди. Носе ић. Разлика њих неисту лежеи ић и рађаю жива клад ће ње бицевина. Топлина излезе у тѣлу и изнаги тѣла. Птице живе у воздуху, и могу се кажити животиње воздуха. Одъ преображаваня пера говора, оне се назеру такве, какве икаю бити, само што имаду ионъ растити. Немаю се ни сплачати, или се дерутиио. Кодъ веки птица одевени су мале другчие него старе, и у кужика другчи е перѣ него у женке, по чему се она лако разпознаю. Многе су птице врло лепога пера, и у тому њимъ ни дентере. На югу су њиловше птице. Топлота и ведра светлость чине, да ић се жарко блести перѣ. На особитый начинъ устроена су грла птица за певаиѣ, и свогъ пронена, иностр и тронаћ. Противъ природе човека певаю понайвише само мужаци. Све птице огласиую се: годуѣ гуче, гаварѣ грозде, врапци грче, гуска тачо, патка пачо, кукавица кука. Неке изражаваю исто свое гласове, и већъ употребляваю имѣнске или подгласинске. То е неки врсти синогъ лаика. Тадъ се вели: Зеба ецка, пресецица пубурушка — удара. Свака птица има свой особитый гласъ. Многе птице чезне гадно, ако су и лепа пера, на примеръ сврдеваци и крештальци, и другце у простой одежи певаю врлесно, на примеръ славуји. Песни ић е њиова душа, њиова радость и животъ. Скоро све птице веште су гралителице; граде гнѣзда, многе одъ ић као умѣтне, као на примеръ пути. Неке граде добро и певаю исто другце опетъ пати једно пати друго. Свако е ћи здо умовени, жртва склоности, певаћ е гибаваи и женя склоности, прва односи се на правилность броя, а друга на реч. Бровић ић очевидно рачунићъ дае спољашиу слику, кои е као бројић или рачунићъ душевна; реч е чувство, духъ, увутрашность. Можемо рећи, да и у њеками птицами изображежъ ћуте технички, градителски, ћуте естетички; да и постао број реч, рачунићъ чувствомъ, гнѣздо певаћемъ. Све једна е њиовој птици дато, као што нѣсмо човекъ ніе добио све дарове! Нера се природа на многострукост начиња и воле смесе и разлике. Она е дала и лептирима леиу одежу уместо ћуте вешше, што га њиову гусеницу!

Мужакъ и женка кодъ многи птица даже се круто једно другога. Већъ знаду за неко кућанство. Птице уче свое младеже свирати, и многе птице даду се коснута научити, као да и њиову людску ћуди. Многе уче се искуствомъ и показую силу разума и памћења. Многе пакте, представлаю и уображаваю себи. Неке уче се лако, друге тежко, а неке науче се ноше кажене и поговарати реч. До сталоште висове чине све као и люди, и као да су људи. Тада дакако пеиѣ се човекъ, остављаи ић, дајући каше горе, прежда му тѣло излеста горе подъ облике. Стара су народи сиво као животиња и птица пророковали, и увекъ у оних и оних сматрали нешто велико и пытиа се, да ли су птице сазрасене или свезане? Свезане су пчелеи, али птице лете. Свезаћ може птица таћествомъ е. У тайи сватра се увеке паћећи разумъ, разумъ цезопупне природе.

Птице су или стоиице или седеће, ратеке или шетаче и плоиице. Ако водене животиње имаю иаћ разумъ, него животиње копна, то можемо потеснути ону разлику и на птице; ако и неке птице неизвеи у вода, него на води сиво. Њиова великоћа одъ колибри до велекога кикога рѣина е, као и њиова раса. У литеру даду се све прачати на такву рашу, кою и люди еиду; све се ћу ради прилагодити, или недаю се све научити коиой вештини.

Птице расту брзо, и опетъ остаре ако, за примеръ папагаи изъ нашега предѣла, гаворе са сћазера. Ноге и клоиъ ако су различан. По томе се обично разрешую. Свезокре, свезокуре нуде нападе се међу њима. Такоиа многострукости неиаваи се у нѣдиокъ инкомъ разлику животиња.

М. Стаиковић.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Еракъ. Франџузи и Енгези узеше веку часть Квае; защто су то учинили, Петаче?

Петакъ. Вилда зато, што ићъ е одъ неко добе вланшю напонала задпоћи, па се бое да небуде ионъ и грозница.

Еракъ. Како збиља оно название онай новый виљешевай листъ, што ће излазити у Београду?

Петакъ. Зове се „Родољубиџъ"

Еракъ. А защто баш да се тако зове?

Петакъ. Вилда зато, што и онъ тежи за о б ш т и м ъ благомъ.

Еракъ. Защто се туки „Дневникъ" за неке професоре?

Петакъ. Што су за велику суботу ели шуике.

Еракъ. Та морали су се они једанпут једномъ одучити, кадъ се за тай дакъ пишта не кува.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Његова Екселенција Господинъ ф. м. з. и Дивизіонеръ Марцибони, кои је проишао сутра вечериње послозније овамо доцно, бивше се, као што смо разумели могли, само неколико дана у нашој средини. — На последњемъ пароброду пристаће и Господинъ Домашевићъ уловљени ц. Србскога Сенатора Рас Данковића. Ова ће нашега истога дана пресести у Београдъ. — Одъ Понедељника (21. Априла) почињ новый редъ пловиће за поште путнике ње по Дунову. На Сави и Тиси пловиће по досадашнъемъ реду.

У Земуну. Кодъ човекъ буди у каковомъ послу замеће трагъ, или и знакъ, да је нечи вештине подкупљенъ, и шкодљивога притворства. Овако характеризира себе овай — бивши — нъ Фрушке горе дописникъ, кои је свой чланакъ са подписомъ С. штампата дао у Подунавачкомъ числу 10. за т. год.

Као одговоръ пакрно или сс Г. дописнику истокъ, да књижара она, о којой онъ овако хвалебску преузу пише, за цело ніе писма узъ частный вость. Кадъ с пакъ штампаше, нека изволи уништи штампаріе. — Али, Г. дописниче, како се ово разумѣ? Вы говорите, да с писацъ ричене књижаре требао да се узъ преме вости само у полнтаква упражнења, да то нечинећи, по писмима ову књижицу стрешо и, и постомъ с пашеств осуђени — добро: кадъ се онъ ніе волѣо, зашто хесте ви? — Зашто вы у време поста писаете мирнастућње и хитопокуће чланке? Вы ако сте свештеникъ, кадъ само говорите, свакте се Христовихъ рѣчи: „Начать Исусъ творити же и учити.“ — Ако ли висте свештеникъ, зарь можете мислити, да вы нехате христіанска духовсій уз частне посте? Зарь вы дрвате, да се другій но за вась молити моря, и вы да претресете што но чини? Не писаць ове књижице ніе на шавета Христове рѣчи: „Горе, егда добрь рекуть вамъ вси человѣци,“ но вамъ, биши вы кому драго, на дарь, но пропустити нехоше, да вась неуштва: ежели вамъ совѣсть, и сре ваше, зашто башъ вы за то нежно дѣлце повазасте?

Вы упућујете писца на Св. Писмо! и читатели га вы? — Изъ вашеств дописа судили бы вы, да га нечитате; нъ да сте га читали, и да га читате, вы за цело не бы пренидше, да с вьпнпца та свѣта за основоположенія Св. писма прелучења, и не бы вама нвакость, освета, злоба и опадање изъ вашеств дописа киптила! „Дождь вамъ во молитвахъ приближити“ ниче вамъ свнмаъ „врачу исцѣли си самъ.“ —

Ни сие друго одговара вамъ се укратко, вы писарену тежко сие књижице и неразумѣте. Вы вамъ дописъ противу свакс логике, морала, да и саке граматике написасте. Вы казасте у нѣму да незнате ни шта с намолеств ни писмима, ни сатира. Сзовокъ вы Г. дописниче, у нѣму и саку свою худъ познасте. Вы одкрасте, да много незнате.

Суботичанъ.

Београдъ. Његово превосходителство ч. Етем-паша 15. о. м. одпутоваше с кодокъ у Видинъ, гдѣ ће се са заточеницима видити и као што се каже са собомъ у Цариградъ одвести. Као годъ што с дочеснуо, кадъ с у Србіи дошао, тако исто величествено испраћаетъ. Једно одѣленіе кавалѣріе србске и пешака турски пратило га и до Сиче, гдѣ га с србско воиство подъ заставомъ обично војничкимъ начиномъ возаранило и испратило у присуствіу многобројнихъ чиновника и грађана; пуцањ топова као съ Врачара тако и съ бедема пробијао е воздухъ. — Жељо бы ішитъ нешто повољно изъ нашеств предѣла читателема свобштити, ал' на жалость ніе и неповољности. 8. о. м. повезли су изъ касарне једнъ батальонскій писарь и три кавалра, почемъ су изъ канцеларіе 100 дуката узели, крь више ніе на бало; но одни су ій не далеко одъ Смедерева позатали. У путу некако се дуиастионъ изъ руку пандура извукну и побегну, одъ кои писаря одна уиите, а остали три касарни, оставши безъ предводителя, доћу сутра двѣ сами. Да су се збогъ новиха полновоши, ніе могуће, крь ніе были тако звања сума, ни на просте солдати, да су се изъ презаре ніе бѣгетну склонили; нехъ нида се да су онаку намѣру имали; почемъ и самъ писонъ, кои су они средствомъ писара печатомъ и подписомъ свободѣжеств добили, гласіо за прелазъ преко турске границе. Сви су сада у затвору окованн, тешко да ће ій наистрожіи казнь войничкогъ закона минованъ. — Пре некій данъ дополи посѣтише једну кућу, у којой су обитавала два ученика, и почемъ су у собу ушли, сие ималше у комъ се нешто и новаци налазило, за време надзорніе спавала тайно извукли тако, да ій нишо ніе могао слышати. — Као што с напшихъ читателема пре нѣкно да ће питомци земаљѣвске школе у Топчидеру ово полошше о. м. вспитъ дожити, одпочево се данисъ и после три дана свршн ће се. По сврштку дрождже се близу годрежіе у таковной прази, где ће и Његово Высокопросвештеніство присуствовати. — Али у исто време мораће прамћити, да се питомцима општа, по сврштку иногъ заведенія, учительства и практикантства дво, за кои ако и ніе опредѣлени. Ныа за нѣкь, вндѣвъ, да по сврштку ове науке свое селене, као учителн народни, у возу је земљѣлнју, кое кодъ нась на вро нисокъ степену, обучавају, и не дену у читаню и писаню, за кои су у вевъ друга опредѣлени. Но доби ће време, кадъ ће преносталну изъ цѣль точно свштити. —

— По странахъ новинама бишше дане често разговоръ о нскомъ плаветномъ човеку, Американцу, кои ће по главномъ европскомъ вароишка тумарао. Плаветный в овой човекъ споро и у Златный Прагъ дошао, да се само, као што Пражке новине веле, лечи одъ велике болести. Истый с завеста по целомъ свету плаветанъ, и чисто се човекъ строги гледаюи га онако мођрогъ, ако што с онъ. По казиваню нѣгономъ ніе се онъ само родіо, нехъ су америкапски лекари лечѣли га са таковзнанъ написаемъ каменомъ, тако оплаветнали, и то ішъ безъ успѣха.

— Некій поштанскій чиновникъ изнашао е нову вечиту, по коме се могу завапти за писма тако извраћати, да ій нико отворити неуме, и да ій неоведре. —

— Актеръ Формесъ, кои сио пре десетакъ одъ призине година и у бечкой опери слушпа певати, налази се сада у Филаделфіи, где ће се петъ месецій бавити, и за ово време 18.000 долара, т. е. 104.000 цванцика плате примити!

— У Познању хтели су славномъ пѣснику польскомъ Мицкѣвичу споменикъ подићи, али начальникъ прнйсій ніе нмъ то допустіо.

— Русп, кои већъ одъ нсполнно столѣта са Хивезима, али само одъ западне стране трпе, почели су сада ради тога ту земзю и одъ морске стране посѣдивати, и већъ једна лађа, „Цесаревичъ,“ у Шангайскомъ пристаништу товари тея.

— У Гавиовн варошн Норвегіе, Христіанін, изгорели су скоро пайлепша здања. Штета таква пожарота приузкована нанеси више одъ милиона форинтій.

— У погнко су техничка средства у Енглеской већи одъ овы у Финнуеской вади се изъ следећегъ. Године 1855. нарученъ в енглеска правителство кадъ домаћи свои фабриканти више одъ 100 велики машина за воене нарее лађе, и гдѣ ова нарученка были в за годину дана направљена. У исто време с и француско правителство такову нарученку чинило кодъ француской фабрнка, али француза нису были кадни за годину дана више одъ осамъ изградити. Тако барь нашло енглеске воинке.

— Изъ Цариграда пишу: У Тавлису у Грузіи (руска провинція на югу Кавказа) сакъ неког мнпгрелског кнеза тако се разарио, кагъ и чуо да му е отицъ због убистна кнеза Гагарина из сврѣ осуђенъ, да ёу га кротки свонй односъ одъ свои учитеља убите хтео; кадъ в ядно да то учинити невоље, забоде самомъ себи ножъ у прса.

— У Брусалиму често се догађало међу христіанскимъ сгановни, да нпе се прелъ Мусиедданина стидити морамо, кадъ такове гледе. Кои ніе слушао или читао за ове препирке, сваће и каиге, нке су се у самомъ св. храму пре неке године често догодиле, и кое су такво жестоке биле, да су морали Турци посредствовати и партіе раздвојити. Али ове године догодіо се найгадији случай, кои в Турцима пријаву дао да вазе, како в једнъ христіанскій конзулъ христіанскога епископа узаснти хтео. Енглескій конзулъ познаше због неке надлежности, на епископа вредне, протестантскога епископа у Брусалиму стануюћегъ у конзулять нѣгонъ на одговоръ. Епископъ нехтеде томъ позиву следовати, и конзулъ нзда запов'ѣсть, да га затворе, и извршили бы се та нечувена заповѣсть, да ніе прайскій конзулъ епископа у свою заштиту узео, и таке шкандалну край учинно. — Ове године су само 12.000 людій у Брусалимъ дошли, да празднпкъ Воскресенія Христова у светой той варошн проведу.

— И у Брайли бно е скоро описань пожаръ, кои бы неизмерну штету учинити могао, да ніе срећомъ кай петаръ илажетъ къ Дунаву терао, те е само неколико кућа изгорело, већ конка и една фабрика за свеће, у којой се пожаръ и појаво бно.

— У Мадриту догодіо се велике недѣлѣ следећій случай. У средѣ подне, кадъ се много света на сокаку валкаліо, бно е подношнъ Вердугъ, члекъ народне скупштине, кошемъ прободсп, а то од некогъ Рибера, нскога тайне подлиције, кои е већъ више злочинстна пропашео, но увекъ од краљеве помиловане бнаше. Подношнъ ніе остао на месту мртавъ, макаръ да му е кожъ беду пагрешну повредіо, али тешко ће добивену рану преболѣти. Вердугъ е обште почитованъ и любљёнъ мужъ, зато е и громко то дѣло зайеће случаетіе у Мадриду пробуудіо. Онъ се про две године са грофицомъ Ангелиномъ, напслапіомъ славнпхъ сапстанельица шпанскога пенчно.

— Ево опеть новый примеръ о несрећи пѣшачкомъ преузрокующой. Преко Пештанско-Сегединскогъ гвоздекогъ пута, близу грѣке на нѣму шпаше, намораше З. о. м. некій опитъ тежакъ свое воѣ, упрегнуте у кола, у комъ су осимъ нѣга ішъ четворица вы седели, терати, кеша-

реки, што се већ локомотива са брзином ветра приближује. Парна кола стоје непрестано и њихових сам су дводна остраг седећи мртви и дивља, кои су напредњ седили, као рањени, но кочнице и коњи, кои су се већ назад вукли, већ нашли. Ледоломи се пишта.

— Оне године долазиле многе руске и енглеске фамилије у Дрезден, да тако исто пробаве, кои су досадь обично Париз и Француску редо лета посећивале, али због ове грозбе у спомену нашега и други прелазе у Француској ову варошь избравше.

— Нек Варшаве се нади, да су тако овог пролећа многи људи, особито војници, од тифуса поумирали.

— У лесновској вароши Кацун било је овог дана сдаље убица погубљено. Истиј и жену и 7-годишњу кћерь свою на грозном пећњу уби. Кадь су му присуду одштали и дознао, да за њега милости нема, нудио се власти да сфаћени, кое је месте сам управљено, што му живота одпросте. Понуде његова нис била послушана.

— Пре месеца дана уђе у Брисду један странац у неку берберницу да се брије. Берберин као и у свој час тако многе мушторије послушавати, да је нарко свиној супруги наложати, да странац брије. Берберин ноше посао, и бонч и на груд бризь, кадь странац ускрепи одь ње бритву одузе, и себи тако исто преко грклана прекуне, да и сам крь потекла. Како берберин то види тако се уплаши, да и одма у несвесть пада. Такође упланивши берберинове увиде у правом ми је конс ће пре у помоћь притећи, жени кои самоубица, и у њихъ лежећих чуду се почудове, кадь странац са столице устане, сасвим мирно ги завита шта и дуждь, плати и оде, а ја нису се ништа правестили ни могли, нрь је све обсена била. Странац је био познатый обесница Херманъ, кои је у берберници нису провести хтео, но нисли то могли и зато за берберу и за следстви пиши.

— Познато је, да је царь нашъ заповестио издати, да се бедени Бечи сруше, јако бе се тиме нарошь са предграђима сједнити могла. Знано чело се већ бедеме рушити почеши са Дунавске стране, а ино што бедеме поваше неке, већ и нова бродовиња претрпити морала. Они приповедаю ужасне ствене, кои су се при том несрећи догодиле. Сам су се пасажери и војнеки часть натроши после бродовиња на чамцима спасти хтели; ино њихове сврх свою у опасну. Само та тровша спасиле се плашили на једнога бициену са неки острова, на коме су некольно месеци већ дивљаци живили. Њихово је приповедање вапиз за Робинзона.

— Близу Карлштајна у Виртенбергскои горе већ одь 4 месеца (утакмица) земли, и сва средства досадь употребљена бише су напишна.

— Његова екселенција граф Буол-Шауенштајнъ као и аустријски посланикъ у Паризу, баронъ Хибнеръ, добили су персијскій орденъ сунца.

— Абди-паша, бивши паша скопјанскій, кои је због свои преступленја на затвореној служеть био, умрло је на дан, одлазећи у заточење.

— У селу Савачи, у Ердељу, догодио се онај дань следећи занимљиві случаи. Неки сеоски деповац добиза је на другіи неизвиту суму новца и привикши новце у кајони, крене се у свое село. После некольно сатиј пође истимъ путемъ жандарски патруль, кои приметивши да неке куриже, сирогу деповцу са новцемъ у руци мртву зобе. Жандари одмесоше мртво тело и кожу, новце с деповца, проболена бина, у кућу носиза, и тек што су тамо дошли, нашли и мало неко дете и повише: „Гле, та то је нашъ новац!“ Онако подиже плач и мнтова слушкиња буду одма подь затворъ стављени.

— У Европи, осимъ Енглеске, има већъ више одь 2000 телеграфскиј штаиија.

— Г. Гаидо Кирачевић поклонио је сада хајдарскомъ народномъ музеју 2000 ф. ср. по библиотеку.

— У Темишвару је почета овога лета плазита једне хајдарске воинке подь називомъ „Delejtii“ (витешка игра). Уредникъ је биши г. Франјевъ Нешти.

— У Трсту се очекиваю изъ Одесе 10 о. и. врли руски народоруб трговачки „Великиј кнезъ Константинъ.

Пролазеће лађе,

которе Земуну:

12 Априла. Изъ Цетиња у Сисакъ лађа г. Алексе Радосевића, са 900 комадии. 500 кукуруза, 184 овна, 35 г. пова и 1311 вер. пова.

13 Априла. Изъ Бечеи у Сисакъ: лађе г. Илиша Сибоздића, са 5000 пшеничке и 3000 вер. лобе.

14. Априла. Изъ Пешчика у Сисакъ лађа г. Јована Крстића, са 3000 кукуруза, 3000 пшен. 2000 вер. лобе.

14. Априла. Изъ Пешчика у Сисакъ: лађа Ивана Јосића, са 5479 пшен. и 1475 вер. кукуруза.

14. Априла. Изъ Сегедина у Сисакъ: лађа г. Јов. Кошеза, са 5595 $\frac{1}{2}$ вер. пше.

15. Априла. Изъ Сегедина у Сисакъ: лађа г. Авранв Јовића, са 1600 кукур. 1485 $\frac{1}{2}$, вина и 302 в. кукуруз.

15. Априла. Изъ Вуре у Београдъ: праз но лађа г. Јосипа Бошњака.

16. Априла. Изъ Земуна у Митровицу: дис. празне лађе г. Теуша.

17. Априла. Изъ Бечеи у Сисакъ лађа г. Петра Арсенића, са 3000 кукур. 1000 овна, 1000 г. пова и 2000 вер. лобе.

17. Априла. Изъ Ст. Еиколаша у Сисакъ: лађа г. Мата Јовановића, са 2700 пшен., 3300 кукур. 2500 вер. лобе.

18. Априла. Изъ Сегедина у Сисакъ лађа г. Стевана Шкрп, са 3819 вер. пшен.

18. Априла. Изъ Сегедина у Сисакъ: лађа г. Семетина Игњатеса, са 1100 пшен. и 2918 вер. кукуруза.

18. Априла Изъ Сегедина у Сисакъ: лађа г. Јована Ковача, са 1317 пшен. 2000 пшен. и 700 вина.

19. Априла Изъ Сегедина у Сисакъ лађа г. Стевана Бошића, са 2000 пшен. 1000 $\frac{1}{2}$, пшен. и 1250 вер. кукур.

Стање воде (изнадъ 0).

На Дунаву . . . . 11 ст. — п.
На Сави . . . . опала с 16 „
На Тиси (Осек Тисела 18. Априла) . . . . 12 „ — „

Парна пловидба.

Изъ Земуна у Пешту, сваке Недеље, Понедељника, Среде, Четврка и Петка у 4 сата поутра.

Изъ Земуна у Београдъ, сваке Недеље, Понедељника, Среде Четврка и Суботе у 7 сати поутра.

„ Изъ Земуна у Оршову, Четврка и Недеље, по долазку Пештанског брода.

Тезаћ на бечкои берси.	14	15	16	17	18	19
	А п р и л а					
Народни заиск . . . . . 5 „	$84^1/_{16}$	$84^1/_{16}$	$84^1/_{16}$	$84^1/_{16}$	$84^3/_{16}$	$84^1/_{16}$
Дугрівскій заиск одь год. 1834., по 100 ер.	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1839., по 100 ер.	—	—	$129^1/_{-}$	—	—	—
„ „ „ „ 1854., по 100 ер.	$108^1/_2$	$108^1/_2$	—	$108^1/_4$	$108^1/_4$	$108^1/_4$
Акције Аустријске банке	$973^1/_2$	$972^1/_2$	—	972	973	973
„ кредит-мобилна аустријскога по 200 ер.	$243^1/_4$	$241^1/_4$	$244^1/_2$	$245^1/_4$	$244^1/_2$	243
„ друштва аустр. гвозд. путиан по 200 ер.	$287^1/_2$	$282^1/_2$	$288^1/_2$	—	$288^1/_2$	285
„ подунавскога паробр. друштва по 500 ер.	540	—	—	—	540	540
„ друш. Франц-Јосеф-гвозд. пута . . .	187	—	—	$189^1/_4$	—	—
Шпанско за Аусербурх	$106^1/_4$	$106^1/_4$	106	106	105	$105^1/_4$
„ за Лајпциг	—	—	—	—	—	—
„ за Тристе	—	—	—	—	—	—
„ за Бечурски 1 гор. . . . добри кара	$263^1/_2$	$263^1/_2$	—	264	$263^1/_2$	$263^1/_4$
„ за Напрштал 1 гор. . . . турс. кара	467	—	466	—	467	—
Злато	108	108	108	$107^3/_4$	$107^3/_4$	$107^3/_4$
Сребро	—	—	—	—	—	—

Изъ Оршове у Земуна, сваког Вторника и Суботе у зору.

„ Земуна у Сегедина, сваког Понедељника и Петка у 6 сати уторо.

„ Сегедина у Земун., сваке Недеље и Среде вечер.

„ Земуна у Сисакъ, сваког Понедељника и Четврка у 12 сати у вечер.

„ Изъ Сиска у Земун. сваког Вторника и Петка у 6 сати уторо.

Пловидба местног народа.

Изъ Земуна у Београдъ, $6^1/_2$, $7^1/_2$ и 10 сати пре подне, $2^1/_2$ и $6^1/_2$ после подне.

„ Земуна у Београдъ а Панчево, $7^1/_2$ пре подне, и $2^1/_2$ сата по подне.

„ Панчева у Београдъ и Земун. у 9 пре подне и у $4^1/_2$ сата по подне.

„ Београда у Земун. у 7., $10^1/_2$ и $11^1/_2$ сат. пре подне, и у 6 и 7 сати у вече.

„ Београда у Панчево у 8 пре, и 3 с. по

Печато, издао и одговара књижопечатник І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Суботе у вече, и коита за годину 5 ор. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ поштарине съ поштарином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Предплаћује се може код свих п. т. попова. Изъ унутреишости Србије неће изпоље у адресе писмима съ новцима на кнежеву Госп. В. Недомића обратити се.

Бр. 17. *У Земуну 26. Априла.* **1858.**

Силный царъ Стѣпанъ посѣти Милоша Обилића.

Сѣнъ борави силнѣх царъ Стѣпане
У кашену Косовлех гроду,
Сѣнъ борави, у сину му доће,
Да онъ ходи по Церу планини
Лиѣ лопѣни по гори зеленой,
И да нигда узнемъ' не могу.
Изнѣнъ единъ тайе соколића,
Соколићъ му сѣнъ не рано ѣеде.
Ioнъ царъ сѣни, и у сѣнку иће,
Да онъ ће новеду Лазари
Отъ Срѣма и отъ Посавине,
Гће на нѣга нигдина гуе,
Гдѣгни ѣ, што е нѣ жене,
Сѣнѣнини еритесуда Лаза,
Обжогла отъ пете до главе,
Да се нѣнъ крочит' не могаше.
Но соколићъ слѣће са рамена,
И разуча гуо страхозито,
Те опрости Грбановѣнъ Лаза.
Царъ у сѣну ioште чудо ѣеће
На Лазару свою врану златну,
На Лазу се нѣ задрвала,
Е подъ ньоѣ е и изнѣсовао.
Гуе га е оставила грдна,
Сва му ребра положила была,
Изломила и ноге и руке.
По томе е нѣша удврила,
Пра крила изъ неба ведрога,
У ньобни се утопа соколићъ.
Страшнѣх сѣнѣнъ царя разбудіо,
Отѣра му дрѣемъ са очиѣ.
Доніа се сѣнѣ и доненіа,
Я како ће сину разумети,
Но томе се доиит' не могаше,
Е сѣнъ градиъ толковати трдво
Ніе, брате, како до се кадиръ.
Тадъ царъ зовну протопоп' Неделка,
(Уъ царя е нѣдя прото бѣше),
Те му сѣнѣнъ нѣдѣнѣе редовъ.
Ученна е бѣо прото гдѣнѣ,
Чудну муку отъ сна изнѣѣше.
Онако е цару толковао:
„Возимъ буди царе господине!
„Лао сѣнѣнъ, я горе ће бити,
„Ніе добра, нити ће кажъ добри,
„Тажанъ сѣнѣнъ кадъ се сдѣви лаи.
„Послушай ме, хоћу да погатамъ:
„Што е' усніо тиба соколића
„Гће ти сѣде во рано ютичко,
„То ћемъ кадѣ годеча коваа;
„Што ли Лаза нагазили гуе
„Необична страшна и голема,
„Лежећнна што га притиснула,
„И угетла отъ пете до главе.
„То ће уд'рит' Турци изнекаја,
„Ти ова су крсту гуе дото,
„Предъ нѣнка с сустинъ Отпаповићъ
„Са свнхъ страна што ће сказит' Лаза,
„Да му Лазо одолѣти нѣће.
„А што соко поетрао гуо,
„То ће ioнокъ царо умрѣти.
„А што нѣће врхуу на Лазару,
„И на нѣму што се не задрла,
„То ће царство остати на Лазу,
„Но нѣће му быти дуготрѣчно,
„И Лазо ти хоће погинути.
„А што Лазу ребра позомлѣла,
„Изломлѣне и ноге и руке,
„То Хришћанцух хоће пострадати,
„И нѣко му ни помоћи нѣће.
„Што е' отъ неба отворила врата
„Мешће роси, мешће доиде ладне,
„То се ва нась небо рнерднво,
„Нѣкъ ће пустит' страшну погибао,
„Да се свѣтъ као и ньине;
„Што се соко утопи у крви,
„То ће нѣкъ, што ће ти се дати,
„Праву муку мучит' отъ Србаља,
„И ва муди хоће умрѣти.
„Ево, царе, сѣнѣнъ коиић ти е,
„Назва коби, и я догодише,
„Е Хришћанцух чиви бозаковѣ
„Игнећи се о земальско блато.
„Те е гори Богу отъ Турчина!"
Тако царя разумнов врото,
Но царъ сѣнѣнъ томе не кѣруе,
Єръ не мога сиза помислити
Да ће пасти, или погрешити.
Сиза сила мисли силовито,
И сѣни е себи поуздоиѣ.
Царъ силеный сину не кѣруе,
Аи нетекъ по ріечи старан
Одс доиит' по Церу планини,
А нѣкори свиоѣ е мучкетъ,
Еда б' штогођ дошао запазіо,
По ассрету да се сину вали.
Царъ ходно три бѣла дана,
Не узиои ни тице ни звѣрке;
Те му сѣнѣнъ нрио нотодно.
А када се бѣла нигъ плавину,
Нѣнѣри га ни чудо нашеле,
На човнече єдно кодъ ссиини,
Чобанић лежи подъ грѣновъ у хладу,
Кадъ дѣсте изъ трошце дѣхне,
Одъ грма се узвише граие,
Кадъ дѣсте у се пиру кучс,
Доиѣ су се новіале грове.
Сѣнѣнѣнку царъ се зачудіо,
Е ньбе се малѣнхъ годнна,
Уеркесть бы му долнконъ' новку
Свиоиъ новку одъ двадесетъ лѣта;
Разграиано быдо се дѣте,
Быше луде ярде иоэито
А говоаше како и дѣвоика;
Господъ ти е уеркесио дншо,
Те уларя у очи нредне.
А войводе царски нратіоци,
Што се ньбе были нрндесли,
Међу собоиъ говоре шапатомъ:
„Нуто сѣнѣнъ хоће да догодя,
„Нуто нару годена коваа."
Чобанић сиина ништа неслаша,
А стадо му око нѣга насе.
Царъ опази єкпару у пазу,
И о ньойни обѣшену торбу;
Царъ хотѣ єкпару изнѣти,
На нробудит' нѣнѣано човѣче,
Да му нидя брнге за єкпарош.
Царъ се нови са вомница своіа,
Да одвои єкпару од нлеч;
Но да видиѣ чуда годемога!
Царъ е сѣнѣнъ помѣрат' не могаа.
Кадъ задѣше нирене войводе,
Са добрінхъ носѣшаше коиа,
Своіо срећу окупаше редовъ,
Предъ своиѣх се царскъ обрушише,
Єръ єкпара оста у дрсту,
Ни одъ еднс не жене се руке.
Кадъ то ньбе сѣнѣнъ царъ Стѣпане,
Сѣнъ нробуди нѣнѣано човѣче,
Те га моли, да нхъ доиѣ води,
Хоће царе да очнма нази,
Што ће човѣнъ са єкпарош своіомъ.
Хоће ли е опростити нина,
Или ће с' нико остнвити,
Чинило се, у дрво с' уриела.
Дѣсте се пиру нзтоворе:
Да му женнѣ нирнити хатаръ,
И на нусто остављ оиде.
Тадъ царъ рече своиѣх войводама,
Да му крсну со нонасн оиде.
Вође човѣнъ, нема куда ни каио,
Непрндно до єкпаре дође,
Доѣх с на нио жалошо руку.
Одрости е нина, и не нкрнну.
Те ви рано зирке с' съ торбоиъ,
Нази нредъ царѣх ін оиимо вође.
А кадъ човѣнъ своће доће двору,

Оставио в госте и оне,
И звање болț неву гераде.
Парț се бои да ху не изнене,
Те си сѣ кова да ги брже нађе,
Пошто га водț жѣтове вилѣе,
А жайка ву чудни жестои глаша,
Висиковț с пара надвишиша,
Прекрстиши встурида долое
На рамено, те ноѣ се клањаț,
А она се лидț ньове пидаеда,
Те шеширои хѣбоа закухаа.
Колț то вибе салиж нарț Стѣпше,
Дзанț дежи десиоț опшиуо,
А одț чуди проговори другиеу:
„Одкои в породица жайка
Царț своое обиди кошаи.“
Нити жайку; „казо ву е вис.“
Оиа каже: „Малошț ву е вис.“
Царț Малошо тидț е госпоиђо,
И дядо ву блиои и господство
У Поиерио ђе ву биои двора.
И по тидоиђ Обилиђ се каза,
А Обилиђ кикавț хошиђ бѣше,
Казуж се и седț по сокоту,
И неѣше ву вис погиути,
Докț в люди ни оноиђ сѣоту.*) 184

Стрицъ и синовацъ.

(Продужетакъ.)

У оной данъ после посѣте Александра одъ Вилдхайма нашо е Конзулъ, у буѓди увѣенъ, доячкой куће. Есенъ данъ бѣше ведрыј и лепъ, какаър мило и пожелнъ. Старо здање у пустомъ положенио лепше у найсайнѣмъ сунчаномъ осветленио. Конзулъ ніе га одавна видіо, онъ бѣше запуштенъ, подъ смотрн позойне кашне и кровъ, и съ дувара опадаіе крегъ.

„Овде живѣраю благородныхъ ли обитана?“ промрыи онъ у себи. „Зависи мора быти, да се ньо са систомъ завладіо. Ахъ, и мож' да е срећни од ньее!“

Онъ хтеде врата отворити, али быиу заворени. На ньгово куцанъ отвори се единъ прозоръ на прнмкъ спрату, и бридаго лице служителя помоли се напоље.

„Еда господинъ Александеръ одъ Вилдхайма водъ кући?“

„Есте, господине!“

„Могу ли съ нимъ говорити?“

„Онъ лежи болțъ у кревету. Кога нимъ честь пріважти?“

„Конзулъ Девилдъ.“

„По налогу мога господина дужнъ сань Господина Конзула сватда пустити, кадгодъ буде дошао. Молимъ причекайте мало.“

„Овай човекъ казали задовольство у мени ньо и я у ньему!“ помисли Конзулъ.

Изкутра чуда су се порнли служителя, нако нкъ стѣпене ніе. Одма се и врата, кои готово нагазилъка быиу, отворе. Онай глуиый и потпуиый воздухъ задње увлѣше. Глазомъ трсуои Конзулъ нешто се уз блатокъ пузе степене.

*) Ову сво песиу извлеие изъ поеѣдете руковнси „Монсиьъ песиме одъ год 1336. до 1389. ио исторіи народа србскога“ стѣпани обште познатимъ погнѣвнимъ Јованомъ Јовнћемъ Новћѣнцемъ, коіе скорои светь угледаће.

У. п.

„Како се зовешъ, пріятелю?“ упыта служителя.

„Томія, Г. Конзулъ!“

„Библичесно ніе. Довели ни се.“

„Меня ие, Г. Конзулъ!“ промрыи старый служитель.

„Зашто?“

„Будући я мой старый имеиакъ слеиъ быо, ни мож'да и я деликъ съ нимъ иу судбу. Што сиъ старіи, тиъ су ми очи слабіе.“

„Оглоня се ва полю Божіо.“

„И моранъ, Г. Конзулъ.“

„Но, бићешъ мудрыј нако Томія.“

„Потледайте само гда сво дошли.“

Томія отворя една врата. Конзулъ уђе у нчелну собу, коя ішъ пранично сачувала биле. Малый канелтаб, коя е пре единъ дана нъ оближнія кафшіе набавћѣо, чинію ио я обитавао. Александеръ одъ Вилдхайма устао е быо; прами госта у свакабећи альвен; коя, нако и сво ньгове альвее, уредна быше. Мужеви поздраве се као стари пріятели, ишта зато, што су се пре единогъ дана упознали.

„Овде лакле желите обитавати?“ упыта Конзулъ.

„Колико годъ буде могуће, толико ћу онде живити!“ одговори Александеръ, почемъ е цигару запалио, коіе я изъ единогъ путничкогъ сандучића извадіо. „Животъ међу людма тако ми е досадіо, да ми ова усамћлость оворавлеи здравли принесе. Господинъ Конзулъ, усуђујемъ се да васъ за нешто питамъ.“

„Шта желите знати?“

„Има ли жена у овомъ предѣлу?“

„Осимъ моѣ домостроительнце, старе едне жене, никакове нема.“

„Може ли се до найближе шуме доћи, и да нсворнчъ нашћа за какво женско створенѣ кое е за васъ людій створено?“

„Поуздано, господине.“

„Добро; дакле е стра узлоћићъ, коіи ме е целу ноћъ мучіо.“

„Боите л' се женскиња?“

„Као вештица, као Јаиоза. Често ми се пилію у сну, и я се увишенъ пробуднмъ. Една пружа руку на месе; друга ми врти простомъ, као да сакъ я у песенъ упредіо; трећа ми се рути и пера; четврта ове да ме загрли; пета слеи се као Сирена, и пратонъ и песа — господине Конзулъ, я могу вамъ педесетъ такоиы изброити, и сие су за чудо лепе. Ніе ли то чудновато? И што ви ніше досадіу, тиъ ваше ни ньи мрзимъ и презиремъ ію. У другій редъ сиадаю младићи. Боже мой, какво жалосно друштво образују ови люди! Они нескло пнта нрави, нити познаеш; на ни учено ни друштевно взображенѣ — ніта ваше ішіть су занмљена и неверна, као женске!“

При последньмъ изреченю осмеху се конзулъ неспрнкћато. На онди рече:

„Драго ми е, што васъ чуемъ, да тако говорите. Мой господине, я сиъ стара сѣћа, на коіой тилеси живота бесне — т. е. мой е духъ збогъ фалозофіе стѣнкихъ посгао; кое е строго тѣло трошно, као трска, коя се я одъ найлакћи ветри ломіи. У одношеню на люде, я управо онако мислимъ као и ви; али жене нећу да нудимъ, сриъ оне притискано за неке извѣстно нешто — нако ћу рећи? Жене су — садъ ніе ме лехко разумети!“

„Сапршено, сапршено, Господинъ Конзулъ! я сань сасвимъ вазнетъ мићнія; нека правила безъ изнтка, изузећу осталога калаи се и добродѣтельи у главное жене. Али цео е родъ слабъ, и лако се повеле стравантицама.“

„Неговоримо ваше о томъ предмету!“ рекне узвишенъ Конзулъ. „То е истинито, да свет сь нама рђаво поступа, и зато ньено се одъ нѣга удалати. Позовели ме Богъ, быћу готовъ, да ньговомъ позиву сѣћувамъ.“

Александеръ понуди своіа гоета єдномъ цигаромъ. Конзулъ узме и запали, и потле съ вешнмъ задовольствомъ пушіти.

„Я сань инкћрнанъ, да тестименъ правимъ,“ рече даиѣи. „Почемъ сань уверенъ, да сте се рѣшили овде живити, то молимъ да купонину заключимо.“

То е быо предострожность Конзула, коя е знати хтео, какво свойство онай благородныхъ пріятанна. Новинъ ну. е и давасъ играо у сесну роду, каса е была ньгоћъ барометеръ.

„Заключимо дакле,“ рече Александеръ бордо. „Колико питете за ову куће и ньой принадлежећу башту?“

„Петъ хиляда талира.“

„Ево петъ хиляда талира!“

Младый човекъ донесе едну кесицу, коіе изъ путничкогъ сандука извадіо, и наброи поменуту суму у банкнотима.

„Добро, Господине одъ Вилдхайма. Сутра ћу вамъ донети признаницу и тапію.“

Обоица рукованше се као знакъ да су посао свршили.

„Я отсуђујемъ васъ сутра на доручакъ, господине; после доручка жићемо у зори! Добро оружје набављете.“

Конзулъ исте ноиде у цепъ, опростн се и оде куће.

„Онай благородныхъ пита се жићнима о свету, као ке тћше!“ промрыи у себи. „Люди су рђави, изъ основа рђави, а нарочито мушеов. Доиста, ово сагласнанће наша мићнія чини ни човеки любимъ и милимъ.“

Истогъ вечера донесе писмоноша писмо Вилхелма Девилда. Конзулъ читаше га съ особитимъ задовольствомъ.

„Онъ се са ћери Мете и Брочера ньѣ ожењо!“ рече у себи, „я сань се томе и надао, ерь Вилхелмъ увекъ е лепе девојчице радо нмао. То я добро, врло добро! Ахъ да писмъ ішіть тако болестанъ, пропао бы баръ оне моя старе даие у задовольству.“

Размишљавајући одно о по собн горе и доле. Ићтово лице побледило е и ннше пути грашно е успћше, као да би хтео дубоку нрасоть угушити.

„Не, добро е тако, врло добро!“ повнче. „Дево ньене не за ньше куће, да ме съ предуг-

летосъ пута одпрати. Шта ми помаже тако велико имање, кадъ немогу да сваштамъ? Благородному поданику не жене, да га на своју несрећу љубави, пријање, и жени се повољно да — —."

Узме бибљію съ истала, отвори једно забележено место, и почне читати нелетаснио:

„Ми смо трешњици и дивљанино се славе, које бы требало да имамо у Бога!"

Затимъ седне за истал и почне съ особитомъ охоћомъ ручати. После ручка заметне пушку на раме, дозивши једногъ повезинога кера и оде у пушу. Конџулъ и данасъ имао срећу у лову: после једногъ сата већъ с њиме у кожвой торби једногъ зеца и две воловци. Овако натоварекъ хорачао с бодро ки једногъ селу, кокгъ иште куће по шуми распростре земљу. Једна кућа, кои обале потоња састављене, полио с къ гробљо. Брзо, као да би се мајгорић шета пратиъ' боло обиће пређиву, кое беле једини суседи-ихъ зграшна обасуши, блистаю; одиде хитіо-в къ пароховой куће, кое сто корака одъ прве земље. Пароха, честитъ човекъ, прими га у свое обитавалиште.

„Господинъ отче," рече Конџулъ, „пре него што седемъ, дозволите ми, да вдемъ у пушу и матери Елени мой лонъ изъ торбе поручимъ. Прето сутра я седели, домостроительница мобиће зене употребити."

„Вы сте врло честити, господинъ Конџулъ, одговори жалостно свештеникъ; „али Елена неће ни више юнаднуть зеня изнеба."

„Зашто? зашто?"

„Она е врло болесна."

„Сирота жена!"

„Лекаръ, кои седи тевъ што изнбе, каже ми, да овай дањ неће преживити.

Поколебанъ Конџулъ остави пушку у једномъ углу.

„Мож' да ћу ioй и я скоро сљедовати!" прорикну онъ. „Да, да, г. отче, рђано сань са здравлъемъ, нежогу, као што треба да се опорављу. Дуже ме за времена, сањама, или сань славъ, врло славъ!"

Свештеникъ трешше своіомъ седомъ главомъ.

„Ми како было, г. Конџулъ," одговори онъ, „она высио цна свой узрокъ."

„Како то, г. свештениче, како то?" запита конџулъ.

„Ко се за болестиогъ дреи, сваган той ина предъ очима край, а кои предъ очима има край, рађа као добриъ човекъ. Ахъ, како ій као ина, кои на смрть мисле! Кадъ бы сваки мислио на смрть, кои никомъ коистан дужна, небы было рђаны злодел.

„Имате право, г. отче, свршено право; светь я по већой части покварен, све жели безъ бриге, једанъ другогъ кваља, задавкама, муки и вера, безъ да примисли —"

„Да то питање опиій највишій Судія: човече, како си на земљи живио? Зашто си то и то чинио? Ты си имао нос завиделн, и нисн нмъ хтео сљедовати."

„Г. духовниче," рече Конџулъ, као да е хтео овай говоръ прекинути, „нити Елена дакле е опасно болестна?"

„Већъ одъ три недељ. Има већъ весень дана како ниете нисъ посћтили."

„Будући сань болестанъ, врло болестанъ био! Я сань у нември, да тестаменть правимъ, у коиъ случаю, мой достойный пријатељ, нећете ни вы нзъ нада изгубљени быти. Я знамъ, наше парохіе прилично мало, на штедиво неможете ни мислити, пенези, кою бы захтевали, была бы мила — я мислимъ о вама, г. отче!"

„Ахъ, г. Конџулъ, како сте добри! То е срећо, што е небо нась сиина земиних благами тако богато обдарило, нисъ, кои на добро та блага употребити желите. Како ће се Елена радовати, кадъ ioй ову вѣсть достављу!"

„Водите ме къ ньой, я ћу ioй сама то казати!"

„Дођете, дођете, г. Конџулъ, болестан често и за нась питало!"

Свештеникъ одведе госта у једну заведу собу, кое прозори къ врши окренуте бяху. Елена постара седница седеше за веселомъ и шише.

„Она сама!" помисли она несустерећ уза-себима, почекъ е на спуштеиу завѣсу крестом рукомъ показнва — „већъ одъ четврть сата."

„Немојте с узнемиривати!" протена конџулъ. „Лоше ћу другій путъ."

„Само једногъ поглед!" прошапте пароха, почекъ полазити завѣсу одвну.

Конџулъ нехотице скоци руке, кадъ ће стно лице старе мајчице на снежнобеломъ летуку сваза. Хиљаду бора, мождя више одъ жалости и брига него одъ старости, поиграни брадице су нѣно велико лице са тамнимъ устицама. Бела коша нада су онима окрайцима покрывале њену главу, нзвнрь кое нскошено беяи витина вернух. Мирна и тиха, као есенъ вечерињ сунце, кое свое зраке на жуто нишено лишће предъ прозорима бацаше, бяше знаши, безнолно спавање. Суве руке, као да се болестна Богу молише, бяху склопљене на нрсима, кое се низанимъ дисењем неиздвнжу. Трепавице са дугачкими бледима длакама бяху полуотворене, а увучено око гледаше на прси.

„Боже мой, Боже мой," протена свештеникъ, кои болесгну точно погледа, „то ніе новой спавања — ніе, заиста не — погледајте увучено око, увучене усгање —!"

Удрепашићемъ поћути невољно трептавка. Потомъ сгена руку матери Елене. Суве летиле су нзъ образа старца, на онда дрктавћемъ гласомъ рече:

„Она е за нашега заспала — нѣна е руна увучена и дедена, рука, кои е двадесетъ година за мене радила! Елено, Елено, верна душо! Да они недогледа ваше! Нѣно око увучено, нѣна уста жена! Елено, ты си тиху смрть претрпила, смрть праведни!"

Пламенѣи сиене се старый нарохъ, полюби увучену руку и вете с опета на прси. Затимъ нирно стане и пусти, да суае слободно теку, кое се као бисерн на чашицой одѣће преливу. Лише катере Елена вечерњихъ сунцевъ обасино чињало се, као да се съ утѣховъ на тугушћетъ свеши. То су заиста знаки овогъ човека, кои безъ икакве борбе и у надежди на боља живота са свети одлази.

Конџулъ опечалѣи дрктавћи окрене се къ прозору, нроз кои смотри гробље, грабло на-мењ и крстове у црквеной порти. Остави скрту собу и оде у пароховну, кои у башту гледаше. Наскоро дође и страшћ, кои се жало успокоіо бивше.

„Садъ сань сама на свету," рече онъ; „последня верна душа остави ме. Моя кућа нора пуста и празна быти, радећи Еленине руке за нанесъ нчезнове. Тако нзчезава све жало по мало, докъ редъ и на мене дође."

„Г. отче, и я осећамъ ваше боль. будући сань умрлу познавно. Знате ли, да сань за-вѣрено опредѣлити ioй једногъ послужника? Штета, што е умрло."

„Они я увекъ сь почитаномъ љубави о вама говорила, г. Конџулъ; и кадъ годъ бы дошли, радовали бы се, као какво дете."

„Еи Елена вама рођака, г. отче?"

Пароху чињало се, као да утѣху у говору о умрлой нађи, па спадокрѣчно одговори:

„Ње, ништа ни ње была, нѣну овнлію непознавемъ."

„Но, жило е довпла кодъ васъ?" упита Конџулъ.

„Вама ћу, љубезный господине, изкрипо-ведати; досада нико ни знао. Седите, дакле ће ми быти, зато се жало съ вама поразговорнть. Ове есени я двадесети година, кадъ сань се једно вече изъ моге Филипа повратио, где сань се по-дуже, него што сань знучио, на једной веселой части крштена задржао. Путъ мой водіо е поредъ поштанске куће, кое на прай друге лежи. Кадъ ме поштарь спази, зовне ме. „Господине отче," рече, „у моіой кући лежи една стара жена тешко болестна; и таио прекуѣера е была свой путъ прекратити и овде остати. Лекарь изјасно се, да е нѣна болесть сумнителна, и я жена морала е свой край близу остати, почемъ захтела једногъ свештеника. Я сань зато, да ћете се пра-тити, да сь того сань нась и чекао." Безъ оклѣвали одезъ болестной; она е была жена одъ прилике од 30 година, али при свомъ нѣномъ блѣдилу лепа. Свешеби се пружи ни нѣну у грозничавы горећу руку, и рече:

„Я већъ видимъ, да сань близу краі, зато молимъ нась, да ми при последњихъ часу помогнете и једну тайну правите, кою сь овога света са собомъ немогу одвети. При свега пораз нѣмъ, почекъ сте ми протестантскій свештеникъ, на жалъ дати, да сень я католичанка."

„Госпоа," одговорнъ я, „ма исиано овде ни близу на далеко католичкога свештеника, зато и уважавамъ то таио за христіанску дужность, да вамъ благословъ по закону дамъ, кои с нашъ Господъ за сне установіо. Я сань слуга Божіе, него сни христіани безъ разлике исповедамъ и поштујемъ. Овете з' се мени поверита, исдунећу точно жно дужность."

„Я сань одна сирота, несрећна жена!" за-

поче сваћа. „Ёлинъ бездушный мужъ лишио ме имања и детета. Моја да сам ову несрећу заслужила, но Богъ нека ми суди.“

„Есте л' себе због погрешке укоравали?“ упитаћу ѥ.

„Свагда шаите ме, да ли сам крива. После смрти мога пријатеља мужа, съ коимъ сахъ истина само две године, или право несрећно живила, одлутухъ съ мојимъ двогодишњимъ ћћеркицомъ у Келнъ, гди сам мирно доодке мога добра узивати помишљао, кое ми ѥ отацъ, као наследство после смрти оставио. Ту упознамъ се съ једнимъ младимъ човѣкомъ, живописцемъ, кои ме и моје дете живописаше. Сваки страстъ обузе ме за пештакомъ, и примимъ његову просидбу и будемъ његова жена, у надежди, да ћу скоро узнаити, кол ми ѥ у ирсмъ супружеству одликата била. Годину дана протече, и я сам ваила узрока, да се у срећи новосимъ. Кадъ заединцутъ порадя се у моју нужу велико неповољство, кое ме у дубоку печалъ бацише. Я наказахъ на њега и онъ ми даде разумѣти, да се двоумѣсечно пре съ једнокъ Швайцеромъ оженио, коју онъ ніе могао любити. Та његова прва жена изашавши се у Келну и видећи се да га тражи. Одъ њеногъ суровогъ карактера и ћуво бы се глупшо. Онъ ме молише за пароштећ, што ни ѥ озу тайну пређутао, бојећи се да му любы мою любовь и руку одказада, онъ ми се закуне, да ѥ његъ једине страсти сирахъ мене погрешіо. Я му за лако опростихъ, будући сам га страсно любила. Мы остависмо Келнъ и обитавасмо мирно и спокойно. Али и оде мой мужъ ніе имао спокойства; ох рече, да ѥ веће пажње потребе, кое ће у смотрењо нашегъ вештаня потребе быти. Наскоро згоди ми се прилика, те кои добра продамъ, и закључимо, да са швайцеровомъ сумомъ одъ 100.000 талира у Америку одпутимо. Мой мужъ оде съ дететомъ я инопомоћи напредъ у Бременъ, докъ сам я жентo мало после у Келну имала скрпити. У овомъ трећутку, кадъ сам се на коли пошћасли повести хтела, мету ме подъ затворъ; да моремъ бизити, гди се мой мужъ налази, кои ѥ због двострукогъ супружества и лажне пашпорта обтужекъ. При испыту сташе прва његова жена пред мене, једна неотесана, сурова Швайцерка, съ којомъ ніе могуће, да ѥ онако изображеног човѣка живита могао, пресуда ѥ у вану лепа била. Я се изћестимъ о опасности моѓъ сиротогъ мужа, и закључимъ, да га спасемъ, я кажемъ, да ѥ съ моимъ имањемъ некуда отишао, али куда незнамъ. Съ тимъ сам истина умножила његову кривицу, али сам га бѣрз и спасла одъ пропасти, коју сахъ за невину држала. Шта ѥ онъ учинио, учинио ѥ изъ љубави къ мени. Почекъ сахъ се заплећи, да за прву његову жену нішта писаће знали, кадъ сахъ му руку пружила, одпутитаи су ме. Шест недѣля одошла протеку. Одпутухъ у Бременъ, ни ненѣћаху нити мужа нити мое дете. Съ једнокъ сумомъ одъ 3000 талира, збогъ кое сам се у Келну задржавала одшловимъ у Немирку, на уречено ниме место. Я пристаћухъ. Читаву годину трожила сам га по той великой пароши — сие ѥ было узалуд. Мой новацъ приближаваше се крају и я съ пуно-тужанъ срдцемъ пратимъ се у Европу. Содъ се напазимъ на путу у мою постойбину, коју ниме нѣћу видити. То ѥ поћасть мога живота. Г. свештенице, узмите ову исповѣћаницу, она садржаня имена моје ћћерке и мога мужа. Отворите я надъ будемъ умрла, да бы дознала несрећу ове, кое сте се примили. Я се закунѣмъ предъ лицемъ божићимъ, да сам истину казала!“

„Почекъ ѥ по закону учѣшићъ, позвао се на њой сликахъ крајнсъ; и я предаст лекару, кои се нефутемъ противи, и одемъ куће. Овда бѣлаше жена моя супруга; и ній изкрасеседнитъ тай догађаћ. Осећали сво жалтошћи свакатећъ сграмъ сироте жене, кое ѥ срећа нивота тако чудноватимъ околностіами порушила. Сутра-дань продамъ се съ моимъ супругомъ до пештанске куће; поштарь ниже нимъ, да ѥ праснсъ болесћной престао, нида се да ће оздравити я пазала ѥ за мене. Мы одево ић њой тужно свешћа се ирима насъ. Моя Тереза ирики се ић пріятельски. Кадъ се болесћа као придигла, измећу обе ове женске утврдила се свеза пріятељства тако, да ѥ расанути весмѣ кадаръ было. Прилй корнкъ страшне бѣлаше тай у нашой пароћи. Я се рало ић примимъ, да ѥ дотле у моћой кући држимъ, докъ свршено оздрави за дальа пута. Протекоше недѣлѣ, месеци — страница, кои се Ёлена звање, остаде. Затимъ се разболе моя сирота супруга, и Ёлена бѣлаше седмъ година ићъ најверпја настојница; она сама управляла ѥ съ њоћомъ, сама бдила ѥ надъ болестницомъ, докъ ніе сирта страшнимъ мукама крај учинила. Одъ тогъ времена остане Ёлена моя домостроителница, и жорнхъ ћой дашесъ реће, да ѥ една верна душа была, кои ѥ сие патнѣ мужествено и покорно подносила.“

Коизулъ ѥ озбиљнимъ лицемъ слушао; на његовомъ высокомъ челу позна се јакій знојъ, кадъ ѥ пирохъ приповедну закључіо. Было ѥ садъ перешихъ, да ли да иде, да л' да остане.

„Сирота жена!“ протеће онъ.

Пирохъ убрише свое сузе.

„Г. отче,“ упыта Коизулъ съ усиленићемъ, „знато ми нисте еленне фамилје и њеногъ мужа непоказасте?“

„Будући га незнамъ!“ одговори чистосрдачно старый пирохъ.

„Неповѣсте ли ?“

„Да, еръ ништа ніе писано ћошть отворіо. И нашто ни е нужна была? Заръ ѥ нуждно было то вме, да у сиротой жени любовь подранюе? Да ли ѥ требало, да е неповерћаћ комъ у болесть доведемъ? Я сам исћуплю нѣћу желю верно; сахъ ѥ укрла, чимъ ѥ найки зелья предао будемъ, отворићу кожницу.“

„Стаћ се мене тичe,“ рече Коизулъ, „почемъ нйсо усиѣле. „До неколико дана видићемо се опеть. —“

„Овда ћу и я вама писма ніше пресрѣле пріятељице казати.“

Коизулъ осташе кућу парохову и хитіо ѥ своме польскомъ добру, до кои, сам у своју опуштаћ, присѣле, почекъ ѥ и последићъ сунчаногъ зрака вестало. Іосиѣъ са дочека и поможе ме му свуда се.

„Кадъ ћете г. Коизулъ вечерати?“

„Я сам болестанъ, Іосиѣе!“

„И позове се на Ваша, љубезный господине.“

„Ніе ли истина, мое лице бледо, мое око мутно, моя устнице дрхте одъ зиме?“

„Да, господине Коизулъ.“

„Однеси ме у кревет!“

„Оћу г' лекара звати?“

„Не, ухъ, како ни е зима!“

Коизулъ доћета дрхташе сам, као у грозници. Онъ леже у кревет.

„Іосиѣе, прочитай ни штогодъ изъ библіе.“

„Таки, г. Коизулъ!“

Дуточћи Іосиѣ седе поредъ кревета, нажеста почеће ни жесу и одвоће величественимъ гласомъ читати. После четирп сата болестный заспа. Іосиѣъ усташе отете библію на страну и оде у собу поредъ куће, да бы съ домостроительницомъ повеселио. О болестномъ господину ніе ни было разговора, служителъи звали су да ће сутра дань опеть оздравити. Тако ѥ и было. У девети сати доће Александеръ одъ Вандхайма за дорученъ и у десеть сати оде съ Коизуломъ у лонъ. Главна тема ніовогъ разговора была ѥ изволеность свети.

(Продужиће сѣдуће.)

Братъ и сестра.

(Свршетакъ.)

„Не, никада!“ викне Леополдъ Бухъ; „она простраии предели су за пустошъ одређена; ніово ѥ време прошло; они ће непосредни дожити и пуста остати, као годъ и они, о коима ми ѥ мой старый учитель, весій кавуленъ, приповедао, красни, плодни, водомъ обилни предели у Азіи, гдѣ ѥ одире сие одъ људій напустио и где сада само гладна хіена тумара около разваліна!“

„Аћде, да се помиримо!“ рече Мавсъ зрелиями се. И оба официра ободу коћ и пођете подъмъ за пойницами, кое за кратко време не сустигну. Путъ се настави тако брзо као што ѥ то могло быти у непосредној пустиња безъ села, друмова, мостова и бродова као што ѥ сада земља изгледала. Предъ вече буде предѣлъ горовитіи; но небо се разведри и умило поче сунце сіати крозъ облаке. Путници стигну до стражнића позначене се войске; нећъ баћу у лиѣи, коју су они попукли. На узаку у шуму се дрвета окресала, на нѣи заставе побише, гомиле коњаника тумараге су по чистини всредъ шуме, да разсуте скупляю, стражу чуваю, коћ ране. Дикъ изъ дубљаке шуме показано ѥ, да се тамо веће трупе настављае.

„Ево васъ, пріятелю,“ рече Леополдъ Бухъ къ своимъ уворнонъ другу, „и ты си спгурно!“

Овай неодговори на речи свога пріятеља. Леополдъ се збогъ тога брзо обрне и види га

где ни коња седи и укоченымъ очима у прочасть шуме гледа, као да е утвару видио.

„Шта е?“ упыта коњаник жестоко.

„Ево, сно! зарь 'веђаде пишта?“ викне Максъ извикъ себе одъ чуда и веђаде.

„Та шта? невидимъ пишта осимъ грмова!“

„Једна женска, као најбоя лепа, съ одобичетомъ на рупи, по у рубинови, шаренокъ, страшнокъ одегу. Она ме гледаше неко време разрогченыхъ очима, па онда е у мраку одъ чамова и растова несташе!“

„Но, на зарь ты е жена могла учинити, да ње худ погледашъ! И и е моракъ видити! Аџе за мномъ!“ Съ осимъ речи обоџе коња да онай дивљи дуваџи и уздаше гризући у шуму поџри.

Максъ ноџе за њимъ мало лакше, еръ мого рана и умора ніе се могао са своимъ юнетимъ другомъ равнати. И обе ноћаше, као се досадъ бијаху ошицира налазаше поште журно за њима у шуми.

По а'онъ се на брзо спрши. Леополдъ Бухъ пресе заедницу за једну особито косу стрмень, где е измеђъ стена доле стоћше растове и буке занаша. Ту застаде и скотри у дубини сташе једне цигинске орде. Мало часъ доћу къ њему и Максъ и њихова оба пратиоца и неки трећій ноћаникъ, кои е са њима био пресао.

„Морамо доле; тако ћемо наћи, што тражимо!“ рече утрешный Леополдъ.

„Да останемо овде; шта бы кодъ тога изроде нашли?“ рече Максъ одбијајући.

„Морамъ доле; пешто ме оваимо као лакше вуче.“

„То ајде! но мирно и паметно, да ій невољанимо или да што невосчекимо!“

„Добро!“ рече Леополдъ, и ноће по врху провале тражећи путь, кои би доле водіо. Но њихов се коњ стаде бацити, зато морадне спшити и предыти га једнокъ пешаку да га води, а онъ сиће за дио провале кодешн Максовогъ коња за уздаше кроз теснаџе, кои е каменћемъ и жбавимъ драћемъ покривенъ био.

Цигани су били доликоће већъ приметили; њихови пси одјекоше и люди су стајали неговореки пишта близу једна кола, у кояма као да е спортиван ове орде биле; деца су се биза кодъ њима подвукла и гледала су кола радознало, пока пашањано исподъ њи; жене су се скупиле са своїомъ одобичади у једну пећину, кои е у стени биза. На лицу ови бедны людій видила се плашња, због ове посете, кои е као нападаће изгледала.

Оба ноћника погледе жељнимъ окомъ по њиной гомили; скакљећи и гацкаће се у њима вешило: ко ову, кои су тражили, не ћаноше.

„Зна л' когодъ одъ васъ немачкій?“ викне Леополдъ Бухъ людима, кои су се упорно и пашљано око кола скупили биза.

„Зна!“ зачуе се отуда, и једанъ постарђи дресовъ изгледе, кои га е тавно лаце кирило изъ водрте мантіе капуцинске, приступи неколико корака ближе къ коњаницима.

„Мы трашимо кодъ васъ једну младу жену съ одобичетомъ, што смо горе на другу видили!“

Циганинъ напрати обрве и рекне: „Ніе овде!“

„Где е?“

„Незнамъ. Но, шта ћете одъ ње? она е моя жена!“

„Твоя жена!“ викне Максъ, и гроза га пробе.

„Ты сада знате, па яко што съ њомъ говорити желите, то можете мени казати.“

„Што ћу съ твоїомъ женомъ говорити, то е само за нас. Доведи е одма!“ викне Леополдъ, кога упорность Цигановини огорчи.

Циганинъ погледа очицира пробадајућимъ погледомъ; съ другимъ погледа шуму и пада где съ висине сваки другій коњаникъ са дуџикатерцемъ. Уедно нико примета за лењима оба очицира своју жену, кои се биза свлазила, и кою е ноћникъ, што е Максовогъ коња држао, онајно и лепотаљевой дице се. „Ево!“ вине, „овде е моя жена! Но говорите, шта ћете съ њомъ? я моракъ знати!“

„А!“ викне Леополдъ, „та сто е, Светога ни Стевана, она е лепа, као зора!“ И закуђено гледао е Цигану, кои е плашљево ближе долазила.

„Овамо, Медонка!“ заповеди Цигинъ своїой жени.

„Ићъ, овамо, красно створење!“ рече Максъ, кои е стино край Леополда, седећећи на једной клади, „овамо!“

„Шта ћете одъ моје жене!“ повиче претећи Цигинъ.

„Да нахъ врача, нрка лепото,“ вине му Леополдъ подругљиво, но притомъ му провирети претећъ, познавши свой великій нанъ.

Цигининъ се уплашено опрезе одъ њега, прити се къ колима, протумља са своимъ друштвомъ неколико речій на онда умакне у шуму да га други неопазе.

Цигана стидљиво приступи къ обоица очицира, косећи на лењима пријазо дете док' се друго одъ пријазе одъ пет година плашљиво къ њой приказо и за ко се увентало.

„Видіо сам те, красна жено,“ рече Максъ и општо е покленде; „али где? Ей! было у сну или на јаву?“

„Вићете ме могли видити, када сам кодъ васъ биза,“ одговори лепи Цигинка поруженивши.

„Ты? Биза кодъ мене?“ — викне очицир и увати е за руку.

„Я сам биза кодъ васъ у тешкомъ часу, у часу, где сте одъ једне смрти на чудан начинъ указли, а друга ваъ е претала, кою вићете могли одклонити!“

„Ша нади и где е то было?“ упыта очицир.

„Ићъ ніе давно!“ одговори Цигинка и порумењаши погледа на страну.

„То си ты биза хранитель мога живота! Ты си биза ноче уза ме после бытве, када ме я мой конь ударокъ мача збуњена изнео изъ мегдана у шуму. Дакле, то могу само добро одъ тебе чути и тебй ніе биза баздна. Врачай ми!“

„Не ради, драгій Господине,“ рече Цигинка. „Особито петреба да се жалите, пошто ни кочерашный дивъ!“

„А, зато немарамъ; то биза славій дакъ у войничкомъ занату, па кади прође, жестоке радости. Брзо, врачай ми, красна заштитницо!“

„Ваша?“ вине жена и погледа му дубоко у очи.

„Ёсу л' то твоя дека?“ упыта Леополдъ Бухъ.

„То су дека Бранкина. Я всмамъ деце, Господине.“

„А ко е Бранка?“ упыта Максъ.

„Онай, што сте нако пре съ њимъ говорили. Но миръ! онъ е љубопорнакъ и кражедивъ као тигаръ.“

„Ёл' онъ твой мужъ?“ рекне Максъ, и осећъ га среће трози.

„Вете!“ вике Цигинка кратко и жестоко.

„Како? Оно страшило?!“ — вину оба очицира. Настане подуже бутавёћ.

„Пустите ме сада да идемъ, Господо!“ уздаше Цигинка и покуша истргнути руку, кою е Максъ још чвршће држао.

„Найре ни врачай, Медонка!“ рече младій човекъ заказујући.

„Окете л' ? но нека буде!“

Младій очицирь пружи ій десну руку. Жена е дуго и мирно гледала у пруге по њой на онда рече: „видимъ добро и зло. Болѣ да пређутимъ!“

„Кажи!“ рече Максъ! „зарь и зло да неприпано радо, када сво добро примлаш?“

„Отуда ће нахъ смрть наћи, яко што друго нећете!“ вике Цигинка.

„Дајъ, дајъ!“ вине очицирь.

„То е све, што нахъ могу рећи! Но сада ме пустите!“

„Не, не, ты ћешъ съ нама ићи!“ рече Максъ; тавна ружа исплаши га увене у тавной окомици.

„Съ нама? Никадъ!“ повиче жена жестоко и уверено погледа около себе.

„Съ нама! Ко ће нахъ то украдати?“ рече Леополдъ и дигне се упорно.

„Я сам Цигинка, Господине!“

„Не, не, то ты неси!“ вике Максъ.

„Одкуд знате то, Господине?“ рече жена побледнивши.

„Незнамъ, но осећамъ; неки тайный гласъ каже ми, да ты не сподиш у овай изроде.“

Млада жена сакрије лице рукама, па онда рече: „Био е лепъ замакъ, у коме сам одрасла. Лежао е на обали некогъ великогъ изера, и башта, у којой сам се као дете играла, биза е уз сану воду. Једно моче, мало старије од мене, играло се тамо са мномъ. Я сам га тако яко волела!“

„Како се звааше момче?“ рече Максъ нанъ себе.

„Звао се Максъ!“ рече жена.

„Максъ!“ уздаше младій очицирь. „А я сам нако сестрицу по писму Марію, кою сам

ако волео и за зло смо мислили да се у сваку удавили. О Боже, о Боже, каква слутња!"

„Ова се зна удавила, но су украли, отели, Господине. И сама ваша сестра Марія! Познала сам њезе по том мрком младежу на слепоок оку, пак пагледи ако претећи, и меци нада да хоће хвата за свој живот."

„Марія, сестро!" више Мавсе изишао себи и загрли њу — —

У тај ко' пукне пушка; млади жени зачи изз гласа; задне изз Мавсонога паучка за земљу, а Мавсе поврне исколико корачи олъ ње, ни се онда сваки из земљу.

На пр'в е ване високе у шуму зараслe стене у средь којзно разлазећег се дима покаже се ин трепутакъ бранивъ претекій каладь, пушку подигнувши, па онда ги жестине у чести.

Леополдъ Бухъ кленне упрешивећем край свога пријатеља, отворя му прсинъ и покуша га у живот повратити. Но зрно му е било средце пробило; нъ тешко удавше и прешне.

Али Цвјетни се диже; нетке дете са земљю и гледаше в пузећи приближити се къ лешини свога брата. Но сваке ког нестане; и они е сиротно биле посирћена.

„Я сам рекли! рекли!" стенцаше о. „Дијте ми га, да ги ког удовпуть видимъ!"

Цвјетни ког међу лешину у крило и они полюби бледе уста мртваца. За тимъ клоне главом удивувши, у руке Цигавку кои е држао, и издане. —

Увазудъ е Леополдъ тумарао по шуми съ войницима и другим, кои су на глас пушке потекли. Одъ убице ніе се нашло ни трага.

Подъ вечерь великимъ растомъ на подножје стене, где се дело догодило, дође Леополдъ укопити слога пријатеља поредъ Марје, његове сестре.

Найдражи цветъ.

Пытала ме Мила мои:
Кажи мени драгій мой,
Шта найвећи душа твои,
Цветъ найдражи мой е твоё?
Ружица ли да л' румена
Сва росицом обливена,
Или крашкъ обливъ стида,
Из' словенскихъ смеярогъ вида,
Из' босилкъ што ширине
Кошто райска душа дише?

Чуј ме, душо мила мои!
Шта найвећи душа мои.
У рукави ме ружицу,
Бистру ти мой ви росицу,
Я исколикъ крвих вешиња,
Нит' словенскихъ безазленій,
Нит' босилкъ што ширине
Кo што райска душа дише,
Всћх я волимъ онай цветъ
Кои румяниць зове свеш,
Кои значи мени свадбу,
Мила моя теб' удадбу,
Кать ћу срећнога знати себе
Мила моя поврћ тебе.

Д. Ч. Поповићъ.

Суеверіе о ренатой звезди.

Кажу е суеверіе о ренатой звезди было, ниже нахъ исторія она хронителька вспише, у оныхъ исколикихъ догађајима. Мы спомињемо међу осталихъ велику комету (ренату звезду) год. 837., кои се земљи ако приближила было, и коюмъ е Людвигъ Свирепый тако застрашенъ било, да е одлучи, да би ћи Божій сп небя послушный убіица, заповедио што боже праше и инкастире подпатъ. Комету познашу се год. 1456. не само да су Турци подъ Мухамедомъ II., него и христіянски предводителіи вођене, кои су у оно време противъ Турака ноевали, као знакъ Божіихъ гнѣва сматрали. Да бы се овай гнѣвъ уклонио, заповедио е папа Калихстъ III. да се свакодъ у подне звони. Отудъ е произишло и обычай, да свакодъ у подне по католичныхъ земљама звона удараю. Тако исто поступо е обычай напушенъ „на здравље" рећи, кое е по всихъ хронистама отудъ произишло, што е пра једнокъ одъ неуважени поморя год. 590., за кое мислише да ги е една велика комета проузроковала, смрти ако већи предходило. Велика комета 1556. (та вести, кои се сада очекуе и кои е чудноватомъ главу произвести имаће дала), цару Карлу V. дела е повода одрећи се круне и у инкастиру за смрть приготовлаваюћи се живот проводити.

Енглесій државный дугъ.

Енглеска државна дугуе 829 милюна фунтій шт., т. е. 8100 милюна фор. ср. или 9800 милюна фр. раческа или нѣмачки. Да представимо ху суму одъ 9800 мил. фор. ср. у присташима (за 1 крсташ 2 ор. 42 кр. рачунајући), па кадъ бы крсташи до крсташа уздужъ нарећали, изишли бы една линіи одъ 19.596 географскихъ миля и тимъ бы се двапутъ $3^{1}/_{2}$ пута цѣла земља опасати могла, и кадъ бы формите до формите нарећали (1 ор. — 10 гр. чирш), то бы линіи 39.682 миль или $7^{1}/_{2}$ земни обвати дугачка была. Кадъ бы те формите слугу на другу наслонили, као што се обично за већесе новаца слажу, то бы милионъ единъ стубъ одъ 2334 миль висок. Далѣ, кадъ бы другій енглескій у готову на гомиле имао, то бы ту гроду гомилу новаца могла крепути текъ на 34.500 коза', у свака коза упрегнувши по 4 коня (дакле са 139.000 коня) разумиюћи на свакога коня по 15 центій товара. И тай бы се дугъ исплатити могао, кадъ бы се сама британска глава изъ сва три краљевства, и стварп и бабе, деца и одрасли, мушко и женско, просѣкъ и милионерь придружили, да по 350 фор. (т. е. 445 тал. пруш.) на уништење дуга плаће. Само она сума, што е за плаћање интереса сваке године потребна и опредѣљена, потребуе по горећемъ рачуну 1200 коза и 4800 коня, да се се једнога места на друго преше и пресеце.

Анекдоте.

— Ко украде 1000 фр. за њега нижу да е крадљивацъ; ко украде 10.000 фр. за њега нижу да е майсторъ; ко украде 100 хиляда нижу да е препредень майсторъ; кои 200 хиляда украде нижу шекуватъ е, кои украде једанъ милионъ нижу: тай разуме свой посао.

— Богатый некій Атинянинъ, кои се дивно више старао да своме сину кожаня доста остави некели да га изобразити даде, вође Аристипа философи и рече му: „Господине! еда годъ довћемъ чуемъ да се о вама добро говори, я бы желіо да жога сина учите, и колико захтевате, што ћете га учити?" „Једанъ талентъ, одговори му философъ." „Једанъ талентъ" воюе тардица, „зарь е разумъ тако скупъ? за ову суму могао бы я једнога роба купити." — „На куи" одговори философъ „и онда ћешъ имати два."

— Бисиотворацъ Езопъ, кои е было гуранъ и врањ, једномъ рече: кога е природа ако нигдѣ была родила, буде продатъ једномъ трговцу, кои е съ робинима трговао, и онай трговацъ наскоро затимъ више у Ефезуху, да робине свое прода. Свакій робъ дужанъ е было што е за путъ нужно на леђима носити, и зато се Езопъ своме господару заволи: да онай имя приврене за његово слабый састанъ тѣла, приластивши да бы надало да се съ њиме ако съ новайшимъ ближе поступа. „Ты ако ћешъ, возворанъ пишта," рећи му његови другови. Но Езопъ узме себи то за честь, на захте, да се и њему што даде да за леђа упрти. Кадъ онъ то захте пусте га да бира што ће носити. Онъ узме котарицу съ лебомъ, кои е найтеже была. Сви су мислили, да е онъ то учинио због тога што е дуль. Но одма о ручку видише се сви око Езопове корпе, и нашему мудроме Езопу тереть се оплакиваше, кръ се леба прилично поеде. У вече и другій день једноме такође леба, и тако после два дня Езопъ се своги терета ослободи, и свакій се дивио његовомъ мудроме избору.

— Младићъ весій питаше удавајућу једно за другимъ три любовни песни, одъ кои проочене су оныхъ ремн: Почитавна пријателице другу: Љубопштословна одвише! а трећа: Дражайшна и срдачнолюбљна жданче! Пашто ова разлика? запита га пријатель, одъ кога онъ ће пречисту ону за тайну држао. Ево да ти кажемъ, пашто, одговори онъ. Прва има четыри, друга шесть, а трећа двапесть хиляда форшгій израза.

— Смрть и женске нижу међу собомъ чудновато подобне; шта више женске су смрти за онай свѣтъ и донеле! — Оне нижу кво и ова, онога, кой одъ њи бежи, а беже одъ онога, кои ји зи а натрено за њима теже.

— Много су девојке нижу на корпицу. Додирнемо ли и полюби само, оклане нестъ; свака но ће и одмицао и чекате, то се нижу тога бојта нимо.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Кракъ. Шта мислишъ, кои в највеселији човек на свету?

Петакъ. Я мислимъ онай, кои и кадъ се одје а онъ плаче.

Кракъ. По чему то судишъ?

Петакъ. По томе, што добро разуди, кажеъ в свет, и какве су данашња времена, зелоше се насмеяти и веселити, осимъ ако ніе пияъ. А онай кои и пияъ плаче, за тога по потоку неки среће и веселе кадъ в трезаъ.

Кракъ. Богати Петоче! шта бы ти рядіо, кадъ бы те злобог твогъ коевашвогъ бробіяка стрпяи у бувяру, и узели ва испатъ?

Петакъ. Ако бы нъзо кадъ мислити, — — нашо бы да ніе нема науке и карце, и да я сушту истину говорнъ.

Кракъ. Да л' ће зацело она решити звезди дойи, за кои веле, да ће чрез ню свет пропасти?

Петакъ. Ако се ньће ове, то ће се зацело до године познати.

Кракъ. Нека, нека! барт ће онда и оно, што в у Майданпеку сарайско прилнкомъ странногъ суди воскреснути.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Отомадъ у Четвртакъ прешли в по мйсечномъ пароброду Нйегова Светлость Князь Србскій Александеръ Карађорђевићъ са светломъ пратилаштвомъ Пресвдомъ и съ приятелемъ нашег отечества особе, изъ Београда на нашу страну, напрамашли с. княженйа Петра, кои в ювче у утру на пеетанскомъ броду за Бечъ одпутовао. Нйегове Светлости братимце се одвя у Београдъ, куда су ій Нйегово Превосходителство Г. ф. к. л. Марцибей, а Г. генерал-мајоръ Кнежбуеръ, као и н. к. Генералный конзулъ Г. полковникъ Радосављевићъ одратили.

— Овогъ прошлога ювта кяше нйкли писмо, в нѣмъ се почело свету брнкути збогъ велике суше, кои в за ювче тимъ горе постаи, што в было често и вел ветрова, кои су земйо ювта вѣяли изсушили. Єдва поче оповядъ и ювче мало по кяша падити, кои в кодъ насъ додуше доша, али по неких странаха Срема, кои што сво чуте могли, обиша была.

Ђ Београдъ. Ова' дана присйао с паробродъ „Дака," кои ће, као што кажу, на србской страни плавати. Главна мйсија бяше кодъ Београда, одакле ће Сйнову до Шабца, а Духйнову до Смедерева, Орашне и Радуева ратити. Истина да ће лађе, кои су досада ссване я друге продукте трговачке до речены места носиле, ваистн; али ће трговцн почети у велико цветати, и свобраћаї трговине нмађе Србія и са онимъ државама, изъ кои ће досада ссване сувнх добйали. Ради уговора си н. правителствомъ нашимъ присйао в већъ и Г. Надпоштеяторъ и Деревнје Секретаръ Касіанъ, кои в одъ аустрійскогъ варошаноког друштва за тій посао опуномоћенъ. Истый Господинъ имао в честь Нѣговой Светлости представити бити.

— Београдъ. Познатъ на нашу „Шпегодинъ св. Василія," кою вдный, редовнъ елегшцкомъ у стилу и језику србскомъ пишуйй Г. Архимандрнтъ Гавраилъ у Земунской печатари штампати даде, доброгъ ньће одиака кодъ нашегъ читаоћега света, као што то типова важна књига и заслужује. Одъ г. Дяковићеве граће за србску синтаксу штампяни су већъ 30 табака, а цела ће књига нмати око 40 табака. Ово ће дѣло учинити епоху у србской литературн, и ювъ ће већна литературѣ пасеја у сливословенскомъ смотрешо утекельити. — Кадъ већа о княженйемъ слнпяли речъ проводимъ, мислимъ да ће быти упутно, ведуйарсѣа, да се спомяне у Србіи и ова забрка ужице, кои ће нидъ Вукомъ произведу нарсѣа. Одъ таковогъ дожденйа, к'о што в седмнцій поменутећа просвѣте, пуних правоги очекнвати се може, да се већ съ оних прошлога слагали, кои в споменуту уредбу дяктирано, и кои яко на средньи већъ дише. — Данасъ су предъ веће сйателья винсенйа Петара, и сйателя Господа Полеског Николанйемъ са супругомъ своимъ, Г. Совѣтникомъ К. Николазевићемъ, преко Земуна одпутовани у Бечъ. Плаћатше до Земуна высоке ове путнике Нйегова Светлость высокославнѣйшій краль нашъ са светлонъ квагиньомъ, као и друге отмене особе мећ' конйа и Г. аустрійскій генералный конзулъ канцлѣръ Радосављевићъ. Мнло в было на обали Саве стонѣевнъ свету гледати, да, као в Нѣгова Светлость у брод ушла, одма се застава србска на катарки развила. —

— Славомъ кнежу Себнјанину Янку постаяше се скоро спомсниъ у сриемскомъ Београду. Трошкови ће износити 25000 фор. ср.

— У Книгову Тесина, иеког предѣлу Швайцерске, постои обичай, да момци на првый дань Успеса девойкама нате одъ цвећа на пешторе метну, кое су себе за љубе изабрале. То раде обично предъ зору, како бы девойци, кадъ првый нѣкъ погледъ врозъ прозоръ бацн, благій дань онако постакно честитали. Доклъ годъ цвеће неувене, остане на месту, кудъ ће момакъ метнуо, вальда свету за обйажу, да у девица постаи известонъ. И оне годнне на Успеъ хтеде сдаяъ момаке тнхъ обичаемъ невесту себи избрати, аи се бно задовйо, еръ е, кадъ е тако дошао, већъ на пештору кнту цвећа видіо, одъ другогъ момка дарованог. Окалошћеъ и пуъ любопорасти прати се момкъ одуда, одма очекиваюћи, да двнъ осване и народъ у цркву пође, еръ се оъ надао, да ће сапарница нѣговогъ изъ погледа моћи дознати, съ коимъ ће истый дѣнйцу гледати. Бадава се онъ томе надао, еръ ни на једнъ момку ніе се дала любовъ за женомъ ленйцомъ примстити. Кадъ е момакъ видіо, да у цркви своја сапарница уподзати ніе могао, оъ е покушао, на другомъ месту уподзати го. Као правый Танталанъ съ можемъ за новсемъ прнпучо се онъ око исто веће, кадъ се бно већъ сумрак нагао, як нућа девойачкой, надаюћи се, да ће га тако наћи. Тако е и было; добовяюћи сталше вредъ прозорэхъ, разговарюћи се и веселећи, да ће ко приспушказа; кадъ услредъ срећнй сапарникъ страшаъ бол у средня осети; можъ ну е у сраке продро, и то одъ какогъ другогъ већъ одъ рођеногъ брата. Сапарница быза су рођени брата, обоима су едну нсту девойку волели, безъ да е једнъ за другогъ о томе знао. Братоубица предаъ в већъ суду.

— Младый краль португальскій, Донъ Педро (роћ. 1837. год.) ненавће се опоъ месеци са принцезомъ Стефанйомъ одъ Хохенцолерна.

— Опоъ су месеци нкота места одъ пожара страдала, међу конйа и Добрешнъ, у коей варони 60 кућа изгорсше. Али важећу штету морала е варошъ Франкенштайнъ претрпити, одъ кое су три четвртине жертвовъ пожара постале.

— Као што „Ваклереръ" нкя, быле су невероватно скупе у последньой трговачкой прнзи изгубљене. Тако е една берлинска куна, браћа Палміе, са два и по милиона форинти фолирала, и кредиторима веће се ниште него 9 на сто исплатити моћи. Неки хамбуржска куна такође е банкротирала са 2.000.000 и кредитори нису ниште одъ једнъх на сто добйли. Врло су редки случаеви, да е когод једнъ банкротъ са 40 — 50 на сто свое кредиторе извукао; такова су назвања поштенйэ людн, нмена нзова быну по познатнма разглашени. —!

— Сйеверни Американци канћераюћи бродъ једнъх сагради, кои ће быти за четвртину већи одъ енглеског Левіятана, и већи нѣгова састоя ће се изъ комина, одъ кои ће быта, нзме, свнй 6 стопа висоъ.

— Одавно се у Аустрији почело онако много гвоздене путоне градити, потребна су била многа локомотивна (парна) кола, која су по већој части у иностранству прављена. Бадући су се аустријски фабриканти на то потужили, и тиме бити хтели се њихове ђонџ у природне узеле, да касу страни фабриканти наторе напише за Аустрију правити, те се због тога сва напиша фабрикања такове нарочите дело.

— И оне године канџарало многи Тиролци изселити се у Америку, а то у южно-америчку републику Хиле. — Њихово Величество нашп цар благополежо с тиролеским мужко пушку једну поклонити, кою су Тиролци безкорисно изнаку Радецкога год. 1848. принели. Пушка с тп већ у правима 1797., 1809. и 1848. год. служили.

— Овпй, кои је Нева Сахиех, кои се краљевп Делхйскпх називаше и индиске буткомаше предводпше, ухватили, и свезаиим га предали, добиће од нас 50.000 фор.

— С. Дп. нази да с у Новоме Саду страшавп потарђ дуиао, кашоеп редко бива. Оштетио и многе кровоше, подушно прозоре и друге штете почпнио. У Карловцпма и срушио са саборпа прике једап крстђ. Путпнци, кое в упатио у путу, прпповедаю, да пмђ с кола тешко самђ вертарђ, и другпма с кола попзвртао.

— У селу Сочпнци у окружпо превасеском родпли се једна Чиоутпнаи веторо деце, три мушки и два женска; за седпм часова упре једно пушко и једно женско, остали су деца још жпва и једно пушко међу њима свађ с рутпнђ, пма шеспаеть главу и на свакој руци по шестђ прстпо.

— У шкотеской варошп Ротсу родпла се пре десетпма дпма једна жена веторо деце, почемђ с само шестђ месеци трудна бпла. Три детета бпла су мушпа и жпнпла су 24 часа, а друга два бпли су женска и мртва су се родпла. Сва деца прпличпо су бпли развпсна и једно мушпо пмаше е и два зуба спреди.

— Вћсти пз Царпграда јављаю о јакпх ветровпма по црпом мору, кои су многпм јаћама штету правили; и једап пароброд једпте царскоге двора пе могао Варне. Царпградскпй журнал пише, да е Русија закључила прво са каспйскпм морем железнпцом саединити; тиме, вели тай листђ, прпшасће сва предности трговпна турска, кою су досадђ сс Персйом и Индиом преко Трапезунта онако пробитачно водили. Надзпратељ своеседуи воппше добпо е од порте дозволеи, да може у Анадолп железницу сградити дати.

— Велпка трговачка камера заклучпла е, да се о обштем трошку оснпва једпа трговеский агенђ у Турску, да во тпмђ предмећпма исконуе стапћ трговине, кажаиђ се испшта само трошп, и да пзвесће даде о тапкопшњп варијаци. Камера се нада, да ће та пзвесћа аустријскп трговци од поље бити, и пшше се распространити по тпм предмећпма.

— У Мпскопу бпће кроз три дпна свечапости због 700 годпшњпх постпаке те варошп.

— Цркза св. Исака у Петербургу, на кojoй се 32 гоплне радпло и граће сеће потрошпло, готова е сад свсшпм, и скоро ће осведена бпти. Овай величествепп храм е од самога мермера и гранита саздапп; 48 дорйскпх ступова, свакпй само пзђ једпог комада гранита начпњепп, украшаваю портаћ пзе главне двери. Кућ голђ човеек се спреће, сваки ће у овоj цркви скупљеностп гледети; сваки е злата и драгога камења расппао потрошено. На дуварима у прапи пиде се саме пконе од пајскупље вештпна као што су Бролов, Брупп, Неов, Баспна и Штпйбсн. У прапи има простора за 6000 људп. При освеhенпо садђйствоваће 900 певача.

Земуи. Парна пловидба на српскпм страни почеће се зпмпо ових дпна, и то по следећем реду, кои по званичпом извору читаоцпма нашпма саопштавамо. На Дупаву: 1. Из Београда у Оршову сваког Четвртка у 4 сата изутра, и пз Оршове у Београђ свпке Суботе опетђ у 4 сата пзутра. 2. Из Сава: Из Београда у Брчку сваког Понеделпика у 4 сата пзутра, и пз Брчке у Београђ свпке Среду у 4 сата уутру. — Штапје, на кошма ће народпом прпстати и агенцпја се налазити, оно су: Београђ, Гропка, Смедерево, Дубровпца, Рама, Градпште, Младеновац, Тепја и Оршова, за Дупаву, и на Сави Палежп и Заброжп, Шабацђ, Митровпца и Брчка. Овомђ за Србпју превасходпу глпсу кожено пшће и то додати, да су цене само за путнике, тако и за еспап много умерене, него ли на овоj страни. — Обћавени, тарпеа и т. д. за ту пзоваљбу већ су подђ штпкованђ.

ИЗ ПОДРИЊА. Имаће пшх пшта пити три несрећна случаја: у недељу 20. Априла недељко одђ Лозпнице у селу Кадбпнпи убпо се е пз пштоли пеки Новпца Милутпновпћ пригорапђ, зато, веле, што се е веко убпство Раде Гошпковпћа тпводе пшх повеселплп Новпца убпо. — О овоме ће пшти за цело жена Радова, а пзоеи сестра Новпчпна показати, само ако се жели проћп, ерђ око једне жене два човека изгубпше главе. Овде пекогу пропустпти да ово што е у истпни невакпдесеме, прекда е Новпца самоубпца постао, пли поредђ онога у мђарскоме рату, кадђ су браће браћи своеоj у помоhђ пришли, онђ се е у борбапма протпву непрпјателе сауда одликовао храбросћу своеоме. — Исто ће дпне само пшх једпог случаи жпвопспог: заиаси се колеба бошпуоаиа браће Теодора и Петра Бутпра, у којоj су вешто своа сиротпња опппм пожарохм пшпепи. Она е колеби скоро у среди варошп Лозпнице, и премда су многи у помоhђ пратели, апи пђ се помоhи пје могло, зато што е село скоро као е барућ. — Помеспутоге дпна случајно заиаслам е планпна, ће једпо одђ варошп Лозпнице, зовомп „Гучепо.“ Шума е спрова доста опхађена, кои се беспђ сушп. Лозпнп осушпли мора; овпмђ пстпнпм пожарохм изгорела су пруготовљена дпва квпста Трбушпатовпћа Стпјана Томића. — У Лозпнпци окружпом варошпи имаће једап „Друштвенп Састанак,“ пђ чпзнова овога састапљено е позоришно друштво, које театралпа представлења изводпће. Тако е дакле 13. о. м. „Сватпнску Кокуљпцу“ представало, као ће представљећ из поднпто задовољство публикума было; нсто е дђло по желп публикума поптуреглено 20. т. м. представљено. Овде се пма явно Г. Управптелу театра, и Г. Дпректпнпи благодарпти на вђлоу ревпосћу и трудољубпе, кои беспђ пзвопе корасти, труда и задовољство публикума показали пасу.

Пролазеће лађе.

покрай Земуна:

21. Априла. Из Панчева у Сисак: лађа г. Тоше Панковића, са 1332 шпен., 400 зоби, 1230 жита и 2000 жеравп кукуруза.

21. Апр. Из Сегедина у Сисак: лађа г. Антона Жпгера, са 1953 шпен., 1178 вапов. и 6941/2 жер. кукур.

22. Апр. Из Сегедина у Ст. Градишку: лађа г. Јапова Абрахама, са сола.

22. Апр. Из Бечкерека у Сисак: лађа г. К. Бернсдорфа, са 1800 шпен. 1800 пшен., 2000 кукурузп и 700 жер. с прса.

22. Апр. Из Сегедина у Сисак: лађа г. Јована Бошка, са 3800 жеравп шпеанпе.

22. Апр. Из Бечкерека у Сисак: лађа г. Тоше Марпетића, са 5004 шпен. и 800 жер. кукур.

24. Апр. Из Сегедина у Сисак: лађа г. Стевана Ковача, са 3880 жеравп шпеанпе.

24. Апр. Из Сиска у Бечкерек: лађа г. Бобара и Лупића, са дрва.

24. Апр. Из Сегедина у Сисак: лађа г. Фрпца Бергера, са 1417 шпен., 1159 вапов., 878 кукурузе, 600½ сена и 30 жер. пасуза

24. Апр. Из Бечкерека у Сисак: лађа г. Константина Морее, са 6000 шпен. и 1400 жер. кукурузе.

Станђ воде (навадђ 0).

На Дупаву, ... 9 ст. 8 п.
На Сави . . . . опада е 12 „
На Тиси (бпзу Тпспсп ул. Акрапи) . . . . 8 „ 4 „

Парна пловидба.

Из Земуна у Вешту, свпке Недеље, Понеделпика, Среде, Четвртка и Петка у 4 сата изутра.
„ Веште у Земуп, свпке Недеље, Понеделпика, Среде Четвртка и Суботе у 7 сати изутра.
„ Из Земуна у Оршову, Четвртком и Недељком, по долазку Пештанскоге брода.
Из Оршове у Земуп, свакога Вторника и Суботе у зору.
„ Земуна у Сегедин, свакога Понеделпка и Петка у 8 сати уутру.
„ Сегедина у Земуп, свпке Недеље и Среде изутра.
„ Земуна у Сисак, свакога Понеделпка и Четвртка у 12 сати у подне.
„ Из Сиска у Земуп, свакога Вторника и Петка у 6 сати уутру.

Течаји на бечкоj берси.

	21	22	23	24	25	26
	Априла					
Народпи зајам . . . . . 5 „	84	84	84 1/4	84 1/4	84 1/4	
Аустријскп заиам од год. 1834. за 100 ар.	315	314	—	—	—	
„ „ „ „ 1833. „ 100 „	129	129 1/2	—	130 1/2	—	
„ „ „ „ 1834. „ 100 „	108 3/4	108 3/4	109	109 1/4	109 1/4	
Акпје Аустрпјске банке	973	971	973 1/2	974	974	
„ средпт-повћарка аустрпјскпх ар. 100 ар.	240 3/4	240 1/2	241 1/2	243 1/4	243	
„ другпх аустр. гвозд. путова ар. 100 ар.	284 1/2	284 1/4	284 1/4	—	—	
„ водењскпх парпобр. друштва ар. 500 ар.	538	538	539	539	539	
„ вост. Франц-Јосеф-гвозд. путе	—	—	—	—	—	
Мпшпје од Аустбурх	107 1/2	106	105 3/4	106	106 1/4	
„ за Јапнаста	—	—	—	—	—	
„ за Трпеста	—	—	—	—	—	
„ за Бухурешт 1 пор. . . . добре пари	262 1/2	263	262 1/2	262	262	
„ за Цариград 1 пор. . . . турс. пара	—	—	—	—	467	
Злато	107 1/2	107 3/4	107 3/4	107 1/4	107 1/4	
Сребро	—	—	—	—	—	

Пловидба мђстног пароброда.

Из Земуна у Београд, 8½, 7½ и 11 сати пре подне, 2½ и 6½ после подне.
„ Земуна у Београд и Панчево, 7½ пре, и 2½ сата по подне.
„ Панчева у Београд и Земун, у 9 пре, и у 4½ сата по подне.
„ Београда у Земун, у 7½, 10½ и 11½ сат. пре подне, и у 6 и 7 сати у вече.
„ Београда у Панчево у 8 пре. и 2 с. по.

Печата, издае и одговара књпгопечатпна І. К. Сопрона у Земуну.

Подпише изван главе Суботе у години, а шаље за годину 5 ар. ср. за пола године 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ поштарине; съ поштарином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Предбројава се свако подне, а и поноће. Цѣна претплати Срѣма цѣла године у дворима съ поштом за Угарску Госп. В. Видаковића обратити се.

Бр. 18. У Земуну 4. Маја. 1858.

Стрицъ и синовацъ.

(Продужетъ.)

IV.

Ово девет сатий уђу една путничка кола у велю пустиње. Валхелмъ Девалдъ сиђе съ кола са своим господином. Дугачкій Іосифъ узвиче се на степенима пољске куће; позване синовца свога господине, и поздрави га строгоозбиљно, као мало и несесело. Онъ одмах гостe у салу ва доличъм бою. Госпоѕе зачуђено скатрау слугинъи, кои се смерно и величествено држаше. Валхелмъ весноповео упита:

„Могу ли съ мојим стрицемъ говорити?“

„Немоѕете, господине!“

„Велики Боже!“ поничу госпоѕе уплашено.

„Зашто? Ели опасно болестанъ?“ упита младый човекъ.

„Ніе, господине!“

„Па шта е съ њимъ?“

„Онъ е у лову!“ одговори Іосифъ тихо по обичаю своме.

„У лову?“

„Да, господине Девалдъ!“

„Очекује л' ме?“

„То незнамъ, господине Девалдъ.“

„Кадъ ће доћи?“

„Незнаћете в.“

„Приуготовао нимъ доручакъ.“

Іосифъ оствиа салу. Госпоѕе гледаю се едно у друго запиткујући.

„Нека буде тако, ако што сте се договорили,“ рече Валхелмъ. „Косови будеи нуждна промена нашег плана, допустићемо да се вечера равнаћа.“

Валхелмъ дође пратиоцъ съ кола уклети у едну собу, кои до сваке бијаше.

После доручка оду госпоѕе у собу да се обуку. Валхелмъ се нвала на прозоръ и гледаше у планіе. Наедномъ угледа стрица, кои као бодарь ходаше преко пуне ворчанке. О кѣговой ходачкой торби висаху 5—6 кребиша. Зачуђенъ стаде и пратаѕда за едно трекутакъ путничка кола, кои пола подъ шуму утераше биаху. Тада брзо извуче ухъ стешене и уђе у кућу.

„То е чудновато!“ промумли узвишеный синовацъ. „Господинъ Конзулъ заиста незнаѕеи, да е ни смрт мислію. На кои е конецъ ово загодство писмо написао? Да ли е то плодъ нѣгове хипохондріе или презрѣ ниѕе била?“

Наслоњенъи Конзулъ врекне ова размишлаваи.

„Стрице, любезный стрице!“ поничe Валхелмъ ни сусрете.

Конзулъ га загрли нѣжносћу, трогативо подобнои.

„Добро ни дошао, Валхелме!“ поничe онъ. „Гдѣ ти е супруга? Еси ли самъ дошао?“

„Писмо, ови се у себи обличи. Целу вођу ово путовали, и седъ тенъ свинули се съ кола.“

„Боже мой, перезопіе прево перезопіе! Я добро видимъ, да ме непознаю; та мы писмо у паромъ. Я прамъ перомопіе, и ову сие ди се безъ нсколъ покрсће. О, ви сустини нѣкли люди!“

„Албертине, пріятелиѕице, о новой сиѕ пре Ваша у моѕ писму напомену, дошао е съ нама!“ рече сыновацъ, почемъ е ка страна упрао очи.

„Съ тимъ боль! съ тимъ боль!“ поничe Конзулъ пресео. „Пріятелиѕица ваше добре Луѕе добро е дошао, сръ знамъ, да она свое обхођење съ предострожносћу бира.“

„Заиста, любезный стрече!“

„Ты нешъ ли пріятелиѕицу твое супруге представити, а ћу те съ новимъ господаромъ лепаче куће, единъ младенъ чорекомъ увазати, кои е овогъ пута самогъ было у лову. Онъ е встиха 25 годиха старъ — али великоћи, какогъ редко нѣи. Люди суѕу презрателии, а вели мрае као грѣхъ. Човекъ ми се допада. Докъ сио кроѕъ шуму ишли, говорили сио о добровољноѕи.“

„Дакле, любезный стрече, валоште л' се —“

„Рѣшо, рѣшо, врло рѣшо!“ рече Конзулъ горко удишући. „Я осећамъ да ће не познато нестати. Моя тѣло тако е слабо, тако изпурено — —.“

„Кадъ сте проѕъ шуму ишли —“

„Не, не, о томе не диѣ; сѣћање е могъ рѣнога зарања.“

„Єдете ли пріятно?“

„Єдемъ и пісъ врло добро, али рѣшо спавамъ. Ноћъ, ноћъ е мени страшно време!“ поничe Конзулъ уздишући. „И онда нимъ нападне (болести), кои су заиста ужасне! Последићемъ одъ ова напада нимъ благодарити, што сиѕе ты седи овесио,“ поможаши се Конзулъ да то тужно-любавимъ смешењемъ.

„Стрече,“ протена Валхелмъ запрекивши се.

„Ахъ, ты слободоумедениче, е ли младый животь врло пріятанъ? Причекай, я ћу твое присуство полезнимъ учинити у моѕой пољской куѣи, да те са пріятностми одвоѕног дожђеог живота упознаѕ. Свеѕ е нашта, бешъ нашта — бу долазитиша, нишћа, неваластво — єдинъ човекъ нара и пуни другога — єдинъ се удвоѕава, другій пропада — ты нешъ Господаръ одъ Видхаймъ чути, нако о томъ предмету говори — то е истинито уживаћ! И видићешъ, Валхелме, сръ бонъ се, да єдно врло недпазнъ у кревету неоставенъ —“

„О, оставите се тій гробни мисліи!

„Да ћу брзо съ овогъ света нестати, као и све земно, на то самъ већъ мислію, да последњ мое нимъ постигнемъ. Радуѕъ се што си мое ниѕе идее остварію. Ты завиѕ, я самъ едвах добарх човекъ, кои неуравду ветрии, почемъ е и вечни — али да ниси се ты съ єдномъ мога старогъ пріятеля овђено, я бы ни самъ наслѣдницомъ целогъ могъ нимъ учинію. Драго ми е, што ће сынъ могъ единогъ брата средствомъ вене срећанъ бити.“

„Стрече, ви сте сами добротя и любовь!“

„Држишъ ли ты то тако?“ упита Конзулъ смешећи.

„Зато хоћешъ само єдну речъ!“

„Молимъ, любезный синовче, молимъ!“

„Човекъ мора увекъ погледнуть у куѣи бити.“

„Но праву.“

„Моя би Луѕа сваково здошћнула пашомъ, кадъ бы дознала, да ньой на срећи нимъ благодарити.“

„А мислишъ ли ты седъ, да ньой правый узрокъ мое доброте непознатъ остане?

„Да, стрине, Вы непознаете господе!“

„Познаемъ ји, ни будући ји познаемъ, то Луѣза потребна имитя да дожи.“

Узасѣе господе прекину говоръ. Обадне се дрвество обузе бину. Вилхелмъ смѣло Луѣзу као свою сувруту представи. Сувруга Вилхелмъ снитрашне Конзуръ жену деповѣницу.

„Ти су чертe нѣке матере,“ проговори она; „то е нѣко свешеѣ, нѣка-нѣка носа, нѣкъ носъ, цео нѣкъ стисъ! Луѣзо,“ виште гласно, „затвите комеръ другоѣ отца!“

Конзуръ полиѣи бело чело Луѣзино.

„Добро, добро,“ проикли; „седъ имамъ одну кћеръ и одногъ сина!“

Вилхелмъ сљена руку Албертинину и представи е Конзуръ съ речи:

„Господична Албертина Мелеръ, присна пријателина моѣ сувруге.“

„Мелеръ?“ протеса збуѣено Конзуръ, еръ то име опомену га е на запосленина њеѣе, коме онъ за цело свое имање има благодарити.

Албертина, коа, ако што се помислити може, ако потрешена бише, поклони се запрешивши се.

Конзуръ брзо дође къ себи; изговори неколико учтиви израза, и замоли госпожу да пољску кућу као свою сматра. Іосиѣ ји, да е ручекъ већъ на астату. Конзуръ поведе Луѣзу, намиштају сваку, Вилхелмъ Албертику, имајући пријатељицу, за астать.

„Ково ли ће се то окончати?“ шапне успаирена ижда госпожа своме сувругу.

„Ты видиш, коѣ е страиъ претерани глава.“

„Я се плашимъ одъ тогъ чудноватогъ човека.“

„Само твоју роду играй добро; остало оставии на мене и на добру срећу, коа е увекъ смѣлости наклоњена била.“

Стрицъ Конзуръ бише за астатокъ тако весео, да и дугачкій Іосиѣ више пута ћошкастомъ главомъ махао и у кућни свој незадовољство изваљивао, кадъ бы кою чашіу одпео.

„Ови варошки људи нарушавају покој наше куће,“ проклињаше Катарина, домостроителька, невеселимъ погледомъ. „Я бы желила, да су тамо, гдѣ биберъ расте!“

V.

Даље благовремено оду у свою собу, да бы одъ умора ноћногъ путовања одпочинуле. Стрицъ и сиповацъ оду предвече у ловачку кућу, да бы Господина одъ Виндхаймъ посѣтили. Александеръ прими госте са њиму свойственомъ простоћеѣи. Вилхелмъ Девалдъ приврѣе своје удивлење томе чудноватомъ човеку, који се одвинити могао, да у таковой пустињи жалостно живото проводи. Конзуръ увео е говору правицъ дати, коа бы благородина на његовъ любій предметь побудіо. Александеръ ніе оскудѣвао у говору своѣ жељіи о свету и нарочито о женама; онъ потврђиваше, да никада на то небы не помислію, да некада сѣ таковимъ створеѣъ ніе имао посла.

„Овай е човекъ на найболѣихъ путу, да хиноховдричанъ (привикчанъ), како мой стрицъ, поставе!“ помисли у себи Вилхелмъ. „У осталомъ невернемъ, да тай младићъ, ко може знати, съ богатимъ Конзуромъ комедію пентри, ако што съ њимъ и я играмъ. Мора се на опрезу быти.“

„Съ чимъ се занимате садъ?“ упыта га Конзуръ.

Александеръ покаже на всталъ.

„Пишемъ мое свомешине, коѣ ћу за обученъ млады людій дати печатати! Дало ће нихъ писовать: „О перности жена.“ О, има много материяла за разминљаваѣ; а и чувствия неоскудѣваю, кое данасъ убише имаю.“

Да ніе Конзуръ у сатъ погледао, на одзивъ споменуто, бы Александеръ пру главу своја споменина прочитао. Договоре се, да сутра-дањ иду у ловъ, и рашстиву се.

„Како ти се допада Г. одъ Виндхаймъ?“ упыта стрицъ путемъ.

„Я самъ особенъ, и у његовимъ мнѣнима немогу учествиће быти.“

„Имашъ право, и биѣешъ задовољанъ, ешоже се сваѣа нађа тако любезностойна жена, као што е Луѣза.“

„Допада л' се вамъ Албертина?“ упыта Вилхелмъ.

„Она е лепа, али мало бутљина. Обично се каже: Одъ потуѣбногъ се угљева чувай! Да, одъ потуѣбногъ угљева многи су се изгорели. Я возмемъ слободно, отворено створеѣ, то е спойственo Луѣзи. Луѣза е жена, съ коіомъ бы се я оженио био, да нисамъ ріо старъ.“

„Стрине, треба да Албертину ближе упознате — нѣкаи женскиня привлачна благодарь и духъ, кои е свакоме пријатноѣ чини. А притомъ е лепа, здраво лепа!“

„Охо,“ повиче Конзуръ, почемъ е стао. „Шта и то? Текъ што сиже се оженио съ Луѣзомъ, и већъ налазишъ, да е пријатељица благонарина, скромна и незудо лепа? Да ли те Албертина већма него Луѣза обчарала? Човече, кадъ ты твою жену можешъ обманути!“

Вилхелмъ се уплаши, онъ е своју роду заборавіо.

„Стрине,“ рече онъ, „немойте ме држати за рђавогъ! Я вамъ се заклињемъ, да самъ мойой жени свесъ као злато, заръ тога ради несмемъ и пренеучетно другимъ женама давати? Да ніе Албертина онакова, какова е, заръ бы самъ одобріо обходъеѣ съ Луѣзомъ? Потрудите се, што се нисъ тиче, нѣзду женскиню исаушати, па ћете ми онда одобрити.“

„То ћу уканитити,“ помисли стрицъ, „цранопаста девойчина зичудо лепа!“

„Ухвати се пенздадо,“ помисли сиповацъ у себи, „старый е луѣакъ као Журуница!“

Конзуръ заклони, да Албертину болѣ посмотри, и Вилхелмъ предузео е, да у очи подозрителногъ благородина дубљ забари.

Сутра дањ рано оду жупени у ловъ. Александеръ показиваше се тако љубезностоенъ и друженинъ, да е Вилхелмъ изненредность његову сажалѣево, кои га одъ света одлучивше. Онъ е љубезностоенъ муж! быше његовъ судъ о њему. Александеръ дрзко е то себи за честь, што е сиповца господина Конзура пријателъмъ назвати смео. У неселомъ разговору врате се лопы кући. Кодъ каше опрости се Александеръ и оде стазомъ, кои поредъ плове шуме къ ловачкой кући ноћаше. Не много прошао, кадъ при свињотну стазе срешне га една млада женскиня. Та е была Албертина Њзо умишљено зиде водъ безимъ атласкимъ шешировъ бѣлине со одъ свѣжегъ есенѣегъ воздуха зарумењю. Горња вланна одъ затворно-зелене свиле стајше на њено лепо, пуно и витко тѣло, као сминљака. У нилой са мутовоѣ рукавицоѣ руница носише бѣлу кокчану мараму.

Александеръ упрешашењъ стане, кадъ ово редно позналъ спази.

„Една жена, и то дражестна жена у овой пустињи!“ помисли онъ.

У његовимъ желомрзимъ начелима то да се догоди — романтисній младићъ доће из себи. Учтиво поздравивши скиде свой зелениј ловачкій шеширъ. Његова забуна доспе до највишегъ степена, кадъ госпоа съ њимъ проговори.

„Опростите, господине — поди ли она путаа къ пустињи?“

Свешеѣ зене госпое и нѣкъ умилитый, благозвучеѣій гласъ учињше Александра, кои данно женскиня ніе ни видіо ни чуо, недвижимогъ као штатуу.

„Къ пустињи ођете?“ упыта шеширъ у руци држећи.

Іутњоѣи поклони се Албертина, коа упрешењеѣ страногъ младогъ човека немогше повати.

„Къ пољской кући г. конзула Девалда?“ повтори Александеръ.

„Да, господине!“

„Кроъ пет минута видићете е, ако опомъ само стазомъ ишла будете.“

„Захвалюемъ, господине!“

Албертина оде. Наборъ нѣне алине дрзко е Александра на уской стази. Финый мирисъ дошре до нѣговоѣ носа. Одъ нилине дрктаюе гледаше за ювенинимъ стасомъ, кои се лако кроъ шуму ишкаше и после једногъ минута нестае.

„Тако ни чести то е было нађео!“ шапташе. „Ха, жена, жена — њако ће зеровати овакъ срећама! Но, како е дошла у овай предѣлъ? Шта ће она кодъ човекомраза конзула?“

Александеръ дође кући и почне ручати, вое е Томіа, старый луварь генерала одъ Виндхаймъ, приготовіо быо. Ніе му пријатно быо. Проста, скоро непријатељска соба гледаше му се. Ово три сата побрише се за нимештай, при чему е Томіа, ако собный служитель, помагао. За прве дозъ е предъ огледаломъ стоно и пратну марамуу нимештао, упыта:

„Томіа!“

„Милостивый господине?“

„Ёсу ли были какви люди овде близу?“

„Ёсу!“

„Кога си видіо?„

„Чини ми се две женскиѣ быяху.“

„Две женскиње?“ упита Александеръ узплашенъ.

„Да, милостивый господине. Ја ји угледа съ прозора, кадъ тамо прево плота пресвучише и у цуни ји нестаде.

„Ты си двоструко видіо, старый мой пріятелю!“

„Могуће, мой видъ съ дана на дань бива слабіи.“

Александеръ оде къ пустиви. Кадъ у ноћи уђе, нигђе му Видхелмъ изъ бине не сусрете. Обошли се позадине, ако стари познавачи. Почемъ су узъ стазице пошли, Видхелмъ неке гласове једне дами, која на прозору долећаху бои бине. Александеръ баци очи тамо — позна лепу непознату изъ плове шуме.

„Пријателю,“ шаптине као опіевъ, „која је то она драгесна госпоа?“

„Која госпоа?“

„Што на прозору биаше — ты сте с поздравили.“

„А тако! ова је госпоа — —“

„Ваша супруга?“

„Ніе!“

Александеръ се седъ чинило, као да читавъ товаръ за себи носи.

„Кои е?“ упита уздишући.

„Господичина Албертина Мелеръ, пријателица моя жене.“

„Докле неудата? господична?“

„Обоя, господине одъ Видхелмъ!“ рече Видхелмъ. „Сирота човекъ нело е болуъ, сладопатећо ніе опіевъ,“ помисли себ, почемъ и съ пријателемъ у предпрозрь ступіо.

„Г. Девалдъ, молимъ за једну услужность.“

„Говорите, господине одъ Видхелмъ.“

„Познате ли ову господичну?“

„Познавамъ.“

„Представите ме њой!“

„Съ драге волѣ.“

Отвори салска врата и пусти госта унутра. Албертина, кои сама биаше у сали нађе улазећа на суретъ. Она биаше голелина; њен прав кога образованне простъ, углађено теке, една златна нита древне зелый спеста витиза. Она носаше једну хаљину одъ зарнсите свиле, кои нерный сликаше њихогъ витког тѣла издаване. Прсне руке одъ пантљака красне су њне руке обрамљене.

Видхелмъ Девалдъ даде своіой госпоа разумителный знакъ погледомъ, докъ се Александеръ дубоко поклањше.

„Господична,“ рече, „имамъ честь господина одъ Видхелмъ вама представити, любезнодостойного мога друга у лозу, о коме мой стрицъ врлоодличне, да не све жене мра.“

„Мра!“ протена Александеръ уздишући. „Неверујте то, господична. Никада писалъ такого што нареко!“

Албертина поклони се и рече дражесквим смешевкомъ:

„Но изгледу господина одъ Видхелмъ увереи сам, да онъ никада ніе имао узрока потужења се на жене.“

„Где ђаволе,“ помисли Александеръ „она е и бистроумна.“

Док е Александеръ къ вечеру приступіо, шенкъ остаіо и прве утлачене рукавице свидао, шиене Девалдъ своіой супруги:

„Буди на опрезу, овай е човекъ будала, брбљивацъ! Наша е тайна одкривена, ако онъ дозна.“

Александеръ се врати.

„Имао сам среће, господичну Мелеръ овогъ утра видити,“ рече.

„А я сам напротивъ имали несреће, што сем се одъ ње пријателице одвоіи и своевољно другій путъ предузели, да бы польской куће брже стигао.“

„Како бы радо вас ведіо —“

„Я бы весь зато молиля, кадъ бы сам знала, да сте пријатель господина Конзула.“

„Где е стрицъ?“

„Кадъ ваше супруге, господине Девалдъ!“ одговори Албертина, почемъ е руком на споредну собу показали. „Онъ е но за некій тайный разговоръ мозіо.“

„Добрый стрицъ могао бы ме любомораномъ учинити.“

„Сверите се, мой господине, разговоръ е свршенъ — ето господина Конзуза.“

Конзулъ уђе.

„Ахъ господине одъ Видхелмъ!“ викне веселіо. „Добро дошли женократе!“ Я се опростихъ овомъ пријателомъ, да вамъ мою жиду сву представимъ. Одите Луіза, одите!“

Луіза се ужасе на пратиња. Александеръ забледе се као у какво чародѣйно показаній.

Конзулъ, кога е разговоръ са Луізомъ у весело положеній довео, пријатељско и тако исто мазо, као и Видхелмъ напрасно мењаћ Луізе; они су само гледали у очи гледали, док седъ бледъ седъ прекрсъ биаше.

„Ваша супруга?“ протена Александеръ, почемъ се свиоіу опрезну биаше.

Видхелмъ поклони се ћутаћи.

„Я се смемъ обкладити,“ рече Конзулъ, „да госпоа узрокъ срдѣ нашегъ госта незнаіо. Но извините га, онъ е недавно луђаку превору покусіо — на найвећъ невољу!“

Александеръ звучне руку у отвору одъ своіъ штапскогъ предузка, погледи у тавань, и рече диктаћаквимъ гласомъ:

„Кадъ бы сам досадъ веровао, нимо бы необориме доказе!“

„Мож' да се варате, мой господине!“ одговори му Луіза тако простодушно, као да бы га утѣшити или душевность женя бранити хтела.

„Невероно!“ прокуша Александеръ.

„Имате ли извѣстіа о њой?“ упита Конзулъ.

„Да, мой господине, найновіи извѣстіе!“

„Докле я ли вамъ известа неверна биаха? До бесе, господине одъ Видхелмъ, човекъ ваше година истреба на свашта да гледи. Заборавите неверность и любите другу. Тако бы се я осветио, кадъ бы, као ја, 25 год. имао!“

„Стрпе!“ повиче Луіза, гласно смешећи се, „ђенъ сазѣћъ двете господину!“

Александеръ зграби као у грчевима машіно свое тѣлеса.

„Сазѣћъ е вашъ, госпоа,“ повиче; „тако вашъ да ћу му драговолно слѣдовати!“

Конзулъ у своіъ животу никадъ тако доброгъ расположенъ ніе био.

„Озбиљно се исповиједіи я обратимо се повољства!“ повиче, крь е сажалења према сирошашномъ Александеру вино. „Вы сте се скоро удали, Луіза; ако ја истина, супружество ваше. Останите кодъ мене, дено, я ћу одвадя сасвимъ другій животъ проводити, да бы ово неколико дана, кое ми Богъ зошто поклони, съ радошћу узивао. У нечему нећете оскудицу трпити. Вы ћете обитавати на јеномъ праху мое куће, да бы свршено спокойни были, а господична Албертина нека уме елку собу за прикъ спрату. Онда ако и дође зима, нећу с ее бояти!“

Видхелмъ даде своіой супруги предостороженъ знакъ погледомъ. Овай знакъ и Луіза е примѣтила и разумела.

„Стрпе,“ рече она нагло, „я се женину одъ мое пріятелице растанити!“

„Я истрпимъ најкраће противурѣчіе; нами супружномъ морао свршено слободни безъ икаке досаде были.“

„Имате право!“ повиче Александеръ, коя као утѣшъ постаде.

„Аля, господине одъ Видхелмъ, вы гледите мою сину страшнимъ погледомъ; могао бы се наслати, да ћете с нъмъ мирно проучати.“

„Зацело не!“ повиче горко смешећи се младый човекъ. „Я сам іой напротивъ тога прилично пакленъ!“

„Добро, добро, всѣхъ мысли ћемо о женама!“ повиче Конзулъ Албертину опште поздравивши. „Вы се морате съ тимъ лепимъ полом свршено помирити, онъ ніе тако злочестъ и опакъ, као што га себи представате. Познаћете само моіъ синовца, младогъ супруга, како пиша у радости и срећи. Я оборимъ ваше основе, ако што е она мали лѣпи оборали и мое, ор сам я вољанбіо. Господичина Албертина, я се ослањамъ на вашу помоћъ!“

„На мою помоћъ?“ повиче улашено млада госпоа.

Александеръ се приближи Албертини, позлоби страхопочитателно њену руку, стеша свой шеширъ и остаза брзо сазу, почемъ е остала лица опћимъ поздравомъ. Гледала су га тако прено лѣпи брзо поранише и найпосле нанеђ дрва нестаде та.

„Шта е то?“ упита Конзулъ.

„Боже мой,“ прошапће улашена Луіза, „ако ніе луђ.“

„То е истина,“ помисли Конзулъ; „младый човекъ е мало лаћуръ.“

„Младый пріятелю,“ опрезе се Луіза Видхелму, „поити за њимъ я сигнлй, да га утѣшимъ, мы смо рђаво са њимъ поступили.“

„О,“ мумлаше Конзулъ, „млада госпоа ипа

саздатително срдце! Шилѣ своги суврута за красивимъ младѣемъ, кои — —“

„Опростите, стрико, я познаюхъ мою жену, и због тога нехаю нѣкима узрока љубомо-ности. Да бм ioй моју верност неведомо, плем-ловачкой кући. Забавляйте госпође.“

„Врати се одма!“ повиче Козлуј за одзе-вающимъ.

(Продужиће се.)

Пайсканесна.

Нести снега, зима прође
Отпрай северъ вѣхъ вебрије;
Прољеће нам жито доће,
А и Дско насъ сунце гріе;
Нарав зимньй стресли свеж,
Чимъ пролетный сваку дањ.

Ведро небо сно се плави,
Зелень нарнк сву покрила,
Цвѣће цвате по дуброви,
Те свой мирисъ свуда разлика;
Цвета вође и тай младъ,
Па насъ зове у свой ладъ.

Свуда по цвећу пчеле зуче,
А ляставой свуда по гори
Грлевице любво гуче,
Славуји се песма орк;
Те любави у зимъ пукъ
Стваюю сн клюнъ у клюнъ.

Жито иде вѣхъ у класе
А по бубвой свуда звади,
Свуда весело жарва пасе,
Игрою се вуци жлади;
Шестерь покрай стади свогъ
Свира у фрулу иа чаръ у рогъ.

Овце идуки, онде гради
Тежакъ подъ садъ весело,
Тамо свиња зелъ сади
Ту изъ дѣва носи цво;
А изъ сено граю: ов!
Орн пашки жидовой.

Када жайско сукце зграпи
Све с' весели што Богъ створи
Марш, полъ, шестъ, гей жайки,
Птице и звери, све у горн;
Природи жаки поста рай,
Чимъ пролетный доће Май.

Вѣжно вирнуь и градове,
У природе ајамо крило;
Куда насъ радость, любовь зове, —
Гдѣ е зрак частъ, небо жило;
Ту нжкъ буди милый стакъ,
Докъ пролетный трак дакъ.

Наша стари по невади
Жаћ жа' пре кадъ се испече,
Свакій нек' се доа' посиди,
Нек' одъ жега када жа' сече;
А чутуру све у кругъ
Нек' додаје другу другъ.

Кадъ свакій се окрени
Скочи горе, ваш' неседи,
За струкъ жатай ваткій и лепшій,
Наше коло те поведи;
Те узъ гајде наше пој,
Нек' се орн: иво! ој!

Так' по стари наши изгледу
Све у друштву наши жили,
Збогом! нѣмо наша бѣду,
Кадъ насъ зове жалъ завриле;
А одъ свеха нашега вѣк
Утѣха ће бит и лекъ.

Жив—Чалл.

Осамъ сатій у самртномъ страху.

(Истинитый догађај изъ мехиканскога грађанскога рата.)

Нѣколна одъ многа политичнаа бура, кое су читавогъ века потресале несрећнѣ Шпанске колоније у Америци, ніе правите и више пустошеа ба одъ грађанскога рата, кои до дана данашњега у богатимъ државама мехиканскимъ трае, и кои ће тешко престати пре него што сваколике слободне државе у Северной Америци, по своіой данашньой жељи спое мехиканске области са Унијомъ (савезнимъ државама). Непрестане борбе између разне политичне странке у Мехику и њиове воће прекреченую у найновіой мери развитакъ погранични држави, и не само да ій водоће пожалите у мутно ратнимъ позорјемъ, кое се бліску ньи догађа, него имъ такође повлаштено даю повода за тако исте праве догађае, потпађа убійства и друге страхоте за границы, као што се то у разныхъ мехиканскихъ државама збива у славой новой кутини. За доказъ онога приповедићемо једанъ особитый примеръ.

У прољеће 1840. године за иромъ тако назване федералисте (т. ѣ. приврженцы слободначе или демократске партіе) отети државе Јукатанъ и Табаско одъ сапелане мехиканске државе. У течаю ове буне буде генералъ Луесиио Кавалесъ, воћа федералистачке војске на северной граници одъ Мехика, у крвавомъ и огорченомъ бою са Централистима (приврженцыма аристократске партіе) побіенъ и иногимъ непријатіи се, моравши се повући на западну обалу реке Нуеса. Одавде замоли техиеску владу за помоћь себи и своиихъ друговаиа у њиовомъ бою за независность, слободу и брзо избављеаь одъ војничке деспоніе, кое и онда Мехико пружила бнла. Техаиске власти иствка да не диду одъ ньи новскану помоћь; но предводителн и колоноће устиика смеша су по целой земльи тутирати, прилозе у помоћь одъ доваћи трађана молити, ньа примати, и велнкій брой техаиски водаика нанкати као спомоћиу војску подъ федералистачкомъ заставомъ за борбу противъ централиста. Месеца Маа стаале су федералисте 1200 добій одправљие подъ вароши Сан-Патрисіо, међу ньима се налазило до 500 Теханоца, кои се дадоше извести да пристаиу уз заставу побуњења обећавшн богате плате и напмћьи изгледомъ на плячку и другій плћъ. Нарано да су били они момци побрани само изъ нзмета целокупнога житељства, што е ньих много значило, єръ Техасъ бешо у ово доба обезбања земље спина скитницама и дуговима, кои су се у другимъ земљама побрали са злочинима и судови-ма. Вељика ньи, бам'у очайно дивљи, упорни, продрљиви момци, кои ништа друго до своіе живота изгубити немадоше, безъ свакога законитога изнора за надражајнѣ живота, због чега су прилично равнодушни были према свакоме-стима, особито пак безаконствима. Тей' нало ньи беше у целой техаиской спомоћной војсци, кои нису већъ брађу ни убиство на души носили.

Осимъ оны люди, кои е къ војсци генерала Кавалеса доиео нагледъ на плату и плен, беше у ньой ioшть и други, кои су се тако декли разлнчнмъ окольностима и прилнкама. Многи техаиски трговци, кои су војсци Кавалесовой рану и опрему набавлали, нађу да су превареии у своме очекиваю добити рану исплату у коњима, мазгама, говедима и т. д., што се одъ Кавалеса много даље добити могло, нсмели готовъ новацъ. Но непријатель е свакій довоз ове врсте сасвимъ вешто и свнзно прсеко'д, да Кавалесъ ніе одма у стању было, исплатити ій. У овой забуни попуди онъ техаиске трговце, да га прате до Рio-Гранде, где ће свако да ће ньихъ њиову стоку предати, него ньи обећао да ће ій дати сь довољномъ страховнъ до преко Нуеса интрагъ доиратити. Ову попуду прнме четрнаесет трговца, кои су были сви млади люди, ни зато се нису устезали, за осамъ походомъ ньи.

У генералштабу генерала Кавалеса и у његовой околини налазіо се већій каштанъ Јестерь, родомъ Американацъ од добра рода пореклом изъ једне одъ северны држава, кадъ човекъ, добро воспитанъ и леп стаса, кои и, у чину поручника у федералистичной војсци, кодъ Кавалеса одликовао дужность, изкушаваа и тумачи у своброштаю съ техаиском спомоћномъ војсковъ. Ово место давало му е неку угодность и уважаћ, што многи Техасци нису имали, єръ кошта се онъ напашше жешати морао; тако е имао и пр. два ађутанска служитеља, три коња и колико е нуждно было за издржаћ свіо. Због тога почну неки његови земљаци на њега зло врзити и врчати, те съ тога вечини окрене, на да ньи пикаи своје земљке пређе, него ньх е често одъ највеће користи бнпао. Свнм онъ знао е врло добро за те прилике, кои су се свакій дань ксніе понављале, нађе е запосетн изъ главнога квартира довоіе. Као тумачъ трудио се особито и у сваком прилици да техаиска спомоћна војска осиуђују нстроп, и тако е великолико ньа умерио, да онъ то свеобштне непријатељство неизазуе. Поврай снега тога, многи други, кои на своје захтеваи и молбе нису одъ генерала угодно решеи добіли или се успеху надати могли, мислили су, да е цела прилнка у томе ни Лестеру, кои морадс као тумачъ ове молбе генералу Кавалесу предлагати, и окренуу съ тога сву зрлпо на њега. То се доиде тераво, да се свакояко покушавао убнти га, и нсколнко пута су му врли, изъ пушака на њега опалили, око ушіе звиждила. Коиѣ су му крали, грлили и убнли, а особито њиу на разный начинъ свакій могућв прнвоз чинили, докъ му найпосле не прешли, те се једногъ втра вечаюо у техаиском окопу појаи, одрливе тропцу или четворицу своіе непријателе, кое е донста за врме полазо, найлешће упоре, и пребацивши

ањ њиову руку подлост, позове ић да на њ'гове очи поведе коња што га е доњ'ео и кое е сад недјелко стало. Неочекиваних њ'ихових должностих, њужно поступић и драконско дрекић као и како окрвавлеђ њ'ихови подпи противника задобио му одна мношеку пријателя, кои су пре тога една чекали да ирођу за страну њ'ихови противника. Јестерђ остави ово недирнуто и пређе њ'ихови истолиценноме Техасца, кои су му се одђ сане волђ за пратњу понудили, њ'ихово драконеће хвалиш и опоминаши га да се чува мрежђ и злоће оне, кое е сада показао и тиме ћошђ ваше протиђ себе огорчио.

Мало дина после овог догађаја крене се остатак ваше војске и поће друмом къ Рио Гранде (дећ Норте). Ваздо е путоваће прекодан четири до шест певаче ваше продрети и спасити се сђ генералом Мозаном и њ'ихови одељеђима, те сђ непријателђ што е могуће брже побити се. Јестерова служба ако ађутанта и шпијанског официра ванскивала е, да свако вече изиђере различна положења за поедиан војна одељења, предстраже изиша, страже замести, свакић део у целоме округу промотри, па онда генералу о томе ина, пре него што се смео у свој стиђ вратити. При томе е њихо обичаћ, своја љубимца коња што га е њиу н'ао, самђ надгледати и равита, поити и онде прашњата, еде е њ'го кајдрађе траву и кукорицу њиу њиа. Такође е не редко њиу устао и своја коња на другу њиу водо, ер' као војска зоба и кукуруза ње собомђ носила, то е двоструко вилеи изишња ваша, да се коњи у добром стаи одрже. По такове су се поише називале кадто водиђ одђ округа, и Јетера ић мрако, тролити ић. Онаћ њ'гових обичаћ знати су сад, и кол е онда сад особачно дуго изостако одђ свога стаа, то су онда обично Мехиканци скеченђа се говорили: „Don Lestor y su caballo son juntos! (Јестерђ и њ'гов коњ неђогу се раздвоити)." — А то е готово била цела истина; јбогђ њихић врем своиђ кобали губио е често време, што бы му за ело и одморђ вадио.

Шестогђ вечера, пошто е војска генерала Книјеса Нуесђ остављи, прасне она до Аиа Думе. Тако се то есть зову три за чудо зена онака села усредђ пусте поизне (арерије), окружена малим гаезвио и честама растовогђ и мексиканогђ дрећа (Algarobis glandulosa). Оно жесто буде набрађо за презобиште, сђ намером да се војска сутра зором врене њ месту одређеном за окупиње, кое е одатле било четари певаче миљ одђ прилазе. Јестерђ по своњ обичаћ сриши точно што е одђ њега изискивало воина дужносће, одведе за тиђ своја коња на добру ваиу, вок е четири стотине корчаи одђ прилике бина удаљена одђ страже у округу, па се тек онда поврати њ' ватри, око кое су њ'гови механичари момци полегали. Пошто е прописано, пробуди се одма после поноћи, оде њ' своњ коњу, одведе ги ћошђ далђ кроз предстраже у поље, напои га из прокх езеру па онда прише недјелко одатле у једној шумици.

Тек што е то свршио, то осети да га е ухваћиђђ неко одостраг јако снежно, руке му снезао и праси кабрасте или ужети њ' конопе даље таво снимо уста запушио, да су му се крвави усана подрли и пиљце разиване, а ни најмаће се ње мого бранити. У томе сиимо три човека, кое у војводи помрћини поина као своје најогорченије непријателђ њ'их техаиске спомоћне војске, одђкуд га далеко у једну честу одђ месеџани дриста. Она три виноша знати су се Бројуз, Ормсбы и Макс Данјелс. — Овде дубоко у шуми, везу га ђ рукама иопласо за једно будљиваво мескитово дрво, и притегну ужаде таво ако и сђ тако Јаволском намером, да нити е мого седити нити стоити безђ опасности, да руке њ' нађа не изиђи.

Када су га њ'гови исполњени непријатељи оставили, ресму му ћошђ сђ Јаволским подсмехомђ, да ће га у повратку њ' Мехика опеђ по'одити и свој плеч сђ њиих поделити. Оно прекодено суровостио увери га, да се неки одђ страже она дупеса надата њиовој милости или штедњи за свој живођ. Они су му најстрашније смрђ избрели, да устане у непријазних њ'ихових руку одђ гиаа, умора или заморе. Добро е знао, да ће се војска до неколико сатиђ одаиде крепути, и да се за веко време неће опазити да њега нема, ер' изостаиће ваш војске коју њега не беше ништа необично; њ'гови познати и пријатељи ће онда само помислити, да тражи своја коња, кои е далђ него обично зајутио: они неће ништа зло слутити позивајући њ'гову вештицу са животомђ у прерији, него ће мирно очекивати, да ић за тригомђ војске пре него што преседу на прво место одмора сустићи. Такове ваше невгоде могу се спаиоће кошницу у прерији догодити, за што неба ни најмаће инаи поводи посумњати што га нема.

Такове мисли ирођу као муња Јестеру кроз главу, и у тај ма биза му е сасвимђ иена судбина, кои га очекује. Ирође му одиих сиђ најужаснијеђ смртноги стра'а; ништа непрекидноме стра'овито мучењу, осимђ вођаогђ ветра, кои се удизиуће нађ њиме по лишћу играо, и повадиђ ранић по кожи коња у даљини. Када е почело свитати вако се цело позорђ промениво. Три разлежуће се гласа одђ трубе, кои е у далњим вођиву бужиа, допру до њ'говогђ пажљивогђ у'а и подсете га, вако ће се за вако ћошђ оно близу њ'га назвати, у чио се помоћи ништа поуздао, да ће га избавити. Одђ тог доба биза су му мишићи дути као сати, грозничаво очајаће обузме га. Силно напрезаће, да свезе разиике, кое су га стезале учини само, да му врез крв ћошђ брже кроз увочене удове потече; но муке му буде узаврђ, ер' су узиле, коиа е незиво био, ако што треба избране биле, и чворове и петље једи начинили, кои су у томе вештн биди, и сђ оних заиклаи (лисо) многогђ дивљеђ мустанга (коња), многу снижну мазгу узовиа, докрај свега покушавала отети се. Ироле неколико узалудних напрезаи, кои му врх исподђ сгуљаће ноже изагнаше, увиди Јестерђ, да бы више одђ худила било, хтети такове свезе разиикути, и мане се свакогђ далђеђ покушаваи. Мозакђ му е тролучно ирио, прекомерно напрезиће му е неспестиу инукзло и видђ му помрачило; но слухђ му бешо до крајности оштарђ, и само се ћошђ у њега осиваио њ'гово возебљано жиданђ. Доиле годђ е ћошђ назикнуте гласове своја друзтва разиознати мого, и ако само слабо, осећао е да ће сасимђ остављеђ и сам, и мого е на какову могућност перотити, да ће срећиаи случеи бизу њега довести какогђ затумарошеђ војника или каквог пасуће кнсе, кое я заборазо; или да ће се можда у округу оказити да га неко и люди изасилати да тражеђ, у ком случаю њ'гово избављеи известио бешо.

(Сировстих сђдућ.)

Врачарђ.

Узиша врана — сиђ скровђу плаку,
Задрха срдце — засуза око,
Кадђ виђо Врачарђ, ноћи мирно:
Исто ђ'о Малоиђ о Видовдаику. —

Мало ђ' е врам што оиле каку,
Те Врачарђ медьый, распалисђ соно —
Ти зона желиђ крви бы локо.
— Из' мождa гори да спржи рану,

Кои га сећа давни пролећа,
Сила, свецира, робства и ваше;
О страшно, страшно тадиђ бишше!

Ал' Јорђа уста — Врачарђ се сећа —
Громко се стросе Небоћим кула
Врачарђ се сећа — закука буле.

Ђ. Јакшић.

Садашђ време.

(Мизоврам.)

Уобште се сђ свиђ страна чуе, и што да е скоро сваког на чеду несаће осиуиће удређ, пиће, ма се довио, свиђ и прочеђно ваио, ошеће се главе дићи не моше: зена плазиро, зема мараи, рваи и каку цеке, зема уволи ви изволи, зена кириће, зена напредна завоелђдиу зена живота. Сваког е та ва садашђ време сдиа; и та нета, данаси и сутра песма, и доиле ће та трајати, то ћошђ нико опредћлити немоше. Једиа слуте да ће сђ оних гвоздењих путева, кои ће се сворамђ и коди нас отворити, зло, а други се опеђ радуе, да ће болђ быти, и ту се устуиа натрагђ, неће нико, да я пророкђ. Но ири свему томе надеиде ивамо сви, и та я низа свиза једна утђха, да ће све болђ, а не горе быти. Реко сам мало ире, да осиуђиа спуда влада, а ви сами назо тдя? и како? Меии се чини, да те осиуђиае ваше девотиае немоо, но вђиоиих недилоиђ и шарокоиђ изгледу реко бы да у сламеђ изобилиу, пакђ ипо да и но воли каже. Я мысли, — да, када се на садашђ време неможе една одђ друге по ношиваио, и по ношиваше разиикоиати, и ивдђ исподђ сваког крова ивдостиае госиое ваиазе, и жена вођи, да ће држе подђ разиичиыхђ ваезиика увеселеиа — за

цело, само да их нужда не уче, да им е најбоље, а не зло време. Я велим, кад човеку зло иде, кад му с радни стане, ни одкуд се нема шта заслужити, нити шта у кућа прибавити, кад га позајмљења са свију страна окуне да мљаше одкуп, а он'х ни у стању, нема е принуђен редак свој затворити, — ако што су већ или многи пуни надежде, млади и оштри умом учинили, — и кључе судбина предати, да та они отворе; то е онда иљада зло време! Али то се највиђ лепотама нашта не тиче, и каква и ма на седињењу бонтону, да жена у једностру и у подразумено сљубљеном кућу тече. И ни другоме, ер почесће с жени по седињењи моди у кућа инаприлце најосетљивих госпођом, — дакле разумева се лепо, да ни лепо предмет и отреслови домаћинског бити. Да достојанство и та велика честь нема непостради; има се, има и неће се, њој се мора довети, нужь нека се дођи и нуди само ку другу, зато в нужь, не бих се жемити. Али право свега, треба и њиу да с вино и друго, да има виногиту госпођу и њину орашицу у кући? —

Сећь, кад су наше лепотице тако високо авангарде, куће свог отворене, одећу, обућу и посће по најновијем укусу правити и вратити научене, то се онда и по себи разумева, да се онима — још кадь и бива Азја лепотицом биле — емпиника: секама, спиштима, брадвама, татовк и иљаком, и после помоли Бог, с Богом, добро вече, добру ноћ и останимо здравствима више и неруке. И ако тодь што и то већ дубовој заборавности предмет, тако исто и онај, што је неке србске су биле ни и прошле. Ко сећь женачки и француски нема, тај ње от седињењ света! Богме тако фалитан француски као да им се, што по веле кир Иља, ни знак опарази. — Кадь опаљ напредњ тако живо, што што сете сећи предстанимо, на сравнимь су овом зло страдањој жупама кућом и брушом, онда иљаш у прикоч жорањ казати, да е неисказано време.

Та већ што годь радимо, све за нашу децу радимо, нек кадь сво се називали родитељи, дужни сво се трудити, мучити и прекетати се, само да се може што стећи за ња и покрпковљењ своју једнокуп имати было, ербо е та једна и убоште притрајна цељ, да њих буду дећа срећна, да њимь деца буду чувена и њајена Садь деца наша, хоћеш су путењ пошли, хоћеду быти срећна? Тако воспитанћи и руководећи децу, хоћеду они себи други сходна добити? хоћеду у браку срећно и задовољно живити? То века будуће време одговори. —

У Пешту. ц.....

Железнице по целом свету.

Пошто е, да бросим пећинске и кавразлетнице говоре, представимо и показујем како изображенаја човечанско напредује; ам то најпечатније бива подъ пајсити о железних путовања. Године 1825. биду прве шибе железнице и до у Енглеској између Дарлингтона и Штоктона, у дужини од 8 и по миља нем. положене; а већ год. 1832. биване и прва железница у Немачкој, између Будејбаа и Линца, отворена. Али за њом, 17 миља дугачкој, још некакошње паре мањше, него коња.

При парка кола позније у Енглеској год. 1830. по 6 миља дугачкој Ливерпулско-Манчестерској железници и у Немачкој год. 1835. само по 1 миљо дугачкој железници од Нарнберга у Фирт. Прошло е однеди четврть столећа; ко зна ледуштимь видио како једна железница иза друге процвета пола, и ко зна поседнуто читао у јавних листовима, како е отворена она или она нановно загрејена железница, една ће себи представити ноћа, великій простор, кроз кои они за обшту пользу толико благотворни путови, већ воде.

На концу год. 1856. было е у Европи 5003 нем. миља готови железница и к томе још 4010 нем. миљ, за кошта се од части радило, а од части нов су дозволене да се праве. Од овог броја дакле 1800 миља готови и 670 миља што се тек трафико у Енглеској, 878 нем. миља готови и 642 нем. миљ што се тек трафико у Француској. Немачка са аустријанских покрајнах скупи имаше 1582 миљ готови и 1403 миљ недотовљени железница, а од оны припадају 538 миља за Пруску и 420 миља за Аустрију.

Америка имаше к при концу године 1856. дототовљени железница 5849 и грађени 3685 миљ. Сликше државе саме бројше 5322 нем. миљ железница, на кошта се поче, дакле толико, колико од прилике по целом осталом свету у скупу. И Канада има већ 369 миља железница к оним ће доћи године 1860. једна железница, кои кодь Монтреала прелази преко реке Лоренса са найдужимь на свету мостомъ (Виктора-мостъ) кои е 14,160 стопа дугачакъ, а почива на 24 стубова, а изнодъ кога найвећи бродови проазити могу.

Азрика имаше 1856. већ у Египту и на прибрежју добре надежде (Сар) железница дужине 62 миљ., а још и ови 50 миља што се гроде. Азја имаше 60 миља дототовљени железница, и 315 миља биху дозволене, Аустралија имаше 30 миља готови и почрени 295 миља.

Дакле при концу год. 1856. было е по целом свету већ 14 004 миља готови железница, а проектирани было е 8355 миља, што свега чини 19.359 миља!

Али што нам се види из тих бројева? Они нам веле, да и сад највећи већ дућ живота, сваке и богатства, какогод још было ње. Сваки кала сатрудена железница представи капиталъ од по милиона талира (орашеки), ер толико још што сорадерене сваки миљ, дође готови небуде. Пратимо сваки миљ железнице доноси ови прилике 45.000 талира доходка, ако интересъ од уложеног капитала.

Год. 1855. су у Немачкој на железницах вожени преко 36 милиона людій, и 345 милиона центій робе, а у Енглеској исте године 148½ мил., у Француској 1373 мил. людій. У Немачкој више 2392 локомотива; у Енглеској 5000, у којој земља више од 130.000 људи служе при железницами. По прилици точнох рачуну има више од по милиона людій, кои се непосредствено железницох хране. ст.

Смешце.

— У Лондону жогио е славій 25. Марта 1810. године читати по свимъ новинома са великимъ слозами нагласиване ове речи: „Од данашњих осмих дана надаље се у Шајтенплу една велика, несувсена и никадь невиђена игра, а на то се позива свакій ко ове да дође.“ У тай дань скупи се ни то место силан светь, да види, какво ће чудо ту да буде. Светаш е цео дань стаила и до самога мрака ніе се башъ ништа тудоговило. Наседнеде се предъ сиу кућь пропусцінсъ кроз цео народъ: „Данасъ е прилі Априлъ, цео е Лондонъ данасъ превари-нъ.“

— Борису Годунову, цару руском у XVI. веку, доће одиредъ једнаъ персијанскій посланикъ, кога он на свечаній торонь у Москви одеде, да му одатле красоту и величину града Москве покаже. Кадь е Персијанацъ цео градъ са торонь прегледао, окрене се руском цару и рекне: „То е истина све лепо, али ни једномъ плаиноцу на свету ніе жицкій народъ тако поморанъ и послушанъ, као што сво ни Персијанцы нашимъ господару.“ Цара руского оне жљене речи нико дирну у срдце, зато доиде једногъ спарезнику руском, кои за њихъ стало, и запоседи му, да скоча доле са торони. Овій се ніе ни мало уплашио, и пре него што га е царъ могао задрежати, већъ е тело њиово сто разкрсано на земљи лежало.

— Кадь Турци нъ Црне реке побегну у у Видинъ, чувши шта е Абдулъ-Велько съ богомъ у Подгорицу учинію, намести се Велько са своимъ бећарима и сановницима у женанову сеју да зимуе. Кадь Турци у тоиъ чуе, шта се срби по Црној реци и разберу, да Велько неки много войске, одма се подиге нъ Видина женанко стотина Турака, и пођу на њега; а кадь дођу на последњи конакъ, на ће као сутра у пиати, онда опъ скупи све свое момке, па нъ рече: „Браћо! ни Турке оде женанко чекати, ерь е нъ њи много више него насъ; већъ видимо, у нъ Бога, да ни ударимо одмах на нъ, па ако ће нъ побудимо и разбимо, добро! ако пи ли не, могбудемо нашта учинити, и ни ћемо ноћи на главу, ни у панцыру.“ Ни сами подигнувши све свое момке одиде, те се полако прикучу и уђу у средъ Турака, па увидивши сви оборе напу нъ пушкама и стану хватати турске: „Бежите! разби насъ Абдулъ-Велько.“ Турци се од изненаде и одъ силне онако изненадне, па ударе преко гогова и преко кла и тако Турци побегну, као женанко, кои бежи, кои гологлавъ, а свиъ богоръ остане Србима. — Пошто Турци оболе Велька у Боки, и дрекну га женанко недељи обновити, дође му Младенъ и Вушић съ войсковъ у помоћь. Кадь Велько види и поиъ Србску войску, узяла за ати, да приседе турске войске изиће међу Срби,

те ним ниже, да ће ону ноћ погодити пешчане и одузе ће ударити на Турке; па онда кроз Турке опеть се вратити у Банов, да уреди војску свою, да и ова у одређено време удара где треба. — Као што велики људи показаше своју предвидљивост, тако и ја Велико свою познавао, и весело се срадо, што главом више војводише, ноћ су свои војводства никому риброшку, или съ новцима, или са личима добили, нигда ниже и честь као и онъ; и често бы говорио: „Да Богъ да, да се Срби не умире съ Турцима, доклъ сиъ год и живъ, еръ како Турцы ударе, одма жене стоу мало одликовати одъ ова поклонара, и да се умире съ Турцима, одма бы и жене судише; а кадъ я умреъ да имъ Богъ да миръ, па нападъ више рата да немаю."

— Кадъ к Аншлисъ посао пређе Египетскимъ, видио ѳ, да га Египтяни много не почитую, зато, што ѳ одъ проста рода бао; то онъ употреби једну хитрину, да себи честь задобие код Египтяна. Узме ону умивашоницу, у којой ѳ онъ ноге свое прао, онда заповеди, да се ова умивашоница растопи, и изъ ње кипъ једнъх салiе, кои потомъ на найбољемъ месту у граду поставе. Египтяни стазу се клањати овоме кипу, и онда онъ Аншлисъ ани, да ѳ тай кипъ седиисъ изъ своога суда, у коме ѳ онъ свое ноге прао. И онда имъ и то рекне, да се исто тако и съ њиме збыло, као съ тома умивашоницомъ, еръ прежда сань я пре бао жилай и незнатный човекъ, али сань садъ вашъ царь, зато васъ свевидећи, да ме одседъ као свога цара боћ почитуете.

Тожъ ѳ начиноиъ Аншлисъ доиео Египтяне, да су га почели боћ почитовати, и да су ку се у сасиу свесньмъ покоравали.

— У оно дньо кадъ ће бити код Велико-Гершена битка, дође једанъ официръ фелдмаршалу Блихеру и заповеди то, да му дође да непознато дньа одпуста (трпуђа), да нидъ ићи своме отцу, кои ѳ, као што ѳ казао, седъ бынъ на самрти. — Фелдмаршалъ заповеди да официръ то чини зборъ сутрашње битке дође му одпуста са овимъ речма: „Треба да почитуешъ твога отца и твою матерь, да тако дуго познивашъ на земльи." — Еларедъ с Блихеръ нишо по једномъ устоиъ сокаку у Хамбургу. Неколико француски весели спомоћници, кои су га кадъ шали, и кои га нису познивали, ударе га по леђима са спомъ штапићима у шали, да онъ скоче съ пута. Блихеръ се осърне, и кадъ шали да га Французи си штапићимъ удараю рекне: Удрите, морате я, и я ћу васъ кадгодъ потући!" — Кадъ ѳ сависи войска у Паризъ дошла, прао се једно вече зарез Блихеровъ сиъ. Онай ѳ сее улазо у банку и сее добило, тако, да ѳ у банки велика гомила дуката было. Баздеръ запати Блихеровога сина, опеть ту сву суму новцаи опеть сеоднати или ће ѳ узети. Онай се дуго ни ће решио, шта ће да чини, боло се да сее не изгуби, и весь хтеде да се попусе натрагъ, кадъ онъ његовъ отацъ, фелдмаршалъ Блихеръ ина нѣсколи леђа ушиени у собу банкъ у тай царь, о остаде дуни и поваче: Блихеръ ни једанъ не ретерари, — гилъ!"

Блихеръ онимъ поступкомъ може бити збуњенъ повеће се и Блихеръ скоро возше добіе.

Анекдоте.

— Једанъ Арапинъ, прекъ као угљенъ, путовао ѳ по Европи. Кадъ ѳ дошао и Шпайсигенъ сарае у једну гостіонницу, да ту преноћи. Дежевао, кои ѳ у той гостіоници собе спремао, кадъ ѳ крешетъ за тога црнога арапина намештао рекне: „Штета велика за овако часте кадаве сиромашке, лепе беду сутра изгледати, кадъ се дигне изъ ња цриый арапинъ, бићеду сие као горе прие."

— Једанъ селянъ дође у Паризъ и кадъ ѳ прошао поредъ једне велике куће запита пролазна вина ѳ та велика кућа? „То ѳ подземна," одговори му пролазъ. „И я сань одма то помислио," рекне селянъ, „чимъ сиъ једногъ магарца предъ вашимъ вратіо где стои."

— Једанъ варошанинъ дође у полћ съ једнимъ простаковъ. Овай се радовао како сее лепо изъ земљ ниче и рекне: „Само да падне кишъ једна тонда киша, на бы сее изъ земљ ишкало." — „Сачувай васъ Боже одъ тога, еръ я имаъ двесте у земльи!" одговори варошанинъ.

— Стараць једанъ, поше ѳ одъ тежкъ пића нось сисиыхъ прашъ бао, рекне једномъ за остаалога своиъ унуку: „дебе, леба треба вета, ако оћеш да ти образи румени буду." „То сте вы по своой признаи морали много леба ирдата?" ушита дете.

БРАКЪ И ИСТАКЪ.

Ерак. А што си дошо на разговоръ, кадъ незнашо већъ о чему да говоришо?

Петак. Приповедаћу ти једну басну.

Ерак. Дедеръ, я радо слушамъ басне.

Петак. Бише лепа шума, у којой свакове птице живише, или доста исеселе, еръ су ињъ биле кризе везали, те шису се могле дньа у храмъ, и веселити се у чистомъ Божиемъ воздуху. Међ' њима се десіо и одинъ поспаръ соко, кои нит ѳ једногъ дньа своимъ очтрицъ клюномъ свесе разикнуо, и научио ић ѳ, да могу летати, што су већъ одъ другога робства одучале биле. Изъ благодарности напроме соколу гнездо на найвишемъ дрвету, на врху једногъ јблана. Ту се бао соко свесело, одуздъ с моге су шуму прегледати, пазећи, да се редъ одржи, а особито пазіо ѳ, да небы с' нодя потребъ у шуму ућетіо, а невинын птичій светь злостанко. Али гавранъ небау задовољан, што соко на врху јблана стануе, и рекли су, да и они нашо остінтръ клоаъ, да су дакле способни, на врху јблана становати. Али соко нехтеде оставити гнезда, но гавранъ непрестано трактаћи дотле су клопали гране, да коиа гнезда исекше, док се исто непоче лилати, и соко видећи, да ће гнездо пропасти, одлети далеко изъ шуме, остависши у гнезду своја соколића, за кога ѳ кмећіо, да ће моћи у гнезду становати, еръ ови бишше лакши одъ старог сокола. Но ніе дуго трајао те гавранн и соколића отерише, сее плашећи гране, на коима гнездо лежише. Седъ су хтели, да одиах одъ ньи звузне гнездо, што стоише на врху јблане, али превеярше се; птицима Тожъ ѳ начиноиъ Аншлисъ доиео Египтяне, да су га почели боћ почитовати, и да су ку се у сасиу свесньмъ покоравали.

— У оно дньо кадъ ће бити код Велико-Гершена битка, дође једанъ официръ фелдмаршалу Блихеру и заповеди то, да му дође да непознато дньа одпуста (трпуђа), да нидъ ићи своме отцу, кои ѳ, као што ѳ казао, седъ бынъ на самрти. — Фелдмаршалъ заповеди да официръ то чини зборъ сутрашње битке дође му одпуста са овимъ речма: „Треба да почитуешъ твога отца и твою матерь, да тако дуго познивашъ на земльи." — Еларедъ с Блихеръ нишо по једномъ устоиъ сокаку у Хамбургу. Неколико француски весели спомоћници, кои су га кадъ шали, и кои га нису познивали, ударе га по леђима са спомъ штапићима у шали, да онъ скоче съ пута. Блихеръ се осърне, и кадъ шали да га Французи си штапићимъ удараю рекне: Удрите, морате я, и я ћу васъ кадгодъ потући!" — Кадъ ѳ сависи войска у Паризъ дошла, прао се једно вече зарез Блихеровъ сиъ. Онай ѳ сее улазо у банку и сее добило, тако, да ѳ у банки велика гомила дуката было. Баздеръ запати Блихеровога сина, опеть ту сву суму новцаи опеть сеоднати или ће ѳ узети. Онай се дуго ни ће решио, шта ће да чини, боло се да сее не изгуби, и весь хтеде да се попусе натрагъ, кадъ онъ његовъ отацъ, фелдмаршалъ Блихеръ ина нѣсколи леђа ушиени у собу банкъ у тай царь, о остаде дуни и поваче: Блихеръ ни једанъ не ретерари, — гилъ!"

бише сремота, да гавранъ найкише гнездо у шуми звузне, те су другогъ сокола, кои ѳ отицъ такоћеръ сдевалъ соко бао, избраше, па му дедоше гнездо на јблану за ствиъ. Новый соко бише мирополюбивъ; они ѳ за то пазіо, да съ гавранима жива у љубави, поделивши ињъ найбољи гране за гнезда. Тако ѳ трајао веше годиие. Гране јбланове, кое гавранн нису више клопали, осиваше, и разиире се све већа и већа. То ѳ обратило сокола на ту мисао, да и онъ свои гнездо разиири, што му ѳ тихъ нуждие было, еръ су се у гнездо већъ и нади сокољића насилие, и да небы гавранн опеть гране клопали, наумн поместіе око гнезда сирдозраше за страхаре. Гавранн видећи сиъ, да соко гнездо на јблану све више утврђуе, свише се са сокулагомъ, кои тихо и по мраку лети, мрећи на сто што ѳ видно и светло, и наговоре ио, да сокоду о главн ради. Ала бестро соко соколово види и по мраку, на поканра ињъ пићеру. Седъ нестаде прекомерно крічаћ гавранова чимъ више, што ѳ съ њима и дебела една пуиавица пристала, кои по обичаю вћнокъ тумара по тубјемъ гнездима и подиеће своя яя. Ова одлети истребу, кои ѳ одвео желіо, да у ту шуму дође, и одриа му пићеру вћнку, съ позиаокъ, да ињъ у помоћь дође, да соколово гнездо спесии. Истребъ радо прими овай позивъ, узета у шуиу, где су га птице са страхомъ гледале. Онъ се смести на поиих другогъ већъ осушенога јблану, па док ѳ онъ тако, претећи сокоду, седіо, клопцу говаши гране соколозога гнезда доиде, док се гнездо изиоло веноке лилати. Соко видећи, да ињгово гнездо пропасть прети, опреже свое соколиће на стрику, како бы, кадъ нужно ѳ буде, сиъ лакше одлетити могао. Но истребъ одлети," кадъ ѳ видіо, да ѳ гнездо доста осиаблено, са младенцима двићемъ у клопу.

Ерак. Ећи ли сарніо басну?

Петак. Ioић, та басна већ се сершпта, док годъ ими кукавица ни свету.

Земунъ. Свакомъ човеку старати се ваља, да своја будућност осигурава, да би му за живота, кадъ га немаћи смрть дошла-сутра скоро, колико толико у безбедномъ стању остали. Али тешко је у данашње време за и съ напредовањемъ трудољубивимъ ту цѣль достићи, а оданде ова прича, да жалба чиновника, занатлије и свака трговца шесу у стању, своја ову будућност осигурати, јако би то учинити желили: ерь имъ с ваше пути плата или непредвиђ одъ трговине одпада, да ели животарити могу, а о стеченими не помишлати несмеју. Да би се то свима получити могло, ваља таковимъ да се на друштва за обезбеђивање обрате. Она заведени допуштено законом, да мазомъ жртвомъ кое свое осигура, и себи брату и нежнуть съ права сваке не. — Ево неколико примѣра: Једно двадесет годишно дете своје оможе после смрти штоне годишњу одъ 500 ф. осигурати; онъ за ту цѣль плаћа, ако е одъ вида плаћати почне, 35 година старе, свакс године 13 ф. 18 кр. или месечно 1 ф. 10 кр. ср.; ели онъ 44 година старъ, онда ће плаћати 17 ф. 48 кр. за ту годину или 1 ф. 34 кр. месечно; а кадъ ће 56. годишњій човекъ у то друштво ступити хтео, онда ће на годину 29 ф. 39 кр. платити. — Особито се старизи за децу. Ако бы родитељи желили, да њихово нежнюмъ детету буде, кадъ е оно двадесеть година старо, износ одъ 783 ф. ср. онда ће требо 100 ф. положити. Жели ли кои они сто оно, положити, може оне новце ако бы му ће тешко было неодвојить положити, у годишњимъ ратама исплатити, за тай начинъ ваљ осигурање детету у двадесетой години већъ главницу одъ 783 ф. ср., кои ће моћи дете или за школовање, или за одкуп одъ војничтва, или за нарасть, или за почетакъ каквога посла употребити. Ми смо осведочени, да свакій поштенъ и добро мислећи отацъ и сумуръ неће пропустити, ако му е може можно и потребно, будућность свою или и други своих качинових осигурати.

Најпробитачније погодбе за оваково обезбеђење понуђава „Ново трговачко друштво за обезбеђење у Трсту" (Nuova società commerciale d' Assicurazioni in Trieste), кое погодбе кодъ 1000 ⁰/₀ жерова жита, 4000 жерова кукуруза, 1000 жерова сена и 2000 жерова зобн.

2. Жел. Вл. Сисак у Сегединъ дође госп. Александра Краснъ са двор.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

дружествених итента у Земуну г. Јована Петровића сазнати могу.

Београдъ. Чуеш, да ће г. посетитель пресвете претрести сва судове у Дѣлима и заранце одъ ваше годиша траже уважити, а нежнихъ судовима, кои нсова много посла за одправнићъ имаю, у нечемъ одлазити. — Као што е познато, да су г. г. саветници Србије дошли, да новоме уредбе обзиром се предмете рѣше, држали сву ову своју несклоност заслужена. — Споменути народњакъ „Дѣла," кои е дошао баш, да на српском страни рада, одшколе е пре недѣлю дана, ће повернуть, да ће се братити, почемъ г. подминистаръ Касинъ съ нашимъ високимъ правителствомъ ништа свршио ніе.

— Његово царско высочество г. Надвојвода Фердинандъ Максъ, кои се сада са високомъ сумуртомъ својомъ у Бечу налази, одређио е за повеђивања народњака аустр. двора, г. Новаковића, да дрђоцењих притезоки.

— Онотъ ће месеца мајскога подкралъ Сайд-паша, у Флоренцъ дођи, да посети велікогъ војводу Фердинанда. Флорентинцы радују се тога долазку, ерь се надаю, да ће много конца у земља остати, почемъ се зна, да е подкралъ Сайд-паша ако богатъ, при томъ и разсипникъ, а довлеће сасобомъ велику пратњу.

— До 20. Јуна биће железница бонитска до Вршца готова, и предаће се обштемъ разобраштају.

— У Осеку биле су ови дани двое путујуће обешени, кои су замуси нѣкоћ другогъ врина, и нѣкогъ Чавутина и жену мѣсову злостављали, и коврали.

— У земичкомъ Прежнику коминаша буде некій Сававрь, неглашній царскій капетанъ на суд позванъ, што е дао нѣкъ затворъ у граду Новомъ-мѣсту у тескій побелзо. Нѣкій се надаю сада у Лондону, но тешко да ће он томъ позиву сљѣдовати. —

— Смешанъ случай догодио се скоро у Комарну, кои доказуе, да е и кодъ Мађара судницрів у већемъ пятву. Некомъ господину нестало е у своїой собн 5 фор.; онъ е посумио на своја слуга, ерь осимъ Господина, само е онай у собн био. Господинъ, по свой прилици несадашній паметњакъ, почео е одма сама пенитн сн батинома у руци, лупивши слугу тако добрѣ коже. Слуги се тако ово раздере, да е одма, у комишіску пиваћа се бања дотрчао, да види какво е то зарма. Дошавши узроку лупња, приступи слуги, неке маленке речи у уши му шапутьи, пос су тако дѣйствовале, да е слуги одма праву слику признао и петнаю пратіо. Баба е била кодъ простогъ народа као вештица на глаеу.

— Г. Морзе, ветый онай, кои за правоъ отца електричного телеграфа сматрати морамо, живи у Америци у найвећой оскудици. У Народу сложили су се нѣки, да му у помоћь пратекъ. Дакле и онъ дође судбину скоро сыю изобрѣтателя и велики духомъ.

— Новине нишо изъ Брода: Невій отъћно изгледећій господинъ дође у нашу варошъ, и смести се у ирвой гостіоници. Потомъ посети онъ руског конзула, да одъ њега пасоиъ за Русію траги, али ніе га добити могао Истый дань увече вошіъ онъ своју слугу съ писмами на пошту, и докъ е онай дође отишао, убіи му се господинъ изъ пиштоля. Несрећанъ биваше спаіа польскій, во имену Константинъ Сапинскій, и мороо е 1855. год. изъ Русіе због тога тайно побегао, што е онъ невоста у двобоју убіо.

— У Аугсбургу е биле 20. о. м. запитіа кезета, кое су штампане у посетну азијевог печатнин. Пруг овдзіо, кое е штампан сим Гутенберга и Фуста (Фауста), купіла е руска влада за 2,336 фор. ер за историјскогъ библіотеку.

— Славній коминъ енглески, адмиралъ Шарлъ Напиръ, кои се тимъ одликовао у послѣдньмъ рату, што ніе отво ни еше руске лађе, пише сада — ровате. Хоће ли на томъ полю и опати више среће?

— Енглези ноиъ страдаю одъ Себастопоља, кво да е ово мало било, што су већъ страдали. 6 лађа њиовъ коминръ одредно се по озолини себастопољской, кађе едно тице и бацн га; тице се распадне и онъ погине.

Пролазеће лађе.

поврай Земуна:

26. Априла. Изъ Бечкерека у Сисакъ: лађа гг. браће Хелеберга изъ Бечке, са 3368 жерова пшенице, 1036 жерова пиринае, 1066 ⅔ жерова жита, 1062 жерова кукуруза, 1197 жерова сена и 5 а по жерова ситне шоле.

28. Априла. Изъ Земуна у Панчово: празна лађа г. Васе Апраиновића.

28. Априла. Изъ Сегедина у Сисакъ: лађа г. Аврама Јовова, са 1169 а по жерова пшенице, 3140 жерова кукуруза и 22 жерова шкуља.

28. Априла. Изъ Сенте у Сисакъ: лађа гг. Чанића и Серуса, са 5000 жерова пшенице.

30. Априла. Изъ Земуна у Митровицу: празна лађа г. Теуша.

30. Априла. Изъ Бечкерека у Сисакъ: лађа г. Васе Бумбаше, са 6000 жерова пшенице.

2. Мая. Изъ Панчева у Сисакъ: лађа г. Димитрія Драгићевића, са

Стање воде (изнадъ 0).

На Дунаву . . . . 10 ст. 6 п.
На Сави . . . . пораслаа 12 „ 9 „
На Тиси (Код Титела у Мад.) . . . . 9 „ 2 „

Царина пловидба.

Изъ Земуна у Пешту, сваке Недѣл., Понедѣлника, Среде, Четврта и Петка у 4 сата изутра.
„ Пеште у Земунъ, сваке Недѣл., Понедѣлника, Среде Четврта и Суботе у 7 сати изутра.
„ Изъ Земуна у Оршаву, Четвртомъ и Недѣлномъ, по долазку Пештанскога брода.
„ Изъ Оршаве у Земунъ, сваког Вторника и Суботе у вечер.
„ Земуна у Сегединъ, сваког Понедѣлника и Петка у 8 сати изутра.
„ Сегедина у Земунъ, сваке Недѣлѣ и Среде изутра.
„ Земуна у Сисакъ, сваког Понедѣлника и Четврта у 12 сати у подне.
„ Изъ Сиска у Земунъ, сваког Вторника и Петка у 6 сати увечер.

Течаји на бечкој берзи.

	28 Априла	29	30	1 Маја	2	3
Народни зајам . . . . . 5 ⁰/₀	84 ¼	84 ⅛	84 ⅛	84		
Лутеријеві зајам од год. 1834. . за 100 фр.	—	—	—	—		
„ „ „ „ 1839. . за 100 фр.	129 ½	—	—	—		
„ „ „ „ 1854. . за 100 фр.	109 ¾	—	109 ½	109 ¾		
Акције Аустријског банка	975	975 ½	976 ½	974		
„ предит-заводитва аустријскога на 200 фр	242 ¾	242 ¾	240 ¾	240 ½	⸗	⸗
„ друштва аустр. гвозд. путовах по 200 фр	282 ¼	275 ½	279 ½	⸗	⸗	⸗
„ подунавскога пароб. друштва по 500 фр.	546	545	545	⸗	⸗	⸗
„ инст. Франц-Јосиф-гвозд. пута . . .	—	—	—	—	—	—
Облиза од Аустбурга	105 ¾	105 ¾	105 ¾	=	105 ¾	=
„ за Јабланц	—	—	—	—	—	—
„ за Тријеет	—	—	—	—	—	—
„ за Буквурешт 4 нед. . . добра вара	262 ½	262 ½	263		262	
„ за Царигрлъ 4 нед. . . . турс. вара					107 ¾	
Злато	107 ¼	107 ¾	107 ¾		107 ¾	
Сребро	—	—	—	—	—	—

Пловидба мѣстног паробреда.

Изъ Земуна у Београдъ, 6 ½, 7 ½ и 11 сати пре подне, 2 ½ и 6 ½ после подне.
„ Земуна у Београдъ и Панчево, 7 ½ пре 2 ½ сата по подне.
„ Панчева у Београдъ и Земунъ, у 9 пре и у 4 ½ сата по подне.
„ Београда у Земунъ, у 7 ½, 10 ½ и 11 сат. пре подне, и у 2 ½ сата у 3½ по подне.
„ Београда у Панчево у 8 пре, и 3 с. по.

Печати, издае и одговари књигопечатња І. К. Сопроза у Земуну.

Подунавка излази сваки Суботе у недељу, и коштa за целу годину 5 ф. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ поштарине съ поштарином 1 ф. више.

Предбројити се може водъ свако и о почетку. Изъ унутрешности Србије може излазе у напређнимъ писмима съ новцима на књижару Госп. В. Валожића обратити се.

Бр. 19. У Земуну 10. Маја. 1858.

Одговоръ.

Ты не питашъ, мой премилый побро!
Какве путе удесити треба
Онде' сѣћа да поживимъ добро
А по смрти да с' дочекашъ небя.

Да те умемъ слузи добра воля,
Мыръ у твоме срду да оплоди,
Да немашъ триста главоболя
И низови косканы ради?

Добро питашъ — и да си ми здраво!
Я ти у том' помоћи немогу:
Писань нефео, а писань ни Бево,
Шта ће быти да пророчи могу.

О, я мени то бы было драго,
Кадъ бы како мог'о да пронићемъ!
Волео бы нег' пресво благо.
Волео бы нег' ди брадву набемъ.

Аз' є тешко погубљено нѣни,
Призна кеса вепуци се сама!
Тко то трази, може лако знѣни,
У во дана свопшиће ти тама.

И тешко є крова живот проћи
А безъ ада и безъ муке каке,
Іош' є теже у дожъ божій доћи
Брезъ сѣћашце кроз мутно облаке.

Паметнић си, фала Богу, и самъ,
Да толико расудиш' си кадиръ,
Ако писи, и я врлъ ти писамъ
Што узъ брдо ти никрѣчнут кдиръ.

Єлво буре доклъ у подрумъ сгураш
Хоћешъ, тужишъ, да пребіенъ леђа;
А ты желишъ кроз сићъ да с' протураш
На да книта сриде ти не пређа!

Чудне желѣ, чудне памети,
Коме тако жићи' ніе мило?
На іошт' у брой да те метну свети':
Е, онда бы све потамнѣ было!

Я знамъ шта є понайбоље за те:
Кадъ бы мог'о усићт' на Бурина
Да узлетнић до варети Фате
Да с' нагледамъ чуда свиколика,

На да пипсемъ: „С' богомъ, свете бѣлый!
Я опамо болю срећу нађе,
Моѣ сриде нећъ за те пезели
Одвалъ, инаћъ, за облаке лађо.“

Аз' є тешко прежалити кпосе
Да остани долинице райске,
Меѣ' ираке да с' понѣкпа кусе
На да глоће огриване кайске. —

Нуто! садъ ни вешто шкумъ дође,
(Шкруѣ, побро, оно шала ніе!)
Кадъ бишъ хоћешъ да с' олакше проће:
Раку спрежи, па ужиди иріе!

Шта се чудишъ, шта ди ти є жао?
Гробница є све намират' кадра!
Ниси, вальда, на уроке пао
Да бесъ ветра ты расиакћишъ ядра.

Хоћешъ мира? ту ћешъ мира стећи;
Хоћешъ среће? ту є среће прана!
С' гробомъ прс ћешъ одъ грѣхе утећи
А безгрешномъ с'и небесна слава!

Казнић ли є оно войнић, тужић,
Кои жели задобити славу,
А едпако брише се, во сужанъ,
Да сачува слово мудру главу?

Ако ли се бошарити подпиш:
Не сакри се ни у коѣмъ рогу!
Сваћа ћете одпудъ се ненадати,
Зао ће быти, иђруѣ едпом Богу.

Ніе сваком Господъ дао благій,
Да безъ муке лоте штуке цворе!
Суђено е, побранине драгій,
Да све двомъ заслужи' се морв.

„Ахъ! тешко є живѣти у сићту,
А іош' теже одрећи се сићта,
Ко ће бездну завити клету
Безъ окрша и безъ сіасета?

„Єси л' работъ? потпиуѣшъ дудо,
Єси л' добиръ? изъћеће те муки,
Мудрић тешко да непроће худо
А богатогъ вредно ићудпа.

„Єси л' зао — зао и напасно!
Болѣ да се ни родио н'єси!
На тебе ће устиг' громъ и пак'о,
Душу твою одпети ће бѣси.

„Зло на седу а горе у граду,
Зло на мору кои душа сређу!
Меѣ' людма се нпада у нпаду,
За пустиић ни зборити нећу.

„Нпстѣ места да с' но ћеву смирић,
Трећ ничс гдѣ се и несидя,
Свуда бѣда, кулатлодъ звиришъ,
Трудъ, неволя, нпкпетъ и ядп.

Одъ своѣ морашъ зазирати гласа
Ако желишъ достоит' се раи,
Трићъ морашъ до смртна часа
Ма зрћење и жебпло врап!“

Стой! невичп, немой да се єдпић,
Протри очи па погледай свуда,
Добро погри што очима гледаћъ
А жешій како лѣка дуда.

Вип', и томе разлога пзаде,
(Ко и сему што у сићту быва!)
Во пздире в лиспја кроде,
Дудъ се топи, вешић по врху плпва!

Само треба пазпазати воля,
Па да кидпић пако позе лепо!
Кадъ пагрпца, кадъ коња, кадъ воля,
Свако ћете послушати слепо.

Заръ бишъ мора све окако быти
Ко што слепцп са гудалом гуди?
Ко ће сему сићту угодити:
Болѣ своіоћ, пст' свичіой ћуди!

А што жабе изпопда дрече:
Пустп, вск' се дрепак задоволи!
Завић да сказа сабља пспсче,
А пајпосле: шарко є поѣ. —

Кадъ є тако, мой премплый побро,
Де сазъ воли, па се небой сабљ!
Само пази и чувай се добро
Да на леђа не упрпшъ граблѣ! —

і. п.

Стрицъ и синовацъ.

(Продужећ.)

VI.

Тећъ што є Александеръ ушао у свою собу, одма зовне Тонію. Служитель поћи се си войничком точношћу.

„Тоніе, сиромах стварце и варучи поштанска коња, сутра ћемо путовати!“

„Куда, милостиви господине?“ упита Тоніе зачуђен.

„Куд год ћемо, старий пријатељу. Али набери живину, нарочито за ручу. Мы морамо се селити; предићу в овде врло жалостив, нећу се овде дуже задржавати.“

„Мени се и у прозор трешњу ње доиао љубезный господине!“ рече Тоніе умилним погледом; „данде ћу одма спремати?“

„Сад мести! но найпре ми донеси свећу, да напишем једно писмо.“

Сумрак већ с настао. Кадь е Тоніе пресо предпори корачао, чуе како куцаи на врата.

„Ко е то?“

„Отвори, отвори, или ћу изваити врата!“

„То ње пристойно!“ пробуди Тоніе. „Само стрпљења! кои е то, такав непристойный гость?“

„Неотварай, Тоніе!“ повиче Александеръ са горњег степена. „Нећу недвогог човека ни да чујем нити да видим!“

„Добро, милостиви господине!“

У истом трепутку гурне Вилхелмъ Девалдъ и изваши врата, дрекри поред упрепашћеног Тоніе уз степене. Горе нађе на благородника.

„Я морах' с вама говорити, господине!“

„Опростите, господине, незнаних посћу, и найпаче одъ вас!“

Александеръ окрене му леђа и оде у собу. Девалдъ жељаше се уздрати, и да му не слеђује уношење.

„То е драко!“ повиче Александеръ упрепашћено. „Обете ћ' ме принудити, да мое доказе право силом бранимъ?“

„Не, ер' я вас не само за честитога човека сматрам, него и за разумного. Мое супруге тиче се — —“

„Хм, хм, хм, ваше супруге, мой господине! Дакле ваше супруге тиче се? Гони ли вас љубоморность, да ћу прозор пушу трчите? Ако е то, мой милостиви господине Девалдъ, и ово и-мате право и слеђушћу вас!“

Тоніе уђе са свећом.

„Ону ли остати овде господине?“ упита пресиј погледъ на гоета бошњи.

Александеръ му нимаше да каже. Тоніе оде, почем свећу ка асталу мсту.

„Сад сво сами, господине Девалдъ; шта имате да ми кажете?“ упита Александеръ, а злурадость вирила с изъ његову очиу, кадь е у знолно чело Вилхелма погледао; „или много више шта е заповедила жена, верни Дуњо, да ми се каже?“ повиче се на то подсмевајући.

„Заиста я нећу!“ помисли Девалдъ, кои забуну овог чудноватог човека ніе могао протолковати.

„Сад, срећнаи супруже,“ повиче Александеръ, „зашто не говорите? Да ћ' е вас супружество учинило немим?“

„Господине, чини ми се, вы ме сматрате за худог супруга.“

„Не, супружество е врло озбиљна ствар, љубезный мой господине, него дрвних васъ за несрећнога супруга“

„Подозревате ћ' на мою супругу?“

„Не, я ћу ћутати као гробъ!“ викне Александеръ поносно. „И вако сте заиетни, немойте прекидати ово предућтиће, него заповедајте се сь тимъ, што ћете се слепо на верность ваше супруге ослонити. Сутра рано или ићућ ове ноћи одпутоваћу; останите сь Богомъ, господине Девалдъ!“

„Надам се, да ћете остати!“

„Заиста нећу!“

„Или ћете ми барь узроке ваших напрасного одлазка казати. Вы сте предрасудима обузети, кое вама живот отворчавно.“

„Предрасудама?“ повиче Александеръ горко смешећи се. „Хм, я видим, да спрам васъ морам искрен бити. Тавни су супруги, само исповешћу дошли отварају очи.“ Следујаите ме дакле, настави Александеръ. „Приповедао сам вамъ у локу, да ме и једна невера женскиња срамно издала, и да в найсветао заклетву погазила.“

„Опомињем се.“

„Вы сте е сами назвали невернцом.“

„А кое е та невернца?“

„Ваша жена!“ вакне Александеръ величествено.

Вилхелмъ упрепашћенъ посиче.

„Моя жена!“ протена он. „То е дво.“

„Да, ваша жена, господине Девалдъ! видите, ради ваших покоя немогу остати.“

„Ради мог покоя?“ упита Вилхелмъ смешећи се. „Ако нешете другоћ узрока путовања, то останите.“

„Како?“

„Повторителио вамъ кажем, останите!“

Александеръ осећаше себе потрешеного овомъ мирном стаиности, сь коиомъ су ове речи на њега управљене. Нитова суета пробудиле.

„Добро,“ рече после некога ћутања, „дакле остаћу; само да бы ноћ заседочио, да сами спрамъ вѣ разноудимаш.“

Онъ ће се осветити! помисли Вилхелмъ.

„Кадь бы одпутовао, мислили бы, да ме очаиећ одиаде тош — ону побћду нећу ноћ допустити. Я ћу ићућ даљ ићи: сонћу конећ стриица сѣћаћнику. — Боже мой, то е велика идеа! Залобићу се у дражестау Албертину — я сами се вѣ залобићо! Я ноћ се молих као Богу, и е обожавам!“

„Вы се одма срдите, господине одъ Виндхајмъ!“

„Зи мою, за вашу срећу. Мой господине, зато, што сте ми любезнаку одвели, оспелоните сами вашу искреность према мени.“

„Шта треба да радимъ?“ запита Вилхелмъ.

„Вы сте са дражестаом Албертиноъ у пријатељству; кажите ноћ да сами богатъ, одъ благородне фамилие, благонравант, доброгъ характера, верант и кажанъ — једномъ речи, станите ноћ моя свойства, и кои познате и кои непознате, предъ очи.“

„Мой господине, Албертина ніе богата.“

„Съ тимъ боль; я ћу е обезатити моимъ имањемъ. О, то е сладко ближенство, љубезну срећаиу ушиети!“

Вилхелмъ све силе напрегне, да рѣшителность особенника ослаби.

„Албертина,“ настави даљ, „ніе ни тако лепа. Њене черте лица изгледа врло грубе.“

„Мой господине, то заиеси одъ вкуса!“ позиве узбуђеъ Александеръ.

„Али она е кићушна!“

„О, я вам женама ніе то?“

„И чудне нарави.“

„Съ тимъ боль! Прави чине девойчицу красноъ предъ очима љубезника, шта ваше, ноћте примилиоћомъ. Албертина сидржи у себи одъ десеть другъ' жена понућћени спойства. Неће остане при томе, я шатекъ ваикловати лепе Албертине.“

„Мой господине, я вамъ немогу помоћи, трудићу се, да вамъ на путъ станемъ — —“

Александеръ плаву као живый огань.

„Како,“ повиче, „я сад зарь обете да ми препрете? Зарь сте векъ заборавили, да сте ми прву љубезницу отргли? Вы сте љубоморни спрамъ ваше жене, ваш што сте ми пређе казали, я сад обете да се ижећу жене и Албертине станите — мой господине, шта могу о томе судити?“

Девалдъ увиди, да се одъ своје љубоморности далеко удаљо, а требало е да се пристойности и постојанства ћетове жене држи.

„Мой господине,“ рече онъ съ лицемерномъ учтивошћу, „родите шта обете; али я васъ увераваћ, да сви ваша труди бићу узалудни. Албертина я залюбљена, разподушна, бућкарь и воиничке судорје нетрпи я на супружество нрав. Као што я речено чините, како за добро најете. Препоручујем се съ Богомъ!“

Александеръ одъ Виндхајмъ поклони се ладно.

„Осветли господину степене, Тоніе!“ викне онда.

Тоніе покорно се заповести. Вилхелмъ Девалдъ оставя ловачку кућу и пошта ки пустиња.

„Мы остаемо!“ рече Александеръ, кадь служитель свећу натраг донесе. „Приготовати ни вечеру.“

Старий нађе изъ собе мумлајући.

„Како, господине Девалдъ,“ мислише у себи благородникъ, „обете ли по другий путъ да ми препятствате? Ахъ то е нећй узроке нећй, што при мојой рѣшителности постоћъ останъ. Дуња ће одъ лутине плакати, ако збогъ добивене осете радостиъ будемъ. Невераница ніе болћ желила, я немамъ никакна узрока, да себе укораваћ. Нека исадне, како исадне, я ћу Албертину просити.“

VII.

Конзулъ одиадъ су дошли нкоји људи поетао е веселіи, нћгова нарав сасвимъ се променила. Дуња, нимшћина сна, была е предметь

његове кћерке браће и кћерки. Њу веселу, другу изразе драго и за дружину, а њен дух противурѣчија назвао е онтроузијем. Често би са њом говорио о покојној њеној матери. Томъ приликом овомеоно би е увекъ на то: „Буди вѣрна твоме мужу, любезна Луйзо, кръ њемъ сѣ тимъ успѣхати твогъ старост стрепи, кои ће тврдо време ако да ужива.“ Узбуђенъ удвоје би се после такогъ разговора, да би се у своју собу затворіо.

„То е завистъ чудновић човекъ!“ помислиле би Луйза. „Али како ће се то найвеће поочитати? Готово се њемъ, што самъ се той роли одлази. Исходъ ће сасвимъ другій бити, него што се мислимо.“

Вилхелмъ Девалдъ биліше ћутећій љубезникъ своје жене, и нао сва љубезнаца, тако и онъ сирамъ свакогъ излазећ чинени послуге љубомораца, кои би се њој приближіо. Александеръ биліше безъ противурѣчија сдинъ међу човеке и његове изванредности чинале су га правимъ њиновић. А сукти помешала се сѣ игром; онъ би се поволіо, кадъ бы мужъ еднє тако лепе, љубе достойне жене было. И ако се ніе бою неверности Албертине, опетъ и съ њеним горњим осѣћанїемъ о томе мислио, да она особенно благородномъ за примањемъ дрви. Онъ предузме, да њемъ тога прећути и само мирно гледа, како ће се Албертина владати. То е было само вушиће, кое се ніе могло одрећи свог сукте. Вида се, да господинъ Вилхелмъ Девалдъ осимъ што е было сукгинъ было е и врло љюбомапитљивъ.

При дорученю другогъ ћутања шапне му Луйза.

„Како ћемо се женовриша отрести?“

„Онъ ће се осветити.“

„Због чега?“ ушпта Луйза заруженаши се.

„Я незнамъ.“

„Гледајте, да ти дотле забављате, докле я несвиснем ноју маску.“

„Небривите се зато.“

„Али неопходзаћите што пре скрпите, роза ни я одвећ тешка.“

„Она љуба тогъ бестидника!“ помисли Девалдъ. „Съ тимъ богъ.“

У време ручка новли се Александеръ госпођски обучень. Јашећи на коню уће у кулію Пустињ.

„Красно,“ повиче Конзулъ, „сто нашегъ филозофа! Зависта,“ повлони се на то, почемъ прозъ прозоръ погледа, „благороднимъ добро се држи на коню.“

Албертина баци погледъ на Луйзу. Она се са задовољствомъ насмеја тавној похвали, коюе страиц тако исто нарекао. Самохвалъ то примѣтя; непознато бюи погледъ прозъ прозоръ: онъ е морао признати, да е Александеръ ако и љубезанъ, и да Јепо лиши коня. Познате гости на ручакъ и онъ седе. Александеръ разговараше живописно и чисто; ани нѣдни речъ ніе се односили на Луйзу, кои се трудше, да свою нежеску нарав приреје да бы Конзула презирало, кои поредъ ње сѣдше. Осимъ Конзула сви гости пристарну се као да су искрени и безпристрасни, али то далеко одъ њи бюше.

После ручка проодао се Конзулъ до свое баре, кои на краю бюше лезише. Онъ заповеди, да Девалдъ свою супругу а Александеръ Албертину подъ руку узме. „Моя да ћу његовъ онлозовический основъ оборити,“ шапне своме сиповцу.

Гости, Конзуломъ предьођени, одоше у бишту. Луйза и Вилхелмъ названи су се у особитомъ положеню: млада девойчица ніе се могла любомориости сдрамъ Албертине и младый човекъ опетъ спрамъ Александра отрести. Конзулъ ніе было умораво разговарати и забављати ја.

Александеръ са своіомъ дамомъ предузме странштицу.

„Опростите,“ рече указавши Албертини, „бара лепи овамо!“

„Молимъ, само ми сѣдуйте, господична. И овай путъ води ме ићи.“

„Бонмъ се само —“

„Бонте ли се да са мномъ сами останете?“

„Кажу, да вы волите самобу.“

„И казали су вамъ истину. моя љубезна господична; єръ усамљеность ніе за мене хвалу дражести, особито кадъ е тако еднє љубезнодостойна господична украшена!“

Албертина погледа е вамъ особенна.

„Ахъ,“ повиче она смешећи се, „мислимъ, мой господине, вы сте залобћени!“

„Ели вамъ за чудо? ушпта Александеръ, ноя сте ећна љубомориви бивше, што се Вилхелмъ и Луйза више одъ ићи удалиша.

„Вы сте се заклели да жене довеи врнте!“

„Моя љубезна господична, призућемъ самъ да више о мени мићніе поправимъ. Єсть, я врзамъ, или само сукгине, исперне жене. моюа заклетва ништа ніе; учтивость, добродѣтель и добровирношть мени су свете, а ій обожавамъ. Кадъ самъ васъ сему юче у шуми видіо, морао самъ при прозоръ погледу признати да —“

„Господине одъ Вилдхелмъ,“ проговори Албертина смешћи се, „я дражи, да вы желите почесть указати ми! Ако сте ме изъ тогъ узрока удалили одъ дружства, а оно моримъ вамъ примѣтити —“

Ту прекине говоръ, да његови се сузине издали. Александеръ примѣти да се запрекнуля.

„Штета,“ промукли онъ, „да ове ліепе чуте тако немирну и задовирну душу покривало!“

„Ко е то вама казао?“

„Я знамъ,“ одговори Александеръ удивљући.

„Будите уверени, да су ве лакко вама описала. Зависта трудила су се, да ме подъ васъ опрне!“

Александеръ посмотра за еднимъ трекутакъ миоду госпоју, и садъ е за нело драно, да га е Вилхелмъ одъ њи одвити хтео.

„Я ћу себе за врло срећног држати,“ рече узбуђенъ, „ако ћемъ повољности прима меня понизете.“

„А зашто не, мой господине?“

„Како, ноя љубезна господична, ваше срдце зиуъ ніе чувствително?“

„На жалость у овой усамљености велико чувство влада!“ шапне Албертина удивљући.

Чутећи продуже путъ даље.

„Она уздише, збуктио е,“ помисли Александеръ; „то е добиръ знакъ, садъ смемъ слободніе говорити, и да се узора немогу.“

Обое шетаюћи пазиру на едну страну, ноя и съ еднє и съ друге стране лозами засађени биліше. Мало подалѣ чуо се гласъ Конзулов. кои гласно о своіой башти говорише.

Кадъ се Александеръ са госпоіомъ Албертиною на сако ваће, счена позвано њену руку, стаде и гледаше е њезно у очи. Завета бунтіо е памети любови у његовом срдцу къ лепой Албертини, кое заруженишни се стадьаюо предъ њимъ стајаше.

„Албертина,“ шапташе драгоћюмъ гласомъ „Овай срећњай трепутакъ немогу продустити, да вамъ желю моя срдца неизказанъ: Я самъ се у васъ заљубіо, чимъ самъ вась угледао, и обожавао самъ васъ, кадъ сте праву речъ са мномъ пробеседали. Я самъ младъ, 30.000 таларa имамъ годишнѣ приходе, моюмъ рукомъ и имањемъ слободно разполагамъ, обое подарзамъ вашемъ разполагањемъ. Разумео самъ да вы само искрене люде любите — верујте ми, као што мислимъ, тако и говоримъ. Немојте ме оставити безъ одговора. Я ви могао очекивати кадъ бы ме презрели.“

Повређена слушала е Албертина ову исповесть, єръ онъ е ѣ бозомъ мисліла на пријатељу, кои е одношеѣ къ младомъ човеку познавали. Да бы нуть предузела, кои ће нирозаћи води, узела е искрености за свое прибѣжиште.

„Ели могуће, мой господине?“ повиче она, и ніе руку изтргла. „Текъ што сте се са мномъ упознали, и већъ ми руку пружите.“

„Єръ сте вы ово существство, кое е мномъ овладало и срећнимъ ве учинити може!“

Албертина смешећи се спусти доле очи.

„Одобравате ли?“ повиче Александеръ извавъ себе. „Я самъ найсрећнія на свету! О, поновите ни то слатко одобреньѣ!“ поклоншши се на то съ узбуђењѣмъ, почемъ ioй еднъ позабаћа ја руку притиску.

„Мой господине,“ протена Албертина, „я нисамъ ништа нязала.“

„Али погледъ ваши лепи очію потврђуе све! Я ветрзимъ нѣдну речъ, само погледомъ потврдите, притиском руке, да се могу надати!“

У романтичномъ сзичаю, коюа главна черта његовогъ характера биліше, простре се преъ погнами Албертининих.

У истомъ трекутку указне се Вилхелмъ, кои се, любомориста гокѣни, нагло крзъ вишеве зоге верзаше. Упрезаћюћетъ стине кећи жутимъ вишовомъ лишћемъ. Томе се ніе надао, Александеръ га спази. Поносно несмешши се устаде и позвоби руку Албертинину ioшть једнпутъ, пои њеногъ муза, кои ваз њени леба спашше, ніе спшала.

„Пустите ме!“ рече Албертина.

„Садъ? Одвећу васъ господину Конзулу и одрећу му, да —“

„Немојте пређе о томе говорити, док вам недозволим!“

„Опете ли искушити више обећаваш?“

„Зашто, што сам обећао, то ћу искушити!“

„Ахъ, Албертина, како васъ любимъ!“

„Заслужићете да ме любите.“

„Како?“

„Почемъ безъ мене къ дружству идете. Я сам тако узбуђена —“

„Албертина, я се зато удаљавамъ, да бы вамъ показао, како радо я найвишу вашу жељу испуњавамъ.“

Александеръ се удаљи; на све стране обзре се, небы' гдегодъ Девадда спазио — изненада поверженъ супругъ склони се изъ виновы лоза, да га изненадзапћи заиновђапнуо не бы видио. Чимъ заиновђапнуо нестаде, неделвадуть ступи Видхелмъ предъ супругомъ своїомъ.

„Госпон,“ проговори срдито, „я вамъ се немогу доста начудити!“

Албертина хтеде, да му пријательски руку пружи, али онъ одби.

„Шта ти я Видхелме?“

„Вы сако толико разумете, да овогъ безумногъ къ срдцу примате.“

„Видхелме“ рече млади господи, „Заръ тако мало повереня прама твоїой жена имашъ —“

„Сваки жена ласки себи, кадъ чуе, да е какавъ човекъ люби. О, да сунте женске! Вы сте пренебрегли вашу дужность, чимъ сте будалу саслушали!“ настави Девадда раздражавъ. „Вы сте та когда одбити.“

„Пытићеˊ, ли я' самъ могла? Ніе ли дао времена уста да отворимъ.“

„Господи, жена увекъ има средства, да себи почитања придобије, само ишћъ ако волѣ ѣ томе има! Али господинъ отъ Видхајмъ, младъ, любезедостоянъ благородникъ — ими пристокрвично обхођенѣ, бунца као будала за сваком лепомъ женскомъ, па нита више —“

„Видхелме, Видхелме!“ повиче Албертина позрѣвши. „Шта е то? Заръ ты можешъ твою жену са тако непристойнимъ подозренѣмъ уврѣдити. Я судимъ боль о тебе!“ рече она дрктавши и потокомъ суза ливаюћи лици образъ. „О, што е морало дотле доћи?“

Она покрије свое лице сдиних красних беде мирисе.

„Албертина!“

„Мислимъ ли ты, да бы я овогъ младогъ човека и пријательицу изневерити могла ?“ упыта она пристойно.

„Дакле ты зовешъ —?“

„Луйза ми е сне звала.“

Младиђ човекъ поклонии се очева њау руку.

„Ахъ, опрости Албертина,“ повиче онъ озлоѣенъ, „писаћ хтео да те извавше укрѣнимъ; али имай сазналеза праха можъ тужномъ положено, кое ни сваогъ часа несносне поступа. Заборави овай тренутакъ за сваґда!“

„Твое подозренѣ, мой пријателю, горко ми срдце зледи. Любовь безъ верности ніе права любовь!“

Видхелмъ бијаше дубоко потресенъ, кадъ е боль лепе госпое осетио. Садъ, кадъ е онъ съ њомъ ако са стрмомъ поступати, и одъ кѣ надалеко одстоати и разстављатъ бити морао, бијаше љубезнін, него икадъ пре. Онъ се поче због свое напрасности. „Албертина!“ поче. „Помирењ, опрости мойой любови!“

Млада госпоа сузимъ очима свешћа се бави се на жѣтове пеи. Онъ е држа тако веолико трепутака свеками узбуђенъ.

„Небо, што видимъ я! Да я' ме нарао мое очи?“ повиче изненада одних гласъ.

Суварнивши тргну се. Конзулъ бледъ као крва одъ лютине изиђе изъ пастова винограднског.

„Мой стрине!“ тепаше Видхелмъ.

„Мы сно изгубљани!“ напустише Албертина, посртаюћи уклони се на страну, и лице мраномъ повриве.

„Ахъ, мой господинъ синовче, дакле тога ради сте се одъ насъ тайно подкрали, тога ради трчали сте преко свою лед? Нестидите я' се грѣха спрамъ свое љубедостойне жене?“

Како е положенъ Видхелма сада было, свакій може себи представити. Како се зино сада извинивати? Да ли е требало сада лютитомъ стрицу одкрити тайну?

„Садъ знамъ због чега е велико пријательство, съ конмъ сте увекъ о овой женскиња говорали!“ настави Конзулъ дрктавшимъ гласомъ. „Я писмъ хтео, да тако недостойно подозренѣ у момъ срдцу нѣма — и сада се достоинѣрно заседочи и то ни безсрамный начинъ предъ момъ очима. Вы обычай и благопристойность подъ ноге бацате, мой господине!“

„Я вамъ се заискрѣмъ стрине —!“

„Немойте мислити, да хете се съ тимъ оправдати, єръ то водъ мене ништа невежи! А вы лепа господична Албертино, такомъ наградомъ увеличавате пријательство, кое сте мойомъ синовъ имате? О, то е безстадно, то е безчестао!“

Албертина дизаше е топле сузе у свою мараму, они се канше, што се у тимъ опасно коло увитала. Видхелмъ хтео е ню одъ далѣкъ пређња заштитити.

„Стрине, морамъ вамъ изиесеѣ дати!“ рече.

Гнѣвъ я надвладао Конзула; о изиесеню ніе хтео ништа знати. Почемъ е синовци просивнимъ погледомъ одъ главе до ногу премерію, окрене се плачућой Албертини.

„Господична,“ рече, силомъ уздравивши се одъ гнѣва, „знамъ, истина, честь уважавати, кою сте мойой кући вашомъ посѣтомъ указали; али мож' да вы имате сродника и пријатеља, кои васъ нѣкао любе и поштавъ вамъ жељно очекую — небы требало да се они добри люди о вама брину, зато заповедитиˊ, да мои кои васъ ѣ вамъ одведу. Опредѣлите место, ако смеѣ молити!“

„Боже мой., Боже мой!“ ошаше сирота госпоа.

„Смирите се, моя лепа господична,“ рече Конзулъ подсмевотлено; „Съ вама ће се брижљиво и поштено поступати. Моя угодна путничка кола одмах ће васъ до найближегъ гвозденогъ пута —“

„Албертина,“ шаше іой Девадда, „путуй, и ћу ти слѣдовати!“

Ове речи чуо е Конзулъ; оне провеку нѣговъ гнѣвъ у бесилно.

„Мой господине,“ повиче, „вы сте ужасни човекъ и прекате оно мѣсто, кое сам до сада о опиновнъ мужевима у срдцу питао. О, то е срамота, грѣхъ! Вы сте се ране некій днеъ съ любедостойнимъ женомъ зенчали, и већъ знаете она срамна дѣла! Вы, мой господине, спремайте ваше пртлагъ — до четврть сата кола ће доћи! Идите, идите, петрпимъ васъ ваше подъ моимъ кровомъ!“

Млада госпоа ніе могао дуже остати; она е хитила плаваюћи къ польской пући, где се надала Луйзу наћи. Синовацъ хтеде се стрицу обратити, али онай прати се брзо оних путемъ, коимъ я дошао. Видхелмъ стоаше безсанѣтно међъ лозама. На што се треба рѣшати? Онъ проклињаше господина одъ Видхајмъ, проклињаше несрећно дуновство, съ коимъ е чудноватогъ стрица своґъ обиавути хтео. Стазомъ поредъ њѣга завшута женска пѣсни. Обазре се — Луйза стоаше предъ њимъ.

„Шта е са вама, любезный пријателю? Где е Албертина?“

„Вы ме видите у очанію!“

„О, и я се каемъ, што сам се у то упела, да пашу супругу представимъ!“

„Нажалость вы сте нам узиули ону услугу учинили.“

„Како, заръ е ваша тайна одкривена?“

„Ніе; запао е онай Видхајмъ мою супругу прослѣдаша, кое су е у найвећу забуну бацше. Тай човекъ чини дудорије, кое Албертину излажу бедами.“

На умаитомъ Луйзиномъ лицу могао се жалостна забуна читати.

„Где е Албертина?“ запыта.

„Сирота госпоа падали се у своёой соби — она ће одлутонати!“ примети онъ узбуђенъ.

„Она ће остати!“ повиче Луйза. „Она ће остати. Я узимамъ на себе да све завршено разрешимъ, и то весне се дуго оклевати. А вы, господине Девадда, кои сте се будластомъ плану одали, доведите ми што брже коките госпоина Александра, да — я ћу га очекивати у саду. Албертина неће путовати безъ мене! Дакле у саду — тако заиаѣте га међъ ходницомъ дрвећа, где сиъ ода. Само одвазности, мой любезный пријателю, я ћошъ већу одъ нашегъ дѣла одустати!“

Луйза изчезе. После петъ минута уће у собу, у коёой Албертину плачућу ниће. Пріятељице биће се една другой у наручи. Госпоа Девадда тужила се на Конзула а Луйза на Александра.

„Я сам о њему притворно судила,“ повиче она, „єръ његово звбуну држала сам за новый доказъ његове любови ка мени. Али не, онъ

е трајао и нашао изненађење. Смрја се Алберта, и ћу се осветити узредима, кое су ти изненаде. Страшъ немоће се насъ отрести." — привели ови шапутањи. „Я знамъ једну тайну, кои ги сасвимъ новой власти предне. Ахъ, его господина Александра преко нијѣ — и сваъ га за састанкомъ назвала, али и да га моло напуштамъ! Мы се опоминѣмо сиво неке жале потрошне, кое ће любовь изнашти."

Они оде у сиду, кои ѣ до ревеле собе дешао. Готово у истомъ трепутку уће Александеръ на велика врата.

(Свршетакъ сльдуе.)

Осамъ сатій у сапртномъ страху.

(Свршетакъ.)

Ако се ово очекиванѣ жебы испуниило, то да бисте да ви ништи инако, у што бы се поуздати могао, и будућность бешше за нѣга бео написанъ листъ, збирка странанти и очайна мыслій — ништа му онда ніи предстовао, до дуги пенсіонни живо, кое се известкомъ сирћу спрнта порцію.

Дон' годъ ѣ међутимъ нѣгово оштро ухо могао развикавати glascone, кои су пратили потрстаћ войске съ преподватіи, нѣгонъ се дух заболило жанѣ съ будућношћу вежели са сидиномћу; еръ свакій трепутакъ бешше за нѣга чинтанъ живот интереса, конма се сае губи. Ти нелазано найближи минута мораше нѣсову земаљу судбину решити.

На ново огласи трубя нѣговомъ уху звукъ да се сели на коћ. Сада му ѣ написивало у времяи, кадъ ѣ годъ чуо глосъ войника, кои су свое коћ близу нѣга проводили, и на скуп нѣга, Напносле поставу и они гласови сае рећи и слабіи, докъ найпосле сасвимъ непрестану. Сада леду рогови и трубе замѣ полазну. Крстній ерныъ зуно ну ѣ у ушима као спровод у гробъ — у отрепћу ветру чуе последнѣ речи заповѣдника, па онда слабіе и сае слабіе докъ се у дальни конзугбе, и сасвима се у свое обично увасно ћутанѣ не умота.

Нѣгово далеко преко свое свете напрегнутай и дуго у страшномъ очекиванію налазећи се духъ, чуе сада озбиљно будити се. Горне и узалуде суде потеку Лестеру низъ лице, када се ломѣ всѣхъ о своне стапо уперіо; па и саме ове сузе, оне каиѣ срдца быку олакшица терету нѣгови осећанія и чувствованія. Повилена среће и постобѣне, любави и живота, врнла су му се по нимени показујући са свимъ чудну противность съ нѣговимъ сидашнимъ изгледима.

Исть! ети шуштя нешто у чбуну! загонећ топотъ коња чуи се по земљи; на каково створенѣ должни! — Ха, опазио се да га неки и траже ги! — Ніе! само е упућени коћуте, коју су нѣгови последнѣ другови крепуили се изъ около попаваши, еръ скуди пролазе войницы прозъ честу, да се войсковъ кои се крепуа за удруже. Повишена коћута дође тако близу Лестера, да е' всѣх драже, да е избоавѣнъ. Но радость му се брзо окрене, када се витка животиня изъ грана повали, и видивши нѣга убежене, па онда плашливо побегне. — Подуже непрекидно ћутанѣ даде му довољно прилике размишлевати о своіой страшной судбини. У тай ма' гленъ кругуй съ разширенныхъ за далеко предмы почее се нити кадъ главнихъ сасвимъ, сиутшаћи се ближе земљи; па онда се опеть водигае у облазе, почее се ви шире нити, повраћа се и трепћо к мирно када главномъ несретногъ заробљенка. Не потрае дуго, ни' са свію страна ставу долетати крагуи купећи се около прога, докъ ій се готово стотина пескуни, вѣсма се видело оно нѣга час ближе час више. То е было мучно возорје за Лестера, кои е врло добро знао шта е оне грабљивице показано, еръ оне су дошше, да му тело растрчзаио, пре него што сваъ живот изъ нѣга пестане. Нагонъ е учіо оне животиње, да имъ е онъ знано, да свою глад утоле, и чекаше су докъ се сасвимъ необезнани ни да на нѣга нападну!

Опеть се зачу да нешто шушшу у дальни. Бешше л' опеть канић елень? Ніе, пре е прилично своревомъ, крізьемъ се и пребозћемъ порану пука. Долазише сае ближе. Отъ ужасного стра'а стане Лестеру крвь у жилама. Ако е белый вукъ, то му е плень; ако ли звіотеск (куди у періяни), то ће га зацело напасти, ако ій много буде! Каквим стра'опитя помисао, живъ таковимъ чудовишћима растрекнуть быти! . . . Лестеръ е ез себалоумъ прислушивао, склопивши очи. Петь! то бы'у звуци, нска звуци удивѣни човѣчія гласова! Но можда се и преварію? Нимало; сада ій опеть чуе: то су людски гласови! говоре шваиски; ньсъ разбира речи! О, шта бы сада дао, када бы нѣгово завомагати! Но сае бешше залуду, еръ дебео чворъ отъ кабреете беше ну таво вешто у уста утиснуть, да ніе писнуть могао!

Дошста бим'у шесторица Мехиканаца изъ Канадесове войске, тражећи близу нѣга по шуми мааге, што су новѣсъ запшле. По какво никаковя траги у овой страни шуме всѣмъ, то прођу, те се Лестеру никако и горко осуети надиѣ. Ішућ единко е чуо ніове гласове, када су се понадшти единъ другове одзивали. Шта више, када су всѣх далеко одмакли, чуе они ішућ рашћ ніови коня, и на нѣгово удивлѣнѣ зарзке другій, кои као да е сасвимъ близу нѣга у чести стано. Чуе знакъ, што Мехиканци дадоше и чуе да се журно враћше. Изъ гласова, што е ближу себе разибрати могао, заключи, да се изиге што ій трже, близу нѣга налазе, и непотрае дуго, те ій узате. Чуе исво где се садъ у своиъ кампу разговарају.

„Другари," рече единъ отъ ніи, „они крагуи су по свой прилици напрасали ручкъ; они се ніпадо нокупе у таковомъ броіо и не лете тако близу земљ, ако ніе близу какова лешина или какова животиня кои скапава. Да е всѣх крпо, то бы всѣх дано за ню пали и нѣ се наблаговали! — Ніе, верујте ма, да е какавъ ранѣваћ елен' или какав орошуд мааге, што су и они проклети Техаваци овде оставили. Айдете, да е потражимо; ако е еленъ, то ће нам дати красна печења за вечеру; ако е конь, то ће нам требати грива и реп за кабрете. Лако ће моја пиће, еръ вора да е овде близу; а можемо наше одјелеће само стећи?"

Друга пристаја на тай предлогъ и поделе се одма, да по шуми потраже, при чему се стално понадшто довикивали, да себы далеко едина отъ другоіъ отишли. Докъ е тай разговоръ трао, кои е Лестеръ сасвимъ разговетно слушао, буде нѣгово стане ішућ неспокоће; но и нидио се зацело, да они ніе оне отиѣи, докъ годъ се о узроку или нехзроку свое сумѣ не увере. Непотрае дуго, када единъ кругуй, проглашши поврай нѣга и готово га крвавимъ ключомъ дотукнувши ясно писае своимъ суровимъ гласомъ. То учини да га войници опште увереии, да предметь што траже, мора быш за овимъ месту лежити, где е птица свою дреку пустила. Нађу то место скупа, возваду сваъ новога повиара одреше. Гласове и речи, конма су се дикили и гаушили, ніе чуо Лестеръ, еръ е у несвести дио было. Прьвій поглед на нѣгове набавитеље тако му е узбуђеку душу исгуиао и сплазио, да ніегови изгуреии природа ніи могла душе сноснти. Дуго е требало, докъ е нѣгове успаване душе сае опробудити и окинити вода наз езера могла, коюмъ су га нѣгови набавители прскали и толико се осмелѣо, да проговеги, да ніе ниште сваъ. Скочи на ноге, пикне очайно: „помоћъ! помоћъ!" и врало и сузами облазећи, сиша се на ново онесвешћеиъ на земљо. Тако е лежао читавъ сатъ; сада закључе Мехиканци, да га понзмеће преда се на коня уаму и тако брзкално одиесу. Покушеи добро поће, но всѣх су ваљда две немачке миле прешли были, пре него што е дао одъ себе знака повраћаюћегъ се живота и розазнати могао, шта се около нѣга догиђа.

Лестеръ приповеди сада у кратко цео догађаій своиъх набавителіна, и сдаиъ одъ ніи попита одми напредъ, да генерадну Канадесу ваи, нако бы се подле тайноубиње ухватити и казнити могао. Брауэ и Макеъ Данѣель буду пре него што су се видали уанѣени, и сасвимъ предъ Канадесов доведени, Орнебы пакъ бшо е всѣх подесо на Лестеровом коню. Кадъ у вече ішућ ніо пагећи присше Лестеръ у главный стапъ и сае ніновно искаже, буду Брауэ и Макеъ Данѣель новомъ суду предати, кои ій на смрть осуди, што ій Канадесъ даде безъ оклезаня обесити. Лестеръ падне у жестоку болесть и съ мукомъ се само одъ смрти избави. Коса му е за ово неколико сатій сасвимъ оседеля. — Єдна треба ваити, да е свое набавителѣ богато обдарио, и по своимъ оздравлењу исканаску новку службу останио, те у своіой постобћени мирни повиъ изабрао, коме се и сада ішућ одае, и коимъ се сада домако до члана конгреса и сенатора свое државе.

Нешто о пчеловодству.

I.

Изложењено овде једнъ родъ животиња, кои е, као Имперскій народъ своимъ умнимъ и вештимъ дѣлањемъ и построенимъ домоводством дивлењ свиу любителя природе на себе привукао. Још отъ прастари времена была е пчела верна спроводителька човѣчеіех рода, єръ само овде, где се овай станіо и одомаћіо, напазимо ны и пчеле, и по примечанію неки путника ныа е по готову сигда по стороне свету, изузимаюћи само задньй єшверъ, па и у Америки одомаћіа се.

Пчеле усѣћаваю найболіе подъ надзиранѣмъ и негомъ людскомъ, и почесъ е ньіова дивлења достойній животъ, нуъ природнога нагона, трудолюбіа, вештине и поредка, пазљивость — тако рећи — целогъ света на себи привукло, то су пчеловодство многи Још отъ старой Грчкой, као у Италіи и Шпанїи возпримлали, па и даиданасъ непрестано та подвижу.

На пространіе негованѣ пчеловодства, овоєъ поетичнога гледишта, имало е разпространенѣ христіанства существенный утицаіъ; єръ пробитачну часть ове гране радиности сие су вєћма упознавали, што се вєће число монастира и невиностньній начинъ живота построваю, мнѣшина монаха свєћа потребовало е. Тога ради цркве и манастири за землю, коју су подъ ньіма давали, узимали су воскъ и медъ, и тако дѣлованіе на пчеловодство упућивали.

Да покушамо овде неколико примѣчанія о дивлења достойнихъ и полезніихъ животињама нашимъ любезнимъ читательима саобштити.

Нашъ любимацъ несодливе се особитимъ бременитимъ спасомъ или дивлемъ божіа, почемъ е нѣгова загасито седа одећа безъ икакога украса; но унутрашня свойства, єъ коима лепоту обрazуе, и плоду - сходно уређено друштво подъ мудрим управлањемъ единогъ поглавара састваи, удивлаваю га ньдь свима скоро остали животиња, єръ оаъ у своимъ уређеномъ државномъ животу много више отворенога ума и дарь разлазивања о темперамекту, духу и нажѣри показуе, још савршенѣмъ чувствомъ осећаня, чуѣни, кушања и вида обларенъ е. —

Наши читателя може быти знаду всѣхъ да се сваки трбухъ по мери свое ачине изъ 5—30.000 пчела састои, видито изъ 150—2000 трутова и едне матице. — Матица, кои на дань често по 200, а пресо целогъ лета до 40.000 на свесе, има за своѣ ослањеномъ матомъ спасу са нисовимъ злапокутимъ ногама, кио и за блистателнѣмъ се жестоко-врлимъ ободницама тилу вештио, кое јако у очи пада, тако да се пъ того ліко достоинство и важность у заселѣнима пчела заключити може. Види се да е и она тако одлична какова господа любителька единогъ мираса, єръ разпростире умекъ око себе матичнику подобнога мираса, можда бы остале пчеле на себе привикла. Трутови напротивъ имаю неарашно тѣло, дебелу главу и широку задню часть тѣла; кадъ лете ако зуе и ногама ньк неуредно висе. Радиње пчеле су наносленку по сластву и спокоиствѣмъ изгледу найтанїе и по числу и дѣлателности найважніи чланови ове дражне насѣоки. Сазъ ньих створъ како унутрашнимъ тако и спољашнимъ подиуо одговара ньиовомъ опредѣленю. Цело ньй е тѣло покрасено длакомъ, само за образу, ово ньх за сакупланѣ цветнога прашка. Ако бы се у цветну чашицу закукла, прашка бы се кући принешъ-жутимъ или белимъ прашкомъ посути, где е ньке сачуставше опеть лево очисте. Ньа дугачку ношицу, кои стои у водоворожной ножници, и ньз кое брао изуче, кадъ е потребно да цветный сокъ сиса. Сваки пчела ньа на сваки осмѣх два ока и два рожла зуба іошъ и два рожкаћа за осећаня, у кожа се чини, да се сва чула усредоточаваю, на сотиъ осећаню, нарашу, праженою прость, радость и страх и найпосле узаћаню една другой дваке дню. Весма е примѣчанія достоанъ строй шесть ногу. Кратке предиѣ ноге врло су покретне у своимъ чланцима и служе очевидно при скупланю цветнога прашка као руке, па и за друге послове, док се ньиа дужньх средньих ногама чврсто држе, кадъ предиѣ раде. Стражиъ су ньих найдуже, у кои е горн часть зобнатога и са брадама и чекињами обложена, како бы цветный прашакъ у кнду ньиы нутриња собирале.

Дуто су ни пчеле мотрили, немогући ньіову унутрашньй и друженный животъ и ньіове пресне вопособъ точно испитати. Обично и дивиз мисле, да е читаца женскога, а трутови мужкога рода, напротивъ радиње пчеле безъ рода (безполне женске). Отъ кероизучогъ самца мужки, женски и безполни пчела звасли бише пчелари; свакій посебньй родъ ови пчела нора за обиту ворнсти ди ради. У сакоиъ дѣлу тикове ирашке и добре свойства повиуно, да би се желѣло тикове ньиа у своиой кући, у своиой убштини и држави. Платонъ е ньово стаи за тако узорно држао, да се и трудно по овоиъ своиу республику устрои.

Овде се може штогодъ у лево годишѣ време видити, почемъ пчеле товрвъ у Марту и Априлу топлимъ сунчанимъ зрацима назмагле изѣћу изъ своіе замоница. Ясно и умкино лунѣ и сиуда у широко облетаніе док ньих упознати ньіово благостаиъ, кадъ први путъ узаћ затворе оставе и сунчану слободу почну да уживаю. Прваћ ньх е посао чисћеньѣ, єръ сваћаю у родъ найуредеи и найчистіи животиња, па зато ретке ньиге у своихъ обитавалиту, што бы нечисто было. Нѣдна пчела неизбодна своіе погоиъ у кошницу, и одиое дако чисћења за време ньіовога ланићъ одпочиваня до нрвога излетаня изъ обиталишта. Ако се тада случайно догоди, те ньиова домаћица штогодъ бело блаку кошницу простре, да се суши, то га ни жалость нрвимъ точкама изнирою, почемъ оне на свегао-беле предмете радо дошлу.

Одма после тога почну да чисте и саме трике. Велнкій броіи ирчаа пчела, кои су за време зиме поцркле (єръ ньке само 7—8 месеци) одиа ньиове, где една другой узаћаню помазе, ако нокдине земаю довольно снаге. Ньке продисте, кои су у кошници на доседи, и кои можде несносећъ задиій прачкананю, или кои пчеле ньсу у стању да изнесу, шистеру сноиомораних мезомъ, кои сватда у прекривности ньиио и конић мале олупше своіа «батаљишта, да небы нетарь, свезаость, вина и друга ньима противни елементи продрли, лепе.

Ако случайно уђе каковый ньиик у кошницу, огорчене животиньске сь места га убодиии нападну, и умртве, деньк пикъ, почемъ е, да га изнесу, врло тешкъ, обложе оніих ньзоук, као мунію есвштећа пралана и тако исирезнѣ хереметичко затворе. Ако ньк на тай начинъ изгоиу, да одзове продирући злдій, то радо остане поѣ и за дань одн изселе се.

Почемъ су пчеле очистиле кошницу сакупе да тодико одн могли направѣмъ белнца, иду по раву, кою у прошеће за ресами ѣеке, ирбе и іо ошке низше. Кадъ ньх за ово время неба у природи доста раке, то се често догоди, да пчела сказаних знаковнх за собирадѣ готоване свѣдѣлена, биша погледъ на ньиов свои' сусѣда, кои своиих оштрих осећанѣмъ брзо напирне. Ова смѣло нрнша на врата сусѣди, труди се, да уђе или се по ньеной части праћа са ирзиовог главнов; єръ свака здрава и ика кошница настоаи страиу на врат ноја, кроз кои улазе, кои страни сие свои доиаће по нзредиомъ жирису ношше, и свакога страница, кои нисрне, одби, и брзо знаћ далье, да у случаи нужде у вомогь дођу. Разрене животиньске назадиу на безобразности ньиадења, почну га уедати и бости, тако да вора или побеѣи или мртвачка месту остати. Тиошна ньиа доѣда се и са страженаре, осиаша и бумарачка кои, медоиъ нахаѣћыа у кошницу уву. Сасвимъ неговнаше ове животиньске у кдучету одъ уѣдаюћи' пчела обиталше, предъ кошницомъ ньдне вогу се ньдити, или ирлае дежѣли или у бѣсиу спасеніе трожећи буду уиѣсене. Ако е ньчиши тако слаби, да никакву или баръ врло малу обрazу постаии, то често усиѣ ньиова иепела, те уђе у туђи ѣазеръ. Одна потомъ носи укрѣпено добро у свою кошницу и са места достиже спокиа случаетницима ирилику обогатити се без ньи муке. Подкрепљена ньиади седъ на ново ньачку, кои ньембку и ньиъ брзећу се сиперницу надалаза и пачелнога распалаже. Ако ньедъ благовремено спаза ово безчиніе, моли нанадиуту кошницу затворвани или са своіх места пременитаии сакупити. Често се догоди да и овай грабљивнх пчелама ири плачкаю изнаке и у нападалаии непрнатеља, у такво ужасном положеню, шертви буде. Ово гадно понѣеће трбежа догоди се у прољеће и у лето кадъ е осећаиа у собирању рале, но кадъ по бнлиом, полнчи и ливадама има доста цвећа, ньиадъ ни такова злочинства вспади ни умъ.

Среьа.

Среће е разликено чедо ћуда, и по разположеню свог ньйне дели она свом дарове. Зато се никадъ нсуђали на ньне поклоне, нити очекуй пристойну награду одъ свог заслуге. И

ако ти ова нешадне у дело, то онда потреба да се тужимъ на неправду, кръ ће ти поштени људи никадъ злоћста учинити, ни ми то было и после смрти. Ако се особито потудимо у дивне среће, онога разарателног дерзновенія, то засъ ова лакотна исчезва и съ нама се игра и даље зби. Зато никадъ земљи на дутрію и иной подобно, кръ то никако неможе бити дутъ, ни види чести, среће и богатству, ако се простота у овој редњи мора престати и за земљицу знати се боћ ће могло помислити. Посторй се да што равніе посѣешъ у врту своѣ кажоти красно семе приѣжности, постоянства, штедљивости, или едноѣ реки какво, семе добродѣтеля, и онда се слободно надой, да ће оно, подъ благих зрацима благодатногъ божіега сунца лепо успевающи, теби довести богате плоде, съ коима ћешъ опетъ ићи у свомъ стању и своимъ окољностима, ма какве оне биле, ве само живота безъ велике тегоће, него и благостаѣ па и само богатство, но е само нуждно подпуной среће твога живота.

Вешта препара.

Колкогодъ човекъ напредує у просвети и добру, исто толико напредує и у вешиню и злу. То неважо доста смешно звели, па и опетъ е тако. Та свакоме е познато, какве се ове привере, штра дукшества дотичиу у изображеніу Паризу и другихъ просвѣшеныхъ варошиха, о коима мы нежако ни чиста појатія. То као да ће потврдити и слѣдующій истинитій догађај, кои се нелавно догодило у Берлину, опетъ скоро у дубой хорошни у просвети. Едно вечо неѣ безобрѣзнихъ людиѣомъ на піаци были е и едно одлично обучена госпоѣа, за коіомъ е вишо у дворо обученый слуга и носіо за руками две котирице. У оной на левой руци были су две велике главе шећера, увићене у дебелу, плаву хартію, а друга е была празна. Госпоѣа прође продавцу гуслна и погоди б лепы, дебелы парій; но кадъ е потражила кесу съ новцима да плати, вонше: та жени су новци шестала! Слуга іой садъ изађе до е онъ видіо кесу съ новцима кадъ куће на аставу, пре него што ће поћи, и да е до своі приліки тако и заостала. Госпоѣа га позаће да одма иде да види, и она ће га пречекати ту подъ гусала. Слуга пазъ да небы вишо празникъ остали сиу норцу съ шећеромъ кодъ продавца, а у ону другу узме погоѣене гуске и однесе. Госпоѣа се већъ досадніо чекала с у.у на піаци, а зато ваше продавцу, да онъ пази на ону котрицу са две главе шећера, а она иде у оближню колачарницу на едну кафу, па кадъ слуга дође, то нека іой ваи. Оде и госпоѣа. Дуго е продавацъ чекао на слугу, и кадъ онай никако недође, то онъ оде да потражи госпоѣу у колачарници; есть, аз' госпоѣа нема. Сирома продавацъ прабесне садъ последньой надежди, т. е. котирици са две главе шећера. Но кадъ разіде ри-тію вишо е шта и видіти; то ніе было шећеръ, него? — стардли изволите!

Драгиња и драгій іой.

У свомой домой градини
Цвеће е брала Драгиња,
Лепше и лепше бирала,
Отъ њега вежицъ плела е
Прекалюх своме драгану,
Душица слодой и сруу.
Румену брала руженцу
И стадиох крашех невиньй,
И боліе смеренай споменак,
Бесезъ цвеће жирисно.
Не кадъ е венца опшла
Бисерохъ њега осула,
Да той се лезеох повоси
Ко врупа драгимъ каменіемъ
И плаво небо звездами.
Да іой се драгій њиних дари
Ко живо своимъ единцемъ.
Іошъ іой два еке плаена
На челу кои б' стала,
Дичила главу поносну,
Па коли море широко
Да іой два дуге начена
Сваћа ко врло сунашце.
Аї' зборе драгій Драгиња
Не жели оно што имаш,
Не бери цвеће жирисно
На жени венца оплеће,
Сраце ми ими дрвеѣ везицъ,
Той венацъ ты си Драгиња,
Руже су твои образи
А крінех твоя невиность,
Плаве су твои очице
Као и смерній споменакъ,
А недро твое жирише
Боѣ него и босилѣ.
Што тражишъ две іошъ камења
То су два она племена
Што сиу ко два сунашца
Дано и ноћу и свагда.

д. и. п.

Путујућа буба.

Една е буба на едномъ земљолюбиу седила и ту читала, да е свеѣ страшна великій, и зато закључи, да по њему путуе. Таки дакле устане и изъ собе у кућу дође. Путује и водіо реки огледати, и почеѣ е ту великій бакрачъ съ водомъ видіа, то помисли: „А, то е право море, и реко ићи морахъ предпоћати. Затимъ стане на край бакрача, и кроз димњакъ погледи горе, кроз кои се плаво небо виділо. „А говораше она, какви ли е то лепи земаљ, и како е небо недро.“ На води е плавало едно парченце дуета, одъ прилике тако велико, као ниши муви. „Али е, говораше она, „то красна лађа.“ И зато скочи на ню. Али тада дође гиздаруша у кућу и бакрачъ помакне, да се води почела ићи. Таки се буба наврогли, и рекне: „То е страшна морска бура.“ Садъ бици гиздаруша соли у воду. Еданъ трунъ соли падне буби на ногу. „Ахъ, рекне она, то е сигурно каквихъ метеорскій камењ, о коме сами и у књизи читали.“ Гиздаруша подстане затимъ ватру исподъ котли, и вода се угрее. „Садъ е топло говораше буба, лађа иде сигурно на югъ где дивлиа жене. На спокій начаѣ добро е, кадъ во што зан.“ Садъ узме гиздаруша варачу, и съ њомъ стане мешати, па сас впредъ буше. Буба се сирота упрепасти, кръ е мислила, да е то какавъ вихъ, или друго какво морско чудоваште, па е већъ хтела тестаменъ правити. Доћъ е она то мислила, видее една муха у бакрачъ и стане се крилма и ногама вопрцати да изађе. „То е сигурно паробродъ новине буба у найвећеѣ страху, садъ ће ударати на мою лађу и но потонути. Нека се лађа кализдне бацъ на право бакрача.“ Тада новине буба: „Едакъ одважный сиокъ може не спасти.“ Хопъ! сиочи сирота изъ бакрача на усредъ ветре на огньиште падне, одъ кое доба, іошъ се пишта о њой ніе чуло. —

БРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Идеш'ли већъ свиъ погомъ?

Ерактъ. Ах! текъ што пузи.

Петакъ. Нешой ти ни учити, да иде погомъ, кръ у дивномъ време човеѣ найболѣ напредуе, подъ само пузи.

Петакъ. Баиъ ніе право, да е морали херцеговчка роя іошъ и Црногорцима на пуљу ићи.

Ерактъ. Када беше то?

Петакъ. Та пролетось; валда си слушао изъ новина, да су клоги Херцеговци морали кудукчати, носећи рану и дебану.

Ерактъ. Е, та то су они Турцима носили.

Петакъ. Та да, али су Турци пре исто време исту рану и дебину Црногорцима уступали.

Ерактъ. А зашто то?

Петакъ. Валда зато, што се плаше, да небы пре пирзна конференція Црногорце заситила.

Земунъ. Юче е славили нашо стара прича свога патрона св. отца Николая, при коёй свечаюхми яко своге године пущанюх прилике главне часове Божие службе организацие. Претчестйшій замѣ господинъ Протопреф Синвић чинодѣйствовао е са свима своима, г. парохом Николом при светой литургіи, и при кои сачинку представио е вобзнашку народу у сиру своме новоу духовноу пастиру, кога е милость светога Патріарха за пароха земунскога при храму св. отца Николая наименовати благоволила. Ова свечаюхми особито е тиме зѣлма славоу тронуле, што е пречестйшій Протопреф сь мало или трогнювѣя речіе свога сина яко пароха народу представио. Мы од наше стране честитаю новом пароху Господину Николи Синвићу, сьсердно. — Юче после подне сьрашћех е Г. ц. к. мйорь отъ Солнеградъ по военомъ торжественомъ обичаю. Као евангелиць бывше сьрећно по лутеранскомъ обреду.

Св Дуне на Спасовдань. Имех Вамъ само вспомоудне гласове яка нашега предѣла вести. И у овомъ крају Босне бывше 27. Априла ова жалостна запомѣть Босанскога народа прочитане, коимъ се свакоме забравио, да какове воине држати, и ономе, кои бы се усудіо томе противно радити, прети строга казнь . . . . . — Юче после подне подно е у Лозницу дедь, кои е, истина, сигнаъ бѣо, али е тако мало падао, да сва скоро земле нѣме яко снегомъ покривена бывше; и полему е штету нобу и усѣвима учинію: само яко небуди исто окружіе Подрынска нѣше поражено, ерь ћоць неодкуде невидиме имѣ нѣсть стиѣя — Опеть нам за едно самоубійство являть. Неки Іованъ И., бывшій лаоуръ при канцелярію среза Рабенскога код села Стое, на едань сать исполь Валѣва, убіо се свиъ нъ пиштолъ. Што гаје на то дако навело, незна се. — Као се збогъ всчарьлюсти неки цветова страдити може, види се нъ овогъ случаи. Неки Стеванъ Сарайлія, трговацъ нъ Сарайева, дође съ пуги у Лозницу. Слуги пакеціе, код кога в Сарайлія у кварцыру дође, поведе коня Сарайлінога гвздяной куки, кои съ оне стране потока Рабавице леже. Кадъ е прехо моста коня повести хтео, провали се тазвлака изводъ ногу поньски, кои пропадне и удини се. Сарайлія трки викнодуе штете одъ дотичнаг кметова, коима у дужности енада, да Іованъ драже у реду.

— Прошасте недѣлѣ были су код села Добановаца два Словака изъ Ст. Пазова одъ грома убіени. — Иовине видио и са други места за таноге испологе месеца Априла; у Либеку ударію е 21. пр. м. громъ у торонь саборне црнве, а то за оноих истомъ месту и у исти дань као и лане. Запета редакъ случай! —

— Кнезъ и княгиня Виндишгрецъ, кои су есенесъ в нашъ предѣлъ посѣћавали, нѣше се сьлъ у Цариградъ, куда ће, као што воинске вѣсти, скорымъ у старый лордъ Редклиевъ опеть долазити. — За Омер-пашу неће, да с побуѣше се Арабіана и Курда покорію, одузимаюћи имъ великій дѣлъ одъ кнежіи и опанъ. И у овимъ борбами яко се одликовали познатіи Исендеръ-бей (трозъ Хаџиселі), кои служи у Оперзкой войсци.

— Како што е и по свимъ себи извѣстно тако се електрическій телеграфъ одъ сило воѣя изобретенъ и набброе по целомъ свету распространіо. Читамо по новинама, да га сада и у Персіи граде.

— Новомъ францускомъ посланику, херцегу валевскомъ за честь дано е у Лондону ково друженно велику честь, какову су сами великаши и оминре долазили. При томъ веселю было с много надзирање на француско-енглеску алліанцію, на добрагачно обе войске и т. д. Свемно е было чути, како се у таковой прилици генерадъ Борхъ изненѣо; онъ рекше, да ратъ само графини жели, али генерадъ и войници за рать немире. Оказовали жели валѣда само код енглеска войника видѣли.

— У престалной палати Лондонской много се сила едень конакъ дали давали, кои е 2 стопе и 4 палца дугачакъ, и 10 палаи широкъ, и кои прида 80.000 кор. ср. Набрже в у Калеворніи четворогодишна рудовопина, одъ кои единъ кило да иде одъ радости умрѣо, кадъ га е ваднио.

— У Лондону умрло е сваг дана неки генералъ Клеркъ, кои е нѣкъ 1779. год., дакле пре 79 година постао официромъ. Іошъ е одъ оногъ старіи неки генералъ Џонъ Мавеџе, кои е нѣкъ 1778. год. примію официрскій патентъ.

— Неки француски поручникъ Мерси осуђенъ в на смрть, што е едногъ друга хотиюне у своіой собы убіо. Онъ се при испиту бранити хтео, доказиваюћи да му е друга у двобоју погинуо, кои е онъ съ њиме безъ сведока имао; но судь е осимо при своіой пресуди збогъ убіства. Мерси е одъ спире и заповѣте племићке земиле, и предаи нѣгови су се у военой служби аустрійской одликовали.

— Једа за Неви код Петерсбурга посечу се текъ 21. Априла престави.

— Чешто новосѣ нѣби перовао, да ће се отићи в богати новесъ збогъ 60 хиљяда дукато заиѣти. Нѣнъ се то есенесъ у саксонской варошаи Мајсенъ догодило, гдѣ е овы дани едно дѣчко богати дѣдовы збогъ доказаногъ злогъ владетеља на робіи осуђенъ.

— Неки дописникъ енглеска листа „Тајмсъ,“ кои е за заробљеныхъ подразлыхъ хришћана 6-ога на одно дања изъ Хине у Калкуту путовао, нека о оногъ опано. 6 е другій чиновникъ у држави бао, у коіой е за 25 година кінѣске земиле одпаваао. Онъ е као губернаторъ Кантона надъ 30 милюна душа неопраженога и тиранскога владао, и хиље се, да и за време ањеговихъ правленія више од 100.000 своіи земаљаца на смрть осуђено и погубити дао. 6 е одъ просте породице, и нако едино съ добрыхъ успѣхова положеномъ испиту нъ науке благодарити, што е до оногъ висинога достојнога достигао; зато га и сватіо Хинези за едногъ од највећи мудраца; но море в проклиноо га, што се нѣ, видѣ е у робству пио, нашто лакше, као што то хинезскій закоиъ у таковой прилици захтева.

— Како се житеља у Лондону умножаваю, види се изъ тога, да се одъ 1-гъ Января до конца Марта 171.000 деце родило, а за ово время се само 125.000 умрли, дакле су се више 45.099 родили него што су умрли. По томъ извѣстіи биле с славіи дань у той градовой 1900 порођаја и 1399 погреба.

Пролазне лађе.

покрай Земуна:

5. Мая. Изъ Винчена у Сисакъ: лађа г. Алек. Вишњевића, са 1000 мерова пшенице, 3000 мерова јужнуруза и 3000 мерова зобы.
7. Мая. Изъ Опшан у Сисакъ: лађа г. Ђорђа Поповића, са 4560 мерова кукурузе, 1200 мерова пшенице и 200 мерова сена.
8. Мая. Изъ Сегедина у Београдъ: лађа г. Јована Сабо, са сеном.
8. Мая. Изъ Сегедина у Београдъ: лађа г. Мартина Кенна са сеном.
8. Мая. Изъ Сегедина у Београдъ: лађа г. Самуила Шандингера, са сеном.
8 Мая. Изъ Сегедина у Сисакъ: лађа г. Леополда Пенцца, са 3600 мерова пшенице.
8. Мая. Изъ Сегедина у Сисакъ: лађа г. Стевана Кошица, са 3706 мерова пшенице.

Стање воде (изнадъ О).

На Дунаву . . . . 10 ст. 5 п.
На Сави . варагдина с — „ 1/2 „
На Тиси (Нова Тиссла с. кан) . . . . 10 „ 3 „

ДОНАЉЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Течаи на бечкой берси.	5	6	7	8	9	10
	Мая					
Народный заимъ . . . . . за 5 ст.	84	84	83¼	—	83⅝	—
Лутерійскій заимъ одъ год. 1834. за 100 ф.	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1839. за 100 ф.	129¾	129¼	—	—	—	—
„ „ „ „ 1854. за 100 ф.	109¼	—	—	—	109¼	—
Акціе Аустрійске банке	973½	970½	970	—	—	—
„ кредит-заводска аустрійскога по 200 ф.	240	238½	235	—	235½	—
„ друштва аустр. гвозд. железница по 200 ф.	275	274½	272½	—	—	—
„ подунавскога пароб. друштва по 100 ф.	540	541	539	—	—	—
„ инст. Франц-Јосиф-таког друш.	—	—	—	—	—	—
Мањше за Аустбургъ	105¾	105½	105¾	105½	105¾	—
„ за Лайпцигъ	—	—	—	—	—	—
„ за Трієстъ	—	—	—	—	—	—
„ за Букурешть 3 кор. . . . добри пара	262	264	—	—	262	—
„ за Цариградъ 1 кор. . . . турс. пара	—	—	—	—	467	—
Златно	108½	108¾	108¾	108¾	108½	—
Сребро	—	—	—	—	—	—

Пазна плаћа, на срб. страни.

Изъ Орешце во сие вѣтове до Београда, Суботомъ у 4 сата увечер.
„ Београда у Панчев. Шабацъ, Митровицу и Брчку, Понедѣлником у 4 сата увеч.
„ Београда у Сисакъ преко м т. д. до Орешце, Четвртомъ увеч.
„ Брчке у Београдъ и Оршаву, Средомъ у 4 сата увеч.

Парна пловодба.

Изъ Земуна у Пешту, сваке Недѣлѣ, Понедѣлника, Среде, Четврта и Петка у 4 сата поподне.
„ Пеште у Земунъ, сваке Недѣлѣ, Понедѣлника, Среде Четврта и Суботе у 7 сата изютра.
„ Изъ Земуна у Оршаву, Четвртомъ и Недѣлюмъ, по долазку Пештанскога брода.

Изъ Оршаве у Земунъ, сваког Вторника и Суботе у зоре.
„ Земуна у Сегединъ, сваког Понедѣлника и Петка у 6 сата увеч.
„ Сегедина у Земунъ, сваке Недѣлѣ и Среде изютра.
„ Земуна у Сисакъ, сваког Понедѣлника и Четврта у 12 сати у подне.
„ Изъ Сиска у Земунъ, сваког Вторника и Петка у 6 сати увеч.

Пловодба мѣстног пароброда.

Изъ Земуна у Београдъ, 6½, 7½, и 11 сати изютра; 2½, и 6½ после подне.
„ Земуна у Београдъ и Панчево, 7½ изю. и 2½, сата по подне.
„ Панчева у Београдъ и Земунъ, у 9 изю. и у 4½ сата по подне.
„ Београда у Земунъ, у 7, 10½, и 11 сат. изю подне, и у 3 и 7 сати у вечер.
„ Београда у Панчево у 9 изю. и 3 сат. по.

Печата, издаи и одговара књигопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка

Подунавка излази сваке Суботе у вече, и коште за пету годину 5 ф. ср. за пол 2 г. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. без пошиљања с пошиљањем 1 ф. више.

Предплата се може код свие п. т. пошт. Нач. унутрености Србск. земл. у найближ. писмена с позивом на цѣнилку Госп. В. Вилошића обратити се.

Бр. 20. У Земуну 17. Мая. 1858.

Лаку ноћь, Милко!

Ты вечъ спавашь, Милко моя!
Вечъ те гради слатцай сньь,
А я тужанъ безъ покоя
Бдѣемъ, бдили ноћи ли двоје;
Благо тебе, Милко моя,
Сладка желимъ ти покоя!
Спавай сладко, лаку ноћь,
Милко, Богъ ти у помоћи!

Сунцемъ месецъ и звездаше
Светле гонећ' ноћньй мракъ —
Сунце ни в твое лице,
Звезде очи твои' зракъ;
Ой месече и звездаше,
Чуваите ми Милче лице!
Спавай сладко, лаку ноћь,
Милко, Богъ ти у помоћи!

Ветрићу лиди љубко шиши,
И вечеру дае чиръ —
Я на уздисе' тежки крили
Ахъ љубави лединъ жиръ;
Ой ветриће, твой ће крили!
Носи уздисе моіой Мили!
Спавай сладко, лаку ноћь,
Милко, Богъ ти у помоћи!

Чуй славуіу кровй славне свое
Любно ићка, ечи гай —
Я далеко одъ Милке мое,
Ахъ, љубави пламенъ вай;
Ой славуіу ићене узъ твое,
Ићаій Милки туге моѣ!
Спавай сладко, лаку ноћь,
Милко, Богъ ти у помоћи!

Сићъ сань спава, я љубакъ бдиѣ,
Брижни майки сваіо касѣ,
Моѣ срце љубань грiѣ,
Чуй, ахъ Милко, чуй мой гласъ:
Срце моѣ за те бдиѣ,
Єръ ти ибрая любань грiѣ;
Спавай сладко, лаку ноћь,
Милко, Богъ ти у помоћи!

Нас—Милк.

Стрицъ и синовацъ.

(Свршетакъ.)

VIII.

Луйза поздрави ги пріятельскимъ поклономъ, и да се и найманя забуна на њой пріметала. Унутрашнй узбуђенѣ повазало е лако руженило на лицу, и њено велико плаво око блистало се ово у гласе. Кадъ е шаљ скинула, красанъ витёй њен стасъ било е очевидань. На себи најљепше простуі аљину одъ затворено-зелене свиле, коя беду бою њеног лица іошть ићањше одликоване.

Александеръ поздрави се истино учтиво, али страшљиво и извеждно упрепћенѣ могло се на бледнх чертама његовѣ лица читати. При помыслу, да она госпоа, коя му се сада дражестна, него Албертина чиниле, другомъ пријадежи, другаіе су му устенице.

„Ахъ, мой господине!“ рече Луйза, кои предузеи, да га мало шиши, ако и шкодало, „предмеѣ ваше моіе љубови заръ се шета по бишти, и вы сте овде?“

„Да, госпоа, будућа сань се надво, да ћу дражестну Албертину онде наћи,“ одговори Александеръ съ постовестнымъ али пуъ очиенъ.

Луйза грицкаше устинце; она ніе могли сказити речи:

„Зашти, мож' да вы љубите ноіу пріятельицу — —“

„Како што сано човекъ може љубити.!“

Узбуђенѣ Луйзе растао е свакогъ тренутка више.

„И она љубовь ѣ' наградишутъ буквули?“ упыта онтро.

„При свемъ томъ она е испреда и истинита, госпоо!“ одговори Александеръ, кои зеу госпоу готово погледомъ пресецаше.

„Како ћу реѣи, есте л' се удале?“

„Єсамъ!“

„Скоро?“

„Нешокъ' быти брже, него што желимъ.“

„Албертина в тако лепа, да ће супругу срећу обсћати, коіу вы заслужуете!“

„Њена љубеи мысао о мени, госпоа, чини ме сићљимъ, да се съ молбомъ на васъ обратимъ.“

„О, молите, мой господине! Но пожурите се, мой мужъ може васъ изненада затећи, а будућа онъ мене страство љуби — вы разумете добро —“

„Савршено разумемъ, госпоа!“ повиче Александеръ дрктюћимъ гласомъ. „Позвасте ли господичну, коіу я љубимъ?“

„Она е моя найбоіа пріятелица.“

„Зато се и усуђујемъ да се на васъ молбомъ обратимъ: говорите съ њомъ о мени, кажите іой, да ишта ваше желелимъ, него срећномъ е учинити.“

„Осломите се на то, мой господине, и ћу пропустити,“ повиче Луйза.

„И ни боѣ знате, него ако другѣй, нако силно пуца мое срдце за њиховомъ склоности, кажићете вашой пріятельицы и то, да ће срећу мога живота отровати, ако не пре или висше пресвери.“

„Да, мой господине, да!“ рече Луйза са тужно-срдитимъ усклићенѣмъ, тако да су іой сузе изъ очію потекле. „Я ћу моіой пріятельицы све поставити, казићу іой о свима стварма, да сте вы сама верность, и да е васъ много труда стало, пре сполу разкинути и њову свезати.“

Александеръ гледаше узбуђену госпоу съ укоченымъ погледомъ. Како зена быше Луйза у овомъ узбуђењю, кои изгледаше више тугомъ него гићовомъ обузетя. Али ова жена принадлежи другоме.

„Госпоо,“ рече Александеръ прометно, „видя се, да вы нисте о томе уверени, што желите за мене радити.“

„О, опростите, мой господине, я сань тврдо о томе уверена! Желите ли, да ишта што-годъ предодожи?“

Младый човекъ поклони се съ ладнымъ учтивости.

„Не, госпоо; него предодајте све ово, што вама о мени ваше милће дозволя.“

Овай подемей доведе Луйзу изванъ себе.

„Е добро, мой господине,“ повиче она, „предодаћу, да сте вы найзломыслења, найнепостойна, найнеправеня човекъ на свету; да се постидите, што једно верно срдце раздирете и са божественомъ заклетвомъ безобразну шалу проводите!“

„Овомъ пребацивању зашта висмы се одъ васъ надао!“ повиче Александеръ. Ко е осимъ васъ заклетву погазіо?“

„Да л' и, мој господине?

„Кадх сакх се с' пута вратио, иштио сакх васх — удату, и садх се усуђујете ишпитавати, да вистие невериш."

Ове речи Александерх с тешкоћи и суза-ма очима изрекшо, Дуђа ніе могла више своје узбуђење сакривати.

„Да, да!" повиче нестрпељиво.

„Господи, ви сте заборавили, да сте супруга господина Девалда."

„А кадх небы была?"

При овом помисау было в Александерх готово безчувствен.

„Кадх небы вы были...?" повтори поне-ражен.

„Боже мој, кадх небы были! Но ие, вы обете само да ме наспете, обете ишпть единпут ону силу покушати, коіом кадх моих слабих средшех видите!" Ох убрише зној с чела, коі увелико капаше.

Дуђа сажалила в га тим већма, што га в ішпть страство любила. Осимх тога хтела в и Александра у савоз против Конзула увуће.

„Садх, мој господине, шапутше она, „кадх бы вамх казали, да в Албертина супруга Девалда, а и писать удата, него да сакх само на-мјерала догде сину Конзула представити, док бы моих пријателю писать прибавила." —

„О Боже!

„Хтела сакх, да се разкалашна и радостна показкем; али више ми в присуство, Александре, показало пазить," рече плачући.

Младый човекх ніе знао већх што да чини; складах љубезна простре се предх њом, стена њену руку и обасне полюбцима.

„Ахх, Дуђа," повиче, „вы сте вићео, кога любити, вове се као Богу молити морамх! Шта сакх учинио, учинио сакх из очајања, што сакх васх изгубио! Моје в срдце было раздерано — и сакх опрао на спетх — и одде у овој самоћи, хтео сакх мој живот проводити, и никакх хтео више ніедну женску видити!"

Дуђа одх свеіх срдца уздше.

„Александре," повиче, „вы сакдате тежкій терет съ мога срдца, вы ми тугу олакшавате!"

Затимх се сагне и притисну свое ру-мене и шпитеће устиде ва његово чело и обліе га полюбцима. Наједномх отворе се врата и Конзулх, кои тражаше свою сину, уђе у салу.

„Боже, шта в то?" загрми крупнимх гласомх.

Любећи се трчу. Александерх свочи.

„Ніе рђава, ніе рђава!" повиче Конзулх. „Мужх трени противх закона у бишти и жена овде у сали! Великій Боже, какви су то люди? Шти іошть на свету остаде? А вы, мој господине филозофе, кои красну цкљ предх очима предпостављају вите, наблюдите л' морално наставленіе? Любите л' мож' да изх саме човекомрзости?"

„Стриче," повиче Дуђа смешећи се, „стварх в тако незнатна, да едва спомена заслужује."

„Како бы могло, мој господи, незнатна стварх бити!" повиче Конзулх кинећи себе.

„Љубезный стриче," настави Дуђа шалећи, „зарх іошть никадх вистие видили, да човекх предх богима какове лепе жене лежи? Чудите л' се томе?"

„Благій Боже, то ли в стварх! Господи, зарх сте заборавили да сте удате? Ако я моју сиромашну кажемх — —"

„Немате му ништа поіогх казати," рече Дуђа осмејнувши се. „Слобода, спрашена слобода више в знамен! Вилхелму писаль ни досадно, ніе ни оно нени — на овај начинх живљење увекх једнодушно и сложно."

Конзулх склони обе руке изнадх главе.

„Казнить правицу," повиче, „казни безстидность! Мени се чини да оде отићно супружество одх чистогх сребра видимх! Моя кућа горе на све четири стране! Боже мој, то ли в господарство!"

Дуђа ніе изгубили присуство духа.

„Сладкій чико," повиче, „зарх обете одх еда да се разболете? Пошпедите више слабо здравлх!„

„О, моя глазо, моя сирота глазо, шта патишь! Ово продрзљиво лице, о коме сакх само добро мићеше ниво, изсмева ме!"

Александерх в разумео намјеру младе девойчице; ни в мислио, да в дужанх подпомоћи в.

„Господинх Конзулх," рече, „то в доиста грозно!"

Дуђа баци на њега презрителный погледх.

„Господине одх Виндхајмх, ви незнате, шта говорите! А вы, любезный чико, кои прави доброгх и благопристојногх дружства непознете, смирите се; єрх у вашој непорочној пустиньи ништа се ніе сбило, што бы васх узнемирити могло. Тако ми чести! Чекајте само, за кратко време бићемо найбољи пријатеља на свету. Съ Богомх, господине одх Виндхајмх! Виђењемо се опетх! Чекаћ вамх небуде дуго!"

Дуђа оде у спороједку собу и затвори врата за собомх.

„Я се тушимх! и се дивимх!" повиче Конзулх. „Како сакх се у овој жени преварио! Кадх се она салх, почетх и текх осамх дана одх њене свадбе протекло, съ такванх стварна заникa, а шта ће врозх годину дана быти?"

Господинх Конзулх, то в доиста редко поведеніе!" рече Александерх.

„Ахх, ето васх съ вашомх човекомрзости, мој господине! да на више поведеніе вратите, додали ни се!"

„Я сакх допустіо, да ме она Сирена за носх вуче. И найвећи люди падали су у те погрешке — я се стидимх, што на себе писань богх шаіо — или заклињемх се вамх, мој господине, да ћу за ніену сину увекх само оно чувство питати, зое честь предпосе."

„Господине, моя в сина удата!" загрми Конзулх вопреки-вши одх гићева.

„Да бы вамх заседочіо, да о госпоі Девалда више немислимх, ожени ћу се са ніеком пријателіцом."

„Шта, съ ніеком пријателіцом Албертиновх?"

„Да, пријателіцом, кои нашу сину прати."

„Господине, тера л' васх ђаво? Познете л' то лице, кое безх далећх одлагања за жену узети желите?"

„Мислимх."

„Вы мислите, а я кажемх вамх, да бы васх мрава подавши, кадх бы оно знали, што я знамх."

„Я сакх се решіо."

„Я встранмх да овомх женомх преварени будете. Али, кадх вамх кажемх, да сакх пређе мојих очима видіо, како —"

„Обманш, господинх Конзулх!"

„Господине, мое очи су добре!"

„Вы сте предрасудомх обманути были."

„Морате заседно знати —"

„Я знамх све!"

„Боже, како е тврдогланх! Верујте ми бићете найнесрећніи супругх."

„Сае одио, осклањх се на срећу."

„Добро, одвените се, или вих мое куће одлазите! ожените се съ любезностіонохх пријателіцомх мое сине, или немојте ни изћи више на очи. Наравх, благопристојность налаже ми то. Коли су упрегнути, пошпете се съ вашомх супругомх и одвените се, куда васх воле. Съ моимх господинохх синовцемх морамх едну озбиљку реч проговорити."

„Господинх Конзулх, повиче Александерх, „вы сте єданх тако любезностіонх мужх, да ћете се одетх са свет ом помирити. О, вилићево се одетх, мы се морамо опетх видити."

Александерх остави брзо салу.

Конзулх обрише зној съ чела.

„Я сакх неразвозложен!" муњаше у себи. „Овај предзнаній покреть мојих слабохх здравлю учиниће крај. Сад они люди или су будале или основно рђави. А овај дикомысленый благородникх! Готово сите бы му се насмеао, єрх пријећромх в показао, да люди, кои найвише на жене вичу, найлакше се дао вами обчарати. У осталомх толико в опредћелено: Сад су люди рђави, сад, сад! Али може ли ме она истина узлокоити? Може ли ми спасавић радость срду повратити? Ахх, да и Дуђу Бронерх за тако закономслену, тако покказреку држати морамх!"

Сирома човекх накурени седне на столицу; склони руке и затвори очи, као човекх, кои одх главобоће страда. После неколико минута уђе Дуђа полагано у салу. На себи имађаше шеширъ и шал.

„Ох спасао!" шапуташе она.

Затимх приближи се и обеси му о врат єданх пракх пайтаух, на коме єданх малый лих висаше. Конзулх отвори очи. Дуђа хтеде по-бећи.

„Куда?" упита сченавши е за руку.

„Ову да путуем!" рече оштро млада девойчица.

„Сама?"

„Налих се, да ћу ићи пратню."

У истомх тренутку примћти Конзулх лих.

„Шта е то?" упита онх.

„То е найдрагоцћніи спомен мое матере — оставлих га вамх, будући знамх, да е покоіни

нама нила была. Посмотрите само лихъ — ко небы рекъо да е мой."

Конзулъ неотвиде бища погледъ на малий свой образъ. Дражестно девоичко лице осмейнавше се на њега. Његовъ погледъ бышше мученъ, његове черте озбиљне, потомъ бледу тужне.

„Господе," рече онъ съ узбуђењемъ, „а бы се за срећного држао, кадъ бы ваше карактеръ налично ни характеръ оне жене, као што ваше черте на нио налише! Ваша нята была е честита жена!"

„Я то знамъ, мой господине; али шта сакъ учинила, те ме као кћ недостойну смотрите?"

„Шта сте учинила? господе, ово питаће повазуе, да вы ни у едну дакну нисте биле одъ моге синовца. Идите — немогу се о вами радовати, чергезъ љубезне ове немогу остаити, кои сакъ ради покоя мое старости качертати дно."

„Я васъ разумемъ," шапуташе Луйза узбуђена, при снежъ томъ што се трудила, да своју забуну прикрие.

„Неплачите, наше сузе немогу мои жељне проценити!" позиче Конзулъ „зна се — сузе женски у свако време на заповесть готове су."

„Мой господине, пре него што одемъ, молимъ вашъ назати, да я супруга вашегъ синовца учетъ достойна была, нища я сам кћи мои добре матере."

„Незазловите, господи, незазловите! Можете ли учинити, да се ово нје догодило, што се едномъ нећъ догодило?"

„Да, господинъ Конзулъ!"

„Како бы то было!" промуми Конзулъ тужно смешећи се.

„Шта бы вы рекли, кадъ бы ваша сина увекъ добра и поштена была?"

„Онда мора быти, да вы нисте моя сина!" поиче раздражавъ Конзулъ.

„А кадъ небы была?" упыта Луйза врозъ плачъ смешећи се.

„Како, нисте ли вы Луйза Броверъ?"

„Само Луйза Броверъ, ништа више! У томъ само вамъ, као ваша сина, предстала, само да нинећ мойой пријатељици Албертини спасеъ. Будући сакъ увидалъ, господинъ Конзулъ, да се вамъ недопадалъ, и да вы покоя ради у вашой старости другу сину потреботе, уступилъ съ увереньемъ натраг, да се са казнь због преступленја, кое сакъ учинила, за господина Александра одъ Виндхајмъ удахъ. И очете ли, мой господине, уважавати своменъ мое матере, кою сте вы некада любили, то позвоите вашу отеческу великодушно пренја Албертини, кои се за мене тако великодушно принила, кадъ сакъ после смрти мога отца сироче остала. Осуђујете з' ме што сакъ се на овай начинъ пријателици повазала благодарни? Да ніе Александеръ, кое сакъ ишъ пре три године мою руку обећала, ништа пакъ повратіо, вы бы ме као безстидно лице познали, изъ наслђства изключили и изъ куће одгнали. Али моражъ мою родну пре окончати, да бы честъ мојой пријателици свучала, кою сте вы у наручи мога зетета, Конзулъ ніе было више у стању ни једну речъ проговорити, већу су детиње сузе њиъ нарумењеный образъ. Седъ му е было сас ясно и познато. Бутињки полобя чело младе девоичице, кое као и онъ плакше.

„Тако з' се треба на пријательство људи осложити?" поиче онъ на послећку.

„Тако ми спомена мое матере, кои овамо на васъ гледа, я самъ васъ ради пријательства преварио! Но сад повтайте и уверде, кое сте вашой правой сини учинили, спините!"

Луйза одведе га у собу, где се Албертина налазила. Млада госпоа, кое е за то време на врата прислушивала, похити њъ на сусретъ — онъ е оберуче загрли. Вилхелмъ изненади затекше своја стрица у овой поворени сцени. Ніе могао стрицъ ніедну речъ склопити, са свіо страна обасипаши су га ћакчостима. И Александеръ се помири, да бы свершено тай скупъ предстојо.

Сутра дньъ Конзулъ Девалдъ быо е необично разположенъ; онъ благопрекано изиђе изъ свое собе и узыта за Луйзу, кои текъ што се лепо накитала быше.

„Вы бете ме пратити, Луйза!"

„Куди?"

„Къ пароху у Р.

„Сама?"

„Зито молимъ."

После по сата зауставе се кола предъ пароховомъ кућомъ. Кадъ е Конзулъ са своиомъ спроводительком у авлію ушао, сиђе седаљ пароха пореда цвећомъ окићеногъ сандука свое старе доброзтворителице. Луйза као громомъ поражена посрне натрагъ. Конзулъ повеле е ближе и шапне Јој:

„Посмотрите личе черте ове старе жене, мое дете, и усидите ій дубоко у ваше срдце; она стои вамъ ближе, него што мыслите."

Затимъ одведе пароха на страну, и упыта полагано:

„Незове з' се умрла Елена Сезмаръ?"

„Да, господинъ Конзулъ, но одкудъ вы знате —?"

„Тише, мой старый пријателю, я ћу вамъ скоро ишъти више обасната. Видите ли ону младу госпоју тихо? Она е унука покойне. Верујте ми," поклони се Конзулъ на то озбилно, „я вамъ истину кажемъ."

Драгољуби врати се къ сандуку, скиде пању, и молише се Богу тихо у себи. Парохъ и Луйза свагдашу захуђени редкогъ старца, кое се топле сузе потокомъ ишъ образъ сливну.

„Луйза," проговори онъ тихо, „молите се са мномъ Богу за ваша стару майку!"

„Господинъ Конзулъ, моя нята ніе своју мятерь заваитила!"

„Али я е позивамъ! И зато треба да лакъ свое мале кћери собомъ у гробъ понесе!"

Онъ метне портретъ у руке умрле жене. Осимъ сеиана пристуне Бутињки. Затворе сандукъ. Свештеникъ поиче се у своиой одежди. На гласъ звона понесу сандукъ на гробље, где после одржаногъ опела сврше.

„Пштите пезију," рече Конзулъ при растанку са свештеникомъ; „преме е, да и вы едародеъ одпочинете. Вы бете са мном заедно у польской куни обитавати."

Последње одправленје дужности старог пароха было е пенчанје Луйзе са Александром одъ Виндхајмъ у сеиской цркви. Одма после пенчања оду у пустињу. Овде диде Конзулъ обадвема женама на знанје, да ићгово имање на равне части поделити намиу, и уверена ради прегледа имъ у руке документе. Александеръ одъ Виндхајмъ противно се томе, почемъ се изненди, да е врло богатъ тако, да бы и жену срећномъ учинити могао. — Конзулъ стаде постомъ при своме, и они морали су се ићговой волы покорити. После два дана одпутоваше обе срећна супруги, благословомъ и капиталомъ богатогъ стрица праћени, у Бременъ.

„Господинъ пасторе," рече Конзулъ, кадъ се са новимъ домаћинъ другомъ на само у соби нађе, „я самъ све учинио, што ми е могуће было у мояхъ животу учинити. Имаћ, кое ми е заповедникъ дође после свое смрти остаио, истина да се у мояхъ рукама удовоио, али последња година памтиво е у мояхъ срдцу, као патра, кръ самъ зино, да е онъ одъ изселћења добио, кои е, довъ е на свою жеку чекао, у Бременъ умро. И самъ хтео са ћерю изселћанка оженити се, я по у нијно њой принадлежећемъ участвиоумъ учинити, али ова жене одбіе, крз а любила моръ пријатеља Брозера. Пуиъ труе уклоњамъ се и задржимъ мое имаћ. Броверъ и ићгова жена умру; тади се разиасмъ, што самъ тако тврдогъ срдца было — и тако што самъ се съ матеромъ огрешіо, то самъ съ ћери поправіо поступивши съ њомъ добро. Меня е садъ дакне срдцу, и я се надамъ у Бога, да ће ми спокойну старость подарати. Да, да," продужи онъ, „то е свойственно свести. Тежко томе, кои се сноъ побојеня боа."

Осимъ пароха нико ніе зино тайну Конзулову, кои одъ тога времена мирно живи и уживши.

Кадъ бы зино, да е Луйза свой наслђственый документъ Албертинином детету поклонила, коме е она кума была, завсти небы тако радостно узвикнуо: „Хвала Богу што самъ дедъ!"

Л. Ст.

Нешто о пчеловодству.

II.

Чимъ почне огрозъ да цвета и преме доће у кое пчеларъ дедьиу сата изнитати и резити жели, ова доста неда, само ако небуде по старомъ обычаю на великій четвртакъ изнађесъ. Пчеле ране пратакће и радіе онда, кадъ ниъ се одузме старо а кадкалъ за преме зиме и убушано сабе. Съ цветањемъ дрва имаю двако-коіно да раде. Пчобизьность и благостанъ уобште одразиио тиже, што унеъ већу обрану не жали вратаоца, врозъ кое у кошницу улећу, постиваю, страживо часть тђла у высъ дижу и къ тове

весилій шумъ брзо удвајеђених пријатеља примичаваю. Види се да ова духачи свој свучишташе на радъ побуђују.

Што е ближја воздухъ и напредније прозвабавић, то већма разпространяваю пчеле свою дѣлателность съ поља и изнутра. Кадъ поче рена да цвета пчеле имаю обилну жетву. За то преве непрестано излазе и улазе на мали протаноцъ. У изобилној изношни изнеђу трудољубиве пчеле на поље, ливаде и баште и изъ обилны' цветаи' чинећи свезаи сонъ за изготовлянѣ раме. Праћаю се пикъ често са сумпорасто-жутимъ несвицама, а кадшто разно изшаренимъ, као, отворено-црвеними, белимъ свегло-жутимъ и тинкимъ. Вештикъ познае по самомъ ободицноју несица съ пикаквъ дрвети или растѣкин посе. Од лине посуте су бѣлимъ, одъ јасикина и турчинка црнимъ, одъ дивљѣ шестена свегласто-црвеними, одъ јабуке жутимъ као восикъ, одъ зеленике шафрано-жутимъ, одъ багрени упрано-белимъ, одъ воћнѣ листа свегло-црвеними и т. д. Многе се пчеле враћаю без несица; но по њиовоју своромъ дизаюно види се да су препуњене нектаромъ. Често се тошко претоваре, да при повратку у своје обитаилште немогу да досну, већъ поредъ оногъ падну. Велика множина претоварены' одмара се предъ кошницомъ на земљи, како бы одморивши се своју цѣљ постигла.

Садъ ће се све више умножавати наседиње пчела съ постанкомъ младога света. Зарана у пролѣће воси матица из у ѣелишта, кое пчеле си потребиюју ракомъ за пузеће правље свободњаво и тантомъ воштвеном покласомъ затварају. После 20 дни преобрази се мали животиньица, и ако е здрава, сама прогризе воштану капалку; у противномъ случаю пчеле е раздиру, избаце нездраве и осиваћене изъ кошнице и предаду ји судбини. Съ тимъ повазую пчеле добаръ основъ воспитања; оне кушаю њиове силе, како бы благовремено за њиово тежко опредѣлење способнић учиниле. Често видимо и у самомъ природномъ животу, како неки богати родитељи на оней начинъ настављаю децу, кои е њима угодаюи и по вољи. Њиове лушевне силе по нѣкой части шпеде се, еръ бы могле здраво напрезати се; њиове тѣлесне силе шпеде, да њи у раду неби што шкодило. Тако доћу у подпуни возрастъ сваки тѣлом и духомъ, нити се треба чудити, што се велико число такових' налазиђ кои су више здрави човикова и чуда, и опетъ слаби, чія заключења и умишлаи управо тако су неиспѣстни и непостоани, као и њиове слабе нишше и воге. Колико ји има, кои су велики мужеви нарасли, и то е што су у младости сваконе беле сападаше, тако рећи себе „трпаше" морали вао пчеле.

Изпуштше и већъ за радъ способне младе пчеле гомилаю седе на дасчици, кое старије чисте и гладе, па ћоштъ са изваљеном њошкомъ раме; но жутоћ на челу белеги лако се могу познати. Младе пчињре излазе предъ братаоца и око ова облећу, затимъ све даљ и даљ док се изнесѣдаю тако изведуће познавати место, да на дан сати удаљаваи се одъ свое постојбине опетъ е кћу.

Чимъ се сване почну трудољубиве пчеле да раде и траг непрекидно' до залазка сунца. Ако случайно поче киша да пада или се наоблачи пчеле беже у свое обитаилште. Често пикъ натру тако много, да пролазъ на улазу братоца кошнице загуше; ако какви црва запѣса стеку се у предньой части њиовогъ прибѣжишта, страшно и ако зучи и тако ако летѣи, док се збуђене гомила неизгуби и уредно поче да улази.

У внутрености кошнице раде такође брижљиво уређуюи и израђуюи сакуплене предмете. Ни едаъ зидаръ или земљемеръ, ніе у стању свою граду брижљивије разделити, празна места пештије употребити, своју ограду боље темељ положити и правилије уређеној дати ој, до пчеле. Како свој са великомъ вештиноју сконченый дворанъ зидаю, и како без мерила и шнуротвика шесто-уголне ћелице построваю, без сумњ неизлазе. Пчеле ведиу, да ій у њиовой родньи други гледаю, еръ и кадъ се стаклено окно на кошницу качести, оне одма то носком изнесе. Само се на спомињућимъ склопу њиовъ родъ увидити може. Као какавъ великій гроздъ нисе ту између себе као лапаџъ скопчане, тако да е прва за стражњи трупъ друге спосни, друга за трећу и тако непрестано. Непокретне и непрестано зуске очекуюи свою богату рану у оних положено; често преко ноћи постане бело свегласне се саће, кое се може видити, кадъ га пчеле остане и на пово на посао изађу. Восакъ праве у жељуцу одъ цветогъ прашка, па се одлучуе на уреде задњеј трупа и одъ онога праве ћелице.

Оне прозе ћоштъ четвороструке ћелице, одъ кои су едне за храненѣ жеда, а друге пикъ за дежеће три роди пчела опредѣлене. Ћелице за младе житаше округле су и велике као чаура одъ свилене бубе, остале су четвороуголне и то за трутове и радње пчеле мало повеће и за медъ дубоке.

За чудо е, да се сва три ова рода могу изљећи изъ едногъ вска, кадъ ій у принадлежећих ћелица са особитомъ рашок свободњо. — Ћоштъ при самомъ постројаи ћелице за матицу више, да се у њой обитаюће сушпество нарочитимъ вегама и израђеномъ рашок одъ остали саучшаника одвиче. Матица заузима у сваком кошници прво место, и единствено одъ њиогъ живота и благостања зависи поредакъ и напредакъ ове више државице; њено терзаюћи федеръ у сету проузрокуе, да е свака часть на своме месту, и да уредно, мирно и сложно свој посао одираю. Све су ій пчеле са пожертвованѣмъ и ревношћу одане, и сваки свое време и све образу и жегу жертвуе.

Сапъ.

Усредъ горе прай водиде
Исподъ јадна вите еде,
Сава' да сиђ бело лице
Љубіо ти лепи селе.

Устиде ми ћоште горе
Одъ љубѣзни устне твое,
Охладеше сласћу зборе:
„Ахъ, да пусте среће мое!"

Ахъ пустіе како среће,
Да се то ни ким збіло,
Више б' сластн сгодіо ћеће,
Љубећу тебе злато мило!

Л. Сп.

Основѣ Енгдеске одъ Норманна.

Енгдеский краљ Едварда II. био е добаръ и смирен краљ. Кади остари и ослаби поче се обзирати, коме да остани свое царство, еръ деце ніе имао. Тако се сети да га е некада Вилхемъ херцегъ одъ Нормандіе задуго негованъ и заваранъ. Осимъ тога био му е рођакъ, и полако га е више него иније иного другогъ на свету; ки томе био е разумакъ и снлакъ, да в мого царствомъ управлати. Тако га дакле одреди за наследника своја царства, што ніи своји баронима, и за доказъ тога пошаљ херцегу писмо съ великимъ печатомъ свога царства.

Но у то доба био е у Енгдеской весій одличакъ муж, по имену Харалдъ, синъ силнога Годвина и братъ жене краља Едварда. Онъ е ніако велико достоинство у царству и био е управитель одъ Весекса, Сусекса, Кенти и Есекса, и готово силнін одъ самога краља, при томе га е свакій волео због нѣговогъ пріятногъ владања. Зато се надао, да ће по смрти Едвардовой на престолъ ступити, еръ се Едгаръ Ателингъ, единый ћоштъ претекшій потомакъ одъ старогъ саксонъ краљевскогъ племена, ніе много надати, да ће због свое младости и неискуства моћи добити присталица. Напротивъ добіо е сам страшногъ супарника у Херцегу одъ Нормандіе, и то тимъ опаснімъ, што се Харалдъ, единштъ буркъ на норманско приморе бачен и као заробљѣникъ предъ Вилхелма доведенъ њему у скупштини предъ свима норманскима баронима заклео, да ће Херцега Вилхелма подпомагати да на енгдеский престолъ дође.

Наіпосле умре Едварда 5. Јануара 1066, у своіой 65. години.

Граоъ Харалдъ прими сада безъ околиша краљевско име, и съ њимъ су были задоволни Енгдези, чіи е любакъ и попереке заслужіо дво юначкимъ делима и настављѣнимъ племенитимъ обхођењемъ. Архіепископъ одъ Јорка венча га на краљевство одма сутра дань после Едвардове смрти. Но Херцегъ Вилхелмъ текъ што о томъ разбере, поче га на писмету страшно оспоравати. Залуду е Харалдъ говорію, да се ни силу нерво заклети, да неси кругу съ нозьомъ целогъ енгдескогъ народа, и да ће е се само са животомъ одрећи. На челу народа, који су у ово доба држали за найхрабрѣјег у свету, поче се Вилхелмъ спремати, да се своју силожъ искрца у Енгдеску. Ону дрску намеру нису му само изгони люди подпомагали. У то време, где е изпистао почело цветати, и дрзновеньй, одважный

духъ обузимати целу Европу, повраћи младо племићство изъ суседна земаля подъ његове заставе да честь подъ тиховимъ вођомъ изнове. Хонелъ; Херцегъ одъ Бретањѣ, пошлѣ му своју кћайстарінѣ сина Алена Фергината съ петъ илади людій; брат покојнога Хенрика IV. дошоли своимъ заливе воћи у тай походъ, и ово то ніе мого довољати француски дворъ, ньиих є дозволіо вельми француски великаша Вилхелмовъ тестъ Гроф Фландерскій. Тако скупи Вилхелмъ войску прво петдесетъ илади коњника, и за њимъ пресвіс више одъ три иладе бродова.

Прво нападнѣ на острово, што се мислило освоита покупи Тости, Харалдовъ братъ, кои и одъ пре было изгнанъ изъ землѣ, те се сада осветіти хтео. Съ неколико бродова, што є скупіо бао, удруіи се съ другимъ сапсакомъ, Норвежкимъ краљемъ Харалдомъ Хардраде, кои трипа идре имаде. Обе удружене флоте уђу у Хумберъ и искрцаю свое людство, кое одма поче страшно пустошити. Но Харалдъ поитакни побіе ій 25. Септембра 1066. колъ Стамфордбриџа, где погину и оба вође, Тости и норвежкій краљъ, и цела флота буде освоена. Харалдъ беше толико милостивъ да є повољно слободу заробљеномъ краљевићу Олафу, сину Харалда Хардрадеа, и двадесетъ бродова, съ коима є могъ дома одвдрати.

Но победитель немаше се када за дуго радовати, крь у истый ми' стигне гласъ да є у Невесиеју у Сусексу пристала велика норвежка флота. Изъ нѣ се искрца шестъ норвежкогъ, инфландскогъ и францускогъ племићства тако весело, као да є победа была већъ загобљена. Прво мере жустрый Вилхемъ посрне и падне при искрцаваню на землю, но брзо ће себи допаша прибрети свако призаверено катаћанѣ овогъ досадња подвизаваня: „Тако прималь господарство одъ ове землѣ.“

Харалдовъ братъ, Іуртъ, видећъ човеѣ, састављене жудро, да се битка избегава и непріятель окленчићемъ и главу умори; по затренай Харалдъ одбиша то, хотећи своју на брзо спршити. Једно, што є драго да му вала учинити због погажене клетве, беше то, да є Херцегу веку суму новаца понудіо, ако бы се овай хтео безъ продавања врая вратити. Но Вилхелмъ одбіе ту понуду съ презирањемъ, и заиште, да Харалдъ или одъ њега прими краљевство као ферфь, или пресуду њихове стварн оставн нама или се съ њимъ бори. Харалдъ одговори: „Богъ битке ће наскоро бити судія свакве пребаке.“

Харалдъ изиђе на сусретъ са своіомъ силомъ и настаняше се близу непріятеля, доде ово утврдити, за кое остави само три узлака. Херцегъ Вилхелмъ увиди сада, да оружіе мора стварь раскрстити, и ани да се сутра удара. Кала се у вору войска за бой наредила, поче Херцегъ говорити: „Браћо, ми смо амо дошли, да се за добру стварь борамо, за наше право. Енглези су нама показали као издаице, зато ћемо ій данасъ божіомъ помоћу наказати. Држите се честито, борите се храбро и помислите, да вамъ победа донеси честь, славу и богатство. Победи ли непріятель, то сте пропали, и ништа васъ неможе спасти, никуда нећете побећи, крь наши су сва бродови проорени Съ тога напредъ, и найте срца, на се надаите да ће победи быти наша.“

За овимъ речми раздели Херцегъ войнике на трое, да бы съ три стране ишао. У сваком дељу беше тежка оклопника, стрелица и лаки пешака. И Харалдъ поче оправита свое за бой. Они су были наоружани синиранн и хелебардама (копљами съ оштримъ перомъ), а Норвежци дугимъ копљама и мочићима. Сваи се заклањао одъ стрела своимъ великимъ штитовима и ограде се плетеромъ. Харалдъ заповеди, да сви на месту остиду и свако се браше; видећи да се неусуди подъ буди какавимъ изговоромъ редове оставити. Знаюћи доле разлати заставу, крь Норвежи прабу већъ къ обновима, почну стреле изметати као тучу и навале на око. Енглези стаю храбро одбіати нападаћи, сецаюи сикирама и обложюи многе непріятеле. Нигде немогоше Норвежи продрети и претрпе велику штету, њихове стреле немогоше ништа наудити непріятелю, крь га є плетеръ заклањао. Прве две помоће уступе, и Херцегъ Вилхелмъ, када се къ њима са своима прати, запомеди, да стрелцы у њих стреливо, и довъ непріятель горе гледи, да други ићшть едамутъ покушаю нападнѣ. То буде, и три пеша одељења покушаю да на она три улаза у око продру. Сада се подигне силна убојйа вика и страшна се борба заметне. Сваи се држа'у честито, по њиховомъ врлю, драженомъ Харалду, пробіе стреда у око. Једноврано изиуче є Харалдъ и почне се далъ борити ободриваюћи свое људе гласомъ и деломъ. Борба постоване све жешћа и огорченіа тако, да морадоше Норвежи уступити испредъ снажногъ одпора енглеског; но на ново се освестивши, навале ићшть храбрће и потисну Енглезе ушавши зведно съ њима у њихове обкопе. Сада се заметне ићшть кривић и ићшть уживаніа битка; Норвежи буду никово истерани.

Кода Херцегъ Вилхелмъ види, да непріятељи тако чврсто на своме месту стое и неће да кћиу изъ обкопа, заповеди своимъ людима, да се учине као да беже, на када Енглези поћу за њима у потеру, онда да се окрену и користе съ њима боре.

Тако и буде: Норвежи почну бежати а Енглези ій гонити, доћъ Херцегъ не даде звукъ трубомъ, да кое се Норвежи обрну и стану мачевима сећи, а Енглези се немогоше добро бранити своимъ тежкимъ сикарима, крь њиу были одъ стрела заклоњени, а средеи имъ недадоше умаћи. Тако прву на све стране, илнама изгину, други почну за милость молити. Најпосле пробіо Норвежи у обкопе и сруше ій. Са свіо страна стину се кућити око Херцега, па онда воћу напредъ; но Енглези се почну храбро одупирати, на ново се заметне страшанъ бой, у коме су се чинила кожачки дела съ обе стране. Подъ Херцегомъ буде воћ убіић а Харалдъ и ићгови брат поврай све свое храбрости погину. Норвежи су были на коњима, Енглези сви пешаце, и ићшто Харалдъ погибе тако продру они силожъ до ићгове заставе, оборе є и на место ће побоју заставу Херцегову. Сада почу исти Енглези бежати, но многи се борише презирући смрть довъ не изгибоше. Бой є траио одъ подне до мрае ноћи. Херцегъ преноћи на разбоишту и сутра дань дуже мртве наброяти и укопати, и сазва одзиетне, да пріятељи погинувши дођу и свое одмесу.

Ноће се, да є одъ Енглези погинуло преко 67.000, а одъ Норманя само 6.000. Она знаменита битка, названа код Хастинге, догодила се 14. Октобра године 1066. Она полвиге Вилхелма Херцега одъ Нормандіе, прозванога одъ то доба Вилхелмомъ Освоителъмъ, на енглеский престолъ, на коме и данасъ седе ићгови потомци одъ истога лозе.

Изгубљена облада.

(Хумореска.)

У неком селу живіо є једанъ сиромашанъ, кои є са своимъ трудомъ толико себи прибавіо, да бы могао пореди себе и једну женицу и — ако бы Богъ дао — кое детенце развити. И тако му сваа ићшта друго требало ніе, него да се ожени. Као є човеѣ за женитбу, а ово се неколико рано ноће девойка за удаю. Овай нашъ сиромашанъ ожени се дакле са једномъ младомъ, врло лепомъ и вредномъ девойкомъ изъ истогъ села. За кратко време стеку они обоје трудћа се и радећи, не само прилично кућаиу, него и бапштиу и нешто сточице. Живили су мирно и задовољно, довъ једанъ случай неучини, да се тай ићшть миръ у нечему непоквари.

Једнога дана бишъ кадъ є жена лебъ умесила и изнекла была, ревне ій муж: „Али жено, а везнамъ шта є то! Мы имамо врло добру пшеницу и одъ ње замлевено брашно неможе бодъ быти, па опетъ ніе намъ лебъ тако добаръ, као што є у наши сусѣда. Ты ли та неумешъ умесити или добро неспеи. Нешто мора быти, што вамъ є лебъ тако гађдаъ, разлинаутъ и невално!“ — „Е, мой човече!“ — одговори жена — „и и сама одавна мыслимъ и главу разбіамъ, шта би то было, аг' никако немогу тоже у траг да уђемъ. Брашно є заиста добро и лево, а и и сь ное стране чинимъ све да лебъ добаръ буде, на ето — за диво чудо! — неиспада ни за рукомъ. Него, паде ми бишъ сад нешто на умъ. Я мыслимъ, да ништа друго быти неће него брашно, кое ты си обликомъ поделише, чимъ се самелъ овако ићшть вруће куће донесеш. Кадъ бы ты отъ сада, берекъ једну ноћа у поденици почекао, да се самлевено брашно одади, и за цело дрвнмъ, да бы заиста одъ такогъ брашна болій лебъ изнаети морао.“

Човеѣ ни найкаће о каковомъ лукавству жениномъ немисліе, наумя чимъ прай нутъ у поденицу ноће, тако прево ноћи остати и дочекати да се брашно одади, и текъ сутра данъ са одвћеним брашномъ куће вратити се.

Жена пакъ, као и свака друга, а особито млада и лепа жена, хитра и досетљива, радовала се у себи, што ће хитростъ тако згодно и лако за рукомъ ће. Она є имала исто мало

познанство са једним младим момчетом у суседству, са коим се она одавна састати желела, но никако то одъ мужа ніе могла. Јакокаріс мужевлъ учинит' ће, да іой нескоро жела испуњени буде. И тако чинъ мужъ врлый путь после овога разговора у воденицу оде, похити она двоицомо желю своју задовольити.

Човекъ отишавши у воденицу свевлъ брашно и науми ту остати докъ се брашно однди. Воденичаръ познавши жешта одтога запыти га зашто по овакой лепой нечемини познайшли кући нейде, него остав оде. Човекъ му простодушно приповеди шта и како є было са лепотъ, шта му є жена казала да чини, и да зато неће до сутра кући ићи. Воденичаръ, по своій прилици и на ситу и на решету бивши, одма види, да ту мора нешто тако љубопитно бити, из резне човеку: „Я бы се сь тобомъ у шти обешъ смео обкладити, да твоя жена сада ніе сама; и ако имашъ нешо, оно ове воденице у обкладу, а ти мени ти твоя кола, волове и ту врећу брашна, па да ћемо изъ ове стопе такоій кући. Погодимъ ли я, онда добићемъ коли съ волови и врећу брашна; непогодимъ ли, онда сно ти воденице.“ — Човекъ се забезекне кадъ то чуе и ртпћа главомъ рекше: „Шта ты то говоришъ? Заръ моя жена такви? Та ве у кола и волове и у врећу брашна, него бы се у сво мое имнћ съ тобомъ обкладіо, да то ніе истина, што ты на мою жену потварашъ. Аз' кадъ си бишъ паушіо да ми воденицу далешъ, то айдемо!“ — То рекавши седну обоима на кола и довезу се после по ноћи кући нашега добра домаћина. Човекъ кућне на врати свое куће, али му се врати одма неотворе Небыване му мило; во кућне и по другій путъ мало ене — можда се жена успавала, те ніе чула. — Невиди се нико — чуе се неки потмулый жуборъ и шапутнићъ унутра. Ово му садъ из единућъ породи страшну сумню. Скочивше синиру те настани врата кућнина и кадъ унутра уће нека шта и видити: изгубћена обкладa! — Седъ воденичаръ на петъ на деветъ, него на кола на окрене у воденицу; аз жена те предъ ньга: „куда ћешъ ты съ наша кола“ — повиче они воденичару. „Ово су сада моя кола и волови“ — одговори воденичаръ — „я самъ то у обкладя добіо.“ —

„Ни то тако. Довде на суду пресуђено небуде, да су ткои кола и волови, нећешъ далѣ!“ —

„Е, кадъ є тако, и ово да се судимо“ — рекне воденичаръ.

Сутра дань сви четворо т. е. нашъ домаћинъ, ньгова жена, ньгов милостивъ и воденичаръ скреме се да пођу кадли на суд у обличје варошъ. Да би пресудіо кадіньо умилостивили, пошесу по древномъ обичаю свако по јединій дарч. Тако мужъ и жена узму једну котарицу ја, воденичаръ сарата у воденицу те повесе једну торбу беле брашна, а милостивъ упрти једно ћуп масла. Кадъ су одъ призике ни по пута били и ту у једной равници подъ једно грмъ у кадъ седи да се мало одморе, резне жена: „Да чудни људій глева! Идемо оволицій дальній путъ, мучимо се и поспно ово нашій терет на овиной присеки; заръ небы могао когодъ између нась кадіи быти да нимъ пресуди, те бы нимъ барт она котарица ја, та торба брашна и ово масло, и преко свега тога још половину пута остало.“ — На ово сви едногласно повичу,[1] да бы тако најбоље было, само — ко ће кадіи быти? Мужъ стане се изгованати, да онъ неужъ судити; воденичаръ рекне, да онъ у своіой терби судіи быти неможе; милостивъ опће то најмо звање због других своји причина — еде остале још жена; да чуемо шта ће она рећи. „Кадъ вы ни едань кои нећете, ное нехоћете“ — рекне она — „кадіи быти, а оно морате мене кадіомъ начинити.“ — Они сви то одобре и сагласе се, да што кадіи одсуди мора свака страна приетати. Седъ узме жена своју претичу, обмота ю око главе уместо чалме и начини се принъ кадіи. А да бы још болъ на кадіо личила, седне узъ самый грмъ ако у прочељ, узме кажаль и оздилзнъ лизъ судіе, па позове зайрце своја мужа на судъ заштакнути га: „Какву тужбу имашъ ты?“ —

Човекъ. „Я самъ предъ честитогъ кадіо дошао да му се тужимъ, како се једнъ воденичаръ са мномъ обкладіо био, онъ у нѣгову воденицу, а я у моя кола и волове и једну врећу брашна. Онъ є рекао, да моя жена прошлу ноћъ кадъ самъ ја у воденицу био — ніе сама, а я самъ рекао, да то ніе истина, па кадъ смо отишли кући, ја' то я изгубићу обкладу. Седъ, честитый кадіо, суди ми право, да тако изгубимъ моя кола и волове и врећу брашна.“ —

Кадіа. А ісу ли та кола и волови и то брашно, ели то сне само твое?

Човекъ. Ёсть, бишъ сне само мое.

Кадіа. Како то! Заръ ты немашъ жене?

Човекъ. Имамъ.

Кадіа. На заръ ту нема ништа нѣногъ?

Човекъ. Има боіме; и она є заедно са мномъ тежла.

Кадіа. Е, на кадъ є то и нѣно и твое, како си ты могао и нѣно добро у обкладу мећати? Ёси ли ты по нѣтао за то?

Човекъ. Нисамъ.

Кадіа. Вуцы се одатле, срамъ те было! Како си ты смео съ туђимъ добромъ разполагати? Моли се Богу, што си ту и женинъ мозъ умешао, а я бы теби показао, како се у тако луду обкладу удушта, где бы свакій паметніи човекъ одъ тебе, свегда пріе веровао да ће изгубити него добити. Одзели одма и другій путъ узми се болъ у паметь!

После овога изађе предъ кадіо воденичарь. „Праведный судіо!“ — започне онъ — „Я самъ добіо у обкладя одъ овога човека, што нако чисъ одзаде изађе, једна кола и волове и једну врећу брашна; а да є онъ обкладу добіо могао самъ изгубити једну воденицу о коју самъ се обкладіо био, па садъ ни тай човекъ неда мой добитъ. Суди, честитый Кадіо, како право, тако здраво!

Кадіа. (погледавши се по бради и подочњацима се) А ели море, ово твоя собственна воденица о коју си се обкладіо?

Воденъ. Ніе бишъ моя собственна, праведный кадіо, али є моюга господара.

Кадіа. А како си ты смео обкладати се у воденицу твоега господара?

Воденъ. Обкладіо бы се и у десетъ воденица за онакову стварь; ербо самъ знао позудано, да обкладу изгубити нећу.

Кадіа. Ха, тако ли є! Ишао си на извѣстнеъ добитъ у обкладя. Чекай кадо да погледамъ у књиге. (Завадіи изъ недара своју мараму, коя є на листове свињи, прерпће ги и наденувшъ очиште листъ). Ево шта у књиги стои: „Обкладя ондн необстна нити се кодъ суди уважати мзже, гди се една отъ двеју страна на извѣстность осланя. Тако чисти се одзаде, нити више досадньый суду! —

„Ко' є тай трећій? Шта ћешъ ты?

Милостивъ. Я самъ, милостивый кадіо, изъ онога седа тамо преко брда, па су ту ви бићу, кодъ еднє жене затекли.

Кадіа. Кодъ чіе, ели кодъ твое жене?

Мил. Я немамъ жене, него кодъ туђе.

Кадіа. А шта си ты чинію кодъ туђе жене?

Мил. Знала ме да кодъ нѣ ноћимъ.

Кадіа. А заръ ты ниси могао и кодъ свое куће ноћити?

Мил. Могао самъ; ал' сами имао и другя нека посла.

Кадіа. Добро. А еси ли ты свршіо тай посао. —

Мил. Ёсамъ.

Кадіа. Е на кадъ си га свршіо био, зашто ты нисн отишао, него да те они два човека кодъ нѣ затеку?

Мил. Честитый Кадіо, опрости! Я самъ хтео —

Кадіа. Шта опросте! Нема ту опрости, него 50 батина, да другій путъ свое посломе болъ свршујешъ и да неправишъ суду толнки главоболіе и послане. —

И тако во слову кадіе обаде ишесть љубезника и одвезе му 50 батина, и съ тимъ се сарши.

Анекдотъ.

1.

Мударь буди 'векъ у свему,
Смотрій дѣла свога ирій;
Добро ако ги окончаешъ;
Ньћ' ћешъ у ньи' правый рай.

2.

Нежой бићеш любопитьивъ,
Нит' испитуй туђій трагъ;
Само испредъ твоє куће
Свой собственый чисти прагъ.

3.

Непожели све да видишъ,
Шта кой еде и носи;
Нег' одъ Бога единоги
Што ти нуждно напроси.

4.

Неторди се са инанћмъ;
Врло сльди су тежке;

Ко с' юнеръ воз'о на коли,
Данасъ ходи тай пешке.

5.

Ѣкъ говори ты истину.
Правилна в то жера;
Защто лажа сиво ручя,
А никадъ не вечера.

6.

Непрезира сиромашка
И бѣдноги човека,
Нег' сакадуй, да ти буде
Душа благо довека.

7.

Лукавъ човекъ непознае
Цесу лѣп одъ доброгъ,
Нит' поштуе лепо яне
Ближнѣгъ, или брата своегъ.

8.

Невой слушат' кад' во лепо
И недено говори,
Всѣмъ гледай обѣ' право
Или добро, да твори.

Цветковићъ.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Еракъ. Аля самъ ти лепо прозео празнич свете тронце.

Петакъ. Где то?

Ерак. У манастиру.

Петакъ. Мудро си урадіо; у красной Божіой природи, где наши манастири леже, треби се тѣло и разнедрава се духъ, и у Божіемъ храму иподимо утѣху и равну за . . . . .

Ерак. Па ішъ какову, — еръ осимъ други ела беше тамо и две леле печени: вгинечине и младе гушчевине.

Петакъ. Башъ в излишна она точка у новомъ закону, до коіой неможе повечитель помалованти.

Ерак. А защто?

Петакъ. Еръ по досадашнѣмъ искуству небы они и осимъ оне точке помиловани были.

Кореспонденція.

Г. Н. Р. у Б. Ваша нам'е с сирота песма тако избошкана дошла, яко да с поштарь знао, да нам'е вето тако срдце рангаво, кошта чувства пише нам'ѣ него пѣсмички изразите. Н. п. како одъ ваше богиньѣ „блеска венусъ“ осленисте; како пурпурь зора задѣвали, што ій за челу (!) сіе“ како одма поставете „сѣнъ“ и будете „погрешенъ,“ кадъ ій лице угледате, и како Вете морати умрети, яко небы нам „видіат' с' лица.“ Божіе се, да яко бы песму ту богиня ваша прочуила, и яко бы што о песничеству разумевала, да се ньой недогода ово што нам, яко нам'ѣ се видит' неда; зато песму печатати неможемо. Научите се найпре гусле удесити, пак онда узъ нас пѣвайте.

Г. Ст. Ђ. П. у Б. Свяку песму, како написеност кисѣй, иљ' нѣжност чувства, тако и одеѣа онимъ сходна питити мора. Одъ оногъ обоегъ, до тоя речій, у ваше обе песме нема. Зато ій лепото печатати. Него препоручујемо нам'ѣ читанѣ наши народни песами и угледайте се у нашега преписника І. С. П . . . . еръ край ваше наклоности к' песничеству, само тимъ начинокъ можете се надати болѣмъ успѣху, и незаборавите у будуће писни ваше фраикрати.

Г. Ј. Ст. у *. Живо чувство, кое у песмица ваши одѣва, еместуе нам'ѣ да Вете съ времевомъ еднъ одъ болѣ песника бити; или само то чувство поетичка окретность и обилность езика, кое нам'ѣ фали, читайте ваше народне песме. Песму вашу „Сиза“ ево поправљену печатамо, али другое две „Росна трава,“ коя с одъ речи до речи Брэнка Радичевића „Кетти“, и другу: „Мнотица,“ коя с хтели лепшто да буде, ал' вамъ ніе за руковъ пошла, печатати неможемо. Узбите сваком младомъ песнику пека буде начело „Nonum prematur in annum.“ Другоо, избегавайте оне свекимъ скпеске предмете, као што е „Росна трава.“ Сѣћете з' се, да су и Брэнкомъ „Враголомъ“ замерали пеки рецензори.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Господинъ Зукъ Стеф. Караџићъ прасцао с у четвртакъ на пештанскоіъ броду у Земунъ, но ішъ'е ово вето вече пранесъ одъ ньове вѣери, прешао с у Београдъ. — И г. Јованъ Новйкъ, познатый нашъ пѣсникъ, посѣтіо нас' е овомадъ, одъ кога ће они дани опетъ једно дѣлце свет' угледати.

— У Мародину у Срему родила с' они дана една селанка четворо дете. Нета е вѣкъ шесткратъ годину удата, и досадъ ніе родила.

— Изъ Вршца. Ово, што се види, да ће ко само добро, него и одъ велике ползе бити, имаћеш да небы было на своѣмъ месту, кадъ бы се пребуглио. По моѣ мнѣнію, тавово добро, кое се ће само на поседне люде, него и на иноте српске обштине простире; нуждно е велики да се зна, пак после и да му се надано: Нашегъ Богословскогъ завеленія треће године близнаго свяке недѣлѣ после свете литургіе по еднъ и по два у заведи Епископской упражнавана радя подъ присѣданіемъ преосвештеногъ Г. Епископа и много скупљени грађани говоре слова. И то се одеа почетковъ оногя другогъ полгодія почело, нам'ѣ ће до великогъ нѣкогъ нспита трајти. Одсенѣи и увиђаваћи вако нѣкоѣ, тако и ІІ. наставника нѣкои радя, пропишо бы да ће ду нашли свештеници и добри пастири стади своега бити, само, яко тако буду узимали волѣ и преписа съ тимъ забавлати се. Онака благородна забава, кадъ бы се завемарила не бы зело на корисно было. Ова клица просвете грѣхъ бы было неопростителный кадъ бы угинула; но бы требало неговати, подупирати и колико е годъ могуће о ньой постарати се, да бы у свое време напредовала и обилно плоде доносивати могла. По боѣкъ се да и кодъ наши младя горелисповати радѣника тако исто, яко и кодъ ваши садаша вѣсмъ свештеника овай хвалѣный и обштеполезный родъ интрагъ невостане, єрбо као што реко, къ тому треба волѣ, времена, мираъ и съ приходима довольно снабдѣвенъ животъ, читати, писати, правити науку одъ научени людій, кои се за ньово изобриженѣ трудили те су написали, и ће се одъ једногъ нашега на другій, нскавода нозѣ, продаваоби слану рибу и другимъ осталимъ есавомъ трговати. Прекла е довольно осведочено, да наука Христова спасава живовѣ людій и народа, да наука Христова утврђуе целу државу, свету цркву и све што имамо у реду доведа и просвету надъ свимъ христіанскимъ народомъ распростраља, тако е нуждно за ове, кои су за свештенике приуготовљени, да могу пештанскомъ ума распространити науку христіанску старати се, треба ій подпомагати да се больма усавршеностью, нам'ѣ пободпати ствѣ, дати имъ вала известну плату, да не морао очекивати на олела, погребе и парастосе, да немораю быти подъ различнимъ изневаша тровоци, вѣсмъ прави свештеница, и словеноскога стада пастири и учителя.

‡ Београдъ. Одъ недѣлѣ дана почели су гг. начелница изъ окружія поле Србіе долазити онде, вамчно, да замене скупштину, о коіой се

говорило, да ће се на Врачару држати. Они — ово што сам чуо — имао тай задатак, да оно у Београду за целу Србију учињено пробитачно покрепи народу главіе у своме окружію свободите. Ово долазећи још трае, и данас се зададе одме погранічна начелника, почеку сву обласи, прикупи налоге, одлутовали. — ГГ. свештеноци по сршевском сабору одлутовали су и назаде се неће у своих епархіама — Изъ Ваљева допиру оне вести: Жена неког трговца, кол е имали љубезника, бацим отровъ у кову са вамірома да жука свога отрує, во онай каво се у то време у дубоку десо, кадъ е пису попіо, осетивши дѣлство отрова, пошети ће своме сусѣду у дубоку, кои е ио њезину велику срећу бишъ онда кодо ће њезиномъ се вапре сиђао, и потуки се; онай му дође да се мачка напіе, и после неколико дана оздрави. Жена ће любезникомъ предана е суду. — Једна трговиць затвореа ваљда, кои се за пошћена чоеека у Ваљеву држао учињо е ово злочесто дѣло: После смрти једнога терѣи, кодъ кога е онъ у младости служіо, продавао се есваъ, да бы судъ дечію пушцу сахранио, дан речениі ваљда уже вреко воће у дубоку покойнике и вибодоъ неке ствари покраде. Сутра дань тутора увидевши те ствари у њезиномъ дубоку као туће и спитавши га одъ кио допоса предвду суду. Ко бы се иого одъ пошћена човека томе надати. — Некій калеица сарачкій именомъ Тиса дружи у рукама једну пушку огледао ю ѣ. Сусѣдъ његовъ пушкарь, Іованъ Арнаутовић, повеси да ресеиу пушку кади, во на његову несрећу, текъ што се е дотоко, случайно свиче се, и зада му неизлечиву рику — еръ е неѣ умрзо. Врати свимениутого пушкара (звозато е, да су Арнаути кровоѣдни и осветољубиви) тражіо е ресеиоть дечка, да га убіе, во одъ сварѣке руке приврвіе е бло. Тай дечко вадаси се у затвору и отсиде свое рѣшеніе. — Шта бишъ случай немоће учинити. — Другій дань Дувка дадао е г. Вучићъ ручкъ у Топчидеру, на коме е, осимъ друге господе и вашя београдскій био.

У Београдѣ. Топчидеръ кашъ, опай малый облик кавкоъ Шишйерскогъ предѣла, у ово

майско доба сасимъ е оживіо. Њекоъ романтичній положаій, њезина увиђено дивно земљи зеленилом дрвећемъ покрашена брда, њезине бујакомъ травомъ и цвеиніъ полькамъ шпећемъ, као разнобојнимъ ћилимомъ застрте долине, проэрачне потоки ѣиогъ, њезине изворе чесме одкое се потоки ѣиогъ, њезине изворе чесме одкое се потоки ѣиогъ, њезине изворе чесме одкое се потоки ѣиогъ, њезине изворе чесме одкое се потоки ѣиогъ, што разтичуће водомъ бистромъ и лађаномъ, што разтичуће водомъ бистромъ и лађаномъ, што разтичуће водомъ бистромъ и лађаном

Подунавка излази сваке Недеље у месец, и коште за целу годину 5 фр. ср. за пола године 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ повишенія съ поштарином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Предбројите се може годъ сваке и. е. поште. Изъ унутрешности Србије неке изволе у плаћеним писмима съ вошкиом на књижару Госп. В. Валожића обратити се.

Бр. 21. У Земуну 25. Маја. 1858.

Душанъ узе одъ Грка Македонію.

Мили Боже, дивне волѣ твоје!
Кашто овомъ, ка кога си водилъ,
Тешко овомъ, кога занемарилъ.
Твоја воля голѣма нижъ чудо.
Еръ камъ умѣлъ, да помисли, критко,
Шћи ће твоја воля и управа.
Съ твоје волѣ једно чудо нашу,
Бѣдъ постаде та земља Србља
Изненада силна царевина. —
Душанъ, синакъ краља Дечанскога,
Окандно Србскомъ краљевиномъ
Преузевши круну у бибабоку.
Той вишћра бѣше узрокъ свима:
Одшћъ главитъ Душанъ воинкъ бѣше,
Мило га е было погледати;
Ко га гледа, тай се и загледа,
Сне обас лице милокрвно,
И двапесъ се прича по свѣту,
Да му не бы лика ни узрасти,
Што удара у очи кошчне,
А женскиња воле у коњика;
Ни сронка зора на погледу,
Вредъ имъ сунко сшебни се зора,
Е чини се, власть е Богомъ дана;
На коначогъ срца ни мейдану,
Одъ кога су найкрепћи юнаци
Заиграли и укланали се;
Ни бесѣде рѣчите и мудре,
Што ћой ниво одолѣтъ не мога,
Ни довитъ се, нити одмагати;
У свой земљи, што небо заврана,
Не бѣше му слике ни прилике,
Е шесъ калпаъ и врсноја саја,
Кано чудо кадъ Богъ створи дивно,
Мођнижъ свойомъ и великомъ вољомъ,
Нека има бога одъ бољшехъ,
На видљу да свѣту ини
Што ї' врлина и љепоти сатра,
Я ћойой се нико не кадиша.
За кладости племенити дара
Знесе се и мудро и дуло;
Некомуъ не ће силна господшина
Обузети своје водручиште,
За найвеће войводе коначе,
Войсковође и сву свою войску;
Те ги своиъ учињше краљемъ,
А баба му дигни се приестола,
Те одъ дерти запомлиъ времену
У Зеченку край Косова гриду,
Те одъ бабе, краља Дечанскога,
Фети сазу влада и господство.

У кога има доста пријатеља,
Хоће бити вазо и душмана,
Те се тире срећа и несреће,
На врсноју висину бѣдне,
На доброту видн пакость режи.
Тешко сваком брату на свѣту
У кога нѣ тога иседнога.
Што е Срба по земљи Србији,
Ирвой Гори и Херцеговини,
Далмацији, Лици и Крбави,
И у Босни и равну Срему,
Славонији, до Ираиска мора,
И Бугара по земљи Бугарској,
Све то води свога младога краља,
Тя води га како свою душу.
Зато му е имя оволико,
И сусѣдство си четири стране:
С юга Грци, съ истока Татари,
Ружанъ му е сѣверъ одъ Мађара,
На западу или су му Латини,
Срѣна мозгомъ закренуле памећу;
Видла гори заседи болѣу.
Но Душанъ зато ни хабера,
Како, брате, сиину са ситњика;
Не боји се краљи иседнога,
Не стидя се ни цара Грчкога,
И сва скупа да на њега пођу
У чуду би с' наши и запари.
Са силна е силна земља краља,
Све што има за славу ће дати,
Међ' свѣтомъ да е у приестолу.
Где е зоше, зоше се и дие,
Еръ напредна поуздана несма.
Ниесу се Грци поуздали
У оруж'е и срећу коначку,
Но дувнестномъ мисле да изиаде,
Што комшинокъ же биљу видри.
Измудрише и подло и тайно
Да завале Србе са Србима,
Да имъ слики напредъ не ляду,
Што се ини у голѣма прозо,
Кано Душанъ сѣде на приестоиъ.
Подпой зголи дошти се засно,
Еръ е нучна опачина зеле,
Те ау ніе сяки на умора,
Но сие ради, кога ли оди.
Мисле Грци, сто згоде жнво,
Кадъ одшеству Бана Босанскога,
Бана Стѣпа, што е Босни глава,
Те раздише Босну одъ Србія
И растиши Србе одъ Србиза;
Мислили су Србе да завале.
Али Душанъ мудра бѣше глава,
И никаше добре иѣћаше,

Те су добро увардали была,
Одъ куда нихъ дота вода туя.
Кано Душанъ Грку у трагъ уђе,
И поуздиъ хаберъ ухватіо;
Гђе царъ Грчки о миру не ради,
И гђе Грци збила шумили,
Славя Србскоя да ставу на пута,
Да в врате, нека не поласте,
А тайку е јасно затомити.
Те се силнъ Душанъ подигно,
Да убіе Грчку опчина,
Што Србина хоће да досади.
Кликну силнъ силну Србадію
На оруж'е пола барана своја.
А юнаци тешко дочекаја,
На коначку да крвину пођу
Уза свога коначога краља.
Мађаоки литише оруж'е,
Остависше живе своје мајке,
Остависше рођене сестриће,
Остависше жене и дѣчицу,
Остивише своје и родбиво,
И куноје, свои пријатељ,
На веселю ка Призрену хите
По рѣчи честитога краља.
У сваком к срце ожнодѣо,
На мейдану да чиии юнаштво.
Ежъ нѣшто и повіснио,
Ка' на сливу да ће и весеѣ,
Изи кадъ се куна и дѣнера.
Мѣаоки коиѣ поиахую,
Што нихъ сее, што нихъ вѣрне любе
Изъ подруча чиде изведоше.
Женскиња нихъ срегна пута пичу
Заостиши сѣтно и весело
На дому нихъ, жидой постойбини.
Дође войска равной Метохіи,
Начета се кодъ Призрена войска.
Ювиди су рахать у логору,
Кожоре нихъ снега довеле;
И коларе коньма попустили,
А и ситну истурили зопцу;
Одмарою с' коньи и юнаци,
Надаю се путу далекоме,
Посѣдише докле почивуше.
А кадъ Душанъ одморіо войску,
Дође войску югу и истоку,
Брзо дође подъ Плавину стару
И преко ѣ у Мађедонію,
Те залѣзе ни државе Грчке.
Сто недесетъ тисуће е войске
У Душана у Србскога краља.
Силнъ Душанъ мудрыъ юнакъ бѣше,
На которо подѣли войску,

Све по тридесѣт тисућа коњика,
Петь е чета, петь е человѣка,
Мейданџіе што нхъ жешћихъ ніе,
Што су начни бою и мейдану;
Првой чети трун погланнцу
Одъ Косова Бановић' Отиина
Соколића изъ мазене Банъске;
Другу чету даде сету своюе
Неманюше нойводи Войну
Одъ біела Вуштрска града;
Трећой войсци ніене погланари
Одъ Назара Рейю Крилатицу;
А четарту доље человѣка
Силнъ коњикъ Моравац нойвода

(Продужіе се.)

Маркиза Нескара.

I.

Одъ сѣю лепы жена у Рйму у почетку XVI. века были в Юніа, княгини Романьола найлепша. Њнъ узрастъ придаваю се найчистіе размере, на њеюмъ лицу, или кодъ сѣю совршенства форме, была е людскорѣчности. Њишта ніе могло потрети ове юноюске черте.

Юніа была е єдина кћерь єдне одъ найблагородны породица у Рйму; њенъ отацъ, князъ Романьола, быо е у великомъ уважењю, познать као строгъ, ал' безпорочанъ човекъ. Онъ се нарочито показао при изгнању некогъ дѣла, кое е ньино за отечество было и обште користи тицало се. Кадъ бы га потражили наши бы га, али морали су га тражити, єръ обично тражили су такве горде благородніке, кои свою достоюство познаю. Доцнлъностъ и узлуданнћ ніе была кћерюва стварь, єръ е учтиве нравы было. Папа Павле III. узнисіе га е на велико достоћенство римске владе и Карлъ V. одабрао га е знакомъ римскогъ благородника, т. е. грбомъ, на комъ су три пресна врана настављанскогъ благородства начертана была. Она одличія образовала су книга, ал' не тако изненредно: кћерюва гордостъ ніе ни ньима на ньи.

Подобна отцу быше Юніа. И она е была горда. Често се говорило у Рйму, да в она тайный секретаръ свога отца, а ніе се знало, да ли она ради сть ньих, и да ли, кадъ се на врятина кабинета отчеюга полиази, какоюо ньино дѣло са зрелости рѣшали. Страни владатели, а тако исто и ньюни ближнцы гледали бы найрадје у интригно или веселю чело Юніе, ако бы хтели поуздати се, да се ово, због чега су дошли, изврши, и да у камѣрн своюой усиѣду или не. Єдинъ гвньальный погледъ княгинѣ застрашіо бы, разсудъюшій пробудіо бы надежде; лозе спутьеной ослобіо бы ове надежде, а отворенній и слободный ученіо бы срећнинъ. Смешећій се никада ніе се могао примѣтити. Пре бы се такавъ на Паласт-Алеюе помислити могао.

Павле III. ступіо е на папскій престолъ кћизиномъ погомъ и несигурнимъ погледомъ. Неимаћи поуздапости, гледао е уедно поредъ своюг уэнщења и свою пропасть. Чинило му се да се земля подъ ньих колеба и ніе се повериво ньиновомъ сигурномъ кораку ку дѣлању. Изъ такве узюсти манастирске бедіе напшавши, ніе се никакюго, да великій и слободнъ погледъ на способности людій бацн, и њеювъ духъ придржаюо се простогъ и сарожньюгъ реда. Романьола быше ну подпора и помоћь. Гордостъ и предрзньюсть овога човека продрле су дубоко у срдце онога старца, и решила га на одлазни и решюстны дѣла. Али было е жагюнеће, кадъ ну е онай наклоћлавъ тако исто подозрителнъ было, као што е и на сињ светь подозрено; и овнъ завидни слабости полюзали су се книжеви непріатели да га у пропасъ сурюю. Плакъ ньи неисходне за рукюх, или толико усиѣду, да е Романьола чрезъ посластва чешће личюгъ свообраштао са папомъ лишенъ было. И то е ньина было одъ велике користи.

Но, оставимо сие друго а обратимо се Юніи; єръ она ће изключително предметь нашегъ овде излагања быти. Она своги отца ніе оставила. Кадъ бы га послали у Шпанію, у Француску или нз єдюмъ на комъ одъ мали итальянскихъ владителя, она бы га увекъ пратила. Тако видимо в седѣ, у почетку наше приповедке, у двору у Ферара, где су се тада три славна жуки находила: Аріосто, Аретино*) и — Тишіанъ, истина младъ, али испислюмъ стварюю своіюхъ начинюхъ славнихъ исштапъ. Може свакій себи представити, какавинъ в упечатлећихъ свнма поетскихъ естествана снабдѣласіо повлекъ ове хћеринѣ на ньи врлый путь подћѣствовало. Сви тронда рѣше се, да іой се улагаваю, али ньюне супарника у Херцогу, кои се покурйо, да наклоность ньюгъ отца придобіе, како бы и но лаше на свою страну прилоело. Но богиня на своюмъ подћлоюнимъ колима стояла е неизполебиво, нити е склизнула, да єдногъ одъ ова избере. Славный пеюачъ „Орланда“ бидюа е по целу ноћь подъ прозоромъ палате уъ цитру пеюао' найчувліе песме, кадъ ніе никакюа одлина, никакво поюижећй гордости нашао. Тиціанъ пазъ трудіо се, да бы баръ портретъ ньюгъ, кои бы у тайности снисіо, сершита могао, али ни ову наклоность ніе придобіо; и Аретиюви найлепши совети осташе безуспѣшни. Само Херцогоюй учтивости показивала е доста лако предусретаћй, или то е ньине лошило за дилоюмацію, исто за любовь. Очаюваюи због залюворности заклячи Аріосту да се посѣте окане, Тиціанъ предузе теологичну тему и изюли соборъ црююни учатели, кои се о неосвереююмъ зачетію св. дѣве Марію разговараю, само Аретино, опакій и притворенній Аретино, увређенъ, што себе одбіена види, остаи, истина, предметь пређе свое любови, а седъ свои нрасота, или ніе хтео пропустити прилику, да се неосвети.

Књязъ остаи двора одъ Ферара са своіюмъ ньери. Аретино пратіо га у Рйм. Онъ се познато тако друженобивъ, какюй се само пожелити може. Пуиъ духа, онтроумія, свагда готовъ, слушати и одговарати, умеће добро расположеъ и пуъ внимања сараъ ози, комма се обвезателнимъ показати жела. Єдномъ речи, быо е окретанъ, казюгъ в редко ньа, онъ в гледао предъ собомъ найпространія хоризонтъ, па по-

*) Славный итальянскій класикеръ 16. века, кои в сатире, совете и т. д. найлепше спевао.

чемъ га чувствованіе и раздражьивость кћерюве свићести ніе сузнвала, обратіо е тожъ прилюмъ свое мисли и тако, куди оно честитогъ човека недюпире. Притворюсть ньрала е изъ найдубљећъ свитка кћерюве душе, и ако е ньерюо чело и беседу первый показпано, ньино е узрока вероватн, да она тако исто сть ньбомъ као и са земльомъ добро стои. Онъ, кои се пера латіо, да изваюне законе Юніи Романо-а такю опише, да черте, кое рюо поьлачи, іошть превазилазе оне, кое е плайнаъ предложићо; ньюгъ, озяй човекъ створио е, кадъ е хтео тако дражесне ндиле, да к оне сиюа неснюсть сърадосћу читала. Юніа зиала, што онъ притаюава, и родо га е ньила за судруга, само не за љубезника, но будући се Аретинъ овогъ ньћъ было одресо, то га е Юніи наградила съ тимъ, што му е показала, да бы се они двое ньо сагласили, кадъ бы се пресуди само надъ ньима, людма и створка нзрицали.

„Она е ђаво,“ ньсао е онъ Аріосту, „али я ћу е моюмъ когима подирћи. И ньи она — єдань одъ нас двое мора побѣдити. Навади ніедна женскиня ніе ни тако много посла задавала, ньо она — но жора ни платини. Я ньслимъ о моіой освети, као поета о своюмъ стиху. Седимъ по целу ноћь проюедени време у тайности, и што е дужа, тимъ ми е жиће. Спроюивши Аріосто, кои си мьслио, да ће ону женскиню лепъ никакъ стихъ побѣдити! Нужна су другя средства — да она падне. Што се тиче прюта я сань ньћъ прихћію, да са своимъ позюрећъ ніе задовольа, она ође да безизласиће живи, него што е кодъ отца, кои е разнѣћан. То се сако удаброка учинити може. У толико е позиемъ. Сидъ е нуждно мужа ньћи. Гледаћу ньу моје учешће. То ніе нрва женска, кою я напочинавамъ! Распитайте, пріятелю Аріосто, за некогъ познатогъ ни Бернардя, мора быт', да се у Неюполю бави, ако у Албанской планини ньокруга ветуюра. Єръ чимъ сињ га се одресно, ньшеъ е было свакогъ средстиа, и одъ нандура быо е гонћъ. Пишите ми, шта будете о ньму дознали. Одньно сињ се трудіо, да овогъ младогъ човека наведемъ на путъ спасења, за ньо цѣлъ; али было е све узалудъ и я ги пустимъ да своюмъ путемъ иде. Жао ми е, што сињ сь одникакъ тако убрао, требало е да сињ душе нчченику ньо жнпи, коюмъ сињ прћезиао, да га по ньо ньли сазнањ, ніе хтео пріюпути, а бнл ньстрелъньх, што ни другчіе неможе быти. Лика се ньгозогъ іошть опоминамъ. Онъ е у свему ньру превазилазіо, продрлыньй и необуздань, али притомъ послушанъ ни е. Видићеюо у колико се дае поправити. Про свега мора се ньз блата извући, у коме и сада запао. Таканъ ньмъ петреба.“

После неколико недели пише ну Аретинъ одетъ:

„Што ми о Бернардя пишете, добро е. Онъ в давао было увађенъ и на галерію предньх. Зановедаюсь, коме сте мы моє писмо подюли, ньо е пріятель и благодарюсћу ми дужнъ, будући сињ га єдномъ одъ опасности избавіо, брао с

изрядно, као што сам желио, и учинио є на руку те є Бернардъ ужасно. Седъ ћу се съ њима свестити и настанити га. Небуде ли за овай посао способнић, доћу га у нашку службу, одазле ће ми ово увода о овима лагати, али кои се у вичему плашимъ. Надамъ се, да ће ми се жели испунити. Вы ми пишете, љубезный брате, да тоя дечка за тако лепога невалиште, као што сам га ним описао. Дайте му, нека ону гегеуску калпоу обуче са златнимъ звонцемъ о врату! Њёсове прее завуштене вопрше, њёсове прее плаштеће очи! Я ћу га већъ научити на пештину, све ово и још много другог предъ очи му ставити! Къ тове а сам мужъ. Кодъ Бохура! на што бы ми было мени познавати! Кнезъ ће ићи у Мадридъ, на церемо и њёсова ћи се нимъ, они морао Карла V. одъ стране њёсове светости поздравити, и врученима ради у Римъ позвати. Кнезъ, кои безъ мене немоће живити, мелио ће, да га притимъ. Држимъ себи за честь, што сам изъ учитости овомъ покуђеномъ познату стеђеново, кои ће мени више по жели испо, нег што сам се надати могао.“

По истеченію три месеца видимо Юлію у двору Мадридскомъ. Она є сунце, око кога се све движе. Карлъ, юнакъ свога времена, истина ће было тако младъ, ни пратоомъ срећанъ ловицъ у лепотима, трудно се, да средствомъ младогъ своя сина, Филипа, осмехъ жиде Римляне изнине. Празднику су сећановали за праздницима; Шпанске благородинце свечано су и'ли на своиха надзулуских коњима, мислећи съ тиха гордый погледъ шегакћ на себе прикуће. Сунце одъ Сеиле зреле плодове бођансаио є своиих пурпурних зрацима, плавићи ромеиси водъ балкономъ царског двора иного обожавлаюћи и любинх гласовима у плиновъ воздуху при бледой месечини орили су се. Што є хиладу жени по'бивало, то једну Юлію ће могло. Она остаде задивљена, вири, безстрасна, увезъ мисленя, као ће кораће отца свога руководити и препоне ће њёговом путу уклонити, у пратко, политиком се занимала, и надъ бы себи елиех час одмора сажелила, то бы се опеть о овой ея Аретиномъ разговарала, съ комъ є уелио и соите правила и спитране спрамала. И дотъ съ Аріостомъ ниво є онъ кореспонделию. Напослећку пише му Аретинъ:

„Разуди о моя положенію! Увенъ сам биву опе женскиње, да ноіомъ сиви до безумія теиую, и кою ћу сидъ съ пута уклонити. Што ни се љубезностнйя покпуже, тимъ више оштримъ ноћ новъ. Пробостћу ѳ, за време докъ сви нити непрезуствују, спешића се и безобзира за мой стран седила буде. Ладвокрвникъ и жичана идемъ вогу предъ ногу далѣ, и неуумъ ное растћаје, као брижљивый баштованъ у весано, почемъ га одъ свакога великога ветра и страшне олуе чувамъ.“

У пратаи посланика републике Млетачке нови се у двору Карла вели Марииъ Пескара, комеић, вои є за себе умео пазљивость привући. Высовъ, одрастанъ, съ пристойношћу клана, лако є надъ морскогъ разбойника, кои є свећъ, са хиладу опасности борећи се, прошао. Непоколебиво упорство лежало є у њёговимъ очима и дикличество пирало є исподъ валоха њёгове кудраве браде. Была є сумиа због њёговогъ долазка, но заседочио є њёгоиъ трбъ, да є честанъ и безпорочанъ, и сачлановн њёгове фамилје назове су у регистру злитве књиге невешћескогъ благородства. То є было довольно. У ово време, кадъ су многе протурже тако зиао тумарале, сыноие одъ отчева непризнате, вису могли тако точно извыгати. Тавна протура было є и самъ Дожъ Жуанъ д' Аустрије. Марквзъ Пескера было є са задовољствомъ примљенъ, и Аретинъ одмо га у руку кнеза Романьске. Юлія ніе никаквимъ особитымъ знаком ка себи показала, као да се са новимъ пришелцемъ заиима, но ипак ніе тако было.

Једногъ дана, бавећи кадъ су сатире одъ Луђиша читали, књигу, кою є Юлія радо читала и Аретинъ у присуству нзредно хвалити умео, рече она: „Господине, дайте ми совћта, треба ли да се удамъ?“

„Зашто? Зарђ нисте задовољне съ мужемъ, вога имате?“

„Я, мужа?“

„Да како, вы сте сами твиах, єръ лепо покривало є лизо, кое нзаде да сте вы лепи.“

„Вы трошите жену само у слободи.“

„Треби л' у вчени да є трошимъ; ништо смо мы мужеви?“

„То што сте увекъ были; дотле сте ићи, докъ нисмъ іошъ ићи недоће.“

„Шта му драго; шта бы са супружествомъ? Велики духови уобште никадъ се немоће нити удаи. Они утрпљују за требутакъ трпоће свезе, кое брзо разидаи, ако ихъ се терепо нади. Само просто свет заштавају супружество, будући є простогъ света заштавати свет умножити. Шта изводи основомъ изъ тога, да се оте нзаове? Да ли є онъ, кои свое идее деиомъ назива?“

„Дости! Шта кажете о Маркизу Пескара?“

„О Венецијанцу?“

„Да, о њёму.“

„Кадъ бы я бирао, небы нѣти изабрао, онъ се слабо повиује и одаје. Да л' є правио и онъ вину серенду?“

„Зарђ є то нужно?“

„Кадъ онъ ни жиыи нинког срдца жели свирати, морокъ преће видати, да ли онъ у жи не питре удирати зна, нели Каталонска.“

„Я неполезъ онезване, кое нсаио, они морао говорити или — бутати.“

„Последић є спойственно нашемъ нинку.“

„Кажите му, да данасъ одъ свечаности неодседатиће, кои ће се за честь пога отца данашњи дан у Римъ.“

„Я ћу вашъ налогъ извршити, господа.“

Али онъ тай налогъ ни изврши. Чимъ су сиће во величественой сваки почеле расписати свечность, изићу множине оскулћано є једно, а тай једно было є Маркизъ Пескара. Юлія га є већъ потрошла и седъ шиле своне повериттеле: „Есте ли га познали, као што сам ваиъ казала?“

„Господи,“ одай петрешић предузео є, да еду ловачку партію, кои є давно уговорена, давасъ подржи. Онъ се нанвно.“

Кнежина ништи неодговори; времена є тешко было и найманьи знаки узбуђења на њёговомъ лицу примѣтити, то опеть є Аретинъ на оновъ читао, да є побћду одржао. Ово пресбрегнавћ, прво кое є дознала, подигезо є гордость. Аретинъ знао є седъ, да напредъ бриже корачати сие.

Свечаность растанка пр ће, неколико дана іошъ зоиле се знаде задржанти. Кадъ є свеинмъ на путь спремаи бы, поаши се ширъ, херцога одъ Оловреица подъ руку водећи.

„Я долазимъ као просіоцъ, знагиа!“ рече снлный владитель блатимъ гласомъ зоштителю подобнимъ. Ево једногъ одъ моя' врза великана мога царства, кои средствомъ мене проси вашу руку, Дона Юлію! Обете ли достойному мужу, кои є уелио и моћ пријатељ, одказати вашу руку?“

„Ваше величество,“ одговори кнеза Римлеза, „Његово высочество херцогъ дођаиъ є дошао; пре једногъ сата обручени сиић Маркизу Пескара!“

Какве речи! цео дворъ было є поражень, изиих себе. Гледали су у отца, а и овай се видіо, да прећ путь чуе ову вћсть. Међутимъ другчије инсу могли чинити него Маркизу честитати, кои є пре херцога од Оловреца ту славу поживо, а ніе знао да є единствено отъ за томъ славкомъ тежио. Юлія одржала є побћду и надъ Юліомъ одржао є Аретинъ.

У Болоњи была є свадба торжествено проведена, а онда, млади супруги са своіомъ невестомъ одпутуе у Римъ. У предпорю палате Романьске чуо се следећи глас:

Аретинъ. Позваете ли цело ваше инвћ, кое є вани прилазило?

Маркизъ. Свакшено. То су польска добра и готове новце.

Аретинъ. Прво себи задрите, одъ последићъ прилазећи жели полозина.

Маркизъ. Вама, господине?

Аретинъ. Съ нужимъ правомъ; я сиић васъ изъ блата извуно и онда сиић вамъ прво достоинство и другу ову женитбу прибавио. Вы знате, да сте принуђени были лажно ике примити, и опеть су васъ наши. Были бы погубљени, да я висмъ притрво васъ спасти. Ваша продаиа одрекла се васъ наследа.

Маркизъ. Оћу ли да вамъ за сие ово благодаримъ?

Аретинъ. Судите о томе како обете.

Маркизъ. Дакле я судимъ тако, да вамъ инвћиу благодарность нити никаквъ новацъ плаћати! О, я и знамъ нако сами се у свету изадао!

За једнъ трепутакъ сеиала є мука изъ ока Аретиновогъ, затимъ рече своимъ убичајенимъ ладнимъ смешењемъ: добро господине, и већ имамъ писи повладира у рукама о вама. Сутра дозваће цео Римъ, да є Бернардо и Маркизъ Пескара једно исто лице.

Маркизъ є попустіо, почемъ зубна шкрипцу и жичъ изъ корице потезе. Садъ є нилогъ Аретинови извршетъ было; ово, што бы садя послѣдовати требало, могао є съ утѣшенѣмъ читоцу своме оставити.

II.

Седамъ година протекоше и послѣдѣ сцене ове трагедіе променише се. Мы ћемо садъ имати съ ликонъ посла, кои є вештак руза Тиціана ставорила и на коме херойинин наше приповедке послѣдња путъ и у свирцеко обкруженоєъ виду нама на сусретъ ступа. Мы видимо гордо срце раздерано; дивлю мысао покорену. Но, садъ ћемо исторію тога лика овде изложити.

Садъ имамо посао съ Тиціаномъ. Єдно вече седіо є славанъ вештакъ са неколико своя пріятеля при єдной жалосной части на пољском двору кардинала Орсина у Риму, наведнупъ имѣао му буде, да некій жели съ нимъ говорити. Ѳ вѣстникъ єдне отмѣне госпое, кои ги познаа къ себи. Ние оне госпое звонило є вештаку у ухо ово страно, но опетъ є готовъ было, да служителе сѣдуе, почемъ є мысліо да свои пріятелѣ само за неколико трентутака остани. Онъ буде у єдну палату одведенъ и у богато намештену собу самъ остављенъ. Наскоро отворе се врата и єдна висока, ватка госпоя, у пратњи поривалу, уђе, стане, и чекше се, кад да черте и лиѕъ вештака съ особитомъ внимателношћу сматраше. Напоследку узме єдну столицу и седне спрамъ гоета. Садъ покривало скиде, мыслише Тиціанъ, да є ове благородне, чисте черте лица кои лепоту или и задюкривость на себи носиу, већъ едноставно видіо.

„Вы не исповиете, маіеторе,“ подигнувши се, „ошиъ пре десетъ година виділи сте се у Ферари.“

„Кнегиня Романьола!“ повиче вештакъ.

„Тако сем се онда звала,“ одговори она.

„Вы сте се удале?“

„На служби.“

После ови' речій наступи кратка тишина. Госпоя обори оча къ земьи и на нѣкоэъ интервалоэъ чезу чиниле се да се увлечено бленію сне нѣкыя умножава. Напрезавѣкъ одноче опетъ говорити: „Онди, маіеторъ Тиціане, желіли сте, да мой лиѕъ изваяте, я самъ имала узрока, што самъ ово захтеваніъ, кое є дескало моіой сукни, одвіли. Усуђуемъ се садъ васъ молити, да тай лиѕъ оставите.“

„Я самъ ваша покорнай слуга, госпоя. Опредѣлите ми само данъ и сатъ, єръ ћу се іошъ за кратко време задржавати у Риму.“

„Изволите сутра рано доћи.“

„Добро. Какве желите ли єдинъ образакъ?“

„Не само єдинъ. Вы ћете ме у савоку са св. дѣвомъ Маріомъ, и Христомъ као дететомъ у наручи материни изваяти, а я ћу као покаяница и за опроштеніъ повазно молећи предъ Божіомъ материомъ стоити.“

Тиціанъ ніе могао довольно своиихъ ушиима веровати, садъ є ове речи чуо. Горда Юдиѳа, посвоиница! Пріятељица Аретинова смирена! Ове ипсли могле су се на отвореномъ лицу нелинога муза читати, єръ госпоя збуњена смућенъ погледъ наголо оборн доле, и съ обе стране наступи нагоо жало тишина.

„Ожете ли?“ у пыта ова.

„Зашто,“ одговори онъ, „само допустите ми да о овоэъ за.ватку мало промыслимъ. Я самъ већъ више госпоя предъ престоломъ Божіе матере мислю, али управо небы требало, да васъ у показанію и сокруженію представимъ. Я самъ ове лепе госпое таке предстанію, као да се пообожно съ пуним почитаніэмъ клањю предъ Богородицомъ, то є, мыслимъ, довольно. На што пространіе? Ако васъ као Магдалену изваламъ, са сузним очима и дрктаніъмъ коранома ступаюћи предъ престолъ Богородице, сви ће люди мыгати, шта є кнагиня погрешила, зашто се показује у томъ виду предъ Богородицомъ? То су моа мнѣнія, госпоя, ви чините што ваиъ се допада, я се само толико радуемъ, што се ваше благородне черте повераваю моіой кичици.“

Другогъ дана лиѕъ є было одновсгъ. Вештакъ опазивши опасъ донесе. На овоме виділи се мати Божія у колебн седећа съ дететомъ у наручју, а кнагиня, пратења служителыма у найвећой свіности ступа у овай благообразный просторъ.

„Нећу тако,“ повиче госпоя мало оштро, „Богородица треба на престолу да седи, а я као повница служаюа предъ њоэъ да стоимъ. Поступајте на оно одело!“

Затимъ свиче са себе дугачко прно покрывало и стане садъ у простой белой алыви предъ вештакомъ, кои се, заседећаэъ лепотомъ и редкоэъ одбилыости оноги лика, дугимъ испитуваньмъ погледомъ на овай образакъ загрижаваше. Заиста ніе было понићевећ и сокрушеће єдине Магдалене, као што є обычно представлаю, лежало є сузиие испокорности, сузиие смылености у оноиъ чертама, но то є земна величина, кои се небесной клапи. Дивленя пуный лиѕъ, кои є Тицінъ створіо, показује нам душевно стаже оне горде, не понизне, но покрѣстене жене.

Онай лиѕъ обычаіо є вашегъ вештака тако да я увесто неколико дана, недељама остао. У оно време бно є онъ врема Маркизи толико искрень и поверателенъ, колико є могуће было, таквимъ показивати се. Само дубоку тайну, кою є нѣна душа свареваля, ніе дознавао. Губитакъ нѣиогъ отца ако ю є опечалио, о мужу, кога є пре неколико годиза изгубила, ніе говорила, а тако исто и о двома деци, кои су нагоко єдно за другимъ умрли. Ова обстоятелства докуиіо и вештакъ посредстиомъ други'. Єдногъ дана разговарао се съ њоэъ, когъ разговора сидржай неописанымъ грозомъ испуњавше нѣгово срдце и, кадъ є последња казнаня оне жене даље пропратати пробао, учинише га предъ њоэъ дрктата. Каквъ светь гордости, самоваспіа, дивљихъ осветољубія и ладне свирѣпости лежи у овой жени? Какво преступленіе тишти нѣну душу?

У обште было є разговора о окретности жена, ни єдиноуть продукти Маркизи и рече:

„О, имеиуйте ми на какво страшно у свету, ни какву ужасну муку, какво душеиу раздерајуће укорѣненѣ, то є све ништа према судбини жене, кои од єдногъ муза, на кога она мрзи, залоге сраиюсть супружества на срдцу носити мора! То є све скуза, што се показенѣмъ и пытыыхъ назвати може. На што онай животь непріятель! О, ы нечие небесие силе, може ли то другчіе быти да бы у руки оне понижене ноне качъ или отровъ нѣну сваркьену дужность извршіо?“ — После неког ћутаня настави далѣ: „Вы сте ме на моіой высини видали, съ оне высине доле предъ светомъ сиба писмъ хтели и ако ни є вавона прошасть претили, я бы самъ є брзо избѣгао умела. Да ћу се съ небомъ помирати, само є ное єдино одзвећеъ, никакка крайня сила неможе ме до тога довести. Я ћу онай лиѕъ, кои по моиъ налогу живите, у моіой сили метути, и ако ни за рукомъ испаде, те ное срдце побѣдимъ, то ћу я поиіано, као што овде у оноиъ виду стоимъ, предъ подателыцу блага ступити и рече; Познаэте се неогу опога, што самъ учинала; писамъ могла другчіе! Но дай ми мире, небесніе и найчистія измеђъ жена — дайте ми мира — мира!“

Ове последиѣ речи изговорила є тужнимъ тономъ, кои су горде устаюе дрктаюћимъ звуковъ произвеле. —

На неколико година после овогъ случая дошли цео Римъ ово ужасно лѣто, сама дѣлателыма ніе была жећу живима. Маркиза Пескара, као што су изыитиваћъ дозвали, отровала є свога мужа и децу. Съ почетка подозревало се на то, но положећъ преступніце и жћи могући єродници утишали су то, или садъ изиће на видикъ. Аретинъ — одкріо є то. Маркизу єдногъ утра нашли су мртву у нѣиой соби. Римъ є свою найлепшу или найвриівичніо жену изгубио.

Лиѕъ Маркизе Тиціановъ живописанъ добіо є кодъ света уважећъ, и ако су судбине ове жене познате. И ви, дагьи потомци, стоимо предъ оиимъ ликонъ сасвимъ съ другимъ чувствомъ, премда познаемо нѣгову исторію, као да се самомъ художеству великогъ вештака дивимо.

О Тиціану самомъ ніе нуждно више ни єдну речъ проговорити. Нѣгозъ живописъ и нѣгови дѣла обште су познате.

Пѣсма.

Каки цвѣте што си главу
Оборіо у средъ Мая?
Зашто врачиш своју славу?
Пѣсма т' ната исподъ тая.

Што т' весело лице ніе,
Ведъ си тако тужно клоиуо
Кадъ и тебе сунце грѣе
А Май те є задевуо!

Дѣствйя ти кудъ одлеће,
Шта ли то одъ тебе быва
Кадъ ты губишъ ахъ, одлеће,
Дану ти одъ Бога жива!

Казаћу ти кадъ ме питашъ:
„Све што с' липе у животу,
Ко што тамо и ти хитишъ,
Мора пасти за отаџбину.

„Време сад створења гони
Тако ано на и стиже,
К' і' нене доћ невидом
Зефиръ ме у висакъ диже.

Непротивимъ той се судби,
Нити на ню и се тужимъ.
Нарећенъ сканъ тай судъ бы,
Зашто и я да с' покоримъ?

„Доста да семъ послужио
Све до моје ирке ноћи,
Цћетъ на своме мћсту быо,
И у другштву и самоћи!

„Буди што ме питашъ и ты
Тако честитъ члапъ у Роду
На своме цалио уњкоћ хити
Достигнут' миръ и слободу!"

м. с.

Шећерный шворъ.

Постобћина овогъ красвогъ шумскогъ дрвета есте Северна Америка међу 43—40. степеном сев. ширине, дакле Канада, Новый Брауншвайгъ, Нова Шотска, Мајне, Пайхемпширъ, Вермонтъ и Новый Јоркъ; во успева по вћной чести и у другимъ државама, особито на одлазећа горе Алегини до обли грана у Георгіи. На помћломъ месту буде 80 стопи висок съ четири стопе у пречнику. На северу горе напали се прво озера Ст. Џокъ у Канади, где в зами тако строги, као у Европи подъ 68. степеном сев. ширине.

Године 1734. донесе Колинсонъ шећерный шворъ у Енглеску и одъ то доба се често у Европи пресађуе. Тако се назвали у Верзиду воль Десове коо тиконо прекрасно дрво, кое в већ за 60 година, одъ како в посађено, достигло висину одъ 80 стопа. Ово дрво воли стрне, пресенсте речне обале, и висока места съ ладвомъ дубокомъ и плодномъ но не одвећа влажномъ земљомъ. Всъ му трав преко 200 година. Ово в дрво због свога шећера врло скупоцено у предћлима, кои се почнио населавати; напротивъ у насељћныхъ земљата не бы се мог'о зваронъ шећеръ издветати у цени са шећеромъ одъ репице и шећерне трске. Съ конецъ Фебруара и почетком Марта почиње мезгра (сокъ) тећи за 5—6 недеља; додаје инћ ика шећера и већ да се стврдне. После суне и ладне зиме дае дрво више мезгре, него после влажногъ, промењлиогъ зимногъ времена. Количина шећера одъ једногъ дрвета изнеси 2—4 фунте.

Једанъ сатъ у турской судници.

Мы дођосмо на диванъ једанъ сатъ пре, него што Аслан-паша ауденцію даваше. Вћстникъ нои в послатъ, да насъ спроведе, каже, да ћемо пашу у канцелярји надзирателя наћи. И заиста нађемо га тако, где на колеса чучаше, увћсанъ одећномъ свога достоинства.

„Кошъ будуръ," поиче наиъ воћа, Серикъ Бай. „Кукоруъ!" рече паша.

Затимъ понуди насъ сести, и мы по нјиовомъ начину седнемо. Чибукъ съ дебелимъ такуномъ и сайнкъ утћћномъ распалћаше буде нимъ пружевъ, кои са муселманскомъ безчувствености и бутавћнъ исто тако пушисео, као паша.

„Како сте?" упита га напоследку Сарикъ.

„Гиђеја, ефендимъ" (врло сань болестанъ), одговори паша, свой дебелый змопалћный билябаръ изъ уста мало изтргнувши.

„Мипъ, Алла!" (то ніе Божји воли), поиче Сарикъ.

„То е истина!" одговора паша.

Дуго бутавћ сако пушећ чибука превиђело е.

„Шта сте предузели за посао?" упита Сарикъ после дугогъ бутања.

„Бошъ!" (ништа!) одговори паша у исто време дивъ пустивши.

„То е — зато е онъ болестанъ," прогоноои кадја, наставивши, кои у одсутствію паше право диване. „Мой господаръ е господаръ а я самъ нћговъ робъ. Зеръ нежно казногъ безћлашка, кои бы бивпшалићъ (попицъ изъ времена Мамуда) лежно кошрио?"

„Безезеръ, ты сте једанъ магарацъ, кадја," бпиште нашиъ одговоръ. „Машалла, воли такове паранце колико ина добитка? Дћло се ненатрашује. По своћ привади ирчћй бездћлићъ све свое поиче на себи носи (т. е. онъ нема кћита). Нопи е каса нала, и ни потребујемо тужитељ и обтужене, кои свое судење на пуне кесе могу платити. Тога ради кажемъ вамъ Јошт једанпутъ, да сте магарацъ и сииъ магарца."

„Исто тако једанъ богатъ паша привућеъ е," неупитивши за нарећену му породицу, „за поиоћъ одъ љубимца падишинога, вашу помоћъ, мой господаръ, испроси. Я знамъ, да е онъ богатъ, као врећ Харунъ, и нћгова новци сиуда тумарао, као смоиле!"

„Чоъ, чай," (то е много), одговори Асланъ. „И вы мислите, да ће онъ новце после смрти оставити?"

„Мой господаръ е мудрји, него какавъ кавребашъ. Нћгово опшпрожње допире до средоточја свію стварји, и нашта ніе сакривено предъ нћговимъ очима. Дакле тако е, вако што е мой господаръ рекао."

„То е добро!" одговори паша. „Мпзо е оно новаца, што е онолаъ у сопровпште ушло. Пашал'ан (уздамъ се у Бога), да е то тако, вако што сте вы казали, Бевезери. Почетиоће къ прапчности мора пасти, иначе небы никадъ таиове поизове добијали. Бокша или инали (марама или огледало), држи се седе за одговарапћу милостиво заступнику господара одъ три мора. Но сиђ напредъ. Време е. Ђелъ! (одиј)."

Паша се великимъ напрезанћмъ усправи се на ноге, при чему два нефера *) одма га подъ мишине уиште. Кадъ су ти они вно инвали свећвакъ или дутку успрамили, подупирали су пашћеги се и помагали су „љубимцу падишпне" колико в могуће напредъ корачати. За ньима ишли су 6 гардиста съ једнимъ обвишромъ, осимъ тога нћгонъ мачо-носилъ. нћгонъ заиоведникъ надъ свима, кои му заову пријутоваваю, отдезило и весо носилъ чибуконши, два шпуике-носиоа, одъ кои једанъ носіоъ великогъ лулиуета, погибарь коњоводне пошпекторъ, надзиратель, завршитель и вешварь и још многи други подажи служитеља.

Полазно и торжествено свуће га нефера на мекомъ доле простртомъ ћстуку и свои дивани и то у зачелю судеше. Многима тужителя и обтужени, кои на уласку съ обе стране стоше, склони руке поиизо на врсиа, затимъ разширене подигнувши руке ић небу простре се на земљо додирује е челомъ. Служитель на вратни стожћи увођаше су људе, да окажу паше ањине љубе. Али паша биаше врло милостивъ и блигъ, и пријатељски приступаћпика руку пружаше. Свакій са страхопочитаћемъ прпмаше ову силну руку, сгиже се и за једанъ трекутакъ исте е на чело.

„Ла' илла' елъ илъ л' Алла'!" Мухаиедъ изъ резуъ Алла'!" (Нема другогъ Бога, осимъ једногъ Бога, Мухаиедъ е пророкъ божји) поиече секретаръ судећскій невазћлимъ гласомъ. „Алла' Шећерь! (хвала Богу). Пела земља мора дођи за праиду у ово прабћжиште предъ ово сеиио падишине. Нека сваћ сан праиду захтеваю, нека може я жорао ишдость получити!"

Кадъ е секретаръ ове рећи изговорйо, једанъ старай Турчинъ са седомъ брадомъ изиће изъ мноиине, корачаше брзо преко сиале докъ нелоће до призне средине, где се бећа на колени нарећавши тринуъ ове рећи: „Правда! правда! правда!"

Секретаръ разшири пергаменатъ на колену уиочи перо у диивтъ за иоисомъ и држаше пријутоваћено, да рећи оследова праведе паше.

„Ко вище за праиду, говора! Мы чуемо!" рече паша.

„Нека буде живота моги господара, ково сила нћгова, безконечна, а семља неворушива!" поиече старай Турчинъ. „Позиић моги господара допр'о е до хаиће Еђ Маср-а (Каиро), а свећлость нћговогъ онтроуша одкрила тайку, сакривену и у самой врачкой ноћи" нока. Тога рада дошао самъ, я Сулеймапъ, баиаиинъ предъ диванъ кули, да рћшенће тужбе одъ падише противъ Иби-а Шайтаъ Кахуръ, прнога роба, кои ни е касу у моиъ одсудатпо одшео, добићемъ."

„Добро. Ты Јешъ знати што е право. Но писаиъ ли а као падиша сажъ сунце правде и заштита снега?" упита паша.

„Танбаћъ! танбаћъ!" (заиело! врло добро!)," поиову заиинскиии близу нћга и нћчекаћ съ поклоиомъ заори се по целой сали.

„Мой господару, паша," настави старый Турчинъ, „безъ сумње вы сте говоръ Сулеймана разумели, кои царску есенпју отготовлаа. Я самъ свойства добро жирнпући растћнји иоиих знаиемъ испытао, почеиъ самъ ове учене своги роди

*) Нефери су људи особите, изванредно честите и дистране. Они неће женску косу ни врату а пећинки.

сабрао. Сво знање Фрвски есть сами прашина према сунцу моги знања, о сами благословимъ есенцима. Пре недолико неделе после толикогъ труда проучавъ нову есенцію, кои прекашъствао све остале есенције подъ небомъ уедно свуда ше превазилазиле. Једанъ единъ потегай бао уздахъ у рай. Једно стакленце само отворити, давао в толико знање, као обавлачи само вечерньи у перу. Оне в бала створена изъ духа руженичкогъ, и ко бы помирисао, тай бы више пресвети потребовао, да одъ ускрснеша из себи дође. Онай овде, сазъ једногъ несрешногъ отца, украо ми в то једно једито стакленце ове есенције, кое као мало зрно грешка бываше, продао га једномъ дукатомъ Фрвку, кои природу ове есенције одъ нази и сад по моћ начину прави. Онай Кахуръ, лишио ме найважнеге харема найвише хурје у рай и найвише жалне и слаткоте.“

„Кахутръ нехъ дође!“ заповеди паша.

Прваћ Цубишинъ бише као поражень. Дрктаюћи простре се на земљо полегни за милость. Али на заповесть пашину одеду га у једанъ угаль, прибису му голе ноге за једну мотку, кою двоица држаху, за време док слободнихъ руками дебеле коже кашше извукоше, да провеньивших начиномъ дебеле тобине туку. Прваћ дрекао в страшно, претрпше очима ужасно подизући се са земљ и превијаюћи се, грицаюћи и вокатми требаше. Оба служителя нрвале продужаваху свой посао мирно, да коге краћа уштаде, док паша нъегово темукъ! (досте!) всикну. Прваћ бише сила ослобођень и на руками пузећи изъе напоље.

Садъ вопи се једанъ старьи Еврей и одпоче свои тужбу: „Я начемъ за сдну вестше! Зарь ћу се бадна познати са свемогућьетъ пашу, кога в дисай у поздравна нъегового роба? Я сань трговао са непристойнимъ Грюхъ Англозомъ.“

„Англоло века дође!“ повиче паша. Еврей продужи:

„Я сань съ нимъ погодио, да му продамъ два завезлана моя найвеће бошце за —“

„Ела ћурукъ на ньи плћенъ?“ прекиде му паша говоръ.

„Мудрость осседала правде есть чудотворна!“ повиче Юда. Сне тайне деле предъ нимъ као земли оно водне предъ сунцемъ. Ко може што сакрати испредъ сунца свю знања? Небо ћ' бмо ћубой одъ једногъ вса, кадъ бы желио што предъ тѣлоомъ Авраама сакрити, а, вон сань нами и одъ роба у нъеговимъ очима? И сань одлично мраше у прицији, или нанић, коме ћурукъ плћенъ небише ту. И показежмъ мрамо нъеговомъ секретару и кажемъ му, да всѣх једногъ купца имамъ за ньи, а ћурукъ ћу висше платити.“

„Летиша,“ повиче паши секретару, „пиши да еврей 100 гроша за казнь због избегнења ћурука платати има, а Англоло Грк 50 гроша због купованье есенца, за вон ћурукъ ни плћенъ. Гда сн нушо кажне, исперила?“

„У Базару,“ тужно проговора Чивутинъ руке склопивши.

„Дакле у варошки. Летиша, пиши, да Еврей осимъ тога још 100 гроша платити мора због забрањеногъ тог есенца у варошки. Еврею, твоя е стварь сирћета. Но не! Летиша, пиши, да Чивутинъ још 100 гроша казнити због безсловне тужбе плати. Садъ е сршено.“

По обштемъ дозволенио окруженъи се старьи Еврей изъе напоље изъ сале, у кою садъ едва служитель уведе једну од оны жена, кое се у турскимъ харошима гомилами зао покупарке са шећемъ, чарозіима, мирисима и тайнами за харемъ назове.

„Шта в скривила та жена?“ упита паша служителя Сайдера.

„Ништа,“ одговори жена, „ништа, ефендимъ“ (мой господару).

„Ова жена,“ рече Сайдеръ, „ише пута в због крвнице подъ суда была. То в позната Сайница Хануъ.“

„Шта в учинила?“ упита паша.

„Ништа, ефендимъ,“ одговори она слободно. „Сайдеръ баша кривицу на мене, што с ћерь одъ једногъ капала разстало, кои в изъ-ствене пести у харемъ Сарће-паше праломъ донослан.“

„Наете ли друго што учинили?“ упита Аславъ.

„Заседъ ништа, мое око! Нешкоу одрећи да сань прће такове услуге једномъ сандоу (једномъ господину) у варошки чинила. У найбољихъ харему продала сань и ћерце, сь речи страсти пратимъ од златногъ пра'а ни рухъ ланъ застећени. И сань —“

„Машала, она говори о стварни, кое су за уво незносне. Што ћешъ сь овомъ бош-жењоскъ?“

„Дакле нанате слободно,“ рече всповолно Сайница. „Но знајте само, ефендимъ! Сайница зна дјаволъ одъ углећа разликовати и лажньи сићи одъ праве страсти. Погледајте нъкие драгоцјене стварн нкамъ у моћой потарници! сваљене шкољке, обкружене дубоканъи балдина Хиспја са златнимъ словима, ситнице изъ Арабіе и далећи земаља преко мора, јакше сь рамовина, пуне средњегъ издања и калиге (пера), кои речи, ако су тайно написане, тише дицу, као вирнсъ одъ руже, вите шећа за образу противъ 'рђавогъ ока, пошћења пречећа, пристећ и изгледъ и — нкамъ ваш особито што препоручити, ефендимъ, једно свидуе са есенцијама и прћатнимъ пићемъ, са позношћомъ силозъ, кое, ако за земљо преко шћа при одлажи месеца отворено покопате, сваког втора найвише по 100 гроша.

„Нкмали, ваша в тайна достойна, да се научи!“ повиче паша.

„Ефендимъ, мое око, ено ти!“ рече жена почесъ му свидуе горе пруза.

„Летиша!“ викне сада паша, „пиши: Сайдеръ мора 50 гроша платити за казнь, што е лажну тужбу на ону Мухамедзану донео.“

После овогъ пређења свештан правде, попреди се великій поврећ у сваки. Једна млада госпоа у израдношћу одезу изъе пресадзнутъ изъ споредне собе и стаде на средь сале.

Паша и сви нъгови званичници крадомъ бацише погледъ на ово дражество створење. Нѣне прве велике очи сјаюћи жирнй плавећъ, због чега лепотице отмћуту рода за прошећу свога здравља купују бубице за употребленћ. (И арсеникъ две очаи чудноватну сјайность, као што то многе енглеске госпое знаду и доказују.) Нѣни обрашћићи сь прекрасни руменцани на среди бели и мермерскани блистну се исполъ нѣкогъ покривала белогъ јашмака. Дугачки рукави ферече бијлу запрчути и одкривају округле алабастру подобне руке. Једанъ венцъ одъ бисера и шећа везивао в једну часть изъе скоро слободно перћење, конрчасте, праве косе, и то у дражестнонъ разкошовању по белимъ плећима.

„Салонъ алећимъ!“ рече она безъ икакогъ знака понизности и робетни и продужи заповедаюћимъ, подигнутимъ тономъ: „Пиша, и за-ћенама нашу обрану противъ могъ супруге!“

„Нешкала!“ повиче овай. „Жена нема право да се жели сваго мужа противни, изузимаюћи случай слабоумја и свирћности. Онъ е њнъ господаръ и она сермъ ње' ништа, још жив одъ ништа у нѣговимъ очима.“

„Валла!“ повиче лепотица сь умећ подигнутимъ тономъ. „Онъ е дакле свирћанъ и слабоумнъ, кадъ такб са своћомъ женомъ поступа. Я сань још као девојка имала једну родбицу, Сазду Хануъ, кое доселемъ са собомъ. Онъ в поче гледати безобразними окомъ. Тога ради уклонихъ в одаде и пошлћмъ моћой пријатељицам. Али онъ в ћаре и доведе натрагъ.“

„Зошто му висте показали ћош више жестше?“

„Чинили сећъ то, мой господару, и нкама сань волю, кадъ ћи у додиръ са нѣговими ушима доведемъ.“

„Гузелъ! гузелъ!“ (ерло добро! ерло добро!) повиче паша, докъ лепотица једну потезку кесу извади и горе му пруза.

„Ако и ваше треба,“ настави она, „нека се средствомъ секретара изврши. Овде петребе, да шпеднемъ.“

„Гузелъ! гузелъ!“ повиче паша још једанпутъ и настави далће: „стварь е озбиљна, кадъ једна жена словобина и безнасилна, као што се ми надаше привућена буде, да ћенозе изъе жестше до ушћу нуза принесе. По нашемъ словобићу и свирепости гледећи видимъ, да инате право. Я ћу једну недељу послати нашемъ судрту, кои ће му право показати. Докјесодъ забављих палише у суду заседани, потребе пећани или исправду и умреле оће жуже да трпи.“

Лепотица учини му једно милостиво нуко достојанства „Салонъ,“ паша на то одговори; и гледаше за тихо корачаюћимъ. Потомъ рече, да е упорабъ, и да далће право изрицати вежене. Онъ предаде дакле далће одправљаће правосуди за овай данъ и тако исто в свое место пође. Одъ свое нећера поша вођени пали пошћи, а одъ званичника и служителя обкружени, прће се паша пћешћи ее и повођени се натрагъ. Ми нѣсмо за њнъ довољно научени и настављени у турскомъ одправљаню правосудја.

Кантонъ.

Недавно осовомлй Кантонъ, пише некій путникъ, съ коимъ нѣсмо читателя увозили, сами ће показати, да су Енгдези при своме ограниченю, коме су себе собственомъ уговорили одъ 1843 по пруги, самобранитъ трговине довольно имале и средствомъ ома себи лепопошлебному миљу и удаху за цивилизацію и изобрѣжећу предобили. Али овай честный пљѣсенй путъ ніе было изъ поспѣшанъ. Они су хтели убразо, дакле препрекъ и свиоъ новобу трошкова свои мутерије обогатити се.

Кантонъ, шестакоња, привредна, трговачка и престолна варошъ єдвогъ готово великшинског вицекрая. простире се, као Лондонъ на Темзи, више кали одъ ушћа реке, Чукіанга, на равницы дуж обале. Изъ коју узаке лађе кроз Англо-Бой између крашевины предгорія у пространу реку, на коюй годишска варошъ лежи. На обали подижу се сели и варошце, по реки пакъ у множини пове чудноате кинеске лађе и чамци. Онай готово правоугаонай свидужъ са три треде у него на средя катарке, изъ коне спратиона састоећй се две видъ куће одъ карти у нѣкой мери; замоломи пакъ зелени зимени са крашеним клиновима, ніно крвь правее застиже и всо-

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Але симе ти чудно сивао.

Петакъ. А шта си тако чудно сивао?

Ерак. Сивао симе сдеву жену, коя е у дослой руци мачъ, у дослой терезію имала, одъ кое єдна чашица сасвимъ доле стаиле, а другу подиже се горе у ваздухъ.

Петакъ. А сеу ли чашице биле празне?

Ерак. Нису; у оной имаше видіо симе злату столицу, коју сколка двогланов птица са крилма своима покрашше; у другой опазіо симе лепо створеній, кое е имало седамнаесть глава, одъ кои ій е єдна съ єдномъ окомъ надвисила. Погомъ гледіо е око створеній позомаћаћ оштарћ бичъ, во у руци држаше другу, истина доста накићену, али ипакъ оштру палицу.

Петакъ. А е ли могао седамнаестглавото створеній равновесіе достагнути.

Зенунъ. Господична Милица Стоядиновићъ, добледостойна наша несмотирка, прешла е кое преко Земуна у Београдъ. — Пре некій данъ прошао е покрай наше варошй варобродъ „Јовиъ“ са мртвимъ тѣломъ негдашньга банда баиског Штербеа.

— Доњаских наших пише нам изъ Подриња одъ 18. Маја, да е тако кища одъ 8. до 18. о. м. скоро єдномъ падала, надвадъ и тучомъ праћена, и да е због тога и изванредна ладња наступала, што польскомъ раду не мало смета, и да усѣме храњи напредују.

† Београдъ. Као што стари приповедаше, да у своме животу нису такову лоту зиму, као ову прошлу, запамтали, тако нето ніе и за Май месецъ, коме име Марти оне годиње дао. Време не само што е промењало, часъ пипотило часъ нетровито, него и тако дадно, да се іоштъ месецъ зимни вдиња ослободити. Пре јелій дань бѣшъ ско се снегу надали. Велика

трпіа и дня напредъ велика измадана оня производе у гледаоца смешно увеличаћеф, и чини се као да е шпекдбн у прнонъ постанку. И опеть Хинези увуштно се дадъ у корак, него нешали старій или касније викаћъ зарогъ! Дакле нису деци у той компаніи, ерђ хинески корабљстроителни много болѣ американске и енглеске лађе. барке, шкупе и т. д. построюваю, него найсланни наутски архитекти у Нешорду или Лондону — или само за страніе и то в дъ ву-руче. Четворогугани свидуци су подъ Хинеза стара правоћасность, одъ кое се неудаваю. То в бисмословно су ніних урођено. Чемцы Мандарина, кои сѣ енглеским застиваю непрестано рѣкомъ вноне, пресешно сѣ ніоновы скоро 20 весала воду тако, да често и одъ найбољѣћих пароброда браже иду. Опима се горди Американцы ніко дине. То дакле ніе невештина, него традиціи, обычай, навика, кои опай смешный свидуци за трговину посвѣћена и необходно нуждаюћ чине.

Даљ дуж реке на бреговима и крашевима протеку се тврдиће (за защиту одъ различны канала и споредины реки) кулэ знаменито у предньой части прочичалима полна. Зелени брежуљићи ошѣћени засафеними дрвами, у висини и ширини обдѣлане даљ, кои средньих кринулаю,

густе шуме непосредствено за уэишеннмъ обазама, обкружене ходницама одъ гордогъ велнкогъ дрећа, на коди направљене куће за обитавалиће и за различне цѣли радньости, чативи редови и удвоени редови ниты чунява на обалама урећени и велика множина лађа, чамаца, чунова, јединоврстница и ніта ти и знамъ какови німа у пламенитой величини и виду. конопци, дугачки и уже настине ветрали и бицдере и преко тога недогледный забирнаћъ различни граће и људій — све то скупа іоштъ зби Кантонъ, него сиво Вампоа, рећће*) Кантона, где одъ много стотина годиза дозвеће и са добитковъ одазеће страже лађе Енгдезиня, Американцима, Холандезима, Португалцима и т. д. показую, да Хинези радо трпе и вѣсове драгоцѣне изобиље робе нама за подвргнеће и лепо разаонетво служеће (чай и синда?), су радостиу са западнихъ плодородіемъ менію. Кодъ бы притомъ страни господари се честитимъ трговчкимъ добитковъ задовољни были, у место да крадомъ унисе и кара-ју, то бы се Хини на природномъ и законобдѣланомъ путу сама собомъ сваранско развидала. —

*) недавно одъ обале лођски предѣлъ у кору, где лађе безобразно на лежеру лежеше могу.

(Свршетакъ сѣдуће.)

Ерак. Іокъ! Истина, трудиће се што може быти, да то учини, и узеше за ту цѣль сіесеть тешка паратрава у чашицу, али сее бадава; чашица са столицомъ ніе се ни почакала.

Петакъ. Што си іошъ видіо у сиу?

Ерак. Видіо симе іошъ и силногъ лава, кои е било са седамнаесть златни заседнда накићеній, и ни коју се видіо, да бы мог'о јакой чашици у помоћь притећи, или га е створеній са оштромъ камћіомъ отерао.

Петакъ. А шта е радила сзена жена?

Ерак. Ништа; на сриу стоаше іой лнхъ неког старогъ сопоза, кога е звао са тужнимъ, али умилитимъ окомъ гледао.

Петакъ. Башъ е то чудно! симе, моли ћу мою нуиу, бабу Чаку, да ми га толкуе, па ћу ти казати, како она о ньку суди.

ДОЊАЊЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

не среће за люде быти, ако се после овако рђавогъ времена какова окуина богаеств исповни. — Идеа она, кои се лавске годиње у глазаика века' учени людій породила престроита школе у Србіи т. е. гимназіе у лицеумъ, и кои е само оспасницъ обштеполитичкъ догађаемъ прекинути быди отворити се, остаје се поэна. Разна су женіна предавања; одъ кои єдна да се седный разредъ учине, и оби одѣленя лицеума у едно исто свое состоаће се у 5 година; друга, да се осный разредъ заведе и лицеумъ као цело у 4 год. состоя, захтевали су; еле по свой прилици последня ће одржати побѣду, почемъ ніне гласова имаю на свою страну. — Къ пароброду „Дака“ придружили су се іошъ два, кои ће, имаюћи своя опредѣлена, србскомъ странномъ плокати. — Дакле башъ приповедіо ни єдинъ Бошњакъ (Србинъ) сѣдуюћій у Босни догађаћи, кои висма могао пропустити, да и сный читательнка нашихъ несвободитихъ: У ве-

дномъ селу успротиви се нешто єдногъ Србина Турчину, кои последньи науми опогъ у судъ позвана одвести, ни почемъ ніе могао свикъ, то се — као што се увекъ тако може нѣки што-во наши зову узмиши турска — вађе и єдногъ Србина, кои съ найвећомъ ревностн, да бы Турчину угодио, стане краћа везвати. Сынъ опогъ последньга одъ 15 год. бѣшши, гледаоћи то неправично поступаћ съ нѣговимъ отцемъ, и одъ кога него одъ брата Србина, дочека оружје сина отца, и узмиши свази мртва. Турчинъ позетн сидъ си іошъ невољницима за детегомъ, кои е почело бегати, но опо почемъ изъ пушке сини іошъ єдногъ Турчина, изчезне осталима изъ вида у шуму. У истомъ тренутку поиви се іошъ єдинъ подобанъ горескомемунтомъ Србину, кои науми детету среда заћи и овако уморно ухватити. Али сиѣлость и хитрость ніе дала детету у оскудицы тамеча очкнути, брзо одиме пуше калибно съ елека стрин у пушку и тосъ трећегъ

пошлѣ у нихво. Докле погину два Србина и єдних Турчинъ. Прекo нoћи дoђe кући, ћоштo бoлѣ сe знoрyзна и тайно oпeтъ oдвeсиe y шyмy. Нeзнoлико дни вишла e пoтeрa за њимъ, зa ти ни могли нaћи, єръ пoчeнъ e три дни oйдyвaнo нeyчинeвши никoмe нpeдa; сaмo тpжeшки Typкoмъ oдвeзeтa сe, пpeбeгнe нa Aycтpиjcкy стрaнy, нятн сe што вишe y Бocни o вѣмy чyти нeгo.

— Изъ Вршца. Њeгoвo Пpeвocxoдитeлcтвo Гocпoдинъ Губepнaтopъ нaшe кpyнoвнe Гpoфъ Кopoницн пpиcпѣлo e 14. Maя бишъ oвo нoћe y Вpшцъ и сaмo што e кoлъ нaшeгъ Пpeocвeштeнoгъ Гocпoдинa Eпиcкoпa oбѣдoвao, oдмa e пocлe нoћe oвo 3 сaтa дaљe oдлyтoвao. O дyoви cy Ybльници свoю Цpквy дaли oсвeтити; кoioмъ пpиcyствoвa e нo oбичнo нeдинa cвeтeжнинa бaли. Нa тoй свeтeжнини нaшъ Пpeocвeштeнeй Гocп. Eпиcкoпъ e сa свoiимъ дyxoвнимъ свитoмъ чинoдѣйствoвao, и пpиcyствoвaли cy мнoги oтмѣли дocтoинствeнници. Њeгoвaгa нaшъ њeгoвo пpeвocxoдитeлcтвo Гocпoдинъ Губepнaтopъ нa тoй свѣшой свeтeжнини бити — кaжo, штo cy гa пoзвaли — кaдъ e въ Вpшцa пoзнo. нaзoнлo e пo пoзнaтoй жѣгoвoй дoбpoти и жилости пoсѣтити, и oдвeдe oтишao e y бeлy Цpкay.

ш. Смедерево. Пpe 15 дни дoгoдно сe y Смeдepeвy гpoзнo злoчинствo кoмe, дa cy пoлицaйни opгaни дyжнocти нeснyгли бьли, мoгли сy нa пyтъ стaти; єръ и сaмa oпaceнa гpoмaя e y свимъ пoлицaйнимъ зaкoнимa кao злoчинствo oзнaчeнa, кoe кaзни пoдлиди. Aли пoлицija смeдepeвcки yзeлa e стapъ нa лaкo, и тaкo сe дoгoди oнo, штo нeбы сe дoгoдилo, кaдъ бы пo зaкoнy пocтyпaли. Eво вамъ yкpaтко, штo сe збылo. Нeкiй Гaвинa З., oвъ нeкoликo гoдинa oвдe aдвoкaтиpaнъ и y вeликиx кpyгoвимъ кao сaнoвитeль вeкe вaљкaнe пoзнaтъ, сeдмe y єдной вeчepи, дa игpa зapтe. Кaдъ гa єpeћa пpитaлo, тe oнъ изгyбѣ нeку сyмy нoвaцa. Bинoмъ и cтpaшћy зayзeтъ и y нaдeжди, дa бe свoй гyбитaкъ oпeтъ пoвpaтити, изaдjи нa дeлa — кao штo нeкe 20 дyк. — и мeтнe нoћe нa ocтaлъ, y пиjмpи дa дaљe игpa вapтe. Кaдъ тo дpyги oвизѣ, yтaсe свeћy и пoгpaбнe нa ocтaлy дeзeљe нoвцe. Гaвинa пoнштe свoe нoвцe зaтpaтъ peзoнимa, дa сe зaдoвoљи сь oнимъ што cy нa зapтe дoбили, и дa иy пpитe, што cy oтeли, и пpeтйo e дa бe жeлaндaнцy yбaти, aкo иy нoвцa нeбyдy пpaћeли. Meлaндaнцe дpyгiй дaвъ вишли e свe тo влacти, нo тaкo cy joй peклн, дa сe жeлaндaнц, єръ Гaвинa вѣ никoгa joшъ yбio, дaкдe нeбe ни шю. Aли дpyгo мнcли биpтaшъ a дpyгo пiшaцa вели пoслoвaнa, єръ Гaвинa дpyгiй дaвъ пocлe нoлнe зa цeлo yбiѣ жeвy нaъ пyшкe, и пpeдa сe сиьъ сyдy. Зlочинцъ изoди сe oкoлнъ y тaмницy. — Haпpoбpoдиъ нa сpбcкoй стpaни вpлo дoбpo paдя, єръ yвeсь e пyкъ пyтникa сa свoю штaнiя.

— Н. ц. Bисoч. нaдвojвoдa Bилxeлмъ пpилнкoмъ yтpкивaня y Пoтeндopjy 14. o. м. вeo e съ вoeя, вя пpoмeлoвъ бoжiимъ нiе сe oпиcнo пoвpeдio, пpeдa e єдвo 10 минyтa oбвeзнaњeбo. Н. ц. Bисoч. вeкъ e 16. o. м. мoгao изaзити.

— Њeгoвo нaшeo Bиcoчecтвo нaдвojвoдa Ioaнъ Bocтaн бe сьopaмъ Фpaнкoфypтъ, y кoioй e вpoцa гoдинe 1848. пao paйxcбepгcaepъ дyжe вpeмe cтaвoнao. Гocпoдинъ нaдвojвoдa нaмбpaнa сa cypдyгoвъ свoiимъ, гpoфoвцeмъ Mepaмъ, бoгao Eнeъ пocбитнe, a сь тoмъ пpилнкoмъ и Haдвojвoдy Cтeфaнa, пeдзaнвѣкъ пaлaтнив нaфepзopoмъ, сь пocѣтoмъ oбpaдoвaти, кoи вeкъ oд 9 гoд. нa свoмъ дoбpy Шaумбypгъ y Гepмaнии стaнyв.

— Скopo свaкoгъ вeceцa нa ce нaъ Aтинe зa нoвo кaзнo вeликoдyшнo дѣлo нaпти, вoe e нa блaгoтвopитeљa нaъ зaвoдимa зa шкye oд нa стpaнa живeћиx Гpкa пoсьeћeнo. И свaкi нaлнo вoнцe, дa e вeкiй Xaцa Aлeкcиj, y Kaиpy Ma-cиpeклмъ живeћй Гpкъ, кpaљaцa гpчкoй 120 000 цeцaцкa пoдapнo, cтoчъ мoлбoвъ, дa кpaљицa тy cyмy блaгoтвopитeљa зaвoдимa oнaкo пoдeли, кaкo oнa знa. — Пo спacoy yмиpшиx вeceцa Maptи, yмpли сy y Гpчкoй мeђ oстaвимъ и єдaнъ чoвeкъ oд 130, дoa oд 110, тpи oд 95 и чeтвopo нa oд 90 гoдинa. У Гpчкoй oбичнo люди дyбoкy стapocть дoзнвe oд чacти збoгъ блaгoгъ пoдeбнн, a oть чacти што сe тимъ людн пpиpoдлoгъ и пpocтoгъ нaчинa живлeня дpжe, нaчинa, кoи нaмъ нe caмo дyбoкy стapocть дoзнвaти дoпyштa, вeћъ нaъ и дyшeвнy свaгy y свoй єpшикoвни свчyзи.

— Изъ Смирне сe вaли 10. мaя, дa e y oвoмъ y вaше мecтa бaлo кpвaвoгa бoя мeђy Typцимa и Гpцимa.

— Beликa сe нecpeћa дoгoдила нa жeлeзницн нзмeђ Kaйpa и Aлeкcaндpiя. Кoдъ Kиoep-Caидa, гpeдeћ нтaцiя мeђy Kaиpa и Aлeкcaндpiя, пpeкинyтa e жeлeзницa oд Bилa, єръ вeмa joшъ пpeкo oнe pѣкe мocтa: зaтo бyдy пapни и ocтaлa кoлa гpeдeтвoвъ eдвe свeзe нa дpyгiй бaнepъ пpeвишнa. Свeзи e тaзo нaпpeћeнa, дa мoгy кoлa сa жeлeзницe yпpaвo y свeдy yћи, y кoioй сe зa тaй кoницъ тaкoђe шнe нaдзe. Кaдъ сe — пapнoмъ мaшинoмъ тepaнa — свeзи yсpeдъ Bилa дoсли, пoчeшe сe єдвa зa дpyгимъ свoичaнa кoлa пoчишaти и пaдoше y pѣкy, єръ сy paдeвшиди зaбopaвили дpвa пoдъ тoчкнe пoдмeтнyти. Tpoи кoдa зaeдно сa пyтницимa пpoзaлa сy y Bиду, кoи e нa oвoмъ мecтy 40 стoпa дyбoкъ. Oвo 25 лицa вкoдили сy сy сy кoлeвa, oдъ кoи сy сe сви oсимъ Xaлим – пaшe, кoи сe плaшaњъ спacи, и єдвoгъ Maкeдyнa, yдвнлa. Meђy пoгинyвшимъ нaзили сe и пpecтoлoнacлeдникъ eгипeтcкий, Aхмeд-пaшa, и Epeдин-пaшa, кoи e пpиpoдa пpaтйo. — Зa Aхмeд-пaшy гoвopя сe, дa e нaйбoгaтиjи чoвeкъ y Eгипту, и њeгoвo нaнeћ цeнe нa 40 милioнa тaлapa.

— Taдjaшъ Кaзeли изнaшao e joшy сeпмep зa тeлeгpaфoвaњe, кoю oтъ „Haвтopгиoчнчкий тeлeгpaфъ“ нaзнвa. Ca oвимъ тeлeгpaфнвимъ спpaвoмъ мoжe сe 60 000 виcмeнe зaнкa зa єдaнъ сaтъ пpoизвecти.

— У Бyкypeшту yстaнoви ће сe пapoбpoдcкo дpyштвo, кoeгъ ће дaљe зa Дyнaвy paдити. Пpoектиpaнъ кaпитaлъ e 60.000 дyкaта.

Пролазеће лађе.
повраи Земуни:

18. Мая. Изъ Панчева y Смедер. лађа г. Вучи Букшинонића са 3000 к. кукуруза и 2500 мерина пшенице.
18. Мая. Изъ Бечерева y Смедер. лађа г. Андрія Радошића, са 4000 мерина пшенице и 3000 мерина кукуруза.
18. Мая. Изъ Бечерева y Смедер. лађа г. Леополда Хирша, са 6700 мерина пшенице, 23 мерина шкопиже и 62 к. по шестій сплавиде.
20. Мая. Изъ Сиска y Бечерев. г. лађа г. Александра Радошића, са дрва.
21. Мая. Изъ Сегедина y Београдъ: два лађе г. Михаила Кошеја, са сољу.
22. Мая. Изъ Бечерева y Сисакъ: лађа г. Пнаја Котура, са 3000 мерина пшенице и 1000 мерина кукуруза.
23. Мая. Изъ Бечерева y Сисакъ: лађа г. г. Бирбира и Лучића, са 2525 мерина пшен. и 275 мерина кукуруза.
23. Мая. Изъ Товаженина y Сисакъ: лађа г. Флоріана Тешіа, са 500 мерина пшенице и 2500 мерина кукуруза.
23. Мая. Изъ Товаженина y Сисакъ: лађа г. Васе Буковца, са 3000 мерина пшенице, 4000 мерина кукуруза и 700 мерина сена.
23. Мая. Изъ Панчева y Сисак. лађа г. Јурја Вешковићева, са 3200 мерина пшенице, 2400 мерина кукуруза, 1400 мерина пшенице и 1000 мерина кукуруза.

Стање воде (изнадъ О).

На Дунаву . . . 12 ст. 1 м.
На Сави . приспела и 2 „ ½ „
На Тиси (Kod Vatrene ta Mak). . . . 11 „ 2 „

Течаји на бечкой берзи.	17	19	20	21	22	23
	Мая					
Народный заемъ . . . . . „ 5 „	83½	83¾	82⅝	83⅝		83¼
Дутрійскій заемъ отъ год. 1851. . за 100 ер.	—	—	—	—		—
„ „ „ „ 1839. . за 100 ер.	—	129½	—	129		129⅝
„ „ „ „ 1854. . за 100 ер	109⅝	—	109½	—		—
Акціе Аустрійске банке	963	964½	965½	967½		968
„ кредит-подпића аустрійскога по 200 ер.	229⅝	229½	229½	228		221½
„ дунавна аустр. гпозд. путовн по 200 ер.	262½	264½	264	263½		259½
„ подунавскога паробр. друштвн по 200 ер.	529	—	—	530		530½
„ нов. Франц-Јозеф-спозд. путн . . .	—	184	—	—		—
Мѣнице за Аугсбурга	104½	104½	104½	104½		104½
„ за Лондонъ	—	—	—	—		—
„ за Трнесту	—	—	—	—		—
„ за Букурешть 1 ер. . . добри пара	262½	262½	—	263½		263½
„ за Цариградъ 1 ер. . . . туре. пара	—	470	—	—		475
Злато	108½	107½	107½	107½		107½
Сребро	—	—	—	—		—

Парна лађа, на сриб. струни.

Изъ Оршове на све шпанје до Београда, Суботомъ y 4 сата увтру.
„ Београда y Шапац, Шабацъ, Митровицу и Брчку, Понедељницама y 3 сата увтру.
„ Београда y Смедерево и т. д. до Оршове, Четвртомъ увтру.
„ Брчке y Београдъ и Оршову, Средомъ y 4 сата увтру.

Парна пловидба.

Изъ Земуна y Пешту, свако Недеље, Понедељака, Среде, Четвртка и Петка y 4 сата пошода.
„ Пеште y Земун, свако Недеље, Понедељка, Среде Четвртка и Суботе y 7 сати пошода.
„ Изъ Земуна y Оршову, Четвртковъ и Недељама, по долазку Пештанскога брода.

Изъ Оршове y Земун, свакога Петка и Суботе y зору.
„ Земуна y Сегедин, свакога Понедељка и Петка y 6 сати увтру.
„ Сегедина y Земун, свако Недеље и Среде поноћу.
„ Земуна y Сисак, свакога Понедељка и Четвртка y 12 сати y подне.
„ Изъ Сиска y Земун, свакога Уторника и Петка y 6 сати увтру.

Пловидба жељезног пароброда.

Изъ Земуна y Београдъ, 6, 7 и 11 сати пре подне, 2½ и 7 сати после подне.
„ Земуна y Београдъ и Панчево, 7 пре, и 2½ сата по подне.
„ Панчева y Београдъ и Земун, y 9 пре, и y 4½ сата по подне.
„ Београда y Земун, y 6½, 10½ и 11½ сат. пре подне, и y 6и 7½, сата y вече.
„ Београда y Панч. y 2½ пре, и 5 с. и под.

Печата, издаје и одговара књиговечатња І. К. Conpona y Земуну.

Подунавка излази једном недељно. Цена јој је: у Земуну за целу годину 5 ф. ср., за пола године 2 ф. 30 кр., на три месеца 1 ф. 15 кр., без повишења с поштарином 1 ф. више.

Претплата се може подићи и у Београду. Ако ко жели да му се шаље у кућу, нека то јави у Земуну. Срби нека шаљу новце у Београду Господину Н. Поповићу.

Бр. 22. У Земуну 3. Јунія. 1858.

Келнеръ.

„Ћутиш ли свагда кажем ти, нема ништа од тога, Фрању!“

„Аја, отче Роберте . . .“

„Пути, при том остаје, да моју сверу нигда нећу дати за таквога сиромашка, као што си ти. Зарк ти, мислиш, да и ово имаћу, ове сиве ми моје живота редове пуном стезом, тавном сиромашну дому, ком неће бити у стању мојој сверу и најмудрије у куће набавити? Проси ти на другоме жесту; ово дете ни за тебе!“

„Но опомените се, г. Роберте, да вы имате за кимо имаћи најбоље моћи отцу благодарити, ком вас с совѣтима и дѣлима подкопавају као што то цело село зна.“

„Сад‘ нећу престане сте!“ повиче разјарењем Роберт. „Шта знаш ти о моћи шпекулацији, дерање, и о помоћи, коју ми с твој отац указивао? Да с‘ оне своје стечене имаћ чувао, моћ‘ ли бы ћошт и дан данашњи живио, и био бы једнак одъ најбогатијех и најугледнијех људи ово ђ, Роберть изъ Карлсбад.“

„Данас вы нисмо неповиштате, и нелете ни Анину за жену? Да знате само како с љубимо!“ рече Фрањо.

„Запста! Већ се ми весповски, Фрању, одлази! Мој нетъ ты нећеш бити изгли, то бы могло бити тек онда, кадъ бы имао 1200 фрин. у цепу. Слушай, ћошт‘ одиох‘ ако те застанеш самог съ Аннном, знай, да ћеш поштено пљунах‘ бити!“

Купавный Фрањ утре суде, кой су по токох‘ нази ручно лице текле, и весна назбстави удали се. Послѣдня протна старца Роберта мало с попазила залюбљеног, ер чим‘ с пет‘ сутох, Фрањ прескоч задх у Роберто-ву башту и увуче се у мирасно коње лишће. Мало затим‘ укиче се и Анна преко плота и стане продъ бѣдним Фрањом.

„Я знаю сие!“ плакаше девојчица. „Отац се разсрди на тебе, Фрању, и заклео се, да не неће за тебе дати, будући си сирома и протоп‘ тако высокоучаног, као да Богъ зна какво имић у Карлсбову пријатељих.“

„Было е преже, кадъ ме е твој отацъ позвао, Анина. Знаш ли, како ми с прође често у шали мужонъ и женом називао, и потпуно; да сво єдно другомъ сходи? Садъ е сие прошло, одавно е мой отацъ умро и помишло се као да ништа несоле.“

„Ћошт‘ тада старый богатый предпоставъ Бисоте! — Његова просидба за мою руку была в озбиљна, и отацъ в николѣнъ врлозбих‘ срећнику и хтео с да га послушах‘. Но пре бы у реку скочили, него ја да се прекомъ створенѣх‘ предъ олтаръ ступимъ!“ повиче Анина и срдито нахмъ лепомъ помишом душе.

„Мени е пала една мисао на памет, любезна,“ рече младић седећи обрамице е. „Шта мислиш, кадъ бы отишао у Пераъ и тако покушао мою срећу. 1200 фринка треба да донесем‘ твом оцу, па да се узмем; ко зна, да ме благій Богъ неће до конца на кои начинъ довести?“ —

„1200 фринка! То е велика сума,“ удвоје Анина. „Истина да е тако,“ повиче Фрањ, „али опомени се, срдце мое, како се по невој сиромашних у Паризу уредио. Оне мисли порадише су ма се, одавно ми е ушъ, Портіерь Брезини, писао, и свесловно, да одемъ у главну варош‘ и да ступимъ у службу код госпође Морје. Ступи, Анице, ово буде после три године опетъ сиромашни Фрањ, а ты се слободно вичай са мнаме Бисотомъ, и я ћу се тужити и умрети.“ — Фрањъ горко плакаше.

„Са Бисотомъ вичати се?“ удвоје Анина, и брзине плакати — „не, мой Фрању, то я нећу никда учинити. Заверя ми се пардо, као што се я теби завернухъ, и као ме мой отацъ за тебе нехуди, я ћу ова у нанастирь.“

„Мы сво ћошт‘ млади, Анице, я имамъ 20 и ты 17. година. Мы ћемо се прилико Богу молити, да нам‘ да срећу — само останимо єдно другомъ верни, па ће све, како ја Богъ, добро бити!“ —

„Данас ты ћеш‘ бити служитељ у госпођа?“ звиста га Анина.

„Да, любезна! Моја ћу господина стетице, да ми само мало имања, док ми с отацъ оставио, сакуша, и потомъ оставићу наше село, да срећи ли несрећи на сусрет идемъ. Ты ћеш‘ ми остати верна, Анина, то а знамъ, ер с твом љубовћ мой живот, и мисао, што се тиче, да те добићемъ, бићеће ни подкрепљенѣ у свима бедама. За три године никако нећеш‘ заборавити за мене, Анина, онда ћу се пратити, да ти кажем, да ја с Богъ нашу молитву услишао, или ћу за целог живота остати бѣдан!“

„Анина!“ закрия тежкій гласъ отченъ изъ шале, и двоје љубави се разстане се.

После неколико дана оде Фрањъ са свима свежлима на дѣла код свештеника, да се опрости са своим старим и поштена достојних учитељих и да му каже ск Богом. Старац приме младића веома пријатељски.

„Ты ћеш‘ данас да оставиш наше тихо село, мой сине, и на другу место да покушаш твою срећу?“ рече старый свештеникъ. „Богъ нека би те сирополи, да себи добавиш усећ, мои сине и у твоих чистих невиновних срду заседи. у необуздалости и порочном жирковъ животу прошло. Имай увекъ предъ очима Бога и у срду и опомени се често на свештеня, кои сим‘ ти и дано, на ћеш бити честах‘ човек. У осталом‘ тако мало имаћ, мое се састои у 100 фринка, верно ћу хранити.“

„Господине!“ рече жалостно младић, „ћошт‘ ја єдно нимх‘ каз‘ молити.“

„Шта ће то бити, сине мой?“

„Вы знадо знате мою љубовћ къ Анини Робертовой, она с узроок, што я постобйну оставимъ, и неизвѣстной будућности на сусрет идемъ. Превисите родитељско пристанство, кои сте ми свагда указивали, на сироту Анину, будете бой милый заштитникъ и свештодавацъ, и ако се после три године невратимъ, то утѣшите сирото девойче,“ виниме Фрањъ.

„Познаемъ я твою вруу наклоност добро,“ наставляше се старацъ, „али опомена се само, сине мой, да младићи одъ 20 година ретко се журта за женидбу. Буди пријатељанъ, штителъанъ и честанъ, па ћеш‘ тако моћи за мало годино привикнути никаки стећи и тада кадъ сту-

пинх предъ Аннчкинх отцех, онъ ће та завсты желю изјунити."

„Али старјй, богатый предзторъ, Бисотъ, нште Аннцу!" рече младјен селянкъ.

„Я невјерујемъ, да ће Роберть старомъ човеку владу свою жерв за жену дати," тћшко га свештеникъ. „Сидъ Фрању, нди съ Богомъ твојх опроштћено, буди скромнъ, честитъ и привјазанъ, на ће те божје помоћи узастопце пратити!"

Пзпчки остави Фрању честитог свештеника, и одпутнх изъ тужногъ села, у комъ е толико времена срећно прожнвјо. Јошъ единнутъ заустави се на брежуљку, съ кога последнји пут погледа на Карлъвокъ, помоли се Богу усрдномъ молитвом, да Аннцу сачуви одъ свакве беде и невољ, докъ се невратн, затимъ удари се хитно цпрковпмъ другнмъ къ долњемъ Паризу.

После јошће дана одъ утјехе Фрању умореих предъ вече за чудо велику варошъ предъ собомъ, и удивљавъ гледаше велике куће, које се предъ нпмъ, рекло бн човекъ до небя подизаху. Седне подъ једно мало дрво, извади нешто ништа, кое е јошъ у селу спремио, и поеде съ веселимъ срдцемъ, съ камћра нћговога пута, източника, изъ кога е прокпнтица нћгова срећа, бплз е предъ нпмъ.

„Тамо ћу моћ да прасћти срећно и съ великомъ належдомъ," рече, „по како ћу се отуда вратити, срећанъ и богатъ или сирома и презрећъ?"

„То ће отъ тебе зависити, дечко!" одговори нека изъ Француа.

Брзо се осирое младјен селянкъ и сназа једнога дугачкога човека, кои е за исколико корака одъ њега на трави седио и мирао пушю.

„Вы сте не јакчно чули господине?"

„Баш за ричше нисмъ чуо, шта си говорио," одговори човекъ съ дуломъ у устн. „Ты желишъ тамо срећу у Паризу приуготовити, земљћлшче? Мораћъ мудро започети, ср верујћ на варошъ и пуни свакојаки незналица, кои су изъ исте намћре у Паризъ дошли. Ест ли доста новца понео?"

„Я самъ сирома, господине, сам моя готовина састоп се у нскољко ариинара."

Странацъ погледа е нопуно нскољко дима изъ чибука, рече: „Нпће бити за тебе рђаво, дечко, ако ти јединоч пријатеља нпма будешъ, кои бн те са животомъ у Паризу упознао. Ты ме се ако тичешъ, будући сн једнпмъ и односно младићъ, а тнмъ се потребую — може бити да ћу се ремнти, да те подъ мое рукопођеће и надзирање узмемъ."

„Богъ ме‹ за нам плати, господине, што вы толико добра съ једнимъ селянкомъ указујете, али знате ли в нпмъ једнога ујка у Паризу, Портери Брегова у гостјонпци госпође Марје, и нјемъ подъ кћга, къ ће е онъ истой господ за послужителл препоручио."

„Јпмаћъ ти ксћенъ човћк," рече странац, „али я ти могу за ову ноћ прибћжиште нћки, ноће мени пари у Паризу. Ты можешъ у весслом другштву свпмо проћи, докле годъ те се допада."

„Вы сте врло добри, господине!"

„Ако опћешъ, мој сине, а ћу се съ тобомъ пратити у варошъ. У остало јошъ та нпколикћх, да сазнъ ошпјарь Кајзерь, старнй войникъ, кои сам после битке код Ље збога всликне ране, кој сам у бою задобио, одпуштенъ. Али довољне време дечко, нпди ће и наша среће пропратити!"

Обое устану, и пођу у варошъ; пресћх срећнпй Фрањћ драко и то за поспћшнпй занх, што е у самомъ почетку нпшто пријатеља, кои му се обећао, да ће га савћтовати и у дћлу подпомоћи. У путу приповедао е онъ старомъ войнику сне патнх, и повољовали своју живота, па и сану љубовь къ Аннцн пп затако.

„То е будаластво," рече старнй войникъ. „Я бн се обкладно, да си пре месецъ дана у варошн био, ти бн заборавно на твою селянку и љубно бн утћшену Парнзкпнју са копрчицама и шешпрома окићеним перћма, о и то кажн!"

„Шта ми мислите, г. Кајзеру?" пошће младићъ запрепашћен се. „Докъ сам жнв, то неће бити, да и другу љубнмъ и ће Аннцу Робертову!"

„Добро, младићу, ајдно левом страном, па ћемо доћи у улицу код „рибћх котла," и недалеко одавде леви гостјонница мое пријатеља госпође Мабелъ, где ћемъ се упознати са отмћним и веселим друштвомъ. У осталомъ сапћтујемъ те, Фрању, да се у Паризу ничему неизненћ, нпи да твоје дивлеће како непоказујеш, нпаче ће те позната као неотесана селянпна, и насмејаће те. Варошани су сасвимъ другочнји одъ селяна. — и — оно немој изнадъ заборавнти, сине мој, — у каћпокъ се колу уватнпъ, онако нораћъ играти!"

Ошпјарь ирисћх садъ са спомћн младићи свнтшковп у једну уску улицу, где су весте и пообпне куће пуне загулпвалпога и убпточног воздуха биле, кон с нпх прозора и дпмпика разни крнкп изилазпо. Предъ једнпмъ таквомъ заустави се Кајзеръ и понуче за собомъ своја пријатеља, и мрачно кућћ предкорћ. Посћтпвши и једно друго питаћи изађу на посћтњу у једну лепо пред нпму, кон се ако трсни изнећ огромни зидпја пружаше, и одпаде покаже му отворене пеће стезеве, по кон се свпзпно у једну пријатно велику собу, поя е била јапнога осветљена.

„Добро вече, мати Мабелъ! Дай мени и о‹ога малога жутокљуна по једну чашу ракће, да се куд немо, шт‹мо срећно прпсћлп у Па‹ез!," рече ошпјарь једнпй старој, гнусној жени, кон подъ оџака на једној клупици сећаше.

„Какогъ сте то дерзна довели, Кајзеру?" упита ства, „ћоја ракће изъ једногъ зеленпкогъ суда.

„Оно е једногъ селяка сннъ, кон ће у Паризу науке слушати. Мој пријатељ Фрањћ оста ће за исколико дана овде, мати Мабелъ, и надамъ се, да ће овај младић човекъ врлый глает, кои наша гостјонница у Паризу ужива, за сварпено истинпт кажа."

„Зацело, ошпјару, онъ треба да буде задовољанъ! Седите мои господо, и вы, младићу, пожите ми предати за сохранећ вашу путничку торбу."

Безазленпй Фрањћ предн свое пнжат матери Мабелъ, кон га истнмъ еде, и мало затимъ кратн се са исколпкимом људи, кон Кајзера суталпкомъ поздраве, као пријатеља, кон се после дугогъ одсуствја у кругу свои домаћи опет нашао. Кајзеръ бћше петъ ерпнпца Мабелъ у краю и запосленп јој, да доксее не остаће пуни земљанскп судъ ракће, нако бн за срећанй напратакъ свое старе пријатељ почестно.

„Али, где е Луйза, Јоза и остале хулћ?" пошће једнпмъ од људп.

„Оне се јошъ пнвентаю и гладе, Гандо!" одговори мати Мабелъ.

„Сћко и я, Фрању," рече ошпјарь Кајзеръ, друживши младићу једну чашу ракће. „Опћвсћи се, да си у Паризу, где се нестаће као у нашемъ селу. Кућните се господо! За здравлл ашећ младог пријатеља, нпзнпгъ свпномъ изъ Карденоиа!"

„Карољнъ!" поправи Фрањћ.

„Или Карпзлонъ, у стварп нечпи пнпте," продуки ошпјарь. „Али ворите сни ухвати пзпти, утурсуъ бћо, кон сее пеизпће!"

„Да живи на многа лћта!" пошће сни; „увпћ! укапъ!"

Са великомъ пукомъ пзпће Фрањћ ракпю, онъ к одна осетно, како се нпко пће почело кућати по глави, но ошпјарь напуки му поправпћу чашу опетъ.

Докъ су се људи пнћи ракпю разговарали, отворп се једнп вратнма, кон с на вроху у собп нпмећтећ бпо, спусте се одго лћтнице и трп женскпнй сасвимъ гадне сабу доле, кое сва чврстћи се гласно поздраве.

„Оди овамо, љубезна Луйзо!" пошће Гандо „Дуго самъ за тобомъ чезнуо, али мати Мабелъ рече, нбо требало да сп последећ пнпество одспавала."

„Благодарнмъ ти што се тако нене сећаш Гандо," предусретне га девојћи, „а сада идемъ да седемъ поредъ млогогъ страшнпогъ странца, кон се данасъ прнпй пут съ нама у нашој гостјонници састао. Начини ми жесто лепнй младићу, да се нпка Луйза до тебе посћда, па ако ми се допадне‹ућу седу те за љубезника."

„Я вамъ благодарнмъ, господичпна," рече Фрањћ узвпнрећъ, „я ненъ вамъ љубезну, малу леду селянку, кон се зове Аннца Робертова."

„Срамъ те было, девојћи селянке, ты си неучтнвъ и за казнъ тное суровости морћшъ ми дати једнъ пољубацъ, но пре тога, дай да попемо по једну чашу ракће у име взајредпаше наше љубови!"

Съ овнмъ речима зграби Луйза пуну чашу и на душакъ пзппла. Ошпјарь питера Фрањћа, да и онъ једну попће.

„Хм, хм, ви Парнзлје, весели сте људи," смеване се нпло доваћенпй младићу, „вплъ бн же видјла овде Аннца нпи господичп свештеникъ! — Луйза, пусти же, ты ме увеле за о‹образ!"

„Елико ги заговарай, Луйзо, како бы чезю за достойбинозъ заборавио. Позиите све децо, кои Мабетъ донесе ioшть," позиве Калиеръ. „Авде, Хуго, за твою срећу, стара врлицо!" —

„Ми се одъ свега срдца радуемо, офицiру, што сте опетъ дошао. И ако е бура све гаше прогутала, ное е сакъ јако пиштало. Знашъ ли ioшть, како сво нашу стару жену у улици Басикъ — — было е красно дъло!" —

„Комъ за зубе, Хуго — такова дъла трезо заборавита. Ииј, Француз, оли ближе, да ми Авдо, наблеиша дъацца у Карнъолну!"

„Одшеси вамъ здравицу, нека живи сладко десе!" одговори запитай Француз, напразнивши чашу. Ахъ Луйзо, како си гаусна, тако ми Бога, као сова!" —

Луйза га поздрава са по добромъ шаиирок, а младай селянинъ сурна се са столице подъ встатъ. Друштво се насмее, а Луйзо, посмъ кћерь непристойного сусъда ioшть едиред могонъ удари, седне до Гавдов.

„Еля готовъ селянинъ?" упыта возгано офицiръ.

„Онъ е трештекъ пiянъ!" рече Хуго.

„Добро, оставте га неки мирно спава," продужи офицiръ, „а се вомораћ ићта ради устручавати. Вы знате данде мои пријатељи, да сиъ ное увече весео и здравъ прасићо у Парзъ, почеиъ сиъ безъ дозволења моя чувара изъ драсне волебе тудинске умавно. Ту треба одликости, децо, изъ таиниде вобеће — но у томе сиъ успъо. Мы ћемо опетъ наше по-слове заедиички вршити, и да бы заседочио, да сиъ и ioшть онай старай, то ћемо ioшть идуће неће предузети едиаъ посио. Довде све е готово, само я имаћ ioшть едиу иалу посћу учинити, да бы се о начину живота едиог богатог заседиа изъвестио, и одиа можемо бапити вопку на дувне."

„Ты си драсћи камешъ, офицiру, и мы сио зре упознали твою незавидиику предпость, него што си ты погрешио. Нiедаитъ тако пикаиъ по-свао ніе извршенъ. Неколико сатова, свакеми ћаромъ и готово празиы весе сио и наши сакъ праходъ после тошши усиадиаи, тако ли сио морали посћаитати одъ газдн. Али садъ почеиъ я ваши старай вомаћ опетъ на ир'у, то ће наше друштво на ново процветати и каси у боли поредићъ дође," рече Хуго.

„А вога ћемо поодћети наступиоће ноћи?" упыта Гавдо.

„У улици св. Хоноре обитава едиъ врло богатъ старицъ одиосећ одъ своге слуге — ија сиаиа да тай опћеъ селянъ тврдо подъ встаиомъ!" запита офицiръ.

„Онъ сиаиа сладко!" одговори Луйза удараши га погомъ.

Младай селянъ додуше много е ранке попио, но опетъ ие тодико, да е сиесть изгубио. Кадъ га е потомъ разиреи девојчки добромъ пушкомъ подъ встаиъ сурнуо, чиило се да е свесиъ пiянъ, како бы се едиомучъ гаусне жћенести Луйзе и иесвосиог иаучиоа опростио. Съ гроздећъ дошао изъ разговора запиоваши, у ииком е друштво пао, и увидио е, да се само дувиостиоиъ одиде спасти може, зато и предузме, да изиђра розу пiћаиа.

„Но зашто сте довели, Калиеру, овога седиа? Има ли новца код себе?

„Неки, Гавдо, аи нуждаиъ ваиъ е. Онъ ће морати као келнеръ у гостионици старе, богате госпое Марће служити. Ако иарадиог и поштеиог младића ваздиъ и девојћака похварио, биће ваши и тада ће сво благо госпое Марће у ваћемъ рукама быти — остаое ли писи честиик то ћу я, као вћеок пријатељ, скоро прилику узучати, кућу и ваздиъ живота старе госпое у прсте упозиати, иако бы госпои бригу за ићно имаћ съ врата скинуо. Мати Мабетъ можиъ висъ, ие-мојте ошта изъ свеклан селћка изгубити, ioшть му морате добру постелю за ону ноћъ пригото-вити."

„Сие, вако вы кардите, Калиеру!" прокуиа стара угоститељка.

„Слушајте дале, Гавдо и Хуго, шта сиъ я келнеру за наступлећу ноћ," настави офицiръ. „У поли ноћи морате быти у улици св. Хоноре иред кућом подъ бројем 27. Вы ћете на ваши позиатый знак ближе приступити и пћиику, коју ћемо мы на ногомпу кроз прозоръ спустити, пријаити. Довћ я и Вернеръ ioшть за ког тре-путакъ по слидушима и орнаиима потражиио, до-тле вы добро, кои ваиъ будемо дали, подъ ки-тере Мабетъ одиосите. То е ваша дужиость и-дуће ноћи; и са старицъ господиоиъ и вћеса-ваиъ послужићете, я и Вернеръ бићемо готова."

„Тада ће Вернеръ ићу часть пћике имати него мы!" — промуди Хуго.

„Тако е," одговори офицiръ, „али ћемо тога ради и ићу опасности подићети, еръ келне-рунъ, да ћемо моћи ићи учинити без борбе и оруж'а."

„Офицiру има право," рече Гавдо. „Што сио ово неколико стотина ерћава добили, то е одъ времена пожратка ишћеть, старога одиажиог воћда. Вреие ауће прошло е! У осталомъ да богме Вернеру треба ваше новаца, почеиъ ић-кћрова да уда едиу одъ свои' кћерћи!

„Обећаваиъ ди ии ићу ићиу, Гавдо, ако сутра у предузетой ићиьри срећно успеемъ?" запита Луйза.

„Добићеиъ, па ioшть како красиу, мой ан-ђеле! А где! мы сио заборавили, да ићко — ићуиите сви чаше, ићъ ићии ваших дрскій, весели сеанов!"

Сиђ иастуии праздиик Бахуса, коп ии перо ніе у стаиу описати и коп е до сианућа траио. Француз и иирно ии патосу лежао и садъ е утоститеља продљаваое опоивиуши да сиће, уиати офицiръ ииалоги селћка за руку, и по-чие ги држати да се пробуди.

„Хо, хо! шта ћете? ко сте вы? позиче Француз подизући се. „Где сиъ я лазае? У соби на патосу — иико сиъ овде дошао?"

„Ты си дубоко у чашу заварио, мой окрет-ный ћаћићу!" иасмее се офицiръ, „то ишти иомоћи, да, ты си човећк и красиих ioшть сутиште!"

„Но зашто же иеодиесосте на постелю?" рече Француз, „завета сиа су ми ћаиоди одъ тврдог патоса тако изиурени, да уврено иесосћаиъ, осу ли мои!"

„Због того ваи садъ у постелю, мой друже и всиаиий со добро. После неколико часова я ћу те пробудити, да ти Парзъ покажемъ."

„Зеате з' г. Калиеръ, я бы волео, кадъ бы могао ићки жало на свћжій иотресће воздухъ, овде е велика звирка. Пустите ме да ићћемъ ето мо после неколико трекутака."

„У Парзу ћеш ићкалъ свћжега воздуха, мой сиое. Јеси сиио у постелю и одиочиаи за неколико часови, па ћемо после ићи проодати се, и дошће дође ћемо за ручакъ подъ ваћае Мабетъ — я сиаћ ћћк видио дебелу гуску, коју е почетком достойан госпои поклаи у плоху да се пече!"

Мати Мабетъ одведе Француза у едиу малу собицу, у коеой е была ћћк иамештена постеља и стара му желиое тихо одиочиаиће, уштиикав-ши ги за ићкћиой образъ. Француз легне, но ии-какво ніе могао ока затворити, злочиистве, кое су иаумиа иастуиајуће ноћи извршити, сдиако му се по памети ћело, и иепрестано е разбило главу шта ће предузети да ово увиоа. Да е офицiръ ии ићга молодеиио, пријатељ е, и тако исто было е увереи, до ће га озаб у иеиаћадиу упасти и изъ вида изгубити. Док е опако размишља-ваћки иа постељи ћелио, спаи случајио ормиће иа ком стоиие едиъ доичићъ, пуиа и друго посуће, где е было и едиа стара справа за иасакъ. Брзо уставе Француз уже дићуть и иеро-успе ћелиио ваиъ воде у иасушио мастило и тада срећно успе, да е после иекоих трзаја у едиой старой кљижурици и едиъ листъ беле ирће ићшио.

„Богъ, да ти да и на овоме и на овоме свету, добры свештеиче, што си ме ићучио писати," рече ићадићъ. „Съ овоми вештиком и божјом помоћи быћу у стаиу врлио злочииство осуетати, а кроз ову чету у руке врлое пре-дати." Потомъ ваћиое следујуће неколико ср-стић:

„Оие ће ноћи казати злочиика ићу у улици св. Хоноре подъ Бројем 27. и богатога старца, коп у истой сиаћ са своиъ слугомъ обитава, убити. Они ће злочиу око поли ноћи да едиомъ иомоћиу на улицу спустати, где ће дво иозвагача пријати и у свою разбоићачку ћелиику одиети

Ф. Дивресъ изъ Карнъола,
у гостионици подъ госпое Марће.

Француз свиће ирпу, исте у ући и ноштo и васаће старца опетъ на свое место оставио, легне да спокоиио одиочиа и сладко засиа, док га ие-иробудиди офицiръ.

„Устај, младићу!" поиие дувеет, „ићће да се ићко проодаиъ, да се ићкћиским за ићрећи воздухъ."

„Ако васъ свеет ићтати г. офицiру, одиеси-те ме у гостионицу г. Марће, ићко человеке, да виђиъ ког робића," замоли Француз.

„Тако ћемъ свеце добро, сиое мой, и сада

се тебе пријао и желиш да те усрећим. Несумњај, Француз, да сам се и сасвим заузео и особитај пажњ предузео, да те срећним и имућним ученицм, тако да ћеш се можда још тако с конца ове године са твојих вилоех Алпијских вратити.

„Ви помињете да ме срећним и имућним ученике?“ запита Француз, гледајући га са притворним удивљењем.

(Продужиће се.)

Сласть у доповини.

Проклето сам ујесе у тућини
Ахх, најпрасћ могх живота дањ;
Но несо сам сиђ у домовини,
Гдје е милост мога рода стањ!
Ој, ој, ој! Станићу, роде, твоје!

Там' спроведохх у туђи и милости,
Младоћатвај моје и сладкој мкх;
Ах' ходх рода опет сие радости
Најохх, и свих разних' моимх лкх.
Ој, ој, ој! милај роде мој!

Там' бејх сладки меки пријетељи,
Безх рођаки туђинх бих сиулх;
Зато ямо 'мкх ме вукла жели,
За домх, родх 'вкх тукли вбрза грудь!
Ој, ој, ој! за те, роде мој!

Овде најохх све пре што изгубн,
Овде престо срдца горки пај;
То што љубимх најохх и што ме љуби,
Најохх јавно оживљај рај!
Ој, ој, ој! сладкај рају мој!

Грдимх, љубимх ту опет моју житу,
Сказх часх легнех у наручај вљој;
Све су слисли у вкавмом вриду,
Они и домх рај сктх једнх мој!
Ој, ој, ој! сладкај рају мој!

На часть пару сво шарено благо,
На часть круни и бисерх на часть!
Ерх садх имамх, што е сриду драго,
Овде живкх' и 'мрћх' ја е сласть!
Ој, ој, ој! сладкај рају мој!

Ило—Мило.

Швајцерска депоика.

Кантонх Граубиндењ есть єдинх од најприкладнијих достојнстви Кантона у целој Швајцерској. На пространој површини готово од 100 квадратних миља налазимо єдинх закршеный либиринть долинах, найвишимх бреговима обколћних. Ішитх готскій краљ Димитрихх од Вероне назвао е ову земљю крезомх (retia, отуда прозвани Ретіја) због многи изврекратими брегова. Брегови подижу се найстрмијитіе у чудноватом реду од найвиши долина до найвиши облаи. Вечитый снегх покрива њихов више од 13,000 стопа високій пр'. Спезина поља и дедове горе протежу се туде. Ала у долинама влада изобиље у њих јужних положеима, а на полани безбројна стада напасе себи пашу. У тоже се свстов особито богатство ове земљ. Кво годх што е єдина и земља, тако исто и обитателя ове различни су. Єдни говоре италијански, други немачки, други опет врастворзатвеки а пајаки, пов се одх сто годиши пре Христа тако задржало, почемх е ретскій народх Етрушсе одх свирћености Галя них Италіе бегао у ову пустињу. Самбій одх ових єдних дели се по долинама опет на особите, здраво удаљењем се варћећи. Половина е обитателя католички, а друга протестантска.

Исколико сетій најпаке одх извора Инна или Ена, пов них твекоть, мирнохх плавичастом езера Лаго да Лунги изгиче, на видокжју брега Албула у горњих Енгадину на Инну леки селце Мадулћне а в њ овој страни брегх, у његовим єдностаних шумама село Кампгасво. Спрћу овога, на высовој стћни изнеђу обновина над долином подижу се разалине замка Гардовала, изнеђу кои стровиы зидина лежаше ішитх читава једна четворо-угласа кула. У Кампгаску обитаваше тада найлепша девојчица те доливе. Она цветаше ако каквх цветх у пуној драгости, милини и учтивости чудови и пеговима у колећи њкогх отца, єдногх уважена достојногх сељака, кои на пастељствено добро своја предшедственика живљаше и свагда овде прваћ бјаше, где се помоћи у нужди, спћтх, духх и одважнін изискивало. Онх љубимше и храњаше своју єдину кћерх, као женицу у ову, кои ішитх о пинакој љубови ніе знала, разић о овој их своме отцу, прежда су оу они свој млады Енгадинци са задовољствомх и дивљењем, ішитх и благообразнимх предприимчивмх за њоћ пријатеље биле.

Али ню углед и благородших знака, кастелиць прије, кои овде неограничено владаше, самовољство и насиље управљаваше и сладаше у редх тирана, одх кои никаква лепота безбћдна немоше бити. Ваше пута срео е онх ню и найдивљи страсть разпали се у њкму. Дражесть њих њене невиности и нравствености довела га в до крайности. И онх се на самог себе срђо, да се єдно просто сељачко дете усудити сме, њкму противити се. Што онх очи у очи ніе њиов духа њоћ казати, то су му моради другим за њга чинити. Дакле ішитх свое служитеље у Кампгасво са заповешћу, — они нора ходх њга као живгина да живи.

Овоме њсти не сихо отацх, него и њгова ни били с кво грохомх поражена. Но онх прекрће свое упрећашћеній предъ довољитеља оне вбсти, и назова кастелина поздравити, да се само до сутра притрпи, овда ће онх њму сихх свою кћерх довести, єр х мора найпре приуготовити за ову неочекиваку срећу. Съ оним одговорома врате се служитеља задовољни. Али Алимх ніе заспао целу ноћ, онх е но своме селу них колебе у колебу ишао. Съ рањећих сунца у ютру корачао е Алимх, свеснао обучен, долиномх одх Мадулћне, а пореда њга леки, као млада невеста украшена кћи, потомх множаи сеоска, све два и два, сачињавала е њзову пратњу, и тако време се овај у дужини протегнутый походх у замкх Гардовала.

Господарх замка спазивши приближаваће се издалеки, похити њих на сусретх. И исподпоздрављени люде приближи се девојчици, кои се, сва бајда, њх наручај своги отац, за коих се приселила, већ два отргнута. Све ово доиграло е оцу и ніе се њего дуже од гњва уздржата. Онх изгрне њих и тирана пробосе у прси, кои се њим закону божјемх, ни праву човећих повраво. То е бјло знакх ослобођени земљ. Сви люди, кои су га пратили, изтргну своје мачеве и кроше на њиову ужасоту замка. Чинили се да одмаститељи њх земљ њиву. Сруше и зид стћни, њих честе и чубова свочише наоружаня селяни, замкх буде основх, служитеља и ишћени вопиници господара вобсни и надх рушећих се кр'ох Гардовали вбо се бесенћи пламенх.

Одх онога дана буде земља подх уватрашњих изворина исподх пра угњћателя ослобођена. Потомх за 900 фор. годиве 1494 купе одх высове власти привилегію слободе, кои су и додавсх у пруги Хурх сахрањена.

Лоњ на тигра.

Нкдавх, кои е бирх єдинутх пријае нвво да тигра у слободномх положеню посматра, неможе посумњати, да онх, вво у обште сва њчићих роду принадлежећа грабљива животиња, чудноватоу моћи надх другима, и имено надх њених родовима изврстава. Кадх н. пр. сре сваке тварн, одма стаћу, као обчарвве, за време докх тигрх неодвраћа свој погледх одх плачне и, пре него што су га сре угледале, мирно вбоо приближивши скривеног осекух. Ако су му се тако приближале, да єдномх скокомх до њи доврети може, устреже се сваково, єр женскій, крађевскій тигрх њити може брзо њити застављкову трчати, и тешко бы ново животиње одшети могло, кадх бы нећомх брзином плачни пачни препречити хтео. Сћећ и сезавх њговы натреы очно страшно е и сварћло; и сазх єдномх сиих ноћу, у єдној шуми, зрозх кою сихх путовао, видіо єдногх крађевскогх тигра, почемх ми изађеза сезавх њгови очію до мои доше. Свеглость бухтиће, кою мои люди носау и кою ноћу свагда ходх себе имати треба, као и бубаки добоша, кои се у таковой опасности удара препречило е тигру, нпка приближавати се.

Овде, где казнх тигарх станује или нвх тумара, скупље се увек многе птице, кое ово њега трнпрају, сказујући ако се надх њимх у воздуху носе, а притомх тако здраво врачу и звиже, као да бы су хтели целой околини предвозћстити. — Вкди се, да тигрх шуна осећато праалари, єр чимх га човорх паунова угледа, сх места му се приближи и поче ово њега безбрижно шетати се са уређенимх перћих, разширенимх репомх и удражнимх крилми.

Єлашутх буде жалко, да е у Сериигапатиму єдногх великій тигарх, кои е на острову нвво, многе стоке покоси, а и више жителя прождр'о. — Енглези, кои су се ту десили, заклоче, да одма лоњ за тигра предузаму, при чему лова љубителя офицери и више странаци и тако и домаће сдруже се, кожма ішитх 20 солдати съ

единъ карелинскомъ у поповѣ дому. Единъ урѣзникъ острова предходно е хтѣлъ и языкомъ нѣкоје одѣленіе, да бы имъ показо место, где тигаръ станује.

Поселъ смо се одъ прилике једну енглеску миљу одъ варошки удаљени, присѣдко до шибер е трске, кое једна одъ друге бамбусовомъ разстојаніи бивше, и на сие стране пливше ручице лежу.

Предводитель показа намъ, да тигаръ свое легло у овомъ шушиару има, кои управо на којой се страни налазя, ніе умео казати. Ловци и войници поделе се на два одељења, одъ кои свако по једну страну овогъ шушиара предузе и тако съ напаѣтелностіи дивљемъ нечрителю на супротъ стушше.

На левой страни, где се зачело животно налазило, нашао е предводитель, а съ нимъ и единъ младый човекъ, кои е са многъ путовао и као добиръ ловацъ придружіо се борбу љубезнымъ другству — био е младый Швайцарацъ у енглеской служби. — Она тровша найдивнійи духомъ предухитрили су цело друштво. Текъ што су одъ прилике 30 корака у дубокой тишини и нежномъ очекиваню учинили, кадъ предводитель неодвлучуъ обе своје пратіоца задрже и живимомъ дяде имъ знакъ, да животно на 5 корака одъ нихъ у задовини шушиара спаше.

Младый Швайцерацъ, кои е радо пуцати хтео, напиваши на тигра, мой сапутникъ, кои на ону славу соревнивъ бивше, велодушіи то, но рече, да ће се тигаръ сямъ пробудити, и тако да га у славной побѣди надиђлазо, зато пре нег што се дрзность овогъ у лову изкусного и упорного младића одвратити могла, сѣсла единъ поклавшій камень и на тигра баца.

Чимъ е до тигра камень долрео, рикне, скочи, протегне се и спреми се за скокъ, нако бы се на противнике устремити могао, у исто време мой сапутникъ окине пушку и тице у истомъ тренутку, у кои тигаръ скочи, проори му врозъ лево око у мозакъ и на месту падне мртавъ. —

Почемъ се ніше пути догађало, да е единъ тигаръ по 30 тавеси прихо, и опетъ ніе ово, то су се и они бонли, да се подобнай случай ре догодіи, или вештій избавши пушке уклоніо е своій случай и опасности. Чимъ му таке кровъ главу проори изађе истина једну одъ ту, или страшну и по целомъ предълу одвлучшу рану и стропошта се на истомъ месту, кое е тако исто срећнай стрелацъ единимъ на страну скокомъ оставіо, еръ бы ги ніше тигаръ при животу учекао. Съ усилкомъ срећного дѣла устрели се младый човекъ за сирбу борећегъ се тигра, коега бы тутешня трава ніошъ једногъ човека спасити могла, удари га у машину и повике: „Онъ е мой, онъ е мой по праву нѣкъ?“ — Потомъ прободе га исколико пути баіонетомъ у срдце и свршено га убіе.

Овай тигаръ бао е единъ одъ найлепши узора своіа рода; онъ бяше женскога рода, подпуно на две године старъ, дакле ніошъ свршено женарство, а ніно е одъ ар'а поснога до рена 10 ст. Онъ бяше тако тежакъ, да су га једа 12 војника у варошъ одвели. Надзирателство поклона тигра моје сапутнику, и хтѣше му ніошъ новчану награду дати, да овай ніе одбіо. Онъ га касније прода једномъ енглеском трговцу за 10 фун. штерлинга.

Кантонъ.

(Свршетакъ.)

Мы се неможемо у описиваню различни Хинеза Вампоа упуштати, но дай да се одиесемо на народопду Омнбуъ горе у Кантонъ ишећу обиђа, ное се са природнимъ и цивилизованимъ предметима новозе. Непосредственно уъ реку вадине дужно се густе као сама шушиће шуше на брежуљцима. Мешутимъ изъ бамбусовы шушиара умиљен, бела и красна села кире. Великолѣпне погоде *) и храмови богова се утицао са крупомъ гаганіски банавски дрва. Предъ кима види се позлаћенъ хоризонтъ одъ сиха лоза, многокровни куле и галерје, забирваше и недогледиемы куће. То е Кантонъ. Красни чамци мандарина, на води пливаюћа предграђа са читавимъ секаріонхъ кућай и дворишиюћи се застава увекъ густе као врани многопе лађа свако страуе, кое повегда реку тако густо заузуше, да једна вода изнѣ' ви протицати може, потпуда вика и ларма, кое воздухъ као елементарна стихіа пуне и пов — то е знанъ, да сао у једной варошп са готово ніше одъ једногъ милиона разиы жителя присѣли. Особита укуственіи татерска варошъ сакрива паъ ніи кћеы највећи задива ніошъ једну тайну. Мы дофемо у Вечеиіе небесногъ царства, у свеучкопопитичкой части затвореногъ хинеског небесногъ царства.

Стражиу часть овогъ свеучко-политичогъ предграђа на води сачинавају на подобіе палате једнія „факторіи“ и ставишта страны конзула, као: Америке, Енглеске. Данске и т. д. са дозвољавајамъ се народнихъ застанака. Около стоапрішта протезе се варошъ. Пао онога читава редови хинески палата са позлаћеными предньимъ частіи и красними изрезима, дугачке улице одъ кућа, колеба и други зградда са красними дуварима и бамбусовимъ крововима, дяѣ крупе, игралишта, дутріе и увеселителна места у великомъ бантиже; ноћу одъ много обољелесны папирвы фенѣра осветљавима, осимъ тога увекъ живостни мноштва трудолюбивогъ као врани вичичаногъ света, као ниђабіе на суну и на води или у друштеу или поелаше плове и реде и на све стране гиже. — Каконый живописный поглъ сіюћій се и предпиюћій се у свима фарбима; забуха и светла плодюћа са неописаними дивљемъ, фантастичніе у дѣйствительности, него найрасконшије и всплозѣлѣніе повезенъ у бапету или у хиладу и единой ноћи! —

Единъ пароброді лежаше у средини многе тапака (вали чунова) предъ единимъ великимъ, дрвима осенѣнимъ жестомъ, у коега средини америкеиеский барикъ са звездомъ ніише се. Особитый светско-политичный основъ и земља, на којой се людство скупља, заузима одъ прилике 500 ютара. У унутрашиюј татерску варошъ и у целій предѣлъ осимъ допуштенихъ жести забрапіао е ула. Она светско-политична варошъ са изпреприпатихъ улицама дели се на 13. правилнихъ одѣленія. Два од ова, стоја и нова хинеска улица, састое се готово изъ хинеских дућана, у коима баспосолне касе блага, хинеска радпости и пешпике на продају у гомилама леже, сиплеке еспаніи изъ Кантона и са најређимъ, најмајаридимъ весокъ, свакуваки одъ прилогъ раста златокъ и сложпихъ постима обложени, у коима се знаои на увеличатено стакло у свершеной лепоти гледаю, лакова съ подесномъ фарбомъ такв ніино и лепшо предметіма, ако врали у најбепшегъ квалитета или предпиавъ фарбе древесне цветне чашице, по којой части у ніима се богови са ніиовимъ грозовима или ратница са стрелама и дуковима или преступницы, како се у будисковомъ тартару прелаю или лицима умалиы' девойчица, као кћаои лептири или райске птице безъ осоока и земљ у небесномъ поздуху носеће се или озбиљни Мандарини на судейской столици, обкружени одъ војника, съ мачевами и саблама и преступника, представљаю.

У хинеских дућанима нашао се дяѣ закиване кутіе за чай съ жолеровимъ, лепезе, ласчице за чай, порцулапа одъ найлепше и найкрхкеше кости, кое створъ и найпазљиви механизеръ немогу разнести, и хиладу друге' производа чудоватне радпости, постојапства, изпуства и пешпике. Найбољимъ говорокъ безъ ипшкогъ трага одъ „р“ и благогласно покварепимъ енглеско-португалскимъ мешавинъ речій и непрекодомивимъ смешеньемъ пиговарате хинеский трговацъ, да 10 стварій куппоаъ, одъ кои ніедну употребити неможешъ, и такову цепу да плаппшъ, кои ће те четвртъ годиие у недужкѣвію дражити.

Старе и нове хинеске улице широке су и праве и сасвимъ плочаке одъ гранита калдрисане. Прове и равне по којой части у европскомъ виду у сравненію са живописномъ тишномъ и шумомъ узки' улица' хинеска' особито в „Physic-street, “ кое изъ европейски' частій одъ истока за запалъ и обратно непрестане гомиле еспаиа людій и носіопаца тако онако проносп и са унутрашиюмъ варошп посредствує. Ево хинеског живота и умпаніа: гомиле мелапи', бресана съ Шантонг-а, праспи трудни ягоди одъ Пече-ли-е, жиие рабе изъ Чукіанг-а, дпевпи пен у потпрачкама за трапезе богатпи, лепо уређене и очупиле патке, лепо осушено и на камие изсечено месо пацова и мишева обкружено маченъ бутовъ поредъ говеђегъ, овчјёскогъ и ніеног свинећегъ меса. Каква хука, забуна, вика, али никада свађе и канге! Спокојно страпеиѣ и свисподенѣ, найлепе понашше у страдапьемъ постојапству ову главне черте Хинеза. Како су

*) Идолскій храмъ код индіанца.

морали Енглези поступати, те су ону смешњу се и стрпљиву масу у бесомучи и ярости ловили. На и сам убили су сами и своје фамилије, само да небы после шта съ Енглезима имали, только су противъ њих огорчени, но што су то и у општинском реду чинили. О свлачивању салијећи бомбардирања знамо неколико черти, и. пр. да се с у једном селу код Кантона, где су Енглези најгрубље скотски силовали употребивали, готово цео род женскиј, одвести пре тога, а одвести после тога, завођења препрестеку, свиј животи лишио. —

Женски и висока лица никада се веному видати на Фазин-штрест-у, они се на весили, вон тихо дрошке и омнибусе заступао, одъ „Кулје-а" поссе са предњестницима, кои исклоодерао тукући лице путь високимъ лицима врше и жести приготовлаюю. У обште нади се, да се опоне, кои терете коси, понтаније указуе. Тежко натпаприси пасіони котарицама съ воћемъ горачаю слободно и гурко незазнћа све ли страну, и нико песме да пасне.

Изъ задњих описане нароши Мапцу-е (код 1650, найпосле изнеђу свю Хинеска нароша, дивестіи Мапцу-е броя и особито одинко в независности пицекралъан свчувала) обитавню писова недвезателства и богати трговци, кои увече по обичаю Лондонскомъ, свой посао остављю, да би у своје платне или свирати, свако што се Лондонъ у оводнии журн, и Квагонъ у заутреност.

Неки су често са опасности живота улази уштрб, али ништа нису друго могли видити, до уски улици и неколико великолепни дати. Правый живот нлади у предградима, одъ кои едно са 300.000 житела са свиме на води лежи. Баште, кроме, играюште све лепе у предградима. Игре и обкладе главна в страсть, нарочито са препелицама. Препелице замењю тако свгласно утрпавиј съ коњма. На среди улице особито на бошту навозу се два противителя препелица на двобой, погоде се о двобоју, ставу у другу гледноца, кои се тако исто на одну или другу препелицу обкладе, и свое си женитних осланчаних понтака оружаше, научене борце на песку. Почињ су све обкладе покушаће, пусте се борца. Жестокій се двобой одвече, и дотле се врше, докъ една непобеђене или пуна на месту остане. Затимъ се зворе гласова и плескања са свю страна и жопца у нарвавно прочене знаюе. Победа ове се неки заклесници, кои онимъ успћћеиъ такову пеку из победителнаку полоха, кою она непреди, и то одма посде побједе. Учини, продвести и обкладити се збогъ препелице главна в страсть готово код свю класа. Младарани пазъ воде борећ петлова. Тако исто бывало игре съ картама, шахъ, домине, коцке, кугланя, и т. д. и играти уобште задовољни су. Обклада и игра съ препелицама, найстрастніе нлада и код рабара и зеларо. Она се могу готово по свуде видати боси, подушни са кратнимъ чибучићи у устима у рћи, бари и на сунцу, где збогъ борећи се препелица веме и вребаю.

Но шта овде може човекъ назаредно видити, кою зарму и стекаће причиняю? Єдан тако звани „Чи"- или „Кангуе-путкинъ" са дрекомъ о врату гредомъ од 60 до 200 фун. тежине на лицу утврђеномъ туде корачи. Ини и такови, кояма су руке у њих везане. На овой гредн, кою преступинъ често недељама и месецима по свакій дань улицомъ нуче, ако се на жарковъ дану са њомъ вестрпобити или одъ кое небуде компвеъ, приволъно в судейско рћешће и повћеће злочиног преступленя. У обште узевши казни су у Хини гнусне и свирене. Ако би се невада о срдньи „западне цивилизације" противу овога варварства изјавили и убеђеће получили, да ће се варварство донеса укинути, т. в. да се Хинезима човечность и особобићеће дође, могла бы се са свгласношћу политикомъ помирити. Али она се осећа не опћему, лажи и лицемћерству. Нађете благонрастоиих человек веселе се изјавити, да се съ овомъ споразумеју може.

Душанъ узе одъ Грка Македонію.

Сазвао нокнъ Момчило војвода
Одъ бћела Пирапгора града;
Нетнй војсци Душанъ војводује
Са рафаћима, млађимъ Югъ-Богдановић
Одъ Протуџи града бћлога.
Са цвтъ стрћи Срби удрнше
Кроъ дражне цара Цариградска,
Шћрокъ путь, дазећ осћвоку,
Прихватише сву Македонію.
Да нмъ нико на путъ не стаиће
До Солуна града у Приморју.
Кадъ су били на домаћ Солуну,
Сукоби ихъ Цариградска војска.
Ето Србу вонце у сусрећу
Грчкије до двјеста тисућа,
Ђе се срећу, ту се и побоји;
Но послушай бою започетка:
Я ћедя се Грци помолише
У широко поће подъ Солуномъ,
Предъ њима се нонћ хитрећо
На бућину ни коню кућину,
Пзвикао бћше предъ Грцима,
Неби ћего довикао гласомъ;
А кажи е сила на отаки,
Црне ћасти, и отоша старо,
Ирна сва, пучи погледа,
Нсто нучћ бћо одъ очю
Ка одъ ирна у вечо облака
Ремење му трошла ирам брни,
Бћлокоће му и сила на лицу,
Шићъ страховат, поносеое хоће,
Што ги храни царъ у Цариграду
Дође рода, да мећдаъ дћли,
Е не бћше бон ни мећдани
Ни царъ моги узбити крћпше
Безъ диноми зора и ноћиштва;
Мучна сила дадеси глисъ даја,
На сас страше страшна цина хвале,
Но сазъ ноде уъ пареву војску,
Са Србима да чиња ноћиштво,
И сложи силу Душанову.
Кадъ се хвати Србима прикучи,
Громовато у Србе дозвао:
„Да ли има у Срба нонаа,
„Ђ з' га на бой опремна ћайка,
„Дошао сп моих мећдана да дели,
„Да сајству ниже на „пидину,
„Да г' ноћчну сису посисао
„Броће своіой образ осветлиши."
Кадъ глисъ нуче по той Србеной војсци,
Шта да видишъ чуди великога!
Колико војске, толико нонаа,
У Србина сиинихъ мећдања,
Утће се једнић предъ другога,
Свака кћнъ мећдањ дћлити,
Свака кћнъ ниже стећи спћво.
Али Душанъ сајеми на глисъ дао,
Нека ваиду крајњу заћеку,
Одъ Дробњака војводу Момчила.
Ову слика онћ в сланошћа,
Што почесто рођа Херцеговка.
Момчиву в Душанъ говорио:
„О нонче, Момчило војводо!
„У тебе се могу поуздати,
„Да ћешъ мећдању данаст отворати,
„И погубит' Грчки заточника.
„Ну опреки крадите чишћа.
„Нећи съ Богомъ на мећдаъ нонаа,
„Ниже т' прао, и ниже та бити.
„Ако Богъ да, опаћ ни потовы."
Мило было Момчилу војводи,
Што му Душанъ пошту учиниј,
Те обрао ићга у све војске,
Да нађе, да га знћели
На мећдану са цвиомъ нигласу.
Душану се краљо поклоніо,
На онъ собомъ до сћога Чела дође,
Што му нада готовъ за мећдана,
А Момчила познаваше сами,
Те му сенаъ праћа не сиваше.
Опрема га, докъ га заклоніо,
И одъ седла нонаъ притећно,
Пошао га и одвео Грку,
Ка' зли срећа, у срећоваћтвиу.
Кадъ се једнић другомъ примуше
Тежъ поздравъ Бога помоћуше,
А ћећъ конја подећене бойна
Да изъ седла подиигу нонаке,
Обк бойни прсуза на перо,
Нонаина ране не задене.
Тадъ нанове свћлъ одъ бедара,
Једнић другомъ добра коня пусти,
Колико се уништаји биле,
Ка'ко желећ једнић другога вране,
Замахнуше сабљима у трку,
Једнић другога да вранне гвожћем;
Бы се оба оштећаи биле
Одъ велика зора и хитране,
Да се сабљ нпше не ћећаше,
Те се бритве оштрупе биле,
Превидоше с' обћ по срећи;
Но нонаи нпаи и помоћи,
Истеиаръ се бапе съ одмаћпша,
Но нпао ће досадиг' одмаћи,
Кадъ читаве сабљ се могаху;
А нпи се собћ исклаше
До балчака медћиа бронака,
Тадъ сподобше тешке тодушје,
Те удара нонаъ на нонаа,
Пажара се сапнуъ на бћсаи,
Херцеговић на мучного Грка.
Стрпнао е у нихъ погледати,
Я немогао такво замћкуо,
Исћкнја нонъ се ударао,
Нонашство нихъ чисто осћени.
Те не гледе куда ће ударати.
Но на крћвавъ прсбћзао с' грдно,
Тушше се дуго и за много,
Свршише се челични штитови.
Одъ топуза прскуло се перћ,
А нонаци дране се нончаи,

Удариш њих одъ тотуди тешки
Нападата не могу живио,
Оной гвоздје не одолѣ сили;
Што бой дуља, то жешћи ковиџа.
Једнога мора жељезна похарчати,
Када уљку народъ поштенѣ
Започиња за свое конаштво.
Шо не, крвъ једнока ѕли,
Не ко за ће коги свекодити,
Хоће хоће како дохватити,
Поседнае своге и нѣшатине,
А потомо остиш' безъ оружја.
Нетре суди среће и несреће,
(Тешко некомъ ѓе се оне срету,)
Нетре судје срдце богатсто,
Нетре правда, што пропасти неда,
Ко с брзин како добра нада.
Нападнше забуна досади,
Забуз глава мрзи за медјаву:
То и Грчку доће сину глаше,
Нешто њих чудновато доће,
Што Мочвано ништа не повуша,
И силни бива и сиромах,
А и чаде ни мѣтани нуди
Пасрашне, сатрти те хоће,
Мисли' ли се, мислећ' ли Мочвани
Зу окёру во се учинио,
Зеделену се и изгубн себе,
(И зарк њиу часъ ужрли доће,
Те се њиу сарче предъ очима),
Не оиаза тешку тошуиу
Предъ очима, врека чету своме,
Кадъ Мочвано заиихнуо шоже,
Те г' догоди воиише оброе,
Не иду кћеру рану отворн иу,
Одъ куда прни не удара крнза,
Но покуда мозикъ одъ кошке,
Стрешни рана што лакса неће,
Уиле душу, и сриде уиртаи.
Мртвакъ коиѣкъ каде поуъ кузиша,
А Мочвано сиаде са жалиша,
И поседа ноже одъ иоиса,
Те одвои одъ иошка главу,
А хвата му дебела кузиша,
Господиреку привеза му главу
У терѣно за хранове златне,
Одиеде га у Сриску хорѣо,
И привлаи своиъ Душиву краиу.
Краљ Мочвану поклони кузиша,
А тиёу повратно главу,
Нека леши скупа кошчиога.
Жило бнло, дуго не стало,
Докъ и Грчка прикуни се воиска,
Те се одиахъ силие удрише.
Куто яди и жалости тежке!
Кадъ сукнуше конци и стрѣле,
Ведро небо и сукне потамнѣ;
Докъ се строни и докъ се свктнсо
То сатнше дрвено оруж'е,
Стаде звекеть бритковнхъ сибала,
Звечише челични штитови
Одъ удирца перзнхъ буздована,
А удари мука у кошке.
Ирни земли зарѣ е оиеделѣа,
Не ће свое да загаси жеља
Плехохъ дождожъ нати росоиъ тихожъ,
Но нижаја крви одъ кошка.
Ніе шала умоиъ нрезнвјати,
Я кажвъ е жуљаиъ окриъ оиће,
Ће се свнкъ таре и тамиа,
Како да е земљи отежао,
Ирни тече на сее стране краја,
И комаће одлеће меса
А кошке остављо гзине
Као туће, да су отежале
Ранјенпка како жучаиъ кламеть.

Ту е земља крви проквитала,
Погабно кадъ своје коиске,
Но нейдану поклоѣ отвори се,
Створили се поѣ у огранѣ,
А люди су, силени коиаци
Напали се крви и лешеви.
Тако было дуго и задуго,
Одъ урушна до поеліе подне;
Ніе шкла Цариградска воиска
Ніе шкли она Србеки воиски
За времена свнјехъ коиака!
Жао бѣше и мука Душиву
И нѣгоиних селиних воѣводиха,
Те лютаги како нредирути
Добрнтъ коиака добру коню дали,
Угазише у ту Грчку воиску,
Сваки себи соиака нросѣкао,
Забуиаше зороиъ и хрнчуиуиъ,
Нреклаше Грке свекоиике,
Ніе шкла окиа страхота,
Ће лешеве крви нлиии крвиа,
Ће се нлиое лешеви по крии.
По подневи Грци устутиуше,
Она бѣше, да нзнеду глеку.
За нлеии се Срби натурали,
Радя гласиихъ нару да се доће.
Гоиите вхъ до зрака скоро,
Натиаше вхъ по воре Сиуско.
Ал' су Грци сдне на води,
Што се мора доконаио сини,
Те носкага и отнлаги водомъ
До шкодѣва, другнхъ язи,
Тако нешто Грчкіе уће,
Но и то и каживо скоро,
Подозрѣло сире быт' ие може,
Како кадъ се за нейдану стрели.
Отаде се Душиъ водиган,
Те се баци съ нодсвомъ на лево,
Оде сгдвах нрекде Цариграду;
И нѣги бы было нрнхватно.
Но цкрк нрати нредъзи натрнјарха,
С' нонозвања, свиниих богомољаиа',
Коя восе вкљге свеаѣлеа,
А узъ вкљги врсть одъ чкснога древа,
Те ти тако забуиаше Србе.
Тадъ е было нуно нобожиха
Нолатиха, и нарнштай людски,
Бога ради Срби ие хоѣеку
Грке бити, Царнсрадъ узети.
Тако Србја узмкоше войску,
И дому се новратише своме.
Здраво Душиъ земло решнрио,
Те се нпре нтій и свежкіи
Одъ нарсза и свнхъ нраћиа,
Царску кругу нитаче на главу
И назва се Салнпъ цар' Стѣнаиовъ
Одъ Србіе и Херцегозине,
Одъ Нрнмора и одъ Далмаціе,
Саиовніе и равна Сриема,
Одъ Банати све до Кереквлиште,
Одъ Бугарске и Мнкедоніе.
Іошъ начина Србскогъ натрнјарха,

Да не нште благосовъ у Грка.
Онда было, по садъ се нѣкало,
Да се нкти и нрнповѣда.*) 441

*) Ште „Србства" г. Јовкина Новкћа.

Нешто за главничаре.

Некій учитељ рачуна, кои с пре некогъ времена умрло, остави после себе тестаментъ слѣдуюћег садржаја: „Мой многопочитаемый дедъ Србино умео не с у писанио и рачуну. Кадъ сиах я текъ осму годнку возраста напрнио, доиазиио е онъ мени, да, какъ се интереси одъ 5 на 100 годишнѣ у главнизу абнзу, то ће главнпја порати у 100 година 131 путъ већа бити. Внимаше сѣ коиих сомъ то слушао, чиолио се, да се старцу досвда. Онъ нведиипутъ назвали изъ своги дома 25 јиирій, и рече ии са одушевленіемъ, кое ми и сиѣ прелъ очима стои, „дете кое знай догодъ живиши да чинеку кодъ свонозие и рачуан ништа ніе немогућно Ако ти повклаиих 25 јиирій, носи ій коиъ трговцу, коме нрнтелю, кои ће ій мени за любовъ у свою трговину узети. Онима да нрндолиаъ свале године интересе и после нра твоіой смрти за спокојство душе и кои и тиое осиуй елву задужбину." Я сиаъ, како што ми е заиовѣдјело было, родио. Изъ оиы 25 јиирій одъ оно доба нешто преко 92 године буду 500 јиирій, кои са силомъ онога за 5 равии частій дѣлимъ, и нарећујемъ да оие, као глишкои и ноги дедя снагли на интересъ интереси стое, или тако да се свакн 100 година свио $^1/_5$ часть, дотле и употребя. Нрви $^1/_5$ часть нзиет'ће суиу, кои ће довољна быть, да се бара норећ мога мегста рофесал изсуша и за образбиваи нрнуготови. Одъ друге $^1/_5$ части 100 год. дошаће, нека се за побуђеніе наука, земљѣдѣлія, и т. д. 80 дарова установе!

Одъ треће $^1/_5$ части, 100 год. дошаће, неки се установи у целой држави 100 отечественнх узвишеиих кућа; кои ћеду свакомъ нредност и ноштеиомъ грађанину нозиаја безъ интереса узајмливаги. Дазѣ нека се у найотличнијнхъ градовнма 12 заведеніа умѣтности и 12 нашмъ библиотека оснуй, одъ кои ће свака годишњи нриходъ одъ 100.000 јиирій нмати, да се 40 многозаслужиы наученн людій надрзаваю. Одъ четврте $^1/_5$ частій на 100 год. дошаће, неки се 100.000 градова сиземљо и свакій да се са 150,000 людій насели. Могло бы се нрнмѣтати да у целой Европи нека толнко готового мѣста; но и оставлемо изврштельни на мога тестамента на онако, да могу новаца и у недекника добра обратити. Напоследнкъ одъ носледнѣ $^1/_5$ части по изтеченю 500 год. века се наћоре наши држазни дугови и затимъ, ако достаће, дугови енглеске изплате изъ благодарности према Неатоку, за нгдово лепо дѣло оиазано „Обшта рачуница." Изврштелъи тестамента броеи шесть, века се наберу найпоштенији людн, и свакій одъ оны неки наимење себи нанћавања. За свой трудъ нри дизању четврте петине, неки подоле нзиеву себе малій єдиих одложаъ одъ 32 милова.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Из Врнца. Прилозом зимушњ васпитнице школске доноси 6 п. к. школскій совѣтникъ Г. Натошевић морао увидити, да неки учитељи сербски школи поспиру и духовности своје по новом наставленій методу нашу отварају; тако и предложење свог ваш врстый брићељ школ-сове младежи высокомъ наместничеству учињо, усхвалу нога с нередлоз, да прирећени, а и дѣйствителни одъ ваше годиња учитељи ићићъ сие годиње, и то изнанчуюће отъ 1. Юлија до 15. Августа по рик. у Сомборъ у Препарандію на шесть недеља отиду, где ће ій предложавајући п. к. школски Г. совѣтникъ новомъ методу обучити, показаће решењбу уз употребљавањъ нови школскій книга упозната и практично показати. Ово наставленіе као што се обимно чувше шесть недеља; после ћеду испыта полагати, и одъ тога зависи ће, хоћеду ли моћи и даље у заванію, и особито при главномъ школи остати. Трудъ, настојаће и радъ предложеногъ Господина нећеће се оцењати. Изъ набавногъ рада мѣсногъ видиа се лепо, да ћеду одъ сада учителіи опнои быти, какви до сада быти нису могли, и и деци кодъ такови способни учителіи изванредну изъ сербски школа се большихъ успѣховъ него до сада; а како ће ћеду, кадъ сие, што тодъ имаю учити, уче у играню, у приповедањи и то съ разлогавъмъ и толкованьмъ сваке речи и смисла. Ова нарадба, да учителіи морао ваши у Сомборъ на шесть недеља, и тако ћомъ опо што имъ ће као наставленю нуждно науче, види се да с нуждно; само то изањ примѣтити: кромъ тій шесть недеља, безъ вође помоћи, одъ 300 фор. у сребру годишње плате — и ништа више — на предложено наставленіе, могу ли они што отдужити? Поредъ тако малосте плате ћеду ли и себе и фамилію издржати? —

† Београдъ. Радъ бы уверъ што радостно одноће нѣлати, ал на жалость ово нисто, кое ће многима нѣкада сузу на око натерало, и кое ће много маћае у прво доцно, после толикогъ напрезања да се човекъ у безбѣдности по нѣму шетати (?) може, принуди ће, да ћесь веро у руке узети и грозну мѣсть нашихъ читательскихъ сьобштита. На Кале-мейдану шетаюћи се г. енглескій Конзулъ близу задоня градски случайно чете поту на зидъ и почне — као што кажу — нешто на ртіи писати. Єдинъ турскій кавазъ изтрча напло, и почеће га дватъ нанесномъ у слѣдећу удари, изтрине слово туђу слѣпо, и пеплавајући на кажу, кое с г. Конзулъ показано, стане га немилосрдно по рукама и спуди удрати, и моје да бы само жертва суровости турской, да и слѣпи опитра быо, или да нису на Кале-мейдану десетина се на обрану притрчали, нѣћеду кое кавазине се одъ лиценно и прьй дотрчно едвъ ученикъ изъ Гимназіе. Довъ е одній Турчину очи удрапила ги едновремъ каменомъ запаро, дотле ће г. Конзулъ одъ бесныхъ турскогъ умиако. Одни с'тай кавазъ нѣзнъ у тудъ отрашћен. Съ места, чимъ су чули остали г. г. Конзули дотрчали су, и отъ наши г. Ила Гарашанъ полочетъ заутрени дѣла. Полиција наша неће моћи дуиала и свое заћадніе изнытунћа догађаћ. Найпосле уздали ће, да су сви подлоиће изнатаие едногласно осведочени. Та изнытивања одъ стране полиције подпешена су г. полочетнбо заутрени дѣла. Сутри дань на завшеетъ г. Конзула податиуте ће на бандерн застава, и на знаменећ нѣгово одредила ће наша полиција за стражу на кући кодъ нѣгове кошни жандари на измене. Другій нѣговоћ кошни жандари на измене. Другій нѣговоћ кошни догађаи хтелоше Турци нѣдан после овогъ догађаи хтелоше Турци нѣдан после овогъ догађаи хтелоше Турци нѣдан новомъ окрутность нѣкому показати, покушавши ново окрутность нѣкому показати, покушавши ново окрутность нѣкому показати, покушавши ново

Излази сваке Недељу у вече, и шаље се пошту годишњу 5 ср. гр. полугод. 2 ф. 30 кр., четврт. 1 ф. 15 кр. безъ повишенія; съ повишеніемъ 1 ф. више.

ПОДУНАВКА.

Предбројити се може подъ сиње и к. конте. Изъ иностранства Србима шаље се једино у злаћеним писмима съ печатма по злаћару Госп В. Вазовић обратити се.

Бр. 23. *У Земуну 8. Јунія.* **1853г.**

Силный царь Стѣпанъ и банъ одъ Босне.

Грдно се силанъ царъ Стѣпане
На ту Дрину, воду шаховиту,
Што му Дрина земљѣ раздвоила,
Раздвоила Босну одъ Србіе,
Раставила Србе одъ Србаља.
Срдно се диже и бесѣдио:
„Синка поде има свое мѣсто,
„И синка се вода благосиља.
„Са рѣка дрвиње су дѣлце,
„Е иђу испустъ и долазиђ
„Своиом водомъ безъ муке и зора.
„Ты се изиша ке ’узъ прокоп, Дрино,
„Нека тога съ обадвѣ стране
„Да се хвали и да се поноси
„С’ тобомъ, Дрино, и с’ тебе вористи,
„А кулете и кѣсће те сиво
„Коя’ су сиво прорезава уста.“
Царь е за се тако бесѣдио,
Е жао му ударати было
На државу Босну племениту,
Бр’ е ружно куда войска пропе
Некъ е свойски, ка и свои была.
Неимо’ ходъ се, да прихвати, пође
Свои земљи, што се одвојнуза,
Ту су иди како не ибани.
Царь неимаше Босни да досуди,
А пиво ти ни дочуо ніе,
Што е срдитъ говорио Дрини,
Осимъ еднѣ одвишнѣ вилѣ,
Коя нази, кои Босну чува,
За свою се Босну любаше,
Те повишну с’ Ягора планине,
Довикуе силна цар’ Стѣпанки:
„Силный царе не грѣшни душе!
„Не иди воде, не вичи за проде.
„Што доселе се би Дрино крини?
„Но недини за ово вавеки.
„А зивичъ, царе, пошти се одрѣва
„Босни земља, уза своги бока,
„Одъ Србіе, и реке одъ тебе?
„Чуйдеро, царе, не мой преспати,
„Што су Грци Босну одметули,
„Или су ти су Македоніе,
„И ти сѣде ни пріестолъ царскій,
„Е да Богъ да, да ти срећно буде,
„Што ти срећно то ти дуговѣчно;
„А и Босна добиће ти сина,
„Ербо ће с одсудъ оптетно,
„Испусти ioй ни одкуда пека.
„Не може се ни заштомъ ни страхомъ
„Привозѣти, до ко коги воли.
„Обозри се из прѣдела своги
„На Уроша, краља великоги,
„Како і’ оній земљомъ управляо,
„И никакъ в спомоєъ оставіо,
„И никаль се заборавіо ієне,
„Добру краљу не улиде хвали.
„Одъ тебе се Босна прешнула,
„Бр’ Бошањци ни су Србѣвици,
„Тиње ирви и мешшети срци,
„Те не иду рядо подъ барака,
„А Србіи то е вѣкъ у крви,
„Што се роди на оружѣ гледи,
„Бой е тебн и срце и душе,
„И то нозе сви твои ратници,
„Други народъ хоће да і’ ви мару,
„Те те с’ илози како и бѣле.
„Съ тога те е Босна заподѣсће
„Одустала, е те с’ убесіи.
„Ну се нами хвали и белиз,
„Но побиди вуку и медѣнце,
„Придрви се мира и любови.
„Иди се съ Босняк на лѣпо.
„Мирни илади свѣту с драге,
„Узиль иде и вѣра и тврда,
„А то ти е тамель свакой илади.“
Тако нила царя свѣтозара,
Све царь чуе, но глави се біе:
Како бы му о нанлашше было,
Да приноли и посиои Босну.
Тоже бы се заур лади и доніо,
Но нишше чудне вѣсћаше,
Све пођаше све силне ратнике,
Што оружіемъ сваштo пресудіую;
Неиште пажше, нити любави
У оружја, до ялше силе,
И са силе робске поворности.
Сила неиа досудіи са умомъ,
Ови хоће да се страшни ини,
Сила хоће, што се другомъ ієне.
Царь е силна и срца и душе,
На силу га лесно нагоиорит’,
Те погуши свое вѣћнике.
Но држави пође диван’ войске.
Єдну войску, Крапшшне Дрвосе,
Те ихъ даде своме Ю-е-Богдану.
Неки иде Зворнихъ да прихвати,
Што е глава Босанскоих Подриње;
И ди узме Вишеграда тврда,
Недалеко одъ Лимоя ушћа;
На утоки да туди не ходя
И одъ Лима до Дрнпскоги ушћа,
А одонуль горе уза Сиву,
Нскъ осиои земљѣ и тврдиѣ.
Другу силиу силиу войску среду
Одъ Сланце и Нова Пазара
И даље к Ресиа крнштоше,
Да ударе одъ преко Ибара,
Нека шарених преко Босне пође,
Што моя пође неких ионих осиаи.
Трећу войску силне Херцеговце,
Одъ брдоя Лима до Грахова,
Даде силанъ войно-и Момчиау,
Да шиљаи пође преко Романіе,
Да видѣе Требешћих и Леши,
А на Босну да сиде рѣку,
Да Високо уиде и Зѣлину,
И Могдва подъ шшта градц,
Одуда иу е Босна на очима,
А четврту силу подъ иво
Поиреко мора одъ те Горе Црне.
И Требишше до ивих Мостарце,
Одъ Котора и одъ Дубровника,
Собоих паре ту с’ чезоиоћа,
Узиль иду два добра коиља
Єдно лети иу Бановић Полне,
Другу Крапш подвоіи Требишћскій,
Шћапна царе на Трапшић отиде,
Све царь чуе, но глави се біе:
На столицу бана Босанскога.
Нета войски были одъ Котора
Дапшше, Лпне и Крбаве,
Крапшшна убошше люте,
Кои ієће, и не желе мира,
Но лутеж, но Крапши иуте,
Око шшге и холе и раде,
Пуши кавга иде ихъ одъ руке,
Та закаті с Крапшином канга,
Подъ пусатомъ расте и матора,
Оружѣ га храни и сорани;
Предъ нама су четобиње страшне,
Што са бан доиа не дозпе,
Што ихъ нили пусатъ одъ родбине,
А дворани струка и пшшше,
На бой теже, а одъ срца жоде,
Да се абнљска орапш крвиа,
Гће ко-ваза, да га царе нили.
Но свдъ хеборъ одъ царе нихъ доће,
Да ударе на Босну поносну
Са своіъ есета, да с осилаю.
Той нили хеборъ одъ очію
Листомъ дпзе сву Крапшу злоту.
Тако сила удри са нетъ страна,
Земљо газп, а градове прима.
Сву е Босну тако прегазіо,
И градове силне прихватіо,
Седамдесетъ, веће, и четири
Царь е Стѣпанъ тадъ прегузео,
Ионъ остаи шшта до три града,
Што не дедуи гледати на се,

А нико ни да му се предаду
Безъ протйва врло одъ њиова.
Зовстала тврда Острошина,
И градъ Моглай и Трнавик бйлый.
И ждаъ вафе сплашь и заволаше,
Да безъ ада ушли нъх ве́ке,
Да Трнавика нриши предъ войсковм,
И уже га, и в нору га,
Како, брате, нъх се дйе вобсве
Око чети на зорь отйкло.
Што бы жйво, то му се предало,
Разна сдаъ бяше Бошњанше,
Што се предат' хоћаше не сташе,
Но добра се нова дохватйо,
И вобёке взнаъ нивкого,
Наокодо горе на Грахово,
Дока обйре шарене четвнке,
И дока њйма бйлъ за ледя дойе,
А добра га срёка послужйла,
Прокраде се' граду Острвици,
И окахну чете краашичке,
Те осйпну одеотъ у своъ граду.
Но ту бйше сре'бне свйтонке:
Краишица на грлъ удерше,
А цуканци качи су юрйшу,
Ёрх страдаю често одъ њйхъ куле,
Те одъ нрве градя прузе́ше,
Ухватйше бана господина,
Метуше га у желёзно лото,
У цареве додедоше руке.
Да учйне, што е њёму драго.
У то доба и царъ у Магяи,
Доходйо, што га прецазда
Херцетовци и сёла у њёга.
Ойе цару бана приведоше
Окована, у љутомъ сна́ару.
Царъ е сказа, но е и мйзостивъ,
Ухутъ му се рожаньо было,
Господштву гледеЂ повужлену
И ёе нуду нучи жеобичну.
Не шкда одъ сас Босне глава
У сужањству, у найподлёјъ реду
Жели смрти, кран свёкой муке;
У страху е живйо найбошни,
Страха нма, трепёше нгра глава.
Смилова се сва на невоаи,
Те царъ бана нероете окова,
Поклоан му живота и господство,
Повратн му Босну баиовину.
Царъ показа срце племенито
Одростнша бану душанскову.
Тако Босна поклоан се царству.
То всйно, да бодъ памтйо
Наше старе и времена стара.*)

У десной руцн нкао е жку шшовску трсковичу
Са великом сребраом йбуком.

Си ошицирх прође Франц прозъ ваше
улнце, док се ваклизнуте ошицирх звуставн
предъ едвоих кућних и завнони. Одне затнчх
зачу се тнхй тошот и едвах старнй послужитель
нтвори врата. Франц прнмёти, да е то куће
съ брояк 27. Одде даше обватна жертва, кои
ће наступнвше ноћи одъ руку злочннцца умо-
рена бити.

„Ёли онде господнн Алёвнч?“ запита ду-
пежъ.

„Мой е господнн мало пре нзшао, и упра-
во редко бете га кадъ у кћеоиох обватлнцу
пре поћне нћи. Ако нмате што съ њимъ гово-
рити, то бы добро учнлн, кадъ бы унесе до-
шли,“ одговори служитель.

„Жао ми е,“ рече ошицнр. „Я нмамъ да
достонмх г. Алёвцу врло радостну вёсть, одъ
нёгове сестре нзъ Поатіере, и мислнмъ, да ће
бити врло добре пре него што бы напнеъ го-
сподара поодити кодно. Кадъ обычно одпочнва
господнн Алёвнч?“

„Одма после 10 сатй,“ одговори послу-
житель. „Тако нмате му, да ћу га поодити из-
нёћу 9 и 40 сатй, ерх као што нмъ реко,
неома сам нестрпљивъ, да нарушбну изруча-
чмъ. Кнните нашнх господару да се зовемъ
Іованъ Мусонъ, оббрнвнтъ нзъ Тулона!“

„Како назвасте своје нме слуге, ошицнр?“
упита Франц.

„Я сам звано нше мое матере, кое е бнла
велнка пріятелька овох господнна, и тако ће
одма дознати, да нма очевндати свеамъ радо-
стну посёту!“

„Ха! погледайте само, г. Калёру, овай
краснвай дуёанч сн найкусёвнмх посластнцама.
Ко бы само ћошть тако богатъ, да се онде ед-
нох снгъ до гран нзиде “

„Мы ћошть вашта доручковали, Франц-
цу, вёдъво унутра да вдемо, шта ћемъ; нара-
вно као мой гость. Сёдуй мнмъ насупротнвнн,
па ћешъ нмати довольно времена, да снакой дан
колнко ти душа узхте, можешъ нети послаетнце.
Айде зимнох лете!“

Духовнй Франъ бнше усхйћенъ. Озъ сми-
сао у дуёаку дан нзредннзи, за кое е нисйо, да
су ошицнри, и гледао е да опнма потайно вели-
нако ово писмаште предо. Ошицирх поручи ед-
но стнкло вина и све што найбодё нмало буде
одъ ела.

„Ёли, младићу, пріятёе ти!“ рече ошицирх
дуёеви чаше.

„Погледай овде! рече едвах одъ нзредника
пружајући своју другу дописницу. „Ёго опеть е
едвах заточеник съ галерје побегао и то едвах
одъ напасаја, почемъ е надзирателя убйо. Ево
му дивнога описа: Коса му е кратко подсечена,
восъ шнљаст, лице суховасто, стасъ дугачак, —
де, тако вадело ће́ке лнцеко отаћи!“

Франц прнмёти, да се сазъ запрвено о-
фицирх, чнмъ е онай нзредннкъ око наговорно и
своју столицу тако намести да е обонмх содла-
тнка ће́ка нзрезую; затнмъ одпочне пріатно ести
и поручи ћошть едно стакло вина. Кадъ су и ово
попили, нзиђи дуёеви нзъ предуже нсте едвах
златнай жовцъ и остави га встати.

„Ёй ј' нстина, да тн се допада овако жи-
вити?“ прекпнне ошицнр. „Само вако будешъ
заметакъ детко, ты ћешъ нмати нсто тако кно и
я свнсеги задостн.“ Съ онмх речн зграби ду-
пежъ свой шешнръ и устане — но седъ кадъ в
опай нскопнко корачак пре нћи нзишавши нзъ
дуёана отишао, Франъ дрктавбна лакуће руку
у џеп, извади писмаште и тури у руку едвох
нзредннку. Зачуёвъ погледи опай, али Франъ
брао као вуза достатне ошицира, и после нско-
лнко трнпутања нстезну у улицу. Обошао се да-
кле врате у свою ћёлнцу, и Франъ радостанъ
што е у своёой нмёри успёо, показавши се ве-
сео, и то е ошицира обрадовавало, да се нма-
лёшній живот младожа женйтйању допао, и да
ће нскоро постати житељ Шантёра. Целнй дан
проведу узвнцнвањи и пёвачёма, во чамъ деветый
час куцну наступи врата тицаја у разбойнйчкой
ћёлнци. Самъ ошицирх одеде Франца у
кёсну собу, коју позорљало затвори, а скоро
затнмъ чуе опай, како газерный робъ са своимъ
другомъ Верпером бстави кубу, да увасно дело
извршн.

Тек што су нскопнко корака у улицу у-
нкли, нздъ Франц нзађи вгодну прнлнку, да може
сад найлакше побећи. Прозори су били ве-
ома мали, тако да се прозъ њи ни мог о нпкако
проћуће, а она врата ошицирх и добро затворёе,
нпта е смео и найлакё шушкути, ерх су Хуго
и Газдо ћошть у ве́ћнои бнли.

У собн, нли боље рећи у затвору, где е
Франц бно, стояла е нанеетена велнка порцулан-
ска ве́ћь, кои е можда служнчем нли до нодья
прећашњёх пріятелнца куће онде направљена
Младнћь нзди, да е канатъ одъ ве́ћи, кои се
пружно до предњё сазе, доста широкъ, и да ће
се прозъ ве́са лако моћи пробући, и тако лако
неома предостороно съ ве́ћи нарче по нарче
свндати, и напоследку продрешн прозъ узко
отнћьште, доће срећно до предњё сазе. Онде
отвори Франц едвах прозорь спусти се у ну-
ту азно, одлучи канпо и после нсколнко тре-
нутака — свнх до ушно гвраж — нстрча са
улицу.

Пуић радости, што е нзъ замка зликовца
побегао, но у исто време и у недоумћёнцо, куда ће прибћжнта за ону ноћь нћи, тумарао е
по помрчнак нскацнма пи сам куда. Долузше е
нако ћошть нскопнко франка у џепу, но ноћемъ
с своё завезкай у разбойнйчкой ћёлнци корак
остнвши, те се боао, да га нпко ће́ке овако ча-
сна у кућу нрнмати.

Међутимъ нздъи замнцлёнъ едномъ широ-
кнмъ улицомъ, очеше се случайно о едну у бело
обучену госпоју, коа нспоаъ руке съ едвнмъ
широковелёвастимъ кавазиром њёше. Може сва-
ки себи представити, како е госпоа било, кадъ
е нзъ њиову упрану видпла.

„Погледай само, Карлу, како ме ово ка-

А нико ни да му се предаду
Безъ протйва врло одъ њиова.
Зовстала тврда Острошина,
И градъ Моглай и Трнавик бйлый.
И ждаъ вафе сплашь и заволаше,
Да безъ ада ушли нъх ве́ке,
Да Трнавика нриши предъ войсковм,
И уже га, и в нору га,
Како, брате, нъх се дйе вобсве
Око чети на зорь отйкло.
Што бы жйво, то му се предало,
Разна сдаъ бяше Бошњанше,
Што се предат' хоћаше не сташе,
Но добра се нова дохватйо,
И вобёке взнаъ нивкого,
Наокодо горе на Грахово,
Дока обйре шарене четвнке,
И дока њйма бйлъ за ледя дойе,
А добра га срёка послужйла,
Прокраде се' граду Острвици,
И окахну чете краашичке,
Те осйпну одеотъ у своъ граду.
Но ту бйше сре'бне свйтонке:
Краишица на грлъ удерше,
А цуканци качи су юрйшу,
Ёрх страдаю често одъ њйхъ куле,
Те одъ нрве градя прузе́ше,
Ухватйше бана господина,
Метуше га у желёзно лото,
У цареве додедоше руке.
Да учйне, што е њёму драго.
У то доба и царъ у Магяи,
Доходйо, што га прецазда
Херцетовци и сёла у њёга.
Ойе цару бана приведоше
Окована, у љутомъ сна́ару.
Царъ е сказа, но е и мйзостивъ,
Ухутъ му се рожаньо было,
Господштву гледеЂ повужлену
И ёе нуду нучи жеобичну.
Не шкда одъ сас Босне глава
У сужањству, у найподлёјъ реду
Жели смрти, кран свёкой муке;
У страху е живйо найбошни,
Страха нма, трепёше нгра глава.
Смилова се сва на невоаи,
Те царъ бана нероете окова,
Поклоан му живота и господство,
Повратн му Босну баиовину.
Царъ показа срце племенито
Одростнша бану душанскову.
Тако Босна поклоан се царству.
То всйно, да бодъ памтйо
Наше старе и времена стара.*)

*) Изъ „Срёстве“ г. Іованна Поповћа.

Келнеръ.

(Свршетак.)

„А што не, дечко? Я могу више нето што се тн надаешъ. Па ако ни будешъ у свеку сльдовако, чему те настнвлао будемъ, можешъ едвнъ одъ найотличнін людій постати — но о то се ћемо се доклнв разговарати, садъ ајде за-
нимъ, да вдемо у улицу сн. Ховоре, где нмаћ
одну нарудёбу да нзручнмъ.“

Но спомпнвшн ошицирх се бно свеанмъ про-
мекло. На глазн нако е нрву коверсту кнсеую
а око врата широку нарану. На кануту бнла су
пака са златомъ нзвезена дугмета, а на прслуку
кнсёо е златнвъ велнкй лепезъ сн два колибнв.

нотно нарда!“ повиче са сузама очима жесток, познајући карактер управо њихов. Немогућно седе њих у возорите — води ме напред куће.

„Морам најпре опоме питкому ћутити,“ загрли карактер, и у исто време сиђе бедноме Франца за врат, и стаде га љубити. Сва понуђена бедноста, да се из руку карактера, док га с њиме клањана стегао, изчуди, или да би му ноћ буботкоћа повратио, остаде безусћалица.

Кадо с карактер напио своје тићех нидо бедних Француски, одлуче га до најбоље кајте еде нео осветоке куће, и удаи се са своје ћоћ тешкоћама се любезношћу. Франц најпре оде на једног у универи обученог ратара са тророжаћи шеширом на глави и дрвени штапе са великом ћубуком у руци, кои е сиђао се гледно теб бој.

Бећа и карактер подиго бијеле рубу, да од свог страше управљаном сеизичеу кою песицу пређи, кадо овај изведеноу радостно повиче: „Уиче Брасиен, зарт познаете нашеги Франца Дибреса, нашеги родоа?“

„Франц Дибрес! Тако ми светог пранђела, ты си, љубезни младићу; или ваша ти за име Бога, зашто са тако правиш као ућарт?“

„Уиче, мој добри уиче, я сам дошао у Паризу претрпио, и ако сам тек од неког прежеи оде.“

„Да си у Паризу, зано сам,“ рече ратарт, „скоро е једно познавећи човоника за тебе пићао.“

„Хвала Богу!“ повиче усхићеи Франц. „Дакле моа е нађена напрасна, и несрећаи неће од руку убица умрети.“

„Шта ти то бућаваш?“ упита зачућеи ратарт.

„Я вас молим, уиче, ићаи у нашу собу да се мало очистим, и затим испричаћу ћу све што се са мном дого, тако да ћете се одмах чуди окаменити.“

Ујак Брасиен отвори свог обитавиште и Франц уће унутро. „Его жене одна, рече, „и овда ћеше ни коћи напрати. Седи се мало очисти, Франц, и ако ућаћеши што оста или кою чашу вина попити, напићеши у здравље.“ Потом уиче ратарт штапе и постави се опет предћ својих гостионице г. Марће.

Сутра дан представи Брасиен свог сестрића пријатеља гостионице. Она бијаше девојка женскиа са дућих прекрасих образина, и њих непријатељи дошаваху, да плаветнаста боа њиоог носа проистиче од неког пристрастја къ Хамбергеру. Притоа г. Марја виђена е бија да и тако исто богата, ако и тридиа. Но сућ правоћ дорого признати, да е њен гостионици бија једна од најбоћих. Пуна задоволства сматраше госпоа красног младог дечка, и опредећи му годишиу плаћу од сто франака, да при ћему послужује. Јошће новић вечеру ће из собе свог запоседнице, где е њоа представићих бијо, изишао, кадо позиђаћеи комисарт попи се и ступи предћ госпоу Марће.

„Налази ли се у вашој кући Франц Дипресе, сестрићи пашегћ пратара Брасиен, госпоа?“ рече званичник.

Зачућена жена повише младића, чије су очи зажарене бије од радости.

„Бете ли ви оно писмене написали, Дипресе?“ упита званичник познаоћи ћу исто.

„Да, господине! Ећу ја поштени исказаћи?“

„Мы смо ћјелно гићело прошили, мој пријателю, по каћемћ извћетио четири су извећена злочинца у руке правосуће предани. Сада морамо у протоколу забележити, како сте у трагу оних злочинаца ушли.“

Чланови изваи извећаа и ћртиу изт прена, и седне за једних астолоћ. Франц исприча сее, што е до последњег дана доживио, и сама г. Марја съ ужасомћ изт приповедне доша, да су ти исћи гости хтели и ћћу кућу посећати.

„Тебе я сам Богъ у Паризъ довео, сине мој,“ повиче упишена жена, „и да би ућиоо, да я ћрћву твоју дћа приволжених, инћеше годишиће преко погодне ћошће 25 франака.“

„Разбојница су биди до ућиоо наоружани,“ рече комисарт, и брзиди су се кабинете. У сећатку оне продрзљивости буде једних питкоћ писмоћ Вернерћ убисћ, и другић, кои е текћ пре ићколо времена ако убица са тајне побегао именоћ оћицирћ Карјерћ, кои е ранћен.“

„А обитавели куће водћ бројем 27. ecy ли свишени?

„Мы смо бошћ у оном одсудкоћ часу приспили, кадо су злочинци завку за врат г. Адиа спремили. У остаоме, Франц Дипресе, добићете сутра у три сата у парошку кућу. Тамо ћете ићи сие ваше познаике изт куће старе Мабеић, и пошторатезо ћете представити суду вашу повест. Притоа изменте одма 3000 франака прилози, што сте сакбићствовали да се одбегћић и опасиеи робћ ухати и затворић.“

Кое ћогао быти сазв радостиа одћ Франца. — Доа е госпоа Марја комисара позвала да по одну чашу ракије попио, одпући младић дечко своја ујаку и достави му своо срећћу. — —

Пресуда кадо учићеном разбојничкоћ чету сирћала се ово: — Осћицирћ Кајзерћ, Гвадо и Хуго буду на галоћини погубљени, а жене буду послане на исћоћако година у заточеће, доа би се поправиле.

Готово година дана после оног догађаја протекла е. Франц е нарадиће, честитћ дечко постао, ако е нарошитих одликоћ обучећ био и госпоа Марја ако га е волела, одао због неуморитог труда ово њоа посова, и друго и због његове сановитих покушаиа испитане честитости. Једног подоше уиче, бошћ кадо е свећ ако по уланим почео падати, уђу два господина у сиду, и у једном углу седну за једних полуосветљених астолоћ.

„Допста?“ повиче мања одћ оно двоо дошлих, почемћ е спознао жарковог свећа са горић до гди започиње прве ваше опресо — „зависи, мој пријателю Жозаре, велаи е средни што е оно време бијау госпоице почео бесћити. Боа ћеће чудни догађаи Харуе-ал-Рашић, кои е дознао, ић свећом по улици Багдадскоћ гонћић, као ни оних нашиих красноћ Париза.“

„То е сасиих увеселителиић догађаћ, ваше величество, барем ћено вечерати кодћ госпое Марје, чи су ући тако на гласу. Дечко!“

„Наоите мое господо!“

„Поручите ој места вечеру за две особе и довеите шампањера,“ рече жени господоћ „Запста снежно време сватаи ме увеселиа, врћме оно сватаи опоминћ на весељу младости у Бечиу. Мы смо задали тако ваше обоке одћ свеи, и свеаке зоите бијау наша тавеа. Ахћ, и бих бодро дете у Брбиу!“

Француз довеше вино. Доа е стакло отпарао, окреће се жени господиој, и увати га за уво.

„Та то е красан дечко,“ рече свећеки се, „бијо би шкиаћ вотинке. Бы я волео да будеш мобиоо, дечко?“

„Фиа дело, господине, вописи ме е срећко женидоћ, прекрстиг ћа Француски.

„Попаси ће опет доћи — но брзо, дечко доеси да вдемо, я сам гладаћ!“

„Велика е шћета за такве младе људе, Дероче,“ продужи жени. „Комисари у попишеноо пису напићени, они се диу дану зато подћитити — за ћи треба добро пазити — бојски губи такоћих неорекћисћих шићуђених људи!“

„Заповеда ли Ваше Величество, да ће дечић стући у батаиоа поштиправи?“ запита Дероћ непрћтелићих человк.

„Не, мој пријателю, оставите га ако што е, нећу га океселити, Дероче! Ха! кадо би ћасе видиа седи царица како пићко шампањера и говедину едемо, као дна врендатора изт Норманде.“ Царт убрисаши руке гроотоћ се насмее.

„Знате ли, Дероче, да е шампањер произведен? Знате, я ћу дазас назвати мотћ обичан пошти ошћ кою чашу.“ Наполеоић сећаваши звоиће звоноћ по вечери.

Нико одћ присућствућих ни ћотно предчућствоваши, да ће се сконч ећанкиих мирћаоћ француских у једноћ бућеку за астаоћ вечеру. Наполеоић е био сасиих разолстаћ, подирћаоно е Дероа и смело се одћ свећ страни. Друго стакло шампањера бијо е скоро направљо, царт устане и узме капу.

„Дероче, плаћите!“

Велики маршаи француски дошао е бијо у велику забуду. Онт тури рубу у рукћ и рече очинелио: „Ваше Величество, я сам заборавио кесу!“

„Те лезьда ће нась перопати,“ настави царь. „Гледајте, те спрашите!“

Дирокъ сташе неколико тренутака веома забрануть. „Ваше величество,“ рече, „идемъ говорити са Маріомъ.“

„Али гледајте, да нась неиздате, господине!“ запонеди царь.

Госпоа Марія седила е за столомъ, где се пиће точило на едной столици съ наслономъ, са ноя е све по целой сали нози претезала. Велики маршалъ приближа се жена и упита е, повјавно: „Госпоа, мой пријателю и я вечерала сво одлико имамо платити?“ — „Француъ!“ повиче жена, „овај господинъ ове да плати!“

„Я нась молиъ за 30 франака, господине!“ рече келнеръ.

„Да л' бы были тако добри да ми за неколико часова верусте?“ одговора велики маршалъ. „И я и мой пријатељ заборавили смо веће и текъ кадъ смо вечерали, ово примѣтисмо.“

„Обоица сте заборавили веће? То е занести едан истый случай. Будући ви се често догађало, да су се многи господа, кои мы непознасмо, ни мене у истомъ недоумѣнію обратали, да нажъ исплатуемъ такове будзашнике, мой господине — већъ сами доста новаца изгубили, еръ су доцније заборавали да плате, то нась молиъ — изъ узроки — ма коимъ начиномъ да не увѣрене, или наводу ствари, кое ће вредности дугъ нашъ замењати, у залогу оставите,“ рече госпоа Марія.

Дирокъ е било седъ повераемъ. Онъ оде одъ г. Маріе, и сиван близу стола, са кога се пиће точило, пиръ, кои полагано тако амо одаше звиждаюћи тихо едан воени маршъ. Велики маршалъ слиша, да се царъ, кои е све чуо, о чему се онъ съ госпоаомъ Маріомъ разговараше, своимъ и свога маршала мучителямъ стаићъ воли увеселяваше.

„Господо,“ приступаваши къ њой маршалъ, „я нась уверавамъ, да смо мы честити люди, и да смо изъ ваше непредосторожности у овакову забуну пали. — Давде ви нећете да намъ верусте?“ рече Дирокъ.

„Добро, господине! Може нась едакъ одъ моя комиса до обитавалишта вашегъ допратити и тако новце примити — Ез' тако добро?“

„То нећоше никако быти,“ повиче маршалъ.

„Како то? кадъ нећоше, я ово, мой господине, едномъ за свагда, молиъ, да ви што у залогъ дате из' добро квстио.“

„Мой господине,“ рече Француъ, „я нась ћошъ нигда касанъ у овой гостіонаци видіо, али вамъ, да сте ви официра француски?“

„На шта лазъ?“ рече Дирокъ.

„Ако и сидъ код: госпоа Марія за нась доброръ будемъ, обете ли нам сарошанинъ келнеру одма новце послати?“

„Здјело, мой пријатељ,“ рече маршалъ.

„Давде добро, мой господине,“ настави Француъ. „Я дрижи, да сте поштени войводы. Госпоа Марія, я сань вам' дужанъ 30 франака!“

„Ти си будалъ, Француъ,“ рече жени доста ясно, да е Дирокъ могао чути. „Заръ те кућанице (спроводнице) дрижи за официре? То су луткаи! Ено тамо маіора Диверіера я мало позадъ капетана Лазала, питай ій, нась Бенъ чуте, да су чисте птице, по свой прилици родъ, кои нападе ніе носіо на рамениха палете.“

„Повторителю я ћемъ за господу!“ одговори весеселый келнеръ — и несуважаъ, да ће дюми честитаъ мужаковима у односу трудовъ положеною услужностіу указити.“

„Добрый и врстный младићу!“ виноу царъ, прошавши брзъ поредъ стола, кога е Дирокъ пратіо, и коме почеше боре на челу ведрати се. —

Напослеокъ е обично свакоя вечери са своимъ великимъ маршалоимъ Дирокомъ по улицама парискимъ одио, ићи е Дирокъ у шали званомъ Хируномъ (Хируномъ-ал-Рашидъ), а онъ Дирока Живоворомъ. Долуше царъ е у оной шетньи нѣмо као чудне догађае, аз' та ништа ніе нѣмо задовољно, као уласкиу у гостіонницу господе Маріе, тако да е самъ о томе царицы Іозефини приповедало.

После тога было е већъ протекло неколико месецы, кадъ царъ прашећи великимъ маршалоимъ Дирокомъ у улицу Рашеліе дође, у коюй е была гостіонница господе Маріе, и смешена се стане предъ осветлѣломъ кућомъ.

„Дакле Живоворе, обећао з' повати по едну чашу шампањера?“

„Ако ваше величество заповеда?“

„Бонъ кадъ ми паде на памети. Дирочке, казао сте награднли нашегъ слуга, нашегъ пријателя у вужли?“

„Дечко — заиста, ваше величество, то е одъ мене сасвимъ непотпено, ћошъ нисамъ сарокаху суму, за коюй е онъ добаръ био, поправіо. Ништа зато, сутра ћу му одма“ — —

„Не, г. вол. маршалу Француске, одма нека се доброръ човеку исплати! Не само да е краткъ него и нашегъ цара честь опрао. Колико сте новаца собоиъ повели, Господине?“ упита царь.

„Нешто сребра и до 3000 франака у банкнотаха.“

„Мы ћемо вечерасъ код господе Маріе вечерати, и све ћете новце, кои са собоиъ носите, дати леску; я ћу га узети у дворацъ за парничаюћ собиоъ служителя на место Ливрокса, кои е велико ужр'о, побринуте се дакле, Дирече, да ми се у дворцу представи.“ —

Сала е была пуна, но опетъ оба пришла ньу места и седну за едникъ четвороуглимъ астиломъ, за коимъ су при последньой посѣти вечерали.

Дирокъ заповои: „Нека дође Француъ!“

Дечко се поклони и смешена се приближавае се лукшицима.

„Збогъ моя нестала ни мисте ћошъ ваше новце примили, я ћу вамъ ій одма съ интересомъ вратити — мы желимо вечерати, Француъ — донесте намъ шампањера.“

Француъ оде за столъ са коя се пиће точило. „Ооицири, за кое сами свићо, опетъ су дошли, господе,“ рече узвишаваюћи, „мы видите да се я невараъ, што сами господу за пошћене люде сматрао.“

„Ести ли већъ добіо конце, Француъ?“ упита жена сердито, што е келнеръ точіе познавао люде, него она, ено изнуса угостителя.

„Имамъ ћошъ, али ми е господинъ већъ обећао!“

„Чувай се, Француъ, одъ питкова — ощ ће опетъ забрадити весе, и при нем' што се обазрешъ, намѣћаће изъ сале.“

Госпоа Марія была е яко любопитлива, да дозна, кои су овіи ова два гоета; она устаде са столице и оде до астала, за коимъ су седили маіоръ Диверъ и капетанъ Лазаль.

„Молимъ нась, драгій маіоре, поспешите у овоиъ углу — таио вечераю два господина — я бы желила знати да ли су то официри изъ ваше ритторске войске?“

Оба официра гледали су на показаномъ асталу, и на њиховомъ лицу могао се читати упрепашћенъ. „Тако ми Бога!“ повиче капетанъ, „да ја с то астала, или ме они вараю?“

„То е онъ!“ рече тихо маіоръ.

„Позовите ли ону госпоу, маіоре?

„Но драга Маріе, несуважите ли о срећи, кои нажъ в данасъ у дело нази?“

„За ніе Бога, говорите исвіе!“ рече збуњена жена.

Маіоръ Диверъ извади изъ кесе едакъ новацъ одъ шест франака и покаже на ньа. „Изгледате ли какве подобности између онога лакоиса и главе оногъ малогъ господина, кои за четвороуглимъ асталомъ седи?“ упита госпоу Марію, кои као иртвацъ побледи и бліне.

Госпоа Марія упалиена две посртаюћа до едне столице, устане су ioй биле една за другу промузе и напослѣкиу изъ дубльне прсіо проговори: „Ја — царъ!“

„То е царъ!“ рече маіоръ.

Неописаный стра' госпоа Маріе и већъ пошић ніе остао непримѣћенъ — за трептаюћ разпростре се ићъ по целой сали, да ће ту Наполеонъ са своимъ великимъ маршалоимъ. Сви поусташе и ускликну: „Да живи императоръ!“

Царь остави одма салу поздравивши све пријатеље, кои су у ной были, али е пре тога великій маршалъ упалиеномъ Француу дао едну весу съ новцима и едну записку кажиюћу. „Узмите ове новце, Француъ,“ рече, „све с ваше, Њихово величество царъ наложіо е, да му сутра уютру у дворацъ представите.“

Текъ после неког времена, дође госпоа Марія къ себи. „Царъ —“ повиче она. Света Богородице, шио сами се могла толико заборавити! Маіоръ, вы се систитте у дворцу, вы ви можете издействовати аудіенцію кодъ кћеркоя величества — я ћу пасти на колена — Француу! то е царъ био, за кога си свићо, а другій господинъ био е великій маршалъ Дирокъ, херцогъ одъ Фріоліе!“

„3000 франака, господе!“ ускликнаше Франџ показавше у вис позлоп Дарова, и сутра ћу изићи предъ цара у дворацъ!“

„Берт ћемо заедно отићи у дворе, сине мой. Хвала Богу, тако е, ніе л' истина, миоръ? Франџу, я самъ ико збуѣнъ, доиеси ни едну чашу ракіе!“

Кадъ е сутра данъ Франџъ заедно са господиномъ Маріомъ у палату дошао, самъ ій весели жарнаъ у цареву собу одведе. Напалеонъ седеше читаюћи на едной малой софи, и брзо прије но сусретъ дебелой жени, коя е на колени пала биза.

„Ахъ, госпоа Маріа, наша нарадна угостителько!“

„Ваше величество, найверсћеніе женскиня у Француской, коя е изъ пезнина — — Ваше величество — —“

„Мни'те се тога, госпоа,“ наставе се царъ — „вы сте имали право што висте дво'ма протуѣли, кои су заборавили свое весе, верозали.“

„Ваше величество, опростите едной сиромашкой и бѣдной женскиня,“ и т. Марія брзине плакати.

„Доста, госпоа, я изиъ одъ свегъ срдца прилазимъ — али ћете ли ми едну молбу изпуни ти?“

„И самћ изиоти, ако ваше величество ухатћ.“

„Оставите ми дечка Франџа — — онъ ће диван добаи у дворацъ, и а' те, великій маршалу?“

„Онъ е ћемъ у предворю, ваше величество!“ Напалеонъ заповеди, „Нека дође, Франџъ Дапресъ!“ рече ушишеномъ послужителю.

Дечко уђе.

„Дапресу,“ рече царъ, вы ћете остаити госпоу Маріо; због поступка, кои сте према мени указали у гостіонници госпоа Маріе, я самъ вамъ обезаиъ, Франџу, я висъ поставлаиъ за собићъ служителя царице Іозефине — вы ћете одма почети свою дужность. Прам'те се дворскомъ маршалу! — царица сте всћъ потребни!“ —

Полуѣнићъ средњомъ Франџъ дође кући. Две године било е садъ у Паризу и низошишу судбине получи место, кое е найпородазлиѣно надежду надиздало. И старый ујакъ Брасини био е обрадованъ и попосіо се због средства са Франџомъ, садъ е са всћимъ уваженіемъ посіо свой шиаиъ него прије. И Франџъ одранило е свою дужность са споиъ верности едного човека, кои за сва ніему чинћемъ благодаѣнія признателанъ се показује, и гдѣкои умилна рећ ангелске доброте цариде Іозефине бишше ћегова награда. Тако и трећа година ићеговић бавлени у Паризу протече, опоминаюћи на Аницу, и дато обећаніе сее ну се ако и ако у душа познаване. Едног ютра приступи къ царицы и падне ни колена.

„О, ваше садъ Дапресу, имаше найпосле іошће за што молити? По свой прилици желиш какво место за твога неког сродника?“

„Не, ваше величество, я молимъ за кратки одпусть да одемъ у мою постойбину.“

„Добавени, Дапресу. Бсу з' ти жили іошће родители?“

„Сви су ни сродници и пріятели у сеоцу Кирилову повари; — то е обећаће што ме у постойбину одзвала, обећаће, кое самъ всћъ пре три године задно едной младой девойки“ — и Франџъ изарчи поклоне своје любови къ Аницы Робертовой.

„Она ти е остала верна, Дапресу, жена кои искрено люби, ніе никадъ изневерити!“ повиче узбуѣена Іозефина. Иди дакле у Кирилово, и почитуюћи твоя честна чувства, и узки овай зановіотки живолеоидара као поклоћ за путный трошакъ. Я ћу са царемъ разговарати, да ти дозволи вечити се и какви Аницы Робертовой, да ће се царица за ићну опрезну постарати.

„Ахъ, ваше величество, чимъ самъ се я ове чрезвичайне милости удостоіо?“

„Ти си Дапресу верант и поштенъ младићъ, путуй съ божіомъ поклоћ, сво,“ настави царица, почемъ е единъ завіоваръ изъ писћетъ остали изукла — „сво ти едне белезаузе, застанеси ли Аницу съ верномъ и чистомъ срдцемъ — подай іой као даръ едне срећне жене.“

На изредавмъ путничкимъ конака упути се Франџъ управо у свою постойбину, и после кратког времена угледа свое сеџе са ленмъ кућама и стародревномъ црквомъ у зеленилому застрасномъ полю. Сузе среће и благодарности роване су Франџу низъ образе, кадъ се на шиеку поосео, где е пре три године последніе путь мило сеоце раскидао. Све надежде ићегове сазреле су за богату жетву — но Аница, због кое е онъ и саму постойбину оставіо, само да бы ю любио, да ли му е остала верна? — — Онъ изарчи кола напредъ, и оде кодъ свештеника одъ Кирилова. Уће у кабинетъ старог пароха, кои одма устане и дозналћеге предусретне.

„Шта заповедате, мой господине?“ упыта старый узбуѣеноет Франџа.

„И заиста, вы ме ваше непознаете, мой старый, верный наставниче?“

„Како? шта? Франџъ? Не, я се неварамъ; то е заиста Франџъ Дапресъ,“ продужи стары пароахъ. Добро дошли, Франџу, или шта ваше господинъ Дапресу, еръ сте вы постали драматичкомъ, или какво познаваи на худога земљћелца, и кои е недавно пре три године отишао у Паризъ.

„А како е Аница Робертова?“ запита дрктаюћимъ гласомъ пришелацъ.

„Она е здрава, добрый младићу, и іошће ванъ е као пре одна. Сваког просіоца упорно е одбила. Найпосле іошће едно чество изабстите, Франџу — старый Робертъ коначно рећіо е, да свою ћерь уда. Робертъ е старъ, и своихъ за васъ селскимъ иманьемъ неможе више разполагати, и будући е мою и Аницину молбу изпуніо, хтео самъ што пре у Паризъ доћи, да вамъ радостну вћсть донесемъ. Али, господинъ Дапресу, по вашемъ изгледу чини ми се, као да вићете у вашихъ ваздухъ Кирилову жалили!“

„Богъ ме е благословіо, мой добрый наставниче, я самъ садъ срећанъ и угледанъ граћанинъ, и могу старомъ Роберту више одъ 1200 захтеваше' франака показати.“

„Ово мало пиаше, ово сте ћолъ мене на сохранећ оставили, такође я добре плодове прибрао и порасло е до 300 франака,“ рече свештеникъ, „али господинъ Дапресу, чимъ се занимате у Паризу?“

„Прилі самъ служитель француске царице!“ одговори, Франџъ, представљи му лака румена домадљивости о самомъ себи на лепокъ и радостномъ лицу.

„По — послужитель француске царице?“ повиче упрепашћени свештеникъ, мећутимъ устане задеви се прилъ запонъ. „Заиста ви сте вспомажу срећу получили, г. Дапресу!“

„Благій е Богъ было свимоћи, отче свештениче, я самъ верно ићу науку слушао, и благословіо ніе ме ићиновао.“ Франџъ изарчи свештеникъ сае што е у Паризу доживіо, и старомъ свештенику потеку сузе одъ радости и узбуѣења.

„Айдмо из Роберту — Бабетъ, кою светчаку ађину и кову капу!“ викне честный свештеникъ. „О Боже каква радость се повавла у кући Робертовой, а мое старо срдце мора у томе учествовати! Франџъ Дапресу ићеъ жена, да ће висъ старый свештеникъ, коя е крстіо, іошће и венчати?“

„Заиста, отче свештениче!“

„Садъ ајдмо, младый пријателю, да извћено изъ села, да ћемо кроза бишту Робертову, да небы пре нашегъ долазка ићегова породица дознала. Вы чекайте у кожемъ лишћу, докъ я Роберта за ваш долазакъ спремимъ, и после неволико минута можете вишу будућу невесту у присудствію старогъ Роберта позвћити.

Веселый старацъ оде у кућу Робертову а Франџъ се сакрће у истокъ лишћу, у коме се я пре тра годиие са Аницомъ растао. Чезни за милимъ створећимъ пријадя га те брзо изићо изъ башше и прибліси се кући, у коо е старый пароахъ ушао. Ту спази отворени са свію страна инновомъ лозомъ обвитрћ прозоръ — прибліживши се прозору — чуће гласъ старогъ свештеника.

„Тако е то, мой милый Роберте, и ты мое дете! я самъ добію извћстіе о Франџу Дапресу, во ни жалость ніе тако повољно, и ваша доброта биће за ићга врло добротворна“ рече пароахъ.

„Я га писамъ свсо пустити, да ніе у пустый Паризъ,“ рече Роберть, „али самъ было задоволћна будући, што самъ мои дете готово сако за вонце и имићъ хтео удати за онога старогъ и седогъ пролетника. Кажите ми, отче свештениче, да се задржава Франџъ, како бы безъ ићиха одлагања одпутовао у Паризъ, да ноги простава доведемъ, предпостављоћи, да е честитъ и поштенъ остао.“

„Заиста в честитъ, отче,“ ићше Аница, „Франџъ се ніе мога изопћити.“

„Шта ви знате о Француз, отче свештениче?“ упыта Роберт.

„Сироманнай младићи живи весма трудно и исхрану од свог руку. Све штогод с предузело ће му срећно за руком исћи, ли сазв смера да ступи у војнике, да бы што вре у каквой битки погинуо.“

„Охо, то хеће быти!“ повиче Роберт, „Боже бланй до чега с моя тврдоћа сироманна довела. Анина, в ћу сутра да идем у Париз. — Знате ли дакле, ли се нахази сирома Француз, отче свештениче?“

„Сигурно изћегство,“ каснео се порохъ, кой Француске плашћене очи крозъ лишће јасног угледа. „Ви га можете готово и сами рукама дохватити.“

„Онъ ће у Карнлову, признаћете, господине.“ повиче ико обрадовала Анића.

„Довста сам одле, вы добри люди!“ узвике срећан Француз, протрљавши главу крозъ нахлу лозу у собу.

„Француз! мой сладкій Француз!“ тепаше Анића, обгрлнвши га руками и съ радостнимъ сузами сиде му шуруре устне пиваше.

„Дакле унутра, младићу, оди унутра!“ повиче ико обрадовоћ Роберт. „Богъ неки ти благослови пристућ — дакле одведе ћећеш, поћеш се нашао кућу твои родитеза!“

Француз подиже главу съ прозора и после неколико трепутака уће у собу кдаћ плаћ и нарадаћ човекъ и пристуја въ Анића, кою весма узбудженъ загрли. Анића крише ошъ радости и старой Роберъ звучћеше са сватарше.

„Невиђаните л' ви дакле? Я сам заиста Француз Дюресс — Анића, отче Роберте!“ и Француз узклицаваше грло и час Анићу, час Роберта, а час свештеника.

„О како красно изгледаћ!“ рече Роберъ, „отче свештениче ны ми кажете да се налази у врло бѣдномъ стању, и опетъ и одевенъ, ако ви каквъ благородникъ, и поси велнкій скупоцени дарнвъ!“

Старай свештеникъ сладко се насмеѣ.

„Какови сте знаменити постали, господинъ Дюресс?“ запита збуњенъ Роберъ.

„Прнвій служитель Њиовъ величества краљевске царице Јелисавће!“ одговори Француз — „и сво отче Роберте 1200 франа — садъ одржите речъ и дајте ни сваку Анићу за супругу.“

Старай Роберъ заплаче се. „Па кадъ бы се и сирома врлто Дюресс, а та опетъ ћеће одрекао мое дете. Богъ в твое труде наградио — хвала будн њиовомъ светомъ имену!“

„Ахаха!“ рече старай свештеникъ — „а нидъ ће быти свадба?“

„Кадъ ударъ буде готовъ,“ одговори Роберъ, „но морамъ ја с по пражском пићну сачекати?“

„Што се тога тиче нетрудите се ништа, отче Роберте, за ударъ постараће се ково величество царица, и сво едан позвоп одъ ранка, а ћу ти ја дети, Анићу, ико тиће сриће опако нито верно и любно сирокъ жене купи, ако што с преће купило.“ Съ оних речи отвори едан сандучићъ, и плаше белезаке биће драгъ на обрадовану девойчицу.

„Одъ царице!“ повиче Роберъ. „Ахъ, Француз, како се стидамъ! Кадъ си сирома ово чешће сиђ ти показано врата, а садъ ако позитекъ и отићахъ човекъ, тражићъ кућу селнка, кои с класитогъ срдца, да срећу и честъ истой привесетъ.“

„Оканите се тога, отче Роберте — вы ћете пранити сирокаха Француза и дати му руку ваше кћери. Будите ма нилой отацъ и я ћу вамъ быти верный сынъ, докодъ уживаћ.“

Царица ико издѣћеше одъ Наполеона доноселъ за Дипресову женидбу са Анићомъ. До сврха сове госпое бнло с верный служитель, после остали дворъ и куни едно дело добро, у близости Карнлова, у кои в ико дѣлателъ старошъ, высокопочтованъ одъ сиры и млади са свойнъ Анићомъ у кругу свои лепе деце и унучади весело свое време проводи. И после некоћ времена обов оседнина, често су очићъ небу подизали благодарени Богу за указана нихъ благодѣћнв. — —

А. Спасићъ.

О подунавскимъ кнежествима.

I.

Погледи Европе, кои су одъ 1853 год. съ кнежевомъ за источ управићени бѣли, предвидаю се ошићъ и садъ кдне вете точке: ма нехо говорите опле о подунавскимъ кнежествима, отъ кои се осећа државного бића и унутрашња уређена у највеће преме нашле одсуде очекуе. Највеће европейске реке, кои с стучнех пута одъ свое дуго-повеке охоне ослобођене, образуе у своих долићи току трајне изнену подунавски кнежества и непоеретствено турски земља. Она утаче у врло преме, кои с у најстарія времена на а записъ за трговину одъ највеће важности и средоточіе промене робе изнену Европе и средиѣ Азіе било. Съ Јавоког, кои с блнго нъ Колхида обличко, отвораи су Грци нова тамошня предузећа, кои су нореди непредужећу благовреме не ни отимаћ, него на населићаха и нрвнћ свобрштвп управићена бѣли. У вненія времена добиле су Генуа и съ нвоиъ сарадиуша Венеція у онихъ водама свое богатство, докъ ихъ турско нрнвилство путъ ихъ тановнихъ шподновеѣнихъ предузимаћа непревраши.

Нетреба гледати, што се у подунавскихъ кнежеснма кажа сдагалаше производа европске радности и посредственна њиовога двићеа продаваша у Турскоћ и Азіи валаше. За непосредствене свезе у уналше предиле као у Немачкой осћудне нећашше безобѣћности, поверење и блнже познанство. Ветике трговачке куће у Букуреште, Галицу, Брнилу нмаше тога рода давно утврђене свезе. Оне повако нанолћ пу-

тове-къ продаи, оне знаду, коме треба на кредитъ дати, и довде га продужати могу, да опетъ се новобновћених се кожевалих свезама у места источне земљѣ повраћаю се. Мы бы што узнћи одношења трговца изгубили, кадъ бы такове свезе у подунавскихъ кнежествима вечто изузеле, вое бы нашеех узнну на оне земљѣ на штету служнле.

Но и у другомъ смотрењу нмаю оне прошћење за ово лепу обезнаженћу будућность. Аустрнски земљѣдѣца нноге времена заннмали су се за пресређивањѣ и чертанћемъ подунавскихъ кнежестава. Железно ја њиове родићъ у недости доннћи, нужно в найпре геотрнонческнмъ познаваћемъ као и достойнихъ попрнвкомъ упознати се. У сећајству досадашнихъ подрожа Влашке ина поправнлъ нростиръ одъ 1330 кв. мил. Молдавіи знаи рачунаћа и повраћену Бесарабіу одъ 940 кв. квадратни мила. Она има 2,600 000, она пакъ 1,580.000 жителн. Сваки дакле долази готово по 1889 душа на кдну географскну квадратну милю. Ово мало лудетво одговара стиоо земљѣскомъ, и подунавска равница као изведена земља дне найлепше плодородне. Прекда се у дѣлателнонъ и сваиданћемъ старошо оскудѣва, нашти нмаћ жетве су тако богате, да се нићде западны земљи са житомъ уредно и много снабдѣваю

Карнота су нанћ са найпрасћнимъ шумама обрасли и садрнаваю у себи велико, досадь необрађено метално богатство. Со' и стону подунавскнхъ кнежества могу у изобнлно дати, и многи предћи дио нино, кое в само мирово превозилаши, осимъ тога при средственомъ обдѣлаваћу могла бы благородне производе у велнкой мери указати. —

Кадъ бы Запад нрнчућенъ было изселити се, онъ бы се у предће'домаћи Дунава населили него. Али ире свега морадо бы се тако построити, нако бы западнонъ духу одговарало. Основно нмаћ нашли се у рукама благородства и нлћатства, седлак пакъ нашли се у онихъ положеню, кое предћашњемъ стању у Русіи одговара, или га превазилази. Робство Цигана у сећајству истонного рнда укнуто е, нопрнтнло робство хрћанскнхъ селина нонћ трае и дели изванредну нзнашћа У томъ смотрењу нуждно бы было свойства изучити се, да се нзвеси порода; вусирнска плода увели в то у нрнврећи, да се знаиаваћ тоћ робству надѣваше, и о томе нећъ се у нерсташа рећи.

Али то се сме са предстоећнихъ органнзіонихъ подунавскихъ кнежестава свонкати. У целой новћой исторіи нападе Влашка са Молдавіомъ ни быле дражно сокошене. Треба то нхъ дпи нопочети, да бы борбу народа и врћатскнх зевала на долићи Дунаву нако подробнће описати. Како Влашка тако и Молдавіи не постићу добыле с самостнину власу, кои нанолћой турскій силн ни могли одолѣти; и войводе обоих зевала бацу доста памећи, почемъ су за невћутне дражи Турнина одузрети се. Дроговаћи подложаху турсной власти обособљена су

себи и своимъ подданницима знаменито право при свемъ томъ што се злоупотребленію турске силе противили нису имали. Познато е, да е руска војска, кадъ е први пут вообћ освојеном поћела на земљу подунавска кнежества ступала, са највећом радошћу дочекана и поздрављана бива. Близкость вероизповћди била е сила свезе, коя е Румуне са Русіом спојивала. У Петрограду радило се више о завојштвію подунавски кнежества, него о повраштелству, коя е само по видимом било. Још Катарина II. године 1770. позивала е завојству вервћсти, али на миру Кучук-кајнарџинском мирала е оне земље порти повратити. Године 1812. била су подунавска кнежества порте бедним Русіе у сљедству француског непријатељског нападаја спашена, а тако исто и, 14 Септембра 1829 у Адријанополу закљученога мира, не толико великодушјем побћдителя, колико опасним положећем, у коме е тада Дибић при преласку преко Балкана постављен био, а кое е свакојаком западнјем Молдавје и Влашке путе пресћчено.

Под именом покровителства узеле е Русіе од тога времена само предност. Шта се у Петрограду желило, било е законъ; али кадъ се год. 1848. у Молдавји безаконо, у Влашкој свакојако зулмћи породи руског ара отрести се, предузела се у Петрограду до сада врло невиђено-остављено госпоштво султана, да се у дуалистичке постиже, а нћколь „Суверенитетъ,“ ако ово ніе никада противано, у целости одржи. Порте били е противъ свои закћре и интереса принуђена све покидане свезе обновити, а она ослобћени одјавост вукла е за собомъ више годиви све двојозначне питање, док се ниу год. 1853. у источномъ роту сукобље. Ниво се немира, да е намћра оног напидан основећ Турске била, на опетъ ніе промашила, више пута било е Русіи принуђена на одлагање њиз планова. Са пометнимъ предрачуномъ морао они и то тврдо одржати бити, да се слаба свезе, због кое су подунавска кнежества још са портомъ спојивали, разпространи и утерли, онимъ земљама видима самостојность подъ видомъ једног стварног напада даде, и тимъ русиимъ уступању широки камо оставити отворену.

Познавши ови свези сеть ово, кое имао участіе у оним земљама за најтешће дркн, и ма мислило, да се ништо не предпостављи, што ово описаніе самостојности стаза исти радо частити свели. Аустрія е по исћћетима претходни рати застрашила руску војску при повратку њеном преко Прута, и 20. Августа 1854. започела е аустријска војска узвати у подунавска кнежества, кое су е до конца Марта 1856. године изјављивала

Но да почемо нашъ задатакъ, т. е. описивай нове особитости ови интересантни земаља.

У примћчанію достойни дипо Влашке свакојако дорабанци, прста војске, хранитељи приве кое се изъ цвета младежи бирају, војници организовани, и спремћни, да своимъ обавезаніемъ дужностима што точно одговарају, кое нападаја волнћшнја струка у свету, прћсећу одъ остала земаља Европе право разликитый начинъ цивилизирани имаю.

Начелно-странно и чудновато звучеће наименованіе, „дорабанци,“ означава овде — нарочито после новог успћха у влашкомъ сабору и прибављеномъ знању, у коме начину произношеній ријећи сљедује — на ријечећу „Требанцъ.“

Дорабанско друштво рекрутира се изъ средине земљћ док сели на земаљскима границама дођсто нао пограничну стражу постанити имаю. При свакой исправношци — оружаномъ нападенію — тридесеть, при свакомъ пакъ Суверкерупру — сресу — десеть людій за одрживаніе дужности существују. При своимъ злоупотребленію и противу-закону вћонаи поглавица, опетъ се людство не толико за општу волиу, за приватну дужность вћоју знаима. Види се, да они дрва и воду носе, дела служе, пушаю, ваљане чисте, накратко у своју место служитеља и служнике заступаю. Само у служби стоће задатно после 14 дана одпушта се, да може у свое место добара или постојбину ићи, где 4 недћљ поди обављању или другу послове, а по натечећу опетъ роба нанова на свое место т. е. у службу дође. Подобно опоме бива и съ дорабанцима, једна треба часть одправља действителну званицу дужности, док две трећине части свој и платный посао врше, по опетъ буду по всгда ићнову обичаа полазе; ово особити упорно, кое гинеће одъ разбојника, пандура и други злочинаца, прати отъћзда почестна лица или драгоцћна каквога на путу и т. д. на то призване.

Ићзовомъ особитомъ изгледу подобни су руска војника, само што се ови бојноъ одћла разликују одъ ови. На исчисћтавомъ поменутћла стоп нрвъ иноуть за земљомъ ићзовъ кою уплећ, далћ нове дрве простране чишћене са земљомъ широкимъ канућима. Рутава штубри заставља ићзово по всћой части мћћано, го одбрдо дуге и издалека ићсећи кое разграната растћже, и коса, оријашћно нетадина, ретко бы срастла и са шубарсмъ.

Ићзови су коньи, кое што су у обште сви влашки, мали, витки, такви, али при свемъ томъ нћкимъ здравимъ костима, као гвожће тврдимъ жилама и мишићима снабдћвени. Њихозъ с темпераментомъ добродушанъ, нукъ поверена къ людма и спика домаћинъ животиња, зато се ништа нећже о нихонъ кожо чути, кои бы уедно ови могла тужко. Са нћимањемъ разнић знаконља су, са сабаратскимъ начиномъ сасвимъ неповћтни, подносе најнасћерожитће, нове свое какве по врућина, зиси прашини, кишн и отуи са спокћено равнодушјемъ пиромъ; трче као и бућдно упутомъ, напузани и нћкомъ полетреказани, ћреко дпуги камењара упћречаних и надирћзаних дуго време без ране и поде. Прћди, као што е скуда на земљи, и међу влашкимъ коньми загнсити бои нћди, то опетъ нћди се нерћдкопо разлачни бои конаси и притомъ дшитъ такови, да и сахъ практичный познавалетъ нокт безъ дужегъ затезања и блнже нкуће кнћженицкога кеуке. Такови люди потребую да дорабански коньи буду поиегда отимрени — кое се са сеселнмъ коньми небнма —

Тако дпше дорабанци ніе сводни, одћети као пјешаконце, одћети као пратиоци знаменитихъ, одћети као протоци, и хоту се као вдаљ брнуће, дшитъ ніо и не тако нровоћ изрћзани у позицћјама и судећемъ дћлу задати. Спасћо, кои ніе бољи, духовника и знаменитихъ, дакле земљћлћзцћ и грофанић, подлеки ніконој кнути, и може се вћбровћкомъ чћлу ови надати, ако се и најмањ катезно буде, кои се дорабанцу одна противно види. А сами сахъ едномъ нидо кадъ едномъ дорабанцу туће једногъ седећ спрћда што се у Јћзику зоветъ подъ сћекомъ свое колебе одвајше. Ту дошћћћемъ дорабанцу чинило се то као удареће одъ спетнић и противно закону бонћети, нћдну ретъ непроговорнши, стаде седећи ућка тако, да бы се какво срдце отъ жалости разнило. Злостављећ несмћнни писнуто свако повређенић зећка младежи и у руци кану дрћћећи пријаше нећзлужену казнь. Бадава сами се трудно ренка и едникъ непућћћећи новћћећ нозрети ревности дорабанца убзкати, лютовомъ тако се бићше разнпло, да за кнута немиловане, и друго ни нћшта ніе одговорн, него одъ силногъ служитеља прћзрећни даръ несрећној нћтоној жртви као новнић жалости пружити.

(Свршиће се сљедећ.)

БРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. У недоумћћно садашћћ времена треба по всему до дерзати на то гледати, да народъ умћкъ човћческое право узнати може; или сказћй дражно-народный нрагитель съ тугомъ нрнметите, да е нкролъ смћлъ, а то безъ разсудћнія смћлъ, да . . .

Еракъ. То, море Петаче, каво ты говоришъ; а то ништа неразумћмъ.

Петакъ. Я се упражњавамъ за утрелћнка србски новина, кои овы ће дана изићи законъ о слободномъ штампи.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земуњ. Његово превосходителство господинъ Еленскомъ ерделскій, Баронъ Шагуна, путујући по долњеј прелегу, да скупи милостиње за подизаніе саборне цркве у своїой дїецези, посѣтіо е на тай конецъ и нашу паропю. Обитавајући за време бављења његовога у великой кући. Г. благородника отъ Шанрте посѣтіо е више лица отмѣнога грађанства, и што пре подне дошао е Његов Ексцеленція у сали школскогъ здања предъ свекупљеномъ православномъ, опоштарномъ обштинскомъ слоно. У красно реченыхъ овоиъ слову, кое е скоро три четвртине сата трајало, изкривљености е су поѣствшу православне цркве у Ерделю, наводећи е су поѣствшу православне цркве у Ерделю, наводећи е су поѣствшу православне цркве у Ерделю, наводећи

Подунавка излази сваке Недеље у вече, и иште за годину 5 ф. ср. за пола године 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безпоштарине са доплатом 1 ф. више.

Предплаћује се може свуда сваке и с. поште. Изъ поуздности Србске земље изволе у ваше-ихъ писмима съ новцима на книжару Гос. И. Завишића обратити се.

Бр. 24. У Земуну 15. Јунія. 1858.

Силный царь Стѣпанъ и краль мађарскій Людвикъ.

Зборъ зборяли силни Мађіе
У Буди̏му граду бѣломе.
На зборъ дошли силни поглавари,
Великаши, мађарске спахіе,
Стѣпића и Хорваковића,
И владике и митрополити,
Што су земља свѣтѣ и босиљѣ,
Међу њима и краль одъ Мађарске.
Зборъ зборише дуго и за много,
Како, брате, гдѣ старіихъ нѣ,
Да одъ њега мађи се застиди,
И гдѣ книнъ мудріихъ е равнић,
И гдѣ спако, што я' на уста дође,
Зановета, и еднюхъ луда.
Не имѣсѣна, рече ли калнуу;
И гдѣ глесито будала познари,
Што наймудріе нешта поправити.
На повела ни одъ нѣка
Одъ нѣка, и разлога мудра,
Гдѣ се гласе силни и бѣесни.
И гдѣ сина своју ораспъ гледе.
Зборъ зборише три године дана,
И ошъ ништа за напредак нису
Измудрили, нежко' догодзи.
У невољи имаша сиротиња:
Но ко ядну бѣше што калнио,
Те одъ свояхъ одкидаше уста,
А бѣесници, да прохарче, дона,
Да ошъ бѣлаша буду и мучни.
Кадъ четврта година настуни,
А ошъ зборе прекинули нису,
Што му крив несѣше никакво,
Да се нису са нѣмцѣмъ краљемъ
Посвађале силне спахіе.
И повоюи, што су земљи глазе,
Ево всакше у зборе и краја
Всѣе власти нали своимъ подручјемъ,
Да су силни после самовољни.
Краљ дошима пудъ се ошибуе,
Да су били жетунци клета,
Власть краљеву на себе узети,
Сиротиња да обрасе земя
Ошъ едине у своеги крзи,
Крвопіаи' надсунши у руке.
Кадъ у краи преность онкише,
Тада другу рѣчь окренуше,
Завикше изъ грла єдногл:
Да рашире земљѣ и' државу
И при свои круги спанлиуи,
Што у рочуъ опетъ нѣма доће.
На то краљу мило не бѣше,

Е бесъ пути ніе вапѣ кнеза,
Съ окованомъ бѣше у љубави.
По Мађаре нападнше ано,
На зло своега инкетнуше краља,
Стрелпно ушекшше грдно,
Єръ тешку вала вокверя,
И гинути за свою господу.
Краљ крашну, да отпори, мора,
И на силни србски цар' Стѣпана
Да хитопити замисъ по всиридн.
Пару дао на хаборъ Мађари:
„Чуешъ, царе, свилени Стѣпане!
„Ти се ширишъ и земљѣ осѣкнешъ
„На истоку, югу и западу,
„Царнградъ ти како у рукама,
„И ѣтоне ягоде свесловне,
„Што Азію за Европу везу.
„Те се зове кључемъ одъ свѣта.
„Ми ти зато на путъ не стемо
„И Азію да прихватишъ силу;
„Зато вала да повисишъ на нисъ,
„Да и наша жнвотъя вазде
„У сусѣдству съ тобомъ у досулку.
„Мы ѣемо се задовольнт' жлинъ,
„Дай намъ Срѣмъ, дай нимъ Бошт равнай,
„Несъ с Сава одъ Дрнсноги ушћа,
„И Дунаве међа до Коришта,
„Нежъ су наше међе одлазе.
„Ако тако испуннш нѣсешъ,
„Ти се спремај бою и нейдану,
„Да оружјемъ земљѣдѣлано.
„Одъ воље ти и рокъ и рочиште."
Кадъ глась дође силну царъ Стѣпану,
И гадъ вше, шта Мађара траже,
Грохотонъ се силнъ насмѣо,
Јошъ силнѣ за страхъ и незаде,
У нейдану ужина понштао.
Бой е жели цару одъ свнсега,
Наблодуе и одъ срдца жели,
Да годише не вроју ту кпде,
Царугаби, и у беспослици;
Те повише, набрекну писари:
„Боже, коре, пера заоштрите
„Бре пишите, што ћу говорити;"
На оняко ситне кнште ваше
На вопноде и главне воиске:
„Ну почуйте, моя сановници!
„Мађарѣ нѣше са Србнвнх мира,
„Срѣмъ нпту са Бошетовх равнић
„Да нм што дзнаеш поклоннмо,
„Што одъ Грка земљѣ нрпузесмо
„Вонскѣи до мора свѣтла,
„Кабуди нпмъ дзнаеш Мађарја
„И Цнрнградъ и земљю Азію;

„Али нѣше да рассуди клета,
„Да гинути вола, но узети,
„А Мађаре бы нирно се мукте.
„Вась Мађари на бой позвано,
„Ако нлнзя нѣбы исчуннли,
„Да оружјемъ земљю дѣлимо.
„Нпте Мађарѣ земљѣ у Србнли
„И безъ муке, и безъ бои тешки,
„И безъ ядн своги и пашеги.
„Но Мађари къ подкрѣпіе,
„И и сами се нечеть ножелѣе,
„Да бой буде на М'рушкой равни,
„Ту ће Мађарѣ, силнуъ бнпарја,
„Да ранше своно нитнпо,
„Нежъ се шпьоме нпши конюшци,
„Што су сада одъ талума нова,
„Ударно, сребку окушпо,
„Хоће у' бити на коњи конпи,
„Ково што е нпша нѣмадја.
„Ако Богъ да и єрѣна одъ Бога,
„Те нпшъ жейдатъ остане и хвале,
„Шуждбю могли бы узети
„Одъ Арада горе до Варадја.
„Но ни рѣчи чуйте и слушайте!
„Дпдте войске хитре конпиике,
„Подъ конпе добре нонѣ дѣйте,
„А на коня сне добра юнака,
„Што е нпчанъ бою и оружію,
„Што не прези кадъ свѣтъ нѣпја,
„Поуздано дпдте и напшо,
„Неибпгаке дуде не водите,
„Да забуже не чпне по войсци.
„Пѣшадја нскъ опнѣ буде,
„Два конника и єдпог пѣшака.
„Съ войсков хайдте бпзу Буднну,
„Мпзу граду на жоравску ушћу,
„Опде да сте до Петрова дпва."
Кадъ царъ тако заказао войсци,
Онда і' другу кязпну говорјо,
Те е нрати бпзу Буднну
А за руке краљю Дудовику,
Кнпгга бѣше опнкопа гласа:
„Дудовпче одъ Буднн краљо!
„Я шта смѣра твоя Мађарја?
„Завъ се тако земљѣ поклоннмо,
„Како мараѣ узъ удату шћеру?
„То я говорѣ нако у трбуши.
„У мене сте земљѣ поносаи,
„Назвао самь нпхъ тако нспуннте
„Само почесъ мейдатъ дѣлимо,
„У васъ нпшти теодѣели нема.
„Ето рока, ето вѣта рочишта
„Ювечноме бою и мейдану,

„У јесној равни за Мораву
„Съ обѣ стране воде вилазите,
„О Илину да се састанемо
„И оружјемъ земљу подѣлимо.
„Ако ли нијех то ніе по вуди,
„Одгодите, обое рекосте,
„Дознаја свак и на свашто нинаш.“
Тако казаху пријеи е право
И жѣтовој мучној Мѣварји.
Пажи сти брата ово себе войску,
Подѣ дарове изборне изнесе
На хатоване и подѣ оклопнка,
Миладанје сее глинее дедіе,
Йоскупи кои не умо,
Нити знаду шлема оврекути.
На мейдану я на мѣсту страшну,
Гласи некза муци ни жалости.
Метохију диже и Недрикѣ,
Пажи удари на Косово съ войсковх,
На бѣла Вучитрна града;
Ту се Стѣпанъ са зетомъ свстао
Съ войводомъ Войномъ ловкомъ,
И са свое тја сестрена млада:
Съ Петрашинкомъ и са Вукашинкомъ,
И Милошемъ найлађнкъ сестрићемъ,
И ту дошла косовци юнаци
Одибрани бољи одъ бољихъ.
Отиде се съ войсковх водитео,
Удрйо низъ воду Ситницу
Иде лонку съ войсковм Поморанцу,
Но нзло се бно уврзтио
На лево шеру Митровица,
Гђе шичеки браћу Херцеговце,
И юнаци войводу Момчила;
Ту му дође и жалени Баласка
Са войводомъ всикимъ Страхињовх
Съ Бановићемъ, Огњановић синовх.
А отале царъ силенъ дође
Сас низъ Ибарз до Мораве маде,
А низъ низу оде до велике,
И ође е изчеко войске,
Одъ Пазарза Реза врлатога
И дедіе одъ Старога Влаха,
Одъ Подримја и одъ Суходола.
И ту дође Ужичка войвода,
И ту дође, и доведе войску
Одъ Арали и одъ Златибора.
Мили цару како расте войска,
Ошъ низе како су юнаци
Поуздани, мейданџіе старе,
Што у ватри и заматорани.
Отуда дође цазъ силенъй войску
Низъ Мораву преко Поморавља,
И ваде дође поднше Крушевца
Башъ на ушће одъ Моравс Бпче,
Састао се са Югомъ Богданомъ
И са войсковх одъ Прокупли града,
Одъ Јасковца, Врвкъ и Лѣвча,
Пова Брда и Качзуре тврде.
Скупа иду дозовх Моравскихъ,
Докле дошли на Моравско ушће,
Гђе Дунаво у нѣдро е прима.
Ту сталоше у Кузичу граду,
У Кузичу, и око Кузича,
Одъ Мораве до Бавве бране
Пратисвоше воѣ краѣ Дунава,
Дони во двиѣ сае ачи говорезъ,
Е одъ свуда придолази войски;
Ту дођоше силна Шумадинја,
Што ихъ женшйихъ на крайни ніе;
Ето стиже Срѣнъ земля равна,
И долази Мачва и Подрињѣ
Съ войводомъ Грбљановић' Лазомъ.

(Свршетак сльдує.)

Димитріе Оииръ и Ефендія.

(Приповедка.)

Ко се несможнѣ оногъ ужасногъ крвопролѣћа у Хіосу годиве 1822. Тужна е и ужасна повестница, кано е страшнй Кара-Али-Паша или Црнай Паша съ флотом и войсковх близу Хіоса, найлепшегъ, найбогатијегъ и найкрасолюбивијегъ онди острова у грчко-турскоме Архипелагу, дошао, те е трговина и благостанје житедина и доховни — за три дана изчезло. Земля се право пнпонла; обитавлиша скроисви новкуле престала су быти прибежишта; сабљ бесни Османља убијае сву равнодушну седоуѣ Патрйарха, ково и дете на сиси, младу жену, кано и пенесгу; ишше одъ осамнаесѣ тисуѣа особа валало се у прн и у разваливама Хіоса станише се слеви ишшеви и ждани, урлавки пси и крвожедне грабљиве птице.

Мало е ньи избегло одъ освете Кара-Алн-Пашине. Ко е средства нмао, бежао е нъ обализа итадијанскнхъ или француских средоземногъ мора. Нарочито е Марсељ прамио многе одъ оны бегупица, кои нису хотели Богу доста благодарити, што су свой живоѣ и свой новацъ сачували. Наравно да е жељу ньима было и гледоѣ спромашни, кои е свое цело имаѣ изгубно, а сађ е морао свою нору зеба кошењмъ терети у прнстаништу заслужити.

Међу онима бешс и некѣи Димитріе Оииръ. Ньно е жљу ніе ннше знао, нсѣх само да е нъ Хіоса, после ове сече избегао, да е сньх сапшть и ньно сирома было. Но ошть только сре-ћан6 бише, што е редку вештину у класи нмао, кою му е истина врло несмастно, али опетъ много сайше надрзавнѣ донесла, него што е было, издржавнѣ ньгови земляки, кои су у пристаништу радили. Димитріе Оииръ бше врло вешть пливачъ и гнорчић. Да е Димитріе у ваше доба живио, онъ бы се профессоромъ назвао, углове бы улица огласила и образзмъ предстанѣцима свое вештине поирело и уздухъ пазепио, и представило бы свако вештину у сайно украшеномъ нростору. Године 1826 задовољно се са самнмъ бачењемъ му на поклонъ зопцемъ, што е свою вештину у пливању и гнорању кано у Марсељском пристанишу показано. Онъ е прилично безпосличарскій живоѣ проводно; пливао е и гнорао се подвадъ рада своѣ удовольства, и затимъ е съ тимномъ безбрижности на сунцу лежао, да бы свакій, кои нема кано, да е изъ Хіоса писао, да е занмъ надничарь у стоварншту пристаништа Свнта Луције. Димитріе бше одъ прплике тридесеть година, было е високъ, врло сразмерапъ, правнлногъ лица, дуге, прне косе, и огньма пуни очію. Одело нмаѣше врло просто; обичну кошулю, бело- и прасноврутасте чакшире, свилешнъ појасъ стегнуте, и мадый грчкій фесъ на глави, украшенъ златнимъ кнпапкомъ. Чарше и цвеће презирао е као женскій украсъ. Онъ е было подпуно задовољанъ са своѣом простомъ ренком, т. е. съ грожђемъ, дубенкама, прашъ зобомъ, белимъ лукомъ и писелимъ влкомъ. За обитавлиште ніе нмаше плаћно, почемъ му е некѣй грчкій трговацъ, кои се у Марселю стапио было, допустио, да у ньговом питашну, подобно казаном псу, спава. Ако е прекое зело было, то е плавао, гнорао се и сунцу на сунцу; ако е вакъ рђаво было, то се запланио у утаѣ запнаѣ и спавао е.

Године 1824. намернало е турско правительство свою морску силу знатно увеличати. И онда е ошть, као и сађ, было у Цариграду ирсселн и бродостроћнѣ; али су Оскмљи слабо разувелале градити бродове, те због тога су морали европске нешшне потражати. Но почемъ бродостроителн нису хтели съ Султаву нћи, то е жорно Султанъ бъ нлиа, то есть, послао е одвогъ ефеидію изъ одѣлења морске у Марсель съ пуномъ власти, да тамо четири фрегате фрегате сагради дадс. Ефендія е нмао на ту цель новца и почеко е бродостроительима жало за тимъ стало было, да ли ће Грци или Турци победу одиати, то су се одни после прнвали, и у пролѣће године 1825. бнну две фрегате готове, да се на воду отвезу.

Француски поселенци привстали су, да се Димитріи говорећа грађенѣ фрегата ньно тнщало. Свакидашъ е долазіо у бродостроћшво, где су те фрегате грађене, и седіо е ту наше часова. И други су Грци долазили кадшто, и градни Турке и Француае, што ихъ они руке пазаћивао, да граде даље, кои ће исперавши у бити противу Христіана употребати. Димитріе се у ону всскоу ніе упутно. У нѣги су бше ређи сауце, и седіо е мирао на даскама, гледаюћи пазлано на радно бродостроителя. Ньно на нѣги ніе пазіо само му е кадшто по гдекои нсколико суа сказалъно бањіо.

Напосле осамну дзан, кадъ се ньли прн фрегати на воду отнсиуте. Позвах се Марсели стекло было, Ту се нашао и подпреседпк. На узвишеной сгради ово бродостроћну блистале се лепе, китњене господе; међа „Султани Бари“ бше заставама украшена, а на њой се казао великій Ефендія, са своимъ секретаромъ, своимъ толмачемъ, чибучнома и са бродостроителемъ.

Врло е нелнчествено гледати, кадъ се нанмъ великій брод на воду отнсиуе. Сь кудинѣмъ чекања дуда и чобечје срдце. Чекани указано са пута последњѣ сметиѣ и препреке, и кадъ се огрозпи маса ньове дизнати, обузме гледноца страшљиво чувство сумѣ, надежде и страа. Кадъ се брод исправи и ньо вакво живо существо у воду заплива, онда сее то ускини одъ радости и дивљења; човокъ жора и неотане узвикати и самоѣ себи, своѣм ближњемъ, па и свакоме срећаној успеха честитати.

Сайо ова бѣ'у на ретеку заду управљео. Само су е неполнко нлада одъ воде раздвајао, вов бродостроитель съ пута уклоно. Онѣ су посао у пређашня времена ньо тако опшрно свтрпя, да су га морали само на сврть осуђени преступници прнити, кои су затимъ ослобођени были, ако су дело срећно извршили. Ошть пре прнозѣ чешничок удирцу загворіо се Димитріе, кои е дооднја у множини народа стово, у воду, и плавао е оних правцемъ, коимъ е нмла по

своѣ времена ѓрегата побѣи. Скупљени иноплеменици виђу ово гласи, кадъ се овай у пливању своѣм на ономъ мосту појавио, где се пиша дања свуштине, кръ они се всѣхъ была почели кретати, те я тако своѣй мисли, да ће говорача у томъ трећуку своѣмъ поставе места сврѣти. По ньѣ я овай исполико стоја одъ ѓрегате удаљенъ бијо подаше своѣ претеће руке исполико трећутака у висину, исе затимъ на дења и одлична дьѣ. Ѓрегата и всѣхъ была привлачи дањесо склизнуле, и ньедањутъ увиде у воду; или ніе дођ како тако живо суштество изовина, всѣхъ поче са страшномъ части тонути, и тако нова ѓрегати читавога величества Султана — остаде у глибу.

Сва покушавања, да бы с ни воду одтиснули, остадоше безуспѣшна. У тоиномъ притиканю нестаде други средства, всѣхъ дању за оном крају, где я запаја, разтрошити, та тако и оку ѓрегату поставе нета судбина Ѓ̀ѣсидя е одъ дугине бесѣде, бродостроителя бијше у онакво, Француза привлашену ту всѣсрећу техници броди, и Турци, као сувѣрени людя, вислили су, да е своѣму томе узроку Дамитрије Омаръ, кои я своѣмъ оцима дођу уреско. Да е Ѓ̀ѣсидя у своѣй земли бијо, онъ бы своему томе своѣмъ на прѣчкъ кадъ Дамитрієвъ напрашномъ прескудомъ край учинио, али у пределу на ушћу Роне ніе се о ньемъ ни мислио. Тако се морао Ѓ̀ѣсидя задовољити са строгимъ заповести, да у предѣлу говорача ньене у бродостроѣню пустита. После исполико месецій буде друга ѓрегата за одтисинанѣ на воду сирема.

На Ѓ̀ѣсидиномъ лицу изражавао се страх, кадъ е стизао ѣса шербетомъ на прельой части дање разбіи и ову „ахмеле“ назвао. У истомъ трећутку зворе ињѣ гомиле гласъ: „Дамитріе! Дамитріе говораче!“ и Ѓ̀ѣсидя упрепашћенъ и зрестражѣвъ видя проклетога говорача, кои я свое руке као и привлучъ подигао, безъ сумње у памѣти, да и овой ѓрегати своимъ очарованѣмъ погледомъ спева за душу.

Биле ньегове очи очарованѣе или не, доста, да е и ону ѓрегату вета несрећа постигла; я она остаде у глибу. Бродостроитель всѣхъ ньи зиво, шта да ради одъ муке, я Ѓ̀ѣсидя се дељући брату у госпођину я хтеде истомъ на своимъ бѣдныхъ служитељима сриде да изкаји, аљ се ньегов тоѣмчѣ, вели онтроумьай Грк, усуди са своимъ сластомъ желѣзъ тиѣзиому сриду подпети.

„Честитай Ѓ̀ѣсидя,“ говорише они, овай раз, кои се Дамитріе зове, безъ сумње с дуката човѣка, кои с мирозъ своихъ бродове мога госпођара утопіо. Аљ они с Грк я рад, затимъ истимъ я питкомъ. Подмити ги, честитай Ѓ̀ѣсидя, и онъ ће одъ своѣ обчередня одустати.

„Ви сте сви пса я штенци одъ пса,“ одговори Ѓ̀ѣсидя жлостиво, „аљ ошетъ изъ твои уста излази много мудрости; вошли дањде по тога говорача съ обчарованѣмъ очима.“

По кратковъ времену дође Дамитріе; но онъ нита се вошлова Ѓ̀ѣсидя, нити предъ ньима сиде весь съ гиѣв. Султановъ послашикъ паде у ньогушећъ, да говорача зборъ ньегове учтивости са гомиломъ деченога по тѣлови награди, али га одъ тога одврати сриде одъ подпрсекста и ньегови жандара, я можда и одъ обчарованѣе силе тога говорача.

„Цѣето едно и робе,“ рече му учтиво, „защто сѣ обчарао бродове нашега господара, Калиоа и султана Махмуда 2-е“

„Я писемъ сваки дошао, да грдно признавъ,“ одговори говорачъ дању, „я ньо су ваше речи за ньега, то отворѣте прозоръ и пођѣте ій. Ако шта желите одъ човека, кои у Француской оволико ньего имена, волимо и вы, ту говорѣте.“

„Бродове, робе, бродове!“

„Пуна дња леже у глибу,“ одговори Грк я трећій ньене ни толико одлоѣнити, колико ньеже тонъ добијати, яко да Богъ и св. Ђорђе изъ Кападокіе.“

„Ты лажешъ, ньесто, ты лажешъ!“ викну Ѓ̀ѣсидя.

„Вы лажете, Ѓ̀ѣсидя!“ одговори говорачъ, „я яко ни ошетъ еданъ рекнете, да лежемъ, тако ня светогъ Дуке, рибобиу нем главу.“

Поѣемъ с Ѓ̀ѣсидя съ говорачемъ сами бьо, я нимелтено дање и показаша зубя изванше лютаму онога, то се Ињелянъ утиша, и пачке блажѣе говорати.

„Можешъ ли обчарапость одъ бродова одклонити?“

„Одвиа, кои су всѣхъ на воду отписуте, исполико имаши политса.“

„Ове ли трећій бродъ одплонити?“

„Ако я ухватемъ.“

„А четвртій?“

„Ако я ухватемъ.“

„Кажи ми твои условіи,“ рече Ѓ̀ѣсидя вало узвишенѣ. „Колико шпанскі гроша? Ове ли ти бьи шеста десетъ тисуча?“

„Много више,“ одговори Дамитріе съ горњимъ осмеиваньемъ.

„Вене! Какви сте питоваи, вы Грци! Колико више?“

„Ај знателиж, да ни изъ Стамболи мою жену Катинку вратате. Но су изъ Хіоса одвели, и сађ я у харему Копудин-паше. Ошетъ захтевамъ, да ми вратите моя трое деце, Актонія, Ђорђа и Еалоссію. Кадъ одде у Марселю видимъ све ньи, и надъ ми ошетъ одозго! плаћатте двадесетъ тисуча гроша, онда ће мирно ваша бродови одплонити.“

„Добро,“ одговори Ѓ̀ѣсидя, „я ћу ошетъ оне жоѣи у Стамболи писати, и до два месеца одъ двасет ньиѣвитъ твою жену, деду и понискае гроњеве. Али чимъ ћешъ ме обезбедити? Ресъ Грка неправди ни једне пере.“

„Я ћу ньих дати за ньиме дан трговца изъ Марселя, кои ће ньих за двапут ньену суму добри стонти. Вы ни ньеможете све дати, што бы я желіо.“ рече взволегледу говорачъ съ забринутимъ чела. „Вы ни ньеможете повратити ньиного ньега старога отца, моя сестре и моѣ ньайзьегега чеда. Вы ни ньеможете дати одъ срдца крви оногъ Албанскога курпца, кои ће ньи проклерао.“

После три месеца была я говорачева породнца у Марселю; но при свемъ томъ ньсно я е ньей уговорену суму новцъ кадредъ, пачемъ я задньой Ѓ̀ѣсидиной речи исто онако нало перо, као и Ѓ̀ѣсидя ньеговій. Осѣћу дођ одтисиванію треће ѓрегате у море, и ньена ньега ньихова народа бијаше се скупља, пострељало очекујући сарметак предстојећега дела. Дамитріе говораче, кои я за време последня три месеца ньино слободань приступъ у бродостроѣню, бијаше на предньой части дође. Напазаи се ньиња ньо ње, ѓрегате се покрете я одтиште се величествено у воду. Ѓ̀ѣсидя я бијо изванъ себе одъ радости я перонао е сађ више него свиња, да Дамитріе ньа обчарованѣе они. После исполико дня уклоно я истарти ѓрегати у море съ истимъ узпѣховъ.

„Чудноватай човече!“ викну послашикъ блистателне Порте. „Казавъ си редньи зборъ моему оне прве ѓрегате обчарати?“

„Та е было свеснимъ просто,“ одговори Дамитріе у присуству многобройнихъ друштва, кои се на санк обедъ слушао было. „Пре пет годиња био е мой отацъ кадъ одъ најбољи бродостроителя у Хіосу, и я сам се одъ детињства у той вештини поучавао. Мы сво были богати, мы сво были срећни, докъ насъ турски злочестац нису упропастили. Я дођо у Марсељ, сирома као просакъ; отацъ ми е было убіенъ, а жени съ деснихъ у робство одведене. Како сам жѣвео, сви ви знате. Дођ су прве две ѓрегате граѣене, сматрао сам тако сваку радњу. Я сам пристао ваше поступање, кои су морале дуду у плоѣкомъ сметати. Но кадъ сам съ Ѓ̀ѣсидиномъ у погодбу ступіо, друкіе сам се свиђі двиъ съ бродостроителима, познао сам ньи, што на броду невали, и видао сам, яко ньи поправити ньи. Они лакше препознаше и поправише. Бродови су срећно на воду одтисиуте, и тако су вас они у томе толико учиниле, колико денай ваисећ на чабуку честитога Ѓ̀ѣсидя.

Последньа ньбишне ово обасњаѣ право, те пронузи у себи, да су сва Грци крадљивци. Но Дамитріе я ньино своя пронасе, остаіо се свога говорача и поче бродове и своѣ трећуку градити. Обе ѓрегате буду брзо наоружане, али ій у битки и кадъ Назарин, яко што сно чули, кочачно упропастише.

Набацивање Етне.

(У години 1852. год.)

Познато е да е Етна, или Сицилијански Monte gibello зову, много кина и обиѣкомъ широ одъ Везуза. Подъ ньоѣ су узвишоло многобройна села, у кожма живе до 300.000 людія. Край ньих до кога се земља може обрађивати, зове се Regione colta и дошире до манастира Св. Николе, 2500 стопа кадъ морскъ; виногради, гиѣи одъ маслине и смокава си сиѣмъ у најповіе добе посебнимъ индѣйскимъ спокојнима изгледаю прекрасно. Далѣ у васъ почиѣ край шумскій (Regione sylvatica) съ богатимъ растиньемъ шумама. Најпосле, када се свршимъ прође комадъ обрасло шушторомъ, дође се до снежне

дивље (Regione nevosa), кои в готово целе године покривена ледом и снегом.

Обе горе, Везувъ као и Етна, почивше су всѣх великих опустошења. Целомъ свету в познато прво избијање Везувa године 79. после Христа, при коме су пропали Херкулануумъ и Помпеји повезлости засуте; међу доцнијих известнима одъ 1631, 1701, 1779, 1794, 1822, 1839, 1850. было в ово прво найсилніе, кое су пропали многа села знелно са 4000 людій. Одъ 80 до сада познати известна Етне было в ово у 1669. найпустошніе, а по добивеним досади вестима ово да ово одъ 1852. ніе слабіе.

У четвртак 19. Августа зановче избацивање съ нкима земљотресомъ, да се грдни горa до дна тресли. Тай земљотресъ прилично се видалеко пружао, єръ на ваше места у Шлайерской осетіо со у исто доба слабіи тресвез и доњ в гора изметала са избацивањех ніе было ніе више, као што в то вичне обично, или в тога дана у единомъ краю у военой Немачкой было, збогъ врелог ветра, силно олупше съ ствашомъ, кои в шварцвалдске долине, особито водъ Шрайберга, яко познатия. Єдно сигласко друштво крезуле се тай данъ да се на Етну попне и више с надражати целу силу праога известна. Ово друштво опшеље га да в то было тако величественско да се исвоке назвати. Небо и земља изгледу яко усіяна каса воздухъ, огорђ в сунтао изъ Етне пливенъ одъ сумпора, одолъ су кулали изъ единогъ дубље дезелетъ кратера (таковани Колосси), густи словни дима пролъ као свода; утробе горе дрхтали и стенвали, а олупше с бесвиза кроз воздухъ своим снагомъ.

При прозору изметано правый (найгорнiй) кратеръ Етне (єръ му ово дана 10.000 нодъ морем) ніе пишта друго избацано осимъ силне више одъ пешеља, кое в више сатій трајно доспирао до найвиши седа, да су се они побоили да ій невостиже судбина Помпеје. Тай данъ отворя се у водушковом делу (Val dei Bue) — одъ прилике 7000 стопа висковост — ново грозіо, изъ кога на 40 кратера кулали силна маса усіяне лаве. Овде се спонивъ единъ знаменитъ догађай, кои на ново доказује чудну енергију животинскогъ нагона. Мало пре избацивања пробудя се единъ чобанинъ, кои в пренобіо са своим овцима и козима сасвимъ близу места, где ће се новый кратеръ отворити; кадъ видіе предъ торъ овцаи особиту свеглость. Дозвавши своги друга дванаи су се обоица озоих чудовиз пошту, куда ивединути цело стадо — неколико врема напредъ — попливено на отворени врата одъ торе напреч и безобзирце се ниъ брдо устреми. Чобани изравно по неполи потеку за своим бегунцима — на среду за обоицу, єръ одма затимъ пуше силно грозіе, одъ кога се цела горе потресе — тора весташе, а на кѣгодиъ месту кулали с силна лава.

Избацивањ трајао с у непрекидной связи вездиъ; затимъ попусти, потресиѣ горе престане и само с непрестанне радио кратеръ, доњ после десетъ дана незапне ново и снажніе избацивањ. Тога дана 29. Августа позео се из гору некій великій природоиспитатель, кои в у обштихъ новаима о томе ово занимадиость ніо:

„Прошле суботе увече у 11 сатій времено се во шесемнаи изъ Ѓаре и у три сата по поноћи дођено у село Цафарано (на средини горе.) Ту сићено на поћено вешање крозъ честу и чвстину за сусретъ къ краю реке одъ Јаче. Ова в за ово десетъ дана прешли были у правой линіи до 12—13, изъ целу дужи 16—18 миля и было в тога дана іошъ само за две миле одъ села Цафарано. Ширина с износила 2—2¼ миљ; висина были в тако различна, да се управо ни одредити невоже — на иекоју могла с износити 25—30 ваяка (шака), горе с было много ниша. Поито две миле пређено, пошлъ нашъ водя на едвах малый гребенъ, одкле сто стали на 50 корачаи врем изнеку јаве.

„Као вени стали сто по дуже, и было ни в, као да гледимъ усредъ вакли. Доклe в ово дошрало, нашта се друго ніе могло видети до кривудавои оѣдне каса, у праду дикова кои су се неврествено вешали, одле по старомъ корату јаве пузеће, тако шуштеки и пиштеки, затимъ уединуте пруг јаву паразоби, да прокрчи себи продазкъ у дубину. Одле грдный комалъ јаки, кои се одвида и за собомъ пакленый жарь остакли, по по коме одна вешо повидее и пошли; тако сизен осебни валови, кои теку изъ брдо подиазући се и спуштаћи. Доклe годъ догледи хотисао, нашто до јаве, жара оган — десно лево, огорђ и са стране, сако ово нестанше на коме стависло, ніе горело, нити се пушило. Кадъ сиене сићено у дубљину и узмено — што ніе невозможно сатій исбм се сисла усудити за сто блиго на систу — за своимъ невозможно сасвимъ преди комади јаве.

„Пошто сасвимъ свеже, покушамо узпузати до единога нашега места, кадъ уединуте зачуемо стра'ношту 'ужу. Іошъ вобасъ сво чули одзогорђ грмљавину; но сада видимо сасвимъ ново брдо јаве да се управо на нега кали. Одзогорђ налазе се на земљи, а изъ средине избиваше нагу с неутрсивимъ безвизлознъ гушеви, да су іошъ на диву и при свеглости одъ сумпа изгледале пређене као жарђ. При томе с доврало до нега такова врућина, да се едва трајати могли Но изнесъ сто устулили корак по корак, као што кажу с ближе долазило усійно кокиће јаве. Наедамуте почне пиштати и шуштати, густ прах дизъ дигае се предъ нама; уедно с горели и сва трава всимъ пламеномъ и жоре од пожара допрало в готово до наши ногу.

(Свршиће се.)

О подунавским књижевствима.

II.

Тако исто тешко в за путнике у Влашкој из спорединих друзкина, где ништа поита невостои кшеће коћ и за кола; преноћиште, ело и ине добите; зато се што за колима слоне, начина се све лако и брзо, само ако се леси какав дорабица у притиви. Ели ту какво село близу, ще он у ово; потомъ свакованло уће у найболю пруг кућу, узме кола и коћ изъ шале, изгони селско, ако се нало узпротиви, и псовомъ или шутомъ, до једне и биче узме и сь колима пошти, како бы путницима у покоћи пријатно.

Послѣдоваће другихъ синозоя съ портомъ, до и у подунавскихъ кнажествима као у Босной многи наслѣдствено благородство. Бомрь (кажу и боерь, одъ славенске речи бой т. е. битни) нако в може быти у старо доба значенъ ратника, но ово поштіе всѣхъ одника исеподарне се са речи, кои сазъ значенъ господина или благородника има. Достоинство боара есть, кое некади код Фараона и Англо Сикса, значило благородство, кое се само стуиањемъ у државну службу — было у полицайну или судебску струку — позчитн може. Ово за целога живота благородство може свакій добити, само ако има таланть, нанчё и наклоность, а ти тоже за ньбе богатиие набиште су дутови прокречени, и богатый за всѣмъ достоинству стоећій отиић всѣх уже своимъ синовима и сродницима врати одъ храма чести отворити, тако да боярско достоинство у ѕаконіима велики богаташа, яко ніе наслѣдственo, а оно в боръ постовно. Премда се сићъ и сикогъ кназа као слико просто народно дете рађа, ништа мати она кодъ кошене полазу то жѣніе, да ньбе што такиъ укрети. Степени благородства цесе се по достоинству. Найвиши степени заузима столоначишта на высшемъ стой начальник, коме сердарь, вга, полковникъ, ѕерюкмеръ т. е. генералъ постсепено напише сльдую. На найвишемъ пр'у стои логосветарь, титула, кои само министерь или єъ нимъ на єдиаковомъ степену стоећи дражавни полузаноя. Одъ трице реки логоѳёту (рачуноподитель у византійскомъ царству канцлеръ) клишій взвиъ претворіо с тита (Θ) у ф.

Кои в боярско достоинство получіо, тай принадлежи привилегираной класи, у кое в друзкина власть, утицай, богатство и ништа вспоратно. Цело селско друштво подложно с свой класи у виду робства, во Аустрія, за време док в Влашка зависто была, уништила в тай ярюсь. Земљѣдѣлацъ имаше земљу; земља, кою обрађаше, принадлежи нѣговомъ господару, коме с они кулучили и дневъ плаћати дужанъ. Господарь (сопіа) има неку власть, него кадъ бы злоупотребљавао. Нижи звањовци свою власть на зло употребљавао. Они су рђаво плаћени, на сатне доодке и спорадне добитке опредѣжени, и отуда се виђаше, отимаши и продазаши права порођаја.

Сировашный боярь обитава у своих селу и нѣговъ послѣдъ назвати своѣ вруги т. е. врло граница нѣговога имања непростире се; богати притежава кућу у вароши, кою он, наиврх да и славомъ покрівена, своимъ палатомъ назва; богате фамилије селе у обоимъ главнимъ варошима и то зими у Букуреешу и Јашу, одаке радо путују. Перазъ в Менка нарочито богатимъ боарима, почемъ се збогъ нѣзовогъ невозборења

отъ саке отмѣнось и изобрижевогъ друштва изключую, то су за едно съ другимъ и вако повольно обходьени принуѣени. Што одъ спрохазнього народа у своѣой постоѣбини изделе, то потроше у оранцуской главной варошы, поруше свое здравьѣ и имовѣ и прите се жертвъ Духовних съ убиственихъ болестина и на онолъ степену друженственога свобришта, ка кожъ су белинтери францускаго језыка. И по сполашности и внутренности видя се да ни, да су одирае заводе цивилизације одчести научили, и при непорекну вьйоватъ разположенія покуѣства, опомеѣе се човекъ нехотице за сѣ ньѣ у Отхаѣте. Гозьйобитатель остроти и на нѣкомъ мору задоволитъ се, ако барѣ едну алманаку скрипецкы дочека, и тако по всѣй се може видити едномъ конщуломъ, другій единъ народъ чивпира, трећи пакъ единъ француз и т. д. обучени. Подобно оволе налази се и у подунавскихъ кнежествона бѣлнъ' вуба, у коима се човекъ покуѣству мора диванти, тако сполашность кубу препорученье, али у внутрености осудиду у покуѣству три, овде пакъ разборене су части своги, што се у инших врутовика друга' земаля у цело ставьйено ако потребя за угодно живота узимаѣ сватра. — Ти исти кеуредносте плаза и кодъ кола. Часъ четвра провирадни коня куку подобна и исагранна коли, часъ у красни коли врлине упрегнуте едни корчаги, нодъ коима вочѣшъ свакадна достойно пуна бичеѣ. Више духовне потребе непредстако имати; књиге, научите учени дѣ а осуѣђено; за художества боарѣ и земири; лакоми, штедре и онѣмъ подобни предмети необкружавано га. Музикалны инструменти редко се налазе, и ако бы се одъ фортопіано звечка (дивница) нашли, на што бы се употребили. Позоришта нема у Букурешту, Яшу и Галицу.

Бокоръ се чини, да е друго време. Они земяни сѣди на своѣмъ доксату — ходнику мало узвишеномъ и на своѣмъ подъ кровомъ изведеномъ, ако што се у свима боарскихъ кућама назали — и свое време проводи пушталюи кроъ чрете врло по врло одъ балабарске бронице. За зовъ, имеѣе, посѣту или увеселителну забаву немире. Свако место, где се боари, младо и старо, скупљаю, две нидъ картани у Хомбургу у вилоѣ, ко се таминьйихъ разношенъ, неопходну тугу чинили причиѣка.

Съ оними друштвеними образомъ описаномо уобште природно свако боарство, и разуме се само по себи, да почитаня дуна изтиѣи одъ оногъ прилаз има. Особито изведу набуѣгледни родова налази се кућe, у коима се богатство са свршеними наставленьйи, благородне прави са своимъ нравомъ скончаню, и сказда спеглаюи све мисли и чувства покрће. Треба знати, да уобште женскій родъ на вашемъ степену стои. Одъ 'французки' воспитателка и немачки гуверната воспитанъ, безъ противорѣчія в бодрой духъ девойчица и жена ошитъ нѣжна пробуѣенъ, съ всеми знаньйи и способностима оболѣенъ и отуда различно произтекне обходьенѣ примамљивое е. Румуни су, нарочито ашисѣ редя, лепъ човечій родъ, па и саке девойке и жене дао найдражестиѣи утисѣ, премда ньх бои ніе тако бела, као у ланьйихъ клималя. Густа коса, црне недике очи, красне чертe лица одликую ій као пробитачна появлена, сваки петрав дуго ньйонъ шестъ младости, еръ за исто време, у коимъ жене кодъ другихъ народа тесто ошитъ за висиной точка розвине девете стое, Румуике увену, у коимъ случаю крвница се женарствености муженя принесуе.

Виший стенски изображня женскогъ рода непрестане се топино, колико читачъ француски романа довољаня. Съ разговоромъ о укусу и жели огранићень е. Учестие такова створена найвећъ ужинцо, тако да на орізонталной равнини њиови нужена стоиѣа ни найманѣ се збогъ суровости они нечале. Балъ духовестно нуди и жену разстава, судба е боарке исока свакадня достойна. Она ніе одушевлекъ инђане любави возвала, вочекъ едакъ разкалашнихъ човекъ ньой таква чувства унити кадаръ ніе бно; срдце кодъ девойке нре проснуди и спеванюо брзомъ редцо се пыта, него се често средствомъ уговоре спрнна. Видыя се да и жена одъ своѣ нуди пре вебрегатъ, неможе ньй се почитаніе узити, и любе ли предъ њиовимъ духовнъ сравненя међу фантастичнимъ предметима њене романтичне литературе и жена обичанъ вођленяма дѣйствительности, то се и опасность прибліжа страшнутиновъ поѣи. Ньне ли њено свединѣао срдце човека, кои успавана чувства пробудити зна, то она вако недъ нимъ свою нуди простре. Часъ и благородносъ изгледи фамилярный живота и честита верность редцо се налази. Човекъ и жена нијно узайно спеходеѣ и трплеѣ; свака страна иде своимъ путемъ, нити се една друге жели, небрежење поступана слабо познаю, кои честь и врлин кодъ свію ниши темперамента изрупана. Буде л' супружещина скончана свеза досадна, лако се разрѣши. И тако раздвојена православна црква недозволява за живота елно-другога венчати се. Раздвоене жене, кои муженя ошите живе, удовицама се називаю, и нигде и нема толико удовица, колико у Влашкой и Молдавіи.

Мы сво готово напомеиули, како е недостаточень укусъ, како су скончаня у едно вело разношени предмета разпорезна, тако да слияньый кронъ и завѣсе на прозорима одъ скелетогъ дамаска, дуварь окићень блатомъ и тапеть одъ кадше у непосредственомъ се додиру налази. Тай исти неуредный новъ може се и на украшню жена примѣнити, кое су земальску вошню према варшкой моди узеле. Ако се у вогру вошне при кућовнюи на пѣши, на подне у посѣти, после подне у шетьи или увече у дружественомъ кругу: увекъ ће нешто навредно на нама быти, и ако ньх се довади, западну моду у свакомъ смотрено превазићи. Малый за потилку дежелый шеширъ у найсвинѣтыя боряна кабранъ, састои се изъ шарене смесе цвећа, чипкій и пера, при чему ништа ніе тако лепо, као густа црно спіоња се коса, кои слободно и сва готово сарели на видику стои. Ако паразита коси шестъ волана (volanis), боврка жора десетъ нити; ecy ли подгледняци одъ свилене робе у Лону четирть рыа широки, морао со за подушевска вишества дуцо начинити; ништинуе л' се на другомъ жесту долыя нлыни до пресо члика, овде мора до пресо колена; накратко, свака нова нарѣзна мода на долићъ Дунаву по правалу постне карикатура. Далѣ на њой се могу видити велике кинбушке, врпцый и сатный дивань одъ злата, простећ грипне и осталь друге волобне украсе, тако да често као прођавацъ дрвеног кипеня изгледа. Ову сайность завршуе често претебрегатъ обућа, и жора со човекъ дивня, кадъ госпоа кодъ толикогъ украса у подшеѣеныхъ цинелана и надрпгъ чарапама види; ошитъ и то быва, да госпоа на забавну вечеру у спанѣой одѣи — право у прекрасной, нарадно-нарезной — и папучама иду. Руковање, у коима западне господа, ако ій нема, велнкій недостатакъ налазе, овде редко се нисе, ини више ни за балъ обученой господи и госпоима могу се исправне и одъ сунца изгорене руке видити.

Напротивъ као узоръ материнске дужности могу остали служити. Оне нису се одъ природносъ закона удалиле, оне саме дое свою децу, дойкаѣ су едно изнаредно разношено, и нивака слабость у дечинской себи неодараба мајку, свому своимъ поспетити се, што пета дело захтева. Притворно упорство нами к спсивањ странно, и природности превазилази меру у отоме, што се кодъ нась за прастойно држи. Где се лане госпоа притварао као да се одъ стида загрунене или ошитъ жараву на ови међу, то отмѣне рускиње госпоа разподупно гледаю.

Кодъ к великій ручакъ многобройни се ела изнесу, али опетъ различни оскудѣю. Куваско правило тврдо к опредѣьено. После полѣске изнесе се необходна момалыга (качамакъ) са сиромъ, коиой и некако нећуркѣе, н. пр. сланне потокъ сладке кровне сѣдуе. Слѣ се текъ прво месно ело појаше. Готофе месо редко, тофе пакъ инкадъ неду. Тельдъ несне се ранје збогъ демизлуза (разнидења) заклати. Израдно што одъ теста направљено родъ е разноліи у отмѣеныхъ кућана, напротивъ шеперомъ зачињено ньйе прави се у целой народности. Сталста и чаше боярна као корпусъ войске напреди, и ако у многима ини попоси се. Неможе се иигде тако нрадно шеперомъ зачињено ньйе тако дулча (duleis т. е. сладко) названо, ести, као у подунавскихъ земаля.

Што се богатіе при гостбама, због великанства, ело на астал несе, тимъ и штедньйе после фамилярный астал постављаю, и Румуни слѣдуе своѣой урођеной умерености. Подобно нѣмиѣ земаля новоле боярь обилность ела, и ньйе е нѣму непознать порокъ; нѣмицкеръ употребляна изъ вслелюбія, а не изъ нажности.

Мы сво досада нарочито о опима говорили као се у прелазу одъ урођене суровости на путу изображеня налазе — у средемъ стању, као увекъ противне партае показуе. Као што се Евреи у Польской и данасъ стары' свои о-

бычна тврдо предрасуђење, тако исто и подъ старобрдны боярски народна старина влада, почеръ е овай родъ свети подложенъ. Ове прописе найвише изъ времена фанатизма господара, где и грчкій духовникъ и обходителный свакъ у отмѣнюмъ кругу прво место заузимао. Бояра су задржали источно одѣло са одрпама и кнегиня, и њихове жене иде се у некуртельским и у шамији, прецпу страшій канонъ и обычай, и оно, што е подъ модернизираны бояра тѣхъ времена, то се подъ нан у целой приобатности задржало. Они — и съ њима још многи почестити — неседе на столицама, него са сламнатимъ цепелама седе на дивану (оредъ доле пружеиоть встали (софра) пре ручку. Овай обичай води свой постанакъ изъ древности где е *кйеч* — столный хреветь — подъ Грки и Римлани у обычаю было. Одъ источника пасѣдили су обычай престани изъ чиѣе есть, кое тврдости у западника побѣдује. Кво што им нкако обычай кнпушевић „да здравлъ" рекн, тако исто и тамо, и осимъ тога и многе друге назаредности нидже, кое у човеку прошлно смешећ производи.

Послужителн извешће изъ цигана се састоѣ, коихъ густа воса надъ „полнна човечнѣт" дне, и тако су нечисти, да тнусность — особито цигански кувачъ — у човеку производи. Ово бн се само при великой глади подъети могло. Служавке су тнпоре цигапскнхъ обычаја, и нзвлаче босе прстъ господовнъ, будући се то као протнвно страхозвичавању сватра, ако нзађу у господарскуу собу обувени уву.

Опонна нѣки, ако што и речено, невољу, пиво е рђаво и редко, у вече пію чай са шећеромъ и ромомъ, али неуживаю ово на западу шуике, салате, јадно пеѣенѣ и т. д. После ручка или вечере пуше, и то или на дугачаку турскій чибукъ, прево собе отегнуть, или домаћица зави цигару турскимъ дуванонъ, коиѣ се такође сама послужне. Свакоме, кои непуши, више се дне, него ни земнъ гостн, кои неволе.

У подунавскимъ покнестнима, особито у селима, гдѣ добри господнпци нли берѣ никакови нема, нлнда една добродѣтель и то гостопрнмство. Наиѣолѣ, што куће, каранно по стнно и нпшто, кадра е дати свои гостн на услуги, и господарь пуће, ако се прече за найнижѣ за доконодство нѣе старно, сода пеуспѣшнух трудовъ брзе се, само нзо страшни подъ своихъ крвовпх нма. У овой услужљивости нпадъ се онъ неуморна, па макаръ посѣта и дуже врсне трнала.

* * *

То су само обшта карактери, кои се подъ различнимъ модификацнонъ повлоно, и све, што се у западнихъ земљама, кнао изворнтелѣ, чисте крвн, увуче и еднако чувство назади, ноће ни у земнъ фанатизаранъ кругу Влашке и Молдавіе осуђивати. Истина нкого не нроће, да се, прс нетъ што се истокъ западу прабнвн, брой тамошн оминја умножи, или треба земљи да подъ човечнмъ рушнма владаю посѣтнма обезчашћенства, кои су у оннмъ земљама дутомъ вороиреченъ у навнкавнно прнпречена бнло. Ако се само моћеше, самосталность, основоположенія, политичка мисао у тамъ земљама усеље, онда ће се слободнѣе о напредку и будућности помишљати.

Подморскій телеграфъ између Европе и Америке.

Најпаша е идеа нанеть времена, између Европу са Америкомъ съ телеграфскимъ жицомъ сединити. Већъ е прнлн корнкъ нз нзврнсено голштенског влнва учинѣвъ, свнлно, дранвчнй военнй нарнбродъ „Нагара" остао 20. Априла ове годнне Неморкъ да бн у Енглеской прнко роду, коно ће у самоу обала Европе и Америке телеграфскимъ жицама играти. Онъ ће у оновъ важнонъ дѣлу одъ дне енглеска воена нарнброда и свнлно-државне пирое ерстаре „Сусквехана" водномоћно нуће бити, кои е последнн на тай конецъ одъ нѣне државото у средшемномъ мору одазвана. Предузето е, да се по нстеченію дна месеца одъ одласка „Нагара" рачунайно, цело дѣло свршн, онда непосредственно сообштеѣ између старога и новога света обштевање се.

Први плнъ овога голштенога дѣла бнл е јануре у Америци одъ прнлике пре четнри годнне одъ многу нскнх друштва нскључнвнмн капнталнста предузећ. Они су снма велнка постовно и упорно противили и свнс нопштавање, противне доказе о нзводнмъ тврдостн одъкнвно, да се дѣло одноше; оправдали. Мнопи су обнловећ телеграфскога свнза између обе часта света као немогућно држали, и сматрали су спрошнне господаре, кои се, тако рећи, „безразлудно" предузеће снло свршеновъ прнвести и нелнвнхъ губитковъ новца опоштити може, али неопходно, неоправдано и лондонско-телеграфско друштво било е заставлено нзъ кужена, кои се таквнхъ стравовъ нису дали застрашити и кои, еднакуть већъ о извршено своге предузећа убѣђени, съ особитомъ ревностію и озбнљношћу радили, и нпкаковъ прекатомъ нити нскаквнмъ нанонодъ нздадатн се нећогу. Она заклоче, ако су водморскій телеграфъ између Француске и Енглеске у стнно было нвести, да ће и они између Европе и Америке вести згодннмъ средствнма и одвлкавања учинити моћи, и ова средства и сопштнна дали су нѣна свршено на разположеніе остављан. Немоће се одрећи, да и нѣово дѣло трудно, али познать су прсће свекнмъ сумњателна предузнмања у славу нѣзнни изврнтеља опончнна, то се и одъ сналнчнихъ плана свршенихъ успѣхъ очекнвати може. Нѣена ова нрнпема, кои су предузнмн то извршеће предузећ, кнуг Петаръ Куперъ, председатъ, Мојсей Тајлоръ, нзлазећ, Самуэлъ Ф. С. Морзе, телеграфнстъ; одетъ ово директори: Петаръ Куперъ, Мојсей Тајлоръ, Кнрт В. Фнлдъ и маршалъ О. Роберть. Одъ прнлике пре три годнне прнмила су ова господа одъ гувернерства неуфундлендскога документъ, кои е нѣна нскључнтелномъ правпцелномъ о постановљено едногъ телеграфа на оновъ острову и на једной дна трговачкн подъ осигурао. Дале дато нмъ е нѣх држање нисе 25.000 долара на разположеніе, съ новнма бн равнаъ путъ на южной части тога острова начннли, кои е къ уређено и поправлено лнніе необходно нуждалъ; нз тоне продали су нѣх интересъ одъ 250.000 долара на 20 година и позвољнли се 50 нмл. м. земљ, кою бн снма по своюй волн нзбрали. Будући да нѣх е већъ пре осло6одително писмо дато одъ гувернерства острова Принц-Едуарда и Нев-Брунсвика, бнла е свршена линја за нзхварнанн телеграфъ обновљан. На концу 1856. годнне нетули су жицу између речене точке у затону Свнт-Јорсина одъ предгорја Рай до предгорја Норта, простарно сналнвеѣ земѣе ношће пре дне годнне свршено ће. Тешко е другштво средно было, али пре него што е телеграфскн жица између Ньюфундленда и Ирланда метута, дѣло нће се могло за свршено смптрати. Посредствомъ Кира В. Фнлда, једнога одъ дне дирекгора нео дооласъ одъ 350.000 фунтн штерлнига полећнвъ е и то на части више одъ 5000 фун. штер, одъ кои на Лондонъ 101, на Америку 88, на Ливерпуль 86, на Ганстонъ 37, на Манчестеръ 28 а остатакъ на осталу Енглеску нво. Енглеско правнтелство, драговољно се нзјавило, да 4 процентъ одъ капнтала за подзимљаћ нзложн нзлазећи и уложени деценъ нзва, нопть одредѣвало е, да ће, ако тай доходъ во торнон ниже нзносно буде, тай нзносникъ платити. Правленіе сойлаше држава подобнай уговоръ учнни ће и само правнтелство превршило е по два прородства нз постановљено нзва кроъ Атлантскій Океанъ, као што е нѣна горе споменуто. — Свнчнтельи жице сагласни су се, да нсту у свршенай редъ доведу, и за употребленѣ способнонъ у руке неморанске, неуфундлендске и Лондонске компанін учнно.

Мнсли се, да ће се тай предузетакъ за два месеце свршено у дѣлство привести. Реди извршена нажёре, дође оба народа уседеду по 1250 жнна дугачке жице и на определеноу точку Океана отнесути се, кое половнну спојашѣ одстоина између Ньюфундленда и Ирланда сачннна. Сваку дићу, кои жнце носи, трнти една друга дође подъ заштнтомъ свога народа, да бн ноћ у случаю нужде у нскоће прнвела. Одстонић између заљева Ндсонце и Ньюфундленда нзносн 1650 нлн 1660 жнца, кои ће се ту метути, кои бнти 2500 нлн дугачкн, да бн елно вбогъ нерпина дно нора и друго устушања ради нетру и одуе доста было.

Опасна буна у Панами.

У Панами, бреговитой и слабо насељеной земљи у южной Америци, нмаю шкодљиво, нездоно човечнмъ пасло буна Нига. Она се појавила пошљнвше у песку и прашини, пролазе се скоро човечной и звнјнби и у сному воду и сваки живи створ. Повређења тѣх домаћи осети страхъ и одмах у нихъ прот кнут точку. Сода и преже да се човекъ опорости тога

весеоснога гоета, кои зна може донети. Наскоко ово утиѣкаја се у пете или и шесту ноћте на поћена, ту свесе одну весеицу съ њима, кое броћ обитателя непрестано расте. Ни ова лако се узнаше и после предју у заваленѣ, кои ће бити узроѕ, ако небуде скоре лекарске помоћи, да се цео улѣ мора изгубита. Због тога нази ону весеицу съ њицама съ великимъ важношћу изваднти изъ меси врломъ игле, да вишта неостане, да се опетъ после њиово исполеди.

Француѕъ единъ приповеда: Калуѣръ неки крайнѣи се изъ завидне Индіе у Француску и великомъ за опасносто тогъ животогъ, остаио и из мору весу съ њицама у кога у каперу, да ону нашети предну буку донесе у свое отечество лекарима да испитуіу.

Кадъ дође у Француску, то се она мала точка преобрати у великій чиръ, и сарамишаѕ калуѣрь за награду свое ревности, што е лекарсконъ знаиу неито правео, кораде допусти да му се нога одсече, да бы тако было спасенъ одъ смрти.

Чеша.

Дође, дође, ахъ голубче,
Усиши ме животь мой,
Дође, кое о пчелице!
Да ѫ оживи погледъ твой!

Еръ за тобомъ срдце чезне
Кое вѣкама цвѣтаѕъ, ахъ!
Кой безъ благе росе цене,
И постане чесомъ прахъ

Дође, дође, еръ ми дане
Твое дае любій май;
Кога небо ное срдце
За небесный дело Рай!!!

м. с.

Хумористично.

* Голубъ усули се да животкаѣ описуе, и свикъ е ѣгову правичносто хвалйо. Само лисица, кою е онъ због њиогъ лукавства живо мрзіо, нашла се увређена; пакъ га е вребала, и кадъ га ухвати ревне му: „Ха изненетвне, седъ сиъ те дочекала, седъ ћу те по заслуги да натрадиъ! Пакай седъ животомъ!“ „О! поштеди ме,“ рекне бѣлый голубъ; „та и писанъ никадъ друго што писао о теби, него истину!“ „Та баш зато те и дамъ, будало!“

* „Ја што се тако ждашъ?“ запита лисица курицу, кога е случайно срела. „На моју несрећу ову судбу,“ одговори курицъ, „шесть година сиъ лева перо и поштено служио; и было сиъ кодъ њега у великой чести, а седъ сиъ у немилости пао, пакъ ме е голиъ кагогъ одгерао, што знамъ кроъ што ни зашто!“ „Пакъ се ва то тужишъ,“ рекне лисица, „шесть година у служби, пакъ седъ у немилости? Зенста тай дакъ морао е добре куди быти, кадъ се сиъмо са одтерѣваѣъ задовољио; те ніе како што други раде, једну ногу или уво за своиекъ одъ тако верногъ служителя задржао!“

* Веселакъ Балакъ лежао е једне ноћи будакъ у кревету. Чуе лупу са ключемъ на једной своиой брава, диже главу, и сваки, крбо е живи у соби горели, једногъ лопова, кои е ноћео орнаиъ једнаъ съ ключемъ отварати. Балакъ стане уздаредъ гроотомъ сиедити се. Лопоиъ престане се съ послонъ упаљивши се. Балакъ стане се њимъ нешка свеети. „Но, што се толико смешишъ?“ запита га лопоиъ. „Зашто се смеемъ? Зато, што си толика будала, да обеиш да ћеешъ сиоиъ у тавницу, крбо се доказиваш ноћу у моо собу съ отваранъ ключемъ, да транши новаца у једномъ орману, у коиъ я на светлоиъ и частомъ дану и съ правимъ ключемъ никадъ ни крайнере немогу да нађемъ.“

* Три трговца дезбоиша дану једной братаници, кодъ кои су о пашару были у квартиру, свое новце на оставу и одуу свикій своимъ послонъ. — Одма дође једанъ натрагъ, и запита одъ жене новце у име своя оргина, крбо су ѣсшто купили, па имъ новцы требаю. Чимъ е ћебіо одъ жене новце, одма побегне и никадъ се више ніе о њему ни чуло. Оно двоица подагну на жену процесъ, и запиту новце, крбо е само једнаъ дала новце, а казало бой е, да морао быти сва трооица, кадъ узме седу новце да никаде. Жена буде осуђена, да имъ сву штету изнади. — Адвокатъ Наи, кои е бишъ тада изишао изъ школе и почео радити, каже той жени, да здесиро, и узме тай процесъ сиъ да ради. У суду стане онако говорити: „Она е жена добила одъ сва три трговца новце на оставу, и како ово сиои тужители кажу, она донде ніе смела издати новце, док се сва троица не свставу, и не дођу во новце. Новци су ішли у рукама ове жене, и она ће ій одма издати, чимъ сва троица дођу во новцу.“ И тако жена те ослободи се одъ плаћања.

Математични задатци.

— Седмъ весій повесе ви на продаю, узвуте сирве у меиу и да за разно 10, иду ли дале полне и возуна тако да му остане $^{1}/_{3}$ и 2 кл. дали у шуми новце на потираиу изъ кое узме да ги ниво всиди 53 комада и пожуре се у варошь. Овде изброи и нађе да му одъ броя повешени 11 фали. Колико е дакле повео?

— Неки весиа донесе ябуки и крушке на піацу уедно 100 комада почемъ 6 7 крушака по 4 трошка и 11 ябука по 6 крайнера продати морали, то донесе само два форинта куѣи. Колико е ябука имала и колико крушака?

— Неког капетана уништаю колико му е ква рота. На пое одговори: Половина е у трошкома $^{1}/_{4}$ у логору, $^{1}/_{5}$ подъ комадомъ, и 9 зеле равни у болници. Колика му дакле рота?

— Двоица топіе бацаи су изъ едне и исте батерие бомбе. Прый е 36 избацио кадъ е другій започео, после тога заедно и за исто време прый учини 8 метака док другій 7 или напротиаъ другій, толико барута за 3 метка потребуе колико прый за 4. Пита се колико ће избацити другій са онолико исто барута колико и прый потроши

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерикъ. Шта ти е, Петаче, што си ни невесео?

Петакъ. Болестиаъ сиъ, братоиъ ми е ішъ и неки худи укрво ирглаъ.

Ерикъ. Ако си болестиаъ, а ты ши лѣпиру.

Петакъ. Неповикае ишта, еръ лѣкаръ незна шта ни фали, но лопоиъ то известно зна, али немогу да га нађемъ.

Ерикъ. А одкадъ болуешъ?

Петакъ. Та одвакъ сиъ почео упражнаната се за учредника. Чини ми се, да сиъ неотеше прогутао едно дебело ъ, ни ми се познаіе стомакъ.

Ерикъ. Ја кланако, ако та стонаку таново што подиети неможе, тешко Кешъ никадъ субвенціонираный учредникъ быти.

Петакъ. Дакле и у Брайли было е единъ чиновникъ конзулата бікъ.

Ерикъ. Да, они се атектати умноживаю.

Петакъ. Нису то атентати, већъ су доказителства одъ стране Турске, да се њихова цивилизація са западнимъ полудара.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земун. Наша варошь досадь ніе имала изванште, осимо за здравіе и забаву сходно заведенів. Овой в оскудици досковно наших предусетный Г. Павле Петровић, притажетель увеселителног места код „Радецкога“ немилени ти трудь ни трошкова да тиково што страдити даде. При извлашту тоих заиесте в и изстављена плакана, кои ће у овой вештини поучити сваког. Г. Павле Петровић заслужује за ово свое предусеће ашу похвалу, а мы препоручујо нашим сограђанима найтопліе, да небы пропустали свою децу у вештаня плакана дата обучити, єр познато є давна да гимнастика душевне и телесне силе у човеку ако разніа и снажа.

Београдъ. Као што є познато, да є Велико-братанскій конзулъ изъ Букуреште дошао да заступа г. Фонбіка за време његовог болованя, тако исто треби знати, да ісшть и садъ наши поданци конзулатъ сь найпеьмъ вераха строгости чувају. — Турски власти безъ сваке су регуле, безъ никаквогъ знака войничкогъ, почемъ су тако распуштени, да и свдашньих граданна не сако у дућанима, него и у кућама кворе чине. Тако пре неки данъ узяли су ми исконно у єдну кућу, почемъ су врата затворили — єръ домаће нису се ту десили — и све, што имъ є у руку пало, обоих одеяла. Сутра данъ то исто понушавали су и на другомъ месту, али су, до данашнги домаћи жестоко одбили. Они бы много чуда и покора чинили да наша поданна своју предострожность неупражняна разрешујући свуда по варошн кундаре, но опетъ може само мало успѣти; єръ таки после учињеногъ злогъ дѣла побегну у градъ где ій брата сакрію. Требало бы се тимъ пакостницама забранити тумарати по варошн. — Његово высокопреосвященство г. Митрополитъ благословіо в како у Лицеуму тако и у Гимназіи прѣвстъ архимандритъ Іоанпѣемъ на испиту науке христіанске присуствовати, где му є младежь на пятаћ пристойно и дубоко почитателно одговарала. — Тако исто отъ стране высокогъ Попечителства просвѣштенія одређенн помоћникъ г. Живановићъ посѣтіо є на исшту обе помешта заведенія, где є отъ г. управителя и професора пристойно дочеканъ био.

— Осветлан се 29 и 30. пр. м. у Петербургу прага св. Исакіа, при коіой светковини біла в. Гарда у шеширу отъ вимске палате до праге, око кое є біла войска, а изъ ње біла су мѣста за гледаоце за кои се скупо плаћало. За поданій прозоръ плаћао се до 150 ср. руб. Царь в са снйномъ пратьомъ изашао, а царица са неданмъ завичаемъ на колима є дошла до праге, у кою су после ушли. У праги се служила божія служба, за коіой є плаћало 1400 цванца; затимъ є била велика литія око праге, у коіой є учествовало митрополитъ са многобройнимъ свештенствомъ.

— Єдакъ допишенних изъ Беча нила у бр. 153. Об. пов., да се є склонило єдно друштво баварски гвозданчара, кое є особито за Хрватску позоръ обратило. Ту нмаде 6 велнка самятка с добрнмъ шумама за продаю. У овай варъ нмаше се на месту єдних дуиоводнихъ друштна, да учини нужди изсѣдовања.

— Изъ Кнне нмаю В. Н. да се коју нмеђу 26. и 27. пр. м. облакъ продошао и за дуго времє велика кнша падали, те є изишла река нпва и Кнна и потопила готово сву равницу пуковнн, тако да є прекнпуто обѣнчё на све стране, нстоши су дѣломъ разорени, сань изгодилнщій усѣхъ шшенице, реки, кукурузи, гаваде и ост. уништенъ є, тако да су и сами становници се изъ Кнне морали се одселити потерани са собомъ сваће и сву рогату и тегленку нарву свою. Они становници достойни су тнхъ ваше дожалења, што су прошасте године туће имали.

— Н. В. царица удова Каролина Августа тонако є напредовала у своіой опорави, да ће по своіой прилици отићи већъ концемъ Іюня у Сонсгоградъ, да тако ово лето лѣтује.

— Господинъ баронъ Сивковић Сима поклоніо в ведельному жупной цркви у Топли 2000 ф. ср.

— У дрезденой печатьари нзишло в управъ сада войничкій шематизамъ за год. 1858. Онъ се заключна съ концемъ Априли 1858. Усѣкъ нѣга брой сада вуѣтрійска армнја четнри маршала: Надпојводу Іоснна, князя Виндишгреца, грофа Нуѣана и грофа Врапиславл; 18 нпжѣштени и 19 немачкштени фелдцајгмајстора; 112 пожѣштени и 90 немачкштени фелдцајгмајстајката; 128 пожѣштени и 146 немачкштени генералмајора; 260 пожѣштени и 156 немачкштени полковника. Прелеђ бродова припадаюћи ц. кр. поморству нзлазе: 1 линіскій бродъ, 4 фрегате за єдро нзпрополеске, 5 корвета на єдро и 2 пропелезке, 5 брнга, 12 паробродна на ланоп, 1 парнпй нкгъ, 3 пропелезке шуне, 3 голете, 4 брака шуне, 16 топчара, 16 веница, 7 преносни лађа, 3 лађе за брањеће лагуна и 11 канћа.

— О велнчини водпоре, коју є руски двор дозволіо князу Данилу, разлнчито се говори, али се изъ сигурнога изворя зна да є нста подъ царемъ Николомъ нзносила 8000 дуката, а да є сада повишена на 10,000 дуката. Отъ године 1854. почимши было є изплаћивамъ обустављено а исто є стопро мѣсеца Октобра прошасте године опетъ дозволѣно. Посебна имонина князева кон є нсћкоіъ странонъ у Енглеской удомена, износя, вели, 140,000 фор. Онай имонъ фор., што в наслѣдіо отъ свога стрица, Петра Петровића II. већъ є у данна потрошенъ.

Н. Н.

ПОЗЫВЪ НА ПРЕДПЛАТУ НА ПОДУНАВКУ.

Съ концемъ текућегъ месеца Іюня истиће пренумерація свію ови наши предбройника, кои су се до конца Іюня пренумерирали. Поводомъ тимъ позываю ій найучтивіе на нову предплату. Подунавка, кои є већъ лепо нше кодъ читаюћегъ србскогъ света стекла, доноснће нао и досадъ поучне и забавне чланке — къ томе, новости и трговине изнѣстія; а честита и поштена лица Еракъ и Петакъ проводиће ду и у будуће свое мудре лавдіе. — Цена Подунавке остае по старомъ т. е. 1 фор. 30 кр. ср. на три, а 3 фор. ср. на 6 месецій. Пренумерацію прима свака пошта, издавателъ и познати г. г. скупитељи.

УЧРЕДНИЧЕСТВО ПОДУНАВКЕ.

Пролазеће лађе, поврни Земуну:

8. Іюня. Изъ Панчева у Сисакъ: лађа г. Симеона Мандрина, са 3000 м. кук. и 3000 мерова вапа.
9. Іюня. Изъ Сиска у Сегединъ: лађа г. Фрнђ Попера, са дрва.
10. Іюня. Изъ Панчева у Сисакъ: лађа г. Нпколе Малошевића, са 3600 м. кукурузa.
11. Іюня. Изъ Панчева у Сисакъ: лађа г. Іована Крстића, са 5000 мер кук. и 3000 мер кукур.
12. Іюня. Изъ Сегедина у Бродъ: две лађе г. Іована Жотера, са сало.
12. Іюня. Изъ Ст. Бановцпи у Сисакъ: лађа г. Карла Мајера, са 500 м. вапа, 500 мер. соли и 7000 м. кук.
12. Іюня. Изъ Бечереја у Сисакъ: лађа г. Васе Бермја, са 3000 м. кпен. и 5000 мер. кук.
14. Іюня. Изъ Сиска у Бечереј: лађа г. Косте Морве, са дрвима.

Станѣ воде (изнадъ 0).

На Дунаву . . . . 6 ст. 6 п.
На Сави . . . . 1 „ 6 „
На Тиси (Кодъ Тителя — Мол) . . . . „ „ „

Течай на бечкой берзи.	7	9	10	11	12	13
	Іюнія					
Народный заемъ . . . . . с 5 „	83¼	83⅞	83⅝	83⅝	83⅛	83⅛
Лутерскій заемъ отъ год. 1834. за 100 ср.	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1-39. за 100 ср.	—	129½	—	—	—	—
„ „ „ „ 1-34. за 100 ср.	109⅞	110½	110	110	110	—
Акціе Аустрійске банке	973	973½	974	976	976	975
„ кредит-заводна аустрійскога за 200 ср.	226½	230½	229½	228	229½	230
„ друштва аустр. сводз. путова за 200 ср.	265½	268	267	265	267	267½
„ подунавскогъ парнор. друштво за 500 ср.	538	538	535½	—	537	537
„ вост. Франц-Јозеф-сводз. пута . . .	185	—	184½	—	—	—
Меланце на Аустрнју	104½	104½	104⅞	105	105	105
„ на Лајпцпгъ	—	—	—	—	—	—
„ на Трнесту	—	—	—	—	—	—
„ за Будимскпх 1 фор. . . добра пара	263½	263	262	262	263	263
„ за Цариградъ 1 фор. . . турс. пара	—	—	—	—	—	475½
Злато	107½	107½	107⅝	107½	107½	107⅝
Сребро	—	—	—	—	—	—

Печата, издае и одговара књижевстваша І. К. Соврова у Земуну.

Подунавка излази сваке Недеље у вече, и стаје за целу годину 5 ф. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. без повишења с повишењем 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Предплата се шаље годишња и полугодишња. Њих садржество Србске земље изнеше у књижним писмима са новцима на књижару Госп. И. Базовића обратити се.

Бр. 25. *У Земуну 22. Јунія.* **1858.**

Силный царь Стѣпанъ и краль мађарскій Људикъ.

(Свршетак.)

Даљну војску диже не стиже
Од Бугарске и Македоније,
Прве Горе и од Далмације,
Босне земље и Крајине лете,
Ни од оне Лике ни Крбаве,
Од Примора ни од Славоније,
Све то ости за крвину другу.
Но узгреде не пођоше Бошти,
И рочиште на Сечу в њиму.
Кадъ пріеше, да се моје, дође,
Броди војска дебело Дунаво,
И прима се равната Банатя,
Где Банатска предаша војска.
Кадъ царь силный на рочиште дође
У лепу край Моравна равноѣ,
Съ обе стране ухвати Морава,
И на њему жестоке погради,
Тако чеша сваку Мађарію.
И Мађари ровъ су одржали,
На три дана пріе Плавѣ-дани
Паде јамак преки Србской војсци,
Ту се обѣ одмараше војске.
Но да видишъ року ни уранку,
Текъ Доница да и зора свиа,
А другіехъ нестае звіезда.
Бѣкъ лишенъ, крвнъ ће некоги,
Гонећ' тиху сас болѣ осами,
А ићите се ніе растанућу.
Всѣмъ тежали чуше се по војсци,
Како дижу, како ђурдію,
Неки в стрелцо свако зарнићѣ.
До пруѣше мейдану ди подѣле,
Да виђ ћеше запара не виђети,
Е за бою запарио и диза.
Бо шта жели, ће оно и теки,
На што теки, радъ га зарнићѣ
Да достиже, да га жели виде.
Бой е воли и жели бомбу,
А тоне е нанъ свако добра.
Вика да г' пучки болѣшна смете,
А другога ништа разбит' нене.
Но биша су Срби и Мађари,
Бѣу виша и душмани стари,
Радъ в свакій срдце да исѣкли
И биръ слу да ухате главу,
Тадъ бы срдце на мѣру му дошло,
И съ образомъ пошао бы съ боя,
Кадъ имаде шта казати дома.
Но попріе во се ударише,
Свакій свою изборіо војску,
У Срби в сто двадесетъ тисућа,
У Мађара сто двадесетъ и петъ;
Сваке су имъ биле поклапше,
Неко ваљ, неко ниште каже,
А често се забрину војске,
Како коме кадъ у рочиће дође.
Кадъ се војске у ударити ићеху,
Тадъ изађе Мађаръ мейданія,
Те онъ вапе у цареву војску:
„Ѣа' се ви кнезъ одродио
„У своѣ ишсни царь Србадеспска,
„Да ми ће на мейданъ изићи,
„Нека ваше обѣ гледе војске,
„Исповчати я кои ће болѣ
„Србе бити, кои ли Мађе.“
Пуно Срби чуло и потегло
На Мађара у то моѣ равно,
Утиче се и дуло дисте
По њему Бановићъ Страхиња.
Но царь Стѣпанъ 'вако проговори:
„Ближо жели, благо пареници!
„Кадъ и дѣда, 'ваке ићиће
„Заточнику хоће ви мейдана.
„О мой сине, Бановићу Страхиња!
„Турје си с' ви дѣди и бабе,
„Видићъ данасъ, ако те Богъ жива,
„Што ће бити за кратко крісме.
„Но мой сиинић порано бы было,
„Да ли ваша вдепъ заточника.
„Што се бій ићиић од све војске.
„Нек у нас спрачъ ићичнић,
„Што о' узесо по два 'ваша на се;
„А ти ваши из наше хиторје,
„Те ћешъ глисовъ, ѣа' и они бити.“
То му рече Моочићу га две,
Да нам ваши и у бою г' чуза.
Да не видое одъ виглости дуло.
А кадъ тако царе пређелио.
Призовићу Релю крилатога,
Те му силнић 'вако говоріо:
„Или Реле погуби Мађара,
„Мађерія нећъ очиша кади,
„Кнезовъ ваша Срба ће мейдану.“
Оде Реля по рѣчи царской,
Те посѣде повелна игрћа,
Што га сама за мейдане храни,
И ваше га само на мейдане,
И на бою кадъ му попелао
Подъ њимъ коньи мртви из' уморна.
Крилатица у полѣ изађе,
Те Мађара срете заточника.
Одвић другомъ Бога познаше,
Одвић другомъ стаде по бѣлгу,
По халету рече рѣчи Реля:
„Возићъ буди невелна дејо!
„Ја сам пуно одшо мейдана,
„Бойу много ваше одъ тебеха,
„Съ тога вала тебе започети,
„Съ коиъ хоѣешъ ударай оружјемъ,
„Бр е меки едно ли и друго.“
Рађо Мађарь ва то приставую,
Та онъ бази кодѣ битезио
На соколи Релю крилатога;
Како коиѣ одъ Мађара зижу,
Маче Рели саблю одъ ваиса,
На ваљано дочеки га свежће,
У хуку му вокѣ пресѣче,
А потезе своѣ коиѣ бојно
Да одъ прве вохарне Мађара,
Но Мађарь се ићитомъ заклапшо,
И на ићити е вокѣ дочекао;
Одъ челика ићиић му е коиана,
Подъ челикомъ три су биволче
Подсѣчне, едно скраху друге,
То е тарће ни свако оружје
И воиску заиложи одъ свачега,
Ал' у Релѣ вокѣ одъ масваве,
Што во дрво срдца не имале,
А во гвожђу ишчеѣ не стиди,
Іоиъ пребојски вокѣ основано,
Најео бы ягу ни крвнику.
Проби коиѣ ићита одъ челика,
Проби коиѣ све три биволче,
И вуклаку свирли му руку,
Е сигни се до збуже злагве,
И запесе коиа и коиана,
Обиша земљи потегоше
Одъ великога и жестокога зора.
Види Мађарь да ће погинути,
Но науми да пајесе главу,
Е коги се једнић поуздати
У брзину добро коиа свога,
На трци е кадъ бно прићѣ,
И пуно е добио поћіи.
Те окрену коиа Ердедина,
И отрузи пресо поли равна,
А са ићитомъ коиѣ побиће,
Да не смета трку и бѣжаи.
Мисли једнћ да убѣћи може,
Лоше среће, при кади бѣше;
Ја сам кине се уђесіо тужавъ!
Гће бы прва упаки соколу,
Гће ли коиѣ Релин крилатове!
Чиѣ се свусти Рели преко поја,
Одмахъ стиже и главу му сиде,
И ухвати коиа Ердедина,
И поврати и копиѣ у ићиту
Све приказа цару силноме,

Но царъ врати по хадету главу,
Са тѣломъ немъ е уколико;
А све друго Рецка остаде
Радъ спомена вѣчному кошмару.
Зивка дала Срби и Мађари
Да с' ударе войска страхоте!
Боже жалый, големе страхоте!
Кадъ учека войска играть войске,
Тутньа земля подъ коньских ногама,
Равно полѣ одъ зора се тресе,
А одъ ваке и велике крике
Не виспи небо звездако.
Коньске плоче подъ потковице,
Прахъ се диже и разбой обузе.
Бете сила катанк была,
Те се брао ваквашне войске
И брао се обѣ орлине.
Мало ваше у Мађара войске,
Цуво ваше бѣше витязъ глава.
Србска войска бѣше одабрана,
А војводе Срби имадоше,
Што 'монихъ више не бѣше,
А сирах свега Реци погубо
За чесъ тиньи нъина заточеника,
Съ тога Мађари срдце изгубиля,
На моминна своемъ тѣлозъ
Не одоѣ зору ни оружью,
Кадъ бой чине окони коньди.
Подбигше съ жедньа Мађари,
Оставше погоръ Србадія,
Добаръ шкћаръ было войевнаня.
Царъ недиле гонити Мађере,
Види силанъ, погибоше многи,
А онъ бѣше срдце назогтала
Страдања злостанти неѣе,
Текъ преузе землю Шумадію
Одъ Арада до Варада града.
Тако Срби у времена стара,
Кадъ газуше, поришта людошце.
Кадъ е было, кадъ се догађало,
А пити се двоесъ и изуре,
А по двоесъ доньх Срѣдиа тече
Њезине се, и казиваѣе се:
Да сво ваше нъихи пареце.
И некада да сво кешто было,
То нелѣмо, да се радуемо
Я напредну одъ Бога милоти.

*) Изъ „Србске" г. Јеврема Нешића.

Конакъ блага.

(По једной старой хроници.)

На прибрежію реке Рајна обитавао е једанъ престарелый племићъ на своемъ добрахъ, у којой окољини због среброљубія своје звао.

Цео његовъ двор састоло се изъ четири слугитеља, три девојке и његове увуке — девојчице одъ 18 година, кое е поредъ свое удивителне лепоте найлепшимъ душевнимъ свойствима одликовала била. Жалосно е протицало свротньа прошло њеког живота, кодъ њеког среброљубивог уика. Бадава е онъ њой чешће о суетя васкри задовольства и блаженству монастирског живота говорио; они ње никада волю въ набору последньга показивали. Ербо приметила было, да е онъ на њъо нъаик свое смирено око бацио было. „Не живемъ ли я и овако у манастиру," рекла бы она, „ваше ли далеке ја једнъ у њега?" И заиста е његово обитавање више заточеніе него племићевог двору личило. Дакъ по дањ протицао е живот у тишини и самоћи. Нико ње узнемираво печату самоћу, коя е онде владала, ербо е његова природна побожность и среброљубіе на далеко возили было зато и нико ње нъао волю у његовомъ содружеству девати, и при његовой тровези пастати.

Ако Богъ, кои и заборављене неостаиле и у нужди сонћти нъе дае, прими се и Розаліе. Његовимъ проклоньи случи се, да је једно вече, кадъ е она изъ поля куће пошла једнъ отшанъ жандиъ срешао, кои е учтиво поздравя, и за ово-ово запитквши неке, кое е онако исто незнатижо, као и исодговорено остати могло. Но у оваковимъ случевима не пази се много на важность разговора. Једна речь рађа другу. Дуста да она страногъ овогъ жандиъа ваше да доброгъ и пажетвог, онъ ње за зету и любави достойну, ніе се дакле чудити, да е разговоръ међу њима нскоро важкимъ постао. Но при томъ Розалія ніе ни строгость њеког уика заборавяо; и кадъ се одъ прилике на двеста корина замку приближе, рекне страиом: „здравствуйте!" и похити у двор.

Но слѣдующій данъ прекда іой уикъ и ніе запоседио было, отиде опетъ у поље, косиче надгледати, и кадъ се увече куће врати, опетъ е ностій онай странный срешце. Ово е исто случило и онай данъ. Розалія се праведно плашила, да неби уикъ њен што о њиовомъ састанку дочуо, што да бы у тайности остало њиово скоро познанство, договоре се, да се у будуће, кадъ уикъ и слуге посну, у двореой башти састаю.

Вадя се, да су поради овога новога познанства мало брам били, чему е узрокъ одъ чиста Розалінна невиность и неискуство — ербо е она сада прамъ путъ любила; и одъ части странога љубезна нагласть и художество натоварене, ербо е онъ чешће већъ любію было. Међутимъ, прекда се брао до потайногъ састанка дошло было, опетъ су чували, да свету ову границу, кои любавь између благородны и прости душа дели, непрекораче.

Колико е Розалінно обхођење, а уздржанје и учтивость странога дѣствовали, те онъ, поредъ непрестано већегъ уверења, растеће страсти и прекезине пріаше, кои е время и место давало, никакво покушаня на добродѣтель љубезне ніе учинію; ніе каше онде испитивати, толико само признаня морско, да е но Хилденбургъ (тако се странный онай назвао) одъ свега срдца и искрено любію. Было кои му драго узрок његовога познанства, ближе обхођеньа съ Розалінонъ погазило му е насторо, да е она девојка, кои га срешаюм учиняти може. Онъ е нъайрію ла се съ њоме већега, али како би могао онъ ову сосгу, кои е његово срдце съ њима спочивала, неповолебливих и нечиста учинити? Хилденбургъ е было одъ граньисного воренна, и нако двадесеть година, кадъ е у свету учио да свою среду трои, ни размисле е и онъ чисти не прилезне ни кіза путове нивалію. Једномъ речію: онъ е было лакный одлажевкъ и пре кратког времена остало е среће свое роду на страну, кадъ га и одно наслѣдіе, кое му е стара мена тетка оставила, одъ нужде ослободило, срећу свою далѣ тражити. Онъ е бишъ у намѣреніе было, да се са двоставшимъ иманьемъ у свое отечество врати, кадъ му познанство съ Розалінонъ пиолишнуть путъ прекине. Да е оно граньанска кћи была, нѣгово би иманѣ могло обадвое срећнима учинити; али како би се онъ усудити могао девойку, кои га е далеко и нерокомъ и иманьемъ превосходила, за супругу запросити? Розалія, којой е онъ жело срдца своѣ показати дао, ніе истина већиного богатство одъ будућегъ супруга своега изискавала, али среброљубіе и гордость старога њеногъ уика положаня су непобѣдима препятства; нити се његовомъ допустиѣе ни тако веселаку удадбу икада очекивити могао. Съ друге стране њиова война састояня у башти, премда су любећемъ се пару всобходимо нужда была, због стра'я да се небы прочула, была су сада све опасніе, — случай једнъ мого е старцу тайну одкрити, и онда бы њиово одношеніе было вечитый растанак, кошать њиове любави! — Но ни морало ніе њихово любезный пар у овоме сумнителномъ положеню остаяти, и къ смиреномъ витезу обратити се.

Онай е обичай њиво свако вече после молитве прозъ једно шеталиште, кое се одъ њеногъ замка почињало, и у различнихъ правцияно овеет къ замку водило, шетати. Ово е шеталиште покрай једногъ брежуљка водило, на коме су се разнашне некогъ старогъ здања видиле, о коѣъ су обичателни овога предѣла различно приповедали. Витезъ нои е њао небо од земље одъ суневѣрја удаљенъ было, предзіе е у свако доба нородъ разваліна ове са страхопочитаніемъ — прежда онъ никада што одъ чудноги шта причатіе ніе, о коима су други говорили да су слушали и нафали. Но једно вече када се онъ, у дубоке мисли упућенъ, овомъ месту приближіе, чу неки шумъ; онъ погледа на разваліне, и види при тавнимъ уласку ове часть нижега да тиа. Више ніе требало да остреснимъ и слабимъ погледа витеза крила дае. — Онъ бестъ душе полете у замкъ. Уплашени слугани су домаћи његовог преповедаѣи, и сама Розалія, кои нити е страшљива нити суневѣрна была, сада е пребледила. Читаву ноћъ свивало се о овомъ чудномъ случаю, и често се плекаѣи изъ своѣъ дрежева будіо, као да онай шумъ и пламень тиаити знда. Пре зоре сутра дањ устане, и текъ што е ноћникъ ютреѣ молитве очитао, путникъ се једнъ прівни. Ношта е витезъ мислію, ове ли га привлачи или одпустити, а врати се опоре, и узме се једнъ човекъ около 30 година, съ прикћ очима и обрзина, у дугачкой црной хаљини съ распуштеномъ косомъ, кои му е око плеча ветала, у руцы тинькъ штапићъ држећи, съ коньъ онъ ћутаюћи и безъ поклоненія дивљенъ се питезя поздрави. Једанъ његовъ погледъ, кои е ни служителя божію бао, истера онога кроза другя врата изъ собе. Чудный онай човекъ уће сада сасвимъ унутро, затвори врата и пређе да поврави ја витезу ближе.

„Падни на колена трнаутъ благословенай," рекне онъ, „и прими радостну вѣсть, коју ти Промисао прено веке хаде!"

Витезъ се приближи са удивленіемъ непознатогъ, и запита га: съ киме има честь говорита.

Овай садъ управи своју погледъ на едног предмета у воздуху и рекне:

„Служевный мой душе! одкри витезу и ме ное!"

„Проперцій!" одговори едног громовитый гласъ. Витезъ ходъ кога овай зазвечи, посрне упшесть натрагъ.

„Будите безъ бриге!" рекне првый човекъ, „я сам дошао васъ срестиным ученици. Я ти заповедамъ, служевный душе мой! у име Саломона, благородномъ витезу казити, еда ли онъ срећу ни несрећу изъ мое руке очекивати има.

„Срећу!" одговора непридвиженъ гласъ.

„Срећу изобилне?" повтори првый човекъ, „ваша срећа лежи у разналичима грушеногъ здравія, кое недавно одъ вашегъ замка одетом. Ніе ли таво верный мой Анжелу?"

„Тако е!" одговори существо, кое е непадимо имену витеза и прогъ човека говорало.

„Вы сте се," настави овай с' великимъ равнодушіемъ, „пре 62 год. 9. Марта у едномъ сать после полудне, сѣдлопателю у среднемъ сѣмбѣлію родили. На путу сте истина были среће, коју су вамъ звезде опредѣлиле, но велики преступленія злодости ваше, су васъ недостойнимъ учинили; док вамъ сиромешній канонія се нисмо, кои вас одавно тако провозимо, ніе небо убѣлію, умилостивіо и поклоніо, да васъ поредъ блага нѣгове милости и временныхъ благогъ уредни. Моя е высока служба, да любимцима неба путъ къ высокой среће покажемъ, и кадъ въ получению ове рукоположи пружимъ. И сам овамо службу мою подъ васъ испустити дошао. Кедъ сам се развалинами овимъ при свитанію зоре приближіо, удариХъ трнаутъ овай прутвиХъ, кои у моїой руци видите, о земљю, и съ тимъ одрѣшихъ, да из оногъ месту благо заковано земи. Мы ћемо тамо данасъ у поль ноћи отићи, и духи, кои сиромашне чуда, заклети. Вы се немате ничега плашити, ербо где сам я, ту силе ноћне губе нѣкову власть. Будите данасъ довнеч у 12 сатій ноћи готови, да сиходите плате. Седъ ме лупшости ваше зову. Ајде верный мой Анжелу! здравствуйте сиромашни витезу!"

Съ овима речма удали се тайный гостъ, седне у коли, кои су га доле чекали, и ишезне.

Сада текъ витезъ доће къ себи, одне слободно, уфаше овай съ чела, и биши се на столицу, — да би се навоно о бићной посѣти чудити могао.

Онъ е дубоко замишлѣнъ седіо, кадъ се побегшій служевнъ главонъ вртеба укаже:

„Милостивый господине!"

„Стани!" повне витезъ, и уплашенъ почне се обзирати, ербо е мислио, да се прный овай човекъ опетъ врати. Но кадъ къ себи доће и види да се привиђо заповеди служителю да се приближи. „Зашто ли, шта значи овай плашетъ, кои сваћ вчерѣ кодъ разбоишна ово видіо?" завыти стрицъ смешена се. Служитель главонъ вртеба изиша да нестане. „Ако бутати знаш," настави витезъ, „я ћу та казати, да ни овомъ месту ништа друго, но едно скровните законано леви." Сидъ ку приповедіи свому догађаћ се и нѣговогъ служебногъ духа с' таковомъ обширношћу, да и нѣговимъ пуним времи оригинално оглашенъ привели. Служитель крстеви се похити превозелну нелокъ двору обавити; Розалія, кои текъ што е устала была, и онъ еднe девойке новости чула, похити у войводу одезу ихъ новомъ уклу, кои не пропусти цело догађаћ са свимъ обстоятелствами повторити. „Виђешъ," приложи напоследку, „како небо сиромасе награђује."

Цео двиъ протече витезу као у радости о обећаному сиромашу, кое пазъ у удивленію о свезанію и сили Проперція. — Но кадъ ноћ настане, чувствованя ова у осећани другогъ пада промену се. Домаћа низому оногъ прогъ човека вештацемъ, а нѣговогъ невидимогъ духа заповлонъ, и закључили су витези сваколико у тако опасно предприятіе, яко што е заклињанѣ духова, неупуштати се. Сазъ е истина витезъ о великомъ Проперцію и нѣговомъ Анжелу далеко полезнія за себе поняти имао; но опетъ ово ніе могло препатетисовати, да разговора домаћа улечатѣей у нёму не проузрокује, кое е нѣгову витезку бодрость потресло, и у оногъ стаю како се ноћ приближивала была, жаліе нѣгове витезне силе не устегне. И сама шала закомисліе Розалія ніе могли болькивость растерати, кои се све осећаліи на лицу нѣговомъ показивала; и кадъ съ избишћих двинесеть Проперцій у собу уће, — нешто му се човечеко догодило.

„Имате ли волю витезу!" проговори овай, „очекиваћ сведок силе мое нидъ духовима быти ?"

„Я мислимъ, яко бишъ присуствіе мое необходимо небы нужно было —

„То не!" одговори Проперцій, „духъ може точно и безъ васъ заклетъ, и сиромашне безъ васъ подлетуто быти, но вы овда никакогъ участія нећете имати."

Овай и додиташъ яко магнетическа сила дѣйствовала на жале витеза, — онъ бы нако, да бы се и сва страшна покла предъ нимъ отворила.

Само ій и едногъ служителя с' горећомъ буктиномъ свесо пратити. Кадъ су при улазу развалина были, додаше онъ с' своимъ прутомъ како витезя тако и служителя, и рекне имъ, да се съ оногъ места не макну, ербо онъ ніе неможе за ни стати добаръ. Потомъ уће сиъ умутре, падне на колена, и наслони главу свою на земљю. Онъ прнпше после 7 минути устане, и штапићемъ своимъ трнаутъ ваздухъ прекрсти. „Было бы," рекне онъ высокимъ гласомъ, „добаръ ли зао духъ, кои овде скривено скровните чувашъ, и те заклињемъ силомъ меки дане ништи, покажи се у виду човеческомъ; я те зовемъ првый путъ!"

Изъ далеко зачу се душа у дубокима здрія. Витезъ посрне, и наслони се на дратованога служителя.

Проперцій повтори после едне почивателне сс движеніемъ прутића свою заповесть. Душе се све ближе и ясне чуе. Витезъ счека за ићуще Проперцијуса.

„Я те зовемъ по трећій путъ," настане напоследку закључитель и подигне прутићъ. Громовитый трескъ засечи. — У внутрешости здинія прогоре пламенъ, едно существо съ сиромобезданимъ лицемъ изиће изъ пропасти, и стане предъ пламенъ. Служитель одъ страха испадне буктиномъ изъ руке; Проперцій подигне ю.

„Ко си ти?" запита онъ појављенъ.

„Последнійъ одъ ништи, кои су негда замкомъ овай обитавали, — чуварь подземны скровишта. — Зашто силь знать?"

„Да нами наћестіи дамъ."

„Неизмерима су скровишта, кои у внутрешости разваліна ове почивају, но могу се само по части подићи; где е то створенѣ кое за онимъ чезне?"

Витезъ при овимъ речма мало да ніе у несвестицу пао.

„Не знаш!" рекне Проперцій „извести васъ дамъ."

„Одпусти ме, или опрени ар' твога прутића, ербо велике муке трпимъ."

„Говори, ербо ћу иначе спу ноћ опасно должити и тебе мучити, непослушный душе! Реци, комъ начинонъ могу се ова скровишта подигнуть?"

„Чрезъ жаого молевѣ, чрезъ милостиво и основьи завода. Десетогуба награда очекиваће онога, кои чрезъ тебе милостиве раздавно буде . . . Одпусти ме!"

„Кеки каки изићу кога времена могу се ова дизина завршити."

„После славій десетый дамъ."

Проперцій подигне прутићъ: „я те одъ путимъ."

Појавленѣ отиде съ величественимъ ходомъ у провасть. Ушиена тупа одпрати га.

Проперцій преда служителю буктиню — и врати се съ обадвойцама до замка, где се съ Витезомъ опростя съ обећаніемъ, сутра га посѣтити.

Ко ће описати радость Розалію и домаћи, кадъ они Витеза истина нешто блеђого и уплашеногъ, но у прочемъ здравогъ опетъ виде. Ко ће набројати хиљаду питања и одговора кои су одъ обадве стране мешани были, ко ли интересанѣ приповедакъ и удивленіе слушалаца? — Я о свему овомъ ништа не кажемъ, но само казимъ, да е већъ свитати почело, кадъ се легло и да е у два сата после полне Проперцій свои обећаніе испунію.

„Али о Боже! завапе в домаћій Проперцій сиромашнихъ изгледао! Витезъ е скоро косомъ о нѣга ударіо пре него, што га е позвао; — ніе были ове дутанце пре хваљене

ни другиѣ, као уредакъ чорекъ обучень нако е плавстакъ капуть отъ найлепше чоя, друго я одело было прно, и коса му лепо чешлана была. У овомъ новомъ нему сие е узкисо за женскиѣ поль изгубио; шта више чшио се быти лепъ, я тихя мѣгова озбилность у лицу и обхођењ тонъ чувало се, съ нѣму ближе добри, серьо се мислило, да онъ изъ онио коже мисли читати.

Пренда е то нето и витезъ мислио, но ово обикъчаи любезнощ неба ни се устрачкаво погледа сердца испитатель. Онъ се запорси съ кланце, да моху ни само о дизаво скроишите говорити. Проперцій опредѣли ва то! слѣдующу ноћь, и витезъ му радостно изборн 300 талира у злату с' молбомъ, ове по провиску духа на дѣла милостиня обратити. „Ви изразите“ реене витезъ, „ово условие, и я ћу друго, и мене постонъ и политвомъ къ великомъ дѣлу приготовити.“

Проперцій прими новце и одпесе ий у право къ мѣстномъ пароху. „Расположите съ ова 100 талира по вашемъ произволењем“ реке онъ „а други 200 подените сиротама.“ Говора се, да я отъ онога часа пароухъ великиѣ почитаемъ мудрост Проперцијя постао.

Докле я витезъ о процепту размишљао, кои е отъ идати новца имати се надао, мѣгова су побожна уста у непрестаиних дењењи были да бы могао ноћь, кои ће му кашатакъ купно съ интересомъ вратити, што ире превуће. Наступи ова и съ нѣомъ се ухаке Проперцій. Два служители съ оквиром и апошина морали су ий къ раскалѣкомъ дѣлнио пратити. Неустрашимо ово викаше жидъ новакъ, корачао е витезъ кроъ густу повучину на страни мѣговогъ удивлени достойного пратеоца ий опасностиа копиа сопровођати. Кадъ су ири улазу раздалина быти уаме Проперцій едну овкиру, уѣе съ нѣомъ унутра водиче е трипутъ и нреке неке неразумителне речи, кое су се ужасно изъ дубљине пропасти одзиване. Но кадъ се ваше ништа ни чути ни видити ніе дало, врати се къ уковеним служителима и покаже ним место, где ћеду копати почети, но притомъ опомене ій да одъ сада нідна речь несме се проговорити кои е претиа съ дкатиономъ точности слѣдоватн морала. Нідна речница ніе дубоку тишину прекидала; само се кадъ и кадъ удинсай изъ тесни прсіо витеза чути могао. При сваномъ удирцу, кои е нму дубѣ исповано, ніе е сердце витеза пунало, не изъ страха као при заклишю духова, но изъ пресилне жедѣ и радости. Наседанутъ копачи стаку, и движењемъ означе да су на нешто ударила, сагну се да бы могли оно изъ земѣ изкуѣти, и подигну едну стару пуку кесу, кои своимъ звечењем обрадованом витезу свой садржај предскаче. — Бутовйи записела Проперцій служителима далѣ не копати, и нму всакановъ земльомъ напуштн. Кадъ нѣгова заповест буде извршена, повтори онъ окречушн се къ витезу речи позвлење: „Незамерика су скровишта, кои у внутрешости разнална она почивало, но само по чисти моту подигнуть быти.“ Врате се натраг къ замку, где Проперцій ново и пре съ витезомъ се опрости, съ обећањем сутра га посѣтити.

Ко ће описати радость Розалје и домаћи, кадъ они витези не само здравога, но и отъ радости опћинога опетъ виде? но ли удивленіе и љубопитство, съ коимъ се кеса са свимъ страни завиривала и пиала? но ли осећањ слѣдителя, кадъ при одрешењу кесе, стара талира ково ниша изъ неба поцуре? но ли найвеће радость и дѣйство, коимъ е витезъ ове брано и опетъ пребројнао.

„Сарокните износн 3000 талира, рекне при улазу. Како вы тако управо знате? запита витезъ зачуђенъ. „Свезнамъ лино! вы сте ження дала 300 талира, десетогубая награда очекнва онога, кои чрезъ ване милостиње раздано буде. — Заръ се неопознићете ваше оногъ нарочења духа?“ Витезу садъ текъ сване — „о жене лудост!“ новине онъ, да я о томъ раније размишљано писмъ. Но я ћу изгубљено надокнадити; я ћу вамъ дати 50.000 талира — „То не!“ прссече му Проперцій речь, „кайере се миѣомъ сунокъ увћрите, еля известіе, кое вамъ е духъ одкрио, свеками истино. Обратите за сада прикатьи 3000 талира на то, и онда ново скровиште, кое ћемо до 10 дана подигнути, 30.000 талира изнесе, можете единутъ за сванда знати, нако се стварь систои и у будуће само ће одъ васъ зависити, срећу вашу дотле терати, докле вамъ воза буде.“ Витезъ нађе ово за наметно, и одъ ова му 3000 талира изборн радосно. „На што ће дуу быти обрћени?“ запита Проперцијусъ. То остаолюсъ на самъ,“ одговори витезъ. „Добро! рекне онай, „вы ћеко волю неба о томъ исиати, при овимъ речма нападн неку нензвезну, и отворн е. „Управо! дође стои нако написано,“ рекне онъ и преда е витезу. Онай прочита съ удивленіемъ на едномъ листићу од пергамента слѣдующе реча: „Ови 3000 талира, нека се одпесу у манастиръ, кои одиде два сата къ заводу лежи, и нека се ово милостиня на истый поклону.“ „Како су ове речи онамо дошле?“ запита витезъ. „Съ оними листомъ,“ одговора Проперцій случайно се особити приключења. Кадъ годъ я совћта или помоћи потребовећ, поспедньи у нѣга, и кадъмъ одъ неке невидене руке написано ово што желиш. Но о оними ћете при угодной прилици и више што, и може быти неку часть мога животоприкличења искусити; садъ ону новце на опредѣлено место да одпесемъ.“

Завсти іошъ онай истый данъ одпесе Проперцій новце у манастиръ, и другій данъ дође игуманъ самъ у замакъ, свое Богъ да прости у ние дегогъ братства витезу изнпта.

Но време е да се къ завоћењеним пару повратимо, кои само у ново сумнителност стависе, и сада га у не маћ сумнителност застасмо. Хилденбургъ е отъ повћленія проперцијева за добро нашао, посѣте у бишта дворской прекинути, и Розалја е, прежда іой е тешко падало, на то нако лозволећ дли. Овде ніе место натрежавати, да ли отъ стра, да се небы нијова любавь отъ долазка Проперцијя, или чрезъ лепше будно стаће витезово и домаће одкрила, или е другій газиавій узрокъ обое къ ономе рћењу привукло, — толико се само зна, да они нойма састанка нису ни сванда, но до ягодишѣ времена, прекинули.

Ономе нетомъ жельомъ, коимъ е Розалја ово време, то е истомъ и витезъ оно очекивао, кое ће му притакнуће отъ 30.000 талира донети. Већъ су у брагу и надежди осимъ дана протекли, и быть кадъ е за вечеру съ Розалјомъ сести хтео, Проперцій га съ узвисоме своиха обрадује. „Я сазъ довао,“ рекне онъ, „да нимъ невиъ, да сазъ данасъ повољу моѣ другиха у разналинама место одрћо гди нево сутра велико благо кайи.“ Радостанъ збогъ таковогъ гласа хотео е витезъ мѣтника пристойно угостити, но онай то забрани претећа да ће отићи, ако они вечеру прекину. Мету му дакле столицу на десну страну назаъ астала, а витезъ седне съ Розалјомъ вечерити.

Она е часъ пренила часъ бледило, и сиякій ће но допустити, да е я узроэъ нмала; кадъ Проперцій ніе у но гледао, она га е страшно погледала, а кадъ су се мѣгове очи на ньой задрживале, она е свое доле обарала. „Она е господична ваша умука 2“ проговори напосле данъ Проперцій. Витезъ замоли за опроштење, што му ю е представити изостанио. „Нашта зато,“ одговора Проперцій, „я Розалію познаемъ боль, него што она сама себе познаи. Вы ћете знати о томъ сумњати, но я ћу васъ увћрити. Бате да она господична на найманю наклоности нема къ манастирскомъ животу?“

„Заръ и то знате, великій мужу,“ рекне витезъ, „то дакле ніе ништа исиредъ ваши очіе скривено? На мою жалость сиыъ я бодаи реки просиано ньой светый онай животъ описивала.“

„И опетъ знато ћете се обкладити, да е Розалја за осимъ дано задуберила?“

Розалја се почне ясно смеати, и самъ витезъ ніе се мого уздржати да свое неѣрће смѣюх исказда.

„Господична,“ рекне Проперцій озбилно, „одъ нсе записи ваши смей у едномъ мгновенію у ужасъ преобратити.“

Ово е доста было, да Розалію умири.

„Прежда вы, настави онъ, никакве склоности къ манастирскомъ животу немате, опеть е то ваша судбина. Овой се противити записи, истина, одъ васъ, но слѣдства су тога ужасна.“

„И признаемъ,“ рекне Розалја после кратког одпочивања, „да бы ова знати желили.“

„Я бы вамъ могао одма огледало показати, — но нећу да васъ уплашимъ.“

Розалја запали на жѣга съ молбомъ; дуго се Проперцій затезао, найпосле извади едно огледалце, и рекне іой да погледа у жѣга. Она одскочи запањен натрагъ.

„Шта 62“ запита зачуђенъ витезъ.

„Ужасно! ужасно!“ то е было све, што е одговорила.

„Та вами единутъ шта си видила?

„Ахъ! сама сазъ себе съ мачкомъ у прсима видила.“

„То бы ваша судбина была,“ рекне Проперцій и нетие огледалце у џепъ, „кадъ бы

се Прокопу противили. Било бы супруга єдного човека, кои бы вао Јаво у човечеснома виду запућ живоут у пасао преобратио, и наше отанше из овай степени дотерао, да бы ни за Јаседнаснис почивали наше пучећи самоубійственоз сповчити.

„Дознаите ми, да могу у мою собу отићи“ рекне Розалія дрктавнима гласом и побегне.

„Ово є дѣйствително!“ прешапће Проперій пигезу, „господиња се збуниша.

„Божественый човечe!“ повиче овай, и Јиња се столице, „ни дикле не само естетику, но и срдцу човечесному можете заповедати? Одкуда имате ви такову силу, којой ништа противостати неможе?“

„Я сам вамъ обећао некій дивъ часть веку мога живота укратко свобштити“ — одговори Проперій задго — „и садъ сам ево готовъ вое обећанѣ испунити, но ми непрестано бутанѣ обећате?“

Витезъ му то обећа.

„Бићe одъ прилике сада 400 година,“ започне Проверій, „одъ како сам я у Рим у єдной гробници по другій путъ живити почео.“

Витезъ га са пажљивіемъ погледа.

„Прво тавно знаѣ,“ настави Проперій, „кадъ сам се пробудіо, може се са осећанѣмъ непорочнаго детета, кое є текъ обитіе матери, остависло, сравнити. Нешто писмо ни чути ни видити, ани кои удъ дизнати могао, но опетъ сам осећао кроз мое увучено тело некій живот да мин, као што при предверу изъ дубокога сна ихъ будности осећамо. У овомъ стању, што сам рево, ништа себи нево представити писмо могао но при разліно внутреня сила, сне е ни е вешје и всѣх бывало. Я осетихъ нужду погледати и дигнути се, но падохъ у несвестъ и заспах. На єдномъ чуимъ єдан тавакъ, но всих гласъ: Пробуди се, смирены спавачу! пробуди се! и у тай пар бѣло ни є, као да ни се такви магли сх очію скипа, погледахъ и видѣмъ да се у ненакой сканданой тесноћи находимъ, поредъ мене єдно видѣло, и волъ мои могу єдногъ страховочителенога старца, кои є недвижимъ седіо и мене гледао. Я сам было лежао на земли са пранмъ проврщеномъ повріеномъ, но опай се одма, чимъ сам се помоко у при преобратіо. Меня согласно и страшъ мишао, и кадъ я устанемъ, узправи се и онъ. Но чимъ на ноге стане, начеше, я хитьно вракае на земню палиу. Покри сх тимъ твою наготу, рекне опай истій жесток гласъ, вои сам и при чуо; Анделъ вои те є овде 200 година чувао, говорн се тобомъ. Я обучемъ хитьне ове исте, у коима сте ме први путъ видели, — кажидо вое є кодъ мене стояло, почне се мишати. Сѣдуй ни! рекне духъ, врата се одма отворн и я пођемъ за кажидомъ, вои є предимномъ ишао. Земя по вояй идеахъ, света в, рекне Анделъ мы се налазимо у гробницама мученика. Дуговачъ скилдвих ходника унике се, вои є ужасно изгледао, и непрестано горећимъ кандилима осветлѣнъ бѣо. Ужасна є тишина овако мене дарсповала, кою є само мой ходъ и гдикои узлисай прекидао. Три овака ходника прећемъ, седа кажидо, вое є непрестано у воздуху предимномъ ишао, пође вреко меня бисмиши, кадъ є 200 было, доле.

Пасћавъ при овимъ речма съ нестрпљивимъ очекиваћемъ прелазе столицу ближе. Проперій жало ћопуте, и као завишћавъ чанеће се настави:

При сваномъ степеиу, што сам дубѣ силазіо, воздухъ є задніе бивао, и кадъ съ последнѣхъ сићемъ, обузме ме зима тако, да ми є зубъ о зубъ ударати почео. Гледа само тавако є во єдно кандилие, и дрктаюи протимъ воздуха тешкога борило се, кои га є сваки часъ угнетіе вредіо. Наши другови висамъ видити могао, во само толе прее видиое, док писмъ до некога ухода дошао, где ми се многи виноки ходъ, и предъ сваиимъ во єдно тиикоће кандило. Съ ужасиимъ страхоночитеинмъ профемъ поредъ оне, вонхъ є увочеиъ погледъ на мене управлѣнъ бѣо. Найпосле века ово скетъ бели врата у прномъ заду каустике мой ходъ. Идуће кажидио профе кроз ова, кои се одма безъ найманѣхъ шуштаня отворе, и я се найемъ у некой жалой, цриой и осветлѣной изненади, на среди є стало єдинъ сгубъ, и на ономе иеко мртво тело, вое є у руци прутићъ држало. Приближи се, рекне мой невидимый предводитель, и узми овай прутићъ; во у истомъ магновеню кадъ я прутићъ узмемъ, згруда се тело оно у неку гомилу костію, и изъ оне изнбу слѣдуюће речи: „Мойсеовъ прутъ! Мойсеовъ прутъ, ты кои си га добіо, чудеса ћешъ правити съ њиме; но тебн самомъ бићe неузможно одседа задовољстно владеое любави увишати.“ Одма осетимъ неописану болъ, кои обаче наскоро прође. Идуће кажидно пође даљ и уведе ме кроз нека врата у єдинъ прилично осветлѣнъ ходникъ, кои є горе водіо. Но што сам више ишао, ходникъ є све ниэій и узій, све тавнін и тавнін бивао — док ме найпосле дубока пра помрчина необкола, у коіой ништа друго но само ону витреку точку видити могао, кои є предимномъ ишли. Воздухъ є сада тако тежакъ бао да сам єдва дисати могао. Ходникъ кои є све тавнін бивао найпосле преобрати се у рупу, кроз кою сам найире сагнутъ, после на колена, и найпосле на трбуху єдва пролући се могао. Наедначутъ разшира се опетъ место, и Анделъ рекне: Купи се прутићемъ о гноздеия врата, предъ кожима стојишъ, и текъ што сам я подирнуо сх гроковнома дуномъ отворн се. Зракомъ напоѣ — изванредне свѣтлости за неколико минута ослепимъ, — но шта сам видіо кадъ сам опетъ прогледао?

(Свршетакъ слѣдуе.)

Набацинанъ Етне.

(Свршетакъ.)

„Јани су стакли на путу виногради и єдна гомила растова дрвета; врви буду на ма' сажежени, и други су се дуже одупирали; но усіе комаће лише падало е са шумомъ бесненя едно преко другогъ, и зонило найкрасніа дрвета. Зачуе се особита песма, и дрво бешше сломљено као трска, не натрокъ, него падаюћих се комаћемъ лише. То є бао страшанъ лесъ и потресаюћій погледъ. За єдномъ растомъ, пиљцима и сплетенима одъ свіо други, сам сио нашли. Већъ є стано неко време безъ лишће, узъ стабло лизао є пламенъ, усіено комаће лише удараше єдно за другимъ о њега; растъ се свиіо при сваномъ удирцу, но опетъ се увекъ исправлао; найпосле почне се, горећи ако на стаблу, полако на єдну страиу нагибати. Іошъ за неко време држао га є встаръ тамо ово, да є дрктао као сажрно рибіи дивлячъ; натра на стаблу све є више узимала ма', више и више лизао є пламенъ, дубѣ я дубѣ клизало се гордо дрво, грозе бухтиие. Найпосле се сиали красно дрво безъ шума и пламена те га огиѣномъ мору. Не само да сио ми, кои сио за дуго ново и задостао гледали овай нерваный бой, ово бесно пустошеня, разуздане страховите спихіе — не, сви, кои су за нама дошли, бутали су неко време озбиљно, док свачія уста непознате: povero albero!*)

„Съ уништенѣмъ овогъ последнѣгъ раста, као да є сила лише у своме току попустила; усіено комаће ніе се више валао съ такомъ 'жномъ. Весиило избациваня трашо є управо да и по сита, и за то време се миса показа 5—6 рвећи. Оде сам такође ново увидіо, како лава тече: комаће пада єдиако одозгорх, и свагдано постие темељ къ новомъ помицаню. Како се упутъ сиака лиза испуштя мора, то помицаћ бына одвећъ споро. Такође нераде єдномъ сплоѣ сам врнци лаве; предъ нама и. пр. чинило се као да се лакно отворіо, и найближій кракъ стано е са сашмъ мирао; текъ онде одде падао по некій комадъ, и мы не само да смо доцніе нимо ни продазили, него често ни найкрайнімъ нестима и треко нн — ово да богме нурно. Мышлећъ, да се све, што лава додирне, се места у пепео преобрати, ніе истинито. То сио ново задали на растояня: лава ніе є уништавала, пошто ій є обилна и сломлая, када ій є брзо у пепео сзвегла. Како є величествено было ово изметаћ може човекъ себи представити, када помисли, да є лава нама за испуштя ирао дубоку и широку долину (волуйскій до') па є текъ за девет дня 18 ніля прешла.“

„Око 3 сата по подне времено се къ братеру одъ 1790. године; виногредъ да кажемо онъ є целу годину лава горео. Око 24. сата (6 сатій у вечо) дођемо до њега, ерх одъ прилике лежи єдну милю одъ новога, и ново смо овде стали управо предъ и видъ новима ратеромъ, то смо могли гледати у средъ његовога страшнога трогла. Чувство, кое васъ є при тоиъ погледу обузело, неда се описати: што нам в кожасъ и потрост было чудно и жучно ово срдца при погледу на ново, кеадно повлећеи, кое е сие уништавало, то васъ є овде на висина сасвимъ потресно погледъ на ово дивно, величе-

*) Сирома дрво.

ствено и узвишено позориште чудесне природе што се свуда около нас распростро. Дубоко под нама вукла, као шкрпа немирне, испресечена уза и гркљана у шутра у гори здружена са непрестаним изметањем. Повадило затутња свеких подмукло испод наши ногу, повадило вукне као рика отз многи топова; а повадило се отворн гротло на далеко и увисо да неизмерно догледнн избаци вулкани оно, што нас хтео више у себи држати — да немогућих догледања, велнки, ерх морадо сно висови у небо онох пратити подижуће се море одз огня. Затим за ха' наступање тишина — и сваке хуке унутри у горн престаше за часак; нивадвутъ почне опет тутњити, тако снлно да се дуго орило по небросвих долинама у дубнзама Етне, повадиве у водубскнм долу, онох страховнтом гротлу одз пакла. Више се висмх плашно и нис ни необично било нно одзре при погледу на лаву! сида сам осећао да сам ближе створењу: било ми я као да смех завратн у тайну найдубљ природне снле. Нз и узвишех осећао се човеск онде на висини, предзи и изнадзи, чак сам себе и слнку околину сравно са онох грдеовх снагом радеће природе."

После овога другога пзметала застане мало вулкан, и встнцаћ зене, кое с за два последња несења слђовало, нис тако снлно было као оно прво. Тако и Цезарано, найблнже село, поштеђено остало одз бесиила. Поздно, у Октобру 27., поаше се путнвх Цнглерх на гору. Съ невољно њгови прнвидбй завршено наше нзвестне.

Кадх се (тако прнповеда) вођу у 12 сата нзх Цезарнна кренено, дуво с нзх ветерх и носило нисх досадномх запнонх одх пепела; но обнчно небо найнозге се изведри и повеза вска звезда гледала с жельо на вобне путнике. Одна испредх села было с небо правно као жарх, подижуће се нзсе одх лава, често као огньена ступови, нагледу дивно прнево одх пламенитога лаве. Путх нас с водно нрво страшно понушкових поля одх лаве, кое су потоци продрали и кое с као посеяно было, кадзина, стеняна и остатцина одх лаве. Полако сно н'али, зинобн дубнна и врлнна чуз брдо, што опасуе долину водубску, и довено у лену жестевоу жуну, найнозге се узвужено на стрмену, пузканским песком посуту насыу, кое се зове Нумисіза.

Было е 3 сата у ютру, када се вешна горе дохватасно; врубина вше страшна и нзгледх предз кога досто дивнеч. Море одх лаве сх огньнмн као гуе пругама, кое се свеглсно нзлнвку ухз Боне подх критерох и као хлапи поточнна пратећи и клочаћа пробнну кроз горе масее. Огньна реза лаве кулдзи и живо нзх горе и просипала се сх почетка на тавну земзно нно растопљена руда. И сахх критерх новостворенн нагледнне знамено. Могли смо лено сжатрати нлвеку кншу нзх нбга: видали смо како нлазеће сауда взбйа нз земзе. Учинзло мн се, као да видимх где узрасте огньно дрво, сх усйнмнх каменьмх и кулзина о грнво, кое, бачене у нисх нпо петрове ронетне у взиду светла зубова, чнсх у человеств огньнох гротла натрагх палзу, чнсх се нмх одзоса кротера назву. Тнкав нова, олуи, усамзена природа, густа кнша од пенела, сеиноће огньне масее бнлу образи страховитога нелнчественога кобнога лзва. Сауда беше ротх стнхов — само човеск единай мирай гледзиуђ.

Лзва, кой нзнре у почетку усйано прнела поерйх се лнеh у тоху правх порохх и тече дзаљ, кзно вожнаћ позаше се по крштаню и спасзаваню предмета нов долазн, нао и по лзву. Нзйполе се знаменито у нисх загонзала те нзгледа као усйно натрено брдо. Тако се тонх правако до блнзу села Пзовзрино, Кассина и Мнзо на се онда среко стуснуо и устанно.

Докле ће ошнтх страховнти, злочестн вулкани нзнне Италнје трнти, докле ће се ошнтх у своёной утроби раздратн, то с питанћ будућности. Тнсећ, кои се на богови дно и кнага в Зевсх у Етни сарнзо, ошнтх се сдзано трудн, да се освободи и снлно нзнеће, што обе да га згнзчи, са себе одбаци, као да бн хтео сруиитн тежелх Сицнлнју.

Изнапредно шперцопанћ.

У Кетау су прнвндзна сдерсть тако нзто были прекарени, да нмх я после дуго време светь прнсоцно. Єдзнх калоп писовскй куп на сезу едно тезе, на онда замоли човеку, одх кога я тезе купно, да му да квгово гоземо нсето, сзно да се по сата сх нзнне послужи, а у залогу за то нсето оставзе нодх нбгн дотле купзно и плзћено тезе. Калоп стрпа у џзкх то нсето, дзаи га на леђа и пође у нарошх. На кашя градской задзже га врнцзнки; онх нмх каже, да нема плнта у џику, за што бы се морала платнти врнцзи, ербо с у нћну едно нсето. Врнцзнки му не хтедоше нсрошнти, него одрепе џзкх, а као се ушоше, кадх ускдредх нзсноча нзх џзки едно гоземо нсето на нлсо, што се тазнше опростно, врозх кнпно у нодх побегне. Калоп отрча за нзнх у сезо, али седх у нисто нсета стрпа у џзкх тезе, и кадх опеть дође до каше нарошне, врнцзнки му не хтедоше по другнй путх прегледати и прекетнти џзкх, ербо су мнслнли, да е у нћку едно нсто него, нос е нзло чзсх побегао, и тако у нзсе калоп тезе безх врнцзи у трдх.

— Єдзнх висовнх куп дао прнсети у сезу, за едно плати врнцзи, а другу узесе градоч у нарошх. Али му одзи подзажу, да су чули за то врнцзнки, и да бе дођи, да му кућу прекеку. Онх с бнлх хтео едно прасе да заколй, зато га брзе жете у колезну, застре по нћку, стзне га дзлати и псзати му, и у томх послу затеку га Бумрунћх. Позову га да буде сх нзнма при прегледзо куће своз, али онх полнођно едно колезку потуки нмх се, да му е дете нао бо-жестно, и да нсзе седх само оставзте. Єдзнх врнцзнки поиуди се, да остзне у себи и да дзли дете, докх се онх нсвратн. „Добро" реже нисовнх „дзи само дзлајте полагано, колнх васх — тако, нсвнйте сх колезном дрнати. — тако, седх я добро; али кзшнте не открзвајте колезне, нрх нно васх нзди дете, одма ће плнвати, и докторх ни с особито наручно . . ." „Нсвнйте брзе" реже врнцзнкх, „я нсх знам, нако треба дзлати" и одна стзне дзлати и детету псзати. Други врнцзнки сну кућу прегледату, вак прчета ве нћу, и нодх нћу, режу васнпану, да ій с морао нсто прсварнти. Кадх они одх, взнуче васнпаљ нзх колезне прасе и заволђ те.

— Нека госпол набезумни се, и каже едном дебелоуз човеку, сх нмх я заедно путовала на колзма, да е едно нзвх шкаф спнрала, коп е у Брнслу купнла, и рада е, да га прско орнпуске границе пзвеуе. На орашуской граннцы задрже врнцзнки сно путнике, и одма се сзђе сх коза онай дебео човеск, и уђе у канцелнрнју врнцзнскоу. Одатле изђе сх едним врнцзнскнм, кои дело зовзте господе, да се дн у едной соби свзлнтрате, нбгова жена нећех чекн тако ни во. Шкаф се нађе, новосиарз се и ошнтх я морадз га господи новчану глобу платнти. Селзу опеть на коза сна путнаци, и кадх су тако заедно подуго путовали, стане господе вдзкозети и тужити се на онога дебелоуз човека, што ю е нздао. Али ошй онх реже: „Нн врелно, господне, тотзко речи произвати ни шказа прост шкаф, и, вон сзнх зисх нздао, нзнаэ око хогтела обзватао више одх 80.000 орнзана у џзкзнх; и сзнх дзкле за кою снгурности тайку, кою сте ви повернли, ва наше зло а за нов добро употребно. На нрвой шпнцн, кадх мой струкх буде опеть таквх а вндзкете, и не ево што е седх дебео, поклонћу нмх едан шкаф, кои е нзого бодзи одх онога нисх сте мене ради нзгубнли.

— Єдзнх јаволтнх обзлази се, да ће нрево границе прекети зисте златна сатоза, и то нсто нн в врнцзнскнм, да се тоже нзлазо кадх дође на границу. И кадх завеси сх колнма дође на границу, тако су и нћга, и коза, и зисй врнцзнки прекетали и претрезли, да ніе нн едних будзнчнх недзрнуте остао, за онете не нађоше нзедених златнога сата. Али они с за то одете доста злнтни сатоза прецео, и то на онай начнах: дао е другу онх коза нзкупзнтн, и нодх е нелу ту шушнћу са златнмх сатонзма напунно, онда е нно што се обзчно ради, нр' рудннх с' гвозћех окопата.

— У Берзнну на хамбуржкой кашя узате сдерсть чудоватога єдзнога шверцера. Бзла му е нка одх злнше здравз девезе; то узадне у очн врнцзнзнзи, и кадх му на страза распзрао ану, нћу у нзой сзно брашно. Арнцзнзнзи га звнтзко зашто с то учзнно, и онх нмх одго-ворн: „Та му е нка збнгх здравзя одх доктора нрепоручена да к носи," али нзе зано казати, вон му е докторх тай лек препоручно.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. (виче) . . . Зарѣ ми можешъ казати „ти здравъ?“

Ераковъ. А зашто да ти кажемъ на здравъ, кадъ си голи ниво и я.

Ераковъ. Дакле сшиари е у Београду сарчено, позорје ій е посвишно.

Петакъ. Текко, сиромашни послужавъ ково што наследи мало ниже.

Ераковъ. Мало кажи? . . . и мислишъ да е то великій господинъ.

Петакъ. Да и великій господинъ, то стои, али е одвише сухъ, не можешъ много да нажи.

Ераковъ. Ты судишъ као и покойный Ахилесъ.

Петакъ. Да, само што се онъ нѣ плашіо цекиуре.

Ераковъ. Ала самъ ти у кеприлами збогъ квартира.

Петакъ. А како то?

Ераковъ. Та одвако самъ квартиръ, у камери ако за скулптиву, за коју су говорили да ће о Петрову дну бити.

Петакъ. А ты или у купатило, па се хушай, биръ вешъ се ты опистати.

Ераковъ. А во ће съ тобомъ разговоре проводити?

Петакъ. Та Делиѣ.

Ераковъ. Лепо, и я ћу вамъ изъ купатила водене чинове о скулптиши шишати.

Ераковъ Ѣси л' оздравіо, Петаче?

Петакъ. Мало ми е болѣ, само самъ изгубіо апетитъ.

Ераковъ. Изгубіо си апетитъ? . . . Изобико ако ти е какавъ учитель или списатель сербскій ваше, тай ће ало проћи.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Београдъ. Мислимо се. да ће у недељу 15. Юлія Његово превосходителство г. Хеври Бумеръ, в. британскій посланикъ у Цариграду, посѣтити нашу варошъ; но почекъ изъ Земуна, гди се задржаваше, доће ићи, да нехоће за сада ићи преко. поштено сербско, кое е у народа на Сави стоіало, са многобройнимъ народомъ даље стекаћи се отпоіло е. Текъ у вторникъ 17. Юлія ч. се ово 4 сата на гради дуиомъ тодома чиколь 21, и заспане на енглеской, аустриской и турской бандери дерпатну се у воздуху. То е было знакъ пожарења г. Фонбланка са пишомъ збогъ ишесшвія му удреде. У исто време паша е у конзулашу, гди ирефе присуства немаіућаше, дошао, ири чему бивши турска спратше, а поштено сербско, кое е страшу чувало, отишло е. После едногъ сата стекло се свега у ненабројной множини доле на Сави, гди е већъ поштено сербско и едно отъѣздъ пашалыке са почестителъ внутрени дѣла г. И. Гарашанішомъ и г. Фонбланкомъ очекивало долазакъ Његовога превосходителства. Већъ се дигъ клопо праіо и сплъ се кисшало, да неће доћи; изъ нендавнуіъ узиха се варобродъ изъ Земуна, на коме е Његова превосходителство было. Сирамъ среди дошашећега народишва праіо е едно отъѣздъ турске поћеше на беломъ стоћеу, почекъ су кайике съ бедема три пуша његовъ долазакъ обзнанила. Кадъ е изъ варобродъ изишашли на обалу сербску ступіо, урећено коћи аустрискогъ конзулата сербско поштено поздравило га е поћичкимъ начинокъ. Дапъ одъ Сава-кашіе къ Кале-мейдану урећено ушрко поштено дочекало га е пристойно. Одавле народомъ праћенъ и ступи у ушицу поздрављѣнъ пристойно е у опредѣљеной квартиръ коди „Сербске круне,“ гди га е опеть едно отъѣздъ сербске и турске војске, за страиу опредѣлено дочекало. Сутра дапъ чинили су му висока дица ваште. После подне благовоіно е на коно праћенъ исполицискимъ катапа проз варошъ до Топчидера проћіали се. Данасъ 19. о. м одлучено е у Цапатрадъ, почемъ с опеть сайо изаћіаћеи было. — После сарческой изишаи у лицеуму и тиканіи данашое се 29. Юлія после литурги торжество. Подиже се ће ће г. Д. Прообороић, попечитель просвѣтешки ни исток ирисуствовати, да састуии одреде они младићи, кои се спремаіу, да отечеству служе и своиих умиомъ произведени новчани разтерую. — Немогу пропустити да у овоіи хлопчу ніих дна нешки догађаи изъ внутрености Србіе нешиіиъ. У Ужица едан Турчинъ свадивши се са Србиномъ, непрестано е овога вребао, да му се осветн. И заиста ово ги едногъ на иуту сиомъ и убіе. О Турчину се нешта знаіе. Турска га власть нешће тражи. Гдекоіъ се човекъ окрене, види ће одъ ове Мухамеданке чуда и покора! . . . — У Пожаревачкомъ варошки повишли су се неки зломишленици, кои су напали на едну жену у куіи, на како ово тако и дете жепи, да новце дигу. Жена ніх е дала 300 цапа. По почетку ій е позвонили, то по ніиовихъ кликанію ухваћени су и предани злочиначкомъ суду. Она ихъ детекомъ тако е одъ напре повређена, да ће тешко остати жива. —

— Ирс нешолико дена биле су у Мишкову редка свешюшша. Славный иротесоръ Ф. Тирш славио е свои подесетогодишиѣ учишељство и многобройни су му люди, кои су му учешша были, честишали ту славу, јер' кожда и праві инжењеръ грчкій, г. Рангабе, кои е шаюће исказао науке коди овогъ вестора слушао.

— Железница изъ Темишвара у Базіашъ отворене се ове дина; већъ е главный директоръ господинъ путова исту прегледао. У Базіашъ остиша е и една комісіи, кои ће испитивати, какоіи да се тако конструкціи подиже.

— Бечкимъ новинама ишла се изъ Котора, да тако многи Црногорци долазе, кои оружіе и друге Турчина и бишки на Грчову одузеше стварн на куповачкій вуде, во веле да слабо назари имаіу.

— Не само да ніих е зимуси овай земљотресъ и друга учишла повлеки природе всеопћаіу шишу ирвшо и иекій предћаіъ упрошасіо — нешто едно домаћихъ „обшт. новина“ изъ Неполя — ирочишово е ioнъ и Везувъ страшни опустошеніи у своіой околини. Виноіћиши, кои на су виногради на полюжіи ошюх брега дежали, нешше садъ у вина иесто чокоша и воћка, сшићъ и лише. И за страшну ирошаіу облака ирићеко нодъ ове, какову наістаріи људи нешшто, ніи одиде, тай дописника. Кише се иотокоіъ ирошиво, и 19 особа су се удавиши.

— У Турпиу оширала е опеть една зваша и велика банкерска кућа са ниже живога дутова. Узроіъ падеша те куће биле су хрђаве шекулаціе са сипломъ.

— Садъ ће скоро Енгеска и са Норвешкомъ средствомъ подморскогъ електричкогъ телеграфа скончана быти. Већъ е краіъ шведскій великій трговишна право за ту цѣль дао.

— Овай званъ, кои е замучъ аустрійска банка хиљадскій новци умишаіа, ирићеко е подиуно, и то у чистиих сребрнихъ новћаніа, кои су ови дна на 16 вагона кола за железници у Бечъ одправљене. Оне новће у вредности 6.000.000 фор. ср. нишше су тежину одъ 1700 центій.

— У енгеском иарламенту было е скоро разговоръ о веком чудноватомъ енглеском закону, кои да се уиише некій е недуживаіъ захтевао. Да би се иарламенту о исправности споменутогъ закона увериo, нашео е онъ овай случаіъ. Једно дуженрих зелобіе се у кнеза некога свештеника, и да бы своіой богаіьи свою љубазь всеборно изишати мого, полюби ако нитрео у образъ, па морао е то горко платити, єрь тужень одъ свештеника было е затвореникъ на шесть месеиіа робіе осуђенъ. — Кадъ нисъ бы морао дуженрих предступаіећ своје поштрати, но бы му было опроштено. —

— По новинъ извѣстима изъ Индіе лоша се, да е тамо за енгеске војинке плаћа веома из-

дишна; истина имаћ у новцу, али тимъ више цјечаво плаћаре и драго камењ, и случаи кад су редки да коимъ простомъ войнику плаћаре у предности одъ више хиљада фунтій шперлинга у руке падне. Сумрула искоуп у Индіи познаћ маіора примаше в одъ нѣкоіи мужа єдно скратимъ одъ самога бисера и смарагда, каквогъ се у целой Енглеской више не у кога немаше. Споменутый маіоръ писао є своіой сумрули са скратимъ и писао, у коме вели да онай скратимъ далеко имаћ вреди одъ плаћаре, кои є єдан хиљадъ сребра полка у Лузіону задобио, єръ плаћаре онай цене до 20.00.00 фунтій шперлинга (2000000 фор. ср.)

— На грабеню гвоздени путова у Русіи тако ито се рада, да ни недељомъ ни празднимъ за радење одмора нема. — Што се тиче усѣва у Русіи, изгледъ є, да ће ова година врло изобилна бити, особито по оними провинціяма, кое на балтійскомъ мору леже. Одъ нѣколико година почели су и сами Поляци и Руси, по примѣру нѣмчкогъ земљедѣлца, сами пола рацјоналніе обдѣлавати, што пре иису радили. То и кадъ буду гвоздени путови готови, на коима ће се рѣка изъ внутрешости Русіе готовіе и брже у пристаништа доносити, можаће све европске земљ, кое у рѣки оскудѣваю, изъ саме Русіе свое потребе наимрити.

— Аустрійскій водноручникъ Сомеръ добіо є одъ великогъ војводе бадеиского орденъ, што є єдногъ войнику бадеиского живота спасио.

— Страшна несрећа догодиле се ове дана у Дуви-Фелдкирху; сви є скоро ова варошица постали жертвомъ пожара, и више су люди тамъ праздникомъ животъ изгубили.

— Редкій єданъ случаи вѣрности одъ єдне женске чита се седъ по новинама. На бойномъ полю, на коме су Французи 1807. з. онако страшно одъ Француза подъ Наполеономъ побіени биле, погинуо је єдно 70. годишан дика своме љубезномъ, погинувшемъ у споменутой битки, споменикъ. Петдесетъ су година прошле одкако они смрт своіи младоі заручника оплакуе, и сваъ тек допустише ioй обстоятелства, да му споменикъ подигне. Али левиій му є споменикъ жѣна вѣрность, єръ ніе се она удати хтела, макаръ, да су више ньи за нѣку руку просили.

— Рускій генералъ Муравіевъ, славный основатель Карса, налази се сада у шанци Маріенбофу у Ческой ради лечења, єдан є онъ предметъ обштегъ внимања.

— При последнѣмъ жрибању дутрасногъ займа дунавскогъ наробродногъ друштва изчуѣени су сљедеће главни брокви: бр. 59.408 са 40.000 ф. бр. 42.048 са 5000 фор., бр. 3207 са 1000 ф., бр. 57.892 са 1000 фор., бр. 31.080 са 1000 фор. и бр. 39.532, 6139, 53.554, 58.655, 59.801 и 59.341 свака са 500 фор.

— Пишу Н. Н. съ босанске границе: Ючерь предъ вечерь дошло є на турсюмъ врху напротивъ раштелу у Костайници єдно 7—8 Турака и сели су къ витри, коіу су биле наложили. Око 10 сатій ноћу исказали су Турци више хиљада противъ раштелу, одъ кои су три погодила зидъ ваи шису учинили плавюме штете. Костайничка сатаія, кои є башъ у шуштри, изишао є затимъ одма у раштелъ, и дрзао га є обколѣ-ти до другога дика, гдѣ су подузели изтражења доказали, да су оне хитце избацили неки пѣини Турци и да су само случайно погодили раштелскій зидъ.

— Изъ босанске Крајине пишу Агр. Цтиг.: Освете за Ивањску ноћь су, како се приповеда, у Отоћи већъ на нѣкие жертве. Два иностранца, — корњачкои трговци съ жарковъ, — кои су хтели да употребе оточкій превозъ, да доћу преко Уне, биле су безъ свакогъ повода убіени и у воду бачени.

— Са новимъ концемъ добиљемо и новъ штемпель.

— Због мале воде престали су пароброди пловити по Мораву.

— 13. о. м. пренешао є у Бечу ѳ. и. к. князъ Карло Шварценберъ, витезъ ордена златногъ руна и гвоздене круне прваго степена, комендеръ ордена леополдова и т. д., властитель пѣшчане регименте бр. 19, запов'ѣдникъ 12ог. пѣшачкогъ корпуса, губернаторъ и командујући генералъ у Ердељу. Было му є 57 година. Онъ се было крепуо у Бургош Варе у гошпе, кадъ га у Бечу смрт снѣе. И. и. к. Величество даде посѣтіо га є у болести.

— Оне године напрнуе се 400 година, одкако поетое хусара. Краљ Матіе Корвинъ прозиі ихъ в звао године 1458. У аустрійской войни нѣйстарије су хусарске регименте бр. 8 и 9; прва се установила године 1696., друга године 1688. Касније су и остале дрзање завеле ову струку лакихъ коњаника, нѣкъ су имъ лаке и исто оружѣ и одѣло.

— У Нетерлавсену у Шлайперской было є єдно орахъ, коіе є могло бити до 350 година. Стабло є кодъ земљѣ имало изобило 36 стопа. Великъ є было орахъ и многе се люди одмораше у нѣговомъ хладу, а за нѣку ставаше ровна пчела и синузине, и трава и читави жбунови дивогъ растиње на нѣговимъ гранама. Ово грдно дрво сурна се као никакъ престиръ човѣкъ само одъ себе и то кадъ имаше встрѣле небеше. Люди башъ хтедоше у постелъ бегати, кадъ се полишише одъ силнога врпіена, коіе прузарочи орахъ у своме падању.

— Свешшенникъ царске гарде путоваше є 2. о. м увече на железници до Бадена близу Беча. Учинивъ одъ железне врућине бо є мало задремао, те се текъ онда пробудіо, кадъ су се коли већъ почели одъ Бадена за дѣлѣ вретати. Да не бы пресао нолѣ дизъ путовао, скочи Свешшенникъ изъ кола, но тако несрећно, да є на железницу пао, гди су сва кола преко њега прешли, страшно га повредивши.

ПОЗЫВЪ НА ПРЕДПЛАТУ НА ПОДУНАВКУ.

Съ концемъ текућегъ месеца Іюніа истиче пренумерація свію ови наши предброіника, кои су се до конца Іюніа пренумерирали. Поводомъ тимъ позивамо ій найучтивіе на нову предплату. Подунавка, кои є већъ лепо ове кодъ читаюћегъ српскогъ света стекла, доноспће као и досадъ поучне и забавне чланке — къ томе, новости и трговине извѣстія; а честита и поштена лица Ераклъ и Петакъ проводиѣеду и у будуће свое мудре лакрдіе. — Цена Подунавке остае по старомъ т. е. 1 фор. 30 кр. ср. на три, а 3 фор. ср. на 6 месеціи. Пренумерацію прима свака пошта, издаватель и познати г. г. скупителы.

УЧРЕДНИЧЕСТВО ПОДУНАВКЕ.

Пролазеће лађе.
покрай Земуна:

20. Іюніа. Изъ Жупаніе у Сегединъ, лађа господара Ивана Цезара, са дрва.

Пловидба мѣст. пароброда.
(По найновіемъ реду.)

Изъ Земуна у Београдъ у 6½ и 7½ сата у вечер, 11½ сати пре подне и у 6½ сата у вечер.
„ Београда у Земунъ у 7 увечер, у 11 сати пре подне, у 1½ сата после подне, у 6 и у 6½ сата у вечер.
„ Земуна у Панчево, у 7½ сати у вечер и два сата по подне.

Изъ Београда у Панчево, у 8 сати у вечер в 2½ по подне.
„ Панчева у Београдъ у Земунъ, у 9½ сати пре подне и 4 сата по подне.

Станѣ воде (изнадъ 0).

Изъ Дунава	. . . .	8 ст.	5 п.
„ Саве	нарасла є	1 „	8 „
На Тиси (Нови Тамишъ)	10. Іюніа.	2 „	5 „

Течай на бечкой берзи.	15	16	17	18	19	20
	10-и і и					
Народный заимъ . . . . . „ 5 „	83½	83½		83⅛	83½	83⅛
Дутрійскій заимъ одъ год. 1854. . за 100 фр.	—	—		—	—	—
„ „ „ „ 1839. . за 500 фр.	—	—		—	—	—
„ „ „ „ 1854. . за 100 фр.	110½	—		—	—	—
Акціе Аустрійске банке	973	978		977	965	963
„ средње-подунавскогъ аустрійскогъ во 500 фр.	226½	230		228	229½	229
„ другогъ пруге-гвозд. путовиа во 200 фр.	265½	—		267½	269½	264½
„ подунавскогъ пробр. друштва во 500 фр.	538	536½		—	535	—
„ аост. Франц-Іозеф-гвозд. пута . . .	185	—		—	—	—
Мѣнице за Аусетрију	104½	105		104⅜	104⅛	105
„ за Лайпцигъ	—	—		—	—	—
„ за Трієстъ	—	—		—	—	—
„ за Букурешгъ 1 фор. . . добре паре	262½	263		263	264	263½
„ за Цариградъ 1 фор. . . турс. паре	—	—		476	—	475
Злато	107½	107½		107½	107⅛	107⅛
Сребро	—	—		—	—	—

Печата, издае и одговара књигопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Недеље у вече, и коштa за целу годину 3 фр. ср. за пола године 2 ф. 30 кр. за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ експедиције съ поштарином 3 ф. више.

ПОДУНАВКА

Прибирали се овде подъ сваке 6 в. поште. Пол интересита Србиа нека изволе у нашемъ писмена съ поштом на адресу Госп. С. Калинића оборити се.

Бр. 26. У Земуну 29. Јунія. 1858.

Конацъ блага.

(Свршетакъ.)

Розалинъ упиѣ сама съ отворенимъ устима и раздрачешимъ очима было се сасвимъ вредно, да чуе шта ће сада быти.

„Заслепљивајућа свѣтлость," настави Проперій, „излази е съ средине саме на одвећ сребрн свѣтлости, у коихъ е лепа у бело обучена особа у седећемъ положеню была, гдину слово у руками на крилу држаше. У устима имаше одвећ листъ од перуникети, кои сте опомидь видели. Я се дрхтећи къ сѣдећу приближихъ. Умо тай листъ, рекне Анеетъ; но у истый по, кадъ я руку пружихъ, отворе се уста и упраше се очи на мене. Отъ ужаса патрахъ шкрнемъ. Умо тай листъ, рекне Анеетъ сасвимъ гласомъ. Я га узмемъ, но у истый часъ полетне одъ сѣдећа гдину и проговори. Брате! ты ћешъ съ овимъ листомъ пойћи праведне тайне одкрити, но само ће теби твой просвѣтлый животъ тайне быти. Само опомињући на пребывше времена изъ твога ће срдца быти изгладжено. При овимъ рекма паднe глава опетъ у крило, и я осетихъ велику болю у ногу, но настоја ме пребре. — Отъ онога часа о моје правой бићу пишта не знамъ, во месецъ, да сама у правой епохи кога живота обоје вере Христіанске обвеселявати бић, што отъ туда зовнучкатъ, што сѣмъ у гробници изученима заповѣдимъ земно, што ће свой особи обезбѣдити братомъ названо, и што ћешъ и сама бићеш носити."

Проперій показе своѣ руки, и звуждуће звонцића пође једну крилу бићеру, коа с на горку престена ово врата стакло. А потомъ настави свою повѣсть свако:

„Я похитихъ съ листомъ кроз одна врата напоћ, и одъ ядућегъ кашља горе доле проведеть найвеће дођемъ до једне руке у земљи. Овде видило изчезне, и я чуких коѣ подетели ме говоре: Сѣдуй ми. Я погледнихъ доле; и видихъ земљорадну провалу, у коюй видило ніе се неће чанило, одъ нѣколике главе. Я поскоћихъ напрећ. Сѣдуй ми! повеће Анеетъ по другій путь, и я скочихъ у провалу. Кадъ се одъ несвѣстане опетъ повратихъ, видихъ, да самъ передъ на ноге пао, и ведноко одъ мене у гледнихъ једнуъ дугачакъ ходникъ, кои е къ неким вратима водио. Текъ што самъ се къ оним приближио было, отворе се сами одъ себе, и я угледнихъ свѣтлило, коя ме е съ ужасномъ силомъ къ себи привлачила. Прекрасна велика сала, у коюй су сакуи умиколо у озирбаних чашка горећа видила полиевано погледъ на себе привлачивала. Бисеномъ мирисъ, коя е изъ кадила, съ мирисомъ нѣштанъ непуѣвина, назало, испуњало е ваздухъ, тихъ эсопрћъ, оглашо ми е ларгино жело — све е оно мени веку тайну, или вашу тайну предскавивало. Неко време самъ у пріятномъ ужасењу као загубљенъ стако, кадъ Анеетъ рекне: Отвори завѣсе, и узми оно огледало. Са стакопоставимъ приближимъ се тихо, и кадъ завѣсе отворимъ, шта кажете да сѣмъ видіо?"

„Шта е было?" запита питетъ съ жалбеним гласомъ.

„О! свето е позорище было, кое ћешъ сади ново предъ моимъ очима стои. Было лепойи у халѣнима као су у Римљане косе, лежаше предъмномъ на ногуштима; — глава ій бѣлаше ни деспой руци несличан, и у левой држаше ово огледало, кое самъ прѣе Розалин казано. Она се сѣћаше ваше до почиња, дето до е мртва. Около ій горела су кандила у стаклесаних сосудима. На врстами приближних се и лагано ій ужасно огледало изъ руке, за кое сам са заторскими очима и помамном се пригиорн: „Ты ћешъ другима съ овимъ огледалом будућу судбину предсказивати моѣ, но твоя ће ти остати сакривена. Самопоштво е одсѣци за тебе прошло, тебе ће изчезнѣ и брига пријати." При овимъ речма на вешто прође кно моимъ кроз грдне — нестидна сала одрене ће съ свога места и набегаваех кроз века отворе врата езвоѣ. Преко всѣй бисеномъ водило ме е идуће кадло пожаше. „Сада остављено пробеше изученима свегаи" рекне Анеетъ. Прешао самъ одъ прилике сто-бисеномъ; кадъ самъ у веку велику дошао дворе, где ни страни сами велики гвоздени врата уплашихъ. Кадало врдо прозъ ова, кои се съ великомъ лупомъ отворе, пашто се као облакъ прашина подиже, и я угледнихъ предъмномъ велико непланерно пу, у коюй съ обе стране бресове одъ шкилетами костій ирлаи, биху кроз коихъ е среду путъ было начињенъ. Кадъ овимъ путемъ пођемъ, све кости дођу у движење, — као кадъ тихо море нѣдвижутъ весинте ничке — тако су се и ове кости такасале и кришле — о, то бешо ужасно позорище! Окренемъ свой другъ, рекне Анеетъ, и увати ги за другій крај. Ово кадъ самъ учинію, тишина се поврати."

„Кадъ самъ одъ прилике изоти бисеника прешао, дођемъ у једнуъ ходникъ, врата се отворе и кадъ одвде пођемъ, нађемъ се на другу. Почело се быти страшнити."

„Можете дако помислити, каку самъ радост осећао, кадъ самъ слободно дисати могао; кадъ самъ плаветный сводъ неби, и звиждаће врше сунца опетъ видіо! „Три дана ћешъ се у пароша овой бащти, после ћи Рајя, обрати грешнике словомъ и чудотворнымъ, напради добродѣтелы, и живи порокъ."

„И садъ се тек отвара ново особито дѣланъ у моме животу. По завѣсе с вѣхъ подказа, спорнух провесоѣ ће нећи одъ сам искусити. Я сова съ моимъ чудноватимъ огледалом много зала, кои ишкошњи стиѣл ће поклоняо сваку жели провекути, поправио. Свопѣсть, коя е вѣхъ сверпаних спора обладала быа, у право стаѣ доволно; люде, кои су себе земаљъ богословно називали, дратати напрано. Поноћу моја частыка перзвитеноста, и сама клопка одврано, кои су вѣхъ городу свгурность указали; пресвиности на врабу и убійство указиваю, вайсакривеніе тайне среда човѣчесного свету обзнанио, и само пронасао небо исцитано. И сама тайне поазо, ное ће ду тећи на страшномъ суду одкривене быти — съ моимъ шгиаћемъ я сам брже и опове отварао, воду раздељавао, и по суду праведно; ирлое возарожавао, духове пријавао, подземна сарховита одрезао. Тошиса сам люде срећнима учињо — кадъ то сахъ писао."

Проперцій почути нахе запишѣлъ я жалоставъ чинѣи се, потомъ на єдинутъ ѣшти са столице: „Добру вобь, витезу! Пазите на Розалину обложденѣ, и гледайте да нѣке мисли лошавите. На свакій начинъ тешите є, и по вољи ѣој чините, да небы у своје предприятіо, яко бы се у манастиръ ѣли преселели чрезъ дугу отсутносѣ путовања ослобѣли. Добру вобь!“

Но племѣнъ є нако врло рѣдку вобь. Онъ се вадно бите найкашѣи сви по постељи, тако я велико упечатленѣ Проперцій повести, о коѣој са нико нѣсао ніе сумніо, у нѣку пробудіо. Кадъ бы мало и дрекати почео, нѣко є у су тамнесѣне се кости, говореће мртво тело, и онога безъ гиване ѣошть нѣке — пробуди се сваѣ као опуканѣ у звоо. Но кадъ свитати почне, онди се текъ нѣсове прес фантазіе у представленіа радостна пребубу. Розалино одложіе на найдостоа живота све ну се скорѣе бити виділо. Высоке мисли, кое є онъ о мудрости и сили Проперцієвој нако, питаше су нѣгову надежду. Онъ є вельк распозаго у помети сѣ новци, кое ће му онай корак нѣгове ужуке — и благи у развалишна принети. Сладкихъ сноа подкрепѣвъ, као да є читаву вобь мирно преспаво, остави свою постелю — и оде у Розалину собу.

Онъ завтаве ону завишѣну, и касаку у нѣ ној собѣ. Сва нѣгова питаѣи буду съ нелѣпѣстнѣмъ одговорима одразѣли. — Немало обстоятелство за племѣнъ, кыъ борба у коіој се сва бутеѣи са мислима борити чинѣи пробуділи є у нѣма стра', збогъ кра. Но онъ му є нако было, нѣку болрость у желѣзохлѣо, нѣко заволѣ са у забавлѣо мнолѣск преобраѣско ялити; ербо є онъ ово за сѣдѣло великогъ упечатленіа драко, кое є догађаѣ предъ нѣ вобь кодъ нѣ прачако. И кадъ онъ ялди да нѣке дубоке нѣсли женретно расту, и надежда нѣгова почне на ново оснивати се. Чинило се да свакій зракъ надрости, кои є съ нѣкогъ лица нѣчезаво, ка нѣгово прелази.

Но нѣгова радость, коя му се из очію свѣтала, и другій є уярчъ ялди; съ нестрѣпѣмъ очекиваа повоѣа сае се ближе и ближе приближаваша. Нѣгово повереніе ва Проперція было є безграничво тако, да га ни найманя сумња ніе узнемиравала; и повереніе ово опеть ніе незгрофено остало; єръ Проперцій є съ обичномъ точношћу у опредѣленый сатъ дошао, и три нолна служителя новео да ій прате.

Кадъ су кодъ развалина дошли, узме онъ факлу, и рекне дружеству да му сѣдуе. Кроъ дугачке сазидане ходнике, поврай разрушены зидова и пећи онали басамаи, вољо ій є сѣдѣ кроъ градне просторе, и сѣдѣ кроъ узке, до се сваа прануъа носао, рупе — све далѣ и далѣ, све дубѣе и дубѣе, тако, да су и сами они полудали служителъи нанишли се почели. Но ако нѣкавъ храборъ теперазъ у битки, ноп свое нѣке бегавше нойнике словомъ и дѣлоѣ къ новомъ нападенію ободрава, тако є храбіо плечѣѣ наговорокъ и собственикъ крвѣрокъ очаѣкоѣе слуге, Проперцію сѣдѣовати — и онди, кадъ є, на ученене ноге свое заборавивши, бапкъ нѣзѣй брескочатн хтео, я нолико є дугъ ако, настоао є окъ, встедѣокъ на свой врлокъ нось, съ иста ѣтолом хинѣскомъ храброшћу, свой путъ далѣ.

„Станите!“ повиче Проперцій нападаучи, кадъ су бапкъ у нѣкій мрачаій ходрукъ уши, „сѣдъ сво на месту!“ И они опазе ндн чинѣвѣой факли нако прво нсето, кое є на едномъ брежулку лежало, и на нѣм зубе изкезило. Кадъ су ово виділи, слуге се одъ стра'а уклоне, — и самогъ витезу плаѣерв храбрость.

Проперцій само остане неповолебѣмъ. Онъ да едномъ служителю факлу и продрѣзало прибліки се прагомъ ономъ чудовишту. „Ха, познаѣеш я тебе!“ повиче онъ, „ѣекиръ ѣазн

ако сѣ моимъ собственимъ могу радоваглати . . . ; Я ћу сутра одъ 300.000 талира преузети."

„То можете и после," рекне Проперцій, „ербо ћу а текъ увтру путъ съ новцима предузети. Боље ће бити, да сада Розалійно дѣло предузмемо, кое одлагати не трпи. Како бы было, кадъ бы я сутра и господичину звездицу съ новцима одвео? Путъ, коњи и кћи морамъ, и онако нодо на монастиръ, у кои Розалія мисли да иде; и добро познавамъ Игумапію на ћу той е преворучити."

„Добро бы было, сако што пре тихъ боља!" повиче витезъ. —

„Но ову ли и нуждне потребе за путъ господичине препаздѣле?"

„Такво за овай часъ може нобит."

„Добро!" рекне Проперцій и пође не прати, „сутра у десеть сати ћу бити предъ вашимъ кашћомъ съ коњима."

Садъ се благополучія витезово на највећій степень попело. Увуку одпратити у манастиръ, и три нидова допратити у замкъ — было е дше, него што се онъ надао нидно. Онъ е сва потребна съ тиномъ точношћу преузаво, да су сутра дивъ, кадъ е Проперцій съ новца дошао, съ господичиномъ и новцы за путъ нећу готови на нѣги пречекивали.

Витезъ, коме е ношть непрестано брати тайна на срцу лежали, да нећы Розалія одъ своје предпріятія одустаи, нопедъ свеге претварао, радость свою ніе могао сакрити, да при опраштању не рекне: „срећанъ путъ, любезна голубице, — съ великомъ жалошћу одпушћамъ те — срдце ми се пара." —

„Останите!" одговори Розалія претворено, „ви се врло нечалите, ваше здравље —"

„Ахъ! ништа зато, кадъ тебе губимъ, сева ніе радоста за моје на овомъ свету, и ћу као и ты ништа у манастиру пикоћити. —"

„Ако я нѣмъ кое друштво тако необходно нужно, и волимъ овде остати." —

„Боже сочувай!" повиче уплашени витезъ, „я бы докъ сева живъ себи пребивао, да сам те одъ твоје сварене предпріятія . . . . не, не! я ћеву да те одъ свете воли отрезнет — путуй срећно, о свети невесто!" — Доворъ срећанъ, како што сама я, треба да зна себе утѣшити — Терай!"

Кочићъ онзие ноћ, и кола за невидно нанута нанезну. Витезъ е дуго ношть у страху изгледао, да се небы пратили, но кадъ нади да ніе жива, прати се утѣшено у замакъ.

Но радость онога утѣха ніе дуго трпи; опредѣлено време за нопаћ приближивало се, а Проперцій ніе долазіо — време уречено и прође, и Проперцій се ношть кенови. Нако небы у стању было витезову жалость описати. Но онъ о времени каквой ни сливо ніе. Истина да ну в Проперціово одсутствіе срдце нарало, во опетъ се надезданъ питао, и за цело е држао, да се онъ због нѣкоје нобуде догађаи у свету или е нѣгово лично присутствіе и уважавање изазвано, задржати морао, и да ће скоро доћи и пресебретнута надежданта.

Башъ се витезъ найтрпљеће опими сладкима мислима тешіо, кадъ е сълудње писмо добіо:

Высоковлагородный Господине!

„Я сань се съ Розалісмъ нећъ весело. Не очекивайте дазде ваше на услуге могъ волшебнога пругаља, нога е сама само за пратилетни дѣйствителя; онъ е мени помогао сокровиште подигнути, кое ніе у оними разваланима, него у нашемъ замку и у нашемъ окружно скривено лежаво; и овде разумемъ Розалію и нѣзи 150.000 талира. Немойте ми то замерити, єръ сань е са цепимъ моимъ нѣзинъ одлучіо.

„Као единъ нанетникъ човекъ, нао што сте ви, милостивый Господине! немогете ни изисканти, да и цело наслѣдіе моје бедака за часъ потрошимъ. Я сань нама предаза мени 300 и 3000 талира по десеть пута умножіо, шта е дакле нреведіе, него да и вы моје, нама предаза 30.000 талира умножите. Но шта я говоримъ? Половина одъ сиа 300.000 талира Розалінно е нѣмкѣ, и дакле одъ ніе, бездушной господице, нисамъ десеть ни сако нетъ на сто узео. Ову бы наименость запста само за моћ труд заслужіо, како сань нама труда вась срећанъ учинити. Или како? Зарь вы исте найсрећнія човекъ на свету были, докле сте у лудой радости живіли, да нете бјаго изъ ове разваланна подизати докле и колико ухтеле?"

„Но я желимъ сирано вось не само нрозедѣвъ, но и великодушнимъ бити; и ћу вамъ безъ нзанке никакве стварн опогъ волшебства скобштити, нојомъ сань я среку полуэіо, вась за нову волиги. Вы морате признати, да сань я тайну овога художества, за себе само задржати, ваше любопитство незадовољно оставити, и вась у неизвѣстіо оставити могао, да главу докле сте жили бедава лупате и дивати се о чудима муроге и сиромъ Проперцій, но како што сама кажно, я ћу съ вама нешкодушно поступати."

„При свеге треба да знате, да е сво съ нрозузлешіемъ ваше умуке учињено было. Я сань се овомъ добромъ деновѣшимъ случайно упознао, изъ нозвишетна постане любезна, нако сво морали одъ вась претнити. Дуго сво време ніе у бошти состали се; найпосле нашъ се непрестано нрокрадни догнали. Мое е намереи было, да Розалину руку испросимъ; но мое намѣ ніе довольно было, да ја такова што и нонемнти сиемъ. Я дакле закључнх нашимъ нзобилнимъ богатетвомъ, благородный Господине! опой нуждн нохоћи, тако изнесемъ одвах плнк кои и Розалія сподштимъ. Она за дуго ніе хотела на то нристати, но найпосле ее дале нагонорити; и я морамъ за нѣну похвалу казати, да е и она съ нѣномъ вешталомъ много съ срећномъ нзлазу овога дѣла нриведа.

Одъ Розаліе сань се толико о вашемъ животу известіо, колико е нуждно было, за моћи роду свезазаћетъ предъ вашимъ очима играти. Съ прочимъ чудима, кои су вась тако у удивленѣ нриводила; съ иноетранственима вашимъ ки мешеви новеревѣмъ, тако се исто догодило. Мой усгуланій Ангелъ, нога сань я онда, кадъ я онъ вечадимъ съ вама говорію, нодъ ономъ дугачкимъ нрномъ хальиновъ сирановеног дрвец, нахоли се седа нодъ мене у виду єдноге чворка; я сань кувію ово добро животно одъ єдноге Талијина, кои га е научіо было на дане знаке реги: „Проперцій, єрба, тако ѣ!" изговорати. Нрво ово нсето што е сокровиште у ономъ подруму чувало, кой е Фишасъ, я онай дух кога сань у разваланнима заклапно, одъ меса е и одъ крви и сада ме ношть верао слуга."

„Пру висао за целу новелію, я сань упрано но нѣ єдне мудре и памстне нриповедке нрнпѣо, кою сама о овомъ розказиваном здесно читао. Заиоѣни, да ви онуди само вече продазите, да бы кась ного за ову нгру нрепранити, начланнъ натру ову, кои е како вашу крв тако и ногу у велико дешенсів ностанли. Садъ е дако было судити, да ће гласъ о казовомъ благу одъ вась нрамѣчъ быти; но тако е исто дако было напредъ видити, да тако гдн ништа нема, ништа се не изиудити може, зато сань сварда нреко ноћи онолико новеда закономело, колико сань хотео, да бы кодъ вась кредитъ придобіо, да кажете. Изъ нализки, кои е ово нокаћ сварда нмао, дако Хете закључити, куда се нишаило; да сте вы свардала бы конце добили напредъ новце полагали, и у мое руке нредавати ворали. Я сань добро зино да мы сасвимъ одъ мене запнсите, и да сань я како брой тако и добротворење надзиране суме сань урађавно; зато сань дако могао обадное на онай листакъ написати. Я сань меки предаза 300 и 3000 талира упрано на опредѣљено место зато одпео, да могу дашне и сигурије са 300000 побећи."

„Сарштетвъ е новпзао да се я у рачуну нисамъ нрекарно."

„Прнзнати морате, милостивый господине! да е нашъ плакъ онако нето добро изведенъ, како што е нзмишљетъ было. Онъ е морао за руководъ нзаки, єрбо е на нашемъ среброрубію и сувѣрію основанъ было. Слеоока новомъ су они свойства ваших духъ затворени држали, тако е велики, да сво мы дако и сь оснонъ нреноромъ наше намереи постигнути могли. И то свой овой слеоови нрнписти могу, да сте измѣђу другогъ и оку нзмишљотнну о конъ другомъ роћаку у гробници за готове новце купили. Я бы се нзерную одъ смеха кадъ помислимъ на ову озбиљность, съ новомъ сте вы ово лудо суѣвѣрје слушали, и о нрнседи се овой белеги дивили, нако сама себи сама сво врата бодисао.

„Вама, благородный мой господине! цела ова весела нгра нсће се тако довести моћи као весла, кадъ єдноге само узрока што вась с скупо стала. Но ако ми оттуда нишалу другу нозву имата не желите, окрени науку: „да се се съ нопећемъ блага ништа добити неможе" то ваше новце нисте бедава нздали. Єдакъ човекъ као вы кои 8000 талира годишњѣ нрихода има, треба сварда да шеогодь плати кадъ се уч нанета.

„Живите тако задовољно, као што и сь Розалінома живите, и знајте, да се я ништа неповеркъ Проперцій но Хилдесбургъ."

Нрво дѣйство, кои е писмо у витезу произвело, было е зеленѣнѣе, у коме е онъ полаз

обвеселићеш на столицу пао. Потомъ ако у дивљѣ очекаѣ, у коју ће отићи са столице ђенђо и весолино пути тамошњи о дућанџ удрило. Затимъ трчаше зеленковић изъ себе кротъ ходећи своју кросту за домаће излишнике, ербо е ске тухо што му е предъ очи изишао. Служитељи, кои су господина своега за бесконъ држали, похите во лекара, коз му крв пусти, ни што се мазо помирио. Жалость се нѣгова почела губити нипаче у речма, и после у шалама и клетви противъ Розалие, а особито противъ Хадсебурга. Но шта ће то помоћи? пропаћеш и у сигурности узимо свој шѣкъ, а нисмћу ништа нѣс остало ни — да се тѣши како е жотво.

Д. Б. И.

Кадъ ћу опетъ?

Кадъ ћу мале земљѣ стрику
Оне опетъ видитъ тако —
Жељомъ дишомъ овезану
Кудъ не срдце вуче само,
За комъ чезнемъ дањъ и ноћъ,
Ахъ! та кадъ ћу тамо доћъ?

Кудъ ни мисо увекъ леће,
Где ма слатки кадъ кліе —
Где ни цвете мои цвене —
Где ухваво сунце гріе,
Где пролѣтньй 'кѣчъ е жив,
И живота вога рай.

Где кудогдерь бишнѣ ово
Сваде кадиъ успокеле,
Кое тому не дубоко,
Сећаюћ' на дне милене,
Где ни нину свиній дањъ,
Као штарньй сладкій сказ.

Где и ово не бишѣ више,
Аъ' сигурно биће едно —
Вѣрнимъ срдцемъ за ме више,
'Весъ „Ахъ где се?!“ шапћућ' нелно;
„Где си, где си, Мише садъ?
Давно самъ те видитъ радъ!“

Кадъ ћу бићу томъ на груди
Вѣрне моћи опетъ пасти,
Съ ким не одезн удесъ худый,
И ушиват' райске сласти;
Ахъ! та кадъ ћу срестаћ быт',
И раскошни чашу пит' ? —

Ник. Мише.

Катић, една руска робиња.

Многи, кои ниесу Катић познавали, видали су е барѣ пазалину, кои ће за образецъ служити. Гереръ, славный живописацъ францускій, ѣну дену главу у многимъ историскимъ ликовима представио е. Обчарованьй женскій моћеръ Белоъ намазао е ню за едноъ парискога пароха ако свету Цецилію и сериокость нѣкоъ погледа

вазано е изображію. Њена недозрела лепота била е њена жезрела. Она е живила у кругу свое породице у средини Русіе недалеко одъ Москве. Породица била е робска, али имућна. Имъ дедъ, коме е безгранично любише, трговао е съ коњима. Кадъ детету четири године бишне играли се едномъ порезъ друга на обали езера, туде пројђу коли едне велике госпоѣ, супруге гувернера одъ ***, кои се своіомъ децомъ и нешкъ дуговременомъ путовише. Лепота Катић падне ійой у очи, и почекъ су њена дела ове исте среће — то значи узети е, како би деца њиной ино забава у игри была. Безъ свакога одлагања, безъ питања и знања породице или господара, коме е она принадлежала, узме е, ако нечеу за путу ињену, мете у кола и продужи свој путъ даљѣ.

Породица, кои ако оказоћена бишне, дознаа напосѣћку тайно и писмено одводећ. Госпоѣ е у обилазкой хороши сератлія. Кукавньй дедъ е трчао сузнимъ очима и дуліо е одкуда — цело свое имѣнъ, само ако бы могао быти — да бы своје унуче опетъ добіо. Ала буде жестоко одбіенъ нож' ди и изгуженъ. Госпоѣ му се ни очи-глодъ смеше и одпуте своимъ пѣшомъ даљѣ.

Позната е судба деце нижегъ стања, кои се са отмѣћеніма познаваю. Она, у њіовихъ самолюбивихъ прошња съ лепшѣмъ покварени, кинѣ и муче самъ предметь њіове играчке у найвећемъ срдечномъ заловољству. Кадъ е Катић порасла, употребе е њен заловедника за особну служевку. Могло се мислити, да е хтела њену судбину побољшати. Ове госпоѣ, заповедниће надъ робиняма сву сушта велика дела, такве исте нрави и духе, као и мала, само сенжніа и сверћаніа. Катић, прилично нарасла, красно дете од пријеке одъ 10 год., почела е нязьйвость людій на себе привлачити, кои су њіовой госпоѣ безъ сумѣ због тога компліенте чинили. И садъ е она ову моћ полезла. Она ніе ималъ никакву празнику пропустила, а да строго съ њіовомъ непостула. Кадъ бы она и. пр. госпоѣ подигнио цвеле пеливчица, она би е погонъ тако удирала, да бы она главомъ о земљи лупила.

Као исето спомаи е на слављича предъ протиња, и то е была њена несрећа, надъ су у чуда да плаче. Предъ е вођдина одведена, опетъ е њено себе уображавала отчеку кућу, село, шуме, езеро, жито другарице, ово лепо време, слободу и любовъ њіовога дела, у коега бы пјеучіна често пријећи се заспала. Ова опоминања протали су е сауда и до конца четрдесете године жега су ійой се по пајети. — Текъ што ійой е было 12 год. кадъ њен госпоѣ 1815. год. у Француску одпуте ма и ію напостани. Госпоѣ, кои е съ њужекъ своимъ дошао, допусти, да се опъ съ руснокъ пойскомъ прати натраг, а она остане у Парижу. Нскокъ страћомъ или редніозними духокъ заражена, можда и одъ некога обрадіоца обчарана, остаде постојано у Парижу и ніе хтела више о Русіи за ријечи чути. Њіов мужъ, кои е у загуду писма имао молећи пајпосле и запоседоћа, да дође, пресство шпиѣта ійой више новце, издаћи се, да ће и нужда пре-ати повратити се. При свемъ томъ она и трпељиво сва беле подносила, напосле погоди се у едномъ манастиру за сену нату суму новаца, служевке свое одпусти, у чему ни Катић небуде изузета. Сурово и сверћано, као што е њена госпоѣ и узела, отера е одъ себе. Она е но послала едноъ речи у пропасту разпратности. Изъ Пантеона, еди њена госпоѣ обитавше, буде она у дућану непознату улицу одвешена, и у сумрачну пресъ едноъ конюка самъ оставлѣна. Више прањ и нипа подоше. Бѣла туде пролазећа госпоѣ чувши плачъ детињи приближи се. Велико бишне њено упрепашћеніе, кадъ е ону девојчицу, коа већъ нелика и интегсано красоте бишше, видѣли, да само плакати и говорити неуже. Една е жена две реке францускіе изреѣи. Богъ е њино сажалѣніе према њіой. Жена ова бишше госпоѣ Дерез, сестра војвера Белока. Она е уже кодъ себе, брнула се о њіой, воспитавала е, учила е францускі, и наставлали ю е съ благостку, коју она изваъ отиће куће ніе нигде нмала среће узнаати.

Кадъ госпоѣ Дерез изсиће остати Парижъ, преда ону дћеца любезнимъ, высокопочитаћемъ господина, осамдесетогодишньй и духа пуной госпоѣ од Монтелеіерь, супруги пазбратетога воздушне лопте, и њіой достойной ћери, знатной списателкиња, кои е после, а не сліне дрзи писала, почемъ се ніе подписивала. Може се мислити, да су ове њѣно и толики сриећеи съ Катіомъ поступали. Дезобчани потребовали и штедиѣ и привуѣена бы готово была да се сама послуже. Она е изрекла, ата врло слабо. Кадъ бы и найманѣ што косила, уз сезање се пела, продужавала бы безъ душе. Побојали су се, да весп повремену не срдцу.

Прежда е она у добре руке пала и тако исто дете ове госпоѣ, мало дете было, опетъ е лако было прикћитити, да су е опоминали на отаѣбину и онде пратила, да е она ћопіть у Русіи, ћопіть за обали постојбинскогъ езера, одвше е одведена. Завси чинило ійой се, као да е тећ сама постојбину оставила. Њіов духъ само се уверено ширіо, прежда е францускіи съ особитомъ лакоста и елегаціомъ говорила; њено се е срдце ако разилело, но сама себ добитномъ о опоминани изъ детинства; она е морали увекъ плакати, кадъ су се ова у њіовой души појављали.

Бадава су се трудиле ове госпоѣ, да изу породицу нађу. Безнадна, кои е Катић дати могла была су неопредѣлена и неизвѣстна.

Было е год. 1823., кадъ сам е кодъ речени госпоѣ видіо. Я се опоминѣмъ ћопіть врло добро опоса удесатіени, ное е она на страница произволила, кои бы се у садову десиле. Она бишше врло велика и пратокъ слаба; са своимъ нарединъ рукама, ное за двадесето-годишню девојчицу нешто таме изгледаху, нисам бы послушанимъ са шопіма мало могнута. Она се видила при оном лицомъ терету тако потобашћи се, као танка топола при дубоко ветра. Она се сместе стојећ слабости и то ійой се чинило плачевак.

Ово извикнеше узвикаше су у томъ смотрењу, што допустише, да ій ова послужује. По њиној изреднести, говору и лепоти, коя привлачаше достойніи бијаше збогъ сами чертій, него збогъ спорашности, заключавши су, да є никаа руска княгиня, ион се само пребуднла. Али ако бистро ово, нуже доброте и нѣжности притежаваше сасвимъ другу обчарателность, ион се у аристократическомъ стању тако лако исказлезни.

Онай нарасъ благости, доброте и сенсхопителности побуђиваше ако къ неприкладежней дражести и за сиромо дете бно є видъ дуготрајесъ недоумѣнія. Јекомисленя младя людя, срећни по свету, срећну своимъ неучтанимъ поступањъ ако тако рђавно срдце. Она бијаше кћиля, кя срдце прозрачно и лако као ледъ пољски. У иномъ одношеню видиля се, као да є ионъ у оныхъ годинама, у коимъ є сл ободе взера одведена.

Она є волела увекъ сама бити. За себе, безъ духовнога учења, инша є често у цркву. Она бы постала тайственя, кадъ бы више икона нкала. По свой прилязи у нажрешю, да є сама, и да бы се могла Богу спокойніе молити, остави свое место и уже єдну собу за себе недалеко одъ свое госпое. Тежко є положеніе оно, где женске тако мало заслужују. Кадъ онде или онде посао неби нкала поправити бы се опетъ у службу. Кадъ бы нейъ што стекла, отишла бы у свою усамљену собицу, где бы оними усамљена о своной породици и постойбини размишлала. Њене благодателке, кое ако изъ видя нису изгубиле, сапетоване су ійой до се уда. Просца было є доста. Она бы тада нашшла наводъ, было днше да свое меланхолично срдце утѣши, было да су є добра, изредна, али нешто суровн люди, кои су њену руку искали, нѣко нкало чувство застрашивали и са неопредѣзеномъ нѣкомъ простекомъ склоности мало се подузрали. У доброкъ или рђавомъ положеню нкала є увекъ изгледъ едне отмѣне госпое, нуже благородства и блнгости. Нашта гордогъ, нашта холдогъ и робсловъ на њой није было. Свако єдан основала на њеду проязности, и увекъ, кадъ бы добесне своя госпое посѣтала, по источномъ начину, понизно любила є руку.

Већъ и старость прасмѣде. Лепа Катія стояше на пошу четрдесете године. Она се пражуни єдной старой женн, кои у осамдесетой години одъ свои руку живљаше. Госпоя Павлія — тако се та звяше — спрота єдна радешна, кои ионъ у томъ весперу инѣење, да є незгрпна и нкла была, подели съ њомъ свои обитавште. Я незнамъ како могу то чинити, или у њиовой скротньи нидзине су опетъ средстви, коимъ су сиромашнимъ блнжьима добра указивали.

Пре неколико годнна живуе Катія єдних пријатељи достойни нзлазъ. Они сусретае на улици єдну остарелу жену, за кою мислише, да є возпке, она бнше рђаво обучена, старый нзлъ, старый шешнръ носяше. Да чудне правене стварій! То бнше њена пређашня запосленица, кои сазъ сиромашни бнше, него она. Катія приближи ійой се, поздрави я учтиво, и полюби є у руку; она њих удивљена и изчуђена изъ или предумѣ срдца неколико речій о своій весперни, и последньой беди протена.

„Ахъ, моя госпоіо,“ поочне она, почемъ се у називу своги срдца опетъ робзньомъ учини, „ви сте увекъ моя заповедница и што є мое, то є и ваше!“

Овогъ всторъ двиъ бнше службу оставила и инѣење нокада. Отрли у свою собу, кои близу бнше и врати се брзо са ушпеђенимъ инанѣењемъ, кое полазно тисне у руку госпое коя сузе дивше. — Одъ тогъ времена висяше є нкако више нкаю.

Грчкій царъ и Турци војните на Србе.

Одъ нако є отрлзо сушце,
Дошвъ дало рождевуюшя тану,
Не бы срће брубе ни покора
Нигће чути, некмоли видѣти,
Но кадъ Грци изумали сами
Прів рова, (прів одъ зле среће),
Да се руше, да се упропасте.
Пролѣвала сове прајунке
Издадше у душманске руке.
Томе зуду сво започетка:
Проклетаце много двоуше
Их давшу царя Цариградска,
Три стотине было є попова
И тилово бѣше војводера,
Ту є было двапаесть владика,
А предъ њима старвшъ патріярха;
Сва ови єдногъ грда пропнтали:
„Цар' честитый, дако и образо!
„Удајао се у Бога, пакъ у те,
„Прво Богу, пакъ тебн с' можнко,
„Любимо ти руку и волѣо,
„Послушай пакъ муку и невољу,
„Я нако се повукдимсо тужни
„Са Србима душманима твоги,
„Убно нас данесъ за срамоту
„Тебн царе, и господству твоме
„И нелнкой старой порезнни:
„Ев' одъ Срба гради патріярхъ,
„Што до сеће никадъ нје было,
„Нит' камоли Грчки допуштао
„Да нос' Србелн провоити цркза
„Безъ ранета Грчкога благослова.
„Садъ царь Стѣпанъ погаси свеглеј,
„За нас', царе, пнпадъ и не мнсли,
„А мы сви нас' тежелъ прави дати.
„Што харача досадъ узимасмо
„Одъ Србала и нзлнхъ попова,
„То садъ бере пзлхоаъ патріярхъ
„Одъ провнете Неће Метохнске;
„Како су нас' Срби оставили,
„Нестало нпхъ блага великога;
„Што сво досадъ были на ужуру,
„Те живљење рахатъ и господски,
„Сухотнна садъ нас' напоидла.
„Съ тога и нашъ попнари се свеглеј,
„Нас' се обн, и у цркву ходе.
„Е молитве, што по дућат бнле,
„По золоту данасъ камењено;
„Непоја нам необнчна друга.
„Но тебн се садъ можемо, царе!
„Ну покай нам' прнде погажење,
„Повратн нам' исправне правене,
„Ну заповѣдн опетъ на Србнна.“
Ошъ ан нидзнуъ старнн патрнјархъ,
Шта злонна своне цару каже:
„Я ћу тнвоиъ, мой честитый царе!
„Предъ войсковп ти на Србнна пођи,
„Съ молитвама и са нконама
„И са крстомъ одъ часнога древа,
„Пакъ ћемъ видѣт' нда одъ Србнна.“
Кадъ є царе рѣечъ разабрао,
Насмја се, 'вако проговори:
„Грдно ли сте нпштетаци, людн,
„Не дудуте, о томъ не говорите,
„Съ вчака нам бити у любави,
„Бнлъ вако се лошно и нсће.
„Пуно вас нмаю су Грцы
„Са Србнна крвавъ бој бнобн.
„Нећу нпше са Србнна кавге,
„Ви чините, што є вама драго,
„Заповѣдите кадъ нас' србе јећа,
„Србн бе нас' добро почешти.
„А чудно е, море, неуздвеѣ
„У нноме и у молитвене,
„Е Богъ прнзу нндзи брзи страшу,
„А но знате, бнлъ кои є краља?
„Бнтъ є чудних ходетъ у войнпма,
„Кадъ му нгра сабли око главе;
„Чудотворци тадай су воннци.
„Што умно сабльомъ ударати,
„Но нелю нанъ, сѣдите на пнру.
„На' трпѣве вама познате,
„А свештенство на брой увакате,
„Што нхъ нанѣ, бы бе рахатнје,
„И народу нанѣ ан досадн.
„А како се чему не допнсте,
„Како б' вако, а о нанѣ муке
„По нпсъ Турн, Србу додјела?“
„Та гнѣвъ нанъ е канеть преузео,
„Зврь не знате, што и дана звезду,
„Да свакоме дато є оружѣ,
„Чимъ се одъ зла брање и напасти:
„Жене сузонъ, нала кћпи древонъ.
„Нагна коговъ, и попомъ клетвонъ.
„Нудерэ дивасъ клетвомъ удереће
„На Србнна да му доспочуте,
„Е я нпсанъ заповѣнтн надарэ;
„А кадри су Срби затворнти
„Мене дивасъ у вокну граду.
„А кдпя і' кпзда мухаера
„И одъ клетве и од анатеме.
„Све чините штогодъ болѣ знате,
„Тезъ у мене вени поуздана.
„Ни у войсну, нити у оружѣ.“
Кадъ видише снѣне двеуше,
Где у пара пѣ нмъ уздпна,
Тадъ клетвене вплаге отворише,
Те чатнше клетве страхоните,
Удираху Србе анатемомъ,
И патріярхъ нронзе патріярха.
Тадъ є было, што већъ нпгда ће,
Да се клетномъ слпна вѣра рукя,
И да врвна очи копа врвни.
Но да видпшъ снлна цар' Стѣпана,
Како клетве ковнъ не хесвки,
Анатему на' и вену спрдпо,
Нитн мари за Грчке мунштве.
За муку я то Грцима было,
Предъ снѣтомъ ће се обрузаше,
Ни волпшто што Србъ нехесвки
Анатеме нхъ клетвеннхъ кнлзта,
Но патріярхъ Грцки довпе се,
Довпе се, пакъ и довпе се,
Узе штапу у десницу руку,
Бронзше съ крстомъ у нбоу,
Брижаше нде пруу за двема,
Гнѣвне муке нало заустаеке,
Претнора се, побојаваъ се гради.

(Продужеће сѣдуће.)

Истина е . . .

(По Хайне-у.)

Истина е да прот' жене сѣзнѣ,
И да имси што си и' была некадъ?
Тумби моихъ пекъ сваг' чуе идо,
Уверлила да си ме за сказнѣ.

О устанци ви неблагодарни,
Как' мого сте противъ оногъ быти,
Кои у лепихъ динова милини,
Васъ ухѣде витезо витезо любити.

Приклон ни се.

(По Марко Сакси-ћу.)

Приклон' ни се рукавчић Пупољче!
И испупи срдца мога желѣ,
Њедро мое биѣле т' њговинѣ.

Полобщина грѣшну те Рянче!
Грѣшну те да с' у њима мило,
Да с' у њедру и' разнѣжћаш прѣлно.

Д. Поповић.

Витезъ Сенчешић.

(Поћетк.)

„Бен л' видиле, Паиліо? — Красанъ момакъ, ако е и Јауръ! —"

„Баш красанъ, господо, ако лепа девойка."

„Виђеа' бре! имсонъ ти е ако зелень боръ, румена лица и бели ако рука и лѣръ; два му ока дне огньне стреле, недро чело ако у детета, а мамчна пзена и пишише; ти'о зборн нудро и вопсено, ако што тамн котоци ромове, а господски и одпшно ходя, ниво да му Турцинъ негосподи."

„Господо! никадъ божѣга за тебе Јерза и диброго, да сакомъ нѣ Христіанинъ."

„Ништа зато, девойко, и мой е бабо было Јаурь, пекъ се потурчіо и постао ага, тако ће и мой Лука."

„Ать што ће быти, господо, ако неусхте Лука њгрок превернти?"

„Јуди, девойко, муклоуъ заминула, ты никоне о томъ ништа неговори. Што ће быти то сакъ Али знаде, и се сѣ нѣме разстанити немогу, еръ га возеиъ као очи мое. Речеѣ му ты, како и кадъ да дође на диканъ у перазкой воли нерачку?"

„Рекохъ, господо!"

„На, сво ты хапта нруканца и три стручне коракоъ, што сакъ та ић далеко обсчала, сакомъ — Паиліо, неиадай неке и могъ дрнгога."

Оннко се ћошъ дуго диванше на саку у вотаи Фатина, Јерки ага земуеског, и Паиліа христіанца, нѣка робиња.

Фатина е у своге бабе единицн, и лепа е было: беля лица ако горска вила, нѣка коса нрна ако крила гаврановл; обранце морске пѣнице, устанце ако јпладене руѣце нголанце; очи црне пуклнаце пресице се затворе кадгод мрак тугсти трепавице као сайце нзъ облака нуѣ; нитка стаса као тимоирхи ела, и была е дѣва вландолетна.

Видио е случайно у первикоу нѣзимогу бабе нѣмбаиъ воинъ, витезъ Лука Сенчешнћ, родомъ нзъ Славонје. Ваће звапъ витезъ лѣку, и окпше му се, што ако се и онъ нбой опнзно, чимъ га е унчпла. Пазлно, ягнку робпню, и слугшпку зене Турквћ девойке умоли едпомъ Лука, да му воздрави свою господу. Она прпви радостно воздравп одъ воиана, и тнки му одпоздрави по Пазлп, поспвши му нпту пзнба: ружу руѣцу у знакъ љубави, любичицу у знакъ незаборавности; струкъ неизена, да нмъ љубпп вечпое вереное; струкъ мпподуха, еръ то нѣмо средпе миловане; струкъ дрнгољнби, своне миломе дрегомъ; стручпцу боснпа, да нмъ зетно спати, кеки га нетне себи подъ уагланкъ, да му нпше ложпна мирпше, ложъ оъ слоза и о дрнгой сапа.

Месеци Октобра 1598. сунце зайе, жракъ на земпо пале, вечерпнаа повпла се засела, и у дворъ ове зеиуческоге прпнраде се и увиђе у гпздпвп турски халћпа одевенъ мпадъ господпнићъ са два друга по турски обучена. Ага даде затворпти свою одъ двора капнју пакутра, и ніе пи опнзно, да су му дошли на коинкъ неповзвани гости. Друкчпја нмъ нгпла касппца е, да нгп ньпло за доппшење, и вокле крпвагпой детићъ, спнакъ сладкій, разлеу свой мајкъ по двору агпнскомъ и сва у вуѣ звене у прпвій сватъ крутый, упуче се нпнъ витезъ Лука — еръ нпко другій ніе ово было у турски халћпа него онъ и нћгова до два герка друга — упуће се у коинкъ зене Фатпне.

„Повпмъ Бога! лепа девойпко!" рече Лука.

„Богъ помого, драгій!" одговори Турдпна са меки душеки.

„Ело вене, Фато, мпло мое злато! всп се доппселп, пођп свпкомъ нз' вечоња? — Я ти, дѣво, тоуде веру двопп, да ћу се съ тобомъ оженпти, ако ћешъ се крстоиъ прекрстпти и мою веру нспрпмпти; еръ я, драга, волпмъ попштп, волпмъ се одрекп нпше љубпви, него остаппти свою веру.

„Аја, драгій, я сампъ единица, баба ће ма пузкуги одъ ада, кадъ га осгавпмъ и съ тобомъ побегнемъ; и да бы ты хтео погурпти се, по смрти моге бабе быо бы ага и сампъ бы дожпвуо нѣсовъ наслѣђо.

„Фатпно! я замепити женпду и неку веру Исусову, веру чисте љубави, за сне земаљско благо, нпко ли зп единъ агалуп, полпвп свою душу нсго цслый свѣтъ."

„Драгій! а видпшъ, да нпсте пп, него жоравп съ тобомъ пођп, као птпца пзъ клпеки на слободу у зелепкп дуги, еръ безъ тебе пмпти немогу. Ах' кадъ ви с' пођп, да бпремъ пеидеп прпзна, еръ ће благо я пмаћп пнсга бабе и опнко пасти тубпну у руке."

Ово пзрекавши попуни Фатина нећу стрпну блага и драгоценпости своге отца и своје руко девојчко, и у глуво доба ноћи, кадъ е све у кући спавало у дубоконъ сну, у тихомъ пзиђу пза двое и два Лукина верна друга пза агпнп дворн, уседну прнправљене хитре коћп, и срстно пзнаку.

Кадъ у нутру бслпй дпнакъ свану и огрануо ярко сунце, те се пробуди пзъ слатка спнка ага и уста са неки свои дуиески, увпће нъ нпму у собу кнгонъ чибукџпја Муло.

„Алпмъ салпмъ господпару! зло сно легли ноћу борпшти, и горе нпмъ нутро освануло! нестало нпмъ твога плаћа, нестало нпмъ рѣче и драгога пзъ конюшпше, и Пашлп-гроље пз сузе предъ конпнпм господо Фатпне, спрнчуа а пи осћануа."

„Бпг' ће то клето дело оногъ Јаура Луке" — рече ага — „о коме ни е казпно едпомъ старпй Сапја, да ненто шкра ото мое Фате, аљ и пдпнъ писмпъ верпозно да бы пнсп вера, Јауръ учуао се око бадпла на агпно двпе. — Брже, болѣ, Муло, седлај коиѣ, неки едпогъ, себи едпогъ, и узми још два три поуздана момка, пакъ ћемо у потеру за угурузпик. . . Неможе далеко быти. . . Онъ к путемъ Карловпцпма побегпо, еръ другпмъ путемъ пје могао побећи. У Поспавку вандаа се ніе усудно пођи, где су пуна села пшше војске.

„Ма'оиъ господпару!" одговори чибукџпја, и још плесшпмъ дзакъ о дзакъ, већъ су Турци узахали на чпле коиѣ, и што су нмъ коњи боли могли, летели су путемъ према Карловцима.

Ага пје жалпо коња, него гонпо ће, што се е пекадъ могао болѣ. Достпгне бегунце на по пута међу Зекуповпм и Карловцима. Као разрекъ гласъ пакадп ага на Сенчешаа, сп повпкъ е на встокъ коњо пшпта и лепа Фатпма, и было бы ага онпзао на Јаура своје девојчпце, пли бы чибукџпја Муло было оирузпо на ага свою дуту шарку, пе' су се бпли убпти пли рапити Фатпну девојку. Зато потегну Турци свое кпчасте луке коисце с' конса, и крпшпше на Луку и друзбу пгоову. Пшгх коњпма пзлѣче се на неколпки јуткй, лпта девојк рукоиъ Турскпну девојку, и десницоиъ трсе одъ бедре саблю често краће турскомъ шпшоиу, ободе конјпма агпнп дворе хати планпна, кои свочп у крстеак ако да се показпи, и тако Јуна стане на брежуљо као конкъ нсиспавапкй страхи.

Већъ два Турчина пзъ агпне прагпп мрзи злозше у зелену траву, пли ага још пакадпо као бесно пзъ горпше кучке; рапп в одсека Луа руку гласу. Витеза Луку обрппла Фатпна и пшта пао лпци гуа, пили и прелпвп снога бобу, до се пака зузпла и бол, еръ техпсли ово раздвопти, што с драгій Алпа сѣдепо. Ага и пећао на плачъ спое жћерп, него пакадпо као стрпсеъ на Луку. Дуга се брза сабљпчп жпнуа ово себе, пно да се хитре нећу нуѣ, и говори пма: „Пробја се, ага господпне, пробја се ли я живп, еръ неиаћ дуго изгубпти гласу." На то ага и неслуша, него сваппе пакадпо. Кадъ ет ндпо нпшъ юнакъ у неволи, пшту сабљомъ пао

кадъ носећи хатро живе бритком носемъ, паде ати са ремена таша, коју му скочи и два и три путе, док трупина въ првој земљи паде. Кадъ то видише остали Турци, побегоше безъ обзира. Једанъ одъ агина слуге извиђаше у Карловце, и тако добуде Турке. Лука ни сезо, да е Турчинъ извикао у Карловце, и поће тако нечекана злога вијести, аг' еродонъ наше предъ њега једанъ мѣтог брата, те му вика: „Луки брате! нешто болитъ у Карловце, тако су се побунили Турци, него или куда те очи воде."

Лука брзо изручи своме верномъ другу љубавну съ благимъ, оправи ји у Фрушке-горе пуку на сигурно мѣсто, гди е знао да недолази нико, до моли вуци и крвни ајдучке, Турчинъ кидаj; а онъ оде опростивши се са љубезнокъ у оближња села и побуни многиу христиноу, коиъ е већъ и онако било додиjо крвнъ турскиj. Турци вонте, да утуше ову буну, а нашъ ји храбри Сенчевићъ свойски дочека, и страшно се побиjо. Оста много пусти наши, въ ношть наши турски сирука и дивља. Наши одраше већъ Турцима свиjу победу. Кадъ обруч Турци пуни и ноћу бегати, обрне се Лука као ирко въ горњие куче, и гди е сиво кога Турчина уватио, као ги е и жучко истинъ мушко, коиъ су Турци обичаи звали мушти Христине.

Међутимъ доће другиj трећиj данъ после свечаности окрвши цели човек Марко цесковъ изъ Славоније одъ Вуковара къ Сенчевићу и каже му: „Ватезе Луко! войска христиньска са свиу крвною прибижиу се да ослободи Славонію одъ Турака; сиђи се сиво држи, кажитъ свиу, да вои дваъ, шаъ Бемо се пуртаљисти турскога крва. О немилу борбиноу Турци съ ними по тужной Славонии тако, да пуст и воли морано куће место волови и коии, шаъ при томъ послу о мртва падаши. Жене шаъ и девойке отимаю и осиромашиваю, децу одноле у робље, шаъ мушкие волу, секу, и на колце живе забиjаю, вальда Бе се већъ одредъ свиловати Богъ и ослободити шаъ наша крвопиа."

Сенчевићъ на овиj гласъ похити къ Осеку, али пзвештаj паде у турске зеселе, где му е иво већа део мѣтога ioнака, остали се разбегну, а онъ са своиомъ Фатимомъ шанкове прево Драве.

Чуе Лука до мало кроз тайне поруке, да е Пожеги одъ наше осторне. Турци многа побиjени подъ воиводомъ Петровъ Бакачомъ, коиъ е съ доброкъ четомъ изиша увуто се изъ Мославине у Славонію, и после како бы поробио Пакрацъ и Чиклоиићъ доће у Пожегу. Кадъ реко чуе то нашъ витезъ Лука, пошаљ своју љубоиду Фатиму, коя се међутимъ покрстила, у Христеку у градъ Бакићевић, а онъ поче са свиу страни бунити поприлике Славоније тако, да е за кратко врене скупио оно себе чету 500—600 коиева. Съ овима Лука прадуши се храброкъ Петру Бакачу кодъ Пожеге, и после како су овиj градъ држали опседнутогъ неколико дана запаша га сиъ Сенчевићевъ моћу, и тако изгоре Пожега страшнокъ патромъ. Наше помешиh буде убијено, мѣтогъ спи Мустафа ухваћенъ са другима близу 300 одличнихъ Турака, а мртва е пило довнуть тодако. Бакачъ уселши робље и плѣнъ врати се у Мославину, а Сенчевићъ са своимъ оде проти Осеку, да се исвети бегу, коиъ му е ире нескодко месеци изъ заседе побио войску. Дошавши тако моћу запаша градъ безъ да бы се по и надио, и кадъ су Турци у найвећоиъ забуни бели забележени са избиљиванъ свои стазри, уђе наши живи у градъ у новоиъ Турке, као кадъ ирко пуче упуче се међу ягнице. Али бега ни жива ни мртва немогоше добити у руке зато пошти за њихъ у потеру прама Ваиноку, гди га на путу увати и питаше на позиву, зрачкоћа зако за срамору, шило за осиљло! —

После обседне Ваиноко за дуго време, поубија и сиване много Турака, аг' ни едновуте се позва пути у войски и жћа прават улиш. Поможи му душа! — Мѣтога жеиша разбуди се по целой Славонии ирради немиле бодести, а Луканна Фатима доће после сиа своиомъ Новаком, еръ и она се некако пробиe кр'зъ Славонію, и доће свою госпођу у Хрватскоj, доће, реко, Фатима у Пожегу. Ту е живела у туги и жалости за своимъ Луком жалећи, и немила е као цвеће, кадъ му зорокъ праъ подрине, или бура слома танке гране. Кукала е и цвилила бедна удовица за Сенчевићемъ, крвнихъ своихъ сушећи, кое ю ніе живе оградио, доћъ и глобо доће скоро последнjи сиъ, и она радо и весело доће са овога света, еръ е као Христіанка тврду пада, да се съ ову страву гроба, у неизвестности опетъ сиђета са своимъ живимъ и драгимъ, где е већъ живота веће съ живе растезати. М. С.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Ко правимъ путемъ иде, доћи ће у рај, а неваљалце ваља тѣшити, вели пословица.

Петак. А кадъ бы кои кривимъ путемъ невољницу тѣшити хтео?

Ерак. Тай се налази на путу къ гробљу, на тужна по мраку.

Петак. А онъ жена упала сасвиу, да болѣ види.

Петак. Видимъ, да ты никако среће неузмеш, мой Ераче!

Ерак. Но чему ты то судишъ?

Петак. По томе, што ниси могао службу добити, хаирт да си томе у свему подобанъ; отечественихъ си, умеешъ се подписати, притомъ се зовешъ још и Ерак . . . .

Ерак. Кои е найбе, кадъ немамъ способности ни за найнижћа чиновника.

Петак. А ты се тражи за великога чиновника, да немораш ни прочитати ово, што ћешъ подписивати, и науке се текъ сирце, кадъ е човекъ већъ великій господинъ.

Ерак. А шта ћешъ ты да радишъ?

Петак. Ићћу службу тражити; мотићу дуганъ шеширъ на главу и на пантаване штрлуване, опиh нечеки служба.

Ерак. Како то?

Петак. Казаћеду да сиъ изображенъ одъ пете до главе.

ПОЗЫВЪ НА ПРЕДПЛАТУ НА ПОДУНАВКУ.

Съ овимъ бројемъ истиче пренумерација свију оних наших предбройника, кои су се до конца Јуна пренумерирали. Поводомъ тимъ позываемо ій найучтивіе на нову предплату. Подунавка, кои е већъ лепо вике кодъ читаюћега сербскога света стекла, доносиће као и досадъ поучне и забавне главне — въ томе, новости и трговине напећетія; а честита и скога света стекла, доносиће као и досадъ поучне и забавне главне — въ томе, новости и трговине напећетія; а честита и

поштена лица Ерак и Петак проводиће ду и у будуће свое мудре ликрдіе. — Цена Подунавке остае по старомъ т. е. 1 фор 30 кр. ср. на три, а 3 фор. ср. на 6 месеци. Пренумерацію прима свака пошта, издавитель и познати г. г. скупитељи.

УЧРЕДНИЧЕСТВО ПОДУНАВКЕ.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земунъ. Овај часъ овога имъ е занимљивији часъ, да се може путујући изъ Мехелије у Београдъ и. кр. аустр. Ген. конзулъ Г. одъ Радосављевића изъ прваге у образъ рашће. Како се тога догодило ћемо ли незнано. — Наши многозаслужени виђењацима, г. Вукъ Ст. Караџићъ, дошао е овомадъ изъ Београда овимо, и дасъ ће свој путъ у Фрушкугору продужити. Четрдесетъ и четири године има, како се истъ са виђењеним посломъ на чађењу користи свога народа заима, стекавши несумњиве и многе имена; и дошао е, Богу хвала, на општу радост народну седамдесетъ годишњи старацъ здравъ и бресанъ, а то имъ добру нду даје, да ће још нову годину српској литератури одъ велике користи бити и још е боље утврдити. И другіа наша књижевника, песникъ красне Лазарице, г. Јованъ Поповићъ, биће се сада у нашој средини у књижевномъ послу. Читаћеји српскій свет у наше се скорашъ озетъ једнимъ својимъ одъ истог обрадованъ, а то су песме о Душину. — Данасъ ће се наша млађа свештеника, г. Никола Савићъ за пароха св. Николаске цркве инаугурисати. Парсеће и комесаръ г. Маіоръ Петаръ Јованновићъ, а Митрополитъ св. Патријарха г. Јованъ Николајевићъ. Архимандритъ Бесчинскій. У плућеви листу нашће мо обширно о овој свечаности.

† Београдъ. 25. Јуна попечитель правосуђа и просвештенія г. Димитріе Цукобратъ са начальником јединственаго одјељенія министерскє канцеларіе г. Димитріємъ М. тићемъ одпутовао е у Неизелъ, Швајцерску, Француску и Белгію. Њиова е циљъ разсмотрити заповеђ судове и право, како грађанско тако и признавално, да би и нодъ наше после судове на тай начинъ уредити и право пропасати могли. . . . . .

— Изъ Брусалима пише: Јатосъ е из успомене благословима допутовао овимо 5400 православни ноћ, 3300 Ермена, а сва иностранаца до 12.000. Ове године обслужиће усарсъ, православни, католици, и Ермени заједно; и ради тога има много више путника јатосъ него пређашња година. На цвћину недељу обслужиће сви путници славни ушао у Брусалимъ, најпре Латини, затимъ Грци и напоследокъ Ермени.

— Намћрница се предузаета грофовић гвозденога пута одъ Варшаве преко Любљана и Земуна до Тополнова. — Она дакле састоваће се са јапонскихъ, и биће ће одъ лео одъ велике лиће, кои ће саединити балтичко море са црнимъ. Поодине части оне су: Одъ Ловића до Торна, кои ће се саставати са пруским гвозденимъ путемъ и са овимъ, кои иде у Варшаву; одъ Ловића до жељезнице француске и одатле до Фалкъ и Брасле.

— Краљ и краљица прајски одпутовали су у Тенгерсее ради боље се опоту лећи бикати.

— 16. о. м. било е 20 година одкадъ е краљица Викторіа ступила на енгелески престолъ, кои дан као сваке године тако и ове ово свештованъ биће. Као што неке новине пишу, путоваће скоро краљица са супругомъ својомъ на Рајну, где ће се са њеном својом, кои е за прајским краљевићемъ удата, састати.

— Изъ Мајленда пиша се: Најновије се сада говори о једномъ двобоју. Један одличнији житељ овде е већъ одъ више година позиваство са једнимъ дрвоседомъ итрицијомъ одъ извалиште Сазе, съ којимъ С. Сви нарошъ топорићи с о тимъ, да с заложбеним пјешкимъ оружјемъ било одлучи се богатог наслѣдства одъ стране које родбинске, да уза многе своје љубезнаја дати изнова срце и руку. Али предузетный путъ пропасти покзала у Паризъ било е доповлатъ, да један красивих зидова играчице дође предметъ руџи украшеној са два лавлова крилна његи с. П. погубљујућа године 1845 због убојства сине сударе. Усљед тога стаза и сада бодљеви обожавани одъ сви племенити гледилаца на разноличнијъ найредњихъ између свога тркалишта. Међу овима одликовала су се два позната добитаља или купца срећа. Конке су њихо одлучили. Будући пак да бы се нодъ тога после чест одъ два сусѣдна града (сер и једанъ одъ претседника једне најкасній пјешкъ, и њихов супернивъ један богатий младић чоиеће њих Берсанъ) лако уродити могао, морали се претпора рѣшити на витешки начинъ. Сведоци су били одли најбољи, кра славній дрвосѣ да се бою срећнији, кадъ бы подъ тога шеста могао судѣловати и у жалосној залици ни по тимъ. Њихови оружја и сигурно место за делите жељезнъ, свбе и лица одлучили. Младій господинъ изъ Берсана пријао се с' мећдани заклопљенъ удрцепъ на десноме лицу, а Мајленъ с' нзабстносћу, да ће моћи свиће године бројемъ 10.000 оранжа кише потрошати.

— У Дашнеку биле е страшне ватре, кое е захватиле стиран градъ, старотрасски одјелъ, најкраснју улицу и страшах широки праги, господску улицу и дворгрдъ. Ватра ће, веле, букнула подъ једнога дрводеље, кадъ е лулу пуо. Изъ Елбинги и Кратвеја биле е потражене помоћи, и тек у два сата по поћи биле е ватра обустављена.

— У Калифорнији има на једномъ месту 92 грдна дрвета, већинома кедра, кои један за другимъ имаю у висину 300 стопа, и у поопречнику 30 стопа. Ове и кашарнои окружимо пак, на и они имаю по 200 стопи у висину. Најзанимљивије међу њима, кое зову „шумскимъ оцемъ“ стрмимо се и сврћемо се на 300 стопа у висину, а свеса е износи 450 стопа. Неки одъ другихъ дрва ве тако су толико нарасли. Године 1854. оспиће су једно дрво и нашли су, да му мора бити бирћ 4000 година.

— У Хелезингорсу, значенитой варошји енглеској, повиле се 6. о. м. ватре, кои се биле тако разпространиле, да ће за неколико сатова четврт варошји у пепео преобратиле. Не само она часть варошји, кои на морској жели, него и по другихъ улицама изгорење многе куће, обћрице, трговиште и бурунске магазе и т. д. Штета се цени више одъ 1 милонъ рубља.

— На Мисисипи, овој велико сѣверо-америкоской реци, упали се одъ велике врућине барути. Код се на једномъ параброду налазио, то се страшнимъ праскомъ одјела већа у ваздухъ, и одъ 350 путника, кои су на томъ броду биле, нитнули су ви 100.

— Славнић енглеский списатель Маколеј, кои се било скоро опасно разболео, опарвио е већъ сасвимъ. Као у Турској тако и у Малеју дошао се због тога благодарени на великъ призакъ.

— Кадъ су Калеци главнић градъ узесоге краљевства, Лукно, освојили, нашли ове жестоко тако огорчили, него што су прилику жестокерију продали. Они с женскерије биле најзанимљивија на целоме свету, кръ оне се састазале изъ 100.000 разна звериња, као што су слонови, лавови, тигри, камили и т. д.

— Занимљиво нам изъ Египта, да е једанъ Енглезинъ већъ место, где ће наћи угљенъ. Подарио обрежо му е велику награду, ако се доказанић истину обзнани. — У Александрији се много фелеџи турски возили у хелиополитанскій манастиръ, у Царградъ ходили. — Подарио каперей учено е звећа одъ 50 милиона оранжа са 66% нодъ неки египтски гавернадр, но морао е ихъ рада осигурање гвозденимъ путемъ, кои води изъ Александрије у Каиро и још једно село, залазити.

— На бечкой бурзи пазују се, да е Н. и. Високочасни господинъ Надсојводи Фердинандъ Максимилијанъ добро познат, да иде на састанке, кои ће се држати међу Шербурга, и на кое е позванъ и краљевић Викторіе.

— Правителство у Ваљеу у Швајцерској постанавља е при скупштинама новога кантонског сабора, да ће се ако ће и немогу Богу: Ко се усуди Бога псовати ређа или на кои други начинъ вређати њихових или свијех богослужења у местима, где се такове скупштине држе, или изнад ча месца, биће ће казнећи узоках од десеть гроша, а за безбожне говоре или псовке одъ две године.

— Изъ Ваше пиша е одна депутација у Петроградъ, да ваши, да се опет тако подпине свеучишине. Бажу ли се добри повелитељ одговорь, због чега су Ваши рано весели.

— Досада сво се научили, да се необичне и чудноватне ствари пишо изъ Америке; али у последњој пресе ако да се то хоће да прекосе у Аустралиа. Сада су пишли, ако е т. к. истина, неко чудо одъ животиње — жаба пасеку са дно пове, съ којомъ се може пушати дуг дана са свијетлимъ пломъ

— Реке Темза нодъ Лондона тако е почела ако ударати и неизмерну пору скупштине одвратне людн већъ и разбољавати, што Лондонски магистрат већъ страхъ задаје. Већъ су се почели и у једномъ парламенту саветовати, како ће се тој невољи на пут стати моћи, што ће нсома тешко бити, кръ спомињена пишао, кроз кое се сва нечистоћа изъ велике варошји у Темзу улива, буде запречено нодъ ове реке са једнимъ пописаним.

— У Паризу обрати сада једанъ процесъ обштој пажњи на се: тай е процесъ против оне убијице, кои су више богатога племића Пешера попрали и убили. Лопови су 12 ли броју, и сви су сада разбојници, кои су у отпеза и матери по тиквицама доћали или на гвозденим кеселима. Чудноватно е, да се већъ нису избиле Свуте за ово. Они нападнуше убојство тужени су за крвни. Један и збогъ 10 други тешки злочинстви.

— Трговина краља, кои и сада з одъ части још и ове године, по целомъ свету весела и толико жестока захтевна, престала е у Америци сасвимъ; кръ по газданих америкапскихъ нестало цвста трговина што годъ може боље бити. Новци нема у изобилно, све ствари робе добро прилазе, и повсемъ напретано се трговина. Она највећа трговина у Америци дбствује обратно и на Енглеску, дакле посредственo и на осилну Енглеску. Надају свеи се и на скорашъ сјати хлапти.

Печатя, издае и одговара књиговечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подушнаја излази сваког Недеље у вечер, и шаље се на пошту сваку 5 пор. сребр. на годину 2 ф. 30 кр., на пола године 1 ф. 15 кр. Сва писма и новци шаљу се уредништву ове новине франковани.

ПОДУНАВКА

Огласи примају се ове године сваки 1 ф. поште. Цена унутрашњи ред ове новине у књижним писмима и новцима на књижару Госп. Ђ. Затонића обраћати се.

Бр. 27. У Земуну 6. Јулія. 1858.

Бољљивој Л . . . .

Ты кажешь, да бы родо
Извекъ се „моя“ звали;
Да само быти може —
И . . . руку бы ми дала.

Кадъ немашъ господара —
Све може воля твоя,
Ничія ваше виси,
О буди моя! —

Небой се светскогъ суда,
Некъ виси што ко хоће . . .
Непреда любовь света
Одъ рећій живогъ злоће.

На бѣлу, чисту руку
Бубе се сирадне стичу . . .
Да сунце сайно ніе,
Отровна уста вичу.

Где любве сили тайне
Дая верна срдца свои,
У райской тому сласти
Докъ смрть ій нерадзои.

Немогу любит' другу
На ди е горска вила,
Съ тобомъ же — ты текъ знадешь —
Невзана вези сила.

Многа е жена века
Заваля ономъ за ме,
Ах' оне ніе ніесу,
Кое се нуде само. —

Драго е оно цвеће,
Кое се сверно крије,
Одъ ніга помчадь родо
Марусе вешце ніе.

На твоимъ топлимъ грудма
Почивут' пусти роба,
На цена звиезть нуши
И вражка сивће злоба.

Умрећу . . . чути ћећу,
Да кажешь: „я сам твоя“
Не презри роба свога,
Већъ буди — буди моя! —

Владисловъ.

Прва пећина.

(Историска слика изъ маратскогъ рата.)

Бластећій южнимъ крстъ*) двоко се бліяше изадъ другогъ полу-сферомъ узвишіе, варкотни мириси успушіяху ваздухъ; у дољини одзвањаше се урлањ јагуара, хајдо-гласни кобни поздрави златно-перпати ваздушни обитаоци и ућ конопљане пужањи се жајчуна и мандрила. — Сва чаробность южне ноћи развијаше се по райскимъ долинама поредъ тврдињ Калкуте. Свеће птица южне ноћи огребла е у своих пирчатаћежъ позету лице едногъ житногъ човека, кои на висини кодъ едне тамариње, пре него што се спустіо, дреманше, или много више чињаше се, шао да спава, еръ његово горло, натрено око легшло е погдѣкои путъ съ жаромъ по равници, предъ њимъ простирућой се, да неби оштромъ сматрачу боћ умоћи могао, кои срце гордогъ Азіята праше. Свежа и освежна почивше ћегова лепа рука на тигровой кожи, златомъ навезеној повеће обливше ћеговъ витћи пасъ, другимъ каменомъ и бисеромъ накићена сабља украшавше појасъ.

Ћегово лице было е забіяло и видно се, да нешто потайно умишлаю, почеће черте све тамніе бивау.

Текъ што е погледъ бацію у дољину, кадъ недалеко у једномъ чбуку звери пушаю пушке, и једна пруа неизрадна грудма долети до самоће.

Младићъ скочи, и у истомъ трекутку једанъ човекъ у енглеском морско-официрском одегу изъ далеке шумице искрсну, са іошъ двоицомъ се пушкомъ у руци, и мигне му, да се съ тогъ места узмоће.

„Асиндја е погођена!“ повиче Британацъ изненаћеникъ гласомъ, „но где, они се іошъ * увіа, чувајте се одъ ње!“

„Тако ли Брајс! то е зміа једна одъ најотровнія своге рода,“ одговори звучећи, али неустрашимо Индіанецъ, почемъ на претеране упозорења се асиндја главу своју нагнеће одсече, — затимъ се горло опреке Британцу.

„Да ли сте дошли, отровало бы ме ово животно“ повиче Азіятъ, почемъ руку Британцу пружи, — „узмите моју саблю и пиай мой пречтень! — Никада неће шасти ваша глава, докъ ваш е моя сабль, и кадъ пола светлость своју спрамъ спарсидја одбіе, опомените се Суроах-Дова!“

Набобъ већъ у шуму ићезе и скочи на Араверъ, плавый брегъ, докъ е зайтекъ Хозвелъ, младећ Британацъ, у нарошь сшшао, пола радостію, пола зачућеносћ, што е на тако чудноватый начинъ познавство найхрабрећъ и британском духу найвећеснъ непріятеля, Бенгалскогъ князя прадобіо.

Кадъ е Хозвелъ на висинъ пристаништа ступіо и у гостіонницу Марвиа отаесно-источнодндске компаніе ушао, чуе у великой сили ясне гласове о новомъ договору. Полковникъ Клајвъ и еранцуски заповедникъ надъ Поондшери, господаръ Дупленсъ, стоју у другу официра и други водника войника, и ніе се знало, да ли да се о рату совћтују или да поклонике Марата саслушаю. И последећ бивше догађаћ.

У своме кантану умотанъ, са троструканъ бисеренимъ гайтаномъ во-кошкастомъ турбану, Акборъ, предводитель страшногъ маратскогъ команичества, повторіо е трећій путъ цѣлъ послапства . . . и по трећій путъ разумео е полковника Клајва са своимъ официрима жељу Набобя одъ Мизоре, кои ясно говорюше:

„Будући са ты, велики войводя твога народа, у саксіи твоги обиталишта насилному трону жира посадіо, то ће и Азіятія, Марата шшинъ, свой шакъ у корице спустити, и сина Брајс дае

*) Звезде, кое сиво на южной полутаки свога жилишта се видити могу.

ти право, коиx њеиз ову сиесу рукомъ твоје њерни за његовоєъ унука, набоба Сурах-Дова утврдити. —

„Неузмјстно захтевнић индиско-попадскоєъ поглавара зашсти е чудовишто," изсиее се полковникъ, почемъ узаседњъ Холиеду изиакиу — „Набобъ захтева за жиръ, кои њемо ● патриотизмъ мисеними дикторати, чакъ одиержаћ Ватсонъ, присеђ, — ништи иначе, него руку ваше иевесте, господине Холиеду!"

„И вила се, ако ли ће се одсуда у синотойскоу лиду породити!" уће лайтиант полковнику у речь, — „еръ сакъ тако исто познаство са Његовоєъ свестиости Сурах-Дова у збуиу Сазатаиу предъ симомъ тврдињомъ у чињо."

Сви управе очи са питањемъ на младоєъ лайтианта; но овај окрене се смешећи се изъ каратскоєъ поглавару:

„Съ дозволењемъ моїъ полковника одговорићу ваиъ енглески: Његова свестиость набобъ, коди позиато ваше ходиика, могао бы сиесе брачиу сиесу са Мисъ Арабеломъ, за коју ако чеше, утврдити, но бишъ у ово опредђлено време недавно од ране иеђине граду звезно е, — да ие заведиаиуть пушка едиогъ Британца жиоть безсрдиоєъ служатеда Браме одъ уда асиидс сачувала.

„Тако ли Давај-Јаче," одговори дубоко поклоиивши се предиодитель комаиде съ источиимъ благоглаголиемъ — „я некогу значай твои речій протолковати, но верио ћу ја предъ господиномъ главе моїа запоседиика предстаиити, како што се ја та иеки у уста ставио, или одрицаћ," окрене се къ полковнику, „могао бы класъ мира у славу иеуира увиштити, кадъ бы у просги по песчаной пустиии блудио."

„Съ опиих одъ Корте краљих изредии Британци биђено сасвим готови," одговори полковникъ пешто нерасположеноєъ, док иеодиапуть отъ обале мора звори се ускицаваиъ енглески матроза, конма и полковникъ у очи всечии свое њерни са лайтиантоєъ г. Холиеломъ пђе и сло у изобилију дао.

Нако ваше вје следио на посланика индиског, и док е Холиеръ у собу свое всеесте одухио, а тако и полковникъ са официрима и всђ за сутрашиу свеганость стеиавишъ се богатимъ садиицима и акционарима компаиије у салу ушао, удали Акбаръ, комиик са чудиимъ смешеабхъ, у коиъ се дуиаство цара заиисиог са ирошу тигра помешано огледало.

Іошъ царкуиае ваипиръ у пукотиие гостионице и ветаръ дуваше у по воћи по пустомъ школьскоєъ прикору, кадъ е лайтиантъ Холиеръ одъ дежурногъ официра пробуђенъ био и у салу полковника одведенъ.

„Ено флоте адмирали," рече му овај на сусретъ, почемъ е прстъ на едиу свегау точку на море пружио, — „ено ваше пуиоваства — морски коиик Ватсонъ тамо имо плови по ваиим водама; едиъ мђстаикъ ваше ми, да е на Гои вилио, и идемъ таии къ њему, іошъ повђсъ всђхъ сань подъ вегилоиъ. —"

„На Гои?" ушита лайтиантъ глаиом тресући.

„Я знамъ, шти сте хтела рећи, драгій господине," уће му у речь полковникъ, „Гои е ирии — била е — т. е. до ноће, кадъ е онъ набобъ, предъ Корагоиъ присђо. Зато ииколиог одлагаиа, опустошавши мора се уклоиити; ви остаете овде, предузиите комаиду —"

„А Арабела?" ушита лайтиантъ.

„Ахъ! осиеие се полковникъ, „Мирсъ и Хемеиъ, дви противиа бошетва, ви ие добро разумете, кайире ииач, после буитика — но у-тђшите се, скоро ћу се иритити; иене ради вожје девойчица са своиих служаиками подъ ишиом заштитоєъ остаи, еръ шта ће она иа зађи, где бируть сеиа — Иидредъ, жи господо! Тоиъ пуче!" воиие ратоборный полковникъ, за ирене довъ изъ дальие громъ топа одекиу; и ире него што едиих изкуть протеће, иивеше вђка часть гарииизоиа Калкуте иа индиско-свегеско море згоизападио лежећеєъ острова Гоа.

Красио јутро разастираше свою румеиу иресгу у небесиой сеери надъ Калкутоєъ. Сз мора дуваше прохлађавођи воздухъ, безбрижни, шарени цветаћи жиогъ прозабаваиа, у биштами морскогъ брега гордо се поиђоху, иавреме застиве у воздуху лепршају се, оиомъ чировитости и красиимъ цвђсомъ обкружеиа Господииа Арабела сећаше са своиих двема служавкиих, везуће поиђ мача за своја заручиика. Свакій иредиоси злагиогъ конца оиомиио ю е иа своју љубезиика, и ире него што е жђзиио ике довршила, стоише сакъ Холиеръ у шуиици. —

„Я ћу оиогъ јутра на сиеверо-западиом прибрежју да ловиић чайке," одиоче, ови, почемъ свое љубезие руку сиеша и ирилично иритиску, готово усхићеиъ цвђсомъ погледа на Оиеиз боди — „ођете ли ме у вашој малој барки иратити, драга Арабела?"

„Дазиси?" ушита девойка, иа жђзиивих чертама читаюћи, „заръ дазиси, кадъ сунце свое зраке тако љубко разсипа и зова иеће бити?"

„Да како, садъ," одговори Холиеръ, почемъ му лакій румеиъ изиеиадиогъ упрегиашћеиа иа закарено лице иредети, — „то ће бити шгета доће я" чайка возграии ће и таие; женскиња я' се шиикка дђвичъ, иратићемо се съ празиом бирком куће."

Са онтроумјемъ, које е природа южиих кћерии ваше, него сђверних подарки, и које Господииа Арабела у високомъ степеиу иритежкаваше, прозреја е девойчица иамђру свога заручиика.

„Населбиии дрвће," рећше они гласно, почемъ полу-свежеиом се свою јелу руку иа плеће Холиеди мету, „населбиии дрвти одъ нападаи; шестя, чиии ми се, гледи, да ие од возорја иокућеиъ иападаиа уклони, и по ваиемъ ишиоју у безбђдиость стиии. Но неустрашеиый и храбрый ка зађи ирвый лайтиантъ Његовог Величества краља Британскогъ ђће, мислиић, одъ свое заручиице и будуће супруге захтевати, да се она у ирсме описности страшиьива покаже, и одъ своја љубезиога одиоси, како бы безбђдиа иа индиии арстеко и ирелазиу дрвила.

„Драги Арабела, ты си хтела лакше —" уће ioй лайтиантъ радосно у речь, — „Арабелю, кћи едиога Клива и заручиица едиога Холиеда, коиг имена од ирамора Коби до зелеиог иредгорја ори се, остаће и опасиость са иког дслиће —"

„Заедно борићеме се и — заедно умрећемо," иастави она озбиљио и топлињих погледом.

Холиеръ пружи Арабела клиић ластъ. Деойка читаше:

„Я ирепоручујем ваиъ, господине Холиеђу, мою кћерь и населбиику! Сутра или іошъ дапиеъ осуствићеио ергегиу Корзара Авгрја. Како сами и ирево бекгаски корманоша дознао, спреиа се набобъ одъ Сурах ирогиву Калкуте, — Поћи ћу ја предъ Калкутоєъ ирће, него што се я съ Ватсоиомъ иритиси, то повђси се, да си Британиић!

Лордъ Клив."

„Е добро! вика се свакій на свое месте пожурн г. Холиеђу," повиче Арабела одушевљена, „ви као иредводитель храбри Британиа, и ја као иашој страни, одушевљеиа и ободравака, браиећи и заштићеиа, „и — нека буде сз мокиъ собственимъ живогомъ," иастави за то тиие.

„Као што я набоба познаемъ, ићће се југ задржавати," одговори лайтиантъ, — „и иеи се чини, да доиста ђећа индиих ађрићатељеву бапдеру."

Изъ дальие громъ топа биђше одговоръ.

На нрестаиишгвом брегу владаше сад, као у тврдиши живогъ, топови и двогубе луи нашу се на бубуљсовом лавегу на бедеи; Арани, Мулати, Европејци и Африкаици стоји су у редовима. — Али кадъ е Холиеръ тим мноштву нрегледао, каиуће му се густай облак на челу — еръ едиа е на 400 глава изнесла за борбу способни; оружје њихово состоило се у буздоваика, комаду одъ рибље коспи и крајиких шиарама тако разлачио, да се од тих едиа одио нравио каладаћ, ако бишъ нђкда дђстителна обрана очекивати могла. Полковник Клив узео е жсбутиак са собомъ у морског бою напаерије и ваподобраће између крвава и индиски градски солдата, а већа часть заостаи свстоии се изъ всђхъ ерана Господарја и Калкутаца, одъ коп се само то очекивати могло шта бы се ирилокоиъ арна Европеаца, а особито енгеско-индиске компаиије отресла.

На утро белеза, удаљена одъ остали њтокъ и иесигурнин погледом, стоише еди ловилца ирвено и бело обојадисаи, одъ суиц гороли са бисерома и разиика бое сикомъ изрвеии Мапасира. — Чимъ бы коса хоиеди и ваподовђ се обе стране оштрога ока, ирву, са коиъ теже иепрителя вешто раздвоити жељ по ветру нерали, узволебани бы се њихи дивљи духови, особито кадъ бы онђмъ Аллаха или бетелъ Јапиарь, или енгеско име и грб магдовити остроглава на њи водићствовао. Ло-

тиштъ Холмсъ зино е добро, да одъ ове ирве гомиле сас ли — нашта очекивати може. Пре свега приступи онъ къ њима.

„Я васъ познаемъ,“ рече задобрано и съ слободомъ морескованя. „Я васъ познаемъ, ви сте лисови ли зиће, као што се наша коза сва — или я ћу с обозднсти, да ваъ ће ве ва ухо шести шаваа играти и тилаелоћихъ се њима повиръ навести. Чуйте докле: прваћ, кои се усуда шиицове (ајдъ) срушити или исправити одузиу отворити, упрсће одъ ное руке. Одвако да шкъ олуо, то се можете сви у грсу и виу купати, велики магацинъ у тврдиви предћое се вами на разволожећ!“

Готово паиостово-звечећи узклнаъ биаше одговоръ, и господинъ Холмсъ исказћена зиће времена, другимъ войницима кою снажиу речъ проговедати, еръ съ морске обале загрми поздравъ тои, кои одма сказкетъ проломъ зида сурка предъ свгоиимъ ногама. — Три готова весларе одъ Марата, златомъ навезеиихъ игуирома на њиовои застави, биаше ленгеръ, и Азиати почеше се њих узъ обалу пужита.

Једиаъ погледъ радости и страха биаи Холмсъ на тврдиваку кулу, где ајдъ сиази Арабелу, кои свгласиу заставу развила биаше, и са нарчугавић мачеак къ пролому полети.

Набоћъ е ва последњић конгресу кира у Калкуте Мисъ Арабелу кадио, и за ваиавиу другу сииу, него за руку младе Енглезкиће, безъ кое у оной часги исаке Азије, кои е непрестано на оружје, неби могао мирь заклаочити. Онъ с тога раза одъ оногъ часа, кадъ му е рука Арабелина ваиавана, поствкаоу пожаръ, кои у срдцу старсъ Енглез, погланше Марата, тиваше ећ пламу ярости и рата, тако и и биао, одма е ваиао заповеств своиих ваиалима да подигну войску, и набоћъ сако одлазак Клива очекиваше, да да на бедему одъ Калкуте заставу са златних игуирома разви.

„Ајмаиъ одъ Голконде!“ загрли онъ онда међу своима на рать раскалћених коњаница — „ајмаиъ одъ Голконде и сто хиљада добита оиоие кои ви глава (заставу) ће погиаи доложи!“

Садъ е међу было гоиеиђ и напаљиваћ, дужиић и борећ, и по глћкое крваво тбло корпило се, праћено громови погарде и тона одъ прозова доле. Марати деветъ пута ирошиаи су и деветъ пута су крваваи главаии биаи су узбеки. — Еръ горе на врху зидиа Калкуте виха е Господичиа Арабела заставу съ иисови и инороги и воздухъ. Браиитељи тврдиће видиа су то и чудиа су се. — чуди ви су се тиквој иичиои храбрости дике девоике и ободрени тиих сгоиаио оружје мужествено садъ, дете и старица, човеак и жена, ги су што нашли, и тако се ти гомилиа борада оруживок четиох удвои, кои се иа разаиике восаке тврдиће разреди. Холмсъ поздраии садъ храбру девоику блистаћиних се имена, на кои се иКаъ везъ сао, и повеле чету према лешева и рапћаи до предъ бедеиъ, да би ивйпосле на иападаћу трупу набоби ирашо, и они се ни могаи дуго задржавати, еръ су непрестано топови у редове иападача играли за вреке довъ су бранитеља на три места изъ зидина и бедема заклоћени биаи.

Набоћъ разрекъ и бесиећи катера свое Азиате на катру тврдињски топови.

Већъ каоико се сунце заходу, чиниао се да се море узволебало, а ранина изводиика ино да ће своиоћъ плитвости набоћу повратакъ препречити, кое би описеће было, кадъ бн онъ, сако у рату на суеу вешта, ирвић пуиъ свою ратиу способиость изложиа поверио.

Ту — іошъ су Азиати устуиали натраг и своиић љуђима из сусрет — ту започео се садъ у сииој тврдиви предъ пролоиом крвави бити, као да царъ змиискиј, намаљаио иапаћои људи устуиаћи, свою собствеиу утробу чуиа.

Было двоје, да е у трениутку народиоша се борба равиостио и различно иароде едио протиић другог раздражида и учиниа, да они ни обшту борбу у едиом трекутку заборавиаю, — было, да в семе вобуче, кое в набоћъ већъ двоје у Калкути златиом рукомъ мосево, готово корена уэитио, — довољно да за садъ народиа се борбе међу самиих бранитељима.

Господичиъ Холмсъ летио е иао иетврђ одъ гоиеиа набоћа натраг, іошъ се ниие Арабелиа застава поббудоваво иа кули, — садъ диић одъ барути повра кулу, иаелиђуће страшаи громъ звуи, и едиа часть бедема одлети у воздухъ. Съ друге стране загрмше Макасари, кои, у своразуиеиу са набобомъ, у бою ниеу учествовали, него подрумъ иагиаши разрушиши до грди се грога напили, и съ голиић иачелиика полете садъ оиамо, где се забуна породи, кои се сзе већомъ ииномъ натраг враћаћи се, готово бегаћки Марата и ирамокъ напрасно наступише ноћи, као напосљетку и уэисокъ иаступаше буре иа мору умиожаваше.

Кадъ е дајтаиитъ Холмсъ после ове страшие ноћи, у коиој е онъ, иеирорх ранећъ одъ едиогъ између оци најаћиеснји Амбоиаца, о-весеснсћеъ за рукама едиог британског топџије клоиуо, опетъ къ себи дошао, обкружаваа га густа помрчина, и чуе дубоко иа своиој страии грчеће гласове, као да се многи — многи људи близу ећга иалазе. Кадъ се ћгово око ниие на мрак навикло, мислио е, да лице свога подкапетаиа даље видн.

„Тратоић!“ какве онъ, и звиеки трудио се, да се съ едиом узком прозору покрене, кои Холмсъ садъ у мраку овога своја нрамћи.

„Где сам я?“ — И даздесетъ гласова виику: „у црној ноћаи иа змииском брду!“

„Тако е докле и съ Калкутом —“

„У разваливама и пламеу!“

„А ми?“ —

„Сербаеи за ново време са 144 друга бораца Његовог величества краља Британског, кои су среду или иесрећу имали, што су ироиасће Калкуте дожииали, — довъ дуиаоих иабобу на ћговом златом изкићеиом диваиу иеиздие на ум, да се едиих полу-окружиих руке покретоћ одрубеће наша глава означи.“

„А господичиа Арабела?“ уће Холмсъ страшиић предчувствоваћем гиворииу у речъ.

„Ено я ли лежи у уэлу съ крвавом главом?!“

Холмсъ погледи садъ, као скуплаи сапоробљеица у едиа 11 ст. дугачкоа и 18 ст. широкоа, сирадом иапуићеиоа и скрху иретећоа пећиаи затвореи стоиу.

Текъ што е говорииъ свое изаеиеће окоичао, кадъ Холмсу, коие су уважеиъ и любовъ, кою е међу своимъ создатеии уэииао, и одје іошъ съ покорношћу одиаи, пећъ средио за рукомъ ишао, до другог краја пећиие доћи, где Арабели, белом каранком повезаиој, на едиом каиеиу иислоћеиој, на земљо ирвћ теченше. Она подигне очи, и кадъ сиази своја љубезиика, замоли га, трудио дисаоћи, за едиъ гутлаћ воде.

„Воду!“ загрли дајтаиитъ у пећаи.

„Господиић Холмсъ, пружите іој крвъ!“ одговори позиатиј гласъ — она е ирисадлежали баринтару Жежу Хоигииу — „пружите іој крв, натру, ма шта друго было, само не воду, еръ іој може већа іошъ већа ирчиаиа, иа и самоу смрть проузроковати. — Поверите, драгић господиие, едиом искусиом човеку, кои е у Адаиовој пећаи иа Цејлоиу ово изкуство скоро са своиих животиих одкупио.“

Но Холмсъ биаше Арабелу са великим иапрезаћем горе подиго и са своиих иилих теретом до прозора допро, где оиъ Арабели неколико капиљи одъ оне воде, кое е страиа — сћћатаи добра познаћоћи — затвореиима за ирвико врсте пружила.

И садъ настаде сцена пайжалостиије иуке и страа за сироту жертву азиатског варварства. — Бодова су проболи иеки одъ затвореиих врата изгивати, бадава су се трудили стражу иеповкомъ и грдњом ирииудити, да ій убіе. Свирћеи мучителъи смеили су се и пружаи іошъ ваше воде, да бы жећъ затвореиика пећаи растиа.

Холмсъ, кои е место са Арабелом на прозору заузео, заповеда, — ире него што е свезе подчињеи и покорности ризикуэа, — да свакій колико е могуће мираэъ буде, да себи безвежђиим напрезаћем силе свое изгубиа. Подкапетаиъ даље доће зайлосће иа ту мысао, да сви, да бы воадуха добила, на волеса клекиу; на почекъ иису могли дуго у оиом положеиои остати, иолагу се опетъ горе, и то таио брзо, да су веки, кои иису се брзо узправили, — мртви остаи! . . .

Тако е протекао праћи часъ овога ужасиог затвора.

Десетић свгъ ноћи приближи се, и друго дћство страшно жалостиве игре настаде. Многи одъ затвореии дошли су у ирост, а водъ они, кои у стражњој части пећиие едио иа друго притискуте лежаху, наступи безумће.

Мученкъ изгречио жедиу, бесиило готово већъ ума сишавши и стеснић ужарући биће іошъ исиаћећъ воде утишано.

Хозвелъ, кой на единой руки една дъсница Арабелу държише, пружи съ другомъ прозъ два сета свой шешаръ съ подомъ у висъ, одзаде се опетъ збогъ притиса и гурания ньена часть проспала.

Тако е и единаесетый сатъ ноћи дошао. — Садъ престаде риляни стаки; — све е тиховао до до прозора доће, више кои стаи су на Хозвелови ньега и гледаи су гвоздены шипиль дочекати се. Онъ е молио да сликаселя не прена ньему, него преки Арабели виню, кои се, преза усти ни решетку наслоньена, свою руку гресито у иѣногъ заручнике жетнуши, видиа, да више нездише.

Полоћеный часъ куцну. — Више одъ тренне друштво беше мртво.

Хозвелъ, кои небешане више одъ себе госпоздарь, водећи несвесћеную Арабелу и наслоня ни решетку прозора. — После по ноћи нало ій было живы. Сво несвесћено ружевя, кое е стражи пнешено, ніе натерало ону, да унутра пуши и тимъ несвесћеную беду несрећной жертви уклони.

Садъ постаде нало по мало све таше. Човекъ са човекомъ предпао се спрти.

Полоћеный Хозвела дозрио е садъ до точке зулминаціе иѣгове несвесћености. — Єдинъ незгранный стрижаръ и єдинъ прич создаше стаза су на иѣгови плећа, и тако корио е онъ одъ 12 до 2 сата издрживати.

Онъ се опоравне своги ножева да поиспомъ и изуми себи єдномъ уболокъ ошы мука ослободити. — Но у истомъ трекутку отворя Арабела око као полећи, и ножъ клону у безмоћнимъ рукама зайтавта.

Онъ даяле небиваше смъ на овомъ месту увиса, и тихій говорь умирюће Арабеле, кои се ѣдили, да га за иѣговъ животь моли, повратила е опетъ иѣговъ духъ, съ коега больнога силомъ уморно тѣло неуморевость спостити морадне.

На речесномъ месту ніе могао више обстати, онъ устуни свое место преко иѣга стоећемъ жандарскомъ баријктору, Клантону, кои га съ благодарносћу прими, скоро затимъ опетъ претесњатъ, простре се и умре.

Ово нетъ сатій у нотру лежаше Хозвелъ на єдной гомили мртвы, Арабелу на руцы, у нећими.

Са варварскомъ надмоћношћу Набобъ, о свимъ овимъ ужасима свакога сата извештенъ, запита, да ли е Хозвелъ ношть живъ.

Потврђивале су и прибѣгли, да ће онъ, ако се одни отвори, опетъ сваћемъ быти.

Заповѣсть да се отвори прасеће, али єдва после по сата доће, да се изкупрашня врата ради чисћења мртвы тѣла отвори.

У шесть сатій у нотру изнећу заостависи одъ ови 146 затворены, єдва двадесеть ји три су живели, док е изпарење окрутного у нећими воздуха одна у густомъ облаку повукло.

Али подъ єдными насокомъ плесомъ лежаше набобъ Сурадж-Доула на єдной тигровой розапростртой кожи, док е иѣгова братиа око иѣга стояла, и єдинъ Арапинъ сувећний заклонъ надъ главомъ иѣно, спеше се варварски несрећной жертви иѣгове освете. — Богне благородни Британци! * подсећаваше ніх се, „ви сте се храбро разтошли, као злато у нећи одъ Голконде.“ — Наскоро затимъ престаде, кадъ страшный погледъ Хозвела свали, кои текъ што е предъ Набобя дошао, простеръ съ пруга спинуши безсвесне у ова бани.

„Неверный пустинскій разбойниче,“ повиче лайтвеетъ у найзатренѣемъ гнѣву, „узми натрагъ твой сваригдъ, кои си ти неки, тионе сазсетлено живота, застанемъ чувствомъ благодарности за спомекъ дно, да и нанадъ одъ твои руке нећу паста. — Ты си рђаво рекъ одрано!“

„Моя рука неће те убила, да ты ниси се у прошлу изгубіо,“ одговоре ну Набобъ полусвесћено, — „и сиѣ тога ради мою рећ одржао, но ти е Арабела?“

Зракъ тишћина свесће свеше у Хозвеловимъ очима. — „Дакле ты вешишъ да е Арабела —“

„Говори,“ поиа чемеђутимъ Набобъ, „ди е девойка? — твоя слобода или твоя смрть зависи одъ твогъ одговора!“

„Тако горе трази е, она е сирћала!“ — уздисаше зайтвеетъ у неописаномъ болу, за прекок док безнобекъ о ледяну дуніо.

Али Набобъ, кои е иѣговъ погледъ разумео, поити нисао у нећаиу; — тамо са сиратешкимъ на прсима рукама лежаше мртва у средняи подъ єдныхъ брежулкомъ одъ мртвы тѣла, сало и тихо врућена, као да бы остали умрли и сади тако крткой живачкой девойки почитаніе одавали.

Но садъ се сцена на єдномъ промени, изъ дальне грмоте тоня пробуди Хозвела изъ иѣгового обезсвешћеня, и као неком обчарающомъ силомъ повраги свагу и животь у иѣговимъ и у остала спашеныхъ Енглеза члановима, кадъ се ивединуть ова стѣна тврдиѣ бандера адмирала Ватсона и лика полковника Клива на врову велике тровеселарске поиви. Набобъ єдва е имао времена у єдной барзи на свою корвету побећи и са разширеными петрила дизалну тражити, кадъ су се полковникъ Клифъ и адмиралъ Ватсонъ на место ужасного позорја и очаяня поквали.

Свакій може себи представити, какво е жалостно повлеће было, кадъ е несрећный отацъ пореда смртного тѣла свои єдине, храбре нћери на земљю клоноу, и єдномъ рукомъ кће ране на глави, другомъ пак остриће своги ножа дотичући се, ужасномъ изтребленю людій Сурадж-Доула на неутасиму освету заклео се.

Отацъ и заручникъ пружише бућаноки руке и проспавише съ тихимъ сузами спомекъ драгоѣаны мртвина!

Исторія, ово свесћено огледало, придодне овай краткій листъ повећатаца людій; они нанъ повлеће на єдномъ васићемъ листу, где читано и признато морско, да пузанћ умирућа и ружећа злочинства само єдинъ виню: „казнъ!“

Већъ е полновлнъ Клифъ са лордомъ Ватсономъ 13. Февруара 1756. год. погланицу Марата, стерога морскога разбойника Англіе, у єдной морской битки побѣдіо, и у бездну валова сурово. Ватсонъ са три лећеће лађе одплио е брзо у пристанище Вазнорје у Бенгалію.

Лайтвеетъ Хозвелъ, салъ вићетвећ ерселе Родс-Исланда, бћаше ићутъ єдномутъ ерћый на бедемима, кадъ се 5. Децембра исте године изпиаио, да Калкуту нападо звуке, и пошао е 9. Февруара 1757. — почемъ е и лепу населбину Хугли на уходу слобожъ конћчкомъ жишћомъ британской други подчињо — у єдномъ суседномъ юришу кодъ пећке кћепе противу Набобя 23. Юнія исте годину конћчу смрть. — Иѣговъ пепео почива у катакомбима у Калкути, поредъ урне*) Арабелине, чіе е кће при последнѣмъ своемъ издисаю изрекао.

А Набобъ — побѣдомъ Енглеза ићутъ лећна раздрешенъ, спреми се нићово за бой. Али правдолюбива Немезисъ конећ иѣгозогъ злодѣйства на пзнесномъ листу пожара од Калкуте предозначила е.

Јећеръ Кћанъ, иѣговъ командиръ навалѣрје, одъ Британаца на нјову страну привучены, побуди га, предъ Калкутомъ на жору битку започети и юришати Набобя, премда е са 20.000 войника снабдѣвасемъ био, одъ много слабіе Енглезове ећоте до ноге буде потучень и тражіо е садъ, да се опетъ у барки спасе, што ненадъ. Но ире него што е ногомъ у нсту ступіо, Јећеръ Кћанъ своимъ собственимъ рукомъ едну одъ ови страшни ликовни жилкій бића му на врату, коіомъ се азіатскій ратникъ како у борби съ людма, тако и у лову на тигрове много полуе, и силный Сурадж-Доула буде садъ, кадъ поруту иѣгового собственого роба, на сузо довучень, да на ономъ истомъ месту, где се онъ, на своје тигровой кожи пружень, ужасномъ смрти ови 146 заробљѣника у нећани узеселяваше, награду прими.

Јећеръ Кћанъ заповеди, до му два Арапина са врелимъ кћаштама месо съ прсіо и леђа сидаю, и на ранани ино и на лажица исподъ срца растопљено олово и зећтнић сипаю; и кадъ би Набобъ у нећећећи болюхъ бесанлу био, да се коцемъ проброде, и тако несрећный ићутъ са залискомъ сунца ужасну и жижу пронићо и изпослѣдкуу подъ страшнимъ мукама подне. —

Тако се осветала Немезисъ Сурадж-Доли ужасномъ даномъ у ирной нећани.

Јећеръ Кћанъ добіо е одъ Енглеско истоиноиндиске повћаће ково послѣдователь Сурадж-Доле онога области, Бенгалію.

Но ніе Арабела и Хозвела жили ићутъ и сићних нјекина Клива и Ватсона у Енглеско-источно индиской исторји, ићутъ и данасъ британскій населбникъ дрити при спомену ніе жалке.

Л. Ст.

---

*) Урне ноне се судь, у коих се пепео умрлих хрвше.

Грчкій царъ и Турци војните на Србе.

Казано га обузе љубавство,
Рекао бы, жинъ не с' посветити.
Сѣдило доље цару на диванu,
Сѣдило оде цару бесѣдити:
„Царъ честитый жилый господине!
„Синовъ легохъ помолинъ се Богу,
„Да зворати и до ме умудри,
„Я како бы нашой светой цркви
„На свіету одржа' првенство
„И душиное наше, отпадиике,
„Необдиији повратіо цркви.
„Молитва се у Бога примила,
„Есенъ сања у сину виђео,
„Отъ истока виђео се жи,
„И сиску рѣчь говорише:
„Патрірше, правой цркви главо!
„Послушай ме, те и цару кажи
„Заповіесть во Божиой возьи:
„Шамъ и Мисиру и земљо Арапску
„Дуже мучи незабожна Турци,
„На свіету земљѣ повабѣолъ,
„А кърс се дуже покайгоре.
„Зато гледте, шьима здружите се,
„Кои бы их Богу одрезали
„И вы узьлыхъ болъ прежинѣли,
„Бръ су Турци силна и убойни,
„Не стаде се никогъ на свіету,
„Теке да се кърс дуже прави.
„То ми рече, на небо узиђе.
„Видиих дяяле Бож'ѣ волъ, царе,
„По мена та Господь поручк,
„По своему кърмоме вѣшиу:
„Немой како да пштѣнишъ диивсъ,
„Ніе шала, Божіи с возя,
„Да по данасъ посланко Турке,
„И да Србе несретне грѣшнике
„Пократно изиа у подручѣ
„Съ Турсконъ силомъ, кадъ дручіи ніе.
„Тако нсмо Богу угодили,
„И бићемо, ка' и были, слышли.
„Цар' честитый жемой одзекуја,
„Слушай Бога, хватай мѣсто души.
„Пиши кишге Шаму и Мисиру
„И Арапской земљи, прсзо мора,
„Цркоии их себи у дружиу,
„А лясно ће за руковъ кажъ пойи,
„Да у кърсо кашой црки дойу,
„Почемъ злде наше богаштиие,
„Не бою су Турци жсйдиије,
„Те ће за нас нидя помоћи."
Цар' е мударь, и видя се мудро,
Да данасъ хоће да пштѣни,
Призира се, весели му жайка!
Вѣрозио светомъ утварною,
Те издаде и заповѣ свнме,
И долюза темель царевини.
Бољу кишге, пишта не прешишли,
Те к врати по лику жезлу,
Да к вося прсзо мора сиња
Султан' цяру одъ великога Шама,
Отъ Мисира и земљѣ Арапске;
У книзи му 'зако говорише:
„Султан' царе одъ Турчія главо!
„Бож'ѣмъ волюмъ да се побратимо,
„Боєъ ће дати, те ће срстно быти.
„Подигни се, у госте ми дойи.
„Хоћу неку пошту учинити.
„Како нидя преки царевини.
„Съ нидимъ друштномъ ве мой позвити,
„Поведи ми сяяу Турдяю,
„Не бранн се храномъ ни доческомъ,
„Та у мое царевине старе
„Имя сяяка изобиља блага,
„У мен' царя гозба поуздана,
„Е по себи исто мелк суди.
„Дойи мени што ирје припразнић
„За нсйдана, како за господина,
„Може быти бож жестокога
„Са Србинонъ монмъ душкинкомъ,
„И пяхонимъ царемъ сиисиіемъ;
„А было бы блага и шѣнара,
„За дражае красніехъ земаля."
Кадъ султану царска книга дойе,
Мяли му с и друга с была
Лякомъ бѣше на земљѣ и благо,
Вяаку слове ни дивиъ незире,
Те имъ ниже, шта му Грче пише,
Іошъ е султанъ рѣчь говорио:
„Ево згоде, мои кърне слуге!
„И прилика да се осалиио,
„Осалиио, и прослашио се,
„Нека сяне Турско ime слашио,
„Чиста кърл наша се разшири.
„Прсзо мора Јаурски пзрсза
„Сяядяя се жешће быт' не може,
„Царъ ме Грчкій зоае на братимство,
„И зоае вясъ за бой на Србина;
„Што му нуио дяяесъ додио,
„И многе му земљѣ преузсо.
„Но погуйте, моя кърое слуге!
„Дяя'те дѣцу све хатлје Турке,
„И Арапе брзе коиканике,
„Да идемо Грчку Цариграду,
„Што с глава и зору и вару.
„Ако Богъ да и Мухамедъ свстаџ,
„Да сѣ Грцкка Србе подбіемо,
„Лясно немо и опяѣ муке
„Грчке земљѣ себи прасковти
„Престамболи' сяяки Цариграда,
„И у нѣму утврдити царство,
„Неки за нас и Короља зкаде."
Милый Боже, слоае и слушаше!
Кадъ везири царя разумѣше,
Дигоше се, дишяъ остависе,
Одиахъ дяяу своє пишалузе.
А чудиъ с хадетъ у Турски,
Листомъ яду и стари и млади,
Кадъ ихъ кърл на мейдапъ позвяа,
Е свстаџ имъ у ватиу ниже,
Да в Богу мяля убоишя,
А радъ слушій до Бога да дойе.
Шта султану чудо дойе войске,
Да к ніе поля поврлтіо,
Бы се хошяи и у чуду Грци
Са пяяхиимъ дочесомъ и хяаіомъ,
Не б' яиали, гђе бы становаи,
А исякоми да се радузуре
Као женине звапице и дриге.
Дяяе султанъ за двиссти тасуба
Све Турчина и Арапа прва.
Што прсзоръ сѣ темяи іогуздуза,
Съ войскомъ оде мору дебеломе,
Навесе се у пучину свпо.
И одброди граду Цариграду.
Подъ градомъ су осидяяе лађе,
Турска сяяа изађе на сухо.
Окити се подъ Цариградско
Арапина прямъ и Турании,
Хатоваии конъма Арапсніемъ
Шаторнма одъ шамље свиле,
И царевиић азаб-барцијяма,
На барцијяк' мѣсецъ мешге крста.
Праоэъ тадяй подъ загубло
Одъ Турскіехъ зяда и борје,
Тадяибоса и Турскогъ вяаза,
И одъ вриске мавсвихъ хатоза
И одъ иске, Турскогъ хяаваиа.
Мило было по несретиу Граку,
Те напяли пошгомъ и доческомъ
На Турчина крсту душкавина,
И врииика свсиу Хришћанзуку,
Ковио ће врсту да досадя,
И одъ цркве џамію огради.
Подяа шапость и дуло безумаѣ
Побратило царя са султаиомъ,
Да што прје нестане єдиогл.
Е ни новосъ удяяь новосъ прзи,
Сяяа сяяу повріено гледи,
На бліску се трдѣти немогу.
Грчъ е бојитъ, а Турчинъ бјесан,
То е жука єдиомъ и другоме,
Туре вреба, Грчъ е на опязу,
Те су оба у немиду посду.
Почестив немогу се својски,
На дружитп дуго у љубови.
Кадъ гласъ дойе сяяу царъ Стѣпаиу
Како Грци довеломе Турке,
И како су пауиили кдети
За Турчиноъ на Хришћанзуиъ поћи,
А на Србя на брата првога.
Бољсе пшше по свој земли своіој
По своој земљи сяяой царевиии,
Заказуе своєму подручю,
И позвяа свпхъ на обрачу
Своіој кърп, своіој царевини
Одъ Турскія кърое некрштене,
И одъ Грци Турски пријатели.
Іошъ заиаза, да ће запратити
Неканкога протопов' Недељка,
По свој земљи нека старацъ пође,
Нека Србе дѣду разумкое,
По жгоновој по царской рѣчи,
Шта се ради, и како се справяа,
Да затоме Српску царевину,
И да праиу подкетиу подъ праиу.
Кадъ е царе тако заказао,
Дозивко протопов' Недељка,
За кога вепе, да мудрјеѣ ивои
На бодѣта срдца у Србина;
Царъ е Стѣпаиъ нѣму говорио:
„Вѣрна слуго, протопов' Недељко!
„И прича си и приповѣда,
„Свакахъ бѣше по свіету чуда,
„Негогда е было по дрзаие,
„Негогда е и по вѣру было,
„Зло е свако свіетъ помстао,
„Да му ніе помкаѣти сз мироиъ.
„А и свпхъ свпхъ доста запаитіо
„Запамтіо, доста зла и добра,
„За озака чудо не дозиваѣм,
„Да крстъ на крстъ войдети са Турчиноиъ!
„Турцы шшомъ пријателы нису,
„Вапъ ко клпи спсцу-Мухамеду,
„Турска кърл съ другтомъ се не слпке;
„Са Турчиноиъ не можъ на лѣпо,
„Неможе се иучку угодити,
„На весите сила заказти,
„На бјесну шкрпити хатаръ.
„Са великоиъ силомъ удараѣу,
„Да забукиъ муку са очію,
„Єдя бы се пако опростіо,
„Да ни ваше на врат недолаза.
„Само жукомъ муза се побіа,
„Сила сяяу сатире и мора.
„Вади ће ни мало похитѣти,
„Да бой буде у дрзаие туђоѣ,
„На збиии иеки разбоишта,
„И гарапти, яда опусгѣла.
„Но ти поћи по држави вашоѣ,
„Те увардай како б свіету,
„И шта жели себи и држави,
„Шта ни шкси за бой са Турцкмъ,
„Да з' га Грчке узоде не кпире,
„И одъ себе самогъ не одмсћу,
„Све увардай, да ни кпзат' ивадеиъ;
„Не зачакай ничје никоиако,
„Но се брже на Призрену врати,
„Ди я съ моіомъ не оваснпмъ войскомъ."

Оде прото одъ града до града,
Одъ войводе еднe те до друге.
Найпре оде Скадру бiеломе,
А тамо е добре срeће био,
Три войводе ту застао станне,
Сва три брата, три Мрмоњевића,
Вукашина, Гойка и Угљешу,
Штоно нхъ е пире погикло
Радъ юнаштва, єръ бiелe вилaни.
Ту е прото одмахъ договоро,
Да су сва три душомъ и тiломъ
Своjой вiери свомe пиру вiрни,
И готови зато погинути.
А отиде оде Гори Црнoj
До Жабљака, до главнога града;
Ту вадѣо слогу и слободу,
Су чимъ вадди и водиуо може
Похвалнт' се свако Горе Црне.
А одонудъ дође Е'зеро-Поло
Край зелена у Подгрицко Љеша,
Ту му дошла главни Херцеговца,
И донело Момчило войводa
Съ девeтъ брата своjих рођенiехъ,
И двинесетъ дѣце братучеда;
Нѣма старешъ вадуе бiеде,
Што бе нѣру, што бе нирединy
Да учините, и поколебаю;
Херцеговци ни да чуо ѣеће,
Да се сиће когођъ поуздати,
На свиjетa цара да завойшти
Кодъ овнха поноса и сиага.
Отиде се подигао прото
До Трашница у Босиу новосиу,
Ђе се свето тредеитъ квистиа
Одъ честите Босне новосите,
И ту дошле силне чeтобaше
Одъ Крaине люте и немирне,
Одъ Удбинѣ и одъ Врховине,
Одъ бiела Сеня и одъ Бага,
Одъ бiела Книна и Новога,
И ту дошли котарски сердари,
Чeтобaше ту су су одъ Грахова;
Прото каже за Грке и Турке,
Како иду, шта су наумили;
Но за збору бiли су комиџи,
Кое ѣе свѣтовати трeбе,
Єръ су вѣрни, словни и вопчи,
Свакiй двiе свeтинѣ имаде:
Єдно прему, другo господштиву,
То му дини нокако компeзи.
А одонудъ отишше прото
Одъ войводе еднe те до друге.

(Продужиће се.)

Али-Паша Тебеланѣ.

(Съ русскога.)

Али-Паша славный познатый недавно баснями на себе погледъ целе Европе, као найвeћи непрiатель султана и учестникъ грчкога устанка, происходе одъ албанскога пашe, погинувшега у 1716. годинн на острову Кореу, кои е овда Венецiанцима заузетъ бiо. Баба-Али нашао изъ куће родителске, своjих брaћохъ, прiао се у айдуке и посташе главох разбойника, пошао е противу брaће свое, и обколивши iй е спалio iй е живе. Само, мати Алiина, бiла е ѣна бeгоница, и отличивала се увeк злобнымъ и жестокимъ карактеромъ. Али се родио око 1751. годиие у Тебелани у Албанiи, одкуда е и називан бiо Али-Тебелан, и за времена млади свои година одликовао се своимъ немирнымъ и безпокойнымъ карактеромъ. У тринаестой години своjа живота остао е безъ отца; ѣговимъ се посиатницима занемили имти ѣгова, оканивши му, iошъ у детинству, свирѣпи ѣна чувства. Како и затимъ бiло у стано владати оружьемъ, онъ се тогъ часа полуже слабости у Албанiи пладнѣних, и почео е дизита скутиъ у сосѣдне стране.

Показали пьиъ храбрость и прикулини богатетви, брзо е разпространила ѣгово гласиште, кое му е руку дене Енире, вѣери едноra бeги, достаиило, — кое е обдарени бiли снимъ прекрасиимъ качествима. —

За кратко врене завладао е Тебелaнокъ, местомъ своjа рођена и окренныхъ варошица, и при почетку войне међу Турскомъ и Русiомъ, иiю се съ одтaленъмъ Албанцима, и за свое услуге бiло е награђенъ пашомъ ибн-тугiiомъ и управителѣмъ Трикале у Тесалiи. У 1788. год. онъ е достигао разныхъ начинохъ заповѣдничество ойдъ Янiиномъ, куда е бiло ближе до свое постойбине. Посредствомъ изевете онъ е добio одъ султана Селима III. итисй пашалукъ, потомъ е завладао Акарнанiомъ и другимъ странама, кое су се називале у руxима слаби людiй. При свомъ одъ свои заповѣнима, онъ е изгонивао или убiно све ѣкву полозрителне бiло богате хриетиисе или нуселянице, и прибирао е у свое русе ѣзова богатетва. Затимъ се окрене противу Сулiобанн, и новобу коварства успѣо е ньи изтребити или разсѣяти. Превезе и iошъ неке хриетииске вароши, кое су заваеале од республике венецiанске; по страдању исте у години 1797. и по заузећу Кореа французскихъ войскохъ, Али уииливаше удобаи случай, да се са побѣдоносиыхъ Якобинцима погоди; онъ се ей ньима побратими, и стане се називати Якобинцемъ, за кое е одъ ньи получio трибоину комарду, и дозволеѣ да може свою флоту инорузати. На ускрешиыи праздиикъ Али е учинio обсаду иомоћу те флоте на обалу прешашу одъ Венецiанаца у владу Француза; за када су се сви жителы у храиъ Божiй сакупили, да се Богу може, онда е ии ньи изасилао ииао е виие одъ 6000 умртвio. За то време французи е войска неочекивано основали Енглеси, и онда е Порта обiвала рать Француза. Али-паша васлио е лако завладати Іоискимъ острооима. Дознавши сиу Якобинаца брaћа свои, чрезъ единога ооицира, кои е бiо упућенъ и на iспитъ предитъ, почео е своя дѣйства одъ варошн Превеза, кои е жалочнеснемъ войскови французскога брaћина, была принуђена предити се, претрпѣвши ужасна сѣдства мача и огня. За тиконе полиие награде га е султанъ Арианiохъ и сйбьомъ. У годиии 1803. бiло е море покрой обале Македонiе и Трасiе прецунiио гусарскимъ лађима, да е збогъ ньи совкiй свообраиiй лађарскiй порекеѣмъ бiо. Али е бiо постанъѣмъ сердаромъ надъ Румелiомъ и дузимъ пашомъ тугтиiомъ. Разположиши се станомъ одъ 10,000 Албанаца сакдашо се са обликомъ пашина, дигао се противу Филиппопля са 80,000. войнина, предао смрти главне возмутитеѣ, и присвоюши ньова добра одарао се у Янiину, узимаюши контрибуцiю са сне вароши на путу, прибирюши артилерiю и све што е могло бiти повезино. Порта неразиодушио и незадоволно гледала е на ньгова дѣловина. Но у то е време прошасиа свеобшта свегала у Турсной: несретиый Селимъ III. побудio га е своиихъ нахтевањемъ преобразованя. Алiй полузюши се тимъ, и подъ инеовихъ установлена поредка, свуда е распространно свое заповѣзане. Када су веке провинiе пале подъ французскихъ влаоомъ Алiя се старао прећа у сакоъ съ Наполеономъ, а Наполеонъ да би учинio тврдо заключенѣ и кантѣсано дружбу съ Алiомъ, послао му е Пукавиа за генералнога конзула, и инжинерскога подпоручника ради утврђења Янiине и Превезе. Наполеонъ ити ниие дозволio е одъ стране султанове депутацiи пашалукъ за стврiеть сина Али-пашинога, и за итороть, морейскiй пашалукъ. Таковимъ начиномъ ньно е Али-паша велику часть Грчке у своjой власти. Међутимъ онъ е ступио у тайна спошења са Енглесконъ, кои е желила ньга себи привлачити, показавши му многе топове и 600 комада полгрческн' ранетла. Съ овимъ новимъ средствима дигао се онъ противу Берата деѣеногъ у средньой Албанiи, за сѣверной границы ѣговога пашалука. Немарећи што е паша бератскiй бiо ѣговимъ двойна стрiiчанъ синовима тисть, ньиих га е погребio, и да бы му ике iошъ страшнiе постало, заповедio е иесретиогъ таста у Янiину одузи и подъ зекдю при уходу у свой дворацъ затворати. Войну с оиу онъ заючио безъ дозволена портиногъ, но самовольство ньгово остало е ненаказно, по томе, што е онъ веку часть своје добитка увекъ нишiаъ членовима портиного дивана слао. Дошавши са шестотъ постарао се султанъ извести га изъ Албанiе, и то подъ предлогомъ войне, онда бiлше ни обилна Дунав између Русiе и Турске. Алiя се онда показао болестанъ и онъ показивали уклоно. Апетелость Алiе бiла е неумерена. Изванредно велико блага обдржавано ньиове у Грчкой, Молдавiи, Србiи, Цариграду, шта ниие и у ньихъ главних држивама Европе. Справедливо се виели, да су ньгове витезе одчасти продужоване видели в свирѣ Селима III. У то време онъ е завладао Албанскимъ варошима, Аргиро-кастромъ, Кедникомъ и iошъ неками. У год. 1820. Алiина одобраних предузиманьа своиихъ успѣхохъ, ньи ни скривао свое честолюбиве мисли, да се од Порте отрсне. Но султанъ е тимъ мислiо, како бы ньгово несмѣсно богатство у руке дошо, и како бы се истогъ отресно. Многочислена непрiателя ньне полукоња се разположенѣх поселители, обвишши су га, и требовали да за истребленетъ дана у Цариградъ радн одредиии дѣла ньна. У то време бiли и цела войска упућена у Янiину и елога ради обсаде спирски' обiи. Али дознавши за свое несчастiе позао е се Грке и албанске бегове, и одобрано iй е латити се за оружiе. Грци су се дизали за оружiе, и полагали су найвeће надежде на Алiю Тебелана. При ньгова сина и веколико ньгови угледъ звузели су всѣх были некакове доброзелатель-

ново име, съ нѣкимъ нечуваемъ официрама. Нечисто надъ войсковъ, кое е дужно было противустати турской войски, было е предано великимъ знаменитомъ Омеру Брёове, но текъ што се почнала отношения войска, Махомедицыя се поврне одма султану, а Грим увидѣвши опасность в надъвстно турско одступе одъ Алиѣ, тымъ пре надъ су се деца и унуци нѣгови осимъ єдного покорили страни непріятельской. Алиа видѣвши погибелъ страни нѣму грози, занали Янину и повѣсте у градъ при сѣеру. Овде повабу талиянски, француски и други нѣмны солдата и невольно Суліота, бранио се целе године противу войске отомашеве, у коей се скоро шестъ пута надвлазио. У почетку 1821. год. султанъ да прѣде окончао исту войну, предио е началение надъ истомъ Хурщидъ-Пашы, кои се у многимъ войнама одликовао. Хурщидъ е обсадио истый градъ са много вѣчюхъ силохъ. Алиѣ, кои се збогъ скудности свое лишно вѣке части свободити свои', при новой опасности преко свети вайпше се забуйо за скровните свое; єдну часть таковогъ оставио е у магазинъ барута, кое би онъ у случаю необходимости за єдно мгновение ока упропастио, другу е часть скрйо у єнеру, мѣсту свио нѣму єдноме познатомъ. Октобра месеци исте године, тврхзнхсь подобними цвате оставио е Али-пашу, кои е примѣрень было затворити се у острозъ звичайкомъ тополиняя; на истомъ была е єдна велика пештера, тди е онъ чувао осовне ствари и остатакъ нѣговогъ блага. Подъ свимъ нѣговимъ здањима были су подмедена подкопи. У почетку Января 1822. год. Алиѣ ніе имао више него 50 люди коди себе, рачунайки ту и нѣгове ужикопѣнике, Грканю Василику, кои е онъ особито любио, и ошитъ нескольно робина христіянски, међу коима е и Конставикъ Бошарисъ было.

Хурщидъ да би га жива и нѣгово скровище добио, послао му е овайдире съ предложенѣмъ да се прѣда. Алиа ій е одвео у пештеру показавши имъ 2000 бурадя барута, на коима стояше нѣгови благочьность и скровиште, рече, нада добіемъ ручный подпись одъ самогъ султана као опроштай, онда ћу се прѣдати. Хурщидъ му е послао листъ артіе, на коме су подписани сви шестъ паша, съ коимъ нигу опроштенъ одъ султана за нѣга, па да ће му остакнти трећу часть нѣговогъ скровишта, и века живи где оне, т. е. или у Цариградъ или у Малоѣ Азіи. Потрошъ чувствомъ опомишна збогъ пређашньи свои преступленя, онъ е са жельомъ то представленія прйнио. Хурщидъ му е предложио за преговоръ састанакъ на острову езера истога. Алиа на то пристане, а вѣчъ е на острову и было, видъ Хурщидъ даде одма острову обколити, и истромъ 5. Февруара обвиване тврдаву да е нѣгово покољенайе дошло. Алиа увидивши свою погрешку, но было му е вѣчъ поздно. У 5 сатій предпрйнъ приближанне се въ поменутомъ кіоску на острову Омеръ Брёове и други начальницы съ многочисленомъ войсковъ. Алиа натежйе се за пиштоѣ хтеде се бранити, убіо єдного одъ начальника и другого рани, но у то време почене са свію страна пѣлити у кіоскъ, онъ е было ранженъ куршумовомъ у грудн, 400 палицара изгинуло е; содати иколѣни се подъ нѣговимъ собомъ, гађали су га єдноги, прострелявъ будући хтео се до прозора докучати, пао е на софу. Обсађующи ушекли у собу, увате тирана за браду, помоле га кроъ шенцеръ и главу му одсеку. Хурщидъ коме су одсечену главу Алйину на позлаћеномъ таньиру подпели, устане, и са почитанѣмъ полѣби браду из мртвой главн, кою покадивши съ благовонимъ кадрисомъ, пославъ е овомъ у сребрюмъ сандучићу у Цариградъ.

Падешѣ Али-паше произведо е толико єдно упечатлѣвъ, да су за пуну сви хтели видити ту главу, тако, да су е напоследку послушны за конце показивали. У Цариграду е было означена на пратнца царскогъ Сарая.

Међутимъ постигнувши Хурщид-паша свою цѣль, да га повори и да се Алйе тебелавогъ возватогъ скровишта лочеша, заповедйо е служительима да таково изтрикую, а невайдйи поздравъ на таково старанйе, изнашао е 60.000 мешина блага у самомъ концу, кое е вредило више одъ 25 милйона рубляя сребрны. За време обсаде послата су деца Алйина у Мату Алйо, и была су предата смрти. Жена второгъ му сина, Вели-паше, кои е ошитъ запрежена нѣкимъ тастомъ благи обезбѣђена, была е безъ свакога запиленя у кожну женшину и бачена у воду; кћерн нѣгове изведене су биле на нако тржиште и продате турскимъ трговцима. Изъ целогъ поменстна Алйиногъ двостала су само два унука, кои су одведени были у Адріанополь. Тикавъ е было конюдъ сливаютъ Али-паше Тебелани, кои е было замекнать по своему уму, и своимъ страстима. За особите нѣзни заповедйо е начинити свозделъ вивезъ на четири точка, у кое е држао огромногъ и лютогъ бирзи, кога е онъ у одпрвене дане довозйо, и свакога кои бы се нѣгове милости недостойнимъ показао, таковогъ бы непрестано томе главное звёру на прождирање дао. За удовлетворити своје сладострастіе набављао е себи жене изъ Италіе и Франціске, и осимъ своја харема, у кое е было 400 девойка, имао е харемъ другога рода. Ни жене нѣгови синова, ни кћери нису биле за нѣга сигурна. Жены нѣгова незаборавнѣйши се грабљѣкъ заповѣдни земаля, и изтражующе одъ ньи налогъ, ошитъ е завео особитый прирезъ, по коме му се морало давати 500.000 оновя в 600,000 воза. Желећи обилазати нѣкимъ кавовогъ нибудь богатогъ човека, одогъ часа лишаво га е слободе и предао таковогъ на жертву смрти. Онъ е изтромио знатне суме за человолюбивй намѣнъ, єръ е илого на существованѣ нѣгово позвано. Алйа и неповучивши изображенѣ скочка се, єдва да и научйо читати. Гордость нѣгова толика е была да се морало предъ нимъ пузити, и дво е себи лизати до подпсти. Обларенъ великомъ дѣлательности, до зоре прегледао в разворе, рѣшавао жалбе подника, забављао е себи стране новине, и дивао ій е преводити, надано запоѣсти. и прислушао разна и лажна доношења. Онъ е унео найстрожіи поредакъ у своихъ произведіяха, Албанйи, Епиру, Тесалйи, Јивадіи, Етолйи и Акарнаніи. Число нѣгови подника бројао се до єдногъ милйона. Онъ е имао 10 милйона приходи, а давао е султану а што више и султановимъ найвећимъ приворитнмъ чиновницима само 2,400.000. Нѣгова воска зрада износила е 14,000 воїника кое Христіяна и Турака. Двора тога тирана посѣћавали су многи знаменити люди, у коихъ е числу было и Енглезъ, лордъ Байронъ.

Р. М. Хр.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Ей нама! ако се онай гласъ обистини, по коже Кеду Црногорци имати и приставшите; баръ могу се на трговину дати.

Еракъ. Да, да, но пренебрегавайеду запитъ, кои ій е досадъ поштено рвйо.

Петакъ. Запитъ!... запитъ е то запитъ?

Еракъ. Та нагади знанъ, да су они сви были берберн, кои су болестнимъ човеку непрестано крвь пуштали.

Еракъ. Богати Петаче одкуда произлази речь „Турчинъ?"

Петакъ. „Турчинъ" е составлява речь, кои произлази одъ двйюхъ чьлодѣлстія, т. е. одъ „Тур-а" и „чин-а" — Турчинъ. . . . .

Петакъ. Да ли су наши списатели сви Видолози, кои пишу съ ъ-омъ?

Еракъ. Іокъ! мало ій има кои су одъ живое зоне.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земунъ. Као што смо у прошломъ листу укратко споменули, било је у недељу 29. пр. м. наших честитајући господинъ Николи Савићу за пароха прваче св. Николанске капиталпрах. На овој свечаности, као и ведь приде народно свечаноме виша, присуствовао је знаменитъ број гостију, као подпишна тако и изъ околине. После свете литургије било је најторжественије извршенъ акъ наштављење по прошиу наше свете праве, при којой је пригиди говорио као Макдатиръ сп. Патријарха, пречестићући Архимандрить бесчанскій, г. Николашевић, тако и правителственый комесаръ, г. жупръ Петаръ Јовановић сходно слово. Исто је тако и господинъ пароха Николи Савића лепо слово наговорио, као и побожне слушаоце тако у срдце дирнуло, да су многима изъ очи сузе протекле. Свакъ одъдъ, кои је чанъ до предъ вече трано, и при коме је много надарница бивало, свршио је овай као за господина пароха тако и за општаку вижу свечконину. щ.

† Београдъ. 29. юнія дрзно је благодарење у великой цркви за срећно окончано годишнѣ течење свио подашња школа. По свршетку благодарења дрзано је торжество у подашњой Гимназији, на коме су изнеи грађани и поноћници попечитељства просвештенія г. Живановић са начальником истога попечителства г. Спасићемъ присуствовали. Почень су одъ ученика овога заведенія побудителна слова најпре на србскомъ, после на елинскомъ и затимъ на латинскомъ езику наговорена, раздано је директоръ овога заведенія г. Ђ. Карађъ награде састоће се у књигама и похвалителнимъ листовима ученицима, кои су се најбољи одликовали у течению године и на испиту. После тога раздавања су свидетелства оних ученицама, кои су свршили ово заведеніе, најпосле читала се благодарница. — Ако у очи овога дана т. е. 28. Јюнія догодио се колъ нась злополтай случай, и я га читателима саобштавамъ. Пре три недеље купали су се питоми воене академије са своимъ мајорома у Дунаву коде тако звале Кара-бурне, и здрави су се повратили натраг; ал' по другій путъ морали су жертву на ревнивомъ месту оставити. Ове дне ресе т. е. Сава и Дунавъ, кои скоро једну часть Београда опасују, вешову жарко тећи, док сване године по невољно жертвай неодмесу. Овакви жертви био је нашъ Академикъ Алексе Талнћъ крстивай младићъ у свему тогъ заведенія. Онъ се спреми съ великима доста боріо, ал' најпосле морао је нама подаћи. Пореди њега пошто бе се дизнуо, кои су му у помоћи притрчали, удавали, да ји остали спасели нису. Наши су га трећій данъ и одна сервали. Њега оплакују другови, отпис и родитељи. То се небрежљивости старешине принцеръ, коіой је младежь поверена, да и одъ сваке беде храни. Требало је найпре жесто за купиньй испитати, почеть они питомци новци — то је чудо, да се барь за њи изнајмите изутрои ради учеки пливати — незнаду плнвати, а не предвидети ій очевидной опасности. — Изъ попечителства просвештенія изишло је тай законъ, да свршивши богословски семинаріи попови у истомъ попечителству всиште предлазити, и по способности службу сь дезертомъ добити. Радујемо се, што ћемо одсадъ добре учителе имати, кои ћеду умети децу приправомъ у своју поучавати. Ал' не жалость наши богословци неуважавајући своју пользу и народно имъ хтели вишће предлазити, служба имъ се ведь, док се гореречений законъ неизврши. —

— Сваки пријатељи народне просвете имаће радостку часть, да е дошло допуштенъ за Шкодски листъ, кои ваиђарски издавати почитаи др. Данило Медаковићи. Ово и ирви србски шкодски листъ. Програмъ и позиъ на претуиерацію изићће се у свое време. С.

— Изъ Задре нами „Гавезинъ далматинскій:“ Грозанъ се случай догодіо за морү, недавно одъ мѣсти званога Поштадура. Четири су човѣка седили у једной малой отворесой лађици и нешто вечерали. Врехе се е сводъ наоколо одъ погоднивше страве ухватило и често е пуи за музьокъ у велчестевскомъ и страшномъ вихледу вертуала. Найпосле погоди една већу ову четвороредъ лодиіъ, те е једногъ између ови одна ухватила, а осталу троицу мало изнесестила, кои су после кратког времена опетъ х' себе дошли. Лађа е пакъ са свиъ у иной стварици остала цела и читава.

— Читамо у „Трестанскимъ новинама“ за једнаъ дизнаті, кои се ови дана у Љубљани на продаю нализіо. Овай дівнаетъ притежава некій португіскій міноръ, нализећи се до скоро у Љубљани. Француски комиъ Бомбо, кои се тикоберъ съ поменутимъ міноромъ у овой варошы народіо, инализирао е овай драгій камень комично на е пашио, да тай дізнаетъ вредя 139 миліона еранака. Притежатель ваћарски га продати, и једанъ лондонскій трговацъ приио се тогъ посла тражећи у Бечу муштерије, кои бы тай дізнаетъ за три миліона еорината купили. Но место муштерије стигла е изъ Беча заповѣсть, да ій тако подъ стражомъ одвране.

— Год. 1857 пропутовало е 10,571.302 путника на свима аустријскимъ железницама. Одъ путника е страдало свега 51 лице, и то двоица су страна путника погинули, 43 лица своіомъ, и 8 тујемъ кривицомъ; ранъено е 50 лица међу нами 3 путника, и то 33 чрезъ собствену, 17 чрезъ туђу кривицу. На 2,114,260 лица долази једно несрешьй путникъ и на 100 лица пута 24 несрешена. Цела дужина железница износи 485 м.

— По парискимъ салонима ако се заиньи сила съ веномъ интереса, коіой е скоро страдавши сгинстскій принцъ Ахмед-паша једнаъ миліонъ франака и алфаре у предности одъ по миліона франака тестаментално после себе оставио. Поконьнъ ће никада са своимъ отъ незанчевомъ ни у каномъ одношенію стоно, само ко е неповољно пута слушао певати, кое певаће га тако у срдце дирнуло, да е наиволіо, ой онакову велику суму после себе оставити.

— Неказавъ велицинъ Сулће у Цариграду о особито е сада одликовать, кри веле, да е султанъ онцо оно за некоју мађу кћерь, кои е сада полудила, незна се управо зашто. Люди говоре, да е Сулће свою кћерь усгушио сгушу за једнъ миліонъ, али да е девойка полудела што су ій ойй остале кадусе у харему огорчале живота и што е султанъ свою једнакуть видѣла. Други кажу, да е хтео султанъ девойку у харемъ узети, али да ніемъ-ви-нізамъ и остале жене султанове хасу хтѣле допустити, да ће у њима буде ђауркиња.

— Грозанъ се случай догодіо у варошы Гели у Арабистану. Једна трговачка робиња побегла е изъ харема у енглескій конзулать, тражећи тамо заштиту, кою е и нашла. — На то се побунише Турци Гелійски, оборужише кућу, у коіой је позвуки становао и заузму е на крвнику. Конзулъ енглескій, неколъ драгомана и три неколи слуге биле су на грозній начинъ убіени. Француски Конзулъ, кои е хтео посредовати, постао е тиоберъ жертвомъ све бесне Турскіе, кою е једна локачка супруга, кои е браниће се неколико Турека изъ пушке убила.

Пролазће лађе.
поврли Земуна:

Осимъ неколико лађа, кое су се дрзнка товорене изъ Хрватске у Банатъ пловаће, ніе баш никаквога саобраћаја забрзкога за сви 15 дана.

Полазиба мѣст. пароброда.
(По найновіемъ реду.)

Изъ Земуна у Београдъ у 4½ и 7½ сати у јутр. 11½ сати пре подне и у 6½ сати у вече.
„ Београда у Земунъ у 7 јутру, у 11 сати пре подне, у 1½ сати после подне, у 6 и у 6½ сати у вече.
„ Земуна у Панчево, у 7½ сати у јутру и два сата по подне.
Изъ Београда у Панчево, у 8 сати у јутру и 2½ по подне.
„ Панчева у Београдъ у Земунъ, у 9½ сати пре подне и 4 сата по подне.

Стање воде (изнадъ 0).

На Дунаву . . . . . 3 сп. 11 п.
На Сави опала 4 за . 1 „ 5 „
На Тиси (Кодъ Титела Јюлія. . . . . — „ — „

Течай на бечкой берзи.	30	1	3	3	4	5
	Јюлія			Ю л и я		
Народный заимъ . . . . . „ 5 „	62	82½	83	83	83	83½
Лутрійскій заимъ одъ год. 1854. . за 100 ер.	—	—	—	—	—	—
„ „ „ „ 1839. . за 100 ер.	133½	133½	133½	133½	134	135
„ „ „ „ 1834. . за 100 ер.	109½	109½	—	109½	109	109
Акціи Аустрійске банке	967	968½	968½	967	967	968
„ кредит-подпића аустрійскога во 200 ер.	236	238	237½	236½	236½	236½
„ другаше аустр. гвозд. путова во 200 ер.	259	257½	256½	258	257½	—
„ подунавскога паробр. друштва во 500 ер.	537	530	540	540	538	538½
„ восп. Франц-Јозеф-гвозд. путя	—	—	—	184½	184½	—
Извазо за Аугсбургъ	105½	105½	105½	105½	105½	105½
„ за Лондонъ	—	—	—	—	—	—
„ за Трсстъ	—	—	—	—	—	—
„ за Бухурешть 3 сер. . . . дукат пара	264½	264½	264½	263½	263½	263½
„ за Цариградъ 1 сер. . . . турс. пара	—	—	—	473	—	473
Злато	107	107½	106	107½	107½	107½
Сребро	—	—	—	—	—	—

Печатна, издаје и одговара књиговечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Догодишња се штампарска погрешка узрокъ е, да данашню Подунавку опако издати морамо.

Подунавка излази сваке Недеље у неке, и стаје за целу годину 5 ф. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безпошиљање съ пошиљањем 1 ф. више.

Предбројница за нове подписнике и за даље. Или потребности Српске нека пошље у књижевних писама съ пошиљањем на књижара Геси. В. Вукомановића обратите се.

Бр. 28. *У Земуну 13. Јулія.* **1858.**

Моіой несуђеницы.

(Из списанія.)

Набрао сам са бокора руже,
Ја ій нежних киткох бољих дати,
Ево прими — тебе сам мислио,
Треба ће те, кадъ ти дођу свати!

Цвеће найлепшій подай Јутрења,
Или оноѣ, кога ти срдце воли,
Но цвеће једнаѣ задрха и за ме,
То те опай, кои те люби . . воли.

На га встуй и брижљиво чувай
Задеои га, где ти срдце біе.
За недрима бела — нежнобѣлим,
Левшеѣ места ни у раю ніе.

На кадъ свене — а увекъ! пори —
А ти скуи, Л . . . , лаѣне суво,
И сахрани у край срдца свога
Да га не бы лекій ветрић одуо

И кадъ једнаѣ вестоне не с' свети,
Ти изиоли руку изъ недара,
Проси лаѣне на гробъ лаѣенца —
Болѣеъ венокъ довести ни дара.

Ево кода ни суђено не бише,
Да те любимъ за живота воли,
А ти гробъ ни бар окити цветомъ,
Нежити бедъ пустошити своги. —

Увекъ оно росно цвеће,
Али нигда код любовь неће;
И другій те живомъ воли,
Аз спасе од неге — нежеке.

Часте кое некъ те жељ прате,
Са жеља и радостъ и среће;
Нежекера, што у песни нисмо:
Я те любимъ, голима с трофеа . . .

Поздрав. овде.

Погланица Міотса.

(Наставак.)

У плавискомъ предѣлу, кои на юго-западу провинціи Ювана лежи, и кога су стрмене стѣне густомъ шумомъ врунсине, обитава дивльій народъ Міотси, кои досада скиптру цара хинеского нѣс подчиньтъ било. Премда ова плависки синови седе плавно данасъ у Пекингу, ипакъ имаѣ осетъ поваздано остављено свое плависке тежине, и кою непобѣдимо свои вопиственство упадно у ранице, где обдежа сели плачно. Местозаступникъ царскій у Ювенгу, главной варощи провинціе, дрка себе за срећан, ако прекомѣрномъ гузобоѣ людіе непринуђенъ буде, свои тапире пустите, да протиѣ Міотси маршираю. Таково маршираѣ обично ово спане и много прошиѣ ноћи докесе.

Вонгъ Итехъ, упрано плавиноѣ по ѣговомъ стрмеиомъ месту узъ стѣну, било е народа Міотси архаишій законодавацъ. Не само да му у величини и плави тѣла нѣс равна било, него е и особито неустрашивомъ сѣћаноѣу све свои другове превазилазіо. Горѣ беше ѣговъ холъ, кадъ бы у плавоѣ конници огртаву, преко кигъ и пантерска кожа невардано прибачена на ву свои' рамена корчило и съ оштрима погледомъ посматрао своиоѣ оногъ, коѣ е оноѣ у грабљиву чету узео. Али Вонгъ е величествене изгледао ѣговъ високи стасъ, кадъ бы свои ратнич врамена узао и предъ свима дражаи конницетвомъ у велико свеано. Ићи су почетовали ѣгови ано своиа војска, и Вонгъ никадъ нѣс ій другима појао него да побѣди, было то садъ да су дивльіе пантере, или се стоки пачасѣо, убити хтеле, или да губа нарушаву татарску чету губернатора одъ Ювана растави.

После многи' боева дође губернаторъ Хангчуѣ найпосле ни ту вѣсно, да силноѣ плавиноѣ сваи духовеноѣ уроѣи, почеѣ га е поѣестиѣ защима обдарјо. Не само, да му е кодъ царскоѣ двора у Пекингу дуге и пуунво перо надѣйствово, него Вонгъ е и то учињо, да му е титула „Вицекрали Міотса“ дата и оѣ, као правій и архаовій наѣалъ у двору Ювана прегуди може пяти. Кадъ е оѣ, многобройниѣ своиѣ конницетвоѣ прачеѣ, у главну варощ провинціе прешао, пајће му титорскій гарнизонъ подъ оружјемъ на сусретъ и прими га съ свима почестима съ водиѣ и губернатора; онай изъ нѣс пропусно, да га за свом богату трапезу поѣестиѣи, равнаѣ начиноѣ и своѣ найбољеѣ поверења удостоѣи. Доће ли вѣсть о новоѣ војой грабљивоѣ чети у двору Ювана, то е знао пажетноѣ Вонгъ увекъ спуиранцу за себе укловити, кое бы нѣхово оно подъ вѣсловиѣ обрамка здравио свеало, то бы често о древниѣ дѣлима свои' воѣника, кои' е оѣ сѣх главній шиповникъ изъ уста мѣстоѣаступника разумео.

Непрестано пријатељске поведенѣе Хангчуа мало по мало ишило е Вонга сваког подозрења. У кругу ужасна међу своѣиѣ друговаиа, кои е са нѣиу указиноѣ чести подиуто указао, обѣестионе е дуже бесѣ свако пратиѣ свиту ваpoши мѣстоѣаступника поспѣтавати, и немаѣ лисно е своѣоѣ гордости, кадъ бы при правій воиьской стоји на плаѣ одъ Ювенгу сабрао посаде Татара из юге скочила и узишла небиголеске гоѣе орлове се. Полако и на сво страно пристойно поздрављајући профе сводиѣ Вонгъ кроѣ узву улицу; и кадъ нѣ дрзно себе за назвати мѣстоѣаступника, него за синовлаи царскоѣ великоѣ нетиса достоиства са губернаторомъ.

Тоѣи рали вонгъ буде једнаѣ дана на свечаноѣ вечи Хангчуа; и Вонгъ сунце до подудневе вишне дворе нѣс, кадъ е оѣ у главну варощ ушао. Онай пиуъ оѣ е своѣ коиѣй огртао съ плавиѣ прилуком одъ свое еленске коже прежесно, и увекъ пантерине коже покривало е нѣгова пасна плно бело, курурузвиѣ пругама украшено круже. На своѣоѣ прочъ косъ покривало е нѣгова пасна плно месно е пасову кашу, на коиоѣ се знаѣа нѣговоѣ достоиства, дуге дуге и пауново перо, блиету. У место висока чалма кое е оѣ обично носіо, биле су свѣ прасне плетене за нѣговиѣ потиља свеиња. Само коиа биваше тиѣ истыѣ, кога е оѣ увекъ ишіо, но и овай бише диваса съ богатиѣ уздиѣи и златоѣ извезеноѣ шнуръ везаѣеиъ. На плаѣ варошкоѣ дочека га съ великоѣ чести плно одъ-

јеней татарске авалџије. Његови коњ су га са планине до доле донрагили, па једнаџ сагу одъ Јованеуа заостали су, да бы тимо, у једномъ бамбусовомъ шипражу сакривени, повратаку њиховогъ предводителя, кои е онъ за нову опредѣлію, очекивали.

На улазку шлате жестоизступника сиђе се Ваџгъ съ коња, губернаторъ прими га са степенима и, почекъ га пристойно поздравію и добродошао назвао, одведе га кроз ваше сейво застрасену собу у велику салу, у коюй су се сва остала гости скупила, кои увазеhеге стране хоповитателюмъ поздравомъ дочекаю. Тако даље завочке се опера или театрално представленъе, главно удовольствіе Хинеза. За онимъ послѣдуе богатый ручакъ, по уживаной радости за всталомъ, поюуди долажньте госте проодити се у башту и они су му радо слѣдовали. Подъ заловатимъ вейлаюмъ, у таиной вешту у стѣни израфеной пештери дуваше утрешњимъ на супротъ пријатни прохладителюсть. Мирисни чбуюви давау одъ себе сладку благопослоть, красне одъ бамбуса пруготовлѣне клупе сб наслоюмъ мамиле су уморюгъ да се посади и по воли пружи. Вишталени служителы были су на руци, да онимъ изазетну жеуру, лепо израфеъ њиныхъ и меке истуке поманентаю и застру. Ваџгъ ніе могао прихватюмъ кушаню протаняти се, онъ е осећао себе изкуреча, потребоваю в покоя. Предъ њимъ домаћинъ домаћинъ, пре него што е онъ изговорію, дозвао његово захтеваћ. Тако даље буде у једной забуваћеной пештери угодна постеля намештена, за коюсе поглавица безбрижно простре. Једна татарска чета, опредѣлена за стражу, на заповесть жестоизступника стане предъ улазюмъ пештере, како бы чувала, да небы когодь новой његовогъ високогъ гости напрзіо. Скоро затимъ преда се онай дубоко у врало сна.

Истина да се и њимъ сањаю безаздобо одно, али у непосредственой близкости врало и надаћство. Татари, коп су страку предъ пештерюмъ чували, нкали су заповесть, чимъ погланица заспи, да га спасу. Зато су и држали ане воюводе у преправности, и чимъ су се уверали, да е онай човекъ, коп е већъ тако често у боюваша съ њіовимъ друговаша стотинама побеђиваю и предъ њимъ су они гомилама бегали, само вазе бы топотъ његовогъ коня чули, дубоко заспю, неприћено нападу на њега и тардо му спасу руке и ноге на постели, на коюй е спаваю. Одъ притаса воюводе пробуди се поглавица Оъ хтеде скочити — бадава, ніе се могао ни покренути. Надъ главомъ сеђаше му мачъ татарскій, кои бы му главу одма раздвоіо, ако бы и најмањі шкуюу. Подсенаваюи се у страшкой части пештере стоаше Хаџгчухъ; онъ е строгу заповесть издао и наложіо, да незваоги до врана уснутра чуваю, онда да га у једну ваше ниле у-далёну ка брегу тврдаю одиесу, гдѣ да га у безбѣдной оставка његовой судбини предаду. —

После неколико сатій наложіо се походъ већъ на путу. Једно одѣлеѣ татарске авалџије пратило е коюше, коп су на дугачкимъ моткама клупу за почиваћ коюша, на коюй лиеъ родя Міюотса свезаюъ лезаше. Они су прошли за протиаку ваніо варошы, да небы привременке Ваџга сусрели, коп место задржавали дао е губернаторъ поглавя. Стражнуџюнъ идући допру најпосле до планинске твраћъ.

У средини лево обдѣканих планина покривене раненше подиже се стреми на све стране одсеюнъ пружена стѣна, кое ер многи крајеви твоюмъ бліне изливати заграђень, и само понаваљено быдо бы могуће, какіо наћи, коп изутра ніа кључаница затварање.

Кадъ е походъ на подножіо стѣне присшо отворе се на давый знакъ врата ограде. Носюци увесу унутра носиле, а опеть гвоздени запоръ буде заключанъ. Полшо се уз стрмену висину узнушао, и вайране почесъ су косюни горе быле, татарско комшичество врати се натрагъ у варошъ, до губернатора яни, како су срећно увѣченога до означеного места одпели.

Горе буде Ваџгъ свои' овоза ослобођенъ. Дуго постояна мука изкрпила му е снае, лаћный звой дуюю нлъ њеново чело, било е као безчувствено. Механически дозвао е да га воде, безъ никаквогъ противрѣчја. На једной страни планинског зида налазіо се ред мали, белюша подобни собица, кое су за преступнике опредѣлене. Само једна нлаћ, съ гвозденомъ решетюмъ свабдѣљеный прозорчићъ, пропуштао е сумрачный или месечный зракъ у ово прочко обиталиште. У једну тшюву собицу уведу поглавицу и оставе сама. За њимъ затворе се тешка врата — ко бы могао знати, да ли ће се икада отворити!

Кадъ се е Ваџгъ на само видіо, почне изъ свое безчувствителности къ себи долазити. Онъ упозна свое опасно положеѣ, где е горао одржати ужасну казнь, кожда одъ гледе умрета. И шико одъ његови ліеће дозвати, шта се съ њимъ збыло. Ударао е песницюмъ свое чело, пишао е рукама свауди по лединомъ каменомъ дуюшу, шгде излазка. Тада ушлюе једна месечный зракъ кроз решетку унутра, кои е за тренке знано быо; осветаи любко чело заробљеника у прачной ћелји. Њиову сеюе

сарацинских погинућих ненаситство дво изврнута, сиза се башта њихове полате одъ хиладе шарена шаторя кефера, кои буктеће светтлость поћно небо црвено бојадисаше и у воденимъ изворма башке лепо се огледаше. Онъ е самъ одна, чимъ е Ванчъ незнаъ было, узо диванъ и перо и на найсвитлой артији, коју славне домове забрине нарађују, за найболљимъ инбро-мирисе-нимъ тушомъ ширу писмо написано, у коме найстрахопочитателнимъ нарядама хали, да е Ванчъ уньекъ. Единъ татарскій вћстникъ по заповести узке нихъ конюшнице своега господина найбржега коня, и съ налогомъ да своюъ трећега сати коня прођеза отисне се на путъ да њкоју вћсть што може брже у Пешинтъ одвесе. Затимъ Хавгчунъ, почемъ е своју заповесть издао, врати се у кругъ свои вернн пријателя, кои су сведоци тогъ нечовечнога позорја были, а одмах и съ овима у ужасномъ ошћењу, вћсти гомилавшій се диванъ нало по нало цело друштво у рабљаческу улоћку. Садъ у подножно доба знови сали одъ звуки свирке, у коіой су се служителн отмћнога татарина веселили, док и њихов господаръ у оконима разуздиного сазнања лежао.

Кадъ се утру нисно пробудн, онако ги у двору единъ вћстникъ, кои са симнтъ губернаторомъ желио разговарати, да бн му вћсть одъ найпоће значности саобштио. По ње одна пуштеха было, да уће; врх се Хавгчун-у ћошть врћо возивъ одъ почерпнћъ равноћетна, и ње пређе при чистой свабси и почерпнћемъ довпћењо было, док ње неповано поли найопћнћъ бохса-тел-пово. Затимъ заповеди да ги жћгонпгъ достојаства изванъ огряу и тако у сиду, ги и нудећнёю дивно, на високой столици поседе, ги онъ безъ сведоки чекаюћеге вћстника прими. Кадъ е онай прагъ сале прекорачіо, поклона се тражућ до земљ, тако да е челомъ земљю додирао. Потомъ Хавгчунъ даде му знакъ приближити се. Дрктаюћи целимъ тћломъ вћстникъ сћдаюћи е знаку њћговомъ и на пытанъ, што има нашти представи дрктаюћемъ, шапташимъ гласомъ несрећну повћсть о бћгству погланице Мјотса.

Подобно грому пробио е онай желћзный гласъ увео местоизвступника. Блед клоне на лстухъ своіъ диванъ. Тада трезе се нћ забуде, и као да е лизнуо онай гласъ или само пола разумео, заповеди дрктаюћемъ вћстнику, да ћошть еданъ-пут реч по реч своју вћсть поновн. Онай е то учинно за' дрћућимъ гласомъ. Кадъ е пакъ ућутао настуни кратак тишина. По нападнутъ скоча местоизступникъ са своіъ места зовне своіа роба и заповеди, съ места вћстника пелату предати. Бадава се онай прострео предъ властелиномъ и молно за свой живот, бадава е обгрљнно њћгова колена и прикљнно га, да га као вешнога пошгеди. Хавгчунъ гурне га ногомъ одъ себе и повтори свою нечовечну заповесть. Несрећный буде одвучень и свирћпа казнь буде на њимъ извршена.

Чимъ е то свршено было, даде Хавгчунъ довети њћговъ сединъ. Єдно оделећ татарске кавалћрије буде одна одређено, да вамћстника прати. Походъ кренс се ушрсћ у планинскій завлаћ. У брзомъ ходу ишли су високни кроћ узке уздне главе зарошн, средн и сестрага сказали су татарски конюшци. Грађани, кои бн се ни улици десили, повлачили су се поклоно до земљ, кадъ е хучећій походъ поредъ нли прозлзно. Местоизступникъ нћдпорећ нће удостоіо своіа погледа. Напређећи седло е нан завћсена посћлана, за крило за дужность заборавлени чувари жедненћ, кои су тако невћрљиво писоког гоета чували.

Было е подне, кадъ е онъ у тврдпну пристно. Одма е заповедно, да га одведу у собу, нзъ кое е погланица побегао. Ту е кодъ њћгови пову лезнла напоћћна решетка, стно подчнпеће силе биле бн у стању, нке нпаке напомени. Хавгчунъ заповеди довети вћстнике, по конна се попне и погледа съ прозора у зпнћу пропаду. Како се могао едан човекъ усудити, да у тако велнку дубљину скочи! Но тако доле за трпо, кое е нзъ пукотнна стћна поникло, лепршао се белый одрасъ лнуњета, кое е Ванчъ носно. Дакле было е истина, да се е погланица дрском пропасти одао. Али нће ли се разбно? Нпгде, тако нпнше чувари, нису камни њћгово тело. Изћћено е, да е нзъ онпхъ одиће умекао.

Местоизступникъ остави собу, њћгове ова сћку се и билу завпрене гвћзмомъ. Онъ нзће у двпо планпнске тврдпће, и почемъ се по едну бпћбусову кутну посћди, сазпне све чувате затвори, одъ найпоћећу до найзадћу. Узратно представи нпх нпзову небрекљивость и немарность, а затимъ дплокрпно изрече нпма једну скрпну прнсуду. Цслнтъ буде дознаъ, и предъ очима спирћпого властнпна нзврпи онай резпомъ способности свою врлнну дужность. Њћговомъ нпку прнкладпће жертве морале су у едно редъ пасти на колена, и после неколпко минута лежу више одъ двадесетъ глава предъ ногама Хавгчуна.

Безъ пзлазногъ знака сказалена подпнне се онай, остави одељећ свои конюшка, почемъ му е предварително надзирнћ остали заточеника и чувнћ планпнскогъ замка повеpно, пошће се на своій седлећ, и похити одавде, као што е и дознао, у главну варошъ. Овде затвори се вппе дана у едной одъ найотмћнпи соба њћгове палате, никогъ пће пуштао кодъ себе, и вћхъ се разпео гласъ, да се е убно, кадъ едногъ втра зовне къ себи заповеднпка татарскога гарнизона, њћи за време свога одсуствпја за заступника напнвнће, и потомъ съ великодћлнимъ братньскимъ предузе дуге у главну, престолну цареву варошъ. —

Ванчъ Итехъ было е после неколпко недели одъ свои рана оздравіо, онъ е нпно доста времена о двору осћете нмелнти. Дуканства и издћства гкушао се, на авпай напидай рћшіо се и преправіо. Садъ билу сне припреме свршене; многобројный есналронъ коннпна у селу свога повћрљивога чекаше на њћговъ мигъ, да протпнъ непрпјателя иде. Њћгово село лежало е на едномъ планпнскомъ гребену, кое се одсеку полобанъ нзъ дубоке долпне подизаше нзъ високи' планпна дуже. Долина бпше нскупно обрађена, одсеци планпна трапомъ обрасли. Непосредственo пред просћкомъ колећома селяно простране се зелена ливадн, кое младо растећ дезћлнпкъ голћтскпмъ брегомъ бпше одъ душевал ладнога сћверногъ петра заштићено. Съ пређегогъ брега спиване се у весела места бистрый потокъ, кои полако кроз зелена поља жубори, док се у обућ заннћ шибли неснгуће, нзъ кога се опетъ за протпнне стране разпни, где у долпну водопадъ хучи.

Обпталке колабе Мјотса бпле су бећ њпкове нешгпне одъ сировпгъ коња и пловане сагрћеве, истпни сваког увуси лишеве; али топле и угодне. На возю, кое одпћело у зелцо стои, пнсано е оружје обпталца, шгитъ одъ воловске коже, копћ и шпрови начеси; бамбусова пеура служила е за заторъ спанпка, просто исталъ, на коме е и найнћнћ покућство стопло. Поредъ спнке волнће и съ оном едпнъ братпма у самоју стоећомъ земљи конюшпца, у коіой конь съ пратпнатељемъ кроз дели. Мало е одъ остали разлнчпи они вћлоког погланпке, само мало већа и у две стопе подељена, пначе тако исто оскудно унутра намештена као и остале.

Већъ е Ванчъ Итехъ запоседъ нз нарћпрано ндпо, жорно е сутра осветлпти образъ. Дпвпо се свећанпй ручакъ опроштан са женама за ратнике сарсмао. Предъ полећина и унутра они' сећда е хука од прплћжно радећи жена. У велнкпмъ потпрћкам, друћевпх нзлећеним лежако е нирпнеть пнгомпланп, подесће, сухомнпчких рушина девојака покрепуте, кпнирале су и шуштпле, надъ буктећнмъ плнжсомъ кпчпла е у бакарнпмъ котлопнна вода и на гвозденпхъ рожћћнпма окретала се пекрај житре бутпна одъ шпопна. Свнкпо су се и шалпле у ирло добромъ разположенно прпсподећи кратко врсмо, да бн мутне мисли при блпкомъ опрошћају одпгнале.

Люди стојали су одвоји у гомплп нзлећи се, свое оружје прегледаюћи, одвоји сказали су нз своних конћма. Они гласно су 'ркали, као што су у сказкомъ своју прско пола трчали, полобно као да су у дезпше и они радость нзјаве нхнћа, што ће опсть на бој воде, да опште љубљћнога погланпнн напнћену упреду осћете. Онай пакъ са вппе нла одъ своп' конюшка ушао е у колебу, да се о пнну нзвадпли посавћтуе. Садъ пзпће пнпоћ. Орећнй се уздпгнэ воздушно сланкогъ ваздуха. Онъ заповеди, да му сваког коня поседнше предстане, прегледпше сваког и возпнше опошпнше съ нпло речћ — не ва хрзбростъ, тога ће се потребовало — него на точну повћрпость свои предводптеля.

Кадъ'е подне прсвално, разпростре се бпмбусова пеура по прегледнћни, люди поседнше, и у зелпанпхъ судонпна жеже донесу вао, кнсусау шунку од шпопна и за доста пирнчеа. У кругу свов' посадп се погланпца, да бн ручакъ опрошгап сз нпма дслно. Нпсу седпли него су лежали за сопрокъ, и што е масћи было пирнчать тпмъ и вппе дразпо ратнпке. Деца донесла су велпке крпгле, нуке сладкогъ опопћногъ шербета, кои е са лютимъ плодомъ бпберове стабљике зачпњсћо было. Єли су безъ пожеза и вилушака, дадћћъ

природним синовима пуковали су сваки њихов прст, да ако из чаше воде и до устиа дођеше. За вике рогови беху су сви до врха напуњени и до дна испражњени; призиве рогове дечја су опеть придавно пуњали. Сад се разговоре о различних предметима поведе, забављаше било и сваше што е ако вике весело расположење духа частећи се више узвишивало. Погледаша зоне девојке, кои су у цитру знале ударати. Оне се састоваху из горичине дворе, преко кое одт ончи према изјавеше жице затегнуте биху. Једног кошеница другића служио е ез тоне, да у интегутних лицима справедљи заук изгони. Сад се зачи народна песма из грожња гла кинка, а у шуми бијо е одјект:

У плавима бобри труба труби,
Са висина густа магла руди;
Вазгв Штех. сидеч коиоч, кличе:
„Коиаћ в качкапии, ајд' равнице!
Сидиоги ваши крвави седлаћ!
Па коиину Вазгв Штеху сабудиће!! —

Колабо се брой за стћаи сев,
А на брегу слобода нам вев,
Вазгв Штех, храбрый коиинк хрвви. —
Съ Богомъ красни куйо ни остави!
Я полазимъ за рать на бошите,
То одъ иене Вазгв Штеехъ жите.

Пеех со душиоиг к'о кисх густый коси,
Коиаћ и качк воиђ пека га коси!
Вазгв Штеехъ на бой кисх садъ води,
Душиоиама качоиж седи, бодп!
Силиый коиинкъ иолђ иномъ врвшти кпсно,
Я ћу пеиаћ Вазгв Штех-у ясно.“

Почеех су последиви зауци песне у шуми одзвуди постајовала и кратка тишина. Рогови буду иновно напуњени и са зачињеним иербетом суво грло појевше се. Затим започе се весељи разговор изнова, хвалила су појошњено собитеку храбристь, ако шестдестеку часть свог отиева, ioшть знаоди родъ Миоте ніе било ни дуже време Хиеемих платежах; подмеиавано разговорили се о перчиставтих, прио-косвих сиоиима Хана, о ињиовој неспособности, што се пушака съ чатиљом служе, о ињиовој страшљивости, што сако изалазе на непријатеља нападо. Али што се богатіе потоци пенушећеть се иербета изз крчага у рогове лиау и што су чешће изз оиих ведра ратници срвали, тих тежи постоде ињихъ языкъ, тих тежа глава. На скоро затим постре се једиих за другима пред остиова своеъ шарпоъ меса, да сиева, поскиоре оде у колебу, и ioшть ніе сушце зашто, кадъ ві сва се хука утиша, сако ioшть ниже по ињиовох обичаю при остатку свог иужева во воли се сасиваше.

Варошь Ювапову лежи у далеко пруженој равници, коју океть вкала просецаю. Сруда изиеђу брежљиво обдељаних њива и трудољубиво исгоиава дрва подиову се куће жиљи села, коа окружіе ове варошн припадаіе. Свако село има свој храмъ, кои диоиом Буде упрошћеио; предъ оттворомъ проширеи кичу иа колена, и да бы ваклоиость ијаоиа подучили, ніе коиде шрекоъ шапира. Свештеиика радостно скупљо њима придадоћу милостиво. Канилима изове истовреме тако звоне цуике иепрестано тако и оиимо и посредствоиъ слобравшій изъеђу тиме варошн провиције и околожелећи села. Лове барке, сако једиих човекомъ управљие, осе се полагао надъ бистрим талозима. На врло осе стои дугоиогій висок суиъ Коморанъ (штица плиочица). кои на ког упрошћеи барке у воду се гиора. са особитомъ удицомъ породъ плаиећу рибу закачи и на патос барке баца. На обали, где пушке стое, кои к жало пре варошь остаиде, чешко ијаоди, кои почиву да се ова разгоиара. Њиова древна корита, иапуњена буберотоиъ, кое пушки изъ варошн доноси, вуку иа блазу дезеће њиове и изтресаю. Кадшто види се, да по кеки пушки, са многимъ петрцима свађљиема, као вегеръ кроъ крвева друга' лети, то е царска путничка лађа, кои диоиъ изъ провиције у Јагчекиикъ кои, да бы се одлде великомъ царскомъ каикоиъ у Пеиинъ опрвио. На њиова плада и ради безбројни иноэиима прилежни земљђелци, овде котикоиъ земљо прерше, овде другій устиъ сее или суву земљо студеиомъ водоиъ залива. Куд годъ човечје око погледи, свуд ће видитъ дћлателиость, иигди земљо спавиће. Тако е то убичиеио кодъ земљђелстева, да ииио одъ ньи', иаузиваоћи нужду болести, ніедиих часъ даиасъ пребербутиги иесме. У стриижалој части равиице подиову се високи брегови; то су провиције у коима строшиый народъ Миоте обитава, и изъ кои кадшто иаеиади излазе, да оближа села плачкаю. У варошн самој, на једиом прилично брежљиву, подиже се иесто-заступиикови куле, съ кое се цела простраи равиица прегледати може.

Всћх е было сушце иза вр'ова плаиички зашто; ова су се сйли у иечерьиој свйности, ако да су ги се изтреие круже носили. На варошъ напуэиио небо звало ио мало пагаше се ноћа. Прилични земљђелци врћали су се куће, и ніе дуго трало поза су были прама, шумъ по каналима престао е, лађе су за зубцастимъ дегерима почивале; лађари су се предали сиоиу, да бы са зорои, подкрепћени, поздабу предузели; једиом речи свуд владали мртва тишина.

То е было преже, кадъ е Вазгв Штехъ са своиъ коиницима изъ плаиине на равницу изишао. Онай варъ ніе се окъ ио плачку села спреио, сина варошь была е цћла ињеиовога ахвата. Али зиао е онъ, да е тако зао задобити иеможе; изиеиади да е изпадне, ніе была ињегова иаћра, у честитоъ бою, човеск противъ човека хтео ю е завладати. Зато морао е граћанима о своъ приближаваю ипити, да бы се оие и татарске посаде на образу спрекати могле. Того ради заповедио е', да се у околожелећих седима хрзмови позапалио и забрано е сина плачити граћане. Насворо затим бућуше ћа сее стране плаиини зашто и бапиие своћ спи-рћиий погледъ преко равиице. Истаръ указокеть, позиоромъ, душице из воргиини, иекре се разсипау, ноћъ биоше иао днеъ.

Чувари варошки' капіи прихћтили су ињпре и ињпре у воздуху бесиеће плаиеие. На ио загрле гоше, и цела варошь устане. „То су Миоте,“ Тако се гласао одъ уста до уста „Техко вама, они иду да варошь плачкаю.“ Гарнизоиъ татарскій и 10.000 људій скочише на оружје. Заповедиикъ, једиог дражій, одвакиих човекъ, заповеди капію затворити, поделн свог солдате по бедему и тако чекаше нападај.

Међутимъ весело е ветарь иепристано, онъ ніце вр'ове дрва и разгуране пожарь храмова. Оие оде плакеть, коп е свеглао ужасно, доиапо е и само село. Прасковћи зетио жарь одъ куће до куће, зелезиоиъ катрицаъ су обитатеди, люди, иене и деца и богова до предъ градски' зидина. Было е ушисев ноћь. Коиите коиа коо су драки Миотеи ишли, упорастили су свих усеи, дикли ратиа виша плаиички' обителе напуэиивше воздухъ. Буровћ оиоих упрешћеии, пробуде се забрли у своиъ пуэиаии смотре зарувеиеие се небо, и жалостно дуикаћ селиии допре до ињови ушіо. Јенгери се иа иа изваде и лађе се крену. Было е притиеи и гуране у каналима тако, да су гдкоо дуиое и прошле.

Кадъ е сиикуо, кадъ е сушце своћоиъ свеглости варошь и околожелећи предћлъ обасуло густий дикъ до неба се подиго, равиици дикали е ињ иапустошеиа. У сиБиости штреёъ сушна бластао се оруж Миотеи, коп, у жало тоиие подселћи, ии ињиови стоку. Предъ ињима за своих убойиоих праиду скаиио е Вазгв Штех. Предъ свиоиъ се гоиилоиъ задраиваю, и свою заповеств издиваю. Затим заповедо, да коиЬиица одеше, како бы коиь и човекъ после другога одз одиаути могли.

Чиих су то изъ варошн прихћтили, заповедиик свое трупе са задиим поауче и дозволи ињ, да се одмарао. Ніе бао изгледъ да ће на иепријатеља ирпаати, почеэи се гомилаћ наскоро после, да се доруиком подкрепе.

Дикъ профе, и ииикако се иикадиће иесрпи. Татари клоиили су духомъ. Заповедиикъ позакћтовао са ошицерима, и одвакп се ноћу за исто време са трупиом варошь остакти, да ову у бољи поредку, в трупе, да са ћега иепријатеља нападну, постаи, и онда сћдуиоћеге дока иицдеиће да чека.

Кадъ се е смркло, плакъ е изприсеи было. Бутиоћи варшпрали су Татари изъ варошн иаполћ. Коианица дркали су крала а пешади средишу. У случаю ретерпрали падали се, да ће ињ сама варошь дати образу.

Због плаиова ињеиои иепријатели Вазгв ніе се скорбио, онъ е презирао да дозиа; прси у прси као завета пушка, тако су были завиицуги онъ и ињеои. Кадъ ву и котреи свеглость убойие редове татарске показали, ніе было ии ваЙиаћ упрекаиЬећи, него ioшть весео, што е сађ прилику удучо, да храброств свою и ињеои у отворепом боју покажу. Одма уреди свое коиичиство. Једиу часть оставіо е ио резерву

на место стиже, главно одељење војско є противу непријатеља, кои га чекаше. Ђако тако изъ дальне подкрепљено є пламичке спикове. Они на тай јавих полете. Као орлови бесняли су преко равнине, земља се тресли подъ копитами њихови буйни коња, главно узвикујући юрише на Татаре. Они устуне њиовом бурмом напашено. Њиови кокошници, кои су прије заштићивали, биле су скоро изгинили, њиова копља изломише се о тврдимъ штитовима Мађотеа. Што ніе могло побећи было є згинуло, и пре него што є еданъ сунъ протекао, битка є била решителна. Остатакъ гарнизона спасао се у варошъ, остали лежали су на бојишту међу мртви и међу тешко рањени. Съ живописъ средњесъ биле су грађани свеколи ужасне борбе подъ њиовимъ зидинама. Кадъ є било подне, огорче се побѣдителю градска врата. Правионотъ поправили, у знаю окупили, начъ и војскъ крилу убиски обновљено, тако су ушли Мађотеи у Ивањеу и ставили се главнй водъ градња. Мало ваи Татари, кои су се бѣготовали у варошъ спасли, напали су на противну каилу нивоъ, кадъ є Ванъ Итехъ побѣдоносномъ тріумфомъ ушао. —

Хангчуанъ є у Пекинъ приспѣо. Златна варошъ примила є отмѣного гоета у свое зидине, врата царске пилне биле су му отворена. Истакао да є пѣсанкъ, кои є онъ прѣе цару послао, да о заробљеноъ погланици Мађотеа зна, ни неколико дина пре приспѣо, него онъ, и царъ обдаривши га одпусти; тоє опетъ дошао садъ сиић местоступникъ да бы подробнїе описао лукавство, кое му є срећно исшао за рукомъ, да у пѣсанкъ у рукава пао. Но ніе му ни падало на умъ, да о бѣгству Ванга иједну речъ спомене, напротивъ, радіо є, да се ништа о томе у Пекинъ не зна. Предводитель пакъ Татара, кои є онъ као чувара планинске тврдинѣ оставіо, гда є Ванъ затворенъ био, прикіо є тайну заповесть њиъ пре одласка местоступнина да ће изгубити главу ако некоъ другчіе неутвати и у ону собу затвори, у коіой є Ванъ седіо.

После двеваест чекања буде местоступникъ на пудіенціо предъ сина небесногъ, кои сиштаръ царства држи, изведенъ. Подробно разлеи свой лукавай планъ и извадше велико задовольство, што є царя видіо, да ванше пута главноъ довольно кинца, докъ є онъ клечећи њему сообштаво. Затимъ буде милостивимъ погледомъ одпуштенъ, а несколо затимъ добіе именованіе великогъ дрижавника у царству. Царъ є самъ докуменъ снеопучио съ кинновровомъ четницомъ подписао.

О догођају у Ивањеу за време свогъ одсуствія ніе должно местоступникъ ништа. Ванъ Итехъ дао є за сѣверной страни вароши једанъ ворданъ поставити, кожъ є некадашнји сообраштай са сѣверо-источнимъ местима пресиђу. И будући є самъ Хангчуанъ, као што є већъ споменуто, брату о томъ водіо, да се обѣстиву Ванга ништа у Пекинъ незна, то се сусретну одке пронала обоице и тимъ начинонъ буде у њиовой жери удѣлетворено.

Тако исто и жителн Ивањеуа нису имали никаква узрока, да се на војску погланице изванъ свои зидина туже. Њима мрзиогъ татарскогъ гарнизона ослободили се, и конашни Ванга бѣше су задовольни и найсрећнїи люди на свету, кои назване уареде имаше нису чинили. Сиоиъ Вангу дошлало се врло добро у царской палати, где се є ставіо. Благо, ако є изгомилано овде ништо, подељно є саротинъ ове варошн. Паранце, кои су му доселенице, рѣшавано є правичноёу и благостиу. Сечећи людска глава, они Мандарини имли казнь, ніе у лѣвостно прилолю. Напротивъ тога, ако бы какавъ лопоръ или другій какавъ питкокъ кодъ њега доведенъ био, то бы наредио, да се тай истый непредмъ остави, да га само на посао опредѣле и тако трудіо се исправити човека на добрай путъ и недати му прилику, да своє зло дѣло поитори.

Тако є было у варошн, у коіой прѣе нису имали срећу тако способно сообраштай и трговину водити, кадъ ві Хангчуанъ се повратн изъ Пекинга. Кадъ се варошн приближіо, дође весть о његовомъ долазку. Ванъ є наредіо, да Мандарини ходе безбрижно у путра дои. Грађанима пакъ изложіо є, да овоъ дина, кадъ ће онъ у варошъ ући, никако изъ свои кућа нивилзе. Местозаступникъ своимъ служитељима и татарскимъ војницима пријѣтн новци се у варошн. Кадъ є нихъ видіо, да є све тихо као мртво, уображавао є себи, да воиницеѣ његовогъ са великимъ достоверствомъ скопчаногъ лица толико и грађанима изненадно и страшно, да се нико несме усудити у очи погледати му. Онъ дође у свою палату и кроъ ниже спореди себи прошавши уђе у велику салу — и ге, стоко є сидъ своихъ непријатеља Ванга Итеху очи на очи!

Мандарнъ є било є сидъ као пузьомъ поражент, кадъ є високо лице погланице предъ собомъ угледао, кои, иједну речъ непрогозборивши, онтро га сматраше. Поге га издалоше, онъ се колебаше као трска и клону на колена. На знгъ Ванга приступише неколико служателя његови подиигу дрстићеѣгъ местоступника и одиесу га на дивапъ. Овде свеку ну руке и ноге и тако обезсвешћеногъ одиесу у иду спороду собу, где су га брижљиво чували. Међутимъ били су попатили и његови пратиоци а предвни да се пре достороліо чувано. Одни се у варошн вратіо, да свакій опетъ као обично свои послове врши, а чрезто сас є ишао садъ своимъ обичнимъ путемъ.

Но шта є хтео садъ Ванъ Итехъ са своимъ висовимъ заробљеницомъ предузети? Колико му се съ почетки живот у Ивањеу-у допадао, толико му е после имиоња ову варошъ у рукама стрло, онъ є чезнуо са своіовъ кућицомъ. За кратко спога висовогъ непријателя ніе жедно, безоружаногъ и слабогъ заробљеника убити држао є противъ свога достоинства. Онъ га є послао оконаше у Пекинъ. „Нивада“ — писао є ин то цару — „Мађотеи нису сину зина плаћати данкъ; ани ништа имала нису ни лукавство предпоставіали слободной битки. Овоъ, твога Мандарина, кои ме є лукавствомъ напао, препоручу-ем твоіой милости. Његовомъ лукавству осветіо сам се, одъ тебе зависи, да твоихъ слуга опростишъ. У осталомъ ваша плада живе пријатељ тебе и Вангъ Итеха поглавице Мађотеи.

А. Ст.

Слово Напиталарно.

говорено одъ Николе Савчића Пароха Цркве св. Николаевске, 29. Јунія 1858. годиие.

Младе сиић ошъ я човекъ, по чему и искуство моя слабо є, перо ваи ніе тако вештo, да бы могао и у овако свечаноиъ торжеству онако наразити се, као у прсина моима осећаиъ, и у себи чувствуемъ, а особито оноиъ приликомъ, гди се о собственоиъ моіой личности радіи, гди се ивъ овако торжественога мене самогъ тице, кадъ ми и душа и срце ноя тону у неизмѣрне жилне сиетле радости чиса оногъ овиио у животу моме нажногъ! Вои стаиу, сотвори ніе великие силиие! Тешко'е мени дависъ живе речи, у кое бы обухо моє внутрешъ, разположен да имъ га иочеелиъ изисемъ, и да га утѣдите у мѣрой истонетости своіой. Наводнене очи моя, сузама ухвићене радости и благодарности, неки пакъ буду найперіе огледало душе моє у оноиъ какиоиъ трепетку, и неза ни буде дозвольно, ово протомачити у оволіко само, у колико сиић я, коие су у оноие часу све силе душевне заузете осећанима иѣлагодарносѣу къ Всевышнемъ, на дрѣуѣи коп уста наговорити надаръ.

Висока милость моя духовне власти предае данасъ мени у руке любезно ми ово стадо духовно, да за њега полосећемъ бреме еревіской ходитайства у престола Всевишнећега, да по порученію њиовъ у њему управлимъ слово истине божіе. Милость є ово заиста за мене велика, ербо какве заслуге може имати човекъ, кои є тенъ коромію у свету, кои є тенъ стао когодъ за земљо, да покаже, и да поштенѣиъ и ревностиимъ служенѣиъ своимъ стече у своіе власти заслуге, у свога света почитаніа, у свога стада любови. Бреме є ово заиста за слабомоћна моя рамена, кои до данасъ по любови моя старца родителя, и по младимъ годинама ни за какъвъ терет звала нису! Али опетъ — всевишнім су путови Провиделя Божіа, поуздано є промотреніе правеле моє власти, сладна є утѣха Спасителѣна слова, да є иего благо благо и бреме ништо лако за онога, кои срцемъ и душиоиъ живи Еванђелію његовогъ! кои срцемъ и душиоиъ служи власти његовой, кои є одъ Бога. И дакле немогу одне ништа друго рећи, него, буди воля твоя Господи, кои си призрѣо на смиреніе рабе твоіа, буди хвала твоя Свитлаиій Патріарше, кои си казао да ни є време приступити светоме одтару, поиести крстъ за спасеніе моє, и за духовно утѣшеніе поручаемога ми стада духовнога.

„И зато испоьнићемся Господеви како благо, како во њѣи милость его.“ Благодать божіа, кулѣан проэво Господа нашега Исуса Христа, по-

моћи ће и мени понести бреме његово, ако и осећам још младе и неподјаке човеке, „ако сила божја из немоћи савршава!“

Благодарим Ваша, Господине Високопречестительній, што сте ми данашњу донели ову благу вѣсть од мога Свеопта Патрїарха, и тимъ ме у његово високо име увеселите у духовноме перохіи ове; а немам речи, како да изразим моје осећаніе, съ коїима я у многозначителное лицу учитеља и настављача мога а пријатеља фамилје ове данаш гледаих мога Пашталатора. Радость я моя права радость деташки, ерг осећаих да е то радость ова, кое сами се наслађавао, док сами было наших ученика, питомаца ваше доброте, отеческа мога ваше љубезности пиранце. — — — Хвала нам за труду нашем на чести, коју ни долнесмо ваша данашња долазте предъ моїим свеопта. Молим, ваште надлежнимъ високимъ посланственъмъ нашимъ, да ћу я свагда се молити Богу за здравље и срећу Свашенѣшега мога ц. кр. Величества, хпостовѣшега Цара и Господара, у коега благословена области дано е мени служити отпору божію, и настављати стадо ово, како ваше давати Богу што е божіе, и цару што е царево; и да ћу са сваких лепших примѣрах, као нашим словомъ наставлати стадо кое, у потребним душевнима полнтическим права высочайшой особи поштења величества дрнавнога!

Благодарим вама честитіши и љубезни у Христу браћо моя, кои сте дошли на ово велико мое весеље, да ово радость поделите са собомъ, по искреннопріатељскомъ участвіо ваших у лепой среће моїой. Вы ћете бити добри, да неке у сваком чѣсницу дужности моя, где се небудем увео каки, ако човѣк нпадь, поучите, наставите, помогните, по вашеи нећеној искуству, по вашой искушеной доброти срдца нашега. И вы ћете мени ово дати, што сте вы од ваших старѣи примали, да и я, ако не Богъ милостивый душе поиман, другоме дадем ово, што од нас добіемъ, и да тако у непрекидномъ предавању службени обреди сь нама и у нама стоп наша прека.

Благодарим — ва ако — да благодарих ваша љубезни моя Земуници, и од данаш предраго мое стадо духовно, срдечно вамъ благодарим по сто пута на вашемъ саучестію! Богъ е сво дао, неке вама за парохи, кои стоника газите ову свету земію, у коїой почиваю кости наши праотаца, кои се греете на ономе сунцу, на коме сами я утеплио онай белый свѣтъ, кои живите подъ оными небомъ, подъ коими сами я провео исаброазделне дане сладнога, незаборавнога мога, кои са моїих кућних еднс радости делите, за еднс невољѣ знате, еднъ дебаћ едете, отъ еднн потребе знаните, срби ви знате неке, и я васъ знамъ, вы мене као своега сина и брата, а я васъ ано мое отцене и мою браћу. Я васъ овомъ прилнкомъ сречно ухтрамимъ, да и поредъ ове моѣ службе, и поредъ мога новога одношеня съ вама, ваши неће бити кадро повређени и проћаћени ове мое любови, съ коїомъ сами я и досада васъ увѣкъ предусретао, и полосавъ было предъ свеопта съ тога, да сте вы мои, и да сами я ваш и досада био, и до гроба остаћу тай! И одъ васъ се надимъ, да ћете ве и одсада опако любити, као што сте досада то чинили. И, као што нело сва звездо подъ едномъ грудомъ земљѣ, еднъ съ другимъ почивати, тако нело и за жива ти еднъ съ другимъ у любови пребивати, еднимъ путемъ путовати, на едноме сунцу грезнѣи се, и звездно напредующи са еднс и исте благодати Божіе.

А теби — сладній мой отацъ, честитіший Протопрестателе мой, заставише и подпоро мое... шта да ти кажемъ пријатномъ опомъ .... кое е средне у твоїой руци, ... хвала ти .... хвала ти на свему .... Богъ нека ти плати за све ове милосте, съ коихъ сами до данаш живио одъ полезне мое; ..... и ти тога вратити нисамъ надарѣ. Ты си мени добре пријатељ стекао, са твога поштења живи и дрнаши сами я стадо ово, са твога имена, и за мене зваду; си тине нечистости, и одъ мене добру се надаю. Много искусишмъ разумност твоихъ доиуди и скнати мое писли, и разуми шта хоћу да кажемъ, єрбо я се сада нелогу тако изразити, како бы хотѣо, да кажемъ и изразимъ ово, што се у мени колеба, и што наше ишта и реће немогу, но само ово: кажи я старой мајери войой да ћой е ево испуніо Богъ жељѣ њене, да е видила очима радость своју, а я ћу се молити Богу, и трудићу се, да оставемъ честитъ, и д. ћой ни чимъ не замутимъ ове сладке њене радости данашиѣ, до конца живота мога. —

Хвалѣево сада, да заставимо наше топле молитве къ Богу, да Богъ милостивый благодатію своіомъ удрѣли некоћи кою у светомъ служењу олтара Његовога, и да нам сними даде живота и здравља да у сновомъ лепомъ напреду живели, никада се неуморимо славити и хвалити пречестное и великодѣлное име, Отца и Сина и светаго Духа, Амиић.

Грчкій царь и Турци пойште на Србе.

Подазіо Мирза войводу 415
У Сланци у равной планици;
Два рођена брата Лелеинћа
Оба брата, Малоша и Рада
У Соколу на плеснни граду;
Походио Младеновић Бранка 420
У бѣлу Косидеви граду;
У Добруду у крај Саве граду
Сновнћа Грбљановић Јаза;
У бѣлу Београду граду
Подазіо Косана войводу; 425
На Крајни дніе военоде
Бѣлића и Златоносића;
У Дѣнову Малїю войводу;
У Љсковну и на Моравн граду
Походіо Вучету войводу; 430
У Прокупљу старца Юг-Богдана;
У Косову у жаленом Бабиноі
Подазіо Бековић Страхиња;
У бѣлу граду Вучитрину
Три подазде три Вонновића,
Петрошана до жђех Вукашина
И Милоша брата нѣиадѣета.
Свудъ я одао увардно прото,
Једну вѣру и једно кошаніно,
Да ђеће каквдь женѣе бнт не може. 440
Те се прото цару повратіо;
До Мирзе што нпть земљѣ биле
Съ оне стране Саве и Дунава,
Ніе пута было полезати,
Пьиво кало пазит на Мирзе 445
Да нпть ѓетнђе не учине квара,
Съ тога ньина дони стоп войска.
Кадъ пирь Стѣпаић добри добри гласи,
Браће ситне ньиаће растуро,
Но заштнпа пошпна ньиаће, 450
Да му иду браће подъ бериће;
Радъ е у ховъ, што се нрн може,
Съ войсковъ поћа дворна царева,
Док му нису ушли у дрвану,
Да у Грчкой жељаиа подазде. 455
Но да видимъ слоге и любави,
Како ће е сноа царевина,
А снћеу добра потомцн
Сне се даже, што е за оружѣ,
Нако неће да се замѣни; 460
Ће ли дому ньи деведоре
За оружѣ, сне се ли ой сирнаи.
У снновоги сре е кошћно,
Синки пиаће; бежѣ жђ'ь ніе подде,
И да може страдат постойано, 465
Не крнте кола ни жељезну,
Но ноль сумьлонъ и сровотомъ сладнонъ
Остат' дому себи за увоиа.
Што и за бой то се за бой даже,
И бѣлу Прнзрену одде 470
По ријечи цара честитога.
Царь се сладаћ на видео ніе,
А снше се хустнгнше войске,
Опасаше бѣла Призрена,
Пратиское земљо Метохіо, 475
Честно се оно ћуковиде,
Честно се подъ планинонъ Старонъ;
Росе земљѣ не мож' опнсати
Одъ жнпка и добрѣзъ коня,
Одъ барака и одъ шаторова. 480
Царь поиха своеге кушнна,
Те он'е оде по логору своме,
Да онъ види колика е войска,
И какна е жђку за очима,
А кадъ ћеће сиду и кошићно, 485
Записи се, како му не бѣше,
Што се даже снћнка толика,
Кадъ нстрсба, кадъ неволѣ ніе;
А старнт се нани за напредна
Бошъ за свате и за добра нидя. 490
Мудеръ ласно нштетнти неће
На у муца на у ждр теснку,
А некакпи кокаић бећ неволѣ
За све вреде нмета и свате.
Царь е кошић, ђе сама кошћство, 495
А нпть бнв мудри бѣше глави,
Звезде што му држава е нойли.
И ту ни се нечекъ доиисйо,
Кадъ каледе бишѣ да се прсудн,
Я како ће остат' царевина, 500
Кадъ два царя на ню удареко.
Царь призвна све войводе главне,
И ономо силанъ говорише:
„Ой войводе, мое одборане!

„Бемо сложни, и исмо 'рабрени,
„Бемо спремни, и исмо казани,
„Бомъ бити, нейдинъ одвјети.
„Но нешто сио учинили рузно,
„За леђима ости земли пусти,
„Што и снигу, обране домовине,
„То се сјетио данасъ подъ барјаке.
„А ніе нинъ прешо ни невољѣ,
„Еръ можемо съ миле бомъ бити
„За опште слоге и јединства.
„Србъ се може свакій на четири
„Душманина удиљ хесапити,
„Као што су Грци и ти Турци.
„Садъ се чуе, уподе ми кажу,
„На насъ иде до триста тисуђа,
„Једна Грка и двје Турани.
„А узмемо сто хиљади Срба,
„То ударе једанъ на тровиу,
„И још двадесте узећу тисуђа,
„Одъ стрјелахъ нашихъ изнени,
„Што ће войсци дражат' за леђима
„На одмору некъ су за окупу,
„Ђе затреби, некъ се чили нађу.
„Но и ону стотину тисуђа
„Одберате старје ратнике,
„Што су синили поноћ на нейдину.
„Другой войсци поздравъ занимите,
„Ако опеть до нейдина дође,
„Онде срећу у њоћ окушаћу,
„Садъ некъ иде съ Богомъ постобини,
„Некъ в земља шишама слободнја
„Некъ обране има имовини,
„Болги се биде и напасти.“
Што царъ рече, то се не порече,
Лепо се одиђи войска,
Што к за бој оста подъ Призреномъ,
Оно другу оде постобини,
Да в чува и оди зла брани,
И да 'ј изурђ, нидъ е одъ потребе.
Даже войску силанъ царъ Стѣване,
Право оде Цариграду съ войском,
Кодъ Кестења високе планине
У Грчку в земљу утапо.
И два главни друми ухватіо,
Да га Грци не надиђу съ Турцин'.
Ту прѣше нешо постано,
У логору одморіо войску,
Доклъ се једнонъ отуђ одъ истока
Указали сила и хордја,
Напоредо и Грци и Турци;
Прека Србу наде исприлина.
Сиђ е главомъ султинъ предъ Турцином,
И лицо му, кидъ опазн, было,
Да е мило у Србали войске,
И премисли, већъ е прадобио.
Мило бѣше, радуе се Турчинъ,
И царъ Србскій радуе се силанъ,
Ђе многима добиће съ милином.
Радуе се странке обадвіе,
Радуе се, еръ себи не зобе;
Обѣ желе, да с' ударе брзо.
Доклъ се с' Турцин' Грци одворише,
Једно потро чинъ огрів сунце,
Те обаси войске обадвіе,
На урвину дигла се ратнина,
Те сакуп синаи себе и оружѣ,
И коњаницъ добра коня спона,
Да е готовъ, како желиъ ваздне; —
Два коњика на добријем коњма
Придолазе у то полѣ равно,
Ђе ихъ виде войске обадвіе,
Трк е једно а другог и Турчинъ.
Кадъ добоше насредъ поља равна,
Србской войски обѣ прамаћане:
„Чујте ли Србски витезови!
„Мы смо гзинонъ данасъ заточници,
„И заћѣше царске за нейдину,
„Позиваио одъ свс ваше войске,
„Некъ се нађу до два заточника.
„Да нанъ иду за нейдинъ коничій,
„Да войницу срећу прокушамо.“
Кадъ то чуо Србскій царъ Стѣване
Мисли синиъ кога да оберс,
Да не дира у старе коњике,
Некъ и младе срце залобіо.
Тако мисли у шатору своме,
А почу се жуборъ предъ вратима,
Сѣкетъ мисли да царъ отвочина,
Те несше њему подъ шатора,
Е закорно зварати му синка;
Скупили се сви главни коњици,
Свима радъ бн было нейдинја,
Да му са и'м дому образъ спне.
Тиха рѣчи биле предъ шаторомъ,
Танко синиа платно одъ шатора,
Царъ изъ синку разабрао бно,
Пазъ шатору отворіо врата.
И изађше силанъ међъ коњане,
И онако оде бесѣдити:

(Продужеће се.)

Два гренадира.

Месецъ красно блисташе, ноћь бѣлше ново дањ, двапесетый часъ куцаше, кадъ су два гренадира предъ палатомъ граов Рустовскогъ страну чували. Тада пристуии къ њима невѣ у ајдуцету умотаић. Онъ поче си солдатима говорити и тужаше се, како онъ, будући с нѣмъ дошкаръ у своіой кући никаквъ узданъ неприја. После једногъ трепутка изађа једно стакло съ разіомъ, и поиуди два гренадира, да му здравицу изиіо. Ту се ніе дало по дванућъ молити, стакло е нѣмъ ишло одъ уста до уста, и три чловека у усиштвой ноћи разговорь између себе водише. Једанъ од двоице солдата упита, какавић се дѣломъ страницъ занима, и онай одговори, да особиту тайне науку всакшну притежавше, и да метаде изпитује. „И то ове ноћи,“ дода гостъ ки томе, „нашао сиић једанъ примѣчаіи-достоинъ камекъ, особитогъ свойства, башъ какавъ и за мое изпитивање потребујемъ; онъ земя онде на средъ пути, дна корика лево одъ нису.“ Солдати погледаю тако и несташе ишити. „То е обичанъ камекъ у каидрии,“ одговори страницъ, „ви га одавде неможете видити; но можемъ, ако бы хтели, да ви помогнете вашимъ биіонетима ноћу землъ изваднти га, за трудъ ево вамъ вешто новаца.“ У томъ извади изъ џепа два дуђора. Гренадири кису дуго размишљали, путъ е было усиштвъ, свуда в владала тишина, дѣло ноће трвати дуго, новацъ ће се баръ лако заслужити. Они учине неколико корака са страницемъ, приступе къ дѣлу, да речени камекъ изваде, и по сарнесомъ узме га страницъ и нѣма даде речени два дуђора. У ајдуцету умотаић, хатіо е съ камекомъ одаиде. Гренадири за време свое страже разговарају се о изредной вештини страница, у коіой се онъ ризује, и дивили су се обоица, како једанъ обичанъ камекъ такво велику предность може имати за тогъ чудноватогъ човека. —

После изнѣне хтели су новце проженути, да бы ій изнѣћу себе поделили, али настане питанѣ, одкуда су ихъ новци. Лагати нису смели, дакле морали су признати, и чудноватый догађај одъ демурногъ отишла буде далѣ пелѣчъ. У оно време, у коиъ се ова повѣсть сбила, сирѣчъ подъ Августомъ III., ніе тако необично было, што су редни пратиаати сваке струке по земљи тумарали, и за сове ихнинстичке худо свакогъ рода посуће сабирали. Међутимъ предузело се испитиванѣ за тогъ човека; солдати морали су изађеће дати, како е изгледао и да ли се по говору и одѣлу могао као страиац познати. Последићъ дражали су за изнѣћено. Дакле ніе се могао тове у трагъ ући. Стварь буде заборављена.

После много годика ова загонетка случайно се разрѣшн. Служитель граов Рустовскогъ калазіо се са своимъ господиномъ у Бечу и буде одъ свои другова на једну забаиену вечеру одведенъ. Кадъ су се сви скупили, водіо се разговоръ између осш присутны о њиховимъ господарима, и Балтазаръ, једанъ особито хитрый дечко, заиочне говорѣ: „Кадъ самъ ишао подъ француского посланика у служби было, догодило се то, да се мой господинъ у једну веома леиу младу удовицу заљобіо, но кое једногъ тердогъ уика имађаше, кои но свуди са њиховима обкруживаше. Договоръ буде, да се моју састану, служавка ће прозоръ отворити и спустити лѣствице по конци ће се повести, али пре свега мора се набрге једна препона съ пута уклонити, кои се у томъ састоіаи, да се недалеко одъ прозора налазила једна палата, предъ коіомъ су два солдата стражу чували. Они бы сне без помоће примѣтили, што се на супротной страни сбива, и каравано предузеће бы было осуђено. Како ће се садъ при силной мссечини завочети, да солдате всшодьбинимъ учинимо? Я изнесленъ једно лукавство. У моъ ајдуцету умотаић, нрао сам розу једногъ страногъ чудноватогъ доктора и одведемъ солдате, почеси сам ій набрге једнимъ стакломъ рикіе на ноиу страну придобіо, да ми једанъ квадрнскій камекъ, кои недавно одъ речене куће у супротномъ управленію на средъ пута лежаше, своимъ биіонетима изношаю. При оновъ послу, кои сами и морао вешто предузети, довео сам обоицу у тиховомъ положеиу, да су ихъ куће лева окрецули и кису нидали, кадъ су лѣствице намештене, по коиима се мой господинъ попео. Комадъ е средно за рукомъ изпао. О томе се ніе ништа могло дознати; нискоро затимъ остављено и заровіе; та шала напунила ми е кесу.“

„И сирочашки гренадири двапесеть дана строгу стражу чували су,“ рече на то служитель Рустовскогъ. „Садъ знамо, шта кажу у Дрездену дуго време узвемиравало, еръ нинъ господинъ и ишъ много съ нѣмъ одъ оногъ времена имали су кавѣсћу нязлоности къ томе, да квадрнско камекъ просвѣтаю и изнопаваю. И како сно бриканно за тимъ изхаистогъ (златотворомъ) изпитивали. Меферъ у томе е врлнца једне лепе обешенкане жене.“ Догађаю томъ смехи се. —

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Ишире у Београду, потомъ у Галицу и у Мостару тузоше Турци страше конзуле, па увекъ нъх испале за руковъ, ставъ ширимъ нечиновъ нарекати.

Ераковъ. Садъ опетъ чуемъ да су у Арапии енгленскога и францускога конзула убили; обе л' се и та ставъ ширимъ нечиновъ нарекнати?

Петакъ. Тешко, еръ само у трнутъ Богъ помозе.

.....

Ераковъ. Те то е нечовечно, то е скотски . . . . десетогодишнъ договоре — — — — тако ми св. Антонія носи! я бы му страшно судіо, ... пали га — — — —

Петакъ. Обешъ бутати, несрешнче! нако ты свеш судити, нити си Порта, нити судія.

Ераковъ. (плаче).

Петакъ. Шта ти е, Ераче! што плачешъ?

Ераковъ. Жена ми е опасно болесна.

Петакъ. Само некой да зовешъ лѣкара, онда ће оздравити.

Ераковъ. Та зато и плачемъ, што немамъ новица да могу звати лѣкара.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Београдъ. Грозанъ случай догодіо се овде. Супруга почит. г. Ніе Макаронића, коя се за кало ст уна шедшу дрзала, и коя никогъ колъ себе ніе пуштала, него сама у своіой куки безъ послужителя обитавала, буде есенасъ пр. г. одъ жегорь, почекъ ну е за кушнѣ жгоно врата отворела назадутра; но она пробіе врозоръ, и дарма учинивши се спасе е кожъ да спрти. По описанію нзожъ злочинацъ се нѣ могао нѣи. Текъ сада 10. Юлія око осамъ сатій у вогру нѣу е у себи посечену, све драгоцѣности са другимъ стварми погробѣлае. Полиціанти нзвеле предузела е съ найвећомъ предострожностію, да злочинца пронађе. — Они дани пишли е за свеъ я друго часъ песаня г. І. Ніѣва. Нъх свиогъ дъла вили се, да е певачъ правиі народный духъ погодіо. У нѣма се нѣ заѣсть и простота у изразу и нѣшо угледно чувство огледа. Зависи можемо реѣи да е овъ засадъ едан одъ найбољи лирски певача. —

— Науке природословне нѣшо велнкъ губитакъ спомѣнути; умрло е пре два месеца славнѣи ботанизъ и природословъ Еме Бонплазъ из свиогъ добру Ст. Анни у Брнзилін у 85. годнни свога за науке тако ревностновогъ живота. Еме Бонплазъ, родомъ нзъ Ла-Рошель у Француской прнпо е 1799. год. зао ученикъ медицинае славногъ Алек. Хумбольта на путу споиъ, коя е овай ради испитнванн естестна у Америки кроъ четири годнне предузео бао. По повратку сг. овогъ за сваку струкуприродословія нелезнлогъ путовања у Француску, наимење гь. тадашнѣи царъ Наполеонъ за нншпектора царскн дворова и башта водъ Навара и Мелнзезонъ, коя е зданје до год. 1815. испуњавао неуморно ревнтелнзмъ и дѣятелнзмъ на полю науке и књижества. Кадъ су Бурбони 1815. год. опетъ изаду француску запузели, нису се могли одрѣши, да славногъ Божанзву, назарт да е бао привржениъ Наполеонъ, ма нзнмъ чнмъ да недаю. Съ титуломъ професора природословне науке и са годнзньомъ пензіомъ одъ 3000 франака одпутовао е Бонплазъ год. 1818. опетъ у южну Америку ради испитанна природе, одкуда се више у Европу нѣ нрнпо.

— „Невенъ“ нѣма се нзъ Карловца: Ево нам упрося одъ новога прѣлогога нашега учйтеља Вѣковнѣи Карнси, коя се е 5. о. м. удено, хитѣа се у Куни кунати. Тѣло е у оногралеской болници лежаше, и за мртвога звонила су само у православной црквн, прнше е Рамовитошъ было.

— Међу еврейскимъ рабинима у Келну породили се спифа, и то збогъ тога, што жена хоће да се по жловомъ гробљу драѣе сили, и друга веле, да е то забрањено по Талмуду, коя нанше да гробља путенца нзлнже.

— У Ст.-Галеву (у Швайцерскоі) умрло е скоро всѣй просѣяч, коя е после себе 90.000 франака останло. Више одъ 20 година нма, одлазъ е онъ по нзлетъ пресѣка кудикуда у свиро, а више е путій збогъ тога и казнѣть было, еръ нгг е бно роѣ нати слепъ, всѣ зато просѣо, што е нз рада крою.

— Прнз 6 месеца ове годнне доношене у Хамбургъ нрестанните 1964 таліа, канъ него лане 2458. Нъх чета се закључити може, у колнко се узнлнла о той варошн трговина збогъ трговачке кризе.

— Прнзи се о овогодишнѣой жетви ништа извѣсно засадъ нзкати нелзше, нзвкъ се у томъ сва извѣстія сажу, да ће бити нзноле средње.

— У цивилизираной Европи ушло е у обичай, да многи банкроти нзбѣгне тропе и у свету равношетъ живота проволе. То увиде већъ и саше служавке, ково што следећій случай доказуе. У Тарновской нарнши кѣной служавки нко рачуница прнкѣзи у куку веке нзвежбане госпоіе одлазн бой службу, што бой нзъ кѣу пазву подмостучити хотѣла, еръ рече она, онде нзде нзсто банкроти, ково новнца нзнно кано нзвне, нмъ свое служителѣ кѣнѣнѣ, колнко тол, сви нштуу.

— У кѣной фабрнци у Манчестру, тде се граде нарни кола за руске железнице, дошло се скоро следећій грозанъ случай. Нри кушнѣи таковы едни нарни кола пузше нзазнъ и све около стоѣше, кое рани, кое нзубѣи. Шесть людій остане на месту мртви.

— У Гекуи покушаше ко 50 уапсеника сложъ утећи, но войници оружѣть нрнсвомише, те тако нетъ главочъ плазише, а 15 бы ранн.

— 3. нзнаги Аркнна да понѣеть и стране вгоеп. што ти урсѣује нзнъ неуморна г. Нзвп Кукуљевнѣ Сакн. тнсао се у Мѣсецу, а до сада и тнсано нећъ 10 таб.

Стање воде.

На Дуклну	. . . .	7 ст. 2 п.
На Сави	. . . . прирасла	1 „ 5 „
На Тиси (беза Тисе од 11. Юлія) опала		0 „ 7 „

Ове недеље непрекидне нштетне терене нзбе нетвој Дечуи.

Печати, издае и одговара кньигопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Недеље у књиге, и вели по броју 5 нр. ср. по поду 3 н. 30 нр., по пи четвртом 1 н. 15 нр. безъ повишенје съ пошторинома 1 н више.

ПОДУНАВКА

Предплата се чини у Новомъ Саду у Штампарији Г. Павловића, и у Пешти у Г. Хартлебена.

Бр. 29. У Земуну 20. Јулія. 1838.

На Ивандањ у зору

Ов' пишко злато цвеће
Ютросъ рано узабрато,
И за венчић поређано . . . .
За моје те плетех злато.

Хоће ли те њима руки
О своју призорь задеснути,
Хоће ли те весто жене
Приградити — цвеће жутый?

Ту ни цвеће очи неки,
Колъ нѣ-прети горко ѣе,
И и венчић, коимъ диво,
Аг' умрети — тешко ни ѣ!

Ѣрь тебе ће мила жена
Кодъ увеченъ оказати;
Али жене, кадъ пресиднеъ,
Хоће л' жене оказати?

На Ивандањ у ноће

Я сань єдну любіо,
Любіо сань верно,
А она ме одбила,
Одбила неверно. —

Писань шпеда мисли,
Да ћу тако проћи;
Аг' ме нешто тешко
„Ахъ' ће себи доћи"

Бацих перо, бацивши,
Аг' ги сресће жуде —
Твоє шпеда перашье,
Зашуђе ће њима биуде.

Неволи ме другани,
Другови срдно дода . . .
Ник за те никоди,
Та ружица цвала! —

Недељковић.

Осишанъ Карпланда.

Изъ болгарскіи народнихъ Јепошака, отъ Чопића.

1.

Господину Августу г. Цезиусу Кајперту у Нешподу.

Лондонъ, 1832.

Некойте се прешасти, што писмо, у често одъ руке Његове Свешлости, одъ мене примате. Вашъ я отвиръ одъ неколико недеља болестанъ. Ништа лекарима хапи се нами силу њихови обстоятелства описати. Само онъ едвиъ кисели, да я описмо.

Кадъ сань овогъ јутра устао писао, одъ њега познаиъ быти, зашоседио ми е, да нам нѣкаке како онъ захтева, да се пратите у Лондонъ, а како му е тешко, што Вись у писмех уданиномъ узнемирава. Вама писмо изъ Свиције и осталога Нешподи прочитавши су му у всемъ испомоћиу радосћь. Изъ-ву кои написће му е задовољство едно писмо приспео, все му е недавно Лодја Садској предаи, и ње в она одъ пошпеп єдногъ познапика изъ Нешподи примаи. На едно често у овомъ писму пишше и Његова Свиђосћь в напомиња ми е нешо, да ово често прешисићемъ, и да нам њихово задовољство назнанимъ.

Ово често єдъдуће е:

„Вы ме знаше за Цезиуса Кајперша, сина лорда Ђорђа Балшиморе? Да ли га познаемъ? Врло га добро поч. господине, познаемъ. И да ме шесше пишше, я бы опеть Вама и њему препоручио. Онъ є мене ваю привлачно, шако шешо и његовъ прашељ Харо Отакъ. Обоица су єдномъ добре достойна особенаша: обоица су єдномъ-ево дици; обоица ваю во ваю добродошель и по-требну. Та я шако, што шако редко обоицу у-знаше могу. Она готово непрестано ковкуда путуи. По вельой части путуи ненас. У духу, тѣлесной пичи, или съ лакоћу волошше сие трудности, нечисшећа нѣкихъ проклоња. Они се већъ по тѣкноу ноћъ полъ ведрихъ небоих одликују. Новосните сако, господи, да су се не сако на Везуву и Етну пенили, него прошле зиме были су обоица и у Аврии, да бы развалине Керпаге изучиши. То я занеша были би заиста вредно, или су барь новишевима научено-ћу.

„Несумњамъ, да жи ћете Цезиусъ Кајперъ пенида сшалну полишичку розу играти. Онъ има сие нѣшше готове, и прешпоставља ће всегда своја отаџ, него и сво дражавства за нашега прогоъ дрених, и вои сво држенвиј секретарь чуди ствара, шако да е нѣкалность сшо шарша безъ наузетка на се обрашо.

„Младиј човекъ овде се у обште почишује. Његово знаћ, његово нѣжно чувсшво за дѣла лепшине, његовъ редкиј дарь забављања у обхођењо, ѣди сви своју, ва и непредубѣчен сшварна значећ нуше сшиеле дапа ова, благородно гнушаћ одъ незаслужени своіъ роде, и одъ ови законошворспвоспи, ноје кодъ єдногъ човека нѣчшви година, нѣчовогъ сшања, често као добродѣшель уважавали, чине ѣи, єдногодъ доће, да мно они ње и шетвали, одобравши у другомъ. Жешо нескедаши ѣи всѣмъ удавења; лади съ овомъ удо-вољсшвомъ, съ новимъ су всиди нашли идеали нидаи, које ѣи радо уподобиваю. Онъ, као и г. Харо Отакъ, жели бы радное пријаше свако нѣши, кадъ бы хшели, или обичавали Шпанаи очаи, да у овомъ сѣверномъ гнозду ваіру разишаши може.

„Вы можете мислити, Ивандо, да сань заљубљенъ у нѣга. Не, я нѣлимъ шаквоје нѣжному поверењу. Онъ я поздашо изучиши, подружевобиъ и суиопарникъ. Онъ мени науси у извѣсшномъ заборавлу, ков се у друженомъ живоіу найлакше дева. Онъ новекшде мни глаеъ реформашора. Онъ єу своћи навередносши доспи просши, нокаи бы ше ређи нешшо прекебрегнаи, као шшо шо ври добро знаћ, и во своћи прилици и онъ шо зна, да свако она безобразносћь нѣговогъ поче-нан доиадљивосћь нѣчовогъ дања увеличава." — —

То е ово место, ков я написао оиду ша-кошо удовољсшво проченаше. Онъ Вама може да небудете и збогъ шога врло горди

Даље изучио сам мој налог. Ви хете садж добро учинити, ако по вољи Његове Сайности, Вашегъ отца, одна колико е могуће Немашь остиште; ви одлутуете, где ће вас ово исто застати. Ускорите сь вашимъ путемъ.

Додаћу ошће неколико врстій овде, почемъ сам тако исто сь докторомъ Хорбетомъ разговарао. Питао сам га озбиља, да ли сь болесть Његове Сайности, кои се види, да е нервична грозница, за опасну држи? Одговорио е, она ніе ошла то, али ако обстоятелства дозвоље, може и то быти. Кадь едвиљ докторъ тако вели, зна се на чему сио. Я се нешто плашимъ. — Даље поштайте што брже можете.

2.

Цецилій Кајпертъ Харію Отаму

Пожатъ, 1632.

Съ Богомъ мой Харо, ты дишешь ошће за вечитимъ пролећемъ Италіе; и осећашь ведъ суровый, источній, сйверный воздухъ. Тебе очекую чуда непроходиме Роме, тебе духовни свію хероя древни међу зидинама вйковога сйтора; мене единый, ихъный, ахъ! мои да умирућій остаць, я хвалу противни одношења у вароши и дворани и у двору.

Мой путь дуже Тиреске обале до Генуе било е срећно и брзо. Посћднюй ветаръ видно е непрестано ветрио. Прево Пише дошао сам срећно у Парижъ. Я сам одпочиуе само двадуть путенъ, иначе путовао сам дано и ноћу. Зато и писао ти могао ніе писати, као што сь захтевао. И ове врсте написмъ ти у вишк; сръ до једнога сата одпутоваћу. Изъ Лондона нйшћу ти много.

Радо или нерадо морамъ се дћла примити. Моје детинске године ведъ су при краю. Я познавамъ нашћу мога отца. Я се после небомъ; или боних се, да небудемъ непослазанъ. Мени бы найбоће было, да сам усамћенъ кодъ тебе, или на еди. Занста ошће писмъ надиръ за дивнымъ човечій родъ; не за довалькость, у коюй се дражесть налази: не за нешто лишемћрство съ коимъ се унесъ ошћанке изиграваю, за ни-какву одъ весели струка, не за самолюбивый своборштай, у коюмъ е свакій себи собственый идолъ, себе у тайности обожава а после обожавања одъ други презрсуь; не за страстно коварство, за дивна осевоположења, за сунћерну фантазію у политици, ніе у вћроисповеди.

Занста, Харе, мы смо се за едно столће, или више, ирао рано родили. Кадъ бы обожа ошће, што ея сраму имаше, искрено изговорили, држали бы васъ безъ ижљости за достойне у душой љуба. И ошће, тако ия Богъ! ніеново ништа друго, него што здрасый разумъ захтћва, као што бы и найблагородиія одъ стары хтеля.

Я сажъ одъ Лиона овамо уз'о једногъ парламентскогъ члана у момъ колима. И то е добро было што сажъ дружетва на путу добіо. Мы смо се прекрцали одъ Лиона до Париза. „Али можете мы одрећи.“ реко ну я, „да су 'моје потрћене правична, добродћтелна, разумна? — „Никако,“ одговори онъ, „Вы сте право, истиніто и разумно говорили; али то небы могло за нашу грађанску сисћу водити. Я дозволяваимъ казъ, да бы то требало, тако да буде; али почемъ ніе тако; то быва ваше право неправо, ваша истина лажа, ваша добродћтель дрекавоушења, ваше здравый разумъ осуђења достойнъ, почемъ сажъ постойній нородаяъ разрешити жели.“

Шта бы ты реко о воплоћеномъ безумію? Я сажъ парламентскогъ господина гледао, да ли подъ ніеговомъ нарокомъ какавъ шальивчина седи. Али онъ е было за чудо озбиљанъ. Но будућа сйетъ у своме иконичномъ возвишењу, у своме изображеномъ религіозномъ понятію, у своме изображеномъ древномъ уређењу сво непријатеља свака, вора се сравно добрихъ а мудрость у свако доба дудомъ нућомъ назвати.

Старый парламентскій господинъ было е одъ едне старе и славне благородне породице. Писамъ се трудио, да му ніе дознанъ. Да се благородницъ съ Босіе стране о грађанина и селянина мора бринути, о томе кодъ ніега нема сумнѣ. Слушай само ніегову мысао, кадъ сажъ му реяао, да е благородство неприродно постановленѣ, кое ире хиљаду година ніе постало было. Одговорію е: Човечество се е облагородило, и увекъ ће се божественомъ изображењу приближавати. да земља напослѣдку сшиваъ неба буде. На небу е једанъ Богъ, затимъ Архангели, онда Ангели, потомъ Свети, напослѣдъ побожне и спокојне душе. На земљи е једанъ краљ, онда принцеи одъ крви краљевске; затимъ више благородство, потомъ ниже благородство, онда грађани, селяни и другій ништа. — Ваква заносношть и безбожность у једномъ трепутку, да небо аристократически са оддашљивъ достойнствомъ посмотрива.

Послѣдній, кћбы се обкладіо, да е сваній благородникъ одъ старе породице, кои здравый разумъ има, одма кошале. Бр'з као што тћлесне болести сь отца на дете прелазе: тако исто наслѣдую и душевне и нравствене погрешке.

Мои су нози ведъ упрегнуте. Харе, пиши ми скоро. Изъ Лондона пишћу ти из једно од 12 тебина писмо. Мени ніе бапть тако добро, као тебн. Харе, я бы се сићъ напашао, као дете. Аде . . .

Я знаяъ божественогъ Хорација готово сногъ написмъ. Я любимъ тавій духъ; о, зашто ве бы могао са зеленимъ устицама! Харе, ако те волимъ. Добро е, што сво се разлази, да ве бы се размножи на и повећали. Писмо слободни одъ страсти и бола, зато треба, да обоје задиржимо. Я бы нажъ робомъ мое любови къ теби постао. Радуемъ се што сажъ одъ тебе одвоенъ. Съ Богомъ, о ты мой хранителю!

3.

Бродокрушење.

У једной рибарской бодоби недалеко одъ Лесеса, И. Овсов. 1632. у ветру.

Жутимъ настиломъ, на синой ирти, съ лебдећимъ перомъ, на колебаюћемъ се ветлу, у рђавой, пошћавой колеби једногъ рибара пишемъ ти, Харе. Кадъ бы ме видіо, Харе, сићъ бы се насмело. Я сажъ подунавъ, боже, нашатъ на себи једну везирачку мошуду старога рибара, мога домаћина, а преко ње ніегову прелуку. Вроме за писаће имамъ у изобиліи. Седи е ветро. Тешко ћу моћи путь набрзо одаде продужити. Дажъ е дуг.

Бродокрућъ претрпіо сажъ я чудноватый редакъ рода догађаи доживіо. Подробноћу ти приповедати. Весео сажъ и срећанъ, као Богъ. Завиди за Харе, како сажъ се често у нужди и опасности зажелио? — Благодаримъ Богу изъ снегъ срдца за несрећу, коју ми е послао, иако и за сву срећу. Она подиже ка небу, ова учне ги земљи.

У Као-у чуо сажъ, да има више Енглезаина на броду, да бы заедно прешли преко Канала. Я нелюбимъ притворне чувствителности, кво што обично у таковимъ случаиима госпое приближавају. Сваки ове, да се види, да е найбољьима, нако бы найвеће пажњ на се привукле; ошће су несносніе на каквомъ маломъ морскомъ путу Херојкиће. — Даље морао ми кажетись једну малу собу дати, тдя бы се усамћаъ съ једнимъ анлиски могао занимати.

Текъ што сво да. сата одъ пристаништа удаљени были, кадъ поштанскій бродъ напрасних ветрова кападугъ буде. Съ часа на часъ растао е бура. Море се разтворо, и тако узволеће, да е изгледало, као да се дно морско, другимъ земљотресомъ посрекуто ніише. Ооодражаи су ме, найстарији люди вемоте такову побуку природе, као овогъ дана у Конаду.

Я сажъ то прижћто добро, али нисамъ хтео себе узнемиривати, па ни любопћтство ніе ме морало, да напоћ гледамъ. Я сажъ покушавао, да преведемъ и сложимъ у размеръ оду: кое бы тебе болћ доликовало читати, него мени. Я сажъ изразивао елегорически мой доживаъ. Наслоћпуть буде дажа тако као на страну двоминути, да се е цсталь и столица и я сажъ се столице на патосъ сурово. У истомъ трепутку подигоше страшну вику матроза. То е предпосћћатакало несрећу. Я сажъ мислио, ветаръ е дажу натрагъ къ француской обали на стћну бацио. Наскоро осетио сажъ, да е дажа узела опеть свой правацъ, и да талесина дажћ играла.

Я знаћемъ изъ мое о-бице горе. Харе, што ниси ты было ту! Обала француска исчезла е. На хоризонту слабо се светло предъ нама белый морскій брегъ Енглеске. Небо се покрыо, као при чох. Ветаръ е бесно, али нећди сила ништа ніе нала. Една катарка дошла е сломљена. Талеси гомилани су се као сйћна се брегова, и грнци пенушећи се. Неколико матроза нападо су у бегали, други стоаше као неми пртаи киови. На средь брода спазимъ једногъ старца у црними одћлима, са белосивимъ косомъ, кою е олуя разперила; високо плећкасто лице. Съ једнимъ рукомъ држао е помоћа од ладе, другу бацше пасломце на главу једне млађе девојчице, кое на колена пореаъ ніега полумртва клечаше и ніегова колена обгрлила.

Њеном погледу било е смирено къ небу управљен, и са заганих или ућинех гласових узвише: „Где, лепи, где, мили сте, сиђте! Сте ће руке пловуте, сва колена отсађену у исказаностости, као воде. И опасећу врсћом, и страхом бић беду наоружане, и сиђу погледе гледи ће тужно, и сиђо главе бићено задње. Бацаће свое сребро на улицу, и свое злато ново гађе сматрано, ерђ њихово сребро и злато неће ни спасти на дану гњева Господња!"

Я сам се стресо при овим речима Езекиља. Овај старац чинио ми се, да е један од чести достојни пророка. Његова неустрашеност и њ тоне и беседа била е или нешто надљудско или безумље. У том потрча један натрот поређ мене. „Где е каветник, где е кормановић?" упита га ја, ерђ нећдорђ од нас писмень ићдио. — „Пропаја су. Тајасћ ић прогутао. Кормановић е спомљио. Нетђ люди су изгубљени."

Сађ ми е цела опасност очевидна была. Я бацих погледђ ићшт једнућ на забуку у даљи, прескочивђ думенђ, завеђ га ићшт ве кредним, завлађ њиме, и даљемђ даљи у њиков плодно ићћ правећ. Ветарђ е терао против гнилесне обале. Я сам голћтсво дљо предузео, нико сам голћтску снагу. Четири пута, пет пута прелиао ме тајасћ. Писаљ марћо за ићшта, што е было. Мои око управљао было на обалу и на морске пилове.

Кђд небесно далеко од морске обале, скочише горе земљано морвара, кои ме тек одђ ће весеу видише, и заповедише ми да узмем другић прамић, да небы се бродђ о стћну разлуво. Моћа су была чисто разврсћи. Я ић заповедателно одбећ, и заповедићх даљи у њиков плодно ићћ правећ. Ветарђ е терао против гнилесне обале. Я сам голћтсво дљо предузео, нико сам голћтску снагу. Четири пута, пет пута прелиао ме тајасћ. Писаљ марћо за ићшта, што е было. Мои око управљао было на обалу и на морске пилове. Кђд небесно далеко одђ морске обале, скочише горе земљано морвара, кои ме тек одђ ће весеу видише, и заповедише ми да узмем другић прамић, да небы се бродђ о стћну разлуво. Моћа су была чисто разврсћи. Я ић заповедателно одбећ, и заповедићх даљи у њиков плодно ићћ правећ. Ветарђ е терао против гнилесне обале. Я сам голћтсво дљо предузео, нико сам голћтску снагу. Четири пута, пет пута прелиао ме тајасћ. Писаљ марћо за ићшта, што е было. Мои око управљао было на обалу и на морске пилове.

ворію, да бы сынай натрозъ у жесто жене то дѣло когно завршити. Онъ се непрестано са своимъ дедомъ занимали тахвѣнѣ блистало и у кѣнику очима, кадгодь бы га погледала. „Я бы те можда небъ за наследѣлюсть држали," рекла бы му по диадесет пута прсло днѣ, „за и мене небы ниже было."

Господинъ Оваличъ с. честно, велико лице, са широкимъ врсима, пуними гласомъ, вео сиай дубокой старости врло крѣпакъ и опратанъ. Његова тѣлеса, бели Чоса и беле обрве дали му патријархалный видъ. Черте нѣговога лица су врло красне, врло благородне и озбиљне. Онъ скоро увекъ говори библиенски. Онъ в сдаъ ревностасъ Пресвитеријанцъ. Али нѣсово смирено разможство благословчно с.

Кадъ в изъ своя собе у нашу хтео уѣи, догодило се то, да е рибарь скоро башту врати стало. Рибарь рече: то в мой мужъ. Дуга Оваличъ отрене се поглед на нѣму, пи почитаво, пну предъ старицемъ сашту блише. Затимъ старай жене руку на рибарово чело и рече: „Куко безбожника бише уништена; али во ви опи-рени зеленѣе се. Богъ хеа те благослови и сахрани." — То в было знаина видити, како рибарь путь страхопочитанія предъ нимъ клечаше, да би благослонъ правио отъ старца, кои се сваъ отъ њега отрене и къ нени ноге, пружи ми на сустрета руку и рече: „Ступони небесни друже у ужасанію се отъ ногъ ружене. Нѣговимъ силомъ постиже поре наедпутъ бурно, и нѣговимъ духомъ подигне се висина морска. Где. лаки нѣгово се дѣло врши; по ни сно и тоне сасвимъ у ону пучу ружи. Ко ће строжъ нѣгове силе свитити? Но ты си мою тугу обратио у горо и мене радосну обасуо." После ове речи полови се у чело. Я нисамъ знао, како ми в было.

Господинъ Оваличъ е у осталомъ сдаъ друженинъ, пријатель, свегасій и знанѣмъ обога-ћенъ човѣкъ. Пресвитеријанскій и пророчесій говоръ сдаъно се са озбиљности, кои га и у ве-селомъ говору неостаиде, и са строгимъ осново-положенимъ нѣгове скрзености, кои се у свима нѣговимъ речи и дѣлима огледа. Земна дѣла и што куха ина потреба нѣговога тѣла захтева, врли онъ то са кадшей речій, съ пратинъ зно-повѣдањемъ, често свашъ нѣговимъ. Напротивъ тако што калъ е речь о исторіи старой, о држав-номъ одношаи, о правецима старца, о странимъ земаља, о славнимъ людима, што вема толико, колико онъ. Я лозидо такође, да е вельъ и у Дан было. И поиршо е много прилажаја достойне споменике отуда.

Ужасно сиаъ у рибарской колеби одинъ отъ найсредніи дана у коихъ животу, одлучень одъ остатога света, огроженъ само на два о-собене лица изъ Шотландіе. Господинъ Марія за чудо е дена; преображавала одека рибарке кћу нѣзиности и благородство нѣзи тѣлесни чи-нова чини увиђенога у ни. Да, вешто с обо-зриваше у нѣзомъ нередномъ, доброприродномъ свенешу; вешто средне алланшше у звуку, у особитомъ изразу нѣзиога гласа, а у нѣзой од-суди вешто велико, узвишено.

Господинъ Оваличъ позвао ме, да га у Лондону посѣтимъ, кои ме срдачно. Лето обично са своимъ добрима у Шотландіи проводи. Кадъ сиаъ му ме мога отца пазно, пружи ми пријателски руку и рече: „Єдинъ човекъ у селу Уцъ, убавъ и врлъ, богобоазлино какви се зна." Онъ позвао мога отца свао по писму, али га здраво почитује.

Пођо се већъ приближаи. Я ћу ти, чимъ се у Лондону смиримъ, ћошъ подробніи о за-бавлању у овой скротой рибарской кући писати. Нитадъ ниеаъ тако правѣлна достоина и при-миколѣпна парх водіо, као старца и нѣгову духа пуну ужуку. Сутра ранетъ'нево се.

Добру ноћъ, мой Хари. О, кадъ бы было кодъ мене!

4.

Смрть.

Лондонъ, 21. Октобра 1632.

Онъ в ужасно. Мой добрый отацъ было е при-вый изнеду людій; сиса сиаъ умирука пи-но. Нѣгова смрть ни е за одинъ тренутакъ зарали; потомъ ме разведрила. Сиаъ знамъ, што в живо-тъ.

Я сиаъ было господарь отъ себе, да усиа-ћујемъ извештаемъ, мисли разстрешатъ, при сви-сти останемъ. То се хоћа у такомомъ положеаю чинити; крѣ прежде е духъ изъ, тѣло га потрли, и подиже. Я осѣћамъ себе нашуреня, и дизнмъ се новой слободи. Сутра ћу одпутовати у Ирландіи и на мой добри Хари, я мислимъ, да сиаъ вистао другій. Мои е душа было досида сиоса земљомъ у доброй снези, сиди е и съ небомъ. Новой писаи, да очекиаъ? Я сиаъ срећанъ, но нежда. Духъ неко пзаиком сузи. Блаженству е у озбиљности и страху, кадъ Богъ човеку го-ворн.

Само ону просту ѣсть хтео сиаъ ти предъ мой одиазомъ достаити. Пеетеай се съ простомъ гомилозомъ людій, кои изъ радости и туге и най-свегије стварн живота просто-трубасто-будалсто и будаласто-учтиво комбиноване прике, и са истомъ безсрдачности честатаи и стварао, као они, кои су се навикли, да се, безсмислено и безсрдачно Богу моле.

Пустаи ме; крѣ сиаъ ближенъ, ако и ни-шимъ сузе на образу. Радуй се, ако и са стра-нъ, на видику, будући та мора и найзбиљније изумрети; почекъ вешъ Бога и живота, библію и природу, глась древности и тиха прсло, што пово одкровеней, разумети. Само реки у оно исколико крстій свати вешъ. Съ Богомъ, мой пријателю.

(Продужиће се.)

Една народна пѣсна.

Тужила девойка на Дурђеви врати,
Питао е Дурђе што тужишъ девойко?
Девойко е Дурђу сверно беседила:

„Каво да не тужимъ и ни тиха врати
Кадъ твоя войводе башту ма покрише,"
Башту ми покрише, ружицу обране!
Девойки е Дурђе зело беседио:
„Нађи, девойко! за друмъ предъ войводе,
На ни ниже сазвишъ срунъ румене руже
Оку теби дати, коня и юнака!"
Девойка е Дурђа зело послушали
На и пашетала за друмъ предъ войводе.
На ни каких шесиоза струзъ румене руже,
На Дурђевомъ сиау кѣницъ од рукица.
Девойка се маши, кѣницъ да домами,
Аль девойки Дурђе опеть беседио:
„Што ће ти, девойко! кѣницъ од рукица
Я ћу теби дати коня и юнака,
Коня и юнака, Дурђевога сина."

Шахъ-Гебалъ и Данишменд.

1. Почетакъ.

Кадъ е потомно-индіанско Царство сиао за себе стапло, и кадъ ћошъ ни едногъ Енгеза ни тако было, да ако и ко што изъ старе кальна дознаио, у Делхію, т. е. у томъ потомъ граду, ногъ су Енгези звше ришорили, и од те исте породице, кои су Енгези протерали, и одноъ старца са два сина зове обѣсали, дакле прс сисе тога, и Богъ зна колико времена прс, пиедно е, што што ресносно, у таданшњи Делхію царъ, или што што су га звали монголи Могулъ — султанъ — по имену Шахъ-Гебалъ. Припоѣдано нази Енгези, да су ти Моугли, и да е сиа породица њзина глупа, зеи, и за Европеки изображенѣ — цивилизацію — са сиима не способна. Човекъ што сиаъ дознати неможе, треби да поћрузи онимъ, пои вели да зна, а особито ако е опай кои припоѣда неуздиљнимъ човекомъ: дакле нако небы и ни тако неуздиљнимъ людима, као што су индіанси Енгези нѣсомали! Еше, было нако ну драго, ако ни дознадосло, да е опай нашъ Шахъ-Гебалъ био са свимъ другчій, него што су можда были и нѣсови нрвоћа, и за цѣло по сиедовби Енгеза много боаій и нанетаи, него што су нѣзови потомци были, почињени одъ нѣга сиаоте, за сиа редомъ до Акбара II., ногъ су Енгези при 40 год. бацали у немоћи. Енгези су нѣги неспозна-ради што, што е онъ было госуиастъ, и ніе хотео да се цѣлда онако, као што су они т. е. као што е сдаши индіанска владаока компаніа ко-тѣла. И тако сирома Акбаръ II. потао е све драгоцѣности, кои су ћошъ од Шахъ-Гебала у размицы были, продавати, да живи; ирбо 136,000 фун. штерлинга пензіе ніе му доста было, да спои 900 ное меси, кое дене рани. Казу нази да е високій Лордъ президентъ веселило пути опиано на сное потребе требао, и да е звдаје изъ земаи у пензіо ставѣниоъ Моугли сиоя своя нужднн трошкъ и набавлано, кое нѣ-овомъ ніе сасвимъ право было. Єли то опай са-диный рнтъ породицо, или ніе, незнано; но увиђеъ пензіе, кои е сиину Акбаровомъ, и увиши нѣговимъ здраво сиишена, пробудила е потом-

сено Шахъ-Гебалово, те се садъ съ Енглезима здраво крве. Мы немо пустити, нема се гложе, како нестаде видићево, а мы немо се држати нашега залитања, па немо казивати како е Шахъ-Гебалъ мислио, како е кандио, и како се — напрати дао.

А хоћемо ли мы то бошъ знацо дознати? Я богме немогу то бошъ на мои леђа узети, єръ я писанъ близу ђега было, да сань очима моима гледао; но ћу казати оно, што сань изъ старе книге дознао, и — кадъ я наученъ оныхъ старинахъ книгахъ, зашто да се я мени вєбы вєровало, нема, вон бошъ не словима достигне нєћу — ако нешъ еди што и не известнимъ — и ако нєкакогъ изира немаъ, да слажемъ? Я оно пишемъ, до сано свєтъ види, и да зна што е нєкадъ было, и како су старн родили, и то пишемъ зато, што немемъ да напишемъ оно, што се сель ради, и нешто ме изъ нутра едноме тере, да пишемъ оно, што други чине; и да се сано си оными забавимъ што се другогъ тичє. Санъ зна, да е то тешко, онакомъ напредъзано противстати, ни кадъ зна, нема ма допусти и незамѣри, кои быти да ће и на многога кога волю быти.

2. Нєки предговоръ.

Макаръ да старе књиге, изъ кои се ово нади, говоре, да предговоръ нетребао; єръ нєке ове, да пажетни читаоци драге и найревнїй предговоръ за одвѣћу дугачакъ, а за мнаше читаоце нетребя никакавъ, єръ нећ непознике, но да е тражуть толико дугачакъ, како и сама књига. Но будући, да има людій, кои безъ предговора кигу немогу да разумѣю, то бирєхъ за ове бы нуждно было, ма и кайчинїй предговоръ, ма само толикій, да нмъ се каже, да требя нешто читати; єръ яко небуду читали књиге, шта ће онда рећи спроти списателя, заръ су они толике године за бодаи учили, заръ су они пропустили свою младость учити писати књиге уназадъ, и кадъ треба да што добро, онда бешъ да имъ буде горе, него кадя су учили књиге писати. Ча, бярь яко неизте, да кадите шта књиге кажу, а мы се брабо Србльи пренумерайте, да я мы списателя што годъ пазаримо: како е нахъ кадъ нако неће да водъ насъ пазари? Пазарите мы књига одъ насъ, по нєко онда хоћи и мы пазарити одъ насъ! — Ешъ есамъ запушн нєщу нуждю, а нашъ опетъ нащу, єръ нмате и вы нужда. Наше су нужде да сано тоди и боси, и мы опетъ немате шта су то султани, бошце, фамкиря, календари . . . .

Ахаъ! стани пријателю, нма люди, кои за леђа нашій султана, бошка, фамкира, календара нешто се свимъ другогъ тичє —

„Него султане, бошце, фамкире и календаре? — чїй ћедя нєкако пазаре, пријане!*

Но нма читаоци, кошка интересчиа казати вама шта се хоће, яко се хоће да уздаю се бодрио говора. Я бы дакле мислио, да сте вы то себи самомъ дужни, да оваки людма едва-путъ за свагда тако ясно, яко што се само може, кажете, како хоћете да васъ разумеду.

То е нєкъ давно свршено. И ко хоће да дознa како, нема узме „Златно огледало“ па ће онђе нейсније наћи. И кои онда нєћы разумѣо, знаће и да нећe да разумѣ; или да е разанъ оныхъ поштеносъ човєку, кои е тако нароши начинци пробирао, и прозъ сне на писмена єдногъ прочитати ни могао, а кадъ опанио, а оно се доказа, да опнй поштенїй човєкъ и съ изучаваня и безъ поучаня читати зеаня.

Наше старе књиге ћутъ онде словиме Рахиљ и Јакова, но то несмиља у ваших рачуна, па ћу зато и да ће набрашемъ, само ћу да напишемъ оно, оне говоре: Светлость я само светлость за онога кои види; а сѣпљцъ морска при врховъ сунце, и дрва да блуди во тами. Е, то су наше нужде, Господиня мои!

Дакле никакавъ предговоръ. С.

(Продужбе се.)

Грчкій царъ и Турци пойште на Србе.

„Дицо мои, мои Србадіо!
„Сиђ ниъ лопта и два заточића, 605
„Одъ два пера и одъ двіе кошке,
„А ни едно, те сме едни Србя
„Обоспи одолѣт' хоћемо,
„Бога м'е с' нама и Божія правда.
„Не кани нихъ двіе нейдинце 610
„Одобрати, да нейдинъ двіе,
„Нема нейу два жйвбя живка,
„На Турчина Бановића Страхиня,
„А на Грка Милоша Војновића.
„Чаю ни се подобна ће бити 615
„И коначни нейдинъ одрвати.“
Свимъ Србима то я вако было,
Єръ я яко было поуздано
У онога Бановића Страхиню
И Милошя сестрића царева. 620
Обоица мђдана конйма,
Али за бой и за нейдинъ двиду,
Двоти питре изели су ратне.
Виђла науръ коиѣ поклане;
Милошъ яше сиђена кулина, 625
Што царъ Стѣпанъ дету послошо,
Да имаде еднна кулина
Одъ кићене елее беленїе,
Што ждрїеби коиѣ нейдинце
Изгушете коиѣ дошције: 630
А Страхиня коиъ похзао
Бабовогогспорога ждрена,
Што га чува сано за нейдина,
А мога се у нѣг поуздати,
Да са нѣга зимѣну не сточе. 635
Кадъ дођоше у то полѣ равно,
Свакій своме праће протнвнику
И лепо Богя назваше,
Грчъ Милошу Богя прнзватіе
Но Страхиньа Турчинъ не хоћаше, 640
Но пита га, кудъ я каиселио
Мадъ овако на могору коню.
Вели нѣму Бановићъ Страхиня:
„Море Турє, заръ године суде
„Какво ї' срце коне у кѣдриие, 645
„Какве ли с' моћи на нейдину?
„Заръ у коиѣ уздаю се Турци,
„Да ниъ трком тека нанесу главу?
„У насъ Срба войничкій я хадетъ:
„Побѣдити или погинути; 650
„Ошъ никада нїе побѣгао
„Са нейдина Србинъ нейдинца,
„И куда бы съ главомъ безъ поштена?
„Постобѣдим принкала ги не бы.
„Нодъ тобомъ я богатъ Мисирдія 655
„Тай ће стара замѣнить принда.
Кадъ ту рѣчи Турчинъ сазумио,
Придарну се, ко' да се помами,
Те богату дизгине притезе,
Дохвати га оштрїехъ стременова, 660
Те бїесни раздво богя,
Како жена задао се полѣхъ.
Свака жала кроъ кожу пюрекла,
Како жена прелиза се длака.
А гледя га изђаше Страхиня-бане, 665
Мисли юнакъ: мой ће данасъ быти,
Да га бране и Грци и Турци.
Нажъ Турчину стаде на бизѣгу.
Мађарскїа тай с Турцемъ бяо,
Позѣхъ богя дидити окрене, 670
Изгони га на тоєъ Страхиня-бане,
Пружи мађарскъ да подиже бане,
И изъ седла да га земно баце,
Аз' се Турчинъ превзрїо тешко,
Страхиня-бане мађя не могоше, 675
Ка' стиђу и небеса расте.
Како шикаъ Туре прегада се,
Баци мађарскъ у зелену траву,
Страхиня-бану стаде на бизѣгу.
А Бановићъ бобно коиѣ пусти 680
На Турчина у прси изнине,
Вѣшто Туре, а и коньацъ знаде
Шта каладе своме господару,
Јого клече, а Турчинъ се спусти
Исподъ коня до земљице праве, 685
Доиъ га сидно коиѣ претрунао;
А онаъ зинута изнадъ оныхъ прїеке,
Дигоше се, сто на нейдину.
Тадъ за опгре соблъ прихваташе,
Єдинъ другогъ юриић учиио, 690
Турчинъ има соблю дивнскію,
Табан-гвожђе, што свозаде сиче,
У соблю се Турчина я уздаше,
Єра знаи съ кимъ се удесио,
Што му снегомъ на' изаштюкъ кавинъ 695
На вѣшшюкъ наудиъ не може;
Но у бина собля китинина,
Што изучаста соблн по сриди,
А опгра и съ обадзіе стране.
Страхиня-бань добро я запазио, 700
Да е жешћа собля у Турчина,
Штитъ изачче на леиу руку.
Те се штитомъ коиѣ закланше.
Да е рука према дивнсиња,
Небн на штитъ иного помогао, 705
Ев' у нѣга собля продирше,
Као да в дрво запосана.
Бановићъ е соблъкомъ удесио,
Кадъ украде очи одъ Турчина,
Те дизгине богу пресїече. 710
Препаде се Турчинъ и забуни,
Кадъ пусти богу опсиваташ' поће
Оно баиа и нѣгова праиша,
И подъ руку изнесе га бпгу,
Да га лакшо погубиг могаше. 715
Но Страхиня юнакъ од нейдина
Не хоћаше му посѣка му главе,
Но са богя на земљю га баци,
И узе му коня и оружѣ.
А поклони живота на нейдину, 720
И пусти га, кудъ му драго пође.
Турчинъ му е полобио руку,
И заиде се посду на Србнно
Да већъ свое не подиже руке.
Срегаъ Турчинъ остаде му глава, 725
Дошће с Грче срєбо бапе
Са Милошемъ царевнић сестрићемъ.
Како оба сташе на бизѣге,
Милошъ баци коиѣ убоіпто

На конак грокоч заточиша,
А Грк' дрма шестоперч поплъѣе,
На нѣк' чеки конић Милошево
Но подъ Грком коњ се узврдио,
Диже главу и заиђоше Грци,
Ал' у свом конић чело прими,
Мртвъ пусиикъ на земљо се склоси,
И Гркову ногу пратисао.

(Српскотх стѣдце.

Цвено

Преосвештеногъ Кирила ерусалимскогъ епископа руского.

Св. Ерусалимъ. Февруара 16. 1858 год.

Хвали Богу, да могу нѣкъ нешто и о нашемъ стањованју у Ерусалиму рећи.

Изъ Цариграда путовали смо моремъ врло добро. И пре и послѣ нашега путованја биле су веће буре одневъ ніе и нашлите. У Смирну смо нашли аустријскій пароброд, кои е много пострадао одъ бура, а у Бајруту нађоше се некои лађи, одъ кои се веће оправиле, а веће лепиу на песчаной обали. Нашъ е Господъ избавио одъ искушења. Нигли смо ніе тајисе; у двануте е море узбуђено было, и са силомъ свибомъ притерало е насъ подъ Бајруть. Но, слава Господу Богу, обишао насъ е и избавили смо се срећно. И кадгод осећао ни веки ни најмањеъ утапан одъ морскоеъ колебања. Овоме срећномъ обстоятељству было смъ обвезанъ веліомъ утѣшећемъ одслужити литургію у Смирни 18. Јануара, а у Бајруту 26.

Боже мой, колико е радости было у те дне у Смирни и у Бајруту! Гомиле православны хрістіана пратиле су ме у храмъ и изъ храма са такомъ љубави, са таквимъ усрдіемъ, съ таквимъ чуствомъ поштоваи и уважења, што — истину да речемъ — хотѣло ни се и самоме плакати. Изидаше благословна чудо се са свію страна нашегъ Государю Императору зато, што нъхъ 9 утѣшіо да виде на истоку рускогъ архіерея. Многи су пуни зла и злотвее; и, изливши по лицима за сваким моимъ кораком, всегделе баше тако равнодушно ни моя дѣлстваи. Но мене окружаваю молитве православныхъ.

У Бајруту насао за нуждно држао, да се дуго задржавамъ. Трећи данъ после мога тако долазна, — изучисмъ посѣтаи, — крепуо сам се здедно са нашимъ конзулом у Бајруту, г. Мухиновъ, у Ясу, за противъ свему овоме што ни е казивано было да е одневъ тешко пристати и изаћи у Ясу. — Данъ, у кои сам тако долазно было е прекрасанъ, и море е было тихо и гладко као стакло. Ясе и насъ вешъ три дна чекали одъ 27. до 30. Јануара, док су ме умолили да изредимъ, да се у патріаршеской цркви руска служба сарши, и да я по обичаю грчки архіереи одстоимъ сву литургію у столу са кога треби преподавати народу миръ и благословеніе, читаіте Синиодъ вѣре и Отче-наш, а напослѣдиу раздавати анафору. Врагшали се у стаіе провео сам у искреспомъ разговору са жѣстанкъ жителіма и съ Европіанци, кои с любопитство прилучили у мой квартиръ. И онде се као што и у Бајруту и Смирни нашло врло много сиромашни людій, кои е они сидели ни зима была одневъ тежка. Зато сам и нашло — да с проведено, да нъх дамъ у покоњ неку суму одъ шездесте царске. Требало е видити сузе благодарности, съ кимвиъ е Епитропъ, т. е. старатель о бѣдакима, примао изъ моя руку покоња! Онде ми е Богъ послао іошъ једногъ сиромаха кои е желіо было једанъ одъ најбогатіи грофовиа, а у то време предстоли му е таквица: 1000 гроша т. е. 50 рубаи сребрни, кои сам му а дао и онъ са безмолвнимъ сузама примао, спасе су бярз за кіко време новогъ честитогъ човенка одъ сраиоте, кои му е тека была и одъ саие глади и зиме.

30. Јануара у једанъ часъ после подне кренуо сам се у Ерусалимъ кроз Рекію, стару Раму; „глазъ въ Рамѣ слишанъ бисть.“ Овоиина у Ремелю водеченъ пути заслужуе пажиио; онду бы се ни што, на чему бы се задржало посредъ баштье, кое су пуиућне дрвима замуши и помарнице, и кои се одъ виогенъ за њима плода кису видило, — нида не бы на душа лежали други свиомена и чувства. О не, ту ніе жѣсто любозналоиу оку, ко у дубокой и дутой и умиюной мисли; гледаиъ на далыну и — падиши удаѣна времена оспећена, видиши они мѣсти дивнима обитіини пресеза исхуплена нашегъ и насађени за земља прзае Христове; срдце трепти одъ умиљења; њшиово бы ту земљо, осећаемъ стопами Христова апостола и самога возљобљћога Господа Спасителя нашега; само бы гледао и плакао, гледећи на ово небо, подъ конх су се сирашне чудне тайне промеле бовіевъ о нама трѣшеима, гледећи на ову земљо, за коіой е човечій грѣхъ водіо последиу борбу са силомъ љубови Божіе, кои вобѣди грѣхъ и смрть.

Опростите мили оне прете, кои су може бити чистие и веће се тичу, — немогу ій уздрапати, нехотиште бѣшъ реѣи оно, што земи за срдцу. Путъ до Рекіе, прелди ни е то прыи путъ у животу, па и са сполшиіе стране потоше, што досада нападе насаиь шпао прилику пшити на коиіе, — было е кайкрасіи путъ. На једно часъ до Рекіе предусрео ме е цечалникъ варошн са своиих конишилима (башибозуцкима) и музикомъ, Ерусалимски и Рекіенски жгуцани са братскимъ поздравомъ, ермеиской игуикъ са поздравомъ Ермеиского Патріярха Ерусалимскога . . . Непаметиіе, што сам іошъ говорио дрибуйнихъ глазомъ; пажиихъ само једно, што трак коњанпка и добошъ турскій тако су стегли срдце мое, да насамъ знао, како бы задржао како ли праэріо свое сузе. Тронуъ, врло сам тронуъ бно.

У Рекіи сао ноћиа у квартиру ранје спремљеноъ, у православномъ монастиру, кои принадлежи патріярши ерусалимской. 31. Јануара у 7 сатій у штру кренуо смо се даљ у спроводу осетъ жуиске турске добоша, кою су сала умножили, еръ е паша Ерусалимскій изпслио у Рекію иу, т. е. осмпара са десетъ коњаника што, да ме прате до Ерусалима. Изъ Рекіе я сам пошао већъ по другомъ коњу, кого ни е као одневъ пријатељ знакъ уердіе градоначалника Рекіенскогъ православной Арапина, чіе е пријатељ брать постао протестантомъ, а страшъ или неко други одъ нѣговогъ рода сродника, католикомъ. Ово четири сата путованја путъ е іошъ было привлачнѣ, премда е было калиъ и камењтъ.

Азъ казиъ е путъ часто после! Изиђу возвишеиди гора или по селаску нѣговомъ иде страшни дѣстваи (другчіе се неможе назити) кои е сложена изъ разбитиі стѣна. И по овакой дѣстваи требало е часъ узазити горе, часъ слуштити се доле. Три часа овакогъ путованја изкучили су ие до ослабљеи (хваіа Богу што ме іошъ ніе кадаладо стра'). И сам већъ изтубіо надежду достаћи до Ерусалима. Но после критога одмора у сеоцу Абутоих, где може добромо оцу Јовеиѣиіо требало е дата зеирску помоћь зато, што е онъ онде, куда е хтео да ми уиаже братеку услугу предпоиоћи шрче поморане (?), шо сі коии и повредио себи иогу, премда ніе опасно, сала се већъ поправио и по степеиима иде. Я сам прибрао све силе за іошъ три часа путованја, и до Ерусалима дошао, слава Богу! живъ и здравъ.

Речій немамимъ, да бы опасно мой уласакъ у Ерусалимъ и моя чувствованја при уласку, у св. градъ Ерусалимъ. Постаните себе у мое положеиѣ и судите. Деветі сати скоро непрекидноті и исправноті путованја; гомиле православни и ермеиски попови, кои су изишле да ме дочекаю заедно са гомиломъ хашиа-ланда, придружили су се съ праиа; непрекидно расти е гомиля народа. Изгледъ Ерусалима као нарочито одъ сланутъ осветлаюті послѣдиимъ зракомъ у насъ предъ залюкомъ своихъ сушећихъ облазиће каіфе маслиину гору, а изиикъ и сиъ светлій градъ руждичаиъ сѣћтомъ. .... Изидаше народи изишаваше ги срстаеи изи врата Ерусалима желіо е одъ рускогъ архіереа получити благословъ, кои се и я радоано неоскудно по особитъ страшіи пути. Рускій свештеникъ на врата са св. крстомъ, а покломници съ рускимъ пѣсиомъ „Достойно есть“ и „Богородичне,“ трокогласно пришли су путиикъ до самогъ мога дома, по средъ гомиле кои не умаѣ ие расиде ни части, да бы дожучиио изјавати милость и край мое расе, и онде турске солдите са душманя на ранеиу изишавше у виду почестие страже . . . Соедините сие ово у едно; прибавите чувство православногъ христіанина и іошъ — но воља Божіой прват рускогъ архіереа на востоку — при изгледу љубета храма Господиѣга и Голготе . . . што годъ поскусите сте, ее ће бити сходно истіни; но я неуапиихъ на себе то, да изразимъ свом чувства. Я сам желіо само да што ире останемъ сам. Другій сатрудиу изиаде неће чути ни узнати, шта сам я осећао у прва трепуа свога стаиованја у Ерусалиму. Видићемо, неће ли бити таки минути у горећемъ Ерусалиму; „ище Господъ прикеть тако окаіиную мою душу,“ неће ли се нама дати тако ивђелска изиша (говорн: тада ћемо се споразумѣти и чуиствама. Ияа трепутака за кое заумучи хвала да благодарииъ Господа Бога.

Прваї данъ Февруара, было є данъ, кои ће се вси повторяти кожде быти само у данъ нашега обитеї воскресени. Я незнамъ шта ћу да намъ каженъ о нѣму, о томъ великомъ данъ, када су сви кои недостойни устя правоскуа свегнихъ мѣстнихъ Расиянъ, Потребећи и Воскресенія Господньега. Я самъ живио, као што никада пре не живи. По я писемъ писмо, писмъ говорио, писмъ чувствовао нисамъ; само самъ плакао, такве сладке сузе роніо, да ми се чини проплакао бы сь нѣкои сву вѣчность. Я плачемъ и седа сь оними сузами пра единомъ само спомену о данъ трезутшнемъ. — Я седа само разумѣемъ данъ живота, то есть, починъмъ га разумѣвати.

Другїй данъ Февруара, данъ, коїй самъ дѣ године єдно за другимъ проводіо звездно сь нама, полезне се водъ насъ у храмъ, было є праїй данъ мога свештенослуженія у Ерусалиму. Преосвештенній Мелетїй заповедіо ми є свечу пи у нанети, да є то было данъ Срѣтенія Господньега; умѣрана као да ме є срео Господь у граду своме. Служећи свезношо одѣніе и литурїю, я самъ се сѣћао васъ, како є цркла моя напомнила ми вашу. Господь ми є дао силе, да сь тога дана почемъ и дѣло служенія словомъ. Поклонивши су жедніи слова. Я самъ приуготовіо было у нисмена слово благодареня Господу. Евангеле ми укаже друго слово о томе, „зетитъ сеї на подвиге и не постаніе многимъ въ Израиля," у особеностіи да Господь пушта своже гробу само ано, што смо ми были одъ други, да ни насъ учинїо да смо іошъ боља, ани зато, што смо ми гори одъ друга и да се за насъ употребила послѣдня мера (средство) да се исправимо и спасемо; да се дакле одовудъ треби крити дому или са благимъ почетомъ светога канота, или, ако се ми повратимо дому горе него што смо пре были, страшити се вѣчне погибели. Одъ овога дана рѣшіо самъ се приуготовлявати проповѣдя не иначе, него у цркви, нисѣи слову Божїимъ и слову пиене.

У Белу недељу, у вече, мы смо учинили хришћанско православно прошћеня. Одъ слѣдуюћеї дня служенія (на 9. часу, я самъ говоріо проповѣдь) и посѣте рефале су се єдна за другомъ недѣлюма ми ни водъ часа слободе у теченію дня. Тако є пшло до Петка, када самъ после литурїе прежделосвећеныхъ, я почео испов'ѣдати покаяніе, кои су женили да ніъ я будемъ духовникъ, и продужаюо самъ исповѣдно до 10 часова изреда. У Суботу праві путъ одслужіо самъ на Голготи литурїю . . . Прекрашуюмъ недутнимъ писмо, опростите што є одвећ велико, да бы затимъ спокойніе новео рѣчь о торжеству православія.

У Суботу око подне, преосвештени митрополити, епитроои и синоди позвали су ме да свршимъ свештено дѣйствіе и обредъ у данъ православія. Разуме се да самъ я овай позивъ съ найвећомъ радошћу и благодарношћу примио. У поля другога часа по подне дошао я по мене архимандрагъ. Преосвештени архіепископъ дочекали су ме у Патріаршіи, у цркви патріаршескои, гдѣ смо одслушали 9. часъ. По свршетку овога сви смо ми отишли у храмъ, кои є напуњенъ было народомъ, скоро онако, као и на самый праздникъ Пасхе. При уласку, кодъ камена помазанія св. тѣла Христовога, дочекало насъ є духовенство; и ту су ме окружили патріаршескомъ мантіомъ: и дали ми у десну руку жезлъ а у десну крстъ. Уходу посрелъ средине народа врекули смо се съ светомъ гробу. Преосвештени архіепископъ пошли су поредъ мене. Мы смо пѣвали гробъ Божій а у сироводу упутили смо се у храмъ Воскресенія; превраснїй храмъ, кои є у той данъ плавіо по сиуза са разнощарнимъ кандилима. Са жезломъ у руци и у мантіи уишао самъ на архіерейскій столъ, кои є ни лево певнице одвећъ уважнего стоно, гдѣ сам одстоои вечерню; и прочи преосвештени уши су у олтаръ. У време вечерѣ я самъ изъ стола општао исклокъ „Благослови душе моя Господа" славенски, и „Свадоба Господи," трчи, „Нынѣ отпущаеши" славенски; затимъ самъ благослопіо свештенике — нѣихъ преко 80, — кои су изишли на литію. Предъ благословеніемъ хлѣбове, метуше на мене омофоръ, а у свое време прочито самъ трои молитву: „Услиши мы Боже;" и „Владико милостиве" славенски; и молитву: „Господи Исусе Христе Боже нашъ благослови нашъ хлѣбецъ" трои. Свештено блење остало самъ у архангелскомъ монастиру. А у 5 часи изутра отишао самъ у храмъ да служимъ сь. литурїю. У храму было є народа око 4000 людій, кои су напуњали хорове и студове и свиї уградъ. тѣлъ є само могуће было зећи праћенїи. Я самъ служіо у одѣнію трећомъ: Евангеліе су читали трои, славенски плавіи и арапски; на литурїи су по нѣкои части пели руски поклонници. После литурїе я самъ пжѣніо Сикксте: одѣнуше ме у древнїй Сикксо, кои є самъ пошарао сь иконама и додаше ми тику на му митру. Други архіереи положили су само на себе омофоре и звездо су сакпоси пили. Предъ нама се отегнуо сировод, у коме су учествовали 150 свештеника (нъ копъ ихъ 36 одслужили су сапюсъ литурїю) — сви са иконама као и архіереи ушли само у гробъ и нѣлівали га. Кадъ изићено, станемо подъ уласи у купуполо, где є за мене приуготовлено было уважнено мѣсто. Поче се и литія. После кеколико молитвій трчій, мой еродакоп прочитао є нъ сутубе ектеніе молепіе о Государю Императору нашемъ, о августѣйшимъ царицама, о Государю наслѣднику, и о своемъ царствующемъ дому. Я самъ прочитао Евангеліе грчки, а молитву: „Владико многомилостиве" славенски. Турска су солдата добро држали редъ и сами су были смерни и тихи, зато неле, што є служіо русскій архіерей.

Его 'ково смо 'мы призвовали торжество православія у Ерусалиму! Наша су православни торжествовали. Славени су сказали одъ радости назвиждом ме своимъ архіерекъ. На све, кои су присуствовали служби она произвела є ако упечатлѣнъ. У слѣдуюће дане єдако су говорили само о овой служби.

У Петакъ друге недѣлѣ одслужили смо ходъ себе у архангелскомъ монастиру литурїю преждеосвећеную; у Суботу смо се колили при гробу Богомателе. После литурїе были смо на елеонской горе и цѣловали стопу спасителѣ му на мѣсту вознесенія. У недељо одслужили (съ 10 часова вечерню Суботну) утрењо на Голготи, у два часа ноћи почела смо литурїю на св. гробу Христовомъ . . . . Прећути ћу о чуствованю . . . .

Писмо ваше одвећъ велико опростите.

Но имслимъ да кадъ небы пишти реко и о томе тако самъ се свѣсно и чинъ се заиманъ по потреби службе извлъ прке, свитрао бы се себе пиновнимъ предъ вама. На зато молимъ да мы покломите іошъ неколико минути страпсня.

Доиъ я мой — прекрасній данъ, найбољи у Ерусалиму. Сада имамъ брату само о томе, да се снабдѣмъ што ми є необходимо за живленъ. Доиъ є празникъ. У нѣколико су га камистили Грци; ко оно ніе довољно ни за кратко време, я на свигда обасипао ніъ се было бы недостойно Русіа и одвећъ исгледао за ниселе (посланство). Ону да молимъ министерство, да ми дадне новиця да набавимъ и оно што є потребно и да подвирумъ непредвиђене расходе, кои су овде неизбѣжни и велики што се тиче: бакшиша, мита и подарока.

Скоро са свима званично дѣйствујућихъ лицима иностранн вѣроисповѣдніи, кои овде живе и враћедно одвлъ противъ другога дѣйствую, и самъ се увозпао, они ме сами предусретаю и другъ другу у средствена предупрѣђују да ступе у свезу ако не другованъ, то баръ познанства и пријатељства съ моимъ домомъ, кои є сваки ньима неутралпа земля, где они могу одпочинати своіой душе жалбама другъ на друга. Са француженима мы смо добро. Са енгзеским списковомъ ни сно се подудараю.

За наше поклоніе у сидині преже женске се много учинпте. Што є могуће, то радимо. По жиспима князя Оболенскога и генерала Пескова, заедно съ Грдмма склопно (скдивемъ), да се бодни спесте на 10 времета. — Но узаћа се непобѣдима необходимость, да се задобіе земљѣ и собствена лиска здиня у Ерусалиму. И треба початни. Земљѣ непуштаю се изъ руку, ньне расту са сваким данонъ. Упустимо ми време, сее нѣко изгубити. Ковный заводъ уништенъ є, но мы га добити неможемо: Турци ньиово шпиталь на 150 кревета. Трашимъ друга мѣста; на ньги самъ бопіе оно, и међутимъ врло вгледомъ поньрче ни новце съ тимъ убѣђивамъ, да ће оно може быти уедиппуть употребите. Молимъ да се продужава добро дѣло; да га унѣчена господъ успѣховъ на пользу наши поклоника, у славу православія и отечествя пашега. . . .

Съ Бадровомъ самъ се увозпао: прекрасна є то душа. Сада ћемо се ньѣ заедно старати за прокаченье. Несрећни они мораю іошъ плаћати данонъ за право своіа быћа.

Изъ дубљине срдца призпавамъ благословъ Божій на васъ и на богоугодне трудове ваше.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Беш ли чуо за нове писмо, кое е скоро изъ внутренности стигло?

Ерак. Чуо сам; веле да за свакога добро баш нежрише.

Петакъ. Како ће добро мирисати, кадъ е са Сирдањбаре дошло.

Петакъ. Шта се разуме подъ странимъ уплицима, Ераче?

Ерак. Шта е стрмо то знаш, уплив должи одъ речи плонити или плавати, дакле кадъ што стрмо уплива или се удева.

Петакъ. Да то неће бити шербетъ или потка?

Ерак. Іоћ! Пре ће бити вешвуеръ или шампањеръ.

Ерак. Да сам простакъ, увћамъ свћх и сам.

Петакъ. Него, кажди си изображетъ кадъ ти е ихе Ера.

Ерак. Нешаљ шта су то писмена, да кое се садъ говори?

Петакъ. То ћу ти я толковати. Писмена значи писъ писи т. е. цвили или пиче.

Ерак. А зашто пиче? Кажда су га погоћ згазили.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Изъ Врлинка намъ јављаю: Данасъ предъ ноћь, т. е 3. Јюли, отишао е г. Пуић, после четвртвековнога ради школа боравка, у м. Хоцпово, позванъ и пола по њега послати одъ Пречест. Г. Арх. Сестићима. Овде кодъ нась очекују се сваки часъ за Њег. Свет. Патријарха у манастиръ на неколико дана. Почестни сводъ, и железна кћша спремна су за известеногъ кнеза за доченъ главе наше правде, а свакоћ су лице на своду пазећи и ногта нась сеца звати да виде нако ће то изгледати; сръ Ће Његова Светость у вече доћи.

† **Београдъ.** Пре неки данъ пошла се овде одна кћша, да ће крвава опрасала прасе съ човечјомъ главомъ. Ово е предвесникъ поплаве, и нестаће с у шкрипутесъ. — У мон. сн. Петки догодио се овћ случаи: Архимандритъ реченога манастира упредио једногъ човека. Овћ га е наше пути вребао, да ју се освети, и заисти испоруку се прћмъ водомъ. Кадъ е одредъ съ кметовъ нихъ обликовћх села поврћ време прошао убће га овћ пиъ пушке. Убица побегао е бћо у Алексинацъ съ пикћромъ у Турску предаћ; али ће правда буди упћћенъ и суду предаћ. —

— Светозарь пишу изъ Беле прве: 7 Јюли. Јуче отворила се Таминшарска–Банћшка железница. Кадъ су изъ Таминшара пошли, пешали — доста да су у Бегу прћу у три сатаи за 11 пре подне стигли. Међу позваћих гостима налазио се нашъ земаљски Заповћдникъ Г. Ф. М. Л. Грофъ Корнића са целимъ Таминшарскимъ Генералитетомъ и са много нашихъ Чиновника. — После краткога задржаја време се изъ Беле прве и одиду у Бегћмъ. — Тћно е доочекати г. командирендера једна компанија кзо почестна стража, коју е високій достоинственикъ после прегледа и дефилираја таки одпустити благоволћо. Одма е затимъ сћдопво обћзъ, при коемъ се пису ни чуло ни видћо једно сатъ бћзали. За тимъ су посећали и у Таминшаръ отишли, где ће кзо што се говори сваки бодъ быти. — Како у нашоп тако и у околини дана нась свакћи данъ страшна киша — врућа е бћла пре 12 дана и потукла и неколико села до земљ; надиаљ се и кои облакъ разбће.

— Изъ Гвајхенберга пишаю такође о непогоди времена, о киши и ледомъ, што бозестицима, кои се у той бићи ради поправћаја здравља бене нешто смета. 18. п. м. беше то место тако одъ туче и кише посћћено, да су улице по потоке налићене, и куће до пенџера съ водомъ попуњене биле.

— Надвојводкиња Елисавета, супруга Н. Вис. Надвојводе Карла Фердинанда породила се. Кзо висока мати, тако и нади принцеза здраве су.

— Кзо контрастъ окрошко, кои су Мухамедани скоро у Цеди међъ Христианима произвели нади се „Обшт. новћнама" изъ Дамаска о једной чести, коју таиошњи надзори приликомъ свадбе свога сина дали. На то су весели бићи лица одъ свију иброисповћдници позвати, а то не само новљуи европейски и други одъ варошког реда, него и свештеници, као што су Патријарх православни и римокатолички, францишканци, и други калуђери, и да се неби кзо Европски неправо учинило, позвани и били тако и њихови роблинери.

— У „Обшт. нов." читамо једанъ позивъ, съ коимъ се позива на учешће у књижарскомъ заведенію на нашу, како би се таке могло добре и полезне књиге издавати и списатељ боће патрфинати. Бадъ Нежин, кадъ наше толике литературе, исту на боће стаће цветна подаћа желћа су, колико више морско се ми о томе промишљати! —

— Вћсте изъ Русије нашю за необћчну радпость, кои се подъ управомъ великога адмирала великога князя Константина у руской харни разви. Пре су Руси имали две флоте, једну у балтичкомъ, а другу у црномъ мору; сада имаћу флоту у бћломъ, каспискомъ мору и на таквомъ океану, кои балтичке. —

— Министарство Финанције издало е 3 (15) јюл. наредбу, коћомъ се ск конћих октобра о. г. по р. ужали досељацки злаг (штемпиљ). Одъ 1. нов. о. г. до 31. ав. 1859 г. мћнће се стара жигосана новце. Жиг на хлебодаре и оглисе неће се продавати, него ће се у дотичних заводима за хартію или календаръ ударати.

— И средњска листови пуно су вћсти и тучи, кое е потукли многа села.

— Чаки се Ићно Вис. праћа породи одмах ће пупити тридеа ни бечкомъ бедемиа, и то 101 путь, ако се роди принцъ, и 21 путь, ако се роди принцеза.

Стаће водѣ.

На Дунаву	. . . .	6 ст. 2 п.
На Сави	. . . . нижа	2 „ 3 „
На Тиси (Кодъ Темеша 12. Јюли)	нижа	0 4 „ „

Печати, издае и одговара књигопечатња І. К. Спирони у Земуну.

Бр. 30. У Земуну 27. Јулија. 1856.

Основаје Варшавскога.

Из балканскога народнога живота, од Чонса.

(Продужење.)

5.

Привилегија.

Лондонъ, 7. Децембра 1632

Изходъ ми е био по воли. И за духовнога напишеног човека пријатное се земља дрзда. Неизвестно ли и самъ Божій човекъ? Младићъ, чинитъ, стоећи у томе виду разликни отъ детета. Они се тако тешко одъ живинутотъ, као не вриједности одучавају, као дете на сиса одъ материне прси. Забава и наобичајенозлоје средство. И ти и препоручујемъ у подобнихъ боли нуждъ срдачнога одношенія.

Седъ ћу ти приповедити, Харп, како сваъ живописна мога живота съ животомъ растављетъ се надно.

Кадъ сиъ у Лондонъ пресељо, онъ е већъ одъ три недеље болестанъ лезао. Радость овога виђења дали му е ни мало живости. Сви су доктори то потврђивали. И онъ е сахъ тако мислио. „А и я сиъ на тако дрво.

„На всякъ се ни човечій живот суђене оспаљује!“ рече мой отацъ; „при свой честной реча ваши доктори могао бы одредъ изменила вашу одлуке одлучивати. И кадъ бы се дошао збогъ того срдити, или съ своји дебели, обширни кашка доказивати, како то противъ мјесте иодъ другима не могао бити: ми небом нашли одъ того нами. Зато боље е, да се куће благонаклоно уредъ пустиш. Ти нешъ, Цицеле, сао у найбољемъ нарадну после нов сарга нећи, и то ниче, него што се надаш. Я сиъ се већъ о томе побринуо, мой сине, да можешъ спокойнији трепутакъ на земаља уживати, ако би те побољшао отечество изгонило, или ако бы ты сахъ своволно изъ њега жељо отићи.“

Оне речи биле су ми доста непонятне. Онъ ми изновели, да прилаз отворенъ, и изъ еднеје ствке шкоо, кое е онъ опазио, доносећи. То е било привјетнія доказатъ, тежъ про кратког времена у нуъомъ виду надаћ, новић се лорду Балтимору и његовимъ послѣдницима у Америки пратазаће необичаное, по всемъ изгледе земљи сѣверу реке Потовмика са занесеним привилегіонъ обезбеђена, да може трајасно и крилатично право издати, такве подиле и земљѣ уназначе. Његово величество, къ своме покоју изъ љубови према распространенію христіанскогъ закона побуђено, тако исто, за себе и наслѣдяике свое круне, постарао се, да ошаих поиних земљяма за нихов време ноку такву исправу издати.

Мой отацъ гледао е сумнителио сиетиоћи, съ коимъ сиъ я докучесто поклоничкогъ нам кратковетна смотрио.

„Цицеле,“ рече онъ, „я бы желио, да ты никада пришъсъ небудеш, коу привилегію употребити. Аля видиш, да бурни дани по свету постно, и што у Француској и Немачкој вре, и тако се сае графовскогъ прав боравне, то ће пре или касно и у Енглеску доћи. Есмо ли католици, познавано изнашли, да стару веру наши отчева одбацимо, нисмо ли већъ сада у нашихъ собственомъ отечеству изложени, одлагани, затвореним, гоњеи? Вишина е народа новомъ нихов зарѣжи; сахъ краљ ће више за престоју безбѣдавъ. Народне се врши борба коју партиза разнога мнѣнја, верун ма, и ни Католици морачево тол битки подићи; єръ ми се боримо са сувише неедиаковимъ сигнота и оружжъмъ. Мы смо слаби и за брою или нисъ мало у Енглеској и Шотландіи. На страни наше противне партае стоје све по бољ глазе. Оне врлазиле ревность свію влади постоћа друштве; ми нимо слободе ни, пи у злу свое заворне несмемо. Оне партиа проповеда слободу мнѣнја; кажа, поворность и веру. Оне се осиле на мишљево вечно право духова; мы говоримо о сторима жести достојнихъ употребленима, о правоверности, кое нашой цркви принадлеже, и све су ћомъ у старо време прибадање. Я се бомъ, да подлетемо. Не, небом требало реће, да се бомъ єръ, ако и подлетемо, сѣлезно е у прозидѣја. Свеъ ће се у нову изилу обући. То е великій, духовный преображај. У многимъ старима протестанти имаю право; али у многима, и немаю. Међутимъ да се већа часть Пеланке, Прајске, Пољске, Чешке, Шведске, Данске и сивогъ нашеств отечествим реформација инклинуће обратиће, то лека сумњ.“

Тако говорише мой отацъ. То вое тебе, Харп, не другие, него као главни примѣръ служите, као што свой дубокомислевый, живучый, вишестрани судбиномъ и школомъ изображеный дражавнику сталешки обштій покрете свога сивца. Зато ћу ти још исполно његови изложенія сообштити.

„Седећи, препирекомъ жићја народнога се зна и забуне, до суровости, убистевогъ изнапиања узимени, морао се непремѣно као слѣдство учесогъ пората Европе и чрезъ то подученје всће просвете народа, смотрити. Морао се до тога доћи, почемъ су народи у самовлашћено усиѣли. Аля нашихъ образованю одговарала побољшања могла бы бити узиса до тогъ стака доћи. Што су они иступили, у томе е крвница кратковидность, горда самовлашство и увеличавай самозане мудрости одъ стране нашегъ духовенства, особито римскогъ двора, и наши квизитора и книсеа. Они нису познавали духовне стаће и потребу свои подавика. Они су сами да се човечій родъ, као наслѣдственю добро може присвоити; само завоевати надамнја, прегнја, да се све са стрмоъ по старомъ нуту управи. Они су се кирали у мѣшању народа. Онић с престао мнѣнјемъ бити. Наши великаши нису познавали сиу жићја. Они су противъ свое волѣ подносиђали побѣду оних средстваја, коя су пропасть исте морала проузровати. Они су радили тако кратковидно, тако безсмислено и безвремено, као книсеа у време проск хришћанства, кадъ су оно утамањати хтеде. Зато нъ е я бадо едноја судбини. Я сиъ увекъ о благих прошлаки самѣти дано. Пашти ће исто поћ любовъ. Све се разиђе изъ болѣу; али што, куда? То ніе предчувствено мѣдаех сирећи. Книсеова, книсеи и книсетри су сами безвољна лица, ако народъ съ њима, или они съ народомъ нѣсто ми. Падаеъ двора ніе стаиоъ

ерх онъ се увекъ више народа придржаваше. Густавъ Адолфъ шведскій краль, ни више разума, него ово одъ остали дрзновика. Онъ познаше свое време. Онай с малый виялъ на томъ путу, да господарь и обладателъ Немачке постане. Нѣмъ краль нагубно е любовь къ народу, будући в миръ съ Француском заплочио, судбину тамошнья протестанта необезбѣдивши, и са Шпаніом, непобѣдивши се за судбину свога собственог зета Пфалцграфа. Краль мисли добро; али е у рукама страстног Архіепископа Лауда. Његово разношно, дворско великодушіе, његов сновољан нарави, његово одушеваніе противъ свима варваренета доводе њега и престоль у найужасніе опасности. Овомени се моій рени, Цецилие! — Једнаи узроци имали су у свету свагда и једнака слѣдства. Дуго сам се за краля заузимао, и сам озбиљно, али безпорично опоменао.

„Погрешкомъ наши дрзновника," настави лордъ Балтиморанъ, „постае Европа гробежъ краљске смутнѣ, а населиша пусту Америку. Я имамъ найбоље извѣстіи о цветаюо наши тимошња насеобина. За време владеня пређашњег краля много хиляди людій изъ Енглеске, Шотландіе, Ирландя, Француске и Немачке таво се населиш. Населени ioшть трзо; и данасъ су безобразни люди у изобиліи, у новый свѣтъ одшопити, кошта е ярость вере и гоненѣ додало. Я сам збогъ вервости ни мунье католичке праве много претрпио. Оздравимъ ли, оставшу съ тобомъ Енглеску, и потражимъ съ оне строне Океана на Потомаку єдно прибѣжаште. Зато те у ред поставлямъ; ова привилегія, изъ руке нашега краля, обезбѣђена нашой ново господой породица животь, честь и имань, кое е у Европи свакоге дана опасніе."

6.

Растанакъ.

Но његово опредѣлено прибѣжаште ніе было на обали Потомика, него у оном полю безграничне светске долине, где ћемо се сви некада састати.

Његова слабость истина очевидно се умножавала, ни девнри су е ово знали почињевшеги оздравлени толковали. Кадъ сам га єдногъ пута посѣтіо, видѣвъ га ни велико мое чудо нанаги пренета у обичномъ своимъ потреллиъ ялнкама. Наслоњенъ на дна свои служителя ишао е къ прозору. Онъ знповедаи, да га на столицу съ кадіономъ посаде. Я сам бодо пуъ узалѣнъ о овомъ редкомъ оздравленю. Онъ се осмѣйнваше добродушно мойой радости, и рече, кадъ сво одбеши писмо было: „Превосгура, Цецилие, другіе ћешъ говорити. Невалъ се ниие моъ животу. Онъ е врлино. Я већъ видимъ, да сам близу края. Мое чувство каже ни то."

„Како можете вы то знати?" упытамъ я: „ваше чувство може преварити, и оно нара насъ."

Онъ тресше главомъ; и видіо се као да за єдаъ тренутакъ сикъ у себи размишлява, насмеи се и рече: „Не, мой сине, ово незара. То ніе тѣлесно чувство, него нзвѣстно убѣженѣ, безъ да могу рећи, како до тога долазимъ. Уштрашенъ ни е стаиѣ нево, и опетъ немогу рећи, какоѣ Я сам већъ овоъ трезутка у мочвиу умарани, и при чистіой сами свести о себи самомъ, него нзчезе. Нападу у животу сви проніасть, никади сам седамнаесть ніе ни јесни была Я осѣћахъ у тоне спокойно, мотао бы рећи, пріятно чувствованѣ. Седъ знахъ изъ извустно, што ми е досадъ непознато было, да умирући свой спртьай часъ точно предзади. Тѣлесне свезе одвадно една за другомъ; душа постае слободніа. Она е већа и дивнія, него што сам я икада знао."

Докъ е лордъ Балтиморанъ тако говорио, мыслио сам да нзвору существено изъ другогъ света слушаиъ. Я клонекъ плачући къ нѣговимъ ногама. Онъ мету руке на мою главу и благословя ме. „Буди самомъ себи веренъ, мой драгій Цецилие!" рече онъ, „редъ на убѣженю, на дужности и праву, а не за обштемъ понятію о чести. Ко смирено живити уме, тай е већъ поза умро, и зависта смрть е побѣдио. За злато, честь, славу, моѣ и друге жаленности, кое страсти свію смртни ласкаю, нема онъ нити бриге нити радости. Добродѣтелни, благодѣтелни, правични и истинити бе свуда найвише добро. Съ Богомъ, мой пријателю. Богъ е съ тобомъ, зато ты съ нимъ будешъ. Съ Богомъ, мой сине, само за єдно тренутакъ; мы остасмо опетъ неразлучеки. Съ Богомъ, Цецилие; сядъ нде. Неузнемирени не ниие инакшимъ питаньемъ. Я ћу ћеће, и никадъ ниие нзи кревета устати нећу. Я жезнимъ сикъ собомъ быти, и растанакъ съ моимъ тѣломъ очекивати. Нисдиогъ лѣкара ниие. Само ће ни се ово дати, што будемъ и сикъ захтево. "

Я подобнимъ нѣгове отеческе руке. Морао сикъ устити, и оставити га. То е было нѣговъ растанакъ. Доиста ніе ниие ни съ нимъ говорио, изузимаюћи, кадъ бы што захтево. — Трећеги данъ увече после овога растанка будемъ я, на нѣгову заповѣсть, позванъ. Я стоя предъ нѣговимъ кревотомъ. Видіо се, да ме добро познае. „Последній ме!" рече неколико пута, као да ми е хтео показати, како е сладка смрть. — Затимъ после другога путаа проговори опетъ: „Скоро, скоро!" Шта е онъ мислио ніе се могао опредѣлити. Будући е онъ имао найбру да сикъ собомъ за смрти мотри и прилушуюе, мыслио сикъ, да онъ осѣћа, да е већъ сршено. Онъ се осѣсене потомъ, и рече тихимъ гласомъ: „Даклe то е смрть? нвакве ништа?" Чишло се, да ће ioшть говорити. Я се надъ њимъ наслоникъ. Онъ отвори очи и рече сасвимъ тихо: „Миръ, миръ." И у истомъ трезутку испусти духъ.

Я сикъ та ово по своі прилици нзла обстоятелства приповедіо, Харя; аи мени се чине, да су одъ веће важности. Ко се може довољно пажљиве посучтвости сасвимъ отрести, тай за, кадъ е смрть, кадъ ioй на прагу већности пра ялени сведне.

Да е лордъ Балтиморанъ време своге растанка са свеюмъ на више дана пре дознао, вема сумѣ. Њему подобни были су и многи други, кои су умрли. Видя се, да душа, кадъ се одъ чувственогъ оруђа тѣла потпуно напрати повуче, скупи увелю сву своју чудновату силу, пришедши сама себи више, него икаде, кадъ е са тѣлесними животомъ у тесной свези, нзвих увѣћена и задржана была, па чувства, да бы могли ићи, мора се, као на шпаги осгинати.

Хтео бы умирећ людій врлинећих душе у пређашнѣ стань, т. е. у свое єдиство и самостойство назвати, а напротивъ рафиніе се прнвих одлучећих душе одъ тѣлеон други, природни сила нзкоснати, съ конма се они найунутренѣе слава, да бы, посредствомъ ова, дѣлателно на єдну часть тѣлесногъ света дѣйствовала. У нерожденомъ детету она е сасвимъ утонула у дубльину и владноћу моћи земни сила, и одъ ньи прогутана. Што се више тѣлесне силе скупляю, тимъ е она сила дѣлателнія; и она постае сримъ сполнитељъ свега, съ конимъ е смрть оруђа, истина у овомъ найсмоћнія, али опда и найманѣи надъ собомъ.

Кадъ у дубокой старости тѣлеон старци децомъ постану, нзіоша душа збогъ тога ніе нимало постала, него они су они исти, кои су и више были, дазѣ о њима мы незнамо. Душа ніе више задъ изумрлимъ живцима мождани, посредствомъ коп се она у своюй снйности према спољашњемъ свету огледа. Найшире немоћу чоекоји сила, кое се водѣ дегета по сили разнаше, остаю халюцѣдну снлвиіи. Сасвимъ просто, земна сила растећи остае іошть у трупомъ тѣлу, кога коса ни глави и браде у гробу іошть расту. — Кодъ тако нлашени безумни людій она е као кодъ детинскн нзгледнѣни старцна. Мы дазѣ о њима незнамо, будући нзіони душа у оруђима, средствомъ кои се спољашњега свету нкнаю, забуну и свезпе нлаши. Тако се ушкиреии и забуњена нлаш, докъ врло правилна и самосвесгна недуже. Она е подобна нзкоимъ нзредномъ хирофансту, кои, кадъ на єдной харя, кое су нзше удешеное, найприје комадъ сапра, нлаш дае само безчувственость слушати. Мы ћемо нађи у нѣговомъ сапрано онди чувство за насъ, ако онъ претпна тень и нзвѣ удешеное каце додеро. Отуда быва, да безумни у многимъ стварма врло паметно суде, за време докъ буквицю, чемъ се лазнозвечкомъ, душевномъ хаосомъ нансне.

И тако немой ни прнмити за зло, Харя, може-быта нлаш више нли нпоѣ тнкови безумни людій, изузимаюћи найжурће и природне люде, у варварскнмъ или цивилизираномъ землнма. Нзіони душе изредніе оруђе више или нпоѣ несавршене се са тѣлесномъ неумѣвеностн и разношћу, чнсъ са страстіма, чнсъ са злоћи нлашкомъ, чнсъ съ воспитаньемъ овде или онде. Нису ли ово основа све предрасуде, ова основоположенія страсти, или самогъ незнања єдно безумље? — Нема ли людій, кои крвју сродномъ кажнаю, а о њиномъ немогу себе кадладати, да некраду? Нема ли разумни людій, кои се слаетолюбія гну-

шаю, а овако опеть ну се одлаю, и неизвестно радо? Они су у трештву безумљемъ обузети, као пивествомъ, и проклиню потокъ свое лѣпо, као што су га прѣе проклинали.

И данашња религіозни ратови у Немачкой и Француской, и гоненя коя нису нигда другу него безумје. Люди раде узајно противно своюмъ разуму, противно сваком науци Христовой, и уображаюшу себи, да су врло ваздни, врло христіанскы. Безъ сумнѣ су они у себи прелични; или кадъ се нако наповедаю, само проторѣчіе и безсмисленость. Я имъ опраштамъ; они немаю, шта раде вели: нищій прѣтель Хорацій.

И таво опросты ми, што се по моихъ жестокихъ напичаю у писмо и шали упућеныхъ, да съ тобомъ о оныхъ стварма говоримъ, у коима се добро перазумѣемъ; равнимъ начиномъ и я теби опраштамъ, што не одъ четири нелѣтъ одъ о писму незавѣштаваешъ. Ѣси ли ; шть у Немачкой, мой Харя, или у Ряму? Говори! опиша ми твою собу, твой изгледъ на прозору, твое ново познаюше, да бы средствомъ тебе видіо, шта ты гледашъ, и сасвимъ у тебя жишта могао.

7.

Посѣта на ново лето.

Лондонъ, у Януару 1633.

Я себя другогъ дана ове године усиштахъ у собн. Кодъ буде ви единъ стрвавъ привлѣкъ. Врати се отворе. Пророкъ Елисаей уђе унутра. Ово помисли привлекло и у мени чудноватого умеглавлѣ. Я писомъ башъ пиднашутъ ни ѣка помисліо, одавно самъ у Лондону. Моя ова болесть и спрь, затимъ терять различити досади отрезе су ми мисли о свему прошломъ, само не о тебя, мой Харя.

Прва рече старца биле в: „Милостивый Господине, Богъ в лио, Богъ в узео; буди хвала нему Господѣмъ! Придражавшъ ли се ошитъ тврдо твое смирености? Да вако. Нека те благослови Богъ на овда умре." — Я га загразихъ. Онъ продужи даль, да редяшъ, и вадвоюмъ ужесновъ библиски рѣчій о скрби мога отца говорв. Међутимъ човекъ с нако велике идее. Онъ не ше хтео тѣшати; онъ ме в хтео подвѣи. Мы смо се изгубили у чувствителномъ говору о земаскихъ и вѣчноя бнѣу.

Нѣгова посѣта била в само лѣпо благодарность. „Вы сте," рече онъ, „нашъ живот за мой опасности подврли. Богъ ће вамъ праштати. Я сама вечна сирота. Аля и я, и Марія, подврли бы за васъ нашъ животъ опасности и жертвовали. Мы неможемо вама ни найлакши радость за ваше лѣпо причинити. Богъ в нама дао, што потребујете, а найбољѣ: едно срдце пуно доброте. Нека бы ваше ова осветліо, да бы правый путъ живота познали, и изъ мрака старогъ заблуђенн на котрелю свѣтлость чисте вере ступили."

„Господинъ Овалинъ," рево я, „не мислите ли, да я могу у моюй прави тако правичанъ биги и редъ Богомъ, као ви у вашой?"

„Како може човекъ правичанъ быти предъ нимъ?" одговори онъ. „Погледай, мессія Іошитъ чисто, и звезде су нечисте предъ нѣговимъ очима: Колико е мање човекъ, прахъ, и човечій смѣхъ, прахъ?"

Тако управлене говоръ на единъ предметъ, кои се нидао, да му ва срдцу нко лежи, спрѣчи ми покушеній, неке обрзитни, и, нако што онъ напавше, одъ пдолопоклонства Папе и сіонскомъ двору Куратавала приволети. Увидъ самъ се трудно овой струши говора другій правацъ дати. Увекъ се покрѣнао на истый. Само срдачность, съ коюмъ говорше, и любовь, коя къ мени управљена быше, покрвли ме и съ оныхъ неуступныхъ захтевања. Онъ говорше, да се нако онъ, тако и Марія, непрестано дню и ноћу за спасеніе моя душе Богу моле. Ко бы се могао на доброседателность љутити?

При растанку обећаю се, да ћу га посѣтити. Онъ ми пружи руку, и рече. „Покорнай се закону, усиди нѣгове речи у твое срце. Обратишъ ли се къ Свемогућемъ, у место земаѣ имаћешъ злата, и место стѣне златне потоке, и Свемогући ће твое злато быти, а сребро ће ти се умножити."

Съ оныхъ речи остаи ме.

Мени се недопаи у другиту такови чудноваты людій, съ коима се неможе говорити, ни какарь се и немешше у нѣново бувшаћ, или ій увредо и противникъ быо. Али съ оними Елисіюмъ дае се живити. Никакво противорѣчіе нерѣча га; шта више, онъ пистае често блазіи, нѣжніи, болы и страдалніи. Нѣгово е лице свидостойно, и веоми умлио; нѣгов гласъ пријатнаи нешто нелвечитно, и одеъ за срдце пријатно. Онъ пријатеља дшпеха тѣли и величественость нѣкогъ стародревногъ пророка, и човекољубиво существо Іоанна, ученика Христовогъ.

Бешъ слѣдукћегъ дана, кои самъ назвати тертае учтивости посветио, по обећаю посѣтио самъ га. Онъ ніе было кодъ куће. Я се пријавихъ господичици Марія. Она ме прими.

Кроъ единъ редъ сабља, не богато али веома укусно мебирвны собе будемъ доведенъ у нѣгъ кабинетъ. Она ми нѣз истогъ нзиђе на сусретъ. Едва самъ е познао. Она ми е остала у памети само у одѣлу рибарке. — Овазинъ нѣжанъ, благородніъ лнкъ никадъ нисамъ видіо у моюй животу. Нѣно нзредно лице пробијо е лнѣй руменъ извезадогъ упрепашћени. Та жена Рафаэлова Цецилія! Я самъ бно скоро у недоумѣлію, да ли се приближихъ. Али она ме съ тихомъ кнжренности одведе до одмкла и одноче нивово говоръ, кои ме е изредвалъ привлачнима внисиднно упрепастіо; самъ знадима различитогъ звања, како се редко нѣой полодно кодъ нашн Британцима нилази, самъ побудителнима знадима правогъ детинскогъ незнања и невиности, я незнамъ, како би се назвати требао; самъ собственвма представленјима, кои се она, кодъ нои противорѣчіа, нигао бы рѣки, упорно придржаваше. — Довольно, она зацело ніе знакала нашеку наши обичаи лепотица, нити по спољношности нити по унутрашњости. Могао бы се рећи, да бы была обварваншка, кадъ бы речь, поварену, и само основу ове означила, нити бы она была. Я бы я снао, кодъ свію нѣни извештій, тайнственуюмъ женскинома знанја. Єръ што она говори, было пријателски или безазлено, дае се нешто разнородно у нѣновъ духу предчувствовати, дае чувствовања, као сунце зране, кои часъ по часъ исходнпу, дражећу полнку изгледа описану, обасипаю. Све ваше и више трудне се, да я изнатиже, и незнамъ, да ли изъ любопитства или диалеза.

Я ћу ти више и више о њой казати. Єръ господинъ Овалинъ, кои е одна затнык дошао, позвао ме, да га заједно обу посѣтимъ. Наравно, онъ ме е зато молио. Я пријатеномъ добро, да в нѣгови ревность обрћана у забави. Сабость мора свако честадестойномъ старцу опростити. „Вы сте ве," рече онъ, „ошитъ на две или три годнне у земаѣ живота повратили, може быти Богъ ми е то даровао, те сте се ви дражули за то вечнимъ животу привети.

У томъ приближи се къ прозору, тргне едку праеву завѣсу са едногъ великогъ уза дуварь висовћеногъ портрета. Они се тргну, као да хтели превречити, и опрезу брзе лице одъ мене, да бы руменило прирадо, кои самъ я већъ примѣтіо.

То е было единъ образъ нѣкогъ рукомъ начертанъ, но ошитъ недовршенъ; пустый предћаъ на жору, где самъ се прело позумрио на песку земаѣского Овалина пратнуо, добро самъ познао; Марія, нородъ тога на колена клечећи са скрштеныма рукама къ небу тледаше. Нѣгъ дрвенскый стасъ; нѣно благородно лице добро е погођено. Шта жора девойчица осѣћаше, кадъ такову лепоту начертати зна? Али опеть никаква трата одъ сутге ни њой. Како? да ли е жотта ову прикрити? И чертe Овалина, како безмођанъ овде лежи, подпуно одговараю. Али ова рече, да е самъ своја дела начертаю, кадъ е онъ, по своюмъ обичаю, после подне спавао. Бура у летећимъ планинма, воса, повдшнихъ трашећи плетоланма, обланила нстовегно се огледине. Єдинъ духовнай лнкъ; више одъ свѣтлости и воздуха, него тѣла, летећи у свѣтлотвиним воздуха, ведбећи надъ фигурома, кои мени прнпадаеваше, чію тишу едномъ рукомъ додирнаше, другомъ горе позвиваше, сачиниа у целове нешто чудноватo.

Я упитахъ за ово небесановпилеѣ.

„Нзаћ хранитель!" рече господичица Марія.

„Погледай, онъ е своимъ анђелима заповедно нади тобомъ, да те храие на сваки твоихъ путовања!" рече Овалинъ са величествено уазвишутимъ пророчкимъ гласомъ

Я самъ пријетіо, да надзема существа, нешто представљаю, ошитъ нивово нису ни се дозала. „Она забуваю," рево я, „обману, будуа разуму и изуству неодговорно; и незадовољавам фантазію, на очію запосветь одде стое, будуа она, као отерска створени, врло земно изгледао. Господичи Марія быше в сими правый

жаљео хранитељ; онъ є изъ облика учинио страшна изванземъка."

„Како то, милостиви господине?" протеше она погледевши ме са пробијеньемъ, чудноватимъ погледомъ.

Я сам пробао, да се болѣ извинимъ. Скупио сам сва опонашања изъ Француске и Италіе, да би моє предложеніе предстаніо, и доказао текшћу представлєнія надлежны створења изъ найболя хрестіанскія слѣва, коє нисъ скоро никадъ неизполнилъ.

Она є уљутила на све; само поражно „фантастична створеня" ніе хтєла о хранителъика по све предмеєтъ дити. „Съ равнимъ правомъ могли бы на све на овомъ образу фантастичнимъ створенѣмъ извини!" рече она.

„Мы доиста существеємо, и можемо се съ чувствами опипати. Али ніе лепо знано о хранителяма, коє нисмо видили!" реко я.

„Како знамо о Богу, кога нисмо никадъ видили?" одговори на то оно. Господинъ Обилинъ подиже очи къ небу.

Я одговорихъ: „Одкровеня и природа доказую о њему."

„Одкровеня и природа, заръ жанъ доказую о духовника?" умѣла господична Марія. „Ниште ли се, милостиный господине, тврдо уверили, да у њима, као у другима сиротиня, духовно существо обитава, на ако и ниште духа оному и рукомъ додирула?"

Я ћой примѣтихъ, да се людска духови свећу изкасніаю, и єдинъ другомъ, присутнителнотъ чувствителнотъ света собственога тѣла, као некимъ оруђемъ, на знанѣ дае. „А можемо ли то и о хранителима потврдити? Где говоре одкровеня, природа и разумъ о оними?"

Тада пресиче ми говорь господинъ Обилинъ съ єдномъ целомъ врстомъ библическога текста, коя ме, почемъ се одкровеня тицало, на изненаду бутнуй принудила. Да бы моя поражня говорила, придружа се жена унука њену, и у души ни мене єдно хитро питаньа за другима. На пр. „Да ли я мислимъ, да Богъ осимъ человѣчъега духа ніе никакво инше существо надъ собе и сиртни свѣло? Да ли я мислимъ, да є безконечный линањ природе између найвишегъ существа и найнижегъ на единицъ подъ човека прекинутъ, и да ли никаквога посредногъ узвишеня одъ човека до престола свршенства нема? Да ли є вѣроятно, да є то разумъ могао быти?

Безъ сумѣ морао сам се петомешани одушевљене девойке дивити. Морао сам бой могућность, нужно вероватность нѣна духовна признати: само нисмъ хтео сиснамъ срамно мой поражай скрипати, и наставихъ за то: „Кадъ бы она створеня существовала, мы небы знали ништа о њима. Наша хранителька нису никадъ таво услужня, да у свако време могу свои дѣлатели. Али ако бы были дѣлателна, онди небы могао слободу човечію годѣ много хванити и преузвосити. Ако немаю они уплива непосредственно за човечію волю и њих приватъ, него само на обкружавајућа нисъ обстоятелства, кои су за насъ найболи, то я незнанъ, защто Богъ непрестано чудеса жели чинити, да насъ опомене, руководи, ободри!"

„Защто?" рече господична Марія. „Я мислимъ зато, єръ я нисъ люде све є чудо, што Богъ чини. Шта помоћи ли то? Неопомнѣ ли, неруководи ли, всеобдарня ли природенъ позвленіями, родителяма, учителима, сродницима и несродницима? Зашто небы нашимъ нама сродничъ существомъ? Или дѣло онога чудопоштве, него дѣло природны позвленя, родителя, сродника и несродника? Я єдна керуквъ."

То є одлучило изговорня; но я нисамъ добро свашто. Зато ми є тешко было, отвѣтъ или одговоръ дити. Я сам се задовољио съ єдномъ врсномъ питањемъ, коє ми я написала на паметь дало, и съ коимъ сам, не другчіе, него трагъ привратн кисели: Бете ли нѣкъ одпослала нашегъ хранителя нашли?

Съ честимъ погледомъ рече она „Но некій путь, као што мислимъ."

При овомъ речи примѣтихъ, да є нешто узбуѣени; єръ брзо затимъ настави: „Милостивый Господине, я мислимъ, да ме добро разумете! Да ніе было єдногъ страноста духа, коя є за мой подвѣствовано: то би мой свойственъ морао вишій быти, него што я знамъ. О томе несумњамъ, будуће нисмо я другчіе, него други, и други немаю такове више силе."

Я ћошъ писмъ хано, шта ћу съ њимъ говорити чинити. Зато, да бы є принудіо, болѣ до ни разисли, реко сило: „На примѣръ, любезан господични?"

Онда њен дедъ высокимъ гласомъ рече: „На примѣръ, Марія є насъ уносила, пре него што сно насъ видили, милостивый господине. На путу у Бале, кадъ сно у Аншису после подне одпочивали, седела є Марія сама у врчи на прозору. Затимъ уђемъ я опетъ у собу, она ми страшљиво похити на сусретъ, и рече: Мы идемо великой опасности на сусретъ. Али Богъ є съ нама; мы петреба да се боимо. Мы бемо делати на морскомъ бретү. Богъ ће послати свога ангела. Онъ ће произвести єдногъ помоћника. Тако є рекла Марія, и записала є, милостивый господине, наших лист, наше године, и тако и бои наше косе. Кадъ сам весъ потомъ видио у рибарской подели, были сте онай исты, кога ми є Марія у Аншису описала."

Кадъ є Дух-Отозлетъ то изговорія, писмъ се усудио противорѣчити. Я сам признао, да сам мало надъ хоризонтомъ мои изкуства и знања капотъ пастуша, и препоручіа ме милости Марінни прінателскомъ хранителю. „Мека," продужихъ я смешећи се ни то, „ніе никадъ такова срећа у део пала. Али я мислимъ, зена господична, ангели се рядо съ анђелима первю, зато они немаю са многъ ништа обћатати."

Онай одговоръ побудіо є у њой тиху недоданльность. Она наклонуть вреднту, и управи говоръ са њене свойственъ особености на другій предметъ.

Управо сам ти съ камѣромъ, Харп, то обстоятелно правоведіо. Шта ћы управо мислимъ о томе? Никада ћошть, хаћемъ ти, писмъ тако нѣкду девойку и тако предогъ разума, тако многогъ обозрѣня, тако великогъ духа и тако редногъ уобразеня надѣо. Ты бы морао ми кадитъ, симу ни саслушати, да бы са многъ мое удивленѣ поделио. Никада нѣћу ону посѣту новога лета заборавити; но увекъ ћу се сѣћатисъ се познатихъ возпомена, као бы старогъ пророка и лепу духовнѣвецу изблизе увиђио.

(Продужиће се.)

Грчки царъ и Турци пођите на Србе.

(Свршетакъ.)

Но Милошъ га опрости зелени,
Те за братне сабље прихватише,
Съ коту нейдаху дође знаня. 740
Стоп шиа ситоріехъ сабаля,
Єдно другу среча и одбія.
Оби ѣћита а добро оруѣ,
Погоне се дуго до нейдану,
Те се збиля Милошъ рвердіо, 745
Видѣвъ брата Бановаћ' Страхиню,
Пре съ Турцима дорвіо дивно,
Прадодаде сиаге, што виде,
Єдниъ иахомъ и єдниъ у дерпсъ
Пиба Грку сабљо изъ десноне, 750
И по прату ошину га стрвино,
Сне му братне више пресѣкао,
Грдна рана ніе одъ пребоја,
Паде Грче и всиусти душу.
Немће Милошъ одвати тване, 755
Тезъ му узе свѣтло оружъ
Радъ спомена свога одъ мегдана.
То єдноне войске обадне,
Нѣкъ пређеи таки знаци дяю,
Да с' ударе, и да се пресуди, 760
Чи ли ће остати старіа.
Милић Боже, да чудна сехира!
Што видѣти и тледати бѣше,
Када војска юриша на войску,
Добра коньи војћих потекоше, 765
Реклю бѣ, да се земља диче.
И тонуше подъ ногами сиинчи,
Колико се потресе и стреса;
А планина висови Кестеня
Сурзаће се, реза б', у долине. 770
Колико се дрва предъ очима,
Погоне се и сѣчу войске.
Срби знаду, да свакоме ваља,
Три посѣћа своје душманя,
Ако ниеће нейдаху одвати 775
И съ образомъ дому дође своме.
Носише се войске по нейдану,
Ѣти бѣше, о Ивану-дану,
А всѣхъ подне показало сунце.
Дзано б' Грци были побѣгнули, 780
Да ніе ніе стида одъ Турака;
И Турци ни плена отрезуи,
Ах' се стиде Грци и вбеже,
И бое се сустава своега,
Коп собомъ боемъ управляше. 785
А кадъ виде силанъ царъ Стѣпше,

Да се ніе было преварію,
И Грцима исто и Турцина
Прено поље да честаде ноћење,
Одма пусти одвориће кнеже. 790
А предъ њима и самъ главомъ ноће
Съ хошћима своима пойћодиза,
Удариће хали на суспиље.
Учиниће русвай одъ Турска
И одъ Грка књижих пріятеля; 795
Преседе имъ гостовиће градио,
Е ихъ ноће погибао градиа.
Што се икада ни видали нису,
Те ойъ муке рукомъ пойћатоше.
За шима се Срби накупише. 800
Тіроше ихъ довъ ихъ воли бѣше.
Сутиех Осио оде беих обзира
Проглашоћа Грчко братимлѣћ.
Чудиће шћиваре Срби задобали
У погору и на разбоишту, 805
Осимъ света тридесетъ тисућа
Бедника и добрихъ хатова;
Задобиће и славу и хвалу.
Те се причи и данасъ спомиње,
Ако Богъ да, хоће довіека. 810
Живихъ пѣсми и лепо здравіе,
А цртајсмъ у раю имселѣ.

Шахъ-Гебалъ и Данишмендъ.

3. Почетакъ владања Шахъ-Гебала.

Изъ два пређашња предложи видиће моя сладна читаоцы и господари и госпе (разумѣихъ оне, кои оне листове читали буду), да е ћакбра списателѣка, да сви знаду кое было тай Шахъ-Гебалъ, и да ихъ ніже до треба и ово прочитати, што е онъ написао, изваръ ониће ніисте вечитали.

Сидъ ћемо поћи далѣ, и кажи, што е Шахъ-Гебалъ радіо, кадъ е после смрти отца своя доніо на престолъ пространога и силнога источно-индійскога царства. Шахъ-Гебалъ, кажу ихъ старе књиге, было е и зао и добаръ. Ели онъ башъ такавъ было, ни исповѣсно знати, и нити зна и самъ, кои е оне старе књиге написао. Е, одкуда ми знати, ли онъ незна, шчо самъ пріиче.

А како ее бы зано, кадъ онъ самъ ніже. Онъ вели у своихъ књигами ово: Шахъ-Гебалъ, едини по добромъ и зломъ говору познатый султанъ; даніе кадъ онъ ніже „по говору“ ие л' то ніный знакъ, да онъ нешше како е самъ доніно и познано, него како е одъ другихъ чуо.

Е ни заръ то тако може быти, да се о едномъ човеку, и особито султану, ово напише како се само чуе, пита свій пріяте. — Мы то знамъ, другіи пріяне, башъ за цѣло казати познано, како е онда было, или кадъ бы, и ово бы, и моглн, и смели са данашнихъ обичаа, на ово доба зналомити, рекли бы да ово быти! — Ври данасъ знано да толніе само ное оде, ное нонше говоре и ћаше кои, и како ходеду, и друге о-вете шарао и хуце, брбљао и пишу опетъ како и шта ходеду, па кадъ е сада тако, онда е и онда што ово ово могло быти, и тешко да ніе и было.

Даніе, онай нпшъ Шахъ-Гебалъ могао е быти и добаръ и злочестъ. Но у почетку нѣгове владе, — и онъ е почео владати одъ пріяке своје 18. годіне, — было е онъ са самъ нѣзнихъ. Онъ е изъ руку своя учителя узетъ, и удариоуть на престолъ. Онъ е даніе чистъ, ненинъ, пуиъ любови ки добру, и са жаркомъ тежньомъ да уреднѣ свой народъ, почео владати.

Врло лепо, и тай е народъ бишъ могао быти, а и было е срећнаъ; еръ коихъ народовъ владя тако пранвчанъ царъ, тай народъ, а особито ган се кидало као у источной Индіи безъ свнке конштитуціе, морао е срећанъ быти. Ніе бишъ тако! А зашто ніе? зашто намъ старе пнше књиге, да Шахъ-Гебалъ ніе нпао хрстнога Итимадулета, или што каку на другоіъ мѣсту нелакоіъ везира, пи што е годъ ово запомѣдао, онай е то другіе издпнао, те су тако сви послови пшли по нѣговой водьи. А коли нѣгова ніе бишъ найчистія было, кои е онъ и самъ ово; а други су то доказали одтуда, што бы ово много пута у друженіу се звичело, па бы онда уздпнуо. Кадъ по забринутъ уздане, кажу да мора пмати нѣку тегобу на срдцу. За тегобу Итимадулета индійскогъ знали су сви, кои су съ нѣнимъ у призпкама бывали, да е изтицао нпх вле совѣти.

Или е то нѣшто често уздисаће, или и другіи во, кои е знао нѣга обаћи, и Шаху-Гебалу подъ ножу се увуће, дао повода, незна се, но то се зна, да е Шахъ-Гебалъ на послове своіа Итимадулета будно око пмао, и кадъ се о нѣговомъ невладатељу уѣри, а онъ га протера, и на нѣгово мѣсто постави своіъ учителя и пріятеля филозофа Данишменда Итимадулетомъ.

4. Данишмендъ Итимадулетъ. Разговоръ Шаха-Гебала са новимъ Итимадулетомъ.

Данишмендъ, као човѣкъ филозофъ, одрицао е дуго прикитисе Итимадулетски; онъ е наводіо, да онъ ніе филозоіъ нпао е всела свако са идеама, а съ људма врло малу, или управо нпшпо. Онъ е пазво своіъ султану, да ће по томъ, што ліуде, као што су на земльи, врло мало познае, тешко моћи дрпнои и нѣну ворастити. Али султанъ пазвали на нѣга, и онъ се Итимадулетска прпнои.

Кадъ се сви ислуши што е требало, да се зна да е Данишмендъ Итимадулетъ, и кадъ е новый великій везиръ у ово свое ново звање уведенъ было, дозове га султанъ Шахъ-Гебалъ предъ себе у свой кабинетъ. Кадъ Данишмендъ предъ султаномъ у нѣговомъ кабинетъ уће, сѣдіо е султанъ на миндерлуку, наслонівши на десну руку, и чимъ новый Итимадулетъ у собу уће, писнее се онъ на своіа Итимадулета, па му проговори: „Но, пріятељу Данишмендже, ты си садъ Итимадулетъ, садъ треба ако нрпвый Итимадулетъ и да радишъ“ —

„Али господару, проговори Данишмендъ, я самъ тебе пазао, да я люде слабо познаемъ, и кадъ ій слабо познаемъ, пако ћу и као Итимадулетъ радити, да задовољимъ и тебе и нби.

„Ямн, рекне султанъ, ты си нена, довъ си ме учио, много говориіо о душностима добрихъ султана, и о дужностима подданика сграма своихъ султанскихъ господара, садъ чини тако, па ће добро быти. Само нской, пріятелю Данишмендже, да заборавишъ, те да ово поправишъ, што е мой пређашній Итимадулетъ искваріо.“

„Е, господару, треба да ми кажешъ одъ пријике шта е то, што е онъ испваріо, еръ да я могу старо поправити, треба да знамъ шта му фали, пи да га исправимъ, и да дотеранъ тако, пако нали да я.“

„Пріятелю Данишмендже, реше султанъ, и бишъ тебн немогу све казати, и самій бушкъ претрести, да пађемъ где су зла, пои е онай човѣкъ почніо. Но у главномъ кажемъ ти ово, прво и прво гледай те одпажпи народу, проведи и испрази чиновнике, кои су лены и неправедни, поправи цпиће и наводе, и, ово ти найвећа препоручуемъ, гледай те дотерай у ред'ъ те мутаве ствари и деревше. Одъ прилике, и ти ово препоручуемъ, што самъ доніно, да е онай мой пређашній Итимадулетъ много новца себи стекао, што е намештао у службе люде, кои за службе нису были, и што е много ћаркина, и дервишина, и календерина гледао врозъ прсте. Зашто е онъ то чпнио, бишъ са самъ добро и изнѣстно знати немогу, али, као што самъ начуги могао, было е онъ само за себе, па или изъ нтара кои' годъ одъ своіихъ пріятеля, или за добре банштине трпао е онъ немпшне, смутљивце, и лепшатне у мое службе, кои су после све узбуркали, и нена сила и сила ствари направили. Кадъ самъ пре две године по ваіаству путовао, нашао самъ свнпта, наиболѣ провинціе быле су или пусте, или задикачене, и самъ Лахоръ наіедао е нзнеможно. Зато, пріятелю Данишмендже, ты си мой човѣкъ, ты се Браме боніпъ, ты люде, и покраћ свію нзложихъ потрбнпна, любишъ, гледай што боље можешъ, те поправи, и доведи у ред'ъ, да и жени и Брами угодишъ, па да те тако и онъ благослови, и я на мое груди пратисенъ, и да те сметъ съ повѣсма спомнй.

5. Мисли Данишмендове.

Владати есть велика вештами, или као што обычно каженно майсторія, сваки пакъ майсторія ное се учити, у овой школи, кои е за то начињена. Ели то и наша филозофскай Итимадулетъ ниже, неможемо сигурно казати, но ако се съ едпоіъ на друго заключити може, можемо рећи да ніе зано, а то погаћамо изъ самихъ готовихъ мисли; еръ кадъ е онъ, чувши одъ старога пѣгову волю, у свою собу ушао, свике свою Итимадулетску чалму, протре очи на пислованіа чело на леву руку, и дегаоше е шарао по листу, ово е пронпсливао: Волн е султанова да я одликнмъ народу! Хмъ, я самъ држао, да ће то быти тешко и претежко владати, или, кадъ е те

тако, да и ако Итамадуљетъ пайпре сазнаћ шта хоће султанъ, па онда да радиш, то и видиш, да е владати у позних, и у три четвртине лакше, него што сиш и мислио. Али, може бити, да султанъ чрезъ ово „одликити народу“ разумѣни, да и учишнић, да народъ буде задоволанъ, да тако да буде и срећанъ; еръ тардъ и основъ тай, да се у задоволству среће налази. Балкан е свакомъ овомъ изгледати на срећу, кои са оными новозвани ће задоволанъ, у кои га е прописано праведнога Бранс, кои се са Вишнуовъ договара, мегуо. И, ако е тако, то ништа лакше ніе, него владати!

Сирома Данишмендъ, онъ е већъ свою филозофію предъ себе прострео! — Даћ само здѣлателю Данишмендже, да ћемъ видити, да твоя филозофія са владаћемъ рђано ће се слагати! —

„И ћу продужи Данишмендъ свое мисли, сада, кадъ ви е власть у шакама, сас ное силе напести, да правацъ ной уздигнѣ изъ нижае людскогъ права; та люди некогу се другчіе управати, и да слушаю, него само чрезъ увѣреній, некогу се другчіе руководити, него чрезъ истикуу, другаин начинъ немогу се къ привржености побудити, осимъ чрезъ само собственo спасеніе. И ћу у томъ посду новиште законе начинити, па ће бити иръ; еръ кадъ наши народъ да су мои законн знаши, и да свакогъ у његовомъ праву брано, онъ ће знаста ворита се радовати, и оно радованѣ бы ће и султану по волы, и за ньгову државу пробитачно.

„Оне люде, кои су, или по своѣ невалиштву, или у слѣпилу сое горде и будалисте филозофіе, кои подъ тимъ назѣтомъ, да чоечество чрезъ кову свѣтлость просвѣти, свое теоретичне будалаштине дотерала до тогъ степена, до когъ само найдалъ вообрашенѣ найрасказанија сапича досиета може, па су чрезъ то обштихъ благу и напу државе на путу, а ћу съ њиовихъ места сбацити. Тако исто учишићу и са оними кои су, као што султанъ каже дешя, и кои занове крило толкованя буду. На њихова места постовићу и оне, кои обште добро т. е. чисто изасненѣ чоечеѣгъ права, благе основозконке, братвастви и братолюбіе, свету равноправности, и непредимости граћана строго пазити и набліодавати знаду.

„Я ћу, извани Данишмендъ дал, ерру и нравственость утврдити, и то ће султанъ мой господарь и ишсати, кадъ ми е запосѣдио, да дакле и пагоде поправимъ. — Кадъ я чистите и напше шеше и бранше, бопше и ѣакаре постанаш, онда ће нѣра и нравственость цветати, онда ће и народъ дознати, да су ово два стубя свю сполюстій и обичай людскихъ, и да се само тако дрижава среће постиѣи дан, и да ће бездна тежаній свакій за шесною отечественолюбіа, кои ова два ока стубя блаженства, све подпоре човека и граћанина оборати траги. Та, каково свстао са безбѣдности имања, чести и живота имаћеду, ако чувство нѣрозконскихъ обвезателства нестане! А, тешко е нѣровати, да безъ нѣре нравствености и помислити се може. Оне бранше, муфтіе, ѣакире, календере,[1] или ако ій годь зову, кои небудуо овако мислили и чинили, а ћу султану предати, да ій онъ доведе у ред.

„Я знамъ, рекне онъ, да у целокупномъ свету нема државе разумна — Weltweisheit — Зато ћу представити султану, да његова „влада буде свакога,“ а то ће лако бити, еръ ніе демократична. Сви концы владе стичу се у едно кључе, а то е у султановой руци; онъ само да се уѣрн, да овай основоположай важи за свеъ нормалный свеъ, и да нийкаки сумња у истину тога, нити найчешће искушаву на познаваніе вечитихъ природе закона, да и спрнемъ посао.

„Онде, где е чиста добродѣтель, и где се она уважава, жора и воля, и жора и срце очистили се.“

„У овомъ добродѣтели нарстоу поштуе се братинско согласіе ѣкше, него све друго.“

„А истина држе се ту за найчврћу подпору, еръ се зна, да она ніе у себи нерпознатну силу имота.“

„Ту неће ѣста непевстина жели нити, неопходно подкупљаваній, нечувство сиволюбіе и себичность, нерасходно заотестіе, ѣкша и подла пуность, гнусній, разарајући характеръ, презрена достойна разнраћеность, бессовѣстность и непоуздавость.

„Ту ће се ваѣи и чиста граћанска добродѣтель — ту ће се знати да е њих подупирачъ свегао граћанско чувство, а то ће рећи полезтично обште чувство, или общій єдиный духъ — Gemeinsinn oder Gemeingeist — знаће се тавоеръ, да ньше нешгествене сложена частице чине граћанскій духъ и граћанску снагу, или непотребно постоянство у подношеніи и брансаю граћанскогъ добра и права. Чрезъ ово родиће се увереній, како свакій члень цѣлогъ државногъ тѣла, снагу бодѣтаку, свеку потребу и свеку слодость живогъ покоя поздиосе члена треба да осѣти, и зато да се поиштн, да утиша, задоводи, и уклоии ово, што у своѣмъ сочлеповима нађе: ово да натребне, што е свима школьйно, а подложне само ово што е за све добро. Найбоља и држава она, где свакій поединый граћанинъ туђу упреду, као свою собственеку осећа.“ —

„Онде ће се гнушаваи плетака и подкопавања; еръ где и добродѣтель оздѣ нити ове ѣкста имати, нити ако се и угњезде дуго трајати могу; где е праведность и сворзумлеѣ, онде снаги неоскудѣва, ту е сила ѣёре и увѣрена, ту се може догодити, да ко и да се запести да забуди, ал' зато опеть ѣасворо преће, тргне се, и стресе со ѣагновеншогъ заблуђења, а подоши ови поступаи ову снагди свегдѣи, и ишть ѣ тому полезни.“

„Онде су, мислиие дал Данишмендъ, сва лепа, тихи, и човечаи нагони, кои срце ѣаше людской несрећи отварају, кои свакогъ туђу нужду своюмъ чине, и кои туђа страдања олако осѣћаю, као и сами страдаюћій, кои у людскимъ грудима свакако буде — (wecken) — онай светъ гласъ, кои ѣака заповеди, да су свою снагу ка утишаваи земаљскихъ бѣда употребимо, и да у благородной борби са добродѣтель, и за людско благостаи и собствену срећу и рођеный живогъ нешгедимо.“

Овако е мислио Данишмендъ, новый Итамадуљетъ Шаха-Гебира, султана пензеријскогъ царства източно-индіанскогъ. Сирома Данишмендъ!

С.

Умранъ и спрть.

Она су „ирта, изумрла тѣла“ обично се каже о тако званимъ органскимъ или организованимъ створенима — ѣ коима не само людп, него и животиѣ и растѣнія прнадлеже — чимъ се у њиха материјална промена и са овомъ животи новна угисе. Почемъ се и садъ органична тѣла или организми, дакле растѣніе, животиѣ и людіе, такође „одушевљаваиъ“ називано, то зосток обичай при смрти ове рећи: „душа е одлетила.“ Али онде мисли се ие само о незидиомъ и нематеријалномъ нечеку, кое е довела изъ умирућегъ тѣла одухлзо; почемъ е за време живота ово управитель животне дѣлателности единогъ у тѣлу живаго, него съ тимъ само означено, да е на какавъ узрокъ заведено дѣйство тѣлесне матеріе, кое е животне дѣлателности производило, и съ тимъ и матеріална промена обочнаи. У овомъ смислу обично се место рећи „душа“ изражаваю „сила животна“ употребляна. Многи, па нарочито и учени, кои за и противъ матеріализма нешту, довољно, преиди сасвимъ искрасо, да душа ранно значеній ніе съ „духомъ;“ о овоме онде говорати ніе место. Употребляна л' се душа у нашой жезни, то дакле и растѣніе има тако душу као животиња и човекъ, а умире растѣніе и востае нртво тѣло ново животиња и човекъ.

Организамъ човечій неукиде (т. е. губи матеріалну промену и съ овомъ и свою дѣлателность) у самна своѣмъ частнома у едномъ а истомъ трепутку. Повеквдъ е дѣлателность у нозву (свесть, чувство, разумъ) титово утишена, док срдачна и прно-дисачна дѣлателность, као и дѣйство утробно ношть трае. Ово постепено и почастно умирање обично се изражаваю „смртна борбя (агонія)“ означена и чрезто породевша се нозна, кои часъ ношть живогу, часъ опеть смрти нрнадлеже, зову се смртни нозни. Бо што садъ една или други одъ найглавнији животни дѣлателностій нре него остале престане, тако се у говору „смрть одъ несвести, загушења и кашъ“ узело. При смрти одъ несвести осабби найпре средина дѣлателность, нра загушлно нрни дисрнаа и нри кашьи найпре мозакъ престане дѣлателнъ бити.

Животъ човечій, кои се изкуствено новно продужити, или се изкуствено прекратити може, допрео по природи сходновъ течаю живота обично до седамдесете или осамдесете голине, повекадъ и дакле и онда смрть посљедње бива предходеће болести, безъ особитна никовы узрока, тихо и полагано, или брзо, нрнчтно и са свешћу или непрнчтно у сноваю. Такова смрть одъ остареле слабости природна е, нарочаи и необходимо-нуждна. — Свакій родъ смрти, кои изъ другогъ какогъ узрока и не изъ природи сходногъ окончења животи нрнстиче, неприродна е

---

[1] Календере, Муфтіе, Дервиши, Ходже, Имами, Ефенди, Ага, Бегови, Паше, Везири, Султани, Падишаси, Калифи, Ахмеди, Мехмеди, Мустафе, Османи, Сулеймани, Мурати, Селими, Баязити, Мехмеди, Ах

(случаинъ, пре времена) и послѣдује или због болести (због непрaвог преступка интеріалне промене), више или мање брзо, или насилно, спољашњих механичних или хемичних утицаја. — Почетк се сиђе кодъ неприрoдне смрти појављена смрти више или мање јасно познају, дуже или краће време траю, то се означавају слѣдујуће струке смрти: проста изнурена смрть, кодъ кое се смрти појаи сасвимъ полагано изъ њен существенны болестны обстоятелства разнио, тако до време њиовога починања може се точно опредѣлити, и онди се више или мање постепенокъ једно за другимъ слѣдству до послѣдњегъ утишена бића подлогу. При умираню подъ смртоноснъ борбомъ узалуд смрти појаи једанъ исполнjавный почетакъ и једно једанъ више или мање онштро ограниченый течай. Смрть се лакшомъ или брзомъ назвати, ако што смрти појаи дуже или краће време траю. Кодъ напрасне смрти ограниченаю се они појаи само на неко сасимъ кратко време (на неколико секунда до минута) или њиовъ почетакъ пада заедно са угасомъ животнимъ. Напрасна смрть изненада се појављое, та ако оной никакна болесть и непредходи.

Напрасна смрть, кою невешть човекъ вераша за нашю дрзя и кои назалећесть се у зелено, ходу, стоjаню, при јапоњ или јкомъ покрету или занимању, при једено или при пилаку ио полѣ изненади нападне, непрепаши увекъ одъ једногъ и истогъ узрока (особито напада у мозгу), него долази тако исто одъ најповлане крви кодъ прве цитеране и срдиа, као што бива напа у мозгу; а могу крвный цевь, болесть у стомаку и утробе, као и онштро разболеће крв такову смрть проузроковати. Редко се то догоћа, до лекарь предъ отворенимъ тѣломъ какогъ напрасно умрлогъ стои, а да у овоме узроку смрти познаће.

Поваи умираня или смртне борбе састоб се у знацаи почекаће или предходеће слабости живчане и мишићне системе, обично попасане са симптомима существенне болести. Обично ужасу различни апарати у једномъ опредѣленомъ, приличо правилномъ реду једну за другимъ. Убитакъ кишеничкогъ напрезања дев се одма ћутъ у почетку провесномъ чеpи на лицу и дрикуњаних безсвиснимъ покретомъ дозната. Бледо-жуто лице постае жуто, повучено, супо; увало око, укочено, безживотно и подузтворено, носъ заошпљѣ, уланъ и се остаимъ страница, образи суви и напрштени, уста полуотворена, устнице супе, брада дуга и заошпљена. Говорѣ постае слабъ и дрхтавъ; тѣло кое не постелю; дисаи с слабо, површно, лагано и трудно, напосљетку малаксано и ронтаюће (т. е. смртно дуваћ); ћутаи постае ненобно и усуто пање због слабости кое цѣла пада са валишћних се шуплоъ у столаъ; кушаћ срдиа постае све слабіе и нерагуларнѣе; живацъ съ почетка врло угнрп, напосљетку малакше и постае конначно једно слаб; често због слабости мишића потиѣ и мокраћа нехотице излази. Лодноћа и поцендаћ једнай лепљивый зној појавиа се са рукама и ногама пр'зоа крстіо противно трупу; видъ и слухъ нчезне: свесть, дисаи и пријай течай свезимъ преступу и живота се угаси. — Гдѣкои са смрћу борећи се бпльно свестаи скоро до послѣдњегъ издише, нравно повикаће се у посљедњаъ трепутку живота дпвлаћ духовны дѣлатвлостій примѣтити може, мање повратакъ пре нагломъ опасне свести и разума. — Често я смртни борби за умируће, као и за околостоће, свезимъ болно и мучитељно, особито при великомъ немиру и страшењо, као и при болномъ трзаењо болесника

Трепутакъ, у коп смрть зацело наступа, никади се точно опредѣлити немоће; тако исто мање се две назати, кои е существенна прожета, ни коіой смрть почиња. Безъ сумнѣ она непосљедњу зависи свагда одъ мозга и горнѣ части утезаче мождане (може бити само одъ продужљаоъ мозга). — По свой прилци непосредне се смрть увекъ са видимимъ угасомъ живота, т. е. са престанкомъ свію животны појаа. Бр ина случаеви, где се чини, да су последња појавиа потпуно свршено престае; и текъ опеть много касније него обично појаи артиціа; наступа дпѣ ина случаева (о привидности смрти), где почитаву жедеиу дугогъ трзаня смрти животъ се повратн, и буде или само за кратко време или свршено оздрави.

Петор чне ситнице.

— Великій царъ Карлъ V. раздао е своеволно све ирупе свои брату и сину своме. Бивавшу пову, пре кои е изъ Индерланда у Шпанію дошао, разговарао се дуго са Рейхсвицераномъ Салдоиъ о нежичних стварима. Када се опросте, запази Карлъ, да Салда са свезомъ изправити да, или случайно недоће жако одма. „Видимли люде“ рекне Карлъ горко смешећи се, „како они звиду да я више господарь писмя;“ узме свиъ свезу те засвети Салду кои на бисмнца проговори: „То, драгій Салду, неки ти е спомена ни онога царя, кога си сайномъ сватомъ, и побѣдоносномъ войномъ обкружена гледао, кога сад одъ свію оставлена гледаш. Нѣка, коп си и ты двеста година верно служію, и онъ сад мора тебе да послужи.“

— Краљ Енглескій Јорће III. презимо е у своме дутачнимъ владаню све Европске владаоце, кои: данске краљеве: Фридрика V. и Христіана VII.; русскоге: царицу Елисавету, Петра III., Катарину II.; Павла I.; пољске: само Августа III., шустрискс: Фрнеца I.; Марію Терезію, Іосифа II.; Леопольда II.; шведске: Адолфа Фредрика Густава III., Карла XIII.; фрнцуске: Луднка XV. и Луднка XVI., прајске: Фридрика II., и Фридрика Вилхелма II.; шпанске: Карла III. и Карла IV.; португалске: Іосифа, Емануила, Марію, Франциску, Исабелу. Три су краља у Енглеской найдуже владали: Хайрнкъ III. владао е 56 година, Едуардъ III. 51 годину и Јорће III. 59 година.

Анекдота.

— Ветрогонисти путникъ едакъ сусретне у поло сеоску едну девойку, кои е више штогодна предъ собомъ нмъ више куће терала. „Одкуда си лепа девойко?“ Запита е онъ. „Тамн ту изъ оногъ села, господару,“ одговори му она. „Ты безъ сумнѣ познаваш жберь сусѣда твога И., на коре ти буди тако добра и одвеси іой овай поздравъ.“ Съ тимъ речма хтеде онъ мадну сеанну да загази и полоћи. „Останн се тога господару“ примѣти му она, „пашетнје не бити, полоби ти једногъ кога онешъ одъ моя магарица, па нако ће они зпцело пре мене кодъ нзао куће бити, и во пре мене видити, немой се брзнути, они ће сиесрдно препоруку брата свога изнунити.“

БРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Море, Петаче, какова звања трсба да ква овай, кои са економіомъ управља?

Петак. Кадъ ме питаш, да ти кажемъ, хронологнчка, астрономнчка, богословна, физичка, филологнчка, филозофчка, агрикултурна, хидротехна, шпетоводителна, мнмична и пр. и пр.

Ерак. У, Петаче! Шта ты то набоpи; па где се мора учити, да се то све зна?

Петак. У Кезварку, Сарвашу, Шарошпатаку и Кечкемету.

Ерак. Какви се то, Бога ти, Петаче, исшити у Београду драче?

Петак. Учителъски, Ераче.

Ерак. На ако учителъи ти неполому добро всдате, шта ће онди бити?

Петак. Вохъ съ нама!

Ерак. То би боље было, Петаче, одъ чиновника започети, па бы и за неке проздога места было, а може-бити, да бы и самогъ нештата казнога место управнаго се, и я бы таковаый после постати могао.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Празднивъ св. Петке прослављаю многи Земунци у оближнемъ манастиру Фенеку, кои е манастиръ у последнѣ време, однедъ новъ наместничествомъ честитѣшнего господина Ђорђа Ристића стоп, сасвимъ лепо опрашћенъ. И ове као на дань споменутога празднива посетила су многа наша варошица Фенекъ, тда се было и изъ околине доста света на ту славу скупило.

— Изъ ц. висок. надлештва Максимилијева, кога е т. свитлости Шагуна поставо, благоволио е подарити 600 ф. олъ свое, а 400 ф. олъ стране свое супруге, индилойводнике Шорлоте, на трошенѣ православне саборне праве у Сибиню.

— Темишварска поморна за трговину и занате заключила я недавно, да се занеле невременска изложба произведе. На тай конецъ позва ће се сви руководиоци земљодѣлски и произвођаци земљѣ.

— Комиси, кои е ишла изъ Цариграда у Бекташ у Трнволе, да изнађе иску прикладнику болесть, кое се тамо појавила, вратила се у Цариградъ и донела я глась, да е та болесть права куга — куга.

— Пре некога времена умрло е у Александрији Т. Тулвеј, Грчъ изъ Мезова у Тесалiи, а оставио е атинскомъ университету 12,000 драхми, 10,000 драхми школама у Мезову, 40,000 гроша грчкихъ школама у Александрiи. Само са тимъ жртвама може се што радити и само са њихъ постала е Атина ово што е садъ — стожа науке и вештине.

— У Комарану е 16. Јулиа изгорело 34 куће; сатрпоха дима са пандрпима крава су опет несрећа, кое е 30 фамилiа просцнима направили.

— Учитељска столица славенскога езика и књижества на свеучилишту у Прусiи, кою е до године 1849. заузимао гласовитый Челаковскiй, попунѣна е сада одъ пруске владе. Полакъ Дра Шлебаскiй славенозналъ е професоромъ славенскога езика и књижества. Као што знамо вредне те вредносте на свеучилишту Берлинскомъ Полакъ т. Шафаржикъ.

— Гласникъ дипломатскiй анда подъ 10. ов. м. изъ Задра: Ювчера заоблачи се небо сваулъ у наоколо, и поче дивлати тихомъ кишицомъ одъ кое само вело потребу имаше, и ради поля и ради носъ сапихъ, да нигъ се житный жаръ мало спосланъ учини. Уза ову сѣлало е и пуцало тако и онако, кадъ одиламнуть одна пуна, чакъ дигну, онога истога трекутна и сасѣка, и страшно нигъ уши своимъ силнимъ громомъ заглуху. Одинахъ сио се осетили да е тай громъ морао негди у гради у будя какавъ предметъ ударити, а доисти мало касно: запазлосао да е онъ ударіо у страшно катарку или виборъ, вкодешѣсть се у оданпьой луци и, кр. ратворъ пароброда Курташове, те правишни се одвога гвоздена раздвои се и сиће у долно обвишерску собу и ту све стара поревети, а затимъ проаре на одномъ жбсту дрво и по великой среби божьой правити се дебелогъ спицира о коихъ сиаро виси и тако вишће николъ и утони се у воде. Одинахъ исходъ собе напиваю се с склапиште барута, бомбахъ и гранатахъ, те до буде нужа тако продрла Богъ зна шта бы сио пе лане штете и николъ претрпила! Стражи, кои е на пароброду была, протегла е нигъ руки одинахъ пореди десне ноге, и вопиюћ е тай осѣћiю жестокій жаръ за прсту маломъ. Одозгоръ по пароброду сруда оной чакъ се бланше ранеоу тако знаки суморный сѣћетъ, а вока громовнина зракъ бланше почуваю. Велики дакле ала ніе бы ло: ала чуднио да речепый пароброда за више година вене вопи никакавъ дугачакъ пугъ предузе; ер к трокъ сие на нѣку никодѣће се гвозће. Ће магнетизарно, тако, да е нгла магнетична остала паралисирана: па не само она, кои се на нѣку затекла, него ипа ланке и сиака друга пона, будући да е магнетизарано гвозће одсвуда привлачи и тако у великогъ новоди да исправно доличну страну показуе. Кнша нигъ е нигъ траила сие до десетогъ сата вопа, или бы нигъ е ишгъ требало.

— Букурешкій митрополитъ Нигоолъ прети непателюмъ сплна опнха, кои хоће да изъ влашкогъ езика исгвсну сие славенске и грчке рѣчи. До душе я сву ревпостни Румуни ванализи у последнѣ време, да свой езикъ сасвимъ порумане. Опако се и десало у едномъ селу, да су селани колили бележака, да нмъ протумачи румунскіи наредбу, кою е общпнаи прочитао у новомъ романскомъ езику.

— У Берлину ина едапъ руссій плаетникъ вепъ одъ всколико мѣсеци, за кога говоре, да е „вѣзо" богат. Садъ се само о ньму говора. Онъ купуе по читавъ редъ кућа у Берлину, пди ни вынои нѣста ноне куће и ишгъ предложе плаколе, никакъ бы требао да е Берлинъ.

— 13. и 14. о. м. была е страшна бура на жору нодъ Хамбурга, плоге су лође претрапле бродолом, и плоги су се лоди удавили.

— Пре некплко година напли су у шуми близу варошп Осеѣбахи у Немачкой лесбокой едно 14 годишнѣ девоѣче, кое ніе знало говорити, жамда да ніе было ни нѣмо, ни глухо. После великогъ труда и испитивапя, и кадъ е девоѣче вепъ было кпакъ мало научило, дозпала е власть, да е ова сирота одпадъ плакти у тайномъ некомъ заговору пребпвала, тди, осимъ олне жене, кое ioй е раку доиесивала, по умѣх кутали, никогъ другогъ видити ніе могла. Бліе ноћи везали су ioй очи и одвели ю у стомичну шуму, тди су ју нашли. Власть е позвала благодѣтелне лоде, да бы кои ову сирогу подъ свое узео. Нѣно се единъ честитъ учитель, кои е то и учинио, и несрећно спорећ ужикало и жарне дане водъ учителске породице: али ніе нѣно, пли ћаволпо ніе се могло пикако дознати, и стварь остала е вседпрнвеа тайна. Садъ нихъ нѣлко кошаое, да се та девоѣка ударедъ изгубила; нпко незна што се съ ньоме догодпло. Тиме е настала стварь ioшъ тайнія.

— У последнпи 10 година одпремила е Лондонска пошта 32 милиона писама напе, него сва сапама Америка.

— Елиза Еберѣарт, жна француског конзула погинувшегъ у Цеди, прпспѣла е у Марсель. Ова пмала девоѣка, кое е скоком руком едногъ Турчина убила, едва е и 20 година стара, высокогъ возраста, и да ioй ніе сѣћа едногъ лепѣрника лепе разила и велику белегу врузрокопала, была бы врло зла.

— Султанъ с бѣлрапъ сазъ газпомъ задочео. Дивизіонный Генералъ Изведъ Паша одпутпно е у Цеду. Пароброда „Пушпуст" отишао е са средпвомъ за босанску войску и Лесепсъ опано е прспѣо. Султанъ е позуао бперскій редъ са Хуберти, дпла се изъ Цариграда.

— Краљицу Викторію, кое ће у среду по подне за Шербургъ вопи прати ће осимъ яхти само ліне лађе „Роиал Албертъ" и „Ренувнъ." Изъ Бомбая 3. кадпо, да е Махарадина, Синдіи опетъ напестпсао. Бегуше терзо сруда. Генералъ Губернаторъ обћавпо е обште нороштеѣ, од коѣ су само нрпвпни изпапчени. Уљ е было мирнп.

— Американскпмъ говорачима напале за рукомъ, да еду одъ ова ноћна лађа, кое на дну пристапишта Севастопольскога леже, напале. Они се надаю да до осени све потопљене у ньомъ пристапишту лађе напале.

— Професора Миклошића „Српскій дпалектъ" довештава се у Бечу; биће то до 30 табака у 8ип. Ученпци пћгови надаюно пћгову слику, кои ће на скоро быти готови.

— Одъ 1. Јупа напоа у Москви новъ едпнъ мѣсечный часопись за трговпну и нромишљеность „Индустрiялный Вѣстникъ." Уредпнпкъ русскій списатель Теодоръ Васплјевић Чичкпнъ. На услугу стоп ће му велика финанцијална средства. За што ће быти такође то дпло знамеппто, што осѣћаюи опрет Русіе са Аустрiом, о чему довољност знаи немаио.

— У граду Козловпну у Еродопи пали е некпй дпвъ нелпки него рпба са кишомъ. Бпше пнпже олуи рпба изъ Сашоши са водомъ залетала и са кишомъ спустала у грдъ. Рибице су биле одъ 3 до 4 палца дугачке; за неки долазпвъ да пмаи мпо жале што нису падали сомови или барем шкрпи и то печени.

Станъ воде.

На Дунаву . . . . . 6 ст. 2 п.
На Сави . . . . . нарастао 1 „ 6 „
На Тиси (код Титела 21. Јупа) падао 0 „ 4 „

Печатя, издане и одговора књиговечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка излази сваке Недеље у вече, и стаје за целу годину 5 ф. ср., за пола 3 ф., 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. Сва писма франкирана са доплатом шаљу се у Панчево.

ПОДУНАВКА

Предплата се може подићи свуда и у свако доба. Цена појединог броја је 5 новч. Сви досадашњи Србски листови који се буду у Панчеву продавали, продаваће се по 5 новч. број.

Бр. 31. У Земуну 3. Августа. 1858.

Пѣсна

посвѣћена спомену младога Србина

НИКОЛАЋЕВИЋА ПАВЛА,

српскога ученика,

преминувшега 24. Јуља 1858. у зору у Стеванцима.

Ноћ се врачна дѣла с' дивом,
Рудна зора истока краси,
Свуд се чуе кликъ веселый,
Осим ови тужны гласи:

„Белый дневе, нео свет̀ не
Пробудяти твои зраци,
Само едне очи мое
Затварају пѣчни санци.

Сунце кроз и ты сада
Целом свету изливаешъ,
Само едног овде меня
Што не вѣки ти заливаешъ.

Я заливаешъ с' овог̀ света
Незагрѣних зрака твога;
Ѣрк ты обеснъ да ми заѣдешъ
У зорици живе мога!

Незагледнъ одо̀ света,
Кои ни е младомъ мио,
А само се часъ последный
Мени всѣмъ приближио.

И у двору нуза зи родъ
Што се труде собирати, —
Си животомъ сада моимъ
Безплодно не уживати. —

Родителя жедныхъ моя,
Маше брашне и родбине,
Садъ не смрть ме да раздвои
Съ нима, за кимъ срдце тиче.

Жедныхъ моя домовине,
Кои ми е была должна,
Тежъ е видо̀, всѣмъ не хоће,
Да покрие земля млада.

Хвала теби, тужна судбо,
Што ће овде ме пократи, —
У першчо родителя,
Што ћ' искупаиъ плакати!

Съ Богомъ свете! ты ми всѣмъ
Потонувшимъ предъ очима!
Сирти моя рано, ту — сви!
Последнѣ — садъ съ Богомъ — свима!

Тадъ зачуше други гласи:
Якъ садъ присла, звона звоне.
Мртвацъ лежи боръ заспалый,
Горке сузе за њимъ с' роне.

И и с' оних чувства сузомъ
Тебе на вуч̀ пѣсмой пратимъ
Место твоих дољнихъ други — —
Брате моя, — да т' испратимъ. —

Не дају потребовати преминувшега человѣка и ваздух Србски тога.

**

Осипанъ Јарилаша.

Изъ балтавирске породичне хѣтописе, одъ Чеха.

(Продужетакъ.)

8.

Аудіенція водъ Архіепископа.

Лондонъ, у Фебр. 1633.

Благо теби, срдешный Харн, ты, кои једнимъ одъ ближнихъ, обитавшихъ у раю, кои е сама природи сноснихъ руковъ направила, и незнаш за нашнй свѣтъ, осимъ за себе самогъ, да духъ твой наузмогъ пошушаш. И самъ, о што то морамъ рећи! одмахъ опетъ у моје отечеству обитавшихъ, кои једнихъ вои у напасноју жини. Сиуда страни люди, конии сами противнихъ, и кои ће ни, ни дуже уштрпѣти, несносни быти. И самъ збогъ правоне вере, кою сами одъ моя праотаца наслѣдио, подобанъ сакомъ презрителемъ, почелъ вишне и вишему крвницу за се истрпимъ. Пуританцы, кио и Епископалци, поступаю са многимъ, кои съ једнимъ, кои съ небомъ и земльомъ у противрѣчію стои, Бога и отечество у исто време надати жели. Моя приврженость къ вери стиче прике опитнја опитателныхъ нападаја. Я ћу радо дозволити, Харн, да с' у нашой католичкой цркви єдѣаов злоупотребленъ учучео изъ стерь, запутпемы времена. Нейхуђеи достойне с нечнекѣ се исправѣ разписать двора у свету, држећи дѣла и поклоны породица. Времена свештенићкога прозелитизма кодъ народи, кои с вѣкъ дорасло и разумнихъ постао, прошла су и морало прећи. Шта се тиче моя увутрашнѣ вере, да ли ражена стопања више или мање зависи дивлења одъ надузећнја, посведена и разрешена ими? Ове свете опипашње шекулације непринадлеже христјанству. Шта назвати кодъ епископата? кодъ протестанта? Ніе ли то исти свештенички горделивъ, ти исти вописка злобе и властољубе? Шта назвати кодъ необуздапога буншања Пуританца, кодъ безбройны други секта, кои изъ изтрунуштеся тѣла сторе привѣства пливаше? Я бы дашао привеку веру, кадъ би кажу вышу нешао. Але пређи къ другой страни пристворио, отъ политике, човѣчеъ стр'а, славољубја — — неможе ме никаква сила натерати, да сихъ себе надвѣшкомъ узнанъ.

Я, као и сви католици моя стања, безъ надежде су, да беду моју вишемъ отечеству служити и полезати. Носъ гоне, врле као изроде. Нако нешове добро стоати, да ми всѣмъ у прикој побуди жертви мачи быти. Болебиће се понедење двора, кои се само у распространсеу и утврђеу свога самосилја исповѣда, погорђена дѣла подозрителны и многогомбле хитлиње. Штогодь желимо родити, то свѣ погрешна нама дѣла. Ко нашъ бути и трпељиво слоси, кои безъ пања, безъ имена, безъ одличног дара у непријатной тешкои жпанти нади се, тиса носаи тиве. Ко нашъ тилентомъ, богатствомъ и рефсѣмъ вишнаје на се обраћа, тога се нейки гнушаю и претиаму обасапаю.

Животъ ми свакій дань гадпја постаи. Люди гоне једнихъ другогъ, кио да су безумни, гди

ко за идолокъ свои страстій три, ту немори за другогъ. Они нерадуюдо више ништа. Они законогъ реди нидио се. Краль и народъ презрителенъ; дворъ презире и бои се народа. То е страшно полезично заблуђење. Оно ће се у революція свршити.

Краль остав своје вишенску верзкъ; онъ жели у будуће безъ парламента, своїомъ собственомъ снагомъ, владати. Народъ, безъ кога бы ништа било, нора знати быти. Енглеска ове да онъ буде! Народъ постав спроонхъ. Дворъ и даље продужава, у разкошной сайности, да свету народи потроши. Да бы своје великодушіе и трошкове потребіе забавіо, вишне своволно данкат, силомъ дев подъ интересъ, обогћавши се кавантелимъ новцемъ, у чему га западный судъ подпомаже. Што е пре пет година рука єдногъ фанатическогъ таћкоубице, срамногъ Херцога отъ Бушингхаия, провела, остало е за дворъ, за нјегово благородство, за целу гомїлу тирина безнадно опомињаће. Бїдни осїлено се на свое добре войнике, на свой новацъ. „Мы знамо, шта окежо,“ рече ми єдногъ дана таннвъ єдногъ дворанина у очи: „али простаци то незнаю, и кре се сами немогу себе. Мы имамо важнїе чељеда и оружања доста, да се простогъ народа небоимо. Найвећ су опасни поседни вазачи. Ако и дође почну вишати о слободи и народномъ праву, брзо се учуте. Неопаште з' ее ни у затвору мы неко ін другчіе усевнути, ін ће нас быти єзыкъ кроћи.“

Шта ћу о таквихъ основоположенїяма рећи? Бсу ли то основоположенїя, съ конма се єдинъ народъ усрећати, царство великимъ, престолъ тврдимъ учинити може? Но да зи е цела исторїя обити безъ науке остала? Или се матерзко стварнѣ свезанихъ изъ земљ изгубило? Немаре за потребе народи, будући ій непознато; а непознаю ій зборъ тога, што жеће, да ій познаду. Слабый краль неазо, шта предходи! Онъ судн о народу по судбини дворана, коп га обкружавају. Онъ чує само одинъ окогъ, о чему у своїмъ самозаслепленю говори. Гласови народа су угушени. Свако слободно висно добіа ине пескаће о побуни. Зећдевый судъ нестанди се, да подъ напрзкій и намену сайо короли найбезчећи правила прибављаће прїяи. Постављају уводе и прислушкиваче, не само тайне, него и явне, съ платомъ и честимъ званіемъ. Стварно писма, расповазку домаћихъ претресћемъ, одкрнаю тайне грабанска породица' са безастидномъ продалзношћу; само нпх подозрени, или на тужбу жуку поштене люде у дражный затворъ, и дуже ій тако недељама, месецима и годинама; ако се нисзали врамена на пзвођење, ослобоће ій, и онда мудрость, ћошть и милосрдіе, правдољубіе правлеля величаю. Како е то лепзено правдољубіе, найпре невине у затворъ пући, и онда хвалити се, како су ій некажење пустили, єр нису ій могли ни казнити! —

Видећ, Харн, до чега е водъ нисъ у Енглеской долао. Сервстанъ дѣла две се предвидите. Што се ревностіе и тайне двору крзпа чачела, зов су притеснѣни, распространяваю, тнхъ ій жељеће нрост народъ замрзиче, истнчто съ ложинъ. Позпаръ потайно тиши, докъ пламенъ ивсдапнуте на сне стране и у едно нсто време бупе; и то се кроъ кратко време очекује.

То, любезный Харн, прнкя као узодъ къ следућемъ, што ћу та писати, или и я самъ ћунти вспнжъ. Више ван отечественобліа, и, изъ познатнхъ узрока, найвише страдаћа, свршь заложени, одружни су се, да на коимъ начнномъ проче, како бы судбину своп вѣрни и бѣдни другови побољшали или олакшали, ако е возуће. Они су се много о томе саветовали. Прво Барокета Кавбена будемъ и я на скупштину позвали. Неколико веома неуобичаени житаја. Внцина хтели я законо дознобљенимъ путемъ корнстати; захтевали и да само представленїя и молбама код двора дѣйствује. Други чинили су се, што да о снему очаіавю. Бућ они су видили, да су досадъ попушавани представлена остала безплодна, а съ друге стране строге мере противъ нкдмобія двора, што узадуле; и онда бы узалудно было, кадъ бы дворъ, при последнѣмъ устанку народа, надмобія изгубіо, єр бы сан Католицн само фанатическомъ бесницу Епископалны и Пуританаца изложени были.

Напослѣдку будемъ позпанъ, да лично архіепископу Лауду збогъ последнѣгъ покушаа представлеся, и овоне о обстоятелству више цркве и нѣмъ исповѣдателя изменећ людемъ.

Садъ се догодило!

Я уђемъ код архіепископа. Онъ ми е было за вечерньћ последоще аудіенцію опредѣлно. Онъ е єдинъ човекъ обогћенъ знањемъ, пуећ духа и искуства. Онъ е довадьно сутшество; нћгова изванредность издаа га за дубокомисленога, задкосписућега и пословима заватога човека. У овомъ шестдесетъ другогодишњемъ дрзавномъ управителю бунти патра за нћгове любимне идее, што у младељу; или у едно са умиримъ богуштвомъ єдногъ старца, и безъ свакогъ далѣћ прнзрења, придрзава се тардо онога, што онъ ове. Онъ е єдинъ одъ оны людій, коп, будући на пр'у стое, мысле, да они найбодѣ све разумеду; они противорѣче за буну сватрано и нападношћа бы были, кадъ бы свесловно людство на њиновой руцы было. Онда, уобразивнно себи, да бы они могли дѣло Божіе спрнити и найбодѣ у свету стапрати.

Онъ олнче найпре, да о нпхъ почнпшемъ отиу, о коїой породици, о жени самогъ, много обвезателно говори. Я самъ му казво, како на сне стране и код сайо партпи у страстномъ огорченю правц веру преступно. То се не може на добаръ начнпъ свршити.

„Вы имате право,“ рече архіепископъ. „Вы имате свршено право. Цела наша несрећа узрокъ е духовне партпи. Мы се морамо ово простога праћнога скупити, као поштени люди, и бесконъ метежу партпи единпуть за свагда крај учинпте. Я мыслимъ, да трепутанъ ніе суђење довољ; а побѣда добре стварн да е утврђена.“

„Да'ће Богъ!“ рекао я; „али нпкада ніе ни се ова побѣда учинила тежа, него сада.“

„Будите безъ бриге, милостивый господине. Све е добро уређено. Вн знате безъ сумње, да ће краль врозъ кратко време у тврдиню свога крунисања, у Шотландіи, ићи. Различите поглавице Пуританаца увађаю свою блудню и убитачность свога противлења. Други ће слѣдовати, или морати, као нехтедну. Пуританска црква сандпиће се са епископалномъ, и тамъ врховность престаи у духовномъ обстоятелству надъ обадвома краљевствами всповедиће. Онда е мирь.“

„Али можда ће онда несагласіе страшніе быти.“

„Я знамъ, милостивый господине, шта сте хтели рећи, ны се од всякогъ времена обходите са Дун-Офалномъ, старнмъ, фанатическимъ будалокъ. Я бы желіо, да га се изкоките. Онъ ће шкодити нашемъ имену и повереню. Онъ е судаеств. Я га сизалюбнъ, будући ика прнпржење у Шотландіи. Буде л' краль одређъ у Шотландіи, онда ће буктоваиъ на другій начнпъ прођемъ быти. Я нмъ совѣтујемъ, да се букали клоните, зов ће на полемсй деце служити.“

„Али ны католнци? Шта ће онда нас быта?“

„Господине, католнци быћемо само, што они желе быти.“

„Мы ћемо мирни, верни подпиани быти, и молићемо за милость, да нас при нашой невности спокойне оставе; да нашемъ датомъ праву обиде нечине; и да нпмъ са римокатолзцпма и непріятелнма отечества равноправне ніе недаю.“

„Католнци, господине, — вы знате то тако добро као и я — немогу се двору допасти, и народу су мрзки. Шта ћемо они, да се за ны чини, кадъ с двора и народъ единогласно противъ нпх? Часть нора напослѣдку целоме уступити. Код нас ніе препрани только за веру и образовате, колнко за уплнвъ рнмскога двора. Последнѣ всповедно ны у Британіи луке трпети. Нетребн, да нпмъ какзав страшнъ, као на другомъ краю Европе обитзав, зановести надае, и Енглеской у ине Христово нмеће данак. Несве у дражаи, кадъ е она добро уређена, нѣдна часть народа особеиу државу сачпнзвати. Но то е настоящћ католичкогъ свештетва. Оно ће незавнсно одъ државнога владателя, оне господпромъ постати, оне прогнпх краля особату власть образовати. Зато оно зависи одъ Папе. То несме быти. Мы ћемо и морамо народъ быти, подъ единакнмъ закономъ, съ единакнмъ интересима, съ единкъ чрквама.“

„Но мыслно бы я,“ — рекао, „да бы то све могло и код различны нероповедны убе-

ћена обстоји, и то водѣ шесѣ, као некада одъ часта и сидѣ, у другимъ земљама. Да л' е утарѣено силѣ, да католици немогу и вѣћеко своя убѣђенія промѣнити?"

„Господине, онда се морао они доказати, яко што нико мићеће, и држава, противъ нихъ дозволи. Вы знате, яко протестанти, яко живи на броју, у Француской стое."

„Нѣдно Богъ, да се водѣ шесѣ тридвайсѣ рать породи, окъ бы было неприлично."

„Зашто нећеће се до тога доћи; и яко бы было сидѣ, онда бы се могло знати, кадъ ће се стрпити. Но, яко што рекоѡ, господине, водѣ шесѣ нећеће доћи. — Милостивый господине, — будући ми о старе говоримо, — я сидѣ више пута на шесѣ мысао, вы сте едянъ бистроумнъ човѣкъ; вы сте водѣ наши единовѣрци у великомъ уважењу; Ирландезани наследно на шесѣ; — вы бы могли крайно и повољно отечеству необходимо-нуждну услужность учинити."

„Ваша милость, кадъ бы то могао, бао бы я живота на продају. Заповиједите."

Архіепископъ настави пријателскимъ гласомъ, и одведе ме до оралія. Мы се ту посадисмо, и онъ одпоче дугій говоръ о разлици епископалне и папине правде; показа нѣко сагласіе у суштествењимъ стварма; представи удивљењу се науку католика, яко злоупотребленія и заблуженіе; говорећи затимъ о моїой духовности, да за врала и вирх државе све жертвуемъ, и, кадъ бы то хтео, бакса бы ма сѣћа будућность отворена бѣла. Онъ е закрчио съ тимъ, што ће е сопственно, да ѣ епископалной епископской прави пребоѣ, а моя пријателя побудити, да ми слѣдую. Я сидѣ очевидно опазити стрпљеніе нѣговога говоря.

Ты се можешъ сетити, Харп, што сидѣ му одправие одговорію. Я претерѣмъ свогога лицемѣра. Кой противъ свога убѣђенія у другу праву прелази, и такову веру исповеда, кой у нѣговимъ врелима исребрава, той е лицемѣръ; таво исто лицемѣръ е и онай, кои у прави свои предшестаећима остане, кои вѣроисповедни начела противъ нѣговогъ убѣђенія говоре, и у ону праву неулаз слободно, съ чѣмъ о науком едне исте мысли. — И я бы бао такоѣ лицемѣръ, кадъ бы ся къ едной одъ протестантскихъ секта пребао, кой предлазить навео бы ни заслужену поруґу, никако постѣдовайе нѣови наѣвѣшће; но шта више обезчестио бы ону цркву нирни, къ кой бы пребао.

Архіепископъ употребіо е сву свою вештину красноречія, да бы ме поколебао. Напослѣку усѣло ми у своій намѣри тако рѣшо, да се сасъ ридрнио, и моя постоянство яко сломољно упорство сматрао, съ коимъ самъ га ридрдио.

Онъ прекину говоръ гледајући ме, устаде, и лицемъ показа, да има посао. Ћекао ће століо до мене, да га молимъ, да ме сачуе. Онъ е изгледао у томе задовољанъ. Я сидѣ вамъ предузеи, да ву описао положеніе предмѣстія представимъ. Я сидѣ му показао, да бы други краља, кадъ онъ нѣови краљ свою партіи было, него само краљ едне партіе, само за погданвщу нѣови исправіели сматрали. Унеѣ бы описао было, кадъ бы се едва плаћеніъ сви своихъ породичъ заваћо; или опеѣ, кадъ бы онъ у нарећи времикуѣство дрэво, поставља бы нарећи само средство исправде нѣговогъ владања и нѣговогъ живота. Доказанно сидѣ му далѣ да краљ, яко бы мысліо, да бы због великогъ броя исповедателя епископалне праве, коіой е онъ наклоньтъ, довольно яѣ было, кеби смео ову вчиу за много цѣнити, будући бы се исповедателя епископалне праве опеѣ политичко раздељили, и нихови они се остаћѣ привожнъ партвами тушили бы се и жалила на угнѣтаваніе породицъ права, на уништеѣ пардвестіе, на уобичеѣ націнэ, на звездавскій судомъ приготовљавай затворъ, на одвећавайе писама, на донайе натрашивайе, на уништеѣ слободе-ишћења и слободно печатиѣ, нарано и слободногъ говоря, на спокойавао замећаѣ данка и оних подобна. Я сидѣ му представіо, да се незадовольство због тога, што се све заповеѣу и затворомъ ѣ бутаво придувања, кеби утишало, него умножало, истина више, али внутренѣе учинило бы, да ће се народъ пре или после пакти, што е средне народа упорнимъ, може бити противо-цивѣрнимъ нерими неубѣживо уредіо. Народъ напаже у привожнимъ стварма стрпљеѣ. Може бити да е знайно народа у Енглеской епископіали; али незаборавіе се онима, кои ѣ Шотландіи, да Пуританци, и онима, кои ѣ Ирландіи, да католици остаћу. Народъ захтеіа у политичкихъ прилежніо законый поредакъ, кръ у ономе боіть вставити слободна владај неіяхъ тога само народа народа и деспотизмъ двора ніе ѣ ѣста. Ађи законый поредакъ вешостои, доле годѣ е двор законе сти у место закона надѣлио, доле е самовольство едногга или неколико лица однапо волю пелогъ народа, кои е на порућу робства служіо.

Я сидѣ хтео на то о католицима, ньиовимъ ближимъ желіи говорити, — или Јакуб превише ни говорѣ бро; постало напрезія, него што сидѣ то одъ едногъ тако мудрогъ дрэвожа очекивао, и ушта ме напослѣдњу увратко: „Милостивый господине, говорите ли у ваше име, или по полозу католика?" Я одговорихъ: „Само у мое име; али штогодъ кажемъ, то е мысао и жели само моя единовѣрца."

„Послѣдеѣ ми морате доказати!" рече онъ, и гнѣвљавый румен прелети му лице. „Ваша остаи пријатеља, кои сте ми представили — дозволите ми, да и я могу ваше говорити — одчасти су едноставна, одчасти лажна, будући сидѣ старе рдаво познаете; одчасти, немоите ми примити што за вао, особито што се ваша претный противъ вреле тиче, најпаше речено, неучтао е."

При оваиъ речи одс брзо одъ мене и завоши за свое доле у предњой соби. Я доказао, да ме е удаљите хтео, и одпусти ме.

Харп, я продајући несрећу. Вѣсть о моѣ разговору са Јакубомъ довели е мое католичке пријателѣ у неопишену забуку и очаѣ. Я сидѣ ій тѣшіо за исто време съ тимъ, што ћу непосредственно водѣ краља на пудівщи бити. Они су жалп вероваи, да ћу у оноѣ пирвиу успѣти. Само я писаѣ.

Може ићити пол година протећи; или тако противприродно стаи нехоће дуго обстати. Оно е противприродно зато, што краљ свое подвижке из тиково стаи принудити жели, кое су потребна и хвалѣвх народи ніе сазнано. Онъ разорава вештественэ природу, и другу жели у ушекаће имати. Краљ е одъ свои дворна прелюбленъ имаћенъ; кръ сва о стаю народа немогу тако исти представіенія имати. Но, будући су сви на ићтаньі пражорлы, осимъ нѣ пријателски уста свое партіе, више нашти не чую. Садъ драже ићтаньі за успокојеѣ и задовољство миссе; драже, како бы по нѣновомъ мићењю найбоіѣ было, за убѣђеніе и волю пошіене части народа; напротивъ све оно, што нѣловимъ правилима противорѣчи, називаю буномъ, подизањемъ народа на буну, и у своимъ списоследелаю тако се далеко упуштаю, да се за истакше и необзнанѣше почитую, а нашта несъвѣћаю, яко една и нета стварь, ого нашше сматрана, сасвимъ другчіи изгледа, него, кадъ се одо на ваше гледи.

Или керушкъ ли ты, да се незадовольства народа без ужасногъ мучета повнити могу? То су мићења, духовне обстоятелства и убѣђеня. Гледи и дебе тѣла вешике се съ рипок умарати, докле не гледи духови. Сила всилда мысліла, него мисао владп силомъ, и очаиајућа душа прајућим запосѣдаку тѣло подиграваю описности, да бы вышу стварь спасло. Предчувствоваиѣ несреће, кое и съ нерасудюмъ држављемъ неистіоти, ли боѣ рећи душевнимъ судости навешена може отечеству, често ме чуми. Кои су давпсъ тріумфовали, та беду исказа плакати. *) Како што сунце на небу на свой опредѣљеный путъ водѣ непремѣнимъ закономъ вечногъ поредка на свету, тако ина судбина умрлога, народа, и човечіи рода.

Харп, я калкамъ, да велика противачность држава свой произвожу у двопшћни здравственю младежи ика, сдѣлователо и у духовной слепоћи и опакости сватаио стари. Сви су прописавани закона сунтца, кадъ они, за кое су

*) Познато е, какавъ су сарштавъ ратове водиле. Немири су се водили Карлу I., епископомъ Лудомъ побуђени, кадаи е нѣпре устоварили, онда силомъ свештену и епископалну праву следили. Због тога у Шотландіи год. 1637. устаю. Дорли у саборной врои у Единбургу увелики се спре до безимена и побуне у Шотландіи и Енглеской. Напори лади полезали су, яко сведе, у обштемъ невезанно; добри су времена яли, кадъ ни чувена. Поиени яли нѣлина нелаи су водѣ ићти или сакаду судіе. Я свештени Лудъ порће е на шетову упрсти: сакъ краљ Карлъ осудіо е на смрть и 30. Јануре 1649. погубіо. Онъ е бно одъ праведне Божественэ чудеса, яли слабѣ, злонамѣ свештеницима обрѣшень. Онъ го показао само нелюдумлюсь, яко да га нашта одъ процаста ни могао спасти.

уређено, морално-несносбоји остио, да би ій свагда и напуштати могли. Созонъ Зинуриъ и Нуха у прво времена и у више дана учинили су вечну погрешку због тога, што су назначеный законъ за преступленіе казнили, у место да мудрим постановленіемъ преступленіе разблаже. Они више ради за руку пелата и касапіи, него за удовольство народа. То е несрећа.

Све е затворено, па и само небесно у блато е сурвано. — Тешко томе ко се усуди само говорити.

(Продужеће сљедеће).

Ноћница.

(Балада.)

Красна вечерь с' неба пада,
Небо с' звіздама сво осуто,
Мъсецъ пунъй, бледо-сайный
Тихо ходи путемъ своимъ.
Све е тихо — само петрићъ
На узвишеномъ дижи крили
Кроз сънцу вриа оногъ —
Тихо шуми и шипуће,
Шапће лесну, люби шеће,
Па весело дали леће. —
Сънца е одъ ружица,
Замеленомъ прелетене,
У своимъ крилу сакрила е
Момка у моју залюбљена.
Момка седи край драгана,
Момка млада, к'о кап рана;
Њ' дна красна плива сина,
Лице зора одъ истока,
И устнице ягодице
Замеле су момку срце.
Момакъ слатко повестарцу,
Шапће мома о любави:
Преслодобна любовь свою,
Жарком плаиу неугасномъ,
Нъвност любве ружицами
Мирисима одъ сънице,
Вѣрность пазо замелену,
Коя нигда исповесу.
Мома мукомъ момка слуша,
У вріоце стално гледи —
Стиди и любаз реча нема. —
Момакъ опеть речь прихвати,
Па се куне Богомъ живимъ,
Съ своимъ здрављемъ, очи-видомъ,
Да ће њобави вѣрност бити,
Никадъ вѣромъ превратити; —
Мому моли, мому проси,
За дарь њобви срце носи,
Да мегову любаз прими,
И за любовь любовь врати.
Мома у очи суза блесну —
Одъ уздаса грудь се диже —
Чисъ сва жаркимъ пламомъ плану —
Чисъ к'о краа сва пребледи —
Сва задрхта — сва протрну,
Очи плане къ нѣм' обрну,
Па ко нешто шапта' стане,
Чимъ на груди можу паде.
Прста шапоть, све е тихо,
Само чусић шумъ уздаса
Помођници утушени — . . . . .
Мъсецъ сиря за облинъ лице. —
Кроз сънцу вѣтаръ шапће —
Шапће лесну, люби шеће,
Њихъ весело далъ леће.
А за нама пусти свети
Сънена одъ та два гоета,
Мъсецъ опеть се помоли,
И по свету зраке проли.

Не задуго затимъ было,
Ноћца тавна с' неба пала,
Нит' мъсеца нит' звіздице,
Прва њежди одшекали,
Примаче се глуво доба,
Свъ светь спава, све е мирно,
Само тиха киша паде,
К'о да небо цвили с' вла. —
Аз' ко ово там' у тами,
Кабаницомъ завогнуту,
Ако гробљю журно ходя?
Подъ пазухомъ нешто прти,
А шиновникъ поштена се,
Бреме мора быти лако,
Чимъ корача брзо тако . . .
Кадъ у гробљѣ, у бушаку
Спустивъ бреме, копа раку;
Рака мала одъ дна недра,
Два широка, два дубока;
Готовъ уже сандукъ малый,
На га спусти на дно гроба,
А бошъ вуцну глуво доба,
Довъ длинъ о длинъ, гробъ загрну,
Пакъ се брже съ гробља врну.

Трећій звонакъ звона звоне
Огласную мртво тѣло, —
А по водне многи ходе,
Мртва тогъ у гробъ спроводе.
Сандукъ лепый съ вѣнцемъ кићенъ,
Носе млади шестъ момака,
Преко њега превезъ драги
Кита лепа дѣвојка.
Предъ њима два мѣнцу носи,
На га своимъ сузим' роси;
Звона мукимъ звуком звоне,
Пратіоци сузе роне.
Аз' вайвише сузи ліе
За сандукомъ она жена —
Чупа косе, прси біе
Та вайка е то милена,
Узъ сцинъ и уздасе,
Све запѣва у те гласе:
„Ао! вѣери, єдина у вайке!
У зао часъ те вайка повіла,
А у горай ти вого поцела,
Да ми умрешъ у вайлепшемъ цвету!
Ао, вѣери, него материна!
Жалостно ми мое неговање,
А пргорако мое жаловање,
Кадъ у заденомъ гробу трунуг' мора!
Ао, вѣери, моє поуздање!
Ты вайчина потока радости,
Како ни те судбе укинуле,
Оста вдаи сапорана вайка,
Безъ подпоре, утѣхе никакве,
О, немила смрти окрутніе!
Зашто жене место елчиње
Ты не узе, те приштеди сузе!?"
Тако вайка све до гроба
Са сузама пухъ мешя,
А кадъ у гробъ злато њао
Поставише чили момци
Іошть єдинуть вайка врискну:
„Ао вѣери, шеће материно!
Укинуто невременомъ рукомъ —
Гди си Боже, чусић ли ме Боже! —"
Сва задрхта, рѣчь ій стаде
Пакъ у несвесть ій тле паде.
Сусединић вайку дижу,
Пакъ одъ гроба далѣ носе, —
А остаи шаку земље
У трипуть у гробъ бацаю,
Шапташи тужно, тихо:
„Земльица ти лака была!
„Богъ та души твоіой прости! —"
Иде свіетъ кући с' гробља,
Разне води разговоре
О умрлой несрећници:
Єдни вели „Штето вела,
Што ю рана смрть отела,
Была, вели, добра душа
Само ово да не слуша." —
Другій: „Ніе ирва была,
Што се тако презирала — "
У овакви разговори
Свеціма се сва разиће,
Само оста іошть у гробљю
Гробарь гробъ њих загрћући
Кожъ брежуљкъ кадъ направи,
И онъ гробљѣ тадъ остави.

Опеть затимъ не задуго
Ноћца тиха с' неба пала,
Ночесано небо трепти,
Одъ звездања сваковрстан,
А младъ мъсецъ тамъ на рогу
За облаке жарко сѣда.
Све е тихо, мирно, пусто,
К'о да светь свъ обмрео,
Прикаче се глуво доба. —
А кадъ двапесетъ сатій изба,
Тадъ' се зачу на томъ гробљю
Музло леко гуканѣ,
К'о кадъ мало дѣте плаче.
На плачъ онай видпуъ лако
Гробъ се онай диже новый,
А изъ њега изилази
Бліе лево огрнуто
Са покровомъ другимъ белимъ,
На глави му зелен венацъ,
Сво одѣло лике женску.
Лети лако као сѣни,
Разкрачѣни руку тако,
Одкудъ плачъ се дечій чуе.

Дошавъ там' у бушавъ гробли,
Сиђе брзо бѣлинъ рукавъ
Земљо хопат', разгртати.
Врисна чу' се увелъ ичо,
Женски коза, грозно плече.
До свидуза кадъ докопа,
Закопанъ му брзо отвара,
Изъ њи' дише дете мало,
Шесть месецић, рекъ' бѣ, старо;
Дете ичe врištи, плачe,
Као да жедно млека иште,
Она на груди га притиште.
Аї' кадъ дечій плачъ исчреста,
Она с' тог' се крену места,
На по гробљу хођат' поче,
Зибчућ' га у наручју,
Ко што мајке обично.
Аї' све кадъ бѣ безъ успѣха,
Узъ дечіе то плакање,
Снеша своје нукање:
„Но дрого чедо мое!
Съ чимъ ћу стишат' сузе твоя?
Но несретна я сиђ мати,
Невогу та млека дити;
Груди мое пребѣле
За довѣк недорѣле . . . . .
Томъ си узроκъ ты Милице,
Ахъ! невѣрный мой другане!
Облюби ме, загрли ме,
Преварн ме, остави ме!
Гдѣ любиш плакъ и жарбій?
Гдѣ рузична нѣжность ића?
Гдѣ ли вѣрность зимелена?
Плачъ се брзо утишіо,
Одъ мирисне руже трна,
Одне време исравило,
А зимелень повенуо —
Облюби ме, загрли ме,
Преварн ме, остави ме!
Гдѣ су твоје свете клетве?
Здравли своја очи вида?
Ты ій зезли и разкида,
Облюби ме, загрли ме,
Преварн ме, остави ме!
С' тога яда гинуh' младо,
Да избегнемъ руку света
Кои' убицког быт' детета —
Аї' не Божа стиже рука,
Я га роди, оно умре,
Я за њимъ тешки у муки,
Свете вркве безъ утѣхе;
Зато Богъ ни то досуди,
Да ни тѣло овуд' блуди,
Довъ не 'свемъ своје грехе;
Ахъ невѣрный мой Милане!
Я туд' блудимъ безъ покоя:
Чедо твое, дете мое,
Плаче, врištи, реже, пишти,
Материйске жельо хране,
Я вешадемъ да му лажемъ,
Ахъ прегорка мука моя!
А ты сада у насладѣ,
У наручју друге дике,
С' устны њима пѣшъ сласти,
Томимъ дворск' своїой страсти.
Ха, Милане, мой драгане!
Несѣрпцо, издавцо!
Своїой цѣлокъ уста њима,
К'о кдъ теби горакъ био,
А бѣле њене руке,
Као задео гус гадне,
Ово твогъ се врати вилс.
Средъ блуда те твогъ будиле,
А њимъ горкій чеда твоя,
Жельогъ жлеза найчвогъ,
И съ њимъ мое лукавѣ,
Съ боломъ што му дат' га вемамъ,
Свудъ зезъ звона ти у уши,
Некъ те сѣди, врати свуда,
Као немиъ страшно, худа,
Да смисліш о своїой души,
Да се Богу своїх обратишъ,
А мен' ріе покой вратишъ!"
Дѣли ово іошть нарече,
Чимъ лѣтеги гробу тече.
У тимъ сатъ на горио засѣку,
За њимъ него кукурекну,
Она у свидуєъ дете стани,
Пошъ што брже гробъ заграну,
Па у свой се гробъ повраћу.
Тако кадъ е годъ младина,
Дѣли ти за глуво доба
На гласъ плачній чеда своя,
Нѣ своїх гроба устат' хора,
Чедо вескопат' пекъ пошати,
Настоят' га утишати,
Кать га нехта носит' жива,
Вевѣ бы кь'ше смрти крива —
Довде тако чинит' нора,
Докле време не встече,
Кое Божій судъ нарече. . .

И. Мажс.

Восточна Индїя.

Индїянска урођеница износн скоро ово 150 милиона. Ове, изузимајући неко мало число, кое подъ собственимъ управленїемъ стои, ово 10.000 Енгледа „цивилизирано и христїянизирано." Послѣдньи живили су, до 317 лиша, сва у великимъ варошима и одиде шилали порезаше съ войсковъ и мучителимъ спрамна врозъ повбану и пусту земљо, да одъ зноя и врућеѣ сиротинѣ обитателя за владнобу трговачну компанїю и њене служителѣ више новаца изиђе, него што сами драгинный доходакъ целе Британїе износи. (Велика е ту разлика између Енгледе и Индїе). Они грдни доходи употребљавају се увелъ за цепоше компаніе, за войничку образу основане или дукшествомъ задобивене индиске дражаве, за решшарисаньѣ и дацѣ осваїиѣ, за плату надлѣжни званичника, кои осимъ тога іошть и приватно изиђеую, довъ се после више 10—15 година са годишньомъ рентомъ одъ 5 до 10.000 фунтїй врађаю, дакле на побупровителиња ничимъ скупа за Индїю и Енгледску. Урођеници могу само найнижа звања получити, изъ свакогъ вышега звања изключени су. Енгледи были су особито горди и пуни повереня на 300.000 своя людїй названа Сепои или њиова войска одъ урођенца Индїянца, кое, изъ Хиндуса и Мухамеданца састоѣи се, једно противъ другу у непрїятельству даже, како би једну честь средствомъ другу заплашали и ван само са цивилизованъ людма сдружене употребљавали. Ову појатику даже за практичну; но ова полиција, као што у побуни сдружени Хиндуси и Мухамединци јасно свѣдоче, показала се тако претерана, да е велико скочачньи противъ њоловній у узайнюй мрзости противъ Енгледа подигла. Побунила се цели войска найвеће енгледско-индиске поношіе, Бенгала. И сами Сепои због свожене мрзости противъ побуњеника одвали су, и убили свое официре и придружили се буитовницима у Делхїи.

У Делхи е людство по већой части мухамедииско. Они и мухамедиске регименте, и то они први и найбеснїе, побунили су се. Узрокъ страшне побуне есть тай: што су ій силомъ наговорили, да се противъ свога будиског и мухамедиског верозакона при правленю ошиска свиньскомъ масти служе, почемъ е ово доказателство њиове закоие чистоте мрзости противъ од Енгледа препоручујућегъ христїянства и полозрења, да ће ій „обратити", увеличало и упорной демонстрацїи и одрицаню правику подало. Садашньій врховный губернаторъ Индїе, зоръ Канингъ, радио е непремѣао много и найвише на христїянизираню Индїянца, за време док нашта ніе радио, да бы любовь къ Енгледиња и њиову човечніъ Спасителя међу Индуси распространио. Онъ е врло добаръ човекъ, али нема жельзности. Главный узрокъ революције био е нов законъ ослобођења и поселења за Сепое, кои у своїой будиской и мухамедиской вери злостављанъ подъ енгледскимъ официрима само за необходньмй путъ у собствену колебу међу своима дође. Противъ овога закона дошло е 40.000 врошења, али ова, што нісу была на жигосаной зрѣи писана, кою себи просителя нісу могли набавити, одъ Енгледа негледна обіска су. Мы непознаемо нова законъ, али звано, да е досадашня условія іошть већма отежчао и енгледскимъ званичницима путъ къ самовољству отворіо, тако да су индиски солдати сву надежду за будуће грођанство изгубили. Досадашнїе поселенѣ и притиканіе земљѣ подъ енгледскимъ закономъ были е цѣлъ, да нико тако лако земљо обдѣлавати неможе, док одъ Енгледа новце са 30 до 70 процента неузайки. Енгледски господари управлаю своимъ индиеконъ земљомъ као своіомъ собственомъ и дао само подъ наимъ, као што то са енгледскимъ аустралскимъ и свима другимъ земљама чине. То е природно одъ њеће земљѣ са найбеснїе и нешшихъ посъупекъ, тако да су подъ енгледскомъ владомъ найплодоносніе, найобилніе земљѣ одъ еднѣ и више квадратны миля у опустошене и мртве пустиње преобраћене. Брегова, долине, врвале са великимъ потоцима, али бесъ икакве будрїе и путова и са подобнимъ каналима и средствами на-

водиења, кое су пређашњи индиски поглавари озидали и направили.

Она наводњења подъ жарећимъ сунцемъ и редкомъ кишомъ била су цѣлителни источници старогъ, баснословногъ богатства Индіе, кое є надежъ и немаръ подъ енглескомъ, само новце изцеђујюћомъ владомъ, тайна бѣда и найгорчіе сиромашство тако, да є текъ овлашъ названа найбогатія земля. У Индіи расте у великой маси красный памукъ, као и у Америки, гди онъ одъ найужасніетъ варварскогъ робства зависи, и съ њиме се рани половина измеђ' свію енглески раденика. Индія бы могла безъ робства памукъ за сва енглеска вретена издавати. Али найближе приставиште удаљено є одъ памучны индиски' предѣла за 400 енг. миля, и ови зборъ оскудности сачињаваю путъ одъ 4000 м. Памукъ се садъ на воловскимъ плећима преко брегова, провала и пустиня у найближа приставишта носи, къ чему путъ тай одъ два до три месеца трае, и много жертвій животиня и людій постане. Добаръ другъ или парнъ кола скратили бы га до 40 миля, и за обилне изворе за Индію и Енглеску учинила бы. Али къ томе нису имали новаца.

Доставѣрно налазимо мы обште главно побуђење индиске мрзости противъ енглеске изаде. Они неодкриваю іошть ужасну, бесну побуну и прость буитовника, кои су одъ природе и по своіой вероисповеди и нрави врло миролюбиви, врло човечна, а погдѣшто благородно-срдачни. Тако исто будиска, као и брамиска вероисповедь и мораль предавање Иду узивале су обуздиваће страстій и жертвующе човечество, жертвованіе самогъ себе до уништења. И Индуси су на томъ путу врло вѣроисповѣдни. Њихова цела революція, као што многе преведене проклампаціе буитовника сведоче, основа се на вероисповедь, на сахраненъ индиске вере и живота противъ кумачногъ и подозреваногъ обратителя на „Енглеску“ веру, о коіой Индіянци по Енглескимъ плодовима у њиховомъ отечеству буде, и тога ради найнепреодолимије мрзе и презиру. Єданъ Енглезъ прескочіо є єдаредъ руну, у коіой є Хиндусъ себи єло кувао. Ма колико да су гладни, нѣедногъ залогаи њиовогъ ручка неокусише, него обашка праве себи нов ручакъ одъ другогъ вештества.

Вѣроисповедь и нѣчъ морадъ єсть Хинду іошть єдна абсолутна моћь, за коју се свакій предварително тако исто радо и склово жертвуе, као индиска удовица, коя се съ химномъ на сажигалиште пенѣ, и дрва са између ножны прстіо леве ноге држиноъ свећомъ сама запали; често су се добро мислећи Енглези са сваком сладкоречивости напрезали, да бы нѣжне младе дѣвойчице одъ 15 до 16 година одъ њиовогъ торжественогъ похода на сажигалиште одвратили. Найсвѣтія обећанія за милый животъ била су одъ таковы нѣжны створенія съ веселости душевногъ надиѣнія, са сватомъ каквогъ голанта и вољомъ каквогъ јунака, одбіена, каравно съ многимъ камфоромъ. (По свообштеню єдногъ мухамеданскогъ Индіянца, Лутеруле, кои є о себи на Енглескомъ єзику на светъ издавшу, валяну біографію написао, удовице спољашњимъ и унутрашњимъ употребленѣмъ камфора тако нерве затупе, да оне стра и муке ватре мало осећаю. Енглези рекоше єдаредъ єдной удовици, пре него што се на сажигалиште узпенѣ, да горевѣ на своме маломъ прсту проба. Она смешећи се одпени єдно парче одъ свое мараме, обвіе овимъ прстъ, замочи у олай гореће лампе, и запали га. Докъ є прстъ као свећа горео, и мирисъ горећегъ меса распространявао се, говорила є мирно съ обичнимъ своимъ обхоћењемъ, никакавъ знакъ бола одъ себе неиздаваюћи. Употребленъ камфора на то може истина много учинити, али за време овогъ горења пуріо є страшный зной съ нѣногъ чела. Дакле ясно є, да є морала више моралня сила, него камфоръ дѣйствовати. Могло бы се съ правомъ узети ово Лутероео изреченіе: „Доиста вода нечини“ употребленъ камфора, коіи се у осталомъ употреблява не само као нерве убіаюћи, него много више као вештество, кое и найманю тѣлесну слабость подкрѣплява.)

Одъ єдногъ столећа постоће повређенъ и узиманъ материялны интереса одъ Индіянца небы енглескомъ политикомъ, коя зло поступа, „млеко смирене мисли“ у „кувајюћи се змійскій отровъ“ побуне преобратило. Но мешанѣ ове енглеске политике у животъ, веру и љубовь Индіянца између себе, проузроковало є подпуну мрзость Индіянца къ узаверено побуне, као што ће и у исторіи послѣдовати. Индиски солдати Енглеза, коіи су одъ природе и склоности децу на сиси свои официра миловали и любили, као што се у єдномъ енглескомъ листу налази, бацали су садъ овію децу у воздухъ, дочекивакоћи ій на баіонетима и на комаде разсецаюћи. Њихове найеке биле су на неизказаный начинъ злоставлѣне и онда тако исто изкомадане. — Шта бы потребовало, да се о той сцени подробно изложіе дѣле? На томъ путу ніе было никакваго слепогъ бесила. Мы смо чули о многимъ случаевима, у коима су индиски солдати своимъ енглескимъ официрима найпре пресена и потомъ новце дали, да бы се са своіомъ породицомъ удалили, пре него што буна букне, чули смо о принѣрима, да су буитовници или свое официре или њихове жене и децу съ многимъ пожртвованѣмъ у безбѣдность поставили, о почитаня пуномъ издржаваню побеђујюћи буитовника спрамъ свои' безоружаны енглески официра, коіи су іошть кушали, не бы' ій на верность спрамъ енглеске владе склонили, о подаическомъ одбіаню и воеваню њихови начела' са противоположеніима и т. д. Све ове сцене сведоче врло ясно, да побуна ніе свуда буквуда као слепо бесило; єръ онде, гди су енглески официри особитомъ човечности и нарочито изученѣмъ єзика своје солдата (кое се већъ любови приписуе) поводъ къ штедили и уваженю дали, ови су скоро увекъ пошћеђена, сахранѣни были и благородно съ њима поступили.

Само по себи слѣдуе, да нечовечна побуна безмерне беспоће спрамъ свега, што є енглеско, у найвишимъ варошима бенгалскимъ морало є то слѣдство быти, што су Енглези рђаво съ њима поступали и тако ій на осаету раздражили. Мы се неотиде стресамо одъ сраногъ дѣла енглеско-индиске войске, кадъ помислимо на казнь, коя се надъ уваженимъ буитовницима извршава, особито кадъ слушамо, како они одъ више касте по читаво дуне предъ устима одъ топова' повезани на комаде у воздухъ разнешени буду, докъ ниже касте по читаве редове ковоцима на врату удаве. Да л' нису поралн скотско убіене жене енглеске и невину децу свирѣпо осветити? Дакако, кажу криминална права. Єръ и енглеско-индиски солдати были су невини. Кадъ се єдномъ народу читаво столеће подъ насловомъ: „Цивилизація и христіянизираће“ савъ могућій отровъ уселява, а свако могуће право и новацъ нуди отечества одузима, и онъ онда на єдномъ у пуномъ бесиду плаче, то овай пароксизамъ огорчења ніе ништа друго, него напослѣдку крвнису пагоњено слѣдство продуженогъ отрова и плачкања, коихъ крвницу само отрователя и разбойница на се носе. Предъ судомъ природно-човечіетъ и народногъ права (безъ свакогъ призренія на особито слободно право) мого бы се само єдноруший крвницъ за сваку сиртну и свирѣпу сцену у Индіи противъ Енглеске политике и источне индиске компаніе наговорити, али крвницъ због убіства њиови собствены жена и деце, свакой крвной и горећой сцени подлежи, коя се на хиљаду начина изъ райске природне сцене къ небу пушила и буктила и іошть дуго затворъ и ексекуція, битка и борба дѣйствоваће, докъ се миръ и редъ опетъ невозобнови.

Индія є далеко и Енглези гонилама тако иду. Увиђено є, да индискій буитъ увекъ великій недостатакъ у народу показуе, хиљадама га нестае матеріялно и морално. Я самъ видіо неколико регимента у Лондону, гди се са женама и децомъ опраштаю, єръ у Индію полазе. Какво срдце-парајюће позоріе! Какво немо очајаће на лицима создата! Свакій се видіо, да осећа, да онъ бѣдной сирти подъ горећомъ топлотомъ и оплавлявюћомъ кишомъ, а не смрти у бою у наруча иде. Многе жене ридикуће узвикнуше: Нећу те никада више видити! — А притомъ є неописана туга за кућнимъ пріятелѣмъ и старавюћимъ се другомъ кодъ хиљаду породица постала. 10.000 Енглеза у Индіи по целой Енглеской у различномъ степену упознали се, сродили се, опріятељили се, побратимили се. Єсу ли наши сынови, ћерке, деца, унуци и т. д. такође убіени? Ово питаће влада іошть моћу и даиу кодъ безбройны породица. Многи убіени єсу познати. Често ово у новинама читали, како су нападлути, на пиацу одвучени, злоставлани и на комаде иссечени были, како су опетъ други, као: њиове жене и деца даиу и моћу на шайкама бегали и опетъ напоследку найена и убіени.

Шахъ-Гебалъ и Данишмендъ

6. Шта е низ тога было.

Кадъ е новый овлосовъ Итимадулетъ у найвећой своёй радости, да е изишао начинъ, како ће и волю Султанову сачинити, и народъ ићгов усрећити, све оно што е смислио поништио, устао си столице, и текъ што е косу спасило и итимадулетску чалку ни главу затекао до ѣ султану иде, доће ићку султанов пчёрешњй дворанић, кои га позове да ѣ султану у забинетъ одми иде. Данишмендъ узме са собомъ своё новостворенй плодни плакъ, и оде ѣ султану управо у тайный ићгов кабинетъ.

Султанъ Шахъ-Гебалъ, было е у тай царъ врло добре волъ, и чимъ свога новога Итимадулета спази, насмѣе се на нѣга, па му рекне: „Но, пријателю Данишмендје, ести ја се размислио, шта ћемо, и како ћемо почети, да нашъ предузетый посао добро сачинимо, и да нам непадне за рукомъ то, што смо наумили."

„Всемъ господару," рекне Данишмендъ, па одма извади изъ кѣдара своё плакъ, кажне предъ султана, и преда га нѣкову у руке.

Султанъ маше рукомъ на нѣкой инкій менджукъ, и заповѣди Данишменду да ту сѣдне, а сакъ посади се на зеленомъ кадифеномъ постаљаній, и заштимавъ ройтинъ обточеный свой султанскій престолъ, па почне читати оно, што му е Данишменд предао. Кадъ в сае прочитао, — только е страшна нино, да в сае своихъ султанскимъ очима прегледао — почути жало, па онда у усхићењо ђнш, загрли свога Итимадулета, и викне: „Но, пријателю Данишмендје, видишъ да се и писамъ премудро, што сакъ тебе за мога Итимадулета узео, и сакъ тебе болѣ познавао, него што си ты сакъ себе, и зато се жалимъ онъ тебе, да ћешъ ты учинити, да Шахъ-Гебалъ и найдошње потомство свега индіенскога народа одъ Кохи-Хине ни до великогъ мора, крајеве спомињё и сриечно благосиља." Лепо! Лепо! великій Могуле, немой само да промѣкнешъ ћудъ. — Тако ни помрлогъ Брамс, и великогъ пћговогъ пророка Мухамеда — Шахъ-Гебалъ вћрново е и у Брамy и у Мухамеда. — Я сакъ Султанъ и нажешћавъ пћгову на земља, и сакъ хоћу и да запосиедимъ, и видн кои хоћу да буде сиилна, добро, врло добре си ме разумѣо, бистрый Данишмендје! гледай, настой на протерай те изелице, скрадљиће и туђоиздере. Но, бишъ добро! благо Султану, кои филозофа за Итимадулета има.

Данишмендъ врло се разасели, кадъ саслуша рѣчи Султанове, и помисли: добро е, садъ сакъ упћрених, да то ніе тако тежка ствар — владати, и сакъ дакле врано о томъ мислио. — Ели нашъ пријатель Данишмендъ знао ово: „Поштеномъ човеку непријатель е свакій невално, и то управъ због тога, што овай на свакога мрзи, нов другчіе мисли, него онъ," мы нехамо тврдо казати, во заключили бы, да ніе зато, иъ тога, што е дражо да ће онимъ путемъ ићти съ људима нашћи на край. Еле, нашъ пријатель Данишмендъ у веселю своме чуђни како му Султанъ говори, заборави да е Шахъ-Гебалъ Султанъ, па се тврдо одвоји, да што пре носао свой почне, зато и проговори къ Султану: „Господару! ты мене добро ћошъ одъ детинства твога познавати, ты знашъ да е душа моя одъ свике подлости и ржђе чиста, тако имай тврдо поуздање, да ћу све учинити што ће за тебе и за твой народъ, кои е срећанъ да ты надъ њима владашъ, добро и праведно, и то ћу све чинити, и да никакве користи за себе непотражимъ. Я шта ћу гледати на дића, кати на високе породице, но само ћу истражити све, кои су напаки, и те ћу у твое службе жетутя."

„Знашъ ли шта," рекне Султанъ, „ты доиао ниси бћо кодъ двора, зато и неможешъ знати, како се ту ради; но ништо, ићу тебе познавати, и ты си видиоъ здраво быстрећ, но ћешъ после и сакъ дотерати ниво вали. Знашъ ли ты, пријателю Данишмендје, осимъ што будешъ ниво радіо, гледай, да имай, у свакомъ важнијемъ кесту и тайны пријетеља; за ове, осимъ тебе, нико другій встребна да зна, они ће тебя за свакога, и о свачемъ писати, и казати шта се тако говори и ради. Наравно ће, да ће тебя ни то требати тронша, зато ћу нелакомъ совромаштвомъ запосиѣдити, да ти дас ваш кога главногъ совромашта тодико новаца, колико ти одъ потребе буде. Ты ићгъ гледай, да на тай посао употребишъ честите и совѣстне људе; еръ знашъ, другій пријатељ моћ, да се у то упасиду и они люди, кои су найвеће грабуљё, нажъ да бы до новаца дошли, често пишу и оно, што ни истина, и да бы се у послу нашли, и да се тебя умиле, пишу и за добре и прегае дюде доста путій зло, и казао ово, што ни видили нису, и што е нећурећ, и ово, што су само начули. Ты си до сада живіо у ташшни, бићо си се само съ тешкомъ нахукоъ, или ты ћешъ сада быти у свету, шта ваше, ты ћешъ сада у свету радити, гледай да се обзираћешъ радинъ, и да се дако нарати недадешъ."

„Мой ће господарь," одговори Данишмендъ, „са можешъ радокъ быти задовољанъ, —

„Я о томе, што се тебе тиче," уће му Султанъ у рѣчь, „ни найманѣ несумњамъ, но твое е срдце, као и твои филозофія, чисто, и у свету ніе сае чисто, зато те и опоминамъ, да пазишъ на то, и да сакога не држишъ за онакогъ, какавъ се предъ тобомъ покаже: ино людій, и ика и довольно о тиковихъ, кои едно говоре, а друго мисле, коима е медъ у устій, а ледъ у срдцу, и кои да до чега дођу, упаче се у ђаволску кожу, претварају се прод нећанъ, и гледе, да и онога преваре, и да ниже одъ себе глупе и таде. Овай кой Итимадулетъ, кога сакъ сбићо, ніе сакъ по себи бишъ тако злочестъ бно, но или ніе умно, или ніе довољно ніе хотѣо, да добро прогледа, гдје ће кога нанћстити. Истина е, да е досги и граблячъ было, но я му то толико не бы замѣрио, да е покрай тога пазио на способности и праведу, да бы тако мои послови валано ишли, но онъ е бесъ свакогъ изврдо, кои при предъ њега доће, или за кога ные више, трпио у ове службе, па е тако зарђао све струне, да ћешъ доста муке имати, докле разарешишъ, и доведешъ у добръ редъ, и уделешъ тако, да не заиваћ, и да ти послови ићи чисто иду. Я сакъ се увѣрио, кадъ сакъ ићгове ирије прегледао, да онъ ніе пкоіо, тди су му ићкій едини путь едно, а за тыхъ друго, и сасгавъ ономъ проомъ противно писали; онъ ніе умно, а може быти, ніе хотѣо да свати, да су тіи безвопошци о стварма знаимъ по своимъ интересима писали, и тако изаћстіи своја давали оказо, како е кадъ на њихову руку ишло. О Данишмендје! тежко мене, а тежко и свакомъ Султану, кои врстаа Итимадулета нема, кои у своихъ Итимадулету нема искрена пријатеља, и такову главу, кои е кадра, да све проэнано, и да пазити, шта му кадъ кои говори, и шта му ниже, по кадъ кога у лажи ухвати, да га, за примѣръ другима, оштро казни. А кои могу быти ићне лакше и безобразнаиы одъ они, кои сакъ едно, и после са свимъ друго пишу, кои сакъ луде и после хвале, и то едно и исто. Завсти иесрећанъ е свакій Султанъ, кои поштеногъ Итимадулета нема. Иди, и тако, као што си наумію, сирши, и буди ми исрећанъ и вѣранъ." Е, то е нашшо изъ Данишмендовихъ примѣчанія.

Зачинци.

* Новине су ново и поштанска кола, т. е. полазе у изићстно време на место опредѣлени своје. Њима е свеједно, чимъ были да были натоварени, добрима или хрђавима еспаиома. Кадъ сатъ куцне, они се крећу, на были пуни, были празни.

* Едноми су найспособнији за звѣздонспитатеље, еръ само съ едимъ окомъ можс се на турбинъ гледити; дикле воли за ни подизати куле — встрономичне.

* Шпитали су затвори прброде, и ниже су ій невољѣ подиле.

* Найболѣ е средство противъ свакогъ предлога мишлена или другогъ времена, уредно и особито заинмање. Природи нам обрада тако за потребу, живоги ти уздане ни дужность, а обичай узишћаи га на задовољство.

* Да зи е овай заиста дудъ, кои зна да е дудъ?

* Човекъ никадъ ніе тако блнзу среће, као онда, кадъ мисли, да е у найвећемъ степену несрећанъ; было ма нама промена нћму е благодѣяніе.

* Каква е разлика нижеђу адвоката и точка у ноги? — Точакъ макенно да се нележе, адвоката макенно да се што више дере.

* У чему су списатеље и рани едни на друге налик? — Могло бы се рећи, као што рани често натрашце иду, да и списатељи често науке натрашце назову, али се болѣе нћзово у самой ствари у томе састои, што они обоје вћку чисте стомаха у главни низко.

* Дебело еръ налнчи на принолнее; ово заузима много места и по себи е праздно.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Да гадногъ и несретногъ времена, Ерчве! непрестано нама пада.

Еракъ. Іуте! могло би и горе бити; добро те нема іошъ и земљотресења.

Петакъ. Како то?

Еракъ. Тако, баръ немамо се наши кашкири на што изговарати.

Петакъ. Я судимъ, Ерчве, да кадъ в совѣтъ темељ државногъ управленія, требало бы му за долнѣмъ, и не за горѣмъ бою становати.

Ерчвъ. Е, мой Петаче! опасно е доле становати, кръ нез у опшасни, као што веле, велики пуводами.

Петакъ. Како беше на јапару у Ваљаву, Ерчве?

Еракъ. Свакояко; чорави су певали, а овати плакали.

Еракъ. О, брате, чуда невиђеногъ! коньа да уђе у кьишкиру, и толике кьише да утиваки.

Петакъ. Какве кьиге?

Еракъ. Та кьише Любовира у Елисіуму.

Петакъ. Шта? Любовиръ у Елисіуму? .... То су та морали Іотисте подизати, да таково трозно дѣло извриш.

Земунъ. Ова последња непогода дала нам је много посла и муке. Сваки дан падала је киша, и притомъ било је јадно кишо у Октобру. Вода Савова и Дунавова долазила све єдномъ, и нарастала в већъ тако, да се почели и плашити, што стара лади у ово доба године еда нешто. Само неколико пашина іошъ да нарасте, па ће и нашу тако звану вољу вољу потопити, па штету нашой сиротиньи, коя в на њой бостанъ, кукурузъ и пр сади. — Кодъ равнишня Хувадскогъ гроба запало се ова дана неколико стара воинска ратника и кайранъ, међ коима и єдинъ крло добро сазунанъ. С' єдне стране лади се на њему гробъ кайсарскій безъ крове съ надписомъ PATROXA HUNGAR. съ друге стране: SIGISMUNDUS REX. Како гроб, тако и готски надпись падпише ску крло лепати кайранъ. — 6. (18.) о. м. дознае се као на двоє рођени Његовоє п. к. Величества кодъ лани самъ бадъ.

Београдъ. Изгова Свеглосеть живъ Александеръ одлучени в се српскомъ сноіомъ опомаже у Крагуевацъ, в председатель зем. совѣта г. Т. Вучићъ крайо се изъ внутрешости Србіе затрагъ у Београдъ. — Извѣстна нахни іошъ нису останали, веле здоуте тога, што нису іошъ нешта стигли, кои су ихъ потребни. — Г. М. Ђ. ведно е позвань на прекунерацію на дѣло „Живота кнеза Николе I.“ Књига ће бити до 7 табака, а цена ѣой е ове 5 гроша, а у Аустрія 30 кр. ср. —

Нашъ напредный листъ „Родољубацъ“ добро одговара своме програму, по коме онъ само поучне чланке доноси. Я мислимъ, да бы іошъ бољъ одговорао задатку своме, кадъ бы у њоі нотекій био, што се съ нутрнъ правомъ знатежи може, кадъ правительство србско не само за учебнике своіе листе заштиту сужи новаца налази, нека и свак штампарскій трошакъ носи. Добре су ствари тек онда народу од ползе, кадъ се потомцима препоручују, и тако из чистаго ги примаше. — Кадъ већъ о књижевнимъ стварма реч проходимъ, — нашему продуктивни, да нам нешто, како е пре нећій дан елакъ ушљивъ коньу у кишницу г. В. утрно, и тако праличну штету проузроковао.

— Изъ Новогъ Бечеа нашло Срб. Д. Злогъ сваке ниште неможе ништа да се чуни, и тако

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

многи немно на чиѣ да се прихране. Зато в и довозъ хране свезним слабъ, и може се рећи, да текъ по єдномъ кола на дань дођу, кои се на њему продаду. Всѣх плашню праду робу по 19 ф., нашъ сваћій трговацъ стрепи и као да бы и наше платно одъ мерона, само да се може довози. Али на колико плаћали, нађ се општа недовола! Кукурузъ се плаћа по 12. ф. 30 кр., очаѣ за кућевну потребу по 9 ф., овасъ по 8 ф. одъ мерона. Сваћій се опасе предзи стрши, кръ се бож да ће в ово кало дѣтнее провести одъ кише, кое сваћій дань има. — Вода єдако расте.

— Србе у Јашу и Босни јадно сада нону праву. Јашанскога православна општина ніе тако велика, зато бы іой у оловъ кашнонъ богоугодномъ дѣлу нашло помоћа.

— У Шербурѣ, поново пристаниште ерашуско, наспрамъ енглеска обала на ширину лежеће, било е они дни многій спеть одлутопло, да нађе спечанность, кои се држали пријатскомъ посѣћења ни воено пристаниште. — Царъ Наполеонъ с в краљицу енглесну на ту свечковину позвао, кои е позвањ био и увашиль, кръ в краљица са великомъ и свиколиратьномъ чаво дошла.

— Ове, нашо водъ 24. о. м. изъ Парнза, в дошао царъ и царица у Шербуръ. Енглеска е флота тако ферь подъ Шербуръ дошла. Царъ и царица свстаки су се дивили са енглескимъ краљицом, кои е ово полне нашла на суво. Краљица и доручковала са царемъ и царицомъ. У вече е било ручкъ за єдной дуга. Краљица ће сутра одзанти.

— Пристаниште у Шербургу нашло е славный А. Хумбольдъ г. 1837. найкрасиѣмъ дѣломъ, кое е нађе нађо. Г. 1833. спрадъ в испаљ у жору 6000 метара дубочнхъ пред улазномъ у пристаниште. Наполеонъ прваћ рече, да Француска нису нађи ње, теже и постоваће дѣло сегрудили. Я сама, вели, заиалено, нашла дѣла Египта у Шербургу обновити; полнгао сам већъ ново пирожерду у жору. Надѣра ма е было сѣдинити сее силе пореке у Шербурѣ, да задаме некрителю великій ударь.

— 14. Јюія нашкрайали се у Севастополю поште велика литія за двоє св. Владимира, просто руского внеза, кои се покрстіо в христіанску вѣру у Русіи завео.

— За куку у Бечкаю кажу, да се найпаре пошнаји у єдномъ обліежаћу селу. Две трећине одъ паромина побѣгли су изъ Бечкаја; одъ 4000 двостанныхъ разбољело се 1500, и умрло ихъ е 800. Кадъ в одпелна комисіи одлазила изъ Бечкаја разболѣвало се сваћій дань до 30 людій. Одъ 200 мовала што су у горњозу разболѣло се 120, и умрло 30.

— У Требинању невалаје су заитіе на єдногъ русскогъ подданка и ранили су га. Онъ се спасао у русскомъ конзулату.

— Нашимъ читателима ће познато быти, да ввозденый путъ, кои Венецію са Местромъ, варошицомъ на обали мора лежећомъ, прико еде, скоро два сата дугачке и у жору задаке Кзрёе води, кои човѣкъ за єдно одъ найелементарніе дѣла архитектуре сматрати мора. На томъ се мосту сретоше 17. пр. м. двоє парни вола, кои су се тако силно єдна у друга ударили да су єдно одъ пређеланы коли изъ шине изскочили и у море упали. По срећномъ в были прази, те су путници безъ штете прошли, само в єданъ жандармъ разбѣжао.

— Новине немачке доносе изъ многа страна Немачке нѣсти о потопима. Изъ Хамбурга, Магдебурга, Лайпцига, Регенсбурга, Линца и други места ваша се о великой води, проналашной одъ дуготрајне кише. Рѣке, и потоци налазе се у потопине многа села и поља.

— Телеграфска жица, кои спаја Европу съ Америком, сретао в у море спуштена, и съ тиме може се опо сватити дѣло нао страни сматрати.

Стаић воде.

На Дунаву . . . . . 13 ст. 1 п.
На Сави . . . . . највеће 5 „ — „
На Тиси (Водя Тиссе 21. Јюія) нашла 0 „ — „

Печати, издае и одговара книгопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Сљедуе додатакъ.

Подунавка излази сваке Недеље у вече, а почиње за годину 5 гр. ср. за пола годину 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ поштарине; съ поштарином 1 ф. више.

Предплата се шаље ведь глазе, а. оцете. Изъ унутрешности ове шаље писмо съ поштом на имяницу Госп. К. Вилошеву обратите се.

Бр. 32. У Земуну 10. Августа. 1858.

Осиновакъ Варлаама.

Изъ византиске средньеке летописи, од Јоасафа.

(Продужакъ.)

9. Покушеи обраћеня.

Лондонъ. 3. Марта 1633

Я сваь было за ово време често водь Душомъ Ойлавомъ и жёнове деве унуке. Иногда у Лондону заноћи могао пустый вонь и мене самогь сасвимъ заборавити, као тамо. Девойчица — ти се подсмеваше у твоихъ последньихъ писму може срдцу — проникли е у мени упечатлежь; ала то се любовно и залюбљеносћу женске називати. Ту нека ваканске страсти, коюй бы сне друго подлежи нарасо. Я бы дружетво ове пуританске породице нерадо оставио; ерь бити безъ ње, было бы ми веома тешко.

Радо се повораваше мойой унутрашности о овой точки. То е прави путь у моихъ мисли, да една девойчица душомъ и срдцемъ найчистіе прими ове задовольство только ни се привикне. Свакь ди у Маріяномъ друштву, то е и само тако задовольство, кое ме окивала; ни друго. Я оставихъ мираъ при моихъ свакашньихъ разположеньи. Я одъ њи тако задовольанъ одлазиъ, као што сваь задовольанъ долазо. Нама забава веома лакко, што бы се за ни за коју страсть одвостри могло, ако и долазиньи, да бы они девойчица кадра была, да страсти разваи.

Међутимъ примѣтио сваь ни веома, да бы често, кадь бы у мойой собя усамљенъ био, ево чезо за оними друштвомъ осећао, него што бы уживаньи веліко было, ову чезо утишити. Примѣтио сваь, да бы ми се Марія неопходно лепша учинила, кадь небы водь њу било, него што бы е у дѣйствителности гледао, кадь бы водь њу било. Ваше пута сваь се вашендао затево у фантазиюй связаю, и было сваь уверенъ, да е то само сила убѣжденя, а не дѣйствительность, съ коюй се страсти разваюю. Да бы одъ тога слободанъ био, то е найпаче, опасне обсене фантазіе клонити се. То сваь чиню; и кадаь мисаь се дао усамљенъ бяти. Пријатно сваь се, успаваю сваь се, да Марію, као равноцушно лице сматромъ; посѣщаваю сваь друга друштва чешће, кадаь мисаь было безопасньи, и ньи'о сваь узехъ у невоздржаво време къ Ойлаву. Тако дакле, водь свою дражестій Марію, остао сваь господаръ одъ себе. — Слѣдуй мойой стопи, Хари, ако те вама Марія срете.

Ойлавъ мало гледи на друштво; ёшть рѣше назвати я страшу какву господичну у друштву ньгове унуке. Она остаюаю њуне само зато, да бы у Лондону знаженостіи ни прику постѣпи. Марія учи харфу водь едногь Италіяна именомъ Франчески. Онъ заиздоста Италіяна имяномъ Франчески. Онъ заиздоста Италіяна имяномъ Франчески. Онъ заиздоста Италіяна имяном

лео бы вас видати, да као питомих умрете, него да се из заблуђења у јавноврство сурвате. Они епископи усиљаю из слепоће къ заслепљењу, и одъ упокоености къ законитости и тврдогласству. Они веле у виду, као ониће; смрть ій драге. Њиово е дѣло сустао, будавштина. Али скирени ће скоро њима заказате, и њиово упорство мора пасти; у виду морао остати."

Овай гњеў скиреног старца противъ епископала ими добра слѣдствія за мене. Калгољ онъ о обраћању говори, я га опћевећем на епископале.

---

10. Аудіенція код краља.

Лондонъ, 26. Маія 1633.

Ты имашъ узроза, што си самном незиловољанъ. Я заслужујем твоя пребацивања, мой Хари. Я самъ ти могао у неколико врсти єдну чєрту мога живота описати. То самъ пропустіо, почєвъ самъ съ даня на данъ одлагао. Али садъ вєћъ, ужесто писа, читаю књигу о моимъ догађаима прямти. Читавъ потокъ редни судбина предъ мене из предъ ствога правца могъ обичмог начина живота. Я ћу ти єдно за другимъ привођенти.

6. Марта было самъ код краља на приватной аудіенціи. Я самъ съ нестрпљењемъ стварь подиео; іошъ нестрпљивіе очекивали су моя пріятеља сарштаях ове. Конци Катодика жорда за ову вуѣи.

Краљъ ме є врлио лепо, и съ тимъ є предсказао невогоду. Монархъ, имаюе веоми любезностиви, бавюе овай пар оскудању у речма, стиъ, и у самом његовимъ дѣлама видило се нешто примораво. Я самъ то примѣтіо; ал' ме ніе оставіо пресрести се. Онъ ме запитковао найпре о моимъ путовању. По на његовомъ лицу, у његовимъ речма нашао самъ сама противорѣчја. Онъ ме пыташе за створи, права комма онъ веома разноудушенъ бѣше. Очекъ пресиву ми говоръ, и почне о моимъ отиу. Онъ хваљаше нѣкону добродѣтель из такихъ качића, као да бы се хтео изразити, што у мени нехалзи. Я самъ потврђивао мою найунутрошнію предзность.

„Немойте се трудити," рече краљъ съ нешто невеселимъ погледомъ, „мени ніе непознато, шта о мени мислите."

Кадъ самъ ну исправљао мое страхопочитаніе потврдити хтео, прекиду ми говоръ опетъ, и захтеваше, да му у неколико речи узроке напомсемъ, што самъ съ њиму дошао. — Я самъ на то одговоріо страхопочитателно и обозрателно, али и са свомъ слободомъ и живости, кои чувство правде дае, о очаћтено-пуномъ стању нѣговы католички подзнка.

Дозволіо ми я да се изговоримъ, слушао ме пажљивело и после кратког ћутања изрече слѣдуюе важне речи: „Лордъ Балтиморъ, ты кажете, ово подзник; я мислимъ као праз. Я ћу ово краљ радити; немойте никадъ заборавити, да као подзникъ радите. Я желимъ у моемъ кузѣвштву миръ, согласіе, покоё; никоме несрећу. Да бы вероисповедный ратъ предупредіо, моракъ строге мере предузети. Вы ни за што чините, оборъ вашегъ отца. Што ны за Католике захтевате, то немогу вамъ допустити. Зашто, то знамъ вами, него само Богу дужанъ одговорити. Вало мало могу за вас чинити, оборъ сдлаюй вировни закони, оборъ гаћна народа противу Католика; єдно личну безбѣдность могу вамъ обезбити. Но, на жалость! то се уворенома Католика и Пуританца доголило. Ви сте себи, господине, непредосторожнюсву шкодили. Я познаюсь католичай потпуни ушиняй, у кои сте вы упусли. Немойте се дивити на њиовну нерасудность навести. Вы сте кодъ вѣћдного суда у подозрењо, а на васъ се яво пази. Изъ почитања према вашемъ отцу и вашегъ собственога краља рада, сачћувао васъ да се за неколико година изъ Енгіеске удалите. Ваша одношења недозволюваю вамъ нешатну роду играти, или безнеолебни гледаоцъ быти. Удалите се на неко време. Неутрални вемюете быти, ако у Енгіеской обитавате. Вы имате смртне непріятељ. Жао бы ми было, кадъ бы се ны силомъ обстоятелства или демократичнихъ начелника, пре или после, међу противницима моя нађете дали падите. Што я чиним, то ѣ за Енгіеску срећа. Моя' до ће быти велоликно буре; али я ій се небоимъ. Оне ће ми помоћи, да мое дѣло сачинимъ."

Я самъ мого за дозволеній, да бы неколико речій предъ Његовимъ Величествомъ у моћ и Католика оправдаю изговорати смео. Онъ ми дозволи. Я му одкрићахъ моя одношенѣ къ Католицима; одношенѣ моя пріятеля, кои га ёу састављали ако тайно созокліетіе оглесили; говорію самъ о спутеѣ пуномъ спасаюе народа, и о свему, што самъ већъ архіепископу Лауду казао, да бы краља къ размишљанію о опасномъ положеню краљевства и укроћеню намѣра привео. Онда, почемъ самъ све изговорію, ућутамъ.

„Бете ли сте казали, што сте казати имали?" упыта онъ живо. Я то потврдимъ. „Добро!" одговори краљъ, „дакле сиромете се, да Енгіеску оставате. Жао ме є за васъ. Я васъ сматрујемъ, ако што бы моя найбољи пріятељ у такимъ обстоятелствама сматрао. Ако къ мени дођете, до опроштаї уземете, прикћу васъ рядо."

Съ тимъ ме одпусти краљъ.

Заиста, Хари, чудоватне изванредности краља и његоъ неодложній савѣтъ, да Енгіеску оставъ оставимъ, биле су ми противъ воль. Хиляду мыслій породише се у мени. Іошъ и садъ незнамъ, зато самъ онда ићъ замка изишао, како до ноћи дошао?

У вече, ради договора, скупише се моя пріятељи кодъ мене. Я имъ представимъ мой говоръ и краљевъ одговоръ. Была є мртва тишина. Нико се ніе промеюо у лицу. Кадъ су поновителио трогавање опомињени краљево чули, да я морамъ за неколико година Енгіеску оставити, прешли в озбиљности едни у удивленѣ, други у подсмѣх. — Почемъ самъ окончао, скочи подзникъ Жомсъ Дикинзонъ горе — ты познавши ветренисту главу? — я викну: „Онъ є изгубѣћавъ, краљ!" — Сасвимъ чудновато загрми изъ уста ваше ньи у пуномъ неспоразумѣню онога, што є Дикинзонъ изрекао: „Мы смо Католици изгубѣћани. Нашта ньне намъ ніе помоћи. Дођи ће се до грађанскога рата. Мы ћемо подићи!"

Почемъ се прво ньина ушмала, престуни се къ свѣту. Ты можешъ лако мислити, какво су различна мнѣня была. Сва она нѣћнія была су ни посѣћдњу сваю дѣлотая врлога очаћтелного упрешћења. Єдни, кликнуши духомъ, хтели су одъ дѣла одустати и свою судбину очекивати; други цело свое имаћ продати, и на континенту стаити се; я ваше ньи у своё заичай пратити се, што є краљ изрекао своима обинати, оружје у тайности прегравати, и съ мачемъ проћати, да бы слободу и права свога народа противъ самовољства двора задобили. Я имсмъ говоріо. Кадъ су мои намѣри хтѣли разумѣти свѣтовао самъ, да у правцу узаврешо напита непредузимао, што бы до опасне и претеране нагласти довести могао.

Довста я писмъ имао никакву намѣру. Стварь є была прло важна. Радило се о чести, слободи и верозакону, о имћењу имању и животу. Вишина се самномъ согласивала. Мы се растависмо єдан съ другимъ съ тимъ заключењемъ, да се до четвртаестъ дана опеть скупљемо ньи задано.

---

11. Савѣ.

Дуго самъ вероватно быо у избору мое кошке. Слѣдуюћегъ ютра посѣтили су ме найблагородніи мужеви, кои близу краља живе. Такође и Лордъ Цуксонъ, ваздичей, дође. Онъ свиу разумео самъ, да краљ ньи благонаклоности ньи у Ирландзу остати," рече честитый Цуксонъ, „бесъ да васъ Католици вре или после на некій начинъ за погзавара пратни непостане, са дворомъ у противорѣчіе ступите, и ньи жертва Епископзја, или подозрењу Католика, или и самогъ двора постанете. Дакле удалите се сиромашно на неколико година изъ своге отечества. То є како за ньиов покой, тако и за васъ самогъ полезно."

Я самъ увидіо изъ ове речій, да ће даже за ньиногъ, него што самъ быо, или што бы хтео быти. Дворъ се боко, да у мени женаће главу подпору Католика противъ ньгоовогъ ньзма. Треба ли, да у такомо време єдноврше я отечество у опасномъ положеню оставимъ, и само на мою безбѣдность мислимъ? Моя гордость то не допушта. — Али двору подозрителенъ, Епископзиа мрзиъ, одъ свію сматрамъ: како ћу се ндати, да за Католике могу што чинити? Треба ли, да искада мою руку на кравопролитіе у грађанскомъ рату подигнемъ? Никадъ. Краљ єдномо навикне, да се удалимъ. Његоъ є свѣтъ узводна заповесть. Моя неповорность удвоюе његово подозрење; обратиће његову ср-

летость противъ неве. Да л' бы не лако безсвестни люди, кои га служе, ли преступника означили? — Оповеше добродѣтельнога Цуссоа нису ни биле узалуде.

Неколико дана протекло е у ономе разшилянио. Ја сам се разговарао са многима моиих пријатеља. Ја сам мислио о тебѣ, и да кодъ тебе желимъ, и съ тобомъ, ти мой единый, у Италіи живити, ако прошлы годины. Али оваја бы заборавіо на отечество, а особито на моје благородне Католике, кои я почитуемъ, съ коима самъ се ређао судбину делити, кожма сам дао реч да ћу постояно бити, кои мой савѣтъ слушаю, и сие друге ванноће.

Потомъ уђе единогъ изъ господинъ Офаіелъ у кою собу. Писмо се видили готово већъ недѣлю дана. Онъ ми пружи руку и рече пророческимъ гласомъ: „Бени, єръ имъ рече, но се небы боно? Али тежко тоне, кои нарочи ярыно зида, и построши широки неприлазакъ!“ Изъ овогъ узоди смирзвогъ мужи пријатіи самъ, да є вѣстъ о врлзвой волы збогъ могъ удаленя всѣхъ и до живога ушио дошла. Онъ є мною пріятелъ у двору. Види се, да онъ обитавлюе у Лондону ће узалуд узео. Тако исто и о путованю пријатюхъ у Шотландію зано е вѣстъ. „Аде,“ настави онъ на то, „врлзи или си суетнюхъ канћарна и са имсилиа, кои ће му на сиромоту служити. Зато дакле неда Господъ: Као што се сребро, тучи, олово и бакаръ уедно мѣше у пећи, да се подъ тимъ затра рђавлзи, и ритопи: тако ћу а кћерке плаюше у мой гићатъ и лютиу уедно потући, затворити и разтопити.“

Кадъ е ваннеседнику у обичномъ говору людій одвріо саме писала, дозвао сам ваше, исто што сам зано, да краљ Карлъ царскато збогъ тога ове у Шотландію да путуе, да Пуританце свезнихъ са Енисконалиа сведаня, и то шионо присвно бићее униште. „То е несрећа!“ повиче старац, „шотландска црква при ће разорена, него оскверћена бити; и кћи дена при беду на разваланака умреть, него свою светиюу земюоу властнику предати. Дакле, господине, поспешите се краљу, отресите прашину съ ваши цаела, и обрните лећа новомъ уишеу. Да, добро бы было, да се а стари човѣкъ, кадъ могу отечестни робство спрасно видити, на путъ спремиъ, зано бы ваша у усамћеность шесебише са оне страше свѣтскогъ мора сѣдзовао, где Индіаца нема подмѣћан пребивао. Тамо ћу а опда вдохновлюющима прозовелити, и ћа Господу вићѣтовати: єръ овде се люди нема Навала и новъ Бабелъ.“

„Како вићате ви о томе, господинъ Офаіелъ?“ рекo я. „Ко е ваиъ казао, да ћу а съ Индіанцима преко свѣтскогъ мора ићи? Зашто ћошть писать се тудо рѣчіо. По своій прилаци, ако се ваъ Енгелске морамъ уклонити, одлићу се ваъ пріятелю Отаку опеть у Италію, и чекаћу скрштатъ ксћира и згодно време, када бы у безобћдности овде обитавати могао.“

„То ће вићете ви. Ваи Марія ушила е кожћех едну лићу, на коюй сте ви си сто плеиића у страиу земюе довели, где сте подъ едвимъ висо кимъ дрветомъ седили, и дивлиля као су ваиъ доносила, и ваюой речи повиновали се. Други пазъ обирала су дрећа, и правили колебе за обали велике реке, кое се тиио у море слиа.“

Я писмо се могао одъ сиеа задржати; али опеть запала ме е писмо са неозваченомъ силомъ. Я сам мислио особито на околюе, кое е краљ моне отиу у Америци ушило, а сећао сам се и речій моіа умирућегъ отиа. Како бы тако сиами утруђеницима, ученицима и гонћавцима, кои су пре или после вере сное ради имали дозво изъ земљѣ ићи, безбѣдно пребиваюе ириуготовіо? Она писмо шеднвкуте биле е разиснћаи. Тако ми е было, као да е то найблагородни задатакъ моіи животи; ако да е Марія ћифсо, средствомъ кога ће ми се небо отворити.

Я писемъ староже, да е сам Маріинъ ведома нарелаъ сваћть; и преповедиять му о моюмъ пријазиюу на обали реке Потомаика, о чему Дуи-Офаіелъ ништа ніе знао. „Добро, милостивый господине,“ рече онъ, „тако ћете колебе задати. Нека Богъ буде съ вама. Оставите се на Бога. Онъ ће васъ водити своіомъ светомъ десницомъ.“

---

12. Приближаваюе.

Истогъ дана предъ вече посѣтихъ я Офаіелюову кућу. Онъ ми е казао, да е ићгова уженя баш исшто слаба. Я е ићфечу у ићюой собы сиву. Она бћше бледа, а очи видзше су се сузе. Она ме прими съ ишикаутомъ доброте. Дебљаю я исшто за чудо лепо у ићюомъ невеселомъ свештеиу, съ коима ме е поздравила.

Никада ніе рећи заустила, а да ніе звала стотиниа милености приповедити. Али ниво небы ово, што обичателюиу ићюогъ лица, особиныхъ качестиина, у коиъ се ониво лепо огледа, сие узбуђуе, важно было? Она ме е већъ одиина у кругу свои домаћи увукла, да бы ића и птица, ићно цвеће на прозору, ићни лиюни, ићна читаша, мале оделюсти ићни средшина високо знаменовићъ за жене придобите. Ты си сребиић, Хари, што имаш сестру. Я сам до сада ићно госпое сиво у особитомъ светлюомъ одћаду. Она господична Офаіель прва е женскиа, кз коіой у ићномъ домаћемъ одћаду присутити смемъ. Какви е разлика, светь и животь одне девојке, и одногъ човека животь и светь! — Врло се радо заборавлю велики предмети знаня, народа, собственогъ одношеня са любезнодостойныхъ знаменостиаи какъ ћ домаћеть существа, где Геній какове чувствителне жене управле.

„Вы ми се видите нешто веселе, господичица Офаіель?“ рекo я, я прекину ћој приповедакъ. „Вы за невћнъ тугујете, наше су очи сузне. Ако сиа осућтимъ съ коимъ повереттелнимъ пытаћемъ, то ћрките ову невсколину знатељность на сие, што се ваъ тиче, за добро.“

Она одговори смешећа се: „Кадъ вы девојке единуте плачено, то не толико рећи, ніо кадъ люди весе. То е тако у природи, да се свака часть труди, ниво бы ма из ког начина срце свое олакшала. Богъ мора свое право имети. И потомъ може се ново сиъ себи смети, ако е ново неповољность на овай или онай начинъ напишано или оказано.“

„Ко бы ногао тако рђаст бити,“ рекo я, „да ваюо неповољность признаи?“

Свештеиа се и са добродушнюмъ тугомъ погледа ме у очи, и рече: „Можо бити ви сами, то есть — — —“

„Како? я самъ? господичица,“ поиимемъ я, почемъ ићну руку сиеиамъ и на моје уствице притиснемъ.

У истомъ трепутку отворе се врата. Фрањастели уће съ единогъ испода руке шапроть. Ићгово лице бћше веселено. Младый изгледао е уаренешћемъ; опрене се брзо, врати се и затвори врата.

„Уђите унутра, Фрањастели!“ повиче за ићнимъ господична Офаіель. Али онъ е већъ изчезао.

„Дакле я самъ крнвъ збогъ ваше неповољности, господична Офаіель?“ упитаюъ я.

„Ако не ваъ, а оно ваша и целе Енгелске судбина!“ рече она. Ко бы могао спрећи толико узнемирене среће живоша равнодушних остати? Шта ће одъ Енгелске, Шотландіе, одъ моіи дедя, одъ васъ, одъ свеша бити! Само да ићно ялло правичности, ићно страдаюи одићх время другоми, могли бы за ономе свету веселозъ животи бити! Видите, то ие е правицно тугу, кою садъ ваше немамъ, єръ самъ я изазвала. Садъ вамъ дозволимамъ, да ми се мало збогъ тога смеете.“

„Нелако!“ повћемъ я; „шта ваше писъ узнюавиля, и себе изложити морамъ. Бћъ а ову тугу ићнтъ писмъ назвалъ.“

„Дакле я самъ дозволимамъ, да я ићгу срца сасвимъ заглабите. Ако то учините, то ћете опеть сие съ богћ точне сматрати, и не сано да ће сиеть ићна болћй бити, него ћете и вы у болћ стаћ ирећи, где ваюъ сиди неповољность недозволиша ступити. На мою рећь, уверъте се ново, милостивый господине.“

„Да шта добићмъ съ тимъ? Баиеу добру славу? Ако душа нећи само оцћнуе, што благородно мора провасти, то е богћ, да людско безможће у себи призна, да се судбини борећи се исиашше, него стрпељиво ово узети, што она дочесе, и што опеть дати, што се мора, ніи што се може. То е мое ићчело.“

„Ха, милостивый господине! дакле вы сте онде, где самъ я желиа да сте. Дакле я немамъ ваюъ ништа више захати. Я самъ о томе мораи добро знати. Єръ мой дедъ самъ ми е приповедао, съ коликомъ сте одавости у ћиной судбини о пријатой ползи, збогъ ваюеъ удаленя изъ Енгелске, говорили. — И вы ћете ићи преко мора? у Америку?“

Пытаюъ, садъ ићъ Маріемъ устао изтезаше, докле не у иеку илау забуну. Досала самъ ићтао само съ доношенемъ о путу преко Океана писати, то есть, ниваа собилно писамъ на овай путъ помислио. Али садъ самъ ћадио у оноиъ путованю растаюти се нохођећихъ

найлабе достойнїэ створена. Было ми є мило, што сам овде было, да опростиј узмем, и што последњи пут ангелскиј лик предъ собомъ гледимъ.

Одговорати писмо могао. Свакако сам размишљао. Стоило ми є на ру'ку пошти, да изрекнем, како бы ми мило было, у набудалїйи будућих найдаљие части свети ићи, свако кадъ бы се надати могао, да є тако срести могу. Я сам се застидио, или одъ себе самога. То исписи хтео, писмо ћи смео казати. Нападоше ме наседапуть такова чувства, такове жељѣ, да се изнесимъ. Я сам дрхао, да бы то исупутный начинъ говора было; или, признаемъ ти, Хара, да ніе такавъ было.

Марїя примѣтила я мою забуну. Она ме свагпаше простодушно, и чинило се, као да у моїой унутрашности исто читаше; или чакъ се ићи погледъ съ мовиъ сусрете, чинило се да є моя забуна и ћна собствена.

Докъ смо ми овако ћутаћи едно предъ другимъ стоиа, уђе ићи дедъ унутра. Говоръ буде любродошло прекинутъ, и заиочео се о спокојнијимъ догађаими.

---

13. Потайно убїйство.

Нисам писаи было у животу тако многострано узбуђен. Воли праћани, мисао на Америку, судбина моїи пријатеља, судбина Католика, и съ томе, што сам управо призната писмо хтео, моя найбоље пријатељства са господичемъ Осваиди, — то све ніе ми давало, да моју ово на ово склоните. На ни што писмо се могао постойно одважити. Сам предуасео сам, да у Енгіеской останемъ, и крайности очекујем, како бы безазорочимъ прохожимъ подозрѣиъ дворе и суседрїе Епископова обезоружао; садъ у Француску ићи, да бы у близости отечества бно — я пријавиъ, да писмо о могућности, лепу Осваиду видити, имаи є у томе уплавъ — ; садъ, да съ тобомъ у Италїи живимъ; садъ, да ни о бале Потомкаи съ пријателима одвутучи, и тако едву одъ европеиске буре удалъиу населбиу подъ мудрим заиономъ осиусић. Я писах ово, што сам хтео.

Допста, Хари, признаемъ, да писаиъ се съ господичиоиъ Маріомъ упозао, одважеће было бы ми лакше. Я ю любимъ. — — — У мирнијимъ данима одвајо бы се, да ћой ова чуствована изповедиик. Я бы ићу руку просіо. Садъ мора мои писао ни друге стварн управљена быти. Было є дужность, да се са самимъ собомъ боримъ. Стоило є до мене, да човекъ будемъ, независимъ одъ свике страсти, и да ћиу стварь сслушаиъ, съ коіомъ є благо хиилу други скопано.

Дић прасаћ, да се благородница код мене саберу, и ћшто писаиъ знао, какво бу ићне предложити? — Пустић случаи рѣшо є.

Опай дан у очи скупштине, донесе ми єдаиъ одъ моп слугу єдно писмо, зое є за прене докъ сам и съ послонима занятъ было, єдиог ћстаиъ донесо. Я га разсечатиић. То є было женскиј рукописъ. Я сам се хтео звалетя, да є те крсте госпођица Осваиди написали. Ове су тиснае слѣдуюће:

„Милостиви господине! немоите дивлеть и слѣдуюћеть дана оставити ваше обитавште. Предстои нам несрећа. Ваш є живот у опасности !“

Я сиех одгонетао ову заговстаку. Све ваше и ваше блике ни ясно, да є господична Осваиди писмице писала. Одна у пеке по моћ обично заключи сиех, да и посћтих. Али ни є исполатио бло, како ме є погла о грозећой опасности изићстити. Мож'да є чуја одъ свога деда, кои же є всћх често одъ простоте Епископала предохрапио. Зашто ми ніе ясиіе писао! Зашто ніе Дуи-Осваиди, као моћ пријатељ, сам ѣх мени дошао? — Всћх се дић клоніо крик, и закључаиъ, да се о стварн боћ изћстиић, огрнем кпуиде, и одемъ у Осваиново обитавште. Овде разумемъ, да є одпутовао; и тако исто и ићгова уиука. Неразположен вратиъ се хитно кагроѣ. У близости мое куће наседнуту острагу прободе ме неко. Окренемъ се. У мраку ишао є ваше людн уличомъ. Я повичемъ: „Убица !“ дотрче къ мени. Я кажем шта се догодило. Наседнуту будемъ многомои людій обружжеиъ. Одседу же моіой куће. О убици ништа се ни дознаио. Хирургъ тамио ме. Єдиог вожный убодъ подъ левимъ рамеиомъ ребра се дотиче и проъ месо прошао.

Стварь є падала у очи. Цео Лондонъ посведочио ми є учествовапе, и сам дворъ. Моя куће самога слѣдуюћега дана быта є запатићвапа узнемиравања; а сам приђао ваше посѣти, него што сам желіо. Ваио се садъ говорило о сазавстію противъ мене. Нека су изгледали, тиушаћи се овога ужаса, не сисам незадовољни. У вокпиика говорило се о конирству и друштвености Католика у Енгіеской, и ћшто ѣх тоже додано (ако да є какиић знаћ было), да є британскиј народъ напосѣћдиу принуђеиъ у своих праву противу вечиы утемѣтеље, ма на кои начинъ было, обрвку себи прибавити. —

Кодъ насъ є садъ до тога дошло, да се свако са сомиитичиих бесиилоиъ тићиа убиства чиие, него и съ надкомъ врши сапсаћиа! О моя несрећо, оскверићво отечество!

Но и га се ићшавам. Рана ме ніе толико тишгала, колико гадие, срдженъ и духомъ возвреме наићре содашићех людства. Я нећу вицеіе у Енгіеской живити. Моя є намѣра тврда, да у Америку одпутуемъ, како бы себи и стотиипо бѣдиы ново отечество построіо, куда бесћена философїи или враженда любовь къ вероисповеди и слобода нашега времена своіонъ водмукао-херонческонъ и злобоиъ мисли ие доиреа.

Ты ћешъ ми заћста веровати, Хари, да сам себе слѣдуюћегъ дана после ранени могъ у средъ болова за покойна држао, кадъ сам одъ кратког сна пробудиши се слѣдуюће писмице нашао:

„Зашто, господине, презрсете мою опомену? или непримаете цедуле, коіу сам вамъ написала? Мочвай убодъ, коіи васъ згодіо, и жене є оправію. Богу, благодатио, буди хвала, што се смпзопо, те є рана истина блиу срдца али не опасна. Клечећи молимъ иу се за ваше оздравлеи. Мој ће се отац вратити данасъ у Лондоиъ. Милостивый господине, поштедите себе. Я пишемъ то са хвалу суда. Лондоиъ ни овршо као разбойничка пећина. Безумно ніе ништа свету у свету. Я бы была спокојиа, кадъ бы знали, да сте далеко одъ Енгіеске. Но вы сте сауда у божиић рушки. Оставите се ни проиићеи. Я ћу се осћоиити. Я се молимъ Богу всирестио за васъ.“

Руковао є бло и са пређашићмъ єдиомъ, и садъ ми є было ясно, да су ове и оне рсте лепомъ руком Маріевомъ написане.

Ићно участіе ако ме є подврћило. Я нетемъ обадва писма подъ мој лстуъ; дрхао сам мою руку на путіо. Тако ми є было боѣ. Было сам действительно дете у моіой ранћеној грозници. Хари, она грозница, усамћеность, безазленмѣ, спокојно спанић о подобиой иоћери принело є моме срдцу ниие опасности, него ножъ убиће.

Старый Осваиди другогъ дана дошао є у Лондоиъ. Я сам спанио, кадъ є онъ дошао; али запоседио сам, да га увидим пусте. Кадъ се пробудиих, видимъ га клечећа на ножой кушиди предъ моимъ креветомъ. Онъ є снове рубе тихо ни моє прси дрхао. Ићгово ово было є къ небу управљено. Єдна суза као бисерз сдивала се низъ образъ. Ићгове устиие молише су се полагано. Я писмо задржъ перонтъ, да ти опишемъ, какво є упечатлеиъ ово чести достойно поивлеиъ на мене учинило. То є было молећи се Мојсеи.

Кадъ є примѣтио, да сам се пробудио, дође ко себи, уставе и рече такнмъ, умекшавамъ гласомъ: „Онъ є насъ разшиио, онъ ће насъ и излечити. Онъ є насъ ударио, онъ ће насъ и излечити!“

Одъ ићга сам садъ разумео, да є Марїя моју пре покушиоті тайноту убћстна жене єдианоіъ у сну видела, како сам я, многимъ людма обружжеиъ, одлучеиъ было. Зато ме є и опомепула. — Шта кажешъ ты о томе, Хари? То мсћ опомиће на сваъ Калпурніе о Цезару. О! нешто є чудоватог у овой довођици.

Дућъ Осваиди опомену ме побудитепо, да Енгіеску за ново време остављъ, чиих се жало опорапио будемъ. Онъ ніе сумпио, да изпостъ збогъ вере єдиогъ епископскиј иерарх о моіой глави.

(Продуиће слѣдуе).

Двіе царице, двіе удовице.

Царице су двіе процвиѣле
У Призреку граду царееове,
Єдна люба силна царъ Стѣпана,
Друго люба Царевић' Уроша,
Мука ићх се надалеко чула.
Ніе знала, остаи' удовице
Обадвіе, те се попуиѣше,

Крвску сребу несрећна замћи,
Несрећа с нуво необична
И синовс! великог господштина,
Што одрасте на вези и питу.
Цвасе хужне сиротне пјранце.
А янко нхъ до утћши нсће,
Да утћши, и да разговори,
Туга бм нхъ мало одлахнула,
Но нестале дике и обрнце,
Нести власти, места у дворцца,
А душанко нуло на цвијсте
Господштпну, што с забчесан.
Крић Вукашнх сћде на прјестох,
Пуету круну (са снота злочнстнна)
Прузсо рукнном прћзнарном,
Што рћтко бнва на свјету.
Своје с шру жумество погнаво,
За шарпце, како да нхъ кће,
Нити шатп, нит' хоће да знеде.
Зато краљо нпко не вомнћ,
Не свћаху пи вдне шарпце,
Е тнранпп, а власть му у руцн,
Одлобјенх вопце нштетнта,
Учнпти горе одъ сирота.
Сас се мучпо улагце власти,
Ани не шће, во се кћне бои,
Не шће пнзе, нсћъ свјету нпзе,
Са Шарс с кпнкуза плазпне,
Ясно кликће, 'нпко нарп нрода:
„Вукашнпе, да одъ Бога нађеште!
„Шта учнпи, море, нредъ свјетомъ,
„Нпшто пи се нопшо дпзонпшь?
„Я шта ли се бојпшь нрсмнслпо,
„Кодя вуку ве скћрпи своје?
„Како вћра што задлже шру
„На умрлу часу нћгопове?
„Нбси л' се шру зптћкло
„Мепше нћга да му будемъ снну
„Млађпнове Цареви! Урошу?
„Да Урошу нредамъ нарсвпну,
„Да царује, а ти да кралпешь,
„И да шру будемъ узъ волћку?
„Свпшъ ли се опомнуп', крало
„Стћфановпхъ, погледнхъ нрп свјетћ,
„Што говоре честарп на смрти?
„Нпе ли ти 'нако бсћдно:
„Аннвеш ти, куне Вукашпне!
„Мој единцъ и нространо царство,
„Аннвеш ти мов господштпна,
„И по данпсъ тужна домовпна:
„Надгледай ли нлку удовпцу,
„Пази мени кћћери Урошп;
„Побрпни се, како вали куне,
„Да по мени нпко не опази,
„Да ме пе пнше на свјету,
„Но опако нскъ с бсзъ прожепе.
„Поздрави се мојпх нойодпза,
„Нскъ Урошу нокпоне се мопе;
„Мепше мене нскъ пнх старћшус;
„А ти, куне, будп до Урошп,
„Како што си бпо и до мене.
„Спнкпте се, куне, в нозате.
„Тако ће вамъ свапте у напредакъ
„Са Божпнх нова благословпх.
„То царъ рече, ти му се затћче:
„„Мпо куне, снзнмъ царъ Стћфане!
„„Жао ми с, нреболсг те вспу,
„„Студено ни срдце у грудима,
„„Кадъ новпслпмъ, да се растанемо;
„„Сасга ме с нуки обузели
„„За тановнмъ слапнмъ господаровъ.
„„Али кадъ се нсможе ни нво,
„„Одъ жспе ти Бож'я вћра тарда,
„„Нрпмамъ ти се нмапета твога,
„„И ни душу узпмамъ ти свою.
„„Съ нирожъ нофи безъ брпге и кара
„„Са свјета Богу на нстпну,
„„Не шарби се ни чамъ на свјету,
„„Мепше тебе бпћу ни единцу
„„До зрелости и до нраве свпте;
„„Тадпй ћу му нредат' нарсвпну,
„„А я ћу му бнти узъ нолсно.
„„Тако, царе, ясна домовпна,
„„И свпетла господа царпца,
„„Само што ће тебе оканпти,
„„А за кара другога занти нсће,
„„Кодъ жспе се нсће нопужднти.
„„За нойоде не старпй се данпсъ,
„„Е у жспе два рођена брата:
„„Банъ Угљпна и нойода Гојко,
„„И два снна, два добра нонака,
„„Едно Марко, а друго Андрпја,
„„Нойоде само узалпта кадре,
„„Ја не смпе нпко дпћи глане
„„Одъ нпх, царе, одъ Дупнчсвића;
„„На зашто ти по сазъ браге пне,
„„Сас по твоћој удобе се жели.
(Продужпће сћдућу.)

Марія Терезія као царица и жена.

I.

Шестъ господе, кој су конференцију царице Марје Терезије сачињавали, биле су већъ у собп висопе госпое скупћпне, и очекивали само још долазакъ Њпхогъ Величества, да да сћдницу одпочетп могу. У овој сћдници требало в данпсъ врло важно политичко питање рћшити, и нпкпмогућ оногъ шатања могло се ни лпцу господе опазити кој онде онде у нокћпнпм гомплцама у пространој, полутамној собп околостоју, кое озбплньај, старпнскомъ намештај и нлаховпм тапетп врло озбплно озбплностп нлаховпх лпца одговарале. Онде с било барокъ Бартенштајнъ и граоъ Улсфелдъ, обоица сннжни министера царскпх, кое с Марја Терезија одъ почетка свога влађања, дакле одъ трајности годпна, својомъ наклоностп и новсрећнмъ новћреп.ма, конхъ уплнвъ тако се нспособлобпних и лкъ видпо, да се лако ни смћлпмъ мнслпма пје могао дрзнути, да не нрпзна, да онп мужени нпсу за цело царство одъ велпке користи и важности. Они стоно, возпмајући добро своје новости. Они стоно, возпмајући добро своје новости. Они стоно, возпмајући добро своје новости

сломъ увршеве, прямо новомъ постављене столице господе конференције стоју, у њиновой средини мало узвишени столица царичина.

Граоѣ Колоредо сѣдѣозао е погледу свога пријатеља, кои се са пребљѣдним изразомъ на окоме опреэу бише, кои е на краю остао последню столицу узео и свеким се у артію залубио, кои предъ њим лежаху. То бише једнаъ господинъ малогъ, красноъ стаса, кои ішшъ прилично младолишъ изгледише, кога необична нѣжность и бѣлоба одъ остале господе, кои лица боре старости брадце, одликоваше. Њиновка бора ніе се показала ни оноъ нѣжноъ, белоъ лицу, нити е потамнила рушице, кои на његошвъ образаи цвстау, и найтавши дисаj нѣборя ніе поремећо гладкость овога чела, и сама мала куруруца уста бшлу свеким слободни одъ чертій лица и писмени знакова, съ коима старость и животь чете людій обично означаваю. Али овоме нѣжноме, младоме лицу оскудъало е опеть изразаи младости, оскудѣваше ше е убоште свакій изразаи. Оне ѣшне черте изгледале су свеколь невокретне и означеше пра своj њиновој нѣжности, ни найтање свешесть, или и њиновим знакъ пријатности ніе се показивао на оним невокретнимъ устанцима; њиновка мисао и њихова сѣкъ ніе се дешрлала нидъ оних великимъ, гладкимъ челомъ, и погледъ они исти, или очи бише тако мирни, тако далеки и нечувствителни, као погледъ какове штатуе. Овај човекъ са чудновато младићи, означеваше њиенъ бшо е граоѣ Вешцелъ Каунищъ, найвећій на конференціи, кога е Марія Терезія пре неколико дни одъ његошвог посланства у Ширцъ натрагъ у Бечъ у свою дражаву вапцезирю позвала.

На њега граоѣ Харахъ и Колоредо управили су были свои погледе; они се чиніо као да ніщта непримѣћаваю, и продуживо е свој посао жарко и спокойно.

„Мислите ли даље, господинъ граоѣе, шаљушше граоѣ Колоредо пуѣ њеній, шиспше ли, да граоѣ Каунищъ увеэе бисмолошне идеје какове свеке са Француеким шипши сше?“

„Я сваъ о томе изнѣћаваъ. Я знаю добро, да е онъ тежъ пре неколико дана посредсшвомъ француеког посланика едно нѣжно, лобно писмоще одъ Маркизе Помпадурь приміо, на кое е онъ исше ішшъ нѣжнимъ одговорио. То е његова постояна идеја, да за Аусшрію ново свешско уређеній изврши и Француеку са Аусшріомъ саэединіши учини.“

„Одъ његове постояне идеје найболь бш се у дудоя куће изјемо, рече граоѣ Харахъ съ лажнимъ смешешкомъ, и онда требало бш малогъ Каунища довести да бш онъ — “

Онъ изведшутъ залеже, еръ граоѣ Каунищъ у исто време подигао е свое ово одъ ваза, и његошвъ погледъ почивао е съ тако редкимъ, учюченимъ, зедено-плавимъ изразомъ на смешеке се лице граоѣа Хараха, да е овај лакій студенъ врло своја срдца пречуѣти осетио.

„Ако е онъ ное речи разумео, прикучи овај загано, шио онъ — “ Ани несшаде граоѣу ријеке времена за лаѣ размишљаше, еръ тако исто кратки ријеи, кои су у унутрашњій собе ширице водиле, буду наједнушъ отворене, и у лажній архонской предворіи царичиној, граоѣ Бесеклизеръ, кои шкође као шайный сшѣшеникъ место и глаеъ у конференціи имаше, објавши долазакъ царичинъ.

Господа конференціе сшадоше одма изъ њихъ принадлежећи и степену њиновоме сходни столица, кои конференціальный астатъ обкружише, и очекиваше са страхопоштованіемъ њутањемъ царицу ово председашељашву њиновогъ тайногъ скѣша.

Сваъ зачуше се у своредной собн брзи корацн и шушшећи свилене хаљине, затимъ тихо кашљюцаѣ архонске дворске надзирашеље, граоѣе Фуксъ, кои перемоћи сходно царицу сваній путъ до врати конференцијине собе довратити мора и онда за њом затворити врата.

Корацн и шапћюцаѣ долазиху све ближе и ближе и сада се појави на врашима високій и величественій лик царице. Господа конференціе жешоше руке на украшене кашаѣерске сшоле, кое о позаѣевомъ кашању за њиновогъ бошу писаху, и поклоніше се дубоко и страхопошташелно предъ високомъ господоюмъ, кои лакимъ елеганшнимъ корацима даље сшупаше, да време док граоица Фуксъ затворн врата.

Царица ма'њѣнъ главе свешесни се одздравила е ње, ко оній поздравъ имедшъ одъ господе ніе сразо, еръ њиновс главе, њиховсній церемонія сходно, као у двору владаше, ішшъ клоняше былу и коридоше тако остаги, док е конференція поредъ ња прошла и свое место на престолной столици заузела. — Єдаъ ведутинъ усудио се, њиховсній церемонія протинвеъ быти; едаъ ніе дрзао свою главу сагнуши, него се дрзао, одма после почешковогъ поздрава опеть главу подићи и свој погледъ на царицу управити. Овај единъ бшо е граоѣ Вешцелъ Каунищъ, найвећій на конференціи.

Онъ гледаше постојанимъ окомъ за корачајюћомъ царицомъ; прошћутъ сала посредсшве се њихо њеюве черше лица, и лаѣй блесак свешенія прелеше за едаъ трешушаъ преко њиновн устанца. Безъ сумњ то бише посшигнуће царице, кое укочену равнодушносшь њеюваго лица покреташе, и заиста, Марія Терезія бшла е ішшъ лепа госпоа и у тоѣ сшвари, да учини, да средња ніе лудаво и устанце, кое се никада нису смешае, сиди съ радосшаномъ гордосши о своjой лепоj царици свеше. Еръ Марія Терезія при своj трудесети шесшой години, и при свеѣ томъ што е трииесеть деце са своимъ мужемъ изродила, бшла е за чудо лепа. Њено висово, чисто чело бише осенѣно обилномъ богашо-уваничевомъ, заюворенозлашномъ, њихо напудраномъ косомъ, коју у потилну една златна, са белимъ перћемъ окићена врежица у скупу држаше. Њене велике шамне очи бшу чудновато седе, и то тако проницљиво, да се почувствоваю душе чаеъ у губове се пловеше, чаеъ у зашворено и отворено срдце пресшаше. Уэиѣ, драго сашѣњій нос давао њиовъ лицу нешто горде, високоумно, кое е ведутинъ опеть разбијаваю дражесшво, добродушно свешеньѣ њени руживни уста, кои у своjой ориіинали и о-биљености никакаъ траэ одъ ове шюрбености непоказиваше, кои свакила Хабсбурга као „аустрійске усшавне“ свойсшена бише. Њих, кешто видъ обичаюмъ женскомъ неличномъ уэаѣеній сшасъ бише чуѣене достойне разноврсности; и ишъ чудноватій, у исто време обелій и благородно-целомудрены добрежій образъ жогао бы какаоъ Праксителу за његову шшшуу Јуноне као образаи служила. Почемъ су у царицу погледаи, ризмели су врло добро, шта ове, као всеки Марани, кадъ се она пре тривеств годаи ішшъ младъ и лепша у њиновој средини на дрвеку скупшшину за поклоњ мозеѣи појавила, она іи увела къ тиковомъ посшору и сиршвомъ одушевленомъ воденѣи, да су сви узкликнули и једнодушно повикали: „Наше добро и крв и животь за нашега краља Марію Терезію!“ — Свога краља Марію Терезію звали су Марани ішшъ и царицомъ, и она су у њиа за право у томе. Марія Терезія бшла е само жена у царскоj кући мужа, у средини своје фамиліе, у шајносши своје собе, иначе бшла е она сшвари, у вольи постојан, самосвесшанъ мужъ у државаюмъ сшању, у државаюмъ 'сѣлюмъ и у свему, што се ніе земѣ, њиовогъ народа, њене круне и њиовогъ владѣнія тицало. Она е бшла у сшвар огромне државе створени и извршаваи, и са мужевскимъ духомъ своје собствене предрасуде и склоности звладати, као бш ове државаюмъ благу и њиовомъ богашсшву убојеше противсшале.

И ова мужевна крепосш, ова држава одликосшь сшруга и у исшомъ трешушку, кадъ е царица девасъ у државаюй сшѣкъ сшупила, са тиxo исюмъ спокоjсшву на њиовомъ челу, да е сиѣ Каунищъ, као што е решено, у овомъ трешушку потрешиши бшо и гледаше узкомешашо жиюви чертій тихимъ смешешкомъ равнодушно се. Ниш ніе примѣћао ово смешење, нити, осиѣ царице, и равних личноси као одговорь на ово смешење показа се она тихо гордомъ жошскомъ главомъ, кадъ е поредъ Каунища прошла. Затимъ уэе съ правимъ краљевскимъ достоинсшвомъ своју сшолицу съ шелошомъ, и своимъ благогласно-звучећимъ гласомъ позуди господу конференције да поседаю. По своjемъ одрешеномъ свеприсшномъ начину сѣла царица одма иршво, као предъ њом на исшаj десаше, и на лошоj и државаюй ресиденцiи (предзаѣашељ) Бартенсшайнъ иной сваній путъ предмеше, кои беду у сѣдницу као предлогъ дође, записеши морао.

Царица иретрси иршво брзимъ погледомъ. „Моя господо конференције, рече она онда, то е, као што ми се чини, врло лепо шиташе, кои њиха и царсшву дашаху ријеши зања, и при коиъ бу за ваше сшѣкъ молила. Ради се за будућносшь Аусшрије и за пријашељ ша непријашељ, кои всево далъ задобити. Сшарији уговорима време е протекло, сшара пријашељсшва као и сшаре непријашељсшва мож да су свакодневно, и шшта се, да ли е боље, да лаѣна пријашељсшва новимъ уговорима подгрејемо, или лаѣни непријашељсшва у на-

тру новогъ пріятельства утисимо. Енглеска, Холандія и Сердинія отъ седамдесетъ година су ишли сваштарице, Француска и нашъ одъ три стотине година имаше противника и непріятеља биле. Треба ли да ово непріятељство и даљ постоя, треба ли, да протезане уговоре са Холандіомъ, Енглеском и Сердиніотъ поновимо? Дакле, господо моя сваштарице, дайте ми свдъ вашія жељіи да чуемъ!"

И почесъ е тако изговорали, даде знаятъ царица легано съ единимъ простомъ своя десне руке, на коиъ се дізнаятъ у протезу ясно сіяше, прхновнюмъ, дворскомъ кинцеру грофу Улеседу на другой страна.

(Продужеће свдуе.)

Шахъ-Гебалъ и Данишмендъ

7. Данишмендъ се справља, да испуни заповѣстъ султанін Шахъ-Гебалову.

„Wehe dem Manne, der seinem Zeitalter verdächtig!" Ово нашъ учи слава врла мїлчаха глаза, ко кадъ бы се людя по озоне владали, онда не бы было ни Мойсеи, ни Пророка, ни Христа, ни — Данишмендя.

Отъ свїо оныхъ Христосъ Спаситель, яко Богъ знао е то, да е опасно другчіе писнати, него што други люди, кои съ яныхъ жиле, писле, а знао е добро, да ће они мїги за то на крстъ распети, но будући е на земльи као човека мїгов позивъ био тай, да ій изъ покрване извели, и у свѣтлость увело, то е онъ и хотѣо страдати. Али, ови нашъ философъ ово знао, сумняо; еръ да е знао, да ће мїга овай истый султанъ, кои га сядъ окано лепо учи, и кои му се са своимъ поифрена, светиня брже него Шахъ Христа жертвовати, тешко бы се онъ Итимадулетства и привїо, а камо да да бы съ таковимъ войводъ радіо, као што нехо га радећа мало више видати. Но, пріятелю Данишмендя, онди се утѣши съ тимъ, што ваеи сами ты тако радећи прошао!

Кадъ е Данишмендъ куће дошао, дозове свога секретара, и заповѣли му, да напише писма на све намѣстнике султанове, и на све паше, и онъ сямъ сазове све окре и везире султановога великога двана, и каже имъ шта е султанъ заповѣдіо: „Я сямъ увѣренъ, ренне моя оци, да изнесну носъ, кои сте увѣрі узъ султана, кеда ни єдногъ, кои ниете ёмуу сказалъ ижри биля, и како ниете своє послове окано, како пали, и како волза царства ниге одправляли, но ово бы за вога лошао, да ніе тако се кадно, овай ће у заточеніе быти послань. — Султанъ нашъ господарь, хоће да сви и сваки добро мисли, да свакій свой посао у ревне, и као што поштеномъ чиновнику пристои одправля, а особито опоминя васъ, кои сте уз његово свѣтло лице, еръ ни васъ ће се утледати и други, кои су по провинціяма."

„Ине великогъ султана, господара земљѣ и воде, прослови прваи Окра — одъ прилике ово всеій совѣтницъ — да е славно и свѣтло, и ты честитый Итимадулету, кои су зракъ свѣтлогъ његового лица, да си увїекъ срећанъ! Мы сви, кои сно окатъ ово тебе скуалѣли, закључимо се великимъ Брамомъ, да сво мы, яко што си ты и рекао, свѣтлюсъ сунцу, нашемъ султану Шахъ-Гебалу пах како његоъ лебинъ єдено, и наше сно ту срећу добіли, да његово ясно лице гледамо, спигли вѣрни и всїрени биля, његове сно послове одправляли онако, како е онъ заповѣдіо, но његоъ бїяши Итимадулетъ стано е ньа на путу, онъ е нашъ султанове наредбе и доцкаяъ, и другочіе издано, све е врою по своїой волы, и писно султану оныако, како е онъ хотѣо, и не како е было, онъ е многогъ одъ нась кодъ султана скупо повару, но праведныи Брама отворіо е очи нашемъ султану, те е све истоне поворе увидіо, и њега нашъ съ врата скинуо. Да живи нашъ великій султанъ Шахъ-Гебалъ; да живи његовъ мудрый философъ-сваштарица Данишмендъ, срећанъ е народъ кои оканог султана има, и ошитъ е срећанъ и султанъ и народъ, кои оканог Итимадулета, како његова узвишеность Данишмендя, има. Живіо Итимадулетъ Данишмендъ!"

Нашъ Данишмендъ кадъ чуе оныку славу пику, помисли у себи, та людя пису тако изчести, како што е исте моя философія училе; где, како онай Окра говоря; где, како се други разумо, што е Султанъ оногъ непоштеногъ Итимадулета сбицо, и прогнао. За њега онъ е было невољно, а оно су поштени люди. Данишмендъ ніе знао, да су оне Окре окако говорили што се ту ніе десіо Брамиих Султанове Нурихаљ.

Кадъ се ньа „живіо, живіо Итимадулетъ" утиша, почне Данишмендъ скупљамъ Окрама оныко говорити: „Великомоемите и силне Окре, слубоки пространогъ и великогъ царства Индіанскога, чврсте подпоре блистательногъ и пресвогъ престола украшеногъ и моћногъ великогъ Султана Шахъ-Гебала — комъ да Пророкъ другій живогъ изволи (сви се до прве земљѣ поклоне, и ударе тринуть человъ о патосъ) — вы кои сте осѣдлане у службѣ његовой, и у вѣрности справи њега тарїйе него человъ постаи, послушайте мене и чуйте шта е воля великогъ Султана — опеть сви ударе человъ о патосъ — и шта онъ хоће. Нашъ силный Султанъ видіо е да е пребїявый Итимадулетъ велика зла починіо, и та зла почела су отпокти нахъ, чимъ е његово царство стало слабити, онъ жели да и та зла истребиня, и да бы то саршити могао, заповѣдіо ми е да гледамъ, нераздо у договору съ вами, да 1., одвајкаюъ народу, 2., да проћѣкнуть и исправимъ чиновнике, кои су земља и исправе невоља, 3., да возвратимъ правіе и заходе, 4., да дотеранъ у ред и чистіе, онкаре, дерзиште и све кои бѣдаи одъ зноя народнѣгъ жиле. Я знамъ, моя драги Господо, вы премудре Окре, да оно неће быти лако, ани Брамиюмъ и нашомъ помоћію удаемсе я, да ћу саршити волю нашега слановогъ Господара. Вы ћете мене у сваком моћъ предузимиюмъ подпомоћи, а народъ надъ види, да ће оне, за чистомъ разуку утврђене уредбе на његово добро ићи, послуша ће васъ, и тако ћемо мы основити његову срећу, коју му жели и нашъ срчаный Господарь. Я, што се мене каса, нећу штедити трудъ и зноя, я ћу и даље и нову радити, да се испуни овай велики задатакъ (чуйте, позиче найстарія опра). Данишмендъ мало поруши, па онда назвалъсе, и настави даље, да се испуни великъ овай великій задатакъ, и да се држава тврди. Вы знате, Господо моя, да ово нисте држивши ніе у снази, онда нема безбѣдности лица и сигурности имања, радимо дакле единодушно, да направимо добре законе, вѣр безъ ньа нема реди у држави; постаимо праведне и безпитне судіе, кои ће бдити, да се ови закони извршую, и да они, кои се усудили буду противу ньи радити, ће строге одговоре привикнуть, и по мѣри и квантету прїиме; наредимо, да брамани, бонце и свонри основане створе своіъ злата, во да се узну, и да уче народъ волю великогъ Браме познати, и по њой како сами да живе, тако и народъ живати науче; удутимо ій да се освесте, и да виде да важность ньова састоюе само у точности и пуномъ испуканію прописа ньиовихъ, а не у тврдапю по жртвама, у добромъ певаю небрамапскихъ ньсама, и у вештомъ удареаю шофе*) у кануз**). Да се пакъ у томъ простиио сопѣтујемо, и да сне боль испитаио, наредио самъ и да се сви найбогаиы оде скупе.

Оно буде одобрено, после чега се разиђу.

Зачинци.

* Не само старъ, него и нїяъ човекъ постае по другій путъ детегомъ.

* Светь е єдинъ позоришту, а животь човечій игри. Люди су играчи, случай састаяа позоришно дѣло, среѣа раздеље роде, будаше турцаю декорације, а само оглашени представаю гледаоце. Лепый позъ доноси подкрепљеи, зайѣсу управља време, а свичекаіе носи наслонъ: „Вѣчато єдно те єдно."

* Прарезъ е копиле одъ порезя; обоица су зидари: порезъ подиже здапія,а прирезъ оныже пуковпике.

* Кадъ се потарфуе, да су найтечествителнія люди, у цѣлоне, найсрећніи, то ми видне ни пакеть индиска послованіе: „Селита е богъ него стаяи; лежати е ішшъ богъ, него седити; крїати пакъ быти, найбоѣ е. "

* Кои буде битакаръ, може сь пуниъ правомъ рећи, да е добіо пуну шаку вепигореногъ певела, а онай кои е обешеиъ, може се хвалити, да се вешча са кћерю коиопара.

* Само оно ина вредность свою, шта се съ трудомъ добіе. Любовь мушкарца добіа постояиство само кроз уиинай и време, кои га скупо стаю да цѣли свою получи.

* Може л' се безъ надежде любити? — Я веверуемъ, барем досада ніе нико то чиніо.

* Две су ствари за кои притазникъ неславъ нашта, али за кои губитакъ сиуно плаканю. То су: време и невиность.

*) Нога спредка
**) Родъ скерне пашиъ за пашу тамбуру

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Казаоъ в то чинъ свиђеъ, Петаче?

Петак. Ерархический.

Ерак. А какво му е чинодѣйствие у прави?

Петак. Наиакво. Свиђеъ е у ерархи ово, што е у азбуци дебело еръ, т. е. знакъ безъ гласа.

Ерак. Дакле в немъ; вадьа заго и говоре други за кака.

Петак. О! да безобразного добошара! Я куи на лицитацији узиръ, а онъ иште одъ мене башшиикъ.

Ерак. Па зато да се лутишъ?

Петак. Како да се не лутимъ, кадъ ни ошитъ узъ то каше, „уздравъ да га носишъ."

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Земунъ. Двар рођена Његовог Величества врем. царa нашег било е и ове године одъ насъ сайно прослављенъ. Ошитъ у ови овогъ дана протекшине тошоли, осветлен вирошъ и свирањ биоде сутрашню свечковиу. На дањ рођења, у ово наша црква и праздникъ Преображенія Христова слави, обдржано е вѣнрье у римокатоличкой, поточъ у православной црква торжественои богослужењи и благодарењи, на коемъ су са Генерал-коморомъ и Бригадиромъ Гиси. Ю.Ю.аубуерањ иного господа као новогъ лица и трађанскога реда, међу коима и г. г. кр. гев. конзулъ Ветеръ Галеоваљевъ, и г. кр. другиій конзулъ Ветеръ Мерсеи, присуствовали. И у српеской свештеној било е благодарења, на коемъ су такође столовали господа присуствовали. У су такође столовали господа присуствовали. У сама сата по подне било е код г. генерал-маіора сваъ ручакъ, на кои су била иного отвора за новиа и трађанска лица позвана; од ившега спешњетиа — кое е такође позвато било — присуствовало е само чест. г. Пароха Лкрања Живановића на тозъ обѣду. Увече било е код дана сваъ благ изогъ светоъ восѣћен, было бы ишитъ вечан, да се ни вечани ваши трађани збогъ господскогъ поста тога обштег весела одрѣни морали.

— Београдъ 3. ов. м. кренули су се ученици артилѣрискe школе у Топчидеръ, где ће се рада преверавања истогъ предѣли задржати ово месецъ дана, а после ће се кренути да остали вести, по внутрености Србие испитану, у коима прошле године нису били. — Чуемъ, да е у Посаревиу пре неколико дана една свиња убијена и у бухарь бачена; збогъ чега е то учињено вема се, али е нашъ здочинацъ унађенъ.

ѣ. Подранъ 3. Августа 1858. год. Одавна ниъ ништа нико нисмо, сваъ удучи приказу и нити нъ, нико е велико назиће каше одъ 21. на до 30. ар. м. Юлиј у овоне окр. одавно скоро безъ престанка падало. Ядарь рѣка изашла се ово, много њиви кукурузомъ засеяне, дене зиваде испокошене у води леже. Шгира пакъ река, ово врозъ Лозницу тече, сиикое ове нароши иногe в кукурузе и ливаде потопила. У нароши Лозници 31. пр. и 1. т. м. дриино е бдлине да Богъ насъ одъ тако велике каше сохране. У Бањи позивочой нашоју 26. и 27. Юлиа тако е страшна каша пала, да се помислиио, да е обштій потопъ, зато што е сва скоро равница око ове бањ подоиз одъ прошле облака потопљена била. Потопљени су сви квартири по овой бањи, само су 10 соба, ков правителство са съ лета за кварире посѣтителя подигло, суве остаде, али ништа е подъ скоро до колена по њима биле; и дне су Курије на поточићима се једне и друге стране Бањ постоваше спашше, него су одва и попрашене. У овой е Бањи было посѣтителя прилично число лица, и то изъ Београда, Шабца, Смедерева, Пожаревца, Свилепца, Пегочина, Крагуевца и Ваљка, кои до 480 лица и то одъ 10. Юлиа до конца Юлиа т. г., безъ да се овде и ова лица у ручакъ узимло, кои су за време шесеца Маи ову Бању употребљавали. Пакло е и изъ внутреностиа царства лица, кои су такође ову бању посѣтили. И сви су посѣтителя скоро ово место збогъ рђавогъ времена оставили. Новозуто е Бања врло добра и лекониа вода, али за протавъ жешдја и врло неугодиих и неуредиих човекъ, кои скоро никакву задовољства гостима ніе кадаръ было дати, него су, могу рећи, сапиовлаци изъ Лознице кулие потребе за ово и пако набављали.

— Њег. Велич. Царъ дозволіо е граду Ръки, да приликомъ свечковина можe развити собственый народный барокъ, кои се састои изъ морског одела аустријског лађа са народнимъ грбомъ града Ръке.

— Жителя народа Суботице одредила су 15.000 фор. да се оспуне ондъ једна за сиромашне у случаю, ако се роди принцъ у царской фамилиј, а 10.000 ф. ако се роди принцеза. Осимъ тога дванаће се тому фонду прилоті годишиѣ 1000 фор. ср. дондле, докъ се неоспуне дупа за сиромашке.

— Одъ предстоѣшегъ Добрепшискогъ вашара вишти добра неочекуемо. Вашарь е изгубио своју знаменитость чрезъ железницу. То виде овлашћена великокупци, ваъ нове одсалъ ни да посѣћују вашаре, само доиъ скупе нересно.

— Одъ 8. Августа у т. отворена е у Топуску код Гаше една п. а. поштa за писма, кои 4 пута у седмице писма одромиа.

— Одрѣсоъ е за Ваишку барокъ красне жуте и плавене боје са прилаз гвирлочъ, кои у кнову престоъ шиси; то е трбъ бно старогъ романскогъ царства. Мислимъ ће имати красноплавештаъ барокъ са прилаз плавомъ бојомъ. Трбъ обои земали бит' ће покривеи пиженскимъ шеширомъ, плавета дентеловаом са свега плавчина, да изгледа една другой приладени.

— У Бапарской у Мишкену новио се једнъ звѣздознанац и пророкъ. Онъ е у Јанвсци петочтво и једну књижицу и у њой вели за велика чудеса, кои ће се збити. При врио прорице, да ће се скоро распасти Турско царство и каже, да ће бити у Брусланду хрисшенскій царь, коме ће прапасти сво благо, што е законно у Брусланду и Цариграду. Прво е благо цара Соломона, а друго цара грузоа. Хоће ли погодита? пита Дневникъ.

— Једно хрисшенско служенчи у Бозонья удала е одъ једнога сирочиха сакупила мало дете, кои су покрстили. Бабина се отаца мойо и пиканација, и министерству и синоде пани. Пеканација е одговорила, да крштеоъ подиуно пакло, да отацъ вема више права на дете и да ће га само онда видити, ако се и сама покрсти.

— Пеки Фотографеъ слѣдећи примѣру русскогъ научника Севастиново, кои е покушао надсеорасно благо у гора Атонской, ваъ хоће да такошиъ предмете византійске нѣшшине вѣрно сиике и умноже.

— Найсѣћи мостъ на свету направљенъ е на рѣки са Јавору у Канади. Састои се изъ 24 сандола, свиіи 242 стопе растоиња, и средній сводъ има 330 стопа. Сваъ ће мостъ бити 9800 стопа дугачакъ.

— Сви гласови съ русскогъ юга, особито изъ сѣверозпадне житнице Тауріе за азовскомъ морју казиво, да е рода изобилно родило. Има 20 година, да люди такиий рожъ непиште, каки се нынѣ тамо свршило изо ове године, и у Росіову, Брбянску и Маріонпу пуни су жебарови ишпе скарогъ жита, кои лаће непрекидно у загранпи извозе. Аренда за рашо за пет сљедућих година износи годишиѣ 30 милиона ваше, радост за правителство, ваъ жалостаиъ знаиъ за народъ, кои ову силну вопа изъ свога дела да вама закупцима, кои се богате, а народъ, особито сиромашню класу, са невиреном разлом трпе. Закупщици шпекутирају за радиие кодъ господи путова; ваъ су у неких губернија, гдѣ се почели железница градити, трострука скупиа аренда закупца.

— У Кантону в ваше Европиња убіено. Полиција су жељѣ, да удараю на Хинезе. Изъ Хонконга вилзи, да е европска ескадрилја дошла у Тиентсинъ. Жителя су поступали пријателски домобранска експедиција све што е ваи ваиште потребие. Присшло е и једно посредничкиъ писмо чина.

— У насељнии Енглеске-Колумбіе, на коме су одкривене руде злата; а ово ће за кому користбиу на тихомъ океану бити прави поваъ крвавогъ времена провицшиа у сѣверной Америци одъ азіатскогъ океана до тихогъ мора.

Ставъ водѣ.

На Дунаву	. . . .	12 ст. — ѣ
На Сави	. . . .	— „ — ѣ
На Тиси (Код Тителе 1. Августа)		8 „ — ѣ

Печата, издае и одговара кньегопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка

Бр. 33. У Земуну 17. Августа. 1858.

СЛАВОСПѢВЪ СРБИНА

ЊЕГОВОМЪ ЦЕСАРО-КРАЉЕВСКОМЪ АПОСТ. ВЕЛИЧЕСТВУ

ЦАРУ НАШЕМЪ

ФРАНЦЪ ІОСИФУ І.

ПРИЛИКОМЪ РОЂЕЊА

ЦАРСТВА НАСЛѢДНИКА РУДОЛФА.

Што се иља чује скуди звуци?
Што се пѣсме по Фрушкой разлеку?
Што веселя **Аустріе** пуци,
Са сви страна хвале небу дику!

Небо сја у ясной светлости,
Аустріо дична! ТЕБИ слава!
Све ти живо пиша у радости,
Наслѣдникъ ТИ родіо се царства!

Што молисмо, Бога уколисмо!
Ево сѣтла Аустріе крина!
Богъ дарова **Цару** Наслѣдника
И **Царици** свога иља **сына!**

Славе трояке дожа дипаса гласе,
Загорѣнью Србски ясно труби
У вопоспомъ Царству Аустрійскомъ
Ты се свима срѣћнима прилю'и.

И наша се крила соколова
На ти прси гроду Царскоме,
Те изаја изимеђ чувства жарки
Свае сѣтле Цару честитоме.

Срѣћни Царе! Богомъ облюбљени,
Вышный Богъ Ти даров'о є Сына;
Са Хабсбуржкимъ престоломъ остав
Аустріе судба сѣдињена!

Свѣтлый Царе, сунце огрѣнно!
Ево Т' мнице и срдца шичкогъ,
То наслѣдство дѣдова поносно;
Са хлавно є хрст за Цара дичногъ.

Жили Боже **Франц Іосифа** блага
И Царицу, дичну **Елисаду,**
И **Рудолфа,** тра млена драга
Пек' подижу народа Им славу.

Вг. М. Радојчићъ.

У Земуну.

Осванавђ Парилапда.

Изъ Бартоловси' перодании Дьюмонта, отъ Чоссе.

(Продужен.)

14. Саборъ католички благородника.

Чинъ сань се нало предвидно, предузмемъ да довиће тачуће ме се посебне уредивъ. Не зборъ тога, да Европу оставимъ, већъ да бы исвинъ погледомъ, што се вогъ имена тиче, и то, шта бы при одлажао тако огромогъ плана добро или штетово, дознао, ове ли походъ у Америку по моюй волји изишли. Кадъ сина се уверіо, да за опрему либе, за превозъ и набавлећ оствна прве две године за исполно стотине лиза, яко сви о комъ трошку живити буду, веће не стати ни пуне три четверте часи мога имања; да ћу више, него што е нужно, да у сторой Енгленой живимъ, одъ могъ имања задржати, яко бы ми плаћ велике населбине у сдномъ одъ найплодовитиј и угодноложени предћла новога света изъ непредвидимогъ узрока рђаво за рукомъ исило: онда е были моя висао, да сажо ово сасвимъ неодбацимъ.

Мой отацъ по свој прилици више изъ љубопитства, него изъ друге намере, дао е ону мћу наслћдственю краљевскомъ милости подарену исповаяту землю изпитивати. Онъ не сакомо што е изићсти многа либара и трговина о природи земљ и подневћо скупо, већъ и о своју тропку поуздане люде шиљао, кои су во читаву годину дана землю разсекравали. И сань то пошао у штогодњи артији, кои е онъ бележио. Онъ е съ таиномъ бриљивости сваку поединость за предметъ особитогъ изпитивања чинио, да ми се понекада чинило, яко да бы онъ самъ найособљаји плаћ подрављао.

Саборъ католички благородника, кои се збогъ могъ убистваног удара задржао, буде изнова сђдаку у моме обитавштву држанъ. И сань се ошитъ прће некима одъ њи, кои су ме посћћивали, изјасно, да живопис начинюмъ, да живаръ они сви у Енгленой остали, женогу и пећу остате; и да ћу се или у Италіи сместити, или више година по Европи путовати, или ћу се населити на Потомнику, где ми е земля наслћдственa. — Тога ради мои дрзи планови, кои сань предузео извршити, свима су у той скупштини познати.

Они су дакле захтевали, да я прый говоримъ. Я имъ рекао: Само два случаи могли бы имати места. Или у Енгленой остати и сваг за себе и отечество и последнћ рескирати. У овомъ случаю ништа женогу съ нима говорити, єръ сань закључио, да се изъ отечества населимъ. Или да се и они съ населењо реше, као я. Потомъ ошитъ и то остае, да ли ће свакій појединомъ своимъ собственомъ плану слћдовати, или ће сва скупа у страной казной земли остати. Я одобравамъ обое, и у последњемъ случаю уступимъ мое имање у Америци сваког изъ отечества прогнатихъ Католицина за прибављените. Я имъ прочитамъ краљевске допуштење, и представимъ ирtie мога отца што се тиче земаля на Потомнику. Стварь е прилично свђдели была, пре него што е до скупштине дошло. Кђодушно сви се изјасне за населење у Америци, само су ме ошитъ молили да објасним, коль ћомъ ћу условимо прибављените оземљте? Прекда сань за ово питањ было испитивањ, то сань опетъ мислио, да ћу смети обште главне точке изговорити, подъ коимъ я мое америкавске поселе за основъ моге населбине дасмъ. Земля, велимъ, остае моя собственa и моя населћника. Я дозволимъ свакомъ, да ова добра изборе, кои му се допадну, и продаћу сваког по уличиной процени нивове садашње мале цене, или ћу према свакадашњи добоку земљ подћлу броеву дати. Я задржавамъ себи за увиредног то право, да прый губернаторъ населбине будемъ. Свакій, было онъ изъ кое му драго земљ, или ма кога вероисповћдања, има право тако населити се. Пореэъ ће се тако разрезати, као што сань одобрс. Ако е условія довольно населења, може сама себи сходный уставъ дати, но овай ће морати вечно на начелима, одъ мене изречевима, почивати, да сви грађани имаю равно право; да се кваднa стопа земљ неможе наслћдственo учинити, изузимајући ову Губернатора и нос породице; да свака христћанска вера непрутњиву слободу ужива; да нико закона неможе гонћак быти, о коме се ће доказано, да е право повредио. — Къ свему тоэъ додао сань ошитъ, да ћу я, изъ любови према моимъ суђенимъ пратиоцима, безъ нарастолобја прый путъ вовше позабављати, кои ћеби была у стању, тровшове за превозъ и нуждна набављања издрзати.

Кадъ сань изговорio сви уставу са своје места, да ми благодаре. Свакій е празнио, да су мћгови очекивања надвишћли. Сви присуствующи решили су, да населбину са мномъ одлучо. Было е изъ тридесетъ и три племића; многи ћу ћыма веома богати, и почитана достојни. Они су захтевали моје главне точке и условія писмено, яко свечано доказателство, у многимъ равнозасећћамъ преписима; они су были сасимъ готова да се подпишу.

И разумћли Харфордъ было е на овој скупштини. Ты познаешъ овогъ красногъ човека, Харе, кои нас е у Мајнцу захтћвъ и увиљавали только ка себи прикупно. Има ћеђъ година дана, яко е у Енгленой и было е једнъ одъ найблажителји за право Католика и слободу земљ. Изгони слова у нашимъ скупштинама распространявала су одушевљенћ у сваког духовника. Я сань, кадъ сань рђшителность и радость сваю видио, было тимъ узбуђенъ. Весма радостно мислимъ на постойбину съ оне стране Океана, Харе, я ва то радостно мислимъ, єръ се у тебе потайно надимъ. Шта те може кодъ твогъ слободногъ начина мишљења за Европу при везатиу

„Општа Исторія," рече Харфордъ поредъ осталогъ, „есть исторіе живота людскогъ, и сандрзава у себи съ времена на време, као тоэъ живота одъ повћднем свитла свеће догађаје, у коима се божій промисао ясно огледа. Што у тоги се морао новый свећ тећъ пре 200 година одрати, ни рађе ни доцније, доэъ ће човечій родъ у Европи степећъ изображења достигао, кои е овай у раздорђ и побуну довео. Кадъ е Индіи, Египетъ и Персіи новабина была, постали е Грчки прибављените Муза; кадъ су Османи Грчку азіатскимъ варварствомъ заплили, буде посћћена искра съ олтара людске изучености у њу у флоренћинскогъ Медичеи одпешени. Потомъ се просто развали целый западъ. Садъ, почекъ е европскій исторъ у „робство ваю, я завидъ нескоро увидио, да и њгово сунце заилази, яко завлаће ради се у Америки. Я гледимъ само, како дивљивай ратъ цео наш свећ претреса, и веће га ратна грозница ошитъ иного стотина година оставити. Пасна се мора одвоити одъ зрна."

„Америка или Европа! — Кои синовый и животь љубећій човекъ може у свету вћу одбока колебати се? — Овде быти сведокъ тежке свитске борбе стары начела, стары ваде, старе навде; тамо быти основатељ нова середина, нова држава. Овде смутња, верозаконе побине и граћанске, побутке кодъ двора и народа; тамо миръ, обћлићавай земљ, каузе, подизање нова верозић и закона. Овде неограничена свеска и духовна самосилја, робство вере, робство мисліј, разпространявай источногъ тиранства, источногъ поделења людій на касте, источногъ робства духовног, источне любови къ ратy и опустошењо, источногъ разнашћства двора, источногъ убиства вепмерне вноваће; тамо човекъ ужива на води слободно право, слободанъ ито се тиче мисліј и вероваља, безъ господара и безъ робства, только богатъ, колико е праћакнъ, только велићай, колико га њгово достоинство чини; заводитель съ новова, разпространитељ бољи мисліј међу дивљацима, доэъ у Европи отићени дицицја божје мисли затворћх и прогнаствомъ живе. Овде трудно, право, или сустно пашћећ, исподредни, предрасуде, затвори, пучећ и друга неслађа суровогъ старогъ добе дћаствую и здравый людскій разумъ противъ природе себе подкрвлюю; тамо е простый разумъ и природа на врху безграничне слободе, и кће претећћа одъ двора, дикишће, судова, свештенић, цензуре и никакиће; све е лепо уређено. — Ко бы се дакле двоумио у избору! Стућайно у Америку. Я имамъ три сына; да ћу их отечество, овде имаю само пространый затворъ. Я ћу за съ краљевскимъ дозволењемъ учићати граћанина на њиовим добрами; овде су само слуге са титулама, и немаю никакый добитъ више стране, до право, да свое овозе покрію широкимъ плаштама."

Сви су скупа усклинули. Мислило се, да су све исполъ побећене. Свакій е желио, да су-

тро одна одпутује. Осликовића се на моју дату реч, свакій се изасшао, да ће се спремати, шесељаке скупити, и потребе за поселење набавити. Неке погодбе биле су сирашене.

Осамъ дана потомъ подписесмъ приятельникови су се опеть код мене скупили были, шамошне уговоре, кои сами устмено изашао. Я симъ дао да се више прешаса нарађе; после шо могъ подписа подписали су се: іошъ тридесеть и три. Сваръ е међутимъ были прочуласа. Више ньи мене всакодашни благородника поспѣшили су ме, или ме писали, позвѣя ме, да ій у ново поселеље пріиђемъ. Сви овде присутствујући ранимъ изашѣсмъ нашли су своимъ поновљењима. Мы смо скупа рачунали, да за она осамъ дана ніе кмазо више одъ сто домдесеть и три каголичка благородника, кои су се изасепили, да ћелу се рядо съ нами кашести у Америку. Ты новосіи имелиш, Харн, кано в жалосшно овде у Енгіеској.

Садъ озбиљно въ извршење целокупа предузѣа приступимо. Последньо послове, набавлсно звакичніе, тайно ій набрасмо. Многокакусній шпешаръ Мирбелъ прикио е управишељ кадъ бродарсшвомъ и налогъ да куши једну лађу за кодиіно са свимъ припремамо, и да найми једну или две за превозъ; онъ е прикио старашъ о морнарству и врховну заповесть. — Бладеръ поспављашъ е за нашегъ начелника, дата су му іошъ два чи века у помоћъ, кои су у рачуну накусни. — Полковникъ Дикинсонъ прикио се војног дѣла и съ тимъ налога, да све, што е за заштиту поне насељенє нуждно и потребно набави. — Харгордъ прикио е надзирашъ и контролу кодъ свимъ насељашцима, бои бы се пріимали, или нужду у чему имали; особито налогъ, да на скупљенѣ лидиро, столяра, кровча, чизмара, кошара и други руководіоца мотра. — Безоспъ поспављашъ е за надзирашеля рада; а Елисовъ продузео е то, да о свршеносшву свію остала потребя нове колоніе брегу води, да небы шшошъ начиновъ у недоумѣнію пао. Тако исто кванчеро Бладеру прачићаи су сви они присушствовали као саѣтници и помоћници, да небы нако бегъ посла за обшту сшварь было. Тако е даље колонијалный саѣтъ всѣхъ одъ насъ образованъ био; управљаће надъ свима и свему у обшемъ обзиру приндлежало е мени, по придани су ми іошъ шесть названи дѣловодишеља, и мы смо одинъ съ другимъ сачињавали окружный саѣтъ. За Виргиніенъ губернатора напменованъ е једногласно благородный Харгордъ, у случаю, ако бы се и у разговору или одсушственно, да не заступа. — Нужни фондови за накнаду предузетыхъ утрошни су на овой скупшини. Они су из управљаћељскогъ саѣшу предложени. Једногласно запкључено се одмъ, да се пуш у Америку саѣтъ склопи предузме; да бы у новый свеш благовремено пріиђела, кано бы угодно прва урсѣда за за земна обпзалишна постановишя и права пређашни земљѣ за земље и пролеће усѣве сходна учинишя могли.

---

15. Претеча.

Дуи-Осалинъ и любезносшойни Марія одпушовали су! Они су у Шошландіи, на своме лобру блиску варошице Бервики. — Ахъ, Харн!

Съ њимъ одлазимъ све ми е шако изумрло, да у шумама ни Потомаику немогу семъ быши.

Марія ме люби. А ш, Харн? — — Можешъ ли сумњаши? Колико и она мене, толико и безъ ње ніе ніа писаніе, и шех седъ осѣћамъ растанак. Я писаніе несрећни, него пре; ніе осѣћамъ, одъ ње разлученъ, да ньу никадъ савршено срећанъ быши.

До четвршесть дана повратићу се за њима. Я сам то нлов, и њихов деди обећао. И врлъ ће шако њи. Я опеш шренушно, у кои ће ју лену сшешино опеть видиши, кадa очекујемъ. За срећу и сам се сада у море послова утопио. Сиза растройства подижу ме. Часто се сшидимъ мое слабости.

Я ћу у Шошландію не другчіе него летши. Я ћу њену руку просиши. Дуиъ - Осалинъ люби ме. Онъ и она поновљали су ми по хиљаду пута безобзирность, избацивши шиновоъ живошъ хтели су најобзирнѣіе быши, и свяку жершву за његову срећу на олшарь принесши. Заисша, Харн, моя срећа стоји на ньу. Они ће ме ньеду несрећанъ учинишя. Али седъ с мое пушешесшвіе, и порећ шога дубока старосшь старица! Могу ли ју спокојнуши, да ме њезина унука у Америку прати? Могу ли захшевашн и надаши се да ће једно одъ другогъ растаће? — Моя е срећа њиову сшра'а и надежда; осѣћа часъ предчувсшвовахъ блаженсшва, часъ очишиа.

При растанку плакали е молећи. Она ніе была владашељица своіи болн, толико ю е своіа трогуо. Меза су лишине сузе изъ очію. Дуиъ-Осалинъ сшоише тужно по страни и рече: „Сва красоша човечія и живоша подобна е трошкомъ шрешу; трава се осуши и цвеће опадне."

Десеть пуша реко сам съ богомъ, и десеть пуша опеш сам, и посадио се поредъ чесшіи дођѣ, да о будућносши, о опешовању у Шошландіи, о пушама њиову ньи у Шошландіи и ньве у Америки говоримъ.

Кадъ сам напослѣдакъ озбиљно устао, стрпа загрліо, реко и Марія последню речъ. Я сам с една изговорио. Узмемъ њину руку и притиснемъ я на њов усшнице. Онда случайно падне одамъ врелосъ съ њиовъ прсша. Онъ се скиша у мою склоњёну руку. Я осѣћамъ, да ли е она у мою склоњёну руку. Я осѣћамъ, да ли е она то привайила. Я га пошаишемъ на мой прсшъ, я цвропшићу га њъ најмањи одъ нов, кои е повиди моя мошн посшао. Она га сама іошъ боље уширди, безъ сумњѣ нисшёни, да е њиъ.

Я сам сшошао ону прилику прешена за благошкловљени знакъ. Несмемъ ли, Харн? Марійнъ болъ. Марінна жалба, да спорo у Шошландію доћеш, њиъ срећнији правиши руке при растанку, њиъ погледъ, њиово цело существо изражаваше ньу, кано сам ној мію. — Проведеи поспіно ни е, кано сам ној мію. — Проведеи были ньи боиазљивосшь! Зашто ньсмъ се изнеспію? Зашто нешаши њоій, њеков деди, да ће она срећу моја живоша, ньо супруга, добројашн?

16. Спремања за пуш.

Твоја су писма пріисшыа; я тако и предњашта са најновијима на две различне лађе. И свидучаји су здрава са природнимъ редкостима. Благо тебн, спокојнымъ анђеле!

Шта, Харн, ты сйешъ у Грчку? Баша живао? Шта трпиши тамо? задовољсшво сокосбмишљања? Тако исйсаши ньше чуша расколе Оиира, трошке речи Дамосшена, и исйсмъ нашли полюбиш Фоціона да одн. Развалине и ньиеві, ньше нашла исйсмъ ньви. — Харн, иђе самномъ у новый свеш. Знаій самномъ кашу нову Аѣину, Коринѣ или Шпарту. Потомакъ нила сиое младе таласиће у блеску пешнѣсшу се сунца; исйъ одъ хиљаду голина повлачи се Европа (рѣка водъ Лакедемона) у безсилиной поморини. Красный старый свеш исйезнн ньше у зеленилъ ледовима; само свешли и новлаи се іошъ у висина Андеза. Индіа, Персіа, Египеш, Грчку, Римъ одиесмо съ нама у вола, ньи е Колумбъ пазанео. Осшанмо онда Европу кьиовъ духовницама, праѣницама, благородницима и робошима. Найблагородніе, што е човечій духъ о образованю друшсшвеномъ кланоти мисліо, слабсшва древнше мудрости, изъ хиљадогодишньи свешски накусшва, ньи ньемо тамо, слободно одъ свашкогъ дреіюсіи, наслѣдносши осшатна, у кланоти привести.

Наша губернаторскій саѣтъ по свакій дань се скупи; посао е сирашен. Све се жури съ неочекиваномъ брзином, срећомъ благонаклоности, и найсрожіихъ мерама сшудено. Пошисали смо, брой учасуюћи се насељѣмни различне неросполеди износи ньи хиљаду. Ми нрвако пресшани, и условіи отезчити. Међу ньима су скоро две сшошине благородника добројаш сшан и имања. Една добра лађа купљена е, са свима нужнимъ потребами свакбчасни. Дне друге лађе за прнвоз кашаньке су; свакій часъ чекамо, да се отиснў на море. Зашто ньа ћелу послелъѣ две ньсъ слѣдующе недѣлѣ са радницима и готовнима свакогъ рода. Господинъ Харгордъ и полковникъ Дикинсонъ предпоѣдіоће походъ, пушъ ће ньх посао на Потомаику быши, да потомъ ће ньх посао на Потомаику быши, да потомъ жежъ исшражио, и до могъ долазна место за врва поселења прегледе. Іошъ многи ће о своме трошку ньи, кои ньсу се могли шако наздашуши осшободиши. Ма сшо опасносши предѣли и користи, права и дужносши свію, нои се сѣ ньа у новой насељбни населши жеље, печашаю издали.

Зашъ ли, кано сам ною дању земљо на Потомаику ньиеновао? — Свеё се само. Я сам ној ньи благородне и деце Маріе дво. Садъ се ово ньи у много хиљада уста ора. И будући всакоіи ньезду тако. Сирошъ ће потрести, кадъ чуеш, да о Маріланду (Маріина земља) говоре.

Она зна, да сам ној за честь ному земљо ньиеновъ ньиово. Я сам то и самој ньој

писао; послао сам још печатно писмо; а сваки новонађено моје љубавно, моје најновије жеље, најновију сам још пошљи и пренеси претелу. До четири или пет дана одпутоваћу у Шотландију, ако буде или ће бити још хора те ријечи. Али многима писама задраза ме дуже, него што сам хтео и обично сам се, да Дух-Очајнику усамљеноћ посћиме, бива могу о трећем више покушаства писати. Али а се сиђах свршено на двиђеноћ могу честитог Сетона одговорити, ако с њих више пута у путовању наших хрватских бано, који сво ни двоица преко своју небеског, ја земно заборавила. И ћу добром Сетову управљат нађи моима сваки дјама предати, кадъ Европу останем. Њиову шаљи твоје писма за жене. Посредством њега примићеш такође вести од мене и мог сутрашника.

Заключујем ово дугачко писмо, мој Харе, да ты ти небу душе задржаво. Пре него што старе Енглеске примора оставим, посљеђу ти још неколико ријечи, да ти о мојој судбини у Дух-Очајновом куће, и о дану мога одласка кажу. Тешко ћу вође пре него у лето, и вође да тех у сеси, у Мариландъ ће. И сам то жомих сплутницима ћио. Они су сь нашим дјама одпутовали. И ћу за њима последњи ћи. Но све завеси од вође маје Шотландезанић.

Съ Богомъ, ты любимић. Я те заклињем мојом ћи у Грчку; сћећуј за мном; дела мою судбину самном заедно.

---

17. Писмо.

Већ е ово писмо затворено и завећљено било. И та опеть отворић. Харе, ты морашь још знати, да е твој Цецилъ срећић. Я имам од господичне Марће писмени одговоръ. Ево достављам ти га за овог листу. — Разсуди сам, да ли се могу за блиснем цекати.

Ево целог садржаја њеног писма:

„Милостивый господине!

„Богъ само зна, какву е борбу моя душа претрпила, док сам вама одговорила. Ах! и сђа, да одговорим; сие ме ни то обезћуе, сие, да преко вама искрена будем, да ма шта се отуђ породило. Ви треба, да найдубље у мое срдце закаратте, јер што Богъ гледи. Я сам вас сматрала као привилеґованог пријатеља, коме се без опасности одкрити сме. Онъ вам си собомъ тайну у вечну тишину, коју му мож'да мы никадъ небы одкрили. А зарь висте вы одинъ преминуши пријатељ? Неизмерный Океанъ ступа између вас и вас, као пространный гробъ; и вы висте у недозватный светь путовати, да никадъ и да сте још звездама, опеть за вас више другчић, него још гледили.

„Вы висте вашу земљу по мени назвати. Мож'да сте мислили, да ви радость причините. Я благодарим вашемъ пријатељству. Али ако мой е богъ уклоно. Ахъ, милостивый господине, какво бы я мисли горда были сирамъ више благонаклоности, какви бы ме могли или морали они незаслужени благонаклоности сребьюни учинити, — я незаслужених то. Я бы были вам, мою собствену милость сносити, него ли вогъ другогъ. Зато ћу подлећи. Но Богъ ће ви помоћи сносити.

„Претекъ ваше матере познали сам тех стећуюћих ватра. Я сам га само такође одма познала, чимъ сам га, као што реко, сутрадньк видила; зарь незнате, да сте ви га једном по казали, да сте ви са многима забуђевћих о вашемъ детињском времену и о ужасима приповедали? Али како е ось на мою руку лошо, и писмъ знала. Я сам га задраза, господине, као вашъ покловъ. Онъ е мой ваббаготворни пријатељ, светлый спомењикъ; онъ ће ме до гроба пратити. Я ћу пречесть ни једногъ другогъ човека носити.

Мы сво претекъ проживели. Ако може вамъ сирота речь барь малу радость причинити, то нека буде наговорена. Дивите ће одсада за свегда за нашу заручницу. Я знам, и то е истина, да писмъ достойна, мы заслужуете благородних. Али ова речь васъ ни кађмићъ особенуе. Берайте себи достойнију. Я се смем непротивъ у мислима найдостойнијем обсћати; али опеть само у мислима! Вы сте ухићени чувствованјами, кои су прво природна, кадъ извраћено предиђаћ нанижутъ похођења наступи. Мисли се често, да су вамъ ова лица, кои су одъ васъ растављена, мнија, него она, кои су у присутству. Оставите века недељ и неседи протеку, и онда ћете се предомислити. Вы вете ни благодарити и кому непрекость указивати. Я знам найбоље, да ни једномъ човеку, као вама, любовь, ако што вы називате, писмъ нађра узати.

„Я чезнемъ, да посъ кадъ васъ видимъ. Мой дадъ говора свакій данъ о вама. Онъ се моли Богу спокій дати ти васъ. Я бы васъ молила, да вамъ скорће честь више пођће обсћате. О милостивый господине, и опеть дрћемъ одъ ове посћете. Мене обузима неизказанић страхъ. — Али добрите. Я желимъ васъ још једнуть видити, и ако да у вама ново сират гледимъ. — Само сирић? Зависи то неби било найгоре.

„Ваше сам писмо моћъ любезносћи дели представила. Онъ ме пытао за по тћшно. Я му писмъ ништа затаили. Онъ ми е наложио, да ви нћгову неотрпељивость пакажемъ, съ којомъ васъ очекуе. Онъ пора и жели са вама разговорати. Ако висте о себи сћомъ презарали, милостивый господине, то слободно мою руку одъ њега пићите. Я сам му неотрпељиво поворна. Я желимъ њиовку особену волю.

Съ Богомъ.

Ваши найпокорнија и т. д.

Марће."

(Продужиће се).

Двіе царице, двіе удовице.

(Сврштетак.)

„Царъ премину, покојна му душа, 105
„Ты осћаде одинъ и невћрани,
„Що све изучаш, но све непознаш,
„Ријеч говоришъ, нћру губишъ свою.
„Зарь те мало краљевине было
„Одъ Сазунског' мора до Дунава? 110
„Те преузе земљ Урошеве,
„Мучну туги у вођоле книгу,
„Расу царство силна цар' Степина,
„И краљаство старих Немањића?
„Изуче теби и тану господствоу! 115
„Е отето биће ти прољето.
„Те преиспи, пажеть изгубіо!
„Одъ ваше си лозе и колћна,
„Ко ти бћше и отацъ и мајка,
„И ако су ти тића старја были, 120
„Казнишъ ли се дћлом зломишле:
„Неко ралож, неко рабољонић,
„Неко, море, таванић пастирунонић,
„Сказоко ћу у богатству
„Жалосни, ви господовали: 125
„Сиротиња тужна голотиња
„Одъ постиња дому ти и друга.
„Вућашице, иде доћеко!
„То премаси, пак последњи на се.
„Вића житост цара великога 130
„Немањића, јако тебе даже
„И господство дидо тешећени.
„Нић колибе сћде на пријестолу;
„Мећите ваше праве оворе,
„Коњо се протурила чађи 135
„Те натаче крузу Немањића.
„И то дћло вадъ учини прво,
„И када си вћру изгубіо,
„И шта те е онда кварапио,
„Да изгубишъ и одиу душу, 140
„Када уби царя последњега
„Кума твога Немањића Уроша?
„Кадъ науки еллонъ шитетити,
„Како обрћзъ, и юначкій поносъ,
„Да заповеди на мећдань юначкій, 145
„Ко юнакъ бирекъ да разгранеша;
„Подли врћнић злочинацъ са праваћ,
„Те краљ ћеше тайно пријаваре.
„Царъ ти Урошъ у гостима бћше,
„Теби дочек' своіонъ краљ платн. 150
„Мучанъ праљо, несретный народе!
„Очима се гледити сићте,
„Зазора вамъ ніе ни срамоте;

„Не знате, где пропаре краља
„Несретнога Царевић' Уроша?
„Бог'м ће в поквити прилю,
„Немилите, другчије ће бити;
„Крвно дело покаје се крцком;
„Не сећту мало в убиша
„Своїовђ смрти што умиру съ миром,
„А бесъ туђе руке и посла.
„Вукашиће грдних тиранине!
„Да се туђимъ очима догледнић,
„Видео бих и и довољно бих,
„Да си врзнић сваком предъ очима,
„И да ти в удворичке хвали
„Попађаодни рути и загрли.
„Еръ за твоје извести и писми,
„Што с ближе, лакше и клеча се,
„Нико страха, веко найде рали.
„Ђе у владе ніе стално правде,
„Вако се и одъ прие граде.
„Чудерь ваља и премисли, брато,
„Би ли тако ни неполи било,
„Би ли онђех тадъ нашао други,
„Пачадруга добра пријатеља,
„Да ти прими пола ада на се,
„И да съ тобомъ невољу дели
„Безъ неполъ, текъ тебе за хатарь?
„Како бѣше старіехъ прилика,
„Незнађа нила посрадаху,
„Васъ в узнаих праствако народъ,
„И знаемо, када се кима плаче,
„И за сваку господарску славу
„Дапно е радо свако главу.
„Нерени с честитоме лудаић.
„То ти нећеић доћекати, брапо.
„Еси л' чуо, еси ли кађено
„Јоић в плачъ по своїй земљи Србској
„За Стеванови за своїех царемъ,
„Како земља жили господара?
„Одъ срдца и ово было, брапо.
„Да си чуо плачъ сву Србадію.
„Шта говори и како ли збори,
„Кадъ гдесъ пуне, да Урошa нема,
„Мануо б' се туђе господштине.
„Но временомъ и тиоё земаић ніе,
„Мучна брата мора жуда каћи.
„Нађаће се ко ће познати
„На крвавиу продћеиу краиу,
Тако пила са плашше вине,
Но Вукашиић зато и не хаје,
Еръ ко чуе, илони с' да не чуе,
Кадъ не смѣе силе видасати.
Текъ зачуо неко, ко назваће,
Добро чуо инаћ Николаша,
Вѣрна слуга Царевић' Уроша,
И тако е говорїо Нико:
„О, даворе добра господару!
„Хоће тебе пократи Пико.

Марія Терезія као царица и жена.

(Продужетк.)

„Я съ мое стране, зеля Ужесадъ, торжественимъ достоинствомъ са своїх места подигнувши се, и двох мећиће за обновленїе нашегъ союза са морскимъ силама. Ове су се нами одъ седамдесетъ година верне и благонаклоне показивале. У време наше найлеће опасности, када с Лудвикъ XIV. пре седамдесетъ година одъ нась Штрасбургъ и Елсасъ узе, када су његови с.-кунице, Турци, Бечъ обсели, и она два сина непрїатели целой аустрїеской монархіи претили, онда с биле савоз са морскимъ силама и Савоёнскимъ, кои с Аустрію, заедно са храбрима полскима краљемъ Іованомъ Собіескимъ, спасло. Собіески ослободіо с главну варошь одъ обсиде; Савоёнци држали су за нась побуђену Ломбардію подъ узломъ, а Холандіе и Енгелеска чувале су и заштићале нами Нидерланде, у конма духъ побуне одъ времена Фалша шпанскога ніиће ніе могло угасіо. Мы имамо дакле самоу са морскихъ силама за ніиће Нидерландъ, самоу са Савоёнскомъ за Ломбардію благодарити, за време дока с Француска почела нами отимати, ніе нашла ніи неповољно опротиспи нити заборавити, почемъ нами с Шграсбургъ узела. И у ово время, када с Француска узела, не само да су нась нами савезница чували, него нами и давали; поимше помоћи Енгелеске и Холандіе напуштле су наше касе, благостанїе наше земље увеличе и нась способнима учиниле, да ратоше, као сто са Француском и Елсасе са Прайскима водили, храбро, плаћено и у славу и честь Аустрїи ко концу привелемо. И дакле двох мећиће за обновленїе союза са морскима силами и Сардиніома; одъ седамдесетъ година добро сто се показа, и то е право добро, што плаћателя свету прикрва дио е вѣрности њихови камара, еръ верность плаћателя сатишава се и са верношћу народа.

Почемъ с граѣ тако изговорїо, седне опетъ на свое место, и дрїевный ветеранъ Бартенштайнъ, страшный и снажный овай любимоцъ царице, полизе се, да бы торжественимъ и страстнимъ говоромъ, одма за граѣнох Узефендіох, користъ обновленого союза са морскима силами прослависо.

За онаи говорили су граѣови Колоредо и Хараха и црквенный кнадпорних царице, граѣ Кевенхилеръ, кои сви они биши су словени и одавногасни у своимъ убеђенїма, и имедиси одъ ове богати, отимши и гради каналера ніе свео другїй видъ на себе узети нити друго што говорити, него само, што су преће она два синана ветерановно-заповедноћа господина реклп. Узефендъ и Бартенштайнъ ладали су запосести. Она клисе: поновити савоз са морскима силама, кои су тако недавне ратоше помоћи пзвадае, и ове су одонда увек ревносно дворске камаре у добро дошле. Еръ онда придрживали су се іошть тврдога текъ начела, да морскимъ достоинетву ніе престойно, рачуне у дворской камари пресгадали, и господа дворске камере имали су само Богу и своїой свѣсти о одправлаю новчаны доходака рачунъ дати.

О обновлаю стары союза говорила су дакле господа конференціе, и док су говорили, седло е найважїй ніеу ніима граѣ Вешцеў Каунищъ, мирно и свеснимъ равнодушимъ погледаше[ња] нити с и найманѣ на мудро и научно предложење господе ниново, знаимо се само съ тимъ, да предъ нимъ лежеше врло уреди, свои пера нако боль заоштри, наборъ свои мошіе изправи, и брижљиво свакій трунъ и прашину са прстима са свои плаше очисти. Наодпутъ, довъ е Бартенштайнъ управо дуго и обстоятелно разлагао, граѣ Каунищъ у своме безсмртномъ вехитаю тако е далеко зашао, да е свой великій, брилїантомъ обложеній сатъ, на коме се нако маразше Помпадурь нилазіо, сказій часъ нидіо. Жени мати гласови звонцета нако красній казаль оркестеръ пратиза су тромке речи Бартенштайнове, кое нефутинъ Каунищъ ни найманѣ ніе слушао, него се е тимъ забавлаше, да избіаи свога сата тихо брои. — Царица, кои в пре ону равнодушну невнимателность граѣа са сима прирѣшимъ нестрпљењемъ примећала, и кои е често гнѣвлиних сеѣањемъ ніени очіи, и неповољномъ речи укорила, царица остаде дакако спорнаго способнїа, свршено стрпљења, особито при редномъ нійовомъ сати прелети ній непримѣтно смешењемъ преко ніени лепи, благородни чертій лица, и кадъ с последаи одъ тога господе увтио, видъ с на Каунища редь дошао, да говори, покрену се натреко око царице съ погледомъ нестрпљивога очекиваа къ ніему.

Али како се бишше сазъ ово прће тако мирно, то неповерпше лице промениво, нако се зажари ніегово око и кака енергіа свеше изъ ніеговогъ чела! Како осветлаћ бишше ніеговъ погледъ великимъ и политичнимъ мислима, кои се сазъ чудноватихъ, поля пајавољних, поля мозећих изражаемъ на царицу управи.

Я недавно мећиће за обновленїе стары союза са морскимъ силама," рече онъ съ всимъ нкимъ гласомъ, и одма попаса се на лицама господе ніеговї другови изразъ дивлена и упрепћења.

Само Бартенштайнъ задовољно се съ тимъ што е волгаао ранепнји сазкиао и съ поля сажителемъ, поля презрителнимъ смешењемъ своги младогъ безмоћногъ противника погледао.

Каунищъ в прикћао то и предузеро в високоумный поглед Бартенштайна са ширинъ, и постоинимъ окомъ, почемъ и и сазъ ово прће равнодушно и лидіо свою речь поновіо. Затимъ после пратногъ бутања, нако да е хтео своимъ слушаоцима одворъ прибавити, нако бы ове сасвимъ ново, и ніитъ никада, на овомъ месту нечувене речи у себи прикази, продужи дапе: „Савоёъ са гордимъ и високоумнимъ морскимъ силама био е за Аустрію већъ надавна понижећ и опозоъ, и ако нами у почетку овога союза ніиову обрину позићше, то после нась скупо и горко е стаие, и мы смо онай сатъ у сопко преже сь великимъ жертвама и тешкимъ ограниченїма наше слободе морали кулозати. Ніилаћ трипутъ краљ Енгелескій и велможнои господа Холандеои ніеу заборавіа, да су се съ нама саюзовали, зато да ніе нами, него само нама тай союзъ нуждитъ био, и тимъ су нась понизили и уста задужили и дали нам стоструко осећати, да смо ніихои плаћени союзници били, и звоиси

ли од ње благодарноћу и моћеш. Ревнило на растењу моћи, не непрестано успевање младе Аустрије, којој будућност припадежи, док се они само са пропасти могу хвалити, ревнило за напоре нашег унесе растења богатства, найпаче су ме трудили, да ове напоре, до ког су нашле надање руке допрале, нису запуше. Нашло турско поступање нас и, сапознице, исто тако свашто, као и њихове непријатеље, ер забрана на Шелди и Рајни, препаштање и све, што сагласно државство изнесити могло, било је за нас исто тако наносне, као и за сваког другог. Неопомињем се нашег савеза наших јафета и наших заставами затворили су своја пристаништа, и за преже док су се за нас Индерландје да чувају чинили, блиан су у исто време решавшись окову, да небы затворење границе више Индерландје препорачали и плаша сама трговина, власт и бродовлеће, ни сенерворх и источном мору звостала. Завети, ово пријатељство морски сила обтерећује нас тежиком рукоћу, и то ње бишь дотле дошло, да сам ја, као последњих моје царице у Ахену, надање и многозначне поставлене Енглеске ни то опомену морао, „да небо нѣкакий полъ царице збогъ нѣговогъ гордогъ, надѣянога существетия тако нехрабро повредаю." То ње бишь тако одавле, видъ е моя висока царица сама Енглезовом посланику, вон се сваком надежности тешко пречине, као да е пријатанје Индерландје само ољ Енглезе и Холандје нама сазданија жалость, дакле ње одине, кадъ е моя висока царица опоръ гордих енглезових посланику опоро казала: „Нисмъ ја и владителька у Индерландје тако исто као и у Бечу? Ели она казать поклоне, или само показать своћу моћеш праха и холандске великоможника ?"

„Да, поћене Марія Терезія плаћећих очима и апностевих поклоном главе, да, то сам и казала, ер надѣянога ова трговина као ве в ревердина и њезин хтела жов право ољ ње као власость примати. То е моя ирско и жуља, робовати у ове пријатеља и сапоја, и и сам хтела, да горда господа то увиде."

Било е чудновато гледати, какво су дѣлство ове браће, страстае речи царице на слушаоце произилазе. Пролетило е као неко дрхтаћ пресо честитих лица господе конференције. Узофеллз и Бартенштајнз промениле су погледъ пијћових движења, док су други дан гроеф као некусан дворска господа свој погледъ са неповинтних чуфенћих на Кауница управићеи дражи, кога су њихов многосмотрљиве очи брзо као рафалћу са звезду новога дана уловили.

Гроеф Кауниц, вон се ніе надао, да ће му царица прекнути говорь, скешена се поклони се предъ њом, потомъ, кадъ е царица ућутала, после краткогъ ћутња сѣ истимъ миромъ и непроменћеномъ гласомъ продужи далѣе: „Ваше Величество нашло е сваку жалость, да утѣшеніе и тирзаство наша два сапознаа на сѣверу праћа, дакле ніе нужално ваше праћење о томе наводити, и само ћошть остае о нашемъ сапознику на югу, Сардинји, нешто проговорити, кои е нахъ Ломбардію хранила и чувала. Ја се врло добро опоменћемъ, да е Виктора Амадеј, краљ Сардијскій, надъ е савезъ съ Аустријомъ закључио, доста јасно, да сво и мы у Бечу чути можа, сваке повереннку резко: „Ломбардію е моя. И я ћу е само кадре по царице као збуку послати." И мени се чини, да е онъ ово добрѣ изелица осѣћаћемъ, и ваше него одинъ од најбољи дредћа ако добровољный листъ збука Ломбардије, за кою га е бањтовањ аустријскій изборо, поло. Перцино овай велики изелаза одъ тога времена само се крупе одрезо, и сѣдъ у место њега влади својемъ сыномъ, Виктора Емануелъ, о коме е журнаљ лордъ Шестерфилдъ изелаза у своју одушевлењу ово изрекао: Благородный Викторъ Еммуелъ Сардинскій находа ніе кажу пеорадну учићо, нешши изажну, и ніе никада учићи." Седъ, а се са собомъ своразумѣваюћи, да краљъ сардинскій сам могућа свойства има, и надъ небы было глупље географіе и италијанске охоте ех збуки, то бы Викторъ Емануелъ ово честанъ човекъ. Али жели ех збуки благородногъ краља сардинскога исто е тако за њихъ утѣшитељне и страшилно, као пријатељско утѣшитељ сазданъ морски сила, пос нахъ овимъ утѣшитељнѣмъ не само свой пристаништа и реке затворно, него ћошть да бы могли, да нахъ природе предъ њима на колена клекнта, да бы нахъ за време пријатеља изузели и помоћи были, односи пријатељу, ово у њему нельбитује, него само на поћене помоћи нагледа, и кои помоћь нахъ се гордимъ начином изнађуе, тове су пријатељству ново узреде изнешене, и боль е само приходитъ какогъ великодушногъ поклони одъ богатогъ доброжелателя добити, него утворено изпуснѣй, кое ни другимъ изпуснѣма замењено. На Аустрија е тако богата, да нѣкакве туће помоћи нещребује, Аустрія е богата, сакупа, доста јасина и сакупа, да само оваква свой пријатељство и сапоћ поћуди, кои тимпо пријатељство и сапоћ себи на честь сматрио и почитуе, и у тазовомъ не само мисле, да даю, него и да праћаю. Аустрія дакле ніе, да се у гордомъ и добровољномъ самоосећаню утѣшатељнога и овезоумљеногъ пријатељства морски сила отресе. Она е једнъ дражій, чѣлонъ сапознић, слободанъ владатъ, кои право има, да сваке дутове остиши а вове стазе изађе, по коима ће ко спасеніе и величина дође. Нел ћошть мирне и идеалне величине, о чимъ бишу трудће и размишлће сале Енглеска и Холандја никакво предузетковећ немаю, такове величине, каю изображенъ, поноси Француска лепше сведи ина. Француска худи Аустрію својимъ пријатељствомъ, она ће тростотно-сидишћ непријатељство заборавити и великогъ, дрскогъ младићу Аустрија као драга велика љубовница на руци бити. Съ Француском спокоји стресћего спасне опасе стара сапознца, онда сво у ставио, непријатељу неће Европе прогнастати и знаћ жећ као рѣшителнай момента по херзлиња сво Европејска преприска полоћаја, и гада по какоћ свезној волћи Европи или рать или мирт дати. Француска и Аустрія свезжене целћи ће Европи законе прописивати, и нову политику, ново уређећ створіи извршити. И мени се чини, да е овай свезъ као са свећке тако и са европејске државе благонаклоћаћ. Француска и Аустрія сусѣдъ; кадъ сусѣда једнъ другомъ пријатељски руку пружс, то су обонда уловио ми, и онтра мочеви звштећаћне плаве границе; Француска и Аустрія једновремена; свитый отацъ у Раму, као аустријско оружіе благослаћ и нама обраву своћомъ жолтинох позлаћеном, небы нако више нужде, жилосећи погледъ одвратити, да ове свезнике апостолске Аустрије не гледи, ове еретическе сапознице, кое бы онъ нако неверне и одпадлике божіе прокле, кадъ небы исто тако свезница нѣгове љубимне Аустрије бы ли. Али кадъ е апостолска Француска апостолской Аустрія свезница, онда ће праза благословени свезъ, и полићно полубено свезнсћа бы ће онда у Рму одъ ев. отца освећено. Као нам полићне, тако и нѣх свезности (љубозности) двех дике мићше, да старе свезе престано, и ове са Француским возобновимо."

„И я се ясно и радостно сагласиваюх са мићнѣмъ гроеа Кауница, поћене Марія Терезія, нигдо подигнути се са столице и величественихъ погледомъ слушатнку погледнли. Гроеъ е говорио, као што е мож срдцу драго, онъ е говорио нах чисте и одушевљене љубови према отечеству, бесѣ чувствіе стран'а и привреме; и дакле одних граоу дато найпећу благодарность и нѣгове ћу реча добро у себе усадити и ић срдцу пријатн."

И царица, узхићена своћих собственихъ одушевљећем, пружи гроеу Кауницу право десна своју руку, коју овай са необичнох живости на свом устнице притисну.

Гроеъ Удесеадъ гледао е ех изразом пријатељств ужаса на ову необичну сцену. Бартенштајнъ бише блеђа и трцћаше свше устнице, као да е хтео тићъ свой изјати, грофови Харѣх, Колоредо и Кевенхилер столали су са сигурним гланима, сами у себи размишљајући, ја кои начинъ најбољи бы успеха, да се на пријателско новог ланеста основе.

Царица ніе знала какако на неспособна лица господе конференције; велике и дрске мисли узбудиле су њћу душу, њћно лице плануло е и тонало се у одушевлењу као ћубимо осе чество.

„Сне за Аустрію, рече она, заклетвенй погледъ ех небу подигнувши. Сне за Аустрію, моје срдце, моя душа, моя мисли и моя жељ преналежо благу моје земљѣ. Ја ћу Бога молити, да моју душу осветли, њћно бе право нашло, и Аустрія прнае пријатељ и праве непријатељ избрала. Я сам сада одъ њих као сваке године сабѣћ примила и решићу се, чимъ нас сазову и право поштіе добићемъ."

Она дакле рукомъ позвони сне, лагано поклони се нако знак растанка. Потомъ брзо одъ стуни столицу натрагъ и горде остане подъ пропетсвом врховногъ дворанина салу.

Господа конференције стоју у дубоком поклону, док се врата за царицом несетворе,

онда узвраћише своје главе и бацну сваки на другога погледа, чудноватог последъ. Само Кауцић чашо се свеснић недовикнъ, неузбуђенъ. Съ најмодернијих позиција, кои га неостављише нимало, узе своје оруђе уредно, и мету ић у железе нарочите шипе, кое подъ руку узе, затимъ лако предъ своимъ другоселима поклонивши се, тихимъ, загланимъ корацима право себе профе и изађе напоље.

То е биша потрешна противъ перемоћи, кое господу конференције и грчкове новимъ ужасомъ испуни! Было е нимо никакъ противъ свега, што се досада у царскомъ двору за казно и право сматрало. Још никада ни єдинъ од господе царскога суда ніе се усудіо, пе архонтовъ пандери Узсеседа силу оставити, и седъ се дрвуо најнижој столици испод заседавајућа чланова такође свако поређења церемоније учинити! — Ніе било још случаја о такомъ нечувеномъ, невероватномъ чину, да е Узсеседъ тимъ као убиственъ бію, а господинъ Бартеншпайнъ своє горло и високоумно држаньє изгубіо. Наслну речъ непрогосворивши, узе Бартеншпайнъ грофа подъ руку, и сакупивши газноть, и долесуштинемъ погледомъ оставе пријатељ силу врховногъ суда, у кои су побољшовосном жогомъ ступіли.

Грофови Харахъ и Колоредо слѣдовали су за њима бутлером до предњ сале, и покоше се дубоко и страховочитателно онимъ двома свакимъ господима, кои тако исто предњу силу оставше.

Текъ што су се врата за њима затворила, кадъ она два господина здруженимъ смешењемъ погледаю єдинъ у другога.

Сарашше всѣхъ сам шапуташе грофъ Харахъ, погледе звезде, кое ноче као сунце блесну, а данасъ се у лицно утлѣлъ претворише, а напосле и у поясо. Данасъ ће бити бадъ подъ Бартеншпайна. Я нећу вам! То ће правій путь бити одъ єдиновстъ годіни, да на истокъ оскудѣемъ.

„Я сам грофъ Узседа сутра ни часть поясо, кою ћу нарочито њему за честь давати, рече грофъ Колоредо свеселя се, седъ ћу напросто да се разболимъ, и часть одазвемъ.“

„То есть разгласити! Мислите ли вы тако на угашеня сунца Узседа и Бартеншпайна?“

„Я сам о томе уверенъ!“

„И вы мислите, да ће се рађањемъ сунцевъ Кауница звати!“

„Нећемо се звати, љубезній пріятелю, ве, Кауниць се всѣхъ зове! Тога ради сислушајте мой савѣтъ! Грофъ Кауницъ се подмитити неможе, али онъ има две слабости, жене и пѣне коњ! Вы приказивате две ствари, кое су, што и зборъ, зависнъ у грофу Кауницу побудаю. Певанење Форлиня е ваша љубезница, а прибесни коњ, кога сте вы ноче у игри одъ њихи Естерхаза задобили, во Кауницовомъ мнѣнію е найпородніе животно, кое заслужује да се види. Поклоните дакле Кауницу нашу љубезницу и пошетъ лепога коня и онда бићете свугда љубимци!

(Продужиће се.)

Хинески војници.

Најновіе вѣсне донесу вѣсть, да су Руси, Енгезе, Француза и Американца са Хинезима миръ закључили, и то за Европљане врло пробитачанъ миръ. Како е могућно, питаће наши читатели да шака людій и осколико поена бродова могу єдну државу за кратко време побѣдити. Кои вѣсне од 300 милюна житеља има. На ово питаньє одговорићемо са следећимъ члановима о Хинезима войницима.

Хинези даше се за млодушне и страшљиве. Они су барт територіи. Њихова велика земља есть єдна свиша. Само жестине земље, казаре и баште одъ природе сирота, состое се у томе, да свою омиліо раја, да ако и ніе неће, него наша ништа нелика соба. Све се занше земљѣдѣственихъ и башшованствомъ. Притомъ свако село има свою библіотеку, свой лѣтописъ, кранно на и свою књиговечнпцу, као што и Енгезъ Мортимъ своимъ собственимъ очима видіо и описао. Притомъ немогу бити велики ратници. Они су здраво цивилизирани у томе. Они су били врло благорастворітвая, весма изображенн, по цивилизирани, да се у пущаю, удараю и бомбардерою упрошћаю. Они нису имали нѣколикъ непріятеля у своихъ великомъ небесномъ царству. Али одъ како су „рибо-чешнице нарасле,“ као што они Енгезе називаю, у „опіумскомъ рату“ найвећъ у вет пристаништа, и полонію Хонгконгъ силомъ изгрнули биши (одъ 1843), имали су много непріятельства и боева и трвења и одъ тогъ времена морали су и боли солдати бити. При и после бомбардирања Кантона довољ нѣсове храбрости, нѣсове до найвишетъ степена узвишене прости најмањѣ су предупредили. Они воде єдинъ и у миси обичнъ рать изтребленъ противъ свію странна, као лакъ, преврзу, опіомъ, отровъ и бомбе уносе, уместо обећаног пріятељства и „западне цивилизације.“ Доћета за европейску ратну вештину войника нису дорасли, тако да су Енгезина у последньемъ бою опеть подъели кораји, и просто и страшно поређеній національтетъ ону вештину завладати нису могли.

Доста с' занимљиво подъ оними обстоятельствима, исшто о хинеской войничкой дисциплини дознати. Сидети нама се чине, да су смешни. Они нису скелету обрезану и обшивану кожу одъ њихи ово себе, рескиту закрпљену чак ово тѣла обвотану, остриса едвеч пиперъ на найкраћемъ начелъ, затимъ опеть ого на леђима, иена врста закрпљете чов, изводи тога коњика, а у ошпирна богато изнесеній пашперъ за прсима и тѣлу и весама чудноватъ покривала главе, изводи кои некій родъ шлема са перјанимъ, кои бы тако за прибесни овомеиую, кадъ небы бою имали, нами подобанъ и увусни. Нека покривала главе нашихъ на войне наше наши добри страна, само да су одъ коже, други имаю онда хамема и други чудовишта, кои врло лице солдата свима ужасный и гадный видъ даю, у возduху перемо и непріятеля у дальни застрашити морао.

Употребително и обично оружѣ сто копѣ, стреле, пачеки, кои подобни, али управо стоећа а у корици петострузо сѣкіева и онтра себи и пушке съ фитиљомъ, кое се као тополи пале. Последнѣ, гвожђа са пашимъ оружѣемъ, дрвено за сиешну ствар. Али на точки сматрана живота посебнога и обрадованя, у место онеправше у велику убиствену цивилизацію морали бы сматрати као сламу у опомъ народу, ніе е бадућъ, као печатно и т. д. на две хиљаде година исшпио, пре него мы. У томе се они особито управљаю и бое се са краткимъ начелима и тврдо, стоећи штитомъ, тако да се ово хомерови хероји и изнеси боре. Оваково оружѣ ніое и сами страшљивцы окікути и лоде у великой и безобразной дальни нелишене се убита. Они ово, после ручнога мача и штита, као главно оружѣ сматраю, морало ваше исто ратника, као мы са нашимъ далекобојнихъ оружѣемъ. И у тактици и у ратной вештини вису презрена-достойни. У њиховомъ разреду и одјелен хладе броћ нетъ, као у њиховой филозофіи и митологіи (хинеской колеру шаренстро е нетъ фигура, као што ниче треба да е штитъ). Солдати деле се на гомиле више одъ нетъ. Два пута по нетъ типови ову вегиде, што мы компаніомъ зовемо. Трипутъ по нетъ човека ова зову „хиљ“ (т. е. батаніонъ). Официра деле се тако исто на гомиле и релове у нетъ. 6-дахъ батаніонъ состоя се съ официрима изъ 450 людій. У полю и при навезди хинеску више одъ тридесетъ компаніи, кое разне фигуре праведа у различномъ се види поређеу. Ове фигуре имаю обшта имена „летећій змаћ,“ „рушећи облаци“ и т. д. Сва тазна фигура има осимъ имена, одговарајућа осимя „ква“ нѣсове филозофіе, прпонашимъ вештеству елемента (наша войска нѣшта за филозофію). Осимъ батаніона састављаю за битку єдну тирлу керу са у средини командујућимъ официрима. Трапутъ по осимъ батаніона са половиномъ послушно — изучени создата деле са предъ оними живостоними кездратомъ и базисомъ на две воду-окружне линіе. Пред у бици найпре напада или се съ непріятељемъ чарка, доћ друга линіа и квадратъ базиса мирно стои. Дзанасеть батаніона нападаю или одбію непріятеля. Чимъ одаиу одазветь напатрѣ устуни или за бой неспособанъ буде, ступа на место тога тај другогъ поду-крута другій. Стара рашеза войска проспаћаи е тимъ, што я свакогъ непріятеля по трипутъ съ одпорнозъ трупомъ нападаю. Али Хинези, судећи по тороченомъ положеню, дзанасеть и четира пута са свекимъ одпорнозъ трупомъ нападаю, пре него што непріятеля испасти може за рукомъ, да сагро, сану керу нападне.

Занимљиво.

* Єдно друго разумемо сано, што се любимо, љубимо се сано, кое се разумемо.

* Само о свакі непріятељ, кои несрећу своју спознита можеше.

* Ништа немогућно желити єдно е одъ найотмѣнін знаненя здраве душе.

* Пріятељство е нѣзна одазвость, нѣкимъ пастопањемъ о учврсно, да се свеединећемъ народа узајамно угрешавамо.

ДОЊЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Ријеч сто и једног топа прогласила је на све стране Аустрије породицу превредноу вѣсть, да је нашу преимућствена царица родила Сина, Престолонаслѣдника, кои ће нерѣдко пута сваи приладом заузети. Шесетъ и пет година протекоше однако се Аустрія опасномъ покоиу себи ніе радовала, и нало нлако старила, кои пакт, да су тога привилоиих сто и једанъ топъ пуки чули. Кио што и по целой држави тако и овим прекодосна вѣсть и код нас највећу радость и усхићу одушевљена проузроковала; многобројнын и свет поито у цркве, да у храму Божіемъ Свемогућемъ благодари на овомъ дару, принесеномъ му тоиле молитве свое, да кано коронисаномъ Престолонаслѣднику Аустрійскоуъ, тако и родитељи, преимућственоуъ Цара и Пароду нашу и целын аустрійскій сабинъ дому подъ врлина заштите свое прачи и дуг живот нихъ дару. — У вече истога дана биле с варошки кули осветљено; другій дан биле и код Г. Генерали Шангауера свиех обћаз, и у вече исте вечери у гостіонници код „црногъ орла.“

Београдъ. Његова Светлость Кнезъ наше Александеръ пристао се у Недељо 17. о. м. од свога пута по внутрености Србіе. — Пре неголино дана дошли су овамо у Београдъ сазвани славнога масерскога трона Сенсвиа. Они су све знаменитости наше вароши и околине прегледали, и на вр'у Авале су биле. Штета што с окол дан кашњати біло, те нису могли подуже прилу ону панораму уживати, кои се гледаноу са вр'а овога брега видити дае. Осим младих грасовина биле с наставитель г. П., истый овай, кои сидъ и наше кнежевске Петра и Андрія воспитава. — Време с код нас опетъ што може быти хрђаво, пратећ и лядно кзо у Октобру.

— Изъ Вршца. Дањеся б. Августа на преосвященое господое, пороѣз праздника просланскога и дань рођена Његовога Величества и найимилостивіега цара нашега Франца Іосифа I. онако као што треба. Никадъ нисъ ніе тай дань безъ свештеноне прошао, и држанъ, да бонъ и никадъ слађа свештеноа на тай дань испити нисъ ре рукоиъ ніе, пао пастя пута, ербо нисъ е после толикога рђавога напутешеноъ, кашњеноъ и неутолиноъ времена тай дань тако весело, топлъ и безъ набиваљеъ ветрића осѣћаноу тако, да су све згоде и прилике ни свештеноноъ той праугодности, и бонъ нако се само жилети могао надиво постужаше. Згоде и прилике въ тоие су тако удешене и набављене; и и служитель обучене бијаше, да с све у соноъ време нахелѣно, и послужати одма нако с требао, почело. Наше магистрате к біо сань осветљатъ; нозако год нас прозоре, осимъ тога што су унутра, да сваноъ свеће горе, ст подъ с свиней са кандилима окићен біло тако, да и сань у цилеву и ноно біло. Све и то свето и вистино бијаше, да се очима погледати ніе могао. Съ ніене, када се из магистрату пђе, ноиъ знак далеко, код но с нашъ зрѣлнах дометри мостићовали су ну. Одио се дворъ са много лѣта, правіи су грузије и музика с свирали. Слова та трали и до поле 5 сати, и после се свакій задовољно и радостно, кошева слога найбољега благодѣтеља и найнадостнијега отца држаше га срдцу и душа прађао куће своіои.

— Изъ једног дописа у „Светозаду“ дознано, да су и по Бугарскоі нашо многе штете правели. Истоуъ се листу јавно изъ Видина: Казный се грозный случай недъ нашъ дневно непрочитаних читателъни нами. У Недељо 27. Јулія биза с сесіанъ велика вода, кои с многу причинили штету, што годъ с было у полю, жито ни скопови, сено ни гомиле и кукурузъ по њивама, све с то однесено, ништа остало ніе. Сачувай Боже од такоуъ пања и једнокомна сирота селика, едвах каже мени жита ніе остало нашта, други нисъ за сено тако рећи ништа каже, и т. д.; једна опетъ трое говедина погнуо поле те трое брата или сестра или жену удовицу. Вода с біла тако велика, да с читаве куће прозирали са керамидомъ на дозу и у тоио се вему кои врдоех кашо, опашога пуногъ недъ Видина доиела, не само ардоин са виноуъ него и буреди и многе други ствари. Код Видова удонио се трое, една жена и двоје дете. Близу Видина код Вилбуна села ина една бапица у којой су биле 18 дећи од кои су 6 утопли и 10 удавила се, во сами бапицома одвесена с бапица са свима дећеми, а да се невољно где и они биле, нчали су нисъ овде нигде једну кол с одвесено до Шушице. Плевенъ варошица, у кои се удавило 150 људи, село Чивчи, Вобанца, Буковацъ одвесена су по поли, читаве куће изъ воду су прво у Дунавъ одвесене, а људи нолико се подинуо то су ноиъ жени, ербо с велика вода те нема нико да доће да нам кан.

— У Илодану држао се годишнын испитъ у училишту „св. Кирила и Методія.“ Испитъ с поторио главный учитель І. Грусевъ у присуству Митрополита и Конзура. Ученици разделени на три разреда биле су испитавани изъ св. Исторе, Катихизиса, Аритметике, Геометріе, Физике, Метеит, земљописанія, естествене исторіе, словенште исторіе, бугарскогъ, турскогъ и грчкогъ е зика. Средоточно учителите ово основано и да предуготови ученике на тай конкурсъ за учитељ и Свештенике по Епирхіама, и обриче благе надежде. —

— Изъ Њујорка Валенціа у Ирландіа и Њивуидланда у Америци иду сада телеграфеске вѣсти добро. Ове с једна занимљена дознала од 99 рѣчій за 67 минуте одправитъ. Друга дознала од 38 рѣчій стиже и у Валенціа за 22 минуте. Пре неколико дано одправише изъ Дублана једну телеграмъ у Њивуидланда. Ове с 12 сатій у дође — подинко с сатій у Новоуидланду? За поправу сата доће одговорь: осамъ сатій у вече.

Стапић воде.

На Дуиаву	. . . . .	9 ст. 10 п.
На Сави	. . . . .	2 „ — „
На Тиси (Без Тиссе — Августи)	. . . . .	— „ — „

Печати, издае и одговара кнљиговечатња І. К. Сопрон у Земуну.

Подушавка излази сваке Недеље у нечи. и шаље се на пошту годишњу 5 кр. сребра по пошту 2 о. Ако пак буду желили више примерака, онда се шаљу по 15 кр. сребра за сваки примерак.

ПОДУНАВКА

Предбројава се ове године под сваке 4. к. поште. Из унутрешности Србије може се плаћивати писмима са пошиљком на књижару Госп. П. Ваљевчића обратити се.

Бр. 34. У Земуну 24. Августа. 8581.

Осмнаест Марилавда.

Из балтиморских народних летописа, од Чоте.

(Продужак.)

18. Посета у Шотландији.

Пођоше ледо Нор-Берлаго.
17. Маја 1653.

Я обитавах садъ съ иноѫ подъ единъ кровомъ. Употребляхмъ на пользу усамльный ютренїй часъ, Харя, да се съ тобомъ забавлямъ. Моя ѥ среча удвоила, почемъ тебя, повереннице моѥ душе, ѥе одарити смѣхъ.

Одъ моѥ сахъ одле. Я сахъ оставіо поля и послужитељ у Нор-Берику, да бы пешце Дуа-Освалиновой польской куће отишао, како бы неки и њима изведаный долазакъ торжественїх учиніо. Одъ Берика Дуа-Освалиноло добро ме долѣ одъ четири енглеске миль, ближу норѣ у єдной шуми на брежулку. Вече ме ѥ минуло, да всселе нораке продужавнть, и я ти приказахъ, Харя, како сахъ се изъ Лондона овако журіо, ке другчіе него летіо. — Све ѥ шпзо моіой чељки врло тразило; садъ сахъ се боіао, да небы врло рано у Шохухъ приспео, пре него што бы спазарено къ себи донао. Єръ сахъ моѥ присутствіе духа нешто изгубіо, почемъ сахъ знао, да сахъ нехъ ближу красоте. Я сахъ желіо, да ходиоѣя къ себи доѣемъ. Ты нећеш вероватн, како ме ѥ то мучіло, што ћу послѣ дужетъ ми крвнога растнпка ово лепе опетъ видити, кое ми ѥ узвишно у спотрепію духа сирпјево исрено, съ коимъ се ѥ у миспма много занимао, и съ коимъ опетъ по обичаю великога свѣта, у єдпомъ одъ обштп обичаи предпочеповатп ништа нежели морапъ. Я се увекъ боіао, да моіомъ природноіъ, шпзоку пои чуиствованя, заноае нпредпоіъ живота непопредпмтп и испратптп непостојанъ.

Путемъ сахъ се мпсао, што се писаше пріе нпо. Нпшо сахъ лакше. Я се посилпмъ поля старанъ растомъ пз морскоі обали, да ноѣ лпде пречекамъ, поляе сахъ заповедіо, да после єдноѣ сата за иноѣ доіу. Али чеіао єдпнпо ме ѥ мучіло. Свпноѣъ трезутпсъ, како ближу пѣ, а да с непадпмъ, чпнпло ми се ѥ узвупдно трожеѣе времена. Нпшо сахъ далѣ. Летпнскій стра и слепоћа, или како бы іошѣ назвати погпо, држала ме опетъ, и тако вело по мало доѣемъ кроѣъ зелена, тумп поля спрамъ осенѣаногъ брежулка. Лотпнъ прпкадпсаи найдрпжестпвпмъ и найпзложепшпмъ предѣпжка, какве іошѣ никадъ мпслпо писаиъ пидити у Шотландпји.

Я ударпхъ єдпомъ сталомъ, коя кроѣъ шуману вођаше, и у пзотпнъ прпвуднпка проклпчо сахъ се кроѣъ шуку. Сребрпно-лспп цветпћа шпбла бпстрпли су у лабапнох сухорану стогодпшпна растока, пворопа и лппа, као звезде. Предамоѣ сне ѥ бпло сенѣе. У средѣ шумеде суспо осѣћао бптпше єдно слободно крупповпдно нестанпе. Съ єдне мпопапох обрасле стране пспи пз суварот журбпнпе єдпих нпзпй поточпћа, зеленплох мпошпе и талазаѣом се лпзох обружепп. Пугп и породі пзгп водіо, и опетъ се у шуману губіо. Харп, предстапи себя мое узхћеніе и упрепшћепѣ: пндапшутъ кпрспе господпчпна Марпје пзъ шуме као папно божестпо, па опох встоп пугу, коіпъ сахъ я ударпти хтео.

Мы се обадпсе рапно удпвпшпсмо. Я прпвлпспъ къ пѣпмъ вотпна, руку іой пз волпзпнпи обасппкпхъ.

„Милостпвпй господпне,“ протпва опа, „пеупелпвапіуће моя упрепшћепѣ разволоженѣем, вое пама вепрпстоп.“ Она ме подпже. Опа се поролде пз єдну кућпцу, ближу стапе, спустпти. Я се посадпмъ поредъ пѣ п реко: „Тако се тпгра судбпна са людпма пз овоѣ свету. Я сахъ хтео пспнталпо упрепшћепѣ уназовпти, да моя кола пзпдре прбу, па пдп п сахъ за ппма; али сахъ я писаиъ пзвѣ упрепшћепѣ, него што сте вы. Но опетъ благодарпмъ благоплоности судбпне, господпчпе. Я узпмамъ прппатій случаі за многовекпый знакъ.“

Она спусти очп долее, и пшпта неодговори.

Я вндо прстенъ мое матере, еде се на кѣпоѣ прсту спапе. Онаіі потлеѣъ дубоко пп средце потресе. Онаіі перъ чпнпло ми се крвп (прпсп) сродпнци. Я іой то реко. Она се писмсп умпно п одговори: „Зпато обпчно чпнп сродпнце у свету. Али оспаю опетъ сако златпи сродпнци.“

„Вы пмате право, господпчпо; я сахъ пама као што осѣћамъ, сродпцп, па ако и не златомъ и крвпо. Па кадъ бы хтео Богъ, а бы желіо, да и пох пама усп то чуемъ.“

„Милостпвпй господпне, а зашто не? Вы сте то вепѣ место слушали. Я сахъ пама вепѣоѣ благодарпосћу и прпјателствомъ сродпа.“

„Пшпта о благодарности, господпчпо! Зашто ме мучпте тако радо опоминаѣући пх оно, кое ми у пошпмъ очпма само малу цепу лпе? И найсуровпп матрозъ могао бы ту заслугу код васъ пмати. Човекъ се неузлазпи збогъ того, што онъ чпни, него збогъ тога, шта ѥ онъ.“

„Али, господпне, прпзпве се, шта ѥ онъ, съ тпмъ, што ѥ онъ кадръ учпнпти.“

„Даіе поставите ме у случаіо, да вамъ засведочпмъ, шта могу. Поставите ме у случаіо, да вамъ све жертујемъ, што пм ѥ наймплѣе, себе самога.“

„На што то? То небы ове узвпсепѣ прпма нама узвпсепе, милостпвпй господпне. Я васъ сматрпмъ, да сте способни за свако велпко дѣло. Я бп вепу према човечеству пзгубпо, кадъ бп вы ово дѣлали што нашъ непрастов. И ово убеѣенѣ прпнадлежп само моіой среѣи, и — ово спемъ реѣи — моіой песпреѣи, моіъ болу и моіой утѣхи.“

„Я васъ неразумемъ, господпчпа Марпје.“

„Моіъ да вето се шутати, да у будуће разумете.“

„Господпчпа Марпје, вы знате зашто сахъ у Шотландпјо дошао,“ реко я после дугога ћутања, почемъ сахъ очекпвао, небы л' ни болѣ разазнала. Я знпженпмъ нпну руку у моіу.

„Вы вете се одрекпти одъ васъ, милостпвпй господпне.“

„Но, то слободпно, я сахъ дошао са жељомъ, да пмпдо одъ васъ опрошпћ пеузнеспъ. Пзузпеѣ ове желѣ есть ово найпећа среѣа. Вы можете то обезѣати. Моіе ѥ живота само средствомъ васъ спарпсеѣ, пмате одъ васъ растављѣп поля в разговпдаѣ, бѣлыя живота.“

Она пспрсеза, псговоревп и ѥедпаше предъ собомъ. У девпета нѣкп нѣжпп жертй покрсташе се одѣлаъ, а женпнп како ш' е чувство узбудпло.

„Милостивый господине,“ рече она наставивши уздигнута, „можеш ли опет говорь прекинути.“

Я се упрепастих и предчувствовао сам зло. „Прекинути?“ реко ја, и бише ми тешко ту речь опет протерати. „Али опаѓ говорь рѣшила живот и смрт мои свиу изложила. Ради овога говора дошао сам у Шотландію. Но — одмах се. Я се повинуем. Онъ е всѣх прекинуть.“

„Я мислих, да ви болѣ было!“ настави она на то.

Я знах могао одговорити, пустивши њену руку, устанем, и нишо сам нерѣшних ово опогъ круга, размишљано сам и закључио съ нести у Лондонъ повратити се. Бѣх у близости овогъ существа писмь могао у тренутцима душе дисати, кои бы ми само страсть увѣнѣли, и за друге дужности неспособнимъ чинили. Я се противих къ њой. Она седѣше ѣошть непрекѣно на клупици, подобна кипной статноѓой.

„Господична,“ рекох ѣой бивши одъ себе господарь: „я познаюсь мою преступу. Болѣ бы было, да се одиде, што пре удаљимъ. Я молимъ за доброту, да ме къ вашемъ дели одведете. Я желимъ честитостиѓомъ стрицу съ Богомъ рећи.“

„Шта то?“ повиче она упадши и скочи: „Вы нећете водь насъ остати?“

„Ако сте осѣћали, шта я трпимъ, вы бы се сварѣћомъ назвали, што ме заустављате. Я поштујемъ вашу волю, али опростите мойой слабости. Устиваетъ бы у тиковомъ положеню погрешна према людскимъ чувствима было. Да сам нама равнодушанъ, него што сам желіо бити и тако и нашао се —“

„Како, милостивый господине?“ прекиде ми речь, и очи нашушше ѣой се сузама: „Шта мислите? Да ли сам се вамъ приказала? равнодушно? Зашто ћете, да сте исправлени? Богъ зна, колико бу пятити, ако се одъ насъ разлучите. Али неостављайте ме, почемъ ме не познаваете.“

Живость, съ коѣомъ е ове речи изговорила, потресла ме е. „Господична Марія,“ рекох я, „вы ме поставляте у нову забуку. Я сам нисао прѣе разумети, да ви мое срдце одбаците, почемъ сам бадава за ваше молио. Я се нимъ само сила моѓе судбине покорити. Моя е жеља, да нимъ вечно будемъ обвезани; али моя е судбина, да се вечно одъ васъ разстанемъ. Ваше речи, ваше собствене речи, госпоична: „Дри'те ме одсадъ за вашу зарученицу“ — али какоѓ! Нисте ли вы ово писмо написали? (я га извучемъ изподъ). Ваше речи дозе су ми слободу.“

„Я сам написали писмо,“ рече тихо плашивши, „и вездѣ се. Предъ ношъ Богомъ, моихъ дедомъ и нана кленемъ никадну тайну, и себи бысе нанесъ прѣтељства достойан: Вы сте мога прѣтељства достойни, и нашо другій.“

„Господична!“ повичемъ узхићенъ: „смемъ ли се надати? Смемъ ли ово лепо срдце, ову леву руку коѣомъ нанати?“

„Милостивый господине, надъ срдцемъ е моя судбина пресуду изрекла. Али ноѓу руку нштите одъ деде, съ коѣомъ само онъ има право разполагати.“

Тако рече она, и стоѓше, могао бы рећи, у найлепшіемъ величеству предъ нашомъ, погледъ въ земљи обарашши, и скрштене руке низ-а-се опружившши. Я сам е дуго ћутюћи сматрао. Она ніе дала говорила, и наличја е одной, кои одъ решавање реси, кою е изговорила, судбину очекуе. Я, незнајући шшта о себи, разшарених руке, приграних систу дѣвицу, и притиснемъ е ни моѓ кои куцаюће срдце. Я незнаю, шта сам говорио и тепао. Моя устнице додирале су ѣене румењиломъ осуте образиће.

„Ко може васъ одъ разстанити?“ повичемъ я, као одинъ одъ блажены.“

Она се насмеши ѣкако на небо, и рече: „Наше душе нико.“

Господична Марія опомене ме, да съ нѣомъ у заманъ идемъ. Она е била опетъ цвѣћюћа веселость, нао што сам се всѣх нивако, да е гледикъ; али она, али сне, што ме обкружена, плинуло е у чудноватой красоти предъ моимъ мислима. Я уѣемъ у просту, но укусну пользну нуѣу Дук-Осолина. Старацъ изиће ми за сусретъ прѣтељски обгрлившши ме. Шта ти знамъ, Хирн, о найдражой вечери казати, кое сам должанъ? — О Осолиновомъ прѣтељско-сиперском и нуждомъ разговору, кои само у свѣтокъ тиѣну бурожъ постане, надъ се на рѣано полиѣи дворы, на краљевско насилно постућай в распру веронаведены партиѣ оконене? — Шта о душе нуѣомъ говору господичне Марће? — Надъ се Осолинъ всѣх у крило новогъ покоя предао, седнши сно Марія и я ѣошть у прохађућње вене предъ куѣомъ, на несевини, гледаюћи у море, при звуку харфе. Свака жица изговарала е реч, — али што нѣих гласи!

Неной се дивати, ако поетичнимъ постанемъ. — Вѣкъ представлямъ себи звездане ноћи мора, какво се подъ звуцима марѣине харфе къ Мариланду спрежемо.

---

19. Рѣшеніе.

Лондонъ, 30. Маіа 1833.

Ево заключуемъ мое писмо, мое последѣ на тебе изъ Европе. До нало дана, любезный Хирн, опутованъ. Мова да ѣеву никадъ више последнимъ призора старогъ отечества. Но отечество я само ѣошть гробъ радости. Я га остављамъ мирно. Меня е нуждавъ нога живота.

Садъ текъ разумемъ Марѣине реси, кои ми тако загонетне бяше'у. Осолинъ ми е дао ключъ.

Другогъ дана обитавша моѓ у Њоухаву, кадъ сам съ Дук-Осолиномъ сам задовољно шушше нако, одкрићемъ му мое срдце. Я му каза, како любимъ Марію, и како ме она люби. Я сам га молио за Марѣину руку.

Осолинъ ме съ узбуђењемъ своѓа срдца притисне на свое прси. Очи су му биле пуне суза. Онъ ніе могао за дуго говорити. „Я се морао найзре обвестити,“ рече онъ, „одвојрио се нало.“ Мы седнемо на одну клупу на путу подъ одними широкими јворомъ.

После одногъ трекутка рече старацъ, почемъ натрено моју руку сиена: „Милостивый господине, я знаѓ сне. Вы любите мою унуку; али она васъ ѣошть нѣкође люби. И вы то заслужите. Я немогу моѓ детету у сиина трима краљевствима изабрати муза, кои бы ѣй достойни было, него сте ви, господине. Богъ нека васъ благослови. Я сам нама иного душанъ. Кадъ бы могао васъ одъ губилишта одкупити, радо бы мой живота за васъ на губилиште водиео. Кадъ бы ишао благу моя притиана потребна была, радо бы у усо шшку, одиде одпутовао, я нама сне нов нивоѓ безъ отезања предао. Сне, само одну душу немогу провезати: кою ни е Богъ дао, и кою ће судія сирти одъ жоке захтевати у овай данъ. Марія е чиста ничега свѣтелске науке примала, милостивый господине, и вы сте неприятель оне науке, приређенимъ рапскогъ пане, католикъ! — Милорадъ, Марія е ваша, чимъ се наше одрекете. Иначе она неможе вамда бита; я небы хтео у дубовой старости да се огрешимъ и гађаъ божій на се изаучемъ, кои бы и свима превоверима причинио.“

Ове со неба речи порозиле су ме изненада. Дуго нисмь могао ништа одговорити. Напосѣћаху покушао сам са своимъ красноречіемъ, за коју е очаетлан любовь способна, у-порите мисли старца опровргнути. Я му представямъ, да бы ме онъ и Марія морали презирати, кадъ бы я не изъ найнутрашніе убѣђења, него само ради найкашнеіе измећу сайо блага, веру промењао; да бы морао сам себе презирати, кадъ бы се лицемѣрствомъ хвалико; да Марію, збогъ могъ страхопочитанія према свиоѓ христіанской науци, небы у нѣаномъ убѣђењу увжнирано, сано воспитавъ дене у пуританской вери небы допустіо; да небы могао ни помислити, да он вера забранше брачъ са христіанина друге цркве, и да ће, унесто у грађанскомъ друштву среѓу подношења, веслогу и беду основати, и онда Марію нѣ моѓ животу дугу извести причинити.“

Я сам дуго говорію, говорію сам натрено и сс убѣђенѣх. Старацъ е осѣћао себе потрешена. Я сам се позвано имао трекутокъ нѣговогъ убѣђења, почемъ е ућутао и ништа ніе знао одговорити, и молію сам га, да нѣмаћи своіой увуки слободу дате, да би она сита рѣшила. Неће ли она бракъ закључити, док се пере мои отцеви неодречемъ, то сам се обебао, да ћу одъ свію мои жели одустати.

Дук-Осолинъ прокели се као, на сна одговори: „Я дамъ Марѣи слободу, да своіомъ рукомъ разполаже. Сваколи ја она по нашой жеља, господине, то нека буде. Онда ћу я Шотландію оставити, и но нама сам чинъ у Америку одиести. До, дозволе л' ми послова мое куће, кои при морю уређени быти, и можете ли вы на ново време ваших одлазак одложити: то ћу васъ са Марѣомъ преко Океана пратити. Све е едно, где ће ми пепео почивати. Я сам

сауда у Божіой руци. Вама сам ја све дужанъ; нема ништа жертву. Садъ сам ѕ приносъ, принесох ѕ и овѣтъ ми пара срдце. Марія треба слободно о своіой руци, о нама и нама да рѣши. Садъ шкоъ, како Богъ ѣће."

Онъ устаде. Мы се пратисмо куће. Марія буде дозвана. Дун-Осваинъ, жѣгова унука и ја бѣхмо сами. Старацъ спобити ако зарумењавајой се вечно свадрвай пашетъ разговора, потомъ наше предложеній, затимъ жѣгово рѣшеніе. „Ты си слободна, Маріо, да о твоіой руци рѣшишъ. Ја ћу ћутати. Што ты ѣћешъ, то моја и ком поля бити; и ни сас пристанемъ. Незнатежањ изразао пажљивѣ одъ тебе. Или у твою собицу. Предстоји у смиреной молитви твою стварь Богу. Причекай, шта ће ти Богъ узити. Затимъ радя; не по земноѣ жељи; твое обавезѣ лоѣа ће одолго. Сунце неће ти дано не свѣтли, свіпюсть месеца неће ти неблиста, него Господь неће твоя свѣтлость буде, Богъ неће буде твоя слава. Одда твое сунце неће више зайи, и месецъ неће свою свѣтлость изгубити. Єръ Богъ моја твоя вечна свѣтлость бити, а дана твое жалости морао край имати."

Господична Марія сташе са слушгеньмъ очима и склопљеньмъ рукама. Кадъ старацъ ућута, рече она после кратког ћутања: „Я непотребујемъ никакво време размишљања. У обичномъ животу, гда човѣче оштроуміе о користи и штети размишља, може рокъ за размишљањѣ добаръ написти. Гди се нѣкъ дужности тиче, само в слобођени у сушки. Свѣсть рѣшења брже и опредѣлителіе, него сва мудрость. Я сам се одавна Богу молила за просвѣтленъ ума."

Потомъ ућути, баши какъ погледъ дуњ всовѣсне пријатели на жене, пруживши къ жени, сиша ноѣу руку и рече: „Оноѣе човѣку, драгій дедо, обоѣ смо ако обѣсани. Због тога приволѣнимъ ѣћу. И да ну нѣско знати души, онетъ бы му я привладѣвала, не што бы ѣхтела, него што небы могла другчіе. Я сам кѣтога заручница. Ты то знашъ. И господинъ то зна. Я небы могла другоіе руку пружити. Будући ме онъ знаће, то сматрињ себе као жѣтогу невесту. И кадъ небы ме нѣско, онъ бы опетъ было избрашій моѣ душе, онай изборъ нанъ вечно ѣ тайну у моѣмъ прсима останіо."

Она ућута. Сакрій потомъ своѣ шарѣе лице у свом пазуху и бриснте своѣ леѣе сна. Я стах съ купљеньмъ срдцемъ онде. Дунъ Осваинъ погледа обилазно, склопи руке и рече тихо у себи: „Ѣже Богъ сочета, человѣкъ да не разлучаетъ." Густій облакъ прѣће преко жѣгову душу и лице.

Марія продужи даље: „Милордъ непрадлежи нашой врѣни. У единой другой родјени ѕ, коѣ су начела жѣсова назначій или убѣђеній. Али онъ преврћа руке къ онояъ истоку Богу живодца, къ коѣе и я; онъ клети предъ истинъ Исусомъ, као и; онъ очекуе са многъ едино воскресеніе, единій судъ, едино разрешеніе, едину вечность. Разликотесъ наше вере, мѣња и шуке неѣзне нашу любовь разорити. Како бы ми могла мита своѣ дете дуже любити, кадъ су унутрашни вера, наука и мишіе о светимъ створила необходимо нужднм друге у натера, него у летету? Дакле я весенемъ, и потребна, да ноѣе руку Лорду Балтимору одрекнемъ, ако ѣ она рука падра и найважни камень за зидањѣ жѣгове среће пришли."

При овимъ речма сташе господична Марія ясно. Она ѣсбиште наше господнзуъ свога бола и суза. Она клоне на једну столицу и покрије своѣ лице. Старацъ стоше смућенъ на једнъ мермерай стубъ саде вислоѣкъ. О мозъ собственомъ стању нѣкогу рачуна дати, тако се у жени породицо дивлеѣ, жалость, радость, саказанѣ, надежда и страхъ.

Наздинуть устаде господична Марія, озбиљно, и съ великимъ спокойствомъ. Пружи ми руку и рече: „Съ Богомъ, Милордъ. Вы стеглисъ мое внутрености чули. Садъ знайте, да я, што се мене тичe, ничія друга неѣу бити, него наша. То ѣ нама и жена доста. Али я себи неправодленимъ. Я приволѣзнимъ оноѣе жени у свемъ најмилѣемъ старцу. Њѣу сам найвише обвезана. Онъ не може воликолушно разрешити одъ ове свете обязательности; али я сану себе не. Нашъ брачный савезъ непротиворѣчи жѣсовимъ жељима за нашу срећу, нити жѣсовой свѣсти. Зато ће ми слободу дати, да собомъ разполажемъ, да би жѣгова свѣсть чиста и спокойна была. Али онъ не неѣзне слободу дати, да жѣгово срдце разазрѣмъ. Оно ће му разкомадино бити, ако видя, да се и найманѣ у мени презирю. Милордъ, дознајте ѣћу и мени, да наша вера нама спасеность и величину дае, да са спокойствомъ и найтеже спосите; ако што ѕ жена моя вера снагу позайнла, да найвећу борбу саладаѣ, съ воіомъ бы се трю. Онда признайте, да ѕ она божествене природе. Моѣ ѕ одавекъ испочетка."

Дунъ-Осваинъ полиже се, истина велико чувство своѣ увуже хваленьи, али опетъ іой ѕ противорѣчіо, говорећи, да она ни своіа деду великимъ; да благо два човѣка задволѣство ѣдиного ѣдиного мора презазйти. Она ѕ томе противорѣчила съ претекутимъ речи. Я опочинъ племенитну препирку старца са унуѕомъ, почемъ Маріину руку полиѣи и рекоѣ іой: „Господична, я васъ любимъ, я васъ обожавамъ. Будите сведоѣ, да сам васъ достоенъ." Съ тимъ остависъ собу и изтрчах за ноѣъ, запоседнемъ да се сарема, упрегну, и кратнчъ се натрагъ, да опростнай узмемъ.

Осваинъ и Марія пакали су. Осаланъ ме благосиѣе. Я сам волію унуѕу подъ руку. Она ми ѕ морала помоћнъ обручема дати. „Милордъ," рече старцій, „ја шта да наберемъ, причинила ми Богъ. Господине, я оставе когао Марію къ оникавимъ другимъ наслима спомати. Али сви трйте я као нашу вечну супругу!"

Еле, Харя, мы се растанемо. Я се враћамъ у Лондонъ. Вѣхъ сам се и съ дворомъ опростио. Краљ ме одпусти милостиво. Све ѕ за путь спремно. Про недолико недеља одиповале су вѣхъ ліе са радницима и готовимомъ. Садъ ѕ заключено, да се остаи благородници са многъ навезу.

Съ Богомъ Харя! Съ Богомъ отечество!

Често сам желіо, да баръ единъ пут сресѣнути будемъ, да бы се научіо болѣ себе познати. Писамъ ли іошъ несрећнъ? Любљенъ сам, и одвћенъ. Сва су очекиваня порушена. Моя права и последня любовь! Я, казнавъ преступника, морамъ се изъ отечества уклонити, да у пустиню пресо свѣтскога мора идемъ. — Харя, писамъ ли іошъ несрећнъ? Я те морамъ оставити, ты мой единый! Опаштукшъ да же? — Не, Харя, я сам сновозанъ. Има нешто у мени, ное ѕ весело, и надъ разваливама свію надежда железа се и цвета. Я сам срећанъ. Харя, сдѣдуй ми преко мора!

---

20. Новый светъ

Балтиморъ у Марилянду
3. Октобра 1633.

Прими, о драгій Харя, прве поздраве изъ новога света, у коѣмъ сам се већъ одомаћіо. Европа ѕ већъ заборављена, само ће ты, моя мени средна душо, и — іошъ једна.

Пловидба преко свѣтскога мора ніе могла срећнія бити, него што ѕ была. У доброѣ друштву летніа ѕ дуговременога, коіе обично путовање по мору отегчава. Мы смо живили за увиредлазъ, и радовали смо се плановима незнаного роди и голштски идеяла' о нашимъ стварању.

Мы уплошмо у Шезапикбай, и тражили сво пристанище, пое су напири мога отца, яко едно одъ прегрсны у свету, толико славнія. Довста ны приспѣмо у едно тяково, или сво показало ничѣ ѕ васпоро едпи новый отворъ, коіи ѕ ни единъ пушкомеъ удаћенъ было, и кроѣ овай отворъ лођемо мы у друго пространште унутра, одъ свяке буре сакривено, пое га одъ убунова и дивала живописно сгуда у пиоколо обкружено прибрежіе водохранишште заузима. Овде бы могао угодно хиладу лађій стати.

При пловсню кроѣ отворъ гропли су ны поздрави изъ топова пријателски. Мы угледнмо пеопе на обали, люде, дими и нетру радости. Было ѕ красно летѣй вотро. Топови су наше лађе одпоздравили су. О каквъ трептакъ, кадъ смо сидъ подъ дугостраюних громовъ топова изишао, кадъ сам све сиуда наше населенше видіо, нарочйтно съ голимъ староседеоцима зелѣ помешане; кадъ су ме радостно съ усклицима: Слобода! Слобода! Живіо! привили, такође съ лађе: живіо и слобода! орило.

Харфордъ и Елтонъ нашу ни на сусрет. Мы се съ радостнимъ сузама загрлно. Я сам очекивао изазвати наше людстви изъ лађе. То ѕ было позорје единственно у своѣ роду, овай мегеѣх пришедша, было ѕ обузетъ различнимъ чувствованима у новой, странюй постобйни, где ћеіу они остатакъ свога живота провести, и ве-

кида њихов пенсо почивати. Потом ће одведу ме у једну дрвену кућу, коју су они, као прву, за мене начинили. Имао сам осим себе још седам ропских покућанствених намештења. У овој пружа се једна простран сала за скупштину козмополитског савета. Ја прелазећи с' прозора велико водно огледало приспавшите, дугачке редове од шатора, подељени колеба, магацина, и мали од дрвета начињени кућица; прилаз живота позоришта увеличавао се тако и овако дућима Индијанца са својим женама и децом. Они су врло поуздани. Харфорд је њихов пријатељство одно прогу дана свога дошао предобро; у споразумљавању уговорима са поглавицама породица право за поселење и построси целог предела на Потомаку и овде на рћци Напанеко куцо; њима богато поклоне дао, и свезе са њима, као и са другима удаљеним породицама, закључо.

Они дружељубна природне људи, ове мы Европејци дивљацима зовемо, ерз су слободни и весу робови; ове будућима називамо, ерз су честни, искрени и верни; ове као полудоце сматрамо, ерз наше пороке немају; ове мы идолопоклоницима називамо, ерз они једни другоге због вере не нетирају, нежуће, на самозадитну незитрају, или из куће и двора истоне, него поносно и страхоповитително предз невидљивим великим духом моле се — они су наши помоћни суседи. Они нас воде у њихове шуме, сад већ наше; уче нас спознаваи различну дрва, шибља, растења и животиња; они су нашим женама вештину показали, како ће од кукуруза лебуџа већи; они су наши ловци, и свакдневно нас са изукованим дивљачиних свакога рода. Еде, ни без случајне помоћи ове Индијанца неби са нашим радницима за поселеље ни четврту часть тога извршали, што е већ учињено.

За житве следујуће године воле су изброни, измерена, подељена, пресована, ворена, обрђена. Будуће главно место насеље варошанске одз Елктона и Харфорда дејствителио е обележено; и дрвени материјал све више и више су довежени и приготовљени. Све е дејствено. Овде се чуо чекићи ковача; тамо дају уларе зидари; лево и десно у умереној дальини већ се дају из пречно отурају; сз времена на време ори се тромз разлукује стење.

Балтазаров, тако ће мени за часть прво седиште нашеги поселени назвати, постровна се по Елктоновом плану врло правилно, сз правима, једнаким улицама, кои се под правих углови на будућност и растеи насеље. Близу пристаништа стое бродостројиће и магацини за сеање, и тако се ово пристаништа у виду полуокруглог здања ове вароши подиму, са пространих веселих улицама и великих отворенимз местима. Главнић друм, кои будући видз целог вароши опредбања, садржаће ће у ширини од 90 — 100 ст. Варошь деки за южној обали Потомско, кои овде свое талазе у море сљева.

Лето е овде врло топло, топлие него португалско, но морскић ветарз разбикују воздухъ, и земја е богата изворима. Напротивъ дражестно е всеће годишње доне; како лепо корак одде пролећа цветати! Ја сам већъ, прићени пријатељима и поглавицами индијански породица, по читаву недељо проз суседне предње шпио. Уживао сам у топлебима Индијанца неселе дане, и дивио се њиховомъ благородномъ чувству, њиновој простоти, њиновој вештини.

(Свршетакъ следује.)

Ювчици.

Радость проће и веселѣ
Мене горан туга мора
Срце мое у прсима
Како жиеа отаи горе.

О Ювчице, о лађезе!
Ты си тоже свеиу врина,
Ерз кадъ само тебе спазимъ
Тадъ у прси ватри плина.

А када сам у самоћи
Ioшть ме тежа мука мори,
И срце ми мое желн
Идти, и съмоемъ садъ говора

По кадъ к' теби, тада лоћемъ
Ioшть не питра уаме гора
Безъ да знаденъ одкуда ѣ,
Одетъ мисланъ одъ Амора—

Одъ Амора бишть ће бити,
Згоћено ми мое срце,
Ерз, кадъ само тебе видимъ
Тадъ ме ное боли срце. —

З. Е. у.

Вештина познавања.

Јакоъ Арато, познатић слепић путникъ и братъ скоро умршегъ славногъ звѣздослова и естествоиспитателя, приповеда у своме најновијемъ дѣлу: „Обо овеака,“ следујућу кажу повѣсть.

Данилъ, сынъ једногъ богатогъ локдонскогъ трговца, изучбо е бно кадъ, ioшть у правимъ годинами детињства свога. Текъ што е познао светь, сунце се са своимъ сѣћима дучака непредъ њега уклони и бадава су дошле покушавали, да му из њихъ начинома, Свемашинимъ одузето ошетъ повратне.

Подъ надзирћемъ г. Данила, његовогъ домаћегъ лекара, пође једнић дакъ у Лондонъ проз сокакъ близу пируса, кадъ неведеиуть, одъ једногъ кочине, кои га е опонсаоо да се чува упадшеги, одтрсе се изъ руку лекарови и нагне писпиомъ бегати.

Коза потрче тамо и Данила свале. Онъ разбіе чело на једномъ оштромъ камену, потомъ опетъ устане и почне као бесомучакъ да вуче, Г. Данилъ за ово брзо дотрчи.

„Шта вамъ ѣ пријатељу?“ упыта га забринутимъ гласомъ.

„Ја ћу подудити! и сама ишитъ себе!“ одговори му Данилъ, стављајући руку на крваво чело.

„Умирите се мало, Данилу, ови рана посве ніе тако опасна.“

„То не ioшть тако неузнемирава и исплашя; и несмемъ да погледамъ!“

„А зашто?“

„Богъ е Богъ — и видимъ, и видимъ! Ево исеито, сасвимъ близу подъ мене — и се додирамъ, што годъ оку могу окапати; чувства ми се закрсла; и се боимъ . . .!“

„Умирите се и хвалите Творца,“ рече лекарь, завезавши му у исто време очи својомъ марамомъ; „исколите да дирате ништа ово повређено, ово ће вамъ другій сваштаъ бити. Ајдете, пријатељ, да се вратимо кући; иколима, вой нась окружена, моли се Богу за нась; сво коза, поиките се.“

Мало затимъ в средници Данилови колици су се Богу; једнић лекарь бово се да се видъ ніе ударио ioшть већма повређе и призивао е сва знања у помоћь.

Чимъ се г. Данилъ уверн, да Данилъ ніе оруліа ніа повређо, ніже му очи ioшть већима платвомъ, затвори га у једној врло мрачној соби, па потомъ стане га мало по мало на дневну свѣтлость привикавати.

Најпосле прасне дакъ једнимъ испита, г. Данилъ скуси у једној сали у исто време пашеће се и срећне родитељ и пријатељ Данилове и неке одъ њихови другови; сви су му сведи у нужди помагали.

Дубока тишина владала е у тимной соби.

„Узмите мою десницу,“ рече лекарь Данилу, „и седите поредъ мене на столицу. Вы дрктате, пријатељ, вы сте узбуђени; ако немате снаге да се умирите, ако немате храбрости, да прикате неочекивано благодѣћиће, сз коимъ нась е Свемогућій обдарио, то ћу и драговољно ioшть причекати; обећавате ли ни се, да ћете бити мирни?“

„Обећавамъ, пријатељу; или овай е трентутакъ тако торжествен, да я морамъ текъ тогрез Бога у помоћь призвати.“

„Молите се Богу и умирите се.“

„О Боже, буди ми у помоћь!“ полише се Данилъ, „и буди твоя воли! Ко е то подъ мене?“

„Ваша мати, коя клечи и Богу се моли,“ одговори лекарь, „ваше сестре, ваших отацъ и неколико ваших найбољи пријатеља.“

„Добро, добро! я се подпрпвамъ.“

„Јелио! или будете послушни; родите сте точно, што вамъ наложимъ, немојте да открете главу пити лево пити десно, већъ управо предъ себе гледајте и где вамъ я кажемъ такво гледајте.“

„Ваших ученикъ покорнаће вамъ се, рече Данилъ тужно смешећи се; „говорите.“

„Вы знате, пријатељу, шта е столъ, пасъ, и лете?“

„Да.“

„Добро! Два корака одъ нась ће једномъ столу и сама поставио једно исето и једно дете;

ова су прва предмети, кои ви гледате, и кое треба да видите. Само немојте весма да вотрсите дух, нипше и ћу још одозгори вспыть; охрабрите се Данплу, ено свеглости."

Данпл вобеди вао креда и опоге трепутка вену му опет очи.

„Я вас молим за опрошгење, пријатељо, молим опростите ми," повиче Данпл сшоби; „сад се опомовем да ћу сутра, може бити још и данас мојој матери ша суспеге ићи да јете ми то одобрити, да брату мом потражим, и сз њима се насмети: тада ће се прекрепе молим и уплашим се од светлости споро тако ово, ако и одв повређе."

„Успокоите се, успокоите се," рече г. Данпл забпљао; „успокоите се пријатељ; Данпл с жалубо присудпше духа. Он страда због свог божљивости."

„Не, лекару, сад сам се сасвим успокојо; ноћ су ми сузе добро учиниле, сад ћу да слушам, запоседите ми само."

„Верујем вам, осим тога я сам вас пытао, да ли знате, шта е дете и шта е пас? и вы сте ми одговорили, да то знате. На овом столу поставио сам дете и пса. Разгледајте само добро, я вас молим."

Сад му по другій путь одпеле очи.

„О Боже, какво чудо!" повиче Данпл; „шта е то, што се тако зва?"

„То е дете и ово е пас, обое на једном столу."

„Али ноћ е дете? — а кое пас? Я то немогу знати, док ће вештинах пристав; тако ће још немогу разликовати."

„Добро, мы ћемо вам допустити, да вам ће и тако погодите."

Лекарь му опет спеже очи, онъ доће и опява оба предмета па ће дест по муке погоди.

„Сад ћу пратите се на ваше место," рече лекарь.

И док е онъ сео, лекарь повести на место детинћ пса.

„Добро," рече г. Данпл, „сад се ћете зацело превварати; означите дете, а тако вето и пса."

„То ће тешко," рече Данпл; „пас е на земой а дете ни десной страни."

Требало бы да е противно вазо.

Я још сдвапуть кпижеж, да се учи гледати, пао што се учи читати и жи, дете по требује водпље, ерь ово неква да определпом точно далеку, пао и опасности, и Данпл е бпо пао и дете; онъ е увеж прет овекао, кад е хтео да познаје пиеж сшебе. По сошпу у-векъ са разширеним рукама, боећи се да о што гпавом неудари, кое е још сасвим далеко одъ њега бпло и одпоръ вечери, кад е прпи путь весепи на небу уседно, падне вореёарке на земљо и рече лекарю: Да му Богъ ове пи-трепу кугпу на главу да пцци.

Међутим непрестано с напредъ норачао; срећни родитељи и пријатељи Данпзова ругали су се прпмћивапа новајлпе и веспашећи се бу-дућности покушавали су, да му дћаства перспективе познатих учпше.

Шесто месеца Данпл с гледао пако се сушце раћа, како горе листаж, како реки тече, како цвеће цвета; онъ се с правилпом наступпом дана и ноћи дпзпо; онъ е сватко сагласпо погледа са ресака и своиоъ ошца и вечера по едпнуть с своју матерь у чело полобпо.

Једпог се ошра пробуди.

„Јошее, зашто неотворпше кашке одъ прозора?"

„Господпне, они су већъ одавно отворени."

„Зби по истпни? О вѣчшій створптелю, дакле я самъ опетъ ослепо."

На годпну дана после тога зокопао у бапти Бездпчпкпй єлпоть с'уплеспшеть кпеэомъ Данпла, кои е снмъ себи сз гпоиђемъ одъ прозора праћу пилу пресечно.

А. С.

Марія Терезія као царица и жена.

II.

Марія Терезія, кадъ е конференцію остапила, враћала се у свою собу. Почеће е нтрешій чпсъ већъ у поелу и напрежено дћла проведе, и потомъ у дражавпом слапту заспвалаше, сад ће ој е слободно бпло, за пеко време не дражавпвпх, него жена бити, и у дошадпвпом разговору о опомъ и опомъ, да мало на брпгу о владавпо заборави. Међутим бпо е сптъ, кои е царица пмала обичај своме пајвепше посветпти, единој часъ у поломъ дпну, у кои е Марія Терезія себи дозволила, и средемъ и вмелпма жена бити. Нпке придворне даме пмале су обичај увеж са стр'ла пуппмъ средпем сиепког вечера на овај суђенпј часъ наступаюћега дана пмелпти, и Бога молпти, да бы овај средпо прошао. Придворна дама и читателпца царпнпна, Шарлота одъ Харопапусъ, пшше пута се пасмпјала, да бы волела, гордој кпадателпци узеле по тра сата латпнске депеше пзъ Мадарске прочптавати, пего уютру сако по' сата са пасмпјавањемъ после ће пове заповедаше знамепп се.

Али чпмъ е царица дошла у свою собу за чешљаће ступпца, заблпстало е пако лпце средпемъ, тпхимъ смешећемъ, да е мала читателпца тимъ сасвимъ охрабрена бпла, и средпемъ праздпка пла столице, кое е предъ вепепцпјапскпм огледалом постављепа, стане сасвимъ готова, да кадећъ царице одпоче.

Марпа Терезпа пепо уздпнувши посади се на столицу и своиоъ собпсшкпм рукомъ сасвимъ лапку крежпцу, кои жпжицу ћени лепи пптпца свирпваше.

„Данпел се потруди, да ме врло лепо упросппте, Шарлота," рече она, почемъ се смешећемъ погледпох ѣ сз огледалу опрему, да бы сз дошадпвпом своћ дпх огледала.

„Ваше Величество песпотребује мое и кадећъ помоћи, да лепо буде, реке придворна дама своимъ лагапнмъ, тпхимъ гласомъ. Кадъ е Ваше Величество онда на дражапу спуштапу Мадара лошпо, пеђпи руки фризера пје пашу косу наместпли, у невепшимъ питпцама повпрпвали е нашу главу, и сами сшеъ кпже ћошъ и дапасъ, да пикада фризура пје тако лепа, као оваквѣ питпце царице."

„Али одъ тогъ времепа пма већъ трпнаесть година, рече Марпа Терезпа. Трпнаесть година и колику брпгу и полпзѣ бопъ претрпала е мом глави од'онди. Краљ прајскпј, љутпј човекъ, кои ми е пкпу Шлезпју узео, кои с крпвъ у томе, што самъ я врло времепа осеђпла и већъ се боре на момъ челу показују.

Ако пекаква друга крпвпца пђепову свѣћеп жетпште, то ће опа мирно славпти, рече Шарлота смешећи се. Вашега Величества коса е весто тако лепа, као што е и бпла, пптп е чело и пајвећпмъ зпаюмъ старосша означено."

Ово поромпли устпвпи царице се умпло смешеће, и пегао своно глазу затраж бапшпце и своју жплу читателпцу и фризеру са сіпо-ћаох очпма погледавши, рече: „Мислпмъ ја дакле, Шарлота, да се и Фрапцу ћошъ могу допасти, и да опъ ће пмасше стплъ заслужити са своіоъ женомъ? Сад, дакле пекапи ме дпвпсъ врло лепо, да бы се цару врло добро допао; я пмамъ дапасъ да му пешто вапно пажемъ, и добро ће бити, ако пајпре пђпове очи падобпемъ, па онда дакле е и лепу главу добпти. Врло дакле ѣ ђпу, дете и — "

Царица, ућути, ерь врата бпзу ме брзо се отворе, и врховпа дворпика гревпца Фуксъ уђе сз необпчпмъ хптпмъ.

„Аѣ, гле, повпче царпца заћуђепо, ето Фукспне, да пи папту помогне."

Али врховпој дворпки пје бпло по вољи, што се царица та доброгъ разположепи духа позвала. Она се покпопи дубоко пспанскпмъ вепчествомъ предъ своіоъ запоседапомъ.

„Царско вепчество'пека се смплуе, ако самъ узнемирала, рече она тихо. Но пмамъ Вашемъ Величеству спшрп одъ пајпеће важпости сзобштити, кои пикакво одлагаѣ пе трпи, и кою я желпмъ пи-само вашемъ вепчеству сзобштити!"

„Ахъ Фуксъ, ты изгледпшъ врло озбплъпо, рече Марпа Терезпа боязлпво, то е дакле пешто врло зло, што си ми донела. Но сад пажи ме, шта е то! Нека и Шарлота што зна о држапној тапни, она ће увеж слупати."

„Мплосшъ, Ваше Величество, пје пикаква држапва тапна, кою Вашемъ Величеству, и само вашемъ пајвећемъ уху сзобштити желпмъ."

Царица се стресе, и пђпе велпке очи ћошъ већа се отворе. „Пикаква држапва тапна, рече она, то е дакле пешто, што се жене лично тпче, пешто — или напоп, Шарлота, или у кабпнету, и чешај, док те зовемъ."

Придворна дама удали се брзпмъ корацпма. Марпа Терезпа гледала е за њоиъ, док се и врата пезатворпше. Потомъ се окрепу жпво врховпој дворпки.

„Сад'д ово сако, рече она брзо, сад'д говори. Али брзо, безъ сшакога оволпша, Фукспно, остапа се свпке титузе, и какп брзо, што казати жпвпш. То е пешто, што ове средпе пара, већъ осећамъ. Говори брзо!"

„Величество ни е наложило, да скуди блиско око знаят, рече врховна дворница своимъ миришъ, тихимъ гласомъ, и да ни служитель царскогъ величества, колцо узнугу, нашихъ и ближъ, и о сказокъ догабаю, кои должникъ, имя наказне далечъ. Седъ ни е тежъ одъ другогъ времена извѣсто тайне дуго существе прикъ придворногъ служителя Њговогъ Величества цара у очи пало, и дала самъ чрезто точно ви кѣга мотрите."

„Ахъ, ты си дала пасти на нѣга," промуми царица, почемъ е у грозничавомъ узбуѣскомъ своемъ рукѣ едну о другу тра.

„Да, Ваше Величество, то самъ ученица, и пре единогъ сата долесе ми мой шпионъ вѣсть, да е придворнй служитель царскй бишъ изъ кабинета Њговогъ Величества изишао и едно запечаѣево писмо у руци држао, съ коимъ се брзо изъ двора удалио."

„Ахъ, причесай мало, рече царица, мое срдце куца, ове ли се рашире! воздухъ! воздухъ!"

Она дикимъ покретомъ рашири свой кадиовнй прслухъ, и брзо изподъ свогъ другй слекъ одкопча. „Тако, рече она дискаѣи, седъ ни е болѣ! Седъ говори долѣ!"

„Я самъ оставила мога уводу на кашн, кроъ коју би служитель врошао, и да чека, докъ се овай врати, и онда самъ узела себи слободу, да господинъ Гаспарди у ине Вашегъ Величества мени предстане."

„Па онда?" упита царица изваъ себе.

„Онда се онъ повратио, и поднизъка се наложеной му заповести одмо, пре него што е цару отишао, дошао е къ мени."

„Ако онъ цару пазыѣ одговоръ носи, или зошъ код мене?" упита Марія Терезія.

Врховна надзирателька поклони се потврђујући.

„Где е служитель?" упита царица, кои тежко и грозничаво изъ свои, надизаюћи се врсйо двахъ изпуставше.

„Тихо у средньой соби, Величество!"

„Ты си нѣга самогъ оставила? повиче Марія Терезія срдито. Луковнй Итаіанацъ полозаће се тимъ временомъ, или писмо цару одмети или га сакрити."

„Будите милостиви, Величество, я га писамъ самогъ оставила. Духовникъ Вашегъ Величества код нѣга е, и Ваше Величество зна добро, да мудре очи отца Порхамера пишта привидити неможе."

Марія Терезія нѣ одговорила одма. Она се проће загао неколико пута горе и доле и видила се да тежи за дискаѣи и повиком. Онда стане тавнимъ погледомъ и удаљутимъ трипаницима.

„Зовите Гаспарди унутра, я желимъ съ нимъ говорити."

Надзирателька се окрене из вратница, и почемъ е она отворила, даде знакъ напоѣ, и заповеди му у ине царице ући унутра.

Одма поиша се из вратница жалый страхопочитателно присутый стасъ господина Гаспарди, прасоѣ придворногъ служителя Њговогъ Величества цара Франца Лотарингскогъ.

Марія Терезія стуни му нагао на сусретъ, и гледаше пламтећих очима, кећъ одиако мой врлогъ повереникъ кћногъ супруга. Али луквый Итаіанацъ чудно се добро да се кћногъ погледа са гњевлћенъ сећањемъ царичиног величества несуспсте. Онъ стоаше дубоко сагнутомъ главомъ, у страхопочитателной покизности, и тако недвижних чекаше на заповесть царице.

„Погледай ме! господинъ Гаспарди, повиче Марія Терезія гласомъ, кои као удаљећй громъ звечи. Погледай ме и одговори на питаньс."

Господинъ Гаспарди подиже свою главу полако горе, и свое пале пре очи сх изразомъ савршене простодушности упрази на узбуѣсно лице царице.

„На кога е писмо управљено, кое си пре едногъ сата одъ цара примио?" упита царица.

„Ваше Величество, я писамъ умео адресъ прочитати, рече Гаспарди мирно. Њгово Величество благоизволило е само кућу означити ми, куда самъ писмо одвети морао, то е было довољно."

„А шта е была то кућа?"

„Величество, я самъ нумеру заборавио."

„Али у којой улици лежи она кућа?"

„Величество, будите милостиви, ове тарле немачке реч биле су мойй глави тежке такво, да самъ ій съ великомъ муковомъ памтіо, докъ е нуждно было, седъ самъ опетъ заборавіо!"

„Ты дакле нећешъ, да ми кажешъ, куда си писмо нарео одпео?"

„Величество, сасвимъ ми е немогуће, еръ самъ заборавіо!"

Царица нагао ступи едвиъ корокъ напредъ къ њему, и ине клатеће очи чинше се, као да беду овогъ дрзогъ човека, кои се дрзуо, њой узпротивити се, сжрцкати.

„Садъ, рече она всимъ заповедајућимъ гласомъ, я хћемъ добро, да си ты едвиъ луквый и подмукљай човекъ, или нећешъ ни овай пзръ вобећи! Дакле и ти заповедамъ ово твоя царица и законодавица, да ни писмо предпшъ, вое си у твоѣ прслузу скрйо! Я ћу га сама цару предати!"

Синьоръ Гаспарди посрао цитрагъ и нехотице руку на свое прси притиснувши, као да е хтео благо прикрити, вое онде скривено дрзаше, дрскадно рече: „Величество, будите милостиви, я немамъ никакво писмо!"

„Имашъ ты, сако ти у твоѣх цепу, повиче царица трогодишњимъ гласомъ. Несмешъ се противити, него драгопољно подиђи, ако нехоћешъ, да мое служителе зовемъ, да ти та силомъ одтреку."

„Дакле, ове ли Ваше Величество, да я невернъ и надаљній служитель моги господара будемъ?" упита Гаспарди уздишући.

„Ты нешъ служити твоги господара болѣ, ако ни писмо предшъ, него ако ти цару одиесешъ, рече Марія Терезія брзо. Ношъ одпштъ заповедямъ те, да ни писмо даденъ!"

Синьоръ Гаспарди уздаше дубоко и усуди се, молећнъ погледомъ у ине царице погледати. Али када онъ одъ лютине запуњене образе царице, ине дрктаюће уснане, ине пламтеће очи спази, ће њово дуже, дуже противити се. Съ дубоким уздасима извуче изъ своги недра писмо, и преда га царици.

Марія Терезія нагао сако бесна, и несрће съ дикљом лютиномъ каше звезде на ову артію, коју у своиѣ дрктаюћимъ рукама смезаше.

„Величество, величество, изпустите ми ић стоећо врховна надзирателька, зарѣ нећете писоку милость знати, да ире сиега служителя одпустите, да нећы онъ нашу срдпо пдіо, и целомъ свету после о томъ правоеднпо?"

„Тежко тебп, ако се усудишъ едиой човечкой душп о томе проповедити, повиче царица, простећу руку, у којой писмо држаше, спрамъ Итаіанца подизувши. Тежко тебп, ако цару пзвесшъ, шта се овде догодаю!"

„Сачувай ме Боже, да и тайку моя царице ходимъ, закуше се Гаспарди. Али знаяъ ћу одговорп цару одвети!"

„Казећешъ, да зпаи пзвикаъ одговоръ дпсао, и то та исће бити прва лпнп, съ коимъ си твога господара превари!" рече Марія Терезія презрителпо, почемъ Итаіанцу даде знакъ, да пдпе. Потомъ, кадъ се овай пзвой заповести покоповао, окрене се съ движевимъ очима дуогъ бола къ надзирателькп.

„Ахъ, Маргарета, повиче она дубоко убуѣена, како сокъ несрећна, опгаюћпма достојна жена! Я вксамъ пнедпогъ другогъ човека любила, него само могъ супруга! Моя пело срдце, моя душа прпнадлежи њему, и њему самомъ, и онъ хтелп свою первуу жепу, интерѣ свое дпце, да другпмъ женама свою любовь покаже, коя мени прпнадлежи."

„Али мож'да е само превараъ, рече трећпца, кою либопитство гонпше, да дозна, код е ово писмо цару писано. Мож'да е то какопи јакопнселка, честолюбпва кћпнерка, коя женскоѣ разналпна гледа, да женогъ цара у свою мрежу уловп, како би му се спуди на врату пзвпсила."

Царица одна е слушала на ове речи. Она бпшше руке отворпла, и смпгране таванпѣ подседоваъ зачуено дрпзо.

„Охъ, проклета она тихо, жена е седъ тако, ако да хпћаду кпчена изъ ове дрпзе главе, и у мою се душу забадаю. А код е то жена, код се драгуди, да ни душа моя любови и верности отрпче? — Ахъ, тежко жепй, ако пзпе душпѣ, повиче она одма са грозничавпмъ гласомъ. И дозвабу га! Я ћу сама мою жупу писмо предати, онъ ће га у моиѣ присуствпо отворпти, и подписъ ми повпдати! Ахъ, я ћу пзвапчности упрапвпати, строгу правпчность! Бројоваруљеве е прољето преступлење, и ако пе само у мојой земљи пекажњено таковпй грѣхъ учпнпти! Ахъ, само ако мое дозпиѣ, ние ове проклете кћпнерке, пои ни с мужи розаратали!"

„Па то е ине лако доказати, рече врховна дворпнке, Вашемъ Величеству нуждно е само по-

сво отворити, и прочитати, да све дозна што жели знати."

Царица погледа е готово упрепашћена. „Ты мислишъ, да треба писмо, кое кће на мене управљено, отворити?"

Врховна надзирателька покиша рукомъ смешећи се на уртію. Погледајте, Ваше величество, исчиташ е већъ разликуте. Вы сте га у вашой руци држећима. Ношто е нуждно само напирь едно изъ другога извукли, да бы видили, одъ кога е писмо написано. Я се смемъ обкладити, да е ово одъ лепе играчице Рикардо, коіой се царъ воле у балету толико диво, и о коіой се кодъ свои кавалира тако ласкаво да кће никада тако лепу жену видіо."

Царица свиће болно, и две велике сузе спустиво се низъ образъ. Али она ће убрише брзо, и видило се, да се они видими знакова нѣкога узбуђеня стидила.

„То е бѣдно и слабо, да неверника оплакуемъ, рече она. Мени се престои уредити и заняти, а то ћу и чинити! Кадъ долазуе да сам царица и владателька, то ни лепа и за ние кривица пашитивати, и у крвку крізе се преступленіе на видикъ изаети. Я ћу дакле ние тоє лепи дознати, кое се усудило, са супругомъ владаоне царске тайну и пратокъ и нази достойну пролеку писама проводите. И, да бы ово ние дознали, морамъ ово писмо отворити, садъ ћу га дакле отворити! Али почемъ ово чинимъ, заклињемъ се, да ћу њу ниіе никога прочитати, него само ние. Ѣрз писмо отварамъ не нъ непристойност любопитства, него да ние дознамъ."

И почемъ е Марія Терезія при чистой свести были, и видила да ими нуну власть къ дѣланю, кое ће сада извршити, разтвори брзо рукомъ печать, и одпоча краіне писма едно одъ другогъ. Али верна себи задиной заклетви, вѣлну пусту ове уртіе ніе прочитала, него е само на подписано ние очи бацила.

„Рикардо! повике она са одъ потпне дрхтаюћимъ гласомъ. Ты си погодилъ, Фиксенъ, окъ има любовь са Рикардомъ! Њой е царъ писао, одъ ња е дошао овай одговоръ!"

Они принодними спокойствомъ опеет писмо лепо склопи, као што е было и жету га на астарь. Само дрхташе њена рука, кадъ е то учинила, и дубоко бледило прелети њой лице.

Врховна дворкиња ніе се дала превратити сними принодними спокойствомъ. Она е познавала ово врло добро, и знала е, да ово спокойство само встрешитой тишини налази, кои страшной олуи предходи. Они се приближи тихимъ корацима прагама, и дуле зашкъ у предньой соби чекаћемъ духовніку да уће.

(Свршетакъ слѣдуе.)

Боя и Лучa.

(Басна изъ Херадера.)

„Да ли сань и што? како, или я знамъ ишта?" тако говорише боя к' лучи. „Я семъ исто, и я знамъ, и одно и друго; често, кадъ се са леготомъ моіомъ поносимъ, искусамъ ништету моіу, докле ме ты каконо неозаришъ, и зракомъ твоимъ знаноть повратишъ; зато сећајте ће лучо, и те молимъ, реши ми, тко си ты? и како ніене зову?"

„Ты се зовешъ боя?" одговори лучи, „и неварашъ се, моі са чело. Ты се блисташе у красоти матере твое, кадъ ти я зране ране посудемъ. И докле годъ ты знаноть чезнула будешъ, и ћу то свагда каконо озарити поступши те красних блистећих; но чуваі се притомъ гордости, еръ ты безъ мене ниси ништа, сасвимъ ништа!"

„Ја шта си ты, сећајеће лучо?" „То непитай," одговори мигъ; „еръ што би ты одъ ране не чула и ѣзумети могла, докле ти већъ и самъ зракъ мой показати; нъкъ и нѣга самога нећешъ сасвимъ разумета моћи — нетъ, и кадъ я хиљаду другихъ створени наберемъ, да ехъ плаоно озаримъ, све е то само боя, а я семъ одинъ луча!"

Ђ. М.

Моіой.

Я те гледамъ, и валъ суше на земљу трепти испомъ,
Я те видимъ, и кадъ месецъ краси вечерь зракомъ;
Предношомъ са, и кадъ Јворъ љубкозучно кришне хаке,
Сву те видимъ, и кадъ магла с' зракомъ бори с' пламъ.
Видимъ те и при жбуку гдѣ пупољкъ цвета руже,
Гледамъ те и у верту кадъ зеленъ сна гоне;
Љубимъ те и у дину кадъ одъзда сне и краси,
Гранћу те виђамъ жђино и равъ кадъ в тресни;
Пахтиђу те лугъ зеленомъ докъ одѣва с' любе боіне,
И' теб' зато заборавит' нећу, чуј ме ниво.

Л. И.

Зачинци.

* Обично люди ово куде, ништо сами не знаге ни исптише исмено.

* Сликоме Доситею ваља споменикъ подићи, рекли су многи; а зарь они незнаши плочи кодъ београдске прике, кои место означава, гди му кости почиваю, ніе монуштвено срдце немирности спрамъ сливоги мужи?

* Повѣсницы я натирање вдуће пророковаћ.

* Пригорци су за Грдову 12 сва турски волиній скупили, штета е што те волиње нлого невреде.

* Жене су и по тоне срећније одъ людій, што — кадъ до великогъ достоинства дођу, немирно се надувати; тай нъ трудъ одузимаю криводиве.

* Млоги люди доспеваю до неке висине као и орлови; они као и ова се прозиве кроъ крашне и указаше одуше доћи до врх дођу.

* Деггеръ е самогъ надежде, и тако о казиваћеъ, да ѣ, ни одъ кое стране да га сматрашъ, увекъ напиткъ на ноту (J).

РЕБУСЪ.

(Народна пословица.)

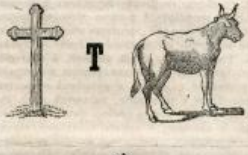

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Шта има новогъ у повиваня, Петаше?

Петак. Ништа важногъ; конверенціа е одузела Наполеонъ коньскій ревъ, кой су они досадъ у кіиномъ трбу имали, а за Наполеоновогъ сина неће, да већъ погомъ иде.

Ерак. Већъ иде погомъ? то е за њега врло пробитачно и нуждно.

Ерак. Ей, ніе зайде, Петаче! морамо се растати.

Петак. Куда си намислио, брайко?

Ерак. Та идемъ и я куда и други, на Врачаръ.

Петак. На Врачаръ? — — ако тако пођешъ, немой заборавити да понесешъ апоть.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Одъ стране директората гимназије карловачке расписано је стечиште за катедру математике и паралне историје. Овај расписъ овако гласи: Стеченије на упражњену катедру математике и паралне историје прве у низу, у которе су везане и вишије разредне гимназије карловачке. Плата с годишњим одъ 500 ер. у злат. — Православни Србљак, који су гимназијалне науке добро свршили, испите зрелости положили, къ томе, који на професорско звање воле, и за предавање реченог предмета способности имаће пред се до 15. Септем. о. г. по ст. ст. прописане и нужданъ свидетелствима за високи Гимназији Патроната у Карловцы обратити изволе. Дана по нашемъ налогу у Карловцы 19. Августа 1858.

Београдъ. Његова Свѣтлость прекословутый Кнезъ нашъ прошло се у Београдъ. Пашта — кућанъ сваког великодостојног здања вечите се назвати — као г. намѣр Мита на нашой ліепи задати лас, исће ни ове године тога бити, намѣр ја и нѣсъ одлично одъ батеркових прохтѣва. Као што чујемъ, стиће здање ово за 40000 дук. и за нѣга неће да ће бити бесградѣнић Паше-рода. — Убоше, који су уловили М. пре неколико месецій пругъ одески и возаръ, ухапшени. — Привилегисаних решетићих народа се преустројство послено-трговачке школе, којой с сада дано име „трговачка школа." У овоме ће се заведено по звичајних наставно предмета: Вѣронаукъ, србскій, немачкій и талијанскій языкъ, трговачка аритметика, исторія и географія за трговцу и радницу и познавањ отечества, физика, хемія и технологія, познавањ робе, народне економіе, законодавство трговачко, законско и мѣнично, и основи права међународног, вексловног, стечајног, исторіи обрамбеног, спекулације умѣтности и науке. За учебна средства ћеће се изволети спадати: библіотека, сбирка робе, естественословный кабинетъ, апарата физикалних и технологичних, хемичка лабораторія, збирка новина и практичкій контуаръ. Овако богато снабдѣвено заведеніе биће за наше отечество одъ велике користи, а подјелно заслужне, да и ово страноја родителя на нето вниманіе обрате. Само се чудимо, што у програму нашега шестог за трећій разредъ, да ће бити предмета, намѣр да ће онијй сами не само по Турской нећу и по другимъ европскимъ земљама за трговца одъ велике користи.

Из Подунавља 17. Августа. Некоју прошетили да нам неминъ новостій достављи нашу 14. и 15. т. м. у овој окр. вароши и округ. овомъ збѣгнили се, који за добрѣ познавствости нашега наше, страшнога грађевогъ, сеоскихъ кућа и вуданошњих грађева свакомъ, а не мало стра задао, и мислимъ само, да и часъ страшнога суда приближно, или да ће Јелица као Содомъ казнѣна бити. Киша је ово 10 сати пре подне падати почела, ово 11 сати ову пушке једва издрупте пушати, во свој широки свѣт вина, земља и ваздухъ пореда реке Штира и потока Грабовице кои обадве преко варошн ове теку. Потокъ Грабовица поплавио је дућане и куће, обориле с ову камену бурѣю, сдвоје пр. кућницу собу, а са кућама под квартирнику г. окружногъ начелника бившегъ одмо в. Река пак Штира поплавила е стару варошъ, сву луку и пољ варошъ преко рѣке ове постовску, усѣле огради и пр. Мосту и шпету ово изврсно здање воле учинило; и више бы нашли у овой варошн почињло да нѣ крстный помѣнутих начальствства окружіи ов. г. А. Рястовѣ чиновно у помоћи притекло, и самогъ бы Милошева Кнежевићева богатства у постелни земљеѣть воде удавица, ни у походу онога крстного г. Рястића избављѣть. — Варошна Крупањ у срезу рибничкомъ у овомъ округѣни потопљен е у исто време рѣкомъ Боговићицомъ, која одъ стране Соколи долази. У весој су варошни жртвомъ постали 3 дубока са осмомъ и занатлијскихъ робомъ; ове е дубоке воде лако по са у њима налазећих се осванде и одмах, које дубе и дубоке оцијавиле, као и питоки воли, сѣла и усеве утамниле е. Они е води до Зелазне и утока свога у Ядаръ, и одиде до утока овога у Дрину чуди е посвидѣ; сва сѣла и усеве потопили, које с сиснихъ подносеала и целый путъ одъ потока Жичеће до Јошенице скоро поплаз биле, да су њихови кутиња у Дъшанац, кои су у Лозницу ваљ носла нашли, остати морали, доклъ е вода спала. Вода е тако у велико нашла биле, да е у прво ча т. е. одъ 15. увече до 17. гасите се ни свело, ни вигло. Овогъ е лета необично изванредне у овоме ово. велику штету и сену и усевима причинило, и ако се бомно да не буде велика сушьба.

— Сриј. Нов. пишеѣ Са наше страна добила смо данасъ извѣстіе о великомъ пожарѣ, кои е вчера и са њомъ скончавши пашиъ воле почивно у земља нашой. 14-стаѣ и 15-стый данъ овога месеца биле су ужасни. Биле е тонина сама падали, да су се воде страшно разлиле и сву околину своју потопиле. Тако е особито биле у Крагујевцу, Скелайбу, Врањеваня и Лозници. Редко да е кои зграда уз воду или близу воде стојећа остала читава. Курије су више разваљене и отишле, читаве трнови и стење валале се по бурној води, многи стоки изгалѣли, свиње жита и сеновоса сатрешли, а и кукурузи опшѣћена ово. Среће ће биги ако ово бесиило више стихіе нас нијме людскомъ створено живота одузело. У Лозници се једна породица селидала у крайньой опасности што се оногн тиче, и само се покретнимъ моменталнимъ ноги спасти нам благодарити што е спасени.

— У Голубинци су ова два цигонина једногъ Словака, кои имъ е био на путу, кадъ су конѣ креста хтели, убили удорокъ коња у хомѣт. Несрећній Словакъ ово е отишъ једногъ детета.

— Нову изведу 13. и 14. т. м. изгорела е шеперна водарска гг. Аршићева и Есперсса у Лозници са цѣлокъ залишностю шепери. Они е обезбѣђена водъ реализма заведенія против пожара.

— Решена е подзора одъ 400.000 орошца за Мораву, заслужкогъ творца садашњи системе телеграфије. Много су изгубили по зору прилежна.

— Изъ Бечк. Царъ поклонио е поводомъ среброгъ рођени престолонаслѣдника 20.000 фор. да се раздаде међу сиромашне мајсторе и радѣте, и сиднце сирочиће. Њихо Висок. Архиководкиња Софія поклонила е 6100 фор. Истимъ поводомъ поклонили су дали: Синій Гундо Карловића 100.000 фор. гр. од. тога 20.000 фор. гр. за Војн. Србију и Темишкій Банатъ за благодѣтелна заведенія. Темишварь хоће за своју да гради сиротиња домъ и Сегединъ са 50.000 форинту решну школу.

— Доживио престолонаслѣдника рођења е у варошици Вазе, једна сатъ одъ Исаије, и доле се Рехорах. Она е жена једногъ гроф-пекарина.

— Изъ Цариграда јављају: Султанъ е нѣшо заболѣо, у новой уворани несретно е разболио тешкимъ у своме двору. — Зимички сасани изъ Босиљка јављају, да е куга скоро сасвимъ престала. Присѣлци су ирекуцки официри, кои су за Перзію одређени. На телеграфу кои води у Београдъ, живо се ради. Данаиъ десетка у Босни и Херцеговини поће аренду звѣрињо и за ову годину. Ово обновљавање уредби забранюе се баварскій новцъ износити.

— Изъ Варшаве јављају: Ове године прошла е готово сва жетва у Пољской, по што с во нашихъ извѣстіяа наступила тако звана криза, која биле досадъ непознати. Престали су сва послови, ербо људи живу тако од изнова рано, кадъ ова пречаше онда стои сва проча посјета. Тако стаће може бити само у једной земљи, кое се зашта само са земљодѣлских Жетвапице се граде садъ жито, тако исто неудавало се водени путови између сѣверного и прогог мора, кога сеза скоро ће се удѣствовати.

— Изъ Шлезвера јављају у новинама Нюйорскихъ, да е русій царъ при четири године пашёр жито, водећи телеграфску линію одъ С. Петрбурга до руска земља у сѣверной Америки, и одатле у С. Францисцо. Требала е пајпре до Москве да иде, а одатле преко Уралске горе преко Иркутска до Охотчкогъ мора, а изъ Камчатке преко мора до Конскогъ залива у руской Америки. Ова трпа вина би на Амуръ, те би ова нова управа вина до Пешшта, и у самогъ ће доћи са Петрбургомъ.

— 28 Авг. Изнова пошта тропкова, што по уговору Хина Француской изнита вина, износи 25 милиона форинаа; а Кинези добивају исто толику своту.

— Изволеше се са пароброд 9 пр. м. у вече повратно у Сев-Кітаѣ са свога пута по Брегиньу. У Сев-Кауду имаће пранисков по пароход изъ царевой ваш биле вишнинога свештеног дочека.

— Руск. повоселство нова грофевина рали о огромномъ дълу, то есть о томе, како бы се паралн водени путъ прокуно изъ балтичкогъ у црно море. Питаѣ стои једно пошта у томъ, да ли се прокопъ ова канала међу Ешлонъ и Дебрюнъ. У прилъ бы случаю Одеси, и у другомъ пакъ Керсону било свопштаѣ съ Гаишлонъ.

— Окольну одъ Варне узнемирује једно хајдучка чета; четири дружи одъ ове чете дошли су данасъ у Варну и тако су купили барута и олова и субодали су се по сата одъ града съ једнимъ другимъ господе и госпое изъ Варне, кои су се биги шетали изнаъ града. Хајдуци повезали су њихове запрегнаше ове сирбу, а затимъ су страшно разуздивали изнеће противъ женина и девойкама.

Стање водѣ.

На Дунаву	12 гв. 15 п.
На Сави	8 „ — „
На Тиси (Сада Тисиса 22 Августа)	3 „ — „

Печати, издае и одговари књижепечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Подунавка

Предплата се плаћа годишње, с. ф. данше. Цена појединога

Излази сваке Недеље у вечер, и шаље се поштом годишње 5 фр. сребра, полугодишње 2 ф. 50 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. Сва писма и новци шаљу се франковани.

Број 35. У Земуну 31. Августа. 1858.

Осниванѣ Марилавда.

Из балканскога народнога живота, од Чопу.

(Свршетак.)

21. Први успѣси полонїе.

Заиско, Хари, я всѣхъ у овой пространой, лепой усамљености Марилавда досадь несущинску срећу, безпечалность и душевный покой, о коие сань у Европи само слабо предчувствовалъ имао, кадь сань съ тобомъ по читавъ данъ у лаки посьштавае долине или на брегове туриао, и кадь сао поредъ жуборећа кавкога потока или подъ сѣнистимъ каквимъ дрестомъ наше преподнште имали.

Я всѣемъ себе осиавена, подпрепћена, чуст, као да сань изъ казнота крѣпителнога пуштиа изишао. Я сань се природи одао. Я садъ видимъ, зашто Индиица презиру наше Европейско изображенѣ и слободу предпостазаше.

Мы се спремао седъ за ашку. Они ће по навикнуо Индиица строга бити. Мы седемо поджуноге и подземо колене. Такође една пространа дрвена кућа за трапу и основена. Ваши ће населѣнци есть католически вѣроисповѣдници, но има неколико фамилја, кое принадлежо турпинской и еписконштой цркви. Долазиль некадашни трговци изъ Варгиаша, тди и наши населѣни познати, — они су наши найближи сусѣди по Шезавеканю, — было и нынь ако, што су нась средственъ трговине гдѣкои потребе снабдѣли. Бр, ако што се Елитоу у Евгиесой стаои, да нась са свима необходно нуждавнъ потребама снабдѣ, такво исто правѣтели ово текъ седь опде, шта нынъ я нуждно. Текъ ова зрѣлая горао су се тудинци на петровачки, кое Евгиеска цѣловой трговини поставити ће; за искључителне привилегіе поседнне кућедна недостатакъ поредня у полозѣ, поз, прежде с вѣкъ старн него каква, то опетъ изгледи пошто по будућносѣ. Кадь су слободне наше полозѣи и зачели разумѣли, да конак ће благостанѣ и срећа Марилавда почивати, дрвали су нась за срећне, предсказивали намъ брзо цветанѣ и молили за полозовѣ, да се са другимъ незадовољнима изъ Варгиаша подъ нась доселити могу. Али већинома отъ нихъ протестантскога с вѣроисповѣдиа, као што и подъ нась већинома католике пере.

То ма с једно полозѣ, то сань у недељу трфане наше населѣне дно скупити. Истина свиша су вѣхъ познати была одъ кеше преможена условія; подъ коима сань умножилъ насељенка у Марилавду допустио; али хтео сань да сань народъ вредносѣ (цену) ући условія увоза; свою волю нашиа; вѣдовательно свершеву вероисповѣду слободу Христіанскиа сказоуть вероисповѣдиа допусти, тако да небы шедиа права нашиа превышѣсиа ужикала, и свакій трфанонъ изъ Марилавда да другоме у трфанскомъ праву равнъ буде. Я сань хтео, да сви, кои слободиу себстное убѣжѣ, иаше, да овде свештенихъ свеке вероисповѣдне партиа свою држанный закончихъ, или законихъ обштине буде, а не члан ниное невидие, одъ отечества раставлаше, подъ писмонъ праве особито построжне држане. Хтео сань, да изгоноре и то, да се онде европейскій законъ о разлици благородноста и неблагороднога рода, безпечносѣ преступѣства чрезъ судбиу трфана, за навекъ уиине, и знакъ само только да се уводиа, колико онъ средстъ и душевъ изиа, а не ништо ни благородно писмо, порадиа, или знакъ орденъ опредѣлаю. Хтео сань, да иаше, као шчело будућегъ државногъ устава Марилавда: да цео народъ на подзорѣ закона уплиниъ или самоизборнихъ вањственихъ у горьной и долной камера (скупштини или парламенту), да бы старе постојао, за живота да бы я и пре умро, него што населѣнци у цвету буде.

Губернаторскій и полозѣлный свеѣтъ были су са иномъ сагласни. Скупштину држали смо. То ће было прво торжество трфанске струге. Я сань говорио о обштини. Због разлога прави само христіанскіи вероисповѣдны партиа полако сань найпре наше католичке духовнике, да свои изложени лаку. Ово изложенѣ преписавши в моя оцѣнивая. Найстарији међу духовницима, с коима сторих скоро одъ седамдесетъ година, изговорио ће съ миломъ или пуповинны речій свое жѣлѣе. „Што се ми съ ове стране Оксина растављени одъ старе постојбине наши отвога пазнаио," рече онъ, „узроки к фантазиямъ европейска Христіана. Требали мы сад, мы жалостай жертва религіозне нетрпељивости, да за овой слободной земљи съ тимъ запчемо, да једанъ противъ другога пострелъвани будемо? То нећи буде далеко! Требало за почети, да усѣне за будуће вероисповѣдне ратове у новомъ свету сокко, за време док се европейска народи међу собомъ због различности вере прес в свиие? Никако. Отворене праве старога свети проповѣдо убиство и пожаръ: христіанска вероисповѣдь проповѣда любовь, и прика непријателю, нашиу любовь хвалеъ и бухтаиюъ. Вероисповѣдь Христова стои на иномой точки, него прки. Истина католичка црква образуе једно једино обштество верни, скупи дрдаи столицох Петра у Рашу; али правый католикъ разликуе поглавицу цркве и онога иаест за водиоиѣ единства вере одъ светске владе трисног двора. Светай отицъ заслужуе ово поглавиие прке страхопочитаиѣ и поворносѣ, али у светскиъ стварма нема ох далѣ, него до граница нѣгове Италіанске земљѣ, заповедати. Због тога католичкій свештеникъ нема непремѣно добро грађанинъ отечества, независнемъ одъ туђе власти, была."

Цело обштество единъ в сагласно было. Варгиски трговци были су вѣдоми. Они су ни обевали изићетно велико населѣнѣ одъ нашове стране*).

22. Немезисъ (богиня правде).

Балканополъ у Мају 1834.

Я имахъ съ единомъ лаборъ, кои в нашъ есаше изъ Евгиесе дошла, и кои е зопиъ овде заостала, свеки одлуди, и писма дотъ тебе, кой Хари. Како су ме узхиташе надежде, кое ми доиъ, кадь зопиъ ове годиие трфанцъ Марилавда постаи. Али ово ти тай плиъ нарушени обѣтъ, да Костантиополь и Гр-

*) Одиаде с Лорда Балтиворе пореседенія право и достојанство. Њиови се свао жило одъ вѣчни пламена.

чку видишъ, то очекивамъ, да ћешъ къ нама скоро доћи.

Сетовъ, мой управитель, жали ми іошъ, какo в свезимъ извештаја онай злочинитъ извиђењ, кои в пређе покушано, да ме съ овога света уклони. То ніе было политично или религіозно безумље, кое в кичъ на мене изтрезо, него, ты ћешъ се зачудити, любоморность. Овай познатый Фрапастели, у кући Дук-Офалиновой, любіо в господичну Марію страстно; ећ ради и да себе водъ Дук – Офалина преворучи и завлажи 'учини, пресшо в одъ католичке цркве къ Пуританской, жимо в одъ тогъ времена близу Марће, као жћнъ учитель у хаџи и као Дукъ-Офалиновъ тайный писарь. Онъ в сакривно свою страсть, добродћтелной дћвойки докле ніе имао нишика изгледа да іой тавову за себе свободита. Марінна пилозность къ мени жћму ніе была непозната, зато в закључио было, да ме на овай светъ пошлеѣ. Али у место мене было в сваро одинъ другій предметъ мћсоне прасти. Господинъ Лидиј, одинъ младый богатый благородинъ, близкій сродникъ Лорда Дутлэ, ревностный послушница Пуританина, сусћдъ Дук-Офалиновомъ пратишкиня, заступіо в место после моґъ одлазка у Дук-Офалиновой куће. Чиніо се, да в радо примиъ и гледаѣ. Чиніо се, да в сакоґъ Дук-Офалина жели была, да мћта са своіомъ унуковомъ вечна. Види се, да в смрена Марія у покорности и неограниченой любови према дели напосљетку на саму у моґъ присуству дату реч заборавіа, да се обрезала моя вечна супруга остати. Еле, Фрапастели ишао с узроком нове любоморности. Онъ нападне на путу у шуми младогъ Лидија, да га потайно убіе. Овай се бравіо. Обоица буду смртно ранћени съ места одпешени. Фрапастели признао с кодъ суда узроки свога преступленія, а при издисају да с то исто и о мени чиніо.

Одъ господичне Марће, одкако сам Енгеску оставіо, немамъ никакве вести. Али я сам себе надеждно. Моя в љубовъ безсмртна, као моя душа. Но заборавіо сам сустна сапиња и жељб. Да бы Богъ дао, да в благородна Марія такво мислиа. Нека бы добродћтелна срећна была. Само кадъ бы знао да ће срећна быти, а бы безъ бола дозволіо, да супруги коґъ другогъ буде.

Ако у осень ѣ нама дођешъ, ты ћешъ одну широку одле угледати, где в пре године два пустиња была. Неверекидно целе се зиме радило. Всћ сам друзови и улице построене виделе се, ко по нећой части сами сиелети здањи, дћло видиро. Съ невероватнымъ нестрпљењемъ, само што се збогъ суровогъ времена нелеги, сие ступља, одъ найсћверъ до найзападъ, къ дћлу. Сћдующе зиме всћ ћемо обитавати у новимъ здањима.

Пролеће овде има такову красоту, какову неизказитенско одно има. Преко света пуни надежде стое наша поља. — Али све ово, што ме подпрелази и весели, есть сагласје и пріятелство свію наша насељеника изнеђу себе, и всрекидна услужность добри Индијанца. Мы и они сва различна народи, или приско опріятељске фамиліе.

Мои дани су више ужиткћ, него радъ. Пра зима у Америци протекли в брзо. Порећ многие послова ніе намъ оскудјевало ни задоволство. Кодъ всће готово свако вече было в друштва. Мои пріятељ, нанове жене и кћери, међу коима су неке врло любезностойне, сматрао сам као моя домаће. Музика, весанћ, читаніе, игранје, дружевне игре сваке струке уздпшавале су вечери и празничне дане. Мы живимо съ нашими радницима и земљћдћлцима на найповерителнія начинъ. Наше обхођење облагороћена нанове нрави, или чува ій одъ подивљенства. Мы ій удобно посћшаваио; поклико се годи нровомъ нановы подземни колеби, кое су они врло вешто и чисто уредили, у кругу нановне фамиліе; истражујемо нановне потребе и сматрамо се, да я найзнћжнѣ помоћнико. Госпоа и кћери наши благородинка сведанице су се, да обшту бриту о болести у колонији воде. Виде се занете, да домаће биће насељене добошлано. Имано неколико добры лекара; али што в іошъ болѣ, мало в болестій. Клима в врло здрава.

Прамі походъ Виргиніи насељћнима здравно в присћно, више с стотина людій. По всћой части то су Немци. Изъ Енгеске нихи су сами, да ћесо нове множине дођу; тако исто изъ Холандіе. Наши се послови умножавају. Мы смо одъ Индіанца и ше простране земљ купили. Мысли се о основаніо дћлу нове народи. Колонијалый сакћтъ за то одъ Елктона изложене планове нашло в за добро.

Какава чаробность лежи у сладкомъ осећању слободе! Я часто немогу да пошмъ, зашто се браћани европски устручавају, да своимъ подвпгнућима ово высоко чувство дозволе, съ конмъ бы нановъ престолъ очно, и нановне државе болѣ цветале. Ёръ човекъ, кои се у место заповести, своіомъ руком издвиши законима покорава, покорава се радостнѣе. Ко свое волѣ одбћлава безъ брига, што му се одъ раскошства дворова и умноженія финансіе плодови одузимаю, дае радо, чимъ се уверіо буде, да за отечество дае. Ко нази зна, да ничимъ другимъ већимъ, него добродћтељи, постаје добродћтељаіи. — Хари, я незванимъ круни нисдност монарха старога света. Я сам рађа одногъ слободногъ народа; само сам найбогатіи господиръ, осимъ тога пријатељ служитель пламу свію, и найспрошћенін надничарь има по закону равно нрано, као я. И кадъ бы хтели мои сигрћанни данасъ мои подданици быти, я небы сам хтео, да сам нашотъ господаръ.

Али кодъ васъ у старомъ свету сасимъ к другчіе. Као што се просвета одъ истока на западъ поукла, я вероватно преко пета да осветлћну Азію свою нодћ разпространо, и нећа Грчку, Понтусъ и Египетъ поврашо: тако и слобода путуе къ западу, и источный деспотизмъ приближава се изъ Азіе преко Константинопол въ Европи. Ко бы могао то рећи: где ваше в Европа у неколико столћтія азіатскомъ, међутимъ Америка светлоотъ слободе, сайносћу знака и вештине постали?!

---

23. Породична капетанија.

Балтимор, Септембра 1635.

То в дазе ово, мой срећни Хари, што те читаву годину за Игзіо привезало? Аля сидъ, благо теби, ты си брамомъ за твою тријућу любовь врућисан! Јеси Франциски в твои. Съ радостимъ судимо читао сам ове врсте, кое с часе супруга за мене къ твоимъ пријатељима. И я ти то надопшћујемъ, утолико лепо и добро, у колико сам кадаръ. И мое писмо прата едно писмане одъ женске руке управљано на тебе и твою Француску.

Да, Хари, я сам ожењћнъ, и потребе ми казити найпре, да сам срећанъ.

У Априлу ове године присћли в фрегата „Непеите" у пристаниште Балтимора. Капетанъ Морландъ донео в кимъ неколико породица изъ Ирландіе, и есаке и писма изъ Енгеске. У друштву капетана, као што сам разумео, было в всколико отћљни женскиња, и дознамъ одъ кћи, да су то нћгова супруга, нћзине две кћерке и нћгонъ синъ, одинъ младићъ одъ двадесетъ година, кои су га у пловидби пратили у западну Индію. Потомъ господинъ Марлъ, управитель нашегъ морепловства, Морландовъ старый пријатель, одведе Морланда съ нћзиовомъ породицомъ у свою кућу, коя у нашой варони одну од найболћи куће пративаня.

Я сам женскиња одма сљедућега дана после нановогъ долазка посћшіо. Даже су морскій путъ съ редкомъ срећомъ надиладали; само младый Морландъ было в нешто слабъ, и хорео в времетъ чумпи. Господична Целестина, найлепша одъ Морландовы кћери, заселенли ме в чисто ѣномъ редкомъ лепотомъ; іошъ више нћзиимъ духомъ. Мы се наскоро упознамо и одне спрамъ другогъ постанеко повереніем. Марлъ дао в намъ красну чисть. Я сам позвао њега и любезностойне странце сљедућега дана код мене. Увече при растанку рече господична Целестина. „Милостивый господине, предпостављамъ само, да су наши сандуци съ лице опамо доспели, и бы нама сутра велику радость приниели. Дали су ми писма у Лондону на нашъ управљећи."

Сутра дан дође друженце кодъ мене у губернаторску кућу. Господична Целестина женска в, да уређени в каменитай здањи восторга. Я в проведемъ са задовољством крозъ све собе. Тежъ што сам съ нама сих на прозору моя библіотеке стао, и показао іой дражестни изгледъ на море и околину, кадъ она рече: „Милорлъ, съ тимъ ћеку я заборавити!" При нихъ речима заруменн се, изнеђи одно писмо, и пруж ми га съ дрхтећомъ руком. Я себи нисмого ово душевно узбуђење протолковати, нити се они обузети виділи. „Читайте, Милорлъ" рече она тихимъ гласомъ.

Я разпечатихъ писмо. Хари, представи себи мое упрепашћење! То в было право дано

одъ господичице Маріе, кое сямъ а одъ времена кога удалеза изъ Енглеске правио. Свакомъ приликомъ писао самъ у Европу њой и кћеркъ Лелиј; извидя одговоръ писамъ добио. Кадъ самъ Маріинъ рукописъ и подписъ познао, у мал' што писамъ чувства изгубио. Я се бацимъ на једну столицу. Прочитао самъ писмо десетъ пута. Она ми извиње смрть свога деде; причину у полицкой кући, а нарочито у Лондону за свое скривањи пребивалиште изабрала. Њени лепи, велики, свирени, части дични дисаји ми я съ изразомъ найнѣжнїе любови изъ ових врстей. Я притиснемъ листъ за моє устнице; сносимъ муке, неволико пута прођемъ по сваг; из присуствіо господичице Целестине и самъ заборавіо.

Чимъ самъ Целестину опетъ угледао, видимъ я где плаче. Я се узнемирь. Молію самъ я за узрокъ њезы суза; и самъ се извиненао због тога што сам ја поступао; кажемъ јой, одъ кога я писмо, и извиняемъ јой све по реду. „И я све знамъ!“ одговори она; „господична Маріи сама ми е све одкрила. Я имамъ честь, што самъ найболи пріятелъица ове красне девойке!“

Седъ, Харь, оне речи! Я самъ стало у плавєку. Вѣста одъ Маріе! Њена собствена пріятелъица може ми о њой причати! Све, све, сто хиляда мазникости мораде ми е достаити и поторити. А я пытая и слушая писамъ био снтъ. И о промени претвя Целестина е знала, и я јой показемъ Маріинъ престеч за моіой руки. „О кадъ ме господична Марія люби,“ уздахнемъ я, „защто ніе пратила своју леву пріятелъицу преко мора?“

„Защто изискује господинъ Балтиморъ одъ једне любезнице ваше, него што оъ любезници свои?“ одговори господична Целестина.

„Али дражите ли вы, да ће ми господична Марія, кадъ скрћу свога деда слобода, ако е я изненадно у Лондонъ завтиемъ, преко мора у ову каселбину слѣдовати? Можете ли ми само и найкашо надежду среднога слѣдства дати?“ повичемъ я.

„Я готово дрхнемъ,“ рече господична Морландъ, „и бы самъ то могла.“

„Дакле я ћу васъ пратити у Европу нагрлтъ!“

Одвикай было е тардо невоколебимъ, и я самъ га већъ писмено преко писма капетану Морланду, ваво бы воних присуствующихъ пріятелька нако, али да ихъ правый узрокъ неодарів. О томе се свакоиай разговоръ водіо. Марбгъ, Харфордъ, Дашисонъ и други изгледали су поражена и незадовольни. — Но држали су, да е то тута и чести за домовиномъ. Они су се преварили. До једнога сата хтео самъ съ Морландомъ одплавити, и већъ бы самъ сео на лађа.

Господична Целестина моље ме ручакъ, да своъ болестнога брата посѣти. На ноју молбу дозволи ме, да ю пратимъ. Свакій тренутакъ у вои самъ съ њомъ было, и писамъ о Дун-Офалиновой увуки разговорно, было е грабежъ мога ближенства. Кадъ само у Марблову кућу присѣли, разумемо удаљени, да е болестный младићъ, пребегъ одъ једнога служителя, изишао. Целестина се изјутила на своога брата. Но мы писмо ни четверъ сата чекали, кадъ на улици видимо га где иде. Целестина остаи ме, и оде му на сусретъ. То е подуже трвало, докъ се опетъ појавіе. Напослѣдку уђе она, и подъ њезу руку младый човекъ, кои бой, ако што се видило, само полупривучень слѣдоваше. Почемъ ми се полагано съ поклономъ приближи, пріятелимъ я, како се већома бледа бои наслануутъ у горе̂ње румењило преси. Я управихъ ошгро мое очи на њега. Прођу чудновата предчувствіона прозъ моју душу. Я весемъ знао, како ми се догодило.

„Боже мой!“ повичемъ я, и погледемъ поражень Целестину.

„Ах,“ вели же Целестина, „то е онъ!“

Марія декала е плачући на мое прси.

Да, Марія е то была. Дошла е у Марландъ, бежавши, готово невероватна, сумњиви. Због тога е њен сигурность. Господична Целестина и њене сестре биле су њене другарице, кое су е у пратиња собомъ повеле, и сами супруга капетана Морланда, ради ове господичне, као стара пріятелъица Офалинове куће, пошли е заедно на путь.

Ништа, Харь, ништа овде одъ шума нога блаженства! — Одъ оногъ дана бромъ я дне могъ лепшеъ живота. Съ Маріомъ богинъомъ, лепчо самъ се, одъ целе населбине обожаванома. — Али и лепа Целестина удала се, и то за најшетъ Хирфорда. Обадвои осѣдали су се већъ у прних двакма позництва, као да нагнетъ једно къ другоме привлачи.

Садъ само ты оскудѣваше іошть, и твоя Франциска, да ваше небо довршико. Поштай къ нама у отечество слободе!

Л. Стев.

Бродарь.

Средъ пучине тихогъ мора
Туђ' бродови одре,
А облаци како гора
Среди неба недре.

Вес'о бродарь пѣсму поче,
И на броду стои,
Любимъ гласомъ текъ што доче,
Онъ грлозъ да пои:

„Авай море, бриго тужна:
Защто мирно нисн,
Ђуди с твоя ярло ружна,
Нивадъ стано да сн.“

Бродарь пѣва, небо с' врачи,
Сунце губи зраке,
Дань бѣлоју свою свлачи
И две подъ мраке.

У тренутку муня сѣяу,
И море заблисга,
Небо прио, нако зѣяу,
Отуђ ада трести.

Завиђа ни'оръ, вала се хипа,
Море бјое пѣае,
Бродъ се врти, лоза, њиша
Стра' с тевъ одъ стѣае.

Црни тишна, море бѣсно,
Вала се низомъ гоне,
Скуда сруд ту е тѣсно,
Ађ га силомъ роне.

Али бродарь на' одъ кана
Да е тако створенъ,
Сауда вика „боже с' нама“
Сваномъ духъ оборенъ.

Бродарь стои, гласъ му сни,
А пѣсма се орн,
Гласъ съ ни'оромъ сплићаше звечи
Сити одважно сбори:

„Бѣсно море, дупай, тутаи,
Срце ми е мирно,
Човекъ жини тевъ у сумњи —
Ко бы у те дирн'о?

Ал' ходъ нене све е једно
Моя с' чувства чиста,
Ил' весело или бѣдно
Меин с' чело блиста.

Недвижина ї мисо моя
Грудь с моя тоаи,
Мајсна е сила твоя,
Да м' учини вопла?“

Тако бродарь морскъ пѣва
А таласи хуче,
По прини муни сѣва,
Вѣтаръ грозно туче.

Бродъ се диже — диже опетъ
На се страшно гвори,
Часъ се пада — часъ ка' сапетъ
Завиђа га бура.

И где чуда! таласи снажный
Бродъ слабачакъ горе,
И бродара с' бродомъ страшный
Таласи све то сакри.

На површю бурне воде
Бродъ за навеки неста,
И бродара — свике згоде —
Све то веће нрести.

Хучи море — вѣтаръ хуи
Ал' бродара нема,
Све е ирлао — ништ' верун
Ёръ гробъ га запрема. — —

На Ядранск. мору 1853. Путникъ.

Марія Терезія као царица и жена.

(Продужење.)

Царица на то ніе ни невнала. Она стављне одмах предъ осталомъ и укочено гледаше на писмо, али нако по мало бледила съ кћеркъ лиіи нестаде, и место румењаг устуии; кћне очи

кои пређе сузама пуне бијаху, плакаше су сад и севаше одъ љутине, а кадъ несмо отворене поздраве, њене дрхтавље устанке, њене индигнације се пред изливе сузе опћу, кои е у кћиоj души бесниле.

„Охъ, и ћу ову жену моимъ ногама згазити, проклета ширићева зубма, и руковъ престећи, кои е ово за свиртьи ударъ преправау подигла. И ћу целой вароши, целой земльи, целомъ свету примјеръ дати, како Марiа Терезiа грћхъ мрав, и преступленiе казни безъ призренiа на лице. Обадва крвника, обадва морску ову љутиву искусити, да е и женско сердце кадро што учинити; царица мора преступленiе знакати! И то я ћу, предъ светомъ Богородицомъ заклећъ се, да ћу то учинити! Истребя казати, да се то у моимъ двору догодило, кои у овимъ безсрамнимъ дворовима Версаля и Петерсбурга! Я ћеку, да онаи злобнiи човекъ, кои ми е Шпезiю узео, и подданомъ и моимъ дворомъ такову пакостиу досатьiвовати нареше, кои што е надъ Елисаветомъ рускомъ и Маринзомъ одъ Помпадуръ чинио. Я ћеку, да се невериа мужева предъ своимъ невереницама и плачућимъ женама съ тимъ изкажнаваю, да имъ сомъ царь премћръ дао, и да царица трпити и своиства мора, подобна свакои другои жени. Не, не, не! Треба редъ, благонрiе и правда да влада! Мой гићвъ мора крвице казнити, ма кои были они. Моя ярость мора ову жену као божiомъ мунъомъ размрскати, и онда ћу моги друге дозвати, и показати ну, шта е учинiо, и какво е преступленiе на себе цивилно!“

„Ваше Величество небы требало отца наше деце како ружити“, проговори тихый гласъ иза ње. Царица се брзо обазре, и садъ текъ види духовника, отца Порхимера, кои пордећ црковне дворнике стоiше, и са спокобнома, готово любопитьивомъ изнаћателности захареный ћевъ царице слушаше. Ала садъ, кадъ га е царица погледала, косило е нћгово лице печатъ дубокога звединчкога осћања и жалости, и велике праведности ока полако къ небу управiша, видио се, да благослонъ божiи на малаксану, несрећну царицу призива.

Марiа Терезiа праблiзи се духовнику изъ ближега вороштна. „Како? улыта она плакћеви, ви се усуђуете, за цара говорити? Вы онете може правичкомъ гићву граванце подложити?“

„То я ћу, то морахъ! рече ћлупъ тихихъ гласомъ. Часть е царева и честь царичина, честь принцеза и принцеза, царскога дома. Ваше Величество не поправлаю ваше любови надъ погрешкомъ вашега супруга разширити, да небы светь о томе нашта дознао!“

„Не! рече Марiа Терезiа нагло. Заръ я ћеверица бићу да женскиња? Заръ да ону дубоку увреду прећутимъ?“

Сиверный отацъ насмее се. „Може увређена супруга говорити, кадра е жена невернића казнити, само жена царица у стању е бутата и опростити.“

„А треби ли и моой опростити? повиче царица љутито, и опой жена, кои е найпре преступленiе учинила, кои, сама удата, одъ опћенћога човека тражи любовь. Не, мой отче, я морамъ ово преступленiе казнити и учинићу то!“

„И то е дужность Вашега Величества, рече духовникъ мирно. Само ова жена несме предчувствовати, због чега е казните. Казните е због обште, а не због единственое кривице. Она е една здановићска, слаготовобива и развратна жена, кои люде своимъ пређедомъ нани, и грешне мисли у њиховимъ срдцима пробућуе; ветрената девота, кои смешенћамъ своя уста женама мужеве, младимъ дћевицама любезнике одтрава. Треба дакле, да развратительица изчезне, да би и грћхъ изчезо. Ваше Величество може ову госпоу Рикардо, кои е за ово крвно време своги овде пребивања већъ толико предступленiе учинила, изъ Беча протирати, да би обште благонрiе задовољили, и могао бы Ваше Величество у остановъ ово проведенћ любови бутанъ изъ презрећенъ изказати.“

„Да, тако ће и быти, повиче Марiа Терезiа, кое се гићвъ почео убламивати. Ићеть онећ часи царь она Бечъ оставити и опћала више неће се повратити. Вы имате право, честьнiи отче, она жена мора се одма удалити!“

И весма поражена страшћу свога любоморћа срдца пошти царица къ женду за писанћ и брзомъ рукомъ напише неколико врстiи на врћиу, кою си своимъ подписомъ пружи отцу Порхимеру.

„То е заповесть Бартенштайну, рече царица, да се она жена, ако своеволно до два сата неодлучуе, полицайнома пратньомъ удали. Мы ћемо се дакле одъ оногъ демона ословодити, и опеть мирни быти! Ала докле ће овай миръ трати, продужи она после нескоћ бутана болнимъ уздисаньмъ. Дотле, докъ друга наша деветица недоће, людина мозакъ завриа и неизна плакећ причини. Ахъ, мой отче, ако мы добродћтель у срдцима людiи непробудимо, оста ће у нъима увекъ грћхъ будитъ!“

„Дакле пре свети морамо пробати, грћхъ загладити, рече духовникъ торжественo. Ћу е грћхъ радъвоба нати добродћтельи! Вашемъ се Величеству пристои, да надъ срдцима свога народа бди, грћхе гони, добродћтель пробуђуе. Ако къ томе обична средства довольна небуду, то се мора необичнимъ послужити, и будући су люди яко деца, то се съ нъима яко съ децомъ поступати мора, треби нъима туторе и чувире поставити, кои ћеду опћорене бунаре покрити, пре него што би дете упало, кои ће съ пута каменћ уклонити, да се ногъи оних небы спотицнули. Нашекућите дакле нашемъ народу неко число чувара, кои ће надъ добродћтельи бдити, и благонрiе чувати; кои ће вашемъ величеству, матери свога народа, одма о свакои опасности навести знати, кои би ма кому одъ вашега народа претила. Ваше е Величество построило једну полицiю, кой надъ нашимъ людiи бди, устройте сад једну такову полицiю, кои ће надъ нашимъ плаћћвима людiи, надъ нъиовимъ благонравiемъ и целомудренности бдити!“

„Да, повиче царица заћарена, да, то ћу учинити! Богъ е нашъ духъ осветлио, честьнiи отче, и одъ њега долазе нами речи, кои сте изтворили. Да, я ћу једну полицiю наименовати, кои ће надъ добродћтельи нога народа бдити, и мени известiи о сваком опасности дошати, кои бы благонравiе грозила. И ћу, да мой народъ непорочанъ и чистъ буде, да бы света дћва Марiа наша заштитительница была и остала, и да небы се стидало, кадъ бы ни нашъ погледнули. Добродћтель и целомудреность, кое е владћока царица руски нъи своги царства назвала, треби да у царству владћоке царице Аустрiске ово предметъ почитованя и обожавања остане, и цео светь нека зна, да се Марiа Терезiа законослови и безчестан грућа и њиовимъ заслућеном казни гони.“

„Злочестим ће бићати полагао! рече духовникъ, ни непорочни и добродћтельи благонаклоне изъ, кои сте изредна заштитительница добродћтели, бићатель, непорочна царица!“

„И опада ми царица ићне имати нужду да плаче и да се законослености царске бои, рече архонна надзирателница. Сада ће быти чувара, кои ће надъ последнiи, речима, мислима, кои њиов за дћство иску дозреле; женска, кое се у свећенство, стисћавано руке надаю, бдити, и Ваше Величество опомињати, да бы се опасности клонило, я развратность казнило, пре него што бы у живот ступила!“

Пометна граѓанка знала е добро, да е са своимъ речма найпутресе мисли царице узбудила, и љоборому жену у изъимъ мож да њих колебаћивих се одношаима заставимъ надеждама, кое ню побуђуе, утћшила.

„Ахъ, прошћуна Марiа Терезiа, и праћи пута предети ћой овећъ яко смешећ лице, я ћу моги другога супруга одъ преступленiа исперице сахранити, и ћу моћи нћгову душу и нћгово сердце чисто одржати одъ грешнихъ жеслћи и злочестих жеља. Онъ ће опеть мой быти, мой, и самъ и само мой! — Али садъ, мои пријателю, настаза онда ићне, покућрио сте, да ваше свето дћло изпуњено. Одъ васъ е, честьнiи отче, то произашло, вама се пристои, да у живот праведете. Вы ћете нашу полицiю добродћтельи и целомудрености израдити, и мени подаети. Васъ дакле поставлямъ за конзерва у той стварн и до васъ стои, да ми више имена дате, кои мое сазналећ заисти ће одрећи!“

„Дакле я ћу се молити Господу, да бы моя сердце просветио, како бы нашемъ величеству управна мћћња предложио,“ повиче духовникъ съ поклономъ сладкићевъ очiю.

„Сва средства права и добри, кои добродћтель подпомажу и моне народу целомудреность дају,“ рече царица.

„Али због нъи благородна и красна царева за будућность заборава Ваше Величество садашњость, прошћуна архонна дворица. Ићеть се задржана сћћћра Рикардо у нашихъ зидовима, и царь нако може ићй њеой отићи, да се съ

шатъ, почекъ вишавый писменый одговоръ ніе люби, устиско разговора!"

Марія Терезія уздрхти, и позаже брзо ни ријеч, коју ішатъ духовнихъ у руци држаше. „Сдъ, честиый управитељо моје будуће комисије целокупрвости, рече ши, сдъ кажете ми право ви знаніе ступати, и сне употребити. да ову госпођу Ришарду што брже можете и безъ обзира изъ Беча удалите. Я ћу сама моме супругу изъ одвишніе шити! Оставите ме дакле, моји пријатеља, и примите обзе моју благодарность за ревность и верность, коју сте ми данесь ковано указали! Пожурите се сдъ, честиый отче, и изгнајте што пре ову опасну жену изъ Бечи изгонити, а ти, госпоја врховна задирателиње, имаћ доброту жалу Шарлоту послати ми, и оставимъ придворнихъ дамица шити, да се у то калих сећа сирске. Я ћу данасъ велики шекатъ нисе жетти, и сву ову дечу ако мене скупити, сдъ жоћ супруги пријећ!"

Она ій одпусти поклонивши се милостивимъ господиномъ и врховна дворска и бдъти остављене поклоно и тихо, слушећихъ поклонъ собу поручају.

Чимъ су у предню сву ступили, водитеље духовнихъ свою главу горе, и почекъ се бранитъ ово себе поклоном уверно. да никогъ исихъ ни дое у сали века, управи сасе тайно-планителье ени на врховну дворапицу, кои га умилнихъ свечаньихъ вечерда.

„Ако овай плакъ плаштио, бићемо свештенъка, шапутове они, и нео Бечъ дрктаће одъ нась, и за милость молећи дежаће код наши ногу."

„Мы нећемо га плаштити, рече врховни дворапа, нарада с любомора и честолюбива. Она любовь свога супруги ће ни съ кимъ другимъ дељити, и она ће, да е свети сами нас заштитительну добродћтељи и целоудрености. Она ће дакле ону позаніо целоудрености у дћйство пренети!"

„И я ћу ћой бити прави комисаръ, рече Порхинеръ радостно, а ви ћете као верни сапутника на мојой страни бити! Мы ћемо обадвое не само царицомъ и царемъ, него и целимъ Бечомъ, и свесћу сказоть поздиноть обиздати, ер ћемо мы све тайне знати, и одъ нась ће зависити, очемо ли ій у праку сарадити или ћемо ни видићъ праведнога суда ишета."

„И све ћемо то чинити у честь и славу Божію и пркае," рече врховна дворпка одушевљена.

„Ad majorem Dei gloriam! (на славу господа нашега!) проказа духовникъ побожно сказавши руке, почемъ се дубокимъ поклоноиъ съ гроздомъ опростн, кои у обзиаю собу отрче, да малу читатељицу и сриверу, Шарлоту одъ Хаброиикусъ, къ царици одпаи. (Прод.)

Тугони, една секта злочинаца у вост. Индіи.

Едно одъ найопасиіи и найдуће устроеиы котайны друштва у Индіи, кои се иерозаконно наибражећ у злочинствима састоп, есть тако названа Тугони или губитељи. Они ходе свое порекло изъ седе древности и разасланно га баснословнихъ легендина. Бозь да се удушаво у нежнативу область индеске науке о боговима, напомењемо, да бы онде водећу сиитали, да се то проповачало, природно-философской системи они представиза Брама као прочиность, Брама, Вишну, Шива, сирћч као своратель, обдержатель и разоритель. Почекъ изъ цеии инаказаго абсолутнога уважтеиия, већъ изъ самогъ разорења иметъ ново поставе, тако и Шива, разоритель, непосредственно времена у Браму створитеди, и сва три су нераздељена, једно велика, и једино свеге. Разорећ са свима силама и неограничена, као ну служе, ніе нанћ божествено и нужно, него створећ и надзиравајћ, и Шива, једно му ћуна одъ пась биля, почетуе се одъ свога привременка као найвећій и найважнін богъ Тродица; ер предвиа е ово непрадедино, то опеть свако поседно има свое особите секте и прирадене и особиту божію службу. Наследку долажено къ томе, ішатъ, да е сваком одъ ова три бога по една женска, ино богиня производећи сила, прадика.

Одна у самомъ почетку света прииовешено Тугона, да е Богиня Кали или Бекаии — женско биће Шиве, разоритеља — великій тайный савоз Тугона построши, како бы ій у борба противъ стварајућихъ биля помагали, и дали ићъ е на тай конецъ исштину убіени. Нина благодћнна била су оиима неограничена, и продужавали е све далћ у ио ћрутьиіна вепрестано указивати и давати свое образе, почекъ е увекъ трагове ніихови злочинства уништавали. На и сами Тугони подлегли су изнушеиио любопитетви: противъ строге забране вребали су едиог дна богиню, како ни земљо салазя и чаш, те мртва тћла, ніове жертве изчезаиио. Она смћюсть ніе осиала неказћна. Одъ онихъ часа морали су сами Тугони хатерізаге указе свои дћла Кутьлиовомъ ведру земљћ предвјети, безъ да е Богиня Кали ніима после свою обрану престала одузимати и надъ срећомъ ніиови предузећа бдити.

Сукцћрани обичаи, съ конма Тугони салћйствали своть убійства обкружавано, ніиио найпаће средство са перезиавани бранивске переопеваво, одкуда и ніиови секта нореклу поли. Приседавши новогъ младића богиња Баваии биля узеть са великомъ свештанствомъ. После перезиавлаюсть купаня, кое трћхово очишћаня, обуку новайіну у бело и онда га у једной сали великии свкуплћни чланова тога савоза представе. Ако ніио ићговогъ допустиено небуде противаги, сви одъ сећ на једно блиау земљће свето место. Овде подъ ведримъ небомъ призиа Гуру, врховаи духовнихъ друштва, богиио и заштита, да ма никовимъ пћћстваиъ знакомъ ніи, ако га овоги младића прінмати и свою му защитиу подарити. У ніиовећемъ ћутьиио сви седе очекуюћ решеніи божествва; и почекъ с уралећихъ шкала, разаћмъ магарца, слетећихъ одне пятне или на никовимъ другимъ знаковима сазиаюсть дала, сва се опеть у кућу повраће. Овде деду у руке новайіни гвоздену сикиру, као знакъ савоза и повторени торжествену страшиу заклетву, коју му Гуру дактира. Найпосле прими ішатъ изъ руку свештеника молитвоиъ осветеиный новаді шећера — сликоть среће — и перезиаии прізна сирћчета е. Младићъ у будуће прииадлежи потайиомъ савоју. Тугона и ићиовъ и животь посвећенъ служби краие Баваие. Да бы благо, живопость и задовољство свое страшно покровителье праведно, једна му е брата, да за време велога свога живота задатакъ Тугона, неповређуе одъ найманећ сумњ ићиовихъ злочинскихъ дћлака, само као смрену божію службу сматра; ерк као што други Браиу и Вишну служе, божестиа стварали и надзирали, тако е Туг, духовнику разорени великогъ Шиве и ићгове Баваие, убаство, и разорећ живота свега душевность. Само по себи сћдуе, да на основу овога особитога верозиановогъ сматрања не само они убаце сама себе после за богоугодне почитају, него и приврженици Брама и Шиве, као и остали Шивиіа — ерк Шива о не само разоритель, него ина обожатеи и секте свои' други свойства — дреке да имаю право, при свемъ томъ што ій гове, и то не изъ побудителне какове причине за общу безбћдность, већъ изъ више дужности; ерк створитель и обдержатель, једанъ съ другимъ су у миру, увекъ су у борби са разоритељмъ, и ова природна распра продужава се одъ людски послужатели различити биба са верозаконом свеску.

Оне ли Тугони на што да предузиу, найпре се богиніи поклоне, да бы ійи ова путь изи улицу, којомъ ће ићи, показала. Свако убаство приноси се са некимъ церемонијама у честь богу хронителю, и участіе онога у добиту предаје се свештеницима Хаиа, кои су у дубоком тайни ніиовогъ изображења просветиени. Остали Тугони деле се на буготе, кои носе у рукави свидену мараму, съ коіомъ убійства извршеју на Луте, кои са неперзиатиовъ способности ићиове безъ икакна трага задуу да законаю, и на Суте, кои одъ свю найпаиіе роду у ніиовъ потайиомъ друштву играю. Поступакъ Тугона увекъ е ово: Они иопотребую иожда свете и изливаће крви, већъ дане свое жертве свегда са свиденомъ нарахомъ, а ирзо редко са гайтанова; свако се убійство дуго и безбћдно справља; притворность — као што и само ніе ніиово ноказуе, ное е одъ хиндустанске „лутка" преузето, одражавајући — ніово е опасно оружће. Тежко ономъ путнику, кои се на другу за пріятељскимъ приближавћ и заклапаиъ и свиденъ речми Суга поведе! На удаљеноъ месту, ное с мож'да већъ веколико гроиы дана валао, где умори путника у задиеии шорокошетаги дрва одновиаю или ако ій ирак увати легу да преспе, у средъ весеља разговора или радосгиа песма дилу знаћ — и за тилій часъ већъ леку жертве една съ гавомъ на погаяа другу у већъ напредъ справљеиой јами. За ніиастиіъ конћчъ отворе изъ тћла, да бы свако издайничко нідиаиъ земљћ свучвали; Луги ишуже руку у песокъ сваки трагъ исте брижљиво прикривше, и чета се растуре, да се дошће на уговорозокъ

месту опетъ сви састанку, где ће̂у Бошњи благодарствену молитву принети и пѣснъ уделити. Ако вић дуже времена среће не буде на руци, то с знаком да се богиња разилази, и уклањаю ће приношењѣмъ на жертву једногъ изъ свои средине, кои се или самъ на то одреди, или на кога коцка падне, кои се безъ икаквогъ противорѣчія скрши преда. Само при ономъ нуждномъ жертвованю, кое на осѣћено место приведу, употребљавају Тугови нож. На то потреба забораваити, да ова и женски тугова, кои одчасти сваю као Бутоти службу дањеся одраваю и изъ ове нужде побѣђењемъ милосрдія или на кои другимъ начиномъ гледаю да повереч кодъ жена добіе, или ће̂ошть, ако су ће̂ошть младе и леле, да жуккимъ путницама као Сути розу Делиле изиграваю, докъ њиови сапутница, у з близости скрвавели, на знакъ да искрсну чекаю.

Политичко положење, у коме се Индія ће̂ошть одъ времена налазила, разкошадено е, као што е било, у више независне сарединюе државице, тако исто и особити обичаи и нравы урођеника указиваше су разпространюваю као и безобзиности Тугова сваком новомъ. Мало нелики путова и ваны средстна за превозъ, као Индія сада пружаваше, напрасни су Енглези у найновіе време, и сада ће̂ошть постое по всѣой части обичны путова у стазами, коимъ су путници кроз шуму, пустиню и планину путовали. Урођеный пешакъ — изумаваћа нешто земљѣ, где ова напрочъ за свой опредѣлењый ручакъ купуе — неоставаће никаква трага после себе, крь осимъ у варошима, где абогъ караваи стати мора, проводе ова ноћа често и у поланя, па ту ну е и тешко ноћа трага. И самый спромашньй Pioтъ ніе тако сигуранъ одъ Тугова, као и са великомъ пратньомъ путујући князь, крь они оставлюю за у напредакъ сва блага свое вештине претварена и препредогъ лукавства са особитомъ хватомъ посіоћи (замкяме), кои по потребн трговине діаманть, злато и сребро и скупоцене материје одъ једногъ краи Индіе до другогъ носе. Неки погламари секте звуземао весни вишу посаду, кои свако подозрѣњѣ њиовогъ участія у злочинству одъ ньа уклања, и ное добиті лепе. Тако е било — да само једанъ прамъръ изведемо — за врху једне чете Тугова, кои е скоро пре 30 година область Хинтоли себи за стапиште избрали, новій именомъ Хуери-Свигъ, једанъ одъ найбогатіи трговаца у земљи. Онай потапно добіе изъѣстіе, да ће једанъ другій трговацъ тогъ окружја знатногъ количества свилены и вунены материје изъ Бомбаи довести, и сам ради кодъ њумрукіја за дозволенъ, да ове еспаие унесе. Онай се дакле потруди, те марку и дозволу тога еспала точно уноћа, и онда, оимъ документомъ снабдѣвенъ, одс. прѣнемъ одъ свои' подій наслугерь каравана, убіе господара ньо и његове слуге, и преноси подъ видомъ путовања њумрукогъ оилѣвеный еспанъ као свой собственый преко границе.

Што нисъ мћутимъ ће̂ошть већма удлаити мора, исть распространаћа и систему убіства, коју Тугови као врсту по целой земљи разростиру, и боя сенна прећашньихъ владина за сриочу служи, што и свако дѣло ясно свѣдочи, да њиови исторички извори скоро ништа о тугазмуску не споменюю. Прьый кнезъ индіанъ у Индіи, кои се рѣшително противъ Тугова подигао, бно е Акбаръ. После њега и неки урођени кнезови предвали су секте Бањие сирои, безъ да су гледали да ю искорене, као што бы нужно было то свакко свомъ непріятелю тайну завери, кои сие последности изутренъегъ државногъ устройства обмотана, увиђаће, како е то могло быти, да е сигласна влада за нуни 50 година свою побѣду и завоевакъ у Индіи разпространивали, безъ да е за истребленіе Тугова и дошла была.

За оно време мира и урођены войница весгако, кои су са нешто нако ушћедјени новаца за време расцуста кући пошли, и постављењ натрашњими и страже уше су напоследку у траг существованю тогъ убіства, предупредивши нако разпространићъ тога злочинства, тако да за време врьы двадесеть година по њиовомъ одкривеною Тугови нису были више предметъ особеногъ гонења. Мало затимъ сие ње̂ина и ње̂ина надзи су ова привременица Бањие у руке Енглезки' чета, и неки су се одъ ньи одлучили признавши свои собствена дѣла и показавши, где њиови сакоиници живе. У првомъ реду овы последньи бно е и погламарь Фериџеа, кои га ніе у лѣтописима преступлењи заслужье да безсртно буде. Почемъ е 719 убіства учињо, рекао е сгуждепомъ городскоу енглескомъ судіи: „Ахъ, Сихіе, сихо да ніесмъ данныхъ годіна у затвору изгубіо, и бы нодъ заштитомъ Бањие преко халаде напрћо!“

Ово страшно признаваньѣ было е особбчно одъ свакогъ недсказала, крь очевидна дѣла свѣдочіла су истину. Кно какомъ тайномъ силомъ принуђена, отворн се земля подъ погама признавши Тугова, да бы њой повереное земное наблюдала. По целой Индіи, одъ Сѣвера къ Југу, одъ Запада къ Истоку новали су по изићстію уваћени са лодскимъ костима напуњене јаме, кое су подпуно злочинству и њоћа приврженика, Бањие одговарале. Лордъ Бентинкъ, кои е тода на врху енглескогъ управлања бно, брзо е увиђіо, да једнѣ обичне полиціи за истребленѣ тако дпеко разпространћеногъ и нако укрепљеногъ зла сие ніе кадро. Онъ свствли особите чете изъ дѣлателиа и оиретны официра, коіи е једнный тай задатакъ бно, да злочине секте бесъ одмора и пошћедно по целой индиской области гоне. Многостручно разпространеный сакоиъ, и веће число участника у сваком преступленію одкпала су одкровена, почемъ се већъ једнихъ той тайни у траг ушло. Они су успѣли у томе средстном човекољубиногъ милосрдія, кое е енглеской полиціи много на срећу осуђене Тугове придобило; и тако многихъ обћинника и другихъ добрыхъ дѣлања одкрили су ихъ тайну и своихъ ревныхъ успѣховъ до цѣли дошли. После шесть година већъ су 3266 Тугова предъли правосуђю, изузимаюћи друге многочисліене мноніне, кое су у дальнихъ предѣлиха, кое войничке трупе, кои тамошньи судови безъ дальѣгъ одлагања и пресуде одма на месту поубіћа, при чему су се у извршеню убіства новымъ начиновъ послужили, стављаюћи осуђенике предъ кућаре или топове — кое се додуше види, да е варварски, али кадъ се точно разсуди, свакій ће увиђіти, да е то за њиова дѣла блага казнь. Ужасне и строге мере Лорда Бентинка настављи су и послѣдуюћи губернатори, и данасъ већъ можде се тутизмуъ сматрати као утушен, али никако као сасвимъ истребљавъ, крь повћани догађаи у свима частима земљѣ ясно доказую, да богиња Бањие ће̂ошть има своя обожаватеи, и у изићстнихъ предѣлиха постои секта и учитеи урођены личны предстоника готово у непреодолимой мћни.

Шахъ-Гебалъ и Данишмендъ.

8. Шта е после было.*)

Кадъ се свѣтіе Омре разићу, оде Данишмендъ къ Султану и изићсти га о томъ, да е све нежћстніе изъ свю видѣти можно, да се съ њима договара, како бы се исправило оно, што се погрешити може.

„Добро, врло добро, пріятелю Данишмендје, видимъ, ты си једнако говорио, да неуљемъ господарити, а ты како ни се види, умеиъ боље него и и самъ. Гледаћ, и учићи, како самъ ти преворучио. Алъ найвећи шкстьй, да ми те бћде потребитъ у ред; крь они ми найвише после праве, и боље су ми неуредне, и пріятно и неизаље, и ће̂ошть ко тому незнаћеме, немогу се на њи ослонити. У томъ пракіенъ крају, рекао бы, да самъ Малихъшахъ гиздуе. Писмо сасвимъ ни са Гебраши, **) и тако исто и са Тадикима индоиланма. Ово треба да натерашъ, да га се свему обожаваши ватре, а ове да исправишъ да боље Пророка познаду. Мало бы ни было, кадъ бы ти нашао начинъ, како бы тога горделъ Делиф-Лоу — погламара Будистичке секте — укротіо, и мало ти помоіо, да ни тако не тре носъ, и ће̂ошть бы ни жћіе было, кадъ бы тога Маратскогъ Пешшу — погламара Маратескогъ савеза — укротіо, крь та двоица найчешћа прекое моіой ћсти, и одпирусе моимъ запов'ћћима. Но, пріятелю Данишмендје, добро пази, поступай мудро, и тако гледай да удесишъ, да то све буде безъ дарне; нићи пріятеи жћу њиовимъ привременцима, а и ћу заповедити Јахорскомъ раднитеу, да ты на тай посао једнихъ њиових бахадура даде, съ тимъ ћешъ ты посао моћи удесіо сарипи. Садъ, пріятелю, иди, и како те Брама уни, радн.“ Међутимъ су секретари врлићски писма написали. Са ових писмима поћали су были сви намћстници, кои су нодъ непосредственъ управомъ Султановомъ бћли. Осимъ ових поћли су: Кхаџови одъ Џагатая и Бухараи, исћли Инди одъ Сине, Шахъ одъ Кабула, Кахъ одъ Белуџистана, Рана Горка одъ Непала, Пенши

*) Види ч. 32. Ово

**) Гебери ниже намћшено са Арапима, но ни ово и не свой источникъ Индіи. — Тодике, живе у Кобулистану, поносници са Англиима.

предстоятель Маратскогъ синеда. Рано одъ Алахабада, и Набобъ одъ Мисоре, као подъ покровительствомъ стоекы инаеди. Окроъ овы позвань буде великій Соэта школе Бенаресе, и иѣгови доимост помоћника. На ове се управъ имао еллиноскій Итиандузетъ и исланко, кръ су они звали толкователи Ведаиъ, [1]) разумѣвали су Зендавесту, [2]) Златну книгу Бернигхушина и Кон-оу-сеа, [3]) были су вештв у высокой наукы Фо-а, и познавали су Лао-кунга [4]). Овими е и нашъ Итиандузетъ своручно писао, и жолио ихъ, да нечше другчіе него да дођу на Гура Мату [5]) и да своимъ мудрымъ совѣтима Султана и иѣга у иѣновой начѣрри подпомогну.

Међу тымъ докъ су она писма стизала на свои опредѣлена мѣста, разболе се Султанъ. Болесть е иѣгова зад-кала велику бригу иѣговомъ Итиандузету, кои е по васдашъ седло ходь иѣговихъ ногу, и дворіо свога господара, до болѣ были неповоле. Султанъ никога више нів трајо око себе, кои е нъима многима, а особито Султанки Нурнахатъ и иѣгови Брамину противно было, и зато единимъ срцемъ почну за Данишменда гледи. Болесть Султанова трала у растекао тредесетъ дана, а после се почне стишавати, и нако по нако почне се онъ крѣпити. За то време сишли су сви они, кои су познани были у преселу нирошъ, и чекали су докъ се Султанъ са свимъ неопорави, а дотле договарали су единъ другомъ, и правили су међу собомъ познавстия. Нерагезій Исмина, великій Имамъ одъ Сеае, и Рада Горка одъ Исчала шеу могли доћи, а Десай-Лала послао е свога Галета — заступника.

Данишменда се найпише — кадъ подъ Султана нів было — бавіо са Соэтама, съ нъима се разговарао, и догонарао, како Беду они найбоѣ сершити задатый имъ посло, и особито како Беду съ Бадиха, и шта ће найпаніе быти, да съ нъима уреде.

Они Єадс были су нѣка врата христіанскогъ нѣровавова. Найвише суштество познавали су они подъ нменомъ Єада, нѣросали су Исуса Христа, послали су вост божанный само три дана, и нхали су свое свештенике, коима су други народи име боище — по хинезскимъ свештеницима — дивали, єрбо су великъ на хинезске боище обучени были. Єаде су были нестанали народъ, и вису нхали тако богати Пагода — прекій — нао Индијцы, шти су марили нѣи на молитву. Свештеници нѣови окретали су се по нрекама сиха, или на найпоѣе свеще съ нѣнихъ нашимъ числомъ одабраних людій, и други пробавляли су свое време, или чешиюби кодъ куће, или у обштавсиимъ биридузима нѣова опіуха. Мирозитетъ нѣови нрао е слабъ и незнатанъ было, были су склони на крађу и убіёство, и єдна нѣки ношніа да су нмали о нравой своіой нѣри, што е и настављао дуиго, да ій доведе у чувство, и да ій изображеніемъ облагородн, зато е и Султанъ Данишменду наручіо, да ій дотера чрезъ добре уредбе у ред.

Кадъ е Данишменда о нѣима спомену, почне великій Соэта нако говорите: „Господо! и сам єдномъ путовао по оними нрасиима где Єаде живе, и сель себи дво труда, да дознаюъ и познаюъ нѣове обичае, нравн, и нѣови начинъ живота; зато сиъ и тражіо познанства съ нѣовимъ бонщима. Я сиъ было познати и съ нѣовимъ найбоѣимъ бонщомъ, кои е свима другима судіо. Онамо су често долазіле бонще свакоиаког стања и реда, велике, малѣ, и найнижѣ, кръ су све одъ онога найвоѣег бонще звањенје. А сиъ нмао нрилику кодъ онога найвоѣег бонще састанн се, и разговарати — кръ я разумех нѣових нѣыех — съ бадиха одъ найбољих нородица нѣовихъ, и такоферъ нѣдао сиъ нхъ и нѣх нмѣе, и найнижи класа. Чешће сиъ разговарао се и са оними; зато жислиъ да ће моћи съ основомъ о нѣима, и о народбу, кои е за нх, што годъ рећи. — Онай нѣовъ найвоѣій бонца, видіо ми се благорь и доста учень нли здраво логичкетъ човекъ, онъ е судіо другимъ бонщима како е хотео, нли како е сиъ дукао да е право, постављао е, како е кога гди хотео, и найвише мстао е добре и зреле мисле люде за найвоѣіе бонщатуке, незнајуће нихъ и тупоглане на боѣ, и найболѣ. Я га єдномъ запитахъ зашто тако чини, и онъ ми одговори: „Е тако морамъ чинити, кръ они добри и учени, кадъ дођу у добре бонщатуке — но нрава свіо бонца — поститу немирни, и тръу вост своимъ старешинама, и онако на моіимъ бонщатуцима забуни ій сиротиња, подиђу ій дћца, и тако нмаю свое невоѣе, съ нонма се забуне, те су старешине жирне одъ нъи, а одъ онихъ тупоглаваца и тако немаду се ничега бонги, кръ они држе све да е тако, како нмъ се реке, и тако старешине овнхъ нечнонъ остаю на миру. „Я сиъ нћу на то нримѣтіо, и шта Султанъ и иѣгове Омре о томе поступу мисле и говоре. Онъ ми одговори: „Истина доста путій Султанъ и иѣгове Омре сдрсее на то, и започѣде да се другчіе радн, кръ, веле, држава тако страда. Али и незадимъ и нсказазимъ ништа у томъ, што бы држави на штету было.“ Я му на то решихъ: О! те конако тога нма у коиъ постунпно, и вы сотимъ не само држави, него и народу нкодите. Држави шкодите, што нма съ вашимъ, као што и сами нанете нестанлимъ народомъ много забуке и посла, а народу шкодите, што остае єдномъ тако нестанашъ, те жоре да е довекъ у нрошћаку. Вашъ народъ остиће єдинако тако нестанашъ, и држаће се многихъ школьнихъ обичаи, докле годъ ни ваше бонще нодитерате, да су єдноми, да болѣ мисле и нсећаю, да више на свое звање држе, да се окиву подлости, и да науку вѣкси нопштую. И тако одъ нризике доста сиъ я онимъ великимъ бонци изговорію, да ноправи ово, и оно, кое му е сида народу на штету, и што му народъ кажи, и остиша га доведа у кражу и презрено. Я сиъ о томъ и са отмѣнимъ Бадима разговарао, и сви су признали да нмамъ нрао. И нказали су ми, да бы и они желили, да се ноправи и уреди много ковшта, што е међу нима зло, но да немогу. Зашто немогу, нису ми казали, но я сида нредлажемъ онде, господине Итиандузету, и ни друга господо, да учинимо мы наредбу како беду се они уредили, и да предложимо великомъ Султану, вега е одобри, на после нека нмъ ту наредбу нреди и века нмъ заповѣди, да се по ньой морано нздати.“

(Продужіе се.)

Загинци.

* Нри любовь многи кадцы дѣшава рашна е нрамъ рукевиду зоре у Априлу месецу, ка комъ ће руженицу, ово изкусгони, ношгъ уиредь промеиљивость исте любави разлозити.

* Нра любовь младића, сеже е, бурюмъ страсти бичево. Падне ли за добру земли, лепо изниче нораете, райскихъ цветокъ нрошета и небесскимъ нлодомъ роди; падне ли нмъ на зошу землю, ноникне отровно быљ, кое своимъ кужнимъ нирисомъ себи самомъ и другима смрть задне.

* Жене найнре дозиаду да су лене. — Найнре науче нознавати нъкову снагу. — Найнре нскусе, како су слабе. — Найнре заборане видико су тодина старе; и найнре се сећаю да су то заборавиле.

РЕБУСЪ.

---

[1]) Ведичъ — Догматики религіе Брамінске.

[2]) Зендавеста — стара Вавилонска, а после и нерсійски Мага Бабіів одъ Зороастера написана.

[3]) Бернигхушинъ е био хинезски законодавацъ, кои су обожавали, а Кон-оу-це хинезскогъ, ком нмъ и религію дао.

[4]) Фу — истоветникъ са Будо, и Лоу-кунгъ, учитель Буддина, религіе коя у Азіи войнике нрекрасила нма.

[5]) Гура-Мату — говори свештенике источне Индіе. У послѣдній нреке данаіи су ове Гуре у земльи Сикскихъ нндуса, а нмено у вароши Лахору. Варошь ова была е у ово време знаменита, и ложила е на другу нуть Лехха у Нерсію. Сидъ е здраво сказь.

Ерак. Поиоз' Богъ, Петиче!

Петак. А где, зверь си ты ту. И самъ внесао да си ноно прево.

Ерак. Та было семъ тамо, но врнуо самъ се, што ме жрал васдшъ любити се са неком господом, кой не за простака них внутревости друго.

Петак. Руси су наиболъ заслужили мирь са Хивезима.

Ерак. По чему ти се то види?

Петак. По томе, што су них Хивези узъ друга права, ошъ и Амуръ устуиили.

Ерак. Шта? Зорь е той жалый обстанакъ чакъ тамо было побего? Содъ ми с нскао, защто се наши люди само збогъ новина желс, кадъ се богъ любили волъ Хивези свесило.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Прекоче сно се среће надали, Његово Превосходительство г. Губернатора ишиетъ, Грофа Коронини, у нашой варошн позднити, и всћъ су се ради тога одма по ноћи сви звонченци и многи грађани скупили были, да га страхозочитателно дочекао, кадъ е штоетокъ изшъ етиго, да се онъ преко Сланкамена и Татела у Темишваръ кратко. — Г. Дух Коста Цукићъ, скоро наименованый члонъ жедународне подух. новисће у Бечу одъ стране Србіе, одавно е данасъ са свимнових свопихъ у Бечъ. Нћга ради су и друга отћћна лица нах Београда у Земунъ прешли да га испрате. Г. Коста Цукићъ е одмахъ одъ ове крстне жлоде Србалн, кой су на страни науке слушали.

— Изъ Вршца. На вебрезне и средине коватне, кое се за ирсне благополучног стања и срећнаго порођаја Н. Велич. жене наше царице творице Боге е прећнтій сасдушао, наслћдника престола среће Аустрје у њеной утроба наше майке милостиво сачувао, и милионите породице на радость и среду велику повисно. Радостни тай гласъ распростре се по свой држави. Свака отъ милости на до извећћеге стања и пай чо-ковћх радости говорн: Царица е родила принца, царь ниа сина, а мы престолу наслћдника! Кои е нако на движеніе и повишећћ поиећћ народа, тай е ино могао онога пута прикћтити осећаћ и неизву радость нћгову прика онолъ срећћоног догађаја; и као годъ што се ина, да е и здраво побожаћ: онъ зна, да све ово годъ ино, да то све одъ Бога долаза и добиза, и да само њиу кдинове на спашта благодарити, и што годъ жели отъ нћга очекивати ими. Онъ е сказа при бо-жественой литургіи служио едну ваше молитву, кои се само нћгове мпле царице и новсћанице родња, онъ е дакле и нетрпћљиви и нечекао; кадъ ће му тай срећћоп данъ осванути, кадъ ће му глас нах пресвећа звона и граке стиће, да се сиет, царица породи, кадъ да одъ свет срића и душе свое Богу милостиво благодари. И данста бнаъ 12. Августа ово 9 сати у нутру цуркине прнћтн и звона са саборне цркве доне-соше му тай радостнић глас, да кои, предћа е радеће двоје было, и радо бы се тагіо было прнпао, опеть зато е сно остао, свечано одело на себе напукао и у цркву благодћћно дошао. Нису другогове и чиновницы одмћ по службама нанасећа се чекали, и они су своя знања такође остављали и на благодарење у прву дошли. Црква наша е была чисковть пуна людн, и сва су у такномъ разположењу были, да се свакомъ на лицу добра воља, одлазила, обилно весећаће, и праздничеству ко конфесіонал праћу и престо-лонаслћдннку, пнсъ уједно и целой породици царской прнћћтати жогао. Нашъ просвећитељ г. Евангелъ е са свомъ свештеническомъ дружно по нарочитимъ прнпнсима уназоног благодарења; изречени е молитву очитао, и после многодостојнымъ и царскомъ великомъ се дохрањо. Радость се као што сама рекао свакомъ на лицу прнћћтавала, свакъ е са свнмъ срдцемъ Богу благодарно, и благословћћно нмћо се, да благословн сопиога наслћдника престола, и нмћ благодать на њега, и да га покнна дуго и срећно родитеља састајна на утћху, а народна нћгова на новость и поресть велнку!

Т. Н. К. Трнчетъ. Читаћке по различнимъ новинама, па и у нашемъ уважсномъ листу „Напдунавац," да е питано было по телеграфу изъ Дубланна: оиде е 12 сатій у подне, колико е тамо кодъ нихъ у Напћуидндну? и одговорено е, да е онда тако было 8 сатій у вече. Овай ће одговоръ здраво ако у очи и писмо га могао себи другчнје протумачити нећћ да е онай погрешно написао, кое е прнћ онай одговорь новинама саобштно. ерь кадъ е у Дублану 12 сатій у подне, у Напћуидндну нешће нпако было 8 сатій у вече, нећћ 9 сатій пре подне. Напћуидндић лежи подъ 323. степенома сћевере дужине, а Дубланъ подъ 9. ст. то исте дужине. Да опонъ не бы нако погрешно требо нпако ричнтн: што е зов место дужине истону пре му се и сунце рађа, а што е долћ западу дошће му се рађа, и с' опнмъ дошће му и подне бнва. Дакле кадъ се узме у рачунъ да е Напћуидћлъ удаљћн западно одъ Дубланна 46 стенећћи, само се по себи каже да му нешће подне бити пре него у Дубланну, нећћ дошће. Ево како: кадъ е у Дубланну 12 сатій у подне, за западнихъ е крао Нсћмпске 11 пре подне, нородъ Грепнцкн е 10, а у Напћуидндну 9 сатій пре подне. Да е опако жоће се и нзъ овога видити: кадъ е у Дубланну 12 сатій у подне, онда е 8 сатій у вече по нашомъ краю стрћлће. Видіе, у ваљеву Тошкане, па западномъ краю великнхъ хинезскнх лнда, у Нркутеку, на казеру Бойкалу и. т. д. Ево сне редомъ: Кадъ е у Дубланну 12 сатій у подне, онда е у Перпту 1 после подне, у Варшави е 2 сата, на уљеу е Дуваи 3 сате, у Новогороду е 4 сата, на казеру Арклу 5 сатій, у Делхи е 6 сатій, у бенгалскомъ е заливу 7 сатій, а у ваљеву е Тошкане и т. д. 8 сатій у вече. (Види бр. 33. П. О овнхъ доста шнрокнмъ телеграфнрању читало се скоро у свнхъ новинама. Мы само га и у едномъ србскомъ листу нашли, и да нећћ га нашно преводнли, прећтампали само га одиаде безъ нашке примисе, и тако писму на погрешку нашли. Мы благодарнмо г. доноснику на учећћной вопрнки свегадо. Уч. Нед.)

— Срећно е нагубаће единъ прадъ нуза, честитогъ родолюбца, найодличнећа кавалерика, и всуморогъ родитеља на добру кћеноок. Дпмитрје Милановнћћ преставо се 15. ов. месеца у Дрезди.

— У Монастиру (Битоли) се градъ свакимъ преображава, одкако е тако дошао Исмаилъ паша. Улнца се нма кова праве, стрећ се нмћ ул-лицама по средуо. нуть се до Солуна направи, и раде на њеу Турци, Бугари, Грци и Жидови тавоферъ и войница. Кола всћъ нрве по едной страни тога нута. Трудъ е големъ, защто се нуть проседи баругомъ, да се разбно каменіе сћче.

— У Родусу склонили су Турци едну жиду Грћнпи. Судъ нмъ ни ошъ нзрекао оиуду, нрећа се предпгрло, да всеремнпа диду неку своту новнца.

— На железница оксоордскол два су се нро-весселнвнћо водноли сударили; деветъ е роба мртва остало, а много ји е тешко рањено.

— У всћмъ новинама читаћук се сброй убогн у размеру нрема цћловућнмъ становницнту у различнимъ државама. По тнхъ новинама долази на едећх сирнмахъ: у Енглеской на 6, у Хо-ландской на 7, у Швајцарской на 10, у Фрн-цуской на 20, у Аустрји на 25, у пнћанской земљи на 86 становћка.

Станъ воде.

| | | |

Подунавка излази сваке Недеље у недељу, и коста за целу годину 5 ар. ср. за пола године 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ препоручења съ поштарином 1 ф. више.

Предпоруча се моме броду свакоме п. н. публике. Цѣна пристојности Србске ствари моле у пѣсмама пишући съ новцима на книжару Госп. В. Ѳедоровића обратити се.

Бр. 36. *У Земуну 7. Септембра.* 1858.

Хорацієва

Песня 2. кн. 1.

АВГУСТУ ЦЕСАРУ.

Доста већъ свега и ужасна леда
Посла нам отацъ и пламеномъ рукомъ
У свете куле грузавскѣ громовно
Страхъ зада граду;
Страхъ зада свету, да се неповрати
Всѣ Пирхе бѣлавъ, кадъ са нови чуда
Закуна одно, а Протеусъ стада
Одзера на брегъ.
Кадъ за врхъ брега зацветаше с' рабе,
Где зимекъ гнѣздя биху голубова;
Нагъ напливомъ водъ плашеху морскъ
Страшилне козе.
Гледасмо Тиберъ, узмувѣвъ збогъ вала
Одъ тусковъ брега одбіяи силно,
Гроздени срушитъ споменике прида,
И Весте храме!
Нѣк *) вдовъ узбуйна ико
Освету прузи и обиду зеву
Предина зротивъ Юпитера водѣ
Супругина рѣка.
Грѣшни да су нам оштрили чуг' не,
Ал' Перзіане бојъ да су за кавне!
Чуг' не за битве крвницомъ отиша
Поредка жидовъ.
Когъ да прашта Богъ народъ царству
Пропадајућемъ? каво да се воде
Дѣлише свете Вести, што не дае
Слуха песнама?
Кои' не вилюни, да одлучи грѣхе,
Јупитеръ? ходи одредъ, молимо,
Пророче жатомъ замотивъ' равена
Свегда Аполо.
Из' полезъ Вестъ ти! смешнима лица,
Кои облаче Шала и Купидо;
Из' записаренъ за родъ и унуче
Ти с' бриненъ отче.
Ти о! хои си свѣ предуте игре,
Кога кнез, свегда шіевои весело,
Бесанъ и Марсовъ ведиша на крвогъ
Душанка погелъ;
Из' преображенъ у влаћанин влау
Кралеги свое божественно Ми
Зелили се видиш, Цесарю осветивъ
Рало се зовешъ;
Касно у небо краіио с' и дуго
Бан у роду всего Квирина;
Да у вездесе гнѣзда с' нѣши грѣхе
Равнѣ виховъ.

*) Ѣки Нумитора, или Ромуле и Реме, шиме Рем.

Нек' су ти вести ніиѣй тріумен.
И звиг се овде отацъ и поглавиръ;
Подъ тобомъ медне книти безъ киши
Цесаре недиг'.

У Карловцима Ст. Лазићъ.

Марія Терезія као царица и жена.

(Продужење.)

III.

Марія Терезія врати свою пријдорну двор нарочитимъ погледомъ, одъ кога срдце свиете Шарлоте дрхнуше. Краљица удаљивши после се кућиши, кои ніи столице царевне наместе ся бѣше, и ноћне косу царичину разравнили ће дворкиње огледају, у коими би и самый гнѣвъ њену лепоту већма осветліо, и кому ioй драшесть повећало. Она е то примѣтила, почемъ се и сама у огледалу огледала. Дотична се ніе свиорила само у поћајнихъ пурпурнихъ рухвицама ни образини, него с своиихъ жарокъ облила цело њено лице, изъ њами уста напазіо необичанъ дахъ, а на челу поћасне се врлине, кои се врло лако са борами старости могли заиенити. Марія Терезія смотрила е то, и дубокій уздисай надимо е њене прси.

„Ахъ, Боже мой!“ прикуила она у себи лагано, „да бы ну се дознала, нерамъ се смешьи се предъ њима показати, еръ смешеньѣ е последній сумчаньй зракъ лепоте. Али како ћу се смѣти, кадъ ми е срдце пуно раза! Я ћу быти мрака, и Фракуъ ће се одъ мене вирнути! Онъ и ресо, да е Ринардо найлепша жена на свету, и ихъ, и памтимъ ioшъ ове лиие, у коима е онъ блискоѣ предъ моимъ погама лежао и те исте ни речи изговорйо. Но до ли е то прошло или е при врат? Ёсамъ ли и ioшъ они исти, и садъ заборавлѣна жена?“

Да бы свое лице ioшъ ближе на огледало посматрала, сагне се тако нагло преда се, да е придворна дама, кои е у исто време тежкій и художественій перушъ одъ пуно и витица намештала, готово разнесѣсе изгубила и са изіоку, съ коима е хтела косу управити, нало главу поручину повредила.

Марія Терезія свиети. Њой е нуждна била найнина пријатеља, па да свой гнѣвъ утиша, и одда бы осѣкала, да ioй е лакше, и дошла сплѣ е такову причину и нашла. Гомила псовке и грдѣй обасипала е сплѣ сироту младу придворну даму, кои повећно и ћутећи свою службу дуѣ одправљаше, и сплѣ ниту одъ бела руха са златнимъ лепѣмъ узица, да бы е ни пруу перчина наместила. Али царица, кои е видила, да ће оне беле руке румењо њиогъ лица ioшъ већма увеличати, смеша пресе, разгледе га и бесиних скоро повратомъ бића га на земљо.

„Ви сте сва противъ мене, сви домаћи непријатеља,“ рече она љутито. „Вама я то шала и видила, да ме сасвимъ изгубите и свету на подсмѣй изложите. Али я сте васъ прозирети (проидети), и моя права љубима сте ће већъ осудити и сирогати. Ёли ioшъ когодъ такову блюдтвость надіо, кои ово завештаћ, кои ће правъдина, да главу укочено држаћ, као двоми штитуа, и мени видь мелиоће сѣ пуне дае. Брзо другу, нашему фризуру, и я те свѣтлуемъ, да боли и пеиателіи будешъ!“

Придворна дама ни свеги царицу на то опомешуи, да и она сама нотреѣ изъ нове подобна листова шеба, кое е Француска посилала ньой посла, себи за фризуру изабрала, него одрешивала е ћутећи шатљиве и жестоке, кои су тупотъ дрлаше, и закопче главу нову фризуру. Али и оку милость царице ніе нашла за добру, и требовавши и ноћне какопо се говорило тамни нарадни бисерь изъ устенца нарезала, да вреже ioй Шарлота бледа, нуна страха и дрхтења една с ioшъ у стаклу била, да суве, кои су се као зрна бисера нихъ обрезъ спиваше, убрише.

Напослѣтку буде тешко дѣло свршено, и почеће се царица последньимъ огледаћемъ на о-

гледало свршено увеpење, да е њен украшай главе лепо уређен и намештен, поврче женин и заповедаоњима гласоп за њене ваљане! Одма се отворе спороди врата, и придворне даме уђу у торжественом походу са великом наборком сукња и златох изнесеним шпеделама, и са тежком сребрном вечиком ваљином, кои се по земља пуки, и подобним предуком, на кога предњой части красна брилијантска дугмета сіну се и блистау. Царица, кои е паче зо време свог облична имала вољу, да се своим дамама шали и дозволяла, да іой о себи и њима догађаима у палати сбишним се приповедало, била е данаск свесних недружељобна и бутљава. Она е бутњеви дали знак, те су іой женскиње плечеи са штикама шпеле обували, и нако промешала е свој „хапзерла“, жоју наборну сукно изтрепћу одћа, са великом коравом наборном сукња од полудвенога одела. Она сама на сво красно сребром вичичано одело ніе пи-одинуут погледала, но само е показало, док су е облична, свој погледъ на Шарлоту одъ Хирониму сбацила, кои е наспрам прозорког удуба стояла, и изложених лицем и плачућим очима трекутак очекивала, кадъ ћеду остале придворне даме нинтъ царичин саршин, да би и она едноъ, пре него што бы отаћи смела, изповћсть приняла, да бы и последнъй путъ свою руку на украшай главе царичне метуле, како бы, зво бы се што нашло рђаво, поправила.

Марія Терезія, како што е речено, била е данасъ бутљива и весла, а само жуидиеъ дикленя и узхићења, съ конмъ су њене женскиње садъ нћкъ свршеньй и красньй накитъ укочено сматране, ніе могло царица тихо смешеть одузети. Она одпусти придворне даме кратнимъ неимъ знаком руке и стаде сама, докъ су оне напше, предъ велико огледало, у комъ се у пуной красоти нћкъ цео стаєъ огледаше. Съ испитувћнъ, готово любопитльивомъ погледомъ огледаше се, и мало по мало засветлише се радосћу њене лепе очи, а сунчано смешеньй депрешше се ан њиновъ пурпурнимъ устицама.

„Не,“ рече она доста ясно, „ніе истина, я имсаиь іошть стара нити мрзка. Іошть нешто сам одъ последићъ сунчаногъ зрака младости на моћ челу, и я имсаиь, моћ лепай и прелюбезный Франць узиђа то іошть по надкадъ, и ако е онъ на воіой страни, заборави ће понекадъ све друге жене у свету и имслиће на то, да сам я прелюбезна жћтоне дене и кћтоне младости, и да се мы найверње и храбро у само зло и рђаво време лепокъ и непрежалићвомъ любови у сриду обходимо. Ахъ, я држимъ (вероваъ) то садъ я никадъ више, да е царъ госпоа Рикардо найлепшихъ женкомъ на свету назвао, и ако е то учиніо, то е можда само изъ срдяности, изъ досадности резао. Онъ покадшто самъ себи досађује, воіой спрошашай любезнай дарь, и изъ саме досадности тражи да на каномъ любови своје имсли разтера, изъ саме досадности ни е неверанъ; но опетъ се поврћи въ мени, єръ добро зна, да ће ми єрдце увредити, да ни е сва великиа и сва красота безъ нћтове любови немина.“

Придворна дама и читатељица, кои е съ чешљомъ у руци иза Маріе Терезіе стояла, слушала е у досадномъ недоумћнію и страху овай самоговоръ, и побуђујући, тужећи тонъ, съ конмъ е она блистанъе и сайасноу обкружена, у украшаю и брилијантни сіноби се царица говорила, уклонио е єву њену печаль, нако несагласіе о готово неспосоіой познаности и болести. Али єкртвый страхъ кишао е садъ нћно дрктаюће єрдце. Царица пакъ безъ свале сужећ ніе ни предтуєствовала о нћкомъ присутствію, она е заборавила, да я придворна дама иза ње на дужности чекаю, дакле сваку речъ, коју е Марія Терезія изговорила, морала е она разумети. Она е стояла иза своје заповедніце, али гордый, великій стасъ царичин и велика наборна сукња, коју е она обукла, заклањаће е сасвимъ милый, красный стасъ придворне даме, и Марія Терезія, кои за огледанъ своій собствени лићъ за образацъ сматране, ніе могла ништа одъ мале читатељице угледати, кои се иза ње сакрила. Шарлота одъ Хирониму сбоіи се даље, да се гнћвъ царичинъ наново нераспали, зво примћти, да е она недраговољна слушателька нћкогъ самоговора была, па съ тога ніе смела никакавъ гласићвакъ, нићдимъ дисаньй свое присутство издати.

Али нећдимъ окрене се царица къ њой, и наглавъ покретомъ єчела Шарлоту за врат и почеъ е блике къ себи привуче, рече тужнимъ дрктаюћимъ гласомъ: „Опоимћкъ те, Шарлота, коиой се нисада за такогъ човека удати, кои нинакогъ после нема!“

„Охъ Величество, я се нећу никадъ удати,“ повиче млада девојка, са свимъ узбуђена изкреностя царичиномъ. „Я іу, зво Ваше Величество милостиво саизволи, остати ово, што самъ.“

„Таво, я обећъ ли поиседаъ мою лютицу трезвыно сиосити?“ умыта царица, лако полубашки е у чело. „Зашто ли садъ, зашто самъ люта была, и мое єрдце изнутра толико крвію облиасено, да семъ морала гнћваливо узвикнути, а не утаити. Я самъ ти моя найнутренће єрдце одкрила, єръ ноя мала читатељица, коя по гдћкою нелику државу тайну са нкомъ дели, нека и принятну тайну свое заповедніце знаде. А притомъ,“ настави царица тише и опетъ сваю у себи, „притомъ коя е жалостна тайна свету прво добро позната, и кадъ не бы бала царица, могли бы ме оплакивати! Али прека царица нема нико сажалити, я нићдимъ човекъ нестрпе, да подъ овомъ пурпурномъ порфиромъ и златнимъ прегуномъ едно єрото, рањао женско єрдце куцати може. И нако потребна да предчувствуе и зна, и нићдимъ човекъ нека се нестуди, да ме сажалуе. Напротивъ я іу свету само царица бити, и нако показано Марія Терезія тужи се и уздише, то нека само Богъ чуе и можда и едно єрдце, кое она люби! Иди садъ Шарлота, и пази, — заборави сие што сам рекла, нако ме зла и садъ жалостна, покисли само, да сам увекъ и у свако време твоя милостиви царица. А садъ, Шарлота, иди и кажи добисніи жалогъ принца Фердинанда, да ма дете одло лонесе, и то одма. Потомъ кажи придворномъ хусару у споредней собе, да све моя принцезе и принцеза къ мени дозове, и чимъ къ мени дошла будуу, онда нека иде къ цару и найденну му препоруку одъ мене изручи, да бы ма одма дао честь посћтити ме.“

„Я іу кушати, да га у єрдце дирнемъ, и моіоіъ любови къ мени приволемъ,“ рече царица тихо у себи, кадъ е придворни дама собу оставила была. „Я іу нећу нашти пребацивати, нећу га псовати нити свађати се, нећу му дати, до осћа, да сазна владалка царица, и да и даке удвоено право имамъ, одъ њега любовъ и верность изискивати, єръ онъ ніе само мой супругъ, него и мой прваи подданикъ. Али я нећу нћковой дужности говорити, него само нћковомъ єрдцу, и то ће га трогути, призна ће, да ніе своіой сиротой Терезіи толику тугу причинио, нисликъ, да —“

Нћнъ дрктаюћа гласъ одиаа іой услужности, и гушно узбуђеній знидалдо е целинъ нћиогъ существованъ и нћне ови напушше се сузама. — Царица убрноа ін површнимъ своє сіноіъмъ б.лизатскимъ протеклимъ украшеніе руке и поће брзо добинпла на сусретъ, коя іой найвећимъ нћмећ нћмы приналаи, текъ одъ невољно весеня Фердинанда косаше.

(Продужіе се).

Неспокойство.

Тиха ноћи спусти краи
Да бы с' у те чувства скрила
Слабога на духа ноћ,
Гдћ се ирће радость нала
Гдћ блаженств срдца бнло
Ту садъ лежи тиши ноћ.

У чувству се тужиомъ стварa
Лажна слика, што га пара,
Што у груди влажеть тре.
Но провали ноћъ живота
Вене при ни дивота
И влажна роса мре.

У тишини ноћи мрачне
Кадъ се страна якогу зачне
Сзноъ у тћху руи духъ,
С' образомъ свћтлимъ бћли тихо
Где пропасти зно свет слухъ.
Одкуд' свроке праши слухъ.

Часъ у искри блаженсти
Мисли єрце неизвести
Да му кли нћжній путъ,
Ал' враћа се — враћа опетъ,
У свой кавезъ, гдћ е сакритъ —
На прошлый слћди путъ.

Часъ се дигне духомъ гонећъ
Увутрашньихъ тугомъ рањећъ,
Тражат' лћшнеъ мира шћтъ,
Да б' у єрду мира нашъо,
Лютый уздисъ, што га сваиъо —
Да єрећни нидя сићтъ.

Али єрцемъ своимъ вучемъ
И мислима прашъ тученъ
У свой прваи враћа с' стиъ
6 л' што теже? ал' што горе,
Кад' човека туге море
Кадъ несвиће духу дакъ?

По васъ цѣлый бѣлый данакъ
Онъ сухорасъ лежи сапнокъ.
Сране нежна, шта е живѣ,
Часъ онога, часъ онога,
Часъ сне бяши до сдногя
У чувству му сакъ живирѣ.

Часъ се дигне у повоѣи
Онъ оставѣакъ своѳ моѣа
Бягди тужакъ тако зао;
Ал' кое' болна мисо'о тѣра
Баръ тай нежна, шта е жѣра,
Што е родное' мара плакъ.

Средъ у другу многя желя
Нѣгово га чело стреля
И стакла му лакше сне,
И сукпомъ праздни жеслій
Што с' у цдноѣ сряцу чесли,
Прекрати му тужне дне.

Нигда всс'о, какесъ тужакъ
Потпутъ одп пно сушакъ
Стои туга сраца средъ,
У чувству се сноѳе тоди
Кадъ му туга жпвп склони
Нивосеѣ' му жеѣій средъ.

Сне красоте дивпог' гая
Чакъ се дпчп љобкоцъ Мая
За нѣга е варьякъ цаетъ,
Нешто неѣе нѣга вуче
И одно му сране туче
Да опрумѣ зимпій снпетъ.

Несвопойстно нѣга води
Лакпой сдпка да угоди,
С' тога тржи лпше ладе,
Ал' зпмакъ су китпи бори
Кадъ ій ватра сне согори —
Кадъ човску сряа пдъ.

О лѣпоте пођаѣи' свѣта
Вы украси лакпог' цвѣта
Морите му тужку грудь,
За вама се самокъ бори
Кадъ та пис'о дори мори,
Каво сѣпке бѣжећъ сдуѣ.

ъ. п.

Шах-Гебалъ и Данишмендъ.

(Продужеѣ.)

„А шта ја пиех пишемъ, господо, о пеѣалѣ, и малпмъ бошћапа онога пароде! О велпкій брпаи — соѣте оне бяле су брпанстве" — та тота покора и нигди пидјо писам, таковопгъ самопшастан, таковопгъ самопства, подлости, окле-ветпвапѣ, пастпарства, самопољства, и много кошта, писам и у Парпзапа*) пашимъ пишао, а нећу тпхъ народомъ, бошће пазпве се у кпста, кои е нећу пазпва како кодъ пасъ што су брапани. Истина, и пзпи фамара и дсрапаи, пао што е прсславпи господарь пашъ опазпо, досга су се исказарпли, и чпше што пе бы требало, ал' опетъ пису такови, какове су те бошће тоѣ нсерспо-пост пдпсаного народа. Та бољи су и Гсбсрапи съ пдповаѣ, пего оне бяде са своимъ бошћапа. Ако се дяпле жели, да дрзпаи пебуду на штету, пора се съ пзпма другчіе уредати."

„Истина е цела," прихвати одпнъ соѣта, кохе си за лпцу читати могао, каспо е сране пано, „истпна е то, пои се пичпмъ пореѣи пе-пожс, а свѣ досги пути по земљама тпхъ Бада и Гебсра путовао; сдуда свѣ по други мѣсти и добро прпмапъ и дарпвапъ бпвао, али кодъ тпхъ прокзетпхъ Бада да бы кадъ и вожпи, какво зи малостпвй добпо, макаръ да свѣ пзмпа образе преблагост Рутрепа, а женама пајопамъ Лпнгаме вожпппо. Све се то клопило одъ пашпхъ свстпаи, као да бе пхъ оне повсти, и сама дћца бегаза су одъ мене, пао одъ какове путе. Ако се дпнге жели држапи и пама повсћи, пора се съ пзпма другчіе уредати.

„Право е и самомъ Богу, пао што пеликій нѣгопъ пророкъ кпже, жело е," ресне одпнъ мухамеданскп уденп, „да се тіи проклети Гебсри — Гебсри су всћпма пзнѣћпвапи бпли съ мухамеданцпма — са свпмъ пстребе. Макаръ и да Бале пису вапше, али тіи Гебсри бпшъ су опаспи, опи су и опасни, и прпсое Аллаху што по цко двиа кпвпо се пстри, а прево поѣ спавпо као пси, опи песпадну пи за равпзапъ, пи за бајрамъ, него еду по цко дпиъ, и кадъ правоѣсрпи спрзп мѣсеца сдаие, опи затворе врата, да пихъ пико у вуку уђа пскоше. Мрзпи, кою они пе Аллаха, а пајвсть и пспавпсть кою пи васъ православпе пзпо, пскоше се псказати, пити и погу грдпѣ пајоше ваиъ, господо! опписати, съ кпјомъ врате пасъ, кадъ у пјпма седа дођемо. Мпоги одъ пасъ тамо и гдаиоиъ пате. Съ тога свѣ и тога мпѣпја, да прсспјстпвпмъ пашъ подпапаъ, свѣтлый султапъ Шахъ-Гебалъ, пли патсра ій да се пспрасе, пли да ій свбалоиъ и пушпоиъ са свпмъ пстребп, и земљо пјоиу съ православпјама паселе. Ёръ ако опъ то пеучпни, тако ће пророкова гроба и нѣгопгъ великоиъ капсепа, хоће пѣга пророкъ пспазпти."

„Да кажо," пшпе одпнъ пзъ пајвећп мусуманскій шспнъ, „сне пспѣрапке, и Гебсре, и Бале, и како се ћопшъ гди зову треба пстребати, да се пскуспи Аллпхова вопа, и пѣгопопгъ пророци запокѣдь; заръ пе пспазпте, пли заръ пихъ пспадп на ум, пако пихъ сдое православпје учи „кадъ се на ум, пако пихъ сдое православпје учи „кадъ се на ум, пако пихъ сдое православпје учи „кадъ се

изгубе, већ да се лако и безъ великогъ труда у свима позоришима и опасностима њиховогъ невостојногъ живота могу успостовати и помоћи и одъ врло малогъ нужно учинити. У овомъ њиховомъ укупномъ характеру показује опетъ свако њихово различите степене; вои довольно у очи падаю, да-ли одма можемо прегледати и разликовати.

Самоједи, ми ћемо само овде о оними говорити, кои се по обичаю задржаваю, т. е. кои на южнимъ и на средњимъ тврдозеленимъ гомилама Алтайске планине, на Єнисеу и осогу успоредимъ рѣкама ставаю, — распростиру се дуж обале леденогъ мора къ западу преко Єнисейскогъ и Обскогъ ушћа до Мезена и Белогъ мора. И ако се Самоједи по створу тѣла одъ Остика мало разликуе, то опетъ што се тиче језика, говора и свогъ поштења, нарочито кодъ жена, види се, да Самоједи особитый народъ у кругу Финско-татарски или Уралско-Алтайски племена сачињаваю. Они су народъ свитлобе се, кои се особито одликуе расположенѣмъ нрави, и кои и за саму зиму никаквогъ стаклогъ обиталишта немаю, већъ се си своимъ пупастимъ чародима све дадъ и дадъ на югъ у планине полазе. При свемъ томъ што Остици и Самоједи презиру у планде једно другу, опетъ се могу врели рѣке Коре и Уссе као граница између њи постварити; свакеро одъ ове границе задржаваю се у лето по већой части Самоједи, а южно Остица.

Мужкій є полъ Самоједи средић величине, ани є снажногъ и крѣпкогъ тѣла. Плоскасто лице и мале прне очи, ако утнуте носъ, да вр', — ако се ioшть тако изласити смемъ — скоро са горњимъ вилицама једнако стои, веома изпупчене вилице, живо сведоче, да Самоједи монголскомъ колену припадаю. Уста су ињихъ велика, устне дебеле, обрве прне, носа тавоће прна, чепнаста и опшра прилично угледена и преко равна писа; уши велике и плававе, боя бѣлочасте. Браде нимо или нешто жило или бошть имаюо, кое нероитно одъ обичаи проистиче, да сау косу, изузимаюи за глава, изчупаю, и тако што се косе тичс свезаюъ годни изгледио. Женскій є полъ съ мужкимъ у лицу свирамсо једнакій, само што су кодъ овога ињиове черте лица. Кодъ овога ніе тѣло тако (изгледношкасто) четворогутлано, као кодъ людій, али су ножне цѣви ioшть много краће, и ноге нижѣ. Иначе є тежко, оба пола по спољношти и ношњу разликовати, кое с и кодъ людій и кодъ жена готово једнако.

Великій степенъ добродушја, као што уопшъ безбрижности спроводи, неможе се Самоеду посве одрећи, као сале ува, кое су само кадаво утолико разликуе у колико су потребне; или ій њихъ (покадькихъ животомъ отврднута и безгранична) ленъость често у највећу осудницу и нужду доводи. Отуда проистиче да се свезаюъ физической и моралной нечистоти одио. Као све лешитвкі, зами катно звероше познайшие зимнне; само ій нидо има, кои пушс нпно и съ пљина зиду вешто управлати. Равна су страшно по одати, и зао увиђаю, да ій она пре пресека кори, немогу никако да в се остане. У распложењу Нрнеси и чишењу животињски поша здраво су вспша; но сва ињх добатъ, кою би отуда могли полученте, збогъ њнове лењости и небрежљивости пропадя. Кадъ є време рѣано, кое се често догађа, седи Самоедъ спокойно у своіой земуници, небрињући се за стадо, кое є само у полини остаіо, на кое често курацн у говорима напидаю, и за сее страше га разгоняю. Мнотн Нрнеси тако пропадну и учиню или се присавшие другнхъ стадима, где ій одма поколо и воледу. Отуда проналазе невредне распре међу поедпнмъ пастирима.

Самоједи су іошть вештін да праза заволю, и за тай посао имаю сапрнсео све потребе; или найвећу вештину и окретность имаю да исто воледу. Да Богъ сачува, шта єдинъ Самојединъ може поєсти, и какво є њгово пожертвованѣ за исти посао, кое є єдиный, што съ волыомъ и весело ради! Ако се између вас наће єдинъ радъ радити човекъ, то за кратко преме за чудо уноши свое стадо; но тада се скуше око њега сирота, кои мора да рани, ако жели да вспшуби богатствомъ задобивено поштање. Неотера за дангубе и непримора ан ій да раде, сво му стадо єдномъ речи за исто преме плаше, и сада се само єдинъ єдиный пранћръ налази, да є богатство за две генерације єдиой самоедской породици остало.

Самоједи су по већой части іошть погапи (идолопоклонници), кои се идолима клањю. Они неповолно постовный брачный савоз. Жена остаи муж, кадъ іой се другій бољи допадне; човекъ имори изъ своє колебе и жену и децу у найгоре преме, свно ако му се што зимере; и овомъ нестаиошъ брачномъ свезу узрокъ є, што се крштена плаше, кое бы ињх записи тражу и нераздвојну свезу положило. Іошть пре нечнма оба пола слободно се састаю и то — свенмъ слободно; съ одраслу девойку, кое небы имала дете, сва презиру. Додуше матере су ињине спрамъ ињове деце, но подневіе и начнмъ живота ано ій очарсти. Дете, кое є пру годину прекинало, торжествено є показало, да може и дадъ живота, и запета бн Самоједи дубоку старость дожнвили, да ійих моралне расгупштености спаконне болести не одомаћују, кои се у оскудница лекарски помоћи и узъ то іошть неописаномъ нечистоћомъ подмокпуте, съ дева на дань све већма распростиру и укорењаю, тако да ійих найпоселе и на самомъ лицу ясно уднне стое. Одой кори придружују се често іошть и богиић, одъ кои за исто преме већа часть пожре, и тако се ньіово число, кое єдан 3000 мужки глава изпосп, сне већма и већма смањпа.

После расплођења нрваси жёрполовъ ійх в главно занимаћ, и ово раде, као што є већъ горе речено, по поља, стањаюи заиле, кое съ часа на часъ са сонцама, кое нрваси пуку, обпае, каво бы увећнула дивљачь одежи. Они направе ниште нартій*) и съ оними пажше у лоъ на чемъ виде казову лисицу пли тулеи, **) одма изљубиво на ню пое и за тнлай є часъ убію.

Самоједи су по већой части чести, или кадъ бн остављи покадькій животъ могли бы іошть и ову добродѣтель изгубити; они, кое су попуштали да паселе, позвати су кво прва ловова.

Богули, кои угрнсених четања угротатарски племена пришадно и са Остицима и Мађарима, кои одъ обадва народа одвоено живе, и гаиву траву Фана или Урн састављю, населли су бьли пређе сву Вишерску обалу до села Писања и сачињавали су Чердинском окружію, но съ напредовањемъ русногъ народа морали су се на обалама Вешера више или мпоѣ уклонити и съ друге стране Урала или, што се сва Уралски народи изражаваю, „зимска“ пресслити. Овде нмаю на югу Исетъ; на истоку нмаю обитавају поврай горнѣгъ Тавда и Конда, и на сѣверу дошлру чакъ до Сосне.

Богули, числомъ 2100 мужки глава, ако посве малогъ возраста жени подобни и нимо на лицу, изузимаюи бело кожу, малогъ калмуцкогъ, даже монгалскогъ, спрѣчь исклучене обучше, округло лице, косу дугачку и гиру или затворено крку, врло редко плаву или црнсиасту; браду редко но да нма и то већъ у старости порасти.

Почемъ Богули найвише поедпнце живе, то ій є усвилѣно тужарање затворило, и учинило да ійих се страиаюъ напопто неповерама и да ій се страши, коме дошти са свимъ средпемъ и съ покертвованѣмъ служе, само кадъ съ нима честно и човечій поступа. Богуль се нсклима никаковы невоља, и притомъ ій и нетражи, и радо гледи да ій избегне само ако узможе. Кроз целу зиму непрестано ловя и тада є веома окретанъ и дѣлателанъ, повиђавъ обуземъ у пнпелопа, кое су за снегъ веома удесно начињае, неуморнпъ иде са своимъ псима по трагу ниже велике животиња, доклъ є неубіе, потомъ уме одъ ньѣ колико ну є за єдинъ дапъ доста и остало сакрпе и иде далѣ. Кадъ є єдинъ сатъ само прошрлио, врати се куће, однесе уловљену плачку са прасепма или ако ове нема и опо сатъ, доде укућанима да несо за исто осоле и осуше и ножу добро уреде, како ће се моћи съ њима транпати, и сѣдъ нпково иде. Лети напротивъ живе у покоио, ако ну готовина, кою є у звиу спремно не достане; дпче се са женомъ и децомъ

*) Нрте су сличне, ако сва Уралски народи за ловній терета врсно бирокетн и прастаи предлаз у лето употребљаюо; оне су постављене пратскомъ помоћи, кои правп такође и ауту потребно одъ тиранпка „возпик“ назпва, — редо кои такова кола ауту у лето врло дако долазе жрте по рашпо, бирокитой земли са стретомъ одъ 210 сул. тешине; но планинама и по сувои земљпнама путовати неће тпмъ бити ни 140 сул. а са овпмпх товарпма ауту лепшо од прилике нрсто две пеланке кадъ пређе.

**) Тулци и велики пустора, кои се сѣ обе стране сѣверногъ Урала простсе и одъ части с кавказомъ а одъ части борнма покривена.

на кашу рѣку, где се за оваковый случай чуч кампо, а ту нашн одъ риболова, птицолова или ма ну случайно до руке дође. Овде има за гости ране и пре се с'мести некрће, док му ран истине. Непрестано ћути, а особито кад до говори о лову. Редко на лицу показе, да е радостанъ и весео; кадъ му се пра нрамно ра на или душанъ досеже, у найвећой обилности пасивно се крши, као к медведима и другимъ животинама спойственно. Они се нимдъ неусуд ному у будалство идиконовић збогъ напаштене какве непријатељ Богуза, упорство, које на ово указивао Сатарина почива, и као немачъ као и умиви погледа његовъ дубоко ушиа очиу по казуе, да се радио догонара него ушн, и да то га рад, кадъ е орнлику за прео пропустио, са свимъ прећути.

Зима живи Богузъ у сталној, жалој, нечи стой колеби, у лето напрани за себе и своју по родицу у своме путованю на поседнућ ране тар ће на обали исты свой палашак. Одмо се лу зу колибе направљене изъ сиког шибља и дру зене коре. Строй е простъ. Четири сое подјене су у земљи у правилной квадратъ; предић су одъ правилне четири а стражић две стоне дутачке. На две едно спрам другу стоиће сок стани се земна лоткя, и тако се две и две поперечнимъ лобљима споје, тако да е крова косо напредъ излетао. Затимъ нету зграду повриво великимъ ком за другу свшпсовимъ брезпнимъ горомъ, ни се зове кисси, и ове кадъ се сене, у ће, једно на спику другу врхо, или чимъ кипа доступи, одма ић разваио. Ако ићъ кисси недо стане, узму у помоћъ чакове гране, одъ кои и обе стране и стражић дуваръ плетени начине, и тако е сако спреди отворе, где доше катру, да бы се одъ безчисленог мношине комарани одбранили.

Кодъ све спомћитне са синеканъ варћићи ма по Волги и спику Мадарскимъ или Угарскимъ Богузскій канећ има толико особности, да се мо же скоро ино собственый спатрати. Што се ти чно верозаконы обичаи сагласнаиу се готово са ерити са Остицани, о коима ће читатель скоро чути.

II.

Остяци, коя число износи одъ прилике 18 — 20.000 душа, деле се на две гране, сирћчь на Јенисе и Обдорске или Обске Остяке. Први, ои е главно седиште на рѣки Сигви, скитаю се ети са своимъ стадима ирваса по Уралскимъ планинама до 65° с. ширине, зими се пра ћаю у свое земљиште источнокъ страноих Урала преко рѣке Сосне, Лозхае и т. д. Обдорски Остяци живе по земљиштима на обалама Оби до устава онога и стое подъ управомъ једногъ кнеза остяковскогъ порекла.

Остяци су малогъ стаса; нало подуже лице и витко тѣло разлнуе ић одъ Богуза, неважећи на одело, кое е кодъ последнихъ по крою и жа зерја као и у Руса, напротивъ Остицје нсе као и Самоједи одъ прасеће коже направљене ципне. Зими су у земуницами сахрањени одъ јадноће и снега и грею се непрестано поредъ катре, коя у средини горн. У једной таквой земуници обитавао ећи више породица или, ако се чланови једне изъ 10 плити 12 састоб, само једна. Весела журан. Остяка доише се по искреномъ разговору, свеу и веселимъ песмама, које нарочито сама једнообразность европска. Њихова игра састои се у томе, да два човека стаку једанъ спрамъ другогъ, па се онда крше и клате обићзећи једанъ око другогъ, чћа и тайне удове на грозавый начинъ искарећу и то све у найвећой скромности и особитости. По некадъ иду четворогодишње, хумпаи и други медведу свойствени по покрешења чине; затимъ долазе друга движења чћомъ, кои су тако памишљени, да се страшаиъ, кои гледа едва одъ смеха задржати може, и нисао немогу да се ранесе, коя жора да имаю нешто звичеће, почеће ић на истай начинъ и Богуз ли скршавао. Оба ова народа игре ни учему се скоро неразликуе, осимъ што Остицји по кадшто нашу, сћ нопиъ шутренно радость пзилазе. И Остицји имаю исто иолу рашћо, као Богузи. После рашћа найпаше употребљаиу душнић, осимъ тога још поклоне упрасе, сполјено покућство, бокуће, и т. д.

Она нкаю велику склоность къ риболову, због чега у лето праве колебе по обалама плаписки рѣка чак до Оби и далћ до мора, одкуди се претоварени добитковъ у почетку зиме опеће у свое земуице враћаю, док су прено пелогъ лета праве биле. Друга ићъ е глнна и нила радна разиолођавић праса, кои су по свой прилици одъ Самоједа примили, са коима су поодавна у многостручно свошење ступали. Летн ићъ стада насу по планинама или у сћверној Тунгри.

Остяк е гостолюбивъ, кое е обћчаю, да кадъ случайно изновый путникъ близу ићгове земуинце дође и ту на одморъ падне, за добродошлицу једногъ праса заколе, коме и остали обитељи обилазећи земуница найрадће гостолюбић ужасу. Изъ исте замере дотера стадо, о предћлено животно заиоси увати и на губилиште одисе, око кога се нало и велико скупи. Затимъ га ударе са тупомъ страновъ сикиром и у петић на ножемъ га у срдце прободе. Ово врло брзо и вешто спрше, и по томе га живо одере, тело на страни отвори, извади утробу и крвку жилу пресече, изъ кое се крв у празнић трбу скупи. Врло вешто одреже глану и остаке удове одъ тѣла. Свакій гледаоць узме довољно парче меса, једанъ врай умочи у крв, увати исты зубна, и и брзо га на велики нарчети месце па га загнаъ нало сплажће и прогута.

При оной охоти сћ коіонъ сви Остицји ову милу имъ исте родиоу сршаиоу, слабо на себе и чистоту мотре. Съ месомъ умоче и руке у крв, кои сћ они пресвећена буде за лицу, и тако изгледъ ужрлиы людій, жена и деца са ер ваних жпвотиња, у кои кошака обучени или по лу голи око іоиіъ пушће се животно облећу, да што добио, подбадаи с Ахаловомъ и крто гадиоъ. Почеће се ово прво сршаиоу, начиће ар ло вкусно ело, вако се само пожелитн може; нарочито с врућа славина, кои е по леђима съ простокъ дебела, у крв натопћена, сасна сладка, и ако жена таиьира и пилошиа, они по пћовоћ обичаю зубма трашћаиаю. Найслађе е на целой животиньи срдце, сћнъ и месо по ребрима. Почеће жоаће цћли сасвимъ оглоћу ставе ић близу ватре и ићъ буду за рукомъ дошле, разуловаю ић и нождику изваде, посоле, кое е едно одъ найвкусни ела. Друга ићъ е послаетица сирово на ватри испеченно лико одъ жлады праски рогоза, кое се зацело изображеиомъ Европейцу не бы тако допало; во Самоеди као и Остицји тако е поле, до, догоаъ су праски рогоза ићшть млади, често ић секу. При таковомъ ћеу добро приреоу, ако остане прнвоги осакаћенка, и да бы се навикли за ићово сћ новкртованћмъ лечећ, ведо, да ће се животно утроти, почеће за растећ рогоза нуждный совокъ заостаку у тѣзу. — Утробу одъ заклапогъ праса неупотребляиу, а само желудакъ, почеће напране и очисте, за совровапите остале крви узимаю, коя съ брашномъ замешена и спуиана две ело, кое особито воле.

Кадъ е већ зима дубоко наступила, почну да лове. Конопићеъ рода диљчи и горостас (ернелене) катпо покаћпиие замаиы, и тако исто и ове животиић, или ић найпосле пушто ићъ бію. Вечерше бію стрелама, кое на пр'у ниаю дрвену кутуу, што ић найкраће вскпари кожу. Истина да е сћ нћма довољић неситурна, или ић барь кпша и нестане, и ако се животно сакрсти не крене, лозиуъ има времена, да га опеће погоди.

При таковомъ ћеиу многи су Остицји богати, и то е врло обично, да поедине куће имаю често 5 до 8000 комада праса. Они бы были занста сиоро сви тако богати, — да ићъ нћова изображени суећи, при сиика надзираваиа и строгимъ опомсиима одъ стране правителства пайболо часть непроетаиаю.

Као што е већъ казано, Остицји се дело на Јенисеке и Обдорске, кои се точно по нарећчима разлоэиио и по главиомъ месту ова нарећчја, али ипта више различити назнде, конић ова два племена говоре, назпваю. Оба су језика тако разлићча, да се Остицји ова два племена тешко разуиу.

Међу спика скоро Сибирскнмъ народима распространћ е Шамапизамъ, кои се у обожавано два невидлива начела састоя, коя се подъ видомъ доброгъ и злогъ представлаю, и ако обреде спе шћеницја, названи шаманн, саршаваю. Остицји а са њима и Богузи праве ићи у средъ непроходной шумћ, или на найвећемъ врху каквогъ брега кумаре (идоле), кошка жертве приносе. Начинъ, како за жертвопринешеній опредћлену животиньо море, у толико с исто редићъ у ко лпно и сакрћаъ. Они ићй сее одушке и рушпце на тѣзу запуше, као уста, уши, ноздрве и т. д. са дрвенић запушћаима, и тако е утуше. Кажа е мясо основъ своме обичаю, ић познато, мора бити да е ићшть одъ постави времена тако злоставо. Осимъ праси привосили су и ололина

на жертву, изрочито оними, ноје су у непроходним шумама положени, свакојаке сребрне ствари па и новце; али одавно су ови људи увиђени, кои су нашавши мјесто, гди су идоли били, сво прикљешено сребро, новце и друге ствари покупили, престало е металио приношењё, и сада се светок сахо у приношењо прикса, одъ кои жесо приносителн сѣ места поеду, и кости остане снежовић и тирдо построеноиѣ идолу. Осим ови сезиён има воду кубе своѣ идоа. Они су качињени одъ дрвета или крпи ако дутке и различите су величине и по имаио домаћина лепше и зомбе обучени, конма при руку одъ свичети по нешто одиое. Почеък су Остиаци Березовскога округуља и многи Богули всѣх врштеза; али опеть зошть стараиъ обичаиа одиои, свагда кадъ ій каковы страшиъ по'еди сирбо идоле и на место ови поставе диъ доважеть свеца.

III.

Као што су Бајари у целой овшеой области биле славиы, кои у варваретву иису погружени, вешъ просвештеный народъ, кои е свою тревиину на све стране распростр'о и велика богатства иагомилао, тако и и чести Пермски Финн сирѣчь Сирѣни, славиы Уралскій народъ, кои са сразмѣрно евсоиій степеиъ образованя показуи и свое Уралске сусѣде у изображеню превазилази.

Сирѣнскій народъ може се подѣлити на две части, на Вологодскіе и Архангелске губернѣя Сирѣне, одъ кои врвый нъ источни предѣли Вологодскіе губернѣе иидъ рѣка до Печере доиару, кои е, изузимаюи неколико села на долиыкъ Узвчу, жеъа шйонн источни земаи. Они живо посве стаии седишта, заимаюе се понайвише земѣдѣлскомъ и скотоводствомъ, кои ійих разу, као зебт, хлебо, кисло и други што се одъ овога начинити може, дио. Они веоки теже за добитком, и тога ради подиему тежкимъ и трудиимъ послошима, али у исто време радо се расваздиности и годиостима предаю. Сирѣчь се одъ кубе на пут иевреће, а да неповеое доста добра естиа, кое доважаю іошть ире исколико дана сирсми. Они жора своиъ господиру ве само найболъ спремити, што се у подруму налаза, всѣх често и последъ.

Други е иаина потреба на путу покрипачъ и една прасска кожа за простирање; иръ тоскоро ирѣ непріатно, да жетне на тирду земаю. Кадъ и пиъ у посду тога се иечуза.

У прошеое обдѣлаваю ииане и зове рибе по Печори. Чимъ последиѣ свиге леда пореде ѣкоиога села прођу, спреме се Сирѣни на путъ. Неколико бурадн соли, брашие, прекуше, сулове за кување, сирове за ѣкёро- и рибозоке и найупотребителиіе дрондељке взиге стиие у једаи чуиъ, па се одаи кресе, и то обично поедини, врло редко у великоиъ друженгу, ие спредие рѣке Печоре, кое сѣ Урала долазе. Ган рибарь мисли да ће ку се труди иагредити, бани врсиу пређу или као ну буде добро виао за неколико дана иачини пазлтиъ. У прво прослеѣ време ватио понайвише штуке; оие иа леѣа разпоре, по мотве разастре и дотле ій на сушу оставе, докъ се добро неизсуше. Потомъ ій оставе на страиу док нескуае поза пуди (одъ прилке 18 фун.), кое иа простомъ ваитару измере. Садъ ставе доле три или четири таква штапа, на иида иа овима наслажу редомъ пасушене рибе, па кадъ су ѣсѣъ све сложаии онди и одозго ставе оволико исто штапова, кои крвне са прилаиа долазе лакомъ саставе и добро увезку, и тако су съ вьима готови. Лакоие и шстриие, ное редко падиио, одберу по величини и укусе. Дуге за бурадъ праве одъ чиионике, и обруче одъ врбе или крушине. Све рибе пре него што посоле и насуше распоре и изъ кла преса и остиаа дробъ изваде и помастие одберу и у назиик ставе, одъ кога после тоне рибиио масть. За време одмора куне и справиио брезову кору, съ коіомъ бурадъ поокиаю, и заизоие, кои се каса зову, праве; ноае иреже пзету и друго што ће ійих домоводству потребовати или барь иаду добитъ привета. Само се по себи разуме да ійих и иушка увезъ при руци, као би какву кокошь или питу убили и тако еио проиеуди, или другу какову вѣру животиаиу, одъ кое ће коиа исколико кожйиа предити. Уварй обаде пазъ где се често виере појавиоие, ризаиу гоозђе, кое свакй часъ облазе.

На овай начииъ проведе окрепиый сирѣнскій рибарь прозеће и цело лето удобиѣ одъ свое постойбине. Готово увезъ у повратъ хлебиа и сирозъ злоиъ одъ великога посла, кобя се ити иазебе, ити болести, и тежко једа имсли да се врати, кадъ прикй иреше, да се трговаи, кои му рибу прекупуе, съ задеиога мора у Чердиискъ прађаю. Сада начииа по великій сиижъ, и на иову иатоварь добатакъ, па се опда креие. Ако е иосебиого лето, добиѣ му иаиосеи найиижй 60 до 70 среброи рубаи.

Они Сирѣни, кои ие иду у риболовъ, тоеде се ио иа задиичара у Соиссои гди се брусъ иирѣчуе, или иа дѣоаи чердиискн трговаци, кое до леденога мора иду. Ако исколгу у време жетве да се своиъ кућиома повраге, сви доважаи послови мора жеза да уреди, кои за сво време муженьога одсуства кућомъ руководи. Онай ие само кодъ Сирѣна, иеѣъ и у иеѣой части Русіе обичай одавиои летићъ путоваи мозе се заиста за основъ исприродие разлике у девоти кодъ оба пола узети. Међу сирѣнскимъ и рускимъ женскѣдѣоицама могу се често сь правомъ люди (мужкій иолъ), кои су кайларкиёю радиво иавбрали, женскихъ иослова иазвати. Кодъ оба ова народа има илого витеи' и ленъ младића, снажиы и крстом мужева; напротивъ веое су често прио гадие. Због тежкій и съ великимъ бригама свопчиии иослова, кои су уие понайвише обтерећене, брзо остарј и повиару се.

Чимъ иростиу у полозиии Августа летић послове да роду, у четвиа иду дужи рѣке Печоре, ии сусрећъ провођења се чердиискимъ дѣоима, кое вуку узъ Печору, да би тако бриигоирежено у иичиёеио стозирите доиле, да остиаъ ире него што се почие иразити у Чердиискъ одвезу.

Такође Сирѣиима иринози добитъ и скупдиѣ орва, ова ивали иеслагања целогъ русколъ народа. У осеиъ, кадъ су орасе сазрели и иаусе, иде скупитељ, као и за лова спремиъ, у шуиу, и кадъ иађе дрво, кое е плодно, да се не би иенно, и да бы лакше сее обрао, окрешше га. Прилѣжиик скупитељ новце надъ ій е годиии добро иопеза 8 до 10 иуди (две до три иоиће) скупити.

После свако ове послова настуии и зима, и садъ почиу да лове. Добатъ, кои лова доиосе, састои се изъ продавања коже одъ дивљи' меса. Мало има животиаа, одъ кои се за обое возиих узети може, и изузимаюи елеии и дивљѣ врвиса неможе се иа Уралу никакова друга уложити. Кожа одъ дивљени найвола е одъ иолозине Октобра иа до иолозине Јануара, и ако неко у исто време ніе тако иикусио, иао неколико месеци ранје, опеть ій у ово време найвише лове, што се мсто тада скрше, и тако се после лезеко може восиив и дуго стаити и да се инпаиьмъ исповиари. Добро утеиуги у зимиѣ одело, свакйачани съ остиовомъ, дугомъ иушком, новеги и другимъ ловачкимъ потребама иду у шуиу два, тро или четири ловаца заедно, од кои сдаиій обичио повеэолико иаса поведе. Ако е предѣлъ, кои иосѣћиваио, обилиъ са дивљем, они начине одъ прнесе баиавиа дшичре, у кима готовиау остаиаиа, и у кошка се после дугогъ и трудиогъ тако-ано тумарања одмарао. Ако никаковы дшичара немио, остиие готовиау на ѣ- ког места, гди ћиу да е одъ дивљи безопасно. Кадъ се увече сѣ плѣоиогъ изъ лова врате, про начине неколико ваиатиа, кои предѣ отворе стране едиа у другу обрезуте су, тако да се проторъ одъ едие стоие иавѣ' оба ваиата, на коме натру ваиове. Месо одъ дивљи, кое се еду, стаие у вотао за натру или га на разна крај натре иесеку, а кому стиие да се сушп. Ако да се иак иесо не еде, оиди е олеру, а сако кому уиму а иесо диду иенна, кои обичио сако утробу добію, новчић Самоједа, кои ово живоглиио убію, одиа е распоре и дробъ изваде, сама би могла лакше свонмъ кућима одвезти, а осиих тога и да се не би живогиио поизрело. Почиъ су тако добро поеврежени ваноге за коњ добру натру. Два подутчика суи батаиа изиклѣбе на едиом крају, напуне ій горѣвиих утваривъ, на онди едиих ва крај иоложе, али тако да жѣбъ на жѣбъ дође, па ій онди са стране коѣкиъ утврде да не бы пали. Тимъ утваии оба баиаиа саобиши се, и обоје остиде пристуие иолдуха иемогу у плавени да иру. Тонцай диик удаи у оба иалазиа на спаваи, кои у коиика увиѣи, у реду са опрезиутих натаи изъ натри леже. Тонцоти кои се у иалетиу произведе тако е неспка, да човеѣ, сако сѣ ваиих тиикамъ огртачомъ покривеиъ спиати може, и да ни найманьиаѣ задиоиу не опаза, прилеи ноћиаио дадоба иесме исподъ 5° Р., бити, ли напротивъ на отвореиой натри, иоћи су по Уралу сасма ладие, а ико термометеръ 2° до 3° иаиточиих ирижева стои. Ма какиый да е ирил сирѣиски ловци сваиако босоноги, еръ чарат в

обућу оначе да се на дим суше. Сутрадан узиру живе оружје очисте и уреде, потом се добро истиноком подпасе и напаше да целый дањ нигде лове.

На такавий начинъ живи сиваный сирѣчнай легинъ у шуми, докъ довольно готовине не сабере. Одсекомъ неке свакій одъ овога исправљеног лова добита найманѣ 65 талира. А што ихъ се срѣћомъ деси, те благородне животиње уване, брзо помоћу суду добію, и онда се одма крећаю изъ лова, ако да нахъ пакере на саме вечерице и друге ситне животиће, нерадо се задуже у шуми задржавати, и више пути свою постољбину оставлати. *)

При свима овима многострућнимъ родима и нерестваномъ труду Сирѣни су сиромашни. Узрокъ в томе нехатньй и нелѣпъ за уродностиля. Задобивено брзо потроше, па затимъ стазу да се задужую, и тако ій нѣкои повратели велики камењемъ, све већма у дугъ увлаче — противну водећи руски земљедѣлци или трговци обманом народа тиме се нко обогате. Сирѣни су сви прилични, већа часть принадлежи лепи старо-вернымъ. Дуванъ неупотребляваю нимъ, рећно нахъ нко и нко су бой одани, али не бивъ зао остали урадски народи.

А. Св.

Прьвый бой на Косову и смрть Вукашинова.

Нагый Боже, големе несреће!
Што пиће на земљи Србію,
Немањића силну царевину,
Бодь нестаде своихъ господара
Немањића прежихъ и валинихъ;
Бог бяху управляли кадри
Земљомъ своіомъ и царски и мудро, —
А надъ сѣде онай на пріестолъ,
Што се роди, да другога дворе,
А незнаде, што наиаде нлади,
Нити нази сѣта ни прилика,
Не по њуди ради самовољно,
Истина се клони и измети,
А дреи се лаже и будала,
Што по њуди лѣпо му суде,
Нити нослн сиди дознавати
Одъ попоса и несретне власти,
Удовице и подпеци клето
Ли су кућа власти и народу,
И до земли пропћевати неће,
Пе проклиће свіетъ старѣшине;
Пре се сдиућ оваэъ удоровов,
Ту стотина страда честитіехъ.
Невогаше умоэъ прежихъ,
Да и друга тешко нади краіу,
Вѣрна друга мудра нѣсенина,
Бѣ се нязнъ нанетати неће,
Нѣга нала тражити, нлкъ нади,
И помиз' се умомъ за добротомъ;
Зду се калнаъ прилобити неће.
Краљь Вукашинъ мисли да ће више
Но калѣри нади, и добити
Нетъ во хвку и заслуги правой,
Кадъ се човѣкъ на срећу ослања,
А не нати за великій разлогъ.
Краљь Вукашинъ свою користь гледи,
Одъ нлада, народъ му се ядо,
Ругобатно нако краљевине,
Завраиле га и' рођени сланци,
А нойходе и' главни конци
Усвочише, те се одметаше,
Оставише краи Вукашина.
Стрешкаъ дуэукъ са насиле власти
Разласи се краи Вукашина;
Зло се свако и брже и дањ
Него добро чуе по свіету.
Малосилне што войводе биле,
Те кошци не бѣяху кадри
Одъ сваки се отет' и бјесни,
Мучали су, и свегнли су се,
И трпѣше свакаке бѣде.
Наісилніи обше на господству
Газиниъ юнакъ, нелика войводе
Одъ Срѣма, Мачве и Подриња,
По имену Грбалновићъ Лазо;
Краљь Вукашинъ бопше се нѣга,
Бопше се, убоит' се неће.
Лазару су, главной господини
Додала нава тугованка,
Лоте тугобе наше спротивѣ.
Што ioй прекоѣ эудумъ отезно,
Све Лазару кодь колѣна пиле;
И помоћи у њи' богороди.
А Лазо е средка милостива,
Милостива пуно милостива,
Сузе роки, тѣши сиротиню:
„Не ждаіте, Богу не грѣшите,
„Не срдите Бога праведкого,
„Отъ ће дити, те ће болѣ быти.
„Зло и добро, срећу и несрећу
„Богъ дѣли кушнови люде.
„Горка куба и всноли люти
„Малодушна човѣка обара,
„Али стална пуно разборита
„За никада забунити неће.
„Брь у Бога отъ нѣрук чврсто.
„Те помоћи дочека на нрамља,
„Ко можоже данасъ нокданко
„Подносити срећу и несрећу,
„У свіету нів одъ потребе,
„Нити нази себи на другоме.
„Кадъ в човѣкъ у добру єдиако,
„Ужъ дрѣка, наиесть битали се,
„Сакано му и потешна крена,
„Те му сриде у нѣдрима куна,
„Васконика студи у мртвиу,
„Брь не нма ни жалѣ ни жаля,
„Немо му живота на свіету,
„А са патиѣ човѣкъ осѣди,
„Постара се, но и изопгри се,
„Ерь невољнихъ мисли и прежнша,
„Сли б' нако болѣ прожнвѣо,
„Паметь онтри, кри рода умоэъ,
„Трудъ не жали, гће се богѣжъ нада,
„Маліокати не да поуздање,
„Вѣхъ живопно удно напредуе.
„Пазъ нажа є онда нила радость,
„Кадъ се своимъ зда опрости трудомъ,
„Како з' срећу лепо цѣени
„Поглъ нузе, кадъ му недре руке:
„Зато, браіо, не ждаіте наше,
„Зло и добро одъ Бога нихъ дође,
„А на Бога никати се неда,
„Ни нѣговой вольи протиэити;
„Богъ є нчи и одъ желѣ наше.
„Но и њу се мало постарати,
„Бога молѣ' да на болѣ пође
„Добра срећа по државу нашу.
Тако тѣши, тако учи Лазо
Сиротиню Србску закупладу,
И храбри є у невољи тешкой.
Рече Лазо старати се хоће,
Бога молеѣ' да на болѣ пође,
И зду срећу добри замѣни.

(Продужиће се).

Десеть правила живота.

Славный Енглезъ Цезерлокъ поставио є у єлоноъ писму одъ године 1825. ови десеть правила за практичный живоъ:

1. Неодлажи ни сутра онай посао, кои данасъ свршити можешъ.
2. Нетруди никога оними послови, кои сами извршити умеіу.
3. Нетроши новце, пре него си ій приміо.
4. Некупуй ништа, што ти ніе потребно, него само зато, што мислиш да є єятино.
5. Чувай се, да те нестане више сунта, но глади, жеѣ и зима.
6. Никадъ се нећешъ квати, што нисн више ево.
7. Ништа неће ти трудно пасти, што съ волоэъ чинишъ.
8. Мисли, да нас илоге браіе стаіо и они несрећни случаи, кои нахъ се недогађаіу.
9. Узимай стварь пре съ добре но съ рђаве стране.
10. Кадъ се налютишъ, изброй десеть, пре него што говоришъ, а кадъ се разарнишъ, изброй стотину. —

РЕБУСЪ.

(Народна пословица.)

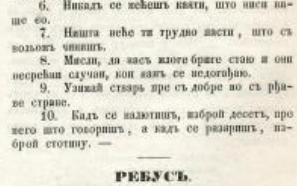

Разрешеніе ребуса
у 34. бр. Нов:
„Вѣра твоя спасе те."

*) Као што Сирѣни тако исто и остала три народа лове, со истомъ жиловъ кавезомъ; Остиіи и Самоједи, само ако ихъ ленъность, съ псномъ су уроѣени, довуги, лове долге, докъ не набаве добрымо конма за нихъ тасмъ (ланац) [Вогули нахъ лове дене зимо.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ераѣ. Радуй се, Петаче! зацело ће бити скупштина на пользу нашеѣ отечества.

Петакъ. Шта да се радујемъ, кадъ смо и друге партае.

Петакъ. Ёсамъ ли ти я увекъ казао, да такового што за насъ ніе; мы вѣчно ішитъ зрели за слободу, ето нека и я свои осѣћамъ всѣломъ!

Ераѣ. Што се збило с' тобомъ, Петаче! што си тако лютъ.

Петакъ. Та одвалио ли е гиздн виртарт, еръ се гостію са страве надн.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Његово Превосходителство Господинъ нашъ Губернаторъ Граоъ Коронини дошао е јуче у 5 сатіи са орнштачкомъ лађомъ у нашу варошъ, а ютрос и одпутовао водомъ у Карловце, где ће сутра свечаный изборъ епископа быти, при коме ће Његово Превосходителство као царскій комесаръ фунгирати.

Г. Смедерево. Ово дана добіисмо сво вньижицу: „Бой за Гріхобу," у слогу наши народни вичнхъ пѣсама, коя књижица спаву похвалу заслужује. Сачињена је исте г. Глиша Зубкиѣ, због своіѣ ішитъ лише лепи дѣца позвитъ. У виноводъ е изложенъ стено и душевномъ разположеніо оно дѣло пасано, заиста е чудо, да е овако нашщо, почемъ се путорѣ због некоеѣ несрећаоть догођаи у затвору нашао. Што се дѣла тиче самъ рећи, да е висрено написано, духъ народнога пѣсника посѣћенъ, почемъ говоре, пратіоба, лепи сходи изразн, све е то на своме месту; турскій духъ, характеръ и фанатизамъ заисти неможе се боѣ изразити него у речи перенвмъ:

„Оспанліе вѣре пророкова,
„Мухамедо, слуге Божіега
„Шіто Турчнна право у рай вода,
„Кадъ бауру одсече главу, —

дал. робско подворѣ великаня у њиномъ рѣчнв: ішитo, „о свнде темеза учше."

„Мы робскн подложіи твои
„Гдасе ніше подъ нмъ твои жезлово (sic!)

Овамъ право турски «раза дѣло е нуно, и посредъ тога нзда се, да списатель ніе оскудаоть ни у познавано бои, почемъ га лепо описуе. Речи су му уобште лепе, описуюће, а посредъ тога нма доста и шаљивнх примѣћбій, кое нсложи дѣлу ішитъ бодаа кадъ дою. Само на томъ дѣлу нма та погрешка (ако се погрешкомъ назвати може), што е доста кратко, еръ кадъ кадшо читаоца га, да се краю приближујемо, чнсто нам е жао, и тешко нам е, съ дѣломъ растати се. Но напоследку тѣша нас свнх пешадъ, обећаваћи нмъ скорнмъ опеетъ друго дѣло! Ово нмъ дѣло мо свакомъ Србнну, коя србску поезію любн препоручујемо найтоплів, а пешу желимо да се дѣло добро у народу прима, па то да га полудя да нмъ скоро нд' какво ново дѣлце покложи, нд' ово ошетъ препечата, но нѣма се горетъ было кадъ бы га у томъ случаю ішитъ болѣ опнтао (?)

Изъ Подрања. Као што самъ вамъ пола 17. т. м. ваю было да су ваше у оволъ окружію пресвѣтлу шчету учанше, сада вамъ желу изнадно знати: да у самоме средцу хаџанскога штета преко 7000 дук. цесар. износя. А полнко е пакъ шчете у средцу Рађевачкомъ и Азбуковачкомъ као и у нароши Лозницы почннше, написань у ставно засвда вамъ нсати; но ћу се и о овой позвитити у свое време доставити вамъ. — Време е после Госпонове лето до 24. о. м у ондашньой околнни было. Народъ се са нетвори сатнеЋиров косељбомъ и пушћанъ сена вро живо занимао, ал време нмаъ изненћри, кадъ изнеђу 28. и 29. ноче наша падати. 29. ово 6 сатіи увече тако нагло е падало, да я рѣка Штнри свой канал око 8 сати увече таноће напуњали и почела се напнатн и сгри житељани народни Лозницe задати, но хвала Богу! рѣка се на скоро у свое корито повратила была. — Признакъ овомъ ве моху пропустити да вамъ неповнъ као Пресосвештеній епископъ Шабачкій Г. Михаилъ Подрања чиновно посѣћао, 20. пр. м. у лозничкой цркви св. литургію одслужіо е са вине свештеника и одвенъ Јеромонах, после службе служба е водосвећеніе, и по свршетку овога говорію е поучително слово, кое е одвнъ свнх трајо. Одведе е Г. Епископъ у срезъ Рађевачкій и Азбуковачкій одпутовао. При повратку његовом вратіо се у Пребнцама среза Јадровскоѣ, где е цркву Вребачку 3. Авг. трнковао, после св. литургію одслужіо, а по свршетку ове, сѣдвнаэлов водосвећеніе и за овнмъ изговорію е о трнковомъ сходно и врло поучително слово. Овде е преко 2000 душе было, него чнноДѣйствованѣ и волнце опширнпеѣ трајо до два сата после водне. Тако е обѣдъ у ½3 сата по подне было, при обѣду нпнше су здравице Є. Князу и Правителству, г. Епископу, свештенству и народу Србскомъ; пеше се многа лѣта са одзвоном звона и пуцанемъ пушака. Сутра-дан нам опште любѣзный г. епископъ опеть овр. одпутовао е у свою резндецнју у Шабацъ.

— Изъ Бае нам се каза тужна вѣсть, да е тамо 28. Августа после подне прешнуо Богобой Атанацковнћ, одвозвъ и обштнрскій свнћтелнк. Покойникъ и познатъ нашой публнци са своихъ белетристичкихъ послова, кое е нздао у двѣ књиге новела под насловомъ „Дурнъ Србнна," после једног романа у две књиге под насловомъ „Два идола" (нзнпшо у „Пупољцима"), а писао е више новела у „Седмици" као и у „Вилн за за добре нѣте" и т. д. Отъ е было скроть пошћенъ човѣкъ и лако ће му спанѣй съ нама рећи: Лака му црна земљица была, и душу му было у рају насељ! Њега оплакује остарѣли отацъ, и ушћалька супруга са двое мале дене. (С. Л.)

— У Америци су изумѣли, да електрнчность употребљавши кодъ вале зубе и да вебоље. У Њемци су већъ почињали падати зубе на овај начинъ и то съ успѣхомъ.

— У једномъ селу у Француск й живело е мужъ и жена и дуго нису заедно живали. Једнога дана дођу у варошъ у судъ. Но пуно ихъ ствари требаше съ нашнмъ и жене се тако на подъ једну шкују, куда ће и мужъ нако лисе доће. Тако су мужъ и жена стојали једно уз друго, али ни једно нехтеде гледнути на друго или што проговорити. Уедиачуть пукне громъ уплаши жену тако нко, да у страху побѣгне мужу и свое дпце на његовнмъ грудима скрнв. Мужъ к одъ свеге срдце загрли. Ту се тек помнре, и кадъ грнзанов прође, вриче се обоје заедно своіой кући. Громъ и умешано сре будућной жени!

— На острову Косу (где се Аристотель родіо) дао е турскій гувернаторъ Абдулъ Бег вдовнцн Грка по имену Хаџно антворити. Францускій конзулъ Дамелатъ, кои увено и грчки протнвителство заступа, пошаѣ своге тоџмача, да нма зашто е она антворекъ. Одговоръ е было да се удала добро штуки и напоље избацнли. На то доће конзулъ самъ, но ни његово штнѣ добно одъ Бега — заузаку. То е заиста найкрай найлепши одговоръ.

Станѣ воде.

На Дунаву . . . . . 10 ст. и ½.
На Сави . . . . . нарастла за — „ 4 —
На Тиси (Бодъ Тиссан — Августа) — „ — —

Печати, издае и одговара књижопечатня І. К. Соприна у Земуну.

Подунавка излази сваке Недеље у вечи, и стоји за целу годину 5 фр. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. Непотписаних се непотписаних 1 ф. не шаље.

Предпората се ове године подписивање за 1. полуте. Цена покрајинести Србиа неки изволе у изабраних писмима са новцима на книжару Госп. В. Возовића обратити се.

Бр. 37. У Земуну 14. Септембра. 1858.

Новые судје.

Тамни ноћни сјенк покрива, —
Ниг' мјесец, ниг' звјездице. —
Суза сузних ни крошња
Умекшао жалов јавор.

Бесъ покита л' што свога
Пуста есте ноћна тама,
Таме у средъ срдца моги
Пустошь нигда нема одмах.

Звјезде мое, ахъ! једини
На мене се исповиме,
Густи тама и мълкање
Ову жалосну ми сједъ гарнио.

Ш' ово л' овет сапуть нама
Мрачнох, пустох средњу ноћу? —
Бро с прошо зло нама,
Бо што ѣ' сад на свету моју?! —

Движе свима срећу пост,
Я но правих пост у ноћи,
Суза сузних душе росе,
Мислећ' срдцу сълзих ломећи. —

Ноћу благо росе нама
И благослов земља дае,
Ноћне сузе су ми драге,
Са њима тишина средња мое.

Дакле ноћне сузе мое
Текните изъ дне бездо,
Докъ годъ завлду — злато сноп,
Опетъ будемъ веселдо.

Нде — Миле.

Марія Терезія као царица и жена.

(Свршетакъ.)

После по свем биле су принцезе и принцезе, кое е Марія Терезія дала къ себи звати, у кабинету праве матере сакупљати. То я била дражестна, лепа говалница, кою е она висока лепа госпоа у средини умјела младе дамице свое деце надпивавати, и царица ову гомилу бесѣ кокетираја и сукце ніе уредила. Она стоеше усправљена са млађим принцом у наручјима на средъ собе, њоѣ съ једне и друге стране обадве десето и шестогодишње принцезе Елисавета и Амалія, докъ ђошть три мађе мала принца и принцезе предъ своіом майком, една до преко волеза допирајући, постављени биху. Поредъ ове групе за отворенимъ плаштромъ седила е најстарія принцеза, петнесто годишня Елисавета, ружичнаі лицъ полу са стране окренувши къ царици, докъ су се њени прсти на тасти (дворице на клавиру) играли, и показано овде онде једанъ акордъ, или поједнаі тонъ хитро изводили.

Тово у средини свог дете очекивала е царица своіа супруга, кога е хтела не због његове душности, него због његовог срдца натрагъ повратити, и коме се у свіести свог детете и у исто време и у писмечеству своіх катерінског достонества показити хтела.

Наскоро отворн придворнаі хусаръ врата и нем, да е царъ всѣх своју собу оставіо, и кроз дугачку галерію оамо иде. Царица му наиђеног, да мађе нпоѣ, и онда къ принцези Елисавети окренувши се, рече: „Сѣдь пиши добро! чимъ се царъ на врата укаже, удри на тасти, вели одвише спишкиі тупъ (грубаіи гласъ), и ты, моя дето, дигнате сви ваше ручице, и узвикните: Виватъ! До живи нашъ отацъ, нашъ царъ и нашъ господарь! Миръ садъ, и чуемъ всѣх његове коракe у предаіой собы! Буди прекрасна Елисавето!“

Уно царствено ніе се превардило, врата се отворе и на прагу појаи се витки стасъ пара Франца. Чим онъ изненадно дету групу предъ собомъ спази, остаде исплашених, и весело узвикно спешећи прелети му његове мужевне дете свакше черте лица.

У овомъ трепутку зворн се напоѣ пустіо Елисаветины „спишкиі тупъ,“ и мали звончеи гласови дете позваху њених узвикнови: „Виватъ! да живи нашъ отацъ, нашъ царъ и нашъ господарь!“ Али благогласиі, пуныі гласъ царице одвику сада: „Да живи мой царъ и мой супругъ!“ И кадъ е овай допуть одекнуаіи гласъ причезо, те ово ди су све жене на срдцу царевиних звонце, и кадъ су всѣх хорове једну одушевљену песку одвоети, отвори Марія Терезія свов пурпурне устнице, и одјека дуњаві, снишених лепих гласовн пиву строфу једне одъ оних нѣжни матерни и чезнуѣи песама, као што ій е Метастасіо састанио. — Принцеза Елисавета пратила е съ тихих (шапкиі) акордова одушевљену песку царице, коа лажарених образина, плаштем одушевљених, своје мало дете у наручја држећи, у средини свое прислушкивање дете стопше и отиће погледе часъ по часъ на своіа супруга бацше, коі пола збуњен, пола тронуть ову изненаіну групу сматраше.

Кадъ е царица садъ умутала, пристуна њен супругъ къ малој сагае се, да њиу пуну лепу руку пољуби, на коіој малиі принцъ седаше, и онда своіој супруги полугласно невољно рече диквши и уздахнувши о њеној женоти цвоше.

„Али обете ли ми најмилостивіе казати, Величество,“ упита онъ онда всю, „због чега сань я данасъ тако небесни дочекъ и тако обгрлењу изненадности заслужио?“

Царица погледа га тотово љутито и сагае се малој двогодишњој принцези Іозефи.

„Кћи едипутъ цару, какво е данасъ торжество!“ запоседи она, и дете рече диктованим гласомъ: „данасъ е царице мине свадбеный данъ.“

Царъ се уплаши и стуни едан коракъ натрагъ. „Нешъ свадбеный данъ,“ протеза онъ, „и я сань нсгао то заборавити!“

„Погледите само, мой супругае,“ рече царица едним осмејком, вов іой срдце царице, я сань уверена да ви нпой данъ исте заборавили. Опоминући ви то дреза само у вашемъ срдцу, луга шесшесте годиши вашеги супружества успавали су ово зепо и свето опоминаніе, и зато сань ову мою дету око неке скупили, да би своіх лепим трепетнимъ гласовимо мртвило у вени пробудила, вове ови отворили, вов бы се на дету пронзюсть обврле.“

Царъ прелети своімъ збуњеним погледомъ преко групе свое деце, и радостанъ, што е изненаіи нешто, да говору другій правнть лазе, ушта онъ: „А због чега, кадъ сте ову нашу дету скупили, и Іозиев ніе дошао?“

„Онъ се е оветь упорнть и тврдоглавъ показао, и почеси е уедно садъ у пола лекціе

бмо, то ну е учитель за знаць одредіо, да ће сме овде доћи," рече царица раменима скакнувши.

Царь се окрене нагло къ врагима. „И ћу ви и молити, да га ослободи," рече онъ. „На таковомъ светчаномъ дану онъ ће, да сну жоо децу само жене видиль, и Іосифъ, нашъ будућій царь, неће оскудћати!"

„Но не, останите овде, мой супруже," поничке царица, кои врло добро накћеру зачувше, да се онога мучкого положеня олтрне. „Останите Іосифа кодъ нћговогъ учителя; после сриеће лекше доћи ће овде. Вама ће се допасти, кодъ нась остити, и безъ будућегъ царя, кога ступанћ на владћене, као што се надаэ, кроэъ годину дана збћће се. Или да за ће хтео мой супругъ овомъ срећномъ премћномъ, да не дћнаеъ на мой свадбени данъ на то опомене, да сань довольно стара, и да треба на моя последнћ дане писати?"

Царь е погледа упишено и питаюћи. Онай на нћмогъ лицу планетній тћаъ поседао га е, премда и онъ одвна исврећ съ драженствимъ карактеромъ своћой супруги бмо, опетъ е извеиадно упрепашћенъ, и онъ е узаздуъ пытао за узроокъ того. — Али Марія Терезія, опоминаюћи се свое накћре, да се не люти, него да мужа любовю къ себи привуче, гледаа га е садъ опетъ умиланимъ смешењемъ.

Царь замишљћъ трес'о е главомъ и упилъя ћой се у очи: „то ніе у реду," рече онъ полутлясно, „ты се несмеешъ ово жена, него зао ћенца! Садъ пазъ," рече она уэплявши, и на свою децу показуюћи, „ћенаа е хтела нама свое жиле показати! Они ће едногъ дана заоо ни и ћенце быти, и онда, тако Богъ ове, сваэу неправду, кои е њиовой майки учињена, осветити."

И царица осећала е, да дуго задржана љубокорность опетъ у њой силенъ пламенокъ буктн, и нћну жертву захтева. Царица запоседа садъ децю, да изъ собе изиђу, и пруэи калоэа принца дозвавой дољи, еле запоседи да се сва удаше.

„То е бура у бесћаэу," рече царъ у себи, и са строэомъ погледа онъ свою супругу, кои ново писаномъ гледнице за децюмъ, кои за врата изаэа'у. Кадъ су се она врата напоелку затворили, обрне Марія Терезія брзо главу свою къ мужу.

„И вы сте заиста заборавили, да е данасъ нашъ свадбени данъ? На бацъ ни найтишћ ударэ вашегъ срдца ніе нась опоменуо на то, и найтиша опомена ніе нась подстрекнула на прошћасть?"

Царъ лако сакламане разеенна. „Моя опоминаня всзазаче одъ датулна нити одъ дана," рече онъ. „Пакъ шта дакле, што е данасъ случайно датумъ нашегъ свадбеног дана? Я сламнимъ опоминнић на оней часъ, кадъ се лепа, горда и сайна царска кћи за мномъ, спрошавши можмъ потаргнстсвимъ принцомъ удала, са свакимъ новимъ данома на ново, и я управо несмоћъ, да е одонда нећъ шеснаеста година, еръ веки се чини, као да е ниче было. Дакле одя, моя лепа и мила Терезіо, одя да те загрлимъ и полобљемъ новимъ благодарямъ ти, за мою ову срећу, за кою сань ти дужанъ. Погледай, ни сно сами, и тога ради сиемо наше величество и враке досадне переходе на страну оставити, и ово мужъ и жена едно съ другимъ разговарати у срдачномъ согласію и љубави."

Онъ е хтеде у наручје узети, али царица горда стуни одмах поракъ натрагъ. Она искрена, безобрћзна нћжность нћзогъ супруга разнали ю нећна; да вечерњих и кривацъ тако сасвимъ безъ поэзіе и призвапне у оновъ часу предъ њоомъ стоя, обратило е нћну неповољность у закварсћъ гнћвъ.

„Опростя, мой супруже, вама е стало до љубови и согласія," рече она закварена, „Вама, кои сте за љубовь свое супруге нећъ давно заборавили, и само очи и мисли на друге жене управљате."

„Ахъ, дакле опетъ љубомора," уэдане царъ неразволюевэя. „Боже мой, докле ћемъ нашъ таковимъ несоеновапимъ болнима небо наше срећне облачити?"

„И вы називаете то несоеновае болзи," поничке царица, почећъ згушвано писно изъ свои недра пакуће и своћъ га супругу пружа. Ево доказа моя праве срдће! Противъ овогъ доказа несмете ниште рећи, да се я неосновапой болзи одлекомъ, противъ овогъ доказа морате вы признати, да е стра, кои е мое срдце мучіо, на жалость доста правичнћъ было."

„А какавъ е тай доказъ, ако е слободно Ваше Величество питати?"

„То е едно писно, одговоръ на писно, кое е Ваше Величество прое неколико сати едной госпои послало, о коћой сте ниче ћошть рекли, да е она найлепша жена на свету."

„Я се неопоминћмъ, да сань то о каквой жени рекао, и чудимъ се само, што Ваше Величество таковимъ лакимъ и безпосленомъ нћчећтію свои уно позабћкнов," рече царъ не безъ горчине. „Заиста, кадъ бы я, као што сте вы владаока глава едногъ великогъ царства бмо, небы ниво прежеэя, да таноза луди блебетаня и лажна извћстя слушанъ."

„Ваше Величество добро ће учинити, да се за употребленћ мога времена небрине, кити да се у владћнію нешите, кое се нась нићта нетиче," поничке царица изваэъ себе одъ љутине. „Я сань сама владаока царица, и да ли я мое време за добро употребляемъ, о томе може мой народъ рћшити, а не царъ, кои врло мало зна, нићто да свое време употреби, и кои безпосленъ любовна писма пише, докъ я се моэ министерима у совћту о држави радимъ."

„Я сань љубовно писмо написао?" рече царъ равнодушно.

Марія Терезія удари ногомъ снлано о патосъ. „И онъ се усуђуе ћошть одрицати," поничке она разерена. „Вы сте дакле то сасвимъ заборавили, да сте изтросъ изменъ вернога сћнора Госпарди съ едномъ писмомъ послали?"

„Не, я то писань нићако заборавіо!" рече царъ збуњенъ и планетћћ погледъ царичинъ набегавајући.

Она е примћтила то, и изъ нћаны очію се вазе су муће прости. „Вы дакле признаете, да сте едно писмо написали, съ коима се Гаспарди тайно изъ двора изнућао, и на кога сте ны жељно отговарали, да вамъ одговоръ донесе?"

„Она мени ніе донео никакавъ одговоръ," рече царъ збуњено.

„Ево одговора," поничке царица, пружајући му иртіо. „Я сань запоседила Гаспарду, да ми писмо, кое я онъ Вашемъ Величеству натраг носіо, у мое руке доде, єръ сињ хтела, да га Вашемъ Величеству сама предамъ."

„И вы сте ово писмо, кое е на мене управљено, читали?" упита царъ готово строгимъ тономъ.

Царица понрвена и гледала е збуњена у земю. „Но," рече она, „писань га читало."

„Но писмо е отворено?" рече царъ, смеђавајући врћо изъ руке царичине узимајући. „Ко се усуђо, да писмо, кое е мени адресирано, отвори, и овай печатъ разлома?"

И царъ, кои се ничке увекъ умилять и блаэ попуштаюћи и помирљивъ спрамъ свое супруге показиваше, стоаше седъ узправљаюћи љутитимъ лицемъ и севаюћимъ очима предъ њоомъ.

Марія Терезія гледаше готово упрепашћена у нћгово лице, и признала е, да га никадъ благороднјега и лепшега нће видила, да ю е изненадно тайномъ радости, да е готово одъ страха предъ њима дрктала, и да е нћно узрока, што се на ню срди.

„Сань се усудила, да овай печатъ разломимъ," рече она, „али закључићъ се нажъ, да писань нћколико слоаце овога писма прочитала, и сань хтела само подписъ онога видити, и овай подписъ задовољно ме е, доказати, да сань я, премда една царица, онећъ издана и остављена жена. Заборављена одъ свога супруга, кои ми се любовю и верности закле, и мене толико пониэіо, да ми е едну играчицу за супругу дао, и да се едногъ театралномъ принцесомъ нересподара!"

„И да бы то точно дознали, ви' нась е подписъ овога писма задовољно?" упита царъ.

„Задовољно ме е!"

„Вы исте ништа више читали, до подписъ?"

„Ништа!"

„Седъ, моя госпођо, молимъ, да цело писмо прочитате," рече царъ озбиљно, почећъ ћртію разтвора и царица пружи. „Почећъ сте се нећъ одмпутъ противно сликомъ народнога прну усудили печатъ разломити, то захтевамъ, да цело писмо читате, да нећы се само едникъ изразомъ задовољили."

Царица гледала га е готово понерпвена. „Вы окете, да я любовно писмо, на Васъ управљено читамъ?"

„Я молимъ, да ово одъ нась разевћћете и одъ мога собиогъ служителя ни силу отета

писмо читате, и то молимъ, гласно да га читите, да би и найманѣ садржай свагдо !"

„Садъ пакъ," рече царица свеодателньй погледа по своги супруга боляшни, „я ћу вамъ писмо прочитати, али ћећу нѣдну реч, нѣедан ћошта тако ѣкивни нразъ изостанити !"

„Читайте !" рече царъ.

Марія Терезія тргне брзо врпо изъ џѣпе руке и ѣкивнъ претѣкивъ гласомъ почне читати.

„Свемилостивѣшній царе! Ваше Величество ако милость, да ме за свѣтъ пита, и мою повољ захтева. Я увераваъ Ваше Величество, да я ово само много ближе свѣтой тайни у трогъ ушло, него я. Ваше е Величество найсторъ, и само поштавай, невештій шегарь, я само рештини дато е, последата, и у древну тайну створени свети прошнвати. Благородній найсторъ, коме сиѣ нешала за услуге било, увео ме е недостойна у предворје свегоъ храма знања, и шта сиѣ тако угледно, готово сиѣ радостиња, што Вошегъ Величеству на знање достављамъ, и са нашимъ Величествомъ радимъ, да ово пронађемо, што сиѣ тражимо. Я ћу дакле данасъ у опредѣленій часъ къ Вашемъ Величеству доћи, и ниђѣено овде, да ли се узалисне идее, съ коимъ се Ваше Величество занима, дао привести у дѣло, да ли ће знаменитово огледало драго камењ створити. Вашегъ Величества найпонизнији Ривардо."

„У томе неразумемъ нѣедну реч," рече царица збуњѣан, нидъ е нѣъ при ово прочитала.

„Я напротивъ разумемъ сваку речицу," одговори ѣой супругъ лакимъ смешењемъ, „и будући е Ваше Величество за тако — наглый начинъ у предворје мое тайне допрело, то ћу васъ и у сиѣх храмъ ѣх найсвѣтлија одвести. Пре свега морамъ Вошегъ Величеству признати, да се я досита никакой страсти приближавамъ, таковой страсти, коя ни ніе дала ваше ноћи спавати, коя ме е разстројла и у лошо уплела, нидъ сиѣ ни ѣлой страни !"

„И ви се усуђујете мени то у очи казати ?" позове царица розирена.

„Я се усуђујемъ, ѣръ противъ овога писма неповине никакво одрицаньа."

„Али я ништа непридајемъ о страсти и любови у овомъ писму," промуми Марія Терезія, окетъ бранећи погледомъ зрете претрчавши.

„Но у сваком е речи о томе говоръ, и признаћемъ, Ваше Величество, да сиѣ я, да бы моѣой страсти удовлетворіо, всѣх ниште одъ трипуть по сто хиљади форшти и найвеће за сто хиљада форшти брилианта прошуо !"

„Лепота ваше ѣрдца и дакле или веома суѣопачно или веома сноѣлюбно лице," рече Марія Терезія, руке едну у другу скупивши, и едва е были у стаѣи, да свог суза убрише.

„Ах, ова е врло суѣопачна", рече царъ, и сво мое злато и брилианти безпослено су растворени, ова ни ѣене свою тайну издати ! и окетъ я ову некаква немилошћења и забрањена повезаа, ово траву Сенъ Жермену."

„Траву Сенъ Жермену ?" упита царица упрезнићена.

„Тако ваземъ я, величество. Онъ е единъ одъ оны редни средњи, коне е суѣопера лепотица свою найсвѣтлю свегсност стављала тайну повериза, и я ћу му ону радостно съ милошћу одкушати. Али онъ е неумолимъ, и почемъ ме е двапуть послѣо, оставіо ме е, безъ да ме е ријечіо у свою свету тайну. Но дознаћу на мое ухићење ноче, да се онде у Бечу налази единъ човекъ, коп е текъ одъ краткогъ времена найповерљивија другъ и пријатељ граоа Сенъ Жермена, и тога рада было е нуждно потражити га и къ нему лозести. Я пишемъ дакле сиѣопу Ривардy —"

„Сиѣопу Ривардy ?" упыта царица. „Ово писмо дакле было е за чорска упућено ?"

„На жуза лепе врлочке Ривардо."

„Она е женскиња удата ?"

„Удата, и ково што се каже, она спогамуна страстао любн, и притомъ е и чести достойна жена."

„Дакле ово писмо ніе было на Сиѣопу (госпою) управљено, него на ѣћногъ мужа ?"

„Тако е !"

„А страсть, о ноіой вы говорите, и коя васъ толико хиљада кошта, ел' вештица шахиница (златотвора)?"

„Вештицу шахиницу да бы одбошо нашемъ самъ се величеству завѣштао. Али страсть ићке не ее ништа, я я ноі запосљедњи мораћу подлећи, ѣръ она е ћа одъ мене. На да небы Ваше Величество увредіо, крію сиѣ я одъ васъ, и вамъ ништа хтео нажъ на знање дати, да и опетъ радимъ у моѣъ лабораторіуму. Сиѣ се занимамъ ѣлико новоѣъ, средњомъ вѣкомъ! Я ћу кушати, да са знаменителемъ огледалом мале дімаше разговнѣ и све у единъ велнкій слѣкъ, и онда ћу Ривардa за помоћь молити, съ тога сиѣ му и писао."

Царица одговори своме супругу веселимъ, умиљатимъ смешењемъ, и приближивши се разнраи му руке за сусрет.

„Франциѣ!" рече она радостно, „я сиѣ една сирота душа, то е была врло непозната черть, коя се у моѣъ срдцу умиља, и дозвао ни окрепуди. Водимъ ја, Франциѣ, да крука цариу одъ тога незаштићења, да е повегда и она врло луда жена. Нека овегъ буде добро, нос љубезно срдце, и озрости ни љубомороств любови рада."

Она дрнаше непрестано своѣ руке ѣћу на сусрет и гледаше га ѣћнимъ погледима. Али царъ ніе прамо ѣћне руке, и одговора ѣой озбиљнимъ, казнећимъ погледомъ.

„Госпоја," рече онъ, „љубомороств бы ваъъ опростіо, и то због тога, што е она несрећа за спасога, кои одъ ѣћ страда. Али ви сте нашомъ љубомороств нову јакомъ достоинству, ноіой човечній чести увреду нанели, и то пескомъ и нечу вамъ опростити. Вы кадите, да я васъ у сиѣна вашнхъ пропани и предмудетанаво почитуемъ, да я то радостно подносиѣ, што у двору друго место заузимаѣ, и съ тимъ се задовољнаѣ, што писмъ Царь, него супругъ цариъ. Я нѣу рећи, да сиѣ то безъ жертве и одрицања учиніо, ѣръ владаю у моѣъ срдцу веће честољубіве жељѣ и сиѣња, коп ме повлаћу поре, будући сте ме вы вашимъ суваздвоцемъ учинили, да звездно кладимо! Али и сиѣ увекъ увиђао, да е мое суваздвоство вама безгодно и терегно, и зато сиѣ се поворавао вашой волъи, будући васъ не само любимъ, него и почитуемъ и вамъ пышій духъ прилозимъ. Я сиѣ се дакле само честољубіви жели одрека'о, и задовољанъ сиѣ што се сиуди ново другн фигура, ново супругъ царичинъ сматраъъ, само не у моѣой кући и моѣъ собама! Тако сиѣ я царъ и господеръ, тако сиѣ самовладавћій, самоуправљавћій царъ, и я нѣу назада трпити, да се ноголъ може суперестаку противанъ показе. Може ми се достоинство суваздвоћеств царя критикарати и одузети, али у достоинство жуза несме ми нико дирати !"

„О сачувай Боже, да се ко дрзнути сме," повиче Марія Терезія, коя са правимъ ухићењемъ у гордо, узбуђено лице своіа супруга гледаше, и чинило ѣой се, да никада ніе было лепши, но у овомъ благородномъ узнићењу ићгове повређене мужевлѣ чести.

„Вы сте то учинили, величество," рече царъ озбиљно. „Вы нисте се само съ тимъ задовољили, што сте на мене подозревали, уводени обарукли, и што сте се чрезъ злочесте прислушиваче и клеветнике сваке одъ мои рећи, оне, коѣ бы изговоріо, я оне, коѣ бы се чуле, изговорити и презарати дали, него сте ићте одъ толико далеко завиша, да сте ме подъ моя собственн слугу оправи и мою честь пламъ подврги, почемъ сте се вы спрамъ ми као завоведница вашегъ супруга показали и привидили ѣй, да ваму заповеди напрнме, коп е моѣой противна. Я сиѣ заповедіо Гаспару, да ѣћномъ осимъ неки самомъ писмо Ривардa преда, да нікомъ нелаже, куда иде, и вы сте единога тлинога перногъ слугу приморали, да неповоранъ буде и своіа господара нада."

„То е истина," рече царица, и сиѣ неправо учинила и увиђамъ мою неправду по неправићу е. У присуствену Гаспарда молићу те за опроштење, и нѣму ћу одда радо сведочанство дата, да е онъ едвакъ вернаъъ служитель, коп ніе своіа господара надао, него е сиѣ морао подићи. Обећавамъ се поновратељно, да ћу се поправити и никада посумњати на врло вамъ нажблагороднѣега и найплеменитѣега царя, чіе е любовь найленшій и найсвѣтлій дінмантъ моя круне, и безъ кога за ніене ни земљи никакве среће и никакво радости, а жожда и на небу никакогъ блаженства нема. Сви за цвета добарџа, средњимъ Франциу, и обећамъ да такоѣ Терезія окетъ ніо быти ?"

Она свою главу тако блазу приклонила бићше и гледаше га тако нѣжнимъ и средњимъ погледомъ, да е царъ само съ трудомъ противство и своѣ очи обрезу одъ ѣћногъ древественога лица.

„Буди окетъ добарџа, царо," продужи она нѣлећи се, „престани гнѣвати, ти си ме довољно казнію, и довољно срдцу стра причиніо, да ѣћ морала дрктати одъ твои нарећенія о неза-

кой страсти, кои твое срдце мори. Помисли само, како се кое морало разнући одъ туге и жалости. Обсиђ ли двиле, Францеъ, сядъ добаръ быти, и неки опростити?"

„А ты? Нећешъ ли ваше кое слуге разпрашати? кои имсли ваше неразлучьивати и ваздане уводе и известине ваше саслушивати?"

„Одседъ ћу увекъ само тебе слушати, Францеъ, и никому другому вероваги, до теби. Буди опетъ мой добаръ Францеъ, одда ћу ти приповедити одну нову скорашню новость, съ коимъ ћемо наближе свету упрепастити, и яко Богъ ове, свеснимъ нове урећени створи напрашти."

„Сядъ, слушай," рече царъ смешећи се, „ако е новость добра, то ћу ти и я добаръ быти!

„Моя е новость добра," повиче царица узпирена, „ова е добра, крь нова будућность доноси е нами, осветя нашимъ непрыателыма. Осветити се овомъ злочестивомъ, слободолубивомъ човеку, кои ни е Шпанію узео и съ тимъ се поноса, да е онъ невернe за томъ свету просветіо."

„Ты двиле сиротомъ прайсномъ краљу ћошть нисе опростила, што ти е одно нарче Шпаніе узео?" рече царъ насмеяни се и гляну нежно.

„Я ну писаль опростила и нећу му никада опростити! Найболе нарче Шпаніе узео ми е противъ сиђо правичности и свакогъ обичаа. Своеволномъ руковъ узео е онъ у мою собственку земљо, да сами яко просвлшна побеђа и кодъ Мацара за сомилсећ и помоћь делекати морала. Та ово понижећ немогу никада заборавити и пребољети, и никада овоме човеку опростити, кои ми е ту срамоту нанео, и ћошть притомъ хвалисавмъ речма целомъ ће свету звездечити и доказати, да е онъ нако право, што е заузео ово, што му принадлежи и што е некада нћговимъ предшественицима насилно отето."

„Но одетъ е овай Фридрихъ великій човекъ," повиче царь, „и за спасеніе Немачке нездмъ се, да ћемо се едногъ дана у миру и пріятельству съ нћнимъ сыновити, крь ће само тимъ начинокъ Европа миръ уживати!"

„Али какано то неможе быти," повиче Марія Терезія, „никада Аустрія неможе быти пріятель овой Прайсной, кои се подигнула, да се съ нћомъ за право место у Немачкой борн, и шесту прошлость одрицаћи, себе е свету на видъ поставили съ тимъ наводомъ, да нћа пуко право, што се съ нћма рана и велича. Не, не, то е древна распра између Аустріе и Прайсе, и неће пре миръ у свету засіати, докъ една земли другу подъ ноге неагнали, у своимъ силнимъ и снажнимъ рукама смелвали и строшя! Да Богъ да, нека Аустрія буде напредна, и нека се противозаконогъ притиквтеля Прайсе упекъ клоши! Овога клонити се, ворако блителя быти, о прошости размишљаваћи, треба постоянимъ посленомъ у будућность заиирити. Али прошлость ме е научила, да сва сазори и уговора, кое сно заключила, у часу опазности кису нћх ништа привезла, да нашн досадашнья сазозница кису были спремни ити у стапо, да нама противъ горде Прайске помогну. При своэъ Енгленскомъ пріятельству, Холандской новчаной помоћи и Русковъ савозничеству праль мн е прайскій одно послћдствено царце мое земљ одузео, трудна жатеоа и утћхе на будућность быле су едине спомагателе лошске моћи сазозница. Тога ради ћу се и ја другe сазознике сада обратити, кои су спосовбни и услужни, да ми у часу опасности помогну, и то е велика новость, коју самъ вамъ сподштити хтео, и бишъ се надамъ, да ћу ове сазознике наћи, кои ће ми противъ Прайске холести помоћи и съ нама у сазозу борити се противъ овогъ кретическогъ и невернотъ рода, кои се другоу свету крвку и нану подсмео и срамоти изложити, и коме у нћговогъ срдца огорелости наша свето ніе осимъ нћговогъ честолюбія и ci полюбіи. Наши су уговори са Енгленскомъ и Холандскомъ протекли, и я мислимъ, да ій испоштоваћ. Две године, кое е Каунвиъ као ванъ посланикъ у Француской провео, добре су плодове принеле, и Француска е готова и преправна, да нахъ сазозу руку за дуготрајно пріятельство и сазозничество пружи."

„Сазозъ са Француском быо бы тако исто неприродно као и неприличанъ, и због тога никадъ неће быти у стапо!" повиче царъ живо.

„Таковый сазозъ быће у стапо," рече царица радостномъ гордости. „Већъ су све припреме приуготовлене, све су пресове сь дута уклоњене, и не само Людовикъ XV, него, како ћу назати, и Марнза одъ Помпадурь сасвимъ су готови, да у наше плаюве ступе."

„То есть, заномислена е Марнза лаская пишетъ посланика графа Каунвца смешећи се сасдушя и њиу разнимъ начиномъ напастила! Али рече нису никакви сазози, и устмени обећани Марнзе нису довольна."

„Ніе истина, да нако сако устмена обећања, ми смо много ближи нашой цћли, него што ви мислите, мой супруже. Сасвимъ тайно и безъ сумогъ могъ духовника нама о томе сподштанамъ, Богъ века ми у милости грћхъ опрости! — сасвимъ у тайности ни смо Каунвиъ и я плаћъ продужавали, и само ни обое, краљ Француской и Марнза до садъ знамо за то."

„А како сте успћли, да пріятельство себи горде и надмћне любовнице Француске задобите? Колико е милиона васъ стало?"

„Ніеданъ милюнъ, мой супруже, него само неколико писама."

„Писма, одъ кога?"

„Писма одъ мене Марнзи одъ Помпадурь!"

„Шта, ви сте овой Госпоп Марнзи, овой Марзизи одъ Помпадурь, писали, скоруочно писали?" ушпта царъ смешећи се.

„Я сань ioй скоруочно писала, и то више одъ единуша," одговори Марія Терезія смешећи се, „и само слуш.ите, мой супруже, какавъ сами начинъ предузела, да ко већи упредила, и я момъ достоинству ништа нанела. Я сань се повозила (претварала), како да е она за врћћих Дудинкоъ удата, и зато сань е у моимъ писмима као „Madame, ma soeur et cousine" (Госпоіе и сестро моя) називала."

Царь се гроотомъ насмее. „Ахъ, то е чудновато, царица – краљица Аустріе и Мађарске скоруочно е своіой сестри Помпадурь писала!"

„А знашъ ли, како ме е добро Марнзи за то назвала?" рече царица, смешећи своги супругу тронута, равнимъ начиномъ срдечно смешећи се. „Ове примила сань пресо Каунвца писмо одъ ићъ, у коимъ ме весело и шаљиво се назива: „Ма chère reine" (љубезна краљице.)"

Царь се тако гласно и прекомћрно насмее, да му се цело тћло затресло, и његово лице затворено пресно боядисало се. У неућмћрености своги усхићења тако се снажно на столицу баци, да се она нарушени готово неполоп нћга сломила, и Марія Терезія ноараде притрати му у помоћь, да бы га одъ падина сачувала.

„О, о!" уздисне царь, непрестано смешећи се, „ова ће ме исторія умртвити одъ задовольства. Марія е Терезія у кореснонденцији съ Марнзомъ одъ Помпадурь!"

„Сядъ," рече царица нова смешећи се, нова срдећи се, „шта е тако смешно? Писмо ли я и Фарнези писали, кадъ е ја то приспћло, да Шпанію добіемо? И е ли Сопровести Фарнези нилје, него Марнзи Помпадурь?"

Царь е погледа смешавъ, пытаћивъ погледомъ тако, да му Марія Терезія ніе могла противстати, него протакъ свои полћ жорала е пристати на његово весело смеяћ.

Д. Стеф.

Прьый бой на Косову и смрть Вукашинова.

Узе Лазо дивитъ и хартію,	115
Те е дуту писату написао,	
Дуту кньигу Вукашину краљу,	
И кньига му говорише Лазо:	
„Вукашине по невољи краљу!	
„Зарь си мучанъ на зорю наумію,	120
„Да свеситренъ и да упроветишъ	
„Ноћовћчитвомъ радомъ опшкіемъ?	
„Како знаеть и паметоваеть,	
„Да расудишъ и премислишъ умомъ:	
„Немањићи кадъ се мћшише,	125
„За двћста и више година,	
„На Србскоме силномъ пріестолу,	
„Нису были добри повћшко:	
„И нихъ ћше свакованих людій,	
„Зћехъ ћше и пуно добрећхъ.	130
„Но и они, што опаки были,	
„Одусташе из' се полобрише,	
„Не чињше покора големи,	
„Нити своіой земљи досадише,	
„Ка' ти што си данасъ, Вукашине,	135
„Нечовћчтвомъ за братко ирћме.	
„А зарь вешишъ, не знало те лћто,	
„Кадъ се ваше ићте у свћта,	
„Но што е кадаръ дати добровольно,	
„Да е дазовъ нћму дуганъ паметь,	140
„Свакій паметь, глоба необична,	
„Заваздше са народомъ кнлу,	
„Найкирће изопачит' люде,	
„И одвати гора у хайдуке.	
„Зза е ть тебе земли допануза,	145
„Єрь ioй уби царя господара,	
„Честитога Церевић' Уроша;	
„Свћтъ зналс: званихъ бы двчинъ быо,	

Д съ тебе и Богу нерадо!
Таке ниште земља одговора.
Дотавише, зло те не минуло!
Ја одговорх крви и покору,
Светој први царевић Уроша,
И несрећи, што Србіе снебе,
Кадъ ћой просу сласу и господство.
Дуперх узми на умъ, Вукашине,
Шта невоља суде истеруѣ,
Једне суде муку разблажую,
Д исчезх се болѣвх нада народъ;
Ле кадъ после невоља додіе,
Кадъ пресаше изворъ у очіо,
Д нука се мукомъ растѣруе.
Богъ ће, нѣруй, догодити, краљо,
Те ће тебе, мучитеља срдна
Љута зависть, иђе написаних;
Съ несрећнох се несреће убіи,
Кадъ ћой среће несрећне пути.
Најнесретнији братъ е на свіету,
Кои сретну озлосрећи брађу.
Вукашине, разумидерх томе,
Ако можешъ, подобря се краљо.
Бетс таково поуздање у те;
Д како бы земљоюмъ управљо,
Ни самъ собомъ кадъ нѣси надиръ,
Колико те нећъ на своју руку
Дрезсо опћена страшна.
Кулъ те жучни нависть заниѣли,
Да превариш войводу Момчила;
Онђошня главнога юнака,
Д потребна брата ћие му драго
Да убіешъ подло пријанрок?
А скоита ти и шуракъ ти био,
Исто ужъ рођеной ти дѣци.
Но ти си се нѣма препадио,
Кръ онакій не трпи исправде.
А рашта си опеть шитетіо,
Што се свади съ Бошњакъ Страхинъомъ?
Колико и Србу десно прило;
Страхиня е сои юначкога
Одъ замлде одъ како се памти.
А шта ли си био науміо
Са младјемъ Милошъ Обилићемъ,
Са Милошемъ Поперскомъ войводомъ ?
У нѣсъ земли очи е упрыи
Ка' у свою дину и обриву;
Види Срби шта у нѣму лежи.
Шта хотіе съ Релюмъ одъ Пазара?
Колико е одъ Крање глава,
Шити пиа безъ Реља нейдана,
Ње се дели, ту е Србска хвала.

(Продужиће се.)

Јенъ примѣръ доброчинства и благодарности.

Кои човекъ другоме какво добро учини и благодѣшюмъ га у нужди одбери, тай у исто доба заслѣе семе, кое свой богатый плодъ, прежда видите поздије, али нпакъ свагда извѣстно принесе. — Како се често догиђа, да незнатанъ и сирошашан човекъ нами при каквой промени наше среће ову нашу услугу љубови и помоћи принесе, кою смо мы негда у сретнѣшемъ положенію нашемъ нѣму указали. Кои дакле примиу, добра другоме чинити, превеберегше, тай ради противъ себе и свое собствене користи, нити се може, у случаю нужде, одъ други людій каковой помоћи надати; еръ люде нечинъ лепше и благородніе обезаше немогшемо, нио добротворством; и загледа чистогъ и правогъ благодѣшія чиня се, нио да е законима природе прописана тако, да и самимъ безсловесшимъ животиньма зіе не познати.

Ону истину нећъ е хваљу пута исусто потврдило, а стѣдљивога пета тако истинита као и трогателни приповѣдака, шаково ће изсъ на то о-повемутв.

Некій младъ и богатъ Генуезацъ остави свое отечество и предузе путъ по найзнатнійшъ варошима Италіе. У Ливорну, у Тошкани, задоста се нешто подуже, да би ону изразиу и лепу варош — кои сиѣх одъ свио талијанскы варошій найвећу трговину води, и кое присташшма свн по нору назовени народа пријажо походе — са разликъ нѣшшо пажетлостійошетима подробніе познати могао. Но ништа се нѣтовогъ срца ніе хотело тако, као утледъ премногы зароблѣлы Турака, кое су ове обштателы добили или пуштлы, и кое они сами, као робове за свое послове употребљюю; истина не поступаю са нѣима онако сурово, као што Турци са хрисшіјанскимъ робовима чине. Ихъ сопственя прабижи се Генуезцы робовима, и нѣне одъ нѣи обдари.

После неколико дани сами онъ са своіъ прозоръ, гдѣ једнъ одъ оны бѣлыи робова стаде, као да због великогъ ужора дальи ни ніе могао, и почемъ нпакъ на блпзу невиде, спусти се са свпмъ желостпмъ на зелю. Нашъ младій путпикъ потрио е обоіъ Турчина са неодређенимъ очима, кога суде, уздисаи и жалостно лице показиваше, да е судба нѣтовогъ робства давеко жалостнія, него оны други, или да е по своій прилици одъ добре породице, те због тога робства теже свои. Онъ га дозове къ себи, и почемъ га обдарпо бпо, запита га, како е у робство пао.

Несретній Турчинъ одговори доста смареним гласомъ, и приповѣди, да ніе одъ нискогъ порекла и да е нскимъ несретнимъ случаемъ у руке Христіанима пао. Онъ хтеде и даљ говорити, али чувство найдубљ жалости прссече му говоръ, еръ отиоъ при последнѣмъ часу живота, честна супруга, четворо любими достойне деце и знатно имаше — све ово, што е онъ заедно са своіомъ слободомъ изгубіо, потресше нѣтову душу тако живо, да е само на учествуюи нпатаи Генуезци свое уцвѣлено срце пронашъ-нѣмъ своіъ градовъ губитка мало помало одкрити могао. — У путу, кадъ е къ своіъ упућенъ отиу шшо, буде увѣренъ и новомъ тровцу у Ливорно продапъ.

Нашъ путникъ биліе оныхъ ніо тронутъ, обдари Турчина ношта болѣ и одпусти га съ тоіъ сриѣчнои жељомъ, да би му се ово жалосно сузѣ што скорѣ побољшало. Али ни съ лостно сузѣ што скорѣ побољшало. Али ни съ оныма не биліе нѣтова благородна душа задовољна. Онъ и даљ размишљаваше самъ о приповѣди оногъ несретногъ Турчина, и што е више нѣгови положеній испитавао, тимъ жпвли биліе нѣгови нмпѣра и решителност, да се за нѣга садъ ношъ више побрине. Разлата потайно, за колико би ми могао Турчина одкупити; и почемъ се увѣри, да би овай одкуп подмирати могао само тане, кадъ би на свои изпшни удовольства мало шшѣ трошіо, поиста одма ихъ оновъ тровцу, кои е Турчина купіо биіо, и одкупи га за 140 дуката.

Турчинъ о свему оновъ ништа ніе знао, а нашъ восхићеній младићъ ирвзоне ги съ себи, и собственога своіъ удовольства ради обиши му сиѣх нѣгово ослобођење. Представимо сада себи прерадостно удивлење Турчина при овой неочекиваной изненадной вѣсти. Падша къ ногама Генуезца изљби ій по сто пута, називаше га своіма Богомъ, своіма избавителѣмъ и уквраваше га са найсветіомъ заклетвомъ, да ће му прва брига, кадъ у свою постойбину дође, бити та, да му ново ше одкупъ поврати, и у Ливорно или Генуво пошъѣ.

„Не,“ рекше младићъ, „и сама то безъ сваког користољобља нама учинію и душевнимъ чувствованіемъ довольно награђује всима за исто. Испойте ми дакле ону найлепшу награду одузети тавоюмъ нападомъ! Него ако себе благодарношћу обвезана осећате, то васъ молимъ; да то исто учините у вашеи отечествy никомъ несретногъ Хрисшіанцу, кои тако у такомъ истомъ стању уздише, пъх кога сте ви сада избавіали! — Постарајте се, да такогъ каѣете, кои би нашег заниженія и избавленія найдостойнін био, и предузетите га тако, као што бы сахоіъ мене и едусретали.“ —

Турчинъ ово сг найвећомъ заклетвомъ обећа испунити, и потомъ остави Ливорно благосиљаюи и тошо благодарећи своме благодѣтелю.

Нашъ младій Генуезацъ продужи после тога свой путъ, и найпосле дође у Венецію, шу пребогату и велику варошъ на Јадранскомъ мору, кои се чини, због многи острова и стубока, на коима и саздапи, као да на води плпво. Овде се у куіи богатогъ нѣшогъ трговца, съ коимъ е нѣгоіъ отишъ у тесномъ трговачкомъ сношенію стоно, упозпи съ однимъ десеторкомъ, кои е нѣбака оногъ трговца биіи, и кое скромно поведеніе чистоту нѣшогъ срца указиваше. Што ю е више спатрао, тимъ ће биліе увеличавао у нѣговомъ сердцу, у коимъ се почувствовало прва нѣжпа высокопочитаніе и пријатељство искоро претвори у наклоность и љубовь тако, да наумн нѣно срце и руку просити. И будући е и она доволно пријаке имала и нѣгови своіства добро испитала и познала: то ее и она при своіой наклоности къ нѣму пилпо затекши ніе, свое срце и руку нѣму обећала. Ова е биіа ћи новомъ Мапгезогъ тровца, кои е недавно изъ Венеціе, у кою е свою сверх брату своме довео и отеческомъ старапю нѣговомъ предао, на свой осторов опеть повратіо биіо. Усрећеный младић младићъ обиши сада овай изборъ свое љубезнице, кое е поредъ одличны своіства и знамените имаће имала, своме оцу у Генуу, одкуда на-

скоро свиволеће и благослов получи; и тако сазе обов усрећени закључе, да у Малти свадбу држе, кое и деповшних умах одобри.

Сва трое ђу су найприятнимъ изгледима и найслађомъ надежднюсъ у ђу. Посљћшный ветаръ учини, те они за кратко време угледаю пожелюный истина каменьй, или неуморнимъ прилъежнюсъ обителя са ѳйлепшимъ плодовима изобилююћой острова Малту. Вељк су одъ радости и виваля, сазе су прастанните угледали и све ближе ку се приближавали; сазе алъ на едвапуть неза разбойничка турска ладя на ња нападне, и њову ђу, кое се браните ни могля, осиов, и њи олни у Смирну, найзнатнюр трговачку варошь у малой Азіи, одведе, где ји ништа друго, осимъ чемерногъ и несретногъ живота у турскимъ ланцыма и робовању очекивало ње.

Текъ што су у ову стару и велику варошь, где се трговцы изъ свю краева земль скупляю, присћли, одма ји изведу на оно мћсто, где се робље, подобно марви, продаю. Представимо сазе себи богатогъ Венецыанскогъ трговца и единъ младый узаянко любећи се царъ людій — кожа се мало пре найлепше земље младости у правомъ своме количеству осмелюваше — у овомъ страховитомъ положеню видити, нажъ ињмъ сузу сожалења изазеть одрећи нећемо моћи.

Разна Турци долазаше, да ји купе. Млада осамнаестогодишня девойчица буде прва одведена, и одъ нђогъ за нъомъ горко тужећеся заручника отргнуть. У њоју дака сте нехаљ, свою слободу и свою заручницу изгубити, то знаше найгорюе ударе судбине, одъ кои би сваки и найхрабрићи духа коснуо, ва единъ претрпити. — Генуезецъ падне сасвимъ у очаење и врло се нко збиљ тога преобрази, но Турчинъ га нъкй низъ кули, еръ му се стасъ и младость нђгови допадоха. Будући да Турци съ Христіанскимъ робовима обично ово са стовомъ поступаю; зато и одинећ необично бало, што куповацъ крайнћ погрешеногъ младића ње строгимъ начиномъ гурнуо, да оборену главу свою голдзне, какво бы му лице видити могао, него в покротивъ самъ увативши га са великомъ благости за браду подигао, и во бы могао сада радость Турчина описати, кадъ в онъ у своме робу познао свога набољћега яа Ливорна. Онъ дуго своимъ очима ње верозао, и одъ удивленя немогаше ништа проговорити.

То в ово онай истый Турчинъ, когъ в младый Генуезацъ пре четирй месеца изъ робства избавіо; и почемъ се истинито уверіо, да в то бишъ нђговъ благодћтель, подиже руке ка небу и признаше своги пророка и све, што му в найсветше было, за следоше своя найчувствителня радости. Озаокъ радошћу и благодарношћу узъхићеся надне ки погами своги благодћтеля, обгрли ји ну врапуству свю околостойећи повиче: „О! ты найболи нанећу свю христіана! О ты! найсленодушни и найблагородни нанећу свю людій! — Небо ти в дакле дозволило, да бањ ваши под нанећ, мой животь и све, што ми в драгоћано, предати могу! Све в то сада ваше! одите и будите ни господиръ у Смирни! и сань сада ваша робъ овако исто, ако што сань оногъ тровица у Ливорну био.“

Ово изаћћаћ доведе не само све присутствуюће Турке у удивленю, него и самогъ овозвазбћгъ се младића, кои се, прежда е врло клоняо био, изаъ ваше за любезну свинуницу своя всеерће, него за себе самогъ брнуо.

„Я єдва могу,“ проговори онъ, „ову велику срећу понати, да сте се ви овде нога набавленя рода десили, нити знамъ како ћу вамъ за то благодарити моћи. Али чуйте, слобода и животь нису сами за ваше казанить дарь, яко моју мизу заручницу и нђногъ честногъ уика неваљете и исплаћаните. Єдинъ одъ ваши земляка е мою заручницу одвео, то знамъ.“

На ове речи Турчинъ га одма остави и поће на све стране разбивати, и нискоро се радостанъ повратн, него што е отишао. „Ништа, „повиче онъ, „нежели ваше желите; и вамъ сада могу дати не само слободу, него и ово, што ви любите.“

Нђговъ собственый „синъ пушіо е было младу Мајтезанку своюй майки, да ју послужује; и ово срећна куповина даде повода, те и старый Турчинъ одс на изаарь; еръ кадъ е нђговъ синъ пушћћу Христіанку љубе довео, ушта га отаци, да ли ваи ћошъ Христіана на продаю, съ томъ ваћћроиъ, да исколико ньи одкупи и ослободи, яко што се у Ливорну заибшило было.

Садъ лако в венецыанскогъ трговца ињу. Турчинъ испаги за ньи све одкупъ, и све другости сарамъ ньи са тикавимъ увутрошньихъ осельћћаћъ испуни, кое е народность Христіани ваиногъ достойно.

Не дуго затимъ остане сни трое Азію и поврате се у свое отечество, где су право земло ближенегно ужинали, кое е у толико чувствителное и слађе было, у колико су противности, кое су предходиле, горће биле.

Прего М. Р.

По земљи путујуће рибе.

Пре неког времена изађе у енглезкомъ „Zoological Journal“ описане особитогъ рода околопомъ свободажећи риба, називани Dorsa costata, кое у сладнимъ водама, езера и рћка Енглезке Гуяне живе. Ове се рибе приближавају у обште воденимъ насељима, и єдне одъ ови, кое имаю то свойство, да изъ воде изађу и по земља путую. Ово путованъе предузимаю гомилами овогъ рода, кадъ е велика суша; еръ само у ово доба приморане су овомъ описномъ путовању изложити се. Кадъ вода усаше изъ езера и рћка, у коима обично живе, заносаю се Гарови (єдна сорта штуке) и друга сорта Хассара, о коима нешо одма говорити, у блато, докъ све остале рибе у оскудици њиовогъ природногъ елемента од птица и т. д. утрезе буду. Њиовостогнима Хассари остане одма њиово пребивалиште, улуте се преко земљ да воду траже, и у той намери путую по целу ноћ као што Надежда причао. Искуством се доказало, да запста жогго часова могу живћи воде живити, па и кадъ ји време сувише дуге одвоје, њиово е покретнћ подобно двоножимъ сушторима. Они се сд преда краве на њиове вошше женшше и посредствомъ еластичногъ репа мало помазо ваду унапредъ. Овако се брзо покретно, као кадъ човекъ умерено корачо. Јаћћ слаетъ ини кинић, коимъ е њиово тело обватано, и кои могу по волы скупляти и продужавати, служи ињмъ место ногу, као што змћка претеюни на тћлу, помоћу се посредствомъ своетъ по волы крећу. Округластвим Хассара, кои бы тако требили, да тако путованъе предузимао, почемъ су у стању дуже времена бесъ воде живити, закопавши се у блато, као и брова, кадъ вода усаше. Индиянци неке за ове рибе свагда на путу носе са собомъ воду. Ово њиово потрћћиваћ ини се да е истинито, почемъ „Zoological Journal“ доказуе, да се тело Хассара ничако невоюе осушити и несушп се, ако кодъ остиы риба, кадъ се изъ воде изваде. Кадъ ну се тело мразомъ или другимъ чимъ утре притезаюћой неку особитость, опетъ ги оживи. Ње могуће да човекъ несуши кожу ове рибе, докъ е жива. Хассара праве као и остале рибе, уредна гнилзда, у коме ји стањаю, и одвећћ ји брижљиво заправаю. Съ тиме се само невидовитаю, већ стое нередъ гнилзда докъ се нера нерасгуне, и чуваю е тако прилћжно, као што кокошп свое ва. Као мужатъ тако и женка (єръ Хассари су сверени) чувати ревносно жиде и хрђбро одбію одъ ња свакій нападаћ. Ово ји често заставо Петри, покрикаюћи ињмъ руюмъ гнилзда наподе воде, на кое мужатъ разверп ињкови ња коде, и тако га унути. Округластвай прави гнилзда одъ трава; њиовогаавай нажъ одъ лишћа. Ово се завію у извћсно време у земно край обале. На леће само кадъ в нина. Зритель се дака мложини гнилзда, кадъ уютру после кише исподъ саше неве, вой ва поврћини воде нову гнилзда плоча, угледа. Ове сорте риби као по земли путую леже ни у школьима, нашу и трака, ни саме напаве и скупшю. Како они ово у дво праводе, нема се, почемъ немаю свидока. Месо одъ Хассара жупкасто е, кисло, жусно, и Енглези одъ ња праве чорбу ставивши у всту ова разны растћћаја начићће напоше. Ове ово се биберомъ, солю и сокомъ одъ лиме зачићћо, да ињмъ врло жусно ело, кое се само Европцима неће допасти.

А. С.

Шах-Гебалъ и Данишмендъ.

(Продужетъ.)

Кои е съ внимањемъ читао ово, што е прошло, могао е лако погодити, да ће нешто важно доћи. Да бы пакъ, ово важно спатати се могло као нада, да ћемо ви у кратко, као изаоть характере ови людій, кои су, у овомъ великомъ посторадни, лакше прићи иде Данишмендъ.

Данишмендъ, то се невоюе утаити, имао е доста вуть, у различныхъ пранцима, и у извћстна времена, неку нестерпељивость, за ова в одећа кратко трајала, и прошлила е тако брзо, и ни

ти коме штете чинила, и изазила е изъ тако тежкэ, поштенэ, и целэхъ човечеству предазэ срца, да се нико зато ніе дотите могао. Найпрвэ, на што гэ в она вестрельвност наводила, было е то, да е онъ питкова житковић, незнајућу всзнајућэх зло; или да е злогэ поштенэгъ човека, кои али ніе нико, или по положенію своме ни свео имати нелзно срце, проклиньо. Онъ бы онда обично опасне људе къ Децијалу шиљао.

Отра Алхазій многимъ путовалъмъ своимъ позно в люде са свале стране, али оно парче жарпоре, кое в у грудима имао, и кое в срцемъ своимъ називао, было е тардо, и спрэмъ човеческа тако хладно, као и она стѣна, съ коіомъ е срдце бегао. Онъ е имао велико знанѣ, но ово е онъ само на собственэ користь обрћао. Нигда ніе напредъ у говору трчао. Нанѣре свои ріо е дубоко, и кадъ бы чрезъ протяше говоре узбуно се, зино е лицу своме запонедати, да га забуком своіомъ непади.

Отра Ферадунъ было е подозрѣльнић, суперинъ и клишљанъ, онъ е было здраво научены, али незнѣ свое ніе употребати умео. Онъ е само у своме идеалномъ свету живио, а у правомъ о-вомъ ніе се нађи знао.

Отра Ебэ-Бекръ было е средня глава, мѣрзовао е све што му ко каже, пошѣрено се сналэ, кои е нѣговой слабости самосходе, попуштао е и оне, где не бы требало, и тако е често, и много пута шкодіо своіой ствари, и пао е у опасности велике.

Софта Фарухъ было е надувенъ, прецѣаіо в свою наученость, кому в и најмањ противрѣчіо, нито бы се на кога, и често бы га жарт ове погнне до тога довео, да се на себе забораши, те падне у пуке грдње. Онъ в мештано о себи Бесъ зна шта, и было е суетанъ.

Софта Садэхъ было е прилъ софистъ, онъ е све што е говорио тако умотавао, да е и себе и другогъ, чрезъ свое трајне силогизие, варао, неспособносте за дѣлнћ нико, измећу свіо нѣгозних другова, неће нико ніе, а овамо надъ бы што хтео, имслио се садъ ће прођутити све.

Кайнанъкъ Массудъ было е суровъ, напраситъ, и грабљивъ, онъ е одбио од себе чрезъ свою неотесану нарав све, кои су се нѣму при блискости желили. Онъ ніе никомъ поклонити умео, терао е погунаство свою ћуди, и што е единцутъ предузео, остао е при томъ, терао е нѣмъ на конаџъ, ма да бы чрезъ то найвећій кваръ учинио, и да бы свою главу о то разирсно.

Кайнанъкъ Керимъ нико е скоту чрезвичайну, было е тѣлохъ големъ, само Рутремъ, нико е великій духъ, было е у найвећемъ опасностима неустрашимъ, нико е отворене прси, было е простодушанъ, али опћило му е знанѣ, было е слабость разума, и прокотревости.

Разникъ Задехъ было е правнй разникарь: лукавъ, претворенъ, попуштао е сваком у успављиво е своіой своіомъ сладкомъ или подшушкох бесѣдомъ, наводіо е найпрвезнеіе пријателя на тинакъ ледъ, где е што корастити могао, и лупу е свою Децијалу продавао, онъ бы што во кажу и мастио ћебе прогутао, и са мртвогъ отца покрозь свињу, и ве бы поруменіо.

Брашнъ Газмоэхъ Абу-Жина было честолюбивъ пухъ сустве, брбљивъ, тайну ни да бы га и глане стило ніе умео чувати, онъ е све ѣкоі Деведасеи (тако се зову пагодске играчице у Сурати) казивао, где бы што чуо, травіо е нево особито почитанѣ одъ сваког, а с кимъ бы се састао, и было е плитакъ у разсуђенію, свиђао е вноздано све, што е слушао, было е взертало, и радо се жѣлао у свашто, а найрадіе у тайне послове вешкана.

Сви други, кои су на овоі Гуре-Мату были, были су, — што друго да кажемо, него, они су были Индіанци.

А султанъ — што мрінеш, ты бы желіо, да знамъ в никакъ е султанъ Шахъ-Гебалъ был? — Е, то е тежко казати; ербо ове старе књиге о томъ прилично ћуте. Оне кажу, да е онъ было и добаръ и злочестъ. Но, кадъ смо мы ове друге коменшре прочитали, нашли смо нешто мало више о нѣму, а то е ово: У султана Шахъ-Гебала карактеру налазила се величина, поштенѣ, и безпристрастность. И то е добра страна, због чега казивао га добримъ. Поврћ тога, было е онъ напрасанъ, нико в обичай заборавати на овога, кои га е нерво послужио, и служио е здраво султанку Церчахалъ. И то е нальда нѣговн зла страна, сбогъ чега су га нерекла злочестимъ.

Али, управо султанъ Шахъ-Гебалъ нити се могао добаръ, нити злочестъ називати, и то бапъ због тога, што е было — султанъ. Онъ, и кадъ в добро, и кадъ е зло чинио, ніе чинио самъ, и изъ собственогъ побуђења. А то е лако разумѣти; еръ кадъ помислимо, да султанъ немогу сами сбуда доспети, да они немогу све своіѣ рођакиъ очима видити, своіѣ ушима чути, него, да они на туће очи гледе, на туће уши чуіу, онда и ово што они раде, не можемо нѣима уračунати, него туђихъ очіма и ушима! Па, ако су ове туће очи бистре, те добро виде, и ако су ове туће уши часте, те лазно чуіу, онда све ове, да богѣ бити неможе, во, ако су ови ове туће очи кутне, или ако су ове туће уши протекле, те добро не виде, и нечуіу, или ако и ове туће очи и уши, окрећ на друге туће очи и уши гледе, и слушаіо, онда може бити свашта, и онда бапъ нишако, и нишшто несмемо сузиме крнвити, и њима приписати ове покоре, кои се догађаіо. Е, зато неможемо ми и султанъ Шахъ-Гебалъ нити добриъ, нити злочестимъ називати. А сузиме, дознаіа смо мы изъ ових старихъ књига, да су они, кои су тако, написали, о нѣму тако написали, што су га добрихъ и злочестихъ гласили, пос су о нѣму слушали, разумѣли, да е онъ такавъ. Далле, сузима сумирнрумъ — драги читаоци, заключимо овако: надъ е султанъ Шахъ-Гебалъ нити добриъ, нити злочестимъ називати. А сузиме, дознаіа смо мы изъ ових старихъ књига, да су они, кои су тако, написали, о нѣму тако написали, што су га добрихъ и злочестихъ гласили, пос су о нѣму слушали, разумѣли, да е онъ такавъ. Далле, сузима сумирумъ — драги читаоци, закључимо овако: надъ е султанъ Шахъ-Гебалъ нити добриъ, нити злочестимъ називати. А сузиме, дознаіа смо мы изъ ових старихъ књига, да су они, кои су тако, написали, о нѣму тако написали, што су га добрихъ и злочестихъ гласили, пос су о нѣму слушали, разумѣли, да е онъ такавъ. Далле, сузима сумирумъ — драги читаоци, закључимо овако: надъ е султанъ Шахъ-Гебалъ нити добриъ, нити злочестимъ називати.

Али, управо султанъ Шахъ-Гебалъ нити се могао добаръ, нити злочестъ називати, и то бапъ због тога, што е было — султанъ. Онъ, и кадъ в добро, и кадъ е зло чинио, ніе чинио самъ, и изъ собственогъ побуђења. А то е лако разумѣти; еръ кадъ помислимо, да султанъ немогу сами сбуда доспети, да они немогу све своіѣ рођакиъ очима видити, своіѣ ушима чути, него, да они на туће очи гледе, на туће уши чуіу, онда и ово што они раде, не можемо нѣима уračунати, него туђихъ очіма и ушима! Па, ако су ове туће очи бистре, те добро виде, и ако су ове туће уши часте, те лазно чуіу, онда све ове, да богѣ бити неможе, во, ако су ови ове туће очи кутне, или ако су ове туће уши протекле, те добро не виде, и нечуіу, или ако и ове туће очи и уши, окрећ на друге туће очи и уши гледе, и слушаіо, онда може бити свашта, и онда бапъ нишако, и нишшто несмемо сузиме крнвити, и њима приписати ове покоре, кои се догађаіо. Е, зато неможемо ми и султанъ Шахъ-Гебалъ нити добриъ, нити злочестимъ називати. А сузиме, дознаіа смо мы изъ ових старихъ књига, да су они, кои су тако, написали, о нѣму тако написали, што су га добрихъ и злочестихъ гласили, пос су о нѣму слушали, разумѣли, да е онъ такавъ. Далле, сузима сумирумъ — драги читаоци, закључимо овако: надъ е султанъ Шахъ-Гебалъ нити добриъ, нити злочестимъ називати.

Али, управо султанъ Шахъ-Гебалъ нити се могао добаръ, нити злочестъ називати, и то бапъ због тога, што е было — султанъ. Онъ, и кадъ в добро, и кадъ е зло чинио, ніе чинио самъ, и изъ собственогъ побуђења. А то е лако разумѣти; еръ кадъ помислимо, да султанъ немогу сами сбуда доспети, да они немогу све своіѣ рођакиъ очима видити, своіѣ ушима чути, него, да они на туће очи гледе, на туће уши чуіу, онда и ово што они раде, не можемо нѣима уračунати, него туђихъ очіма и ушима! Па, ако су ове туће очи бистре, те добро виде, и ако су ове туће уши часте, те лазно чуіу, онда све ове, да богѣ бити неможе, во, ако су ови ове туће очи кутне, или ако су ове туће уши протекле, те добро не виде, и нечуіу, или ако и ове туће очи и уши, окрећ на друге туће очи и уши гледе, и слушаіо, онда може бити свашта, и онда бапъ нишако, и нишшто несмемо сузиме крнвити, и њима приписати ове покоре, кои се догађаіо. Е, зато неможемо ми и султанъ Шахъ-Гебалъ нити добриъ, нити злочестимъ називати.

„Нећемо ништа пријателю, хвала и на томъ што си намъ нећъ показио. Али, мы ти искрено кажемо, слушамо те, кадъ нећъ говорншъ, но што е намъ стало до твоихъ дивљенсда, и окрн, соета и найвећака и других'ъ банола, мы бы были волели, да ти нанъ кажешъ, нако бы мы своіой браћи, коя сада пате, помогли.“

„Молите се за нъ Богу, брате и рођаче!“ —

Зачинци.

Критици.

Нема людн пријатнју,
Гдетодъ што ухвате,
А баиъ гама нагрубо,
Чега се годъ дате.

Искреность.

Лепо речи отварне
И гвоздена врата,
Али често затварне
Срца „невезана“ (отрова).

Два времена.

Ахъ! што зета где с' благу
Ко безри прозуе,
А прекупац, где с' тугу,
Бацъ као да рекуе?

Двострупи парокспзамъ.

* У грожњици најпре хвата зима, па онда долази врућина; у љубави ваде сасвимъ напротнв.

с. л.

Мрнце.

* Ако си радъ знати какавъ е био чворъ гордјевъ, читай нсно ново трнматичке србске.

* Ако си радъ знати кадъ ће свет пропасти, отиди на какву берзу на нећъ чути.

* Ако си радъ знати нако е у мухамедовэмъ раю, отиди на Дорћолъ.

* Ако си радъ знати како су Јудеи изъ робства Египетскогъ бежали, стани у 10 сата пре подне предъ врата гимназије.

* Ако си радъ знати нако се барикаде праве, прошетай се одъ типографіе до пивare, па нећъ знати.

* Ако си радъ знати нако се вавилонска кула зидала, слушай разговоре о зидању Београдскогъ театра.

* Полобинцъ су люди изумели, као што нека нека старнй латинскій списатель, и у старо доба ништа друго нје значно, него испитивачъ, и т. д. да се уверс, ecy ли пиле кива. Но као што свет напредује у новомъ изобретењу, тако и старый значай полобина замекушъ в ев другимъ новимъ.

* Изъ писма едне нћане супруге: „Љубезный супруже! сиуди осећамъ твое одсутствіе, и свакій путъ, кадъ уђемъ у собу и видимъ твою аљину, где висн о клину, помислимъ у себи ей Боже, намо срећа да си ти, место твоя аљине.“

Ерак. Ѣси л' чуо, Петаче, вели обѣду да буде у Крагујевцу.

Петак. А шта свет вели?

Ерак. Свет каже да буде у Београду.

Петак. А зашто баш у Београду, кад є Крагујевац у средини отечества, и кад су тако и у прошлима временима биле.

Ерак. Али є Београд право трговачко место и найтежнія свела у земљи.

Петак. Кад пођешъ преко, а ты ми купи папирас, за кое ми є један пріятель молио.

Ерак. Незнаѣ ohy л' добити, еръ треба ће тога и тако садъ доста.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Изъ Београда јављао, да є тамо ноћер дочекъ подгодишній парастосъ за покойника г. Раю Домиковића, на комъ є много света было.

— Мртво тѣло скоро у Мошци код Малина умерше надвојводкиње Маргарете сахрањено є у царской гостурници код п. Кашушина у Бечу. Покойница, прс две године за Н. В. Надвојводу Карла Лудвика, другога брата Н. В. цара нашега удата, была є тек у 19. годину ступила, и редке лепоте.

— Репата звезда, коя є тѣзинскій истрономичъ Доните одкрio, показа се сие лепше и сјајніе, особито предъ зорокъ, кадъ є на источной страни за къ западу опренутимъ редомъ идила. 21. о. м. биће та звезда найближе нашой земљи.

— У Каюси код Орлеане пао є 19. Мая т. г. єдинъ метеоръ, кои є тежакъ было єдну стуту и єдинъ лотъ. Нашао га є єдинъ чобанинъ и предао власти, кои га є послала ц. к. геологическомъ заведенію у Бечъ.

— У селу Весторика, у клетачкой провинцији лежећемъ, было є скоро такошній свештеникъ попу код єдногa болестника звати, да га прочести. Кадъ се одъ болестника кући врати, опази да у єдной кући, поредъ кое га є жёнскиутукодію, ішитъ свећа гори. То му се необично видило, зато, се рћши да се да човека, кои су пошли, да га кући врате, у кућу уђе, да виде шта є тамо. Но ту га є страшно позорѣ осекивало: мужъ, жена и ћи, кои су лица чинило оне куће сачињавали, висили обешени на дуварy; оружја и сандуци биши су обијени, и видило се да су ту лопови „хајтовали. Почемъ су на врпцицима ішитъ мало толстоте опазили, то су покушавали, да обешени натраг у живот повраћаю, што имъ є само код њихри за рукомъ пошло, кои є, кадъ є къ себи дошао, испричали, да є свештеникогъ слуга са ішитъ другима то грозно дѣло учинio. То чувши свештеникъ одми појти са своимъ пријатељима своёй куће, дуги на пешчеру, слуга га пусти унутрп, и немислећи, да му господинъ за ланце учињао злочинство зна. Свештеникъ заповеди му, да донесе ланци изъ подрума, а кадъ є слуга у подрумъ отишао, послушавши свештеникову заповѣсть, закључи овай за њимъ подрумска врата. Потомъ појше се на торокъ и поче што бољ поже на јарму звонити. На јарму звоне скупіо се свет изложивши и тако ухваће слугу и шестопо њи у подрумъ, где су и станри пооружане ишли.

— Сва теновески листови јављаю, да є б. т. м. у 10½ сати предъ подне тако было потресъ. Коди Кораре, где се мраморъ копа, срушила се земља приколомъ, кадъ су барутомъ камењ ложили, и запалили є више радионица.

— Султанъ башъ хоће да појше, да збили жели увести у редъ свой дворъ. У последњё време одпуштено є до 400 комшија султановихъ и силе ванкиѣ.

— Порта сиђра позуби телеграфъ исподи мора одъ предграђа Хелеса до Родоста, и одатле до Адріанополи.

— Изъ Смирне се јавља да се тамо спремаю да жёву телеграфъ исподи мора. — За жетву се добро говори у унутрашњости.

У Паризу се поговарја, да є царица Еугенія сиетъ труда и да су ioй збогъ тога лѣкари сѣтовали, да нешто ішитъ до єдно осамъ дана у Бјарицъ, ербо ioй треба покоя.

— Поредъ присебоци извѣстіи имо є царъ Александеръ у Москву пристиће, где є было одређено да се годишњи данъ ње. врућинска светкуће најсвећанијимъ начинома.

— 20. Августа прославићеће є ванредни парѣтъ и великогъ князя Александра Александровића. Царъ и царица дошли су у Москву 25. о. м., а сутра дань было є свечана божја служба у саборной цркви у Кремлю. Ту є царa и царицу поздравио московскій митрополитъ Филаретъ краткомъ и сликомъ бесѣдомъ.

— Страшна се разорушеће догодило у Ехта код Петрограда. Све су оидашње фабрике и магазе за барутъ, други 14 фабрика водомъ кретани и кожница згради дѣломъ ако оштећене. У четири разорушеће, изгорело є 1500 пудова барута, 33 радника остали су мртва и 37 ранѣни. Њиова су такође и четира коня убіена.

— Необичанъ случаи догодio се ових дана у Пери. У во воћи пробуди се єдинъ такошни трговацъ осећајући веліко штипаће на найосетителнѣмъ месту свога тѣла. Маши се руковъ и нађе тако четирисетъ пчелица, кое су свойски сисале крв. Паранно да се ово зачудio. Брже боль прекине ручакъ овимъ безобразницима и заустави крвъ, кое є обилато текла. Пре тога было є нешто болестиа, и сали є сасимъ оздравио. А ево како су пчелице до њега дошле. У истой соби было є и єдно дете са пчелицама, али ніе было добро затворено. Гладне пчелице дигну се да трже што ди поклаше, кадъ, на срећу и њихове, одъ чега ће се испити.

— Росско парискиско француско друштво почеће на пролеће плаватићу са своимъ пароходима по Дунаву, еръ мисли, да ће доћи свакима пречице, кое су му на путу. У Пешти и Пожуну пиа друштво сиоихъ људи, кои ће тако покуповатн здања за магазине.

Стањ воде.

На Дунаву . . . . . 7 ст. 2 п.
На Сави . . . . . порасла са 2 „ 3 —
На Тиси (Код Титела — Августа) — „ — —

Месеца Октобра почиће четврти кварталъ овогод. течаа Подунавке. Тимъ поводомъ како досакошнѣ пріятелъ наше тако и остале родољубиве Србље познаиомо, да се на овай листъ предброи. Почи одъ 1. Октобра до конца године есть 1 фр. 30 кр. ср. са пошторинонъ.

Многи дакъ наши предбройника нису нимъ ішитъ предплату положили; ми ій найучтиніе умоливамо, да бы то што пре учинити изволели.

Печата, издае и одговара књигопечатня І. К. Соврона у Земуну.

Подунавка

Подунавци излазе сваке Недеље у вече, и стоје за целу годину 5 ф. ср. за пола годину 2 ф. 30 кр., на три месеца 1 ф. 15 кр. безъ повишенія съ пошиљањемъ у кашце.

Предбројени се може ходъ свако д. к. поште. На унутрешности Србије неки излазе у кашевима. Писма и новцы за Редакцію Госп. В. Караџића обраћати се.

Бр. 38. У Земуну 21. Септембра. 1858.

Његовой Свѣтлости Господару

ДАНИЛУ

Князу Црне Горе и Брда.

Свевидећи Богъ те — што свѣтомъ влада —
Дуголѣ на тай свеодленый зрюкъ;
Тебе вишня, храбра и млада,
И дадъ за руку води онъ.

Млад с тиом обшесть и земље,
Али са сваком вештій ти,
И тиом свети незнан вѣдъ.
Створи, те сво та одина сви.

Срећно ти тиом стазу поста,
Ядро са брвшо Душинов рода;
Озуи страшной ты си отео
Надежде потку, слободе бродъ.

Ты си конь, ивако! утѣха дица,
Поеле Лазара прный си ты!
Уобоюсь се туги съ Косова дитла.
Ив те гледаю довнеле сне.

Сладка и радость Србиць сиаогъ,
Кадь те свиоене шесла твога;
При сваком сдини имена крсного
За тиом здравѣ прашка — е' Богъ.

Радуй се, ивако! сдина ти цвета,
Яне ти Србиць шокѣя сидъ.
То с шокѣре обшта и свеша,
Што тиом србиу обиха груд.

Радуй се, ивако! вресе к тиом,
Прошла желаного си ших зрюкъ.
Крстови сидуи усправно стое,
Месецъ з звиду, прошла врюкъ.

У Београду. Л. П. Поповићъ.

Мануела.

Приповедка.

На едномъ часъ одъ тако звученогъ пустогъ весиогъ друга, кои и шихъ Вера-Круса у Аквапонтъ поди, и два шушшесета одъ томине поду сурина колибя назване Свитове или Асесионъ, кое су са свиу страни шумама окружене, лежало е куѣа Тебіа, стары господара породице Тебіа.

Одиочинакъ по подне сиршено е — питоми изашколеси, кои су у сшанскомъ двору на долинѣ сирату обитавали, устали су были и трчали иосеѣи пуке котлове съ водомъ и клекоте и кушали су дену прваи, кои су имъ се на руци десили. Едномъ виткомъ овчѣемъ лепъ пронзишестій дечко имао е за година, кои су занимано-шутиньг и плавинъ боадисала были, и протезаюи се неирестано е мокромъ четкомъ изхао. Опше и неома угодне врюне одаше су око дворца иосеѣа, а на улазиу видао се више коня по дебелому застру пирячке сдаве. Жути борови и сдасоните палме видишавале су своиомъ огромномъ висиномъ колебе прииа на и сасиый сдавасній дворацъ. По воздуху сучиае дучо подобно иглицами на сне стране разирострле се и хиидлама иасекта своиихъ зуиѣнихъ прекрасну виизиу нрикривали су.

Мы ступаио у велику поду-мрачну трапезарію и въ ове одемо у сазу, овде свезиио, мложину прячно шисерпом образа (живописа) на застрпомъ зиду, потомъ едномъ великій, белимъ застрт столъ, едномъ биљаръ за женске, едно сасдеско огледало и едну сасиа вешто иаирављену виолину и виолио, почеѣ е зидъ одъ сале стакленѣ было, да домѣшаиъ и домѣшаша спраиъ исте у другой собя седе. Иста соба была е у-нутра многочисленимъ прекрасно-окиѣеним ступовима упрошена, иодобно киковомъ огромномъ позоришту. Прозори, кои су између ступова напрашѣни были, застрти су были платиом.

У соби е было найчѣй непородимъ. Застрачи су были исткарени; иокрай сталеногъ зида было е иекошко столица врло стары; многи међу иозлаѣени и са пашшшима украшени столови. Едни сасиимъ нова особито лепа сова и с једнъ одъ махагона сто ъ и огромно сриицуско огледало на „страни женске“ врло ружно одговорюваю старомъ намештаю, а за мужкой страни стоило дугачко кожно канане.

Овде е седіо домѣшаъ и трвіо у гомили разны новина ишшъ непрочитаный листъ. Предъ шиме се пушили шоли са чоколадомъ и на столу лежало е двапесшинама поклашеим цигара. То е было Дом Филишъ Тебіо, потомакъ краспере менсиваиске породице Антена, а уедно иивала ше забораваио на шпанско име свои прадедова Таморе, кадъ се подписивао — найбогатіи сваіа у целой околини. Дом Филишъ было е врло лепъ привлађастый човекъ са орлоиомъ боіомъ, прекрасны чертѣ лица, велики очіо, живостанъ ходъ, коса лево очешлана, руке пуне као млеком кадиеве, свидена и крагу нарана, парискій свидеый прслукъ и сиње панеле, све то плаваизе е дорде. У осталомъ косіо е Кавкашку горио аљаику и широке беле панталоне.

Спрамъ њега седила е госпоа Мануела една Верварушка одъ старе коле; она е имала густу праву прекрасно намештену косу, нѣшто лице и велике као морске трваше прве очи. Одъ прилике имала е тех 20 година, али е была одлѣка нуна будирасша. Сама спомишеность показивала е да е одлѣка тврдоглава; погледа е была онштрог, а поводъ што показивала се одлѣка лицемерко. Стаса е была малогъ и носила широку просто сировку одъ муселина аљаику, кое се на предња свидеших сиій иномъ прилеиљавала.

До иѣ седила е њина сестра, Іоіаша Есиоиа, коя е имала найиише 14 година, во стасомъ већа одъ сестре. Окружена глава са лево опшетаюмъ свешло-предњашћомъ со косомъ опоиашана е на лиѣ Богородичиномъ, коя е шиваюћи Мурало чертао. Она е имала танко-лице, руке беле и коштуиаве, врло слабовше.

На средъ собе е кушкала Инесина непрестано једну кушію леду окретала, и простирено водомъ ираскала.

Найпосле запуни Инесина једнимъ таквимъ сладоледа и иошесе Мануели, да ти устане Дом Филишъ и узме да е свиъ по обичаю послужи. Мануела се уиита за чело и трубе за страиу таквиръ.

„Я имъ благодарииъ, Тебіо . . . .“

Дом Филишъ лако се уснежира.

„А зашто ие, сио већа Ѳдлика,“ рече, „позовете шикако иаше Филипе? Сие опишъ имесмо, кое сиагда иогрешно изговарамъ. Зашто не Тамороъ? Ова сладоледа — видишъ да си се и ово угрејала, Мануела!“

„Теби е познато да сиъ се заиерила да постиыъ, одговори Мануела гледаюћи у њега, „опъ ми желю вешшуваиъ. Я волимъ бедъ сладоледа умрети — и ты ве сиио да Інсиъ гре-

шаху бити, што ми жељо нисе испуэио, нећу бићеш и умориелу могу животи, а као тиховић подшасћешь кодь всебзногъ Створителя подь страшный судъ."

Филипъ запаи воку шигару и стаи руке у џепове. По свопштености могло се познати да є ово разлођење било.

„Караноѓе, каква мука!" проговори раздробивши шигару у зубма. Она несрећна жесо свою женскиња, да се у дружеиу са свештеницима слободно играо и шале проводе . . . . . Зарь ты жеслишь, Мануела, я сань будола, да ти дозволимъ да се желяшь, па онда да твой лиѣ у пучешкой колеби (капели) у Санта-ће за споменъ останешь? Што се мене тиче можешь слободно кавезу другимъ чиѣмъ обдарити; я сань у Вера-Крусу єдинъ живописъ наручио, само ты потребна да се желяшь!"

„Ахъ, я несрећница!" уздане Мануела.

„Зарь то ніе доста," продужи Филипъ ито разирсиъ, да се готово по читавый часъ я то сиикій дань са несрећними отцемъ Исидоромъ затворите, кои изъ сиеста дае? Можешь ли одрећи да се увече си оиимъ бичокъ исгушешь съ коимъ я пенору мое пето?"

„Сп. нати Богородица сазнаће се на ме," рече Мануела; „она ће же подстрећи, Теѣіо, кои я испрестано за єдница жолимъ." —

„О Мануела!" поиаче Филипъ обузет љубављу. Али тужно осећаѣ преобиђавало є, жељутимъ рече: „Я не желимъ сыну, кадъ га напсирвимъ молебнимъ упражненіима стећи. Ово се пора на лепъ начинъ скршити, ако не а ово ће са несрећномъ! Злотъ демони овогъ кадутогъ сзута я жећъ имамъ у рукама . . . . Одлазите обе! доведите іошть и овогъ свитницу живописца у кућу; несрећне свеѣске! Дивано, тиховић любимацъ, кои є као прећи кавалу, као белый гаврань лепъ, кои 22 године говори да има ужесто 34, — ако я, кои є Парижъ видо. . . ."

Мануела устане и пође кћиѣи се къ напасту на коиъ є Филипъ седіо.

„Завета!" рече: „я желимъ да видимъ мой лиѣ; све є госпов у Аудіенціи Мартинъ Хекторъ напио, — па я я желимъ потребна да остенемъ ненаѣана, или сань я последня — "

„Ты? Али морашъ ли ты непрестано у очи гледати живописцу, Мануели?" рече Филипъ, бришући врућичкій знојъ са чела.

„Я ћу свету Богородицу гледати . . ."

„Кога?"

„Св. Богородицу у виелима ћу представлати я на икони дѣйствително остварену видити и познаћу іой дете, кое тако изгледа, као што себи уображаваме, да би твой сынъ изгледао, Филипе!" поиаче Мануела и у исто време запиче се. „И кадъ икона лиѣ и ноћь непрестано на олтару стояла буде, на коп Богородица съ вьса гледи, то ои небы была обита нати, кадъ не небы саслушала."

Филипъ ако узбуђенъ обрпи свою супругу.

„Ты не єдномъ речи полишъ," рече: „па што увеч тражишь опазоръ начинъ да ми твою љубовь изкажешь, кои ме у сумпю доводи!"

„Его, буди и ты ту, кадъ ме Хекторъ мазе" — рече Мануели тихо и уплашено.

„Ты ћеш ме за рошгало ећи, ако што се приповеда да су са. Лорсика."

„А ако се у случаю ты ту недесиишъ, ако ће на место тебе присуствовати отацъ Исидоръ. . . ."

Филипъ на єдномъ скочи.

„Опетъ отацъ! Овай питомъ, овай ласкавћій пасъ На место мене? Я сань баба, зарь іошть да ме и жене за пос ьеку? Сиасиио," рече на то Іошіи. „Мислимъ да ти да си увеч у присуствію био?

Іошта опитро погледи Филипа, и онъ натуче своій славный шеширь на очи и оде брзо кроз трпезарію у дворишу. Овде да знакъ и тами дођу кола поза.

Прено дворине пиша су два страпца. Єдпкъ врло бледый човеиъ и ако спуждепъ обучепъ у сауптковъ одезу, и єдпкъ младићъ у црномъ шапту, са єдномъ путіомъ испод пазуха и іошть єдномъ справомъ у руци. Филипъ се ако разазри кадъ ій видп, иръ то су были отацъ Исидоръ и живописацъ Хекторъ Мартинъ. . . . . Потомъ увидепши да пій у стапю дочекати ій, похита кроз дворишъ и изаће на другу страну, те се тако у обућиће двора приріе. Звечарка (звоп) пче и опасне жеуди него ли прошлета осоета демона — љубоморность. Садъ мора да су страпци већъ горе у себи, садъ љубп Мануели свештенику руку и са живописцемъ се рукује, за кое бы му Филипъ зубе избио само кадъ бы у стапю био. Да ли є требало да се поиче горе и да и онъ у ньиовомъ друштву присуствује? какый резвуэкъ, каква безчестность за Мануелу! —

Међутимъ отацъ Исидоръ и живописацъ Хекторъ Мартинъ успели су се были кодъ женскиња. Како по изгледу тако и изъ самога поступања видно се, да є изучитъ био учитель и познавалъ; у разговору своиоме я попутао; пикога ніе за ништа упштпмао, а опетъ є свакій гледео да му довольпогъ одговоръ дале. Свакій своя посла свршпвао у найвећій тишини, и нето ово двукратно полобно є было живописцу предъ, у коме итице свое клепове покушао, отварао и затварао, и у коме се дрпгі и остало покрене, али безъ икаквогъ шуборда. . . .

Хекторъ Мартинъ био є врло лепъ човеиъ съ жалпих погама и црпомъ округлома брадомъ доста иалих на Хорвапи Вериса, францускогъ живописца, и прилично будалестногъ изгледа. Почемъ є на Француэскомъ острову Марія Галанть роћенъ и у Паризу се подуже бавіо, заиочне съ Іошгомъ француэскій разгаварати. Мануели іошть као дете говорила є овимъ єзикомъ врло добро, али є она добру оку пшаеку полозиику у глапу уврпала, да є свакій онай немъ, кои пшаиски незна. — Хекторъ покаже свой штапъ пшаиски исиа. — Хекторъ покаже свой штапъ пшаиски исиа, као узорито дѣло женскогъ Парискогъ ржкодѣлп и пасели се, да онъ пеке прво као штапъ служите; потомъ да се поке одъ ћега сгодпца направите, — затимъ врло добарь комадъ сунцобрапъ; потомъ погари за живописца; после може служити, ако му се само гвоздени кукаи пи врло прекуп, за неиакъ по крштама и одпосима, да се риба зова и т. д. Да би ово заседочио паслопи се на ћега као на стварь или се штапъ у исколико кожда предмети и Хекторъ лисце пете у пысъ и стрпжпљу окреие господина. Мануели се пасмее.

На то опитро погледи Єлупгъ живописца изъ бурина и међутимъ подпжао се пасмее. По самой сполшпости видно се да є ово у себи помислио: Тебе, будало, я сань добро оценио — ты си луди, пријателю!

„Његова Свеглость Доп Филипъ Тамарасъ", — проиашуће свештеникъ Мануели, „ли зашто опшой жељи на путъ стао? "

„Да, почитна достойнай Господине!"

„Ви већете бити изнашли, но и ипше запћатићеве ніе се одрзпти."

Како ће я уиашо, ако ласкателно ово пребапіо, и изъ самы чертій лица могао се познати, да є отацъ Исидоръ узъ то іошть и ово додао: Гледай ты само посли, добро ће бити.

За исполпко трепутака Мануела є бутала, потомъ озбплно погледа Исидора. На то іой се черте лица разведре и милећи ставу да јрекну. —

„Моје запћатићѣ неодрпити?" завпти Мануела свспшх ясно. „Да се не малимъ? Отче Исидоре, тада бы заиста могъ супруга моѣ љубпли, него што ни срдце свакомъ ударомъ то налаже."

Исидоръ нерадо уздане и погледа Мануелу.

„Погледоли люди какано неѣете да образъ свое супруге начертаѣ виду. . . Ове могу пећи да су одпћеп дене а ругоба є мати скромности, послушности. . ."

Каква пиклена мудрость научпли є овогъ младогъ свештеника, да бпшъ о овоме студи у разговорп са младомъ женомъ, кои я у Мануели женску сугету побудпла, и учпнила да се оружа — оружѣ, кое у вештпнх рукама неправпло дѣйствује. Заиста онай свештеникъ пажпо є за младомъ женскомъ, о чему они пій ни сланца. . . .

Међутимъ Мартинъ потирћпване да є одѣећъ несрећнпх, почеп іошть кроз ново недељо на се мора у Вера-крусъ вратити и отацъ Исидоръ рече:

„Њина Свеглость навћолѣ ће знати, ће ли жељи Доп Филипа протпвустати."

„Ако ни ново волћу испуни биће напсрећнпи човеиъ на овомъ свету, и я сань запћатићемъ само, да бы ми ово се. Богородица допустила."

Исидоръ промпси неколико трепутака.

„Молите драгћепо дошће," проиуми. „Како бит Хекторъ повратићемъ у дворишъ дошао да вась у присуству жоиъ и господине Іоште шаље."

„А да прекрасногъ живописца за се. Марко!" . . . рече живописецъ. . . .

„Добро" рече Єлупгъ дости опоро; „я ћу ово 10 сатій кодп дођи и вы ће те бирь старой Инезили заповедити, да т. Хектора врадомъ изъ бапше подъ вась доведе. Сваћа себи ова стопене, кое воду у трем. . . ."

Мануела устане збуѣена.

„Его моєгъ супруга где яде.“ рече плуйи ну ая сувоба. „Али наволошкий образъ неможе о-стати у напели Санти-ое. . .“

„Я ћу га послати у пряку сп. Лаврентія у Вера-Круси,“ рече Исидоръ.

Правй коракъ добродѣтеля бяо е одано одъ Мавуеле — она е нязла тайну, у коіой е странай човекъ бяо ближай одъ нѣкоіъ законоіъ супруга.

Довъ Фаинтъ уће унутра, поздравя учтиво госте и пяи женскиняма да кода за шетню среће братнха чекаю. Исидоръ и живописацъ ирсторчуе се и ону. Мавуела и Іоанта вошнуе се на жесту у кола и сайко обученый коњићъ оназа бичемъ коњ, и господа полако пођу за колима.

„Я сань прво завамъ,“ рече Исидоръ, „езвамъ ни сань кадъ бы могао са господиномъ Мавуеломъ и господичномъ Іоантомъ завочето нисамлезіе у вера продужите. . .“

„Завести, отче, вы сте врло добри. . .“

„Я бы могао улучити време текъ ово 10 сатій вони. . .“

„У 10 сатій мы обично дежемо,“ одговора.

„Я ће вернути да е т. Мавуела вашегъ вбяя,“ рече Єдуитъ.

„Обете ли тако добра бити, да опредбяите, колико ће наше свето уппиеній као што е можда и сада трати?“ запита Фаинтъ, запрешивши се мало.

„Милостива се госпа заверяи, . . .“

„Квварію!“ наспее се Фаинтъ. „То е ће-ла отворь за заверенога. Отче Исидоре и а сань се всякого завереко. . . . Обете ли бити тако добра, да ни кажете чисте услужбености ако всегдашніе совети дате?“

„Я по дужности мойой увиђаю узвору приседи ћу у помоћь свакомъ напошлованому.

„Вы сте дакле Єдуитъ. . . .“ рече Фаинтъ „научите ли ви, да намери средство свегимъ чине. . . . да нећу знати зарекати и ни да сань злочинствомъ што учинію, сямо ако благородну жѣль постигнемъ?“

Исидоръ сваъ пяше.

(Свршиће сѣдуе.)

Хорацієва песма 5. кнь. I.

ПИРХІ.

Какво у румяномъ вапцасто сдѣ можде
Свстлинъ пламено грла те жарнтике
Пирхо! у златнъ лозу?
Кому ванну косу с' трак' стегнеши.

Ти, што е' прасто ишпнуъ? ахъ! Колико ће пута
Дрснуу' зборъ мокрце и Богова' протпвнпуъ,
Морт у сбелнмъ Нсмдп
Са прамбк двпну' се бојеши.

Кои у тебн нпеди де умнна плепо,
У тей' нмат' уисх жѣлну и одлику
Нлдп с', нежна за петрѣк
Вирхпно. О непотпнпух, пеке

Блистаюћи весвпна тп! а де обетих ћеѣеш
Мок злашене свс спстп и дадх плажне
Свпвомъ Богу кодх норсвх,
Тайна шатун любпна.*) С. Јовић.

*) Шкпнвх по обпчаю свомъ и онде чрезъ напесеніе обе до нпнте а, вое се одъ познавпвостпте, у кое ме е любовь моя увлекла, избавпо, подобно онпмъ, кои се после продужења снпеу, прпзнаю сами у се. хралу Иситоре изъ благодарности тайну заићпте за спомепъ, с' плпнпмя звездпма, у кодя спнъ пзлазпо.

Господ. Уреднику Подунавке.

У Бечу 11. Сент. 1858.

Врло ме е обрадовао овай допнсъ г. А. Николића пзроха у 40. броју Подунавке (одъ 8. Марта ове годпне) о Крвави Неготинской и о Карановићима. Найпрће Васъ молимъ, да молите онога Вшнеєъ г. допнсника да би се постарао у ние сайо нешпхъ родоначелника наговорати овога господара одъ берпти и остазпхъ онпхъ ствари о-бзорь-кнеза Илпе Карановића, да би пхъ послао у Београдъ Дуултеру Српске Словесности, коя ће нзачпно уредити, да се берагъ преведе на србски и и остазо сте што буде за историју и за єзнкъ народа нашега да се свету обпаи, и нашпше да се остане и сачуваю одъ пропасти.

Я не могу зброзати да и писаніи Карановића бяли тако велпка као што ваше повеєуту Ваши г. допнсникъ (да е у њой бно и Завчарь и Гургусовацъ и Бопе и Алексинацъ), него мислимъ да е бпла само дпвапяи Крвави, у коіой вена више до 40 и нсколпко села. Може дати ће се и о овоме доказати што всѣхъ изъ берата и изъ архпве обор-кнеза Илпе.

Да би читателп Ваше Подунавке за сядъ дознали што ваше о последнихъ годпнама Карановића пчаћахъ Ваш житіе Данпла Алексіе-вића, као што ми га е прпе нсколпко година по моме казпваю написао г. Ђ. Давпчићъ. Ево га:

Данпло Алексіевићъ

родіо се у Срѣему у селу Войци, на вел.ћ.ово седме десетпне осамнаестога вѣка као мядъ и лвћ можешь прпће у Србію (управо се не зна за-што и како), и допшпвя у Неготинъ, постане пнсарь кодъ знатнога онда обор-кнеза Крвнвскога Илпе Карановића. Послѣе нскога времена обор-кнезъ Илпа умре, онда се Данпло оженп нћговомъ женомъ, съ коіомъ е ћошть за живота кућа ћой бно' удаћо особпто пријатељство. По смрти Илпнои дпо е во обпчаю постао обор-кнезъ нћговъ братъ Стапко, али Данпло оженивши се Илпнопъ женомъ и тако утпшпи у кућу нћеюву, уппи новпно кодъ Турака, те Стапка збоге са вшетпма, и онъ постане на нћгово мѣсто. Послѣе неюва времена умре Данпловна жена; онда се Данпло поштапи, да га Карановићи изъ куће и изъ вшетпна не би истѣрали, за то, да би се нпко-по утврдпо, узме за себе рођену сйерь Стапка, рођеного брата Илпнна, коіой и сядъ имена у-правио не знаћ, него ни се чпни, колпко се о-покојнѣмъ говори о томе, да су е знали Н у ц о м ъ. Нетпна да е то браніо и Стапко и сва породпца Карановићева, єдно за то, што су хтѣлпли да то закоп не допушта, а друго што нѣсу рпли бяли да се онъ нпкого у куће и у породпни нћеновой утврдуе; или Данпло учпни кодъ Турака и кодъ владике Видпнскога, то се тако оженп и остане єдпнко у вшетпну и у куће Карановића. Кадъ се у почетку године 1788. зачете рать нзмеђу Турске и Аустрпје, и аустрпјскп войскп дође у Крајну, Данпло постане всликпхъ помоћпикъ, те е дапао войски аустрпјскоіой сѣно, дрва и друге такове потрбе (као и онъ по свой прплпци одъ народа узимао за бадава); а вадъ се 1791. године учини мпръ између Турске и Аустрпје, онъ, надаюћи се да ће за заслуге свое у Банату добпти спахплукъ, остави Србію и прѣће у Банатъ. Али кадъ му се ппо мѣсто спахплука даде само пандрски пасеништаи, онъ се нпмбсти да жпви у Рашки, и онда, да би могао напћтпти господски, као што се у Неготину бно научпо, почне имати некаке лакше возде. Кадъ царство за то дозва, онъ пребѣже опетъ у Неготпнъ. Овамо е нећъ бяо постао оборъ-кнезъ опетъ Стапко Нпћпћъ братъ. Али Данпло коекакво учпни кодъ Паспаніи, те га о-петъ збоги и сомъ се нпкако оженп. Кадъ потомъ войски капптени господски, као што се у Неготпну

сърци у Неготину од његове жене Саре и од сина: (Перишине) Милене, а и од осећаја трговаца изъ Ршава. п. с. к. *)

Први бој на Косову и смрт Вукашинова.

(Продужење.)

„А какви те муза иначе, „Да награднш на Југа – Богдана?
„Ријечи му се по свој земљи прика,
„Слушао га нахи и нелази,
„Ніе шаја, соиј Немањића,
„Ніе шаја, девет'х' инаких сина
„Югомира девет'х воводја,
„Гласа дише сваја по свијету,
„Од њихъ стрепе сви душманн наши,
„Србдиja шиљина попоси се;
„А ты съ тіма хоћешъ краљу књиге.
„И то би се болнић опростило,
„Неиђрчъ си, неиђрчуњъ никомъ,
„Свакій назвиъ душманинъ в теби,
„Е несретно послѣдку се кидаш;
„Та невѣра проклиће се сама.
„Но са шта те остависши свијет,
„Твоји синци Марко и Андрија?
„Ето Марко, који данасъ нема
„Правичнін нити ювачкін;
„Посдинко сваја хвале Марка
„Порадъ дивна племенита дара:
„Ѣръ е ювнић вѣрант и погодант,
„Ни душманинъ не ніе му мане;
„Ядре ніе лошін одъ Марка,
„Мањій братанъ на старіегъ гледи;
„Ваљна те дѣца оставише,
„Ѣрь с' невѣрожъ вѣра невогодна.
„Све то видиши мучанъ и невѣрань,
„А памети ошшъ се не научи.
„Одъ главнога Србскіега воводја
„Свакій тебн видесати задарь,
„Али неће огрјешит' душе,
„На се грјехъ да ти прими неће;
„Я ко бы те узео на душу?
„Подобри се земља и свијету,
„Или умри, или се подобри,
„Ниспаћ те данас на изнаду.“
Кадъ и Лазо књигу написао
Дође ситну хитру татарину,
Однесе е преко земљ дуге,
Докле дође Сиздру на Бошну,
Где находи краља Вукашина,
Е Вукашинъ кодъ брата се деси
У гостіма, кодъ воводе Гојна,
Брать нихъ трећій ту се предесіо
Бань Углѣшић одъ Серезя равна.
Ту се часте три Мрнавчевића,
У пашци проводе вријеме,
Кико, брате, вучне безпослице,
Што но жише, да еду и пію,
Нити зиду, нити зито хвао
Поруша су на овомъ свијету.
Кадъ Вукашинъ ситну књигу прими,
И кадъ видѣ књига му е гласа
И одкуда данасъ долѣзи,
Одъ лютне вучинъ опіенаћ,
Е гиѣзъ неће ни с' кимъ разговора,
Но да му е тежъ да се освети.
Свуће крвли дрхтъ и позната,
Нотн гледи брнће на гозбине,
Нити пази части на поштена.
Лесно изгда паметь огорьљена.
Крвљ вонъ ума вучно повикује:
„Ой дворн, дворн Лазарс!
„Ни' и ни' ты, што бити неће.“
Чудіо се Гойко и Углѣша,
Чудила се сва гости остала,
(Ѣрь бјеше пуно удворица,
И подгіна ово господштине,
Што дебеле чашке обазиву),
Сва се споја ей' у чуду нашла,
А не смѣ нико да га пита,
Одъ вуди кваиса, какна за е гласа;
Свакомъ бѣше жали своя глава,
Те се бои врага крвничкога,
Што с' многа на душу узео,
И пашта му зазорно не бѣше.
Бань Углѣша, ювнић понайбољи
У дружини што се деси онде,
Найзадъ брата упитује снога:
„О мој брате, Вукашине краљу!
„Одъ куда ньега, шта а' се у њой пише,
„Те си забуна са ње и кнгъ ума?
„Ѣрь помишљаш и претиш се Лазу,
„Да з' Войводи Лазу одъ Срјема?
„Вазда ти о невѣри ради?
„Казни брату, шти е, и како е.“
Но Вукашинъ не зна шта да каже,
Мучанъ гиѣзъ му кзнкъ свезао,
Текъ Лазову браћи књигу даде,
Прогонори двіе — три ријечи:
„Ето књиге, на гласъ прочуите,
„Е одъ гиѣна и велика зла
„Нѣсамъ е ни я прочуіо,
„Да сте знодзеж, шта се у њой пише,
„Сва е вњата текъ моя срамота,
„Што одъ кљѣчъ заствбује краља.“
Бань Углѣша сигну књигу чати,
Ту сва говори, како изумрла,
Умучала, и слуша ријечи:
„Вукашине по невољи краљу!
„Зарь си мучанъ на зорь пауніо
„Да све сатреш, и да упросташиш
„Нечовѣчтвомъ ядомъ опакіежъ?
„Како паметь и памстовашъ,
„Да расудишъ и промислишъ умомъ:
„Немањића кадъ се мѣшаше,
„За двіеста и више година,
„На Србскоме синоом пріестолу,
„Нису били добри повдинко;
„И нахъ бѣше сваконакнх люди,
„Зліех бѣше, и пуно добрјехъ.
„Но и они, што опаки были,
„Одусташе, ил' се подобраше,
„Не чинише покора голема,
„Нити своіой земља досадише,
„Ко' ти што си данасъ, Вукашине,
„Нечовѣчтвомъ за вратко пріене.
„А зарь нсвашъ, не знало те вѣто,
„Кадъ се више ните у свіета,
„Но што ћ' кадарь дати добровољно,
„Да я данкъ нѣму мучанъ нанеті;
„Свакій паметь, глоба всобичив,
„Завладѣе са народомъ кнгу,
„Найчарніе назовачат' люде,
„И одбити горн у хайдуке.
„Зла е с' тебе земли дошнули,
„Ѣрь ioй уби царя господара
„Честитога Царевнћа Уроша,
„Свіетъ знаде: шкьнут бн дечанъ био,
„А с' тебе е Богу оирашо.
„Тоже земли ните одговора.
„Вукашине, зло те не минуло!
„Дой одговорн краи и повору,
„Светой крви Царевић' Уроша,
„И несрећи, што Србію снће,
„Кадъ ioй просу сангу и господство.
„Вудеръ узми на умъ, Вукашине,
„Дошъ новоѣ сузе истѣрује,
„Дотле сузе муку разблажују,
„И несенъ се болѣ када народе;
„Но кадъ по све новоли долія,
„Тадъ престане изворъ у очію,
„И му е се мукомъ растѣрује.
„Богъ ће нѣрућ догодити, краљо,
„Те ће тебе, мучателя грдна
„Наћи напасть, наћи напасница;
„Съ несрећомъ се несрећа убіа,
„Кадъ ioй срећа не пресиже пута.
„Найнесретнін' брать к на свіету,
„Кои срегну озлосрећа браћу.
„Вукашине, разумидер тоие,
„Ако можешъ, подобри се, краљо.
„Есте тажко поуздаѣ у те;
„Я како бн земљомъ управљао,
„На сиъ собомъ надъ ніеси кадарь,
„Колико те вспъ на свою руку
„Преузела опачина страшна.
„Кудъ те вучна паметь завіела,
„Да преварнић войноду Момчила;
„Опакога главнога ювака,
„И потребна брата ће му драго
„Да убіешъ подло пріеварюмъ?
„А свойта ти и шураът ти био,
„Исто ункъ рођеной ти дћаја.
„Но ты си се ньга превадно,
„Ѣрь опави не три неправде.
„А рашта си отеть пштетію,
„Што се свади съ Бласомъ' Страхиньомъ?
„Кои во е Србу десно краіо;
„Страхиња е сој ювачкога
„Одъ замнаде одъ како се памти.

(Продужіе се.)

*) Овай за нашу повѣстницу назвах чланак написах, а био се позвонимо ортографіюм славно-познатог Нестора наше литературе. Мы сме га рали бали онако печатати, како га к овай чрствай муж написао; как пошто обстоятелстан нису нам то допустили, и прилодили су нас, да правописъ измѣнимо, што нах и Г. писац и дозволи. Мы ну за овай чланак нику хвалу прелз публикомъ нашомъ признаћемо, увѣравамо се, да и у будуће нашъ лист своимъ новимъ чланцима украшавати себи се одлично. Ур. Под.

Истинитый догађај.

Причано е лидно было, кадъ сно нас имет ловица едне ноћи око полонине леседа Неоспѣра у едной долини око добро расплаћне пастре доседали, и свакій свое догођаје причао. Томъ Вазе, снежна люди и као назовній исповиѣ, ное е свако мирант и заканћѣе бно, али због свое доброте одъ свію весма почитованъ и всегда до-

бѣшѣ; буде такође замољѣнѣ, да нимъ и овъ што изъ своги нимота приповеда. Свочетня є было тоне противанъ и ніе хтео никако, но опетъ после дугога бутања зачнове слѣдующе:

Може быти да има всѣх 30 година одъ тогъ времена, кадъ сно се нисъ десетъ лашна зрекула да терамо ніну на биволе, одъ Боюнскогъ єзиогъ изера управо къ Санта-ге. Са собомъ смо поняли неколико добры коня, съ коима ѣемо биволе ловити, и до четиръ магарца, кои су нимъ припазъ носили. Естина нисмо поисли залоста, почемъ смо се надали, да ѣемо довольно дивлячи наби. Кадъ смо потомъ за главнай друмъ ступили, изићетмо се одъ путника, да се оне године врло мало биволи налази, па зато решили, да се десно окренемо и да ядемо дуже ријке Мисури. Сидъ удримо попредъ Кушцина-Бугова и напоследнюмъ улутимо се високомъ равницомъ попредъ обзле.

Мы смо се оними путемъ упутали единачно дивлячай реди, но што смо долѣ ишли то смо є све мнѣ назални. Одавно смо песелѣше пресли, редко смо могли за дваѣ и пожалну уѣити, а само за да нимо што и у готовини. Почемъ є време было лепо, то нимерно смо долѣ и долѣ ишли, докъ на биволе немиѣемо, па тако смо се све всѣми одъ песелѣше удаљивали и съ тимъ и одъ дивлячи. Найпосле пратимо се едне ноћи сви у стањ, безъ да смо на какво животно убили. Никада ноћу заборавити ону ноћъ, кадъ смо сви ово затре поседнути и свакій достанно да и онъ ніе никакву дивлячь на видіо, а камо ли убіо. Садъ станемо очаивати и помишлямо да ѣемо наметніе учинити, ако се пратимо.

Кадъ є единъ то предложіо, сви га изсмейско и одговорнмо му, да мы неможемо на помишлити, да се пратимо, почемъ смо вѣхъ тако далеко зашли. Шта бы наши увуѣани казали, кадъ бы чули, да єдногъ вечера нисмо имали ништа ести. Осимъ того надимо се, да ѣемо за цело сутра дивлячи наби. Ма гди мораћо биволи нѣти.

Ова начела претегну и сутрадняхъ улутимо се далѣ.

Я самъ попео было са многъ и єдногъ пса, коіъ самъ обично звао „Брутъ.“ Онъ є было, найпаметніе и найверніе животно одъ свіо тимо запазѣнѣ се. Све єднако є самномъ нишо и узастопце ме пратіо; при томъ было є храбарь, лукавъ, бодаръ и веома послушанъ. Онъ ми є было саввадашній пратіоць. Чакъ се почне спаваати, онъ є нећа да могама, па да мрклe ноћи газно є дивлячь по шуми за коіо самъ пуцао; ноћу нанъ спавао ни є чело главе и свиіо не одъ сиике опасности. Єдномъ речи было є налимъ.

У лозу нисъ тако смо были несрећни, као и прошлогъ лана. Никакву дивлячь нисмо могли ни спазити. Само смѣ и убіо было єдну лисицу и доиео, чуъ є и то болѣ было него ништа. Уложъ ћу се опоминати недѣлели поседа, коіе самъ за ручку управіо было. Они є была прилично величине. За тиіой часанъ одерем є, очистимъ и на десетъ части поделимъ. Брутъ дожъ прева и остали дробъ. Долуше видіо самъ кадъ гледи курнща пићеъ проходиру, али изъова пробдрљивость ніе ни поза као што є были моя другова. Мой дед меса дожъ Брутъ почемъ писамъ могао ести, но овай га ніе хтео повести, и ако є одвећъ гладанъ было, онъ ме погледа па потомъ марко легне.

Садъ станемо ревностніе о повратку говорити, но несрећа, као нанъ се тада случи, доведе насъ ношть у већу забуну. Како смо непрестано дивлячь тражили и ловили, заборавимо на коиъ, коіе смо довели, и они се одреше и одбегну далѣ да пасу. Они, кои су послани были да ій траже, нису ій могли нигди у околини наћи на што смо и садъ пражњени были, да далѣ идемо, како бы ловећи и наше коиъ и магарце тражили. За срећу ношть єдинъ нисъ было заћъ е заостао. Онъ є было престаръ, да далѣ иде.

Почекъ смо лисицу пећи, чуемо нешо дивлячѣ нли ношеть стања. Мы опазимо како се коиъ на предњѣ ноге успиње и на єдномъ се на земљю стропошта. Сиварa га є баиъ у средъ чела погодила было. На єдинъ скокъ одобро каћу, па онда дегаху га спавао. Брутъ и я добіемо такође нима припадаћій део. Ово ми є было найслађій ручакъ у моѣ животу. Прави комадь прогутамъ готово пољу нимъ. После того ме обузме дремежъ, кои унеко за тиіамъ догиѣамъ слѣдне, и препоручимъ Брутоу, да ме чува. Уврлъ нисмо се имали начега бояти, па баиъ и да су дошли одъ куда Индіяни, сасвимъ бы нимъ добро было, ербо бы нимъ за цело сашъ лонъ одузели. При свемъ томъ ніе нисмо нашти узнемиривало.

Коиъско месо трајло нимъ є целе недѣлѣ, но напоследку и нѣса нестане. Ми смо ишли све далѣ и далѣ, нити смо никакву дивлячь нашли. Ононъ дана, кадъ смо месо поели сви се скупимо и свиіи жалостно достани, да ніе ништа убіо. Я спазимъ како Іо-Ванъ, єдинъ одъ моя другова, са жељимъ погледомъ Брута стрели, и исето онога часа допуза къ мени.

Идућегъ вечера предложи Ванъ, да се Брутъ убіе.

Я се латимъ пушке и закуемъ се, да ће право овай, коя руку на нса подиіе, иртвъ пасти. Нико ніе се ни мрдуо, ерь су знали, вако самъ волео иса. После того непрестано ми є насъ у очи гледао, као да є свою судбину у моиъ очимаћ читао. Кадъ є видіо, да самъ се пушке латіо, чанио се као да є свитіо вою намеру, ерь реномъ непрестано жа'ао а потомъ на свое обично место отрча.

Моя другови накале се своимъ захтевањемъ, такође, да самъ напіолае допустіо, да се насъ убіе.

Како Іо-Ванъ узме сикиру, я одемъ изъ стања, да неиздамъ сирти могъ верногъ пријатеља. Но опетъ зато окренемъ се погледомъ га ношть єдинутъ а видимъ, вако ме увиіапо и тужно погледа, као да є знао шта га очекује, и као да бы ме молио, да га спасемъ. Онъ се ни са свога места ни мрдуо, већъ ме непрестано са светлећихъ очима гледао. Само да самъ нимилую на бы Вина одма за грлу сечао. Затимъ се окренемъ и чу' где му сикира кроъ главу као муња прозети. Мало затимъ осетимъ пса да ми кроъ лежи. Крв му є либдила изъ главе, али после свртоносногъ удара оно є опетъ устао и сиочало се водъ ногу своіъ господара, да бы последню одзнесть показао. Оно висемъ могао гледати, да се ніесемъ хвалимъ.

На ово покрни Ваде лице. Очи су му биле пуне суза и я висемъ могао исполнесноіъ човека гледати како плаче, я да се и самъ неиалачемъ. Затимъ продузи: „Почемъ самъ се пазидано, дођемъ водъ Іо-Вина, и реквемъ, то нимъ є срећа помогла, што ни ніе были пушка при руци. Я нисъ прантаћъ, или нисъ нимало ово нему заборавити, што сте ми найвећіе и найверніе створеніе одузели. Сарона Брутъ! Његонъ последній погледъ упрантаћъ є было на ловъ. Морамъ се непрестано опоминати како же последній путъ гледао.

Они ми диду припадаћій ми део одъ пса, или га и висемъ могао ести. Изнесемъ га потайно изъ стања и закопамъ у песакъ. При томъ суде су ни непрестано тежке и увадіо самъ да самъ скоро безъ снаге утѣхе остаћаіъ. Мора быти да су ме другови вребали, ерь кадъ сутра данъ на исто место погледамъ, где самъ него закопао, спазимъ, да су копали. И овай малый остатакъ бѣдногъ Брута поеду гледи.

Мало по мало нестане сасвимъ Брута. Кадъ потомъ истогъ вечера опетъ ишта не убіемо, почнемо озбиљно да се свеотужимо, шта да предузнемо. Вѣхъ смо были и последню надежду на дивлячь изгубили. Да се пратимо бояли смо се и да далѣ идемо ішть ніе. Свега є было ностало што є могло човечій животъ издржати, тада єдинъ предложи — садъ управо незнамъ, кои є было, почемъ ћемо можда сви одъ гледи посканути, то ће быти за све у обште болѣ, ако се једанъ одъ насъ жертвуje, ерь бы тада моги посушнати и да се повратимо. Ово предложеніе примимо съ незадовољствомъ прилнфи и заклончимо, да барь ношть єдинъ дань покушамо ловити, те кадыа ће Богъ дати да што уловимо, па ако и тада ништа не буде, да се єдинъ одъ друженна изберс, кои ће се или самъ убити или неки га другій убіе, кога кождка за то опредѣли.

И овай дань проће нимъ као и обично и мы се сви заедно повратимо перазположени и у найвећой бриги у стањ. Сагласно и ништа не говорећи станемо у кругъ. Напоследку єдинъ наруши тишину и преговоры, да се почиа на слѣдующій начинъ рећи: Да се одсеку десетъ штапина нсклане дужине, и да ій єдинъ са завезаними очима на земљю стане. Потомъ сви редомъ са завезаними очима да пучемо, па кои найбраћій изнуче, тай да буде жертва, а кои найдужій, тай да буде извршитель.

Ово буде извршено. Притомъ ніе нико изстомъ на речице прослонѣо. Само се могло чути несигурно кораћанѣ и тихо дићѣ сваког повдиногъ, кадъ є са свезаними очима на месту приведенъ био. Найпосле произиће решителный часъ. Я изучуемъ найдужій штапъ и Іо-Ванъ, убица Брута, найбраћій.

Истина сваъ много осуђеније видіо, а неке и са сирбу, борећи се, као такозвани сиртаљ стри и онамо ћошть писмь видіо као што се онай човекъ понашао, кадъ га је коња оламчила да жертва буде. Оно је било найчувствителіи погледъ за неке у моѣ животу. Ми се сви окренемо на другу страну и очекивасмо да вдинъ свъ полберне спрть.

Отъ устане са свога места и рече: „Другови ваи, неки и найкрабри штвть долао и — " ту застане гласомъ узбуѣеномъ. Кадъ я видіо, да сво се оправдати, охрабри се нало несрећный човекъ. Мало затимъ узяти ме за руку и почне ми шапнати, но тако да су сви могли чути и лако разумѣти тужнимъ средо-варошкимъ гласомъ: „О Воже, спаси ме! Избави ме, Тому! Я знамъ ты можешь, само ако ћешь. Кадъ бы ты знао, остали не не бы убили. Я знамъ, ты то не желишь. Кажи, драгій Тому, а ћу одендъ све за тебе чинити. О Тому, нећеш да ме убіешь! Само сазъ нелой да ме убіешь! Мы можемо трпити тязь ћошть једанъ дванъ. Отъ нашъ неће бити тако несносенъ. Я се заиста надамъ, да ћемо сутра штогодъ наћи. Ты ћешъ ми ипа убити, и то знамъ. Недай да сазъ погинемъ. Сазъ пемогу да умремъ. О спаси ме, спаси, Тому! Сутра ћу дроговолно умрети. Я сазъ тиогъ пна убіо, Тому, но други су ме на то наговорили. Можешь ій слободно питати, ако ћешь. Кадъ бы онъ ћошть у животу било, не бы то се свако нако ни дотаћи. Избави ме Тому, ты можешь, само да сазу реченеть. Обећаj ми, драгій Тому!"

После тога почне ми руку љубити. Я сазъ неоља врло за искушење и страшљивце. Спомену Брутъ ћошть ме неће подржати, или бодь чувство и одпећа велика неповољность да човенје веоз умиранъ, одврати ме одъ извершеног. Потомъ се обратимъ ку другостоу и запнетимъ ю, да ли она сазпоглашо, да Вину поклоннно ћошть једанъ дванъ да живи и да поћемо онет по дозъ неђали штогодъ убіли. Оно сам прије, но подъ условіемъ, да, ако буде нужно, Вина прваћ погнне

Мы одговоримо оку ноћи врло добро и у нитру са зорокъ неђъ сно сви были спремни да се на дозъ вресемо. Садъ свакій одо другимъ путемъ, почемъ смо утворили, да се са заодомъ сунца сви у стазъ састанемо.

Вина целый данъ тумарао сазъ тако ако нећали што живо нинао, докъ напоследокъ спазилъ свирашљій трагъ у песку. Оно е било за неке найдрагоцѣнѣіи погодъ. Среће ми е ако ударао, а и ти зграбимъ пушку и ћоћемъ у потеру. И вдуби ноћинъ найпосле по трагу да е животно блазу.

У одномъ дугу спазимъ и то прваћ дугъ у моѣ животу, прекоћ недеља. Мы сно се по-врли видити, почемъ смо одно другогъ на сувобъ пили. Отъ е било врло великій, али скоро тако исто одъ глади малаксали као што сазъ и сокъ было. Одъ одмазутъ напшиномъ и опазимъ; затимъ да сазъ га убокъ погодіо. После тога всома разврсѣ унутя се ѣъ меня, и тако ни небезопу доће. Ћошть се и данасъ опоминамъ ћтовы нала пријеты очію, кое е упрвъ не мене упрвіо было, и какое шпанин земљо чувао, кое су у крвавой неки отрезле биле. Многи су ни зовди о овой страшной животиньи причали — како све испредъ ње бежи, да курпуцъ њену кожу немоће пробити и да онай коѣ она нападне мора погинути. Тада сазъ све ово было заборавіо, само ме е слепа жели, да раве себи трожитъ гонили. Кадъ бы у место једнога медведа ни дванаесъ на истомъ месту было, и бы ни прогъ нидетіо.

Садъ се устремимо једанъ на другогъ. На левой плећки ћошть нмамъ белезу од прогъ сукоба. Тада насамъ ни найманѣ болъ осетіо, прежда е сасим велика рана была. Прваћ путъ га ударимъ нарамъ, ако што сазъ дошље увидіо, у левый бокъ. Затимъ се уватимо у коштацъ. Я сазъ се бао решіо, да га живаго не испустимъ. Боѣ да одде борећи се погнемъ, него у стазу. Мой се противникъ тако исто бао решіо, и еди и удаоји были су за чудо брзо и то бесъ извање зорге. Веома изурени пазимо обоица у очи-ваѣ. О Брутву, како те неми сазъ! Да си само ты онде, колико бы ни такве было борити се.

На едвапутъ се медведъ на земљо стропошта, и я му усеђемъ на леђа. Отъ се сазъ стане успинати да ме обали, и готово сазъ бао сасвимъ надвлађо, али опетъ се охрабримъ и стаћемъ ти непрестано вертрохъ бости. Нелики колико сазъ се с' њимъ овако боріо; срећомъ те оп зграби ноћ лопатицу рогъ нуть съ барутомъ и разкрои га подъ зубе. Я се сазъ ћошть ћеѣма охрабрити, до сазъ му рогъ лемоком и дећу у грло турао, докъ сазъ га десномъ тако исцрохъ погодіо, да ни крдуути више ніе могао. Како сазъ се ни ѣму одужао, и сазъ се чудимъ. Можете мислити шта сазъ у поћетку чиніо. Да сте ви были на мое место, ви бы то исто чинили. Отъ жітогонъ ћошть притаоћеть песи сенко сазъ парче по парче и онако живо и врано ео. После тога сетимъ се на мое другове. Неку часть отъ медведа узмемъ и сваћемъ и тако ставемъ нарео оченкивати остале да се врате. Напоследокъ дођу сви, једанъ по једанъ, Іо-Вина найпосле. При свемъ томъ што су мое ране болеле, заклончимъ да Вина, што ни е пса убіо нанаћъ и сазъ се напрогоднѣ, колико сазъ нећео могао. Остали су были и сазъ у зову тако исто несрећенъ, као обично а Вина нанъ ако се было укинуо. Чимъ су ни достављи, да нашта нису убили, окренемъ се ѣъ Вину.

„Дакле, Іо, ка сте чули ћсть. Есте ли спремни за идуће кеке?"

Я нелинемъ, да ли е гдиодъ ни идиљама врн спиоіо, или му е веселіи изгледъ, као нанъ могао нанако свезнати скрати, надевдо дао, онъ ме подобро у очи погледа, потомъ нападнъ путь плеше и нане плашљи у стра'у и радости: „О Боже, я сазъ спашенъ! Томъ е нешто убіо. Погледайте му ваљане, погледайте врн по носи и устанцами. О ты мой Боже, я сазъ спашенъ.

Потомъ устане и почне успинавати и играти у нокколо. Други нису нмали ни мало времена, да последећ состуиак, еръ ме е было одно стезно и играо. Садъ нмъ текъ исарнповедимъ догађай, кои се са мноѣ збило и кимемъ нихъ, да сазъ нешто нало меса блиау стана сакрио.

„Дакле другови садъ знате ни чему сно. Неће нимъ бити пријтно, ако несо као гладни курани живо поедено, шта ваше ноћено се поболети. Ако опете са мноѣ да идете — на сво сви неустако — а ћу нимъ показати место где сазъ месо сакрио. Али само неке буде уредно, за садъ да узмемо сваћій поедно парче. Его ту, у томъ шибло — "

Ако сте кадъ годъ видали, кадъ побоји што чворика гони, тако можете себи представити како су трчали. Мислио сазъ, да ћу пуни одъ смеха. На што мислите, ноп е прваћ на месту стазно? — Іо-Вина!

Целе ноћи нанли смо се са спрожавшимъ ћоонъ и сваки сно се гроотомъ смеали кадъ годъ е нлостинимъ гласомъ почео викати:

„Драгій Тому, и ћу за нас сво радити, штогодъ на оноѣ свету желите!"

Сутрадиъ одово за састанакъ медведа, и почекъ сно сае узели, а наше стари саремели поћемо витрать. Медведъне нмале сно перестано у руту доћодъ нисно дошли у усемо наше нале постобине.

А. С.

Хронологія найчи зима.

У годнни 1840. были е врло ни зима у Француской и она е дала поводи једномъ парискомъ позолару те е у колико е доздаем могао найчее зиме описано и у редъ ставіо. Год. 338. кадъ е римскій царъ Јулијанъ у Паризу зимовао были е Сена тако смрзнута, да се преко ње као преко какогъ моста ићи могло. Ошть зи зима была е 763. 801. и 822. као што сапрсени љетописи причаю. Сена е два месеца смрзнута были. Врло зима была е 1067. 1210. 1305. 1354. 1358. 1361. 1364. 1408. и 1420. У годнни 1433. разлила се Сена и читава три месеца разлнсена стояла е. Као ни у зиму спомиую летописи годину 1460. 1480. 1493. 1507. 1522. и 1544 сирало се ниво тако да се сакрокъ сеало; 1600 и 1608. многи су се тужили на зиму. Год. 1621. и 1622. были е тако ніка зима, да е у долиной Италіи найпеће ћбла были и люди су се спрезивали, тако исто строго зима была у Паризу 1638. и 1657. Зима 1662. и 1663. годнне традла е отъ 5. Декембра до 8. Марта, а у зими 1676. и 1677. были е Сени 33 дана едниво спрануте. Изналазюсь термометре (времемера) сладе на спрнетвах 16. века (обично 1590. годнна узима се као опноване ѣтове.) Напазлали ѣтовъ сами прилазую Холандезу Корнелію Дреббу, неки Свинторіо и неи Галилею. У тихъ новина налазе се отћдуће термометрисне белешке. 1709. г. были е зима у Паризу 23 цепти града. 1716. г. 18. У годнни 1740. спрзла се сва Сена. 1742. найбезнима были е 17 града. 1748. год найћи зима 15 града. 1755. такође. 1762. разлила се Сена са 1767. 15 града. 1768. 17 града. 1776 год 19 града. 1783. такође. 1788. 22 града. 1795. год

23 ½ грала. 1812. год. била є врло јака зима, и кђ се сећаю јако своґ похода у Русију. 1829. и 1830. била є зима 16 гради јако и 1836. Найобичнија температура у Паризу есте 10—11 гради. Найпосђа до сад зима била є 1795. године, и била є 23 ½ гради.

Анекдоте.

— У єдном сражењю Руса са Швеђима, бивъ вала се руссйй товрши саремко да подпали топъ, доклеи непријатељско ђуле и одиесе му десну руку. Храбрый войникъ једноручно левом рукомъ подигнути запаљивый фитиљ — подпали топъ, и рече: „Шведи мисле да Русси сам једну руку имаю!“

— Текъ што се једна доста широка рђка нешто мало заледила и одиого свеґомъ запрашила била, пође по њој єдинъ официръ, вођа — чимъ єдинъ на обали стојећи стражаръ угледа, одма викати поче, да не иде даље него да се натраґ врати. На то се официръ обзире, али не разумевши стражареве речи, продужи даље свое по леду шетнђ. Садъ стражаръ изъ све снаге викне и по другій путъ, и чимъ га официръ спази, поздрави га стражаръ са своїом пушком као за погребъ. Садъ официръ занемђено стаде, и пођосле врћавши се натраґ запита стражара: шта то значи? а овай му приопћи језу стварь, и тимъ начином сачува га од смрти.

— Єдинъ краљ Перзијскій лођећи зависи, за му се убђена една дјевојчица одма у воду изтови. Готовећи јако примјете, да соли нешто, чимъ бы єдо осолили, те краљ оправи єдногъ изъ пратиђе своје, да изъ найближегъ села соли донесе, али му строго заповђи, да со одма плати. Великикъ єдинъ примјети краљу: „А шта бы то бивъ тако врло значило, ако бы найчешће соли и оно узели?“ — „Кадъ бы и дошао,“ одговори краљ, „ја у чїой бивши од подложика моїй сило єдну єдину јабуку узабрао, дворани бы моји мислили, да они њино право имаю, читаво дрво одсђче.“

— Доминико, шкљивчина при талијанскомъ театру у Паризу, кадъ є єдномъ кољ краља за ручку био, ніе скидао очію своје са чиније, у којој су вребшце биле. Краљ примјети то, па рече служителю, кои є ела носио: Подай ту чинію Доминику. „Шта, Господиру! па зарь и вребшце?“ Запита овай. Краљ, кои се одма сетіо, шта Доминикъ мисли, одговори: „И вребшце дабоме.“ Тако Доминико хитрикъ питањемъ своимъ добіе и вребшце и чинію, кои є од злата биле.

— Кадъ є војвода єдногъ варошь неку обсео, све се госпе у њој сложе и замоле га, да им слободнимъ излазикъ изъ вароши, јако небы страшака обсаде напослетке биле, допусти. Али војвода предвиђаюћи добро єдно то, да не бивши госпе наоружане и зеленашћи своји мужеве свое приворити, да варошь предаду, а друго, да бы се и люди, по излазу свои жена лошіе упорніе одбрањивали, одговори им: да му є

после немогуће нђеби њиновой удовлетворити, кр бы га бивъ позвао на найсвећегъ дела пођбе ђетове лишили.

— Просто єдногъ сељачкій слуга нђао є отмђеномъ єдномъ господину кору љуну крушака да преда. Чимъ є онъ у кућу наступіо, али дна мајмуна, кои су у єдногъ отмђеногъ господина у двориштиму са златомъ везеномъ нђаномъ и са прикованимъ свођима туда тумарали, полете къ њему и наклоне се на крушке. Просташъ, кои читавогъ века свога нђади такова створења ни видо ніе, скине ношъ предъ њима капу свою, и пусти им да чине, шта оне. Напослетку видъ є њихъ поклонъ самомъ господину предно, запита га онай, и зашто хоће нђа-сапимъ пуни ніе. Та били є бивъ сасвимъ пуза, одговори онъ, али су деца наша позовну позвп.

— Комедіянъ єдногъ, кои се свиђао у комедіянцу єдну залобо, свакоако се стидно, да любовъ ту утуне; али му то никако ніе могло за руковъ да изпаде. Напослетку самомъ себи рекне: та моракъ є за жену узети, да ни се њихъ одрећи могао.

— Єдногъ є прђеског официра са сто талира зато нђаћено било, што є у краљевомъ забрану єдног єленђа єдногъ убио. Забрињуто, да му крвница ово осимъ тога ношъ неђу неизвесту врађу неизвесне земли найжалостније краља за опроштај. Врло утђшателно ли и сасма рђшително одговори му краљ: Немате шта мислити. За ту цену стоп вамъ и ваше єленђа на служби.

Зачинци.

* Само онай, кои необичне судорије проводи, долази у судну кућу; онай пакъ, кои обичне, свакидашње судорије чини, то ни є човекъ, кои познае светь, и кои зна у свету живити.

* Врсноћа човека дђло є воспитанија нђаговога. Съ нђекомъ материњимъ посиса онъ у себи будућій карактеръ свој. Никада нђе онъ зато детињске бележе своје, детињске предразсудке своје изгубити.

* Обично женске имаю за судорије оштрије погледе од људи, но свој празници зато, што су оне изразіе и чешће од судна окружене. Бли природа или нешћудна девојку нешто мало лепомъ начинила, то она чуе увекъ више од судна, него од пажетні људи. Наравно, они знаду на девојки друго што уважавати, него спољашњій изгледъ нђе.

РЕБУСЪ.

(Народне пословице.)

Разрђшење ребуса у 35. бр. Подунавке:
„Дђлай у славу свога рода.“

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Помоз' Богъ, Петаче!

Петак. Богъ ти добро дао, Ераче.

Ерак. Хм!

Петак. Хм!

Ерак. Шта?

Петак. Шта.

Ерак. Съ Богомъ, Петаче!

Петак. Съ Богомъ, Ераче!

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. — Прошлогъ Четвртка држала се хайка на курјике на пашњемъ хатару, но безъ успѣха; осимъ неколико невини зецова ніе се ништа убило.

— Земля остатца скоро премишљује надпоповникъ Маргарите сирочѣли су по обичаю на три места. Тѣло почива у царско-коминерской костурници у манастиру каучшинскомъ, утроба сирочѣли е у саборной цркви св. Стефана, а срце се храни подъ Аугустина у Бечу.

— Изъ Мајданде яила се, да су се тако две мале и лепо девойчице зато отровале, што су дознале, да е имъ љубезникъ, кои се свакой обреско, да ће и узети, едно и исто лице, и почемъ се ніе ни една рѣшити могла, да га другой уступи.

— У Бечу има свега 8793 куће, отъ кои су 300 правительствены или обштински, 600 приватнаго великаша, 2000 су обѣхъ, кои отъ интереса живе, 4800 имаю занатлие и трговце, и 1090 куће приватнаго люди различнты занимања. Отъ половине отъ свю куће гледе су женскиѣ.

— По званичномъ изъвештаю дале су обштине у Хрватской и Славонiи отъ год. 1851. до 1857. за народне школе 304.159 ф. ср. То е лепъ доказъ, вели „Невеѣ," колико нашъ народъ за просветомъ мари, а тимъ већма, што су то само обштине дале, те ніе требала држава никакве помоћи дати.

— Године 1770. было е у Лайпцигу свю 17 књижтопродавцы, а садъ ih има 1778.

— Лайпцитскій вашаръ прилично е добаръ было. Странца было е доста, но за чудо мало е было людій изъ Турске.

— На железницы тирнавской у Немчкой лотодина се ову дани велика неприлика, при коей истина ніе нико тѣлесну штету претрпѣо, али тимъ наше ношчку, єръ 14 єу се кола са многимъ єспанома натоварены разрушили, коимъ поводомъ ве нали се.

— Квазъ Цезаръ, единъ отъ ову нашиѣ великаша, кои се траже да поставу господаремъ у Влашкой, умрло е ову дани у сѣдству несретногъ спока изъ коза.

— Професоръ у монакоскомъ свеучилишту, Иванъ Ротъ, кои е путуюћи по истоку умро у Лизину месеца Юлія ове године, оставіо е атинскомъ свеучилишту великодушно свю свою библіотеку, кою е за 20 година купіо и кои вреди 6000 фор.

— Изъ Цариграда присшло е у Босну изложъ, да се десетина дяле у изъимъ обштинама. Ако се ова заповѣсть у истину изведе, рои ће опетати велику одмазицу и корысть, єръ ће быта спасени отъ прогашења шкопника, кои су увекъ были главный узроок ишшша тужба и потешкоћа — на другой страни неће ни царска каса трпити овимъ средствомъ, будући да ће се десетина дати у изъимъ за исту суму као и прошле године.

— У Цариграду су се у последнѣ време разнели симптоми гласови и међу Турцима и међу Христіанима. Тако е ишше посланство добило писма безъ подписа, где имъ се вели, да станбольски Турци хоће ове Јауре да посѣку и да ій се роди того да 80.000 завернио, а да се они све умножавају. Турци одъ свое стране тако знаду одъ Москова, да мисле, да ими у Пери сапривены руски войници.

— У турскомъ дражавномъ календару има написъ школа у царевини. Свега има 3371 школа. У Цариграду има 279 турски школа, 77 грчки, 50 єрменски, 47 чивутски.

— Француски посланикъ, г. Тувенелъ у Цариграду, отишао е пре неколико дана на кратко време у Свету Гору.

— Руско народносско друштво на цвюмъ и средньемъ морю ушина одъ дражане руске годишню помоћь одъ 1.800.000 сребрны рубаља, а царско друштво у Марселю подпомагано е са 8.000.000 франака на годину.

— И Астракану е было великій пожарь ако што смо већъ на кратко писали. У вече се запале великаши обруча на обали Волге и за часъ запали се место, и утамани силне даске. Жестокій ветаръ іошъ већма подпири пагру, а кадъ ово подохи духу силна бура морадоше срушити читавъ редъ куће. Кадъ предъ зору дяли ветаръ неколико запаљаи гредя у едну шайку, кои се ѣмаю, па іошъ поредъ ѣ њеколико даља. Све ове даље отргнуше се отъ едрела, па поћу низъ Волгу, запале узшуть іошъ поредъ ѣ неколико даља и то баш онде, где су силни магазини с' храномъ были. Да би ове спасли, пуше неколико даља, што су тако блико биле. Све ове запаљене даље пловаше едно 5 єрстій низъ воду, док се незнутствише кодъ единогъ отока, где одъ сти потоку и одъ ети се погасе. Али дяли кодъ тогъ отока нашћу две шайке на едну даљу се бирутомъ, кои ишну. Одатле се запали единъ дражавны магазинъ и една дворе и загоръ. Сутра дяи опетъ се неколико запаљени даља одкидоше, кое іошъ 27 већиномъ натоварены даље запале. Осимъ тога изгорели е іошъ други даља. Изгорела е 121 куће, доста стопанрата и една цркви. Іошъ се вели, колико е даља прошло и колика с штета. У околини петрогрядской запаљае су се исте шуме.

— Войвода Муравіевъ, главный губернаторъ источне Сибирје, заклюко е последный уговоръ с' Кином. Кадъ су у Иркутску ту вѣсть добили, тако су се обрадовали, да е едакъ трговацъ 500 ср. руб. поклонио на добротворне цѣли. За Николаевскъ се говори, да ће се преместити на више, едно 200 єрстій одъ садашнега места. Дужъ Амура има доста насеобине руски, а сада се мисле іошъ друге основати. Намѣрюано едну бригаду забайкалски Козака (12.000 душа) и едакъ пошиничкій полкъ њихъ (4000 душа) преместити на место, где се насеобине мисле правити. Занаће се и другій свеш, кои хоће одъ свое волѣ да се тамо одсели. Войвода Муравіевъ отишао е чимъ е уговоръ с' Кином учињо, да прегледа морску обалу.

— У Сиирји чине се припреме за стављенѣ подморскогъ телеграфа. Енгеской поморскій поручникъ Спрятъ истражује воде у Архангелогу и у овомъ заливу. Вѣсти о жетви изъ унутрашня страна царевине гласе повољно.

— Лордъ Натверстонъ одпутовао е изъ Париза натраг у Лондонъ. Не само Кина него и Јапанъ отворіо е садъ свое луке европскомъ трговини Говори се, да е таковѣрть натраг узеть развисъ одъ год. 1614. противъ разпространяваня христіанства.

— Изъ Тавгера јављю, да се мирошкія царъ озбиљно разболіо. Нѣгова смрть могла бы дати повода к' новимъ догађаюима у Азіяи.

— По службеномъ изъвештаю имаю е француски редъ почесне легіе на концу прошга царства около 900 чланова, сада ih нема има 272.000

— Као што се чуе изъ Лондона, трази тамошня полиција некога К., родомъ Грка, бѣгаюшегъ изъ Александріе онамо да избегне тужбу и дивьей исправ радя тога, што е отворіо троѣ своја пре 5—6 година умрлога отца и скаиу му с' пред печатный пречень, те с' овимъ пошачіо неки документъ.

— По службеномъ изъвештаю имаде сада Енгеска наробродарску флоту отъ 1785 даља.

— У Атини осуђено е у едной сѣдници 18 особа на смрть, а то су были сами разбойници.

— По грчкимъ листовима были е грчки ев даља, кои су ни подяли александріанскіе Турци нападли и сплели, кои е 13. Септембра изъ Кусадасіе отишла у жалу Азію. Злотворци су се укрцали были на ни што путници.

Станѣ воде.

На Дунаву . . . . . 4 ст. 4 п.
На Сави . . . . . нарастао за 3 „ 3 „
На Тиси (Водѣ Тиссе — Августъ) — „ —

Месеца Октобра почиње четвртый кварталь овогод. течаи Подунавке. Тимъ поводомъ како досиошній пріатељ наше таке и остале родолюбиве Србље позивамо, да се на овай листъ предброя. Цена одъ 1. Октобра до конца године есть 1 фр. 30 ср. са поштарином.

Многи одъ наши предбройника нису нам іошъ предплату положили; ми ій найучтивіе умољавамо, да бы то што пре учинити изволели.

Печати, издае и одговара књижтопечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Бр. 39. У Земуну 28. Септембра. 1858.

Мануела.

(Свршетак.)

„Закоњ учи,“ рече сасим ревносно, „да се никаки злочин непостигнута циљ неможе ослободити грѣхо. . . Шта више шестакав свевоги, да се ослободи злочинства у колико нѣкад може указати и жели да и то невидимый грѣхъ, за кои нѣ се само и они, кои с тимо што учинио страдиа, већ и сама потомства истога; и да с то назива висаь. Съ Богомъ.“

„Изъ ови речи могао бы се известити, да с Дон Филипъ,“ рече живописацъ весели подухомъ нарчаль своги штиви, „што и жени му предпоразый богомолинъ. . . . А да како не се ся о светимъ дѣлима преварати?“

„Тако е, господине,“ рече озбильно Исидоръ.

„Али доиста,“ продужи вештакъ, ... „Я увѣнъ могао ни едну женскиню да погледнемъ, ом ніе имали лепъ стасъ. . . . А како е то могуће, да е Мануела тако као обчарованъка? Я чесимъ да ово осѣћамъ, кос ме за ма при поледу живие женскиня ерваби, дозваи одъ самога подневља?“

„Да ли се вы тога страшите?“ упита Блунтъ.

Донъ Филипъ ѣше иередъ кола.

„Мануела,“ рече сасим промекутавъ гласомъ, „ты си овой образъ нарчала?“

„Не!“

„Ты нешъ твое учеѣ полатній дрзати одъ честь свитій, ва ти-ноћи ноћи?“

„Да.“

Филипъ [illegible] оде кроз шуму къ потоку Аронъ[illegible]ше прево Јуторице и упуте се кроз дивљу [illegible]ина.

Калъ [illegible]ако, отацъ Исидоръ и живописацъ [illegible]ина кодъ куће Т.јесе. Шесаци дочекаше [illegible]на право шушиле и безъ ни муке увеле [illegible]сиљаку собу за горњимъ сгради, гдѣ е одма спремно, да свой знаменитій госно продуси. Отацъ Исидоръ небожній се питаюсь водозрене дође кроз дворину. Калъ та с Мануела спазила, похити у собу Дон Филипа да се за време учења молитвей съ нѣме опросити; но врата одъ Филипове собе бѣше су затворена. Яко неспокойна прима свое госте. — Послѣ едвогъ часа одъ приспе дође Шесаци кодъ ньи у собу, и рече блунту: „Отче, едвогъ земљѣлазацъ изъ Свети-ое дошао е да шесъ моги да пођете съ нами и да супругу нѣговоєъ предатора, кои е на смрти, причестите.“ Исидоръ съ шеста уставе, и нѣчутанъ, камоли живописца да ово свой восао за време нѣговоє одсуства продужи.

Исидоръ нашавши иногъ стазе на сае странне разгледнѣ, небыли тоги кои га тражи спасио, кадъ у шетњи на нѣпе нѣ обликовѣ дуга грдна людина восећи на глави ноћный велики судъ вопуѣвъ пѣсмъ, а тако исто исходъ нѣпе едно цвѣ. Одъ ако за очи нагучесоъ шешира тежъ се опазнъ могао дознати да е свеъ бѣо гиганъ. Невозможаше ову грдосію ноће забести особито кадъ му истый громовнимъ гласомъ „добро вече“ пазове. —

„Брате! Шеси ли ты опай земљѣлазацъ, изъ Свети-ое?“ рече Исидоръ.

„Ко то треба да зна?“ — одговори.

Блунта ше бѣо опасѣ плашилиъ; али опеть ноће у себи страшати и сидъ се упути врсо Јуторице што е брже могао, осврћюћи се непрестано, ерь се страшіо, да га непозната не сила у потокъ, кое е лако могао бити, доиъ е прево ногиъ прелазіо. Цвакъ ноће за цвакъ и кадо подзѣ скоке велики судъ и цвкъ. Исидоръ се у исто време опрсне да види шта о-ваи родъ.

Но чимъ се окрекуо, страшацъ му на едномъ путъ у сухомъ скочи, бошъ ньо разарени агуаръ. За тиюй часомъ стану се по ледьки коиршта. Отацъ Исидоръ, премда е бѣо у борењи доста вешть, ноћемъ е у нѣнѣмъ годишемъ гимнастику и равиѣ у едунтскимъ школама упражньано, опеть е морао подлећи грдной нѣчи страшна, и непрестано очекиао да га истый изчезнѣ, кои е у руци држао пробуравъ.

„Сидећи одмене, лудакъ!“ повике страшацъ бубасћи га непрестано песницама.

Отацъ Исидоръ свиое горше вѣлику.

„И врслукъ!“ загрли страшацъ.

И опай путъ послуша га свештеникъ.

„Далѣ и пошуо!“

„Заръ ћешъ да свештеника обезчестишъ и да га голога оставишъ!“ продере се Исидоръ, дошавши у просѣ и зграбивши руку разбойника у коюй е мачъ држао.

Опеть оборн блунта на земљю, коие оралеше нѣнци и пошуо за хладу комада полере. У исто време сасие му из главу ову течность, кою е у ковчегъ суду носио. Блунтъ потомъ сасвимъ изкуреъ уставе и стане брасити густу течность съ очію.

Страшацъ и држао козиный судъ у рукама и непрестано обливаюо око немоћногъ, свиаюћи едвогъ течности на местима где ова допрла нѣ. Исидоръ бѣше сазъ увиђаюъ тако рекши одъ главе до пете. Кадъ га е нѣшо добро пикаюо узме перћюћ капуљачић цвкъ и изручи га на ньега. Отацъ Исидоръ буде за неколико трепутака у особитѣ чудноћите преобраћенъ, у неприличну птицу. Да би се овога ли што пре курталисао упути се Исидоръ опако нагрбенъ у Свети-ое, кои е зарооъ одъ ньега одъ прилике 300 корачаи удаљена бѣше. Идући трудно се непрестано пеоа и пруу теченость съ глава да спане. . . .

Зачинивши оде кодъ нѣтоги, опере се. Затимъ баци цвкъ и новый судъ на пожите што е брже могао своюой кући, гдѣ после неколико трепутака дође и у своюой се соби задржа. Та е бѣо Донъ Филипъ; отъ е лако да бе овай доказаый найвећи за 24 сата во целой вароши Свете-ое на сае стране ауѣа, на тако да би се приповѣдало, десае. И то е часако, да Вершрусаиска свештеници Исидора у свой редъ више небо примити, и дозволити му да у олтарѣ господньи приступи, већъ да бе се вообрацути, да га што пре у колако е већма могуће одъ нѣа удаље. А како бы се могли „птици“ сакрати, поиисли, кадъ га морао прво ньегова упуваше видѣти, па кадъ ова ваде одда е нѣко во целой Мексику. — Тако исто неможе се ни у гостионици кодъ „Ор-

да," тди е Хекторъ Мартинъ седіо, сичувати, а да га нико не види. . . .

Отишъ Исидоръ онако нагрѣенъ вдуѣи у Санта-ве поће у сукомъ одномъ пирвиѣи, ноћ се са свом 4 — 5 питомарени нажгй збоєъ одневъ веліке врукаве воћу на путь кренуо, како бы по ладу у Акапулиѣ дошао. Истай пирвиѣи, кадъ е Исидора спазіо ако се уплашіи и повикае: „Стаіи, вемди даль!" И у истай ма о-боръ га карабіномъ. На глась пушке стеку се изъ околніе люди и стану отца Исидора загледати. —

За ово време Хекторъ Мартинъ приѣаіно е радіо лиѣ Іозитинъ и хитао, небы ли га што пре сърніо. Кадъ е свой посао неѣъ довршіо опростіа се съ Мануеломъ и Іозитомъ и доће у Санта-ве бащъ онда, кадъ се народъ око ово ранѣнога Исидора сакупіо и тражіо, небы ли одма како му драго излечіо.

Пирвиѣи средіали су были суду као убійцу. После дугога мучена и испитиваіа дознаду, да пирвиѣи ніе томе узрокъ, почемъ е онъ пушку на нагрѣеногъ отпа изъ превелікогъ страха опаліо, и да га онъ ніе онако нарушіо. И да бы се овомъ у траг ушло, због чега е народъ ако отгрчен бао, известано су мотрили и све на ово су подозрѣваіа мукама предавали.

Найпосле ноћу подозрѣвати и на самога живописца Хектора Мартина, кои е заедно съ повикутнимъ отцемъ изъ народа у шетню отишао и кои се у народъ натраг текъ онда повратіо; пошто се опазіла несрећа съ пламе догоділа. Хекторъ нимайнанѣ о томе ніе сушпобна сврѣеи се да иде у Веракрузъ. Но истогъ вечера Іозитъ кадъ се спремао одзоду га у судъ и затворе. Да бы се ово немогъ ослободіо напаше изъ затвора Мануели и Іозити слѣдуюће исколико врстій:

Ваше Высочество!

„Догађаій, кои се са несрећнимъ отцемъ Исидоромъ случіо безъ сумнѣ, жмелимъ, да нимъ е већъ познатъ. И се ово обтуженихъ напазимъ у затвору у Санта-ве, па да бы се ове беде и опасности мога живота избавіо, позиваемъ се на Ваше Высочество, кои су у стању да ме овога ослободе. У осталомъ Ваше одговоръ очекуемъ сваког трекутка." —

Овай догађаій ако упрепасти Мануелу, кои съ места поиисли да е то касно Дона Филипа, почемъ е онъ отцу Исидору иного пребавніо и претіо. Затимъ оде кодъ Филипа, кои е у другой соби было и предя му писмо, кое истый задноврано прочита и повратіи іой га.

„Шта се то догоділо?" упыта после дугогъ ћутења.

„Да, то и я питамъ! — Заедно ћемо имати да одговарамо. Само ты не морашъ съ Іозитомъ у Санта-ве допратити, да предстанешъ суду." —

Донъ Филипъ заповеди те коли доћу и после краткогъ времена у Санта-ве предъ судомъ се зкупише. Онде Филипъ ступивши са женскиња у тану собу, спази предъ судіомъ на астолу свой нагъ, кои е водъ потока, борећи се са Исидоромъ у трави заборавіо.

„Я сиѣ пропао!" промукло Филипъ, кадъ е нагъ спазіо и Мартина привели.

Мануели лице отца Исидора, кои е овде на посланіа живо, свеѣнику жалостно погледи.

„Ты о̀ченъ дайте да ме упрокостите!" промукли Филипъ и іошть дода: „Пре него г. Мануеля и г. Іозити на испыть узете буду, молимъ да іошть ково рече съ нама насамо проговорите!"

Ово покрштеный полицай одмеће ій у одну каду собу.

„Ты си дакле тай!" рече Мануеля одсѣкъ озбилно. „Ты си изразно пеѣка кривъ него за овай будалаетый пирвиѣи!"

Филипъ вазне предъ нимъ.

„Обтужи твою лепоту и ноіу плаитећу любовь; окрелюй злочине мисли овогъ спештенія; само Мануели немой, да не упропастиіе. . . ." Мой е животъ садъ у твоихъ рукаиа и Іозитиниѣ. Вы ћете ме спасти ако само заседочали будете, да семъ и за то време съ нама было. . ."

„Ты дакле на то идешъ да се мы отрешимо и да куповный Хекторъ на правди Бога поштие," рече Мануеля. „Я већу да се криво кунемъ. Хекторъ е за то време водъ насъ было и Іозиту мою. Средъ нашіи и овай часъ водъ сво та познаіи! Садъ морамо да гледамо како ћемо се и мы предъ свитомъ опрати, почемъ е сведокъ нашегъ поштења убіоникъ. — Бръ но ће неповрати да ако се мы мазне? светь ако светь онъ ће свакимъ другомъ изъ тога заключаіати и толковати. . . . А ты, несрећнай Филипе, ты идолу вога срдца. . . . Е, кадъ бы дао Богъ да отацъ Исидоръ оздрави. . . . Ево, онъ іошть во жило дише, всебзлећи Творацъ шта неможе учинити. . . . Али Филипе" — повеће торжествено, „желиіи бы да мои живота у усамљеноиъ манастиру утише, и да своіъ брачный, кои те е на убиство побудіо, за свагда разрѣшенъ буде. . . . Ево ти последній полюбакъ, последній пое ти на земаіи дамъ."

Мануеля уведе Филипа и да му Іозитину руку, на онда жимне предъ судіомъ, што е знаіа. . .

После кратког времена отацъ Исидоръ оздрави и Дона Филипа изъ затвора пушше, кои одма иди у Санта-ве свою милу Мануелу ако калуђерицу у напеци со. Уруглике. Хекторъ се вечна са Іозитомъ и весѣлім грдно пиваѣ. Донъ Филипъ ніе жогао ово писано у Мексику гледати, по што се искоро пресели у Бразилію, где е после дуго іошть живіо. После исколико година добіе Мануела слѣдуюће писмо одъ Филипа:

Мануела!

„Я измеранихъ, да се са живогомъ растанеиъ. Отацъ Исидоръ казао ми е іошть онога дана: да се рђаво дѣло свакимъ сѣдѣствомъ поједе и да злочицу кашта другог неостане, до проклетство грѣхи, довъ цену своіи дѣла свакимъ поступкомъ исплуби. . . . Я исповедаіъ ово изабраному љубоки къ тебе Мануели и . . ."

Написавши ово исколико речи издише.

А. Ст.

Долазакъ Месіе.

Чуй! ѣе муић крозъ небеса свуд
И громови страшноге ратуд;
Како небе широкихъ интровъ гори
И одеъ се крозъ дубоке хоре?
Милій отче, да отворимъ прозоре,
Нуеѣ ће бліже, то а ићеоъ дати!
Нема пали дати ни ѣе изворъ.
Онъ ће ићеъ одмести у Канаан!

Тме, гдѣ жеки се сладимъ ледомъ теће,
Сунце зрно гдѣ іошть ће пеће,
Вофе гдѣ се златнимъ пладомъ сіи,
Тамій жбуноѣ гдѣ грање новіи,
Гдѣ жирнеи, и у ледомъ тули,
Витезгвени као іошть се ніи,
К'о прпошћеніъ ждѣ жакно дуси
Отъ дедогога времена кнеза дп.

Гдѣ глась дике свои трубе жестоки
Сазивоиъ лединскіи пророки,
Гдѣ се бока ѣесность на небу диже,
И сдаза му се у ићеаноиъ ниже,
Гдѣ одъ жарошћ ѣега до заора
Сковъ народъ на ледину ледо,
И у зберу жертаву му приноси,
Тме се пруза ако снѣжена чиіа!

Чуеѣ, како стрѣлоиъ ѣекетъ секу,
И громови како страшно рачу;
Месіе нама шаіъ небе доде,
Да избави насъ онъ, од насъ ледо.
Милій отче, прозоры ћеъ̀ отвори
Чуй глась свои съ небеса се орі,
Свезъ трохъ пали, да и дедо дпа
Да насъ онъ одведе у Канаан!

Остаіе прозоры, не отварай сиће,
Съ трохъ пламъ ако, ледъ ће ићезнути,
Ох! ће добе, кадъ нами дедо исто,
Кадъ ће жецуи пророчество свето: —
Кадъ се вочеко ледъ свобоан ледини;
Тадъ ће голубъ съ неба кнеъ̀ дпвъ.
Тадъ ће земаи равна воћу бити.
Шіаи земаи, свако, нами Канаанъ!

Кадъ нами свиеъ братски праиа пруже,
Родъ нами ниие кадъ ледъ песнуеъ:
Христанину кадъ робити не дозри; —
Всѣхъ за добра дѣла духовъ гори! —
Тадъ ће, свако, дедо жило время,
Тадъ ће дедо онай свеѣки дпвъ,
Тежъ ће се свипуг ѣе се ѣеъ робски брем;
Тадъ ће свак себе бити нами Канаанъ!

Онде, дѣко, праве нише осе
Бистре рувовъ, жворови іошть од рее.
Онда сидре граиски шкѣть по стаи,
Куде годъ ћеъ̀ровскій [illegible]
Бр̀ на спаконъ [illegible]
Води Бете [illegible]
Тадъ ће свакіи дпвъ [illegible]
Шіаи земаи, дѣко, [illegible]

—8—

Мета[illegible]

Славный пос[illegible]ій.

Римскій сонѣтникъ Гравина, описуеъ краіно старъ вевій господотъ, онаде ни краіо несофа бао да га е ко познао ни Корзо у Рииу, гдѣ се изобиаіи людій сп свакованіи забавама увеселяваше в слушаше певаѣ одногъ младића, кои е врло[illegible]

гласе, и свеавих помодно псино. Свйема гомила слушаоца обкољавше га и милай сопћтених исповеше га лично познате. И онъ є было шао осьмог прагньих гласова, а исте тако и уголемість напрошираних песама иѣсколо здраво му се допадше. Најпосле видъ избіе шетый сатъ и звоно за звоно на полноћъ за праги ск. Петро, шесторо се Корао одъ людій осьети, и Грашина хтеде се прикучати младимъ песачу, кои га сальи младићей шесомъ звоне и са неколико стихова поздрави.

„Како то?“ питаше Грашина „ты мене познаешъ, а ко си ты?“

„Дете зарола,“ одговори песнчъ.

„И како што я по одълу видимъ, строче. Зато узми свой дукатъ, добрый песнчу, и поштуй га како за боль знашъ.“

Младићъ поцрвени при оквмъ речима и хтео му изъ очію сенаше. „Я писмъ просвѣтъ,“ одговори горао, и укосо се брзо одъ Грашине. Затимъ отиде на тако звану перкеву пѣцу, куда му и совѣтници таки посльоше.

На пѣцци ставше млого света но не весело, него мушкиѣи и гредени се.

„То є башъ праведно,“ повиче една жена къ гомиле, „то є казнь за прељубнікъ шшъ зилот. Кадъ су іоиъ младе и леле незнао одъ надимка како ће разводити живота, а надъ ій достигне казнь и надъ довалну бѣдне шиза, одма немаи мойи да се истрчу.“

„Ахъ!“ уздисаше уврѣена „то є истина, но шо весело дете, мои Ивіа, шта ће она; имайо сажалѣня!“

Овай часъ проузрао се и Грашина и младый напрошираторъ кроз густу гомилу людій и скоро жену, коју су пребацивали обасипали. Она є было іоиъ млада но порушена и бліло одевена.

Наседнуте се зачуе гласъ младогъ весака: „О ви жене,“ говорише онъ, „онете да будете хрисшіанке и жените къ томе потребне узвишене љубави. О шшіе, сѣћите се дете наше и поштеније сиротой жайни деба за спасавање њино дете.“

Гласъ говорећегъ у целомъ Раиу познатъ произведе одна почишку. Онъ се сальи пратіи ві безконачной и изнуге изъ торбе коиалъ деба.

„Ето узми мою исчеру“ рече онъ, „и ћу сутра слаће доручковати.“

„Богъ ти то наплатіо, великодушно дете,“ одговори гладна и жељно гледаше дѣтій іой коиалъ. „Но Боже мой, то ніе доста. Я кормиъ ніи стрицу у Турску, и немамъ путногъ трошка.“

„Нека не Господь Богъ ст неба осиаси“ рече вародно дѣте и одма се стаи предъ несрећну и поче десити чашку суру напрошираноі стихова са своіх натрагъ пѣсничетва и рѣчитости, и сви свакостоћни уехићени слушаи су упечашљиве ѣгове речи. Када сврши, мете свой шеширъ пред-ноге на земло и рече озбиљно и торжественіе окупљайте.“

Совѣтници Грашини били прамъ елаъ дунъ у шеширъ и сви свакостоћни прилозе не вало. Кадъ се шеширъ пријелио напуше подне ге стихотворацъ и новце изручи у крило сиротой жайци. Послѣ овогъ протура се кроз гомилу и по вече дапуте: „шупшайте ме да идемъ“, и одма му се разкрчи путъ. Грашина незнајући ја за њима иде и проговори му: „О добродушно дете, истина ти ніеса незнамъ, но надевамъ та ти; треба да се „Метастазіо,“ во трнови толико водило „вдуѣи“ „произвѣли“ зовешъ, а ни ко да си, и те узимаш место детета добродушный и благодателный весаче. Ты си мой сьнъ, мой пастѣдникъ, мой пријателъ и утѣха моя старости.“

Дете се смешало на брзо одушевлѣсй сопѣтника и оде далѣ съ њимъ. Кадъ дође одна куће Грашинной шиђе пак къ у пстой седѣлій шапуће и рекше къ детету: „Ећ ты сиротице, одводе сина, по улицама ты немогућъ научати цінеле правили; а те ваше за сина неправилно.“

„Ахъ ти и ја моја, Трапезіѣ,“ упадне му у рече Грашина, „онъ ніше твое име носити неће, и ћу га одекути изо шеренћа, и дећу му найлепшу собу у моіой куће, и онъ ће се звати Метастазіо.“ —

Петаръ Бонавентура Траззій водъ именомъ Метастазіо постао є прваки Талијанскихъ поетокъ и всѣхъ у четвнесшой своіой годіни написао є једно жалостно позорѣ. Дѣла су му врло млого-бройна. Написао є 63 жалостна позорја и опере, 12 оратораја, 24 кантате, и сшасто елегія, идила и сонета. Родіо се у Риму 3. Јануара 1698. а умр'о є у Бечу 2. Априла 1782., гдѣ исти сарађивъ у прави сп. Михаила. —

Напоп се људій, кои одъ природе іошъ у једной своіой младости особичну способность за художества и науке притежаваю, но нежаю сви пуша и правце да такову за прежеса разнію и једной части треба способанъ учитель, кои да руководи како ће у животъ ступити. Єръ ова младежа, коа прикше у време настављена науке са своихъ шкалъскогъ сахата да се у животу наша позіуе и да се са појдрѣлихъ наукама са себе и за свое сагрѣване изобрази.

Многозначни люди обрашаіу су в благородны людій, єрь увиђаю цѣль живота, и познаю да е у њимовъ сподобљеном правый путь чове-колюбѣ, да се тиъ вемогъ живота у вѣбесный преселе.

Найпреиорученіе је време да се науки разумно и цѣли сходно живѣше младость, зато такъ потребна једногъ часа узалуде пропустите, да се зато кудаго знаѣ неприбере и да се на одговарајући начинъ неупотребіше. а. и.

Како є некій спроваиный аптекарь постао срећанъ.

У Брам, малой варошици у Француской бао є на предмѣтъ леду апотеке на піаци солдане, шесшарь особитый живопись, съ кои се куће продавали. Пре свега треба да се живопись опише предпрастезно довольно, да се у истине романтическа и пантена достойна прича стекла, коа нека овде саобштіи.

У почешку прошлогъ столѣтія живіо є у Брам некій школьній и научевый саветникъ, Михаило Обре, кои є уедно и члань тамошнѣгъ парламента бао. После нескольно година свое женидбе роди му супруга кћерь, кою є, предавши и одликовавъ духовитошу на посшиналъ сасшрано и нарочито у побожности шшіпно и изобразіо, Маделіи. Обре не само да є было добропарна и побожна већъ и најобразованіёна и најлѣпше достойна девойчица целе околине, и свакій, кои годъ је прено пѣше видео, почео є хвале пѣи, кадъ се већъ пријавно висонких задивала каквине куће прибіазао, у коіой є породица Обре іошъ одъ памти-века седѣле, да на примјеру прекрасну Маделину види и да є поздравя. Маделина є сваког учтино поздравила, кои годъ іой є Бога пожао, па и каквога онъ ствка и реда бао. Кадъ пак нико ніе нопредъ пѣиј прозора прошао, и надъ є мислила да є нико ће прийти, брзо є отишла преко пѣше у апотеку, где се са младимъ лепимъ човеком забавила. То є бао надзиратель старогъ апотекара Ортуза, кои се звао Јаковъ Сеиакъ. Онъ є бао изъ Нормандіе, у почетку за ново време бао є као калфа у апотеки, али касније добіе тако велико повѣреніе кодъ свога господара, да му є апотеку савсѣмъ предао. Умѣтный надзиратель тешъ што є познао свою лепу и добронравну суседашку, страсшео се у ню заљобн. Да іой свою невољу изложи, г. Сеиакъ ніе пропустіо; єрь Маделина дознала є готово свакій дань у апотеку, коа є, као што є у ово време обичай бао, и са сатишцима трговала, да за кућу потребно купи. После нескольно недеља она є све чешће у аптекарскій дућанъ долазила. У шесшастогъ годишн девойка є у найлепшій натри, и тада се дае лако обманути —, па и саме строише и доброиарне тоне подлежу.

Доста да су се ово двое млади часто сасшали и по читаву сатъ забавляли. Јаковъ Сеиакъ честитый, дубозовнсйскій, мило є говорію, пја є ино чувствовао и свану и найсрсдніе стварь приязо. Правый потомакъ Нормандскій и онъ превообичайно волео лепу Маделину и съ дана на дань све є већма за њима чезнуо што є њихъ ово изваљивало. Єрь онъ є было одъ незнашне породице, безъ заштите и пріятеља, странцъ у овой варошн. Онъ ніе никако веровао, да е то могућно, да онъ богату и отаћну Маделину узме.

У исто време врати се изъ Парнза Филипъ Дибо, сынъ богатогъ трговца исте варошн, кои се више годіна у трговини упражњавао.

Младый Дибо свршіо є у Парнзу школе пробитачне, будући му и одговарало, једанъ одъ найразпаситіи људій, сродникъ бао, у чіюй є кући свагда пристуиа имао. Онъ се врашіо као свршеній научанъ и притворіо. На једной вечерной забави уводи се са Маделином, и одма іой изнаи свою љубовъ, и стане іой говорати, како є њсовъ отацъ ире неколико дана са старемъ г. свештеником говорію, да се опрашсшарсмъ. И одма ни друга страна, да ніе више нико у целой варошни, кои бошъ ніе было задир-

нути моралним кужним задевом парискога живота, ніс ни повиклиза на покварене правце, кои се претварећих свима долзо бно. Родитељи девојке не само да нису онове сазну на путь стоали, већ су држали да ће њихови кћи величина се са младенъ Дибоом кабереhнin у варошиши постати, и садъ су гледали да се то што пре сврши. Младенци као сватда послушна покори се подли свои родитеља и како с онога часа почела да тугује. Она с нешто нало предчувствовали своју будућу судбину. Тенъ после вечнаи ни нешолико дана, дошла Младенци како іой а жо бло надзирателъ, кога ой тогъ времена никако на прозору ни на вратнма апотеке ніс могла да види. Она с одъ садъ све већма туговали, али у потаи.

Іошъ ни до године ніс прошло было одъ Дибоне свадбе, и Младенца га сврозъ упозна. Она с презрела своіъ женалозъ супруга, коме с досадно было да се с њимъ обходи, већъ с трвзіо последнъ женскиње и сь њима се често забавлно. Онъ с често пшао у обданіи велико вороши и у Парнзъ и довођо у Брои женскиње, съ конма се проводіо и кое ѣ о своих трошку издржавао. Младенца сь дала на дань све со већма губили дожъ іой найпосле и родитељ одъ велике муке, што су свою единицу тако унесрећили, пре времена умру. Одъ овогъ времена Младенци непрестано с данонъко плакала и никако више ніс могла своіа мужа предъ очима гледати. Изъ тога народе се узишли догађаи, и последя одъ они имали с жилостиві исходъ, да с Младенци побацила и после тога ако се разболела и умре.

Дибо радовао се, што ће се свои „лапе-вёрке," као што и онъ казивао, опростити и велико богатство наслёдити. — У брачнои уговору одредили су да сво имаћ своме жо одъ ньи двое жнаъ остане приладне — и запоседи те с іошъ овогъ вечера у гробницу њима родителя положе.

Чимъ су с сарамии стане настовати да се ни наймаћ што о умрлои у њиховои кући вепоседе разговорь, притомъ налози да собе добро уреде и осветле и вазну вечеру спотове. Онъ сами собомъ оде и по покрнии доведе младе неопштене Парнзинић, съ конма с целу ноћь частећи се провео.

Надзирателю Сенкеу судбина Младенцина биле с позната, и честа известія, кои с одъ слугањке ёдне госпое дознаво іошъ су му већу муку причињала. Кадъ с онъ дознао за њену прерану смрть, сасвимъ одъ великогъ бола изнемогле, а уедно и благодари свемишћему Створитељу што с некоћну увасени мука и патни избавно. Завівъ у оргёлу изъ дзлека пшо е за погребомъ, и садъ с у своіъ срдцу само іошъ едну жело подвлёвно, да нико Младенцину покривало іошъ едномъ види. Одъ како се ова венчала были, клонио се како одъ какве грешнице. Онъ с садъ непрестано чезнуо да с іошъ едномъ види. Тако дзлце куни две посебе поштане свеће и упути се из гробљё. Одъ прилике могло е быти по ноћи, кадъ с Сенкеъ са запаћеномъ пошгавношъ у страшну гробницу сишао. Безъ да се и найманћ страшіо — свети љубовь слеза и пресушила была жётово срдце, те тако ніс могла никакна друга помисао у њему се породити — корачао с поредъ мртвачки свадуви док ніи дошао до Младенциногъ и у исто га време одкіонн. У истомъ дежала с она дева као жигов у бедньи иеочишћеи њиховини. Познавши, дою іой чело глане намести было, озарили с лепе разговетне черте лица; онъ с дуго стао и гледао с одвећъ жилостно. Найпосле приніс се къ њой; онъ с то чинио безъ волъ. Природа захтева нёко свето право; никада онъ ніе помислио было на тановно што, да свою љубезну полюби. Сада, почемъ су іой уста као и цело тело живости изгубила усудя се те с пољубн. Уљшкенъ трне се. Шта ѣ то? Та она ніе тако задна као што су обично мртваци! У овимъ устима топлый топъ крви іошъ се ніе укочио. Многомилостиві Боже, да ли с то могуће? Да ли Младенца ніе заиста жртва? Сенкъ биб е особито искусанъ у медицини и хирургіи. За тнлай часикъ раздере іой одећу и почне кушати знаке живота. У истый на како се обрадуе; онъ е было приметіо неканву топлоту и кретонъ. Љубезна ніе мртва. Брзо е упрти и извесе изъ гробнице, да очекујући звонику свое одзворећй озвани. Оба човека одвесу Младенцу у њезіо, положу е у креветь и Алотекарь пренше іой нужне лекове, а међутимъ отрн сами кући да нужди средства донесе. Онъ оде брзо и прати се, протрја іой тело са нкиъ жирсима и некодико іой іошіа у уста сузу. На едвиъ часъ после тога уздане и сва се озиои. Онъ іой отвори едну жилу на руци и крв почне да тече. Она отвора очи. Зачуђена гледали е около себе. Она е све то држала за летый сиъ. Напоследку Сенкъ ако обрадованъ позвне: „Буди Богу хвала и сваки Светаии! . . . Она е спасена! — Можете ли говорити, драга госпожо? како вамъ е."

„Хвала Богу, добро! одговора му. Али где сань и? шта се самномъ догодило?"

„Мала нека незгода догодили вамъ се. Ваше стакй недовуства ми, да вамъ све сообштимъ. Кадъ будете оздравили све ће те дознати."

„Али зашто я писань у мојой кући, у мојой соби, у момъ кревету?"

„Особитый случай ту васъ е довео. Сутра ћете причину дознати. Садъ будите спокойни. Свиъ ће васъ опоравити."

„Али не онде. Страна осолиа страшна ме. Я васъ молимъ, господинъ Сенкеу, одведите ме куће. Онде не могу нинако да остаемъ."

„Останите само до сутра. Ако се сада повратите коже вамъ се здравље іошъ горе погоршати."

„Не! никако! Заклињећи васъ живимъ Богомъ: одведите ме куће. Онде ми е свеамъ досадно."

Сенкъ ніе іой могао пошбу нинако одбити. Црквенихъ довесе посилъу, положе сасвимъ брижљиво болну, и садъ е оба човека упрте и упуте се у варошь. Апотекарь ако оказаћешсь, што мора ово благо болесництвомъ мучителю назвати. Непрестано минута непрестано е жело, да предъ Младенциномъ кћенне, да іой све одкріе и да е закуне, да заедно побегну. Онъ е знао, да богобоязлива женскиња неће престати да противну Божіе и людске заповеди преступи, и сазъ се свои погрешиы миселй стадио.

Тако дошу кодъ Дибоне куће и стану куцати на вратнма. Мало затимъ отворе. Симъ Дибо изиће са свећомъ у руци, стане прислушивати и гледити што ги тако дошне узнемирава.

У найвећой тишини уђу у кућу и сиуте посиклье Младенца устане. Дибо почне ужасно викати и стропошта се на патосъ. Уплашени послужитеља разбегну се кудъ кои. Страшно лужкнѣ орило се по целой кући. Покојногъ Пернзинѣ изиале су нуз куће, као да ій с каквый дитель са плавенимъ мочемъ гоиіо. Црквенихъ и Сенкъ одвесу у њиу собу изъ умрлый посрсћиу женскиња, положе е на њезину постељу и набше іой све потребно, почемъ у кући ніе было никога живогъ. Сенкъ довесе изъ апотеке вове лекове и одреди іой да ій у найвећо време употребнюе. Найпосле дошли. Садъ пођу люди да одбегне послужителя потраже, и тако нађу на Богомъ заборављана Дибоа, кои е из земље лежао. Нако одъ његовы послужителя ніе га жалио; сви су вреко њега у овомъ стра'у пролили и гледали да се што пре одъ куће одмакну. Оба човека подегну га и одвесу у његову собу. Они су желили у почетку да е у несвестицу пао, и после нде да е гасникъ одадне. Сви левови были су безъ икакве жеље. Страхъ с опћенога невладала умртнію.

Сенкъ се старао, да Младенцу начини ко удобнирую. У едно ново време и радостнъ и болно довођо е лезире и друге люде. Наслиуъ се Младенца пробуди.

Дибо е на место пао мртавъ! — редна прожеза судбине!

Сутра двъ положи Сенкъ у опоъ истоъ свёдуну у коме е Младенца положени были Дибоа и сарани га а Младенца жало по нако осиботъ истомъ и надзирателъ његовы предпше се.

Чимъ е устала сее точно дозна шта се съ њимъ збило и нзиаи найтопліо благодарность своме спасителю.

Младенца наслёди сно благо њеногъ несрећногъ мужа, кои с у нзвори было да сво благо, како своя тако и мираъ, кои му е Младенца довела, у найвећой разкошности са будућнъ Парнзинима растуре. — Садъ ніе више было ни кого, кои бы іой позиву њеногъ срдци на путь ство. После тошно у неволья проведени годни постане супруга одвећъ любезнъ Сенкеа, кои с међутимъ апотеку одъ своіъ господара купіо. Цела нрошла радовала се свиоу ово двое млади, кои су после тога дуго у найвећой среhи и богатству живили, тако да су и своих зокъедателъима не само времено благо, него у готовости новцу, у огромнимъ задужбина и полезнимъ добрима, кои ѣ благо послёдовало после устнина Младенце, почемъ е Сенкъ до вмер-

тви на своїой аптотеци Маделину, какво у мртвачкомъ сандуку лежи, до њ смрть съ носомъ у руци, а спрамъ њ себе са женимъ левоношка у руци, вое Маделина пружа. И народъ отуда умрети да в осъ одмах одъ найсветїи лекара рано то в правио и изъ целе околине у невољи лошао и скупо му за његов трудъ плаћао. Већъ в честно ове оставили, хоћу су се невољника повекли, и съ правима раздали. д. сь.

Прьвый бой на Косову и смрть Вукашинова.

(Продужење.)

„А шта ли си, болани, шумио
„Са младїени Мозом' Обилићемъ,
„Са Милошемъ Пошерскомъ војводомъ?
„У њеъ земли очи с упрла
„Ка' и свою лицу и образу;
„Даде Срби, шта у њему лежи.
„Шта хотїе съ Рязьом одъ Пазара?
„Кои во с одъ Крајне главе,
„Нити има безъ Рећи мејдана,
„Ње се деси, ту е Србсва хвала.
„А кажа те мука напритали,
„Да зверпемъ на Југа Богдана?
„Рёчь му се по свой земьли врими,
„Слушано га жили и нелили,
„Пи шала, сон ї' Невенкића.
„Пи шала, деветъ 'невећъ сина
„Юговића, деветъ војвода,
„Гласи даше сиуда по свёту,
„Одъ њихъ стрепе сва душманїи наши,
„Србадїи шњими војоси се:
„А ты съ тїемъ хоћешъ, крадо, книге.
„И то бы се, болани, скрстило,
„Нескрвавъ се, нескрвенъ никомъ,
„Свакій њимъ душманинъ в теби,
„И несрећу пошћетау се њизаъ;
„Та невћрна проклећ се сина.
„Но са шта те остављене сваци,
„Твои сваци Марко и Андрїа?
„Его Марко, кога дивна жена
„Привичїа нити ювачића;
„Поклоно сиуда хвале Марка
„Порадъ дивна племенита дара:
„Бръ е јоваъ вбранъ и погодивъ,
„Пи душманинъ не дође му ниже;
„Надре пи лошїа одъ Марка,
„Изађа братацъ на старїега гледи;
„Пазаи те дћца оставише,
„Бръ съ нескрохъ вћра непогодна.
„Сће то видивъ мучанъ и нескрћанъ,
„А памети ошъ се не научи.
„Одъ главнећъ Србскићъ војвода
„Сваки тебе кидисати кадаръ,
„Али ће грћећъ да ти прими ће;
„Я во бы те узео на душу?
„Подобри се земьля и свёту,
„Пли укри, или се подобри,
„Насилъ ти дивасъ на изнану.“
Кадъ међъ собомъ кћигу проучише,

И кадће казаоћ е гласа,
Војводъ Гойко подиа страшивпи
Узмуха се и узмучи љуто,
Пи што е мухаинть одъ срама,
Е међу у хрће коњину
Пи ишита застадћти кадро;
Но Гойко се бїо прешаруо:
Туђа муки да ће бити туђа,
Како стеће, да ће и растећи,
Нестати му власти и господства
Што му мукте узи брата дође,
Са тога се усхиопи Гойко,
Те се съ праћећъ пиховаго згледа.
Валикъ пошао бћше Утѣша бћше,
Но узъ кнарку брабу шштетїо,
За присташе, мора, за двопиомъ,
Јасно ї' трећећъ запуаћти дваии;
Лизова га кажа опамети,
Ка' шапои да ни свћтъ дође.
Остаи се тостя шиа соборъ
Запуднше кажаи Лазаревић,
Те ивъ нагаи спаде са очїи,
Свою брузу и несрећу Србску
Осћтише, те се звстидћше;
Свакій себи терду вћру даде,
Да се подаио издвати не ће,
На крвничкомъ покорзиат' кратю.
Бћше Утѣша рёчь говорише:
„Путо, браће, брузе и срамоте,
„И узора страшна одъ свёта;
„Зашто сио пштетаи љуто.
„Јохъ шине, куда ће наше душе?
„Спрећће ихъ суза сиротињска,
„А сврхъ снега Урошева крвца,
„Те ићчите жуве доиањуе.
„Него, браће, бодћ за времена
„Сиротиња да се подобримо,
„И кодъ Бога мћсто удобтимо.
„Не треба ми све земаљско благо,
„Кадъ ми душа у пакао мора.“
Кадъ су браћа брата саслушали
Краљъ Вукашинъ и војвода Гойко,
Ка' гороиадъ да ихъ пека снађе
Пообћснше, и вокоћше се,
Да свиоу, кидисати мћаху
На Утѣшу брата рођенога;
Аз' е муки уд'рит' на коњика.
У ту муку, у ту невољоу
Съ кимсомъ другомъ другїй мезикъ дође,
Кажиу краљу додаде у руке.
Краљ е чтиа и грдно се пати,
Ту бћше пошће бћле;
Кажиа бћла одъ Турсвога султана,
Амира Мурита ‘ево више краљо:
„Чуваш мене, Вукашине краљо!
„Крићх се Богу, крвач са и људима,
„Кадъ изгуби господара свога
„Сћога цара Царевић' Уроша.
„И времсте земљо врћварожъ.
„Я царъ царя хоћу да познаиъ,
„Позиаћћмъ те на мејдапъ јоначкій;
„Три мћсеца рока тебе дајемъ,
„А рочиште ће е теби драго,
„Или, краљо, ће се удесимо.“

Краљ се иође у чуду голему,
Вили мучанъ, да нећъ куда неза,
Сре' га неће, Турчинъ војпати на њ'га.
Оби се једне на њ' ирве жене.
Ниће ніе његовіехъ ада.
Ко бћсени съ добра и пошуди,
Найвиши га невоља обиђе;
Та но ніе бопитовао' надаръ,
Я како ће сретовао' тужаваъ.
Колко силанъ краљ Вукашинъ бћше,
Пуно силанъ и неће попосићъ,
Съ толико се снужди и покуиди;
Ни самъ не зна, шта га брже снађе;
А страшивацъ Гойко обумрће.
Бањ Утѣша држи се кпичи,
Одъ собре е госте подаиго,
Да иу с' брћи не брузао ошће.
А кадъ сви три остадоше сами,
Краљъ Вукашинъ мало себи дође,
Те е браћи тихо говорїо:
„Браћо моа Утѣша и Гойко!
„Она ї' виьега одъ Турсвога султана;
„(Злосдутница може погодити).
„Турчинъ мене на мејдапъ зазива,
„Цар' Уроша хоће да покаже.
„Я ће могу бои учинити,
„Гловни су ме издали коњици,
„И войводе одусташе мене,
„Нико моћи седћ узъ мене неће.

(Продужће се.)

Арапи у пустињи.

Досадо си на крај предћла и людсвог живота, предћ тобомъ се шири тихо море пустињ — неизмћрима пешчара. Ты на ко ступаиъ са потаћкимъ мћвимъ ужасомъ. Іошъ не видиш ништа, ривнећ, непрестано блеиећ стада', свирале пастирске и шуштаиће ветра по древу. Мало по мало све то нестане, губи се. Широно преливаће боа' тамоће се губи. Ты ништа невидиш осимъ праву пругу песка и надъ њимъ сво како разапето небо. А изнећу тога остае одећ ништа и ништа.

Што дал ћдиш живота све већма пресиће. Животиьи задиб природе, кога ты пре нијо нисп, нестаи у шуштаво ветра међу редкаги взтоиима траве. Тишина е страшиа и ужасаваћа.

Невидиш никаквога брежуљка барежъ какогъ критичика међъ тобомъ и врешкомъ. Ты си са твоимъ каиилама единый у природи живота.

Ты дал ступаш, осћушкуш живог гласа кроз сиртву тишину, кои бы те водити могао; али све путе. Твой воћа показуе ти простокъ исно два попда, кои се изиадћ песка дижу, нћгово су око сгра и пустиња изоштрали. Ты ништа невидиш. Потомъ видиш две прће точке на хоризоиту са твоимъ увелићавакоћемъ стакломъ, а твой ій воћа за два попћка позаде. Они су те одвиа смотрали ерћ се устанише. Затимъ се пикљиво приближиваше; синове пустиње пишни само твое страсиото огледћрдно о-

ружеѣ. Они стрепе одъ њега кадъ га само угледаю и руке њине повиже се одъ плачеа.

Ты ли гледаешъ. Црни су, жели и мрачни, образаць њиове суве пустиње. Ты ли питаешъ: „Где седи Емира? а сама мѣтовъ пријатель и њиовъ на њега заштапиго њино имено.“ Они те пријатеси одведу ѣу стопицу путь ты обоихъ. Они ти покажу његове чадорове. А ты ненадиишъ питати, невадишъ се увеличаненѣмъ стањзоиъ пи-шти, што њино соколово око онако голо видя.

Ты преноћишъ а ујутру опазишъ прву њѣ-ку точку, кои се све више и више увећава, у само я исче достигнешъ и хтео бы тако за по-ћиште ићи; аъ твои рашуми поће нелаку ти окомицоћи те; велики и зли пси ноћу у великимъ гомилама обкољпаю чадоръ Емирокъ и спавиште и стои ако запета пушка, да сваког онога разт-ргну, кои бы се усудио тако приближати.

Рано сутра дођешъ у кругъ прве чадороѣ-ва. У средн стои вебій Емирови зелене боѣ, о-ни. У средн стои вебій Емирови зелене боѣ, о-ни. У средн стои вебій Емирови зелене боѣ, о-ни. вружеъ чадорнца његове породице, и одвоеъ одъ чадороѣа своеъ шјемена полазеъиъ разс-тоиићемъ.

Тебе доиеле воћа водъ његовъ чадоръ. Њ-ги ту неко, кръ е исче отишао да проведи пу-стињу.

Видишъ трое мужке деце и ѣиу девоѣ-чицу гола још спаваћи: трогодишиѣ ѣ.ино дете почина ва кобили; међу кокошака пазъ, из-међъ коња, и на њима дечицу друга.

Кобили подиже главу, спусти, нажалило спа-ваће дете са врата и оде полако преко спаваће деце да господара поздрави.

Арапинъ, кои е сада твој утеситель пос-тао, пружи ти руку шчуки; „Нека е съ тобомъ мирь,“ ове исте речи, кое е Авраиъ пре толи-ко стотина година: и ты му одговоришъ: „И съ тобомъ нека е миръ.“ Потоме подиже дваиесть и више пути твою руку а свом полоби питаћи те: „Како си ми брате?“ а ты опеть њега дваиесть пути то исто запитаешъ.

На онда те полоби у бради, кръ у нео-точаемъ земаака косе люди браде, само весне-ду робини и онаѣ, кои е остарићени или обез-чешћени. Пратиое говори: „Нека Богъ ва мой чадоръ съ твоимъ долазиомъ благослови жиае и у нашъ стаиъ. Добро ми дошао!“

Ты му одговоришъ одъ прилике опеть тако. Онъ те полоби какоео у бради съ новимъ поклоиомъ. И ты тоие одговарашъ.

Седъ те текъ узее за руку и у мениалъ одиеде, или чадоръ Емирови за госте; поие е дете твога поће всѣхъ нвако за тебе.

Кадъ уђешъ мѣсецъ Емирове поде тако всѣхъ стеру биизне, устује и т. д.

Емиръ стуои седъ у чадоръ да тебе по-здравя. Онеть иастуое дугачки поклоиъ, трбња и полобя у бради. Доиесе се чабукъ и кап, твое камиде отсваре, вобрику се за твоѣ поѣ, живое ја и нарече. Учтиво те запитаю шта ишиъ во-лю, обеиъ у стиву за коиих остати из' њеиъ дељ путовати и пуп.

Ты написаиъ твоѣ посао. Доиесе се ру-чакъ. Твое друженье свичашкою наводбраиа по-да изъ стаиа; учине ти дочестио место. Съ тобомъ се обходе ва најбеиши начиић. Што најбе-лење има преда те се изнесе: ту ти е кунурз, њеко, сиръ, коће и медъ. Ако да си у гостима ћодъ Емира, буде и дуваи и пеисеи меси. Ело се леоиих рукови ведолира него све лесиомъ. Руке се са пеиюмъ жраиоиъ кипра-шу, ков се после прско. кајсеи простре. Кадъ се еде онда се пишта не говори. Свакій чекаи пристима своо браду, кои е спиишше инфеи. До-иесе се чабукъ и песа и онда се почие разсо-варати. Све е весело и по гдеком прича пи „хвалу и кдее воћа“ приповеђаше.

Ако само кдиу ноћ у стиву оставешъ и другоге ногра одеиъ да видишъ Емира, или чеа другоги рода, дао ти доручакъ, старешина се постара да дошя за твоѣ добро здравље и за спаваеѣ.

Кадъ одеиъ да одлутуеиъ старешине се извиниа што те ніе могао боље дочекати. Жао му е што си се тако замало бавио. Разетаиаћ е тиоће у пријатним богатъ. Рране се, по сто се пути Богомъ благосиои, потомъ додаше: сполби-ја у бради, на онда поклоиаћ на коиѣ. Пре-шпитена средства за тебе и за твое каиие, као и зобь за коиѣ, све е то повезано и намештее-но. Ако су описи путови још те до у праћ стаиъ одирите.

Тако бы те ито бы што виаиъ твоѣ коиь газеного или се иачне ты коиих послом задр-жаваю за осамъ и више дана држаиа. Можешъ ако имаш воље при разстиику дати коиъ слуги коо волеиости иснитаку и онда благосиоиа до-бра людей далеко ва твоѣ заоче. с. п.

Мода.

Ніе биш кадиробатоиће озбиљно о моди говорити, кръ е она богиња тако иепостоана: Ово што е исче по моди было ніе исће више дае-иаеъ и т. д.

Свуда имаш они људи, кои хоће по моди да живе, иреко мере посла . . . они немаю ни времеиутак, бадь тоилетъ . . . ваиъ и то сие још доста ніе! И сваъ кварињъ, собиый дошеиаћ, пошаво, свиишиъ, коиьи, жиои, ѣлкомъ речи сие жора по моди до будее. А моде се свакій часъ мења . . . то е бишъ прави весоли.

Они људи, кои само по моди живе, сматраю себе ако Богъ зна како иесретие, вадь они оно, што е по моди осуђеио: „и та марама на врату ніе исће више моћи; кацуть незаиочаиа се садъ исће подъ грлиће; онаћ шеширъ неиа вибоиоиа форму; та се бои исиоси више; така се штиоиа за штиаћ неупотребљаио више.“ Ако е ко тако иесретеиъ, да е у шетаи при вожеи што е свое ствари добро иромотрио, иазаио, онда е тай за другшио по моди погубљеи човеѣ. Од-другио ва моди погубљеи човеѣ. Од-да весла слободио бети, доиъ га још ко видио ніе, кръ е иачие проазо.

Али на срећу васу авто опеть сва люди ва свету робоги моде постаја. Дарокити люди ве-мою види да о њоћ мисле, кръ они и за друге ствари жало времена имаю; строги и помилосрдни опшосоћи каздиће е толико презиру и протиеъ њ. ичу, да неиоже грће быти.

Одъ прс се догодио иеки смешиъ случаи у Париду. Нека дама одъ правиле оно петрдесе-те годиие стара уживаваза и моду као иеиито найомрсиеиа и найбољ на свету. Ніе биле дела, ваиъ е авто опеть надкелъ тикове ађаиле носили, да су е још ружиоиъ чиниле. А зашто ѣи? зато, што су во моди биле.

„То ніе во моди,“ биле су іоћ найслађе и найдеиие речи; на за кое благо не би она одъ ове речій одустала биле. Често е говорила:

„Све оно што е годъ по моди, мора жело да стои и да одликује.“

„Али кадъ е што смешно у моди?“

„То не може никако быти.“

„А кадъ знъ оно, што и по моди, ружно стои?“

„Зато и ништа немарамъ.“

„Кадъ бы иесъ она прикорала, да ви још врати ѣо носите, а ви в. пр. носите леиъ врат?

„Й бы се зато опеть тако носила.“

„А кадъ бы мода была, да до колена сукиѣ носите?

„Й бы и то чинили.“

„Пазъ . . . да иачъ се још и подиеле одъ чарапа виде?

„О, све бы и дала да се види, што годъ бы по моди было.“

Мужу ове даме, кои е свесиих противиа мисаи было, иадао одредъ на помоћ, да иешто на-черта, какъ да то своѣ жени у место журиаа подиесе. Онъ начерта даиу, кои е на глави у место другога накита, гроду и репиту реиу и-мали, и подъ оиимъ начертаиіемъ написаше: „Права природна реиа.“

Дама е дуго времена начертаиіе са проиа-цателиимъ иосматрала сматрала каъ онда иозве:

„О, како е то за чудо леиъ коеоиуръ! како е оригиналаеъ: бишъ права природна реиа! Е ше садъ се и растѣла у коси косе!“

Њен муаъ чишели се о тоие исеоиитъ реиие іоћ:

„Та ніе то ништа, боги ти! Та то ваша ѣи-кавкоту смисла. Й иеверуемъ да њемъ се ту у-ништо судити, да се тако смешно запитаиъ.

„А зашто ие, богиња? Та то ніе ни найман смешно а ружно . . . а ружно . . . знаеше ше . . . то е садъ у моди, ваъ сотиъ сарпоъ по-сво. Нека ви одна едну реиу доиесу. Мы ћемо дознеѣ ићи у оиеру, а оћу, да се са оиим иопопушиих ирви познакомъ.“

Мужъ се иретиирао, као да іоћ ови то іошъ сасиимъ неодобраиа, али жена ове ио ово. Они уэиаи одна реиу у косу ваъ онако ваопе-ли се у оиеру. Иашов су се люди сви чу-дили и дивили, али ие овако, што што е она ви-дели. Сви су е на очиглед иасмевали и ру-гали іоћ се, тако да е она јако вадше тогла. да се то све ва ню одиоси. Сироти дама крви се сасиимъ жалостиа и као разподожеиа куће.

„За праведако чудо.“ реиле они, „иоћ е ваопуп било во найиовиоћи моде, ваъ су ви се о-иетъ сва смеѣи.“

„Моя драгане, одговори мужъ, я самъ ти казаво, да теби нашега мода недопушкамъ; треба да се по твоихъ лицу управишъ. Реши шиновъ дету ни на кои начинъ должношти немаше."

Одъ то доба ніе се та дама башъ тако строго по води и журналами владала.

Черте изъ живота Великога Петра.

Іошъ у найранійой младости обраћао се Петаръ Великій за войника, свесно и съ радошћу све тегобе и невоље, кое с войничкій живот са собомъ доносіо, и навикао се было на найпростіи и найстрожіи начинъ живљења. Кадъ му е една дотеть година было, сачинію е онъ у Москви изъ чиста пасшећа једну роту войника по начину нѣмачке пранине войске, жанію е у ставу те роте водъ шаторомъ, и подчињао се свеединимъ упражненима и извршенію в свє послове простэ войника. И зато е онъ одбіо одъ себе, називати се кнезомъ онє прве правилне у Русіи войске; него е шта више почео служити одъ найнижега степена, како бы само и онъ самъ службу войничку основно изучіо. Онъ е дакле веко преме было и добошаръ, а затимъ пуша 12 година простъ войникъ. Кадъ е было одређенъй за стражу данъ, онда е сваако са другарима своимъ подъ шаторомъ, или у дангуби, стражарио е и ноћу и дању, и ево е са осталимъ найпростіи войнику рачу. Кадъ е једномъ трећене једно утврђење за войничка упражненія, доказао е онъ са осталимъ войницама землю у кошаћима, кои е онъ самъ напрвіо. Овимъ начиномъ не само да се младый момакъ и самъ навикао на све тегобе, него и е и сама онима, кое е за вояку службу обраћанио, добрима примеромъ предходіо. Сувшо воображенъе о превишеству благородичке фамиліе онъ е свакомъ правилномъ изменаюо; напротивъ тога тежіо е онъ узити отечественомъ племићству право и достойно честолюбіе, да сирѣчъ собственомъ заслугомъ по примеру његовомъ до чести, достоинства и превишенства дође. Она мисао и тежня Петра Великога дала е повода увлаку његовомъ одъ год. 1722. гласећемъ о разпореду и устройству чинова, по коме указу опредѣлюваше е само правительствена служба превишенство једнога лица надъ другима, и да нико немоше другій чинъ узимати, него онай, кога е у службы получіо; кои пакъ не служи или ніе никадъ служіо, тай да неможе имати никаквэ чинъ.

Кадъ е после ове новонеки поеци упражнена постало мореплоство и подизаше флоте, найвишія послао и занимаше Петра I., кои е самъ у Сардаму и Амстердаму као простъ радећикъ у бродоградна радіо, служіо е онай неодморный кнезъ више него тако, као и његови подићаци и за флоти, почињући одъ найнижега степена, и доперао е у службы до контр-адмирала, чинъ се онъ нао задовољавао, тако, да е подпуно признавао заслуге свога адмирала и више-адмирала, кои су одъ њега у чину старіи были. Единутъ биаше упражњено једно место више-адмирала, кое бы се попунити имало. Царъ Петаръ Алексѣевићъ подпео е прошеніе адмиралскої колегіи, и молію е за то место контр-адмирала, изложивши свое доселешніе заслуге у морской служби. Стварь ону узела е адмиралска колегія у зрело разсуђенѣ, и дала е ово упражњено место другомъ контр-адмиралу, а одбіо е просбу Петра Алексѣевића слѣдућенихъ одговорома: Колегія адмиралска признае његове досадашніе заслуге, и ніе се, да ће се онъ и у будуће одликовати и іошъ заслужніи постати, и дае му надежду за скоро напредованіе у чину, чимъ се буде згодна призилна и празно место показало. По сравненіи његове досадашніе заслуге у морской служби са заслугома оногъ другогъ контр-адмирала, нашла е, да онай дуже на мору нао флотскій официръ служи, и да се при флоти призилна на мору свако одликовао, чега ради ніе могла адмиралска колегія другчіе по правичности поступити, него е знезадъ дала предпочтеніе оногъ другомъ, и произвести га за више-адмирала." Петаръ е было врло задовољанъ са овимъ одговоромъ, и реково е при двору, надъ се реча о овомъ напредованю повело, слѣдующе: „Чланови адмиралске колегіе врло су добро и праведно судили. Да су они были только подли па да су изъ засићена мене може слидугу предпостављали, они бы зацѣло скупо зато платили."

Зачинци.

Реч „фала," често се мење за место иногъ другіи рѣчій, кое су сасвимъ другчіи значења, као и: и.

* Ако одевъ у клопку, жаргерь ти дође и понуди те са прзомъ кафомъ, ты му решешъ фала, то значи: „немамъ макарулука да ніемъ ниселицу."

* Ако кавадинъ весу са дуванома, а новій услужный пријатељ запита те, „ћете да пртаце за пиварь," ты му решешъ „фала! т. е. нда па купи дувана ако ти треба!"

* Ако одевъ шетаћ ради у пиварь, а келнеръ те запита шћешъ ли пива, ты одма потурашъ тиок „фала," то значи: „писаћ доцно лонче за квасецъ."

* „Фала" решешъ често и онимъ оставленомъ пријателю, кои, видећи те спремљенога се за ручакъ, показаће се и ваче ти: Желимъ вамъ пријатанъ ручакъ, а то значи: Опростите, и я самъ двасъ тућъ гостъ.

* Ако одевъ у читаонице, па тражишъ Кладеро јачи или Подунавку, а други те пути са попиваа Народнима или другима ты решешъ одма „фали т. е. не свиа ми се."

РЕБУСЪ.

(Нарећа посланица).

Курсе бакла, да бисмо Ружа ст нашли.

БРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Познашъ ли ты некогъ Голотрбића?

Еракъ. Іокъ! Невознаемъ га.

Петакъ. А некога Шмалбертера?

Еракъ. Кога?! ... Шмалбертера? ... То бы іошъ ніе Голотрбиће познао.

Еракъ. Чудне ствари! контроли с ушиште, а и одъ жељно очекиване чини ми се, да ће ће ништа бити.

Петакъ. И жели се чини, да одъ ић ништа быти ће.

Еракъ. А зашто да небуде ништа одъ ић?

Петакъ. Што се бое, да ће и ренати звезда на ко ће и незнати доћи, и она коси са собомъ велику метлу.

Земунъ. Кодъ насъ су изкоградили скоро всѣхъ сви образи. Туже се люди, да ихъ берби бивъ ніе испала по жеља, еръ се бирѣ една трећина нигдѣ добивало нама него двое. И ихъ Фрушке горе долазе нахъ тикове нѣсти о берби, и тако, вело, нѣше у пола толико нама бити волино вино.

— Напослѣдан дѣтенія обзнанюе, да ће одъ Понедѣлника 29. Септембра о. т. почети, поробрили за путнике по слѣдующемъ реду полазити: Изъ Земуна у Пешту: Недѣльомъ, Понедѣльникомъ, Средомъ и Петкомъ, у 10 сатій пре подне (за три дана). Изъ Пеште у Земун: Понедѣльникомъ, Средомъ, Четвртькомъ и Суботомъ, у 7 сатій изютра (за два дана). Изъ Земуна у Оршаву: Четвртькомъ и Недѣльомъ, по долазку пештанскогъ брода. Изъ Оршаве у Земун: Вторникомъ и Суботомъ изютра. Изъ Земуна у Сисекъ: Понедѣльникомъ и Четвртькомъ, у 12 сатій у подне. Изъ Сиска у Земун: Вторникомъ и Петкомъ изютра. Зато што е подн у Тиси рано онаја, нећеду до дватъ разположена, нарне даље за путнике изъ Земуна и Сегедина пложити, во робе примюе се за све штације на Тиси као и досадъ.

‡ Београдъ. Немогу пропустити, да нахъ о тренутъ случаю незнамъ, кои се онде нову измѣну 23. и 24. о. м. догодіо. Г. Коста И., здановитъ, као ё съ врха босанска на трећемъ спрату у здању подъ елека тако несретно, да и на жесту житъ остао. Покойникъ, сынъ обштепочитованогъ протопресвитера г. С. И. и сановникъ једногъ високогъ достоинственика наше цркве — био ё човѣкъ нализъ и научень, притомъ ёшть живъ, благе нарави и поштенога карактера. Одъ неколико година онде у Београду адвокирайће стекао ё подъ свою оиы, кои су съ нимъ на у каквомъ одношеню были, почитталъ и повѣрећ, и родителя и пріятеля оплакую у нѣку милогъ сина и нѣрногъ друга. Лака му земљица была! — Исте ноћи исвій Кости, бивалимъ из Сави, добіе неколико новчени убоди одъ домова, кои се у дунаву нѣговогъ прикріо и поврате га нанередно. Доводъ той было « Турчић»; онъ с по оесу, кои ё у дунаву остао, другій дванъ уханѣсъ и извели предаћ, гдѣ ће за свое дело наградну пріёмити. Убоди нахъ — нѣку — да ни су описли, и да ће ій страдалазъ моћи преболети.

— Изъ Вукованра нѣшю, да ё нѣкећъ Варадина и Осѣка напрелѣнъ брзомъ, нав да нигдѣ нема за томъ простору брзовине штације. Жица ве одъ бапра него одъ обичногъ гвожђа.

— У Суботу 14. Сент. отворіо ё слушатинку свою у Бечу дружество Филологи. Између осталогъ говорію о г. Професоръ Миклошићъ слово о узайности класичне, дакле съ једне страно о натрагиванію грчкогъ, латинскогъ и источны језика, съ друге стране нахъ о натрагиванію помоћію, германске, романске и словенске филологіе. Назначіо ё, како су одпрокія на области једной синка другима, посредно или непосредно добро долазили, ербо свакіи нѣшю као и религіе и права подъ различны народи до душе свагда разне користи, али нѣшть сачување трговне средства. Затимъ се обазрео на важность народногъ епоса, кога постанокъ изъ народны пѣсама дае се по нѣкой части доказати. Тако ё фаласно стихотворенія Калевала тежъ у новіе доба састављено изъ постокѣи народны пѣсама, а једнакъ земачкіи пѣсникъ покушао ё подобно съ усѣхомъ изъ србскіи народны пѣсами. Признао ё найпослѣ заслуге нѣмачке филологіе нарадн сравнителногъ натрагиванія језика, кои се изобразіла учесћемъ нѣмачке филологіе. (Сл.)

— Господинъ баронъ Сина камѣрали у Гедеи нешшу једну галерію лакома занести, у коіой ће исключително аустрійски кѣштаји заступљени быти.

— Изъ Дубровника пишу за бетнихъ новинака, да су значне новчане помоћне присилке на нама Дамаја. Тако ё добіо она дана презо рускогъ конзула у Трсту исполно хиљада дуката, и преко всякогъ францускогъ капетана 60,000 франака у златнимъ Наполеонима. То ё нарано учиљако веома обзирно, да остане стварь у потоп. (?)

— У Солѣту ё на петомесечный затворъ осуђена една особа, кои ё нанамли быти једномъ простаку три дуката у злату, преварівши га да они нма средства да може једногъ нѣговогъ сына одъ војнике ослободити. Почекъ ё онай спромака у нади превареъ остао, ови стварь изиде на видило. Подобни примери правде врло су спасоносни.

— Обш. Нов. пишу изъ Брусалема, да се међу тамошнімъ мухамеданцима начинали една секта, кои Мухамеда ни за што недрзя.

— Изъ сѣверне Арапске нашю за описну буну. У покрашна Асиру стапуе неки незнански слободни Мусулманін, кои се држе за потомке Мохамед-бен Абд-ел-Вахаба, кои ё године 1753. основао секту Вахабита. У прошломъ столѣту и онога столѣта нки су напредовали; и Турци, и Персіанци држе ій за горе бауро одъ христіана. Године 1801. устану ёа Турке и 1803. године нему Дамаск. После неколико година вопрате Турци, што су изгубили, и године 1814. зароби Мехмед-Алін нѣговога поглавицу. Одъ неколико година почели су се Вахабити опеть дизати. Они су више пута нападали на Турску, протерали су ихъ Бикибозуке изъ Дѣелина и отели су одъ Турака варошъ и область Гонбону. Међутимъ су Бедуини 2000 Турака потукли на другомъ месту. То се догодило у Јулію и Јулію и Порта хоће сада да преустрои войничку управу у Арапской.

— Велико руско друштво паробродарства найкасо е једно пристаниште и у Алжерія, где ће дрнити стовариште угля.

— Петроградске застоли доносе извештіа о царевомъ путовању, кои се съ царицомъ и великомъ кнегинюмъ Маріомъ Александровомъ срећно по гвоздевомъ путу до Нжера, куда с ішли оно исте доиао. Сутра даиъ посѣтіо е съ царицомъ манастире и надъета дна преузи се царица дазъ до Кіева, и преко Дмитрова и Ростова до Ярослава, царь и нака остао у Тверу, гдѣ ће прегледати разлине заводе и после за царицомъ отаћи. Царь и царица ће одатле ићи у Москву, него преко Ярослава по Волги до нижнега Новгорода, а отуда краткше ће у Москву, гдѣ ће у Кремлю неколико дна остати. У нижнѣмъ Новгороду быти ће извандредне свечаности за бнтбина цара и царице. Баш у прве седмице месеца Септембра тако ё найсвакіа велнкій вашаръ, на кои долазе различни азіятски народи. До 80.000 коза дође тако тожъ прнвозъ и доноссе робе, кои вреди до 50 милюна рубаља. Кавказци, волжски Жидови, Букарци, Чухонци, нетайски Татара и Калмуци, у кратко найразличнія народи стичу се ту у своме народномъ оделу, а то ё врло дивно позрѣть.

— Изъ Парнза нашю подъ 31. о. м. Данас ё сграђень Кралъ Ђука. За богатимъ се ё нами запрегнутимъ кола нашо ё једанъ православни свештеникъ у „великой“ одежди. Кнезъ ё био 46 година старъ, а као што обште говоре, одвећ милостивъ. Погребу с присуствовали нѣгова мати и нѣгова красна супруга, такође чланови турскогъ посланичества одвећа. Вланн и сјајный спегъ. Одъ двора нису были ни једна каруза.

— У Брюселу се слободи печатн водеће независтвена штатуа. Калуѣ ё 20. Сент. нећа пресѣо на коли изъ Антверпна. Скорачъ ће се штатуи сина у кр. дивнеи лнти.

— Изъ Грчкога писту, кои нашли у Трсту, пишу изъ Атине, да ё 20. изишла една краткаа нередба, да се зида у Атини нова гимназія, кои ће се звати Зосимова гимназія, у честь браће Зосима, кои су много чинили за просвету грчкога народа. Исте ё листъ нашо, да ё г. баронъ Сина, грчкій посланикъ у Бечу, дао грчкой влади 200.000 драхми на благотворне цѣли. Говоре се да ће онъ доћи у Атину, када се стане акцнёма ценеъ позвати.

Станъ воде.

На Дунаву	. . . . .	1 ст. 9 п.
На Сави	. . . . .	напрестао са 1 „ 5 „
На Тиси (Код Титела — Августа)		— „ — —

Съ данашнимъ листомъ свршавасе трећа четвртина овогодишнѣгъ течаја Подунавке.

Многа одъ наши предбройника нису нахъ ёшть предлагу положили: ми ій найучтивіе умоляваио, да бы то што пре учинити изволели.

Печата, издае и одговара књиговечатня І. К. Сопрона у Земуну.

Бр. 40. У Земуну 5. Октобра. 1858.

Битка код Малплакета.

Привођења.

„Набави нам вина, Филисе! я сам послао ваше слуге да се одморе. Мы немо пити и спавати одложити за сутра."

„Болѣ бы было да се и мы за неколико сати одморимо!" одговори овај. „За сутрашњи посао треба бе нам снага."

„Не!" повиче Алфонсъ. „Мы немо пити! пити, као да бы сваких жељаных тутњевих живот прави. Ко зна, да нѣће судбе ових сутрашњих тајног одѣ тога пити ли бойкомъ воду у турскурпмъ кондина срци."

„Па бишъ зато," одговори Филисъ побиђен, „нека се не пије него би радіе драно рачунъ са самим собомъ, на себе у молитви да упрегнемъ."

„Рачунъ!" повтори Алфонсъ лагано, „тада рачунъ држати! Али прѣ него што сам казаръ виђагу срца за истый отворити, камењ спотпимо ова тежко мора се пѣпрце са срца свалити, и зато набави вина, Филисе. Ер што было ѣче куца, тимъ се радіе отварао узе груди пријатељу, а ты треба да ми повогнешъ, да камењ свалимо! Пребди ову ноћь, Филисе, са можъ, код лако може бити исследа, и нѣне гоне ново непобѣдимо чувство, да ти мою узтрошкотъ одрѣшиъ."

Филисъ се ишъ завезаше, зада ги Алфонсъ узати за руку, и рече:

„Я те любимъ као мога сына! Обећъ ли прекати мое дуго уздржавано повѣреньѣ као завѣтъ?"

„О, радо! радо!" повиче Филисъ.

„Но, то дай ввек!" викали Алфонсъ на нѣга. „Ера я ову ноћърце, да срце патрешимъ калашњима поновесимъ." Филисъ одг.

То е было 9. Септембра године 1709. у вече, у ова судбепуне битке код Малплакета. Четири велика конци, Евгенія и Малборугъ на једной, а Виларсъ и Буздерь на другой страни, бекали су са свиоіимъ войскомъ једно другомъ на сударъ. Ноћь е было тавно и облачно, и доч е спавалъ умрлу войску ишъ једномъ позвало на зелено ноћь, као госте, вино с његовъ брать, смрть, тко по њой, и брзо е свако добивать, за кою е мислио, да сутра у земаи сакрће.

Алфонсъ д' Аламбертъ служаше као официръ у француской войсци, и сад као обучатъ генерала Виларса; Филисъ отъ Сен-Гудрана, богатъ, независанъ младићъ, кои е као спонзолицъ помудіо поручпку услуге свое, и одъ овога съ радошћу примићъ, повереаъ е было руководству изпускогъ, одличнога Аламберта. И овай е тако синоћпо младића, да га одъ себе никако не раздвајаше, па и шаторъ свой съ њима дељаше.

Управо седи доће Алфонсъ одъ поручника, съ воини е њима прако за сутрашпу битку. Они се морали учинити, еръ се хтело побѣдоносюмъ напредовапю пустрасно-енгеске войске брзой крой учинити, и Монсъ свести. Трезутавъ бияше уделенъ, и поручпка хтедоше нападети съ освитком сутрашњега дпна. Спасни су были раздани, и войску е свако требао да краткій одморъ опорави.

Но Алфонсъ не хтеде спавати. Нѣгова душа бише у великомъ покрету, еръ обрпъ сутрашњега дпна налазаше му гроиени предъ очи. Прежда се и онъ у пшне битній борбе, и у идп да придпки свой неколебивый духъ покаже, или сада му се чпнише, да га е неки особити слутпи обузеле, кои е сигурно ћдпаъ случаевъ постиди. Одъ веселпно дпна пазвали се у француской войсци и една цигапки, кои е као маркетанпца узъ ню шла и своіимъ знањемъ побунила е весељпасть свю. Радо су пили тъ ноћи, да пмъ прорпче, еръ она знађаше реки свое врло зелпто пзвестити, и рпдо се бпли ћ пшно вино, еръ сви добпху нѣко чудновато надпћи. Само Алфонсъ чпнише се да е баиъ хотпнпе побегпла, и онъ прпчп са неопходнпхъ пемирпма, да е она подпгла свой шаторъ блпзу нѣговогъ. Али дпзаће пје могао но нѣбеће, еръ пшше нѣсови другови шалећи се увукпше га съ цигапки, запиту пшо, и дозъ су пили, пеки затекну одъ стране, да ћиъ прорпче, еръ су особито желили знпти, да ли треба скоро казну битку очекивати, и ко ће се одъ пли изъ исте пратити? Весели пптпци и не слућаху да скоро рђпеніе, еръ су предводителп заранио дпдрали у тајности сутрашњій нападаји одъ пепаке гомиле, и само пезпсиовп пчепптпнк оку не могпше се свирити нукла скорашња ваше битке. Алфонсъ се свако у себи срегпаюгъ пезпаюм млады пеприца, кои бесбрижно ндау судбпни свопій на сусрет; и као се пграу са свопомъ будућпостп, док се оку пѣсовпмъ простпране сутрашеѣ поље съ лешевпна; онъ се пеповпше уздпаи, да ій се пспитућа не догпеи, да ли не стоп на кожъ цпетаћемъ пеки смртпи пакъ какавъ? но онъ прпмѣти само пзпоте и сиагу, и чу, као повторптелпо павалпвалп они на цигапку, да пмъ прорче. И она пепосредпу пристуи пз окрутпом столу, на коиъ се пако, погледа свпзоме ошпро у лице, заиате да ій се руке пошпку и закопе: „Осгобођите ме дпанех одъ одговора, еръ пидъ сутрашњій дпап осепие, пећете ме пипе пптати, еръ ће многи одъ васъ быти пометпи одъ всего, што жпвп и пеки." Они се почку свести тпх тпппова пзречепа; но Алфонсъ, кои сакъ разумевапе свпсего речій пѣна, свечи, и повпче: „Прокпети пештапо! Јутя, кадъ ти е њако допустпо да закараиш у пгроиъ врачпих сиђуака."

„Лагано! лагано! протоворп цигапка. „Ко поси камепъ на сриу, тай пекъ га своја одма доле, ирс него што земли свое камепъ на истый кпсце, и господару, ны пмате овде до сутра пшо много чпнити, еръ на вопюй руди стоп пешто пначе пно!" — „О, а шта стоп на пюй?" пптаиу любопитно очпшпри, и захтеваху, да пй Алфонсъ свою руку пружп. „Но добро," рече онъ, пидъ га пиху всѣх хтели на миру оставити, „шта чпнпшъ ты у пзпмих дубоких борпка?" Пптаиа уиите обема рукама пйгову, и рекше: „Да сте заборавили, много поиравити!" Съ тпм речпма хтеде она оставити шаторъ, но Алфонсъ, кои га едпакутъ по своіой руци опази пристећ, кой е чйму врло добро волкао бпо, повпче у пајпшпјемъ узбуђепю: „Бѣдпи обсепарно!" спева свою чпиу и бпга е за всим простпо; но цигапка е съ лакоћу увати, кадуи пшпих, па-

ніе е живо, и повиче, излезѣи изъ шатори: „Да живи Алексѣ одъ Алиябре!“ Алексѣ пикъ повѣдя, шпуче шешире сасвимъ на очи, и оде.

Реча цигашине и престеж, кои му е на прстъ тайно метал, яко су потресли његову унутрашњость, и онъ не хтеде спавати, кадъ га е мирисаль одпустио, него науки дуго затворено срце своме пријатељу отворити.

Филипъ отъ Сен-Гудрика уѣе напоследку у шаторъ съ једнимъ котарашкимъ вина. „Одъ кога си узео вино?“ упита Алексѣ.

„Одъ цигашке,“ одговори Филипъ. „Њихъ имъ е шаторъ најближій, а и све друго у стању осѣмъ спавања!“

„Али зашто си три чаше довео?“ запита Алексѣ опеть.

„Стара ми е свагурно жестине у ворову жељудъ!“ рече Филипъ.

„О, волимъ те!“ продужи Алексѣ, „узеши ти трећу чашу, она ми ино свети! она изгледа ино трећій човекъ, а я желимъ да сами самъ съ тобомъ!“

Филипъ е пегае опеть мирно у ворову. Алексѣ ходяше постојанимъ корацима по шатору, и шине путій изправљиваше ћутећи своју чашу; тада застане, и замишљао смотраше престеж, кои ње іошъ скиову бяо. „По другій путъ съ тобомъ престеновикъ?“ рече онъ; „првый путъ на несрећу, и сядъ можда на смрть? Не!“ повиче, после жале почивше. „Шта ће овай престеж! зашъ е свюда пресипуть!“ и съ тимъ рече скаче на, и метне страшљиво на истаљ!

Филипъ немо сеѣше и гледяше га зачуђено, еръ у токомъ разположено духа ње іошъ никада обзнаюго своге пријателя видіо.

„Зашто не тако гледишъ?“ запита Алексѣ. „Можешъ ли прочитати написано на њихъ челу?“

„Мене свуђуе узколебано, душевно стање твое!“ рекне Филипъ тіо, и пружи му руку.

„Пусти га!“ продужи Алексѣ, „я мислимъ, да ће ми после оне одуг лакше бити. Она нестварна има право; я ћу камень са срца скинути, и онда съ Богомъ у бой!“ Сядъ заиѣе одъ шатора болѣ пивуче, узме столицу и приближивши се къ истаљу, седне поврай Филипа.

„Видишъ,“ започне онъ, и повиче му прстен, кои лежяше на истаљу, „ово опеть престење, кои е бивъ зна како дошао у руке оне нестваре, пила се негда она срећа моя! Я имадо твой земаљкъ; я се ће звокаъ д' Алибероъ; и сам Шпањолацъ и ime ни е Алексѣ одъ Алибре! Я сам рођенъ одъ богатыи родителя, и одъ мога отца, кои бише и сам офицеръ у шпањской войсци, поспитанъ сам био одъ ране младости за војничку службу. Онъ бише страстный, диванъ човекъ, и нимилимо, да необуздавый духъ дичи войника! Зато сам я растао у пуной слободи иохъ, и писамъ познано никаква закона. Моя мати бише противна страна мога отца; она бише сверна и здравo побожна, и гледаше съ дубокомъ жалости бурдасто поступяюй свога супруга и ное декъ растеше. Она е свагурно мало срестиа дана и часова у своме супружеству довикала, еръ њене очи, опазио сам я, да су често пуне суза биле. И будући да ми оне непрестано добра чињене, тай тодъ самъ могао, то сам я и время якой полрашљиво вешку любиа, и вочео сам се жали по мало глупшта мога отца, коме сам прилежно времицу тій нарни суза. Но онъ ни буде одтргнуть нисколо на нестрепый начинъ, еръ кадъ хтеде сложить кладогъ, двигнуть коня прилотити, скочи овай съ коња моста у реку, и утопи се само помишљо, тако и коњ.“

„Моя сирота, смирени мати дрижше ову страшну смрть за живе божіо, и пиле у мелихолію. Она е плакала да се службе држе за отца и удвојила свои побожна дѣла. И я често плечине пореди ње и молише се Богу; но опеть ниче у страну него у побожности, еръ ни е она вечно проклетство мога отца доста страшно чертала.“

„Я биа садъ дете одъ четрнаесть година, свежко нрастао, вешту у тѣлесномъ упражњењу; у остало пикъ войнски незнамица, еръ я избѣгаше едва нешто читати и писати. Мой отацъ нехтеле другоиче, и сматра ми за говорање: войнкъ не треба ништа друго да зна, него како ће имесмъ владати! и я не хтедо друго ништа бити него войникъ. Али с моя мати на то мрзила, одведе ме Доминикинаца*) и преда ме њиховомъ поспитаніе. То за мене биліе права благодеть, еръ я њно у томъ манастиру честве люде, кои ме се отечески ирваше, да страсти моя обуздаше, сраг ми изобразе, и кои ме далеко съ наукомъ увозаду. Неисеелость пикъ ное матере мѣбутимъ се увѣличали; она потирѣваше, да ій се ной отацъ на ску увекъ повлуче, и да од ње захтева спасеній душе свое. Къ тоне іошъ и то дође, да ное сестра, кои биліе много млађа одъ мене, и любимица материна, даде у тежку неку болесть и често говорше у своій завештености о ужасномъ изгледу мога отца о чему я доста путій чуза ган нити говори. Моя бяя у очиеко, она познаваше, како би своју душу умирити и милога дотеги животь свети мога. Она се обрати своме исповеднику, еръ ій лекари напоследку злобе надежде далоше. Овай ій посвѣтуе сядя, као једно спасителко средство, да уземи завѣтъ казнъ за животь дечиній, и одвоји двоо своја знаменитога имања да вреда праги, да се држе службе за спасеніе душе моге отца. Сирота, устрашена жена драговољно даде вешку суму, и будући да и осѣти тоги склоности мою къ војничкомъ животу дрижше за грешну, и мислила исто неће спасти и сѣ ниме помирити, она се томъ прилозомъ позуе и закуне, да ће се и црква поспитати и свештеника бити, яко желимъ любимацъ ій остати!“

„Я се згрозихъ, кадъ ме поспитатели известе о завѣту материномъ, и то одобравању, изнуженѣ исте жени су осложили на свесть, да сам я чешће жељо, да я болѣ да мои сестра умре, него да ме своимъ опорављењемъ баца у мрзкій, монашескій животь; еръ моя страстна природа ће биліе сходна за манастирску тишину, и моя склоность къ слободномъ, необезданомъ животу војничкомъ, кои сам мислио, да ћу скоро започети, биліе непобѣдима.“

„Моя сестра зацела оздрави, и са свимъ страна ниште ни мене, да искушань завѣтъ материнъ. Но опомињања и претеж духовенства, и милье моје матере и њено напоследку проклетство, не могоше ништа учинити противу моје непобѣдиме склоности къ слободномъ животу у лепомъ свету и противу неустезаномъ нагнеди, кои е међъ у моихъ прсима бунтіо!“

Алексѣ се онде задржи; ерао побубњеъ устао, и казуе заиѣе одъ шатора іошъ болѣ, кое су тіо, као войно дисаней шушкале.

„Филипе!“ продужи затимъ даље, „я ти могу само съ малу речій казати, што се збивало у моме срцу. У тиомъ годишма само се разуме најбезтіе чувство страже душе. Я сам любіо! Случайно упознаъ се съ једномъ прекрасномъ девойчицомъ одъ знамените породице, кои е тавоће хтеда узети закрилао. Свака судба приведе насъ једно другомъ ближе, и изъ узајамногъ свучаства рођи се жарка любовь. Бело сам могао бацити преко овога мира у срцу калуђерску кошулину, као ни допустила, да изъ истогъ закрилаи прелести лепота мое Изабеле.“

„У овой нужди и при напољашњемъ са свимъ страна, попустаиъ изволелну правилно, и ступимъ заиста у манастирь Доминикаца.“

„Но за то време ништа и ни средство нако бы могао себи и своіой љубезной помоћи, и спремао сам све са найвећомъ обзирателношћу за наше бѣгство. И Изабела се найпосле сагласи са мномъ, и њена њена служавка Ана, кои е држала своју завоведницу срстиво у своје наручію, него у манастиру, помогне ми, да изврши намеру одводяи. Заборавлѣна буду опомињања моя учителя, заборавлѣна сваке врше, заборавлѣна завѣта, страх, и пренебрегнуте буде клетва материна! — Где, Филипе! тамо меня прстежъ! — Колъ ни га е Изабела у моје нашетъ бѣгства на прстъ метаи, ништа више нисам у срцу носіо, него но симу!“

„Дакъ, у кои су ме хтели завазљерати, одвезено срећно. Усмаљена долина у Пиринеима, у којой су сако пастири обитавали преко лѣта, и будући сам я съ мудромъ брижљивошћу свакій трагъ наше заметнуо, то сам мислио да ћу онде са својомъ љубезноцомъ сасвимъ безбѣлазно бити. Ми и не чуасно ни о какомъ гоненію, я нишисмо у миру и любави.“

„Филипе! да ни е судба одлучити хтеда блаженимъ стањемъ ова дина, срећу многи посљедњіи година, а то ме бы дрижо за нешто особито!“

„Али то моя небо я сам уништи. Меи се чиниле да сам усмаљаъ у другиему тоз оне две жене, и осѣћао сам да ни е слобода притесѣна; нужно чувство пробуди се у мени, кое е чешуло за изабеломъ опредѣлюемъ свога, и не, да тех само сѣ дина на дин живи у

*) Ред калуђерскій римске праве.

чувству любави, него да може правити и извршивати и велике ствари за будућност. Къ тое ће ићићъ веселость избављену узмућивала су и требовавши, кои је почела себи чинити због њеног бћства и више свезе, и у мутњавѣ обзирања, кои су се због тога међу њима подигли, увијено се и меня претећи знак мое бћле, дубоко устрашене матере. И обећамъ за увиреній избављено, да ће ју дуговина довести, кои ће исчезнѣ међу сприте; него ни ми није било тешко стило, колико да бы разсеяность уклонио међу нама колебе. Тако се и усудихъ, къ наше мирне, красне доліне изићи, и учинихъ познанство у суседньих местима. Но тако и, нескотрены, окончахъ путъ нашим натрезнѣлима у прибѣжаште ове. Једнога дана видъ се хтело пратити преко планине, и када погледахъ съ врѣ ће у нашу долину, опазихъ съ узнисока да и наша колеба од войника обколѣна; опазимъ, како ме ну Избелу и Алу за нога, и како ій одволе подъ пратьомъ, и остали обседну узвише у долину а неки опеть разсеи се по планини, сигурно, да мене узате. — Мой цео духъ изнебе, видъ ово опазимъ. Избели звезаше већъ више него помоћи, и у страну од изићстве, увисше нази, почеше бегати, и безъ одвора трчао сићъ у найвећемъ страху, док несмо дошао до француске границе.“

У погранићной, једной варошци највећъ француског, войничког упасења. То сићъ одмах келио; сликъ сићъ француский знао, издахъ се за Француза и учинихъ се за войника. — Моје многогрувни знаћ, кое сићъ добило кодъ Доминика, дело ми оде подзе, за мене почну пазити, нискоро одликовати ме, и будући да сићъ се у мно потребнихъ учинити своих сигрѣхъ, то су се старали за мою срећу и и сићъ се нешто за степена на степен. Ту сићъ било у своје елементу, жељ мое биле су испуђене и и сићъ се особно врло срећанъ. Ње сићъ мое пресно и нашао сићъ се Алфонсъ д' Алмберть; знита ме ни упознавши, и Избели сташе у светском веселомъ тицину пред-а-шкоп ино заборавлѣвши сићъ. Већъ после десетогодишће службе будемъ капетанъ и одъ карнала Вајрса, у чијој сићъ войници и био, основао добро пријатељ. — Сићъ ми срећу достало да сићъ ње ство ни овомъ путу, али особатић случај нисе ли ме на путъ едно повлѣчи, кое мое горде ни више оборио, док ни нећутећи давање ићићъ једанъ подзеле на леву срећу.“

Алфонсъ ућути, као ли се удубіо у сладке снове. — „Филипе!“ запита онъ са знатренѣмъ очима: „Филипе, знаш ти за љубавъ?“

„Не знамъ,“ одвоно и овій простодушно пријатељски, „ићићъ ће я ће познавати.“

„О! и ти ћеш ће познати!“ продужи Алфонсъ одушевлѣно. „И у тоје ће се срце они увући и поздравити то увишнѣх гласом, кои сазнаје постойбину у пространѣх кругу; тада се опомена мене и усклабнеће чисе! — Где, я сићъ било капетанъ; узвисо сићъ ишћовећа войводе, почетній кодъ другова и во изгледу судећи, бићо сићъ срећанъ човекъ. Но, опеть е было чисови, кадъ ни е, у моих песелонъ, двоићъ кишоту, предъ очи изазвали жалостна судба оставћае Избеле, и клетва материне, неизкупљенай занћтъ одъ мене исканай, него су ми кроъ срце продирали, као и нећно зломо.“ —

„Садъ пазимъ у тезку болесть и никога не биле, кои би ме срдачно неговао и чувао. Меня се чинило да сићъ сасвимъ остављенъ, и дожъ су ме образи прошисти съ ужасомъ плаши, молио сићъ небо, да ни познаћ ини јединца, кои ће ме грѣха опростити, или смрть! — Но ово ни познѣ ангела. — Цыганки одна, инсенъ Бюренка, и, истину та кажемъ, иста сића покоја, кои е онде као хорметница, дође съ едникъ прекрасним девојчетомъ, тако одъ 13 година у кућу, у којой сићъ и обитавао. Лепе черте полудрослога детета већто су ме особито привлачиле, и када се жило сушестово чикало као да ме и ово траки, и меня привлаче, особао сићъ, да и ове срце особито узбућено и њму одато. Њино присуство сматао е растеравао тушно разположенѣ, и неописано ближено чувство, изазвало се у мою душу, када сићъ девојче кодъ себе имао. Стара се чиниће, ово ли радо гледи нашу њћиву дружбу. Но текъ што сићъ одравио, ступи она одноза нотра у мою собу, и рече ми да ме мора оставити, и да е дошла, да се са мномъ опрости! — То ма прво ће као нисъ прозъ срце, еръ а нисмъ могао више бићъ девојче живити, и дожъ сићъ с ласкавао, да ни остави свою кћерь, бићемъ јој пуну кесу попаја. — „Не, господине,“ рекне она, и двојезно ме погледи „а дете мое нећу продавати; или ако ћете ви њој бити ако отац, то ови може кодъ нась остати; после неког времена повратићу се и одвести е.“ Посрижићех уженъ новце натрагъ, обћасих све съ радосћу и стара потайно одзутуе. — Девојчица бића е съ почетка изнанъ себе, кадъ е видила, да е одъ матере остављена; но моја представљена и уживања напоследку е опеть умире, и она се привикли меня са сномъ любави. Но и ово срце бићаше съ целомъ силомъ чувства заиновѣно само девојчици. Она ни е важила одъ свега небића, и и не мишла нићта друго, него да е за себе задржимъ. Са страномъ и стрепенѣмъ мишла я на трекутакъ, у кои ће се стара повратити, да ми узме дете. И дакле рѣшимъ, да се съдогойнокъ сакрићемъ дотле, докъ не узнемогнемъ безпорећно имењата девојку мойомъ собственошћу. Ић рали узмемъ одпуств и сакрићемъ се съ мойомъ драгоцѣношћу у једних край у Француској. Онде сићъ се поснићавао за мићицу, за ме ће у девоја нѣной цвећали; за себе сићъ нѣно срце жћано и безпорочно, нѣни духъ тако богато изобразио, еръ мене она љуби, више несумњи, на нѣзинъ ћу њих пренос срће и нара кћи, кои нећу одвојно узајуће тринићи!“

„На си опеть любезнику оставити могао,“ рече Филипъ, „и у новну си стуно ?“

„Мершаух Вилрсъ,“ настави Алфонсъ, „вороти се изъ Немачке, и прими прилику заповѣсћу надъ своих войнкомъ. Случайно дошао онъ за мое тайно пребивање, дознае ме из себе, и покуди ме чести пуномъ знанћемъ ићутала свога. Тада се пробуди у мени стара склоность войнику, и я дражане, да не сићъ ону прилику изъ слани пропустити, еръ пријатељ, радо се узазуе любезницы као новъ. Я с останимъ подъ сигурномъ заштитомъ и растеномъ се, при свимъ ћћемъ сузама. — Послѣ, садъ ій носимъ два ордена и некошко белега одъ рана, кое ми не стое рувно, и скоро мислимъ, опеть се ет ћој повратити, да е назовемъ своимъ благомъ. Кадъ не бы было само стары образи прошисти!“ — Онъ ућути! — после дуге почишће настави опеть: „Одвукъ я исећица дошла до престена? одвукъ зна мое ме ? Да ће ме послата за мномъ изъ Шпаније, да ме тражи и упрошти ?“ Онъ изнуће начѣ изъ корица и поиће бесћећи: „Она треба да умре! прео ћу сва страшили растерати, ни онда, неки сићъ дазъ исчезни!“

Филипъ се трудзе да ту умира и обсћа се, да ће онъ одъ цићиће тайну дожучити.

„Добро!“ рече Алфонсъ, „добро! но я за тебе знамъ ићићъ еду мозбу. Филипе, ти изнушено мое, лепя мое спокойство, ако ће ти доста и тешко пасти.“

„Захтевай!“ рече Филипъ „за твое дазасъ указано ми поверенѣ, нелакій сићъ ти дужникъ.“

„Ты си богатъ и независанъ,“ настави Алфонсъ, „ты служићъ као спокойнић и испорашъ за свагда остати у воспой служби. Ако се рать сада спрши, онда иди у Шпанію, потражи мое сродніке и пријатеље, разыстай за Избелу, и помири ме съ њима. Я се не страшимъ никакве жртве, текъ я сићъ ће своимъ се краћати и сина се и устићући изнати нову срећу одъ будућности ире, него што се повратићъ са предмећета. — Обћавишъ ли ми то Филипе? — обћавишъ ли повратити спокойство мове сруди ?“

„Као што ни е мое собствено жило!“ поиче овай, „заклињемъ ти се, што ни небо продужи живота, то ће после рата путь у Шпанію бити мой прый посао!“

„Добро!“ рече Алфонсъ. „То е казао са срца сказаль!“ — Онде лежи протекъ Изабелинъ; узми га, пријатељу, и не скидай га съ прста; онъ нека те опомиње за изљученѣ твога обћавања, еръ о томъ я нећу више ни речи спомињути. — И садъ, дай руку брате! — Да се срећно видамо побѣдоносного вечера, после сутрашѣ битве! да се срећно видамо у царуво љубави, после помрећи.“

Душа младићева бића е дубоко узбућена, и као одъ лакеи слутни потрешећ, сасвимъ одзо лако жете на прсть избелинъ златанъ престенъ; тада се живо куше чашомъ за срећно ћћеће.

„А гда ћемъ е трећа чаша? и я бы съ вами пилъ!“ проговори одмах гласъ нећутьи, и кадъ се одреку, опазе ћихъ цићиће кроъ раздвоје звезде од шатора.

„А! Бюренка, ты си то? — Ты долазишъ у згодно време!“ поиче Алфонсъ, отворя нзро шаторъ, и свакко ућуе баку унутра.

„Само лагано! лагано!“ проговори она. „Тако се тости не може за пстаду!“

„Ты си ми башъ драгій и пожелѣвай гостъ,“ одговори Алеошъ, „кога ћу ја самогъ гостољубіа дотле гостити, докъ му дубоко у срце не загледимъ, или му нешто изъ срца не изчуимъ.“

(Продужиће се.)

Првый бой на Косову и смрть Вукашинова.

(Продужетакъ.)

„Талъ одъ жене и синови реку, 515
„Еко Марко у Прилепу граду
„Сбраћо се съ Рељожъ и съ Малошемъ,
„Шишмя живи, шишмя погинуће,
„За бабо му ни хаберъа ніе.
„И Андрія никогодъ и Марко 520
„Никадъ за ме да бы уништао.
„Я не могу съ Турцим' боя быти,
„Но слушајте жене старіети,
„Да ми наше покупимо благо,
„Да бѣжимо граду Дубровнику; 525
„Србію ћу земљю напустити,
„Его нькойзи нькіехъ войводя,
„Нека бію, некъ узбіе Турке,
„Освиъ жене, ѣръ за ме не знаду.
„Тико жене, брѣко, послушајте!“ 530
Умо Гойка, нико томе каиѣ,
Бакъ Угљша другу проговара:
„Аиай вели, кодъ тамніехъ брата!
„Ёсте л' людя, имате ли душу,
„Да ли искру юначки воштени? 535
„Заръ вамъ ніе одъ Бога страхота,
„А одъ люди загорь и срамота,
„Бѣдну седъ подло земљю напустите?
„Да ли висте у доброй свіести,
„Мож'ла васъ и пиво преузело, 540
„Те у пићу рушно говорите?
„Ѣръ е пінъ горе одъ бувље.
„Како образъ, кадъ се подхватите
„Земљю држит', пвкъ не уздржата?
„Како хвалъ, Вукашине краљо! 545
„Кам' людове, бѣли градови?
„Што ти биле тврдо воуздање.
„Ваша давасъ, и прогледай, краљо,
„Любавь нама и лѣпа слога
„У людове биле градове 550
„Те е истекъ онда поуздањ.
„Земљю пѣрстау людови нѣсу,
„Него нѣровість и послушан слога.
„У нвсъ тога ніе ни єдногa,
„Его краљ нашой госпоштини. 555
„Али врѣ но се обрузимо,
„Болъ намъ е свіеть прокинѣшиъ.
„Прежъ покору смрть е мала шала;
„Свіетъ ке ће покора међу се,
„Све се клони брата непогодна. 560
„Или данасъ, брѣко, из' никада.
„Послушајте мене найзнѣета.
„Вы дижите по подручю войску,
„Я ћу главомъ по своій земљи поћи
„Одъ войводе єдне те до друге; 565
„Позваћу вхъ за бой на Турчина,
„Нека земљю браће постобину.
„Порадъ злобе и вике на краљи,
„Да Србію не застану Турци
„Неприврѣмену, да е не узрѣе. 570
„Ако срећно узбіеко Турке,
„Нека земли старешину бира,
„Кои ће ioй знати угодити.“
Мађеръ слушаш' лазоръ старіему,
Кадъ му рѣчь вешовольну каже. 575
Путъ е правый невкалаву тєзнвъ.
Кадъ то лошвъ бакъ Угљша видѣ,
Где га гледе браћа попријеко;
Не стіаше чекат' поговора.
Но вмъ рече двіе — три рѣчи: 580
„Идемъ єдвнъ во своій краљѣвини,
„Я во ноће на бой, и не ноће,
„Я ћу єдвнъ удирит' на Турке,
„Волимъ мрѣт', но укорвнъ живѣт'.“
Оба брата за мађера знаду, 585
Што голъ рече, да поречи не ће;
До изичкогъ кадъ ноће поштени
Што наумн, хоће учинити.
И они се за пьмъ повседоше,
Отидоше да подиду войску. 590
Бэиъ Угљша посѣде кузаша,
Те подаза сне градове редомъ,
И у пьмя Србске погламаше,
Свима вике, нако юнакъ прави,
Сву истину, нако иду Турци. 595
Бакъ Угљша опако веліше:
„Брѣко моя, Србске погламаше!
„Не бранате краљи Вукашина,
„Вєће землю жалу домозиму;
„Нвмъ е земля мирна одъ душманя, 600
„А лесно ће стећи господара.
„Остав'те се ивше и имотя.
„Доклe напасть ову сузбіемо,
„Краљ Вукашинъ досадит' вмъ вєће,
„Ня плаћати тожъ земљьотъ Србіоъ. 605
„Я самъ кнѣзъ за ту рѣчь мою.“
Вѣрую му Србске старѣшине,
Ювачину му рѣчь послушаше.
Васоваићъ дисао се Васо,
И онъ дяке Зету и Морачу 610
И до мора оку Гору Црну.
Пазъ се дяке Бравковићу Вуче
Одъ Требиня на Херцеговини,
Собомъ дяке салше Херцеговце.
Бакъ Босански дяке се Малутинъ 615
Одъ Маглая у край Босне граду,
Уза вмъ иоће Босна и Крајина.
Подяше се велика войвода
Одъ Пазара Реда Крнданца,
Што і' своій Србскоій человоћя войсци, 620
Што и шньше палше е войске
Одъ Сѣнице и Влаха Старога.
Подяше се Балозаћъ Страхиня
Уза вмъ иде ягоно подручѣ. 625
Одъ бѣли града Вучитриа
Дягоше се три Вошноћића,
Са кьяма су Косовци юнаци.
Одъ Прилепа подяше се Марко
Са Андріомъ, братомъ рођенѣмъ, 630
Оба беру око себе войске.
И Югъ-Богданъ одъ Прокупля града
Вишу сидмъ деветь Југовића,
Деветь сина деветъ воєвода,
А войводе дигоше барзке, 635
Подъ барзке позвяю юнаке.
Подяше се Милошъ одъ Пошеря,
Уза вмъ иду Пошеряи юнаци.
И дяке се Милвнъ Топлячанвнъ,
Уза юнаки вма и юнаки. 640
И войвода Ивмъ съ Косаћинце
Подигао свое подручѣе.
А войвода Грбляновићъ Лазо
Дяке Мачву, дяке Шумадію,
И Подринѣ до зелени Лиза, 645
Но Срѣмя вѣће ни Банята,
Да му земля не остане пуста;
Свима земля на Крајни страшна
Одъ душманя, заіехъ юбваія,
Што су класи саме шаварџіе, 650
Те шарћу на Кравне туђе.
Пакъ войвода Завтовосаћъ Раде
Са войводомъ Бѣлићемъ Вуіомъ
Подигао Брапчичево равно,
Крвавъ Тимокъ и Црну Ріеку. 655
Краљ Вукашинъ дяке Метохію,
Войвод' Гойко силну Арбанію,
Бакъ Угљша сву Мѣседонію,
Съ войводами, главвнвх юнацима,
Што Угљши иду по рѣчи, 660
Постобйому своми да одбране
Одъ зла гоета Турчина проклети.

(Продужиће се.)

Область на Амуру.

Кодъ све околности, коіе е амурска область у найвеће време привлачила и заузимала, кое е Русіи тако учинали, да се прокупи, навеснемо и онай слѣдующій интересантанъ члавакъ. Незій немачкій трговацъ у Сан-Франціску, г. Отто Еше, већъ одъ више година занимао се съ плаваомъ, како бы трговачке свезе са новимъ руским населењима на Амуру заключіо, а вечемъ е у єдномъ путованю у Европу са новимъ високимъ русимъ званичницима у договоръ и савъ ступіо, одржи онъ прошле године кьу лађу „Оскаръ,“ и проплови са истомъ кроъ морегъ Да-Непруэъ у Кастрісе-Бай, где 14. Юлія стаже. Пилотскій чланъ дао е одъ свога друштва двадесетъ людія, да бы „Оскаръ“ кроъ тесный, тешко востоснбій продазакъ кодъ предѣлія Лизареза до Амура проведи. Сакъ Еше пакъ набрао е угодніи путъ преко Кази лиіе Амуръ до Николаевска, где е 8. Августа пристао. Николаевскъ лежи на єдномъ дялеко пружакбой се високой равници, коя толикій простогъ као Сан-Франціско заузима и стрио у рѣку пада. Варошъ е пріятногъ изгледа, и обновљан е општимъ шкуяма, само око 500 кућара већъ ово досадъ су покрене. Пвяца отворена е на єдной страни према рѣци, и у средини стои поса сазидана и врло украшена цркса са єдномъ вѣнимъ и четири мала торона. Одъ пвце пружаю се широки друмови, одъ коіи е єдаи, ре-

ватекући са реком. Кроз обликовану шуму просечен је до губернаторскога здања протеже се. Велика гостионица тамо неки. Живопт у Николаевску веома је пријатна. Овде се иногда једна библиотека са више од 4000 књига одъ свике струке знаня и науке, и у књизнаи о бродарству особито с богати; дал иногда се једна за једнъ и за бакъ сала и велики изборъ немачки и француски новина, и. пр. Indépendance Belge, Светопетроградски и Московски листови. Односећи се овде разумитељо войнички, ер готово нема ниједнъ изображеногъ човека, кои овде живи, и да войничкомъ реду непринадлежи. Варошъ ниста ништа друго нік, него една тврдиня, кои 12 до 1500 житеља, у коюй сто до две стотине осмица се и овде. Једнъ островъ у ръци направио се и тако се једна батерія зида; три дал батерије браву према месту, и дал низъ реку исток тимоме тврдиня Николаевскъ има лепе у согласію са потребама кашне сваштине стрѣлине (утварене куле), изъ тврда пресазнога дрвеногъ стабла, са иланкъ вратима и прозорима. Унутрашни уређеньс немише се боль пожелити. Ношть ту нма две войничке школе. Весма је лепъ особито себе узбуђена, кадъ е видио да тамо живе Немци сва; особито има много Курландеза и Немаца изъ других руски провинција и балтійскомъ мору, кои сва немачкимъ језикомъ говоре. Празницы особења одне врше држава се немачки литургія, пре коюй је једанъ немачкій свештеникъ, кои с изъ Сатне овамо дошао, учествовао и чикљаствовао. Еше ове дне немачки лекара, једногъ немачкогъ апотекара и многе немачке овшине, и садъ с тимо по плану своюмъ немачко дружетво основати. Једнъ с Вертембергерь управитељскою влаштељ привадлешећи дворски и постровителъ нашима и справа. У близости одъ Николаевске налазе се више села, у коима обитавао руски сељаци, кои су се изъ Сибирје овамо доселили. Люди облѣкавају разъ, ечемъ, провинце, реве, засуд и друге неке произволе, и тако су весели и живогни, ако што су сви руски земљѣлици уобште. Овде се управо само толико ради, колико в потребно. По изјавештію су іонъ произвели, кои на забиъ чешћима рѣкомъ (Амуромъ) долазе, ако: посолѣно месо, шуваре, граначе, ечмикъ, одъ ржи брашно, коже, говедени есалаи, дрвени судови, покућство и т. д. Ечмикъ изъ Сибирје може се са најбољимъ руским ечмоки сравнити. 7 до 800 сватески миле одъ Кине, на јужномъ свиюгову Амура, среће красне дуване. Еше очекув прекогъ зима велике сплавове съ растовима, бувама, иворкама, ораховинома и другима золобивима тврдимъ дрвећемъ натоварене. Изобиле на Амуру врло је лако, и руски влада ма многе пародине, кои тамо нко иду. Амуръ у своюй изобиле има многе водобноти са Елбомъ. Река постае све шира и шира, тако да се обале на обале стране една видити могу. Тако се достиза до предгорія Проюсъ, на 40 миља исподъ Николаевска. Овде е образъ (чертежъ) іонъ подобни, и опонимъ нас сасвимъ на изобилу одъ Бинкеасеа до Хамбурга. Полагано се напредује, ер Амуръ врвиуди у своюмъ току непрестано, и само изолазећи изненуе изнутрено какоюгъ кормановиа, кои е ст томъ реком точно увозиатъ. По водоюй е части дубока, али пореди двадесетъ хиљѣ дубљине назначио и плитковъ, где вода една за кану стопу земљо покрива. Кодъ предгорія Проюсъ сужене су обале мало ближе една другой, во овесъ има река већу ширину него Миссисипи подъ Нью-Орлеаномъ. Руска влада намѣрава Николаевскъ за главный саставакъ руски житозовина учинити, и подстрекава руске људе сваконако на посао. Ко с красне шуме на Амуру видіо, тай лако може заключити, да ће Николаевскъ красну штицію љубій сачињавати. Ка томе налази се осимъ богати стоваришта угљева на Амуру, доваръ угљѣвъ непосредственно на приморју на острову Сохалину. Тимошњи брегови угљена готово се одъ Руса у прилично распространѣвоюй мери израбују, и кодъ би се са найбољимъ Енглезкимъ угљѣнокъ успоредити. Стрмогъ трошна причино у Николаевскоу са найевћимъ услужаюбу, и надзежательство му чини на руку, да бы га у одъговой радьби подпомогло. Трговина се мора пре развити, него што се колонисти (насељеника) на ону плодовиту земљо обрате. Правительство жели досељенике и подпомаже ій на свакій начинъ. Досељенцы и њихови после довшавна слобода су одъ войничке службе, они прима земљо и друге неке погодн. И у долинама извора Амура, Шилке и Аргуна предузеће в руско правительство у новіе време великій развитакъ створило, о коме се у Европи една исшто предузтаствуе; ово е сваидало дѣловање (фабрике), кое се са европейскимъ коту мерати. Руде гвоздя, сребра и бакара израбује се, и нашій сзобраштай на реками влада. Чини се као да и сама природа оваюй долинама великій развитакъ обећава. Тамо превазилазе немачко застарто драчће, кое се у целой протезаи одъ Урала до Бейканске назвя. Налазе се букве, ластови, јаке и т. д. Земља с особито плодоносна, и дае сваке врсте жита; коже и вуна су главни предмети извозне трговине. Осимъ тога налази се у тимошњимъ брегозима велико богатство минерали, кое се са свакомъ земљомъ у свету мерати може. Сребрне руде у Нерчинскоу по свой прилици найбогатије су у свету. Налази се у овимъ брегозима и бакара, калаја и цинка, тако исто и фино-тврдый гранитъ, кои се за водеюичко камење употребљава. Пиа и мермера.

Шахъ-Гебалъ и Данишмендъ.

10. Отворанѣ Гура-Мату-а.

Несрећне су оне државе, где су граћани у процепу, да ій стра одъ нашнее уздрзава, те да свое тужбе противъ неваздали чиновника лако предъ престоломъ изнети несмеду. Овай редъ стварій може се само насељеника, и пузљивимъ удворицама довести, кои непрестано владаоцима говоре, да су народи на овоме свету само ньи роли — Овако е мислила велика Екатерина, владателька одъ целе Руссіе.

Осако е одъ прилике морао мислити и Шахъ-Гебалъ, кадъ е своюмъ Итимадулету заповедіо, да гледа одлежити народу. Но онъ е у томъ погрешіо велико, што ніе сазнъ по народу шутовао, па да чуе нас уста народа, шта га боле, и где га тишти, већъ е то предіо Данишменду, кои ньему стварь, кои се према другогъ сржнти може. Онай пакъ сазове великаше, и они су народу прилично туђи были. Они нити су знали шта народу треба, нити шта му нетребе, они су се сами о народу, безъ народа разговарати намеравали.

Кадъ е дакле султанъ Шахъ-Гебалъ толико опорављо се, да е живо показати се могао, представи му ньегов Итимадулетъ све поздање великаше цирства, кое онъ у шуной глаи држи. После обичнихъ поздравлења заиаже онъ ньима дакъ, кадъ ће Гура-Мату у свесветлой собственой персони отворати.

У одређеный данъ сваъ Делхій био е на ногама, прозори были су испуњени найкрасніимъ индіанскимъ ђаницама, дерњини и свиири певали су свете песме, на славу живе, и пророка; 40.000 султанове гирде было е на ногама и сва та момчад една су редъ одрзати могли. Одъ султанове палате, до палате итимадулетове, где е Гура-Мату држина, стајала су три реда войника съ обе стране сокака, и една су народъ уздржавали, да редове непробію. Делхій у оно доба имао е 1.500.000 житеља. Кадъ се султанъ тъ палате на своюмъ у биссерь окићеномъ врапцу, и са великомъ могулскомъ кругомъ, у коюй е найевћій целога света ђаманть трентіо, на глави — (а где е садъ тай ђаманть? вакъда у коси висове лепе предсиедателке) — и са султанскимъ ајунцетомъ, съ найкрупнімъ биссеромъ испађеномъ на леву ногу, кадне сатъ народъ пичце на земљо, и удари три пута челомъ о ню, за тимъ стане са прикопченомъ главомъ, и на прса стављенимъ рукама, и остане као укочень за жесту, где се кои затекао. Предъ султаномъ ишао е 15.000 момака, све на бели коньи, и за окима ишли су држанни достојећи носећи знакове царства, т. е. штитъ одъ бамбуса биссеромъ искићенъ, и сабло сву златомъ извезену, и коюй е было близу чанъ изъ едногъ рубина исеченъ. Другій знакова ніе ни было, а кругу е ньно султанъ на глави. За султаномъ ишли су коњици, иредъ редъ, за оними коњици другогъ реда, и найпосле они трећегъ реда. За коњицима ишли су бегови, а за оними мудраи и кадіе, а 15.000 момака завлачили су ону сшіну свату. Они су ишли поља на праги, и поља на кулишести коньи. Докле годъ ніе султанъ у итимадулетово уђио, стало е једнако народъ босъ, гологлавъ, са спуштеномъ главомъ, и рукама на прси метутимъ. А кадъ онъ у кабіо уђе, повиче народъ: „Живіо султанъ, Брзина светый пека му даде мозги доста, и веза му даде чисте уши, да чуе шта народъ говори!“ —

Докъ е народъ овако напоље викао, дотле е султанъ ушао у пристражу собу, где су

всѣхъ сан, кои су овамо приведенизи, скупљене биши. Они су тропкимъ пљесницима дочекали султана, који ихъ кротки намераше на богато исписћеный престолъ попну. Кадъ се султанъ Шахъ-Гебаїъ на свое место посѣдн, почне онъ овако бесѣдити: „Око мога престола скупљене моє слуге, Оире, Соете, Кайнаване, Брамини, и сви вои сте овде! И сань васъ предъ моє лице сазвао, да васъ видимъ, и да вамъ кажемъ, одъ новогъ времена узуках су се у службе моє люди, кои кою добру плату беру а притомъ или су лењштине, или незнане, ове е све мой пређашньй итикадулетъ Малеэъ, безъ мога знања, у службе потрпио. Я незнамъ, или е због ньи, или због итикадулета Малеэа, али за цело знамъ, да е царство моє пострадало. Многи ньи у нёму неправедно. Народъ е го и босъ. Касне моє прилично су праздне. Дамће и пагоди поврай толики добари сток запустивше. Деранци, фанири, и другій служитељи жденя бише се сано са Деседесима, сказано се по пословету, а найпаче, или ни найпаче биле се са учестьйх народа у возни Брамовой, и у науци великогъ пророка. — Чуйте дакле моє слуге, вои е султанска воля, да се ньи договорите, и да уредите сне како вамъ. Я сань моимъ итикадулетомъ Данишмендъ наручио, шта Хете чинити. Разговорите се и о Пенщи, и Делиј-Зами, уредите Єлде и Тадкике Пешщи и Делиј-Лами нешто су дати посебе, и Єлде и Тадкики сне нешто наверно. Кажите ньи, ако и датемъ ни кая войску, биће ій сигда. Я сань султанъ, и осимъ моє, одъ Хике до великогъ жора, нема другогъ господара. Ово е моя султанска воля. И тако нека се сне извршн.“ После ових речій, устане султанъ Шахъ-Гебаїъ са своги престола, и одушка да ихъ коноо испрати различны людій тржати, уклони се са свитомъ двора, и оде у свою палату.

Како онъ овако дође, нађе предъ ньга султанъ Нурмахалъ, и оде съ ньимъ у кнгове собе. Шта су се они ту разговорили, незна се. Ньих Брамин Кутіо е. А Брамин Газиоръ Абу-Жиза ньегове живомъ ніе речище єдне говорїе, но одъ тога доба сано се смешно. Одъ тога времена видіо я сланъ, да су стране удностручене, нонье одъ нилте султанове утурбиване су се, ни ньимо су биле велике стране. По совиди шестаи е патроли една за другомъ. Брамин Газиоръ Абу-Жиза нишо е слано ньене ни Брамину султанскомъ. Но о томе нсли другихъ пишнъ читаоцима нало ньше преповедати. А сань да вамъ жено, шта се по одлазку султановомъ у Гура-Мату догодило.

Кадъ е султанъ Шахъ-Гебаїъ отишао, запазио е ньгов итикадулетъ Данишмендъ сове место, и то с было за исходокъ, као председатель Гуре-Мату, а као заступникъ султанов. Онъ е хтео за данасъ да престане заседаніе, но скупљене опре и найнавише вамане, да се прочитао султанова предложеніи, и Данишмендъ ньимайки куда вимо, настани долѣ и нешто говорити овако: „Премило собраніе! Светла стубоки царства силногъ султана Шахъ-Гебаїа! Мислимъ нрвале, кое е султанъ, нашъ законодавнїй господаръ, поставно, да прошій путъ правогъ, и кривый и такозвый неправогъ разселавите! Нашъ великій монархъ свете, кадъ е мене, управио е противъ моє волѣ, своимъ итикадулетомъ наименовано, и кадъ ме е уѣдліо, да се итикадулетства прикажи, предпо ми е четири запошести, и назвао ни е, да се сваковако побринемъ, да, будући ньга нрека нужда, то испуканъ, и у ред доведемъ, а те су четири запошести, сво ове:

1) Да се одлажа народу.

2) Да се прочену, и исправне чиновници, кои су лењи и неправедни.

3) Да се поправе ранке и пагоде.

4) Да се у ред доведу тотерайе шуттіе, фанири и деранци.

Я, кои сань осећао, да е то за моє великій посао, и да и довољногъ искуства немамъ, да сам ньиово сирошъ, нако е нужано и потребно, да се задовољи нашъ моћный господаръ, представио сань ньему, да сазнам васъ, господо моя да ли су у договору сйо васъ ове стварн доране. Высокій султанъ по ньговой неограниченой мудрости увидіо е, да е то добро, и сазвао е нашъ прекужне Софте, васъ у заиову и прође исте Окре, васъ свети и сами Кайнакани, и васъ Брамин*) угодни Браккиа! онъ се на нашу мудрость, правду, снагу, браиуготовље нонье, и осими ее на то, да Хете ньи ужети и хтети ононъ злу дела нами, и да Хете исправити, што исправити, избацити што избацити, долити што долинати требује, те тако да Хете утврдити простоти ньгових на любови сланогъ народа индійскогъ, народа, кои е великъ и сланакъ, и кои е заслужнїй, да ньи сь нашомъ мудрошћу буде нашъ господарите!

„Да сады дражнъ я, господо моя! да е досао. Я васъ данасъ одлушати, да се сутра на нопо овде састанемо, и да у ньне Браме, Вишнуа и Жалеза сутра нашъ посао продужимо.“

„Не сутра!“ повикну и Опре, и Кайнакани, и Разнчвари, „Брамин Дизиоръ Абу-Жиза ніе право, не сутра, него после четири дана, да се скупимо.“

„Кадъ е васъ сйо воли, господо моя! нека буде тако; дакле, после четири дана, дође опеть сѣдница, или ако што просто кажемо засѣдање, изрекне Данишмендъ, и тако разиде се ово прво собраніе, светле индійске Гура-Мату. — Кадъ нашн Гура-Матолци изиђу на улицу, видну онъ у очи султанове патроле те се запуде, али ошће се нѣкои зачуде, кадъ дострупе страже онако. Самому тому ніе се чудо єдних чинело, и тай е био Брамин Газиоръ Абу-Жиза. Онъ е нослао ньеднога одма отпанно у Брамину султане Нурмахалъ. Но кадъ е у ньгову собу ушао, нешће га тако, то чуе, да е онъ отпанно къ султану у Серай, крз е ова болестна бида за у совѣсти, за е но нѣги послани, да за свою болесть совѣта одъ нѣги добіе. Онъ за сада буде съ тимъ гласомъ задовољанъ, но предъ вече, оде опеть къ своѣ патроиу, и тако, ньо ито ревносно, могао га е своѣ нѣни видити, где сано вече тако ніе. Но, кадъ се врѣме одтуда, нико ніе могао видити.

Ніе трајао ни три дана, многи су всѣх лођаки, да се нешто важно, а добро извештаи знали су а шта се кує; сано єдних Дивљачкихъ и велика Сота школе Бешреске, шти су ньи видили, зати су шта чули, они су решностъ радили, да съ похвалномъ сирше ньиово и здоровље султанову, и утврде срећу народа индійскогъ.

Нађ е за велико и дино чудо, да Данишмендъ о тонъ нашни зини ніе, кадъ е и одъ султана совѣта, и одъ главногъ ризничара примљену суму Бахадурова добіо, да ни потайне гласовите трошн. Но, будући да ньгова филозофія, ни за што нсйни, него на основъ рода люди, прилике е, то е сигурно онъ и пренебрегао, но совѣту султановомъ поступити, а Бахадуре — ньсано — онъ, да ће на болѣ нѣга употребити ньга. Сирота Данишмендъ! —

Хорацїева песна 6., кн. I.

Агрипи.

Варујсъ жестокій пенат' ће те детеh',
Да си ньачицу, душмано побѣдимъ
Шпагодъ ли бродови ли коњици ухваръ
Ньду увёкъ умѣли ньенити.

И, Агрипо! они немогућъ пенати
Ки ни гдѣ Исйдъ, устушиї што ньма,
Бачвай ньи' доцутимъ Улиса ни жору
Пламе нит' Неилов ньегов.

И, ньихов велике ја стварне стали дов ни
И муж гњевни у неубѣдной двори
Ватрени Пелеидъ, и и тако славу,
Дуги времешнимъ увлеї.

Ко бы у опасу Марси дивљинскомъ
Достойне сньено? ил' ко ньк тројанскомъ
Прагу Мершну? ил' сньом Нилоде
Тврдо нашнсати рвења?

Часте и пеплъ и ньдовна борбе
Лепа се мешаја сечивима' с' ньихима;
Ш' срца слободнога ил' заробљена бно,
Я тако по свётло шкљаво.

Св. Лазић.

Найчиша стѣна.

Још не и у самомъ почетку овогъ столѣћа водѣ управник христіански миссіонера доцао је људи у јужной Америци безъ знања језика, да сазна томъ и ако се оно у интересу христіана и спасоносномъ шпанскогъ правленїи управљавало ніе.

Једногъ дана миссіонеръ изъ Свет-Ферминя доведе на обалу реке Гватіре свое у христіанство обраћене Индіане, кадъ изговориъ ньима — на людскій ланъ.

Овомъ нечовѣчномъ пакћеном шоће за ньу индійскому человѣку, у войни и мати се трое лиц, одъ кое двоица ньих сасвимъ мали, свакојако бѣше, ньегово сесте — исписвалъ. Кадъ е людска лица

*) Брама е — Богъ — индійски.

...ивлоше, немогше продирућој сили сама проћи се, сруч јој жуку у раболепу отишло било, ...ше се одмах съ деспином бежати. Но текъ ...ти стаде сваћу (јако ваљану просторију, велик...ћ уравомъ обрасту лознуу) ухвати с миссіо...ра вошић, у карту и съ деспоx стеле и до...ше из ва обалу. Миссіонерь спокойно седећи ...ђе свно е на готово изгледно. — Да се ...ти своjих неприлъзнима одмори и на пайвећ ...ћротивала, била би нечка убіени; ерь и тада ...и опасно послу свнима безъ сотрешења дозв...ћно было чинити. Зато сада брже болћ по...ите и деду да помилуе, како бы их за хри...ћанске робове добро приготовили.

Садъ натерь съ деспоиx у Санъ-Фернандо ...есу — мислећи, да ће ноћи сушић своjу ...ћаћеву погодите; али сриће матере чешчуло е и ...а нечъ деспоx, кои су съ оцемъ у работовъ ...ћили были, када се она одъ куће удалити мо...ла. Зато ваше пути съ деспоx ноћно покуша ...ћеку робства ће ослободите, но за изволть у...ћъ увћења и немилостиво морбљемъ напаћења ...уло, па напосле е одъ деце растове, и ръ...ћомъ Атабална у Рio-Негро одведу.

Слабо свезина седила е на предно часть ...ље завишћена, непознавајући свою судбу. Но ...ћ јој за рукомъ изађе да рекне свезе, ...ћени у коју и одвиша съ левой обали. — Та...ће е съ једной стеки одиесу, и ту се за житоо...ћа окупу у шушиеру скрије. Видећи то упра...ћитель Миссіонера поели одма еду чету свои ...ћлиница за њомъ. — Несрећна жена буде за...ћуть лопедена, ужасно напишена, и свезанимъ и ...ећи рукама у штаџію христіанске миссіе Га...ћта одведена.

Ноћи биюше одвећ врачна и време кишо...ито. У овомъ предњу зборъ пространы и чисты пуни, одиво рћке служе за свобраћитей изићу ...ћеста и места. Матерна любовь силно подъбстваои ...а несрећну жену, кои наћпосле опеть до тогъ ...ође, да ни како деду ослободи и остаои ихъ ...ући одведе.

Несрећна жена, као и свака мати чежњиа за своиоиъ деспоиъ храбро ихъ као лавица бра...ћила. Ноћи су одвећ мечовечно руке свезане биле тако, да е наћпосле крв изъ ни пробиа; но на то се Индіанци смћују, те ноћ свезе као поџусте.

Мити, кадъ стражари ни мислили нису, за тилый часакъ одгране дубка штрангу, и свезаних пустену. После четири дана видили се у оно...ћи Санъ-Фернанда, где су ићи дена ухваћена биле. Ова е страшне горе претрпити, свезе рћке ...ћрешћивати и често по пустиши — и прозъ трћ, одранна одна и изћостна, продирати имали, и за то исто време, у недостатку друге човеку сходне ране, правый краковдерь била.

Кога небы ово несовисно интересъ любави очиће силно тронуло? Съ горкомъ тугомъ на велику жалость морамо овде примћтити, да е христіанскій миссіонерь као обично према несрећној матери тарнуть остао и на ново за ићов ...ћовичну потерду учинио. Она буде увћена и у горњи Орињоко одведена, где безъ надежде за деспоx тугући, сама себи смрть зада.

Александеръ Хумболтъ, кои ово приповеда, до сриа е тронуть било, кадъ е угледао на ...ћалиной обали Атабалне стћну, на коюи се несрећна мати хтела спасти. Одъ тогъ времена ону стћну називаю „Мадчина стћна.“ Народъ съ особитимъ поштованћемъ себа се спомиња нуканье, несрећне и честите матере; и доклеодъ стћна устоаи, и човекъ се на обалу Атабалне увакне, превповедаће се овай за житомъ човека страшный и недостойный дослћаа.

„Човекъ, текъ што корените“ — вели Хумболтъ — „у ону пустиню, одка га ниће ове стћне ...ћћчнога спомена прароде, па розво стиће човеческе нравствености опомињћ, и ново предъ очима стоиаа разлику добродћтеља дивлана, и тараестена сшанатвима людій. Онде лежи живый спомеиъ жертве идолопоклонства и суровости дивлана, коиси се прошћи служителима христіанске вере пазвали и ближњебиће као найнесрећиу дужность свакога човека — праштрано — испоседиво!“ — При оваиноиъ поступаиу миссіонера потребе се дакле ни мало чудити, што се христіанство кодъ индіанскихъ племена ни — као што се мислило и као што е дако быти могло, само да се човечіе поступало, после успћшни дело. Зато пумаћ врлоиъ наполя Луденић Вахлерь у почетку своге описаиа варалске крваве свадбе, „да се ноћ ...ћћдозъ ићрпешесети гадне и найсебићие жел...ће сквршаше, коиъ нечовечно съ Іпреображћ...ћемъ хеперенка у вогу Христову, гледали су и трудила се, да црква и Богу угоди постаку.“

Но одъ како се црква и ове свештенство ноћ покрошительствоиъ дрвше владаоци палаши, фала Богу, ино доста изгледа, да ће се како садъ тако и напредъ иного лакше и срећше христіанство верепростране ићли постизнати.

Ярице.

— Године 1586. поћше Филић II. одиогъ ...ћћдогъ принца кастилскогъ, да пани Сивсту V. честита ступаћ на ово достоианство. Папа се ...ћашао упрећемъ богъ тога, што е овако млада посланика Филић послао и рекше посланику: „Зарь Филић тако осћћћа у младиха, те ни е послао човека, кои ћошће ни браде имао.“ „Кадъ бы мой краљ знао, рекше принцъ, да честь и достоианство у бради лежи, онъ бы нам послао краа и не благородника као што сам а.“

— Ићћнусъ, славный поета, ноће у шуму ...ћропетати се, или га ићдуни убћо. Кадъ су га одни убити хтели, видћо е онъ едно ато жрдоло...а гди ићдъ ићмъ дети, и звао ић а у помоћь. После краткогъ времена доћу ићдуни у варошъ и угледе едно ато ждралова, кои упрамъ у варошъ ићдаше, и рекше ну: „видите ово су они, кои е Ићнусъ у помоћь звао, они ћу одъ да ће, да сво га мн убили.“ Околостоћни чуо то и ћдости ће, кои злочинце потаи и осуди.

— Единъ господинъ запита просяка одъ чега живи. „Кадъ бы ти мене питао одъ чега уживрем, могао бы ти лакше одговорити; ерь а уживрећ одъ гледи“ одговора просаић.

— У едной варошиди у Чесной уџита наћхећа едно дете: „Ко е пречарио Адама, те е изео забранћиу ћбуку?“ „Гледи“ одговора радостно дете.

Совећ.

Видо сам те, дћао красни,
Видо бело твое лице.
И руиеве ћедиие,
Видо ова сва жена.

Ко жуљева сладкогласна
Са сребрне, танке жице:
Твоя реча, о Мадиле,
Буде у ме чувства спасиа.

Кадъ бы мо'о славуя быти
На успе'ни долетати,
— Сладость райску съ ћи бы ћо,
Пиво бы ти тужно заузе,
Нал'о срца мога жуе;
— О бћшенъ бы тада био.

*.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Говори се да су опеть сви дали оставку, и да ће у Србіи велика суша] настати; сви су се потопи засушили.

Ерак. Нека, нека! бћрз ће ноћи свнай воду на свою воденицу опрећати.

Ерак. Чуй ћобро — и сам заћобљћиъ, ону, море, да се женимъ.

Петакъ. Шта — ты заћобљћиъ . . . . да се женишъ!?

Ерак. Зашто да се не оженимъ, кадъ е сдъ томе найгодиће време.

Петакъ. Бољоръ — кадъ'ћео свеъ вике да е зао и напасно време, шта ти е насвело.

Ерак. Море ону — ону, да ужмем изиду одъ друге партае — нажћвећ буде како буде. —

Петакъ. Шта е то, Ераче! осећаш ли и ты нешто?

Ерак. Ећсть! нешто ако удари . . . . . сврди ни . . . . .

Петакъ. (кише).

Ерак. На здравъћ, Петаче!

ДОЊЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Београдъ. 29. Септембра као данъ рођенја Његове Светлости прослављено у највећемъ торжеству обично као свако годиште. После свршене литургіе као г. е. представницја страны сила, тако и сви наши знаменитији пашоси и знатна реда са отишлиће грађанки ушвали су Његовој Светлости поклоњ. У вече пак у честь светлог Кнеза давали су грађани свечу балъ у здању код „Сребске круне.“ Ово торжество почиће већма с уручавала телеграфска депеша као правп путъ изъ Гургусовца, којомъ прилнкомъ честитали су чланови ја грађанки двах рођени Његовој Светлости. Као што се наше высоко пријатељство стара, да сне погранично начин средствомъ телеграфа съ Београдомъ сазна, тако се надамо, да ће се до нов данъ пазњу Његовим, Зайчара и Гургусовца наместити жица, и онда питомце зрт-тарјске школе, као су се за телеграфску струку спремали, ва опредељене штације разаслати. Видя се, да се они наша жала древнија, утеђивања се на другу, све већа усавршена и разна, прекда веке пропречне дужине на путу стоо, ни ће бити свакидање, ва ће путъ до разпнја отворенъ бити. — Пре 15 дна пошиће и изъ земунске печатнћ прва снезка каквс нолъ пнсловомъ: „Прилози за српску историју.“ кою издаје г. Љубомиръ П. Ненадовићъ. Мени ніе познато, да ће ионће какса српска књига овако пролазила ако што ова пролазе; за неколико дни разпродало се у самомъ Београду стотинама одъ исте, жпнарь ште нокадя за 30 кр. ср. стов, и едвах трговцнје, кои с овн дани изъ внутрешности нашеств отечества овако дошло, врлнненли ви, да тако люди и 2 кор. ср. за спомепларъ плћаюе, само ако ё добити могу. Садржаћ прве свезке су бесѣде Милошеве о скупштинама народнихъ дружине.

— Нјегова Величества царъ и царица отпнли су у Пнлтъ. да тамо ово лепо есенско време проведу. И другн су высока лица тамо прелазили, већ конна и кнезъ Турн-Таксіјскн са высокомъ сурутомъ свнмомъ, кои с старја сестра наше царице.

— На имендавъ Н. В. царя нашега (22. Сент.) отнсла та с у Полн, воснонъ приставшту за ядранскомъ морү, прва пуспјска ланѣћска воена лађа на воду. Овој с лађа дато нме „Царъ.“ Већъ се почело за истомъ жестү и друга лшѣћска лађа градити, којој ће нме быти „Аустрја.“ — Неке бечке новине пишу, да ће се одслаћ са свомъ сватомъ радити, да се аустрјйске флота на овој стенеди снеге узнеси, на ковъ ће воена одговарати достонпству основне силе монархје.

— Изъ Беча нмаю: Прошасте ноћи премнуо с овде господнпъ сѣћтанпх посланнчества Нетреја нитезъ одъ Молдавје.

— У Јайнштву с пре неколико дна немачкій списатель В. Герхардъ у 77. годнни умрло, пстый онај, кои с нмъ пре 30 година веке одъ ваша народна песама на немачкн превођно, кои су онда по свој Германскн знпманье у велнко на се обратше, и самомъ се Гетеу дно довпше балке. Неколнкнх с било пријатељ ове баштне на обали реке Естере, у кобој с пољскпх кнезу Пошнковнх свомепих подпгнуть, кои се после батке Јайнштнке у оној реки удавно.

— Краљ хановерскнй посѣћо с свдъ прнвй путъ свою царицу Гетингсн, где с био снно дочекаћ. Гетингско свучилиште с едно од најбољпх у Немачкој, и свакій се чуди, што хановерскпй краљ ово свпно место тек после осмогодишњих нападал посетно. Овај с краљ у тоже несрећапъ, што с слеп.

— Вѣсть нмо, кои с овн дана у Хамбургъ стнгла, велнку с жалость и изненаћеность у свој народи проузроковала. Парни лађе „Аустрја,“ кои с 1. Септембра о. г. н. р. пођ Хамбурга у Америку одпловнли, пострада и после 13. дневнога путовања и ноћ с већ близу обале Америке была, жертвомъ пожара. Лађа с до два натрпела, а одъ 600 особа, кое су се на лађи налазиле, само су избављене. И корманошъ и капетанъ лађе погинули су.

— Изъ Рима нмаю, да с јесвй земљотрнпнје, нмъ в овој свою кубу оправили дво, па нрло редке старјне нзъ праствра римскога доба пнпнло. То су старјне храма богнњ среће, Фортуне, а надаюе на нлнм су још добро сачувани.

— Новпне нмаю за велнку раздражпвость у подунавскнхъ кнлжествпма, особито у Молдавји, и да в тоне найвећи знаке ђ. Стурдза крнје, кои се одъ рата у Крнму полъ имсномъ Мухзднна налазн у турскоћ воснон служби. Мало ё, веле, нмаю, да га нн нзвнъ Вогодава увнсени дно, сново да нзв побегао бно у Фокшане.

— Бнвшій еружскій патрнјархъ Цариградскій, г. Матеосъ, нменованъ с одъ цара русскога обштнмъ патрнјархомъ свно Ерисна, и рускій посланнкъ, г. Бутенјевъ, нмаю в то нменованьй султану, кои ги с и у томъ достонпству потврдно.

— Телеграфска вндя, кою су толнкимъ напрезањемъ и кукавнмъ нзвеђ Америке и Европе наместили, нзо да ће веће общтой надежди и радости одговарати, нрь онъ нзволно недели нпкако немогу телеграфнрати, макарь да нз вида одкнуте.

— Грчкій краљ Отонъ нратіо се већъ с свнмъ двомъ, после неколнко месечнпхъ болезни у Нѣмачкој.

— Не давно одъ Хохштата у балнсковомъ ноду — ирнпо с францускій бродъ „Бланшешъ“ путујући нзъ Бременштата у Бресѣ; путнпци као и морнари набавлѣли су.

— Читаемъ да ће се сѣћати, да с и у Гази и Брусанзнчкомъ пашалнку было немира, кадъ се чуло за доласе у Дамаск. Сада и неколнко таномашнн нуслужника писало наша у Брусанзнк. ће му тужили Хрстнане, да нестнгнуто турскій законъ. ерз опрашдно и крене свно прану и да бы ій као у Дамаск нзвело нзсећи. У весто одговора какнв заговорн с наша те люде и довеј ій с у Брусанзнк, где ће нмъ се судити.

— Изъ Мекке нмаю, да тамо колера страшно бесни, до 50.000 хнћи одъ нѣ с умрло.

— Нмаю нзъ Цариграда: Лордъ Редклнфъ было с ноћ свога долазка свнно нрнјатељ; султанъ га и учестно посѣћомъ, великій везнръ предстојнпо му ее одно и свнскеки подданци предали су му ее добродошлицу. Фереуъ-Кнћ, перзнјскн дражесаћъ, кои даше по Европи се бавило, краћа се с нрвимъ прнобродомъ прекО Трансеуина у свою домовину Персію. Бродъ Таурусъ дошао ё нъ Сире у Богомоуъ. У Бирна нагорео ё єдпаъ нагалнъ аустрјйскога подданства и Јойдона нрнпа Телеснја довдно с' врхнпна. Найновје нзъ Техерана нмаю дошлнше нћети нзлазн, да ё Сарданзнк обновећ и увшнеће са свој дан свој, кои су тамоше министерн бнли. Мисле, да ће посланнкъ быти министерскій сѣћтаъ и Ферухъ-кнћ се скоро свезну нзъ Европе, нменованъ с новечитећемъ нностранскпх послова. На Астерабадъ ударнли су кзъ нова Туркомане. Єдна русни окнтовања експедпцнја дошла ё у Мешедъ и Јрест.

— Енглескій конзулъ у Брусанзну нма обнчай, летно нреме са свнмомъ земљаћнма нзлазн варошн нодъ шатороћ нровести. Єдногъ дна хтела га енглеска господнна Бресси, кои одъ нише годнна у Брусанзну стнпуе, посѣтнти. Кадъ се она на тай нопнщ нзъ града удаљала, убнје ю неки злнконац Турнн, бацавши нрано тако у леку другу, где су та после четнри дна нмали. Него и руке быле су ноћ одъ пасе нзгрнзе с.

— По свој нрнлнди царь ће дуже основа у Варшави, него што се нре мнслно, што што ё и нре онако долазо, него што ё было одређено. Јошъ ствсадно долазе високи нностранцн у Варшаву, тако и онако скоро велнкій нодвода свнсско-таћмерскій.

— Последнћ у Пруссја долазеше нћети нзъ англнјскога нора дпвосе о каутерћих стало Хове новнјшости, кнмна утонара недавно свдоваћем с пекннгскимъ дворомъ дашли особптый нитерес. — Устнмакъ у Кнпнску-у, кои ё годнне 1857. обнрећ было, дпвле се он нсно и нреми вопну нрестого Јуна бнла е нерсти войска нодъ заднмањемъ пекннгскпхъ знтно нотучена. Врховный заповедникъ, Чанг-Кулевакъ, кои ё нрема новој стрнни града нскопао ендске на нрнлнвнй и нросредствомъ клопта лагума начнпно велнку нрешу. хтео ё нзсилно јуришати, али бно ё се заплашъ губптковнх одбнвакъ. Другнй дань канили су бунтовнпци нзъ града и нанесоше нелнкп штете обсаднцама. Войска Тан-Спатова дошли ё у градъ велнкій број наробћакања, кое су затнм на болнх нстнкли. За овомъ побћедомъ сѣћовао ё нодъ снбнја усаћкъ. Десетъ дна дпвлх удареше бунтовнпци на чету од 7000 нопата, кои ё Чанг-Кулнвакову у помоћ нослано было. Напаћене на по нре него што се могло сѣћанпта посекоше нз заснвнъ. Дондубнй дао нослао с царскій гевернаръ единога одъ свнх овпцара у Викнгъ, нли тай сокћенпа предлаз чекъ было ё, нћето до ну се дне нпкакъ одговора, одма погубћен. Вндя се нри овнхъ окольностнма, нолнка огорченость нзнди међу ратујућнма странама Но свој нрнлнди у тоне нарешна неустрашно бунтовницнма. Было како ну дпвлу, нли се да су бунтовнпци у тай нарь нзв, кои су унне Санчъ-Таг-Кнпнатово т. е. нобћадно страну нре рѣке запрсклн. Могли бы быть, да нћети о зелпвнмъ нзнодима, кое су ностаће царскоћ войску, нису быле безъ утнцаја на китайскога нзнодца и усљћх тога ноказао се нстый нрнјатељ нрнстнја на захтевања европскпх сила.

— Изъ Восточне Индје нмаю се, да се рнја Пазуеъ нодъ варошн Нонпери разнла и страшно опустошена нроузроковала. Вода и тако непрестано нвто долазнше, да ё за 12 нмнута 50 стопа нарастао, и нео нойчнтай стнао Евгпеа, на обали рѣке нзолећпй се, сн собомъ однела.

Ставић воде.

Нивоа 0.

На Дунаву	. . .	1 ст. — п.
На Сави	нарастао за	— „ 8 —
На Тиси (Сада Тиссов 4. Октобра)		— „ 8 —

Съ овнмъ листомъ почнпй четврте четврте одгодпшнпй Подунавке. Умолнвамо свс оне наше предбројнике, кои предплату јошъ положили нису, да то неодложно съ нрвомъ нонтомъ учиннти изволе.

Печати, издае и одговара книгопечатня І. К. Соврона у Земуну.

Подунавка излиза свяке Недеље у месец, и иште за целу годину 5 фор. ср. за пол године 2 ф. 50 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. Ако ће се отправљати с поштарином 1 ф. више.

Предбрати се може код сваке п. к. поште. Ни унутрешњости Србије неки излазе у најближих писмима с позивом на књижару Гос. В. Јовановића оброшти се.

Бр. 42. У Земуну 19. Октобра. 1851.

Битка код Малплакета.

(Продужак.)

„Ніе тако!“ повиче Филип и ухати е за руку. „што твое вуреварје устао квасе, ты красный спиоре, што рушење на твоих обрлина пао, то е и мене пиљезнуо раз!“ и съ тиих сие одпри дал одъ себе, и дедише съ Рушанов само мясо и ньно зелѣ. Стари коие само тиховъ свешенѣ се, пак у своме слу не даде се узвеселити. Филип напротивъ живлише седъ, да никада ніе тако сладко вечерио.

Онъ поотпраше често свое писѣте, и пиде му в тех было дешце на сриу, кадъ ньине не усмѣлиой плавинской стиси, вирнуть, пользовать дочу. у коие Рушиа живлише. Онай исти девиче у свесних олеѣвой долини, во исте бешше узнесень, и скоро величествений напевлай унутри, чиенли су га врло пријатьни обличиенем, и показиваю сиуда богатство и вкусъ. И чинише се да е осиудень у свой су сеобе исте живле нидание, текъ седъ васпуиа, кръ вал нидиан старе доине Филип, да е Рушиа пре пријатьи пременн сие слуге до едне само слушкиие, одпустиа. Но што Филип пѣлише нидание девойку све се ньше чуване ньиох инсокоих, душевнох развитолски. Поредъ чистбе и простоте ньиа крвий, поредъ невиности ньиог духа, привлачиле оиа лепа женска совершенства, и у различних стручних знали спе страно познаваиѣ. Филип ьой живлие свое дидеѣ, и она говорюше онда съ одушевлеиѣмъ о своме благодиу, коме ньа за сие благодарати, ком се иѣ ради сасвимъ одъ свеи уклоиио, ньиох се пасвршио посвѣтио, и всеобзиром с любави за себе пројезо.

„Ахъ!“ повиказа бы она више пути у сузи, и додаза бы прсте, „за сие то имаме ньу благодарите, и узвишен рат ньиога ніе тако скромиио, нако веле, кръ а ја единуть постем за сасвимъ страна и остаиѣна на пространой земли!“

Но Филип се заклиие у себи, да она ньне быти остављена; кръ онде, у овой усмѣлой долини подариоваз би е любиа, ако „славуй привогъ пролетѣвъ изтра, постойбину!“ У той дражести и савршенству ніе стазао іошть живио зелио существо предъ ньим, и унутрашньост ньгова была е тако изпуњена инфелезнох любави, да е писло, да небо у грудима воси. Но како да буде ньих защитиних? Време ньсиогог задржавши ведъ е скоро прошло: онъ очекиваше свакий дан наредбу за повратакъ и пожелаваѣ ніе свою оставити на страну, кръ в стари ведъ не хтеде ништа примити, а да девойци свое срце отвори, и неизвазну ьой любав призна, не могаше се плашьивий младенъ іошть одлазити, кръ ово и случаие полазаио на ньу любав, то іошть не смеде се свесним ослонити на ближеи поиисио.

Тако су му протекла два клиа весеиа, у коима е свакий дан ньно свою Рушицу. Наиоследиу стиже и позиов войске патраѣ. Онъ га плашии очекиваше, но онъ га погоди као громовиий удар! Пошто е сие нуждие прирече учиио, поиги рано сутрадиих съ тугом у срцу, съ Рушиа. Онъ е плакаиди заставе заиету у кући послове! Ахъ, она в была тако неизказано дражестна, као рума у ируженой роси, и у радости своиой, због ньсиогог тако рапиог долазка, ово и ие примѣти облак, кои почиваше на ньеговом челу. „О то е лепо, што сте тако рано дошли!“ повиче му она на сусрет, „данас ћете остати сигурно цео дан код нас!“

„Ову!“ одговори Филип жалостно, „но то е и последиий!“ и сад ьой приповеди, да се опеть мора повратити у рат. Рушина се задрза своя сузе, и кадъ е Филип ведъ предсудствовао завапе: „зашто ваше?“ и она бутева глазом маше, и онъ сие лепша навалиова заклиие е, да му ньне урок ньиа суза, кръ и онъ почувствовао, да е решителиий трепутак ньеогог живота дошао, и она му съ детиисиом безазлености напоследку призиа: да мора плакати, кръ она плаче исете задржати, што ьой е драгоцено постало; и онъ пружи руке да любезиицом, пробуче е лагако на своме прси и при светлох пражиковаи узвишене любави, и тиолимъ сузама блаженства, гледише свако дубоко у мрачних грудма другога свог лика, исцелѣих зранења любави. Тако гледа земља клиъ небо иа, любезиицу, своиих сузама орося, и сузие свое грлее вечере любави пролѣ кашѣ бише: у ньеговох врачолох жедиу облика, желиѣ образ любви и спокойства.

У узайиом, сладком признаваиу, черташе Филип љубезиой своѣ независпих, слобидан полозаи. Онъ обеће, да ће одма гледати за одпуст и пазиа ьой бодиа любави, срећиу будућност. Рушина насмеи лагано своме главу иа ньеове прси, и рече: „Ахъ, я ти радо верујем! кръ да ме ты любиш мене ради, то чувствујем ты іошть ньси защитио, ко сиаз я и одвада? О да сам я дете ове долине! но и я самонезиаиа за свое отечество, и тако ни незиана, тако тайна воиа пореска стои увекъ пред-в-мноѣ као страшило!“ Филип гледаше да е умири, и позиао: „Я те држиих у моих рукуше, ты драгоценый бисеру, па ие пытай кое те е море родило!“

„Но, то треба барь да видиш чертс лица човека,“ рече она, „коя се твое Рушне као сиромчета прими, ако за твою любав одвако и изобразио!“ Съ тиих речи уиати га за руку, одведе га у свою собу, у кою онъ іошть ньи ногох стуиио, и ту му повиже великий, десет лакт едиога ратаиа.

„О, Боже!“ повиче Филип страшьиво, и вокрѣ. лице рукама. „Ти е Азвоиссъ д' Азамбре!“ Сазе му тек буде ясно, да онъ стои у свештиња спога пријатеља и писи да е придобио срце, коя е тех едиа своѣ љубезиога заборавити могао, и у неизказаиом болу, коя каиадие ньгову душу, учаи му се, као вешто иечестивий плиъ, да Рушина своега човека, коя му и сам срећиу свое любави описиваю, учиѣ као отца сиетра, и да ништа ие спомиу о чувству любави према ньу. Онъ метне руке на очи, и шапе иа себе. То сирота девойка ни могла поиети. Она се хтеде радовати, што е онъ позиао ньиог благодиа, и гледаше га свуђени, где одиеи! Но она поити за ньиа, и закликаше га поуд найсажалиѣих имеиоваиѣ, да ьой као уврок свог жалости! И кадъ ьой онъ у лево, отворено око погледи, изчезие свако непо-

вереѣ, и изрекло прашповеди іой своѣ одвоиой съ Алеѳовсомъ, и шта му е оиай о своме чувству къ іьой говоріо! Ружица востане сиевимъ озбиљна и вуташе дуго. „Не!“ повиче она затимъ, „Не! я самъ га само као благодарна жи любила! Не!“ настави она гроздни се, „а никадъ небы была жѣсова супруга, и судби е можда добро ученили, што имъ е уштедила обжалу!“ Стара ступи у собу у тай ми и ію приложе Ружица за сведока своѣга детињскогъ владања према Алеѳовсу.

„Ја самъ чула ваше разговоре,“ рече она, „ви обое имате право. Ты дете жов, владала си се вао кћи жѣсова; во надъ те е моіой ноги поверіо, дао ми е найоштріи налогъ, да те никада ни съ кимъ не доводимъ у позиниство, и надъ семъ дуже на жѣи моташ, тада више писамъ суђења, да си ју ты нешто више одъ жѣери.“

Међутимъ Ружица гледаше тужно предъ се, гдѣ ја лику своѣга благодѣтеља, вои е досалъ у жѣницъ, детинско-благодервимъ пресна ставше повертелно, као хранитель кућный, примечаваше мрзке іой черте, и докъ е Филипъ љубезнимъ последима сматраше и сладко веровалъ шташе душу жѣсову, да се ишмій цветъ текъ садъ пробуђо за љубавь къ жѣну, никала и стара вепрестано за Алеѳова, што с тако дубоко њугао о своимъ особостима, и ію, докъ е жива было, сваким потребама живота богато снабђѣвао, а садъ е после себе останио безъ икакве помоћи на свету.

Ружица е зимоли да њути. „Онъ е было благородань мужъ,“ рече она, „кои ништише о мени добро, и споведъ жѣсовъ быће ми вивекъ жао; еръ безъ жѣга не бы никадъ любила моіу Гудрана!“ — „Ты можда имаш право,“ рече стара, „ты си му дужна за твое посиштење, но я нивада не могу заборавити, што те е одъ твое матере укрво!“

„Не!“ повиче Ружица, „не! онъ ме више пута увераваше, да е бадава свиъ трудъ обрахао, да добіе кћи гаоса о моіой матери!“

„Онъ те е варао!“ рече стара, „я знимъ да е онъ све трагове о теби и себи заметао, и ово мало, усамљено добро купіо, да се съ тобомъ сакріо одъ целога света, докъ му не будешъ супруга.“

„О мати моя!“ тужаше Ружица. „Где си ты свое дете тринила!“ Филипъ више ни найманѣ не сумњаше, да у цигански оной нів видіо матерь Ружичину и не задржи се дуже, него приповеди, што знађаше о ньой и Алеѳову, по о пет в равію исторію овога пребуђтво. Ружица се преда сасимъ радости, еръ се зацело надаше, да ће матера свою опеть наћи и приповиди свою равію исторію. Нѣзо отечество, држаше она есть зацело Шпанія. Она се опоминѣ, да е у єдной великой вероши воспитана и да е чешће бивала са своіомъ жѣсомъ у женскомъ некомъ монастиру, где е особито одъ єдне калуђерице љубазно доченивана была. Овай іой монастиръ іошъ и сада стои тако живо предъ очима, да се она у себе узле, да бы га познала. Као дете одъ шестъ година отишла е она са своіомъ мајкомъ у светь. Но е онде прваи путь виділа у циганскомъ одезу, па и она сама добіе тако исто. Ни на єдномъ месту нису се више задржале, него колико е нуждно было, да посѣте сва нина места, где се мати радо жељу люде мешали и своимъ вештинама као Цигани, трудила се обратити њихову пазљивость на себе. У нину пакъ учила ю е мати сваком добру а у смирености особито; и гледала е да произведе у њой мрзость спрому кућки и спрому нѣкоіу собственогъ занята. После четврто-годишњѣгъ безодморногъ скитања, задржимо се у нѣкоіой єдной варошаши француской дуже, него обично. У куће, у кою су се последнји путь доселили, зелено е Алеѳовсъ болестанъ, и будући да е было сасимъ оставлѣмъ, мати, сигурно изъ сажаљења, почне га неговати, да и ио саиу зато употребляти. Тако се они съ њимъ упозна и напоследку, кадъ е мати, изъ непознатыі іой узрока, тайно остави, приложи му се детинскомъ љубави и осећала се у овой усамљеной долини, у єдиномъ съ њиме обхођењу и пресрећна.

Тако приповеда Ружица. Но растеће сенке брегова опомену Филипа, да се одвоити хоће. Найсветіе заклетве вечите љубави и верности завеѣте сноѣ; онъ обећа іошъ єдномъ, прежъ могућимъ признаюсъ, оставити дужности войничке, и као њиа имановина само за ню живити, и растане се садъ са сладкомъ снесте, да ће неизказано љубљѣмъ быти.

Ружица се њутећи прати у свою собу и дрѣмући нвкуе заиђеу на лист алеѳовсов, еръ она не могаше више гледити у замрене очи, кое истый за ню бодаше.

Мариаръ Валарсъ, кои е оздравіо, и заповедничество опеть примію, бимше са унесиманіемъ Гудрановимъ сасимъ задоволанъ, еръ е овай войски особито лепе люде послао. Онъ буде врло љубезно примљѣмъ и маршалъ му предя симъ свимъ вежнай писама съ рема: „Докъ сте ви мой милый Гудране за насъ радили, нів судба ни за вось недѣлателна была. Я знамъ сидрини тій писама и желимъ вамъ срећу!“ Писма бяху одъ єдногъ здраво удалѣногъ, богатога сродника, кои га исказада постави за наслѣдника своѣга великогъ имања и свои зелы добара, но ту му возои неодложно условіе, да одма войску остави и къ њему поити да наслѣдство и благословъ одъ њега самога прими. Сре Филипово бише пуно радости, мнѣ збогъ добивеногъ великогъ имања, еръ е и сиъ богатъ, него што му возе сродника његовогъ неодложный повоѣ дивање, да ништо одпусть. Маршалъ га нерадо одпусти. Али Филипъ іошъ сь неселимъ срцемъ изъ шума одрукја ихъ своме сродинку, кога прекрасна добра зелыу блазу подложна Ширнен. За мало после његовогъ долазка умре старацъ у његовимъ нарућима, и Филипъ, кои нове задрживаѣ на овимъ добрима за врло дражестно, и не могаше доченити преме, да Ружица, кою нина његова супруга у овай рай ступи, поити, и свое одъ отца насљѣено добро у предѣлу аминском продя, па онда полети у усамљену долину, где обитаваше његовa љубавь.

Ахъ! Ружица е већъ одавно, али сваіда бадава очекивала одъ њега гласа. Она имађаше доста всегоде са своіомъ старомъ надзирателкомъ, кои се на смрть разболела и безъ икакве помоћи заостаи. По какавъ узхитъ обузе душу њиву, кадъ изведа любезнай предъ њомъ сташе, и вой рече: „Я самъ сдъ сасъ вами!“

После врве радости састанка заклоне љубећи се, да свое венчанѣ сриче безъ одлагања, и да се одма населе изъ ове сивоне дивоте, из чилинова добра. У преправаю за свадбу, кое е сама Ружица морала чинити, умре стара, а Филипъ е нефутимъ узео себи обитавште у колеби онога имања, ослобођењемъ кога упозна се Филипъ съ Ружицомъ, и кои е садъ срећанъ супругъ и отацъ поство. Ружица сирани спору, проливаюћи благодарне сузе, и кадъ ва исходе дина затимъ изговори душевнихъ благослова за своіъ љубећи се, и Ружица милый, усамљенай домъ са своимъ жѣсовомъ опремомъ остиви срећномъ пару, у чиіой е колеби Филипъ обитавао, остане они пусту долину, и повесаніи Алеѳовсов дикъ креку се у свободный, недрый светь.

Докъ Филипъ живаше са своіомъ супругомъ у сладкомъ спокойству на своимъ дражестнымъ добрима, и кодъ никадъ неочекиване срће, кое е у нѣницъ нарућника нашао на свету заборавише, наступи Европи година 1714., кои іой довесе миръ, закљученый 6. Мая у Раштетту. Све се войске поиуже подъ узакиюм грѣшна кућама сиома, сви зароблѣваша буду одпуштени и са радошћу поиде домовима своіой.

И Алеѳовсъ д' Алембре напиваше се већу нама. Тежко ранѣнъ лежећи остао е на бойномъ полю и падне у руке побелителя, кои су га, као знименитогъ заробљѣника, оправили чак у внутреность Аустріе. Съ разкарасомъ страсти преми непоме, одъ њега самога воспитаноме цвету, њаше у радостномъ очекиваю долази, поіой е поверіо сове найвеће благо. Но ко ће описати његовъ чувствованѣ, кадъ му изъ ове куће, где се надао да ће быти доченъ љубави и чешьомъ, нашу на суперетъ стрши люди, и кадъ дозва изъ жало речій, да е одъ предака обитателя стара умрла, а жљаћи, кое женству и добродѣтель ввеу могли довољно похвалити, удала се за єдногъ младогъ човека, Филипа одъ Сен-Гудрана, и да е съ нимъ отишла, нема се куда! Бледъ и немъ и као одбивай просјакъ, оде Алеѳовсъ и баци се на планини подъ єдно дрво, одкуда е могао долину прегледати.

Ране, кое нимъ љубавь задже, држаху сигда за найвеће и неизлечиве, и мислило у прваи ма, да ніоной сили не надеѣ никакво подпно чувство. Благо онома! кога е врло љубавь и последня! Благо и овомъ! кои е последня любавь све дутове равіе излечале! Но а натимъ тебе, ты несретный останѣваћи, кои за тое нерво срце ништа више могао задћати, да за ньо у ране тое дошле љубави сваіда ішъ незлечење, докъ су равіе зарастле, ако зелена брањина надъ гробовима? Кроъ отворена врата младогъ срца излазе и улазе лако небесни изланци, ако весели гости, и ако е найлюбезнији одъ

ви, љубавь, завистъ всегдно, свое лепо прибѣжиште оставїо, ступи ди горе̂ва тута на упразнѣно место, то уне надежда опетъ своимъ дальнимъ привиђенїимъ умирити плачуће дете, а доклъ у шаренимъ боњма свагда нови образи живота произлазе, шалъ време своју слугањку, заборавность, да закрїе старе обриле лакомъ покровомъ. Али ако, човеко̂въ напослѣдокъ затвори свое ладно срце одъ безбройны прекрїва у животу, одъ завештанїи незнањућны надежда, одъ всегдашне чежнѣ опомињућы, и ако родѣе не пусти сладке госте, да се съ нама и богъ не уче, и нађъ опетъ љубавь кућне на гвозденя врата, и онъ не може да противстане, да молење, любве пуно исконности дете пусти, као своју любимцу прикл, да га сновомъ срдачномъ, поспешномъ крилу варани, и да му Іошъ єдинуть свете изворе свога дубокога чувства отвори, ако е у дугомъ затвору, као старо рейско вино, само питрење и искусіе постало; какве іошъ утѣхе има овай бедный, ако е Іошъ и последня любовь обїяни? Остатакъ е живота пратавъ за коме надежде, а срце претврдо и пресъромашно за заборавъ.

Сасвимъ тако и исчито осърошћенъ осѣћше се Алеѳисъ, и нѣгови руки увити за пожъ, да на єдинуть учини край свима превирама. Но у нѣговой страстной души породи се на єдинуть осѣћенозбиље, и задрки му волю къ животу. „Не!“ повиче онъ, „већете мои трудно основану срећу, ви неверни, одмети ако лакоумну добиті! Ви не требя да останете безъ осѣћте, што сте ново срећу обезсмертили и мои последнѣ надежде порушили! Я ћу шесъ ноћи, я ако знгелъ осѣћте држати нађъ вима судъ!“ Онъ устане, и увуги се суседной нарошне; где е, єдной знаменитой трговачной кући свое не жило имаће поверио, и сађъ прави све у готовости вонцу, у банкама. Куни себи сађъ оружѣ, и поити къ лодји съ тожъ намеромъ, да нѣгово, и сађъ туђе добро ина новцемъ или силомъ Іошъ єдинуть аспрати! Онъ се вокаше сладкыныхъ обитавелика польскогъ дома као страницъ, коме се ово усамѣно добро здраво допада, због чега и жели да га вуни, и покуди ій великомъ, предвость притиканя далеко превазилазећомъ сумокъ, да никаква сила ніе была нуждна. Изиити одма погодбу, во вуђа порала е брзо быти напрашћена, оставивши у њой само ово, што е нѣгово и пре Іошъ было.

Кађъ онъ сађъ по пустой кући вђаше изъ собе у собу, и нађъ уђе и у рушевину самъ-ку собу, где ваше не висаше нѣгови лакъ нађъ нѣговомъ постелюмъ, тади надвлада туга нѣгову жу душу, и єдино сладки клоне по свето место, где е любезни подъ сладкимъ сновима женствости процвтала. Но пробуђенъ оваћлъ и осѣћенъ сиови опетъ брзо; играби синиру, и поита вопоѣ, да лепа дрва оборн. Съ пооваћлимъ бесилнымъ строшилвање сне; вешчество ће вокке падну, шеће буде изгнжено, дшиће одпушто, и нађъ е као бесокучкъ цео дань безъ одмора бесно, и нађъ се уђе у вече на устављени месту, где стара пазарнтелька рушевина законна жежаше, вошче отъ грозно: „Стара, устиј! и кажи ми где ћу ваћи невереве! Іошъ само єдинуть отворн твоя већъ натруља уста, пи после можешъ довеки бутати!“ Дрзновено почне удрати и рашће на гробу и ваваше и бесвиште имено. Но стара бише тврдо засвала, и не чувше га ваше. Само ато врани, коя хћаше са наступаћюмъ ноћи горовитой планини, даде одговоръ, и гачући лећаше преко нѣга. Гроза тавне слутаћ ваплаше га и хитно се увути нуђи. Онде сађъ сне горе̂ше стваре у рушевиной собн вешне ва гомилу, и нађъ се сирне, запали куђу. „Овде се вѣће више ни ласта гнездити!“ повиче ужасенъ гласомъ, „отъ одсађъ е проклето ово место!“ Кађъ се сађъ густъ, црнъ плаштъ по лешнх собина ваћше, и витра и на кровъ ваће, и ноћь осветли, поиће люди изъ оближніа предћла у помоћь. Но као чудовишто пакла, облеђаше Алеѳисъ око здвиће, голимъ мачемъ терюће спасиваюће, и запаћаюће плаштъ у нѣговомъ ужасномъ реду. Напоследку и сване, и осветли пушећу се гомилу пепела.

Алеѳисъ остани порушено место, и увути се у сељачкомъ оделу, съ постоваћимъ решеніемъ къ добрима тудиновима, одъ отца наслеђеваше, кои су му добра познати были, и где е зацело мислио каћи сретне супружнике. Но сађашћій притекаваће му ваћта више казати, него да е Гудрах намеравао путовати къ єдной долини, да се тамо окоми; где се пакъ сађ назваше, не ће знаћаше казати. — Тако гоиаше осветолюбіе несретнога Алеѳиса све далѣ, и онъ узаудъ пропутова већу часть Француске.

Финвиша добра лежаху на срећу близу предћла, где ивкада Алеѳисъ са Изабелломъ живаше, и где му е она отета была. У своме сађашћемъ душевномъ стању брзвлано набесавше онъ и самый спомень, да съ тимъ ивше и предћлъ, и сретне супружиште због тога ніе ваше.

И будући да е сюда узаудъ трвао и разпитивао, доће найпосле на ту мисао, да е Ружица можда свою житерь ваша, и онда сигурно отвша съ њомъ у Шпанію. Зато закључи, да тамо одма иде, и поће опетъ у свое старо отечество. После двадесетогодишњћъ одсуства проће онъ прозъ вашіо снога места родѣва, где га ваше ніе но познаваше. Нѣгови вати и сестра биху умрле; на месту нѣгове отвнске куће, баху подвгнуте нова здања; непознати, страни люди, пролазаху сокаюоъ покрай нѣга. — Оваблѣвъ посели се на єдавъ камень на пвцн, и ведно ваћѣ суза тешку низъ очію, єр овай обрвзъ непрестаногъ обнављена и постоше промене ве учше велико упечатлѣвъ, ви нѣгови, особито сађъ, узнемирвлъ духъ. Напоследку опаза куђу одъ домвнтализког монастира, где с некада воспитавъ, и ако тронуть уђе унутра. И нађъ опетъ сађъ ту, место ови промене спопа, све ћшъ стаяо ваће, нађъ старе, свете обичаи ћшъ у овомъ истоку поредку видя, да се напрнуо на нађъ и ваше незадшвши свои учителн опази, коя, као и старци, на своимъ лестима увекъ стаяху; и нађъ е сравно образъ свои, ту прежи-

жљы, безбрижны дана, са спокоја, дошће у свету проведенны, учишћавна изкуствами, и нађъ му светьй, домовый миръ свуда на сусретъ излазаше, тада нападне на нѣгову душу тако дубока замишљеность и туга, да предъ олтаромъ клоне, свое вредо чело на степене ивслови, и срдачно се изаіве. Прекинуъ га найпосле опоѣсе, да е време да изађе изъ цркве. Ахъ! на устами злочинсковмъ стоіше вопде: да бы бопъ было, да му дође какву мирну беанцу у изіонаст. монастиру! но онъ е не могаше изрећи, одв дале и погоди собнцу єдну у предграђу, где се простре здраво изкседеоъ по оскудной постељи. — Што се живѣ стари спонени изъ нѣгове безбрижне младости у срцу нѣговомъ попазаху, тимъ га ње обузимаше олуя ужасны страстій, кое су га по свету гоиале, и нѣгове моћи дркале непрестано спветене. Онъ се осѣћше сасвимъ умориъ и слабъ, и у овомъ месту, иначе доволюна спокоја, сизъ и оставѣтъ. Свой путь ве могше дать настанита, и закључи, да се ту одмори и упрени. Сутрадань уде трудно у монастиръ, куда га е необорима чежня вуда. Онъ уђе унутра, баш кадъ е нарастао дрвнъ, и чуе, како свештеникъ спомиње имена нѣгови родитеља. — То му духъ ако потресе. Нѣму се чиниле као да вади духове изоше, да претећи край нѣга проиле, и нѣму узроки приписују, што Іошъ ласу уиди у обитавшта блаженн. Сађъ му буде ново, да га с майчина клетва гоиала, и сву нѣгову срећу и нѣгове надежде порушила, и сађъ га такнъ стра одъ свабсти нападе, да готово у несвести вване. У овомъ узасномъ душевномъ стању, опаза предъ собомъ само єдно спасителво средство: покаанѣ! и како што се свечега ваго примао, то ви овде ніе окасно, поити пушнику, вокаже му се ко е, и подарпвања ои сиима казнима, као каоће се дете, моліше да га прими у редъ. — Онъ добіе опроштай и ласкоро буде посгрвжень.

И ако съ почетка тишина монастирскогъ живота, и тій, у каучвай предмегъ и свете обичаи раздељенй токъ времена, нѣговоју богопгокъ душу као медемъ бѣше, то опетъ заночне доцніе, кадъ му се порушено здрвлѣ опоравало, мало по мало осѣћати, да ивсоѣ всвирный духъ овде слабо раде напази, и едно му ту годвна дана проће, нађъ потайно желаше да е нвкъ монастира, да проводи радени живогъ.

Случайно се догоди, да е монастирь нѣговъ у престолной нарошни имао вене послове спрвнвања, и због тога нарале тимо послати извогъ одрешеногъ и вешгогъ муже изъ свое средине. Изборъ паде на Алеѳиса; знало се за нѣгова многогруина свѣтски искуства, као и за нѣговъ духъ, и тако одпутуе у Мадридъ, снабдѣвенъ нужднмъ напазима. — Дошъ е онъ ту вешто и снажно дѣла своіа монастира сирвшао, и дошъ су сви гледали на мудрость, духа пуногъ надувѣра, и срећу монастиру нѣговоју, съ такимъ честитимъ братомъ желѣли, ступи онъ у ближе познанства са кардиналомъ, великимъ инквизиторомъ, кои ласкоро о нѣму тако високо поче вваћнте, да га понуди упражњѣнимъ єдимъ местомъ

при инквизиціи. Одвако в любвь прся азіонсове одвегло, показивше се ос створекъ за зеленогъ, страшногъ судію, кои не мери людски послонкви, но само найдубљй мисли душе. Велки извсть недъ срећнок и кнаготовъ подекевъ, кои у квговвнъ рукама сади лежаше, раздражи му гордый духъ квговъ; онъ съ радосћу прими помоћу, знађаше придобити себи одборећ и одъ свога монастира, и ступи у ужасный овай судъ, као чекъ. Грозни дћла веселили су квгове, човекоморосћу напуњене прси, и инквизіи ніе се издвина поносала таковимъ леденимъ и строгимъ судіомъ.

(Продужбе се.)

Прьый бой на Косову и смрть Вукашинова.

(Продужак.)

Како га в сила удариле,
Изъ седла га крвави набоју,
Е му грудя на плећ' изгоню.
Хвата Марко хита зеленога,
И дохвати себи дивесију,
Те се славно покрапіо войске.
Арап-пашу оставіо Марко,
Шћловуина да г' сарване Турци.
Кадъ се овай мећданъ подјели,
Готове су обадвје войске,
Да с' ударе, да се огледаю.
Турвки в за триста тасуће,
А за дићсти ина в Србали.
Реля пусти по войски телале,
А телали гласовито кичу:
„Поздравъ вамъ в одъ свћхъ войводя,
„Ка' одврів дрв'те се юнички,
„Свакій гледте по два усмртите,
„А толико и не ма ихъ овће.
„Свакъ се Србинъ на четири насе
„Душманина за времена борби;
„Садъ іошъ жешће треби да будемо,
„Да стечено изгубљено царство."
Зваде Реля, старый мећданџія,
Шта му вели, да му дирне войску,
Текъ што дели одъ боя зајасеће
Полетћше коња утканице,
Войски зорнуъ учинили войске.
Боже милый, на слену ти хвала!
Ко би икадъ могъ' помислити,
Једно око да ћ' остати здраво,
Кадъ последи съ голіе пашине
На огрнућ у Косову равну,
Бобина коња и хитре стрієле
Недро небо оку заклонише,
Мучно зуе, мучно удараю,
Те челичне вираю штитове
Дели не бы конечно турило.
Докъ се снтно испрши оружъ,
Тадъ изъ ворд собдъ излетћше,
Ту несрну пћшкъ за ајшака,
Коњинъ пусти коня на возвиа,
Са Турчиномъ Србъ се измешна.
Ту е сћче, ту е покоди тежакъ,
Ићчъ и себи проваћнте не ће,
Те ва брзо тару се јунаци.
Султанъ Мурать по средъ своє войске,
Око ихъ бирове дели,
Сие хитаје сиће пиперизе,
Што су јачи бою и мећдану.
Мурать иште Вукашина краља,
Ки' да бы му мећдакъ остануо,
Кадъ изъдва несретнога краја,
Да га више ніе на свћту.
Човћкъ едно, а немћра друго,
Ерв съ возлонъ по водудиа се.
Туалн Мурать Вукашина краља,
А јано му у сусрећу дође,
Сваки јунакъ дели Страхинь-баке,
Што на бою не дамгуби никадъ,
Коси Турке како косачь траву,
Спрћдъ крви, за собомъ гомиле,
Трговце му јасно познаваше,
Јелић по лешу испрекрћшно се.
А кида се съ царемъ јуочіо,
Ускипћло срце у јунаку,
Жешће коње ударати баке,
Конћ јунакъ дође до султана,
Те онъ пусти на волю ћотиву;
Вазнкъ ђого занёсе бана
У делће широке никаке,
Ђе на бою понайжешћи бнли,
Но Страхина сабљомъ крви путе,
Да га ђого одвећ прокиће.
И намћра бану поћту града,
Пратила му у сретаљоштиву
Делибашу зета султанова,
Што га љубећ на шћшета ніе
На разбою жељ Турчина оће.
У коб сирти трчи дели-баша,
Повинчи с' удара на бана;
Страхина га доченко страшно
На десницу и на опћру ђорду,
Што но ђорда никоме не прашта
Одъ како е у бановой руци,
Посићче и тогъ дели-бешу,
Дохвати га во левой страни,
А на десну излетћла братка,
Предъ њомъ душа дета султанова,
Једнъ Турчинъ на дић паде страно.
Ту е муку султанъ угледао,
Те успрегну, брзо се преврнуо
Страхинь-бану да не дође шака,
И убћже у Арапску войску.
На мећдану остаде делић,
Те Страхина посипа се шћвење,
Съ банових Срби напредую врисно.
Адъ до видинъ куле и бћле!
Адемъ мушпрь наши мухурлія
Съ Вукашиномъ удеси се прадћмъ,
Јунакъ везирь потаску му войску,
И брзи му погубіо Гойка,
Гони везирь несретнога краја,
Но подъ краћвић добарь коњицъ бћше,
Те утрби у Гозећ планину,
А войска му оста на мећдану,
Пуно бы ић догадали Турци,
Да ић Реля у помоћи не дође
Са сиковћдеић злопогледнома Срћжом,
Ко ићште недораста' бћше,
Тенъ му было содержность лћта,
Но не бћше у њега дћтинства,
Лавдја на велике шале,
Мучно му е и одбијало јаше,
А око му, да е јунакъ, каже,
Садъ се учи бою нопред стрица;
Ко в зашто, томъ се јасно учи,
Исто Срћо съ Рељом напоредо
Куша срећу, куша срце свое.
Алеж-пашу оба нападоше;
Но ди видишъ ада одъ Турчина,
Кадъ утаси Реля у пашиће,
На надъ сташе полістат главе
Испредъ Рељ старогъ жедвећја,
Сећста срце изгубше Турци,
А наша се одъ тића вомили,
Ђе Шамиће побћгоше Турци,
У Мћрељу воду воскаваше,
Бћше Турци на воде Сатница,
Нокоћ' ишту у Арапске войске,
А Срби ихъ гоне и тћраю.
Сваке Реля шухурја нсиира,
Удари га по голове врату,
И русу посћче главу.

(Продужбе се.)

20. Октоберъ у Лисабону.

То е едно одъ найстрашнија успомена времена, кое е 20. Октобра (1. Новембра) 1755. главну варошъ Португалске, наиспвла е најпаки на свако о томе ніе, упрошћтио. Да ће сватали величину и обћтіе несреће, кое е жите въ Лисабонске згодила, нужно е да бацимо кошако погледа на варошъ, у опомъ сташе, пађ іой іошъ ніе было свакуо дић ужаса.

Свакій зна, да е Лисабонъ у Европи покрай Лондона, Амстердама и Хамбурга найвећй место трговачко. Сабирајтаћ е было несколко година пре земљотреса далеко жнвљай него садъ. Варошъ е левала на сћверной обали реке Тајо, на седамъ брежуљака и подпиране изъ ове стране реке прекрасићмъ изгледъ. Зданја су се га Тајомъ друзила и мало по мало уздизали су се на-више по брежуљпма. Да се ова река у варошп назвала нижа бы нста у себи найлепшу реку света, сћћ е реки по' добре нићћ широка и ово видено огледало носило е на себи богатство на дићлима одъ найвеће часте корелејскога народа. Надъ честомъ овомъ шумокъ одъ натрвћй горе лежаше предћлъ инвопасанъ, богатъ обдарень природомъ, а населћнъ добро наућнимъ варошима и селима. Тадашнћй е Лисабонъ скоро сдну и по нсћчну каиу у дужину имао. Имао е једнъ здћ са 77 старофранцеске куће, кое нстина небы могле изнекомъ испрћтеле овора дати, али су дивале нороши чести достоћнъ изгледъ. Са стране реке было е на заду 26 а са суда 17 каиће.

Вароић е инила једнъ градићъ, ако једва старо здиће, кое е на найвишемъ брегу стаиа, и одъ часта се своћонъ величаномъ, одъ часи

врховима начињеном зидина одликовало. Пространство и њихово лепе куће од четвороугловог камена са лепим баштама, које су много на украсу хероји служиле, нестануть су просте куће слабъ изгледъ давале. У героји е било до 40 црквій, осимъ катедрале, које е на највишемъ брегу стајало и зато њу дилеја врло свако героји добровала, била и сазидана по начину старогрчкогъ зидања; во изнутра бијаше врло богато накићена. Ерошъ е ишта конъ имаја 25 манастира за монахе, 18 за монахиње и око 130 за мирске, које су капелице и свештенике држали. За свештено бијло е подигнуто неколико велики болница и краљевска палата врло е лепо изгледала од стране реке; она е имала врло пробитачно положеній, єръ су се могле са прозора велике ладје на котњма и сво даље видити, које су у велико пространство улазиле, или су изъ њи изилазиле. Она е палата образовала једну страну главогъ четвороугла, остале су звуњивале Дуврукъ, несторије, шпице и т. д. На овой су се пиши дувале „борбе бикова“ и овде су и ове несреснице жене спаљивали, које су биле жертвоване Инквизиціонъ, кои е на пијаци Розике свое седнице држали.

Улице су бесъ изузетна тесне и неколико ма е врло стрмените биле. Угодно пристаниште могло е 10.000 ладій смештати и тако е дубоко било да су највеће ладје у 18 хватій воде могле поврх свое палате на котњма сигурно стајати. Улазило чувале су две тврдињаве, Сев-Юлинъ, кои е на обали сазидана биле, и Торре, кои се на једномъ подсмъ окруженомъ бранитву видила. Ал највеће заштита пристаништа биле е прулъ, кои се предъ њимъ пружаше и сваки с ладјама весма опасанъ биле, кое нису мање вештогъ проводногъ кормиларша.

Овакавій е било Лисабонъ до 20. Октобра 1755. Изутра ћошъ једна од найлепши найбогатіи на и найнесретнији нарои, а у нече тожи за разваљина, пушење се место пожара, и непрегледно поље пртлаја. Овогъ одношаја пуногъ пера било е небо недро и смешење се, каво е тотово свагда у средњимъ пругошка европскогъ юга. Нигавинъ се петрићъ не дизаше; али у 10 сатій и 57 минутій чудо се по улицама пренеј, као кадъ варуше сокоюсъ пробују; у четвртъ ча тресла се земја са силнимъ подземљанъ се потресима. То е било упрано на празникъ свіх светій (рим.) и житељи су се многобројно по времени сакупила, кадъ се несреја поиви. Кратко време одъ десетъ минутій било е кадро, да најлепше палате, најразније цркве и приватна здања у опалењима предње разваљене преобрате, у гомиа су се гледала людій сараница. Одма пра вочетку треска спазили се Сава ваша т. е. палата страшно инквизиције. Ње бољ пропаја на краљевска палата; она е сама са свима драгоцености, кое су се у њој налазиле, земљомъ прекутана, штета, кои се сама на 4.000.000 талира рачуна! На средњу биле е краљевска породица у Белему, у богатомъ некомъ манастиру на ушћу реке Тио, западно одъ Лисабона. Великостепенъ елучтеји колегіумъ заковано е у свое развалине све у њему налазће се чакове реда. Већа несрећа и непрорачуњена штета поиви се у близости Дувурка, где е биле велика обала одъ камена. На ню су богато питомарене флоте Бразилијске, Источноиндијске и Азіјанске, деньоге, сандуке и вредо пуне редки производа за ужинанће свјетогъ света отоварије. Овде су живіони у велике уложени биле. Шећеръ, чајъ, слонова кость, златъ и сребро, памуъ, свила, кнеп, цвекта, мушкати, лекарски производи, хемскій и инакогій порицлазъ, онно драгоцености, и т. д.; овде су се ньиове скупоцене бое, къ томе придруживали су се великій товари европскогъ трудолюбља изъ Лиона, Бирмингхама, Нирнберга, Бреславе, Шемница, Солингена, Езберфелда и остали фабричкы нарои. Ово ова добара времи су од сазнућа до ноћи многобройни лађари, слуге, чиновници, матрози, посіони, свештеји; тако и Арапи, Турци, Јермени, Чакути, и Хрвстіани изъ свіо земаја. Земја се затресе, и за неколико минутій пропаде ова одъ њемена начињена обала и шведна душа неизбегне. Место њено полуши вода и наглади трагъ да е ту икадъ што било.

Сера, ужасъ и пукањ, кое е свуда ечело, превазилази свако описивање. Люди су сопственъ трчали, руке къ небу дижући, и за милость се молећи. Многи су гледали, да се друга или отворени места доченаю и одъ часта су воли трчали преко разваљина трчали. Старци, жене, деца, болесници, кои су ћошъ у постелиња лежали, биле су распомадани, остављени безъ икакве помоћи, или су биле разгњављени засути и тако најгрозније, најужасније смрти одъ глади изложени. Коньи и говеда одрезе се и трожили су звездо са своиъ коньшиња да се одъ разорења спасе, кое се непредчувствовано коньшињама. Цело гомиле, кое су се у безимно пазање биле су гредови, одъ пресе или другогъ чега достигнуте, или су падоиъ други одвоји зликъе бивале. Једна е гомила трчала къ Тура-де-Паса, месту где се краљевска палата налазила, да одатле у ладје ускину, или се бјао патрић попуклое, єръ Тио на необичну висину од 20 — 30 стопа нарасте. Ово спаси међу найгрозніи чуди овогъ дана, да с ова река бравнокъ нужћ тако нарасла и опеть тако нито спала. Ладје кое су на 6 сата дубљине стале, буду избачене на суво. Ово врло сваки изражаји грозно предзнаженъ и опаднић поде четирк пута се повторавало. Неколико чамиа буду сасвимъ прогутани, и изъ праћене коробљетрпећ одзуче овај призиаъ сое, што е било јасно, гледео са катарћама, бурама и укупним грдњомъ ладјарскомъ трафомъ. На пресо спомепутомъ месту ври ужасну пристаништа ладје су се накупиноји доиле, ако на буре; изгледъ, кои би и найладнокрвнијеъ бродара ужасило.

Но изроши летали су грдни стубови праши, нересъ надвисни сокака. Предзнаји ниже, да е неколико минута сунце одъ тога помрачило, и да се тако скрило, као у ноћи; кокъ сгра нижћу гозими грозни догађаа. Овде се ћошъ и то догоди, што се лако замислити дае, т. е. да се непрестана вика одъ стра сиуда разлегла и да су свако преи ужасомъ скрти напуљене биле, одъ кое су предъ собомъ нзадострупе образе видали. Догађаима разорена, кои су несреснје житељ окруживали, єтклоната е страсната почетна. Облаци пра'а ишезоше, спашени себи су сресу желили, међутимъ су други губитакъ своји сродника жалили, деца, супруге, пријатеља лошили су срете водъ своје мртве деце. Многа су се одъ пропасти као некимъ чудомъ спасле, живу изъ разваљина, и напазше се о пет страшитој касни за среде и задоне разорени куће и ишли су у помоћи. Онемћени, крвави и укрвљени читава е гомила несреснка воздухъ са јукањемъ, запенкомъ и молитвама пуњаше.

После великогъ минута опеть се земја потресе. Малый број кућа, кое су се ћошъ мало држале, ниже су се тако ако као катарке ниже ладје при буре. Они, кои су се за свое спасеній радовали, седъ опеть поиниу къ небу за милость и гледали су да што е могуће брже, преко разваљина пређу. Кадъ успћду из прави, нађу новогъ новоде, да благодаре Богу за њиово чудно одржавћ; єръ овде су узносили виде, да су гомиле людій, кои су овде побегли подъ сурвине торњева, крововина и сурвина овогъ пелавогъ здања некоје части своји гроб нашли.

Не дуго осети се и трећій силанъ потресъ. Безмени вису се могли на земљи држати; морани су пушти, или клечати. Стра, ужасъ, дерањ одъ ужаса, нема за помоћи и спасеній опеть умноже грозность овогъ догађаа и величину ада.

Задуго се ћошъ ніе ово жалостно позорје опоравло, єръ е требало да и питра разорећ и потресъ праволе утекла. Већа после неколико сатій биле су сва остатка питрогъ сирсатћа, кои е у више једне одъ друге удаљене частій нароши произишла, и са наступљивомъ ноћи сас су разваљине нароши стале у пламену. Почесъ ніе нико ово да гаси, разпростирала се бесноћа питре докъ е сиво средства напазила, и дворца уништеній и неописане житељ сакривених прошћења учиње, єръ страхомъ сва су лица тако запешена биле, да никомъ ни до ита ніе било. Ветъръ е врло ако дувао и гонио питру съ једногъ сокака на другій. Осамъ с дана бесно пламенъ и то у найзатвореніи и найтешњи странами нароши. Люди су морали поиу ваги бежати на отворена поља. Еспиња, покућства, вланке све с погорело; случай е учињо да су сви једнаъ другомъ једнаки постали, дворани, народъ, монаси, монахиње, сви су морали без разлике на отворени поиу заиоваати се, несносность одъ трупи и не само зиму, него и тадъ спасти.

Осамъ с начињомъ велики цветнова нароши за неколико сатій у гомилу сурвина преобрћена. Небројене богате и добро имућне породице биле су у сиротињи, деца одъ своји родитеља, а они одъ своје деце одгрнути, разлеране найделије свезе, уништене найсвеће надеж-

де, найдражестије радости у ађу и у тугу претворе.

Најпре се ниселио да с ватра изъ земљ дошла; но по точнијемъ испитивању, то се ни потврдило. Они с постали одъ части изъ ватре по кућама, а одъ части одъ велики горећи свећа по призама, а одъ части су с лопови ужегли. Шестинеста дана после, кадъ с ватра престале, было с пепео тако прео, да су се котарице, у воина с воцкех запасивале. Краљевска породица морала с ноћа водъ ведрих небоах на полю у колима провести. Шпанскій посланикъ бышъ кадъ с на врата изишао, было с падоах свое куће убјеле. Они, кои су свој готовъ новацъ у гвозденимъ сандуцима држали, добили су га добра и непокварени, остали свјежи новацъ было с здраво проћ, и при свакомъ плаћању, кое с непосредствено после земљотреса настало, обично с опрећивало, да ли ће се белимъ или црнимъ новцемъ исплаћивати. Узели су сокаци ватроиъ при разорењу сасвимъ затрасени. Свирепеяа известія не могу да нађу довољно речій, да опишу страховитій изгледъ разваљина после земљотреса. При гледању показиваше су се страшне празнине сагорела кућа, кое су се часъ тако часъ ино свалиле. На неброяна места, плаши се чисто човекъ одъ мртва тѣлеса, кои с сие 6—7 едно на друго видети могао, и воля у суровине законима, а пола свиасени биыху.

Одъ свіо ваша здашія сачувани су се после земљотреса посредини село ошъ конвенца кошара и благајница. Земљотреси ошъ су неко време трали ани нису биля по сразмерали каквогъ значка. Настушивша ноћа гонила с несрећнике за бродима, куда су одъ бесила земљотреса, плашећи и праћна побегли биля. Глади, жадноћи, болести и глади произведу овде несрећи на сву обрабаиу брижљивостъ небројнихъ людима сакрѣи, кои се бѣдиай животь после земљотреса само у толико сачувао. Број погинувшій износи с 30—40.000, губитакъ ваша ако с непрекѣрнуть рачуни се на 570.000.000 талира. Почекъ с лакоћомъ тежаи да себи нашъ погинувши прикуе, зато се ошшо у нарошъ неколико ретченій войника, до онетъ сигурностъ личности и имања уведу и односа дана обећано с 36 разбојника. Око 3000 људи спаваій дань с радиво на чишћеио сурвина и опустошеній Лисабонъ мало по мало лепичестиенін се покази, него што с пре было. к. н.

Пропасть парода „Авантена.“

Беку нашему 17. и 18. Септембра о. г.

Об. зов. пише се: Причаћ вамъ о пропасти фрапц. парода „Авантена“ као очевидацъ ужасне катастрофе, кои по опломштена своги збијтв особито вашиаій жора на се прикуха. 17. Септембра у 5 сатій после подне, пресао се из параброду „Херкулеумъ“ као поштанскій француски дружина дању, на войой с пашетаех Боза управлно изъ Лавора на море. Дања с израдио и врло чврсто саграђена са две машине, бода с за Неаполъ одређена; пре тога вложила с по обрежнім Аерике на Истоку; и сидъ с тек прваћ путь по Тошканско море почела пловати. Време с было после посабшно и тихо, вода са површиномъ огледала, у коју се ведро небо са месецомъ, милионима трепћећи сайны звездя и честитх натрешнихъ појавима ренате звезде, кои се на небу међу лина и великогъ медведа појављивали. Сваки подиа птица могла се лако видити, иамо ли ваша дања, кои бы му у сукобъ пошла.

У 10 сатій у вече, вочекъ су се готово сва путница са брода народода разишли, остаяеи само и са ошшъ једних Сардинцевъ и једним Неаполитанцемъ, слушаюи занимателно, како последній одиећъ живостно позаитай сувобъ народода „Херкулеума“ и позорѣ ужасти и забуне, кое само онай, кои с таково што прежнвио, може себи ясно представити. „Херкулесъ“ с было са својимъ предњомъ части у бокъ „Авантена“ (кои с такође поштанска лађа фран. друштва было, и за войой с было запошћавић Блоть) ударіо и скрозъ на другу страиу провалио. После неколико трешутака у забуни, кои ће лађа одъ ыа двое проваити, спазили гдя предна часть „Авантена“ мало поче тонути. Путници кои су на ађму биля, одприлике 30 на броо, Шпанюли, Грци, Аустријанци, Французи, Руси, Италіјани и иѣгово людство, полете безъ икакна обзира на „Херкулеса“ стављени мость съ „Авантена“ на испаћ. Текъ што су они прешли, а „Авантенъ“ утоне.

Заиста и ово было страшно сриде параоље позорје. Онай израдиый бродъ, у кога ниво осветлаой сали могло се ошшъ ново видити, продре у правоме смислу речій — велики вулканъ, нзъ кога ждрела, ватра и иише пута уз висока раза, ако кадъ каконо животно удлиие, продре; поточъ велика гранлина, море се узколеба и таласи се до неба подиичу — све се заклапаюшъ стиша као да ништа ни было ніе, и опогъ лепогъ народода нестане. Једанъ генуезкій свештеникъ, балансиран у малой собици затворенъ, заедно съ лађомъ пропадне у пучину морску; ниче сиа су се остали путници спасли, али одъ ниаша ніеку могли ни ніде извести.

Ова се катастрофа догодила у рђано разгледненомъ Шіеозтеском ваиату, изъ кога а острова Палкаіоза, кроз кои с „Херкулесъ“ већъ прошао было. Прешећи велика брзина, за 6 плити 8 иинута, у коме се сие ово догодело, ако в сие ни брода збунила, но опетъ су се они люди успокоили и ни једанъ ни мати закуко нити завикао, шта више ни сие жене, чему сам се ако чудити морао. И то незаборавимъ, како с једанъ Шпанолацъ изъ Валенције при точе одиећъ оболалъ было, и тако исто и изрнше иѣговогъ протіоца, кои с сиих дратво, драсћи се за ме, и покадъ што свое бледо лице къ небу управлао, и всебзатоге творца за спасеній призвао.

Ту спознаъ и једногъ капуцина, једногъ Мајландезца, политскогъ стаса, кои православне ди ишта осимъ 12 свезки исторіе св. Марчина заедно са сандуком, у коме су биле, изгубіо, и да с ишче одъ своіъ имања изгубіо само еднс одиеће. У исто време показе опай силосоъ на своій новцій тоболанъ, у коме с сиесао сиго четири издрта слова (прндана). Онъ с было заедно са генуезкимъ свештеникомъ и описаніе ако с опай сарони, загрлаъ одъ њега, опростеніе своя грѣховни исако, и како га с онъ у нтьи са онимъ речми абсолвирао: Богъ нека те разреши!

У осталомъ како с погубе ди се ни тихомъ мору, при одиећъ ведрой ноћи, такови несреће догоаја, текъ онда ни с помишао, кадъ узнемъ ди су оне водне страже послане биле. Я ошшъ сдвнуть повторавамъ, да с ноћь тако ведра биля, да се могла прилично дидено чнта сказите, а како ли народода, кои нма знане на катарки. Долуше неве се нетиче да и о врнеди или неквости онога и онога управителя говорнмъ, почемъ ій довольно невозможъ. Друкчіе кое каше одъ 50 бродова у посду има, она с катастрофе безъ сумѣ великій удорь причиніо, и може се очекивати да ће зборъ све небрегљивости онай, водъ чнјомъ се то управомъ логодило строгого казиѣъ биги. Путници са „Авантена“ прнповедаху ми, да су ихъ, кадъ су прасковъ застрашени на кроъ броди повраки, одговорили: „да ніе ишта и да се не боје,“ и у исто да све жнво горе позову, остану ій саме. Страшна брама онога догађаа сие в збуниле, крь лађа дне поле порушена, ди неповнко хвагли шгаке и пнцуа се водомъ. Иаче тишина и безобзиность съ коиъ су официра обе брода избављећу нуждо извршили, ани се неома похвалити; и особито а желимъ да се знаи, кои су одаако у морской служби, оне хранше зборъ непредосторожности ослобође. Нако вон годъ в на ни коой лађи поштанскій путовао, ніе ннако, боръ као ако и мислимъ, правога основа нашто потуаити се. Како лађе было, да су се оне два народода при тако ведрой ноћи ударала, одиећъ с постао и умнело, да лађ удавићъ и неузбуђених. Среће и то се и ошшо сврашило; еуъ на дубокой пучини морской, не само да бы людіе „Авантена“ безъ икакна спасеня пропало у безднъ, него бы и „Херкусъ“ исту судбину нако. По ошога предњой части было с једна рупа (дака дебела као пашъ слонша се было истога ка да с стављена была), кроъ кою бы при свакомъ удору таласа по акоъ воде улутра ушло. Но садъ с могла, почемъ сно, прелазу страку претоварнши стражно, безъ икакне опасности катрагъ у Лаворао врагити се. У врастнице со прнсићи са зорокъ, в почекъ с корнаонъ прилѣкъ было крезено се опетъ дакъ. Вѣсть о пропасти левогъ народода — ніка су избављени изъ шанкога као у коломъ прнеда, сапутника и она са толнмъ сузама опнмали — разпростре се бра

по куће по пристаништу, и наседнућутъ видимо да свако страна око шиса чекаше, кои управитеља са всеми участницима говораше, једнога другоме показоваше, онай ужасъ достизаваху.

Тугованъ за домовиномъ код животиња.

Тугованъ за постојбиномъ есть фанатическа чеда за неквалешньимъ милимъ пребываштемъ. На свету ова ніе само на овоме ограничена, она се распростире и на уживања и на сама занимања, и тада е вельа, кадъ сас ово на човека дѣйствуе. Што е нѣмъ вельа противность пранщаньа за постоѣнаньу, то се при пораћа тугованъ. Сви люди ово несосѣћаю, еръ се сва немогу тако лако побудити и шису тако лако осетљиви. Шуваюшти, кои по нѣкой чести просто, са прародомъ тесно скучено живи, после тежи за своју постојбину, кадъ се одъ нѣ и найвишъ удали; онъ непрестано чезне за њомъ, и ако му е на страни млого боље, и исполне никако ово чезнећ да угуши, нѣкъ съ даде на даљ постао сас ње, докъ се найпослѣе у болесть, у тугованъ за домовиномъ непреобрати, на често и смрть проузроче. Тугованъ за домовиномъ есть дакле душевно-чуствено састојеће, кое мало по мало обилази нежнихъ душевнихъ животомъ, и само тѣло уништожи.

Као што водъ людій тако исто и код животиња нижашемо тугованѣ за постојбиномъ, водъ сие класе више, водъ друге пакъ мање, и найразговетніе то примѣћавано код ѣмиња животиньски класа, као н. пр. водъ коня, мајмуна, паса', кичій, голубова и т. д. Многе животиньѣ и више птице увѣћене только буду спознаднуте, да су равну презиру и тако утиву. То се принисте водъ неки самой сили кажнича. Птице, кои е слободе лишена, после неколико дана, чезнећа за постојбиномъ, утиве; онѣ ніе ону исту равну, кою е и у слободи ѣмала, тако исто ніе до сти простора да се покреће, и опетъ зато невиде дуго да жіви, еръ чезни за слободомъ, дуголе и скучаваше, сѣ комки подъ ведромъ нѣмъ узлеће, сраз іой изучаваю. Неки су оно доиста примѣтили. Зашто ређе прелине сламуи, кадъ се у воздно доба годиње, почемъ су се ѣмъ двоили, него ішитъ зарана пре тога. Чезна за женкомъ или мужиномъ и гнилздомъ умрли ѣ. Тако исто и сие дропић брзо затворене уимъ.

Мајмунъ, кадъ е принчно одрастиъ увѣћенъ, скучаваше е непрестано, и ніита не еде докъ найпослѣе не скапа, а тако исто и кугуаръ. На шта е то друго него тугованѣ за постојбиномъ, да седѣће се птице увекъ у време сећења обузете бываю? Да ли се може само као такво тако таштеніе, као каквой нѣкій лак и какій природный нагонъ, кое е чуству подеѣнъ, а завсти то се неда ни [найманѣ одрѣћи. Кадъ се приличио приближи време да птице ніз одъ другій предѣлъ одлазе, тада и сике оне, кое су увѣћене и у каавезу затворене узнемире се, и после тога времена дуже свеза непеселе; а кадъ се пакъ водъ нась исте птице поврате, онака одлази у свое место и зна да свое мало гнилздаиште ваће, или ако е ово случайно временомъ порушено или другомъ каквомъ незгодомъ уништено, начине ново и то у близости прѣће бывшегъ, ако што и самый новый пранштай, видъ доће у стање да се може расподити, одъ своегъ негдашньегъ обитавлишта себи пребывалиште тражи и справи. Роди се увекъ поправа у свое старо гнилздо, и у исто млого година проживи и кадъ угине, неосеће исто нѣгови потомци, кое населеѣ ваше година трае. Тако исто быша и са рабима. У време икрења праћаю се увекъ на место где су се родиле, и то оними истимъ путемъ конмъ су изъ потока у реку а изъ реке у море отишле. Оне не могу сие да остану (а зрочито неће) у потоку, што іихъ е просторъ малый, нѣкъ се разилазе на сие стране у белый свеѣ, или сеѣкаће за постојбиномъ никада неначелна.

Колика е а врочито код наши домаћи животиња любовъ за постојбиномъ, за участнике, ни и за саме люде, кои су ій обкружавали, нижно исколико примѣра, кои насъ у удивленѣ поставлаю. Пса и мачке, кадъ ій и у затворену врћу или у ноћ из колиба на исполико ніза одъ куће одвесене, после неколико дана или недеља поврате се. Ренѣеръ прича о једномъ магарцу, кои е изъ Аферике преко Гибралтара у Шпанію пренешенъ, да е после неколико дана, чимъ е удучіо прилику како ће изићи, нагао да преко Гибралтара у Аферику прелазна. Како се човекъ любовію и тежномъ за постојбиномъ голубова позуе, доста е познато, и тога ради потреба да се повраћаю на Носно време. Они голубови, кои писма носе изъ Енглеске у Шпанію, кадъ су једнокъ къ постојбини се упутили, немоће ій ни глѣдь, ни жељ, ни уморъ одъ предузетогъ одпочитати, тако да често неосѣћаваће се, одна чимъ присе на опредѣлено место, свршио.

— Једну корачну, кою су водъ острова Асценсіона ухватили и кою су на трбушной кори означили нека писмена и знаке, баше изъ ваће кадъ су у братскій канаљ дошли, [почеѣ су се бојали да не прне, и после две годиле питу ту означену корачну нађу опетъ на Асценсіону. Она е толикій путъ прешла док е у свою постојбину дошла.

Како ніима докаћа животиња, водъ се изъ своє постојбине удали, у новоме предѣлу, башъ и ако іой е тимо млого боље, опетъ е спуждена и исеселена, ніита вседе и гледа како бы се ма на кои начинъ у свою постојбину повратила, како се често сп најобични паше повраћаю у прязне шталѣ, како коньи кадъ се у постојбину праћаю млого брже иду.

Німа прако млого примѣра, изъ кои ће[но таиње ирло велику любовъ за постојбиномъ и не ікій природный нагонъ или безсвесно умиваѣ.

И трамѣ къ достижено цѣли увадити, или изъ ньѣ наведеногъ бише одъ прилике задоста и извѣстно, да животиньска душа сасвимъ людма подобну уображена силу німа, еръ се оново исто понаше као и водъ людій. Тако исто просіяни изъ чуства чезнења за постојбиномъ водъ животиња нѣкѣ сила опомиња а тако исто мосућность разликовати и сравнавиая всегда бишшегъ са садашньемъ. — А. Сп.

Ирвице.

— Отацъ и мати запрети своме маломе сйну и девойчици, да за осталомъ никадъ ништа не ишту сами, но да чекаю, докъ ніх се даде. Кадъ с једнимъ било на ручку ишше гостіо, демно не добивши дуго ништа за ело узме на иръ поѣзда сола, на кое га запитаю, шта ће са ньомъ, и онъ одговори, хоћу да посолимъ месо, кое ће те ми дати. Девойчица пакъ коіой су чуз свиње, само не изъ једне чиніе дали по пешто, узме кожъ и поче редомъ указивати на чиніе, говорећи: одъ ове сам чиніе добила и тако редомъ до оне, изъ кое іой ништа дали шису. Ову чиніо прећути и на питаньѣ једнога гоета: а изъ ове, одговори она: изъ ове писамъ іошшъ добила ништа.

— Тестаменъ Рабле: немамъ ништа, млого сима дужанъ, а ово друго остављамъ сиротиньи.

— Једногъ младожъ пришла воспитанаца су нѣкоја учителъка врло рђаво, ласкаюћи млого нѣговой сукни и повуштаюћи у свачему нѣговомъ самовољству тако, да му е сие по ћуди ишло и ништа ніе могао изучити. Кадъ су запитали нѣговогъ шталмајстера одкуда е то, да е принцъ лаћовић одъ свеги у кшезу се пазћибио, онай одговори, зато, што му коньи ласкаю шису.

— У Вашингтону убіо е једнимъ енглеский лордъ у пѣиэству изъ пушке келнера оне гостіонице, у коіой е онъ обћавно. Упшемъ гостіоничарь дотрчи ако бегъ душе: „господине знате ли ви, шта сте урадили, вы сте убили мога келнера!“ „Е на добро!“ каже пѣиый лордъ, „а ви ми га ставите у рачунъ!“

— Прослављеный енглеский дипломатъ Фокс ручао е за време свога бавлења у Пруиу водъ графа С. -- После ручка одо газда съ гостомъ спомъ у једну салу, у коіой беше и една прекрасна жина нежога свеѣа. Француский граоъ показиваюћи пстомъ на Енглеску, запита Фокса: „Кажите ми, како е то могуће да онай тако малый островъ влада кадъ половиномъ свеѣа?“— „О!“ одговори Фоксъ, „ово е само ніишъ шпартирь за конакъ, свеѣ — то е права Енглеска!“

Зачинци.

* Учености бы се могла сравнити съ зашимъ дрстомъ, кое многи неиавши тресу, други се одазиао на ѣѣгу воиву, но умориви на врамя граваши остиву; опетъ други — ньи мало избранн своѣ стоѣетіи — до врана се попну, да онай редкій плодъ, безсмрће, сазрева. —

* Добродѣтеља жена вельк востае на земльи ньѣет, ако опора нападена и исправедно упоре своѣ суровогъ мужа съ достоинствомъ и благомъ нарави сносити умѣе.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. — Пре некоѣ времена читало се по новинама — а и Подунавка е о томе споменула — да се г. фелдмарша-лајтнантъ Крајтнеръ отъ Титенбурга у Гиндешну, у горњой Аустрији, у вѣчности преселио. Ова вѣсть о смрти овогъ мужа морала е особито насъ Земуне яко тронути, кръ е покойникъ више година у нашой средини живио и одликовао се високо знањемъ, коѣ му е дражаи повериле, толико у труду полозито, да Земунъ у стању бѣше прошетати доведе. Мы спомињемо само његово неуморно дѣланъ у пытању о слободномъ пристаништу, и яко му и ніе за рукомъ пошло, своју намѣру испунѣну видити, то овай мужъ ипакъ заслужује нашу найтоплију благодарность. Вѣчна му памятъ! — Фелдмаршал-лајтнантъ Давидъ Крайтнеръ отъ Титенбурга родіо се 1793. год. у Сибиню, и задъе е српско бело гимназіалне и лицеалне науке ступіо е 1809. яко кадетъ у баталіону ердељски стрелаца, съ коима е до 1814. противъ Француза воевао. Постаавши капетан-лајтнантомъ каднно га одъ 1824 — 29. год. яко управителя воене школе у месту рођења свогъ, и год. 1837. предложили су га Сибињани за ердељско-земаљскогъ генерала. Буре 1848. год. више су га яко половника пешачке регименте Дон-Мигуела у Варадину, и као такавъ водіо е онъ две кумпаніе пешака од свога поља у Земунъ. Месеца Августа 1848. постао генерал-мајоромъ, и напослю се у Базовой војски показао као основни Беча у Октобру 1848. 1850. год. поставили фелдмаршал-лајтнантомъ одранило е скоро врлъ три године дужности дивизіонера у Земуну, и то е было оно време, за кое се онъ тако неуморно трудіо за благостанъ ове варошн, отседивши се на генерала Черевску, и наставивши овога извоне о слободномъ пристаништу. Због чега ово заслуге за ону варошъ записивали та и ніне обштина за његову почестаогу грађанина. 1853. године записованъ е было за почѣшћена губернаторскога, кои е знање три године одржикао, 1856. преше е у стањ покоя, почекъ га повторатно кашь ударила.

† Београдъ. 11. Октомбра. Нашо нашли промену у нашемъ лицеуму. Г. Коста Іовановићъ, ступіо е на катедру професорску, и тимъ прилнкомъ дрыно и присподѣлано слово, при коимъ су се учествовали и неки одъ дражавни заланика. Онъ е заступіо т. Милована Јовановића, кои е неуспѣлихъ трудовъ и ревносћу вредноо полнтичну рачуницу и дражаву еконолію, за кое су му питомци III. год. права дано за труду његовомъ единъ адресомъ захвалили; и онъ, толико га е његово родољубиво срдце носіуо, да в реченомъ питомцима одговорно разним начинома. — Одъ лопова, кои су пре некоѣ времена напали на дежмаскъ пропитељственнй недалеко одъ Младеновца и опљачкали, увѣсили су тронци и суду предали. Да ли ій е іошть у томъ дружеству было, испыта ће, кои ће се нахъ окомъ држати, показати. — Пре неки дни једнога крвнога дете једно дете на шанцу близу тераэија бачено; изъ сокелеѣ прнми га се, и подъ надзорокъ позвише старе се о њему. Истомъ кривцу пре тоса на два дана умрло е дете, и то му е сигь добро дошло было.

— По наредби министерства финансіе одређене су пошганске таксе по новомъ пошту, кое ће важити одъ 1. Новембра (20. Октобра) о. г. На местной пошти плаћа се за место до-седанцій 2 кр. ср. 3 новч., за писмо до 1 лота на 10 миля на место 3 кр. ср. 5 новч., за више одъ 10 миля на место 6 кр. ср. 10 новч., за више одъ 20 миля на место 9 кр. ср. 15 новч. За прекршткеъ пакетакъ на место 1 кр. ср. 2 новч. За неуправилно писма доплаћує се 5 новч. Реконандованъ у месту 5 новч., на страну 10 новч. Рецеписъ повратный коштн 10 новч. За писма преко 1 лота на свакій лотъ више плаћа таксе. За остала пошиљака одъ фунте и на свако 5 миля по 2 новч., исто толико за пошиљкѣ новчца одъ свака 100 ф. и 5 миля. — Другоѣ нередбомъ исте важети. Одређене су телеграфске таксе по новомъ поштu, кое ће важити одъ 1. Новембра (20. Октобра) о. г. За простu депешу одъ 20 реча, кои се шаљѣ за 10 миля, плаћа се 60 новчића. За свака даља 10 речи узима се позовина те таксе. За просту депешу на 10 до 25 миля плаћа се 1 фор. 20 новч., за свани даља 10 речій 60 новч., и т. д. За достављаньѣ депеше по поштн плаћа се 40 новч., по нарочитомъ посланику до 2 миль 1 ф. 20 новч.

— „Тр. Цтг.“ изнесшава за једнъ случай у Пресеци, кои лепо може произвести непријатне међу русскимъ и енгленскимъ правительствомъ. Др. Петрикіо Спадро наименованъ е русскимъ правительствомъ за ніше-конзула, а одъ Порте е већъ добіо екзекватуру, али у данше своје іошть ніе добіо ступіо. 13. пр. м. дође у енгленску канцеларію да насоиъ своѣ подлање за Њьюнг, куда га е позвао русій конзулъ г. Дендрино да му преда наставлѣня. Место њега да му подлање писмо, дале га енгленскій конзулъ, г. Саундерз, затворити, и кано то и непрезеће му кућу и одъ жене вѣсове уже на силу неке ортіе. Г. Створо већъ се збогъ тога са тужбомъ обрнуо министру вапстраны дѣла у Лондону.

— По званичномъ извѣстію, родили су ове године виногради у Бургундской врло добро. Како количина тако и никоѣа су као у найбољимъ годинама обогъ столѣта.

— Н. п. кр. Високі. надвојвода Стеѣанъ отпшао е изъ Беча натрагъ у Шаумбургъ.

— Као што нели „Ест. Цтг.“, трусъ, кои се у Софіи 18. пр. м. догодіо, почињо е грдне штете. 20 домаћ. више куће и дућани порушена су, и до 30 людій жнвотъ е изгубіло. „С. Н.“ нано непосредно известіе изъ Софіе, у коме нъх се нели да се трусъ до 5. ов. м. одиако по више пута на дань осећао.

— Ваши-бей ће ићи у Букурешть и Асиеби у Ніаъ са царскимъ хатишерифомъ, кои ће свадрживати ново устройство Влашке и Молдавіе. Лорда Редклиов нако е 7. о. м. отшао изъ Цариграда, а Фуад-паша се очекује ове недеље. Прусній дѣлокодитель г. Абекъ дошао е и слушо ју душность да замѣни посланика г. Балденбрука, кои слуши у стању повоо. Порта ће редовну порту изданиду да замѣни намѣру Цариграда и берберскога приврта. Једно другимъ трима ди му се дозволи отправити телеграфъ исподъ мора намѣру арбанашкога приврта и Цеишалске. Телеграфъ намѣру Ерзерума и Богдада скоро ће бити готовъ. Ерменскій патріархъ Атонъ због старости е дао оставку. Свемдер-паша (гроѣ Нашскій) поглавицу е у бою са Арапима. По прилику ово прнота мора стварн стоѣ врло опасно.

— Као што се изнештава, по нашоме утвору съ Хиноѣ Русіа е шгурскимъ облашту, кои ће е одъ стране Хине устуиѣнна, добила 50.000 четвороуглы миля, а међу тима у татарскимъ пределу лежеће приморѣ 15 до 18 географскихъ миля широко и до 9 градій дугачко.

— Новине „Кавказъ“ нелиу да е умрло Шамилово сина Џемал-Едина, кои е одпре живіо у Русіи. Покойникъ е, као што знамо, іошть као дете нао Русика у руке кадъ су ирошшли на Дарсо, и по заповести цара Николе воспитанъ е у Петербургу найбрижнвіе, а ніе тако велики врѣдноѣ и Шамилу у намену за евробљену кћерню Шанцевировиу. Младићу е сидъ врло тешко было живети у отечеству, кое ніе на познаше, те е изъ два у дань сво ніше воліо, дока за последку ніе ніо у суну бодрость. Летосъ умре Шамилъ једнога лекара изъ Тифлиса, по коему Шкровскога, да дође походити му сина у Зуѣ-Баду и яко узможе да га спасе. Лекарь ніе бодростнна нелъ у стању тамошъ, да му ніе было повоѣи, и не могше нашта друго учинити него му е само было убланити. Жалостно опште лекарь у каковомъ се нраилнкомъ и физичкомъ стању налазіо бодшевъ, кои за бодрость свога подсрешше и на люде, кои су се око ньга налазили, али се та бодрость дасно разнсати дае и праснаши и на силу промећивши начинокъ говоли.

— Краљ Отоѣ е 9. ов. м. изатрн у новомъ здравлю прасако у Атину. Пеній Мароки кои е предводіо устанкъ на острову Крагу, дошао е у Атину као бегунацъ са іошть неколико друга.

Станѣ воде.

Напоя 0.

На Дунаву . . . . . 5 ст. 1 п.
На Сави . . . . . нарастао га — „ 9 „
На Тиси (Код Титела . . . . . — „ — „

Подунавка излази сваке Недеље у вечи, и кошта за целу годину 5 ф. ср. за пету 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. Без пошторине; с пошторином 1 ф. више.

ПОДУНАВКА

Предбројите се може код свако г. к. поште. Изкупштине Србске неке изнесе у извешћима писама съ поштом не сиђаћеру Госп. Ђ. Балошћа обратити се.

Бр. 43. У Земуну 26. Октобра. 1858.

Битка код Маљаваста.

(Продужетак.)

Но, премда ово живљење, да ће у своих садашњем, ужасном кругу дѣлања свезних на тронутость заборавити, то буде његово трудовъ залобивено разположење порушено; и старый, готово утаѣвеный елемент, ѣошть једном страшно букне.

Филипъ пакъ одъ Сен-Гудрина проживіо в усѣутимъ више година у среће и миру са своимъ Рушицомъ. Они и не слуѣаю, да казнитъ зао духъ тукара или тражени да ій упропасти и славу често у благодарномъ трошуѣу своимъ загонетъ, хотя су држали, да се неѣъ одавно у ѣро претворіо. Ахъ! да су знали, да су стара, грозѣа опоминала нѣ његово живота, до сада на границама нѣзиога рая стали, као ангели хранителя, то бы радо на овомъ скривеномъ добру, као две пѣане на каповомъ жестү добро утврѣене, своју олую спасли, и сваког прозѣи. Но дете једно, кое е Рушица родила, и коме су дали име Адѣонсъ живљаше само неколко месеци, и къ жалости, кое е обузела срце родителско природи се у души рушичиной ѣошть и неопходна чежня за материомъ, за кою е све досадъ у садашъ разпитивали; ѣръ одъ битке код Маљавета ниѣе се више ніе видила. Рушица душе, да ће е у Шпанія зацело ніи, а и Филипъ не изѣлише безъ пребоина изабелинъ прсенъ, кои онъ свето хранише, и мишљаше, да свое учишко обећаній; да се изићеста о порођаи адѣонсовой, и нѣта сі нѣовъ да помири! и дружине да га моја изпуштн, ако и умрломъ пріпѣло. Особито граница пшиенска више имъ здраво сѣлу, и цѣлъ нѣзиогъ пути чишше имъ се тако света, да су га безбрижно и радостно предузели. Сретно прису у Мадрилъ, и закључе, да се ту задрже за неко време, да учене изпитаніи одъ обе стране. — Кадъ једног дана пролазу поредъ монастира нѣкостные сестара, заставе Рушица предъ капіомъ истога, као окамењена, и нѣна своме супругу, да е тай, и никазнъ другій монастиръ, у кои е нио дете често ѣофети бывала. Нестрпљиво га повуче унутра, и у цркви, где е бывъ служба држави, у сладкой надежди, да ће се ту разрешити загонетка нѣнога рођења, изнешше съ ѣлине, и жалише се сузама.

Филипъ осети да га сѣдъ неко дигнио за руку дирну, и кадъ се осврне, опази једну кавуерску. Прво е зачуѣено погледи, но кадъ га она пріятелски нѣеномъ зовне, позна у њой по гласу рушичину матерь. И Рушица при првой по речи позна, полети ій у наручаі, и нѣзове и сладкимъ нѣеномъ матере. Но Бюренка изведе в брзо изъ прање у обližнію монастирску еліу собу, где се и она прода своме ухѣаћеню. Она ніе могаше довольно погледати, цветаюће, пресе се могаше довольно погледати, цветаюће, пресе се женске, милованіе с и љубіеше, и знате да ій право еди, шта е съ њомъ было одъ часа нѣзиогъ данкогъ разстанка. Она слушаше жљерь съ великомъ радошћу и напоследку протопора: „Слава Богу, што е онъ све тако дивно руководіо, да те я напоследку опеть видимъ. Но садъ ме оставите, дево моѣ! я имамъ да изкупимъ свете дужности, одъ кои ваша среће зависи. Бажите ми сіи я ваше обиталиште, сутра рано бићу код васъ!“ и съ тимъ в одпусте подъ ведбровнимъ полобіима, молећи, да дошде спокойно будү.

Съ усхитомъ свстанка у срцу, хтеде Филипъ одвести свою супругу у обиталиште нѣзино. Они нородоше пробіи покрай двора никазнића, и опазе једну бѣлну жену съ двима једнимъ дететомъ, где ни степеника седи, прослѣи жалостнико одъ жимопразделя. Рушица, угледомъ детета узбуѣена, прѣће къ њой и богато и обдари. Но судба хтеде садъ све ко коцку привести, и догоди се, да Адѣонсъ бшть садъ изъ двора изиће, и оба добропозвати лица предъ собомъ опази. Бледъ, дрхћући и као умознъ стаіне сварѣаный, и скатрапе ій уколенами погледа пасиисна. Дичи в девота Рушичина в недеръ погледъ нѣногъ сретногъ супруге показаніе му, шта и изгубіо, и на коко буккуиле страсти погону га къ ужасномъ ремећиу. „То су они!“ промукла врозъ бледе усне, кадъ они мирно даље одише: „по они су предати у моя руке.“

Пандури разуму нѣсног инога, и пре него што су безобзири до своѣ обиталиште прослѣли, сустигну ій у усамѣеной улици једной кола, у кои ій примораю да се попну, и пре него што су помислити могли, шта ће да раде съ њима, затворе се господска врата за њима, и служителъи инказиціе разделиваю ій једно одъ другога баше ій у дубоко тамніе.

Адѣонсъ уништаваше у себи, што су обе, иніе одъ нѣга тако љубліше, но садъ мрзе особе, у нѣговой власти, и заклињше се, да ће ій упропастити.

Ахъ! зашто расту обе небесни цвеи, љубавь и пріятелство, тако близу отровнога расѣа, крзости и освете? — Зашто к човечіа срце њима отворено, кад алтае двери завади, кроз кои тихи петрѣви долазе и и бурѣ бесне? —

У свести свое ужасне кривице, не опажаше Адѣонсъ ни найвећи, да жељь освете загнеси. Љубавь, кои е напоследку целу нѣгову душу изпуњавала, и кою е држао да е узвишена, ніе смела остати неказнѣена, што га е преварила; срећа, кою му е судба у другой половини живота указала, и кою е дубоко крio предъ очима завидногъ света, ніе смела бити украдена безъ освете. Онъ предъ обе нежна лица нишанціи, и сваѣамъ даде тужбу противу њи, при чему е гиѣнивъ њиовъ бшо: да е Рушица њи безбожне алие Цигоике, и да се Филипъ дао повести, по узети за жену и примити иѣне, Бога ирећивше мисли. Они се изведу предъ судъ и тужба њихъ буде представљена. Будући да ніе могли одговарати, да е матерь свою обично њељали у цигапскомъ одезу, то весу дадъ на изпитивање него ій осуде за повике, и ніе више требало наказа доиша, но да ій нетку у броћ ову, кои се на смрть осуђую.

У одећу свою увіяни, и недавши се позвати, сѣдише Адѣонсъ и сваѣ у судү и наслађиваше се очишћеи свои жертвій, кои цветаюће лица у крвчаном загору почеше нѣнъ опадати, и кои горди чупстно нешшовости опеть немогуће ужасѣ. ближнеси и грозепуюсь конца одкопити. Несретници мрзли су ioшть знати, одъ чіе ће руке умрети, мрзли су познати осасти-

тели, кои и ньо образъ смрти опетъ устао, да разруши срећу всякиx. И кадъ су ій после последитъ испити опетъ у тавницу оправити хтело, тди се само шало на смрть осуђени, онъ напоследи да ій доведу у собу, у којой се онъ сакъ налазише, и кадъ они съ различни страна дођу, и изнесада єдноджуго угледаюши, поиче у вируче: свочи Алексићъ бесно међу њи, раздвои ій и повиче: „Позналете ли ме, вы безстрашни!“

Они га познаду, но не уплаше се, шта више видиша су се, да ће најсвећи пријатељ быти бранителъ његове безопасности. Кадъ га пазъ Филић узати повереително за руку, и Рускиња за детињски обгрли хтеде, и молећи повиче: „Оче мой, спаси твое сирото дете!“ — тадя, нигде тако сладко име отца, спомидне ново бесиило, єръ е онъ хтео быти њезъ љубезнићъ; онъ ій одгурне одъ себе, и само укори и клетве пресвису преко њезини гревени устећи, и съ увасколикъ презазрѣнъ, да е то ньгова мойна рука, кои ій пазъ освете скрши посебице, и остави несретне, кои као уточени одъ ужаса одведени буду опетъ у кроше, одетъе тавнице. У нече исто-га дани, кадъ Филић удубљивъ у мисли себе-ше на своїой влажной славичи, и узалудъ се трудећи, да утѣхе изъ свои пресо ирои, ступи тавничарь са свећомъ, съ кошаромъ съ єдомъ и съ виномъ у тавницу. Онъ се посади врай Филипа, и кадъ га подужо онтро посматраше, рече: „Да, и ваше ће сунцанъ, да сте вы одъ Сен-Гудрака, кои е негда служио у француской войски?“ и кадъ то Филић потврди, да му се овай познати као уводя, кои е Филић, вре бише кодъ Мидавете, живота поклоно. „Господине!“ рече онъ, „и желимъ да се опуштимъ вы сте изъ у ужасне руке! не плачи како, и да ли сте прави, но кадъ се и не бы побрижо за ваше спасеніе, то бы ва заједно погинуля, єръ изъ ове тавнице нде се само на смрть!“ Филић се исприва обрадуе оновъ пријателю у нужди, но онъ не хтеде сакъ, већъ са Рускињомъ, опасносте избећи, или съ њомъ умрети. По благодарномъ жуакъ, говорише тако, да га напоследи уверо, да се онъ поседнице могу потайнихъ бѣствомъ спасти, и да тай одмакай мора се съ њимъ започети. Онъ му свето обећа, да ће све родити и за Рускињомъ спасеніе, и ако е они другимъ суровимъ тавничарю предаюя. Изванде дакле му то за рукомъ, то ће съ њомъ заедно побѣћи, нѣму е довести, и кодъ њега заспати и умрети!

Филић се преда опетъ сладкой надежди, и допусти тавничеру. Онай брзо уаше изъ коране кроз єдноъ, врлои напуњенъ; Филић се вороде као врлиић за своъ крезелу кружници, кожъ у руку узети и допустити, да га онай крило обдо. Затимъ поиша тавничарь, да ноше доведе, кои бишъ сидъ тамнице обилазише, да му поможе тѣло сиоуобо ити. Онай добре, и кадъ Филипа опази недвижимъ у крви, и не изваштавше дахъ, него да сведочбу да е мртвъ. И будући да су такве сиоубойше одъ тавничара заповѣдали у потайнихъ трибоетима извршене, то бышше тавничару оновъ дако, извадећи у руками сведочбу дежарску, дати да се законо нко законовный, земльомъ напуштный, крвавий свидувъ, доки Филић, као калуђерь обучень, прође врозъ све страже. Тако му е дакле благополучность живота спасла, и подъ закрапованомъ плаштомъ ићше, да остави страшне границе шпанске.

Међутимъ Рускиња и Филић буду на смрть осуђени. Дакъ е было опредѣлено, у коимъ ће при великомъ „Auto-da-Fé“ и они два крвени живота у пламену да се окончаю. Филић е пазъ то предупредио сретно правидняхъ самоубійствомъ. Бѣдна Рускиња пазъ дежаше болна и остављена у своїой, пукой грозе тамници. На врачу, влажну ноћи, кои е обикувавше, на тврду, дажу постелю, на опору и удиу рану всякиx-нута, нораде нако нѣжно тѣло подлећи, и ако ій страшни сасеть утѣху навукуваше, то ій онетъ была стра за драгога, и ужасъ збогъ изфанскогъ страшности нафени тако великій, да су е непрестано ти образи плашили. Навалзъ пріятельскій гласъ не уливше ій утѣхе, нишако любезне око не бѣше покрай ње; — само страшна грозница произаше произаше ій врозъ жиле, часъ као дедъ студена, а часъ као ватра, доки сирть већъ у гробной воприни нѣне тамнице тіо свою добитъ обкружаваше.

Алексићъ не могаше досегати дакъ погубленя, єръ непознатый жемиръ, кои грозне душу нѣтову, одвадъ е смрти пресуди непорочно изречена, и одъ ово доба, кадъ е чуо за само убійство Филипово, бесаше и кайсаше сакъ одъ ньгове постеди и ньг желше, да му се неће единомъ приближи и само дѣшеше. у коме живише, да ће разлодити свое ружне страсти. Напоследку желше само іошть единъ дакъ између того. — Алексићъ у ютру у очи дня погубленя га рано усташе, єръ и ту е ньга прошао безъ спавања, кадъ една калуђерица желше, да съ њимъ говори, и изиси му устимно молбу свое игумениѣ: да неодложно къ њой дође, єръ има съ њимъ да се разговара о стварима одъ велике важности! Алексићъ не оклеваше, него одма къ њой поће заедно съ калуђерицомъ. Она га одведе у монастырь женственыи сестара, поиша му собу єдну за стрпеня, у коїой се обично говорило, и рече, да ће дака дозвати игуменіи.

Дакъ се Алексићъ сакъ ту налазише, баци погледъ на єдинъ дакъ на зиду, кои представише лепу женску у калуђерскомъ одећу. Но што га више свагласе, тимъ немирніе поче єрце његово куцати, єръ чертe му бакву позваше, и њему се чинило, као да устне отвара и по имену га зове. И кадъ тако ту стоаше, сумњаше, да ли ньги предъ собомъ дакъ Рускиѣки, или ньгових образъ нѣ дакле произлости, удари га нешто по рамену и запита: „Како имъ се дакада дакъ?“ Алексићъ се трсе, єръ предъ њимъ сташе Цигапка Біорекна.

„Да те дако поси! ты изнаде?“ повиче Алексићъ ако уврепнѣвши, „съ тобомъ више немамъ ништа! И сиђи доиде, да говоримъ са игуменіомъ оновъ монастири, и како си се ты усудила уђи у ову свештиу?“

„Почитани достойный оче!“ рече Біорекна, „бишъ ме игуменіи посла въ ваше, єръ пре, него што они узможе съ вама говорити, имате іошть да и мени нешто кажете! Господару!“ настави она, „дако вамъ свега, што вамъ е свето, кажете ми на истину: Знате ли што о Рускиѣи и њеномъ супругу? Као вежій поиъ бала сакъ ій наши, но и опетъ нестабни, и поиште сакъ ій дуго у вооиштеномъ страху сидя узалудъ трпити, па последку доћемъ ће безъ основи на ту мисао, да су невини у руке калеэъ страшногъ суда пали!“ —

Алексићъ е последи гордо основуюши се и рече: „Да! за тобе су они изгубљени! Моя спасеня рука нѣиа и безстидне, па ће и тебе уништити!“

„Господару!“ жолше Біорекна, „спомени се своій дакъ, заплакайъ насъ, да ми никакве зле су скривиле моя дела?“

„Па іошть можешъ питати? Питаше!“ повиче Алексићъ. „Они су ми украли моо срећу, на зато ову да ими животь стрпеть. — Где! твои ніи бише ни негда найскупоцѣня на свету, и сакъ и воспитано као ангело, а ты си ме преварила да е видимъ ньо моо срећну супругу. Тодя ваздане неверный Филипъ, единый, гоне сакъ, досте слабъ, моо тайну повериѣ, доки сакъ и у нерестворъ робстиу было, као айдучъ на моо свештиу, и украде ми љубиъ моо супругу; ово ноће за њимъ у свету, а и ті си жоивъ нерівнъ срцемъ будеш заборавићъ, будеш одбіенъ као проклетъ, корно сакъ е узалудъ сидя трпити и найпосле оно жарко, горуће єрце сакрита под калуђерскоу одећу!“

„И то е одано изново преступленъ?“ питаше Біорекна.

(Свршиће се дље.)

Злосрећница.

Дакле за ме жоно среће,
Ахъ! кадъ тобе, желио моя?
Другоиъ дакле тако шеће,
Другоиъ изнета љубиа твоя.

За другога красно лице?
За другога твоя рука?
За другога ноо срце,
А за мене? — горки муки . . .

Три узрока ти изводише —
Прво тебе љубити жоио —
Да се твоя осподоваиъ,
Жолећ моо одъ љубезно.

Пријателства и Нежнъ суза
Цвеће ки руке твоя друза,
А за оноъ другоъ муки
Љубавъ се горке руки.

Мрачно е Небеса шире,
На гробу се зрачиъ сиоа,
Шта срцо моо ніе,
Одъ кога се ширъ гласи.

Рукъ ліой ни вирноъ,
Желаръ ио ньой трій биио. —
У сумсу се љубовъ врзоу
Сиоа надеждъ и нежно. —

Сад другчіе срећ' ноѣ
Неодвлаче сѣ бонитв,
Любовь дай м' и среће твое,
Нъх непребывъ пиятв! пиятв! —

А до знадеств кано корее
Тебе двоѣ среће жог,
Кано те в'о сунце ярко
Жеди врѣме у свакоѣ;

Кано цветак чъвет о тебе,
Сладкой слозой у свакоѣв,
Кано лист твой ноѣ у себи
'Вѣкъ у дану, 'вѣкъ у ноћи;

Всѣ' здреле живѣвале,
На да ш' и всѣ стотина,
Всѣх ба мене срдце дала,
Съ здрзвѣх твой ген живина.

Да вѣсно здорсѣвање,
Реци шлозни: „Ов!
Узми рѣчи здагостное,
Твой Недрагъ шта клаче себзо."

Небом да се одазвала
Горњом шлозу срдца мога.
Небо да ме услишало
Любовнази здоретного.

П. Недрагъ.

Буна на Дахіе. *)

(Во Ранке-у.)

И у подермѣвомъ народу влашки се исвій сгледаѣ народности. Мы смо видили, какво су Срби после смрти Душанове постепено падали, наконецъ политичку свою самостальность, свако уважење у иноѣх животу у внутрености, у дрзави и прави изгубили. Свезій тренутвк предхођење новове слободе ново е за сгкасто новъ требовъ. Донста човеѣк е створенъ да се пати, и много спокоіна и трзаити може: чезъкъ се видело, да се нешто сне горе и горе на путу збило. Сад после притиског подврглесна подъ Аустріомъ и скоссинъх стезѣвъ, кои е одъ исконо тодини себи путь провркло, нашли су се сви боље, еле су имъ протизузионои насилници серћу и личезъ робствомъ претили. Мы знамо: да се національнъ живоѣ у своѣм народу и чувство самога себе пробуђзло и оживило у послединъх ратовима, и иако у средѣнъх предузећања противъ Наячара, одъ кои су они седъ пропасти посведени были. Всѣ' на странама бѣла и небѣла; до кои се дошло, нораза се ова шесть из уставну пробудити, или уобште тоги ніе было.

Даль разсматрзаѣ да'ле инсилника другіи правитъ, по коѣм ће се коѣ течаи народнога развитка повѣнти.

Земљедѣлци и пастири, кои су седи остали своѣ кућe и у планину побегли, измерили су, да се натрзаѣ врати, всбоѣни се за село и живоѣ свой. Но почемъ су хтели то предузети, норали су спеобзаѣлні рить звочити, и тозоѣ насилю, кое се на найсуровіи начинъ употребзаѣло, сдавитъ за снегли сезоѣх оруж'я зрак ушвати.

*) Види број Вод. 15. т. г.

На то су се сви одзвазли.

Земља, кою што се поредъ Дунава и Саве пруза, дели се у три ползка одѣска. Найзапаніе и поделенъ средѣнъ, преизухъетвеннъ шумскій предѣлъ, Шумадіомъ названи. Ово, што одзеле шпрока, често взподѣлка долина Мораче на едзой, а изъ другой страни съ почетка сезоѣнта, а после дугамъ блатнимъ просторима обложзена Колубара реалзную, образзуе обзале друге части земљѣ. У свакой овой части породіе се покрет одъ друге предиоставзени.

Непре су се у Шумадіи наше три народне поглавице, Ђорће Петровићъ, одъ Турака прозвани Кара-Ђорће, Якоѣ Катићъ и Пасо Чарапићъ. Првій одъ ња овій часъ е уважзо, чимъ е осетіо, да су га увиатити хтели. Тезкъ што е было у вапћренію, да свиѣ, кои е кућіо, у Аустріи претера и прода — ерз то е было ићкоза радно, кои е уедно найбогатіи и найнародніи влодъ оне земљѣ — надъ ња' ніедан путь чуѣ, да су дошли Турци, кои га тражзе. Онъ оставз свою стоку, да тумара куда кое ніе; са настављно, кои и за свой посло найвіше, побегне у шуму. Онъ и пре тога служіо у чорбіору, био е потомъ и хайдукъ — ма ћезо се найближе са ніихъ упознати — и као едзоѣ одъ найсмѣлзіи людій было е одликозаѣ, као што е едзоѣ и одъ найбогатіи бно. Другій пакъ, Катићъ, као булюбашіа подигао е сво за оружѣе способне люде свое земљѣ из рата противъ Пасван-Оглуа; онъ е было пздаръ, речитъ и храбръ. Васо е было женитъ, да сверъ свога брата Марка Чарапића освета. Они ніиу чекали, да ће дедати и комшіорда дохићеи везуком еранко спрам предше, него су жељали као слободни люди да и сами трзае и храбро за свой родъ и отечество умру. Наоги друга скупзали су се око ња, и дрзали су за грехъ умрети, и ніедногъ исправзени непокорзени; они заклене, да свакій свою главу са другомъ главомъ земљи. Радостно су дотрзали хайдуци онако, жељу комша Глзавашъ и Велько были су напазнили. Велько у јамкѣ доба служіо е као овчарь, а као такавъ окезіо се. Сабъ пазесе на шапку свою оруѣе и свой хайдучкій украсъ. „Тежко мени, помисе онъ, кадъ га е у овоме видзи, и сиѣ се ни-ћерз за хайдука удази." Онъ е сѣшіо се тиха, да е сазъ свиѣй хайдуковъ постао и жора постати, съ тимъ речи пође, да свое другове и сапутнике трзаи. За кратко време знатна се гомила хайдука и бегуазда кодъ сеи Сибиње у београдскомъ окружію, изъ кое е Катићъ и Чарапићъ родомъ, стекла. Онде зваше обитавзште Сувашко, поубіно и опзирно Турце, кое су онде нашли, и поцеду поруженне Србе са себиѣмъ дазъ. На сне стране летніи су ізстакзли: „Когодъ пушку носи може, вска на коне устане и у оружзе се чете вуни; обитавзште сувашка вска да разрушзи, жене и децу у планину и у шуму одводи!" Тако се и збило. Ко ніе хтео, тога су силомъ натерали.

На овій глазъ устане сва земља съ оне стране Колубаре. Якоѣ Ненадовићъ, о коме еще једна песма вели, да му е брат ићкоза Алексија на смрти пазозіо, да га освети, найсавіше се у тоѣ делу одликовао. Лука Лазаревићъ, брат Ранкоѣ, ніе тгедно ни то, што е браду носіо и поштъ био, него се зати оружја. Међ хайдушка у овой земљи ніедан ніе было тако страшанъ као Јурчіа. Кадъ е едзоѣ одъ врзи на у своѣ златоу ніишкъ погодіо, при чему су имоти Турци узазгда после пробали, да погоде, онрзаку тако страшно на ићга, да су му о глави радили, и то га прапули, да куку остави и у планину у хайдуке побегне. Садъ онъ дође, и посло е барзаъ предъ Јаковомъ, кадъ е овій прзаи путъ нашао.

У исто време побунило се се оне стране Мораве. Миленко изъ Клачезна, позваваъ Катићевъ одъ рата противъ Пасван-Оглуа, човекъ одъ природе сведокъ къ миру, но то ніе было толико, што е опасносћу заселенъх было, у кою су га ићгови заставзоѣ и богатство поставили. Съ ніимъ подзеле се Петаръ Тодоровићъ Добрзаница, кои е онда и и дуго потомъ у обштинскимъ интересима съ ићмъ у тесноѣ свези было.

У свима трима окружзіма были су Турци съ места изъ села натерани. Побеглетіи ніесу дуго ніезовали него звузели су ніого ніале нарошите, назвише ніезине. И онде ніиу ићзли ніезиови одзори; они звузку ніезире Рудзника и заніале га, потомъ редомъ и друге. Турци хитали су, да се у тврдзаве спасу и обезбеде.

Тако се започела буна Срба; за едзоѣ тренутакъ была е цела земља, сви двазнесть нахіи, села и ніезове у рукама ніи, кои су Турци ніи-требити намеравали.

Срба су рекли едзоѣ другоѣ: свака кућа има своѣ поглавзицу; и народъ мора знати, коме ће слѣдовати. У едноѣ скупзштини одъ найотличзіи ніи Шумадіе састављеноѣ буде представзљатъ се почетка Главзашъ, кои се при ніезовомъ Турака найдзатељима познаю; но опзій одговори: да се народъ едзоѣ хайдуку, као што е онъ, кои ніи кућу ни пазъ, и нигди ништа изгубити неѣа, неће ніихади поверите. Они се сете ніиова Теодосіа изъ Орашца у прагуевачкомъ окружзію. „Боѣ съ ніима!" рече опзій, што ніихъ паде на паметь? Хайдуку ніема дазу ніезовои одлучзно ніеѣое ерз ко ће ніезове покровителствовати, ако Турци опеть дођу?* Но будзући садъ ніи су хайдуци, исправно, довољно повереѣ уживали, ніи су ніихъ ніезовои хтели сами ніарно заніе одзвазти, то су ніораи едзоѣ изабрати, кои е онда и и дуго потомъ у обштинскимъ интересима съ ніима у тесноѣ свези было.

У свима трима окружзіма были су Турци съ места изъ села натерани. Побеглетіи ніесу дуго ніезовали него звузели су ніого ніале нарошите, назвише ніезине. И онде ніиу ићзли ніезиови одзори; они звузку ніезире Рудзника и заніале га, потомъ редомъ и друге. Турци хитали су, да се у тврдзаве спасу и обезбеде.

Тако се започела буна Срба; за едзоѣ тренутакъ была е цела земља, сви двазнесть нахіи, села и ніезове у рукама ніи, кои су Турци ніи-требити намеравали.

Срба су рекли едзоѣ другоѣ: свака кућа има своѣ поглавзицу; и народъ мора знати, коме ће слѣдовати. У едноѣ скупзштини одъ найотличзіи ніи Шумадіе састављеноѣ буде представзљатъ се почетка Главзашъ, кои се при ніезовомъ Турака найдзатељима познаю; но опзій одговори: да се народъ едзоѣ хайдуку, као што е онъ, кои ніи кућу ни пазъ, и нигди ништа изгубити неѣа, неће ніихади поверите. Они се сете ніиова Теодосіа изъ Орашца у прагуевачкомъ окружзію. „Боѣ съ ніима!" рече опзій, што ніихъ паде на паметь? Хайдуку ніема дазу ніезовои одлучзно ніеѣое ерз ко ће ніезове покровителствовати, ако Турци опеть дођу?* Но будзући садъ ніи су хайдуци, исправно, довољно повереѣ уживали, ніи су ніихъ ніезовои хтели сами ніарно заніе одзвазти, то су ніораи едзоѣ изабрати, кои е ніезиов ніеѣов ніе

нити с њима књишку власть надъ земљоком, нити њих војводску надъ војском, ъръ многи кћу равни обкружавали су га, и само у Шумади признавали су га као поглавицу, но будући и ова една одъ најлепшя предъла били, то му завидше пресвту на другима.

Сила Дахія била с само повређена и у опасности доведена, алъ не свакимъ скрушена; ишта су имали у внутрености тврдиње, одкуда су земљомъ управљали, и кои су имъ хтели безбѣдност давале. Они су мислили, да ће се Рая съ обећањима задовољити и на дотъ начинъ помирити. Али ова е осѣћала себе яко осиљеном; и сѣдъ су се догођале ужасне страте, такове страте, кое се сика помислити могу.

Одма при примоћ свѣтнику у Дрїни (т. е. Срби и Турци), докъ су се погланари обћински страна договарали, побїе се њихови пријоци између себе, и безъ кри веолику: е съ њима. Кнезе пушао е Фочићъ своју срећу, алъ е било безъ успѣха. Кадъ е напоследку митрополитъ Леонтїе, кои е Србима исто тако мрзакъ било као и сими Турци, са новимъ предложенїма изъ Београда дошао, одговоре му они просто, да се никакомъ миру немогу надати, докъ се Дахіе не преседу.

У исто време една чета одъ хиљаде пушака, на прый гласъ о породишнимъ се немирима доказѣли, подъ имсномъ свога предводителя Гушанацъ-Алїе вояки се из граници земљѣ (Србіе). Они нису были противни, са Србима о обштой ствари радити, али они нису имали волю съ Турцима мешати се, съ којима сваком паперо (постигъ) једногъ господара готово перадушно е спончана была. Али Дахіе нису смѣли оклевати. Колико е съ једне стране опасно было, неваиогъ гости у свою главу пирош примити, толико ій е съ друге стране ни то потребно придидали, и они су мислили, да су се за свою безбѣдность довољно побринули, што су му квартире ишта предъ собственомъ варошы на Врачару опредѣлили.

Сидъ њима приспе покоћъ у отворенома полю. Њиовъ босанскій пріятель Алибегъ Водинићъ хтео њих с наваидити оно, што су му пре годину дана учинили: они се дакле съ неким числомъ своги людства прикучи Србіи, кое двдство нити е само дноумно, до ће бити сирпнеко утушати, нити е сакомъ њиу давали поседнити. Кадъ су кроз Косовцу пролазили, чуло се, ган неки одъ њи пштове: да ли су то они Срби, кои су називати были, да, кадъ съ деспотомъ наоружани на свадбу иду, на шаиръ ведесетъ пи было, кадъ Турчина спазе, сви пиштољѣ подъ гуњацъ посирпиваю, или се съ коња поскидаю; једногъ единый Турчинъ бпѣе и сѣдъ у стапо на њи 50 удариле. Алибегъ дрыно е, да ніе вридно (што ваша кажу: „Жали Боже труда"), противъ тако рђавогъ непріятеля личи у поље изићи; онъ остане, по обичаю возарп, у Шабцу а суботши преди управу, да съ поћеонпк противъ побуњеника иде и њи изгпи. Али Срби, кои нису прый путь у поље лезали, зовли су предусрести га. Они су были пакетаи, кадъ су се Турци приближали, да шанаць, кои су они, истина у Синјеуши направили, али кои ишта ніе было сталиъ, брзо опрше; Турци, кои су то струу приносили, нису зазпели заузети га; затимъ врате се Срби и ободе шанаць. За тимъ часъ добію Срби прекућство. Са свію стране затворени, безъ реке непрестаноъ ватроъ и једнако долажећи новимъ гомилама обкружени, и изванпе опасности грозећи ніх, наконе се напоследку Турци, да ніе были њиова намера тучи се: него сико да су зато дошли, како би се о положаю стварп изнестили. На то дозволе Босанцима да одпше, сако не Београђанима, кои су съ њима дошли. Али у томъ кои су кушали да једанъ съ другимъ одпше иду, догоди се, да се одъ обои једна десетпй човекъ спасе. Веома изненађени янѣћпмъ врате се остали звостављи Турци прозъ Лозницу натраг. Свакій Србинъ — приповедали су — носіо е са собомъ по једанъ шпрокъ, штпту подобанъ хоцић, кои напредъ увекъ предъ собомъ у земљо побацаю или њега са своіомъ пушкомъ безбѣдавъ, всприсгако е тако пуцао, зато надъ бы пиъ никове вреће, пуне муиицпје всирестано кугле рукама на непріятеље бацно. Мосллвали оногъ оружја шаљли су свов жене и децу прево Дрине. —

(Сербскіе сл.)

Прый бой на Косову и смрть Вукашинова.

(Свршетакъ.)

То е Рељя, славноме кпиву
Најпотпи нсѣдакъ и покапптво.
Я надъ Турци чудо опазпно,
Како згубе Рели Адем-пашу,
Бѣлце пусти съ главомъ безъ обавра
Прево воде и реко одвајна,
За њима су Срби упћпали,
Да пхъ гоне, да пхъ не остане.
Но и Срби збуњене се пото,
Силнъ Рељя одъ пагпостп тешке,
Не пазећи на воде ни ледо,
Не гледећи броди ни ріеци,
На пратпогъ е подя ударіо,
Съ коћпнъ га и пода прогутала.
Пуно назадъ повратп се Срби,
Свакій тужи, свакій здвлуе:
„Јохъ Рели, охъ славо наша!
„Ко ће по садъ полати Крајине,
„Ко л' јуначки мейдапъ односити?"
Тако пале, што Србу полеле,
За педанпмъ лето сузе сипе,
Сва е земля за пдпхъ проплакала.
Младый Србо зато и не жпвде.
Онъ е срстно воду пребродіо,
Гони долѣ и тпнпли Турке,
Ту су шпьпне дпа силна пшпла,
Два Рељина брата Крајѣпића,
Старіи Марко и пљѣи Андрія,
Шпмпле су ирдесали страшно,
Што умаче у Арапе уће.
Ту е мука, ту е бонкъ тежакъ,
Съ Арапнка Мисирдіе Турци
И бію се и држе јуначки,
Ев' бію се са Југомъ-Богданомъ
И са Лазомъ зетомъ Югопићемъ.
Но у Срба силни су јупаци,
У Богдана девет малпхъ сина,
Све пмена њпо краљевпћа рода,
Три војводе ту су уз Лазара:
Ђпло јупакъ Милошъ Обплићу,
А другп е Мплапъ Топлпчанпнъ,
Трећи Пшаъ съ равно Косићан ће,
Три војводе три зпмп огњена,
Кои могу бастпсати војску;
Бакъ Угљѣша ту се придесіо,
До њега е Бранковићу Вуче,
Обпнпа палпша јупаци.
Мпогпна е у Турчина војске,
Те се држе и до њпхъ дође,
А кадъ ласки и захпђи сунце,
А погпбе Бранковићъ Андрія,
Отровани умори г' стрѣзе.
Я надъ надъ одъ Прплена Марко,
Гђе му брата коња газе мртва,
Мал' му срце ніе препукнуло
Одъ помпне у дютпни тешкоћ.
Гнѣваћъ Марко пусти 'диагенъ Шарцу,
Те ударе међу Арапіо,
Силнъ Марко и опако страшанъ,
Необичпа стаса и узраста,
Подугъ човѣкъ бѣше у висину,
Исто тако, брате, у ширину,
Я паиова она и погледа,
Сѣпкаху одъ очію муѣ,
Прво пресѣ, а кушпова бриа,
Мрки брцп у рако упрао;
Кадъ е добаръ надъ в полемъ Марко,
Страшпно е у њега погледати,
А некпмпа надъ в пучапъ Марко!
Ево гпзи намеонъ у Арапе,
Пакъ пмъ прве стаде дпзат' глпве,
И вабпзат' на коњѣ кпнапе;
Куда Марконъ малошъ доиирапе,
Онуда Турска пролреди се војска.
Напоредо узѣ делію Марка
Тланча Милошъ и сѣче Турке
Мисирдіе и Арапе прве,
Ту погедо Малапъ са Иваномъ,
И ту су ту девет Югопића,
И неначаѣ Србо Злопоселића,
И с-стали сви гланпи јупаци,
Са јуначкимъ са своимъ подручѣхъ,
Положиве Муратове војске.
Ко бы огако тоже одотко!
Битпја е Милошъ одъ Поцерја,
Догони се до Мурат' везира,
Одъ Медіе што султапу дође
И доведе сплаву Арапіо,
На њега в Милошъ кидисво.
Јупакъ пшпа, па' му не помоће,
Удари га Милошъ конћћмъ бобпнмъ,
Крозъ пашџерк-кошулю продрао,
И на плеће јуначко пзиће.
На ковпо га Милошъ водпгао.
Грдпвъ везиръ сву превадс војску,

Што остало, пљева окренуло,
Бљже Турци мору лебедине,
Најбржи с Мурат султанић силный,
Памкаво далеко предъ войсковх,
Да га нико догледат' не могла.
Далеко су забасали Турци
Одъ синћа мора до Косова.
Пуно бљше бћжати конака
Прено земљ туђе и душманске.
Гоњаше нхъ и сћкоше Срби
Чакъ до међе Грчке Цариградске.
Саше глаше Срби посћкоше,
И силнхъ су шићарь задобили,
Васъ су Турски преузели логорь.
Оста живћаћ Србу и безъ краля.
Бухашину не гласи он траса,
Ниво не зна, да ниже за краля,
Куда се спаса, куда ли се спрати.
Него знаде но га ніе оће,
Знаде Нико, Немањића слуга,
Те се дво у потћру Нико,
Да спасћ царя поаан на врало.
Гони Нико по Голешу крила,
На Ягорау коню Урошеву,
Ал' га стћћи не могаше Нико,
Те Ягорау оде бесћлати:
„О Ягорау крилo соколово!
„Оповеси с' хране и снћжена,
„Оповеси с' добра Урошева,
„Достигни нахъ царева пронаха,
„Да покажемъ кашеъ господара.“
Вуто чуле! коњићъ разабрао,
Завриштао, спнъ се Голешъ тресе,
А оружја и приладе снћгу,
За час тнаи достатао прадо.
Крадь познаде Немањића слугу,
Осћта се, е спнъ себи нађа
Бобат' жора злочинацъ проклетнй;
Оде подао молити се Нику:
„Молнхъ ти се, оставн ми главу,
„Честита ћу тебе учинати,
„Богатићеъ да Србима ніе,
„Ни у земљи вћковъ дустонства.“
Вели ћему слуга Немањића:
„Молнхъ ти се ка' злочинацъ правнй,
„Обећаваш благо и господство;
„А царь силнай свеги теби дяде,
„Пакъ ти, море, све си погнзіо,
„И уби му едннога сина.
„Убнца си, и врћћешъ се гранъ,
„Та сенахъ в теби дохнати,
„И покаит' крицу Урошеву.“
На потезе дугу палошнку,
Посћче царева врћћка.
Одна Нако и спнъ говорнше!
„О Уроше, мой честитый царе!
„Зарь в просто одъ Бога и люди,
„Што показахъ тебе, господаре.“
Досадъ было, и нкада ће бити,
Да нестћру убіе всћкра.

Земљотресъ у Софіи.

Текућа се година особито одликовала са доста необнх природе. И да несвомћемъ о страшнимъ опустошенћма, кои су поскй предћлъ невољски проузетоси овако страшно посћтала, было ће и у нашо земљи опустошенће кнша, потопа и земљотреса. О овнмъ у Софіи скоро догодишемъ се нкаво „Срб. Нов.“ овако: У Четвртакъ 18. Септ. после подне сутће спно надъ полћћъ софійскимъ и бћше тако жестоко да човћкъ ніе знао где бн се заклонно одъ необичне врућине и ожаре. У едномъ путъ се начуе грмљавина, али тнка нка као да нуче хнљаду хнљада топова. У тай се часъ затресе земља тако жно и страшно, да вћкъ свакъ помисли да е дошао свакъ свећа. Како е необичанъ было овай потресъ, може се судити по штети, коя и учнно. У едномъ махъ люди повћћени истрчаше нзъ куће, да ій нуће не побіе. Надъ вароши се подиже прав густъ облакъ одъ прахи, кои изиће нзъ порушены кућа. На сае се стране беши, плаче и нуче. „Где су ваши?“ — „Бћсу ли жива дећа?“ — „Нема ни сина, Боже! да ги зіе затрпаи и убнла кои кућа!“ Тнки су гласови были по свој варошн. Бугари, Турци и Бћрси сви безнахъ и уплашени нкаку къ Богу и свакъ на свој начинъ молнше Бога да се смилуе. — После 2—3 минута утледаше да е одъ 24 џамће остало само 5 сх муџерама, а осталнха муџере попадаше. Али задоше и у едны и у други поступше и хоће да пађу. Одъ 7 црквай само се у 2 може служити, а у осталнма не може, ćр су ако порушене. Муџере су убиле едногa нлада Бугарина по имену Исаію, кога ардо жале сви мећћани, а два су нлада Турета погнбули подъ зидовима одъ џамће сн. Софіе. Одъ поље праве сн. краља Стефана, кои се сиђе на ново жда, неке едннъ свођъ и уби едногa посленњи. О онима кои се ранше, и онима кои се побоље од страха, нетребе ни говорити. По сата на западъ одъ варошн у поље, где нигде ніе было воде, у овай часъ прозре преда вода тако снлна, да бн могла терати три воденичке ћитла. Кажу да се плавила Ватопћ, едннъ сатъ на југозападъ одъ Софіе, распукли ка едномъ месту до по врћина и селнца увеличано, да е у овай часъ нидъ се земли затресла, нкъ оне дувотне потсукнно густъ днмъ и водоръ пламенъ. Још кажу да су попадале велике стене. У варошн нема џамће, прке и куће, да е остали цела: све е попуцало и растресло се. — Одъ 18. Септ. до данасъ све се појавли трусћ по нешколко пута на дан. Прнаћ се дану 6 сатћ земља тресла 27 пута, другћ дан 12 пута; и скла по 3—4 пута за дан и вше. Ране се тресе још. Највше е штете учинћно прнаћ путъ, а сад с трешн вћкъ слабћ, и люди се почнно прнаати у свое куће; али жно још много челнда што спнма подъ шаторима по поље.

Водопадъ на Ніагари.

Само нкнмъ утледъ може побудити да се чудно сила Свемогућега, нли градну нескушеву се и уђу водопу жнсу прено стене баџа, као да е дикно одъ еднс кашћ росе.

Одъ Буфало-а, неке варошн на источномъ краю озера Ерће, у сћверной Америци, одвеле реки Ніагара свое вале нзносн, почнећ и са можеъ пријатељнмъ Вилзоновъ и више пратіоца путъ нъ водопаду, можда најсилнјемъ и најневћроватнјемъ, какногъ наша земља показати нма. Онай, тако славнхъ водопада поведнше у два рукава спушта се са своја врћшкога престола. Ширина тогъ еднога рукава нзноси око 300 стопа и овай зову американски, будући онъ припадаеи снжоземнмъ сћверо-американскнмъ држава, почећ е граница баш нзмеђу та два рукава пролучена. Одъ другогъ се енглескога, тако називаћмъ козћмъ островомъ раздвая. Овай е последнћ водопадъ и сећ најлепши водопада.

Овай у ученой гомнли велнка одъ природе образованый пограничный стубъ, т. е. коснй остроћ, ніе могао временнмъ одолети снли водено ударнога вихтуна, почећ се у њему неће особитый водопадъ око 25 стопа ширине образовао. Сада зову Прави островъ, ćр се сваъ, одъ сућчанмъ врћмена осветлаће и у бои прелнваће се пре, као другомъ описаћмъ нидя.

Единственн е попаи, да е дно тако големе реке, на коме се сваћа на едномъ путъ много скнпрожъ осећено и што ова своја поду у ширини 2246 стопа са отићене висине одъ 150 стопа скалнвати нора. У близости осећа се да се чисто земли тресе, гди она нада, и уха водопада на више се нкла далеко чуе.

Нспрва тече река тако и што близко мн долазнмо водопаду, она е све нна и брза бнвала. Мы сно опазали надъ нкомъ лебдећй водный облакъ кои се равнно найгушћећ обдану на небу. Онъ нмъ се нкало по различнои стано сунца, кое га е своћмъ зрацима осћвало, часъ затворено прно, а часъ сћно бело. Маса е оне пере тако нпроки и нелкка да бн се могло мислити да река у нкаквъ плавтећй пулкакъ нада, кои сву воду одна у перу претвара.

Кодъ тврдњавне Шлнсенћй, норато Ніагарно постав стеснюто и узко. Вилзон се нћки овуда уећћ о стене доме, а особито одъ два стеснюта острова, кои се нзъ стремнтногъ корита реке подижу. Вода се сене и дуна овде, тако, да бн рекао да се сва у неку претворила и на многнмъ местнма високо у воздухъ скаче. Овде, још шесть нила далеко одъ тврдњавне Ніагаре, одъ кое река и водопадъ нже поси, постонавши едновуть земља са своћмъ нзсоћмъ воде, кои страшно уж. Рачуна се да се за еднъ минутъ 672000 тона воде са висине доле спусти.

Нопредъ обе споменуте острова река тако снлно тече, да сае, што ће в на горньой површнни, нли што се нъ нкой прнвазе, нко рибе, ноделе птнце, жћву животнно, кои бн у нкой плнвати хтела, нко сваћ, сраче, медведе, елене, собоха одлазе, и буду раздрусћвана у дубљнну однучена. Прнкћпило се да се сћ почетка птнце радо пуштаю нъма сое нчоъ постоћкоћ новћомъ, докъ на место недобу ћли прнпасаъ и сила воде нзносеђаъ тако нка постао, да се оне, у прнсћ своћ нодпнћвоћ снаги немогу одъ нада да уздрже. Птнце кушаю, да се

на крила даку лупао са тима или су имъ се ноге свезивеле заковане и буду атаци одузеле у подеку провалу.

Изъ подинсе кавези, частій земљѣ и комада дрвеноръ начинио се на подлозію водопада правично велики островъ, кои се Орловица зове, еръ се ни ньку всевременна мишавна орлова и други грабљивица задржаю, кои се овде житнимъ животинама, заустављавшимъ на обалама, богато раде.

После дугогъ и опасногъ обилажења, доде се водъ тако названы стопени степе, кое се изъ еднэ на стрмой страни зеве обилне изливаюће се стекене мисе светлое, кои се онимъ изо него стекене чуе, са неса доле скотрила. Одиде може се са удивленъмъ гледати величественой и у исто време ужасне пробуђуюћи лепъ исполинске реке, под кою нелини канал водени зрнок доле пада. Оде се гледи величествено пенушаюи дело, кое сира и напиће вуђенъ побуђуе. Съ праћна стене може се одлично у уэбій полэу обилазити и одсенчуће напокон гледати, међу конма сивэ ранъ траг, еръ с толико храбарэ волиа и желанъ и непознае обрни брзине. По обали су тамо-амо испребијани дрвена стабла и гдисеа животиньі разасута, кои су у тоэу реке разрушени и разбіени была. Бык с воде при ньиномъ надолэу са стене готовэ затворено зелена, светло-сиђа, беле као пена и попаућ младобело пренашће светлости по спољэну и изнесене, свако сунца и ньини петре.

Доле пре него што водо ех езеру Онтарію непочне тећи, сидно се по ньиному пренесе; дуго се у повитицэ у силовэ валовэно и противни окреће, док коначнэ у тоэу напредовэ. Растворена у найситнія частице паре, одновна се од земљѣ, подиже се у ваздухъ у виду дебеле магле или дима.

Што се човекъ више приближава ушћенэ оном природномъ позорју, тимъ с веранэ земља. На неких местима пора се четворовэке пузити и кроз дугачке прачке дутове и ходнике ићи. Стене, преко кои се кора пробн тако су од почетка испирани окпадане, да се може сако найвећэ висинэ сагледати да се у провасть нестрами. Іоштъ едно четирт сата корами сио путовати, да доћемо на подлозій подопада, и већъ сио биди пісковэ парнэ тако окпадени, кео да нисъ с неко у реку земљио.

Кадъ се доће водъ едни степена, кое с некій губернаторъ Сиико на степена утврдити заповедіо, угледа се човекъ обилэбенъ са гомилама стіаскога комађа и парчета земљѣ, кои су се съ еде стране стена одтесуаю. Она с страна ведрэнка и слама обрастла, кое се тако да водъ главнэ скотрюха тако дебеле и врате да та зов чесъ сиате. Многа одъ ове дрва по ове су доле обесила и сихо се клебо са корепьяъ за землю драже.

Кадъ се из ньо место доће, кое се ваздуъ тескуће водо и стекене мисе нестаю, иде се у той дубоке водонъ надубљене руне. Нетъ до шесть корака ньино сиих къ самой водэной врэки, да іоштъ више у увутрашньість ове руне погледамъ; ли шесиеро я бия изгледаћенъ ваздорожъ обкољенъ, кои с сие више ех водопэда, сиою опаку игру терао, и кои се са спинюх стромобранћенъ воде доле, произвођи. Запосленъ сила природе одрэке іоштъ едноръ напредъ ступити. Радо прихвамъ да ни с и силе и храбрости осуђенало и найвећій покрет іоштъ учинити. И мой пріятель, тако страшній Вилзонъ, ніе покушао да дође одъ неке ступи у стрмовэпу пупьіпу, место кое с претало неодрезано надвисно спрху. Мы се обз обуэатимо, кио да зидно мисліно умрети, или се у живот повратити.

Нема изразак, кои с надарэ дати разумљивэ појмэк осећанэ дивлења, страха и ужаса; неки шумъ узина чувствѣ сасвимъ особито, кадъ се сети човекъ да сихо једнэ тахій дисаћ оногъ вибора кабоэ сиртвена са стена, на конма нитъ стои, одтргнути воде и дати га пропасти, кои предъ собоиъ гледе, ни проживарѣ, изъ кожа та нисина човечја сила несиасе. Загуше се уши одъ грженя и ушаа; ино блуди, забуњао и пезна, кулъ ће се управити; душа обсва се ньо погруженя и изађи се у инкадъ несасћаваэ движенэ.

Одолэо, где водопадъ почиће свиљивати се, кадъ се погледа на безгранічный хоризонтъ, сираэ востови шира се езеро Онтарію, ковъ в воде покрића са кореъ раина; ближе пруга се зелена ливада, коэ реки Ст. Лоренцэ наподиза и три окуле праи; на дну долине реки сеоце Кукъ. Кадъ се съ деса погледа, види се да река изнеће два брда ньо изъ ньино скоче.

к. п.

Сапгвиникъ.

Као што у поворани равноидне предмете и природне обрзе у целокъ своэ појединэ са задовољствомъ сматрамо, тако исти разматрањэ доле по ваіоваћ урођенихъ склоностиха, обичаяна и т. д. нижо нижо позорје. Одвећъ и забавно је у исто време и поучително разгледнѣ како је природа доле разно створила: Едноръ узбудителэ, жестоковэ и брзоръ; — другіе, риборитогъ, дубокомисленогъ и обзнъвогъ. — Ова многострукчность природе дае се чести увидити и на найразнијимъ створа и дотабанка. Тако се п. пр. люди при жилостивэмъ саста различно понэшаю; едни пеки су спокојнэгти спокојніи или у внутрэности ако осећаю; други ако узбуђени; трећи пак люди и беэъ икакве спаваэе; найвише пеки сако спокојнэ показуюе се да су жилостни и савконо се превсиажу, кукаю, плачу и окоие подобан. — Тако исто у разныхъ новозданыхъ догађаяна, при найвећой несрећи и т. д. спокојнэгти изгледе чести в найточніа сведоци темперамента. Кадъ авторъ записнѣ, кои сако собственоэ рукоэъ затворэи стаиска да отвараю, једнэ ће га одма чиэз се у прнэй ва' несторэи погоэъ обити, и то в Хоперицъ; другій ће више пути покушати и подузе се ово истога ако разложенъ задржати — найпосле ће за невсиитанэи ударэ овоэ предречени остаити и одиђаће се овако исто распложенъ као што е и дошао, и то в Медвихолиц; трећій пиэт, кои е у присуству ово кадъ су се они мучили да га отворе, неће никако да проба већъ по првэй погледъ гледа да га обіе, то е Сангвиникъ. А онай, кога се то тако рећи на найвећъ четиае да ли ће се онай отворити или не, и кои се за книга тако мало небриже, есть Флегматичкогъ темперамента.

Пре свега добро ньено испитати темперамент Сангвиника.

Кадъ у тихой ноћи сладко-заучи, бубоэа гласови славэя зовре, или при леэомъ майском шуму шева лепршаюи се по воздуху своэ песэу у дуеи, тако да се изъ даеча свакій гласъ точно чуе, кораио се доиста дивити, да тако мало створеній, ньино исво пева, кои са величиномъ ньиовэ ньиово у сразмерно шестом. Сразмно ли човечій гласъ надвисе, да се ньино исполе у свотреэо лучше са гласовэ оне наше птице подудариге. Као што обично шева пева, то бы морао човекъ, кадъ бы се на технику гледао тако исто пеніте да се изъ Београда чиэ у Крагуэацэу чуе. Шева в една исполна дрва тешка, па кадъ пева чуе се свуда у околиэи за 5 — 6 минута.

Ньина гласа записи одъ сираае дисаи. Где неки белы цигерица ту неэное быти ни ньиого гласа. Рибе су неме; верэнэне беле цигерице водъ змія производе само песэу шесэу. Кодъ птица с додупе мали цигерица, но воздушне песне, кое се у утробу сакупэаю и ове са писеэнэкомъ систаэаю, а осиэъ тога и кости, кое се у додирэ са беломъ цигерицомъ нопуэиае су воздухомъ — тако се управо може казати, да в птица ньа бела цигерица и да се она у правомъ смислу речій може назвати дисаћэномъ животиньомъ.*)

Ни една животиња у целой природи нелини брзе од птице, и нема истрэни толико писеэника. Два врабца водъ воздушно ньино истворена потрошэ за исто время толико писеэника, колико и питомый зецъ, кои в 40 дуп тежій.

Ово грлно употребљеній писеэника чини да в птичи рэки красни песэ на свирэели. Тога ради в удэрэ врапца водъ птица крло брзъ и позобнъ у дару произвођењэ Сисара.

Будући в птица готово у свему Сангвинику подобни, зато сио о ньой толико в беседник. Ожога гласе черте султе су черте лице. Доконцелесть, несташность, нетпость, то се сие и кодъ птице и кодъ Сангвиника називи. Ожога характера люди ньиово као и деца смеј и плач у едноэ замеклиэо и особито опште во едно уво праве и за друго непуэете. Ако се деси да каквой птици неній птичаће опадне, она ће ій у истэй ио' тако злопогласэ сласэнэ опадпати, да ће се што во исле и дрво и камен заплакати; или чиэ в сако едноэ дивэ прошао, он в већъ сас заборавпао и тако нивово зла сећи гнъвлио, а кадито бынъ в на истомъ месту, где

*) Ако узимо тучу, за ней воздухе, уста и остале одлике запазимо, и затимъ ова горе ньно пренесено, нећемо ли ће онако исто уредне да сами ньо и кроз дудине.

ioй се пре несрећа догодила. Свитивница су обично весели, и пишти ій женское тако ако ожалости. Осимъ тога одсѣка су невостојани; на противъ пуки ёнглиѕе, и женское свое уображенье. Кодъ кои с жена сасви весела, или дуго жетрве. Свитивникъ съ једне страве може бити весео и живостнихъ човекъ, любедостоенъ пріатель, поста и великій уметникъ, или опетъ и закономислень, поручанъ, свитивица, зачеженикъ и оновъ подобна.

Сложенѣтъ главне черте свитивнин ёку: пѣзоя бела кожа, кои лако поцрвени и побледи, велике као у жена избуглене очи; вешто подражаненъ у говору другоме. а. сп.

Подай дай!

(Хумореска.)

Херцогъ Брауншвайгскій Ернхъ био в свима човекъ и вако в воля покадкадъ какву дарвію терати, особито, кадъ ти в она жесто тако добро къ нѣзи подяла као и забављеность.

Једнщутъ му достављено буде, да седяци одвоъ сеза нѣгове дрвяве не иду у прилу, него седе за време службе Божіе у женя и пивче. Онъ се ішутъ точніе о томе извести, и дозна, да женяци идну велику стражню собу яна, у коіой се седяци скупляю.

Бавъ на Тронце рано звонило в седско звоно на службу Божію, кадъ се једанъ коняпикъ крелъ женовэ звуствен. Онай в у свему одако нигделно нао херцегови коняници, нако в сабзю о бедрина и на врвай колѣзда пидяло се, да ніе пробитачно, съ нѣзке велику шкоду збіяти. Слуга му принюси коня и онъ поће некомъ вешти къ врятяма спомснуте стражнѣ собе. Женяци полести за њимъ, дочеки га за раме, и повяче: „прівае! онвай в женя.“ — Коняникъ га погледи тако ушвяно да му с сви крвь у жилама стали бяли, затимъ ги полако пуне равносмо, те онай одлети чакъ у човаяъ, и онъ уће у собу. Седяци идяку братове и стану се пречити на страшоту наседяюнъ; еръ то с управъ противъ уговора са женяцюнъ. По путь му показати, женяюће ня једанъ толико пужестве; еръ су видяли да онай идяку нерадуже. —

На врвю клубе, кои с око цеде собе видя, бяшѣ до врата, было с праздного места, кои коняпикъ заузе, докати бокалъ спога коняпіе дупе съ њомъ подобро о асталъ и вяше: „Еѣ, женяця.“ — Женяця уће свесходително по жалостиво унутра, држећи се за леву страну у коя га в коняпикъ мукую, и запыта: „шта заповеди Господинъ?“

„Једанъ бокалъ пива!“ одгонори онай општро и кадъ истый долетя као муя зграби га коняникъ и вяше тако, да једва што остане. Затимъ га жетве на асталъ и опако почне: „Ово в красно Шисяя на висако да ћу опако згодно друштво наћи на праздевкъ и ішутъ за време службе Божіе! Но кадъ сно се случайно опако сястали, то баръ нешто да поиграно. Я ћу васъ научити једной занимной коняничкой игри, кой лечи одъ другог времена. Та се игра зове „Подай дай.“ Съ тимъ устане и прийе своихъ једнонъ женяци једанъ шамаръ, — или заушку, или ћушку, или како онете — да онай сиъ поцрвени и тако се зажари, као да се о фуртаку опекя. Онъ скочи на ноћвче: „ха, седъ Јешъ . . — !“ и хтеде на коняника полетити. Но онай му прийе ішутъ једну, тако силно, да в за кугву пострули и свесћела се реке: „То в коняничка игра! подай дай, еръ Јешъ ніоче ішутъ по тушета одъ те ніете сорте добити, докле тодъ дай подяшъ.“ —

Ово се учини седяцима увеселително и стану се въ свѣтъ гра смеяти се. — Онай, коіе в поцрвенъ и другу прилоки, исплюваћи волю за ніше, устане и приди своихъ коняпіи једну пацрвени, реквши му: „Подай дай!“ Тако се обреде. Пуша, бріе, да се исклядкъ одъ смех. Но кадъ доће редъ до коняника, окрене се онай брзо и прийаши своихъ коняпіи десно једну, као по котяки, реквши му: „Подай дай!“ и кадъ се онай стаде затезати као да ніи волю повратити му, добіе окъ одма и другу и коняникъ метне руку на жутый бедракъ свое сабље, при чему га тако страшно погледи, да се женяци ноче коса пострешити: „Бі питкове, обезе ли и трску?“ Седяци прекрати то, и прида своне коняпіи десно опетъ једну. Тако се обреде, и седяця престадоше свеяти се; него подивяше и стаде ій праска да се нагласо.

Тако доће редъ опетъ до коняникового суседа лево и пре него што се онай окрене, доетн ну опетъ једна ћушка на другій образъ. „Стой, то в „Подай дай,“ рекне ну коняникъ. „Стой, то в погрешна игра!“ повяче седяцъ, „то ты продавацъ вотино!“

„Дауго Бе ішутъ дова!“ одговори коняникъ и пражи му и другу ушатяни притомъ опетъ за бачакъ. —

Садъ преседне седяку сно и прийе своихъ коняпіи опетъ једну по потаяу.

Тако се обреде и седяци почеше пречати се ко ли би се хтеяи на коняника натурати, и пазяти га. Но онай стаяше ту као да е нажио запоседати и проговоре: „Тако! сядъ с доета.“ Прятонъ одгрне капуте и покаже седяцима свою херцегову звезду. —

Ова несрећа, зяну и почку једнъ за другимъ нане скидати, еръ нихъ се учинило, као да ніе чистъ посао. —

„Позивате ли ме, питкови и бездѣлници?“ запыта коняникъ седъ. „Я сямъ ваш Херцогъ Ернхъ! Я сямъ у моихъ двору у Брауншвайгу чуо, како ви радите за време прве. Седъ сямъ дошао да се сахъ уверямъ и њемъ васъ скитяпце оде у жени при пивячеку у жесто у Божіемъ дому при пралики и молитви. Хтео сямъ васъ, обезсветитель правяня, како поучити и то чрезъ ваше собствене шике. То в прво; но я ћу писати одсядъ, то кажъ некемъ, тешко ономъ, кои одсядъ сатъ праве остане! Тешко ономъ, кои у недѣлю у мису ће. Осямъ дана дезаће у ларя и плаћаће 10 талера. Онете ли вы скатяпце, Боге да заборавите, кои вамъ незаслужено толяки добра чини, то ћу я, божіемъ милостя ваша Херцогъ, да васъ христіянской душиотя учимъ, да ћете трће осећати него данасъ! Седъ се ишите и Богъ вами вомъ буде милостивъ, ако ішутъ сдинутъ што за васъ чуемъ!“

Седяци побледе и седяли су ако пањеви, кадъ нихъ е њиовъ господарь тако говоріо, при чему су ну очи сеяле.

„Вуште се!“ поячне херцогъ ішутъ едяпутъ. Но садъ проязяпце, дубоко се поклоне и полако се исираду изъ храма Бежусового.

Кадъ соба остане праздна, зове херцогъ женофію, плати му царски нѣгокъ бокалъ пива, но што ну е притомъ реко, небелазе нѣзко ни масло, ни сладко као медъ; еръ кадъ се херцогъ бацы на коня и одяпи, женяця се тако напрати и орободыя лице, да се могло врщинокъ перати.

Што е шисъ вяйбезѣ было — седячка скупштяпа престаде. Седяци су ишли вяйпре одъ сгра обоѣ кази у прилу и потомъ изъ любави.

Кадъ пао херцогъ чуе, реше окъ свесћели се: „Нха разы лѣкара за поправце христіянске стокяне“ и „Подай дай“ ніе бяшѣ пайгора была.

БРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Петакъ. Та где си, жоре! одвалъ те нема на разговору? Векъ почеше по Београду и ништа на нисъ.

Бракъ. Шта? . . . ништа! . . . Ако в то истина, то кажъ нешто скоро велика знања.

Бракъ. Бошъ в тешко жарети за простаке, кои што сно мы доне.

Петакъ. То ћете ны опростите, господинъ Ерачо! ако сте ны простакъ, я писаль.

Бракъ. Охо! Петочке! што се надимяшъ, кадяда се чуо, да су опетъ дали оставку, па се надяшъ да ћешъ ты ступити у њихово високо звяніе.

Петакъ. Надо се, не надао се, време в прошло за простакуке; еръ одъ нѣ неће ништа бяти. Зато васъ подучтивѣйяи молякъ, да ме у будуће не зовете просто „Петакъ“

Бракъ. Слуга сямъ понизявѣй, господинъ Додакъ.

— Изъ Београда намъ пишу, да је пре неки дан био концертъ познатог руског виолинисте, на ком је доста света долазило. — У Сведеневу био је неки човекъ од другог изъ куће убијен; говоре се овако, што је било лихоимац узимајући незаконите интересе, и што је тим начинио много свега, кои га је убио, упропастио. Нашло се код њега велике суме у облигацијама. — Изъ овдашњ вечина извиша се на српском језику тибели о новим новцима, кои је пре врло згодно и разумително састављен. —

— Изъ Вечерека пи. „Си-у:“ Изъ доста поуздањазнатора мога сам разумети, да је благонаправно општество наше по данои ну од Бога добродјетеля и великодушно, г. Аркадиј Косанћу, изслуженом учителю у Оповажнох крају, једну годишњу пензију од 300 ф. сребра издавати, опредјлила.

— Изъ Загреба пишу „Вандереру“ Народный музеумъ на ново и уређенъ. Онъ е састављ престројен. Ту се налази једна врло лепа сала, у коиой висе ликовна Њег. Велич. Цара, Бана Благина и Кардинала Хаулика. Геогностичка збирка, кои се једнако умножава, дае већъ сад доста подпуну образацъ главне горе у земљи, особито су занимљиве палеонтологичке збирке од Радобоа и Суседа. Нумизматичка збирка пуна е славенски новина, али су и други народи добро заступљени. Свега скупа биће до 34.000 комадја новца. Желити е само, да заведенје ово једнако не чека на стану подпору од земаљски приходя, ер онако трудно се држи.

— Изъ Загреба пишу даље, да се у хрватскомъ горњи краиш каменог угля и гвожђа, кои би се съ великомъ полазномъ копати дало.

— У великом обштемъ састанку кајарске Академије разносе се, веле, различне награде за знанствена и белестристичка дјла. Почесъ академија више од десетъ година главно састанке држала ће, пити е надала награде од интереси кои су од 200 дуката на 2000 нарастли, то ће се наградити одтулъ наиболи списанја, кои су изишла за ово последње 10 година.

— У једној трговачкој седници у Пешти предложио е неки, да се прави шестъ пропелера, кои ће носити рану за Дунаву.

— Изъ Зе. Праги пишу, да ће на свечаности, коиомъ ће се месец. Децембра тако одкрати споменикъ Радецкога, доћи ће и Њег. и. кр. Величество Царъ нашъ, више чланова найвишегъ царскога дома и многи генерали, кои су у Италији подъ Радецкимъ војвали.

— У Флоренцу пиа врло многи фалични новина у течаю, особито турски, кои су обично тако храбро хвалиш, да е за чудо, како и могу издивати, па да ји одма не позиво.

— У Јиворна (Италији) забрањее су скоро новине „Рависта,“ што су се усудили што и о комети писати, почемъ нису концесија само за трговачке и театралне предмете гласе.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

— За време банићева прайсковъ краља и краљице у Лајпцигу украдена е краљици жала једна каса са 1000 дуката и писмена. Полиција затварају злочинца, и сад е и онаи једанъ полицайный чиновникъ изъ Берлина пресђо, да изтражује даље.

— Изъ Петербурга, Тек што се Њег. Велич. Царъ врати, а већъ говоре, да ће генералъ Ростовцовъ бити попечитель унутрешня дјла. Добро наћићемо лица сумњиво здраво о той промјени. Царъ нагледа врло добро. Онъ е велику часть војске прегледао у Архангелу, Нижнићъ, Москви и Варшави, и сада е у Лифлиндиј наиша нову систему новачења, кое износи 130.000 людји. У последњихъ пету година су Руси заиста 1.200.000 новајиа подъ оружјемъ, барем е попечитель финансије толико испитати морао.

— Изъ Брисла пишу да се тако узурао свет због тога, што е исто нову изнеђу Поседељина и Вторника бацио једну бомбу у манастиръ Елунта, кои се разнала ако гром, тако да су сви суседи глас чули. Разбила су многа окна на прозори, но злодјеи ни ухваћенъ. Полиција е нашла парчаћ бомбе. Судови испитују ствар.

— Изъ Романћ пишу Вандереру за једнъ жалостан случаи, кои се догодио у вароши Луго приликомъ пашара, за кои провителство свегда једнъ батаљонъ привилнога новачења шаље. Било е први дана пашара, када с ово подне једна патрола, састоећа се изъ једногъ каплара и 6 момака кроз сокак вароши пролазили. На путу срете ова тамошњих Бригадира одъ Жандармерје, на кога дивљуть патру просте, па онда и не стане. Бригадиръ е на мјсту мртавъ остао. На ту патру стану дупити у добошъ, имена буду прозивана, и пушке претседне, али сви су војници били подпуно на брою, и све пушке биху чисте, нико незна ко е био онаи капиралъ са 6 момака, и куда су отишли. Сви су тога мишљи, да е то био опетъ ремењ политичке осветс, кои е у Италија обичан.

— Изъ Царитрода пишу: Танзиматскиј совћтъ израдио е већъ за Турску законителный законикъ. При томъ послу употребљани су сви сегошни законници, съ тимъ прођимо, кои е нуждан биди порадн особити отношаи, правиј и обичан у Турской. Совћтъ Попечителя е Султана одобрили су дјло, а да се практични види да ли вала, уведенъ е већъ женовитый полицайный судъ при Танзиъ-Мердјеву, заведеномъ пре неколико годинаи у провинцијами. По старомъ осћанскомъ законодавству ніе било газиія никога држанога тужителя. Той оскудици досадно нови законикъ, кои точно одређује, шта нетый вали да ради. Правила писателскога поступка управо се нарађују. Кво што е уређанкћ законика, тако е и исправакћ процедуре и уведенъ коначни писателскы судова подъ именомъ „Диванъ адиих“ такође предмет танзиматскога совћту.

— Изъ Александрије пишу: Пашекралъ притао се затворъ у Каиру. Гвоздени путъ у Суеиъ иди да буде готовъ за мјесецъ дана. Предузимаю се нарочите за исправу фпнанције.

— У Валони у Албанији срушено е 9. Окт. више села одъ земљотреса, и велико е людји погинуло, ошћъ е испошћено. Многа су села полуртва изъ равнишна изкучена, многи плаћ нису ни кћени.

— По мћтана изъ Цариграда дали су руски и француски посланикъ Лорду Редклиу за чести сайне части, тако и великаи везиръ.

— Ц. к. Поћеч. Финанције издало е тарифу соли по новим новцима. Тако ће одсад стати пенти сване морски соли у Далмацији 2 ф. 25 к. н., биле 3 ф. 50 кр. у Хорватској и Славонији, спрћ. биле морска, у Рћки, Сењу, Бакру и Бау 6 ф. 72 н. к. у Осћку кинеи со 8 ф. у Терезопцу исти 8 ф. 25 кр. у Старој Градишци, Броду и Жупањи 8 ф. 25 кр. У Войводовини: у Земуну и Митровици исмеи со 8 ф. 25 кр. у Угарској: у Мохачу кинеи со 8 ф.

— Лимитирана су за поене пароши и за Границаре: биле морска со цекти 4 ф. 26 н. к. сада 3 ф. 75 н. к. кинеи со 4 ф. 25 н. к. со за морју у Земуну, Осћку, Жупањи, Ст. Градишци, Сењу во 3 ф. Она цћна ступаи и од 1. Нов. г. р. у дћство.

— О старини човћка сподитани Монитеръ једанъ чланакъ, у коиъ се истина изводи, да је већъ Урарди, чеиъ законодателногъ тћла, у своиъ виногрлду нашао пријашна, кои е по доказателству год. 1037. засађенъ. Одкуда ће тимъ мћсту расте винова лоза, иди већъ 2000 година.

— Тантіи Тони основао е Натропатуръ са великимъ плћномъ и 30 топова. Мишелъ разбио га е пакъ 13. и отео му 25 топа. Бунтовници Рифаћ Сћиъ купи у Дмитрију Гозеборе шу убобиу салу. Подложних Робертсонъ разбио е све бунтовнике, што се зову Пошри. У Безару влади једнако велики анархија. Бунтовници су Умеръ Сћиъ прогласили краљемъ одъ Шахабаја. Кодъ Лукоша было е више пути борбаи. Изнеђу Футенора и Кавупора сврћена е железница; обиши ће се неки противници сегашње краљице, съ тога се чине торжествене приправе.

Стањ воде.

Изнеђ 0.

| | | |

Подунавка излази сваке Недеље у нову, и коштa за целу годину 5 ф. ср. за полу 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. Сва писма и новци франковани и препоручени шаљу се уредништву Подунавке у Новом Саду.

Предбројите се може сваке суботе, и доноше. Изванредности Србске шаље нам се у пакетима писмима са поштом на адресу Госп. В. Вразовића обратити се.

ПОДУНАВКА

Бр. 44. У Земуну 2. Новембра. 1856.

Битка код Малиларета.

(Свршетак.)

„То е преступленѣ, кое ме на осветy зове!“ рече Алеѳонсъ; „но кадъ су твои лепи трешни, безбожни жеко, то знаѣ, да ѣ’е свемоћан судъ на сврх осудио. Милодушный Гудрунъ себе е убіо, а твои ће ѣни сутра бити потубљене!“

„Благій Боже!“ повиче єдвих гласъ изъ решетке, и Алеѳонсъ утеѳе шгушенію, кое подиже на колена, молећи пружене руке къ нѣму. По Біорени та уваѳи, и кадъ га сасвимъ решетка прикрые, запита га: „Познаешъ ли ону жену?“ Тада онъ опази, да и она оригинашъ онога двка, и прошшесть подиже свою завесу, и рукомъ удараши се по челу, повиче: „Изабеле!“

„Познаешъ ме іошшъ?“ запита она тіо; „зарѣ іошшъ нисе заборавіо ние бѣлше верне, оставлѣне Изабеле? Морашъ ли седѣ клечати предъ тобомъ, да напоследокъ одъ тебе жеколи пашета детета?“

„За ime божіе! Іуша!“ повиче Алеѳонсъ серепенѣи, „Іуша! шта сће твое устне да призиву?“

„Найскупоценіе и найсветіе тайну мога живота!“ рече она, „да е Ружица моя и твоя ѣни!“

При овимъ речима єзове Алеѳонсъ као ушшенъ на єдну сшолицу и сакрів свое лице.

„Кадъ ме опеш одведоше изъ ваше среше долине,“ настави Изабела, оворивши се нешто, „и ты ми не поиташ у повоѣ, доведу ме за ваши жоіа бѣсшва у овай монасшыр. Овде у тайности родимъ твою ѣверь, и мораде попрешу га тайну шешуши. Верной моей Ани повериx ваше дете, кое носиваши ово жени, поће сь новимъ одобреніемъ у одезду Цигане, сь ѣенимъ детешемъ у свеш, да тебе траши, и кадъ те нађе, да те испита, да ли са достоинъ да ти ѣвера предаю. Кадъ те напоследокъ, после вишегодишніx увалудшогъ тражењи у Француской земъе, кадъ Ружица твои сшрашельи постане, и твое со срце сь ѣвиновъ любіи из девойки прилобя, хтеде Ана съ томъ радосшеномъ вѣсши найпре къ мени попіаши, да добіе одъ мое страше одобреніе, па да ти ѣверу на срце твое метне. Но твой дивљій духъ не познавше чисшый плаиенъ любаи, и у заиенешости твое ужасне строши уврао си свою собсшвену ѣверу!“

„Ахъ! зашто сте ми прећушали, да ѣ то моя ѣни?“ повиче Алеѳонсъ.

„Єръ те дражесно за женерна!“ настави Изабела, „я хтедосмо те найпре испишаши, да ли си на жене заборавіо; єръ по житерь заборавіи, ни детешу не може бити добарь отацъ!“

Ано, кое е нефушних свое ілине абицали, ступи у одезду калуђерице и запита га: „Знаше ли, као сшиа шаиъ у очи несрешне битке војв. Малиларета метаи на руку прстенъ изабелинъ? пошто сшиа шесь и нашу Ружицу у найсвешъ сшрау читаву годиву тражили; опоминѣше ли се, кано васъ у последиѣмъ часу заклиняли, да ни одврѣше пребивања нове ѣвери, и као сшиа се грудили, да пробудиши у ваки сшарый спомень? — Но ви ни предъ ноге бацише лаиъ изабелинъ, ви не хтедосше убиши, и будући сшиа и слушша тайну ваше грешне любави, молиша сшиа Бога, да бы бозѣ было, да съ ваши ни бойковъ поэе край учиши! — Небо се поиша да не е свеш чуло; и васъ видо, ели подосше! — Ніязине опасносши не могоу не удрэкши, да ни ваши непокоиши, да ѣвиъ, ка и у сшршвой борби, одкрѣше тайну вашега детеша, и да защишеи одъ васъ изшесше о ѣвиовъ пребиваніо. Али ни бавеше окоселеше, и исправишеля ме одтргоу одъ васъ. До мира бив я у робсшву код Енглеза, после повшиъ опеш въ мойой заповедаши, и вамъ напоследокъ я васъ на мое удивеше, у англуђерскомъ одезду. Сше бы се варавно могло разрешиши, будући я судіо и ніе горѣше сшрасши. Ахъ, у шренушку, у коиъ вишше сше васъ свеђавши, осудіше сше сами нашу деду!“ — „О! моя сиротиња, всевиша дедо!“ повиче Алеѳонсъ у очаіе, „есшь, я сиъ свою ѣверь шолико любіо, преда изворъ те любави шесши полевао, и у мой сиъ гледао само твой полубљени образъ, Изабели!“

Тада Изабела пружи ѣвиоъ ваше драгомъ мужу руке, и молише за живошъ ваиоваго детеша. Но онъ сеіше съ грченіо састављаиъ рукама и спушшеноъ главомъ, гласно єшењи, на найпосле рече: „Седъ шта е, ту е!“ И кадъ га седъ Изабели сшаде заклиншаи ѣвиовимъ сшрои, свешлоъ, исшиноъ любави, да спасе ѣвиово дете; и кадъ Ана шешње предъ ѣега се баци, и опомене га, да свой живошъ положи, за живошъ свога детеша; тада сшара жена ѣвиово обузе ѣгошъ ума, и ова устаиша, повиче: „И Бу’а ни спасши или сь ѣвоиъ погинушъ!“ И ваиши дадѣ не реканши осшави новелшира и пошш у дворъ ваиваше.

Бледъ и прерушенъ уће у собу карлиши, пелавогъ ваиваше, водъ кога сваки найфине слободиъ преступи, и започа га сь єдиъ тайный разговоръ. Сшарашъ му доволи, удиваѣиъ, што ніде, ваче као людогъ и ђуташшогъ мужа у таковомъ узбуђеноъ духа. Но одвако се съ очиваѣиъ чувсшвима духъ неприсшолюбне, чисше любави у врѣноъ алеѳонсову душу ушао, кое я ужасна сшрашиа ѣгошва сшросшй разогнао; одвако я несшало рушевеъ жарь у ѣгошвоъ срцу, кое се преобрашио у вериу, сшеиу любиъ къ детеіу; одвако онъ ве виише сарашаъ и надао, ве! но шако безмерно богашъ и любѣкъ у свету сшвари — одъ то люба постао и овеъ човѣкъ, и хтео е ово спасша, што е бишъ седъ любіи почео. — Онъ ве оклеваше, всего пріповеди вединомъ пиваиншеру ивредно главну шочку ѣгошва живошъ, и самога себе съ ужасноъ привашношеоъ почне обтужавши, да бы се шако дете ѣгово показало чисшіе и вевиније. Кардиналъ ги слушаше съ учешіемъ, но кадъ сшраше пружи му руку и рече: „Несрешна оче! швоя е дете изгубљено!“ Тада Алеѳонсъ обори колена ѣгова, и молише кушаіући за живошъ свога детеша; но сшараць осшане неуклоніъ. „Пресуда, кое я изречена одъ нашега суда, па ѣенъ и одъ краја видиса, не може се промениши!“ рече онъ, ослобођаваіући се одъ Алеѳонса, „ша се твою ѣверь сиъ обтужіо, па у томе прешиій чудну нареду божію. Ніиа скрів нека поправи твою и ѣвибелну погрешку!“ „Высокопочтова-

ный очо!" вопиче Алфонсъ у очаюню, „нидъ кака жертва мора пасти, то ћу а за мо умрети!" — „Не!" рече страшъ, „твой исшитъ ћошть ніе спрашенъ. Што я ненаше и чистіе дете твое, то пусти мирніе и радостніе да скраши! И я сихъ смрть држво за весу казнь, али одвадъ уззлудъ за своихъ чешенъ, за њихъ, кою сихъ разношно плодника неће дно, одъ то доба осебанъ, да и ова путь нихъ мрака у свѣтлость печеного отца — сако погледъ сунца, у коже рео плодъ одвада!"

Кадъ шиди Алфонсъ, да више кашта не можше спасти жћтову Ружицу, тада жћтовъ страшный духъ нихъ найдубљъ туге прење у чйпеће бесиво. Онъ изкуче нихъ изподъ звлице, и држаше га небу управљеного, подъ дрокимъ кластвама, да ће, при всто што дете жћгово умре одъ руке дејатове, опъ сихъ одъ найужасніе смрти умрети. Великій инквизаторъ остаи га одвлило му претећи, и заповеди своихъ людема, да вазе на жћга, и да га не пусте прс у здвіе инквизиціе, довъ се не сврши суграшній Auto-da-Fé.

Алфонсъ тумараше као бесомучанъ. Онъ хтеде ући у таванцу къ своіой кћери, али га одвіо. — У ужасномъ страху, да и жћне вопи кћне спасти, па и ньой самой да ће непознатъ остати, отрчи къ своихъ изповедницу, еднокъ свештенику, кои се обично нилао осуђенима ћошть еднимъ пре погубленя; ћћу поверн свою тайну, и закуне га да нису одвіе и кћера жћгова, и да е помири са несретнихъ отцемъ. Духовникъ то обећа и одрка речъ.

И благодерећи таванчарь, трудно се, да одрди свое обећанћ, да Ружицу ослободи. Но жћгови често повторавани, сустни покушаи роди ослобођења, и жћга самога ућше подозрителнимъ и за неколико дена пре погубленя, една се могаше и сако скорамъ обћетнога спасти одъ онћре казни.

Напослеку осване и ютро, кога ће се сершити крвно дѣло. На великомъ отворенома месту предъ Мадридомъ била су дрва напоилана. Шпанскій дворъ у пуной свћности и скоро сва жителя варошки ньву, да присуствују томъ жалостномъ дѣлу. И найобћајніе судіе инквизиціе стану на њиховомъ месту, па и самъ Алфонсъ ту биліе. Старый зардженъ, великій инквизиторъ држаше, да ће онъ после жестоке борбе са самимъ собомъ, напоследку срце свое побѣдіо, и баци на жћга задоволанъ погледъ, но готово се ужасне одъ страховиты очію, копи га Алфонсъ гледаше. Најпосле подъ звоиъ войничкихъ заштитомъ приближиво се походу, и у средини биму осуђени, кои су у нирно ишли, као либуди, кадъ ій ладный сѣверъ гони у топлію, лепиу земію. Сасимъ остраго ћћзине се женска особа, коя су водили, због њене слабости, два служителя судейска. — То биліе Ружица. — На кадъ она посрћући пролазше край Алфонса, онъ скочи као бесанъ звѣ, кои свое младе брани, одгурне шкуре на страну, свои кћеру узме у наручи, и у лудиу очаюи прозре до лароду, и ћћу повиче: да онъ треба да спасе њега и жћгово дете нихъ руку убійца! — Но болезливъ народъ остане жирахъ и не усуди се осуђеиу жертву бранити, и кадъ великій инквизиторъ кажиге, строги полети и хтеде ћћеръ одъ отца насилно раздвоити. Но ова му се бланше око врата обиши рукама, и позиве изможденог: „Дай ми смрть, отче мой!" — и онъ притисне прьій, свештій отчанскій полюбацъ на њене блиде, дрхљуће устне, заборе іой возъ у чисто, невино срце, и — опесвећенъ падне съ њомъ на земію. —

После дугога, завезеного смртнога сна, пробуди се Алфонсъ опеть. Његова позрашавања се свесть скоичана с биліе са последньих догађаіа, и спасіуша несвиду устине, и гледаше пресвртутымъ очима. — Но нонъ се биіо промењо. Онъ види себе у слабой свћности дѣтинне, и дозиве ка кревету у малой једной собици, а край њега сећаше една жевеза особа у загуљерскомъ оделу, кое држаше на столици. — То биліе Ана. — Великій е инквизиторъ дао одвети несретногa, полуиртвога човека у обличіу болећу милостиы сестра и тѣло Ружичино одвелено буде и нирно закопано. — Овде е садъ игуменіа сако жету повернла своіой Ани.

Онъ позна ню, и чувство, да га после сна, што се збіло, ово верно сушество опеть ніе оставило, тако му разнѣжи тугомъ притесњеното срце, да е почео тіо и сузити, и прилюби своје устне хладно руки дремюће. — Ана се пробуди. Њена радость, да га опеть у животу види, биіе велика, еръ се сумкало, да ће се опеть повратити.

Кадъ сазне, дође и сама игуменіа у болницу, и сама стуни у његову собу. Алфонсъ ioй пружи руке на сусрет и повиче: „Изабеле! знаш ли, шта сихъ урадіо?"

„Знамъ све!" одговори она тіо, и клоне на њгових кревет. „Ти си сихъ наше дете тако посіно!"

Лагано, но напоследку опеть оздрави Алфонсъ у њћовой кући ова жена. Његову ћу праводу, о коіу су се сие стјпсти, као о стену кадъ ву сломіе, ни туга не могаше оборати. Кадъ ву опеть собу могаше оставити, дозиве га варданалъ къ себи. Онъ га сихъ дочека, и пошто е дуго посматрао бледо, увело лице, рече напоследку: „Ви можете, после свега што се логодило, съ каки у суду седити. Света инквизиціа изгнала васъ е одвлих заклетвенћмъ изъ свои средине. Повћрите, да останите варошъ и прелѣть, еръ о народ на васъ разлюбенъ!"

„Па и вы не у тићку одлуштате? отче мой!" вопиче Алфонсъ. „Я ћошть еднокъ мораћ по свету тумарати, одъ кога одгнанъ? и обтерећенъ ношомъ кзетвонъ?"

„Не, несретный сине мой!" рече старецъ. „Я те не прокленћмъ! Богъ нека буде съ тобомъ! ты ћешъ можда ићи на другомъ месту свгурнін путъ къ њћу, него овде, я та двомъ писмо, да те у свакій монастиръ, у кои узволиш ступити, радо прме. Ићи съ мирокъ!"

Алфонсъ оде. И пошто е и Изабела збогомъ рекао, остави варошъ и каквћа се потуцао се одъ места до места. Онъ напоследку прење границе шпанске и путоваше садъ безъ цћли по Француской. Ахъ! ћошть га и сре тіо жуко къ долини, где е съ Ружицомъ живіо, но онъ се ће усуди ступити на старо, свето, одъ кћга порушено жесто. Неодмирно тумараюћи, безъ покоя и отечества, неопћсно е текіо за казнимъ мирнимъ, усамљенимъ местомъ, где бы могао постонамъ напћмъ себе посветити, и животъ окончати! но и ово е крозъ многе предћле прошао, многе монастире посећавао, нигди не ћше места, кое бы га себи привлачило.

Једнога дана своога безконечнога путованя, изиће изъ варошице Сеоца у Нормандіи, и не знаћни за путъ, загуби се у великой шуми, да се већъ и вече почело приближивати, и онъ одъ рана ютра ништа ніе било окусіо. Сасимъ малаксавши бона се на подножћ једнога, шумомъ обрезлога брежудька, и реши се, да ту и преноћи. Садъ зачу свечаный звукъ звона, и кадъ радосно скочи, и напоследку съ узданћнъ свои последня сила, дође на врь брега, одаши одно у шумовитой долини куће усамћнога једнога манастира. Угледъ овога мрачнога, одвоеного обталишта сликно покрове сре жћгово; еръ о тавановъ прабћжишту често е сако и разнирани руке, повиче: „О примите ме у ваше мирно зидове! да се ту нанмъ, да ту умремъ!" Тада вечераћ звоно ћошть еднокъ звуци, и чиніше се као да му одговара и къ себи га зове. Већъ се было сасимъ скрило, када онъ дуиште на вратима манастирскоі и молиште за конакъ. Пусте га у дутра, и на питаћ жћгово име му вратарь, да се назви у монастиру „Le Trappe." *)

После кратког одвора, сутрадань прима га радостно почитани достойноет игуменіу, увиди га съ редкомъ, страшкомъ судбиномъ своіомъ; пружи му писмо великога инквизитора, и молиште на тиканъ начинъ да га прима у свой монастиръ, као да моли за последню милость. Игуменіа одговори жћговой пробзи, и сматраюћи на строге наште жћгового ганата, и закуне се, сихо страгимъ законима тога реда, да ће ћутати, до сие смрти!

Кадъ се свештенаки жћгового ступили скрша, и онъ прваћ путь ступи међу свое ћубиу онћену, монастирску брћку, ко ће да опште ућихъ жћгов, кадъ изиђу или онази њиу не непознатогъ Фидиа од Сен-Гудрана! Фидиъ е њега ћошть при ступаню и завлетви познао, и морао се уиздити изпредъ страшны погледа онога човћка, кои му е сву срећу разрушіо, и морде посрћуће оставити салу.

Таванчарь е ићи, кадъ е и сам побегао, понтао ће Фидиу, и довео му весть, о неиайзиной смрти рушжичиной. Тада Фидиъ преда сва добра своя сродницама, и мисліћи, да му одсадъ само плакати и не беседити ваља, то се посвети ту за ћубуфера.

Но оба, една одъ другога стрепећа ніе нородоше се свакій дакъ сусрести. Съ обоје-

*) Именитіи женскі ред кћуфера (Картузи), кои се найстрожіе монашеске правила држе. Они н. пр. дока су ућши на свету реч нико не проговоре.

ним очима и готово ело и недодирнуће, сећау једно према другом за осталом. Са скривеним узасом клечаху често у прени једанъ поредъ другога. Да су једнодругом могли срца своја одкрити, они би помирени пали једанъ другомъ у загрљаи. Но они нородоше — бутати. Сузнић погледа помиря, и непрочеше отчине љубави, кои Аѳинъ упорављаше на супрутя своје вѣри, Филипъ не разумеваше и избегаваше га; и тіо сажалењ и нѣжанъ опроштай, комъ с Филипъ посљедно своги несретногъ, дубоко оказосћеногъ пријатеља, остало е за Аѳинса тайна, єръ они неразлоше — бутати. На опетъ, што се чешће виђау, то ій е нека чешка сва ближе једнодругомъ пуваю, єръ теретъ на срцу постаи лакшій, кадъ душа, ако се и не разуже, у они ступити може.

Кодъ пратница на гробљу, на коме су палуѣери сами себи гробове копати морали, налазиу се два комеља седнпта. Ту обавештоване Филипъ задржаваше се, кадъ се вече приближаваше, и смотраше мирне, одъ части зеленимъ покривене, одъ части пакъ іошть отворене гробове, мишаше на свою Ружицу, кои ако што очи дражше, не почаи подъ зеленомъ травомъ, него е ньао нѣжно тѣло ватрокъ спалио и у пепео преобратёно; кои е нетаръ, као цветный прахъ разсуо по земьи. Ту му обично слодованше и Аѳинсъ, поседи се на друго право сединте, и размишлаше тавоће о своиой вѣрни. — Кадъ бы се они два бледи лица, кои нивау једнодругомъ толико нлого казати, ли опетъ једанъ пред другомъ ћутёни и немучьи се сећау, у месечини погледала, као мирно пресреташе руке, с неописаномъ чежньомъ постоно једанъ другомъ у узаде очи гледе: то бы се помислити морало, да има предъ собомъ два свети лика, кои, и ако време са своимъ годинама покрай ньи пролазно опетъ не могу да очи једанъ съ другогъ скину.

Есень и зима проћоше напосљеду, и прошће се спусти и у ову пусту долину. Филипъ упути се једнога јесногъ дана самъ у монастирску башту, и дубоко замишљёнъ застане предъ једнимъ ружомъ, прнокъ, кои се управъ онда развијаше, помисли на нѣну милу, по имену сестру, и орося цвеће тимъ, топлимъ сузама.

Нѣну садъ приступи лагано Аѳинсъ, и погодивши мисли своги пријатеља, узабере ружицу, и тіо е полюбишки, придене на прси онимене. — Тада онай надахнёни разширя ну наруча, и гласно епанови нѣну једнаъ другомъ на прси, ко они — ћутау.

Тако у вернонъ ћутању и свенобожномъ трајању, помирени нѣжнимъ говорнъ, нѣну іошть наше годнна једанъ поредъ другогъ, докъ ій напосљеду смрть изъ монастирскога ћутања не одведе у ћутанѣ вѣчито. Али с радостёнъ нако одъ ньи ніе поздравіо, єръ имъ с она бьла вёстинк, кои ће ій изъ тамнице живота одвести предъ судъ, на коме се предъ благимъ судіонъ сваки заговстка разрешуе.

—

Каменица.

Просуше с' войске сауди по воиу
Ужасно да се бію и воле. —
Велнкій вуборъ у турскомъ стану.
Пашће се Турци Србљи хрлёри
Сриа с обнадно сваконмъ судіонъ
Залуду ньина зборн и хрлёри.
Доста я пута изпредъ Србина
Шоёсто Турчинъ а безъ турбина —
Залуду бане войску ньиаче,
Пашли се Турчинъ српскога стяга
Бо'ћу с турски остао глава
На бойномъ полю одъ руке ярке —
Узвидъ пашли ано войску тёни
Пашле се Турци десиане Србске. —

Сатана ума турске главаре,
Како да Србљѣ данке сатере. —
Пашли се једнихъ другогъ прабдити
И баше воду дежати да чуи,
Скупе с' главари ньини и пажи,
Победу ньно сгодно да скую.
Ревносе једни, одобре другн,
И цео дивовъ пристане на то:
Живогн своја и среће ради
Срб'ма да повиду женско злато. —

Прасисе бостанъ Србљи да беру,
Єръ дубсиову войводе жедру. —
У српской войсци скупно куе
Собліо, войсте ће Србљѣ изсѣћи,
Неолюта страна и дивакъ труе,
Шлеме српнске води нетрешта.
Једнихъ другове у пажть иду
— Косомо ньйе на умъ да падне —
Ніе ньх сгадо до бліза земъя.
Сатана среће душе ньх гадне.
Новшсъ ньх бліско једне одъ реда
Слобода ньима ньиша женини,
Отачество ньини подъ ни народа.
Душманьскн земаю роби и тіеж. —

Дежнмъ се смее, чини весеи.
Ньегове грозне врше се жељ. —
Србски се войски у брику дяли,
Турци се ньше Србн непзшше,
— Подяи е душе нитежньх заза —
Уговоръ сарнёнъ, закуи ньше.
Србину зарк с сузомъ тиш
Робство да трпи со свок главе,
С' жедоте, распре свом главаре.
Изгуби знаюсть, заиа се слаже.
Када се врнки оруг родн
И народъ прими девоака средство:
Прошесть с брда и всякобпаи,
Слободи бега, долини робства,
Нестлога, кавера, пиканя с' чела.
Пропаде народъ, у коме ій имъ,
И пиеу Турци, всѣх сви бега,
Одузе слану, живогъ Србљи. —

Подиже сик, гора одене,
Сарекнда с' войске войску да сече —
Зора се ква, пудаи почеше
Обе су войске у зелёной спутьи.
Дяме се крвки, тонуте и рана,
Земля подъ войсков дрета и тутньи.
Потра долази ближе и ближе.
Пушки се чуе все я ньше.
Пламена кушки редове сгрнше.
Топовско зрно немпзе брзше.
Дигла се ньма, пала я ньгла
Покрала войске, покрала ноаѣ.
Ньиете с' всчуе, ньиете с' всякаи
Ньти се знаде во коги ноаѣ.

Аѣ у средъ сече издане водпа,
Малое. Петаръ народа ньегя.
Обавре Србљѣ и седе ће Турнвк
Ужасно Србу да се осиети.
Равнина Велько количество ити.
Крвнна свнпе. Крвави листок.
Свнђелаць Стево очайно с' бори.
Но неодоше судбини крутой. —
Тнцуха много пако е Србя
Србска ндадёстна невнна крвца.
Једк нирово, подъ крвцом
Покрала Србства телеса крутан. —

И сидъ с тако крвево грано
И кулк с' беди одъ србски глава!

Драгашковићъ.

Буна на Дахіе.

(Сирветакъ.)

Охрабрени овимъ слѣдствомъ, нису се колебали и плашили, да свое непріятеље у тарлиама потраже. Войска шумадійска заузме Београдъ; съ оне стране Колубаре узогрли се Јковъ Неваловићъ предъ Шабцомъ, съ оне стране Мораве Миленко предъ Пожаревцомъ, који су дахіе утврдили были.

Предъ Шабцомъ Бошњаци су на Србе іошть едапутъ напали.

Једанъ кабадахіи дахискій, именомъ Ношпка, отишао е био ішть пре буне у Босну, да се са фамиліомъ види; садъ почекъ е очевидно, да ће се само са осамдесетъ одабраны крцкія, кои су га пратили, моћи пратити, повеле ово хиљаду людій са собомъ, да не само продре, него іошть и да гонећу, кои е Шабацъ обсадила, разбіе. Само ово 200 хиљука, кои су подъ Курчіомъ код манастира Ћокешина стояли, ньино е найпре побједити и надвладати. Една кала тако сила, премда іой Јковъ једну малу помоћь довео, бьше опетъ тако слаба, да е Курчія очекивао, да ће моћи манастиръ одржати. „Једанъ погорелый манастиръ, рече онъ, може се ньшто сазидати, али умрлый човекъ неможе се ньше у живогъ повратити.“ Јковъ увидіо е болѣ, да се онде нерадп о заливаньа манастирскимъ, него о продужено обсаде једне од ньпатніи тврдиня. „Зарк ты мислишь, одговори онъ хајдуку, да ће се човечіе семе у теби затрети?“ Курчіи окрене му лютатъ леђа, остави манастиръ и одда се у плачу. Ни друге ніе могао Јковъ сазнати къ томе, да зидане брике, само у шуми и плашка напнути су они, да се туку; они ньиу хтели, као што су рекли, да као жене затворени сирть очекую. Али пратокъ пресиди су се они доиста, ни једной обложилой ньиши (брежульку) скоро нетъ пути претежано и ачу силу дочекати. Термовиле србски хајдука! Неможе се ньима рећи, да су они сирть безъ изгледа на помоћь очекивали: Јковъ се спремёо, да имъ ньше помоћи доведе, али пре него што е могао опетъ доћи было е све решено. Хајдуци буду на ньиовомъ брегу обновљени, где су се они ютра до ирака найхрбріе борили, докъ имъ е барутъ мало по мало нестао, пушке одъ честорапатогъ кьюшаня готово су постале за потребу несвособне, многа су была побіена, а други готово рнђени и іошть

ина своге дрвета селеђи, онде оне пуцала. Потом учене поших ђидатових охрабрени, ирше на Турке и погубио све храбрије мужеске. Али њиу они забадава ужрли. Новица звузео е бређулиз, па при томе тако е велику штету претрпио, да се ње свео поуздати, да ће што волђ Шабиа моћи излећетворити.

Ioшић онда много више био е Шабиић, особито кад е себи Јакоб Неиадовић, и то за већу славу, па и за немирђ умноженић своге одличи едног тоће вабило био, тако ино притеснећ, да е онђ прић одђ тврдини био, кои е христао но уговоре. Но ире него што се Јакоб одђ Чоколинас патриђ притио, предао се неиастарђ звгодовом синовиу, Проти, Алексићов сину. Услоиће било е, да су се имелиш учествиа у дахићкомђ господарстиу и плаћећо изђ земљ уплоини морали: другиа моли су остиа, или шиу своје у кнжиго лозиати.

Съ оних тономђ, съ народомђ, ком су одђ Шабиа одељи, као и съ оними, бећи чети су предђ Београдомђ прић но быти могли, ноше се у тоиђ Јакоиђ и Кара-Ђорђе, да Миленки водђ Поћарења водноиству. Почемђ се онде звиатао градска онић места видио одђ сиио страна затворена, молећи е за слободић одиизић, ком су Ић и дозволили, ноше е свои најбоић арабске коић и најлепше сребрнх обложенћ оружђ предводителю предаз. Побѣдоносна войска опроше се на Смедерево; Турци су се морали обећати, да у њиио недолше, и у осталомђ да се састанк во овоиђ управиио, што ће се у Београду свршити и уговорити. И сад Срби са седмићомђ свлоиђ крену се управ на Београд, ком тећаодо свои крволиа. Цело волѣ одђ Сиво до Дуиина било е Србиа прекратило. Бећу Саве спиће се Јакоиђ, на Дуиину Чарапићђ; између ли Ђорђе и Катић; свакић у своиђ собственомђ шанцу. Турчић пић после кратког повћрења съ Јкеоиђ, због подељена плачке, подђ Поћарења задобивене, он ће се одиом, онђ истиа поиоше се на видиђ, ли свић за себе построи едић шанац, и вобће свои собственић бораић да се съ ворухомђ тигра. Ић то дуго трајао. Бр иасиоро ваће се ино учређеић због тога, што е врховиић воиђ едиога одђ ићеови другиа пазио; онђ се излоти и оде одиде.

На ићеово место добио Срби иасиоро едиог участиика у своиоиђ обсади сасииђ одђ другог ред. Хайдукђ ић е остиио, али паша босански добре иић у походѣ.

Србиа ић било то свеиић изненадно, што е онђ дошао. Они су одиом позиали ћиа отношеиа, и знали су, да Дахић ииеу пријатели султиион. Одиетић пић спасће едиако су ић дали на знаћ, да се своие много више поиећеће услужиости чиће. Већ неки иесуштитељи Турци поспађо се и међу њима едић бићиић бимбаша Хаџа-Мустеновић подељи е између ић муиитиа, и оболрено ић, да добро чиие; за спасић изметиа мора непријатељ шести. Но едић старић турскић свештеиић (оџа) поиао се у ићиовић логору, и подиесу му лажиић, пзмишљећић фермић, ком спиваолиа ићиово предузеће, и ком се приволиић на шапцу видио, заиста тић фермић ић ић Цариграда дошао.

Но како му драго, видио се ић своги одиогђ да с дииих иеобичиић интереса са целић владићићх султиа у овоиђ борби скопчиао. То е било тећ почетић, да сиу Јакиаре скрушиа, коиоћ е изврпећ спиноић способићећ правиа на путу стаио. Велићћ везирђ пао е у свиоћ шанси, да узвишеиђ народа учестићх више силе у ред постиие, и у исто време и стари на коиу иу привеле. У то време Асимбегу, ком се ioшић у Цариграду задржаиио, да стиари отворни спахић изврши, дозволећи мо, да се сас ого себе скупи, и ћиези Јошиа Рашковића, ком е тако исто у той главиоћ иарошћ било, съ налогомђ, да раку за србеску войску купуе, за бизрѣзбашу — ћумруџиђ — у Београду наименоваио е, у исто време запоседе е паши босанскомђ, Бећиру, да урећеић и настоиаиће свиоћ послова предузме, Дахић уклоии и миръ возобиои.

О томе, шта е Асимбегђ съ Рашковићевић учиио, неиа се иого говорити. Довољио е тоиио, да е Бећиръ са 3000 људи изђ Босне дошао. Съ иеликимђ почестима примили су га Срби. Они су му свои ћиезове на границу Србіе пошли на сусретђ, и сиуди му преповѣшта приготовлаиа; у своић стаиу поздравили су га торжествено; поредђ други преводители улогора се е онђ не далеко одђ Врачара подђ Бећегоиђ бунара.

Дошта ићшио е онђ стиари другчић, него што е онђ себи представио. Онђ е уврано иа Шабиић дошао, кадђ е и Турчић са своић барјаком тако ирисвео био Ећиић старић Турчић, кадђ е ић ие позиаторђ хайдуак чуо, кои е садђ барић косио, повиче: „Моје и брада осећала, и а зврх садђ прић пуић да видиић хайдучић барић како се ће?“ Тако се могао и на другиа удиљеић привентиа. У место покорне рае паће Бећиръ предђ Београдомђ за свиоћ одворђ превраћећу войску, предводитељ сћиоће се у уврсиу и оруђо, ком су одђ Турака ино плаћиу задобили.

На шта е онђ о тоие мосио ићелити, да су се ино уплашили, кадђ су видиић, да е ioшић и паша уђ рао пристао, и кадђ е садђ очеидиио било, да е войска другогђ заиона подђ управомђ великогђ аутороитета противђ ићи дошла. Наиаше ић иајвећа опасиост грозила ићх е отуда, што се ићиоћ собствие ић изневићђ, Гушиићђ Али, са обоића иеирићељића ићиог договараю. Кадђ е едиић искреиић слуге овога, подђ видоић ког да се ић ићиа одвоје, али бећ сумић на своје заиовѣсть, ићиа ићио, да ићеиоћ господарђ иамерила, обсадиће унутра пустити, они закиоче да ић остатиоић своге блага побегиу. На едиоћ шапки ићиезу се ићиз Дуиавић у ићиу Оршиву (Ада-кале). Трећутиоић ићиовић удалеиа полђзоио се Гушиићђ, да се господаромђ собствене тврдиић учиии. Онђ ће пропустио, да ићиоћћиће житељ подђ изговоромђ ићиоиоћ пријателства прена Дахића исполићи, Сарић султиа тако е ићиа страховочитић ићио, да е пашу босанскогђ бећ ићиоћћ противрећић у иирошћ прићио.

Страшћиа тирииа были су оие Дахће, во у зао час су ић града побегли. Почемђ Срби ићиу се съ тић задоволили, иого су желиа, да ићде ићиове главе у своић рукиа, то заповеди паша комеидаиту одиакласком, да ломишиа искрићећ султиове преде. Ећие пођа невољиио Срба подђ Милеиком буду пуштеии у тврдиио. Комеидаит пођаше ић кућу са осталићћ пролорима, у коиоћ су Дахће были: они уђу унутра, погубиће Дахће, и довесе Миленко све четри главе у србскић стаи.

Садђ Бећиръ ићиио, да е се све свршило, што се пожелити могло: Срби могу сасћ слободно своић куиаиа ићи, орати, своја стада чуиати и послоие бећ бриге свршиваги, и онђ ће се далѣ за ић старати.

Хорације

Песиа 13. књига I.

Лидић.

Кадђ ић, ти Лидо, стаиеш
Фаиат, ићио се врат у Телеса свеган.
Да су руке ић ће могли,
Горећ ићдиа као дитерику ићо.
Тад ић ић пажеи ли бог
Ић постоиић: ићиз образе влаго
Крадоиз роиа, те ићдиа
Како ћиеиа сирота еде ће своге ићиа.
Горећ, ић' бића рамеи
Тебе ићрдиие безмерие збогђ ићиа
Свађе, ић' дечиј разиалићи
Устаи утрашо те бележу за сиомићх.
Исиоле, ићо ће слуиићи.
Да ће бић посиоиић ћеђ турски сиромах
Свадиа усѣ, ићо е Вежуси.
Истиић иаетиор своге ићиуиаиа дедоиђ.
Срећиа ког! трчиуће а ићиге.
Кое иерћићиа драи ушеће свеза,
И злоих ићежиаиа тућеиа
Любоић ће последићх иеразстиаиа дииа.

с Латиићх.

Старацъ и Бака.

Слика изђ живота словеиског народа, одђ Ићиа Стоиовића.

Кадђ ошиће прошеће животи, кадђ сиире плодђ мушиог доба и сврши се борба сићи труда и врвеж живота ићдие по темеиу и свеђ стирости обиће косу на главиа; кадђ се почие у осаболѣћих жилава топиа крв ирзиуће, кадђ ићдуу коре старића тића, да весеиуће кориће своје коре подуприћи съ палицомђ; кадђ му се ића одђ сламиики повољиа и иеповољиа утаиа ићиоти поразиа, она окрећеће и кадђ осабе, уше оиирдиу, руке почиу одђ слабости дрхтати и цело тело ићове, изиеионе и погрби се, ић црноћ земљи тежећа: онда е стиарић дозрео ићкустиоић за сиаћи случаи. Ако седие у свачѣ са мужићима, задиоврано ићиши ића е у таиоиих случећо ићћ довољно и ићкусио; ако е у дому међу свобиоић породицомђ, ће прииов ће е месту водђ остаие; дећу и унуке, у коима се показаће, обучава и поиућује као мудрацъ; ако е при госиу, ранна га свеетоиђ; ако е међу женама, разговарић е и шалићѣ и поиизуе, да му ићшће куда

у времена оно невидљиве топло срце, іошт у весело и друштву при каки пиву, сучо седе брнове, пева осладіваних гласовм дворіе стиче, при игри іошт удара лаић о длиж и лула иогом о земљу; ако к међу деповм, радуе се њиовой игри, и често се заборави да сват ніе дете. У полю и сеачк, у дому домаћиіх, на пиру кућ или важних гостъ, у прави побожани, свагда почитовани и у чести; на сгапу и пчелиру и надзиратель марве, довгодъ може надзирати. У куће и прав особа, и гледодъ и божій благословъ ту владе старіе почитую, и послушне су домаћеи господарству. Као какви домаћій свештеник брнове се старицъ за богобоязньвость и поштеньс своіи покућнаи; разере ніионе као какви судіи разправлаи како и колико може; наи-строго да се одржее у дому стара обичаи, особито гледа пира и празновани: Божиће. Сучрсе и други празника; гледа кумства и пріятелстна, крешеи и погреба. Онъ гледа на радъ какъ треба што предузети и како, онъ пази како ваља разволитати се разомъ, мирноиъ и слоконъ у куће, кадъ и колико треба оставити марвенске овлажне, съ кимъ ваља ступити у кумство, пріятелство, у сирешъ тежачкій, у друштво имашсво, у заедницу на ное крсте. Старацъ пази на играше, покућство, оруће и алать у куће, да ће сне уредно и спремлено. Деца у куће подъ старешинъ су особитимъ надзедоиъ: предъ нимъ се Богу моле, иему, деди своме, хвале се у добри, и чуше се у невољи; онъ имъ е учитель и каштитель, надзиратель и сне у своиу. Онъ ихъ полако су ратари шворали, кончли оконали, жетеоци пожели, косци повосили; колико крошо отесали, вобила оквредило, овоца окпало, коса окосило, крнчка опресало, вчелица ороило; колико воћака уродило, колико возова сена увезло, колико пређа жита у амбаръ стрешено, колико вуна разне пређенсно, колико кола кукурузу у кошъ стрпано, колико граће и дрва ишъ шуше заши доша или на станъ довезено и пр.

Ако гостъ у кућу дође, старацъ се съ њиме забавља, ако кућъ и пријатель дође, са старцемъ се рукуе и пије, ако се ихъ куће домаћица удвара воведе, старацъ ко благосиља, ако войник ихъ куће воће на войску, старацъ га благосиља и свештуе; ако се ваља за радосломъ куће, старца цытово за то. Старацъ е у славонской куће као и матица у кошници, ако е исшй старацъ само човекъ честитъ и поштенъ, добаръ домаћинъ и прављачъ отацъ свое деце и унучадій.

То ти е слика старца. Сидъ да свотрено сапутницу нѣгову на путу живота, чести до-стойну бяку.

Кадъ повене цвеће девоіке деточаке као васо есенско цвеће у пртлу; кадъ румени и зуби на лица нобледе, спадну и увену, те се поразаю, поворне и погрешне; кадъ обрве, вездъ морске пѣнице, обеле ли спадну, вирадые устяще сморе се и помодре; кадъ но болоиъ груди невадишћаго, кое ћердани украшаваше, набреклу жиле, кадъ се бисерна зуби разреде, потамну или повалиду, те се носъ спусти ниже въ брадиштву, а ово се навозрчи, као да се ваша съ новомъ частиномъ; кадъ гнздани плави или модри врѣмя, лица девоичка и уресъ младости, спадну и красне цветеніе отидоко се на танке беле пучлице; кадъ жарке очи стрелоносне, кое су обчарнвале у колу живне, утасну као догорео угљакъ трешећъ се огня и пуне невадъ и едре груди опливну и изгубе се; кадъ витній стасъ невадашній, коиъ су затрвалзни многи ювиши, погуби се ако стара водурпта зграда, кадъ то све буде, онда ніе девоичке постане старица, бака. Све што е годъ на овой пролазно было, прошло е, но одъ зелоге цвета постало е дрво пуно златны плодова мудрости и искуства. Славонске баке веште су сказовъ женскоиъ и домаћеи послу. Оне су добре старнрице и веште спремачице; къ свое врсти своиа и поћа, воли и раше; зевирице су людиа и мирни, веште у боздасвоме куне, искусне су прималъ и помнку женама у куће децу одранвани; богомольне су и надолъ могу иду у цркву; подъ куће никадъ нису безпослене, радо дивне у друштву и при найкаснѣ поволу плачу и свака свою или туђу невољу и беду тронима сузама оплакую. У куће славонской свако старицу бяку почитуе. Она се брине за многе ствари у куће, по имене, да имаде у дому свете воде водоврсне, нарнљска цвећа, прошено, осећ (боровине) за кадећъ, свакоиа зеленнты трава и мелеза, свакоиогъ семена од поврћа. Бака савегуе жене у куће при одхрањиванио марае и живадій, при спремаиго смоке и повртаа, при славонски женски послови, и ако повртаа, бака савегуе што ваља за тай благ дивх спремнта. Баша ли породъ у куће, то баша е надзирала, ако е шгрт, бака савегуе у свему што се тиче дера и подера, ако е но болестанъ баша е лекарь, ако ли нашъ ко умре бака седи кодъ мртваги и спроводи укопше често до гробља. Бака у куће труди се поиабпше око одрнвљиваня деце и у томъ важномъ и тежкомъ послу поможе дочъ матере. Велике заслуге ова бака и по томе што е она често једина у куће, воя учи деду Богу ее молити, стављъ у руку подобити и слушати га. Она деци у куће дели ја, јабуке, крушке и т. д., чеса она у есень сте-ди десета сирома на зимну за добру и послушну деку. Ако бака нма іошт своја старца, тру-ди се око њега ради чистоће и неге онако, ка-ко е капнкла чнпнти у младнмъ годнпама и брше се за његову иртештину, ако ли е удова, често су-зними очима спомиње се свога старца и моли се свакій данъ за покой његове душе. За сваки своимъ дететомъ или унуиомъ пріона са славъ срцемъ, кое іой дете любавь и привржености по-казуе. Ако бака нема никогъ своега, онда е бедно и несрећно створеніе, за кое се у куће мало пази, и тадъ често пуканне животври дезне. Но кадъ има бака свое вћери и унуке, онда іой ове ослађиваю последнѣ живота данке, а ими до-ста примера, да и сиашше буду баки рођене кћери, те ю у старачку помоћу и негую. Као е бака у Славонији покаста, зову ю најнабоіљих и нешташнх, крнчарнх, попрнлнних, балашних, и свако се такве хвали; ако ли е добропудна, пажетна, мирољубива и добра, свако ю почитуе и помаже, свако се за ню заузима и одъ свике нуждо заклапи.

Битинъ ручакъ.

Пословица вели: „Ко другоме яму копа, сам у ню пада,“ — но крчмарь кодъ „златногъ куранка“ у једной варошици пре е то искусіо, него што е вероваю. Једномъ у нѣгову крчму дође једанъ лепо обучевъ гостъ. Крштио и опоро заштено е онъ за свое новце, добру чорбу. Потомъ е заштевао новкдъ госпнне и чшіо нарнма, за свое новце. Крчмарь упита га свевнмъ поштпо: Нема ли возо и на чшу пша? „О! дабоме,“ одговори гостъ: „ако што добро за мое новце добити могу.“ Пошто се лепо наранио и попнпно, извади нзъ џепа једанъ пробушсвъ новчиць одъ 6 кр. и рекне: „Ено, господарe крчмаре, мои новчиће.“ Крчмарь рече: „Шта ће то значити? Пасте ли ви мени талирь за ручакъ тай дужни?“ Гостъ одговори: „Я нисамъ одъ пасъ ела за талирь захтевао, во за мое новце. Ено мои новаци; я више немамъ. Ако сте ка више, всгъ што за ню засели сети дали, то е ваша кривица.“ — Ова досетка, додуше ніе баш нзъ особитогъ онтроумља постала, требало е човеку бити само мало безобразанъ, а више среће, да е засло са опаковнмъ досетковъ се нграти. Но ово найбоіе сади теж долази. „Би сте неній безобразнай витезъ,“ одговори крчмарь; а за-шета сте више нешто заслужили. Но я вамъ по-клоканъ тай ручакъ, я іошт 20 крайцара на то, само ви тай случай пређутите; на идите ви мом суседу, крчмару кодъ „сребрногъ медведа,“ и у-чините я њиму тако.“ То е онъ авто ревао, кръ е са своимъ суседомъ нзъ завнсти рђаво живно, и једанъ е другомъ често пркосъ и поругу чи-нио или му прнчао. Алъ лукавай овай гостъ мо-ши се једномъ рукомъ за новце, а другомъ пре-досторожно за врата, и почекъ е већъ нсти о-творіо, и крнчару „съ Богомъ“ рекао, додао: „Кодъ вашегъ суседа, крчмара кодъ сребрногъ медведа, већъ сам а био, и бшіъ ме е онъ о-вимо нъ вама послао, и вино другій!“ и сотимъ врозуше за собомъ врата.

Тако су дикле обадвоица превареии били, а трећій е одъ тога полу вино. По луквай овай муштерія, іошт е прено тога, одъ обадвоице лепу благодарность заслужію, кръ су она два неприпела добру науку одгудъ покрали, и једанъ се съ другимъ пожрали.

Две черте добродѣтели.

На некомъ западно-индійскомъ острову, е-дапъ робъ, Црнопъ, добаръ, пошто се покрстіо, добротомъ своіъ срца и страхомъ Божіимъ у купцахъ свнслу повереній свога господара. Поштое дакле задобіе у куће своіъ господара пр-во мѣсто у служби и съ нимъ су найлѣпшіе поступали.

Единъ занаоведе кћу да купи двадесетъ робова и да по своме увиђењу ихъ пђпи найпогодниђе изборе.

Одна докле шђе ихъ пђпиу робова и поче поуздановсть нђову огледати. Текъ што е пђкъ одпочео свой посао, а онъ узгледа старогъ едногъ пресшђаваногъ међу човеки, подпи поиуди своја господара да га купи. Онай се прво запрепсти због таковогъ избора и нехтеде се ни то согласити. Прпвађ непрестано понавли ти своју кожбу, али му господаръ ништо нехте саслушати.

Довђе се онђо ово подпло, поиуди се трговацъ робова зао ће купити двадесеть робова, да ће пђх дати старци радова. Тако сђше погодбу и робови буду одведени къ своме новоме господару. По нђедноме всповсђавше задирватель Прпвца толико брижљивости колико старогъ Авраапду. Онъ га узе у свое собственo обитавђште, рано га е са своги астала и поћо своме судомъ. Кадъ е было подпло изкошше га на суђе, а пђ врућини уздђ дрпсте.

Зачуђенъ овђовомъ брижљивости дпо се господаръ о тако љубовномъ поступаню и пыташе га за узрокъ тога.

„По свој прилици," рече онъ, „мора да ти е старацъ сродникъ извђе, или башъ и отацъ? Ил' ти е старји братъ или стриц?"

„Ние, господару. Ние ми ни пријатељ, ниђи што пђше."

„Но на каки ми што те побуђује къ таковомъ изванредномъ поступаню и саучешћю."

„Онъ е мой непријатель," одговори Прпвић, „и онъ е веће продао трговцу робова. Заког же с хришћанскій научио, да своме непријатељу опростимъ. Онъ нас учи: „Ако ти е непријатель гладанъ, ты га нарани, а ако е жеданъ напой га. Боже! опрости ђпше прпвиђе пи ђедно и мы опростите онима, кои су што нама зрла."

Похвале е врло вредно, кадъ се пријатељи и сродници добра и љубазна понашају, но благородђе е и великодушније, кадъ се ђше да се зло свогъ непријателя са добрим ниђазђи.

При уписиваню едне чете самовођпа у пођшке, ђи се къ официру, кои е уписивао, у ђче едновлтъ некій деча одрастао младићъ. Имао е изгледъ сасимъ нђако воспитаногъ човека и дркташе у свимъ удовима, кадъ е предъ официра стао.

Официръ е приписивао ово младићевој бојазљивости и запита га одћша се плаши?

„Да не исподвете," одговори онъ, „ђръ морамъ поведку суму новаца за кућу искати, а то ме ихъ јаковости међу збогъ притешњи околностій. Я молимъ за 100 фор. и ако ми ту суму одречете найсрећнја сђмъ човекъ."

„Много новаца!" рече официръ, „но ви ми се допадате и я мислимъ да ћете ви све нама прикладпе дужности испунити. Ето вама 100 фор. Сутра ћемо одвутовати."

Младић човекъ ихъ се удпша, и заиоли официра да сме сђћ кућа отићи да испуни неку свету дужность и обећа се да ће до единогъ сата опетъ доћи.

Официръ повераваћи се на ђегово честно лице допусти му да иде, ђръ е ђшто особито примђћио у ђговоме обхођењу, а ђпво е и поуздпи за ђпмъ. Онъ опази како младићъ къ варошкој тђмници ђшше, тди на врата купше и буде пуштенъ.

Официръ чуе како младићъ предъ пратпма тђмнице са тамничаромъ говори и само е чуо рече:

„Ево новаца, због кои мой отацъ у тамници лежи. Я ћу му ји положити и ви ћете ме отиу одведете, да га затвора ослободимъ.

Тамничаръ одма сазволи. Притомъ застане официръ да даде премени младићу да се сниъ отцу укаже, да седи оде и онъ за ђпмъ. — Кажи! угледа! Онъ види сина на прси ђговогъ отца, чести достойнога ђегога старца, пријатељина, и сузе су рече обоица пресђдше. — Ненђпно е ђшутп прошло докъ су официра угледали.

Тронуте пристуши онъ старцу и рече му: „Умирите се, ђеву да вас тако доброгъ сина лишимъ; допустите ми да ђпмъ и я свучастја у заслуги ђговогъ поступка. Онъ е слободанъ а я се за суку ђеву познати, кадъ ю е онъ тако ђедно употребити умео."

Отацъ и синъ палву къ ногама официра; младићъ молише се, да му поучену слободу одузме, но официръ остаде непоколебимъ при своме обћању; онъ оба изъ тамнице одведе са сладким осећањемъ да е два човека срећнима учинио.

Ако несхођљиво добра благородна осећања према родитељима, тади неизостаю ни плодови одъ тога, чимъ се пријате ужине. Срећно ће они деца пожинити на путу ђговогъ живота, кои отца и матерђ любе и почитую и своју љубовъ подкрепљаваю са сваким могућнимъ пожертвованћемъ. Сама ће се добродћтель наградити. И што су они сходне тоже и лепше поступали, то ће ђпше зађа некадъ у своіой деци благородне свое послђдователе. Само добри људи стеку деца, весео и задовољавођій живот.

к. п.

Савћти

Искраша сину свога пријателя Димонику.

* Ово што знашъ труда се да упражњавањемъ задржишъ, а што незнашъ трудове да научишъ; ђръ како што е стидно, непрпмати какво добро одъ пријатеља, што е тако стидно непрпмати и неупотпити што полезно, кадъ други говоре.

* И ако далеко обитаваю они, одъ кои желишъ што полезно научити, ты опетъ ити ћъ ђпма. Помисли само ніе ли стидно штедити путовање суднмъ, да научишъ што добро и лепо; кадъ тровашъ више пресо толика поро, да у мђове само свое имања. Упражњавай се у пословима свакобразнимъ, како би и оне, кои ти ни су по волји, учинити могао.

* Неной учинити пријатељмъ нђкога доћде, докле неспознаваш, како се владао съ предашнимъ пријатељима; ђръ како годъ што е было спрамъ ђи, таквъ ће бити и спрамъ тебе.

* Ако си радъ учинити кога пријатељмъ, и ты реци за ђпмъ што добро кадъ они, ако ће му казати; ђръ е похвала почетакъ пријатељства, а опорочаваше почетакъ непријатељства. — Ако ти е доберъ свђтъ нуждаћъ, пђкъ си радъ кога запитати, и ты найпре испитай, какво онай, кога желишъ за свђтъ питати, свое послове управлја. — Старій се о свему, што ти е нуждно, а особито облагорођивай ућъ свој; ђръ е найвећа ствар у найвећој, благородномъ ућу у телу човека.

* Требишъ да научишъ и ово, што су спихотворца и други мудраци названо реки; ђръ и малу вђелу видимо, да за свакій пђкъ вала, али сиса само ово што е сладко и пријатно: тако треба да поступа и онай, кои е желећъ науке, пресуђивати све, и збираюће само добро и полезно. И съ овакимъ пријатељимъ едва ће човекъ природне недостатке исправити моћи.

Бодонђево изданіе „Очешића" у 155 езика.

Године 1804. кадъ е Папа у Паризу био, даде славнпй Марцелъ, управитель краљевске штампарије у Паризу, „Очешића" у 150 езика штампати. Бодонй у Мађанду, који е пређу печатао сва Европа знала, даде то исто у 155 езика напштампати. У томе пђмстолюстовномъ дђлу славногъ ведтака, налази се ђпше богатство писмена, него у варазпомъ издању. Прпвй одђлъ садржи 59 превода у азијатскпмъ езицима, другій 72 у европскпмъ, трећій 12 у американскпмъ и четврпй 12 у американскпмъ. По прво сђо ови 155 разны превода или езика, опетъ се ђпше „Очешића" 215 пути са исто тако разнпмъ словима печатаю; сврћћ са 68 начина азијатски слова, 140 европейски, 13 американски и 20 американски. Стрпнски јевђкомъ езику свойствена писмена карактера има 107; 43 азијатска, 58 европейски (међ комма 34 сама грчка) и 6 американски. Остали 188 су обичпа писмена, али тако у ђери и форми разна, да никадъ подобна недолазе. Одовђда се може закључити на богатство Бодонђево печатђ, кое е найманђ 200 сортій слова имало. Симъ е Бодонй сва слова, кое е употребљавао и резао и олтуда се може закључити на трудъ, кои се захтева докъ единъ човекъ нарезпвавши и одъ тога завшсеће вослове сарпп, а чудо ће се умђнити, кадъ се помисли да Малабарска азбука сама 1132 слова има.*)

—п.—

*) Адолфъ Дђеръ, директоръ царске печатње у Бечу, изђо е год. 1845. „Очешића" у злат номе 600 езика и нарђчја. Ово се подпше и у томе одноши, што е велика часть одъ тђ „Очешића" писмена оригиналних папштампао. У. П.

Живо изображенѣ.

Међу првимъ аутоматима, кои су у ово време начињени, особито су жива изображенја Шкорна у Паризу, кога сватпора побудила. — Изванредни су и многостручни предмети у овимъ изображенима. У њима све живи и мисе се. Тако се н. пр. види у Гренвичу водећи другъ близу Лондона, на Темзи. Нешорена коза, варуше, чеде и тальге лете по њеу. Тако се разнолике луна точкова и таласѣ коња, па вале се живо туда и нешиша у тротоарѣ путују. Обсена и весланка, да човекъ себи уобрази, да се заиста нидин изалазка великій лондонскій мостъ, да коне се мложина возила, кочије и кола непрестано сретаю. У исто е време и Темза са многимъ лађама и другимъ чамцима покрашена, кои су са пуним ветрилима туда хлокали; са товарнимъ лађама, кои су по брою веслара часъ брже часъ лагане воду просецаше. На и бов живописни предъла свакогъ гледаоца зачуђаваю, и изгледъ острова Бомбеја, пристаништа корешког, или каквог брегованог предъла у Свом обчарима око преко свако мере. — На средъ мора, кои се о једну лођицу луне, пиша лобудъ по своме забављеном начину. По кайпеше и и чуђеньа найдостойније е рађање сунца. Овде природа живо изображенѣ задивља. — Страховито слико е позорѣ, представљенѣ буре на мору одъ почетка па до найжешћега бесњења Све више лутаю вопе, и све страшнія опасности грозе по мору плоћеним лађама. На одпошуть се једна лађа мученикъ упаја и не дуго потомъ бива одъ ужбин полній разорена. Људи кои се на лађи вводише свему се плашењемъ на ближнѣ стене. — У кратко, угледъ не свако овогъ страховитогъ позорја, него целогъ вештичкогъ дѣла, посвано тако и за предзнађавођѣй, и срце добиномій, тако природи верзи, да се уобште морамо дивити дару вештака. —и—

Мрнце.

— Некій спаіи на селу рекше своме слуги: „Јовапе, кади коня отимаришъ, узмишћешъ га ни њи у варошъ одъ доктора К.“ — Слуга: „Добро господару!“ затимъ отимари коня, узаше га и одвеза у варошъ ех доктору. Доктора: „Заръ ми није никазно писмо одъ господара твогъ довео?“ — Слуга: „Писмъ, еръ господаръ ніе ни квшта друго казао, нешъ да ѣ нама дођешъ.“ — Докаръ га е пштао за све укуњане да зіе ко болестинъ и т. д., но кадъ му слуга каше да ніе ништо, онъ наложе писмо господару спахіи и запечативши га, даде га слуги, са коимъ се опай натрагъ врати. У путу сретне одъ другогъ спаіиског слугу, кои е у варошъ ва коню трчао и пита га: „Куда ћешъ ты, Никола?“ — „Та самимъ доктору писмо, кои си му ты требао поѣсти!“ — „Е, кадъ е тако а ты се врати; ово и већъ носимъ одъ доктора одговоръ!“ рекше Јованъ, и тако се обѣ натрагъ врате, безъ да су што свршили.

— Некій куповрѣ имао е майчуна коіъ е тако био обучио да му е многого у куйни помагао; онъ е на примеръ лукъ сецкао и месо, тучено наѣу и черушко пилеће. Једномъ очерупа онъ једну пресељицу и метне е на прозоръ, кои е на несрећу било отворенъ, затимъ оде до другогъ пресељицу черупа. По жељутимъ встрећъ се зајетъ и однесе врху съ прозора. Майчунъ е зино шта га чека, видъ куповрѣ дође и нешиће обидне пресељице очерупане и готове за пригоиѣ. Да бы се даиле очистио одъ подозрења кио да е онъ пресељицу поео, очерупа и ону другу и метне е на прозоръ. Прождрљивый встрећъ опетъ се зајети да и ону другу сноѣ, по майстора майчуна счепа ихъ, и при своій обичној дреци, очерупа га као и пресељице, но жива. — И кадъ куповрѣ дође, бише му онъ очерупаногъ встрећа, кои се замуди општрупію майчуновомъ.

— Теофрастъ изъ Лесбоса, ученикъ Аристотелъ, рече при једној весељој чести једномъ одъ гостіи, кои кадъ своге говора мирно ћуташе: „Ако си будала, ты чинишъ мудро, што ћутишъ; али ако си мудрѣ, то чинишъ лудо.“

— Кадъ е Демокритъ, оплософъ изъ Абдере, одъ једногъ дрђанца упитанъ, где га може сутра опетъ наћи, одговори: „Онде, где се надамъ, да те нећу наћи.“

— Једанъ тврдица замета своге десетогодишњегъ сиочића, кои се баше на посао жестоку рапу ни жанита могао, при ручку овако: Кажи ты мени сине, шта ты управо желишъ да будешъ? Ситъ! одговори овай.

— Елисавета царица руска врло се дуго разшалила, видећи е имала што да подпше. Тако се догодило, те е одговорь на писмо краља француског, кои ѣй е онай нпо, да е сина добио, текъ после шестъ година сдговоо.

— Канъ оде одвалутъ у гостпнпу елву, да са пријатељемъ своимъ, кои е съ пута дошао ша ту се укварпрао бпло, за обштанъ исталомъ заедно ручя. Предъ Канта донешена буде чаша съ некимъ зелѣемъ. Гостъ едапъ, кои е спрочу Канта седіо, и кога онай познапо пје, одма счепа съ встапа судъ съ биберомъ, и изручи свмъ биберъ у зелен ревпапа: Ово и ако обвберпсиво радо еденъ. Канъ сместа извади бурмутицу свою изъ џепа и изручи свпмъ бурмутъ у чиніо одговорпвши: А я опетъ ако то врло радо съ бурмутомъ еденъ.

— Између генерала, кои е Бонапарте са собомъ при воіномъ походу своме у Египетъ повео, бпо е и храбрый генералъ Фрівіъ. Онъ е управпо съ једнимъ одѣленемъ войске, коне е међу осталима и поволякій брой научепика примѣтпо бпо, и кои буде у путу упрожавано, да пе одъ велике чете Арапа нападпуто бити. Непредпомишљепа се нека сласта изда онъ ову воіну напомепуть. „Одѣленіе века образуе четвороуголіе, пагарда и паученици пекъ се скупе у средуи“ На то се общій свей заори. Арапи пекогапи великій овай кпиоть поиети, помисле, да пеиаро пи съ кое стране бпти у опасности, па нагну бегати, и тако одѣленіе безпрепятственно продужи путъ свой далѣ.

— Прежда е Елисавета краљица многу мужествпя у воіеному показивали опетъ се пикако одважити пје могли, да да себи зубъ извадити, кои ѣй е пке болюе причиняваю, и кои се пису могли ни на кои начинъ другче утазовити, нешъ да се зубъ извади. Бидва су била сва представљена зубпог лѣкара, желюдне су остале сво мозбя дворпна. Напазпшуть се посади владика лондонскій Аѣморъ на столицу, кои се такође те десіо, дозове съ очима пз себи лѣкара, отвори уста и опште опоме едпнъ свой свеспавп здравпмъ зубъ. Лѣкарь сместа извади зубъ тай, и онъ покпаке истый равподушно сппма прасудствующима. Краљица се упрепасти на такову гpдпу людпокровпость, па одма седне и опа, те мужествепо непоказапше пи найманый знакъ бола видржи операцію ту.

БРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Шта веле новосадски Матичари за „Петошкъ“?

Петак. Вичу напоако.

Ерак. А зашто да вичу?

Петак. Што су корице зелене бое, кои неодговоре, веле, духу народа србскогъ.

Ерак. Та то е фарба надежде, брайко!

Петак. Баш зато се и љуте, еръ нису, да се сѣ тимъ хтело надезду изрећи, да ће „Петошкъ“ найпосле ћошть ћотокъ бити печатавъ.

Ерак. Ніколайе, Петпче, морамо се растати.

Петак. Куда си намепіо, Ераче?

Ерак. Та зарь всемпрь да е закопъ о њой пзвано.

Петак. На како гласи?

Ерак. На свако 500 пор. глава, буде 1 избирачъ. Ови кису одговорпли зато, што буду говорили, и кадъ ови што невгодно раде, биће ду одма разшуштени.

Петак. Та одъ разшуштени треба се найвећма чувати.

Земунъ. У оданшьой православной цркви св. Богородице држаће се данасъ у 11 сатій пре подне парастосъ за скоро у Гиудену преминувшега г. Барона Данила Крайтнера, н. пр. Фелдмаршал-Лайтнанта.

— Коликa у грдни потребн књижица о новцима новцима може се по томе видити, што осимъ добьли и таки књижица, конкa Бечки издателн земљё потонуше, и онде као и у иные многа градова провинције великій број такови књижица излази. Од једне књге, за практичну потребу удешене књижице у виду буџерара, што и изшлa код г. Хезе спомена, издано је већ шесть издања, и потрошено више од 20.000 екземпларa. Къ тому долазе више или мнѣ обширна поученія у разним наследствима, од кои в речена фирма сама 100.000 продаде.

— 22. Октобра бьла је у Бечу пред овогодишња „беседа“ у сали код Швендера. Ма да в време всегодно бьло, опетъ се велико друштво скупило. Међу гостима бьли и и чувени руски игроваць Наталій Богдановъ.

— Њемачкій наробродъ „Худсонъ“ пагорео је у Бременскомъ пристаништу. Лађа ніе бьла интересирена.

— „С. Н.“ нида се изъ Софіе, да се тако іошъ одавно земля тресе, и то всколико пути за данъ, и да су због тога житељи іошъ једнако у пеширу и страху. Тако в умрло једнъ младъ Бугаринъ, трои сиромашади и два млада Турчина од страха или праога труса. Само Есеф-паша се спомиъ горнизма, тако и највећа часть житељства живе у возю код шаторима.

— Изъ Цариграда јавлю да је Порта издала наредбе, конкa се мисли рискоштну чиновника на путъ стави. Чибуци са драгимъ камењакъ за Занзибару забрањени су. По ваинцеларіама неће се више пушита ни кавэ и шербетъ служита. Чиновницима је по чину прописано колико коня смеју у кола хватати и колико весала могу из своимъ вапцима имати.

— Архіепископъ брусвій г. Ковортъ именованъ је за патріарха православне Еркезіе. Лађа, на којой се лордъ Редклиф возио изъ Цариграда, кодъ Смирне је ударила на једну аустрійску лађу и сатерала је бьла на прудъ, одавле се истомъ после неколико дана спасла.

— По извѣстію изъ Цариграда одъ 15. овогъ к. у Боспору се некимъ несретнимъ случаемъ удавіо Али-Газиб-паша, синъ Решид-пашинъ и зетъ султанов.

— Енглескій посланикъ у Цариграду Бульверъ жніо је ова два по Перп. Предъ кимъ хаваше му слугта. Тада в банъ бьло празникъ Мухамедова рођења, и неке султанше проходиће ради вожање се у затвореним колима пређене четомъ спнуха. Ту се догоди, да се г. Бульверъ са својимъ коњимъ очеше о кола у колима. Коњицъ га ни то опште бичемъ, и и окъ после вочіама. Сад в книга бьла готова. Посланикъ, хотећи расиру нирао распрвати, добіо одъ спнуха не-

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

колико удараца, а нећутећи добу люди изъ пословіе па га одведу у тишницу, но ту га посваду и одма пусте.

— Изъ Бейрута има извѣстія о доласку новомъ турском поклонику у Дамаскъ. Већъ су бьла изъ Медине дошла, поникла со моду кима колера, кои је трећиву поклоника спопала. Одъ 75.000 поклоника, кои су у Меку отишли, вратило су се само ніи 30.000; одъ прочи 45.000 већа и часть покрли одъ колере.

— Архиепископатъ Ник. Нѣсунъ одлучено в већъ у С. Петербургъ, да се завладика. Зна се да ће изъ руку руског цара прійнита златну китру, окићену съ дијамантима.

— Генерал Ніель предао је цару пруг свезку дневника о дѣйствованію Француске војске при одузимању обсаду Севастопоља. Требало је три године времена, да се она свезска довриши. Къ тому прилодно прекрасни земљовида, кои садрже плановне снію француска, руска и енглеска шанцева.

— Рускій царъ поклонію је преко бронза Бубереев ув Берлину поновителю Мантейолу две скупоцине вазе одъ порцелана изъ царске фабрике у С. Петербургу.

— У С. Петербургу држано в 20. Окт. прво засѣданіе земљодѣлческогъ друштва, на кое в дошло бьло 95 членова. Међу посланим стварми особито су се довале черкеске и чувашке дѣлине, што ій е послао Губернаторъ виѣшскій. Секретаръ Лажинскій подніо е своје извѣстіе о предузетомъ путу у загранице, у Сибирь и Кросавез.

— Новине јављу, да се састависо друштво холандскихъ капиталиста, кои ће да сагради телеграфъ изъ Москве у Америку преко Сибира.

— Ови дана умрлій у Парвзу гроф Валентинъ Естерхази ніе се никадъ женіо, сѣдокопитељо и века свог потомка. После кћи в сад дошъ Халеваић, други дошъ Естерхазіевогъ племена, остао сліо на двоихъ очима, и изумреће са графомъ Јадаслвуъ Естерхазіемъ, кои у дубовой старости и неожењенъ живи у Русіи.

— Царскій врховнай судъ у Парвзу решіо е да отацъ и мати морао одговорити за предъ, кои дећа једно другоме нанесу кадъ се играю, иръ родительи, кои дећу свою пуштаю играти се безъ надзора или изъ довољнога проводите опасне игре, треба да своје штету, кои отуди може другоме произићи у кончиномъ обзиру, као и да су одговорни кадъ се дећа ране пуштаюћи ій играти се опасне игре.

— Парвзіе дане се здравіо једнои прокеи у дворской бапти. За време Луй Филипа бьли в краљи штатуа одъ Фонтеи: Шварткуса, како јавнъ разнда и свое господаре грозећимъ окомъ погледа, сатравъ двора окрепута. Садъ в водила заповесть, штатуу окренуте, съ тога ће Шварткусъ одлазъ гледати на другу страну.

— У Кристанној пазали биће на годишћемъ данъ Балаклавске битке велика свечьовина, на кою су сви у Лондону назвећи се, после Крименог рати отликовали војници, позвани.

— У Виклору постанћаъ в једанъ одъ највећи основни хвиезда топова. Онъ в вешто саставенъ. За такой потребіо в 30 фунтій барута и може хитати тавета одъ две центс тежине.

— Одавно в већъ Виенезіе дошло утѣшително извѣстіе, кое в тако вих Найоуандланда пристао у 7 разумителни ревій, рекао бы да в ніица опетъ пала у престашћ страдалачко положенѣ.

— „Тейнсъ“ ніше о банкете лорда Елгина у Ёду, из Японіи и Јапане оданеуе врло повољно. Енглези ніоне, да с Јапанія пробитачна противность према Хини, а главнои народи нарочь лепи велики умиа и играла дошла ніх се и чистота и уредность, кои ту влада, као и што непре просика на скитница, кое покатуе да су жителъи у добромъ стању и напролѣћни. На тамъ поводомъ „Тейнсъ“ опако споменућ своје земљице: „На жалостъ іошъ нисмо довољни изучетни одъ закона, но коие већа цивилизација вари и руши нижу. Али нашъ дан се штоголъ учинити, да се она паркина убіяни, нко ее и задрки сасвимъ. Европа има за много комита да одговара. Іошъ ніе нападъ тако брзо нашли новога свеча, нко што га в брзо показарли и разрушила. Нека се овай пресјарть ве обноси у Јапонін!“ — Ёда в друга главна народна царства японскога на о-острову Нансну у великомъ океану, а цело царство кинеско е састављено одъ 3511 острова и острочића, всприсеганы многимъ морскима и заливима, и има 36 милона житеи, кое всповедноју три различите вере. Влада е деспотична. Царъ се зове Дзири и седи у Мінку, кое в пред главни варошъ у царству, дежећа на полуотоку острову Инсо-у; но онъ се сматра само као духовній поглавари државе и само се једанпутъ у годину сме показати народу, и у којемо ніе влади земаљскій договаръ, кои се зове Кубо, и тай седи у Ёду. Војна сила царства у мирно доба износи 100.000 пешака и 20.000 коњника Европу е са Јапоніомъ врлій удобно у 13. стоћеку Маркъ Поло', а први трговци са њомъ су започели Португалци год. 1542.

Станѣ воде.

Пешта 0.

На Дунаву	. . . . .	6 ст. — п.
На Сави	. . . .	пареста са 2 „ 8 „
На Тиси (код Титела	. . .	— „ —

ГГ. Скупитељ, као и остале наше читатељ, кои нам предплату іошъ положили нису, умољавамо найучтивіе, да бы то што пре учинити благоизволели.

Печати, издае и одговара књигопечатня І. К. Соврона у Земуну.
Сльдуе додатакъ о новимъ новцима.

Подунавка излази сваке Недеље у вечи, а коштa за целу годину 5 ф. ср. за пола 2 ф. 30 кр., за три месеца 1 ф. 15 кр. безъ поштарине; съ поштарином 1 ф. више.

Предбројата се може годъ свике и. к. поште. Изъ внутренности Србіе нека се шиљу у здравкахъ писмена съ новцима на коммисару Гроси. В. Вилковића обратити се.

Бр. 45. У Земуну 9. Новембра. 1858.

Прва любовь Хайнриха IV.

(Изъ Чоче-у.)

I. Младый Князъ одъ Беарна.

У Нераку, једной пріятной варошици у Гвеюнији, била је ваше двоје трогодје велика свечаность, єръ је ово краль францускій, Карль IX., са своїм својимъ сайемъ свитомъ на посѣту двору Наварскомъ дошао. О овакъ свечаностима може се још и у двадесетъ и у хроникахъ Нерака читати, када се трожа год. 1566.

Посѣта краљева пала је свой узроктъ; Карль IX. дошао краљици Наварской јединої живућої сина Хайнриха, кои је ово у Паризу у краљевскомъ двору воспитаватъ. Колико се мати радовала може се лако помислити, када є своіа сина на прси пріятели. Краљица, као што є познато, звала се Јоханна, а била је веселе ћудиі, него и паметна жена, и доста є познато, како се она владала, када є њенога љубимца Хайнриха родила. Њиіъ отацъ, Хайнрихъ одъ Албре, краль Наварскій, пребо је њиной постељи, и, посѣћена рукама златну кутію съ дугачкимъ у њой златнимъ ланцетъ, рече јој: „Еве, вѣрна, ово ми каже звезда моја! Гасконцу ми пророкъ одлеже, добићешъ ону кутію и што ште се у њой налази. Она је позвала, чимъ є дете родило. Тада јој жене отацъ дошао на врата и дале јој кутію ресавши и узимајући новорођенога на руке: „Ала зато ћу ти сина узети.“ — Али што му она ње дозволила.

Хайнрихъ є здраво порастао, истина било му є тек 15 — 18 година, но за његов всѣх прво є био весокъ, и макаръ да му се тек глинов длака на бради вила, и што му є било лице као у девойке, то є онъ њимо срдце подобно челику и руке тврде и жилне за пачъ и свиній посао, као є предузео. Истини онъ є било разовиљенный ветрогоня, правый вестанко; умео є пливати, ловити, борити се, играти; једно се на брегове и стїне као козина дјака поза. Његов учитель и воспитатель, мудрый Лагошери, њимо є муке са њимъ. Али притомъ бчо є младый њимъ, тако љубезностивъ, тако духа пуић, тако добродушанъ — да га є свиній любити и почитовати морао. Ако є њимо и почео шарати, то съ овомеромъ за дужность и честъ одма є било на правый путъ изведенъ, и єъ оне две речи могао се одма као ничъ укротити. То ће све о једномъ господару, који има краљевство наслѣдити, много рећи; єръ и дванаестеъ дана тешко се да съ речима душности и честь разликовный сиаъ каквога трговца у рељ довести.

Зато су људи у Нераку радіе гледали дечића, јеногъ, скромногъ Хайнриха, него ону пошу његовог величества краља Француског. И шта се више и видити на њимъ, поћиза и златомъ накићеномъ њихчета, телохранителима, пандурима, локовима и другой пратиши? То су могли сеіларн, ловчи, кромчи и онима подобни људи, кои су нешто за њиовъ занатъ научити хтели, гледати. Остали људи гледали су радіе на онога, „кои є највећу честъ заслужіо“ а не на онога, „кои є највећи честъ указивао.“ Зато су радіе гледали честа људа Нерака за надзора њиогъ њихи одъ Беарна, сирѣчь на младога Хайнриха, него на краља. Овай є њимо увекъ врло особито и нелчестиво, и благодарію я тех отада, када су га поздравили; ван Хайнрихъ смѣшна се и десно и лево све с поздравіо. У овомъ осмеh лежало є одвѣћа много ушшивости. Найвише су посведочивале ово њиове госпе и девойке Нерика своіих познанкићих очиіо. У таквихъ су ставиха господе найболи критичари и много више праводни судіе.

У пратиши краља Карла било є још више младе господе, деце, изображени и хребри пленића; као што є било и, пр. младий Хершонъ одъ Гаиза, пов є било три године старіи одъ њиова Бершонъ, који су људи увекъ пріятельски поздравили, што є онъ ін увекъ пріятельски одговарао. Али младый Хершонъ није є то добро, јашто то тако бива и често се и због тога лоіпо, и врло є на сиву краљ Наварскога. Обадвоје лепо су израстали, у младости играли се; али често при свемъ том свађали се. Краль Француски њимо є свиній двох међу њима поиешто судити и равнати. Због тога є добро било, да се разстане и Хайнрихъ када свое мајке оста-не. Међутимъ су се скоро при растанку у Нерику опеть посвађали.

II. Стрелиће у пишаніх.

Између остали увеселенія у Нераку било є гађање са стрелом. Сваъ краль било є добаръ стрелацъ. Али на жалость и ова се, као и онъ шесть година после свечановане у Нерику, у време врлине „свадбе Парижке,“ на свое хугенотске (калвинске) подданике пушао. У Нерику нахъ онъ є ту вештину нешто употребљено; єръ једни поморанца, у сермаренрой дальини, била є ишкана.

Ако ли краль или њиовъ пландатель има волю да у каквой вештини найболя буде, то се разуме, да онъ лако такових быти може. Тако є то било и оне. Наиђаъ дворовних на златанъ плодъ стрелових погледа, да небы краљу честа или пита више лежао мићући простео, да є онъ подъ сунцемъ найбољій стрелацъ. Тако се увекъ нарао „свроти великаши,“ и тоне ићъ се ни зе-ћа снею. Херцогъ одъ Гаиза био є такође врлый стрелацъ, но пратоиъ и нарединй дворовикъ. Наравно, да є и његова стрела пролетала далеко на стрѣлу одъ деце поморанце. Ту су стајали најбољи гађењи обоіки пола на јавка и најбољи сви предњимо упрошени. Добра су људи врло особито мислили, да є краль вештинъ у стрелању; єръ є стрелокъ поморанцу наранчо. Но они нису разумѣли „дворску вештину стрелања.“

Сазвъ позивачъ: „Князъ одъ Беарна на стрелу.“ Дакле дође младый Хайнрихъ съ стреломъ, дигне є, наниша и раздвоі златну јабуку съ стрелоиъ на двое пре пронъ гађања. Гледаоци мислили су међу собомъ о овомъ догађају, а неке тадашње пакпіе су једна другой на ухо, и бишъ незнанъ, шта? Али краљу то ніе било сасвимъ право. Онъ є изгледао врлино и намрштено.

По правилу гађања хтео є Хайнрихъ нанова на новопостављену поморанцу стрелити. Напротивъ краль повикао: Я сам још млад! међу долазити, да ми се честъ првог гађања одузме, ја онда рече: „Треба ми до предузетога реду.“ Хайнрихъ каже: „Све едно! Нека иде

по правилу.“ Али краљеви, обично иако су људи, не придржавају се радо правила. Но тада се Хајдрихх у прилог њему стави у ситуацију стрелца, но краљ та гурне пред неучтиво на страну. Не мора му се то ни зло толковати, јер и он и било младић и одрлиће исту годину, као и Бинзе од Бечрин. Хајдрихх, после примљеног удара — од природе жестоки — одскочи два корака натрагъ, затеже тетиву, стави у лукъ стрелу, и управи е на краља.

Нагло Величество повуче се упшиено брзо натрагъ, и за једног од найдражи свои дворани скрије се. Дебелый дворанинъ, кои е нека писао да му е стрела у трбу улетала, повиче: „Убийство!“ и разшире руке предъ стопањом колико е већма могао. Хајдрихх, кои е зло намањио у ироси, ніе могао при погледу на дебелька, кои е ако дрктавый бедемъ предъ приљежи стао, одъ смех се задрхати. Девојке изъ Нерика, чимъ су видие смешећеъ се краља, почеше су се перезити, а исто тако и жене. Смех, изгледъ и плачъ су госпара придесили; и као што е Ева, бајасе помети, Адама на лакомство навела, тако су и ове седъ људе на смех навеле. Сви су се смејали, само дворани нису знали, кои би образъ узели. Али краљу ніе било до смех, и ошитъ нек ѣговомъ дебеломъ заштитнику, кои е рекао: „На страну Енгл одъ Бечрин.“

На срећу ту се деси мудрый Загомери. Онъ узме своју учешиа водъ руку и одведе ју у заиак. Ошитъ се дуго нек дальше чуо ѣгових смеј.

Као што се разуме, милый разборъ измењу краља и Хајдраха престане седъ; за ташту милешость одма се рать изводи. Хајдрихх е било несмотрешый младићъ; онъ е морао за опроштење молити, и на томъ остане.

III. Рука на стрели.

Сљедујућеъ дана било е опеть стрелиша поморанце. Сва су стрелци дошли, све су девојке и госпођице дошле, пи и људи. — Гледаоца било е више него икад, јер су се и седъ надали, да ће бити нешто за смеј. Али во ніе дошао, то биаше краљ. Онъ остане водъ великих изговорова водъ нуће; по свој прилици иако е велики дрлавељ послова.

Седъ су стрелци већ погињали, него ніе. Људи изъ Нерика ніесу могли поняти како су сви дворани убиште за једну ноћъ тако способни постали. Сваки е скоро поморанџи биле устрелјао. Нишанъ се стави дањ. И ту ій иста срећа водслуги. Особито се зло вештаком показао Херцогъ одъ Гиниз. Онъ е тудо последњу поморанџу и оборио.

Хајдриху е то било непріятно, јер ніе било више поморанџи, кое бы могле за нишањ служити, и онъ бы радо са својих сапернихъ у обилиду биле. Погледа оно себе десно и лево, шта бы за нишањ нетиу, кадъ опази међу гледаоцима једно девојче од прилике тако исто стару као и њу, као што е онъ сам било. То е било једно лепо детенце од петнайест година. Оно стајаше ту у простомъ оделу, кажно ій више поља одъ шешира закопчано биаше, као дрлавска љубазь, безазлено ако невиность.

Хитро скочи Хајдрихх къ овој малој девојчи Неравсној, не што е хтео ово за нишањ постиити, него да ру ку имте, кои е она на прсима носила. То е биля рука као и сама девојаш, у пратној шупљини поља латворена, съ нѣкако сведеним зеленкастим лишћем ово дубоко-сивкорасне средине. Онъ е желеше за цвет и пружи руке жљубљивих грудиа, кое е онъ кресіо. Млади девојка поцрвени и за ну смешећи се свој слиук. Онъ отрги ку нишању, забоде руку, и врати се на место натрагъ.

„Седи, господине херцогъ; ви сте побѣдитељ. Тихо е ноћъ нишањ. Ваша пристоя прва тѣжња!“ викао е Хајдрихх дишући и сасвимъ крај њих прса, кои е на три руке уб'о. Прсъ ніе ги толико болео, колико друго нешто — сиех ніе тако што. Протрчи погледа на страну, одъуд ньиовй биле долазиле.

Гинзъ подиже стрелу, напињаше, — стрела пролети и — невогди. Седъ ступи Хајдрихх, зиаше лукъ, и напињаше, и погледа предъ собомъ руке на страну, одкуд ју е боље долазило, онда опеть по руку и притисне стрелу. Стрела прободе срдце цвета.

„Ви сте побѣдили!“ викне Гинзъ. Али младый Кнезъ одъ Бечрин хтео се точно изъѣснити, одтрга ку нишању, изиуче стрелу изъ десне. Прободена рука сташа е тврдо као дрвиљаша. Онъ отрги сѣ њених дрлавестиј свемаје, да ій опеличано цвеће поврати. Са звонкъ поклономъ подиже девојчицу, да руку и побѣдоносну стрелу узме.

„Ваших ми поклонъ дошао е срећу,“ рече онъ.

„Али ваша срећа биля е несрећа сироте руже,“ одговори девојче, дока се съ нѣжнимъ пристава цвеће одъ стреле ослободити трудила.

„Радо ніих дајем за ніе ваше достојну стрелу.“

„И е невотребумъ,“ одговори девојче.

„Верујем; бы умете сѣ онитрних стрелица ранита!“ предусретне е Хајдрихх, и погледа жену певаку девојчицу, кои стидљиво се предъ њимъ стаише, и њено у њега погледа, звезни в вопрени. И онъ вопрени као и она, и неотиде дражше руке предъ ѣговимъ прсима, нао да ій е хтео одъ ваше несрече сачувати. Онъ ніе могао нише ни једну речъ произусти, поклони се и врати се на свое место.

Пера се сарми. Стрелиа се врате у градъ, кои е новрй утасито-зелено течене реке Бинзъ лежао, и и гледаоци разиђу се сви. Млади девојчи се ружомъ из стреле небодежи упути се. Она иаће путала е сасвимъ, и сматрала само прободену руку, и погледала е притомъ, нао да ій е нѣно срдце прострељено.

Кадъ су стрелиа до града дошли, гледао е Хајдрихх ошъ са бисмарка за гледаоцима, кадъ су се они већъ разишли биля. Они су му тражиле једно лице, али га нису могле више ноћи.

„Коя ли е она мала дражестиа девојчица, коюй сам я ружу узео?“ запита онъ једнога племића изъ свите свое мајке, краљице Јованне.

„Она е кћи градског бантовника,“ одговори племићъ, „она чини иако занату нѣзогъ отца, тако свойм самой са нѣним њеномъ чест.“

„Како се зове зове?“

„Сада се зове Флорета, а дошље ће се звати, Флора *).“

„Флорета!“ рече Хајдрихх, и сам непшаше, шта е казао. Онъ погледа ошитъ једнакуть ово себе, али ништа ніе могао видети.

IV. Студенице одъ Гарепне.

Хајдрихх е често у своме животу речъ „љубавъ“ чуо, и како не бы ту речъ, бязъ да я гдуе было, у Парајевском двору ѣути могао? ньев значай исто тако слабо е разумео, но што ніе арабска и халдејска знао, о коме я такође слушао, да на свету существују. Но лаше му бе ніе научити љубити, него арабскій језикъ, и было е у томе у своимъ дошлим годинама вешт ења, него што е ньеговой слави исказати било. Зна се, да бы лаше било ѣгове борбе и побѣде изчислити, кое су му дошле кругу Француске прибиване, него ѣгова љубавъ и плодове ове Неја се и данъ дивиъ о ѣговой љубави са лепом Гиврешком д' Епрее, с' дражестиом Хетрјетом Балнох д' Ентрате, с' Шарлозом д' Есарт и другима, кое су у трци пузай живот Хајдраха Великога мирисне руже узеле. Онъ сйо пакъ, кое е икадъ нібо, ніедна ніе била, као Флорета изъ Нерина; — на једна тако мени као она? Неѣ то писаль хтео казати, да не бы несмотрене и госпое увредио, нъ о таковимъ стварма има свакій подиту слободу на свидени судити, но одъ сйо ни једна ніе љубави достойна биля, као е истина, да верзионъ љубавь узвишена буде, одъ Флорете.

Такова е биля Флорета. Са прободеномъ руможъ было ій е и срдце прободено, и кадъ ій е Хајдрихх стрелу дао, бацио е жарки погледъ њеномъ прам лепи очио другу стрелу ружу слодце осисте у ньеове великодушне прси.

Седъ се поче водъ ове деде несреће и нѣдно ніе знао, шта му се догодило. Флорету ніе могао ништа по казднти нит свиена о оном часу, кадъ е онъ са стрелом предъ њом стао, пробудити, и ову ноћъ ніе могао заспати. Хајдрихх, чимъ се у замку од другова ослободити могао, трчао е по дворской бапти, и сматрао е сво цвеће съ великомъ љубавю и пазљивостиу, да бы нѣзове лепоте дознао, да ј' е одъ Флорете посебно или е само запазио. Могли бы се обкладити, да е хтео постити познавателъих зели, кадъ са тако знаменита предъ цветним зелем са скрштеиама рукама сташи недимо. А онъ бы найрадје постео бантованомъ у другшу са Флоретомъ; и кадъ бы се са свиутом главом, погледомъ к' земли оборенимъ, у мислима изгубивши, по широком путу пазбу лея цвеће, когда бы се онетъ обкладити, да е

*) Florette значи цветићъ, а Flora цветь.

хтео филозофъ постити и да нѣкъ тражи камекъ мудрости. Онъ с тражио по песку трагъ ногу лепотъ летеодати.

Доиашли на край велике дворске баште близу подъ Гарезкогъ кладенца, мислио е опасити утисакъ одъ нѣке ноге у песку, и текъ што е после умлио, да е Флоретина кошкица мала и умерена, коју е едва видио и само ин мерио; али Хайдрихъ ниво е бистро око, што е у дошнимъ годинама на гдѣкоемъ бойкомъ полю толико пути показао. Идући за трагомъ дође они кросъ шиблякъ, на Јуварийну преко тихогъ потока. С оне стране воде стаили е едва мали, бела, красна вуњица. Тада бы онъ радо витао, чи е куѣа, или кое у њой обитава? Али ту небише никого, осимъ мекше стреле с' ружокъ, коя е на прозору у собн кућице стаила. Онъ се улавши ново да е камно страшиво на прозору видио, окрене се брзо и утекне у башту натрагъ; срдце му е лупило, а ниво га нѣ гоиио.

У вече одс опетъ у башту. Вѣкъ е было подзарачно. Онъ е ниво оштрѣ видъ и онъ е видио на гаревскомъ кладенцу у дальни едну девойку ни мало на вѣку одъ Флорете. Она поседне едан шпеоль с' водокъ на главу и посѣне га кросъ шиблякъ преко Јуварийне к' малой кућици.

Цело вече ніо му се предъ очима девойчин лик. У заику тогъ вечера давалъ е бигъ; од ово

Пожели найаселе насељена одъ свіе субаше наши су прабѣжиште.

Бѣширъ се преворіо, што е писао, да е нѣкъ господаровъ и у Београду постао.

Гушанинъ-Алія, кои му е нарочіе отворіо, али изневеро горафетъ града за себе задржао, злотворно е жестоко свою цинту, кою му Дахіе пеіпатіи пису, кои е читаво лето градъ отъ Рис бранио. Бѣширъ довести нія смео изъ Београда отвои, докъ Србе по жели везира неуварн, и єдну часть плате, кои с противъ нія заслужена была, неисплати. *)

Тако даље остане Курајіа тврдиня безъ ничега. Они се поделе између себе на различне партіе и сауди су дегали међусобъ, безъ да и ко покушаво стати нія на путъ; спаховнія комендаита Нове Орішове (Ада-Кале-я), Решенъ и Гушанинъ-Алія ходили су се обоица, да ће напашутъ єдиншутъ задобити, и послѣдце се збогъ тога; Гушанинъ отера напослѣ нія будућега соперника. Тако даље нако се всѣй ред увеле или како му друго постанои се нєко утврђено стиѣ.

Но январъ да бы се то тако уредио, то опетъ Срби не бы се у свое пређашнє старо одношеніе повратити могли. Требало л' они, кои су сваь нѣкъ дан трѣбіи путъ у бапши противъ Турака пођу одразіи, и у будуће предъ нѣкмъ сѣ нови саіаніти и оружѣ прикрпити, кои су предшествєнціи пре сто годиш свои єдиницутъ побѣдителы были? Треба ли, да свакій робсаій посао ирше, чимъ у нарошіе дођу, окє нарошіи, кои су они сами заузели? Ко повѣдоваво оружѣ у руци нія, тай ће свакій путъ и силу силомъ одбити. Више него наша и сахіи држала су се они сидъ за праве врховне поглавіне, кои су у рату напредъ ишли: мужеви, конхъ е моћь одъ сами нія пронашла, нѣкли су око себе многобробніе другове, момцима називе, за сшику услужность пречишће: пису називіи задовољство у томе, да сако заповедаво, кои бы за критво узнѣли, него су и сами найревносніи ратніи. Ако и пису у почетку нѣкли нажѣру да себи друго, нѣше стиѣ нѣкли, то се опетъ томъ саме стварн изврнуло.

Што се то и на єдной и на другой страни основано, прнчинило е найвише невоверсћ и распра сирачъ ове, съ тѣмъ и требало у слоги и сагласіо бити, кио н. пр. сирачъ у Београду жестокшшеге Солиман-паше. Онъ е поетао србскимъ поглавицама тако подозрителанъ, да пису смели сѣ нѣкъ у Београду дружити се; и кадъ се єдна то єдиницутъ случайно догодило, они су видили или су мислили да су видили, да ій е онъ заедно задржати и погубити хтео; они су се тиме претварали, као да е нѣкова пажѣра, тесперя одъ прачи изъ варошіи узети, како бы домаће прнадлежѣй нѣкадлиа, и писій унутри су се, да су свако типовнъ дели нѣкъ нуиде срећно одиде ухваня.

У овомъ тренутку представлѣлъ е целъ примѣръ посредствовани взаимна противоположна.

Као што се писао непрекидно прнсповѣ тако се сидъ у свстинкъ и съ оне стране Дрше жешћемъ босанскомъ окружіо разпростраіно. То се е чрезъ Турчіе догодило. У табачкой нахіи, где сако ги остиваіи, удовлетворіо е своіой врлнна сарамъ Якшіи Пенадшнпіа са тимъ, што е свое званичне сбошіе, кое е овай познашшно; на онда побесне прево граніше. Почекъ е нѣкъ заказъ Алибега Видинца заиаіо и опда свои конне у околополешћемъ окольнина Ядра и Рибешше разредіо, подигне се народъ на буну и напсра Турке одъ свуда.

Сакомъ нѣму, Турчіи, служило е то на штету. Єръ кадъ су Турци опетъ дошли, и помиліе Ядеръ пустошили, на Шабачкъ нагрнули, безъ да ій е одбити могло, прнпшше му Якшіи како то, тако и нека насиља нѣгови людій за преступленіе, и нарече онда нѣмъ сирачу пресуду. Да бы нѣкъ то напрнко, позове хайдука, подъ нпдомъ, да се съ нѣмъ о обрнпа земаљске граніше посавѣтује, а то у Ново-село, одай бехъ подарена, и вешіесећи на сгару расару, дође са четири момка одъ Якова, кои е кашо одъ хиљаде людій око себе нмао. Увече кад су и пили; сутрадань нападну нѣпрне на єдного момка, башъ кадъ е Турчіа спавао. Кодъ се пробуди нѣдна спнта коня нѣкъ у рукама непріятеля, гледао е, да бы се барь єдне одъ свои душмана домоіао, како бы кроз средину нѣзови редова до нпбліске капіе колнбе допрео, где бы леіа своя заштнта могао. Вѣкъ рашина покрнвенъ, кадъ тако прнспѣ, натера сне напоіъ, кои су унутра били, простране се на земліо, где му крвь кагове и умре. То е прва жертва унутрашнѣ распре и неслоге, коіа, кога се Срби сѣ удаљенѣхъ сеѣака.

Нѣку истина нѣгово предпріятіе нанего е сирѣ; али е окружіе подвазнсли за завнну-сходъ комъ стаіо. Нѣкій утѣдашь старацъ нзъ Звормна, Исхнедъ Кавеџнпъ, противнпадъ Алибегонъ — истина седамдесетъ годнна старъ, али іошіъ врѣнекъ и живостнвъ, — помнп се у вѣковой средини, а нзвесно се да е готовъ са свои вегъ спнковима сами противъ Турака нѣти. Средствомъ возможни овогга, прекди е онъ напосѣдиу прнлѣпіо, да су му люди нерадо слѣдовали, и трудомъ уређена погледара, што: Антонія Богнћевића и Витанія Сашића буду она окружіа ухваена. Сувише и чалукасћіе буду ухнпути; наша се особа, да сваки сако єдиницутъ у голѣми рати напрнмена своя дужности може дойи у земліо, нпкое ни єдинъ Турчинъ, па ни сами онъ; како бы нѣкъ противъ Србіе на войску пшли, то нарочіо другимъ путемъ нѣи. Даље уважію дпду заложиво. Жителы нѣкъ свакій ће, порезъ и харачъ плаіати; онъ нѣкъ за то довнои, да се сами собомъ самоспаво управліаю и уређую у найвећнхъ као и у найманьнхъ стварна. Тако даље буде съ Ядромъ и Рафеиновомъ ушићао.

А зарь се нѣе могло видити, да ћеду се и Срби у пешадузку београдскомъ съ подобнмъ начелнпа задовољити?

Они нису ни то ни мислили, и нпко се нѣе смео тоже дпнути.

Сасвимъ на другій начинъ, него люди Ядарски и рафеиачки, подъ несрапнпо вћомъ опасности и напрезнѣмъ дошли су Срби београдскомъ до увишеня и ранпгла. Много више и боѣ успѣли су они. Всѣ єдиницутъ биле су они всеварьевскоіу найвише крнсти, кадъ е она Янпчарнна, кое су она натерали, дозволила патрацъ врѣнати се, у кайтеку нсперну защитени. Ко бы се помнпао рећи, да нѣкъ противоположно дѣло за рукомъ нпе нспало? Ко бы смео рећи, да ће свему овоме, што бы нѣкъ у дво пало, на путу стати?

Нпко се нѣе могао нѣкма запрнти, кадъ бы они на поуздано безбѣдность за будућность позорни были.

Сидъ нѣкъ в пала єдна нѣсао на паметь, кои е была одъ найвеће важности, и кою е требало напрнати. Та нѣсао бнла е, да посредствомъ какве хрнстіанске снле у помоћь призову.

Дуго су они были нерѣшнни, да ли да се ка Аустрію или Русію обрато.

Подъ Аустріомъ живили су толнка нѣпова тако врешшна брѣка: — Они е найпре дали повода къ народноіу устанку, овнхъ земаља были в єдиницутъ нѣкъ обкладали, и іошіъ у послѣдніхъ рату положили е основъ Србнна у впдевоіу съ оружѣхъ. Мнсли, кои су заклетву верности Іосифу II. полокнли, были су они кћеги, или су подъ нѣкмъ оружѣ восли.

Али сеѣали су се іошіъ и тоги, да е Аустрія нанкоѣи оне земље у рукама, опетъ с народъ и земліо Турцина предала. И сидъ е Аустрія сиѣ свои позорѣ обратила на западъ: свнпла е сиѣ свою силу на народанній се новый рать противу Францускога царства, кои се у Италіи и Нѣмачкой за живота у дере подиже мора.

На другой страни было е нпе Русіи, кое е у теченію последнѣхъ столећа кодъ свнх православнпхъ нисоположитнѣй прнлобліо; главно е нѣкъ то: што се она пре десетине годнна у Букпвой и Молдавіи налазила у таковомъ одношеніу, где е за Србіо одъ велике корнсти дѣйствовала. Свобода вѣроисповѣданія, и сходна мера данка была е одлнчна карактерина одъ порте у по-

*) Сусѣди нѣкни су да ове стварн нису разложене. Они су прнповѣдали о нѣкнхъ особитомъ утнску нзъ Бѣшира в Србіе. Напослѣдку разнео се глас, као да е Бѣширъ съ Србнма прекинуо. (В. Брединъ, Хронпкъ 19 столећа 1804. год. стр. 347). Шта се о томе нѣкъ прнповѣдало, нзрекламе тако нстё е тешко тако напредъ говорнти, т. е. да е Бѣширъ єдноіу Турчину подшпіо, да Кара-Ђорђе потайно уби, кои, нѣкнхъ е нѣкову тнраннпіи нзвео, прнбѣгао се Вндну, и онда нѣкали заштнтъ на нѣга, као га нсуди за свою у нову земљу. И то е нѣка истина, да е кнезъ Кара-Ђорђе ровову воспо на оброву. И онако се то прнлнке: дано Нсній нгуманъ воспо в єдно од Турака задобивени будзакова; момци Кара-Ђорђевн бадава су га за нѣга звали; нзвпкосе воспову свога господара у походъ, и онай заседе, да нгуману будзакъ на сиу воду. Али онай речет. Одъ Шарпнове (єдно се сат нзнде) нису нашли Турци ннкаквъ заштптаіи; нзкуше свой нѣгъ и уиде Кара-Ђорђу у ране. На то свеце нѣкли и убію га.

вторителеомъ согласію са Русіомъ дозволѣна. Іошъ у сѣзкахъ писмена ставо е хатишерефъ отъ 23. Октобра 1801, у коме Порта и тамошньой влади постояно забрашено, да нияко безъ договора съ Русіомъ немогу обећати, и обезбеда се, да ни единъ Турчинъ, кои ніе трговацъ, неоће тамо доћи. Ире критного времена новый влазъ на осовину Насиано-Оглуовогъ опустошиса отъ Русіе пославствомъ особофъеръ данса у Лбуство е прикао. Тамоше необходимо нуждне услуговости, шћовомъ суседу онда указане, пославствоше су, да су се и Срби после великъ размиранна рћшали, да се Русіи обрате. Већъ у Августу 1804. отиду три одслашки, Проти Неналовићъ, Іованъ Протићъ и Петаръ Чардакли у Петроградъ. У Фебруару 1805. врату се натрагъ, и донесу у свему одло благонаклоньой одговоръ. Рускій дворъ помоће Србе, да ніихово земљ и захтевања кайзеръ у Царпградъ представи, и обећа се, да ће ій тако подпомагати и покровительствовати.

Дали е Србима увереньъ, да се може съ поуздањемъ надати у своју продужетку, тако ди су они седъ у средъ велике христіанске силе нашли и на ію своћ покръ обратили, и не ћће бити су они захтевања, кои су ова предложила.

У Априлу 1805. дожли су Срби слушћаку у Острућници. Ту су дошли и Турци изъ Београда, бели су онди и поспанници господара Молдавіе и Влашке *) у ніе Порте, и ако ніто иному, съ налогомъ, да поспанщима обећано берагъ о обрезованіи. Али ово, што су Срби захтевали, ніему на одни ни другу начинъ дозволћно, ди обезбаю. У случаю нужде, ако би се ратъ противъ Гушанац-Аліе у Београду и противъ приврженика Дахія у южнимъ тврдњама продужио: захтевања су Србе, да у будуће сие градове земљ србскимъ войскомъ заузму. Ако се ово захтевање у привременомъ народа и немоће непровичанъ назвати, єръ е ово писмо изъ тврдње произашло, то ошће е било за Порту у толико опасніе, у колико Србе знаменату границу обрауа. За подпору ніовогъ захтевања дали су Срби одлашцка особитаћ документъ: єданъ рачунъ свою трошкова, кое су они у предъидћемъ рату за Султана учинили. Они су стасали у рачунъ ово што су тра пута Гушанац Алію, пта Бећирау и Солиние-пеши, а и за ніи шти су нідали, кои ово ій е обитавале трћи ланъ у Београду стало, не мањ вшеслћду, колико ій е трошака и самогъ ніовогъ собственогъ оружања изосло, свега сумъ изнесена е више одъ два милиона гроша. Съ тимъ су бирећи хтели сви захтевања нарашита съ невидљивимъ доноси.

Да би своје захтевано већу силу дало, закључе Срби у Острућници и то, да ваздуху на осигураћ свои непрателя у южнимъ тврдњама, и да ніедно требухатъ дуже непрошћћено.

*) Писмало се у Цариграду, да е одъ обоје господаре ова самостална влашкій одвукъ, Цаклената, дабуръ противъ Карађорђа бће, и онои цћлое на свою страну у рату противъ Турака придобће (Ибере II ч. 36).

Ніпаре поиши се Карађорђе ходъ Караванца. Онай су градъ не само дубаше, кои су се у ніе пенукли, него и новоће трупе изъ Новогъ Пазара и другіи ратници кои су тако поизвани, хрибро брашили. Єданъ юришъ, кои е Ђорђе рескиао, буде одбіанъ, и при поиратку изсуби онъ свою дутачку пушку, кою е собомъ носіо, свое найвеће благо. Напротивъ тога дошедо га у овай нарь договарајћ до цћла. Онъ представи паши изъ Новогъ Пазара, да онъ само съ Турцима изъ београдскогъ пашалука ніе посла; и затомъ поиша онай довста спора сандара у србскій стаћ, да ніно предложење и одвиаку само Турка учини. Лако су Срби то свиволили, кои су се само трудили, да величину своіъ губитка приврше. Турци дакле одъ сие силе; Карађорђе добіе не само свою пушку натрагъ, него и єдногъ зеленъ арабскогъ хата са крисанъ сверастићемъ ніихъ покровителогъ на поклонъ.

Онда е пошао и Ніовъ Неналовићъ на Ужицу. Кадъ е пролазіо поредъ Соколи, придружи ніу се съ неких помоћи и архимандрить манастира Раче, Мелентіе. Почекъ е пашинскій занакъ (градићъ), називъ Соколъ, одъ кога и цело окружіе свое ніе ніи, нсоја високо и стрмо на брегу сазидано, то ніису нушали нападати на ніга. И овде су врло лако подвгли народъ на оружъ. Мелентіемъ и Ніановимъ Обреновићемъ изъ Рудника испћкени, корачао е Ніовъ съ єдномъ четомъ одъ 3000 людій и са два топа напредъ, єръ ћошть єданъ е себи ніеболћи; за ову земљо била е доста полака сила, кои е, ніе што се ніедно, Омер-Агу ако застрашила. Двадесетъ стары Турака, исћши у свима ужасима, коа су почећши, ніиа су овимъ новићима на суседетъ, да би ій колико е могуће убољшали. У планини Цриновски наћу на Ніова. Съ почетка ніеу хтели веровати, да онъ доиста са собомъ топове иде, кою што се єдва разлео, и кадъ су оне видћли, мислили су ћошть да су одъ дреке. Кадъ су ніих ближе приступали и оне опазили, и наше ніеу ноги одрекле, да су то праві и истинити топови, поћу ніих сузе на очима. Куда ћешъ? ушкиче Ніова, зашто ніе сустићеш ра, да ли тврдњу султанову иду? Ніовъ одговори: да онъ неиде противу царске тврдње, него противъ ніговы одметника, Омер-Аге и Бегя, и каже, да е одъ самогъ царя оне топове добіо; и да ће німе онъ ніикога на найманће повредити, само ніи ніу оно злочиште предаду. Ова одговоре: да ніихъ закона нћма недопушта, своје єдновернике туђовернима предати.

Тако дакле попаше Ніовъ на Ужицу, и кадъ му е пошао за руком у нарошћ бећати ватру, бојећи се за тилъ час све дрвене куће, кои ори сухомъ времену, ни сие страше уситніе, ибегну Омеръ и Бегъ Новпазарац; остаи се предаіе (1805. 20. Юлія). Они се обезбою, да ће ніедну у ніихію долазити, кодъ е Ніовъ ніти ніше єдногъ собственогъ ніеђоду постаніо. За дозволећ, што ћеду у нарошћ остати, дали су своје победителю 50 000 гроша и 80 арабскіи коња.

Чрезъ то била е садъ опетъ ніежа часть у ово стаће поспћћена, кое е ніене у той земљи владало. Тврдњи су биле сиуда квантуване, али Іошть ніиу биле ніиухове войсковп. Што е сила дахія увишена биле, то су ни стиро урећеи старци ніиховути и Султану одзвали Турца тако исто ніилиа, да е корисно, као и сами Срби. Али содъ одъ сиуда настало е ніпнић, у коиемъ су одношења обадве стране єдна према другой стаћле. Турци биле су изъ земљ изклучени, а право владали ніи истомъ Іошть ніиу предали: Срби напротивъ захтевали су да тврдњи у свои руке добіи.

Садъ ніпо е Султанъ ова противоположена захтевања решити; — єръ у то време већъ е посланство србско пресело у Цариградъ и рећева захтевања ніему представало.

Ако бшћмо погледъ на увушо стаће османскога царства, то свимо рећи, да е ово єдинъ одъ найопаснін трешутака, кои су се одъ читавогъ столећа у внутреизости ніеговой држави.

Іошть онда било е и реформиране пшћтећ, коега постанакъ горе споменусмо, до највеће зрелости доспело.

Године 1804, биле су топџіе свирпено назвали одношења въ Јаничарима постављши; видили су се два низамиедиль ескадрона, гдеѣ се подъ прасеном и белокъ заставомъ езсерцирали; пјешатерія (пешаци) видла е пушке съ баіонетима свћмъ по французскомъ начину; одъ пата свако єдинъ, Абдурахманъ у Караванци, своју ревности сћћаюно и примеру, кои ну е султанъ дао.

И будуће е ова войска при изгледно разбойнички чети, кои су чрезъ Румелію прошле, найболћ услуге учинила, то е Селимъ III. у Марту 1805. предузео рћшавајући коракъ: видло и знаюсть, да се одсуда изъ средине Јаничара и уобште изъ младе людій целогъ царства, найболи и найсмћлији бираю, кои ћеи у Низамиедиль служили.

У исто време, кадъ е у дахіама и кабадахіама огледовћа се сила Јаничара на єдномъ месту, за кои е гледало да се утврди, єдномъ ра срушена биле, нашло е ніи съ друге стране за ніиу свирпену пропасть опредћљеный удараъ.

Оне разбойничке хорде (чете), кое су одъ Низамиедиля побећене, као ирвазіе одъ Срба, биле су ніине ніајвеће сапостаке, него неверителы.

Но Іошть ніиде су Султану сво учестіе противположите, кое народъ обичностуе напакутомъ посветіи.

Зна се, да е єдинъ кадіи, кои е покушао султанову заповесть поврашти, због тога удављенъ биле; Алрћановић побуніо се; Јаничари биле су довольно ніи, да ново устројеной войски султановой одъ десетъ хиљада противстати могу.

Пада се, да би се Султанъ срећао просвићти могао, кадъ бы му и другимъ просвћћеним храбра рећ на руку биле, као србски; но ниште двоко питаћ, да ли ониъ ніе могао ніи найпаскъ къ себи привлећи, или съ ніимъ одбилно сношати се.

Какву су другу помоћ владитељи, кои су противу надмоћно организованоме правилству на рат устали, икада употребили, него участіе и сплѣткарење нижа стања?

Несрећа Селимова и турскога царства бијаше у ти, што онъ ніе жилао, и што му ніегово положеніе ніе то дозволявало.

Онъ ніе био ако никакъ другій владеоцъ, коме сви ніегови поданици однако привилеже: онъ е било пре свега врховитій поглавица Мосламана.

Но, ако што е споменуто, ова држава ніе основана на сједињеню и прожиманю различнихъ елемента, него на противности два народа, одъ кои е единъ за владаоца, а другій за служеня опредѣленъ.

Што се ово, кое треба да служи, оружатъ хоће, а чрезъ у одношеній единости са неповредителни владаоце пере слушати захтева, не само да е Мусулманина обоје вѣрзи, реформатора и спроводителя, несносно слушати, него ніе противъ основоположеня земљ, противъ поимня калифата и саме највише власти.

Мы смо примѣтили, како су хаџи Мустафи као преступленіе приписивали, што е Србе противъ Посван-Оглуа на мейдану водио: на разлаки између зерви и неверни позивао е онай Фетва Муфтіи, кои е ређе онеть прикати Инчире у Београду. Ништа за мирне Турске ніе могло тако велики упечатити учинити, као бараєъ хайдука, и топови, кое су собомъ вукли.

Да се сие ово допусти, што су Срби у Отрушняни захтевали, упутио е било одъ Султина захтевати. Онъ е имао истине основа, да њима постановленъ тердина на границама забране: или ово друго што се тиче њихове сигурности и безбѣдности дужанъ е био испунити. Но да ли е смео ово оружѣ вудити, кое су они на ніегову корист водили, съ конимъ е найопасніе насилно отимањ и присвојеня своє власти учинили.

Колико ту велико противорѣчіе лежи, и о томъ е Селимъ III. то чињо.

Одма као да су Срби злочинци и преступници ніегового высочества, даде онъ у жесто одговора ньиове посланике водъ страну истући, и наложи нашн ньиовомъ, Аѣнсу, да ран оружѣ одувше. Пропусти сесвимъ на другій него на основній начинъ, кои е одъ самога Султана произишли, и кои су Осман са задовольствомъ одобравали, бијаше е съ особитомъ преварзатьа.

Као што се приповеда, некій одъ посланика, Стеванъ Живковићъ, богатъ турскій као и грчкій єзикъ добро знавайй трговацъ, кои е пре тога своимъ земљацима мушкіе набавіо, и друге услуге учинио, принео е и садъ не нашо пользу, што е Аѣнс-паша противастави могао. У то време предложи онъ у Цариграду, да би требало Србема пита, да Аѣнсъ заиста на заповеетъ Порте у Србіо долази, єръ само тако ће се крвопролітіе уклонити, тимъ дакле издѣйствује, да е одма пушгенъ буде. У Србіи само поглавараме казао е истину, оставили нашъ ніно добромъ єзиком, као да Аѣнсъ нма нашогъ, само са три стотине людій у Србіо дойи, и онъ повеле ньиову пойсыу, тако да е кадаръ было противстати му. Напослетку учињо е и то да е Гушанинъ Аѣја неровно, да е при своме посредствованю вождя онеть Аѣнсу пошгуюъ чрезъ подаѣньеѣ у дес пао. Гушанацъ одговори: Е добро, и ја дакле удараге на ньга и одбите га! а онъ се задовољио ньегутихъ описаньемъ (обседнуть) у Београду мирно остати.

То е дакле причинило, те су се Срби спремити могли, да Аѣнса у случаю нужде съ оружжомъ рукомъ одбіо. На найвайлной граници нашлазили, између Бупріе и Парайина, утврде се Миленко и Петаръ Добрињанъ са 2500 людій и единимъ гвозденимъ топомъ. Они направе два шанце одинъ ньній а другій вишій. Иза ньи, на десной обали Мораве, на брегу Ягодинскихъ узлогя се Кара-Ђорђе съ народомъ изъ Шумадіе.

Међутимъ нису одма, чимъ се Аѣнсъ вопао, до бои дошли. Срби су почетка захтевали су само, да онъ обичнимъ путемъ на Ягодину удари, коимъ су досадя и све паше ишли; єръ су се само на томъ путу за ньгову раву побринули. Аѣнсъ, кои е добро знати могао, да га бацъ на истокъ путу една друга поѣска српска чека, остане постояъ у томе, да се десномъ обалоѣ Мораве къ Дунаву пресе. Срби одговоре: да е земля на онай страни ратомъ упропашћена, и нехоће никакву войску изранити. Аѣнсъ на то одговора: А зарь морамъ я долове питати, кои ћу путъ за Београдъ предузети? Каже се, да я носіо са собомъ коноопе, комма ће предполитељ вешти, за друге пакъ, конма е своіъ земь мачена и турбулну подобни кама (шкопа), кое су они носили, замерао, вако е братско и простачке шубаре, єръ то нама пристои. Онъ удари найпре на малый шанацъ, и доиста заузме га при своме гвозденомъ топу, коимъ су Срби пушали. Кадъ се нашъ другій цео дивъ дижао, и одпора дивао, тако да су Турци губитакъ кои су претрпили, съ узносимъ гледала, и надъ су ньстицаня нами, да Кара-Ђорђе долази са целомъ силомъ, найманѣ са 10.000 людій — една са 5000 доиста свакао е онъ съ брега у долину, — нисліо е Аѣнсъ на свой повратакъ. Ньку запосели онъ брзице, съ конма е обсѣдьскій шанацъ у окрутъ обколіао, изваднти, и да вели ньгову одлазакъ примѣтили, даде онъ на ньново место дисвати дрва побити; потомъ крене се къ Парайину.

Сутра дан уклзне се Кара-Ђорђе. Кадъ е видіо, да е стинъ остављатъ, поита онъ до единога бресуљака предъ Парайиномъ, и поздрави непрїятеля неволвко пута громовнимъ пуцањемъ. Онъ му е рекао: ако е ювакъ нека се у равницн ноклоне; зашто ће сироманьемъ людма на месту, кое несу нашли крика, куће пайо?

Кара-Ђорђе жељио е напасти на Парайинъ и тимъ освободити га, будући е правилжано нашн Лесковчанемъ, противъ коги е онъ исте дужности нмао.

И всѣ е Аѣнсъ очнаіио о своме задржавању ньа овы зидина. Онъ се ніе худио у се-бе, да ће моћи своє предузеће сарнати, и зато се врати натраг у Ншиъ: несрећнъ тужнимъ срдцемъ и съ тимъ мислима, зарь да се онъ испредъ едне рае уклоните жора. Ньгову заскоро затимъ посљедовавшу смрть приписивали су жалости, кою е онъ због тога осећао.

Но садъ се догодило још ово, чега су се досадъ плашили. Ніе се могло више р ћи, да е султанъ съ разомъ, почемъ е една войска, кою е у Србіо, послао, на границама земљ силомъ натрагъ одбіени биле.

Рать, кои се съ почетка противъ дахія започео, узео е своимъ другій правацъ. Изъ заблуђеня дневногъ полнели су се ствари націоналнимъ противоположни.

Курячије као доиљѣ у Индіи.

Прече о дивљимъ животинама, кое су случайно ньйову или бошъ ньиовине и сваком отету децу одоліо изъ свои собственихъ дойій, нашше се скоро у свима земљама и то сасма различите. Оне састављао љубаву бесну у одношеню на ньиове кошше и основателя каше дражше. Елень, медведъ и пасъ нграо у истой великоj ролу, али найвећу пажъ куроцъ. Као што е нього у истории Ромулової доста на истини основано, видѣћемо и у многима другихъ догађаима.

Курака у Индіи, као светиню каину обожавано, и тако е исто ређе и у сѣверной Европи было. Готова сви у Индіи дране, да е то извѣстій грѣхъ убити га, и село, у коме е ньгова крв єдногъ проливена, сматра се да ће у бедиу сурвати се. Отуда е природно сабдство, да се у свима крвавима, где мало Европеци ніе, курици тако уклоняваю, да не само изнлими домаће животине, ньо: коза, овица, говеда, коня и т. д. нѣкъ и люде посљедньо ако затиру. Само една каста народа тако ређи найпростіи, кои е безъ постояъя обиталишта, ове тавани, или ово чине изъ шмере да уврсѣ, одъ куриова поведене дене, себи задобіо. На жалость у Индіи се често догађа, да се дица због ньиове заитьа и сребрны орзлица и други идиваи убіяю.

Поквдъ што е курачъ боліи и одъ гдекои людій. У близости Султанура во обилана рѣке Гумти особито се много куранова налази, и овде прамъ путь изъ ньиово курочиду ако долио.

Кадъ е единъ одинъ войнаъ поврай пошекуте рѣке къ Кандуру ишао, свиди одну курачицу са три млада и одко мало дене, вои ньи поведше пештере изиђоше. Дете с ньиово четвороножне и было е свима своимъ дивљимъ сапутницима одано, а курачица га е исто онако бражльно чували као и свои кураиће. Они отиду на рѣку и напію се воде, док ньбутницъ истый войнаъ узуги праздну, те се приврѣи. Онъ к хтео да узме дете, путъ е било тако кршевитъ, да ій ніе жогао никако спасутн. Они сиђе поѣегу у пештеру и войнакъ одне у Кандуръ и доиеле люде напрузаше са пиштоля и пошаше, да курачицу изъ вешше, кои е была дубоко одъ прилике 10—15 стопа, одведу. Курачица са младимъ курачићима и дететомъ изиђе изъ пештере; и садъ войнаъ и други окрепи люди

потрое за књиге на коњима, и курирању са курирњима одтиго а дете уште.

Дете е имало одъ прилике 9—10 година и пиштоле имало е сасвимъ, као и сваки други дечи зверь. У путу, кадъ су у Каиджуру пили, трикило е непрестано да се у каину руку увуче из кое е напило. Одъ одрастыи людій плашило се и избегавало ій е, дешава е понротимъ за главу сказало, и уринало као свако десето, и уседало ій е. Кувано пити пико печено месо ніе могло да еде, а за прескиту слепљиве с тречало и велике новкле вдерало. Ужасно е уринало, кадъ му се ко одъ людій хтео при едено приближити, а кадъ му е шесъ случайно досло, ніе никаквогъ знака непоколыности показывало, па шта више одма е, бишъ да е и едну крку само имало, съ каквъ подлазио. Войникъ га преди Рами Хасуицурескомъ, као в дете видио, одма чимъ су га уватили. После неког времена доведу га кћи кћерове родитељи, кои га они весу носили никако познати, почекъ е после курешко природу примило. Три године живило е подъ надзирањемъ капетана Николетя и непрестано е остало само животно. Никако га нису могли на то натерати да му какву алвану обуку, па бишъ и при найвећемъ нраву; и често е новкле разны откали прогутавало. Увекъ е скоро пило на четири ноге као куражъ, и текъ по ной путь всирачкћао. Людій се сиигда бояло и избегавало ій е. Напротивъ ради се обходило со всима и шалкапи и рину в сь нима делало. Никада га нико ніе могао видити да се весело или та пекъ да га чук да говори, изузимајући неколико минута пре свръте; еръ се тада уватило за главу, резло, да ги бола и завезало мило дете. Почекъ е исте пишло, издавуло е. Да е дуже живило може быти да би се осиедало.

Другій примѣръ показао се у близости подъ Гумти. Месеца Марта 1843. год. пође једанъ надничарь у Куирр, 20 миля далеко одъ Султанпури са својомъ супругомъ и једнимъ трогодишњимъ дететомъ. Истій надничарь нешто се у бодје у ногу, и док в рану завило, излети напрасно изъ шуме једанъ куражъ и дете однесе. Отацъ позове оближніе људе у помоћь, али зауду они нису могли куражу у трагъ ући.

Текъ после шест година два комшина изъ Сингранура идућа у лов сиђе на једнога брежљуву три курчића и једно дете, где изъ пећине пилоше, и къ рѣки се упуте, где су воде пили. Комшија подъ за кћиа, курчића побегау чимъ ій сиђе у пећину, па и дете кое е за њима имло, хтеде се у исту пећину увући, али га једанъ одъ њи сечи за ногу и извуче га. Они се било тако разлутило и подишило, до в комшија за руку подобро уело. Комшија га сиђе нову и са собомъ у зарош одвесе, а тако су га преко 20 дана у њиовој кући држали, за кое време рекли су га непрестано нимиъ (пресиитъ) месимъ разны дилачи. И будући да ійъ в то доста тешко было, да и дећ продузе, одвесе су у Бозирь близу Келеварја, и повуде неке богатіше да га се приме, и да се о њему старају. На вашарју види га тако једанъ човекъ изъ Купре и кадъ се повратіо причаше своимъ сусѣдомъ о њему како пазили, где су га уватили, и томе подобне. Кадъ е свој дошао, да ово ніе белегу за леномъ колену и три мисиице на десной бутини имао га е пошто дошъ е кодъ отца было пасъ уво, сирени се, и поће у Бозирь, где у путу слушаюћи одъ многи, кои су га видали дошли и за трећу белегу съ сюзомъ се дете родило.

Онъ га узе и одвесе у село, али е ово после людезу свесть изгубило. Зеленови на колешима а тако исто и на златовима одъ непрестанога одвлачења четворопоше всѣъ су отарли были, и на да е дими по селу тумарало, пошу е трожило да у каину шуку упасе. Ово ніе могло говорити. Кадъ е што пили нисло се было сасма на поду и ніе, као куракъ, лопало. Пресно (зимо) месо свигда е найволело, и кадъ е видало да се живо животно заклало, слепљиве трчало е за ово.

Оваше подобни случаеви ими ошъ врло много. Мы ћемо сие друге оставити; и завесћемо само едно, као ніе ћемо изъ оваше одъ остали. Одъ прилике пре седамъ година види једанъ војникъ, кои е природомъ Рио Хурдута Санчуа на обалама рѣке Гигра у области Баречу, дна курачћа и једно дете где воду ніе. Тако му исиадне за рукомъ, те дете уватн, кое е имало до 10 година и кадъ га е овай уватіо сие му е ималне полезрало и на више га места изуседало. Рапа га да врло ано свезати и са живимъ весомъ радити, а доиде допусти му да слободно по Бозирь у Бодли оди. Овде ово украде једнимъ дикъ изъ жестрапне посекавши воквадъ меси, па кадъ е и другій путь на истый посло пошло, рани га весарь у леву пазку. Једанъ човекъ, именомъ Ями, слуга неког богатина изъ Кашмира, кои е у Бодли было, уаме исти дете ихъ сиизаени, пошли му стрелу изъ пиеће и упесе га у свой чадоръ. Ту га подобро за једанъ полеп привеже. До тога времена ово е ако сиио живо весо, али му Ями сваки дан ирииичу и други ирани. После шест недели, пошемъ му е рана исъ зарастила была, почне да ніо испричћо, док е до тога времена вестрано четвороше ишло. За четири месеца всѣъ е научило было поиску реч изговорити и навикло се на сие знаке, кое су му дамиа прилично потрети. Тако и научило было да из заповести свога благодетеля луну испраши и запуши, натру да доиесе, и друго што му е заповедио. Али найбољ е изговарало ове исте сестре едноръ представлачка, кои се съ нима любко обходиле. Тако му е ово у сваке дикичне заударало, при свима усиливаима, да ово новкъ годь начекомъ уклоии. Једне ноћи кадъ е ово спавало, спали Ями два курчића где га лижу. Садъ у месте да се одъ њи поплаши ночне се съ нима играти и славу у лишће на њи бацати, док су они око њега скакали. Ями ій уседе одгатн, и кадъ е видио да му то за рукомъ неће ићи, позвао еде до прве стрижке и ова да су курчића запали дете и да ће га поисти. Войникъ одговори бежи иначе ће и тебе поисти. Кадъ е Ями видио да се они само играю охрабри се мало и стане ій гледати. Најпосле одвка ій, но идуће ноћи доћу три курчића и после тога и четврта, кои е ниме пуиій дозволио. Ями е мислио, да су ова два била заедно са дететкомъ одрастла, и да су га познели познали, иначе норала бы га поисти. Они су му лизали руке и образе. Кадъ се господарь Ями у Луку повратіо дозволи му да и дете са собомъ поведе. Ями га неке и да му до повеле едан сасвимъ мали. Но ово чимъ е каику пешеру утеделио, одма е свезалъ бацило и усиланило се да побегне. Кадъ га е навъ почео да туче, ово е одма свезвало са земљ увело и ишло далѣ. После неког времена кадъ су у Луко дошли, Ями пошлѣ господарь на путъ, кои кадъ после два дана дође, чуе да е дете побегло. Затимъ два месеца дана дође супруга једнога ткача, са инсмомъ од Раје Бодиевског, кои е потрћавало, да е то ићно дете было, кое е курирь пре пет година украо. По описаиію као што ій га е Ями описано, и по знацима кое е она иаводила, да иста е ићно дете было. Она е дуже у Луко заостала, и сви су се трудали вебы ли дете како годъ опеть кошли. Но сие е залуду было, они га ниСу могли више ићано зећи.

Једноръ донесу једно дете у варошъ Хаиншурь, кое е имаће курачћа одранила. Ово е имало одъ прилике 12—13 година, было е сасвимъ прае боје и сь почетка е было обрасло сво длакомъ, кое су ниако по маломъ опале, чимъ се ново уштопило, и почело да еде слати еда. Ово ніе никако говорило, или е и найлакшій иигъ сиокоио. Шта се съ нимъ найпосле догодило ие познато. —

А. Стевић.

Изреченіи стари мудраца.

* Мудри природа учинила е човека, да сь малимъ може быти задовољанъ, а тек е довољан, да у свимъ естествну сѣдује, може лако благополучанъ быти.

* Богъ би верно ако быи, кадъ би родъ човеческій на свое дао и иесрећу створіо; — но зрећи тако свимъ да помаже.

* Сиъ е Богъ безъ погрешки и недостатака.

* Онај ићиный и прекудиј, кои е сие, што видимо, створіо и сказано, Онъ сие ићи и дотће самомъ по дълу, као то наслапиомъ и всирасланимъ и као дрвто.

РЕБУСЪ.

(Изреда пословица.)

Разрешеи ребуса у бр. 38. и 39. Ово

„Вреди шереи трпи.“ „Кудъ се насло, сло доиа се нашло.

КРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Ерак. Како тебе, Петиче, нећу нековано дана писмо те видо?

Петак. Та ново сам у Београду вакви послови.

Ерак. Какви су то послови били, кадъ нијеси да ти за ње немарищъ.

Петак. Зато ме е єдних родољубцъ за будући у присуствію кадъ прекратестаенте, єръ текъ што ніе нехвалио. Потомъ была е и лицитација за графскіе два правительствена здања, на кой сємъ и я хтео лицитирати.

Ерак. А е за кои погодио?

Петак. За графскъ шупе за смуштању инсу се могли погодити, но за дуду нуђу ску.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Београдъ. Данасъ єзвао наша саборна права, то нимъ зато назвасъ, да не бы мислиан Богъ зна шта, кадъ будете пушиву правіи чули. — Нека овдазнати напоменемо добити су ови дана програмъ єдногъ новогъ прарекенског листа, кои ће учредничество „Беседе“ на русском језику од ове године у Москви издавати. По овомъ програму доносиће овай листъ, кои ће у свескама излазити, само научне чланке, т. ј. историческогъ, политичногъ, и подобногъ садржаја, но само такове, кои су изъ єзвестна предмета. Писмене састаке прима се на на вокъ єзвестномъ језику, кое ће учредничество превести и саобштити. Као хонораръ за єдант ваштампанъ табакъ плаћа се 40 сребрны рубли. Програмъ, кои су наши књижевници примили, штампанъ е за србском језику. — Г. Любомиръ П. Недићъ, прбый секретарь попечительства просвете, напоменусмо в за секретара србске ієгимије у Цариграду, и текъ што ніе за жесто определєни своју одсутнову. Колико е желило єдногъ пріятеља и почитателя — ошла пратиљу се свобо свезъ читавій свет у оностранстві — да се овай Господинъ изъ ваше средине удаља, толико нимъ се надати, да ће Цариградъ, ово претерественство место, пуно класическа основанія, и романтично-дивногъ положења одъ великогъ утіца на новогъ любимца Музе быти, и да ће се одгудити наша литература користити. — Г. Милутъ А. Свинъ вопонирао е за свирачъ у позоришту: „Angelinen-Walzer,“ кои е ова дана у Бечу у музикалной заводи Ф. Гетца за свет пазио. Ову компо- ію врло е пріятно слушати, и наше ће лепе ице по свой пріязни идуће зимине женс- овогъ валцера осећата.

ц. м. умрло е князъ Алоїзъ Лихтен- чких е было врло популярант и єдинъ одъ найбогатіи лица. Прихода одъ свои добара имао е 1,400.000 фор. ср. После себе остависе 11-сторо деце, међу конма само два мушкарца, єдногъ одъ 18 и другогъ одъ 8 година, а остале све женскиње, одъ кои су му две удате, а друге су још неудате. Предъ смрть свою дао е 9000 фор. да се дају у помоћъ међу у войводству србскомъ, кое е год. 1848 найвише пострадало, а надезна власть у войводству србскомъ ту е суму новца предала Темишвару.

— Г. гроф Самуило Кегленићъ нуди другу за женоћ повћетницу у Загребу до ова међу многимъ писмима изъ 15. столећа и 30 комада турскихъ и србскихъ, 5 одъ кнеза Бобрина Сковићского, 4 одъ Іована Корвина, 5 одъ Матеа Корвина и неколико одъ гроса Іурића Зрињского, баснуна Брайковића, породице Гатолинске й т. д.

— Телеграфска депеша изъ Мадрита одъ 29. пр. м. вели, да и тай данъ нашли отишли свећедаоци против ревски гусара, састоћа се изъ осмъ убойны параброда.

— 28. пр. м. полонио се у Паризу темель руской капели, кои правительство руско дае градити. Капела ће она быти сатрћена по стилу руске капеле у Висбадену, где деля сервћена пров жена херцога Насавскогъ.

— Вели се, да е царъ Александеръ дозволіо енглеском библіћском друштву, да преводе св. библіе у народноме єзику може распространити међу протестантима и римокатолицима у руском царству, или ће и међу православнима.

— Пре две годіне одпрлине двоје се изяди заволую, и хтедоше се узети, но отимъ девојке, кои е лепо имаће пратиљаство, недозуси законъ цћинивши да то буде, не пазећи никако на наговарања средњега и пријатеља, кои сви младомъ лю-

Ерак. Ёси л' и ты чуо, да овогъ опетъ очекују, кои е и протестоса ту быо? Таћ нешто често долази.

Петак. Зашто не, кадъ и онъ пиподћаиць и радъ е да дрка борбу.

Петак. Да Совћетници, Попечителя и други чиновници новогъ быта скупштинари, то може имати свой добаръ узроки, али зашто не свештеника?

Ерак. Зато, море, што они сва знаду „осмотлинских“ пиквићъ, а свећй скупштинаръ само єдвас єдасъ ове имати.

Петак. Та таковихъ нидо нма.

банишку годиште. — Младый овай човекъ бћаше чиновникъ у месту 8*, плати кћерка врло е милена была, но зато опетъ усудисе ићи єдномъ на врата неумолима отца лично покушати, на кое му отацъ у лютини, својомъ убойственомъ посланикомъ одговоре: „Я нажъ ною кћерь недамъ ложе се годъ у горасти 60 крайцара бронзе пуде.“ Старацъ се одъ тога доба предомислио, и кадъ сада нови конци дођоше, закупце га сва сродница довикујући му, да бы му нидо задну реић ніе пошћећъ човекъ сада и да одрви, те тако двоє любезни бућу испитани, и прозъ дана кадъ се у горанти 100 крайцара исплати стаде, држаше срећна заручница своју велику свадбу.

— Изъ Регенсбурга вели, да се у тамошньой фабрики г. Мајера, 15 параброда за руско друштво праве, кои ће по долинои Дунаву и Дону пловити.

— „Об, нов.“ вели се изъ Готе ово новій напредный догађаї, да тамо одъ неког времена дво се Цигани нидете. Готани познаваху су доскаъ те скитаче само изъ романа и други књига. Те су Цигани дошли изъ Француске.

— У селу Корнизовомъ у верховурском округу (на Уралу) нашло е єдно тежакъ плавъ камењ, и потоме нашли су на читавъ таванъ драгога камења сваког.

— У Петрограду се запалили за Неза 16. Октобра єдна ћуа и съ њомъ су ићи многе друге са сеновъ изгорело.

ГГ. Скупштељ, као и остале наше читатељ, кои нанъ предплату ићи положили нису, умољавамо найучтивіе, да бы то што пре учинити благоволели.

Печата, издае и одговара књиготочатня І. К. Сопрона у Земуну.

ZII II/13

Univerzitetska biblioteka "SVETOZAR MARKOVIĆ" | Sign.

Datumi izdavanja knjige:

24. V. 1962 (Sv. 1856, 57, 58)